

Nordisk Råd

---

62. session

2010

Reykjavik

Nordisk Råds 62. session 2010, Reykjavik

© Nordisk Råd, København 2011

ISBN: 978-87-91885-07-5

Tryk: Rosendahls - Schultz Grafisk, København 2011

Redaktion: Åsa Eidenert, Bente Øxseth, Signe B. Brok, Birthe Lien og Cathrine Rodalgaard

Oplag: 90

Printed in Denmark

Nordisk Råd

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

Telefon (+45) 3396 0400

Telefax (+45) 3311 1870

www.norden.org

Det nordiske samarbejde

Det nordiske samarbejde er et af de ældste og mest omfattende regionale samarbejder i verden. Det omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøerne, Grønland og Åland. Samarbejdet styrker samhørigheden mellem de nordiske lande med respekt for de nationale forskelle og ligheder. Det øger mulighederne for at hævde Nordens interesser i omverdenen og fremme det gode naboskab.

Samarbejdet blev formaliseret i 1952 med *Nordisk Råds* oprettelse som forum for parlamentarikerne og regeringerne i de nordiske lande. I 1962 underskrev de nordiske lande Helsingforsaftalen, som siden har været den grundlæggende ramme for det nordiske samarbejde. I 1971 blev *Nordisk Ministerråd* oprettet som det formelle forum til at varetage samarbejdet mellem de nordiske regeringer og de politiske ledelser i de selvstyrende områder, Færøerne, Grønland og Åland.

Indholdsfortegnelse

Indkaldelse til sessionen	5
Deltagerliste	7
Regeringsrepræsentanter og valgte medlemmer	10
Dagsorden og Sagsliste	23
Oversigt over sessionen	31
Protokol	
Indholdsfortegnelse protokol	33
Protokol tirsdag 2. november	35
Protokol onsdag 3. november	70
Protokol torsdag 4. november	152
Sager m.m.	225
Medlemsforslag/Udvalgsforslag (A-sager)	227
Ministerrådsforslag (B-sager)	380
Beretninger (C-sager)	427
Meddelelser (D-sager)	749
Spørgsmål (E-sager)	933
Dokumenter	1064
Vedtagelser	1341
Fremstillinger/Rekommandationer	1343
Øvrige vedtagelser	1377
Præsidium, sekretariat, sagkyndige m.m.	1381
Supplement	1391
Uddeling av Nordisk Råds priser	1393
Ärendelista	1403
Uddrag fra referater fra Præsidiemøter 2008	1411
Valg	1417
Register	1419
Personregister	1420
Emneregister	1448
Oversigt over sagernes behandling	1459
Plan over sessionssalen	1476

Nordisk Råd

Ved Stranden 18
DK-1061 København K
Tel +45 3396 0400
Fax +45 3311 1870
nordisk-rad@norden.org
www.norden.org

30. august 2010
10-00059-23

Indbydelse til Nordisk Råds 62. session i Reykjavik, 2.-4. november 2010

På Nordisk Råds vegne glæder det mig at kunne invitere Dem til at deltage på Nordisk Råds 62. session i Reykjavik.

Jeg beder om svar senest mandag den 27. september 2010 til Nordisk Råds sekretariat, att.: Tine Bjerregaard, Ved Stranden 18, DK-1061 København K., eller via e-post tb@norden.org. Udkast til program vedlægges som bilag.

Med venlig hilsen
Nordisk Råd

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Deltagerliste

(Oprettet ifølge § 4 i arbejdsordningen og godkendt ved mødet den 2. november 2010)

Regeringsrepræsentanter

Bildt, Carl, (m), Sverige
Björling, Ewa, (m), Sverige
Carligen, Andreas, (c), Sverige
Christiansen, Palle, (D), Grønland
Ellemann, Karen, (V), Danmark
Eriksson, Viveka, (Lib) Åland
Espersen, Lene, (KF), Danmark
Faremo, Grete, (A), Norge
Frederiksen, Anthon, Grønland
Frederiksen, Jens B., (D), Grønland
Guðbjartur Hannesson, (A), Island
Huitfeldt, Anniken, (A), Norge
Jóhanna Sigurðardóttir, (A), Island
Johannesen, Aksel Vilhelmson, (Jvfl.), Færøerne
Johannesen, Kaj Leo Holm, (sb), Færøerne
Jón Bjarnason, (VG), Island
Katrín Jakobsdóttir, (VG), Island
Kiviniemi, Mari, (cent), Finland
Møller, Per Stig, (KF), Danmark
Niclasen, Jørgen, (Ff), Færøerne
Rasmussen, Lars Løkke, (V), Danmark
Reinfeldt, Fredrik, (m), Sverige
Sjögren, Katrin, (Lib), Åland
Steingrímur J. Sigfússon, (VG), Island
Stoltenberg, Jens, (A), Norge
Stubb, Alexander, (saml), Finland
Støre, Jonas, (A), Norge
Svandís Svavarsdóttir, (VG), Island
Thörnroos, Veronica, (c), Åland
Vapaavuori, Jan, (saml), Finland
Wallin, Stefan, (sv), Finland
Össur Skarphéðinsson, (A), Island
Aasrud, Rigmor, (A), Norge

Valda medlemmer

Adelsbo, Christer (s), Sverige
 Álfheiður Ingadóttir (A), Island
 Almqvist, Erik (sd), Sverige
 Andersson, Anders (kd), Sverige
 Arhinmäki, Paavo (vänst), Finland
 Arnesen, Bendiks H. (A), Norge
 Ásmundur Einar Daðason (VG), Island
 Asmyhr, Hans Frode (FrP), Norge
 Autio, Risto (cent), Finland
 Barfod, Line (EL), Danmark
 Benediktsson, Bjarni (Sj.), Island
 Berg, Marianne (v), Sverige
 Björnsdóttir Rahm, Elisabeth (m), Sverige
 Brodén, Anita (fp), Sverige
 Brodersen, Henrik (DF), Danmark
 Christensen, Ole Vagn (S), Danmark
 Christensen, Troels (V), Danmark
 Dahl, Bente (RV), Danmark
 Ehn, Johan (FS), Åland
 Eklöw, Raija-Liisa (Lib), Åland
 Feldt-Ranta, Maarit (sd), Finland
 Foss, Per-Kristian (H), Norge
 Gestrin, Christina (sv), Finland
 Giltun, Vigdis FrP, Norge
 Grimstad, Oskar J. (FrP), Norge
 Gustafsson, Billy (s), Sverige
 Hedegaard, Jens Arne (V), Danmark
 Helgi Hjörvar (A), Island
 Holmelid, Alf Egil (SV), Norge
 Horne, Solveig (FrP), Norge
 Hoydal, Høgni (Tj.) Danmark
 Husmark Pehrsson, Cristina (m), Sverige
 Høybråten, Dagfinn (KrF), Norge
 Jensen, Mogens (S), Danmark
 Jensen, Thomas (S), Danmark
 Jernbeck, Isabella (m), Sverige
 Joensen, Edmund (sb), Danmark
 Johansson, Ann-Kristine (s), Sverige
 Johnsson, Peter (s), Sverige
 Kallio, Reijo (sd), Finland
 Kallis, Bjarne (kd), Finland
 Karhuvaara, Arja (saml), Finland
 Karlsson, Anders (s), Sverige
 Karlström, Fredrik (ObS), Åland
 Karvo, Ulla (saml), Finland
 Kielsen, Kim (S), Grønland
 Kleist, Debora (IA), Grønland
 Knakkegaard, Anita (DF), Danmark
 Kolberg, Martin (A), Norge
 Kristensen, Henrik Dam (S), Danmark
 Kristoffersen, Gerd Janne (A), Norge
 Kuisma, Risto (sd), Finland
 Lindholm, Jan (mp), Sverige
 Ljunggren, Anna (A), Norge
 Lundsgaard, Jørgen S. (KF), Danmark
 Lundteigen, Per Olaf (Sp), Norge
 Mandt, Sonja (A), Norge
 Margrét Tryggvadóttir (Hreyf), Island
 Montan, Göran (m), Sverige
 Niinistö, Ville (gröna), Finland
 Oinonen, Lauri (cent), Finland
 Opheim, Torfinn (A), Norge
 Pedersen, Marion (V), Danmark
 Peltonen, Tuula (sd), Finland
 Petersen, Andrias (Jvfl), Færøerne
 Polfjärd, Jessica (m), Sverige
 Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.), Island
 Rana, Jenis av (Mfl.), Færøerne
 Rajala, Lyly (saml), Finland
 Seurujärvi, Janne (cent), Finland
 Siv Friðleifsdóttir (F), Island
 Sjøli, Sonja (H), Norge
 Stenberg, Maria (s), Sverige
 Strøm, Tor-Arne (A), Norge
 Sønsterud, Tone Merete (A), Norge
 Tenfjord-Toftby, Cecile (m), Sverige
 Tetzschner, Michael (H), Norge
 Thommessen, Olemic (H), Norge
 Torstensson, Åsa (c), Sverige
 Touborg, Kristen (SF), Danmark
 Trældal, Torgeir (FrP), Norge
 Tuomioja, Erkki (sd), Finland
 Wallmark, Hans (m), Sverige
 Åström, Karin (s), Sverige

Närvarande suppleanter:

Andersson, Phia (s), Sverige
 Gunther, Penilla (kd), Sverige
 Hjalmered, Lars (m), Sverige
 Karlsson, Mattias (sd), Sverige
 Larsson, Jan-Olof (s), Sverige
 Linander, Johan (c), Sverige
 Viikuna, Pekka (cent), Finland
 Vistbacka, Raimo (saf), Finland
 Vuolanne, Antti (sd), Finland

Ændringer i deltagerlisten:**Ændringer 2. november:**

Arni Thor Sigurdsson erstatter Ásmundur Einar Daðason under hele sessionen

Ændringer 3. november

Phia Andersson erstatter Anders Karlsson under dagsordenspkt. 10 og 11

Tuula Peltonen har forladt sessionen og afløses af Antti Vuolanne

Lars Hjalmered erstattede Cristina Husmark Pehrsson fra kl. 16.15 og resten af sessionen

Ændringer 4. november

Tuula Peltonen återtog sin plats i rådet kl. 9.30

**Regeringsrepræsentanter og medlemmer
samt suppleanter efter land og partier**

(ved sessionens begyndelse)

Danmarks Riges Delegation

Regeringsrepræsentanter

Lars Løkke Rasmussen, f. 1964
statsminister

Lene Espersen, f. 1965
udenrigsminister

Karen Elleman, f. 1969
samarbejdsminister

Per Stig Møller, f. 1942
kulturminister

Medlemmer

(Valgt af Folketinget den 7. oktober 2009)

Venstre (V)

Medlemmer

Jens Arne Hedegaard, f. 1951
folketingsmedlem

Troels Christensen, f. 1954
folketingsmedlem

Marion Pedersen, f. 1949
folketingsmedlem

Suppleanter

Mads Rørvig, f. 1985
folketingsmedlem

Flemming Damgaard Larsen, f. 1951
folketingsmedlem

Eyvind Vesselbo, f. 1946
folketingsmedlem

Erling Bonnesen, f. 1955
folketingsmedlem

Socialdemokratiet (S)

Medlemmer

Ole Vagn Christensen, f. 1943
folketingsmedlem

Henrik Dam Kristensen, f. 1957
folketingsmedlem

Mogens Jensen, f. 1963
folketingsmedlem

Thomas Jensen, f. 1970
folketingsmedlem

Suppleanter

Niels Sindal, f. 1950
folketingsmedlem

Karen J. Klint, f. 1947
folketingsmedlem

Mette Gjerskov, f. 1966
folketingsmedlem

Carsten Hansen, f. 1957
folketingsmedlem

Dansk Folkeparti (DF)*Medlemmer*

Henrik Brodersen, f. 1964
folketingsmedlem

Anita Knakkegaard, f. 1947
folketingsmedlem

Suppleanter

Tina Petersen, f. 1965
folketingsmedlem

Hans Kristian Skibby, f. 1969
folketingsmedlem

Det Konservative Folkeparti (KF)*Medlemmer*

Jørgen Lundsgaard, f. 1945
folketingsmedlem

Suppleanter

Mike Legarth, f. 1960
folketingsmedlem

Socialistisk Folkeparti (SF)*Medlemmer*

Kristen Touborg, f. 1943
folketingsmedlem

Hanne Agersnap, f. 1960
folketingsmedlem

Suppleanter

Ole Sohn, f. 1954
folketingsmedlem

Karina Lorentzen, f. 1973
folketingsmedlem

Det Radikale Venstre (RV)*Medlem*

Bente Dahl, f. 1948
folketingsmedlem

Suppleant

Høgni Hoydal, f. 1966
folketingsmedlem

Enhedslisten (EL)*Medlem*

Line Barfod, f. 1964
folketingsmedlem

Suppleant

Juliane Henningsen, f. 1984
folketingsmedlem

Uden partitilknytning*Medlem*

Pia Christmas-Møller, f. 1961
folketingsmedlem

Suppleant

Tage Leegaard, f. 1954
folketingsmedlem

Sambandsflokkurin (sb)*Medlem*

Edmund Joensen, f. 1944
lagtingsmand

Suppleant

Færøernes Delegation¹**Landsstyrets repræsentanter**

Aksel V. Johannesen, f. 1972
landstyremand for sundhed

Jørgen Niclasen, f. 1969
landsstyremand for nordisk samarbejde

Kaj Leo Johannesen, f. 1964
lagmand

Medlemmer

(Valgt af Føroyas Lagting den 30. september 2009)

Javnaðarflokkurin (Jvfl.)

Medlem

Katrin Dahl Jakobsen, f. 1951
lagttingsmand

Suppleant

Andrias Petersen, f. 1947
lagttingsmand

Miðflokkurin (Mfl.)

Medlem

Jenis av Rana, f. 1953
lagttingsmand

Suppleant

Karsten Hansen, f. 1944
lagttingsmand

---

¹ Indgår i Danmarks Riges Delegation

Grønlands Delegation²**Repræsentanter fra Naalakkersuisut**

Anthon Fredriksen, f. 1953
Medlem af Naalakkersuisut for
Indenrigsanliggender, Natur og Miljø

Jens B. Fredriksen, f. 1967
Viceformand for Naalakkersuisut

Palle Christiansen, f. 1973
Samarbejdsminister

Medlemmer

(Valgt af Inatsisartut den 12. oktober 2009)

Inuit Ataqatigiit (IA)

Medlem

Suppleant

Debora Kleist, f. 1959
Medlem af Inatsisartut

Siumut (S)

Medlem

Suppleant

Kim Kielsen, f. 1966
Medlem af Inatsisartut

Akitsinnguaq Olsen, f. 1970
Medlem af Inatsisartut

---

² Indgår i Danmarks Riges Delegation

Finlands Delegation**Regeringsrepræsentanter**

Mari Kiviniemi, f. 1968
statsminister

Stefan Wallin, f. 1967
kultur- och idrottsminister

Alexander Stubb, f. 1968
utrikesminister

Jan Vapaavuori, f. 1965
bostadsminister, nordisk
samarbetsminister

Medlemmer

(Valda av Riksdagen 12 februari 2009)

**Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (sd)/
Finlands Socialdemokratiska Parti (sd)**

Medlemmer/Jäsenet

Suppleanter/Varajäsenet

Maarit Feldt-Ranta, f. 1968
riksdagsledamot

Antti Vuolanne, f. 1967
riksdagsledamot

Reijo Kallio, f. 1951
riksdagsledamot

Eero Heinäluoma, f. 1955
riksdagsledamot

Tuula Peltonen, f. 1962
riksdagsledamot

Krista Kiuru, f. 1974
riksdagsledamot

Risto Kuisma, f. 1947
riksdagsledamot

Pauliina Viitamies, f. 1969
riksdagsledamot

Erkki Tuomioja, f. 1946
riksdagsledamot

**Suomen Keskusta (kesk)/
Centern i Finland (cent)**

Medlemmer/Jäsenet

Suppleanter/Varajäsenet

Risto Autio, f. 1954
riksdagsledamot

Pekka Vilkuna, f. 1949
riksdagsledamot

Lauri Oinonen, f. 1947
riksdagsledamot

Oiva Kaltiokumpu, f. 1950
riksdagsledamot

Janne Seurujärvi, f. 1975
riksdagsledamot

Timo Kaunisto, f. 1963
riksdagsledamot

Paula Sihto, f. 1961
riksdagsledamot

Markku Pakkanen, f. 1960
riksdagsledamot

**Kansallinen Kokoomus (kok)/
Samlingspartiet (saml)**

Medlemmer/Jäsenet

Arja Karhuvaara, f. 1954
riksdagsledamot

Ulla Karvo, f. 1960
riksdagsledamot

Lyly Rajala, f. 1951
riksdagsledamot

Anne-Marie Virolainen, f. 1965
riksdagsledamot

Jukka Mäkelä, f. 1960
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Jari Larikka, f. 1965
riksdagsledamot

Petri Pihlajaniemi, f. 1968
riksdagsledamot

Petri Salo, f. 1959
riksdagsledamot

Kimmo Sasi, f. 1952
riksdagsledamot

Lenita Toivakka, f. 1961
riksdagsledamot

**Vasemmistoliitto (vas)/
Vänsterförbundet (vänst)**

Medlem/Jäsen

Paavo Arhinmäki, f. 1976
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Kari Uotila, f. 1955
riksdagsledamot

Unto Valpas, f. 1944
riksdagsledamot

**Ruotsalainen Kansanpuolue (r)/
Svenska Folkpartiet (sv)**

Medlem/Jäsen

Christina Gestrin, f. 1967
riksdagsledamot

Suppleant/Varajäsen

**Vihreä Liitto (vihr)/
Gröna Förbundet (gröna)**

Medlem/Jäsen

Ville Niinistö, f. 1976
riksdagsledamot

Suppleant/Varajäsen

Heli Järvinen, f. 1963
riksdagsledamot

**Suomen Kristillisdemokraatit (kd)/
Kristdemokraterna i Finland (kd)**

Medlem/Jäsen

Bjarne Kallis, f. 1945
riksdagsledamot

Suppleant/Varajäsen

Leena Rauhala, f. 1942
riksdagsledamot

Perussuomalaiset (ps)/**Sannfinländerna (saf)***Medlem/Jäsen**Suppleant/Varajäsen**Raimo Vistbacka, f. 1945
riksdagsledamot***Ålands Delegation³****Landskapsregeringens repräsentanter***Katrin Sjögren, f. 1966**landskapsregeringsledamot med ansvar
för Social- och miljöavdelningen**Veronica Thörnroos, f. 1962**landskapsregeringsledamot med ansvar
för trafik- och nordiska samarbetsfrågor**Viveka Eriksson, f. 1956
lantråd***Medlemmer***(Valda av Ålands lagting den)***Liberalerna på Åland (Lib)***Medlem**Suppleant**Raija-Liisa Eklöw, f. 1947
lagtingsledamot***Frisinnad samverkan (FS)***Medlem**Suppleant**Johan Ehn, f. 1975
lagtingsledamot***Åländsk Center (ÅC)***Medlem**Suppleant**Runar Karlsson, f. 1953
lagtingsledamot***Obunden samling (Obs)***Medlem**Suppleant**Fredrik Karlstrøm, f. 1973
lagtingsledamot*

---

³ Indgår i Finlands delegation

Islands Delegation**Regeringsrepræsentanter**

<i>Jóhanna Sigurðardóttir</i> , f. 1942 statsminister	<i>Steingrímur J. Sigfússon</i> , f. 1955 finansminister
<i>Guðbjartur Hannesson</i> , f. 1950 social- og helseminister	<i>Svandís Svavarsdóttir</i> , f. 1964 miljøminister
<i>Katrín Jakobsdóttir</i> , f. 1976 undervisnings-, forsknings- og kulturminister, samarbejdsminister	<i>Össur Skarphéðinsson</i> , f. 1953 udenrigsminister
<i>Katrín Júlíusdóttir</i> , f. 1974 industriminister	<i>Jón Bjarnason</i> , f. 1943 fiskeri- og landbrugsminister

Medlemmer*(Valgt af Alþingi den 15. maj 2009)***Sjálfstæðisflokkurinn (Selvstændighedspartiet) (Sj.)**

<i>Medlemmer</i>	<i>Suppleanter</i>
<i>Bjarni Benediktsson</i> , f. 1970 altingsmedlem	<i>Sigurður Kári Kristjánsson</i> , f. xxxx altingsmedlem
<i>Ragnheiður Ríkharrðsdóttir</i> , f. 1949 altingsmedlem	<i>Jón Gunnarsson</i> , f. 1956 altingsmedlem

Samfylkingin (Den Socialdemokratiske Alliance) (A)

<i>Medlemmer</i>	<i>Suppleanter</i>
<i>Helgi Hjörvar</i> , f. 1967 altingsmedlem	<i>Mörður Árnason</i> , f. 1953 altingsmedlem
<i>Sigríður Ingibjörg Ingadóttir</i> , f. 1968 altingsmedlem	<i>Steinunn Valdís Óskarsdóttir</i> , f. 1965 altingsmedlem

Vinstrihreyfingin – grænt framboð (Vänsterpartiet - De Gröna) (VG)

<i>Medlem</i>	<i>Suppleant</i>
<i>Álfheiður Ingadóttir</i> , f. 1951 altingsmedlem	<i>Árni Þór Sigurðsson</i> , f. 1960 altingsmedlem
<i>Ásmundur Einar Daðason</i> , f. 1982 altingsmedlem	<i>Lilja Rafney Magnúsdóttir</i> , f. 1957 altingsmedlem

Framsóknarflokkurinn (Fremskridtspartiet) (F)

<i>Medlem</i>	<i>Suppleant</i>
<i>Siv Friðleifsdóttir</i> , f. 1962 altingsmedlem	<i>Guðmundur Steingrímsson</i> , f. 1972 altingsmedlem

Hreyfingin (Bevægelsen)*Suppleant**Margrét Tryggvadóttir, f. 1972*
altingsmedlem

Norges Delegation**Regeringsrepresentanter**

Jens Stoltenberg, f. 1959
statsminister

Rigmor Aasrud, f. 1960
Fornyings- og administrasjonsminister,
samarbeidsminister

Anniken Huitfeldt, f. 1969
kulturminister

Grete Faremo, f. 1955
forsvarsminister

Jonas Gahr Støre, f. 1960
utenriksminister

Medlemmer

(Valgt i Stortinget den 22. oktober 2009)

Arbeiderpartiet (A)*Medlemmer*

Bendiks H. Arnesen, f. 1951
stortingsrepresentant

Torfinn Opheim, f. 1961
stortingsrepresentant

Gerd Janne Kristoffersen, f. 1952
stortingsrepresentant

Martin Kolberg, f. 1941
stortingsrepresentant

Anna Ljunggren, f. 1984
stortingsrepresentant

Sonja Mandt, f. 1960
stortingsrepresentant

Tor-Arne Strøm, f. 1952
stortingsrepresentant

Tone Merethe Sønsterud, f. 1959
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Jorodd Asphjell, f. 1960
stortingsrepresentant

Gerd Janne Kristoffersen, f. 1952
stortingsrepresentant

Tor-Arne Strøm, f. 1952
stortingsrepresentant

Hilde Magnusson Lydvo, f. 1970
stortingsrepresentant

Lillian Hansen, f. 1957
stortingsrepresentant

Gorm Kjernli, f. 1981
stortingsrepresentant

Tove- Lise Torve, f. 1964
stortingsrepresentant

Arild Stokkan-Grande, f. 1978
stortingsrepresentant

Fremskrittspartiet (FrP)*Medlemmer*

Hans Frode Kielland Asmyhr, 1970
stortingsrepresentant

Per Arne Olsen, f. 1961
stortingsrepresentant

Vigdis Giltun, f. 1952
stortingsrepresentant

Oskar Jarle Grimstad, f. 1954
stortingsrepresentant

Torgeir Trældal, f. 1965
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Solveig Horne, f. 1969
stortingsrepresentant

Tord Lien, f. 1975
stortingsrepresentant

Laila Marie Reiertsen, f. 1960
stortingsrepresentant

Ingebjørg Godskesen, f. 1957
stortingsrepresentant

Peter N. Myhre, f. 1954
stortingsrepresentant

Høyre (H)*Medlemmer*

Per-Kristian Foss, f. 1950
stortingsrepresentant

Sonja Irene Sjøli, f. 1949
stortingsrepresentant

Michael Tetzschner, f. 1954
stortingsrepresentant

Olemic Thommesen, f. 1956
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Elisabeth Aspaker, f. 1962
stortingsrepresentant

Erna Solberg, f. 1961
stortingsrepresentant

Svein Harberg, f. 1958
stortingsrepresentant

Øivind Halleraker, f. 1951
stortingsrepresentant

Sosialistisk Venstreparti (SV)*Medlemmer*

Alf Egil Holmelid, f. 1947
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Geir-Ketil Hansen, f. 1956
stortingsrepresentant

Kristelig Folkeparti (KrF)*Medlem*

Dagfinn Høybråten, f. 1955
stortingsrepresentant

Varamedlem

Rigmor Andersen Eide, f. 1954
stortingsrepresentant

Senterpartiet (Sp)*Medlem*

Per Olaf Lundteigen, f. 1953
stortingsrepresentant

Varamedlem

Janne Sjelmo Nordås, f. 1964
stortingsrepresentant

Sveriges Delegation**Regeringsrepresentanter**

Fredrik Reinfeldt, f. 1965
statminister

Andreas Carlgren, f. 1958
miljøminister

Carl Bildt, f. 1949
utrikesminister

Ewa Björling, f. 1961
handelsminister og Nordisk
samarbetsminister

Medlemmer

(Valda av Riksdagen 19 oktober 2010)

Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s)*Medlemmer*

Christer Adelsbo, f. 1962
riksdagsledamot

Karin Åström, f. 1953
riksdagsledamot

Billy Gustafsson, f. 1948
riksdagsledamot

Ann-Kristine Johansson, f. 1962
riksdagsledamot

Anders Karlsson, f. 1951
riksdagsledamot

Peter Johnsson, f. 1962
riksdagsledamot

Maria Stenberg, f. 1966
riksdagsledamot

Suppleanter

Phia Andersson, f. 1955
riksdagsledamot

Jan-Olof Larsson, f. 1951
riksdagsledamot

Kerstin Haglö, f. 1955
riksdagsledamot

Peter Jeppsson, f. 1968
riksdagsledamot

Gunilla Carlsson i Hisings Backa, f. 1966
riksdagsledamot

Helén Pettersson i Umeå, f. 1972
riksdagsledamot

Mona Sahlin, f. 1957
riksdagsledamot

Moderata samlingspartiet (m)*Medlemmer*

Elisabeth Björnsdotter Rahm, f. 1964
riksdagsledamot

Cristina Husmark Pehrsson, f. 1947
riksdagsledamot

Isabella Jernbeck, f. 1962
riksdagsledamot

Göran Montan, f. 1946
riksdagsledamot

Jessica Polfjärd, f. 1971
riksdagsledamot

Cecilie Tenfjord-Toftby, f. 1970
riksdagsledamot

Hans Wallmark, f. 1965
riksdagsledamot

Suppleanter

Lars Hjalmered, f. 1977
riksdagsledamot

Cecilia Widegren, f. 1973
riksdagsledamot

Katarina Brännström, f. 1950
riksdagsledamot

Johan Forssell, f. 1979
riksdagsledamot

Staffan Anger, f. 1943
riksdagsledamot

Anna Kinberg Batra, f. 1970
riksdagsledamot

Ulf Berg, f. 1957
riksdagsledamot

Centerpartiet (c)*Medlemmer*

Åsa Torstensson, f. 1958
riksdagsledamot

Suppleanter

Johan Linander, f. 1974
riksdagsledamot

Folkpartiet liberalerna (fp)*Medlem*

Anita Brodén, f. 1948
riksdagsledamot

Suppleant

Christer Winbäck, f. 1953
riksdagsledamot

Kristdemokratiska samhällspartiet (kd)*Medlem*

Anders Andersson, f. 1955
riksdagsledamot

Suppleant

Penilla Gunther, f. 1964
riksdagsledamot

Vänsterpartiet (v)*Medlem*

Marianne Berg, f. 1954
riksdagsledamot

Suppleant

Lars Ohly, f. 1957
riksdagsledamot

Miljöpartiet de gröna (mp)*Medlem*

Jan Lindholm, f. 1951
riksdagsledamot

Suppleant

Maria Wetterstrand, f. 1973
riksdagsledamot

Sverigedemokraterna (SD)*Medlem*

Erik Almqvist, f. 1982
riksdagsledamot

Suppleant

Mattias Karlsson, f. 1977
riksdagsledamot

Dagordning

Nordiska rådets 62:a session i Reykjavik den 2 - 4 november 2010

Tisdagen den 2 november 2010

Kl. 14.30–14.45

- 1   **Sessionens öppnande**
- 2   **Fastställande av närvarolista**
- 3   **Godkännande av dagordning**
- 4   **Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid
voteringar**
Regler för sessionens genomförande 2010 (Dokument 2)

Kl. 14.45–17.00

- 5   **Nordiskt toppmöte**
Temadebatt med de nordiska statsministrarna: *Grön växt – vägen ur krisen*

Kl. 17.00–17.30

- 6   **Nordiska ministerrådets program 2011**
Finlands statsministers presentation av Finlands ordförandeskapsprogram i Nordiska ministerrådet 2011 (Dokument 3)

Onsdagen den 3 november 2010

Kl. 9.00–10.30

- 7   **Generaldebatt**
Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 6)
Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådets samlade budget för 2011,
B 266/presidiet; C 2
Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17)
Udvalgsforslag om udvisning af nordiske medborgere, A 1515/medborger

Kl. 10.30-11.30**8 Globalisering och gränshinder**

Redogörelse för status för globaliseringsinitiativet (Dokument 7)

Redogörelse för gränshinder (Dokument 8)

Udvalgsforslag om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger, A 1486/medborger

Kl. 11.30-12.30**9 Norden och närområdena**

Ministerrådsforslag om retningslinjer for NMRs Hvideruslandsaktiviteter, B 265/præsidiat

Redogörelse för arktisk samarbejde (Dokument 10)

Redegørelse om den nordlige dimensions kulturpartnerskab (Dokument 14)

Kultur- og Uddannelsesudvalgets redegørelse om mulighederne for en fællesnordisk kulturkanal i samarbejde med tysk-franske ARTE (Dokument 13)

Udvalgsforslag om ArteNorden, A 1519/kultur

Kl. 12.30-14.00 Lunchpaus**Kl. 14.00-16.00****10 Debatt om fördjupat utrikes- och försvarspolitiskt samarbete i Norden**

Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4)

Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5)

Redegørelse om "NB8 wise men report" af fhv. forsvarsminister Søren Gade (Dokument 16)

Medlemsforslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet, A 1503/presidiet

Kl. 16.00-17.00**11 Jämställdhet i Norden**

Ministerrådsforslag om nordisk likestillingspolitisk samarbeid 2011 - 2014, B 268/medborgar

Ligestillingsredegørelse (Dokument 15)

Udvalgsforslag om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet, A 1494/medborger

Årlig skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatser til å bekjempe menneskehandel (Dokument 9)

Torsdagen den 4 november 2010**Kl. 09.00–10.00****12 Samarbetsministrarnas frågetimme****Kl. 10.00 – 12.30****13 Miljö och naturresurser i Norden**

Redegørelse: Status for miljømærket Svanen (Dokument 11)

Udvalgsforslag om nordiskt pantsystem, A 1516/medborger

Medlemsforslag om en nordisk jord- og skogsbrukspolitik, A 1483/miljö

Udvalgsforslag om nye initiativer i det nordiske klimaarbejdet, A 1512/miljø

Udvalgsforslag om oppfølgningen av *Copenhagen Accord*, A 1513/miljø

Udvalgsforslag om nordisk produksjon av vedvarende energi, A 1518/næring

Medlemsforslag om samnordisk strategi mot mårhundens expansion, A 1499/miljø

14 Forskning, utbildning och näringspolitik i Norden

Ministerrådsforslag om strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-13 – Kundskab for grøn vækst og velferd, B 267/kultur

Redegørelse om samarbejdsprogram for innovations- og erhvervs politik 2011-13 (Dokument 12)

Redogørelse om utvecklingen inom det nordiska forskningssamarbetet (Dokument 18)

Udvalgsforslag om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne, A 1498/kultur

Udvalgsforslag om unges arbejdsliv og kompetencer, A 1497/kultur

15 Social, hälsa och samhälle

Udvalgsforslag om hvordan skabe god livskvalitet for eldre i Norden, A 1509/velferd

Udvalgsforslag om å etablere en felles Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling, A 1514/velferd

Udvalgsforslag om et felles Nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene, A 1506/velferd

Udvalgsforslag om om et nordisk innovasjonscenter for folkehelse ved *Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap* (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial, A 1505/velferd

Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaksjoner, A 1502/næring

Utskottsforslag om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden, A 1517/næring

Kl. 12.30-14.00**16 Redogörelser för det nordiska samarbetet**

Nordisk Råds årsberetning 2009 (Dokument 1)

Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – årsregnskab for 2009 (C 1)

Kontrollkommitténs redogörelse för verksamheten 2010

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009 (C 3/kk)

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2009 (C 4/kk)

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2009 (C 5/kk)

17 Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut**18 Val**

Val av medlemmar till Nordiska rådets presidium

Val av Nordiska rådets president

Val av Nordiska rådets vicepresident

Val av medlemmar till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté

Val av ordförande och vice ordförande till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté

Val av medlemmar till Nordiska rådets valkommitté

Val av medlemmar till Nordiska kulturfondens styrelse

19 Tal av den nyvalda presidenten**20 Fastställande av tid och plats för nästa session****21 Sessionens avslutande**

Sagsliste sessionen 2010

A 1483/miljö	Medlemsförslag om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (väckt av Den socialdemokratiska gruppen)
A 1486/medborger	Udvalgsforslag om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
A 1494/medborger	Udvalgsforslag om udvidelse af indholdet i ligestillingsamarbejdet (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
A 1497/kultur	Udvalgsforslag om unges arbejdsliv og kompetencer
A 1498/kultur	Udvalgsforslag om initiativ om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)
A 1499/miljö	Medlemsförslag om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (väckt av Den socialdemokratiska gruppen)
A 1502/næring	Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (Tobin-skat) (fremsat af den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
A 1503/presidiet	Medlemsförslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (väckt av den isländska delegationen)
A 1505/velferd	Utvalgsforslag om et nordisk innovationscenter for folkehelse ved <i>Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV)</i> og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (fremsat av Velferdsutvalget)
A 1506/velferd	Utvalgsforslag om et felles Nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (fremsat av Velferdsutvalget)
A 1509/velferd	Utvalgsforslag om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (fremsat af Velferdsutvalget)
A 1512/miljø	Utvalgsforslag om nye initiativer i nordisk klimaarbeid (fremsat av Miljø- og naturressurseutvalget)
A 1513/miljø	Utvalgsforslag om oppfølging av Copenhagen Accord (fremsat av Miljø- og naturressurseutvalget)
A 1514/velferd	Utvalgsforslag om å etablere en felles Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (fremsat af Velferdsutvalget)
A 1515/medborger	Udvalgsforslag om udvisning af nordiske medborgere (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
A 1516/medborger	Udvalgsforslag om Nordisk pantsystem (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
A 1517/näring	Utskottsförslag om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (väckt av Näringsutskottet)
A 1518/näring	Utvalgsforslag om produksjon av vedvarende energi (fremsat av Miljø- og Naturressursetvalget og Næringsutvalget)
A 1519/kultur	Udvalgsforslag om en nordisk Arte-kanal (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)

B. Ministerrådsforslag

B 265/præsidi	Ministerrådsforslag: Retningslinjer for Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012
B 266/presidiet	Nordisk Ministerråds samlede budget for 2011
B 267/kultur	Strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013 - Kundskab for grøn vækst og velfærd
B 268/medborger	Det fire-årige samarbejdsprogram for ligestilling 2011 - 2014

C. Berættelser

C 1	Nordisk Ministerråds samlede virksomhed 2009 – Årsregnskab 2009
C 2	Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2011
C 3/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009
C 4/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2009
C 5/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2009

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (første og fjerde at-sats)
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider inom psykiatrvården i Norden
*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (tredje at-sats)
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
*26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden
*7/2007/miljø	Klimainitiativer i Norden og internationalt (første og anden at-sats)
*15/2007/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel (anden at-sats)
*16/2007/næring	Ny nordisk mat
*4/2008/miljø/näring	Felles rovdyrforvaltning i Norden (anden, tredje og sjette at-sats)
*6/2008/presidiet	Samnordiska observationssystemer i Arktis
*7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde
*17/2008/näring	Nordisk handlingsplan för en klimativänlig transportpolitik
*19/2008/velferd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne
*20/2008/medborgar/välfärd	Förbud mot transfetter
*21/2008/medborger	Asylbørn (at-satserne: D, E, H, I, L, M)
*22/2008/medborgar	Människohandel för tvångsarbete
*29/2008/medborger	Styrkelse af det nordiske lovforberedende samarbejde
*31/2008/kultur	Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer
*34/2008/medborger	Norden som GMO-fri zone

*37/2008/medborger	Lovsamarbejde og konsekvenser af national lovgivning
*38/2008/kk	Projekthantering i Nordiska ministerrådet
*1/2009/miljø	Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter
*2/2009/ miljø	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet
4/2009/miljø	Havvindmølleparker i Østersøen
5/2009/miljø	Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet
6/2009/presidiet	Nordiskt ambassadsamarbete
7/2009/næring	Nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien
8/2009/presidiet	Nordiska ministerrådets planer og budget for 2010
9/2009/miljø	Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk
10/2009/presidiet	Internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen
11/2009/medborgar	Koordinering af nationale personregistreringssystemer så nationale personnummer kan bruges i andra nordiske lande
12/2009/medborgar	Tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land - utveckling av ett identifieringssystem till internethandel
13/2009/miljø	Handlingsprogram for energiområdet 2010 – 2013
14/2009/næring	Nordisk kompetensebank innen miljø og energi
15/2009/presidiet	Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland
16/2009/presidiet	Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar
17/2009/næring	Romfartspolitisk samarbeid
18/2009/medborger	Migration, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd
19/2009/medborgar	Barn som offer för människohandel
20/2009/medborgar	Gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika
21/2009/medborgar	Fællesnordisk strategi mod narkotika og projektforskning
22/2009/kultur	Utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen
23/2009/kultur	Nordisk forskning på polare lavtrykk
24/2009/kultur	Kultur i skolen
25/2009/kultur	Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag
26/2009/velfærd	Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NI-OM) til samarbejdsorgan
27/2009/velferd	Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden
28/2009/medborger	Forbrugerpolitiske netværk
29/2009/näring	Trafikinfrastuktur i Mittnorden
30/2009/kultur	Opfølgning på kulturreformen
31/2009/kultur	Håndhævelse af ophavsret på internettet
32/2009/kultur	Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil
1/2010/miljø	Undersøgelse af farlige kemikalier samt aftale om tungmetaller

- 2/2010/miljø   Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalieforskerpanel
- 3/2010/miljö   Friluftaktiviteter för barn och unga

Interne beslutninger

- 1/2008   Forbedret samarbejde om ny lovgivning samt Kontrollkomiteeforslag
- 1/2009   Miljöpolicy för Nordiska rådet
- 2/2009   EU-strategi for Nordisk Råd
- 3/2009   Ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten

Dokument

- 1   Nordisk Råds Årsberetning 2008
- 2   Regler för sessionens genomförande
- 3   Finlands ordförandeskapsprogram 2011
- 4   Utrikesministrarnas redogörelse (muntlig)
- 5   Försvarsministrarnas redogörelse (muntlig)
- 6   Samarbetsministrarnas redogörelse (muntlig)
- 7   Status for globaliseringsinitiativet
- 8   Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder
- 9   Årlig skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatser til å bekjempe menneskehandel
- 10   Redegørelse om arktisk samarbejde
- 11   Status for miljømærket Svanen
- 12   Innovations- og erhvervspolitisk samarbejdsprogram 2011-2013
- 13   Nordisk Arte-kanal (Kultur- og Uddannelsesudvalget)
- 14   Den nordlige dimensions kulturpartnerskab
- 15   Ligestillingsredegørelse
- 16   Redegørelse om NB8 *wise men report*
- 17   Redegørelse om udvisning af nordiske statsborgere (muntlig)
- 18   Utvecklingen inom det nordiska forskningssamarbetet

Oversigt over sessionen

Rådets plenummøder blev afholdt i på Grand Hotel i Reykjavík. Placeringen i salen fremgår af særskilt liste. Udvalgenes, delegationernes, ministerrådets og præsidiets møder, sekretariaternes og pressens arbejde m.m. fandt sted i forskellige lokaler i på Grand Hotel og Hilton Reykjavík Nordica Hotel.

Plenummøder

Tirsdag 2. november 2010 kl. 14.30–17.30

Onsdag 3. november 2010 kl. 09.00–17.00

Torsdag 4. november 2010 kl. 09.00–14.00

Partigruppemøder

Mandag 1. november 2010 kl. 09.00 – 17.00

Tirsdag 2. november 2010 kl. 08.00 – 10.00

Delegationsmøder

Nationale delegationsmøder

Onsdag 3. november 2009 kl. 08.00 – 09.00

Udvalgsmøder

Kultur- og Uddannelsesudvalget, Velfærdsudvalget, Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget

Tirsdag 2. november 2009 kl. 10.00–12.00

Præsidiemøde

Tirsdag 2. november 2009 kl. 10.00 –11.00

Andre møder

Præsidiets møde med Vestnordisk Råd

Mandag 1. november 2010 kl. 20.00 - 21.00

Præsidiets møde med de nordiske statsministre

Tirsdag 2. november 2010 kl. 11.10 –11.55

Præsidiets møde med de nordiske samarbejdsministre

Tirsdag 2. november 2010 kl. 17.30 – 18.30

Præsidiets møde med de nordiske udenrigsministre

Onsdag 3. november 2010 kl. 12.30 –14.00

Miljø- og Naturresurseudvalget møde med de nordiske miljøministre

Tirsdag 2. november 2009 kl. 12.30 –14.00

Kultur- og Uddannelsesudvalget møde med de nordiske kulturministre

Onsdag 3. november 2009 kl. 12.30 – 13.30

Præsidiets møde med Det russiske Føderationsråd, Dumaen og The Parliamentary Association of North-west Russia (PANWR)

Torsdag 4. november 2009 kl. 08.00 – 09.00

Kontrolkomiteens møde

Mandag 1. november 2010 kl. 19.00 – 20.00

Valgkomiteens møde

Mandag 1. november 2010 kl. 19.00 – 20.00

Særskilte arrangementer

Side-event om en Nordisk union med Gunnar Wetterberg m.fl.

Mandag 1. november 2010 kl. 17.00 – 19.00

Protokol

- 34 "Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

Innehållsförteckning: Protokoll från den 62:a sessionen

Tisdag 2 november

1. Sessionens öppnande	1
2. Fastställande av närvarolista	3
3. Godkännande av dagordning	3
4. Regler för sessionens genomförande - information om procedur vid voteringar	4
5. Nordiskt toppmöte	5
6. Nordiska ministerrådets program 2011	32

Onsdag 3 november

7. Generaldebatt	36
8. Globalisering och gränshinder	62
9. Norden och närområdena	73
10. Debatt om fördjupat utrikes- och försvarspolitiskt samarbete i Norden Utrikesministrarnas redogörelse Försvarsministrarnas redogörelse	87
11. Jämställdhet i Norden	106

Torsdag 4 november

12. Samarbetsministrarnas frågetimme	118
13. Miljö och naturresurser i Norden	132
14. Forskning, utbildning och näringspolitik i Norden	148
15. Social, hälsa och samhälle	160
16. Redogörelse för det nordiska samarbetet 2010	177
17. Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut	180
18. Val	183
19. Tal av den nya presidenten	188
20. Fastställande av tid och plats för nästa session	189
21. Sessionens avslutande	190

Protokoll för Nordiska rådets 62:a session, Reykjavik

Presidenter: Helgi Hjörvar (1-5), Erkki Tuomioja (5-6), Karin Åström (7), Christina Gestrin (8-9), Henrik Dam Kristensen (10), Dagfinn Høybråten (11), Karin Åström (12); Per-Kristian Foss (13 – 14); Marion Pedersen (15); Helgi Hjörvar (16 – 21)

Tisdag 2 november 2010

Kl. 14.30 – 17.30

Presidenter: Helgi Hjörvar (1-5), Erkki Tuomioja (6)

1. Sessionens öppnande
2. Fastställande av närvarolista
3. Godkännande av dagordning
4. Regier för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar
5. Nordiskt toppmöte
6. Nordiska ministerrådets program 2011

1. Sessionens öppnande

Helgi Hjörvar tog ledningen av förhandlingarna.

Præsidenten: Må jeg bede alle om at indtage deres pladser.

Ærede ministre, ærede gæster, ærede medlemmer af Nordisk Råd - kort sagt: Kære nordiske venner.

På Nordisk Råds vegne er det mig en stor glæde og ære at byde alle hjerteligt velkommen til Rådets 62. session.

Jeg byder også velkommen til de mange embedsmænd, organisationsfolk og pressefolk, der vil følge vore forhandlinger. Vi er glade for den store interesse for nordisk samarbejde.

Ásta Ragnheiður Jóhannesdóttir

Althingis formand

Præsident, ministre, kære kollegaer og venner.

Det er både en stor ære og glæde for mig, som Alþingis formand at byde jer alle hjerteligt velkommen til Reykjavik til Nordisk Råds 62. session.

Nordisk Råds 60-års jubilæum nærmer sig snart, og vi kan med stolthed sige, at vi har opnået mange vigtige mål siden 1952. Vort samarbejde er blandt de ældste og mest omfattende regionale samarbejder i verden.

Men hvad kendetegner de nordiske samfund, og hvilke erfaringer kan vi dele med verden?

Vor dybtgående demokratiske tradition, respekt for menneskerettigheder, kønnenes ligestilling, respekt for miljøet, erfaring med fornybar energi og velfærdssamfundet er nogle eksempler, der kan nævnes.

Nordisk samarbejde og de sager, vi behandler, er ikke en konstant, men en dynamisk proces. Det nordiske samarbejde har nu en mere international profil, hvor både præsidenten og vicepræsidenten deltager mere aktivt i bilateralt og multilateralt arbejde. Det har således ændret sig en del, siden jeg var medlem af Islands delegation i Nordisk Råd for ikke så mange år siden.

Stoltenbergrapporten fra sidste år satte fokus på øget samarbejde i bl.a. forsvars- og sikkerhedsmæssige sager og udenrigstjeneste. Rapporten har fungeret som vigtigt input til diskussionen om øget samarbejde på disse områder. Fra Islands synsvinkel var rapportens fokus på sikkerhed i Nordatlanten specielt vigtig.

Eksterne faktorer påvirker også vort arbejde. Klimaændringer og nye sejlruiter i det arktiske område kræver godt samarbejde i Norden, og den økonomiske krise har åbnet vore øjne for bæredygtig vækst og velfærd.

I forbindelse med Nordisk Råds session uddelles traditionelt de nordiske kulturpriser. Nordisk kultursamarbejde er et af de vigtigste samarbejdsområder, og idéen om en fælles nordisk kulturkanal i fjernsynet er spændende.

Norden som forbundsstat lyder utopisk, selv om 40 procent af de nordiske medborgere synes, ideen er positiv. Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd valgte Gunnar Wetterbergs bog "Forbundsstaten Norden" til deres årbog 2010. Bogen vil forhåbentlig være platform for diskussion om mulige samarbejdsområder i fremtiden, ligesom Stoltenbergrapporten blev det.

Præsident, kære kollegaer og venner. 60 år er en respektabel alder i menneskers liv. I nogle lande er folk allerede pensioneret i denne alder, men vort nordiske samarbejde med årtiers erfaring er overhovedet ikke på vej til at blive pensioneret. Helt omvendt må det vedholde sin kraft og arbejdsdygtighed til vor befolknings gavn.

Det er min overbevisning, at intet kan erstatte vort gode nordiske samarbejde. Det bør vedligeholdes og forblive stærkt, således kan vor nordiske solidaritet understøtte andet internationalt samarbejde.

Jeg ønsker jer alle sammen rigtig god arbejdslyst og håber, at Nordisk Råds 62. session i Reykjavik bliver vellykket.

Helgi Hjörvar (Samfylkingin (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Nordisk Råds president

Ærede ministre, ærede parlamentarikere og ærede gæster, kort sagt: Kære nordiske venner. En af de allerstørste begivenheder i Norden er nok Grønlands selvstændighed. Og det var en stolt præsident for Nordisk Råd, som repræsenterede os ved en circumpolar konference i sommer og så, hvorledes Grønland er blevet et forbillede for inuitsamfund andre steder i verden ved at vedtage sine egne love på sit eget sprog.

Men nu har vi fået dårlige nyheder fra Grønland i forbindelse med sessionen: Jonathan Motzfeldt er død. En stor nordisk deltager her på sessionen i årevis og en af dem, som stiftede Det Vestnordiske Råd, Jonathan Motzfeldt, er død, men han lever videre i kraft af sit politiske arbejde med Grønlands selvstændighed og i kraft af det forbillede, Grønland er blevet for inuitsamfund andre steder i verden. Jeg beder repræsentanterne for alle de otte nordiske lande om at rejse sig og mindes ham med et minuts stilhed. (Forsamlingen iagttog stående et minuts stilhed). Tak.

Kære alle. Man kan i anledning af denne session her i Reykjavik godt fastslå, at det nordiske samarbejde har kolossal støtte blandt befolkningen i Norden. Vi har lige fået lavet meningsmålinger, som viser, at 78 procent af befolkningen i Norden støtter det nordiske samarbejde. Og i denne tid med nedskæringer og besparelser støtter næsten 60 procent af befolkningen i Norden, at der skal være mere nordisk samarbejde.

Det har jo selvfølgelig også støtte hos os, politikerne, at få lidt af en renæssance i samarbejdet, f.eks. i udenrigs- og forsvarsspørgsmål, som Ásta Ragnheiður Johannesdóttir, den islandske talsmand, nævnte før. Og det tætte samarbejde, bl.a. pga. Stoltenbergrapporten og NB8-rapporten fra i år, giver måske anledning til, at vi begynder at spørge, om det tætte samarbejde inden for udenrigs- og forsvarspolitikken ikke burde have et særskilt ministerråd og være formaliseret inden for de nordiske samarbejde. Det beder jeg regeringerne om at overveje.

En af grundene til, at forsvars- og udenrigsspørgsmål ikke er blevet så konkrete i vores samarbejde, er konsensusprincippet i det nordiske samarbejde, som vi i Præsidiets har drøftet med statsministrene på et møde i morges. Men nogle gange gør konsensusprincippet – så godt, som det nu er – at den, som vil mindst, bestemmer mest. Vi synes i Præsidiets, at det er på tide, at vi tager en alvorlig diskussion om, om ikke tre eller fire lande kan gå videre med et projekt eller spørgsmål, hvis de mener, det har nordisk værdi, uden at et eller to lande kan stoppe det. Man kunne simpeltheden opte ud, "opt out", fordi man ikke er nødt til at deltage.

Det kan vi diskutere under sessionen, men vi stiller dog krav om, at der er konsensus mellem parlamentarikerne og ministrene og regeringerne i Norden om, at man følger nordiske kontrakter. Der har jo været en sprække i vort samarbejde i løbet af året, som vi må diskutere her på sessionen – det er den såkaldte udvisningssag i Danmark – som ikke blev bedre af, at en dansk minister nægtede at diskutere tolkningen af nordiske kontrakter med Medborger- og Forbrugerudvalget her i Nordisk Råd. Det er jo selvfølgelig helt uacceptabelt, at vi parlamentarikere ikke må diskutere nordiske kontrakter med de ministre, som er relevante i hver sag, og det må vi løse.

Det er jeg optimistisk med hensyn til, for vi har generelt et godt samarbejde med regeringerne og ministrene generelt, og jeg vil takke for den progressive og positive retning, som budgetsamarbejdet har taget. Det har ofte været en del af debatten, men det har taget en positiv retning, og jeg tror, at man nu ikke mere diskuterer små summer hid og did, man fokuserer mere på det, som vi skal fokusere på, nemlig langsigtede politiske prioriteringer i budgettet, og måske skulle vi begynde at arbejde med budgettet for mere end et år ad gangen, så vi får en politisk debat på det område.

Men med disse ord vil jeg sige, at sessionen, Nordisk Råds session nr. 62, her i Reykjavik er åbnet.

2. Fastställande av närvarolista

Præsidenten: Vi går til punkt 2 på dagsordenen: Fastsættelse af deltagerlisten. Et forslag til deltagerliste er blevet omdelt i salen. Kan forslaget godkendes? Svaret er: JA.

Præsidenten: Under dette punkt vil jeg minde om, at eventuelle ændringer i deltagerlisten skal afleveres skriftligt til den siddende præsident og til podiet.

Ändringar till närvarolistan:

Det anmeldes att Arni Thor Sigurdsson erstätter Ásmundur Einar Daðason under hela sessionen.

Rådet beslöt att fastsätta närvarolistan i enlighet härmed.

---

3. Godkännande av dagordning

Præsidenten: Vi går til punkt 3 på dagsordenen: Godkendelse af dagsordenen. Præsidiets forslag til dagsorden for sessionen er blevet omdelt i salen. Kan forslaget til dagsorden med ovenstående ændringer godkendes? Svaret er: JA.

Rådet beslutade att godkänna dagordningen i överensstämmelse med det omdelta förslag till dagordning.

---

4. Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar

Dokumentation:

- Regler för sessionens genomförande (Dokument 2)

Præsidenten: Vi går til punkt 4 på dagsordenen: Regler for sessionens gennemførelse, Dokument 2. Præsidiets forslag til regler for sessionens gennemførelse er blevet omdelt i salen. Reglerne omfatter først og fremmest regler for taletid under de enkelte debatter.

Jeg skal særligt gøre opmærksom på den at-sats, hvoraf det fremgår, at alle punkter opsat på dagsordenen får den tid til behandling som er afsat i dagsordenen. Såfremt debatten vil overskride den afsatte tidsramme foreslås det, at præsidenten kan afslutte debatten selv om der refterer flere talere på talelisten.

Bemærk, at gæstende parlamentarikere har taleret under dagsordenspunkt 7, Generaldebatten, og dagsordenspunkt 10, Debat om udenrigs- og forsvarspolitik. Kan plenarforsamlingen godkende forslaget? Svaret er: JA.

Præsidenten: Jeg skal oplyse om, at præsidenten vil være meget opmærksom på, at taletiderne i debatten overholdes. Samtidig skal jeg informere om, at alle der ønsker replikker skal bede om ordet ved at række sit nummer op, som er uddelt på alle pladser.

Udover reglerne om taletid ved sessionen gælder naturligvis også de regler for sessionen som fremgår af Nordisk Råds forretningsorden.

Information om, hvordan afstemninger skal foregå vil blive givet, når det er aktuelt.

Jeg beder deltagerne være opmærksomme på, at forhåndstilmeldinger til den trykte talerliste skal indleveres senest 15 minutter før debatten begynder. Rådssekretariatet tager imod tilmeldinger til talerlisten udenfor sessionssalen. Der tager man også gerne imod talemanuskripter for kommende talere. Tilmeldinger til talerlisten efter dette tidspunkt skal gøres til podiet.

Jeg skal også gøre opmærksom på, at justerede taler tilbageleveres ved udgangen fra salen. Afslutningsvis vil jeg påminde jer om, at alle mobiltelefoner i salen skal være slukket samt at rygning i salen er forbudt.

Præsidiets forslag till regler för sessionens genomförande bifölles - Dokument 2 blev sålunda lagt till handlingarna.

---

5. Nordiskt toppmöte

Ändringar till närvarolistan:

Det anmäldes att Risto Autio og Paavo Arhinmäki ankom till sessionen kl. 17.00.

Rådet beslöt att fastsätta närvarolistan i enlighet härmed

Helgi Hjörvar (Samfylkingin (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Nordisk Råds president

Kære alle.

Vi befinder os nu i begyndelsen af et nyt millennium med to kriser. Der er ikke blot den økonomiske krise, finanskrisen, om man vil, som har ramt os for nylig og på mange måder har taget scenen, for den rammer os jo hårdt her og nu, men der er også den anden, som vi jo ofte har haft på dagsordenen her i Nordisk Råd, og det er klimaændringerne. Der er mangel på biodiversitet, og det er miljøkrisen, som vi står over for, og som jo på lang sigt vil skabe langt flere problemer end den økonomiske krise, som vi har nu.

Vi må erkende, at miljøkrisen står lige så højt på dagsordenen, som den gjorde før. Vi er endnu ikke nået frem til de ønskede resultater, som vi for eksempel gerne ville have opnået i København sidste år, men vi må dog huske på, at vi opnåede en del resultater i København sidste år, selv om vi ikke kom hele vejen. At modvirke klimaændringerne er jo vor tids store opgave og udfordring, altså at skifte kul, gas og olie ud med vedvarende energi. Det er jo en kæmpestor opgave, og at gøre det under en økonomisk krise, hvor der er mindre politisk vilje rundt om i verden til at sætte ressourcer og skatteborgernes penge af til at bekæmpe miljøændringerne, er en endnu større udfordring, end det var før København og før den økonomiske krise, og det kræver endnu stærkere politisk ledelse og handlekraft. Det er derfor, at vi i dagens problemer, den økonomiske krise, fokuserer på løsninger, som også kan hjælpe os med at bekæmpe klimaændringerne, og dér retter vi blikket mod grøn vækst.

Den grønne sektor kan jo både hjælpe os med at skabe nye job, nye firmaer, ja, den grønne miljøsektors svar på Ikea, Nokia eller Mærsk, og forstærke en økonomisk fremdrift i vores område, og det kan samtidig have positive virkninger på miljøet og hjælpe os med at bekæmpe klimaændringerne. Der er kæmpestore muligheder på området. Det er et område, som omsætter for 6.000 milliarder svenske kroner om året - det er utrolig mange islandske kroner! - og vi har styrkepositioner dér. Island har jo specialiseret sig i geotermisk energi, Danmark i vindkraft, Norge i vandkraft, Finland og Sverige i biodiesel, det ved vi jo. Vi har også styrkepositioner inden for vores topforskningsprojekter, og vi, som alle er små lande i international sammenhæng, kan sammen nå længere, både ved at lobbye internationalt og ved at styrke vores industrier og vores erhverv i at søge mulighederne på det voksende grønne marked, og vi har derfor ønsket, at statsministrene adresserede os her i dag og svarede på spørgsmålet, om grøn vækst er vejen ud af krisen og måske kriserne.

Vi glæder os til at høre om deres indsatser. Vi kan jo i fællesskab, ved at lægge vores ressourcer, vores mange områder sammen, nå langt flere resultater, end vi har gjort før, og måske skulle vi overveje at have en fælles nordisk plan om grøn vækst i Norden. Jeg beder den danske statsminister, Lars Løkke Rasmussen, om at tage ordet.

Lars Løkke Rasmussen (Venstre (V))

Statsminister

Tak for det.

Kære nordiske kollegaer, vores lande står over for en dobbelt udfordring, sådan som præsidenten for Nordisk Råd også så fornemt har gjort rede for. Vi skal på en og samme tid have gang i væksten efter krisen, og vi skal håndtere energiudfordringen. Grøn vækst er en vej til at møde begge udfordringer på en og samme tid.

I Danmark har vi historisk set ført en progressiv energipolitik. Ud af oliekrisen i 1970'erne blev den første generation af dansk energipolitik født. Man kunne kalde den version 1.0. Sigtet var at mindske vores afhængighed af importeret olie og mindske vores sårbarhed over for stigende energipriser. Det lykkedes, og det lykkedes i høj grad. Indtil krisen ramte Danmark, voksede vores økonomi med 80 procent, samtidig med at energiforbruget stort set har været konstant. Ikke mindst har energipolitikken skabt grobund for et stærkt, grønt erhvervsliv i Danmark. Dermed jo desværre ikke sagt, at virksomheder i denne sektor er undtaget konkurrencens benhårde vilkår. De er som alle andre virksomheder underlagt denne. Vi har også lige set, hvordan selv en succesfuld producent af vindmøller har måttet reducere produktionen i Danmark, fordi vindmøller kan produceres billigere i andre dele af verden. På den måde er det jo et eksempel på, at den økonomiske krise har drænet momentum ud af produktion og vækst, og samtidig har klimaforandringerne, forsyningssikkerheden og forventningen om stigende energipriser sat energipolitikken endnu højere på dagsordenen.

På den måde står vi i dag med nogle udfordringer, som har paralleller til 1970'ernes udfordringer. Hvor svaret i 1970'erne var energipolitik version 1.0, skal vores svar i dag være en ny, ambitiøs energipolitisk strategi version 2.0. Det er den danske regerings mål. Det er vores nationale projekt, at Danmark skal være uafhængig af fossile brændsler, olie, gas og kul, i 2050. Vi skal igen søge at bruge energipolitikken som springbræt til at bygge stærke erhvervsbastioner til at få sat gang i væksten og jobskabelse. Det er ikke science fiction. Det er inden for rækkevidde. Blot lidt fakta: Sidste år eksporterede danske virksomheder energiteknologi for 58 milliarder danske kroner det er også mange islandske kroner, det er også lidt flere svenske kroner – og energiteknologien udgør næsten 12 procent af den samlede danske eksport. Så der er et betydeligt potentiale.

Vi ser samtidig, at den globale konkurrence inden for grøn vækst i disse år skærpes signifikant. Det var et vigtigt tema, da vi mødtes til globaliseringsforum i Snekkersten, for her står vi jo med en fælles udfordring. Vi er udfordret af andre lande, der også har set potentialet i den grønne vækst. Men vi har også, sådan som præsidenten beskrev det, klare styrkepositioner at bygge videre på i Norden. Vi har særlige danske styrker som vind, isolering, pumper, energieffektive løsninger. Vi har i Danmark en frodig underskov af vækstvirksomheder i hele *cleantech*-feltet fra *smartbridge*, målstyr og biobrændstoffer til teknologier til lavenergibyggeri. Det er jo styrkepositioner, der suppleres og dupleres i andre nordiske lande, hvor der også er stærke styrkepositioner på hele dette felt. Derfor må vi kunne være fælles om en vision og en grundopskrift. Af samme grund ser jeg meget frem til at fortsætte dialogen om det nordiske samarbejde om grøn vækst, bl.a. på grundlag af den taskforce, som er nedsat i forlængelse af globaliseringsforum i år, og som vi på statsministrenes møde tidligere i dag fik en status for.

I Danmark har regeringens erhvervsklimastrategi fra sidste år styrket rammevilkårene for danske grønne virksomheder. Vi har en ambition om at sikre Danmark som grønt energilaboratorium; vi vil tiltrække forsknings- og udviklingsaktiviteter, og siden 2007 har vi fordoblet de offentlige midler til forskning, udvikling og demonstration i energiteknologi, så de nu udgør en milliard kroner årligt. Her glæder jeg mig over, at vi i Norden arbejder sammen om at styrke innovationen. Det er det nye nordiske samarbejdsprogram for innovations- og erhvervspolitik et glimrende udtryk for, blandt andet med etablering af et nordisk videnscenter for at samle og styrke indsatserne inden for iværksætteri.

Der er et stort europæisk og globalt marked for energi- og klimaløsninger, men der er også en voksende international konkurrence, så det er ikke et tag-selv-bord. Vi skal turde satse, vi skal styrke konkurrenceevnen, og vi skal fortsat gøre en fælles nordisk indsats for at udbygge vores grønne styrker. Tak for opmærksomheden.

Mari Kiviniemi (Centern i Finland (cent))

Statsminister

Ärade ordförande! Bästa nordiska vänner!

En miljöbaserad ekonomi är en ökande framtidsrend. Jag är övertygad om att den gröna ekonomin för sin del kan vara en väg ut ur den ekonomiska krisen. I samband med eftervården av den ekonomiska krisen och strävan efter ny tillväxt är det viktigt att satsa på åtgärder som stöder miljövänligare produktion och tjänster.

Målet är att skapa en hållbar grund för tillväxten, speciellt på lång sikt. Satsningar på forskning och miljövänligare produkter är att rekommendera framför traditionella produktionsrelaterade investeringsprojekt. Den produktion som hänför sig till hela miljösektorn är redan nu en stor sysselsättare och dess andel bara ökar. Överallt i världen följs denna starka trend. Jag tycker att vi måste agera snabbt och bestämt för att hålla oss i spetsen för utvecklingen och därmed vara konkurrenskraftiga.

I Finland finns traditionell kompetens i energi och miljöteknologi, vilket baserar sig på en energiintensiv produktionsstruktur. Värme och energi har uppkommit som biprodukter inom industrin. Dessutom har det geografiska läget bidragit till de energi- och värmebaserade lösningar som funnits. Gemensamma kontaktytor kan finnas bland annat inom våra starka kompetensområden, till exempel energieffektiva processer och apparater, kombinerad produktion av el och värme, frekvensvariabler, elöverföring och distributionssystem, avfallshanteringsteknik, vindkraftverkskomponenter med system samt användning av bioenergi och den därtill anknutna teknologin.

En viktig del av den gröna politiken är främjande av innovationer. En stark nationell innovationspolitik har en nyckelställning som kan kompletteras av gemensamma nordiska satsningar. De mest lovande områdena för utnyttjande av bioteknologi har fastställts i Finland, och man förutser att det därigenom skapas betydlig ny affärsverksamhet inom cirka tio år. Inom miljösektorn konstateras det att de mest lovande tillämpningsområdena är användning och rening av vatten, rening och återställande av mark samt bearbetning av avfall och biprodukter till nya råvaror.

När det gäller utnyttjande av biomassa är de mest lovande affärsverksamhetsområdena utveckling av ny biomassa, bioraffinaderier och produktion av bioenergi.

Den offentliga sektorn har som mål att effektivisera koordineringen av finansiering och forskning samt främja spetsforskningen inom sektorn och samarbetet mellan olika aktörer. Viktiga utvecklingsobjekt är att utöka och stödja tvärvetenskapligheten, att öka användar- och kundorienteringen och att utnyttja olika undersökningar i företag. Dessutom har skapande av internationella och inte minst nordiska samarbetsnätverk en nyckelställning. Därtill har det nu tillsatts en task-force vars resultat vi förhoppningsvis kan diskutera i globaliseringsforumet som ordnas i Finland på våren. Det är också ett bra tillfälle att reda ut läget inom sektorn och utvecklingsutsikterna i de nordiska länderna. Som ett resultat av arbetet är det möjligt att hitta områden där det nordiska samarbetet kan utvecklas vidare och också skapa nordisk nytta. Tack, ordförande!

Kaj Leo Johannesen (Sambandsflokkurin (sb))

Lagmand

Hr. præsident, kære venner.

Vi ønsker også at tage del i det globale ansvar for at reducere udslippet af drivhusgasser, og for Færøerne er grøn vækst også en afgørende faktor for at skabe en bæredygtig økonomi, for de ustabile oliepriser skaber store udfordringer for vores samfund. I 2008 udgjorde import af olie hele 24 procent af vores eksportværdi, mens den var 16 procent i 2009. Set udefra er de nordiske lande er meget ens, men med vidt forskellige naturlige og erhvervsmæssige forudsætninger, og disse giver sig udslag i en bred vifte af innovative grønne løsninger.

For Færøerne er det især vejret og geografiske forhold, fiskeriet og søfarten, som skaber efterspørgsel på grønne løsninger, og inden for disse rammer bliver der skabt talrige nye, især tekniske produkter, som kan indfange, lagre og spare energi. Færøerne er velsignet med enorme naturkræfter. Vi har selvfølgelig storme, regn og bølger, masser af energi - men at tæmme disse kræfter og at lagre dem, så de er tilgængelige, når vi ønsker det, er en stor udfordring. Den teknologiske udvikling inden for vindkraft er nu kommet så langt, at man uden problemer kan opstille vindmøller på Færøerne. En løsningsmodel, der fordrer meget udnyttelse af vindkraften, og som der er meget store forventninger til, er *pump to storage*-løsninger, hvor vand bliver brugt i elproduktion og bliver pumpet tilbage i vandreservoirerne med vindkraft og således skaber et grønt energigivende kredsløb. *Pump to storage* giver frihed for både vand

og vindkraft på nettet samtidig, når forbruget er størst, og til at lagre vindkraften i vandet om natten, når forbruget er lavere.

En anden mulighed er at styre energiforsyningen, således at forbruget tilpasses den grønne produktion, og vores elforsyningselskab SEV og danske DONG Energy har således indgået et rammesamarbejde, som blandt andet går ud på at udvikle og teste et smart grid-system, som hjælper brugeren med at optimere sit elforbrug. Det foregår for eksempel ved, at systemet overtager styringen af elektriske installationer og tænder og slukker apparater på mest økonomisk vis, samt med økonomiske styringsværktøjer, som opmuntrer forbrugeren til grønt forbrug. Elbiler vil også indgå i det intelligente elnet. Elbiler bliver overvejende opladet om natten, når de almindeligvis står stille. Det er således med til at lagre grøn energi blot ved at være tilsluttet det, og med den kraftige elektrificering af samfundet, som vi kommer til at se i de kommende år, vil elbilerne udgøre stadig vigtigere dele af stabiliseringen af den grønne energi. Det integrerede net vil desuden muliggøre en prisdifferentiering, som kan tilskynde brugerne at oplade bilerne, når det passer bedst ind i den grønne elforsyning.

Norden ønsker at være i front med udvikling og afprøvning af ny grøn teknologi, og vi deltager allerede i et vestnordisk elbilprojekt. Færdselsmønstret, afstandene og vejret på Færøerne er som skabt til at teste elbiler.

Frygten for at stå uden strøm kan i dag afholde folk fra at skifte til elbil. Derfor er vores politiske mål på Færøerne, at vi skal være det første land i verden med en komplet udbygget offentligt tilgængelig infrastruktur til elbiler, så folk kan føle sig trygge ved at vælge grøn transport.

Færøerne har ambitiøse mål for udviklingen af vedvarende energi, som i dag udgør cirka 45 procent af Færøernes elforsyning. Udbygningen af alle kilder til vedvarende energi skal sikre, at grøn energi i 2020 udgør 75 procent af det samlede elforbrug. En vellykket satsning på grøn vækst skaber større indenlandsk efterspørgsel og reducerer importen af olie væsentligt, forbedrer konkurrenceevnen for vores primære erhverv og giver som en afledt effekt virksomheder en grøn profil på markedet. Samtidig reduceres vores CO₂-udslip betydeligt. Udfordringen er at vække interesse for vores initiativer uden for Færøerne, så de også kan øge vores eksportindtægter.

I Norden har vi ren natur, vi er rige samfund, har fred og en veluddannet befolkning. Vi har kort sagt verdens bedste betingelser for at værne om miljøet og for at gå forrest i den bæredygtige udvikling. Vi er allerede rollemønstre for verden, og med det følger et ansvar for at starte og gå i front, og vi lever op til vores ansvar, og samtidigsikrer vi den grønne vækst, både hos os og worldwide. Tak skal I have allesammen.

Jens B. Frederiksen (Demokraterne (D))

Vice formand Naalakkersuisut

Tak. Ærede præsident, kære nordiske venner!

Indledningsvis vil jeg lige sige, at jeg er her på vegne af landsstyreformand Kupiik Kleist, som ikke kunne komme her, netop i anledning af Jonathan Motzfeldts død. Jeg vil gerne indlede med at takke for de ord, der blev sagt om Jonathan Motzfeldt til at starte med.

Jeg takker for indbydelsen til at deltage i denne debat her i dag. Temaet for dagens debat, grøn vækst, vejen ud af krisen, kunne i disse år ikke have været mere velvalgt, og det glæder mig, at vi kan give emnet den særlige opmærksomhed, det vitterlig fortjener. Temaet følger ligeledes op på konklusioner fra det globaliseringsforum, som blev afholdt under det danske formandskab her i foråret. Her konkluderede de nordiske statsministre, at der skal arbejdes på at kortlægge særlige nordiske styrkepositioner inden for grøn vækst. Grøn vækst er det eneste rigtige, men umiddelbart ikke nogen let sag. Vi har alle i dag et ansvar for nulevende og kommende generationers velfærd. Vi skal have en fair velstandsudvikling, men vi har også et ønske om at få en økonomisk vækst, som vi alle ønsker os kommer til at ske på grønne præmisser. Og det kræver politisk mod og politisk lederskab.

Efter min mening er det her, at de nordiske lande kan og bør tage et politisk ansvar. Problemet med fordelingen af byrden så vi tydeligt demonstreret op til COP15 sidste år i København. Vi blev fra grønlandsk side præsenteret for krav om CO₂-reduktioner på samme niveau som de industrialiserede lande. Men vi havde også et krav, et væsentligt krav om ret til økonomisk udvikling, så vi kan komme op på det niveau, de andre nordiske velfærdsstater befinder sig på. Men vi blev mødt med protester. Vi fik således at vide, at Grønland også skulle bidrage til en global løsning på samme måde som de industrialiserede lande. Dette krav kom fra røster i de industrialiserede lande, der som bekendt er udviklet i høj grad. Men hvis man skal yde et lige bidrag på dette område, må man naturligvis have et lige udgangspunkt.

For et land som mit eget er det at nå op på industrilanden velfærdsniveau ikke et spørgsmål om at blive materielt rig. Det handler ene og alene om at sikre vor velfærd og velstand, så forældre kan forsørge deres børn og give dem en sund og tryk opvækst. Det handler om at sikre, at alle borgere i Grønland fortsat har adgang til et moderne sundhedssystem, at der bliver flere sunde, tidssvarende boliger, at erhvervsudviklingen kommer til at spille på flere strenge, og ikke mindst at flere unge får en kompetencegivende udvikling.

Når det så er sagt, kan jeg forsikre jer om, at Grønland allerede har taget de første skridt mod anvendelsen af grøn, vedvarende energi – en udvikling, vi er stolte over, og som vi agter at udbrede til andre dele af samfundet. For vi kan rent faktisk se, at grøn og bæredygtig udvikling også giver en god økonomi. Vi opfatter grøn vækst som noget, hvormed man stræber efter at bruge naturen og dens ressourcer, således at fremtidige generationer kan høste af dens rigdomme, samtidig med at vi gør vores bedste for at sikre den biologiske mangfoldighed, der gør det muligt for os at leve og overleve her og nu. Men det har ikke altid været uden store problemer. I EU er holdningen ofte præget af uvidenhed om de faktiske forhold. Det er set i sælskindssagen, vefangstsagen og den manglende bevidsthed om, at der faktisk bor mennesker i Arktis.

Det grønlandske samfund er under hastig forandring. Vi åbner efter al sandsynlighed flere store miner i Grønland i løbet af den nærmeste fremtid, og som bekendt er der i år fundet spor, der tyder på olieforekomster ved Grønlands vestkyst. Der er tale om en energikrævende branche, men samtidig har vi over en længere årrække udbygget vores vandkraftværker, så vi bedre kan fremme en bæredygtig udvikling i Grønland. Vi vil især fortsætte med at bygge vandkraftanlæg til energiproduktion, således at vi inden længe, når det næste vandkraftværk bliver færdigt inden for de næste par år, når op på, at 70 procent af vores elforbrug er fra vedvarende energikilder. Grønland er således relativt langt fremme i omstillingen af en fossil brændstoføkonomi til en klima- og miljøvenlig økonomi.

Vi har desuden afskaffet afgifter på elbiler i håb om, at vores samfund kan vise vejen frem mod brug af brændstof, der er vedvarende hele vejen igennem, og vi har andre planer i den retning, som jeg ikke lige kommer ind på her.

Ærede præsident, vi har fra grønlandsk side gennem årene været medunderskrivere af statsministererklæringer om bæredygtig udvikling inden for rammerne af det nordiske samarbejde. Vi sætter fortsat stor pris på det nordiske samarbejde, som blandt andet på energiområdet manifesterer sig i de fælles bestræbelser på at udvikle grønne energiløsninger til små samfund, som ligger uden for rækkevidde af de nationale elektricitetsværker.

Tak for ordet og fortsat god debat.

Jóhanna Sigurðardóttir (Samfylkingin (A))
Statsminister

Forseti Norðurlandaráðs, ágætu Norðurlandaráðsfulltrúar.

Umræðan um græna hagkerfið er ofarlega á baugi víða um heim um þessar mundir. Ég tel að umfjöllun á vettvangi Norrænu ráðherranefndarinnar um þetta efni sé afar mikilvæg og áherslan á grænan vöxt og velferð gerir okkur kleift að byggja á styrkleikum Norðurlandapjóðanna. Ég tel að Norðurlöndin hafi alla

burði til þess að verða frumherjar í nýsköpun og þróun á grundvelli þessara gilda og geti hugsanlega orðið reynslubanki og brautryðjendur sem aðrar þjóðir geta litið til. Við eigum að útvíkka samstarfið á þessu sviði þannig að það skili sér til fyrirtækja í nýsköpun, menntastofnana og rannsóknaraðila, hvort sem er opinberra eða á einkamarkaði.

Viðhorfsbreytingin sem orðið hefur á undanförunum árum varðandi sjálfbærni í orkumálum, umhverfisvænni stefnumörkun og nýsköpun er gríðarleg. Við höfum dæmi um mjög spennandi verkefni á sviði orkumála þar sem nýsköpun á sér stað á sviði grænnar orku.

Ég tel að við Íslendingar höfum hér ýmislegt fram að færa. Ísland hefur til þessa einbeitt sér að orkugjöfum frá jarðhita og vatnsföllum en tilraunir standa yfir á virkjun sjávarfalla, endurvinnslu gróðurhúsalofttegunda og vinnslu eldsneytis með jarðhita. Þá hefur íslenskt fyrirtæki skipað sér í fremstu röð við að móta tækni sem bætir eldsneytisnýtingu.

Allir stjórnmalaflokkar á Íslandi stóðu að samþykkt þingslályktunartillögu um eflingu græna hagkerfisins á Íslandi og ríkisstjórnin mun sérstaklega beita sér fyrir fjölgun grænna starfa. Slík störf eiga þátt í að rjúfa þau bönd sem verið hafa milli hagvaxtar annars vegar og neikvæðra umhverfisáhrifa hins vegar. Markmið grænnar hagstjórnar er að græn störf skapi jafnframt mannsæmandi kjör og þar með almenna vegferð. Græn störf ná yfir vítt svið atvinnulífsins og mikilvægt er að skoða stoðkerfi atvinnulífsins og laga umhverfið þannig að þau styðji við þessa þróun. Nefnd fulltrúa allra stjórnmalaflokka á Íslandi vinnur nú að því verkefni.

Það má líta á verkefni á þessu sviði eins og vandasama ræktun. Það verða ekki öll fræin að plöntum og aðeins sumar plönturnar dafna. En þær plöntur sem dafna geta gefið ríkulegan ávöxt á svo mörgum sviðum. Það er hlutverk okkar stjórnvalda að hlúa að þessum sprotum og reyna að stuðla að því að þeir dafni sem mest. Við vitum að tækifærin eru fyrir hendi og það þarf að vera samstillt áttak okkar að nýta þau. Stofnun starfshóps sem starfar nú í vetur við að greina og þróa þetta frekar er verkefni sem forsætisráðherrar Norðurlandanna ákváðu í vor. Vonandi skilar það markvissri leit og greiningu verkefna fyrir næsta hnattvæðingarþing undir formennsku Finnlands.

Það eru gífurleg sóknarfæri á þessu sviði og Norðurlöndin eiga að geta verið hér í fararbroddi ef vel tekst til. Ísland mun leggja sitt af mörkum til að svo geti orðið.

Takk fyrir.

Skandinavisk oversættelse:

Nordisk råds president, gode medlemmer av Nordisk råd.

Diskusjonen om den grønne økonomien er for tiden høyaktuell i store deler av verden. Jeg mener at behandlingen av dette temaet i presidiet i Nordisk råd er svært viktig og at vektleggingen av grønn vekst og velferd gjør det mulig å bygge på de nordiske lands styrker. Jeg mener de nordiske landene har alle muligheter til å bli ledende på innovasjon og utvikling med disse verdiene som grunnlag, og vi kan muligens bygge opp en erfaringsbank og bli pioner som andre nasjoner kan se til. Vi bør utvide samarbeidet på dette feltet slik at det gir resultater for innovasjonsbedrifter, utdanningsinstitusjoner og innenfor forskning, både i offentlig og privat sektor.

Det har funnet sted en enorm holdningsendring de siste årene når det gjelder bærekraftig energi, miljøvennlige mål og innovasjon. Vi har eksempler på svært spennende prosjekter innenfor energisektoren som driver med innovasjon på feltet grønn energi.

Jeg mener at vi islendinger har en del å tilby på dette området. Island har hittil konsentrert seg om energikilder fra jordvarme og vannfall, og det pågår forsøk med tidevannsenergi, gjenvinning av drivhusgasser og utvikling av drivstoff med jordvarme. En islandsk bedrift har blitt en av de ledende på å utvikle teknologi som forbedrer drivstoffutnyttelse.

Alle partier på Island sto bak et forslag i Alltinget om styrking av den grønne økonomien, og regjeringen vil spesielt arbeide for få flere grønne arbeidsplasser. Dette er en del av arbeidet med å bryte forbindelsen mellom økonomisk vekst på den ene side og negative konsekvenser for miljøet på den andre. Målet med grønn økonomisk styring er at grønne stillinger skal skape anstendige vilkår og dermed generell velferd.

Grønne arbeidsplasser omfatter en stor del av arbeidslivet, og det er viktig å se på arbeidslivets støtteordninger og tilpasse systemet så det støtter opp under utviklingen. En komite med representanter fra alle partier på Island arbeider nå med det prosjektet. Prosjekter på dette området kan ses på som planter som er krevende å dyrke. Ikke alle frø blir til planter, og kun noen av plantene vokser opp. Men de plantene som vokser opp, kan gi berikende frukter på mange områder. Det er styresmaktens rolle å verne om disse spirene og prøve å sørge for at de vokser på best mulig måte. En etablering av en arbeidsgruppe som arbeider nå i vinter med å analysere og utvikle dette videre, er et prosjekt som de nordiske lands statsministre startet i vår. Forhåpentligvis resulterer det i et systematisk søk og analyse av prosjekter før neste globaliseringskonferanse under Finlands formannskap. Det ligger et stort potensial i dette området og de nordiske landene skal kunne ta ledelsen her om dette blir vellykket. Island vil gjøre sitt for å oppnå det målet. Tusen takk.

Jens Stoltenberg (Det norske Arbeiderparti (A)) Statsminister

La meg først få lov til å takke Nordisk Råd for at dere har valgt å sette temaet Grønn vekst på dagsordenen. Det er en viktig dagsorden, og det er en viktig diskusjon. La meg derfor også minne om at det ikke er så veldig lenge siden vi i mange nordiske land opplevde at diskusjonen ikke handlet om grønn vekst, men om valget mellom vekst eller vern, vekst eller miljø.

Jeg mener det er viktig i seg selv at vi nå diskuterer ikke om vi skal ha vekst, men hva slags vekst vi skal ha, for det er ingen tvil om at vi trenger vekst. Vi trenger vekst i Norden, i Europa, i USA - i de gamle industrilandene. Der trenger vi vekst for å bekjempe arbeidsløshet, og vi trenger sterk økonomisk vekst for å finansiere våre velferdsordninger i årene som kommer. Så Europa, vår del av verden, trenger økonomisk vekst for å bekjempe ledighet og for å finansiere velferd.

Men ser vi utover vår del av verden, er behovet for vekst enda større. Flertallet av jordas befolkning lever i fattigdom. Det er helt utenkelig at disse menneskene kan løftes ut av fattigdom uten sterk økonomisk vekst. Det forsterkes av befolkningsutviklingen, av at vi blir flere mennesker på jorda.

FNs klimapanel har anslått at dersom vi skal nå vårt felles mål om å begrense global oppvarming til to grader, må vi halvere verdens utslipp av klimagasser fra 1990 fram til 2050. I den samme perioden, fra 1990 til 2050, vil verdens befolkning øke fra rundt seks milliarder til rundt ni milliarder. I denne perioden skal altså utslippene halveres, mens verdens befolkning vil øke med 50 prosent - 50 prosent flere mennesker, 50 prosent lavere utslipp i løpet av den samme tiden. Det innebærer at vi skal ha sterk økonomisk vekst for å løfte ni milliarder mennesker opp på et anstendig materielt nivå og samtidig ha kraftige reduksjoner.

Spørsmålet er: Er det mulig med både sterk økonomisk vekst og kraftig reduksjon i utslippene? Jeg mener svaret på det spørsmålet er ja, men da må vi enda sterkere enn det vi har lyktes med fram til i dag, bryte sammenhengen mellom forurensing og økonomisk vekst. De nordiske landene har startet den prosessen. Alle de nordiske landene har hatt sterk økonomisk vekst gjennom de siste årene, men har hatt nedgang eller stabil utvikling i sine utslipp av klimagasser. Det viser at det er mulig å bryte den gamle sammenhengen mellom økonomisk vekst og utslipp av forurensende stoffer, av klimagasser.

Hvis vi skal forsterke dette og oppnå fortsatt sterk vekst og ytterligere nedgang i utslippene av klimagasser, må vi gjøre i hvert fall tre ting. Det ene er at vi må satse på teknologi. Flere talere før meg har nevnt mange gode eksempler på teknologiske løsninger som kan gi oss mindre utslipp og mer miljøvennlig økonomisk utvikling. Myndighetene har ansvar for å investere i forskning og utvikling for å få fram ny teknologi. Men like viktig som å utvikle en ny teknologi er det å ta i bruk eksisterende teknologi

og tilpasse eksisterende teknologi. Jeg skal gi dere et eksempel: Karbonfangst, som vi kan bruke på kullkraftverk, gasskraftverk og store industrianlegg - skille ut CO₂ og pumpe den ned i kontinentalsokkelen er en teknologi som finnes. Vi har brukt den på noen av våre oljefelt i Norge i elleve år, men den er for dyr og for vanskelig å ta i bruk.

Utfordringen er å utvikle denne teknologien slik at den blir billigere og enklere å ta i bruk for å kunne få store reduksjoner i store industrianlegg og i store kraftanlegg.

For å lykkes med dette må vi sette en pris på karbon. Da endrer vi selve drivkreftene i økonomien. I dag er det i de fleste land gratis å forurense og dyrt å rense. Vi må snu dette, slik at det blir dyrt å forurense og lønnsomt å rense. Ulike typer karbonprising, CO₂-avgifter og handel med utslippskvoter vil bidra til både å fremme fremme teknologiutvikling, redusere utslippene og øke incentivene til å ta i bruk miljøvennlig teknologi. Derfor må vi satse på dette i fellesskap. Da kan vi få til store og raske endringer, og vi kan få til både vekst og reduserte utslipp samtidig.

Takk.

Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))

Statsminister

Herr president! Ärade ledamöter!

Finanskrisens akuta skede är nu över, och det ljusnar i ekonomin. Världen har klarat sig undan vad som stundatvis riskerade att föra oss till en finansiell härdsmälta. Samtidigt är det för tidigt att blåsa faran över. Problemen håller sig kvar i många länder, och vi vet att de kan följas av nya problem. Det har vi att rusta oss inför.

Allt detta till trots har vi skäl att glädja oss åt att framtidstron ser ut att återvända i världen. Det är fler som får jobb, sysselsättningen ökar och ekonomin tar åter fart. Det gäller inte minst i flera av våra nordiska grannländer. Vi har nu möjlighet att låta uppgången komma så många som möjligt till del och att låta jobbtillväxt och förbättringar nå fram till dem som tidigare ställts åt sidan alldeles oavsett konjunktur. Vi har också möjlighet att rusta våra samhällen för demografiska utmaningar och en alltmer hårdnande global konkurrens.

När nu tillväxten kommer åter har vi också möjlighet att ställa oss frågan vilken tillväxt det är som vi vill ha. Jag står för en politisk syn där tillväxt är något positivt och eftersträvänsvärt. För mig handlar tillväxt om att sträva efter att söka förbättring. Ytterst handlar det om människans förmåga att bryta gränser för det förväntade. Genom historien är det vad som har tagit det mänskliga släktet på en fantastisk resa – en resa från misär, ohälsa och fattigdom till välstånd, en resa från otrygghet till säkerhet.

Vi forskar fram nya läkemedel och botar sjukdomar som tidigare ansågs obotliga och värnar allt bättre vår hälsa. Vi rustar steg för steg upp en renare och tryggare värld att leva i. Utan vår strävan efter tillväxt och utveckling skulle både vår tekniska och mänskliga utveckling vara fattigare, menar jag.

Debatten om grön tillväxt handlar ytterst om just detta, om att bejaka tillväxt som något bra och önskvärt och som något som bidrar till att göra våra samhällen bättre men att samtidigt vara tydlig med på vilken grund som en hållbar tillväxt måste vila. Det handlar om att inte se ekonomi och miljö som två isolerade företeelser utan tvärtom som två bundsförvanter. En uthållig ekonomi möjliggör resurser till forskning och investeringar till stöd för en bättre miljö, och en framsynt miljöpolitik som vårdar våra resurser, vår biologiska mångfald och vårt klimat besparar oss kostnader, skapar bättre livsmiljö och därmed lägger grund för en högre tillväxt.

Vi brukar allt oftare uttrycka detta med orden: Tillväxt och miljö står inte mot varandra, utan de förutsätter varandra. I Norden har vi bevisat detta genom att vi kan förena tillväxt med sjunkande växthusgasutsläpp. Det är här vi uppmuntrar gröna tankar, innovationer och affärsidéer som banar väg för nya företag, jobb och branscher.

Det är också i Norden vi har vågat vara tydliga med att politiken har en viktig roll i att sätta ramarna för en hållbar tillväxt, där vi inte är rädda för att använda skatter och lagar för att markera att vi menar allvar, där vi tidigt satte ett pris på utsläppen och markerade att det ska kosta att smutsa ned och där vi har vågat gå före och visa vår omvärld att en omställning är möjlig. Vi har vågat förnyelse.

Om vi tror att det vi har uppnått är tillräckligt är vi dock fel ute. Det är så här vår utmaning ser ut när vi nu reser oss ur krisen. Det handlar om att visa att våra nordiska modeller har kraft för fortsatt förnyelse och att vi är redo att ta nästa steg i utvecklingen av våra välfärdssamhällen och våra ekonomier. Där spelar idén om en grön tillväxt en viktig roll.

Jag skulle vilja slå fast några värderingar som viktiga för fortsatt framgång. Vi behöver stabila och långsiktiga förutsättningar för arbete, företagande och investeringar, och det möjliggör vi genom uthålliga statsfinanser. Vi ska vara långsiktiga i arbetet och inte se insatser för klimatet, ny teknik eller gröna jobb som tillfälliga krisstimulanser eller som bara en trend, utan som en värdering och delar i en uthållig och seriös ambition.

Vi måste bejaka kunskap och nyfikenhet – något vi lägger grund för i en skola som står öppen för alla, som fokuserar på kunskap och som ser till varje elevs möjlighet att växa. Vi ska fortsatt stödja forskning och innovation med resurser, fria lärosäten, genomarbetade strategier och långsiktiga samarbeten mellan universitet, högskolor och näringsliv. Vi ska bejaka ny teknik och en växande tjänstesektor – två faktorer som jag menar är avgörande för nya jobb och företag.

Vi ska bejaka öppenheten. I en tid då röster höjs för protektionism och stängda gränser ska vi vara en röst för frihandel, fri rörlighet och kunskapsutbyte över världen. Norden och Europa ska vara våra naturliga utgångspunkter, men vi ska också finnas till stöd med teknik, kunskap och insatser i de fattigaste delarna av vår jord.

Världens blickar vänds nu allt oftare mot Norden för att söka svar, för att få inspiration och för att se hur man gör. Låt det bli vår ambition att världen ska göra detta även nu och framöver nu när tillväxten tar fart och en växande framtidistro ska fyllas med innehåll!

Viveka Eriksson (Liberalerna på Åland (Lib))

Lantråd

President!

Över världen har en finansiell storm dragit fram. De nordiska länderna har ruskats om och också de självstyrda områdena har känt av snålblåsten. Runtom i vår omvärld har regeringar fått lov att se om sina hus för att säkra att taken inte blåser av och att väggarna står kvar när de hårda vindarna dragit runt knutarna.

Samhällsbygget i Norden har fått stå emot hårda vindkast och ta emot rejäla törnar men står trots det stadigt förankrat i en stabil grund på vilken vi kan fortsätta bygga vår välfärdsmodell.

Öbor har av nödtvång varit hänvisade till att tämja naturens krafter och ta styrkan i dessa krafter i sin tjänst.

Det åländska välståndet är sprunget ur sjöfarten. Sjöfaran det blev världsomfattande när segelfartyg gav sig ut på världens oceaner. Genom att utnyttja krafterna i vinden kunde grunden till samhällets välstånd läggas.

Vindkraft är åter aktuell på Åland - i ny tappning. De gynnsamma och tidvis hårda vindar som sveper över Ålandsöarna ger goda möjligheter för produktion av el långt utöver vad som behövs för egen konsumtion. Åland har beredskap att bygga ut vindkraft och bidra till att uppfylla också Finlands mål för förnyelsebar energi till en viss del ifall Åland finns med i det landsomspännande system för förnyelsebar energi som vi just nu utarbetar i vårt land. Den finansiella krisen och klimatfrågan har tagit oss med

storm och världssamfundet har ägnat en stor uppmärksamhet åt frågorna på alla nivåer där människor kommit samman, i möten och konferenser på alla kontinenter.

Det har talats och har konfererats men nu handlar vi! Norden kan visa vägen till ett hållbart samhälle genom att med praktisk handling göra förändring. Miljöteknik och kunnande inom energi- och miljöbranschen ger utrymme för omfattande företagsutveckling och Norden har möjlighet att gå i bräschen. Inom de nordiska länderna finns en omfattande kompetens och ett stort kunnande på detta område.

I det fortsatta arbetet är det viktigt att konkreta och goda exempel uppmuntras. Jag vill gärna komma ner från den högstämde retorikens nivå och från målformuleringarnas nivå till gräsrotsnivån, för det är på gräsrotsnivån som grönt företagande växer fram. Det konkreta arbetet utförs av innovatörer, entreprenörer och företagare och där finns det en enorm utvecklingspotential. Politiskt måste vi se till att skapa goda förutsättningar för att idéer kan utvecklas och konkretiseras. På politisk nivå måste vi vara smarta på att ta tillvara all den idérikedom och kunskap som blomstrar. På så sätt kan vi också gemensamt verka för en hållbar utveckling där vi står oss ekonomiskt och där den sociala tryggheten garanteras.

Olika områden i Norden har utvecklat olika slag av kompetenser. Vi har också olika förutsättningar. När det gäller framtagandet av förnyelsebar energi borde vi utveckla det som just vi är bra på. Vi ålänningar, vi är bra på att tämja vind och ta till vara vindens energi. Den åländska vindkraften har potential att utvecklas. Men vi är också ett självstyrt ö-område, ett avgränsat område med goda förutsättningar att användas som modell för större sammanhang. Vi kan och vi vill med vår kunskap, med vårt experiment, vara med och bygga grön enregiproduktion i Norden.

Den som är smart låter sig inte knäckas av vindkasterna utan böjer sig för blåsten och tar dess kraft i sin tjänst. Så kan vi vara klimatsmarta och tillsammans utveckla Norden i en grön riktning.

Ann-Kristine Johansson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Den Socialdemokratiske Gruppens talsperson

Herr president! Kära nordiska kolleger!

Jag välkomnar statsministrarnas, lagmans och lantrådets engagemang i fråga om grön tillväxt och hoppas att debatten här i dag medverkar till att vi får fler konkreta åtgärder, inte bara många vackra ord. Jag hoppas att debatten bidrar till att vi i Norden i dag och i framtiden kan påstå att våra ekonomier i all väsentlig grad är jämlika, gröna och hållbara. Det är faktiskt vårt ansvar och vår solidaritet med kommande generationer.

Jag tror att vi alla vill kunna se våra barnbarn i ögonen och säga: Vi gjorde allt vi kunde. Vi såg vad som var på gång och fattade tuffa beslut. Det vill i alla fall jag kunna säga.

Vi har ansvaret för att formulera en politik som leder bort från miljöförstöring, arbetslöshet och ökade klyftor. Vi måste ta fram gemensamma visioner om hållbarhet, jobb, demokrati och rättvisa. Hur ser Norden ut om 20–30 år? Det är den fråga vi ska ställa oss och söka svar på för att kunna formulera politiken i dag.

Ett samlat Norden kan agera som spjutspets för en framtidspolitik som innehåller en politik som styr mot innovationer och investeringar i näringslivet och en politik för grön teknik och energi bland annat genom att öka kostnaden för koldioxidutsläpp. Det ger marknaden en signal om att satsa på hållbarhet. Vi behöver förändrade regelsystem som styr om och ökar kostnaderna för det som skadar miljön. Det finns analyser inom både EU och Norden som visar att en kraftfull grön omställning ger fler nya jobb. Jobb kan försvinna i omställningens tecken, men nya tillkommer i stället.

Men omställningen måste självklart ske på ett rättvist och jämlikt sätt. En rättvis omställning kräver samarbete med fackföreningsrörelsen, näringslivet och samhället. Det behövs långsiktigt såväl nationellt

som nordiskt samarbete med arbetsmarknadens parter. För att kunna ställa om till gröna arbetsplatser och utveckla nya jobb krävs det omställningsprogram, omskolning och vidareutbildning, för annars finns risken att det går fel. Som sagt: Frågan om grön tillväxt är inte teknologi utan innebär grundläggande ändringar i hur våra ekonomier fungerar.

Som jag förut sagt är det vår plikt att som aktiva politiker i dag våga ta ställning, våga fatta fuffa beslut och fortsätta på vägen mot ett långsiktigt hållbart och jämlikt samhälle där människors välbefinnande är en viktig del.

Åtgärder för att främja grön tillväxt bör, som tidigare nämnts, också ha målet att minska koldioxidutsläppen. Jag har tre frågor till våra statsministrar:

1. Hur tänker ni inkludera näringslivet och fackföreningsrörelsen i det fortsatta arbetet med grön omställning – det gamla hederliga trepartssamarbetet?
2. Vilka planer har ni för att bredda diskussionerna med medborgarna och folkrörelserna – gräsrotsnivån, som Viveka Eriksson så bra påpekade?
3. Danmark har aktivt arbetat för att höja EU:s mål om att reducera koldioxidutsläppen med 30 procent under perioden 1990–2000. Står Finland, Sverige och övriga länder på samma linje? Det här skulle leda inte bara Norden utan hela Europa mot en grönare tillväxt.

Lars Løkke Rasmussen (Venstre (V))

Statsminister

Jeg kan i hvert fald svare på de to første spørgsmål, men det bliver lidt på danske vegne.

Jeg synes jo, at det med at inddrage næringslivet er meget relevant, og det er også mit indtryk, at det arbejder vi alle sammen med på forskellig vis. I dansk perspektiv har vi nedsat en klimakommission, som her for ganske få uger siden er barslet med en rapport, som vi nu arbejder med. Tanken er at lave sådan en slags *blueprint*, *roadmap*, eller hvad ord man nu vil bruge, til et fossilfrit samfund. Og det lader sig jo kun realisere ved en tæt inddragelse af alle samfundsaktører.

Vi har i Danmark helt konkret nedsat et vækstforum, der består af en stribe repræsentanter fra erhvervslivet, akademikere og i øvrigt også repræsentanter fra fagbevægelsen. Og på det førstkommande møde i det vækstforum i november måned skal vi netop diskutere denne klimakommissions anbefaling af, hvordan vi frem mod 2050 – og det er de første skridt, der er de vigtige – skaber et fossilfrit samfund. Det er i øvrigt også en måde at engagere befolkningen på.

Hvad angår EUs målsætninger, er det rigtigt, at vi har udtrykt en ambition, som *United Kingdom* også har gjort det, om, at EU under ét skulle bevæge sig fra de 20 procent til de 30 procent – naturligvis under nogle forudsætninger, blandt andet at det er EU, der flytter sig, at vi fortsat har en fair byrdefordeling EU-landene imellem, så vi ikke skævvrider den interne europæiske konkurrence.

Jens Stoltenberg (Det norske Arbeiderparti (A))

Statsminister

Takk. Nå tror jeg Lars også kommenterte det som jeg oppfattet som det spørsmålet, nemlig om vi skulle gå fra 20 til 30 prosent Det er jo EU som avgjør det. Norge er dessverre ikke medlem av EU, så det får vi overlate til EU.

Men jeg tror at problemet i de internasjonale klimaforhandlingene ikke er EU og det er ikke Norge. Vi ligger helt i front. Norge er beredt til å øke våre nasjonale utslippsforpliktelser, og det vi melder inn til en internasjonal avtale. Men problemet er at de to store utslippsnasjonene, Kina og USA, som står for nesten halvparten av verdens utslipp, så langt ikke har vært villige til å forplikte seg til utslippskutt.

Vi kan gjerne diskutere ytterligere forpliktelser fra Norge og fra EU, men det avgjørende er hva vi kan gjøre for å få Kina og USA med. Det er det som avgjør om vi kommer videre i de internasjonale klimaforhandlingene.

Bente Dahl (Radikale Venstre (RV) - Midtergruppen)

Midtergruppens talsperson

Tak, præsident, og tak til alle for jeres bud på løsningen af miljø- og finanskriser. Tak i det hele taget for debatten om de her vigtige spørgsmål. Midtergruppen har igennem årene betonet vægten af de nordiske landes samarbejde også inden for EU. Vi har sagt, at landene meget oftere burde stræbe efter samlede løsninger og samlede konklusioner. Det er et spørgsmål om politisk vilje.

Mit første spørgsmål til ministrene er, om de nordiske lande vil arbejde frem mod en koalition. Vi hørte i går om Gunnar Wetterbergs bog, og jeg vil i den forbindelse spørge, om ministrene vil arbejde stadig tættere sammen.

Så vil jeg gå videre til spørgsmålet om grøn vækst. Mit specifikke spørgsmål gælder satsningerne på vedvarende energi i de nordiske lande. Som ministrene ved, har vi forskellige støttesystemer i de nordiske lande, så mit spørgsmål gælder vedvarende energi og ansvarsfordelingen mellem vore lande. Vi ved, at vore lande har forskellige styrker inden for energibranchen. Ser ministrene en mulighed for, at Norden vil kunne blive en regional enhed, hvor det gælder kvoter for vedvarende energi inden for EU?

Til sidst vil jeg generelt udtrykke min glæde, hvis ministrene her og i det fremtidige samarbejde kunne betone det nordiske aspekt meget mere. Det er let at præsentere gældende EU-lovgivning og nationale løsninger, det er betydelig sværere at tænke visionært i forbindelse med det nordiske. Der vil jeg så som det sidste spørge: Er statsministrene og ministrene i det hele taget enige med Midtergruppen og mig i, at vi skal fordybe os meget mere i samarbejdet? Tak.

Mari Kiviniemi (Centern i Finland (cent))

Statsminister

Arvoisa puheenjohtaja!

Ensinnäkin siitä ajatuksesta, joka täällä jonkin verran on esiin noussut, pitäisikö Pohjoismaiden tehdä tiiviimpää yhteistyötä, olen sitä mieltä, että me nyt jo teemme erittäin tiivistä yhteistyötä Pohjoismaiden neuvostossa, Pohjoismaiden ministerineuvostossa ja myös EU-tasolla, IMF:ssä ja muilla kansainvälisillä foorumeilla. Pidän kyllä tätä yhteistyön syvyyttä ja tiiviyyttä tasoltaan kohtuullisen riittävänä, mutta varmasti löytyy sellaisia osa-alueita, joissa voitaisiin vieläkin parempia tuloksia saada aikaan.

Meillä on tänäänkin on keskusteltu siitä yksityiskohdasta, että edelleenkin, vaikka meillä on jo vuosikymmeniä ollut vapaa liikkuvuus Pohjoismaissa, se ei kuitenkaan toteudu, vaan edelleenkin on näitä esteitä. Eli nykyisenkin lainsäädännön ja pohjoismaisen yhteistyön puitteissa sitä yhteistyötä voidaan syventää.

Sitten uusiutuviin energioihin ja maiden väliseen vastuunjakoon. Kysymyshän kuului, pitäisikö Pohjoismaista muodostaa ikään kuin jokin alueellinen yksikkö. Tässäkin suhteessa tietenkin haasteena on se, että kaikki Pohjoismaat eivät kuulu Euroopan unioniin. Energialainsäädännön ja myös ilmastokysymysten osalta EU on tietenkin se keskeinen toimija ja foorumi, jossa näistä yksityiskohdista päätetään, mutta mielelläni näkisin kyllä kaikki Pohjoismaat EU:n jäseninä.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade ordförande!

För det första om den tanke som även tagits upp här i viss mån att de nordiska länderna borde samarbeta intensivare, så är jag av den åsikten att vi redan nu samarbetar mycket intensivt i Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet samt på EU-nivå, i IMF och på andra internationella forum. Jag anser nog detta samarbete vara på en rimligt tillräcklig djup och intensiv nivå, men säkert finns det sådana sektorer där vi kunde få till stånd ännu bättre resultat.

Även i dag har vi diskuterat om den detaljen att fastän vi haft fri rörlighet i Norden redan i flera årtionden så uppfylls den fortfarande inte, utan det finns fortfarande hinder. Det vill säga att även inom ramen för den nuvarande lagstiftningen och det nordiska samarbetet kunde detta samarbete fördjupas.

Sedan till förnybar energi och ansvarsfördelningen mellan länderna. Det frågades ju ifall det borde skapas en någon slags regional enhet av de nordiska länderna. I detta samband är utmaningen naturligtvis att alla nordiska länder inte tillhör Europeiska unionen. Kring energilagstiftning och även klimatfrågor är EU givetvis en central aktör och ett forum där man beslutar om dessa detaljer, men jag skulle nog gärna se att alla nordiska länder blev EU-medlemmar.

Jens B. Frederiksen (Demokraterne (D))

Vice formand Naalakkersuisut

Jo tak, og tak for spørgsmålet.

Hvis man taler om at skulle lave én stor zone i Norden og være, hvad skal man sige, fælles omkring kvoterne, er der i hvert fald en ting, der er sikker, og det er, at man så også bør gå ind og kigge på, hvad de forskellige lande har af udgangspunkter. Og så kunne det jo være, man også skulle se på CO₂-udledning i et mere globalt perspektiv.

Som jeg sagde i min tale heroppe, har vi i Grønland enormt stor brug for udvikling. Det betyder, at vi på nogle områder bliver nødt til at udlede mere CO₂, end måske godt er. Selvfølgelig skal vi forsøge at gøre det på en så bæredygtig måde som overhovedet mulig. Men man kan tage et lille eksempel på noget, hvor vi i Grønland ligesom kommer til at udlede noget mere, men hvor det på verdensplan, globalt set, kan være en gevinst. Det er, når vi for eksempel taler om, at vi har mulighed for at få lavet en aluminiumsmelter på Grønland, hvor al den energi, som skal bruges dertil, vil komme fra vandkraftværker, det vil sige vedvarende energi. Globalt set vil det naturligvis være langt, langt bedre, at et sådant værk placeres i Grønland, end at det placeres i et andet land, hvor man anvender fossile brændstoffer. Derved vil den samlede CO₂-udledning jo være noget mindre, end hvis man gjorde det i et andet land.

Så der er mange forskellige hensyn at tage inden for Norden, fordi vi faktisk er ret forskellige.

Viveka Eriksson (Liberalerna på Åland (Lib))

Lantråd

President!

Jag tycker precis som frågeställaren att det skulle vara väldigt viktigt att understryka att de nordiska länderna samarbetar. Jag representerar ett självstyrt område som är beläget mellan två av de nordiska länderna, som också båda är medlemmar i EU och som också har att var för sig leva upp till vissa förnyelsebara energimål. Åland har också det kravet på sig, samtidigt som vi lever mellan två länder som har olika system för hur målen ska förverkliga och leva upp till dem. Visst skulle det vara en fördel om det fanns gemensamma system där man drar åt samma håll och att de kunde gå in i varandra. Det skulle helt klart vara en fördel för det åländska samhället.

Jóhanna Sigurðardóttir (Samfylkingin (A))

Statsminister

Ég vil segja það að ég held að þetta svið, græna hagkerfið og græn atvinnuuppbygging, sé ekki síst það svið sem norræn samvinna eigi að styrkja og byggja á. Ég tók eftir því að forseti Norðurlandaráðs nefndi í sínum upphafsorðum sameiginlega norræna áætlun um grænan hagvöxt. Ég tel að það sé nokkuð sem við eigum að stefna að. Við höfum, Norðurlöndin saman, mörg sóknarfæri og við höfum alla burði til þess að verða frumherjar í nýsköpun á þessu sviði og stefnumótun þar sem sjónarmið umhverfis og umhverfisverndar og sjálfbærrar auðlindastjórnunar eru samofin allri ákvarðanatöku. Ég tel einmitt að þetta, að styrkja saman grænan hagvöxt og græna atvinnuuppbyggingu, sé lykilatriði, græn stefna í orku- og atvinnumálum, til þess að stuðla frekar að því að við náum þeim markmiðum sem við höfum sett okkur um að draga úr loftslagsskaðlegum gróðurhúsalofttegundum og ná markmiðum okkar að því er varðar loftslagsmálin.

Skandinavisk oversættelse:

Jeg vil si at jeg tror dette området, den grønne økonomien og grønn arbeidslivsutvikling, er et sentralt område nordisk samarbeid skal styrke og bygge på. Jeg la merke til at Nordisk råds president i sin innledende tale nevnte en fellesnordisk plan om grønn vekst. Jeg mener at det er noe vi må arbeide for. Vi nordiske land har sammen et stort potensial, og vi har alle muligheter til å bli ledende innovatører på dette området og innen strategiplanlegging der miljø- og miljøvernperspektiv og bærekraftig ressursforvaltning er en del av alle avgjørelser. Jeg mener at akkurat dette, å sammen styrke grønn økonomi og grønn arbeidslivsutvikling, er et avgjørende punkt for å få en grønn retning i energi- og sysselsettings spørsmål som kan bidra til at vi når de mål vi har satt oss om å redusere klimaskadelige drivhusgasser og å nå målene våre når det gjelder klimaspørsmålene.

Per-Kristian Foss (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)**Den Konservative Gruppens talsperson**

Den oppfordringen skal jeg ta.

La meg først takke for mange gode innlegg. Det er en rørende enighet mellom de nordiske statsministerne om klimasatsingen. Det kan være bra. Men la meg også bare minne om at den nordiske modellen – som i alle fall vi kaller den – er en modell som ville ha utviklet seg også veldig godt hvis det hadde vært konkurranse mellom de nordiske land, for eksempel på klimasiden. Det at den nordiske modellen er god på økonomisk vekst, på tilvekst og på produktivitet, gjør det til en større utfordring at den også må bli god på den grønne siden.

Jeg skal rette mitt spørsmål til den norske statsminister og starte med å gi den ros fra opposisjonen at vi er glad for at statsministeren også er aktiv på det internasjonale plan innenfor klimapolitikken. Det fortjener Stoltenberg ros for. Men det er viktig at man da også gjør noe hjemme, ikke minst for å demonstrere for de land som har enda mer å gjøre hjemme, at vi også gjør noe. Det er på norsk et uttrykk som heter "å feie for egen dør" – som man bør gjøre før man kan begynne å klage på naboens mangel på feiing.

I Norge er situasjonen den at vi har en flertallsregjering som får igjennom det den vil, i parlamentet. Men dette spørsmålet har også støtte fra en opposisjon, som består av mitt eget parti, Kristelig Folkeparti og Venstre – vi har inngått et klimaforlik – som i grunnen er utålmodige fordi regjeringen går for sent frem, ikke på alle områder, men på de områdene hvor tiltakene er samfunnsøkonomisk lønnsomme, eller hvor tiltakene er billigere enn kvoteprisen i EU. Man begynner jo med de rimeligste tiltakene. Det finnes mye annet man kan gjøre, som er mye dyrere – og nå snakker jeg til sosialøkonomen Stoltenberg, derfor dette språket og denne begrunnelsen.

Mitt spørsmål er da: Hvorfor nøler du så veldig med å igangsette de rimeligste tiltakene? Vi håpet at det skulle komme noe i budsjettet for neste år – ingenting kom av konkrete tiltak, men vakre talemåter. Men du har varslet en melding om dette – melding er det man kommer med før man skal gjøre de konkrete tiltakene – først neste høst, i 2011. Da er det lenge til det blir konkret. Mitt spørsmål igjen til deg: Hvorfor nøler du med det du allikevel har råd til å gjøre – Norge er et rikt land – og det du har overveldende parlamentarisk støtte for å gjøre?

Takk!

Jens Stoltenberg (Det norske Arbeiderparti (A))**Statsminister**

Tusen hjertelig takk.

Nei, vi nøler ikke. Vi gjør det vi ble enige om – og mer enn det. For det første har vi gjennomført mange tiltak i Norge, og jeg tror det tretter dem som ikke er nordmenn, litt mye å nevne dem alle, men slike ting som blant annet å doble jernbanesatsingen, doble subsidiene til ny fornybar energi – og bruker betydelig antall milliarder kroner på å utvikle karbonfangsteknologi, og vi har økt betydelig bevilgningene til forskning på miljøvennlige og CO₂-vennlige teknologier i Norge.

Men ellers er det noe med hele tenkningen, at vi hele tiden snakker som om at det er staten som skal bruke pengene. Jeg vil understreke som sosialdemokrat overfor en høyremann, at staten skal ikke løse alle ting. Jeg mener faktisk at det er bedrifter og konsumenter som skal løse ganske mye. Fordi jeg mener at det er veldig viktig at vi lever etter prinsippet forurensar betaler. Jeg mener at det er viktig både fordi det ikke er rettferdig at fellesskapet skal bruke av de midler vi skal ha til helse, til skole og til utdanning på å betale for rens tiltak som forurensar forårsaker og er ansvarlig for. Så det viktigste tiltaket vi gjennomfører, er at vi utvider det norske systemet for karbonkvoter, for CO₂-kvoter, fra 2012. Da blir en større del av norsk økonomi en del av et kvotesystem, og da vil bedriftene betale for de billigste kuttene. Da sparer vi penger på statsbudsjettet som vi kan bruke til helse og omsorg – og dere kan bruke på skattelette. Men det avgjørende er at vi altså må sørge for at det er bedriftene som tar regningen, ikke fellesskapet.

**Line Barfod (Enhedslisten (EL) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppens talsperson**

Tak, hr. præsident.

”Grøn vækst – vejen ud af krisen” er temaet for topmødet. Det er selvfølgelig vigtigt at diskutere, hvordan vi skaber grønne job. Vi har hørt otte forskellige bud på, hvilke teknologier vi skal satse på, men der har manglet et afgørende element, nemlig demokratiet.

I Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe mener vi, at det er nødvendigt, at vi lærer af vores erfaringer. Vi har været igennem en økonomisk krise, vi har en stor klimakrise, og de kriser er opstået, fordi man har ladet markedskræfterne styre. Det mærker vi konsekvenserne af stærkt her i Island, men også i de øvrige nordiske lande og i resten af verden. Derfor er det afgørende at lære af erfaringerne.

Det er afgørende at diskutere ejerskabet til naturressourcerne. Hvis vi skal sikre, at vores naturressourcer bliver udnyttet til en bæredygtig grøn vækst, er det livsvigtigt at sikre, at det er folket, der ejer alle naturressourcerne – både de levende og de ikke-levende. Ellers kan vi ikke sikre, at vi får en bæredygtig udnyttelse, og så risikerer vi at få nye kriser. Vi risikerer, at vi får ødelagt vores natur, at vi får ødelagt levevilkårene for mennesker her i Norden og andre steder i verden.

Derfor er vores bud fra Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at folkets ejerskab til naturressourcerne skal sikres, og at vi skal sikre, at naturressourcerne bliver udnyttet på en bæredygtig vis til gavn for hele samfundet og ikke kun for, at nogle få kan tjene penge på dem.

Jeg vil gerne høre, om den demokratiske overvejelse indgår i statsministrenes overvejelser, altså om man forsøger at lære af de kriser og ikke bare gør de samme fejl igen.

**Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))
Statsminister**

Det är inte så att marknadsekonomi per se är perfekt för att i varje läge ta hand om miljön och så att säga säkra hållbarheten i samhället. Det är dock lite oklart för mig vad alternativet är och vilket fantastiskt miljölandskap det har skapat. Det vi försöker göra är väl trots allt baserat på marknadsekonomi korrigerar det som gör att det blir en överdriven användning av ändbara naturresurser och att vi dessutom försöker förena det så att vi ökar vår tillväxt samtidigt som vi minskar påverkan bland annat när det gäller växthusgasutsläpp. Där är jag då inte av den uppfattningen som framfördes här att *the only way is down* eller något sådant, eller om vi möjligen redan var nere på botten. Vi har en hel del tecken på att vi har lärt rätt mycket och att vi, inte minst i de nordiska länderna, blir allt bättre på att förena att göra vår närmiljö och vårt område renare med att samtidigt ha ekonomisk tillväxt. I den delen tror jag att vi faktiskt har framför oss decennier av ytterligare utveckling i den riktningen. Jag tror att det ligger i människans hand. Det handlar snarare, från mina utgångspunkter, om att vårda och utveckla marknadsekonomi.

Jóhanna Sigurðardóttir (Samfylkingin (A))**Statsminister**

Mér finnst þetta mjög mikilvæg spurning sem hér er sett fram sem ég tek af heilum hug undir. Það er í fyrsta lagi um sjálfbæra og vistvæna nýtingu og ekki síst að auðlindirnar séu sameign þjóðarinnar. Það er það sem við höfum verið að ræða mikið á Íslandi, að auðlindirnar séu sameign þjóðarinnar, hvort sem það er fiskurinn eða vatnið. Það verður örugglega ofarlega á baugi á Íslandi núna af því að við erum að endurskoða stjórnarskrá okkar með mjög sérstökum hætti. Sett á laggirnar sérstakt stjórnlagagæping sem þingmenn eiga ekki sæti á og hafa ekki rétt til þess að fara á. Þessir fulltrúar sem verða 25-31 talsins verða kosnir sérstaklega af þjóðinni í allsherjaratkvæðagreiðslu og þeir eiga að skoða stjórnarskrána alla. Ég er viss um að þetta verður stærsta málið að því er varðar endurskoðun á stjórnarskránni á Íslandi, þ.e. að auðlindirnar verði í sameign þjóðarinnar. Mér finnst þetta því mjög mikilvæg spurning sem hér kom fram.

Skandinavisk oversættelse:

Jeg synes det er et svært vigtigt spørgsmål som her har været stillet, og jeg stiller meg fullstendig bak det. Det handler for det første om bærekraftig og miljøvennlig utnyttelse og ikke minst om at det er vigtigt at naturressursene er nasjonens felles eiendom. Dette har vi snakket mye om på Island, at naturressursene er nasjonens felleseie, uansett om det gjelder fisken eller vannet. Dette kommer helt sikkert høyt på dagsorden på Island nå som vi holder på å revidere grunnloven vår på en helt spesiell måte. Det blir etablert en egen grunnlovsforsamling der alltingsmedlemmene ikke tar del eller har lov til å bli valgt inn. Representantene som blir mellom 25-31 i tallet, blir valgt spesielt av nasjonen i en uravstemning, og de skal gjennomgå hele grunnloven. Jeg er sikker på at dette blir den største saken når det gjelder revisjon av den islandske grunnloven, altså at naturressursene blir i nasjonens felleseie. Derfor synes jeg at det var et viktig spørsmål som kom fram her.

Jens B. Frederiksen (Demokraterne (D))**Vice formand Naalakkersuisut**

Jo tak. På Grønland er det jo rent faktisk sådan, at retten til undergrunden ligger hos folket. Man har ikke en ejendomsret på Grønland. Men alligevel gør vi det, at vi, for at udnytte de mineraler, vi har i undergrunden, giver enkelte mineselskaber retten til både at efterforske og lave en mine det pågældende sted. Det, der så er vigtigt for os, er at sikre, at vi får en del royalties ud af det, og at minedriften bliver kørt på en miljømæssig forsvarlig vis.

Men man kan ligesom også gå ind og kigge på andre områder. Hvis vi for eksempel tager fiskeriet, kan vi se, at vi lige præcis i dag er i en ret vanskelig økonomisk vanskelig situation, netop fordi vi har et offentligt ejet aktieselskab, som står for en stor del af fiskeridriften, nemlig Royal Greenland, og der har vi så sidste år desværre været nødt til at putte en 0,5 milliarder danske kroner ind i selskabet for at undgå, at selskabet gik ned. Der kan man så sige, at der er andre private virksomheder, som ligesom har klaret sig noget bedre ud af det. Tak.

Hans Frode Kielland Asmyhr (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Situasjonen i Europa er alvorlig, og den økonomiske situasjonen i store land som Storbritannia, Frankrike, Spania og så videre er mer alvorlig enn jeg tror de fleste nordiske borgere aner. Det kan sette Europa langt tilbake økonomisk.

Nå har de nordiske land kommet noe bedre ut av den økonomiske finanskrisen enn mange andre land. Det bør være et momentum for våre land til at vi bør utnytte det for å komme raskt på fote igjen. Men fokus på grønn teknologi og miljøvennlige løsninger er selvfølgelig en del av dette. Men denne utviklingen må være teknologifokusert, og den må være markedsfokusert. Det betyr at vi ikke må bruke offentlige midler på programmer som det ikke blir noe av, og som markedene ikke etterspør. Man må ha teknologi som markedene etterspør, eller skape nye markeder. Derfor er det viktig med en riktig innretning av virkemiddelapparatet. Vi ser i Norge at vi har et virkemiddelapparat som er fokusert på hvor ideene kommer fra, men ikke på de gode ideer. Det gjør at det området av landet som jeg representerer, ikke har tilgang på noe særlig av offentlige midler til innovasjon. Derfor har jeg et

spørsmål til statsministerne Stoltenberg og Reinfeldt. Gode ideer er grenseoverskridende. Hvordan kan vi i de nordiske landene gjøre vårt virkemiddelapparat mer moderne? Og er det mulig med en større samordning av det nordiske virkemiddelapparatet, slik at pengene går til de gode ideene og ikke nødvendigvis hvor de kommer fra?

Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))

Statsminister

Herr President! En del av vårt toppforskningsinitiativ har handlat om att försöka skapa forskningsresurser som är mer gränsöverskridande, just för att vi ser en risk att bli alltför nationella. Det handlar naturligtvis om att anslag ska kunna vara gränsöverskridande och att vi i realiteten har ett utbyte, som ju redan finns mellan nordiska länder, att vi kan ha professorer och liknande som går över gränsen.

I grunden handlar det naturligtvis också om att mellan våra länder hålla en fortsatt fri och öppen handel, att låta konkurrensen avgöra och att inte bli alltför protektionistiska i en värld som ropar mycket på detta. Det gäller naturligtvis också mellan våra nordiska länder. Jag tror inte att vi ska slå oss för bröstet och tro att vi inte har några sådana tendenser mellan oss, för det har vi visst. Det är därför det kan vara viktigt att prata om det.

Jens Stoltenberg (Det norske Arbeiderparti (A))

Statsminister

For det første er det klart at en alltid kan få til et samarbeid over landegrensene. Samarbeid om forskning er veldig bra. Der har Nordisk Råd spilt en positiv rolle, og det skal vi ta vare på og styrke.

For det andre er det slik at når vi snakker om Norge, som spørsmålet refererte til, har staten betydelige nasjonale forskningsprogrammer, og mesteparten anvendes i sentrale deler av Norge. Men så har vi enkelte statlige virkemidler som er sterkere i utkantstrøk enn i sentrale deler av Norge, nettopp for å bidra til å opprettholde bosetting og aktivitet i de delene av landet som ikke i utgangspunktet får fordel av alle de andre kreftene som trekker i retning av de sentrale strøkene.

Men igjen er jeg litt overrasket, for det er ikke slik at staten skal ta ansvaret for all innovasjon. Det viktigste er at har man en god idé, så man kan tjene penger på den. Det er markedet som styrer når det gjelder om man får gode inntekter. Og så har vi et utmerket bankvesen, som skal kunne finansiere det. Så igjen appellerer jeg til høyresidens tro på markedet. Dere må ha større tro på markedet, evnen til innovasjon, evnen til finansiering, evnen til å ta risiko. Tro på markedet!

Dagfinn Høybråten (Kristelig Folkeparti (KrF) - Midtergruppen)

Etter denne appellen om å tro på markedet finner jeg enda større grunn til å stille det spørsmålet jeg hadde forberedt.

Jeg har en sterk følelse, når jeg lytter til statsministeren, av at grønn vekst er en vekst på den tradisjonelle vekstens premisser. Det er vel og bra – vi trenger den type vekst – men jeg tror at grønn vekst må være noe mer. Grønn vekst må være en sosial vekst, grønn vekst må være en vekst i livskvaliteten.

Jeg tror vi i de nordiske land mangler mål på hvordan vi skal bedømme framgangen i våre samfunn når det gjelder hva som betyr mest for enkeltmenneskenes hverdag. Det er en stor aktivitet internasjonalt nå for å utvikle nye mål for livskvalitet. Den britiske statsministeren snakker om brutto nasjonal livskvalitet som et nytt mål, ikke til erstatning for brutto nasjonalinntekt, men som et supplement. Mitt første spørsmål er om noen av de nordiske statsministrene tar den hansken?

Det andre spørsmålet handler om felles nordisk nytte. Vi har hørt mye i dag om ambisiøse planer i hvert enkelt land, men vi har hørt svært lite om de nordiske statsministrene har en felles strategi. Ser de noen komplementære aspekter ved det å samarbeide når det gjelder grønn vekst? Fins det synergier? Fins det en felles nordisk nytte? – Statsministre, har dere et nordisk prosjekt når det gjelder grønn vekst?

Lars Løkke Rasmussen (Venstre (V))**Statsminister**

Tak.

For det første vil jeg gerne sige til Dagfinn Høybråten, at det da uomtvisteligt er sådan, at økonomisk vækst ikke kan stå alene. Og det er jo ikke kun materiel velstand, der afgør menneskeligt velbefindende. Derfor er det jo relevant at sætte sig andre mål end bare vækst. Men i en situation, hvor Europa kommer langsommere ud af krisen end resten af verden, vil jeg mene at man skal være lidt varsom med blot at opfinde en anden vægt at veje vores velstand på. Jeg har stor sympati for de tanker om at arbejde med supplerende mål for samfundsudviklingen, men det rokker ikke ved, at vi er nødt til at få den rene, økonomiske vækst tilbage som forudsætning for velstand og velfærd. Der må man bare konstatere, at det andre steder i verden går stærkere end i Europa. Man kan glæde sig over, at det går lidt bedre i Norden end i resten af Europa, men det går stærkere i resten af verden. Hvis vi er på vej til at tabe et langdistanceløb, kan det jo ikke nytte noget, at vi bare beslutter os for at stille op i en anden disciplin, der hedder *happiness* eller noget andet. Så respekt for, at vi skal sætte os andre mål, men det kan ikke skygges for de barske realiteter, nemlig at vi er nødt til at få den økonomiske vækst igen.

I forhold til det med syngier: Jeg synes, at der er mange. Vi har jo sat et arbejde i gang i globaliseringsforum, der er nedsat en task-force – vi vender tilbage til det – og senest her til morgen har vi jo diskuteret helt konkret, hvordan vi kan videreudvikle det nordiske elmarked, for det med at bruge hinandens syngier handler jo også om sådanne konkrete tiltag. Den satsning, der har været på vedvarende energi i Danmark, er jo i høj grad knyttet til vindenergien. Den kan man sige rigtig meget om – bortset fra når det ikke blæser. Derfor vil en yderligere satsning på vindenergi jo forudsætte, at vi får endnu bedre internationale energilinjer. Og hvis man kigger på Norden, så kan man jo sige, at vi har valgt komplementære vedvarende energiresourcer, nemlig vand, vind og i visse lande nuklearenergi, og jo tættere vi kan binde det sammen også i forhold til slutbrugeren, jo bedre vi kan indtænke vedvarende energi i det nordiske elnet ved at udvikle *smartbridge* og andet, jo mere kan hvert land jo satse på sine egne styrkepositioner. Så det behøver ikke kun at være et spørgsmål om forskning og det meget langsigtede samarbejde. Det handler også om noget så konkret som at få det nordiske elmarked til at fungere endnu bedre.

Mari Kiviniemi (Centern i Finland (cent))**Statsminister**

Arvoisa puheenjohtaja! Ensinnäkin tähän talouden kasvuun. Olen hyvin pitkälti samaa mieltä kuin Lars Løkke siitä, että talouskasvua mitataan meillä tietyillä mittareilla, ja hirveän paljon se ei siitä muuksi muutu, että talouden kasvua on pakko saada aikaan, jotta myös tässä pohjoismaisessa mallissa sitä jaettavaa sitten riittää. Mutta on myös hyvä kehittää muunlaisia talouskasvua vähän laajemmin mittaavia mittareita. Mekin olemme hallitusohjelmassamme tämän ottaneet huomioon. Meilläkin on tavoitteena olla mukana tässä kehitystyössä. Se pelkkä puhdas talouskasvun mittaaminen ei tietenkään ole hyvä asia, vaan on hyvä katsoa myös sitä sosiaalista, ja miksei myös ympäristöluottuvuutta.

Sitten tästä pohjoismaisesta yhteistyöstä ja sen lisäarvosta. Minusta on erittäin tärkeää, että me tässä pohjoismaisessa yhteistyössä nimenomaan katsomme sitä, että pystymme luomaan sitä lisäarvoa, ja että se yhteistyö, mitä teemme, on sellaista, että saavutamme siinä sellaisia tuloksia, joita yksin emme saavuttaisi. Olen kyllä toisaalta myös sitä mieltä, että pohjoismaisessa yhteistyössä arvo on myös se kanssakäyminen. Aina ei pidä tuijottaa pelkästään niitä tuloksia ja sitä lisäarvoa. Molempiakin tässä tarvitaan.

Mutta minusta yksi konkreettinen esimerkki tällaisesta lisäarvosta on kyllä se, mihinkä Lars Løkke tuossa viittasi, eli pohjoismaiset sähkömarkkinat ja niiden kehittäminen. Meilläkin tavoitteena on se, että vuoteen 2015 mennessä saataisiin todelliset loppukäyttäjämarkkinat. Jo muutenkin nämä pohjoismaiset sähkömarkkinat kyllä kelpaavat esimerkiksi, ei ainoastaan eurooppalaisessa vaan myös maailmanlaajuisessakin mittakaavassa. Niiden jatkokehittämisessä, vaikka nytkin ollaan pitkällä, on vielä mahdollisuuksia, samoin kuin laajentamisessa Baltian maihin, missä on jo ensimmäisiä askeleita otettu. Tässä on mielestäni yksi esimerkki näistä hyvistä uusimmista ja konkreettisista lisäarvoesimerkeistä.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade ordförande! För det första om denna ekonomiska tillväxt. Jag är i mycket hög grad av samma åsikt som Lars Løkke att vi mäter ekonomisk tillväxt enligt vissa indikatorer och hemskt mycket förändras situationen inte av att vi måste få till stånd ekonomisk tillväxt för att vi sedan skall ha tillräckligt med att fördela även i denna nordiska modell. Men det lönar sig också att utveckla andra indikatorer som mäter ekonomisk tillväxt lite bredare. I vårt regeringsprogram har vi beaktat detta. Även vårt mål är att delta i denna utveckling. Att enbart mäta ren ekonomisk tillväxt är naturligtvis inte något bra utan det lönar sig att även studera den sociala och varför inte miljödimensionen.

Sedan om detta nordiska samarbete och dess mervärde. Enligt mig är det ytterst viktigt att vi i detta nordiska samarbete uttryckligen ser till att vi kan skapa mervärde och att vårt samarbete är sådant att vi uppnår resultat som vi inte klarade av var för sig. Å andra sidan är jag nog av den åsikten att umgänge är ett annat värde i det nordiska samarbetet. Vi bör inte alltid endast stirra oss blinda på resultat och mervärdet. Vi behöver nog bägge två.

Men enligt mig är ett konkret exempel på sådant här mervärde nog det som Lars Løkke hänvisade till, det vill säga den nordiska elmarknaden och dess utveckling. Vårt mål är ju att skapa en verklig slutanvändarmarknad senast år 2015. Även i övrigt kan nog denna nordiska elmarknad vara en förebild inte endast i europeiska utan även i globala sammanhang. Fastän vi redan nu kommit långt i dess vidareutveckling finns det fortfarande möjligheter och den kan utvidgas till de baltiska staterna, där det redan tagits några första steg. Detta anser jag vara ett exempel på nyttigt och konkret nyligt mervärde.

Viveka Eriksson (Liberalerna på Åland (Lib))**Lantråd**

President! Jag tycker att det var en mycket bra fråga, den om att det också ska finnas en social växt.

Även livskvalitetsbegreppet är mycket viktigt. Ofta när vi talar om hållbar utveckling tänker vi på ekologi och ekonomi, men den sociala dimensionen är det tredje benet när det gäller begreppet hållbar utveckling.

Det är viktigt att vi även på sikt tryggar välfärden och tryggheten för människorna. Det är nämligen de enskilda människorna som formar framtiden. Välmående människor är med och bygger framtiden och tar också ett större ansvar för en välfungerande samhällsutveckling om det hela är stabilt och man har ett liv som är fyllt av livskvalitet. Den dimensionen är alltså viktig.

Jens Stoltenberg (Det norske Arbeiderparti (A))**Statsminister**

Takk.

Bare et kort svar på Dagfinn Høybråten's uro over mitt syn på markedet. Jeg mener at markedet er en elendig herre, men en utmerket tjener. Det mener jeg er en god måte å formulere hvordan markedet skal håndteres på. Markedet trenger rammer, reguleringer og styring, men styrt på den rette måten, er markedet et effektivt virkemiddel for å nå ulike mål, også miljømål eller sosiale mål. Og det er jo grunnen til at alle de nordiske landene har valgt å bruke CO₂-avgifter i stor grad. I Norge er det det enkelttiltaket som har gitt den klart største reduksjonen i utslipp av CO₂, og det har den tilleggseffekten at det har spart statsbudsjettet – ikke gitt utgifter på statsbudsjettet, men gitt inntekter på statsbudsjettet – som vi kan bruke til andre gode formål. Det er også grunnen til at Europas viktigste tiltak for å redusere utslippene i Europa, er et system med tak på utslippene, klimakvoter, og altså at det skal koste å forurense. Dette er to ulike måter å bruke markedet på, som jeg mener fører til store og raske reduksjoner, men som i tillegg gjør at fellesskapet slipper å bruke store utgifter på ting som forurenser, som det bør betales for. Og det er den troen på markedet jeg mener vi skal ha, og som jeg mener er avgjørende, spesielt i klimapolitikken.

Så spurte Dagfinn Høybråten om et nordisk prosjekt. Det er mange nordiske prosjekter, men ett av dem ble jo tatt opp i globaliseringsforum der det ble satt i gang et prosjekt for å se på hvordan nordiske land kunne gå sammen om å bidra til lavere utslipp i en gruppe av utviklingsland innenfor for eksempel en

kraftsektor eller en eller annen tungindustri. Det er nå enighet i miljøkomiteen om at man bør gjøre en nordisk *visibility* studie i samarbeid med utvalgte uland for å se på nettopp om noen nordiske land kan gå sammen med en gruppe uland. Jeg tror det er et godt nordisk prosjekt, spesielt fordi det er lite framgang i de globale forhandlingene. Hvis Norden kunne vise en gruppe uland hva man kan få til ved å samarbeide, så vil det være et vesentlig bidrag til store reduksjoner, men også framgang i forhandlingene. Så det er en utfordring til oss alle at vi følger opp det forslaget som kom fra Nordisk Råd selv om en slik *visibility* studie.

Anita Brodén (Folkpartiet liberalerna (FP) - Midtergruppen)

Jag vill också framföra ett varmt tack till samtliga ministrar för mycket intressanta bidrag i den här debatten.

Jag vill lyfta fram grön tillväxt ur ett globalt perspektiv. Efter klimatmötet i Köpenhamn antogs Copenhagen Accord, att upprätta och finansiera en grön klimafond. Det lyftes också upp Redd-ordning, det vill säga hur vi ska kunna reducera klimatgasutsläpp som nu sker genom att vi har en stor avskogning. Klimatfonden beräknades röra sig om 30 miljarder US dollar 2010-2012 och 100 miljarder US dollar efter 2020.

Ska vi lyckas få en grön växt som vi talar om här i dag och ett hållbart samhälle, där vi också har hört om en halverad utsläppsnivå men samtidigt en befolkningsökning som vi vet eskalerar, kommer det att krävas nationella, nordiska, europeiska och globala insatser.

Jag vänder mig till samtliga ministrar - men jag antar att tiden inte räcker till - och speciellt Finlands statsminister som blivande ordförande i Nordiska ministerrådet: Är ministern beredd att i Nordiska ministerrådet driva frågan hur vi nu ska kunna få på plats den gröna klimafonden, Redd, eventuellt Redd+ som det har talats om och också Nordens möjligheter att bidra till grön teknologiutveckling?

Hogni Hoydal (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Tak, hr. præsident.

Jeg vil gerne følge op på det spørgsmål, som fru Line Barfod rejste, nemlig ejendomsretten til ressourcerne og en bæredygtig forvaltning af ressourcerne. Norden er jo måske verdens rigeste region, når det gælder naturressourcer, både levende og ikke-levende, og ikke mindst Nordatlanten har jo et enormt ansvar for disse rige ressourcer. Så det må vel være en klar fællesnordisk sag, at vi støtter ideen om, at det er folkene i Nordatlanten, folkene i Norden, som har ejendomsretten til ressourcerne, og at man kan forvalte dem på en bæredygtig måde.

Men mit spørgsmål er faktisk til Norges statsminister, og det er, for det første om han støtter idéen om, at man i grundloven indfører, at naturressourcerne er folkets ejendom, og for det andet hvorfor Norge går sammen med EU, når det gælder fælles ressourcer i Nordatlanten. Nu tænker jeg på makrel, sild og blåhvilling og andet. Hvorfor står man ikke sammen i Norden og i Nordatlanten, når det gælder disse fælles ressourcer? Norge går i stedet sammen med EU, som efter min mening ikke har en bæredygtig udnyttelse af de levende ressourcer.

Martin Kolberg (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Det var jo i statsministrenes innlegg en tydelig rød tråd, som jo understreket betydningen av at vi klarer utviklingen mot det vi kan kalle for en grønn økonomi. Jeg tror hele Nordisk Råds parlamentariske forsamling er enig i at hvis vi ikke klarer en slik utvikling, vil vi heller ikke greie å utvikle våre egne økonomier. Det ligger en stor utfordring i dette, og det er enighet om det - og det er bra.

Jeg har tre refleksjoner. Det første er at jeg mener at utviklingen dog strekker seg lenger enn det temaet som vi snakker om nå. Det handler om at den framtidige organiseringen av Europas og verdens økonomi ikke kan være basert på at verdens befolkning stadig bruker mer og mer fortere og fortere. Jeg tror ikke det kommer til å gå. Jeg tror ikke at motoren i den materielle utviklingen kan være at vi bruker stadig mer på en sånn måte at det blir det viktigste. Den nordiske velstanden har vært bygd på den mekanismen, men den vil på et eller annet punkt nå et tak. Jeg vil gjerne høre statsministerens

refleksjoner rundt det, og gjerne også en refleksjon rundt det selvfølgelig vanskelige spørsmål: Hvordan kan vi skape opplutning i vår befolkning om dette?

Et annet punkt er at jeg er helt enig med vår statsminister Stoltenberg i hans refleksjoner rundt markedet. Men også her er det et lite tillegg: Markedet vil ikke håndtere situasjonen uten en sterk politisk styring. Da må vi ha sterke demokratier, og vi må ha en sterk politikk for å klare det. Der er det en uenighet i høyre- og venstredimensjonen, også i denne forsamling. Jeg er helt sikker på at skal vi makte å imøtekomme det som sies fra statsministerens side her, er det en erkjennelse som vil komme fram, og jeg vil gjerne også høre noen synspunkter på det.

Til slutt skal jeg bare si at uten stabile økonomier vil dette aldri gå. Befolkningen vil ikke slutte opp om det. Vi ser tendenser i Europa. Se hva de nå gjør i Storbritannia – voldsomme kutt! Det vil skape ustabilitet. Det vil skape nye klasseskiller. Det vil undergrave muligheten til å skape en grønn økonomisk utvikling i Europa – og også i Norden.

Mari Kiviniemi (Centern i Finland (cent))

Statsminister

Puheenjohtaja! Vastaan tuohon yksityiskohtaiseen kysymykseen, joka koski Suomen puheenjohtajakautta ja sitä, miten ilmastokysymyksessä erityisesti nämä rahoitusmekanismit ovat tässä Suomen puheenjohtajuusohjelmassa esillä. Tietenkin nämä ilmastokysymykset ovat keskeisesti esillä, mutta aivan näin yksityiskohtaisesti ei meillä sitten pohjoismaisella tasolla tämän niin kuin rahoituksen osalta linjata, mutta voi sanoa, että nämä puheenjohtajuusvuoden linjaukset eivät millään tavalla sulje pois sitä, etteikö tehdä työtä sitten tämän tällaisen kansainvälisen rahoituksen puolesta.

Skandinavisk oversættelse:

Ordförande! Jag besvarar den detaljerade fråga som gällde det finländska ordförandeskapet och hur klimatfrågan och särskilt dessa finansieringsmekanismer framgår av programmet för det finländska ordförandeskapet. Dessa klimatfrågor har naturligtvis en central ställning men riktigt så här detaljerat dras det inga riktlinjer för dem eller finansieringen på nordisk nivå, men jag kan säga att dessa riktlinjer för ordförandeskapsåret utesluter på inget sätt arbete för att främja sådan här internationell finansiering.

Jens Stoltenberg (Det norske Arbeiderparti (A))

Statsminister

Når det gjelder makrell, så mener jeg at den skal forvaltes på en bærekraftig måte som andre fiskeriressurser. Jeg mener at noe av det vi har greid i Barentshavet, i Norskehavet, i det nordatlantiske fiskerisamarbeidet, er at vi i all hovedsak har greid å forvalte fiskeriressursene på en bærekraftig måte, og bedre enn veldig mange andre land. Det skyldes at vi har forhandlet fram kvoter, blitt enige om fordeling mellom landene, og så holdt oss til de kvotene og nedkjempet ulovlig fiske.

Jeg mener at det er et problem at det nå foregår fiske på makrell uten at det er enighet om kvotene. Det er jeg kraftig motstander av. Jeg mener at det veldig undergraver en bærekraftig, miljøvennlig forvaltning av disse ressursene, og jeg mener at det er helt i strid med det som er en forsvarlig, ansvarlig og bærekraftig forvaltning av fiskeriressurser. Så det som er Norges standpunkt, er at vi må sette oss ned og forhandle og bli enige om kvotene og så holde oss til de kvotene. Alt annet innebærer bare at alle land fisker alt de kan, og at makrellstammen blir ødelagt. Det er et problem for miljøet, for naturen, men det er også et problem for de økonomiske interessene til de involverte landene over tid når man har fisket ut og ødelagt stammene. Det er makrell.

Kort: Når det gjelder naturressurser ellers, tror jeg det er litt uheldig å ha et absolutt prinsipp om at staten skal eie alle naturressurser. Jeg mener at man må skille. I Norge har vi innført et lovverk som gjør at staten eier alle naturressurser i grunnen, altså i kontinentalsokkelen, olje og gass. Vi eier all vannkraft. Vi har noe som heter hjemfallsrett som gjør at den tilfaller staten etter en tid. Men for eksempel at staten skal eie all jord – det prøvde man seg på i Sovjetunionen – det har vi gitt opp i Norge.

Kaj Leo Johannesen (Sambandsflokkurin (sb))**Lagmand**

Nej, det er ikke kun om makrel. Men når vi taler om fiskeriressourcer, vil jeg sige, at vi i vores lovgivning har det, som på færøsk jo hedder (der tales færøsk), og taler man skandinavisk, hedder det folkets ejendom. Jeg tror, at mange færinger har svært ved at forstå, hvordan det skal udmønte sig i konkrete ting, og der arbejder vi nemlig med en såkaldt ressourcerente, sådan at man føler, at man har del i ejerskabet til ressourcerne. Så jeg tror selvfølgelig, det er meget interessant, at man tager det her spørgsmål op, for når vi snakker om bæredygtig vækst, er det jo meget vigtigt, at regeringerne, folkene, har ejendomsretten over ressourcerne.

Kommer det til spørgsmålet om makrel, synes jeg, at man, hvis der er noget i naturen, som ændrer på, hvordan fiskebestandene færdes, altid skal kunne tage det op til forhandling igen, for det er også sådan på Færøerne, at makrellen i øjeblikket er ved at spise al den anden fisk, som svømmer. Så det er alvorligt, også med hensyn til, hvordan man håndterer spørgsmålet om makrellen. Tak.

Jóhanna Sigurðardóttir (Samfylkingin (A))**Statsminister**

Nokkur orð um makríl. Ég minnst þess ekki að hafa nokkurn tíma verið ósammála vini mínum Jens Stoltenberg. En mér finnst að Noregur verði að viðurkenna að Ísland á skýlausan rétt samkvæmt hafréttarsamningum til veiðar á makríl í okkar lögsögu. Það er ósættanlegt, þegar fyrir liggur stóraukin ganga makrils í íslenskri lögsögu á undanförunum árum þar sem hlutfall Íslands af heildarveiðum hefur verið 17%, að nú eigi að skammta okkur rúmlega 3%. Það er algjörlega ósættanlegt.

Skandinavisk oversættelse:

Noen ord om makrell. Jeg kan ikke huske å noen gang ha vært uenig med min venn Jens Stoltenberg, men jeg synes at Norge må innrømme at Island har en udiskutabel rett ut fra Havrettstraktaten til makrellfiske i vår jurisdiksjon. Det er uakseptabelt når det har vært en stor økning av makrell i islandsk jurisdiksjon de siste år, der Islands andel av den totale fangsten har vært 17 prosent, at vi nå bare skal få sirka 3 prosent. Det er helt uakseptabelt.

Ole Vagn Christensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Tak, præsident, og tak til ministrene.

Vi hørte om en version 1.0, som var meget national, og så hørte vi om version 2.0. Og vi hørte jo, at der hele kredsen rundt næsten var enighed om, at denne plan måske er det, der skal drives frem. Men der er nogle barrierer, som jeg ser, og dem vil jeg gerne spørge til: Er I alle indstillet på med grøn vækst at skabe et nordisk hjemmemarked?

Det er jo en klar konstatering – som vi også hørte det fra Stoltenberg – at en stor del af økonomien skal komme fra det private erhvervsliv. Men det private erhvervsliv mener, at vi er i en situation, hvor der er alt for mange barrierer, når det handler om at lave et nordisk hjemmemarked. Og et nordisk hjemmemarked vil jo være det, der virkelig kan få en betydning for os – også med hensyn til at kunne udvikle en videre eksport, altså når der er et grundlag, man kan frembringe sine varer på i et hjemmemarked.

Så det er mit spørgsmål.

Marion Pedersen (Venstre (V) - Midtergruppen)

Tak. Vi snakker grøn vækst, vejen ud af krisen og bæredygtighed. For nogle er der jo kommet andre ting oven i krisen, og det er - apropos den diskussion, der lige har været – uanset hvem der ejer hvad. Nye udfordringer og muligheder åbner sig, men hvis der samtidig lægges hindringer i vejen for, at man kan leve af det, man har gjort altid og gør i øjeblikket, hvad skal man så gøre?

Jeg har et konkret spørgsmål til Færøernes og Grønlands repræsentanter og til samtlige statsministre. Der kører i øjeblikket en kampagne imod hvalfangst. I hvert fald har de danske folketingsmedlemmer i

deres mailboks fået et sted mellem 500 og 700 mails rettet mod hvalfangst. Hvad gør man på Færøerne for at oplyse om traditionen og fangsmetoderne i forbindelse med hvalfangst? Og med hensyn til Grønland: Hvor kraftigt har det på nuværende tidspunkt indvirket økonomisk, at EU har lavet den nye særlovgivning?

Til de andre statsministre vil jeg stille spørgsmålet: Hvad gør I, og hvad vil I gøre sammen for at støtte de to selvstyrende områder på det her område?

Árni Þór Sigurðsson (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Tak, hr. præsident.

Jeg vil også gerne tage spørgsmålet om forvaltningen af ressourcer og ejerskab, som er blevet taget op af flere her, op. Vi har i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe sagt, at vi mener, at naturressourcerne altid skal benyttes til samfundets bedste. Og det er livsvigtigt under en finanskrise at sikre folkets ejerskab af alle naturressourcer.

Der må jeg så til min gamle studiekammerat Jens Stoltenberg sige, at vi ikke mener al jord. Det skal han ikke være bange for.

Islands statsminister har snakket om en revision af den islandske grundlov, og jeg vil gerne stille et spørgsmål til lagmand Kaj Leo Johannesen, for jeg har forstået, at der i det færøske forslag til en grundlov står, at naturressourcerne skal være samfundets ejendom, og at de, som benytter dem, skal betale for det til samfundet. Er der bred politisk enighed om dette på Færøerne, og støtter lagmanden dette forslag? Er der nogen konstitutionelle komplikationer ved en færøsk grundlov, blandt andet med hensyn til forholdet til Danmark? Og er det meningen, at forslaget til en færøsk grundlov skal udlægges til folkeafstemning?

Christina Gestrin (Svenska Folkpartiet (sv) - Midtergruppen)

Herr president!

Vi är alla eniga om att Norden har en stor möjlighet att bli en riktig och viktig aktör globalt i utvecklandet av energieffektiva lösningar och förnybara energiformer. Förverkligandet handlar nu om vilja och, inte minst, om en målmedveten politisk vilja.

Jag vill utvidga den här diskussionen om grön tillväxt till Nordens närområden och det hav som omger oss. Mycket positivt har skett i vårt närområde tack vare ett internationellt samarbete där de nordiska länderna har en central betydelse. Det gäller både Östersjön och Barents.

På ett stort vattenforum i Moskva för en dryg vecka sedan konstaterades stora framgångar i reningen av avloppsvatten i S:t Petersburg, Kaliningrad och Lenoblast. Det har till stor del varit möjligt tack vare lån som beviljats av finansieringsinstitut och fonder NDEP, NIB och Nefco.

Det är viktigt att de nordiska länderna också i fortsättningen är villiga att satsa i dessa miljöfinansieringsfonder. Genom att finansiera miljöprojekt skapar vi förutsättningar för en ekologiskt hållbar ekonomisk tillväxt i Nordens närområden, med positiva återverkningar också på Norden.

Min fråga till statsministrarna är hur de ser på betydelsen av dessa nordiska och nordliga finansieringsinstituts framtid och betydelse som verktyg för en grön tillväxt.

Kaj Leo Johannesen (Sambandsflokkurin (sb))

Lagmand

Først og fremmest er det rigtigt, at vi får mange e-mail angående drab på grindehvaler på Færøerne, og vi prøver at svare på hver eneste af dem for at oplyse om, hvordan vi behandler hvaler på Færøerne, og det, som vi selvfølgelig kører meget hårdt på, er de stolte principper, som vi altid diskuterer i nordisk regi, nemlig at det er bæredygtig fangst. Det er det, som vi foretager ud fra de bedste oplysninger, som vi hidtil har om hvalfangst. Den er bæredygtig på alle måder.

Vi sætter strengere og strengere regler op for os selv for, hvordan et drab skal foregå, og i forhold til for 20 år siden tror jeg, der er stor, stor forskel på, hvor vi vælger de forskellige steder til at dræbe grindehvaler. For det er ikke alle steder, som er egnede til drab på grindehvaler. Så det, som vi kan gøre på Færøerne, er at værne om, at vi har en bæredygtig måde at dræbe grindehvaler på Færøerne på, og det håber vi så på at andre også kan respektere. Så det er ressourceforvaltning, når det er bedst.

Når det kommer til den nye styrelsesordning, som mange kalder en grundlov, er det en brav kamp på Færøerne. Det er helt rigtigt, at det også er en gammel kamp. Vi har haft en gammel styrelsesordning fra 1995. Vi arbejder nu med den nye. Nogle partier vil kalde den en grundlov, nogle partier vil kalde det en ny styrelsesordning. Vi fra mit parti vil sige, at vi har en af slagsen, og at vi ikke har brug for to. Det, som vi arbejder på, er at få en konsensus om det. Det, som vi kæmper med i øjeblikket, er det, som vi kalder det rigsretlige, altså hvordan vi stadfæster vores position i forhold til omverdenen, og det ser ud til, at de fleste partier er med på at lave nogle forandringer, således at vi gør det i et godt samarbejde med også Danmark. Det er vores mål.

Lars Løkke Rasmussen (Venstre (V))

Statsminister

Ja, ingen kommentarer til det. Men jeg kan da sige, at jeg følger rigsfællesskabet og også modtager en del mails om grindefangst, og dem forsøger vi også at svare på. En del af spørgsmålene var jo rettet et specifikt sted hen, så jeg tror, at jeg vil indskrænke mig til spørgsmålet fra Ole Vagn Christensen, som rullede den vision ud, at der var behov for et større hjemmemarked end det nationale for at drive den grønne teknologiudvikling. Det er jeg hundrede procent enig i. Jeg tror, at vi skal kigge længere end til Norden.

Der er et betydeligt perspektiv i at udvikle EU's indre marked til at blive et grønt indre marked. Der er selvfølgelig, i forbindelse med man gør det, en betydelig opgave i at sikre, at hele EØS tænkes med, og at den nordiske tænkning om miljø- og energistandarder med videre lægges til grund for udviklingen af et europæisk grønt indre marked. Det synes jeg, at der er et perspektiv i. Der er ingen tvivl om, at man udvikle et grønt indre marked med en halv milliard mennesker, vil det være drivende i forhold en erhvervs- og teknologiudvikling, og det vil være af stor betydning for at fastholde de styrkepositioner, som vi har i forhold til den grønne teknologi.

Jeg tror, at jeg vil indskrænke mig til den ene bemærkning og så i øvrigt takke for en god debat.

Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))

Statsminister

Jag noterar också att här finns en väldig efterfrågan på skattefinansierad styrning av grön tillväxt och gröna investeringar.

Tidigare frågades hur vi ska ha kontakt med näringsliv och liknande. Precis som Lars Løkke redogjorde för ledde jag en särskild svensk hållbarhetskommision med fackliga företrädare och företrädare för näringsliv och akademier. Den ständigt återkommande utgångspunkten, framför allt från forskarvärlden, är att styrmedel är bättre än subventioner när det gäller klimatförändringar.

Det är bättre att ha tydliga styrmedel som sätter rätt pris på utsläppen, men världen över efterfrågas i stället kraftiga subventioner av olika slag som inte sällan gränsar till snedvridning av konkurrensen. Det har jag stött på i Japan, det finns mycket av det i USA, och det har efterfrågats en hel del här i dag.

Det finns ett krav på grundläggande forskningsresurser som vi måste säkerställa, och vi måste ha de ekonomiska styrmedlen. I Norden använder vi dem i större utsträckning än någon annanstans.

Via styrmedlen måste vi få en konkurrenskraft som gör det gröna kommersiellt gångbart och intressant. Det finns en efterfrågan på detta i världen.

Jag ska samtidigt säga att även vi har innovationspengar, och i det här gränslandet diskuterar vi hur det exakt ska se ut. Jag tror dock, som sagt, mer på forskningens synsätt att man ska använda tydligare styrmedel framför subventioner.

Jóhanna Sigurðardóttir (Samfylkingin (A))

Statsminister

Það var talað hér áðan um að við ættum ekki bara að tala um grænan vöxt, það ætti líka að tala um félagslegan vöxt. En það er nú einu sinni svo að atvinnuuppbygging, og kannski ekki síst grænn hagvöxtur, er hin hliðin á félagslegum vexti og á velferðarkerfinu. Ég held sannarlega að það séu tækifæri nú og ég finn áhuga hér í salnum, sem við forsætisráðherrarnir hljótum að taka eftir og vinna með að efla samvinnu og áætlanir um grænan vöxt. Spurt var: Er hægt að vinna saman að grænum hagvexti, grænni atvinnuuppbyggingu, þvert á flokka? Svar mitt við því er: Já.

Á Íslandi, eins og annars staðar, er hart tekist á um atvinnuuppbygginguna en eins og ég nefndi í framsöguerindi mínu hér áðan er full samstaða um það á Alþingi, og hefur verið samþykkt um það tillaga sem allir flokkar standa að, bæði til hægri og vinstri og miðjuflokkar, að taka á grænum hagvexti og grænni atvinnuuppbyggingu. Við erum líka að taka að borðinu í þessu skyni, til þess að byggja upp hagvöxt og auka atvinnu á Íslandi, verkalýðshreyfinguna og aðila vinnumarkaðarins. Ég er sannfærð um að þetta verður eitt af stóru málunum í þeirri atvinnusköpun og atvinnuuppbyggingu sem vonandi fer fram á næstunni milli allra flokka á Íslandi.

Skandinavisk oversættelse:

Det ble her tidligere sagt om at vi ikke bare burde diskutere grønn vekst, men at man også burde snakke om sosial vekst. Det er likevel engang slik at arbeidslivsutvikling, og ikke minst grønn økonomisk vekst, er den andre siden av sosial vekst og av velferdssystemet. Jeg tror sannelig at det er en mulighet nå – og jeg merker en interesse her i salen som vi statsministrene må legge merke til og arbeide med – for å styrke samarbeidet og planer om grønn vekst. Det ble spurt: Er det mulig å arbeide sammen for en grønn økonomi og en grønnere arbeidslivsutvikling på tvers av partiene? Mitt svar er: Ja.

På Island, som andre steder, debatteres det heftig om arbeidslivsutviklingen, men som jeg nevnte i innledningstalen min her tidligere, er det full enighet på Alltinget om at vi skal arbeide videre med grønn økonomisk vekst og en grønnere arbeidslivsutvikling, og et forslag om dette har blitt godkjent av alle partier både på høyre- og venstresiden og i sentrum. Vi samarbeider også med fagforeningene og partene i arbeidslivet i den hensikt å styrke den økonomiske veksten og øke sysselsettingen på Island. Jeg er overbevist om at dette blir ett av de store spørsmålene for alle islandske partier når det gjelder den arbeidsskapingen og arbeidslivsutviklingen som forhåpentligvis vil foregå i den kommende tiden.

Viveka Eriksson (Liberalerna på Åland (Lib))

Lantråd

Jag vill tacka Christina Gestrin för att hon tog upp frågan om Östersjön. Jag hade också tänkt förära den med min tid, men den var, tyvärr, lite för kort för det. Det får komma nästa gång. Jag tycker att den frågan är så viktig, och vi har från Ålands sida lyft upp den på mötet med statsministrarna i dag.

Jag anser att det är viktigt att statsministrarna håller sin hand över den här frågan, pekar med hela handen och alldeles klara på att man gemensamt är med i internationella arbetet för att se att det går framåt.

När det gäller stora miljöfinansierade projekt kan Åland med sin lilla ekonomi förstås inte bidra så mycket, men i det lilla arbetet gör vi väldigt mycket, och det är just där som jag tror att man måste jobba. Man måste jobba på ett sådant sätt att enskilda företagare och enskilda människor bidrar till att göra Östersjömiljön bättre.

Vi har ett intressant projekt på gång på Åland där vi håller på och bygga upp ett reningsverk i Östersjön. Musselodling tar bort övergödningssämnen, vilket vi sedan använder till energi. Det är kanske en av räddningen för Östersjön.

Mari Kiviniemi (Centern i Finland (cent))

Statsminister

Ensinnäkin näistä pohjoismaisista kotimarkkinoista. Vierailin juuri Kiinassa, jossa vuonna 2025 on ainakin 25 kaupunkia, jossa on vähintään 25 miljoonaa asukasta, eli pohjoismaiset markkinat ovat kyllä kotimarkkinoina hyvin pienet. EU-tason markkinat alkavat olla jo oikeaa kokoluokkaa. Eli meidän pitää pystyä tällaisten sisämarkkinoiden luomiseen nimenomaan Euroopan laajuisella tasolla ollenkaan kuitenkaan väheksymättä sitä työtä, mitä pohjoismaisella tasolla tehdään esimerkiksi juuri energia- ja sähkömarkkinoiden osalta.

Det var mycket bra att Christina Gestrin tog upp den här frågan gällande Östersjön. När det gäller betydelsen av NDP, NIB och Nefco har de naturligtvis ganska stor betydelse, men vi måste också minnas att de bara är tilläggsinstrument. Det är ju så att den gröna tillväxten borde man skapa huvudsakligen på marknaden och med hjälp av dem. Men det står också i Finlands ordförandeskapsprogram för ministerrådet att vi borde stärka NDP:s och Nefcos ställning ytterligare, också som miljöfinansieringsinstrument.

Skandinavisk oversættelse:

För det första om denna nordiska hemmamarknad. Jag besökte just Kina där det kommer att finnas åtminstone 25 städer med minst 25 miljoner invånare år 2025, det vill säga den nordiska marknaden är nog mycket liten som hemmamarknad. Marknaden på EU-nivå börjar redan vara av lämplig storlek. Det vill säga vi måste kunna skapa en sådan här inre marknad uttryckligen på europeisk nivå, naturligtvis utan att underskatta det arbete som utförs på nordisk nivå till exempel i samband med energi- och elmarknaden.

Det var mycket bra att Christina Gestrin tog upp den här frågan gällande Östersjön. När det gäller betydelsen av NDP, NIB och Nefco har de naturligtvis ganska stor betydelse, men vi måste också minnas att de bara är tilläggsinstrument. Det är ju så att den gröna tillväxten borde man skapa huvudsakligen på marknaden och med hjälp av dem. Men det står också i Finlands ordförandeskapsprogram för ministerrådet att vi borde stärka NDP:s och Nefcos ställning ytterligare, också som miljöfinansieringsinstrument.

Jens Stoltenberg (Det norske Arbeiderparti (A))

Statsminister

Når det gjelder nordisk hjemmemarked, er det svart og sagt mye fornuftig om det. Bare kort: Alt som bygger ned grensehinder, blir også bygget ned i et nordisk hjemmemarked, og alt som utvikler markedene, ved å stille miljøkrav og ved å stille rensekraft, gjør at det skapes markeder for nye produkter. Så det må vi gjøre mer av.

Når det gjelder hvalfangst, som jeg også fikk spørsmål om, må jeg bare si at det nye med det er at norske diplomater kan veldig mye om hval – overraskende mye, egentlig. Det er det også behov for, for når vi kommer ut i den store verden, oppdager vi at overraskende mange mennesker tror at en hval er én type dyr – punktum – og at det i diskusjonen er synspunkt der en på en måte er for eller mot å drepe fugl, som om det var én fugl. Vi bruker mye tid på å forklare at det er mange ulike typer hval, og at noen hval er truet, annen hval er ikke truet. Vi har mange hundre ansatte i norsk utenrikstjeneste som bruker ganske mye av sin tid på dette.

Jeg synes vi har hatt en interessant debatt her om eiendomsrett til naturressurser, med klare innslag av ideologiske overtoner. Her vil jeg si at jeg er tilhenger av sterkt statlig eierskap, offentlig eierskap, til naturressurser. Vi har praktisert det i Norge. Staten eier for eksempel oljen og gassen og en del andre naturressurser. Men som sosialdemokrat er jeg pragmatisk. Det betyr at jeg tror den type prinsipper må tilpasses litt det landet man lever i, tilpasses den historien og de nasjonale forutsetninger. Den viktigste naturressursen verden har, er jord. Og den mener jeg definitivt ikke staten bør eie, i hvert fall ikke som prinsipp.

Vann er en viktig naturressurs. I Norge har vi mye privat eiendomsrett til vann. Du kan bore og finne vann, og du eier det. Dette gjør man kanskje annerledes i Saudi-Arabia. Derfor mener jeg vi alt i alt skal være ganske pragmatiske når det gjelder dette spørsmålet.

Jens B. Frederiksen (Demokraterne (D))

Vice formand Naalakkersuisut

Jo, tak. Der blev stillet et spørgsmål om EU's særlove. Jeg går ud fra, at det er sælskind, der menes. I den henseende kan jeg så sige, at det indtil nu er rimelig begrænset, hvad den særlov har betydet. Hele den debat, der er foregået i EU om sælskind, har betydet, at sælskindsbranchen i Grønland er i knæ. Det er svært for de familier, der lever af det, at få en omsætning, som er stor nok. Så hele debatten har alt i alt været meget negativ på Grønland.

Når vi går ind og taler om hvalfangst, vil jeg sige, at vi også har bæredygtig hvalfangst i Grønland. Vi retter os efter de anbefalinger, der kommer fra NAMCO, IWC arbejder vi også sammen med, og det er så derfra, vi får kvoterne. Det hænger jo også sammen med de kulturelt traditionelle erhverv, som vi har på Grønland. Jeg er også meget enig i, at det private erhvervsliv også skal være et bærende element i at få grøn vækst, men det betyder samtidig for os som politikere, at vi skal kunne stille krav, og at vi også skal kunne give nogle gulerødder til det private erhvervsliv. Vi skal skabe rammerne. Eksempelvis har vi i Grønland fjernet indførselsafgifter på elbiler, sådan at man kan få fremmet det. Den slags skal vi have mere af. Tak.

6. Nordiska ministerrådets program 2011

Erkki Tuomioja övertog ledningen av förhandlingarna.

Dokumentation:

- Nordiska Ministerrådets ordförandeskapsprogram 2011 (Dokument 3)

Mari Kiviniemi (Centern i Finland (cent)), Dokument 3

Statsminister

Bästa nordiska vänner,

Finland är ett relativt litet land med en befolkning på dryga fem miljoner. Om vi granskar Norden sammanlagt är vi lite fler, men i ett globalt perspektiv kan man väl tycka att detta inte heller blir så väldigt mycket. Kanske vi alltså inte har kvantitet, men det jag vill påstå är att vi har kvalitet.

Nordisk kvalitet återspeglas bland annat i någonting som jag här önskar kalla för det mentala landskapet av globala framgångar. Kort och gott, Norden väcker positiva känslor och finns bland de mest framgångsrika varumärken i världen. Det är vi Norden tillsammans. Jag är övertygad om att den här mentala bilden är till hög grad verklighetsbaserad. Vi har klarat oss bra och som ett bevis på detta placeras Norden i regel på topp i flera olika internationella analyser och jämförelser. Och de kan väl inte alla ha fel.

Hur som helst, vår självklara målsättning är att klara oss bra även i framtiden. Detta kräver att vi fortsätter kämpa för att utveckla våra samhällen med öppna ögon och känsliga sinnen. Demokrati och deltagande, jämställdhet och transparens, frihet och solidaritet, konkurrenskraft och välfärd, alla värden som vi är kända för och alla värden som vi oavbrutet ska sträva efter. Och det är lika bra att medge, att vi kommer aldrig att vara färdiga, vi kommer aldrig att nå helt fram, men det är vår gemensamma vilja att fortsätta själva resan som räknas. Och i en allt mer global verklighet kan vi på många områden skapa mervärde genom att samarbeta. Och det är just detta, nordisk nytta, som ska vara vår ledstjärna i samarbetet.

Kära vänner,

Om man försöker beskriva vad som har hänt i det nordiska samarbetet under de senaste åren så tycker jag att man bör lyfta fram en genomgående omvandling i själva perspektivet. Vi har genom statsministrarnas globaliseringsinitiativ vänt blicken allt mer utåt och anammat tanken om nordisk nytta och kompletterande styrkor i en värld av tilltagande internationell konkurrens. Finland kommer att vara ordförande för Nordiska ministerrådet 2011 och det utåtriktade tanke sättet präglar även det finska ordförandeskapet.

Vi har valt hanteringen av klimatförändringen som huvudtema för vårt program. Vi vill fortsätta utveckla och profilera Norden som en aktiv föregångare och pådrivare inom klimatområdet samt betona vikten av en bred och tvärssektoriell sammanslutning bakom klimativänliga lösningar och en hållbar samhällsutveckling. Norden kan på många sätt visa vägen med sitt kunnande och pragmatiska och resultatnriktade agerande. Det är mot denna bakgrund som vi har valt att rubricera programmet Det gröna Norden, klimatsmart aktör. Klimatförändringen ska bemötas resolut och konsekvent på alla nivåer, allt från lokala åtgärder till internationella handlingsfora.

Apropå de internationella klimatförhandlingarna, även om processen i sig inte kanske har fortskridit så smidigt som vi skulle ha önskat, återstår faktum att klimatförändringen hör till de absolut största globala utmaningarna vi står inför. Vi får inte tappa fokus. Vi måste jobba på, och vår expertis kan bidra till att finna nödvändiga gemensamma lösningar. Samtidigt ska vi komma ihåg att främjandet av vår klimatkompetens är i högsta grad kopplad även till det egna välbefinnandet. Utöver att en miljövänlig teknologi, energieffektivitet och satsningar på förnybar energi är viktigt ur ett miljöperspektiv ska det nordiska näringslivet kunna dra nytta av att rida i spetsen av den nya gröna vågen. Den nya ekonomiska dynamiken ska i sin tur frambringa förutsättningarna till att upprätthålla en rättvis och välfärdsskapande samhällsstruktur. Det är vi Norden tillsammans.

Det konkreta klimatarbetet förs framåt bland annat med de nämnda globaliseringsinitiativen, som startades under det förra finska ordförandeskapet 2007. Det som sattes i gång på nordiska statsministrarnas sommarmöte i Punkaharju har vuxit till ett ledande nordiskt tema med omfattande aktiviteter och detta ska vi fortsätta bygga på. Centrala områden är satsningar på klimat, miljö och energikunnande, forskning och utveckling och innovationsfrämjande samt förutsättningarna för grön näringsverksamhet. Som ett exempel kan nämnas det nordiska toppforskningsinitiativet som i sin första fas i synnerhet har fokuserat på klimat och energi. Det rör sig om genom alla tider den största, gemensamma nordiska forskningsinsatsen.

I övrigt anser vi att man nästa år hellre ska fortsätta ambitiöst med de redan påbörjade insatserna i stället för att utveckla helt nya initiativ och projekt. I grunden är det fråga om det som jag konstaterade redan i början: Vi måste våga lita på kvalitet snarare än kvantitet.

Ett annat fokusområde för det finska ordförandeskapet är barn och unga. Vi vill bidra till en levande nordisk identitet bland de unga emedan ungdomens engagemang och deltagande utan tvivel är en ödesfråga för ett fortsatt aktivt nordiskt samarbete. Skaran av äldre nordister minskar hela tiden ungdomarnas språkförståelse och detta är i synnerhet i Finland en annan viktig ingrediens med tanke på framtiden. De nordiska språken är grundpelaren för samarbetet och känslan av samhörighet. Breda kunskaper i språk och kultur utvidgar horisonten för vidare förståelse och inläring samt främjar beredskapen att möta nya kulturer och värderingar även utanför Norden. Detta ska vi värna om.

**Maarit Feldt-Ranta (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)
Den Socialdemokratiske Gruppens talsperson, Dokument 3**

Ordförande, bästa delegater, bästa statsminister Kiviniemi! Jag vill tacka den finska statsministern för en utförlig presentation av det finska programmet.

Jag vill på den socialdemokratiska gruppens vägnar fästa uppmärksamhet på ett viktigt politikområde som också kräver vår uppmärksamhet under det följande året, nämligen konsumentpolitiken.

Konsumentpolitiken är ett område som, om något, berör de nordiska medborgarnas vardag och trygghet. Det är ett område där Norden tidigare framstod som en stark region och hade ett stort inflytande också på EU:s konsumentpolitik. Varför det här är aktuellt inför 2011 beror på att vi står inför en behandling av ett stort samlat konsumenträttighetsdirektiv i EU som är i full gång. Och det är inte en dag för tidigt att vi från Norden gör en insats för att säkra konsumenternas rättigheter.

Vi har sedan beslutet om en modernisering av Nordiska ministerrådet, där det formella ministerrådet för konsumtion lades ner, diskuterat huruvida konsumentfrågorna fungerar i Nordiska rådet inom det nordiska samarbetet eller inte. Vi är bekymrade över den bedömningen som de nordiska samarbetsministrarna har gjort att samarbetet fungerar, eftersom vi har en annan uppfattning om ärendet.

Jag kommer med några fakta och motiveringar:

De nordiska konsumentministrarna skrev redan 2007, att de inte ansåg att konsumentarbetet i det informella ministerrådet kunde fungera då det inte fanns sekretariatsservice att tillgå och också då man förutsatte att de nationella projekten skulle ha en egen finansiering.

Också konsumentorganisationer i Norden anser att NordKons - ämbetsmannagruppen för konsumenter inte fungerar tillfredsställande. Speciellt med tanke på koordinationsarbetet inom EU, inte minst med tanke på det viktiga konsumtionsarbetet, är det viktigt att vi också får den att fungera. Dessutom görs det ingen årsrapportering längre för konsumentsamarbetet.

Allt detta leder till att Nordiska rådet och ministerrådet inte kan ha en dialog, och de rekommendationer som rådet tar beaktas inte. Därför hoppas och önskar vi att ordförandeskapet också behandlar dessa ärenden och tar upp konsumentpolitiken på sin agenda under nästa år.

Line Barfod (Enhedslisten (EL) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)**Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson, Dokument 3**

Tak til den finske statsminister for fremlæggelse af formandskabsprogrammet for næste år. Det er jo lidt svært at spørge meget ind til det, fordi vi ikke har set det på tryk i forvejen. Så vi ved ikke, præcis hvad det indeholder. Jeg håber, at vi kan diskutere, at det fremover kunne være rart at se formandskabsprogrammet.

Men det, jeg gerne vil spørge til - for det hørte jeg ikke blive nævnt af den finske statsminister - er spørgsmålet om, om man også under det finske formandskab vil have fokus på Vestnorden. Der er blevet diskuteret meget her om klimaforandringerne, og hvilken betydning klimaforandringerne har. Et af de steder, man mærker det tydeligst, er i Vestnorden. Vi har hele debatten om, hvad der kommer til at ske med det arktiske område, hvad der kommer til at ske med de mange store magter i verden, som interesserer sig for, hvad der nu sker i Arktis med sejlruiter, store naturressourcer og så videre. Det er også afgørende, hvad der kommer til at ske med levevilkårene for de mennesker, der lever i Vestnorden, når klimaet forandrer sig så meget, som vi ser det.

Derfor vil jeg gerne høre, om det også vil være et fokusområde for det finske formandskab at se på, hvad der sker i Vestnorden, så vi sikrer, at hele Norden står bag, altså at det ikke er noget, de vestnordiske lande står alene med.

Johan Ehn (Frisinnad samverkan (FS) - Den Konservative Gruppe)**Den Konservative Gruppes talsperson, Dokument 3**

Herr president, bästa parlamentarikervänner!

Jag vil börja med att gratulera Finland till ett framåtsyftande och mycket intressant ordförandeprogram. Gränshinderssamarbetet med syfte att minska de praktiska problemen för medborgare i Norden fortsätter. Detta är någonting som jag vill lyfta fram som väldigt viktigt och bra i det nordiska samarbetet.

I programmet lyfter också ordförandelandet upp de nordiska språken och att de är av central betydelse för samhörighet och förståelse. Jag hoppas att statsminister Kiviniemi under den fortsatta diskussionen här också kunde konkretisera vilka de viktigaste åtgärderna är för att just åstadkomma den situationen att vi lyfter de nordiska språken under de kommande åren. Vilka är de konkreta åtgärder som ordförandelandet med statsminister Kiviniemi i spetsen hade tänkt sig att göra?

Henrik Dam Kristensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)**Præsidiets talsmand, Dokument 3**

Jeg har haft lejlighed til lige at skimme det finske formandskabs papirer, og jeg kan se, at der i forordet står, at det nordiske samarbejde er jordnært, pragmatisk og livskraftigt. Det må jeg sige, at jeg er meget enig i. Jeg synes faktisk, at det er en glimrende beskrivelse af det nordiske samarbejde. Jeg har et par enkelte ord til nogle af de temaer, som den finske statsminister også var inde på vedrørende globaliseringen, som selvfølgelig fortsætter.

Jeg synes, at det er vigtigt, at det finske formandskab er opmærksomt på, at det måske i højere grad kræver et ejerskab i forhold til globaliseringen. Det har meget været et statsministerprojekt, og det kan sådan set være udmærket, men hvis det virkelig skal blive til noget, kræver det efter min bedste overbevisning et bredere ejerskab, end det rent faktisk har i dag.

Jeg kan godt forstå, at man har valgt klimaet som hovedtema, og vi har jo nu her af statsministrene hørt de gode argumenter for det. Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at det kan medvirke til både globalt at skabe et bedre miljø og også at skabe nye varige arbejdspladser i de nordiske lande.

Så er jeg glad for, at man også har en overskrift, der hedder Medborgernes Norden, for den folkelige forståelse for det nordiske samarbejde er fuldstændig afgørende. Jeg synes, at når man kigger på de undersøgelser, der er lavet, så er der en ting, som er meget sigende: Den er, at rigtig mange af de nordiske medborgere synes, at det nordiske samarbejde er vigtigt, men faktisk ved de ikke ret meget

om, hvad der foregår i det nordiske samarbejde. Vi bliver nødt til i langt højere grad at få udbredt, hvad der rent faktisk foregår i det nordiske samarbejde. Vi bliver nødt til i langt højere grad at få bredt ud, hvad det er, der rent faktisk foregår i Nordisk Råd og i Nordisk Ministerråd, for har vi ikke det folkelige engagement, nytter det ikke noget.

Jeg vil slutte med at sige, at der selvfølgelig fortsat også under det finske formandskab vil være fokus på grænsehindringer. Det synes jeg er rigtigt set, men jeg synes også, at vi her skal blive mere konkrete, og derfor er jeg glad for, at vi, som jeg forstår det, skal have en konference i begyndelsen af det nye år, hvor vi skal lægge mere vægt på, hvordan det egentlig er, at vi hindrer, at der kommer nye grænsehindringer, blandt andet når vi implementerer nye EU-direktiver. Her er det vigtigt, vil jeg gerne sige til det finske formandskab, at vi får inddraget både næringsliv og forbrugerorganisationer, for det er dem, der lever med grænsehindringerne i hverdagen de grænsehindringer, som er med til at forhindre øget dynamik og vækst i det nordiske samarbejde.

Socialdemokratiet i Nordisk Råd glæder sig til samarbejdet med det finske formandskab og tror på, at vi kan tage nye vigtige skridt i 2011.

**Mari Kiviniemi (Centern i Finland (cent))
Statsminister**

Herr ordförande! Tack för bra och konstruktiva kommentarer, men det fanns några frågor gällande våra grannar i väst. Det är på det sättet att ministerrådet förbereder riktlinjer gällande våra grannar i väst och de kommer att presenteras nästa år eller år 2012. När det gäller de konkreta förslagen gällande hur vi kan förbättra språkkunskaperna finns det också konkreta förslag som delvis är sådana initiativ som redan är på gång, i programmet på sidan 16 och 17.

Debatten avslutades. Rådet beslöt att lägga Dokument 3 till handlingarna.

Sessionen avslutades kl. 17.30. Förhandlingarna återupptas onsdag den 3 november kl. 9.00

Onsdag den 3 november 2010

Kl. 9.00 – 17.00

Præsidenter: Karin Åström (7); Christina Gestrin (8-9); Henrik Dam Kristensen (10); Dagfinn Høybråten; (11)

7. Generaldebat

Karin Åström tog ledningen av förhandlingarna.

Dokumentation:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 6)
- Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådets samlade budget för 2011 (B 266/presidiet/C 2)
- Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17, muntligt)
- Udvalgsforslag om udvisning af nordiske medborgere (A 1515/medborger)

Nordiska ministerrådets planer og budget for 2011 (B 266/presidiet)

Nordiska rådet rekommanderar Nordiska ministerrådet,
1. <i>att</i> ökningen till gränshindersarbetet (5-1035-1) på 3 MDKK inte leder till att berörda länder minskar sina anslag till nämnda gränsregionala organisationer
2. <i>att</i> NordGen skall ställas nödvändiga resurser till förfogande för att kunna förvalta sitt ansvarsområde. En redogörelse av hur NordGens ekonomiska situation löses översänds till Nordiska rådet
3. <i>att</i> utveckla ekonomisystemet i Nordiska ministerrådet så att det bättre framgår hur medlen används. Budgeten och bokslutet bör bli mera transparent i förhållande till det politiska system som kontrollerar och godkänner den
4. <i>att</i> inom ordförandeskapspuljen (5-0445-1) omnämna det konsumentpolitiska samarbetet som speciellt prioriterat
5. <i>att</i> inom ramen för kulturministrarnas budget reservera 1,5 MDKK för etablerandet av en nordisk kulturfestival (enligt Fremst. 5/2010)

Udvisning af nordiske medborgere (A 1515/medborger)

Nordiska rådet rekommanderar Danmarks regering,
<i>at</i> standse den danske praksis med at hjemsende nordiske borgere, der har behov for socialhjælp i Danmark
<i>at</i> fortolke og anvende Nordisk Konvention af 1994, art. 7 på samme måde som de andre nordiske lande, således at alle borgere fra de nordiske lande sikres samme rettigheder
<i>at</i> den danske regering redegør mundtlig for den danske praksis med at hjemsende nordiske medborger på Nordisk Råds Session 2010

Karen Ellemann (Venstre (V)) , Dokument 6

Samarbejdsminister

Mange tak for det, fru præsident. Ærede medlemmer af Nordisk Råd!

Nordisk Ministerråd har udrettet meget i det forløbne år, og jeg vil nu som formand give et overblik over nogle af de mange gode resultater, som er opnået inden for de forskellige områder.

Jeg vil starte med at fremhæve globaliseringsindsatsen og grænsehindringer, som jo har været de højst prioriterede områder i 2010. Mine norske og ålandske kollegaer vil redegøre for de to initiativer senere. Inden for nordisk nabosamarbejde har der været fokus på EU's Østersøstrategi, hvor ministerrådet leder og deltager i en række flagskibsprojekter. Og der har været fokus på Hviderusland, hvor støtten til eksiluniversitetet *European Humanities University* i Vilnius fortsat er central.

På finansministrenes område har vi fortsat arbejdet med at bekæmpe internationalt skattely. De fælles nordiske forhandlinger om informationsudbytte og skatteaftaler har givet gode resultater siden 2007. I 2010 har de nordiske lande inklusive Færøerne og Grønland indgået aftaler med 18 stater. I alt er der indgået 27 aftaler, så Norden er altså blandt de førende lande i verden.

Kunst og kultur er en hjørnesteen i fællesskabet, men det er jo også et område, som er under forandring. Målet er at gøre samarbejdet mere åbent, mere transparent, mere fleksibelt, og i 2010 indledte vi en evaluering, som skal være med til at vise, hvordan kultursamarbejdet kan ændres og udvikles fremover. Ligestilling er vigtig i de nordiske samfund og der er international opmærksomhed om emnet. Senest i *World Economic Forum's "The Global Gender Gap Report"* fra oktober, hvor fire af de fem nordiske lande ligger i top ud af 134 lande.

Ministerrådet for uddannelse og forskning har fortsat udviklingen af forskningssamarbejdet gennem NordForsk og uddannelsessamarbejdet i Nordplus. På sessionen fremlægger ministerrådet for uddannelse og forskning sit nye forslag til strategi på uddannelses- og forskningsområdet, der hedder "Kundskab for grøn vækst og velfærd".

Børn og unge er fortsat et prioriteret område. Norden skal være verdens bedste sted for børn og unge. I april 2010 afholdt det danske formandskab en nordisk sprogkonference, hvor den nye sprogkampagne blev lanceret. Formålet er at styrke børn og unges forståelse af dansk, norsk og svensk. Webstedet "Norden før og nu" er under udbygning i samarbejde med Danmarks Radio og de øvrige nordiske public service-stationer. Og det er altså en meget vigtig faktor i sprogkampagnen.

Ministerrådene for beskæftigelses- og arbejdsmarkedet samt for uddannelse og forskning har gennemført en analyse af landenes indsats mod ungdomsledigheden i de nordiske lande. Herefter undersøges mulighederne for nordiske tiltag.

For at øge patientsikkerheden i Norden har social- og sundhedsministrene besluttet, at der skal være en øget adgang til udveksling af information om tidligere virksomhedsudøvelse, når nordiske statsborgere søger om autorisation som læge eller andet sundhedspersonale i andre nordiske lande. Der er også udvekslet erfaringer om organisering af sundhedsvæsenet, samarbejdsmuligheder i forbindelse med forebyggelse af kroniske sygdomme og højt specialiserede behandlinger.

I regi af det erhvervs-, energi- og regionalpolitiske samarbejde har vi udarbejdet en nordisk erhvervsstrategi for de næste tre år – for, hvordan vi kan udnytte Nordens potentiale for grøn vækst gennem samarbejde om klimavenligt byggeri, energi og transport, udvikling af grønne forretningsmodeller og fælles nordisk markedsføring af Nordens grønne virksomheder på de fjerne markeder.

På Globaliseringsforum 2010 besluttede statsministrene, at samarbejdet om et grænseløst nordisk elmarked skulle fokuseres yderligere, så nettet fremadrettet kan håndtere en stigende mængde vedvarende energi.

Miljøministrene har haft et bredt samarbejde om HELCOM, om beskyttelse af Østersøens miljø inden for rammen af EU's marine strategidirektiv og med hensyn til gennemførelsen af *Baltic Sea Action Plan*. Den nordiske strategi for bæredygtig udvikling er også kommet fint fra start, og der er aktivitet inden for alle fokusområder. Strategiens prioriteringer skal integreres i alle fagministerråd.

Inden for lovgivningssamarbejdet undersøges mulighederne for at indføre en nordisk gældssaneringskonvention. De nordiske justitsministre har også givet de nordiske politichefer til opgave at undersøge mulighederne for et stærkere politisamarbejde i Norden. Samarbejdsministrene, justitsministrene og Grænsehindringsforum arrangerer en konference om styrket nordisk lovgivningssamarbejde her senere på måneden.

Det blev lidt hurtigt til sidst, fru præsident, men nu er tiden også udløbet. Det her var et lille indblik i resultaterne, og jeg ser hermed frem til en god og konstruktiv debat. Tak for ordet.

Helgi Hjörvar (Samfylkingin (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)
Nordisk Råds president , Dokument 6

Kære alle.

Jeg takker den danske samarbejdsminister for hendes redegørelse, for et godt samarbejde i løbet af året og for hendes fremragende ledelse af arbejdet og også for vort møde i går. Vi i Præsidiets fik lejlighed til at mødes med samarbejdsministrene i en time, og vi fik kun talt om tre af alle de punkter, vi havde på dagsordenen. Jeg håber, vi snart mødes igen, for der er jo mange sager, som vi har grund til at diskutere med samarbejdsministrene.

Jeg vil lige spontant tage det op, som ministeren nævnte vedrørende politisamarbejde og vedrørende skattely. Vedrørende skattely har man gjort et meget godt arbejde i rådet, og det er utrolig vigtigt, at man har sat et stærkere politisamarbejde på dagsordenen. For når vi hos folket i Norden undersøger, hvad det er, folket interesserer sig for at politikerne samarbejder om, så kan vi se, at som nummer et kommer at bekæmpe organiseret kriminalitet. Både det vigtige arbejde med skattely og stærkere politisamarbejde kan jo være og er svar på de røster fra folket, og det er jo vigtigt, at vi hører de prioriteringer, som folket i Norden har, og arbejder i henhold til dem her i rådet.

Vi har jo allerede adresseret de problemer eller sprækker i samarbejdet, som vi har haft med udvisningsreglerne, og vil diskutere det mere i sin helhed senere. Men på sidste session havde vi en resolution om et kontor i Minsk - ikke mindst et norsk initiativ i rådet. Det er jo ikke åbnet endnu, men der er taget skridt til at styrke samarbejdet med Minsk, og jeg tror, det er meget vigtigt, at vi tager skridt fremad i samarbejdet med Hviderusland, ikke bare på regeringssiden, men ikke mindst også på oppositionssiden i Hviderusland. Det er et vigtigt demokratisk arbejde og en opgave, som vi har der i nærområdet, og den resolution, som vi har vedtaget her i rådet om, at der skal åbnes et kontor i Minsk, skal jo følges op.

Nogle af alle de punkter, som blev diskuteret meget med samarbejdsministrene i går, vil vi jo også tale om her som punkter på dagsordenen, for eksempel budgettet. Vi er glade for, hvor godt forhandlingerne er gået i år, og synes, at man i budgetarbejdet har taget positive skridt, som jeg nævnte her under åbningen i går. Men vi lægger stor vægt på transparens i budgettet, og jeg vil takke for, at der bliver indbudt til en budgetkonference, hvor vi kan tage en ordentlig diskussion om, hvordan vi kan få mere transparens, med hensyn til hvordan man i det nordiske samarbejde bruger skatteborgernes penge, og om, hvordan vi kan gøre budgetdiskussionen mere fremadrettet med hensyn til politisk prioritering og de store linjer, men ikke med hensyn til små summer hid og did.

Vi er også meget glade for, at grænsehindringsforummet nu er blevet forlænget. Det er jo et meget vigtigt og tungtvejende område i vort arbejde, og for at vi får succes i det arbejde, er det meget vigtigt, at ikke kun samarbejdsministrene, men også statsministrene, som vi havde møde med i går, hvor vi satte grænsehindringerne på dagsordenen, sender klare signaler ud i systemet til tjenestemændene rundt om i Norden om, at man skal tage grænsehindringer i Norden alvorligt, og at man skal arbejde for at fjerne grænsehindringer og prioritere det arbejde, når man kan og får kendskab til grænsehindringer i vore lande.

Men jeg vil bare gentage på Præsidiets vegne: Tak for redegørelsen, og tak for det gode møde, vi havde i går. Jeg ser frem til et godt samarbejde i de kommende år. Tak.

Bjarne Kallis (Kristdemokraterna i Finland (kd) - Midtergruppen)

Fru president!

Här nämndes skattefrågan och skattefrågorna är väldigt viktiga. Jag läste i somras hur svenskarna är rädda för att de ska få en skatteflykt till Portugal på grund av de skatteavtal Sverige har med Portugal, Frankrike och Spanien. Finland och Danmark har liknande skatteavtal.

Min fråga är vilka erfarenheter Danmark har av att Danmark uppsade skatteavtalet med Frankrike, Spanien och Portugal och gick in för en avtalslös situation. Om erfarenheterna är positiva tycker jag att samarbetsministrarna gemensamt skulle vidta liknande åtgärder för att få ett reviderat skatteavtal med de länderna. Skatteflykten i dag är väldigt hög.

Erik Almqvist (Sverigedemokraterna (SD) - Uden partigruppertilknytning)

Fru president!

Jag känner ett behov av att kommentera den kritik som framförts mot Danmark om hur man efterlever nordiska avtal kring medborgarskapsfrågor och rätten att röra sig inom Norden. Jag har svårt att se det här som en bristande respekt från Danmarks sida utan ser det snarare som en konsekvens av en oansvarig svensk invandringspolitik och medborgarskapspolitik som har gjort att det blir svårt att ha helt öppna gränser inom Norden. Det är ett svenskt bristande ansvar.

I det svenska svaret och i bakgrunden till ärendet framkommer att man har rätt att utvisa andra nordiska medborgare om man ser att ett missbruk satts i system. Jag menar att det inte finns någon anledning att ifrågasätta den danska regeringen här. Vi har sett hur en oansvarig svensk politik som lett till stora sociala motsättningar, inte minst i Malmöregionen, också kommit att belasta det danska samhället. Snarare finns det, tycker jag, skäl till självrannsakan och till att vi för en diskussion om hur vi ska kunna ha en migrationspolitik och en medborgarskapspolitik som är hållbar och som gör att vi kan ha ett öppet nordiskt samarbete även i framtiden.

Karen Ellemann (Venstre (V))**Samarbejdsminister**

Tak for det, fru præsident.

Jeg vælger at kommentere præsidentens replik til at starte med. Jeg er klar over ønsket om et kontor i Minsk, og vi har jo fortsat debatten om, hvorvidt det rent faktisk vil være et effektivt åbent kontor. Jeg noterer mig også med glæde den fine kvittering, der var fra Præsidiets under mødet i går i forbindelse med hele budgetprocessen. Jeg er klar over, at det igennem årene har været til stor frustration for mange, at man måske med rette har kunnet kritisere, hvorvidt budgettet har været transparent, hvorvidt budgettet rent faktisk har været det vigtige arbejdsredskab, det er for alle. Og derfor er jeg også tilfreds med, at vi gør det i forhold til seminaret, og at vi også vedbliver med at ønske en transparens, en anvendelighed, i budgettet.

Helt til sidst med hensyn til grænsehindringerne vil jeg sige: Ja, det handler jo i høj grad også om at forebygge, at de overhovedet opstår. Tak.

Martin Kolberg (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Jeg ba om ordet med bakgrunn i hva Erik Almqvist sa. Det er første gang han representerer Sverigedemokraterna her. Da vil jeg si til Nordisk Råds kollegaer: Nå gjelder det altså! Når vi hørte på det innlegget, begynte han å relatere den saken som vi har gående med den danske regjering knyttet til håndteringen av den nordiske konvensjonen om nordiske statsborgere, til svensk innvandringspolitikk. Det er selvfølgelig for det første en tydelig avsporing, og for det andre er det første gangen vi opplever at en representant i Nordisk Råd gjør en slik kobling. Det er nemlig slik at de nordiske konvensjonene handler om nordiske borgeres rettigheter til sosial velferd i Norden. Når det så relateres til den svenske innvandringspolitikken, er det et klart og intenst forsøk på å koble innvandringspolitikken og innvandreres rettigheter i de nordiske velferdssystemene opp mot hverandre. Jeg bare sier kort til den replikken: Det må vi samlet avvise fullstendig.

Erik Almqvist (Sverigedemokraterna (SD) - Uden partigruppetilknytning)

Fru president! Nu är det faktiskt inte jag som från början har sagt att grunden till problematiken är invandringen. Det är de signaler som vi har fått från det danska agerandet, därför att man har fått en situation i Danmark där svenska medborgare – som ofta på mycket oklara grunder har fått medborgarskap – belastar det danska samhället, belastar socialförsäkringssystemen. Jag menar att det är vi som borde stå för själva saken. Vi har en oansvarig politik som leder till att vi i Sverige men även i andra nordiska länder ser liknande problem. Vi skapar segregation i våra samhällen. Vi skapar en social utsatthet. Jag menar att det vore mer ansvarstagande att vi tog tag i de problemen i grunden så att vi på allvar i stället kunde rikta våra resurser till att hjälpa även människor från andra delar av världen på ett adekvat sätt och inte på det oansvariga sätt som sker i dag då vi ser en omfattande segregation i städer som Oslo och inte minst i städer som Malmö och som också nu belastar Köpenhamn.

Dagfinn Høybråten (Kristeligt Folkeparti (KrF) - Midtergruppen)

Jeg anerkjenner den framgang vi har sett i det nordiske samarbeidet den senere tid, både i kampen mot grensehindringene, når det gjelder et forsterket forsvars- og utenrikspolitisk samarbeid, og når det gjelder et sterkere energipolitisk samarbeid. Men vi har også noen negative utviklingstrekk. Jeg tror vi som folkevalgte, vi som politikere i det nordiske samarbeidet i større grad må evne å ta politisk initiativ – omsette politisk vilje og politiske beslutninger til konkrete handlinger hvis dette nordiske samarbeidet skal få en ny livskraft.

Dessverre er det sterke tendenser til at det nordiske samarbeidet avpolitiseres og drives fram av byråkratiske krefter. Det er ikke byråkratenes skyld; de fyller et vakuum som vi politikere skaper. Det rommet må vi ta tilbake.

Jeg tror det er helt nødvendig å styrke og revitalisere det politiske arbeidet i det nordiske samarbeid. Vi ser stadig eksempler på at politisk initiativ tatt i Nordisk råd enten blir oversett, begravet eller trenert av Nordisk ministerråd, og vi vet hvor lett det er, når man har en embetsmannskomite under ministerrådet, å overlate politiske beslutninger til embetsmannskomiteen dersom det ikke blir enighet i ministerrådet. Vi trenger selvsagt et apparat, men jeg frykter at byråkratiet i for stor grad blir en sovepute for politikere som ikke tør å ta skarpe beslutninger og debatter. Derfor stiller jeg spørsmål om hvorvidt embetsmannsstyret i Nordisk ministerråd har overlevd seg selv. Det sier jeg med bakgrunn i seks år som medlem av Nordisk ministerråd og nå seks år i presidiet og som president i Nordisk råd i 2007. Jeg vet godt hva embetsmannskomiteene gjør av godt arbeid. Dette er ingen kritikk av dem, men det er en kritikk av oss politisk ansvarlige. Vi kan ikke overlate viktige initiativ eller viktige politiske beslutninger til tjenestemannsapparatet; det ansvaret må vi som politikere ta. Kjernen i det nordiske samarbeidet er oss 87 parlamentarikere i Nordisk råd og våre medspillere i Nordisk ministerråd, ministrene.

Jeg spør om det nordiske samarbeidet er tjent med å ha embetsmannskomiteer. Kunne man ikke rett og slett avskaffet dem og sørget for at kjernen, nemlig samsillet mellom den folkevalgte delen og ministrene, blir den sentrale akselen i samarbeidet? Det ville forenkle, det ville spare ressurser, og det ville politisere det nordiske samarbeidet. Jeg tror det er nødvendig å diskutere hvordan Nordisk råd kan målrette og prioritere sitt politiske arbeid, hvordan Nordisk ministerråd bedre kan følge opp de vedtak Nordisk råd gjør, og hvordan vi, når vi tar politiske initiativ som har en aktualitet, kan sørge for at de ikke kommer opp til behandling halvannet år etterpå, når de har mistet sin aktualitet. Skal vi vitalisere det nordiske samarbeidet, må vi politisere det.

Josef Motzfeldt

Formand for Inatsisartut

Det er angående samarbejdsministrenes behandling af energi uden grænsehindringer, som det blev udtrykt. Vi kan vel forvente, at energiområdet vil indtage en endnu større magtposition i fremtiden, og jeg vil gerne spørge samarbejdsministrene, om de har overvejet en intensivering af kontrollen med udbydere – både i forbindelse med produktionsformer og ejerskab – for at undgå en gentagelse af finanskrisen. Tak.

Lyly Rajala (Samlingspartiet (Saml) - Den Konservative Gruppe)

Arvoisa puheenjohtaja!

Olen ollut Pohjoismaiden neuvoston toiminnassa mukana 7 vuotta. Minä peräänkuulutan konkretiaa, niitä asioita, mitä Pohjoismaiden neuvosto perustusvuosikymmenellään, 1950-luvulla, sai aikaan: passivapaus, kunnallinen äänioikeus, sosiaaliturvasopimus, vapaat työmarkkinat jne.

Tästä on tullut hyvin paljon nykyään turistiryhmä, joka reissaa ympäri Pohjoismaita. Esimerkiksi edellinen Malmön kokous oli niin sanottu turistimatka. Siellä ei tehty yhtään mitään päätöstä. Ihmeteltiin Ruotsin ja Tanskan välistä siltaa, ajeltiin bussilla ja junalla edestakaisin. Meidän tulee pistää stoppi tämän tyyppisiin asioihin, lopettaa turistimatkailu.

Olen ollut alusta lähtien myöskin vastaan Minskin toimiston avaamista. Jos tätä rataa jatkamme, Pohjoismaiden neuvoston itäraja on kohta Tyynellä valtamerellä.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade ordförande!

Jag har deltagit i arbetet i Nordiska rådet i sju år. Jag efterlyser konkretitet, sådana ting som Nordiska rådet fick till stånd på 1950-talet, det årtionde då rådet grundades: passfrihet, kommunal rösträtt, konventionen om social trygghet, en fri arbetsmarknad och så vidare.

Numera har vi blivit i mångt och mycket en turistgrupp som reser runtom i Norden. Föregående möte i Malmö var till exempel en så kallad turistresa. Där fattades inte ett enda beslut. Vi förundrades över bron mellan Sverige och Danmark, åkte omkring i buss och tåg. Vi måste få ett stopp för sådant här, ett slut på turismen.

Redan från första början motsatte jag även mig ett kontor i Minsk. Ifall vi fortsätter som förut går Nordiska rådets östra gräns snart vid Stilla havet.

Katrín Jakobsdóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))**Samarbejdsminister**

Kære nordiske kolleger. Jeg takker det danske formandskab for dets redegørelse, og jeg vil kun komme med et par bemærkninger.

Først vil jeg påpege, at Finland som et hovedtema for sit formandskab i 2011 har valgt at fremhæve håndteringen af klimaforandringerne og Nordens rolle som international foregangsregion på dette område. Konsekvenserne af klimaforandringerne og den globale opvarmning er den allerstørste miljøudfordring, menneskeheden nogensinde har stået over for. Og jeg tror, at Finlands valg af fokus er meget på sin plads. Jeg behøver næppe udpensle, hvordan det værste skrækscenario kan komme til at se ud, hvis vi ikke allerede nu bremser denne uheldsvarslenende udvikling og ændrer den opførsel, der skaber klimaproblemerne. Det er et billede, vi alle kender udmærket til, og i Norden har vi jo længe samarbejdet om klimaspørgsmålet, og princippet om, at samfundsudviklingen nødvendigvis må være bæredygtig, er for længst accepteret i vores lande.

På den internationale arena vil vi gerne vise vejen på dette område og stå i spidsen for at finde bæredygtige løsninger. Man kan synes, at vi nu oplever strengere tider, end vi har gjort længe, og det kan da være fristende at skubbe miljøspørgsmålene i baggrunden, når vi skal tage beslutninger i situationer, som vi oplever som kriseprægede. Men så må vi ikke glemme, at i den store sammenhæng og sammenlignet med mange andre dele af verden er vi, der bor i Norden, trods alt meget heldigt stillede. Vi har sat os meget ambitiøse klimamål for de nærmeste årtier, og dem bør vi holde os til. Sammen med andre industrialiserede lande har vi nemlig pligt til og et særligt ansvar for at styre verdensudviklingen væk fra klimakatastrofer og i en positiv og bæredygtig retning.

Fru præsident, jeg vil også nævne, at siden sommeren 2007 har de nordiske statsministres globaliseringsinitiativ i meget høj grad været retningsgivende for Nordisk Ministerråds virksomhed. Et toneangivende udgangspunkt for initiativet er forestillingen om Norden som et område med mange

vigtige styrkepositioner, der bør udvikles og fastholdes. Der er så meget, som vi er gode til her i Norden, og gennem en fælles satsning kan vi træde frem som en kraftig aktør i den stadig hårdere globale konkurrence. Norden bør derfor forholde sig positivt til de nye muligheder og udfordringer, som globaliseringen medfører.

Men jeg vil påpege, at blandt de såkaldte globaliseringsinitiativer er der også udviklingen og profileringen af Norden som et center for kreative industrier. Vore kulturelle og kreative industriprodukter er en uvurderlig ressource, som vi bør samarbejde om at markedsføre og distribuere. Vi har allerede en vigtig satsning på nordisk film, og alle kender vi til succeshistorien om ny nordisk mad, og jeg vil også nævne musikken.

Selv så jeg gerne, at vores næste store satsning bliver på nordisk musikeksport. Der er stor interesse i den nordiske musikbranche for en samnordisk eksport af musik, og landenes musikeksportråd har allerede nu dannet platformen NOMEX til dette formål. Det er en vigtig sag, som jeg tror vi skal have åbne øjne for. Her gælder det som i øvrigt i det nordiske samarbejde, at sammen står vi stærkt. Tak.

**Maarit Feldt-Ranta (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)
Den Socialdemokratiske Gruppens talsperson, Dokument 6**

Fru ordförande, bästa minister, bästa rådsmedlemmar

Nordiska rådet har ansett att det är viktigt att vi har konsumentfrågorna starkt på vår agenda trots omorganiseringar i ministerrådet. Som vi vet har de nordiska länderna en likartad syn på konsumentskyddet. Det är självklart att vi inte kan klara oss i den globala världen utan varandra. Vi har också många fina, starka framgångar på den här sektorn. Svanmärket till exempel är ett av det mest framgångsrika projekten inom Nordiska rådet genom tiden. Konsumentskyddet är ett område där Norden tidigare framstod som en stark aktör inom EU och inom den europeiska konsumentpolitiken. I dag står vi inför en viktig och stor behandling av konsumenträttighetsdirektiv i EU; där finns stora intressen för nordbor, nordiska organisationer för samordning och intressebevakning.

Socialdemokraterna i Nordiska rådet anser inte att konsument Samarbetet har fungerat på ett tillfredsställande sätt efter att man avslutade det som ett formellt ministerrådsområde. Det danska ordförandeskapet har haft konsumentfrågan som ett av sina prioritetsområden i ordförandeprogrammet och jag ställer den danska samarbetsministern frågan: Vad har resultatet varit av denna prioritering under ordförandeskapet? Har också de nordiska konsumentorganisationerna involverats i ordförandeskapets arbete?

**Høgni Hoydal (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppens talsperson, Dokument 6**

Fru præsident, vi i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, vi i Vestnorden og vi i Færøerne mener, at den store prioritering for det nordiske samarbejde i de kommende år skal være fokus på naturressourcerne: Forvaltning af naturressourcerne og et mere bæredygtigt ejerskab til naturressourcerne. Det er det bedste svar på finanskrisen og på klimaændringerne.

Vi i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe har foreslået, at de nordiske lande for det første skal overveje, om man i de nordiske landes grundlove skal sikre, at ejendomsretten til naturressourcerne skal være sådan, at den er folkeejet, for det andet, at vi lovgivningsmæssigt skal sikre, at der betales for retten til at bruge naturressourcerne, og at gevinsten går til samfundet, og for det tredje sikre, at ejerskabet til de store kraftværker og energiselskaber også er sådan, at den er samfundsejet. For det fjerde påpeger vi, at de nordiske lande i de internationale aftaler selvsagt skal gå foran for at sikre ejerskabet til de globale naturressourcer, for der er jo et globalt perspektiv, som er lige så vigtigt for resten af verden og ikke mindst for den tredje verden, som det er for de nordiske lande.

Fordelen ved dette perspektiv vil også være, at vi flytter fokus i det nordiske samarbejde væk fra det skandiocentriske perspektiv altså det perspektiv, hvor Norden bare er Skandinavien, og hvor nærømråderne bare er Hviderusland og de baltiske lande til et perspektiv, hvor vi ser hele Norden som

den enorme region, den er, og hvor vores nærområder også er Canada, Storbritanien, Skotland og så videre, og hvor vi fokuserer på hele Nordatlanten og Aktis, som også i fremtiden bliver de helt store naturressourceområder.

Jeg vil også påpege, at de nordiske lande jo også har underskrevet Rio-deklarationen, som siger, at rettighederne til at udnytte naturressourcerne skal ligge hos de enkelte folk. Det vil vi også lægge vægt på i det videre arbejde.

Jeg vil, som jeg gjorde i går, påpege, at vi har et problem i det nordiske samarbejde med, at de lande, der har de største naturressourcer, er uden for EU, mens en stor del af landene i Skandinavien er inden for EU. Det gør, at når der forhandles om naturressourcerne, forhandler de vestnordiske lande med EU. Når de nordatlantiske lande forhandler, havde vi jo håbet, at Norge, Færøerne, Island og Grønland kunne stå sammen om at forvalte de fælles ressourcer. Men her ser vi også, at Norge forhandler sammen med EU og danner en slags blok sammen med EU imod eksempelvis Island og Færøerne. Det mener vi ikke er en hensigtsmæssig udvikling i det nordiske samarbejde.

Som nævnt, fru præsident, så mener vi, at fokus på naturressourcerne skal være det helt store omdrejningspunkt i arbejdet det kommende år og i det nordiske samarbejde som helhed.

Karen Ellemann (Venstre (V))

Samarbejdsminister

Tak, fru præsident. Jeg bad om ordet, fordi der jo var en række helt konkrete spørgsmål.

Lad mig ganske kort lige samlet kommentere på det, som både Dagfinn Høybråten og Lyly Rajala – nu ved jeg ikke, om jeg siger navnet korrekt, beklager – sagde. Budskabet var lidt: Slut med turistrejserne, fokus på det politiske arbejde. Jeg er vældig enig i de her udsagn, og jeg vil blot som et eksempel informere om, at vi i samarbejdsministerrådet har oplevet lidt den samme frustration i forhold til møderne, hvor en vældig masse dygtige embedsmænd har løst mange af problemerne, inden vi mødes. Og så er spørgsmålet ligesom, hvornår det så er, vi kan få den store politiske debat. Det har vi insisteret på at vi skal have på dagsordenen til hvert møde, altså at vi har temadrøftelser, at vi har muligheden og naturligvis evnen til at have den politiske debat.

Samtidig vil jeg også sige, at det jo ikke er turistrejser, når man så tager rundt og ser på nogle af de mange spændende institutioner, som vi støtter – det synes jeg er vigtigt at vi gør. Det er enormt vigtigt for hele kendskabet til den nordiske merværdi, som vi alt andet lige skaber rigtig mange steder rundt om på institutionerne.

Så tak for gode kommentarer. Jeg beder om ordet senere igen. Tak, fru præsident.

Johan Ehn (Frisinnad samverkan (FS) - Den Konservative Gruppe)

Fru president, bästa parlamentarikervänner,

För att de nordiska arbetet ska vinna legitimitet hos medborgarna i våra länder krävs att Norden är närvarande, och då närvarande på ett positivt sätt.

Jag är glad att Nordiska ministerrådet inser detta och att satsningar även görs i de självstyrande länderna. Ett exempel på detta finner vi också i samlingsministrarnas redogörelse. Ministerrådet har beslutat att avsätta medel för att etablera en kontaktpunkt för Hallå Norden på Åland. Satsningen är mycket välkommen. Eftersom Åland ligger mitt emellan två nordiska stater, Sverige och Finland, uppstår ofta frågeställningar av praktisk natur som medborgarna kan behöva hjälp med. Här kommer Hallå Norden att fylla en viktig funktion.

Som jag nämnde i går anser jag att arbetet med gränshinder är en av de viktigaste insatser som Nordiska rådet gör för tillfället. Även detta arbete ökar Nordens möjligheter att vinna hög legitimitet hos medborgarna. Jag är också därför mycket nöjd med att ministerrådet beslutat att fortsätta detta arbete.

Jag vill här nämna att vi ålänningar är mycket tacksamma för den positiva lösning som kunde åstadkommas för att åländska studerande fortsättningsvis skulle få tillgång till svenska högskolor. Jag vill rikta ett stort tack till den svenska regeringen och hoppas på att det goda samarbetet ska fortsätta. Arbetet med att göra Norden synligt bland medborgarna måste fortsätta. Endast så kan det nordiska arbetet bestå och fördjupas.

Karen Ellemann (Venstre (V))

Samarbejdsminister

Tak for det. Under mit forrige minut nåede jeg ikke at svare på det vældig konkrete spørgsmål, der var fra Maarit Feldt-Ranta vedrørende forbrugerpolitikken, og der vil jeg blot ganske kort nævne, at vi på mødet med Præsidiets i går debatterede emnet igen. Det, som var en vigtig tilkendegivelse, var, at vi fra Ministerrådets side nu vil sikre, at der bliver formidlet kontakt mellem Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg og NordKons, for jeg tror ikke på, at vi ved at gå tilbage til det formelle netværk, som var før, forbedrer den koordination, som er i dag. Men der var jo fra Nordisk Råds side en frustration i forhold til et dybere kendskab til den koordination, der rent faktisk sker, og derfor er det vigtigt, at den her kontakt nu bliver formidlet, og det har vi givet tilsagn om, således at der er direkte kontakt mellem NordKons og Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg. Tak, fru præsident.

Bendiks H. Arnesen (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Jeg vil benytte denne anledningen til å rette fokus mot det viktige arbeidet som gjøres for å utvikle det nordiske genressurssenteret Nordgen videre, og på den betydelige forskningen som skjer her.

Dette senteret ble etablert i 1979 som en institusjon under Nordisk Ministerråd. Norgens hovedoppgave er blant annet å bevare et størst mulig mangfold av frø fra de nordiske landene og bygge opp en felles kompetanse på dette. Nordgen ivaretar her en stor og viktig oppgave som ellers måtte bli løst i det enkelte land. I dag oppbevares mer enn 30 000 frøprøver hos Nordgen.

Nordgen har ansvaret for å drifte Svalbard Globale frøhvelv på vegne av den norske regjering. Nordgen har i løpet av de siste 30 årene framstått som en viktig plattform for politisk samarbeid i Norden. Svalbard Globale frøhvelvs felles nordiske regler for forvaltning av genmateriale og synliggjøring av samspillet mellom klimatilpasningsarbeidet og forvaltningen av det genetiske mangfoldet er konkrete eksempler på at det nordiske samarbeidet har en effekt på slike viktige internasjonale oppgaver. I dette arbeidet har det vært behov for å bygge opp en god og på mange måter unik kompetanse. Dette er et arbeid som krever forutsigbarhet og rammebetingelser som gir virksomheten utviklingsmuligheter. Dette er forskning på meget høyt plan, som må få gå kontinuerlig. Jeg er derfor opptatt av at det tilføres tilstrekkelig økonomiske midler til dette viktige arbeidet, og at vilkårene er slik at det er mulig å holde på den viktige kompetansen som er så avgjørende for å lykkes med dette omfattende nordiske samarbeidet, ikke minst i en tid da endringer i naturen skjer så fort som vi nå ser.

Jeg håper at det på ingen måte blir skapt usikkerhet om dette, og at dette arbeidet får meget høy prioritet i tiden som kommer. Jeg håper at samarbeidsministrene kan si noe om hvor den saken står.

Jan Lindholm (Miljöpartiet (MP) - Midtergruppen)

Fru president! Grön växt var temat för gårdagens möte med våra nordiska statsministrar. Vi fick då bevittna hur Grön växt förvandlades till gammal traditionell ekonomisk tillväxt. Det låter så enkelt när statministrarna slår fast att den gamla konflikten mellan tillväxt och miljö inte längre gäller. Men då tar man till exempel inte hänsyn till alla de klimatpåverkande utsläpp som vår livsmedelsproduktion skapar i tredje världen. Då blundar man för alla de tungmetaller som vår moderna livsstil sprider, och man ser inte att deponierna redan är fulla.

Vi har en stor utmaning framför oss. Det förändrade klimatet, som redan har nämnts av flera talare, ställer helt nya villkor på den globala arbetsfördelningen. Några av de bördigaste deltaområdena i världen är redan allvarligt försaltade. Torka och översvämningar blir allt vanligare och de träffar allt större områden. Mat och dricksvatten är faktiskt grunden för välfärd. Mat och dricksvatten är även grunden för demokrati.

Samtidigt som vi politiker talar om vikten av att stödja demokratiutvecklingen i världen – vi skickar till och med soldater för att med vapen i hand sprida demokratin – samtidigt som vi talar om utvecklingen av våra egna demokratier har den politiska praktiken i våra nordiska länder steg för steg avvecklat medborgaren. Kundperspektivet i den offentliga verksamheten har fjärrmat medborgaren från rollen som ansvarig. När medborgaren blev kund hos det offentliga förvandlades demokratin från ett system för ansvarstagande till ett system för kravställande. Valprocessen har degraderats till en renodlad räkneövning där några kronor mer eller mindre är avgörande. Så ser den verklighet ut som vi politiker inte vill veta av när vi talar om framtid och utmaningar. Vi behöver mobilisera medborgare inte motborgare, inte bara i Norden utan i hela världen. För det krävs det en sann verklighetsbeskrivning, för människor förstår mer än vad politiker tror.

Det krävs också visioner. Då räcker det inte med nya ord, som att fortsatt traditionell tillväxt kallas grön växt. Att inte ifrågasätta att jorden ska försörja nio miljarder människor om 40 år inger inte något förtroende hos den tänkande medborgaren. Att människorna här på Island kräver en icke-politisk regering förvånar mig lika lite som att partier runt om i våra demokratier har svårt att locka nya medlemmar. Politik har låg status och politiker har dåligt rykte. Vi behöver helt enkelt vitalisera demokratin om demokratin ska ha någon framtid. Det är här som den stora utmaningen ligger för oss i Nordiska rådet. Det civila samhället ligger redan långt före när det gäller att organisera anpassningen för individer, till den nya verklighet som ett förändrat klimat innebär. Det civila samhället ligger långt före politiken när det gäller att förändra livsstilen så att den enskildes påverkan på klimatet minskar. I den verkligheten är det samarbete som gäller, inte kundfokus och kravprofiler. Det handlar om solidaritet, inte om konsumism till varje pris.

Minna Lindberg

Ungdomens Nordiska råd

Fru president! Bästa nordiska rådsparlamentariker!

Ungdomens Nordiska råd har under sessionen förra helgen uttryckt stark oro för ungdomar som marginaliseras ut ur vårt samhälle, ungdomar vars resurser skulle behövas på arbetsmarknaden, ungdomar vars liv påverkas starkt av att helt hamna utanför, ungdomar som faktiskt förtjänar en möjlighet att påverka sin omgivning och sina liv.

Ungdomsarbetslöshetens delproblem är det så kallade *drop-out*-syndromet. Det är oroväckande hur många skolungdomar som försvinner ut ur systemet efter att de gått ut grundskolan. De får ingen studieplats eller så avbryter de sina studier kort efter att de påbörjat dem. De hittar inte något arbete eller någon praktikplats därefter. De tvingas helt enkelt ut ur systemet. Och den som en gång har fallit ur har en oerhört lång och snårig väg att hitta tillbaka.

Förutom att det är sanslöst dyrt för vårt samhälle är det också alltid en personlig tragedi för den enskilda individen. Därför ber Ungdomens Nordiska råd er i Nordiska rådet om hjälp. Vi ber om hjälp att gemensamt hitta lösningar och jobba med ungdomsarbetslösheten. Därför har UNR redan listat upp några prioriteringar för att underlätta ert arbete.

Vi vill gärna se mer studie- och karriärvägledning. Det behövs alltid en vuxen människa som handleder skolungdomar i deras framtida planer och berättar vad man har för framtidsmöjligheter. De flesta 16-17-åringar frågar sig: Vad ska jag göra när jag blir stor? Och då behövs det någon som kan hjälpa till med att hitta olika möjligheter.

Ett annat sätt är att öka den uppsökande ungdomsverksamheten. Det betyder att det finns ungdomsarbetare som jobbar med att hitta de ungdomar som fallit ut ur systemet. Ju snabbare man kommer tillbaka desto lättare är det nämligen att hitta möjligheterna. Dessutom har man större chans att klara sig i fortsättningen.

Ett tredje alternativ är att öka antalet praktikplatser. Nordjobb är ett bra koncept och kunde utvecklas till att även omfatta högskolepraktik. Praktikplatser är ett utomordentligt bra sätt att få arbetslivserfarenhet, men det är också bra för arbetsgivarna att få unga medarbetare.

UNR vill även se ett ökat samarbete mellan arbetsmarknadsministrarna i Norden, för där kan vi lära oss av varandra.

Så nu, bästa Nordiska råd, hoppas jag att få både ert understöd och er hjälp med dessa frågor.

Anita Brodén (Folkpartiet liberalerna (FP) - Midtergruppen)

Ungdomarnas engagemang är oerhört väsentligt. Jag tycker att det har lyfts vid flera tillfällen här hur viktig den kraften är, och den bör alla vi som har några år till på nacken ta vara på.

Ett stort engagemang som ungdomar ofta bidrar med är engagemanget för en god miljö, för en framtid. Jag är därför väldigt glad att ministerrådet tog sig an en miljöpolicy för framtiden och för arbetet i Nordiska ministerrådet. Det är också något som vi som parlamentariker, både unga och äldre, måste driva vidare i våra egna parlament, i våra egna partier en miljöpolicy för resor, för hela vårt arbete och för konferenser men också för en attitydförändring hos kommande generationer inför framtiden.

Presidenten meddelade att taltiden härefter begränsades med en minut.

Paavo Arhinmäki (Vänsterförbundet (vänst) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Arvoisa puhemies! Hyvät pohjoismaiset kollegat!

Nuorisotyöttömyys on suurimpia ongelmia, mihin meidän pitää puuttua. Nuoret, jotka syrjäytetään työelämästä, syrjäytetään yhteiskunnasta. Jo kolmen kuukauden työttömyysjakso voi merkitä nuorelle pysyvää syrjäytymistä työelämästä. Sen vuoksi Pohjolassa pitää olla tavoite, että jokainen koulutettu nuori saa kolmessa kuukaudessa työpaikan ja jokainen nuori, jolla ei ole koulutusta, saa räätälöidyn opiskelupaikan kolmessa kuukaudessa.

Kun katsoo tilastoja, Pohjoismaista Ruotsissa ja Suomessa on keskimäärin enemmän nuorisotyöttömiä, eikä muissakaan Pohjoismaissa tilanne ole hyvä. Mitä me voimme Pohjoismaissa yhdessä, Pohjoismaiden neuvostona, ministerineuvostona, tehdä? Täällä on puhuttu siitä, mikä on se konkreettinen asia, mitä me teemme, ja täällä on vaadittu, että entistä enemmän olemme todellisten asioiden kuten Nordjobbin asialla. Ensimmäinen ja isoin asia on, että ministerineuvoston pitää panostaa Nordjobbiin enemmän voimavaroja.

Tällä hetkellä tilanne on se, että on pelko, että voimavarat Nordjobbissa vähenevät. Ja jos jollain tavalla nuorisotyöttömyyteen Pohjoismaiden neuvostona ja ministerineuvostona voimme vaikuttaa, ensimmäinen konkreettinen asia on se, että varmistetaan riittävä rahoitus Nordjobbille.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade ordförande! Kära nordiska kollegor!

Ungdomsarbetslöshet är ett av de största problem som vi bör befatta oss med. Unga som slås ut från arbetslivet slås ut från samhället. En arbetslöshetsperiod på redan tre månader kan innebära att en ung slås ut permanent från arbetslivet. Därför bör vi ha som ett mål i Norden att varje utbildad ung får arbete inom tre månader och att varje utbildad ung får en skräddarsydd studieplats inom tre månader.

När man läser nordisk statistik så är ungdomsarbetslösheten över medeltalet i Sverige och Finland, men situationen är inte bra i de övriga nordiska länderna heller. Vad kunde vi i Norden tillsammans som Nordiska rådet, ministerrådet göra? Här har det diskuterats om vad konkret vi kunde hålla på med och här har det krävts att vi allt mer arbetar för konkreta ting såsom Nordjobb. Det första och viktigaste steget är att ministerrådet anvisar mer resurser till Nordjobb.

För tillfället är situationen sådan att man är rädd för att Nordjobbs resurser minskar. Och om vi som Nordiska rådet och ministerrådet på något sätt kan påverka ungdomsarbetslösheten så är den första konkreta åtgärden att vi ser till att Nordjobb får adekvat finansiering.

Karen Ellemann (Venstre (V))

Samarbejdsminister

Jeg må med det samme rette en misforståelse, som tilsyneladende har bredt sig, for nu har jeg hørt flere tale om, at der skulle være nedskæringer på Nordjobb. Det er ikke tilfældet. Jeg kan bekræfte, at jeg just her til morgen har haft et vældigt konstruktivt møde med Ungdommens Nordiske Råd og hørt om de spændende ting, som de har arbejdet med vedrørende ungdomsarbejdsløshed. Det er klart, at jeg fuldstændig deler det synspunkt, at det er det absolut vigtigste. Der er jo nogle vældig skræmmende cifre, som det procentvise antal af arbejdsløse unge under 25 år viser i henholdsvis Sverige og Finland, hvor tallene er ekstremt høje. Det er noget, som vi i samtlige nordiske lande skal finde løsninger på, og Ungdommens Nordiske Råds arbejde med at være konstruktive i løsningsforslag hilser vi velkommen. Jeg har opfordret Ungdommens Nordiske Råd til også at henvende sig til de nordiske landes regeringer med de konkrete forslag, de har til håndtering af den udfordring, som vi alle står med.

Line Barfod (Enhedslisten (EL) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Tak, fru præsident.

Jeg er helt enig med dem, som har sagt, at vi skal være et politisk forum, at vi skal diskutere politik. Det tror jeg ikke vi bliver af bare at sige det. Det bliver vi af at gøre det, af at turde stille de kontroversielle forslag, af at turde rejse debatter, selv om vi er dybt uenige. Derfor rejser vi fra Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe spørgsmålet om ejerskab af naturressourcerne. Og som vi kunne høre på de otte statsministre i går, er der stor uenighed på det her punkt, men vi mener faktisk, at det er afgørende, at vi tør stille de forslag, at vi tager de debatter.

Hvis ikke nogen var begyndt at komme med de urealistiske ideer om, at man kunne udnytte sol og vind til vedvarende energi, hvis ikke nogen var begyndt at tale om, at man skulle se på miljø og klima, ville vi ikke være nået dertil, hvor vi er i dag. Derfor er det afgørende, at vi også tør tage de debatter, hvor vi er uenige.

Vi mener, det er fuldstændig afgørende for at kunne komme ud af de kriser, vi er i - både den økonomiske krise og klimakrisen - at vi gør noget ved ejerskabet. Vi ser for eksempel i Danmark, at vi har et stort energiselskab, DONG Energy, som godt nok er statsejet, men agerer, som om det var et privat selskab og skal fokusere på at tjene penge. De gør, hvad de kan, for at forhindre lokale projekter i kommunerne om udnyttelse af vind og sol, og i stedet har de prøvet at bygge et kulkraftværk i Tyskland, der kun blev forhindret på grund af stor modstand i Tyskland. Det er ikke den vej, vi skal. Hvis vi skal sikre samfundets interesser, borgernes interesser, er vi nødt til at sikre offentligt ejerskab.

Derfor skal vi rejse de politiske diskussioner, men vi skal selvfølgelig også prøve at nå kompromiser, så langt vi kan. Derfor vil jeg bare sige, at selv om vi er så politisk uenige i Danmark, er det faktisk i forhold til vores grundvand, vores drikkevand, lykkedes at blive enige om, at man ikke må tjene penge på vand i Danmark. Det er afgørende, at alle mennesker kan få vand at drikke, og derfor må det ikke være noget, der er kommercielt, noget, man kan tjene penge på. Det har vi fået alle partier med på i Danmark. Jeg håber, det også kan lykkes i Nordisk Råd, og at vi internationalt kan arbejde for, at det kommer til at gælde i hele verden.

Christina Gestrin (Svenska Folkpartiet (sv) - Midtergruppen)

President! Bästa vänner!

Jag har glädjen att på Nordiska rådets mandat föra ordet i det parlamentariska Östersjösamarbetet BSPC. BSPC är nu inne på det tjugonde verksamhetsåret och Nordiska rådet har alltid haft en mycket aktiv roll i det samarbetet. BSPC trycker aktivt på Östersjöregionens regeringar, bland annat i frågor som berör miljö, sjösäkerhet, civil trygghet och människors möjligheter att arbeta och röra sig i Östersjöregionen.

Den parlamentariska Östersjökonferensen har från första början uttalat sitt starka stöd för Helcoms handlingsplan mot Östersjön. Med en viss besvikelse noterade vi att flera stater inte kunde presentera nationella handlingsplaner vid Helcoms ministermöte i maj, och nu hoppas vi verkligen att dessa stater lägger fram sina handlingsplaner senast under våren 2011.

Förutom övergödningen är det de enorma oljetransporterna som är de allra största hoten för Östersjöns miljö. EU:s Östersjöstrategi, som formellt sjösattes för ett år sedan, i oktober 2009, är ett välkommet verktyg för hanteringen av regionens utmaningar. Vi vidhåller därför att den måste synkroniseras med andra initiativ och åtgärder, inte minst den nordliga dimensionen, för att säkra full och jämbördig medverkan av alla länder i Östersjöregionen.

President! Det glädde mig att samarbetsminister Elleman berörde Helcoms aktionsplan i sitt anförande, och jag hoppas verkligen att de nordiska regeringarna ska göra sitt yttersta för att aktionsplanen genomförs enligt den överenskomna tidtabellen.

Bjarne Kallis (Kristdemokraterna i Finland (kd) - Midtergruppen)

Fru president!

Jag vill ännu en gång återgå till den skattefråga som jag fick en minut på mig att redogöra för.

Skattehindren inom Norden har till väsentlig del förbättrats och avlägsnats. Bland de skatteavtal som de nordiska länderna har med icke-nordiska länder, alltså de avtal som Finland och även Sverige har med Kina, finns ett skatteavtal som är tämligen gemensamt för alla nordiska länder. Det gäller skatteavtalet med Frankrike, Portugal och Spanien. I Finland, och jag har märkt att det också är fallet i Sverige och Danmark, har den här frågan ofta varit på tapeten i och med att man anser att skattepengar flyter ut ur landet, exempelvis i form av pensioner och kapitalinkomster. Pensioner från den privata sektorn är skattefria när personen har flyttat till något av de nämnda länderna.

Skattebortfallet är så pass stort att man har försökt föra förhandlingar med de berörda länderna, men eftersom de har ett bra och förmånligt avtal vill de inte ändra på det trots många förhandlingar. Det ledde till att Danmark sade upp sitt avtal, och de lever kanske alltför i ett avtalslöst förhållande till dessa länder.

För ett år sedan ställde jag frågan till samarbetsministrarna, närmast då till den danska samarbetsministern, vilken erfarenhet man har av att ha sagt upp det här avtalet. Han kunde då inte svara på det, och jag förstår att när frågan nu dyker upp igen kan det vara svårt att besvara den.

Min förhoppning är att de nordiska ministrarna tillsammans kan pressa dessa parter, i det här fallet Frankrike, Portugal och Spanien, att göra ett bättre avtal för de nordiska länderna. Med Kina har vi tillsammans lyckats få bättre avtal än vi skulle ha fått om vi varit ensamma.

Hans Wallmark (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Bara ett kort påpekande om Bjarne Kallis förhoppning när det gäller skatteavtal. Det är inte bara gynnsamt för länder som Spanien och Frankrike, utan även i Nordenområdet finns det all anledning, inte minst för den danska regeringen och minister Ellemann, att titta på skatteavtal som finns mellan olika länder. Jag skulle föreslå att man tittar på det mellan Sverige och Danmark.

Mogens Jensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Tak, fru ordstyrer og kære kolleger. Der skal også lyde en tak fra mig for samarbejdsministrenes redegørelse.

Fru Karen Ellemann sagde jo i sin tale heroppe, at kulturen er en af hjørnestenene i det nordiske samarbejde. Det tror jeg at vi alle er enige om, og der gøres også et stort arbejde på dette område i alle de nordiske landes regeringer, synes jeg. Jeg er også glad for, at det finske formandskabs program tager nogle helt nye retninger, når det gælder udviklingen af det nordiske kultursamarbejde; dels at man nu i den kommende periode vil se på kulturens stilling i forhold til det samarbejde, vi i de nordiske lande har

med udviklingslande, og de bistandsstrategier, vi har, hvor kulturen jo også spiller en vigtig rolle og betyder noget for udviklingslandene som en sektor, der skal udvikles; dels at Finland lægger op til at se på cirkus og artisteri som kunst- og kulturformer, hvor vi også i det nordiske område har unikke kompetencer; og dels at det finske formandskab også vil se på fremtidens bibliotek og lægger op til en debat om, hvad vi i Norden kan bibringe hinanden på det her område.

Men noget, jeg har savnet, både under det danske formandskab og nu også under det finske, er spørgsmålet om børns og unges adgang til kultur. Det er et meget vigtigt fundament for det kulturelle samarbejde mellem de nordiske lande, og Nordisk Råds session har anbefalet de nordiske regeringer, at der laves en fælles nordisk deklaration om børns og unges adgang til kunst og kultur og til selv at udtrykke sig kreativt. Jeg vil sige, at jeg undrer mig over, at det ikke har haft en stærkere position under det danske formandskab, og at det ej heller er nævnt under det kommende finske formandskab. Jeg håber ikke, det er udtryk for, at man synes, at det er en dårlig idé. Tak.

Rådet beslöt att lägga Dokument 6 till handlingarna.

Karen Ellemann (Venstre (V))

Samarbejdsminister , B 266/presidiet/C 2

Tak, fru præsident, jeg skal gøre et forsøg. Jeg har meget, jeg gerne vil berette, så jeg gør det bare lidt hurtigere.

Samarbejdsministrene har fastlagt en uændret ramme i forhold til 2010, og den er på lige knap 900 millioner danske kroner. Det har været væsentligt for ministerrådet at styrke globaliseringen og grænsehindringsarbejdet, og disse prioriterede områder er hovedsaglig finansieret ved en prorata reduktion på øvrige områder i budgettet på en procent samt selektive besparelser på nabopolitikområder på ca. 4,5 millioner danske kroner. Det er besluttet at styrke globaliseringsinitiativerne med 1 million kroner i forhold til 2010, så de i 2011 får tilført i alt 71 millioner danske kroner. I 2011 er der ikke givet væsentlige midler til nye globaliseringsinitiativer. Ministerrådet vurderer, at de nuværende strukturer og ressourcer bedst udnyttes med en fortsættelse og en videreudvikling af eksisterende projekter - specielt inden for de nye temaområder, som blev godkendt af samarbejdsministerene i 2010. Det er energi og transport, sundhed og velfærd, kultur og kreativitet, det finansielle område samt de nye initiativer i science og klimavenligt byggeri.

I ministerrådsforslaget er der i 2011 indarbejdet en forøgelse på tre millioner danske kroner til grænsehindringsarbejdet. Midlerne, der tilføres budgetposten, skal sammen med den nuværende finansiering fra landene være med til at styrke dette arbejde, og de 3 mio. kr. er udmøntet i forslaget med 1,25 millioner kroner til Øresunddirekt. Pengene fordeles lige mellem Øresunddirekt i Malmø og København. Så er der 1,25 millioner kroner til grænsetjenesten og 0,5 millioner kroner til grænsehindringsarbejdet i nord mellem Sverige, Finland og Norge.

Nordisk Ministerråd og sekretariatet arbejder, som vi har hørt, løbende og kontinuerligt med at sikre større økonomisk og politisk gennemsigtighed i Nordisk Ministerråds budget, blandt andet er budgetposternes kategorisering ændret i årets budget for netop at sikre en klarere skelnen mellem projektaktiviteter og programmer. Et program defineres ved at have et mere overordnet formål. Det har derfor været nødvendigt at udvide med nye budgetposter for at sikre en klar skelnen mellem de egentlige projekter og de øvrige aktiviteter. Og det er ministerrådets opfattelse, at den nye kategorisering netop bidrager til at tydeliggøre de beslutninger, som træffes for at føre ministerrådets politikker ud i livet.

Gennemsigtigheden, som vi taler om, er meget vigtig, både for Nordisk Råd og selvfølgelig også for os ministre i Nordisk Ministerråd. Vi skal allesammen vide, hvad pengene går til. Rådet har derfor, som også nævnt tidligere, foreslået, at der afholdes et budgetseminar, hvilket jo er en rigtig god idé, som vi har taget til os. Vi håber, at seminaret allerede vil finde sted i tiden omkring årsskiftet. Derfor bør Nordisk Råd komme med bemærkninger til budgettet tidligere i processen.

Så igen i år må jeg si som kompromis, at der har været drøftelser mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, og i den forbindelse vil jeg gerne som formand for Nordisk Ministerråd takke for en tæt og konstruktiv dialog med Nordisk Råd gennem hele året. Vi vurderer, at dialogen mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om budgettet er forløbet godt og smidigt, som præsidenten også forklarede. Rådet havde ønsker til budgettet, som var sammenfaldende med ministerrådets, og det gjorde det - må man si - forholdsvis nemt at opnå et kompromis med rådet. Tak, fru præsident.

Marion Pedersen (Venstre (V) - Midtergruppen)

Præsidiets talsperson, B 266/presidiet/C 2

Ja, hvis det skal gøres, så alle forstår, hvad jeg siger, så tror jeg, at jeg tager det på det dårlige svensk, jeg taler. Men ministeren sagde jo det meste, og jeg vil først takke Karen Ellemann for en vældig god budgetproces. Det har været en vældig åben diskussion, og vi er blevet enige om stort set alt. Fra begyndelsen fik vi et budget, hvor man havde tænkt på, hvad vi, kan man si, skulle kunne bede om, og det er første gang i de fem år, jeg har været med, at det har været så let at nikke ja til sager i budgettet.

Det, vi har sagt, vi gerne ville have ind, som ikke var der i forvejen, var præcis, som ministeren sagde, det med grænsehindre, merydelserne på tre millioner danske kroner, hvor vores accept af det gør, at vi vil holde vældig meget øje med, at det ikke betyder, at de nationale budgetter går ned med 3 millioner danske kroner. Så det kommer vi og holder øje med.

Så er der NordGen. Ministeren sagde også tidligere i en replik, at NordGen er vældig vigtig, og det er også det, vi har sagt, og det har vi bedt om en redegørelse om, så vi får det, der præcis sker på det punkt.

Så er der transparens i budgettet. I ved, vi har talt om det i hvert fald i de fem år, jeg har været med, og nogle af os kommer i hvert fald til at tøve, hvis en journalist spørger til specifikke tal i vores budgetter, for det er vældig svært at gennemskue det. Så vi har aftalt med ministeren, at vi holder et budgetseminar, hvor vi kigger på, hvordan vi kan gøre det i fremtiden, så der bliver meget mere transparens. Det er os, som skal stå til ansvar over for skattebetalerne, sådan er det.

Så er der det forbrugerpolitiske samarbejde. Vi fik løftet fra ministerrådet, at det i alle fald skulle følges, og at det fortsat skulle være højt prioritetet. Vi føler ikke, at det har været sådan, men vi har fået løfte om, at man nu skulle se på det igen, og vi har fået det ind i diskussionen.

Så er der kulturfestivalen. Vi synes, at Nordisk Råds vindue udadtil ofte er kultur, og derfor har vi sagt, at vi også skal have kigget på det hvert år, når vi har sessionen. Tak.

Presidenten meddelade att det på grund av tidsbrist inte längre var möjligt att anmäla sig till talarlistan.

Olemic Thommessen (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

I den foregående generaldebatten var det mange som etterlyste konkretisering, etterlyste en politisk temperatur, etterlyste evne til tydelig prioritering. Siste taler, Mogens Jensen, synes jeg på en utmerket måte pekte på det som kanskje er mange av kjerneområdene våre. Det er viktig at Ministerrådet tar innover seg de signalene. Jeg har et bestemt inntrykk av at de har vært gitt i mange år, og jeg synes nok at budsjettet i liten grad gjenspeiler de klare ønskene som har kommet.

I årets budsjett bruker vi cirka 12 prosent av midlene til formål utenfor Norden. Baltikum, globalisering og endatil nordområdet er eksempler på hva som ligger i dette. Samtidig får vi vite at rammen for budsjettet ikke har økt. Det betyr at man i år, som i tidligere år, skjærer på tvers i systemet, altså bruker ostehøvelen, og lar overordnede internasjonale ønsker gå ut over det som er kjerneområdene våre. Kjerneområdene i det nordiske samarbeidet er kultur, det er språk, det er grensehinder, det er koordinering av lover og regelverk. Det må vi evne å synliggjøre gjennom konkretisering, men det må også få sitt uttrykk gjennom budsjettet. Jeg håper at man tar konsekvensen av dette, og at man lar det

bli en del av den politiske debatt at vi faktisk må ta stilling til hva som er det viktigste. Hvis ikke kan vi risikere å gjøre det nordiske samarbeidet til et eliteprosjekt for regjeringenes politikere, et prosjekt som befolkningene ikke kjenner seg igjen, og da er vi skikkelig langt ute å kjøre.

**Cristina Husmark Pehrsson (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)
Den Konservative Gruppens talsperson, B 266/presidiet/C 2**

President! Nordiska vänner! Den konservativa gruppen har valt att foga en reservation till Nordiska ministerrådets budget för 2011, väl medveten om att diskussionen i processen har föregått i en väldigt positiv och konstruktiv anda som också vi tycker är glädjande. Trots detta väljer vi ändå att i reservationen lägga fram att vi anser att rådets totala budget bör minskas med ungefär 2 procent. Det betyder ungefär 17 miljoner danska kronor av de drygt 896 som utgör Nordiska ministerrådets budget.

Vi har lagt fram ett detaljerat besparingsförslag som jag inte går in på här. Jag kan ändå säga att med tanke på den positiva anda som har rått väljer att inte yrka bifall till reservationen, men vi har den med som reservation och viljeyttring från de konservativas sida.

**Line Barfod (Enhedslisten (EL) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppens talsperson, B 266/presidiet/C 2**

I Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe har vi længe arbejdet for, at vi skal have et budget, som vi kan forstå, så vi kan forklare vore landes borgere, hvad de knap en milliard kroner, vi bruger, egentlig bliver brugt til. Når vi eller ministre stiller spørgsmål til, hvad pengene er gået til, eller hvor mange penge der er brugt på et bestemt område, skal vi også kunne få et svar. Det er vi glade for, at der nu ser ud til at være opbakning til både fra Nordisk Råd og ministerrådet, og at vi får et budgetseminar, hvor vi skal se på, hvordan det kan lade sig gøre – også så vi, som det er blevet sagt af andre, kan undgå at skære i alt, og i stedet kan gå ind og sige, at vi laver en prioritering: Der er nogle ting, vi holder op med at give penge til, og så vil vi hellere give penge til noget andet. Det tror vi er vigtigt: at vi kan lave de politiske prioriteringer.

Så var der tidligere under generaldebatten noget debat om Nordjobb, hvor den danske samarbejdsminister sagde, at der ikke bliver skåret i Nordjobb. Det har jeg prøvet at spørge til. Det svar, jeg har fået fra dem, der har kendskab til Nordjobb, er, at der sidste år blev skåret i Nordjobb, men at man så i stedet lavede en bonusordning, så Nordjobb fik de penge, der blev skåret væk. Men det har man ikke sat penge af til næste år. Så hvis ikke man finder en løsning, kommer der til at mangle cirka 200.000 danske kroner til Nordjobb, og derfor håber jeg, at samarbejdsministeren nu vil sige, at det er noget, samarbejdsministeren vil tage fat på, og sikre, at Nordjobb får de penge, der skal til, for at ordningen kan fortsætte med de glimrende resultater, de har. Tak.

**Karen Ellemann (Venstre (V))
Samarbejdsminister**

Det er blot ganske kort. Den specificering, som Line Barfod nu kom med, vil jeg lige drøfte med generalsekretæren, for det er i hvert fald ikke intentionen, at der skal ske nogen som helst reduktion i Nordjobb.

Mogens Jensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Det kan så blive ganske kort, for det var også Nordjobb, der bragte mig her op. Det er jo sådan, at det er 200.000 danske kroner, der mangler. Den bonus på de 200.000 danske kroner, som man sidst år blev lovet, fik man jo, men den er ikke fortsat i det videre budgetforløb. Det er urimeligt, for hvis Nordjobb opfylder de betingelser, der stilles, altså lever op til det, der skal til for at få bonussen, skal de selvfølgelig også fremadrettet have den, hvis man overholder måltallene. Derfor er jeg glad for tilsagnet fra den danske samarbejdsminister om, at det findes der en løsning på. Det kan vi alle kun være tilfredse med.

Så vil jeg sige, at den debat, der er om budgettets klarhed, også må gælde klarheden omkring alle de forskellige projekter, som vi etablerer under Nordisk Råd. Der er mange projekter, og det er vigtigt, at vi er i stand til, også i de enkelte udvalg, at have et overblik over, hvilke projekter der er i gang på vores

områder. Det er meget svært at få et overblik over det idag. Og jeg må henstille til, at man gør alt for at få etableret et system, der gør, at både vi som politikere og også befolkningen er i stand til at overskue det og har fuldstændig klarhed over, hvilke projekter der er sat i gang, hvad de koster, og hvordan de forløber, så vi har mulighed for at evaluere, mulighed for at sætte nye projekter i gang og mulighed for at stoppe projekter, når de skal stoppes. Det vil jeg anbefale at man arbejder stærkt på i den kommende periode.

Presidiets rekommendation i anledning av B 266/presidiet; C2 blev godkänd och Rek. 7/2010 blev sålunda antagen.

Karen Ellemann (Venstre (V))
Samarbejdsminister, Dokument 17

Mange tak, fru præsident.

Jeg vil her kort som ønsket af Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg redegøre for den danske lovgivning og praksis vedrørende hjemsendelser af nordiske statsborgere. Det er jo en sag, som har været meget omtalt i pressen, og jeg håber virkelig, at jeg med den her redegørelse kan bidrage til at få skabt mere klarhed over, hvad sagen egentlig drejer sig om.

Der er tale om hjemsendelser i tilfælde, hvor en nordisk statsborger, der har opholdt sig i Danmark i mindre end tre år, har fået behov for vedvarende offentlig hjælp, og det vil sige, at den pågældende ikke kan forsørge sig selv. I perioden fra 2004 til 2007 blev der truffet afgørelse i 33 sager. Siden den 1. september 2007 er der blevet truffet 14 afgørelser om hjemsendelse af nordiske statsborgere i første instans. Heraf er indtil videre alene fem afgørelser blevet stadfæstet i Integrationsministeriet, fire sager er blevet omgjort, mens to sager er blevet henvist til fornyet behandling. Der er således tale om meget få sager.

Det er vigtigt for mig at understrege følgende: Den danske lovgivning og praksis på området er i fuld overensstemmelse med artikel 7 i den nordiske konvention om social bistand og sociale tjenester af 1994. Af konventionen fremgår det, at en nordisk statsborger ikke kan hjemsendes på grund af vedkommendes behov for social bistand, såfremt hans familieforhold, tilknytning til bopælslandet eller omstændigheder i øvrigt taler for, at han bør forblive der, og i alle tilfælde ikke, såfremt han i de sidste tre år har haft lovlig bopæl i landet. Der er således ikke tale om et forbud mod hjemsendelse ved behov for social bistand.

De danske regler om hjemsendelse af nordiske statsborgere med behov for vedvarende sociale ydelser findes i lov om aktiv socialpolitik, og reglerne bygger fuldt ud på konventionens tekst. Det fremgår direkte, at der ikke kan træffes afgørelse om hjemsendelse, hvis den pågældende har haft ophold i Danmark på over tre år; det fremgår direkte, at der skal være tale om hjælp til forsørgelse af mere vedvarende karakter; det fremgår direkte, at der ved en afgørelse skal lægges vægt på tilknytningen til Danmark og på familiemæssige forhold. Det er på dette grundlag, de danske udlændingemyndigheder træffer afgørelser om sagerne i praksis.

Jeg vil gerne understrege, at der ikke er tale om en ny praksis. Reglerne om hjemsendelse af nordiske statsborgere eksisterede også tilbage i 1990'erne og i den tidligere danske bistandslov. Den danske praksis har i øvrigt været prøvet ved Højesteret i 2001, og Højesteret fastslog lovligheden af hjemsendelse af en islandsk statsborger.

De pågældende personer bliver i øvrigt ikke udvist, som det ellers har været meget fremme i debatten, og de kan efter hjemsendelsen genindrejse og bosætte sig i Danmark, såfremt de opfylder betingelserne for det.

For mig er det helt afgørende, at juraen i denne sag er klar, og at den danske lovgivning og praksis er i overensstemmelse med den nordiske konvention om social bistand og sociale tjenester. Det er også klart,

at hvis de nordiske regeringer over for Danmark fremsætter ønske om, at konventionen skal ændres, vil vi indgå i en drøftelse med de andre nordiske regeringer. Tak for ordet.

**Ville Niinistö (Gröna förbundet (gröna) - Midtergruppen)
Medborger- og Forbrugerudvalgets talsperson, Dokument 17**

Fru President, Tack för redogörelsen!

Vi i Norden har länge haft som målsättning ett Norden där våra medborgare relativt fritt utan gränshinder kan bidra till den nordiska välfärden genom att kunna bosätta sig, studera och arbeta i olika nordiska länder. Detta är en fråga om medborgerliga friheter men också en fråga om en effektiv nordisk arbetsmarknad. Tillsammans är vi mer. Det finns fler och fler människor som utnyttjar denna nordiska arbetsmarknad som vi har skapat till exempel i Öresundsregionen, och det kommer att finnas fler och fler fall där vanliga människor har familjeanknytning där de bosätter sig, till exempel i Danmark, blir gifta med en dansk man och då kan man inte hemsickas till sitt ursprungliga land om man till exempel behöver föräldrapenning. Vi pratar alltså om en dansk praxis som tydligt avviker från den nordiska principen. Det kanske inte finns så väldigt många fall i dagens läge och det är bra att Danmark har använt denna praxis mindre ofta på sistone, men det är ändå i princip emot de nordiska avtalen och den politiska målsättningen som vi har haft i Norden.

Medborgar- och konsumentutskottet har dryftat saken under detta år, vi har ställt spörsmål till de nordiska regeringarna, explicit till den danska regeringen och vi har också haft Hallå Norden att presentera saken för utskottet samt senast igår en juridisk expert från det danska universitet. Det framgick av svaren från de nordiska regeringarna att det uteslutande är den danska regeringen som utvisar personer som har behov av social hjälp under en kortare eller en längre period. Andra länder använder hemsändelse bara om det finns en brottslig bakgrund eller helt avsaknad av arbetsmarknads- eller studiehistoria i landet.

Det handlar alltså om helt vanliga nordiska medborgare som är bosatta i ett annat nordiskt land, studerande eller arbetare som blir med barn och behöver föräldrapenning, arbetare som mister jobbet. Och i dagens välintegrerade Norden känns det som en konstgjord praxis från historien att nordbor måste lämna sina närmaste och skickas till sitt hemland för det nödvändiga sociala stödet. Det finns inga sociala turister i Norden. Det finns bara medborgare som utnyttjar den gemensamma nordiska arbetsmarknaden och som därmed ibland även behöver hjälp i ett annat land än sitt ursprungsland. Vi har ungefär likadana sociala förmåner i varje nordiskt land, och andra nordiska länder ger rättigheter till danskar som danskar inte tillåter till våra medborgare i Danmark. Formellt sett är siffrorna låga, men vi har också kontaktats i utskottet av flera personer som har fått instruktioner muntligt från danska myndigheter. Då är det ju väldigt viktigt att den enklaste lösningen är att danska ministern skulle ge tydliga instruktioner till danska myndigheter att man inte skulle tillämpa denna praxis längre. Det handlar inte om en stor förändring i praktiken, men det handlar om en stor förfäring i princip för de människor som drabbas av den här praxisen.

För Medborgar- och konsumentutskottet är det särskilt viktigt att alla medborgare omfattas av samma regler. Utskottet menar att de nordiska reglerna ska tolkas så att alla nordiska medborgare har samma rättigheter och att alla nordiska medborgare ska kunna bosätta sig var de vill då de har en arbetsmässig och familjemässig anknytning till landet. Dessa konventioner bör tolkas ungefär på samma sätt av alla nordiska regeringar. Det är ohållbart politiskt men också juridiskt att man tolkar på helt olika sätt.

Utskottet har velat diskutera ärendet med danska integrationsministern Birthe Rønn Hornbech vid flera tillfällen. Vi ville att ministern skulle redogöra närmare om den danska praxisen på vårt möte i september. Hon kunde tyvärr inte delta där och det är första gången som ministern säger att hon aktivt inte ville delta i utskottsmöte, så vi tycker också att hanteringen inte heller har varit helt perfekt i frågan. Senast fick vi en utvärdering juridiskt från professor Kirsten Ketcher från Köpenhamns universitet. Vi kan ju prata om det politiska innehållet, att principen som vi har haft i Norden bör upprätthållas men också juridiskt finns det problem med den danska tolkningen, säger Ketcher; även EU-rättigheter medborgerliga rättigheter, till exempel garanterar att gravida kvinnor inte bör skickas hem. Det är EU-domstolens tolkning och det bör också upprätthållas i Danmark och sedan bör den sociala konventionen,

den nordiska sociala konventionen, täckas vidare än de EU-rättsliga grundrättigheter vi alla har. Och de har EU-rättsligheter också; det gäller Island och Norge som är en del av det europeiska ekonomiska området.

Till slut, ordförande, vill jag säga att Danmarks tolkning är en historisk tradition från en tid då sådana fall var ovanliga och internationell rätt var mindre utvecklad. Felet har inte begåtts av den nuvarande danska regeringen och det behöver inte vara ett inrikespolitiskt ärende. Nordiska rådet har inget intresse att blanda sig i inrikespolitik i olika nordiska länder, men här i Nordiska rådet handlar det om grundläggande principer i det nordiska samarbetet. Därför frågar jag den danska regeringen: Varför håller Danmark fast vid en mycket mer restriktiv tolkning av artikel sju i den nordiska konventionen än de andra nordiska länderna? Vi hoppas att Danmark fort ändrar sin tolkning.

Henrik Brodersen (Dansk Folkeparti (DF) - Uden partigruppetilknytning)

Tak, fru præsident. Jeg ved godt, der er en uskik, at vi uden for partigrupperne tager ordet, og kan også høre, at det er til stor forargelse for andre. Men nu er det rent faktisk sådan, at vi uden for partigrupperne er valgt på samme demokratiske vis som de øvrige medlemmer, og derfor må man acceptere, at vi tager ordet.

Jeg vil bare sige, at det ikke har været et enigt udvalg, som har været inde i den her sag. Jeg har fra starten af syntes, at der kunne være visse ting, som ikke var klarlagt, og jeg har også begæret afstemning om det her, netop fordi jeg mener, at vi er ude på et skråplan, når man undervurderer landenes egne aftaler, de har lavet i det nordiske. Hvis der så måske på længere sigt skal vise sig at være en eller anden fiks EU-regel, som man kan bruge i stedet for det nordiske her, så må vi tage den til den tid. Men jeg er mere bekymret for fremtiden, i og med at man på den anden side af Sundet måske har, hvad skal jeg sige, en lidt mere lemfældig omgang med uddeling af statsborgerskaber, og folk frit kan rejse over broen, i og med at der ikke er en klap i den. Derfor vil jeg bare sige, at den afstemning, vi har begæret her, lige så meget er for at synliggøre, at det altså ikke har været et enigt udvalg, og at vi gerne i fremtiden ser på, hvordan vi kan få indført en praksis, som alle kan leve med, i og med at det er en nordisk aftale, som der er blevet handlet efter her. Tak.

Presidenten meddelade att taltiden härefter begränsades med en minut.

Henrik Dam Kristensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Når jeg føler mig kaldet til at tage ordet, er det selvfølgelig, fordi samarbejdsministeren henviste til tidligere regeringer, og jeg fornemmede også sådan en henvisning til, at jeg jo selv som socialminister har haft ansvaret for det her område. Derfor bare to ting:

Den ene ting er, at i min tid, da jeg havde ansvaret, havde vi aldrig nogensinde en debat om de her spørgsmål. Jeg husker ikke en eneste debat.

Den anden grund til, at jeg går herop, er, at jeg vil replicere ministeren og sige, at en ting jo er jura - og jeg skal ikke afvise, at Danmark har ret i det juridiske - og så er der den anden del, nemlig det, at vi er samlet her i det nordiske fællesskab.

Derfor er det gode spørgsmål: Hvorfor vælger Danmark den meget stramme fortolkning af juraen, når alle de andre nordiske lande ikke gør det? Det er jo der, vi ikke får noget svar. Det er jo her, den politiske diskussion, det er her det politiske spørgsmål ligger, og det har vi ikke fået noget svar på, hverken i dag eller i tidligere samråd og diskussion med den ansvarlige minister hjemme i Danmark.

Anders Karlsson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Fru president! Det är med både häpenhet och viss bestörtning jag hör ministern från Danmark säga som hon gör.

Jag är uppvuxen i Öresundsregionen och har levat hela mitt liv där. Jag har ibland känt Köpenhamn som min huvudstad och inte Stockholm, för där har jag tillbringat mycket av min barndom och ungdom. Det är klart att det känns lite konstigt att man här i dag diskuterar stramare regler i det som har varit lika mycket ett land för mig som Sverige har varit under min uppväxttid. Jag blir lite bekymrad över diskussionen.

Att man tolkar den nordiska konventionen på det sätt man gör i Danmark innebär ju att man skapar hinder i stället för möjligheter. Vi utvecklar hela Europa. Vi utvecklar världen. Ungdomarna i dag reser över hela världen, deltar i arbetsmarknaden och kan röra sig fritt. Detta försöker man här begränsa. Det går tillbaka till en stil av protektionism som jag tycker är felaktig.

Vi måste se till att öppna världen och Norden mer för våra nordiska medborgare. Det är en av de viktigaste ståndpunkterna hos oss som jobbar med de nordiska frågorna.

Karen Ellemann (Venstre (V))**Samarbejdsminister**

Tak for det. Jeg tænkte, at det er ganske praktisk at svare indimellem og har derfor bedt om en replik. Til hr. Henrik Dam Kristensen: Jeg stod ikke og henviste til tidligere regeringer. Jeg henviste til nogle årstal og sagde, at det var tilbage i 1990'erne. Jeg tror, at hr. Henrik Dam Kristensen måske refererede til et samråd i Danmark. Men det vil jeg gerne have mig frabedt. Jeg henviser blot årstalmæssigt til en praksis. Ville Niinistö spørger til, om vi ikke støtter den fri bevægelighed. Jo, selvfølgelig gør vi det. Arbejdskraftens fri bevægelighed er et vigtigt fundament. Og jeg må igen sige, at reglerne om hjemsendelse af nordiske statsborgere med behov for vedvarende forsøgelse efter lov om aktiv socialpolitik er i fuld overensstemmelse med den nordiske konvention om social bistand og sociale tjenester fra 1994. Det er jo så bekræftet af Højesteret i 2001. Så er jeg ikke bekendt med, hvorfor de øvrige nordiske lande ikke benytter sig af den mulighed, der ligger i den nordiske konvention fra 1994. Men det vil Danmark jo ikke blande sig i. Så det her er blot et svar på, hvorfor vi holder fast i den tolkning. Det her er en mulighed, som vi har valgt at benytte os af, og sådan har det længe været. Og mig bekendt er det altså ikke noget, de øvrige lande gør. Det har jeg heller ikke tænkt mig at blande mig i. Tak, fru præsident.

Høgne Hoydal (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Tak, fru præsident.

Jeg vil også takke Ville Niinistö for sin redegørelse for arbejdet i Medborger- og Forbrugerudvalget. Jeg deler helt hans tolkning, også at vi nu på det sidste møde har fået konstateret, at det ikke bare var en politisk tolkning, som er gjort, men også juridisk mente vor ekspert, at Danmark tolker paragraf 7 i konventionen forkert.

Men det er jo klart, at de nordiske konventioner udgør stortømmere eller pillerne i hele det nordiske fællesskab. Det er dem, som sikrer de enkelte borgeres rettigheder i Norden, og derfor er denne sag med de danske hjemsendelser en helt principiel sag for hele det nordiske samarbejde, for her går man ind og tager pillerne eller grundkonstruktionen i hele det nordiske samarbejde væk.

Vi får også konstateret, at med den danske praksis vil EU-reglerne, altså unionsborgerskabet, i visse tilfælde give bedre rettigheder end det nordiske statsborgerskab, og det skulle jo være præcis omvendt. Derfor må jeg bare sige - også på Den Venstresocialistiske Grønne Gruppens vegne - at vi vil protestere mod dette. Vi arbejder alle på at fjerne grænsehindre, og derfor vil jeg spørge den danske minister: Mens vi arbejder med at fjerne grænsehindre i hele Norden, hvordan kan det så være, at graviditet er blevet en ny grænsehindring? Det var det første.

Det næste, jeg vil spørge om, er det, at ministeren siger, at det er en langvarig praksis, man har brugt: Hvor mange gange er det, at man har hjemsendt nordiske statsborgere, hændt i 1990'erne? De to spørgsmål vil jeg gerne have svar på. Tak, fru præsident.

Marion Pedersen (Venstre (V) - Midtergruppen)

Tak. Ministeren har redegjort for synet på udvisning og hjemsendelse. Men det var noget, som Høgni Hoydal sagde, som fik mig op af stolen. Han sagde, at nu er det blevet konstateret, at det, Danmark gør, også er juridisk forkert. Jeg må anholde det standpunkt, fordi det kun er én jurist, som har sagt det. Det er altså samtlige jurister i Justitsministeriet i Danmark, som har kigget på den her sag, og de siger, at vi handler rigtigt. Tak.

Hans Wallmark (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Fru president! Till Danmark: Som företrädare för Sveriges riksdag representerar jag här i Nordiska rådet Skåne, så Köpenhamn är min närmaste huvudstad. Vi är ett antal personer som är engagerade i frågan. Det finns tre dimensioner på den: konvention, politik och form.

För det första: Strider detta mot konventionen? Ja, det kan vi ha delade meningar om, precis som hördes nyss. Det kan finnas jurister som tolkar på olika sätt. Det är också fråga om den nordiska konventionen som EU-rätt. Det finns de som menar att det här strider mot konventionen.

För det andra: När det gäller politik skiljer Danmark, precis som sagts här tidigare, ut sig från övriga nordiska länder. Endera kan man välja att göra så som jag tycker att ministern gjorde, nämligen att säga att det finns ett land som gör rätt och att det finns fyra länder som gör fel. Men det kan också vara tvärtom, att det är fyra länder som gör rätt och ett land som gör fel. Det är det som politik handlar om. Därför är vi här vid Nordiska rådet. Vi säger till Danmark vad som är vår rekommendation. Danmark har självt avgjort detta. Men vår rekommendation handlar om att er politik skiljer ut sig från de andra ländernas politik. Därför tycker vi att ni skulle kunna närma er de fyra som gör på vårt sätt. Det är vad detta med att vara ett nordiskt råd handlar om. Vi kommer samman. Vi jämför, och vi ger varandra goda råd.

För det tredje: När det gäller formen har den ansvariga ministern Birthe Rønn Hornbech, som sagts här, inte velat träffa oss. Det är lite ovanligt att inte komma när ett utskott vill träffa ansvarig minister. Men vårt utskott har också goda erfarenheter av den danska regeringen. I ett annat fall var nämligen Brian Mikkelsen mycket glad över att ta emot oss.

Avslutningsvis: Det handlar om 46 fall, möjligtvis 47, så det kan inte vara fråga om ekonomi, utan det måste vara fråga om principer. Därför ger vi detta vårt, som vi tycker, goda råd till den danska regeringen.

Just när det gäller de 46 fallen vill jag säga till Sverigedemokraterna att man inte kan säga att det har någonting med svensk invandringspolitik att göra. Det handlar om 46 fall. En gravid isländsk kvinna är inte svensk invandringspolitik!

Erik Almqvist (Sverigedemokraterna (SD) - Uden partigruppetilknytning)

Fru president! Självklart är en gravid isländsk kvinna inte en del av svensk invandringspolitik. Det har jag aldrig påstått. Men jag tror inte att vi kan recensera varje enskilt fall här politiskt. Det vi måste hantera är generella regler och regelverk.

Jag måste säga att det är väldigt oroväckande att det är så många från övriga nordiska länder utanför Danmark som använder som argument att Danmark står ensamt i sin regeltolkning. Om man menar att Danmark har fel ska man förklara varför Danmark gör fel tolkning, på vilket sätt och varför den andra tolkningen är bättre. Att bara säga att Danmark gör fel därför att Danmark står ensamt gentemot övriga nordiska länder ser jag som ett uttryck för ett skapande av politisk korrekthet här i Nordiska rådet. Jag hoppas att vi snarare ser upp till yttrandefrihet och demokrati och att vi har en öppen debatt där vi använder sakargument för att motbevisa och argumentera mot varandra.

Martin Kolberg (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Jeg viser først til det som lederen i Medborger- og forbrukerutvalget sa. Det er det som er den brede begrunnelsen for at utvalget har tatt opp denne saken på den måten vi har gjort.

Jeg vil bare også si fra mitt ståsted det samme som for så vidt flere allerede har sagt, at det dette handler om er jo ikke først og fremst jussen. Det er den ulike praksisen hvor Danmark skiller seg veldig tydelig ut. Og det handler om et grunnleggende prinsipp som denne forsamling gjennom to generasjoner har bidratt til, nemlig likhet i Norden. Det er det vesentlige. Det er det det egentlig handler om, at alle nordiske borgere skal håndteres likt. Og når vi ser en ulikhet på et så viktig prinsipielt område som vi ser her, og som vi nå snakker om, er det klart at da er det viktig for denne forsamling av parlamentarikere å reagere på det.

Statsråden sa noe som jeg synes hun bør ha en replikk på å klargjøre. Hun sa at – og jeg tror hun mente – det er ikke aktuelt for den danske regjering å forandre denne praksis uten at man igjen går gjennom konvensjonen og får en forhandling med de andre nordiske regjeringer. Hvis det er riktig, ber jeg deg bekrefte det. Og hvis du mener at jeg har forstått deg feil, så er det viktig at du avkrefter det. For det er klart at hvis statsråden står ved et slikt standpunkt, er det desto viktigere for denne forsamling å være klar over hva vi voterer over når vi da kommer til avstemning, slik som teksten ligger.

Så vil jeg bare si til slutt at jeg hørte ikke samordningsministeren beklage at en ansvarlig minister ikke hadde møtt de nordiske parlamentarikerne. Jeg hørte ikke at hun sa det. Jeg vil oppfordre henne én gang til og bruke sjansen overfor Nordisk Råds samlede plenum til å beklage at en statsråd utviser en slik form for arroganse.

Det siste jeg vil si, er at jeg ville også gjerne høre den danske samarbeidsministerens reaksjon på det Almqvist nå har sagt i hvert fall i ett innlegg – litt mer moderat i det andre innlegget – men han sa at den danske praksis også kom av en uansvarlig svensk innvandringspolitikk. Jeg vil gjerne høre den danske samarbeidsministerens kommentar til det.

Henrik Brodersen (Dansk Folkeparti (DF) - Uden partigruppetilknytning)

Præsident! Når integrationsministeren formentlig ikke hadde afset tid til at mødes med udvalget, var det, fordi vi i Danmark i de sidste 30 år har haft en fejlslagen indvandringspolitik, som har gjort, at hun har rigeligt at se til; den har man så eksporteret til Sverige, og det skal jeg kun beklage. Vi har ikke fået noget konkret ud af at lave et sådant samråd i Nordisk Råd, i og med at der ikke har været kvalitet i de spørgsmål, der er blevet stillet.

Der er jo blevet lavet en aftale mellem de nordiske lande, som Danmark har fulgt. Så kan det godt være, at den skal laves om på sigt - det vil jeg gerne have diskussionen om - og det har vi heller ikke nogen problemer med. Herregud, de fem mennesker, det drejer sig om, kunne vi sikkert sagtens brødføde, ligesåvel som vi er flittige til at uddanne de andre nordiske medborgere til både læger og alt muligt andet. Så det har vi slet ikke nogen problemer med. Vi siger bare, at sådan forholder tingene sig rent faktisk.

Marion Pedersen (Venstre (V) - Midtergruppen)

Det er muligt, at jeg foregriber, hvad ministeren vil sige, men vi har i Danmark haft det, vi kalder et samråd, om det her spørgsmål, med Birthe Rønn Hornbech. Ministeren forklarede meget tydeligt, at grunden til, at hun ikke mødte op i det nordiske udvalg, var, at hun, da hun svarede tilbage på det første brev, bad om, at man konkret pegede på, hvor Danmark overtrådte reglerne, men at hun ikke har fået svar på det brev fra udvalget, og derfor mødte hun ikke op.

Presidenten meddelade att det av tidsmässiga orsaker härefter inte längre var möjligt att framsätta repliker.

Line Barfod (Enhedslisten (EL) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Som Marion Pedersen sagde, kaldte vi den danske integrationsminister, Birthe Rønn Hornbech, i samråd i Folketinget. Der skal hun møde. Hun afviste jo at møde Nordisk Råd, fordi det ikke eksplicit står i konventionen. Dem, der lavede Helsingforskonventionen, havde ikke forestillet sig, at ministre ville afvise at have dialog med nordiske parlamentarikere. Den situation har man ikke forudset, og derfor står der ikke, at der er tvang i forhold til at møde op. Men der er tvang i Folketinget, og ministerens begrundelse for ikke at møde Nordisk Råd var, at man ikke havde fremsendt juridisk holdbare beviser. Jeg mener, det er afgørende, at vi holder fast i, at vi skal have en politisk dialog i det nordiske mellem ministre og parlamentarikere. Vi skal, som flere har været inde på, politisk diskutere, om vi ønsker, at nordiske borgere ikke kan rejse frit, om vi ønsker, at hvis man bliver gravid, bliver man hjemsendt fra et nordisk land, eller om vi faktisk ønsker, at man frit kan slå sig ned. Det er det, debatten drejer sig om, og det forsøg med at kalde det indvandringspolitik eller påstå, at indvandrere skulle shoppe hen over grænserne, er altså fuldstændig langt ude. Det her handler om politik, i forhold til om man ønsker, at vi skal kunne have mulighed for at bosætte os i et nordisk land, og det er det, som vi skal kunne have en dialog med ministrene om.

Rådet beslöt att lägga Dokument 17 till handlingarna.

Ville Niinistö (Gröna förbundet (gröna) - Midtergruppen)

Medborger- og Forbrugerudvalgets talsperson, A 1515/medborger

Tack fru president,

Jag vill bara klargöra att utskottet ville gärna ha en dialog med Birthe Rønn Hornbech. I sitt brev till utskottet skriver hon, att hon inte tänker delta i utskottet. Hon säger, att "jag ser icke behov för att delta i samrådet", och i slutet av brevet säger hon att hon "gärna vill höra mera om det finns enskilda fall där det strider mot den nordiska konventionen". Vi behandlade brevet på det utskottsmöte dit hon inte kom. Så hur hade vi kunnat få henne dit på grund av detta brev där hon säger att hon icke ser behov av att komma! Det har jag lite svårt att förstå. Men vi vill gärna ha en dialog framöver med den danska regeringen. Jag hoppas att de olika nordiska samarbetsministrarna nu samarbetar i den här frågan och utskottet hjälper gärna till. Det handlar om små förändringar i danska praxisen som går att göra utan att förändra avtalet.

Michael Tetzschner (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Først vil jeg bekræfte Villes fremstilling av den kontakten som har vært mellom Medborger- og forbrugerutvalget og Birthe Rønn Hornbech. Det skulle ikke stå på uavklarte temaer som begrunnelse for ikke å møte.

Det politiske i dette er at man i Danmark, med en integrasjonsminister som på tross av at man har det samme konvensjonsrammeverk, et juridisk rammeverk som er helt ens for de nordiske land – og jeg vil si at Oppholdsdirektivet fra EU, som også omfatter EØS-landene, er her minst like viktig – allikevel har en forvaltningspraksis som er annerledes. Og integrasjonsministeren spør seg ikke: Er dette en ønsket situasjon? Er det en ønsket situasjon av hensyn til forutberegnelighet og rettssikkerhet for det enkelte mennesket? Husk at vi snakker om individer, som det er veldig viktig at det er samsvarende regler for. Man stiller seg altså ikke disse spørsmålene, om det er presiserende nasjonal lovgivning vi nå må bakke opp for eventuelt å endre vår praksis.

Det er også ganske påfallende at Danmark påberoper seg at de har hatt den samme praksis ikke bare siden 1970-årene, men siden 1933. Da burde jo alarmklokkene ringe, for man har altså ikke endret sin administrative praksis, på tross av at man inngikk en nordisk konvensjon i 1994, og senere, i 2004, uten forbehold implementerte EUs oppholdsdirektiv, artikkel 24.

Så mitt spørsmål – jeg vil avslutte med det – er til samarbeidsminister Karen Ellemann: Ser hun ikke at også danske myndigheter har en oppgave å gjøre med hensyn til å implementere direktiv 2004/35 om opphold, og å reflektere politisk over at det faktisk er EUs organer som tvinger frem rettsenhet i Norden,

med større driv og med større energi enn det de nordiske land selv etterlever rettsenhet i Norden? Jeg vil gjerne ha en kommentar fra samarbeidsministeren når det gjelder Oppholdsdirektivet, som er det sentrale direktivet i dette spørsmålet.

Álfheiður Ingadóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Frú forseti.

Grunnurinn að norrænu samstarfi, sérstaklega fyrir ungt fólk, er að öll Norðurlöndin bjóði það velkomnið þangað, að ungt fólk kynnist öðrum norrænum þjóðum, fái að búa þar, fái að dvelja þar, fái að stofna þar fjölskyldu, fái að vinna þar, fái að læra þar.

Svo stöndum við hér og í heilt ár hafa forsætisnefndin og meðborgaranefndin þurft að fjalla um það sem ég vil kalla hneyksli, sem eru brottvísanir norænna ríkisborgara frá Danmörku, yfir 40 á undanförunum árum, þar sem fólk hefur þurft að biðja um félagslega þjónustu og aðstoð.

Grunnurinn að þessu norræna samstarfi, að fá að koma til annarra landa, er að menn tapi ekki þeim réttindum sem þeir hafa heima, að menn hafi sömu réttindi hvar sem þeir búa á Norðurlöndum. Það er það sem norrænt samstarf byggir á.

Ein af þeim sem vísað var frá Danmörku, eins og komið hefur fram, var ung íslensk kona sem ofan í kaupið var ófrísk, átti 4 ára son, hafði búið í Danmörku og átti þar kærasta. Hún þurfti að draga til baka umsókn sína um félagslega aðstoð til að fá að dvelja áfram í landinu.

Í það heila ár sem þetta mál hefur verið til umræðu opinberlega og á norrænum vettvangi hafa Danir þverskallast við að viðurkenna að þetta sé brot á 7. gr. norræna sáttmálans um félagslega aðstoð. Og ég verð að lýsa miklum vonbrigðum með ræðu Karen Ellemann hér áðan. Ég hafði vonast til þess að dönsk stjórnvöld skildu um hvað málið snýst. Það snýst ekki um lagaklæki eða lagaprætur heldur fyrst og fremst um prinsipp og grunninn í norrænni samvinnu. Ég vil hvetja alla fulltrúa til að styðja tillögu þessarar nefndar sem hefur unnið vel og þakka henni fyrir störfin.

Skandinavisk oversættelse:

Fru president.

Fundamentet for nordisk samarbeid, spesielt for unge mennesker, er at alle de nordiske landene ønsker dem velkommen dit, at de blir kjent med andre nordiske nasjoner, får bo der, får oppholde seg der, får stifte familie der, får arbeide der, får studere der.

Så står vi her, og i et helt år har Presidiet og Medborger- og forbrukerutvalget måttet diskutere det jeg vil kalle en skandale, nemlig utsending eller hjemsending av nordiske statsborgere fra Danmark, over 40 personer de siste årene, som har hatt behov for sosiale tjenester og hjelp.

Fundamentet for det nordiske samarbeidet, å kunne komme til andre land, er at man ikke mister rettighetene man har hjemme, og at rettighetene er de samme uansett hvor man bor. Det er det nordisk samarbeid bygger på.

En av dem som ble utvist fra Danmark, som det har kommet fram, var en ung islandsk kvinne som attpåtil var gravid, hadde en fire år gammel sønn, hadde bodd i Danmark og hadde en kjæreste der. Hun måtte trekke tilbake søknaden sin om sosialhjelp om hun skulle få oppholde seg videre i landet.

I hele dette året som vi har diskutert denne saken offisielt og i nordiske fora, har danskene blånektet å innrømme at dette er et brudd på paragraf syv i Den nordiske konvensjonen om sosialhjelp og sosiale tjenester. Jeg vil også uttrykke min skuffelse over talen til Karen Ellemann her tidligere. Jeg hadde håpt at danske myndigheter forstod hva denne saken handler om. Det handler ikke om juridiske knep eller juridisk strid, men først og fremst om prinsipper og fundamentet i nordisk samarbeid. Jeg vil oppfordre alle representantene til å støtte forslaget fra nemnda som har arbeidet godt, og jeg ønsker å takke den for det utførte arbeidet.

Karen Ellemann (Venstre (V))

Samarbejdsminister

Tak for det, fru præsident. Jeg håber, at jeg får lidt mere end et minut, for der er jo stillet vældig mange spørgsmål, og jeg vil gerne forsøge at svare lidt på dem.

Først var der et direkte spørgsmål til opholdsdirektivet. Det er sådan, at vi altid vurderer begge regelsæt, og netop på grund af regelsættet er der også sket det, at der er blevet ændret i et par af afgørelserne. Så var det Hans Wallmark, tror jeg, som valgte at se det her som tre klumper og sige: Der er noget, der handler om jura, der er noget, der handler om politik, og så er der også noget, der handler om stil. Og den fremgangsmåde er jeg enig i. Jeg er enig i, at man kan diskutere på flere planer her, og derfor vil jeg her afslutningsvis forsøge at gøre det efter samme fremgangsmåde. Altså, noget er juraen, noget er politikken, og noget er stilen.

Hvad angår juraen, vil jeg ganske kort igen sige, at det altså fremgår af konventionen, at en nordisk statsborger ikke kan hjemsendes på grund af vedkommendes behov for social bistand, såfremt hans familieforhold, tilknytning til bopælslandet eller omstændighederne i øvrigt taler for, at han bør forblive der, og i alle tilfælde ikke, såfremt han i de sidste tre år har haft lovlig bopæl i landet. Så der er således ikke tale om et forbud mod hjemsendelse ved behov for social bistand.

Flere har omtalt Kirsten Ketschers vurdering, og jeg er nødt til igen at understrege, at der netop er tale om en praksis, der kun bruges i undtagelsestilfælde. Kirsten Ketscher har således på ingen måde ret i, at det er en generel regel i Danmark, at vi hjemsender nordiske statsborgere, der ikke kan forsørge sig selv. Det er simpelt hen ukorrekt. Det var først til juraen.

Så vil jeg godt lige komme lidt ind på stilkaraktren og blot sige, at den danske regering tillægger det nordiske parlamentariske samarbejde stor vægt. Og jeg er helt enig i, at vi skal fastholde en åben og direkte dialog med Nordisk Råd om de sager, som optager sindene i de nordiske lande. Og det gælder naturligvis også i den her konkrete sag.

Så vil jeg til sidst sige noget til politikken. Der var en, tror jeg, som må have misforstået, hvad jeg sagde i forhold til den øvrige politiske håndtering af det. Jeg siger: Det er klart, at hvis de øvrige nordiske regeringer over for Danmark fremsætter ønske om, at konventionen skal ændres, jamen så vil vi da indgå i en drøftelse med de andre nordiske regeringer. Tak, fru præsident.

Debatten avslutades.

Votering i enlighet med § 17 i arbetsordningen, A 1515/medborger:

För förslaget röstade:

Alf Egil Holmelid, Anders Andersson, Anders Karlsson, Andrias Petersen, Anna Ljunggren, Ann-Kristine Johansson, Anita Brodén, Arja Karhuvaara, Álfheiður Ingadóttir, Ásmundur Einar Daðason, Åsa Torstensson, Bendiks H. Arnesen, Bente Dahl, Billy Gustafsson, Bjarne Kallis, Cecile Tenfjord-Toftby, Christer Adelsbo, Christina Gestrin, Cristina Husmark Pehrsson, Dagfinn Høybråten, Debora Kleist, Edmund Joensen, Elisabeth Björnsdotter Rahm, Erkki Tuomioja, Fredrik Karlström, Gerd Janne Kristoffersen, Göran Montan, Hans Frode Asmyhr, Hans Wallmark, Helgi Hjörvar, Henrik Dam Kristensen, Høgne Hoydal, Isabella Jernbeck, Jan Lindholm, Janne Seurujärvi, Jessica Polfjärd, Johan Ehn, Karin Åström, Kim Kielsen, Kristen Touborg, Line Barfod, Lyly Rajala, Maarit Feldt-Ranta, Margrét Tryggvadóttir, Maria Stenberg, Marianne Berg, Martin Kolberg, Michael Tetzschner, Mogens Jensen, Ole Vagn Christensen, Olemic Thommessen, Oskar J. Grimstad, Paavo Arhinmäki, Pekka Vilkuna, Per-Kristian Foss, Peter Johnsson, Ragnheiður Ríkharðsdóttir, Raija-Liisa Eklöw, Reijo Kallio, Risto Autio, Risto Kuisma, Siv Friðleifsdóttir, Solveig Horne, Sonja Mandt, Sonja Sjøli, Thomas Jensen, Tone Merete Sønsterud, Tor-Arne Strøm, Torfinn Opheim, Torgeir Trældal, Tuula Peltonen, Ulla Karvo, Vigdis Giltun, Ville Niinistö

Mot förslaget röstade:

Erik Almqvist, Henrik Brodersen, Jørgen S. Lundsgaard, Marion Pedersen, Troels Christensen, Jens Arne Hedegaard

Avstod från röstningen:

Jenis av Rana, Per Olaf Lundteigen

Medborgar- og konsumentutskottets rekommandation i anledning av A 1515/medborger antogs med 74 röster för; 6 röster mot; 2 avstod från att rösta. Rek. 8/2010 och Rek. 9/2010 blev sålunda antagna.

---

8. Globalisering och gränshinder

Christina Gestrin övertog ledningen av förhandlingarna.

Dokumentation:

- Redogörelse för status för globaliseringsinitiativet (Dokument 7)
- Redogörelse för gränshinder (Dokument 8)
- Udvalgsforslag om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger)

Udvalgsforslag om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger)

Nordisk Råd rekommanderar de nordiske landes regeringer,

at indføre national lovgivning, der forhindrer banker og pengeinstitutter i at opkræve gebyrer i forbindelse med private pengeoverførelser mellem de nordiske lande

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Samarbejdsminister, Dokument 7

Ærede delegater.

Nordisk ministerråds globaliseringsarbeid er intensivt og er gitt høyeste prioritet siden det ble initiert av de nordiske statsministrene i 2007. Målet er å utvikle den nordiske modellen, øke konkurransekraften og profilere og synliggjøre Norden som en foregangsregion. Interessen for temaet ble jo bekreftet av den debatten som var i forbindelse med statministrenes toppmøte i går.

Vi har realisert 20 konkrete prosjekter siden 2007. Mange av prosjektene ble satt i gang i løpet av 2008 med sikte på gjennomføring i løpet av tre år, mens ytterligere prosjekter ble besluttet igangsatt i 2010. Globaliseringsinitiativet er nå en fullt ut integrert del av arbeidet i Nordisk ministerråd og fungerer som et instrument for gjennomføring av prioriteringer.

Jeg vil trekke fram det klart største initiativet som er Toppforskningsinitiativet innen klima, energi og miljø. Toppforskningsinitiativet er den største felles nordiske forskningssatsingen som noensinne er lansert og utgjør totalt 480 millioner svenske kroner. Seks delprogrammer er igangsatt med prosjekter og aktiviteter. Toppforskningsinitiativet samler deltagere fra samtlige nordiske land og styrker samarbeidet mellom ledende forskningsmiljøer og industrien.

Grensehinderforumet har nylig fått fornyet sitt mandat. Grensehinderforumet skal bidra til menneskers og bedrifters mobilitet innenfor de nordiske landene. Arbeidet med å løse grensehindre har blitt intensivert og finnes bla annet på dagsordenen i alle ministerråd. Et tiltak som kan nevnes er etableringen av en ekspertgruppe som skal kartlegge og fremme løsninger på grensehindre innen trygde- og arbeidsmarkedsområdet, apropos den debatten vi akkurat har vært gjennom. I november avholdes en konferanse om utvikling av samarbeidsmodeller for å sikre bedre koordinering av nasjonal lovgivning og implementering av EU-direktiver.

Årets globaliseringsforum 20. mai hadde temaet "Grønn vekst – perspektiver for et styrket nordisk samarbeid". Statsministrene ble enige om å opprette en "task force" for å kartlegge spesifikke nordiske styrkeposisjoner og konkrete områder der samarbeidet mellom de nordiske landene kunne gi merverdi. Samtidig ble el-samarbeidet løftet fram. De nordiske energiministrene fikk i oppdrag å formulere forslag som kan håndtere den økte mengden av bærekraftig energi.

Som en del av initiativet Expo Shanghai 2010 ble "Nordens dag" avholdt med et klimaseminar i Shanghai 25. juni. I tillegg nevnes prosjekter innen energi og transport og klimavennlig byggestil som begge kobles til grønn vekst.

Kvikksølvssamarbeidet innen FNs miljøprogram er et godt eksempel på hvordan Norden sammen kan spille en fremtredende rolle i globale prosesser. UNEP la det første forhandlingsmøtet om en global kvikksølvssamarbeidsavtale til Sverige i juni 2010.

Det er også etablert et globaliseringsinitiativ på helse og velferd. Programmet er treårig og består av syv selvstendige delprosjekter. Det er konsentrert rundt hovedtemaer som utvikling av velferd, kompetanseutvikling av arbeidsstyrken og inkludering samt helse og livskvalitet.

Dette er status for noen av globaliseringsinitiativene. Ønsker dere å få en samlet fremstilling - og ønsker å utdype det - finnes det i den redegjørelsen som er gitt fra ministerrådet.

Per-Kristian Foss (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Præsidiets talsmand, Dokument 7

Årsaken til at jeg tar ordet her er at Presidiet har satt i gang et arbeid som jeg har ledet sammen med representanter for andre partier enn mitt eget, Høyre og den konservative gruppen, for å få til en utdypning av det som på dansk kalles tyngdepunktsonråder, på norsk vil vi kalle det satsingsområder, innenfor globaliseringsinitiativet, for det er klart at det er et veldig vidt begrep.

La meg først si til min ærede delegasjonskollega, Olemic Thommessen, som ikke er her, som i et tidligere innlegg sa at det å satse på globalisering var satsing utenfor Norden. Det er galt. Globaliseringssatsing er satsing innenfor Norden for å møte den globale utfordring. Det er altså ikke snakk om utenlandssatsing, men om nordisk satsing.

Bakgrunnen for det danske initiativet i sin tid, det var før min tid i Nordisk råd, har jeg betydelig sans for. Det var nemlig et ønske om å fornye den nordiske satsingen. Da pekte man på at Norden har én ting til felles: Man har en del problemer - i politikkenes språk kalles det utfordringer - når det gjelder å møte globaliseringen. Vi har pekt ut fem satsingsområder. Jeg skal ta dem veldig kort.

Velferd - den demografiske utfordringen. Det faktum at vi blir flere og flere og eldre og eldre stiller oss overfor store velferdsutfordringer. Det at man da satser på velferdsteknologi som løser helseproblemer eller som gir muligheter for for eksempel sykehjem slik at personalet kan bruke mer tid på menneskelig kontakt, er et lite nisjeområde, men veldig viktig i fremtiden.

Migrasjon, integrasjon Det er et faktum at de nordiske land i årene fremover kommer til å trenge mer arbeidskraft utenfra det nordiske området. Det er ikke et spørsmål om politisk vilje, det er et spørsmål om å se på alderssammensetningen. Da vil man se at vi ikke har arbeidskraft nok. Så man kan ville eller ikke ville det, men vi er nødt til å innse at det er en utfordring. Da er det å få til en vellykket integrasjonspolitik avgjørende for å kunne takle fremtidens velferdsutfordringer ganske enkelt.

Innovasjon og forskning Jeg slutter meg til det som den norske samarbeidsministeren sa om blant annet Toppforskningsinitiativet. Det er viktig. Men det er kanskje også viktig å satse på å skape en større sammenheng mellom innovativ kompetanse og forskningstradisjoner. Det er ikke sikkert at mye forskning gir stor innovasjon. Det er det andre land som kanskje er bedre til enn de nordiske. Der har vi mye å gjøre i fellesskap.

Vedvarende energi, eller det som på norsk heter fornybar energi - det er mange nordiske navn på det, men det er det samme vi snakker om. De nordiske land har forskjellige naturgitte forutsetninger. Noen er gode på vindkraft, noen på vannkraft, på bioenergi, på termisk energi eller på solenergi, som alle er vedvarende. Det å få til felles initiativ på dette området, ikke minst rettet mot eksportmarkedet, er viktig. Dette er et lite område, men det er ganske viktig. Det er å satse på entreprenørskap og innovasjon i utdannelsene, altså sørge for at en nordisk utdanning på det vi vil kalle et videregående nivå i Norge og på universitet- og høyskolenivå, også skaper en kultur for kreativitet- og iverksetteregenskaper, eller *gründer*-egenskaper. Der er det en del vellykkede nordiske initiativ som kan videreutvikles.

Her er det ikke stor politisk uenighet mellom ministerrådet og oss parlamentarikere, heldigvis. Jeg er særlig glad for at statsråd Aasrud, også i sitt innlegg, sa den nordiske modellen. For når våre norske statsråder er på hjemmebane, snakker de ofte om den norske sosialdemokratiske modellen. Det gjør ikke vi andre, vi snakker om den nordiske modellen, fordi det er et fellesskap mellom modellene i de nordiske landene, selv om det også er ulikheter, som gjør at vi kommer lengst ved å omtale den nordiske modellen. Så kjære statsråd Aasrud: Ta med deg dette hjem når du taler i norske forsamlinger! Da får du full støtte.

Erkki Tuomioja (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Fru president!

Redogörelsen hänvisar till statsministrarnas så kallade globaliseringsinitiativ som de godkände i Punkaharju 2007 såsom det skulle ha skapats i ett tomrum. Jag vill påminna om att det mer var parlamentarikerna i Nordiska rådet som tvingade globaliseringsproblematiken på den nordiska agendan i Köpenhamn 2006 då den antogs som ämne för toppmötet mellan statsministrarna och oppositionsledarna i årets session.

Detta är viktigt eftersom globaliseringsfrågorna skall vara föremål för samarbete inte enbart regeringarna emellan utan också för dialog och samarbete med de nordiska parlamentarikerna. Vi i rådet kan utan förbehåll ge vårt understöd till det mesta som finns om aktiviteter i redogörelsen, men samtidigt kan vi dock påstå att nästan allt som har samlats under beteckningen globaliseringssamarbete är sådana aktiviteter och projekt som redan tidigare har ingått och skulle ingå inom det nordiska samarbetets ramar även utan något globaliseringsprogram.

Det viktigaste är emellertid det som inte finns med i globaliseringsredogörelsen som omfattar de av statsministrarna utstakade målsättningarna med en "förnyad nordisk satsning för att möta de globala utmaningarna genom att utveckla den nordiska modellen, öka konkurrenskraften och profilera och synliggöra Norden som en föregångsregion".

Detta kan också vi socialdemokrater omfatta. Samtidigt har vi konsekvent ansett att det nordiska globaliseringssamarbetet inte enbart kan begränsa sig till hur vi ska anpassa oss till globaliseringens krav, utan det skall också omfatta hur de nordiska länderna tillsammans kan arbeta för en bättre globaliseringshantering. Med undantag för klimatfrågor tycks detta helt saknas på agendan.

De nordiska länderna har goda möjligheter att tillsammans påverka dessa processer för en mer rättvis och bättre fungerande globalisering. Tillsammans kan vi utöva ett inflytande som är betydligt större än vad vår andel av världsbefolkningen eller ekonomin skulle ge. Här spelar den nordiska modellen och dess föregångseffekt en roll, liksom de insatser som våra länder har gjort inom FN och i andra sammanhang, såsom bistånds- och utvecklingsfrågor, krishantering med mera.

Naturligtvis sker en stor del av arbetet kring globaliseringen inom EU, men det finns fortfarande behov av och utrymme för de nordiska ländernas initiativtagande och agerande. Vi kunde och borde till exempel vara mer aktiva för att kräva reformer på de internationella finansmarknaderna, inklusive införandet av en internationell skatt på alla finanstransaktioner. Vi kunde och borde vara aktivare för att reformera Världshandelsorganisationen så att handelns spelregler bättre skulle ta hänsyn till ökade krav på miljöskydd, bättre konsumentskydd, skyddet för minoritetskulturer och språk och så vidare. Vi kunde och borde också arbeta tillsammans för ett internationellt globalt avtal beträffande reglerna för gränsöverskridande investeringar vilket skulle skapa en rättvis balans mellan företagens och regeringarnas rättigheter och skyldigheter. Lyckligtvis ledde frånvaron av dessa till det att utkastet för det så kallade MAI-avtalet som hade utarbetats i OECD havererades.

Billy Gustafsson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

De nordiska statsministrarnas så kallade globaliseringsinitiativ har nu några år på nacken. Nordiska rådet har med stort intresse följt realiseringen av initiativet. Vi har förvisso haft en hel del duster om både

inhåll och finansiering. Vi har varit överens om att det är behövt med detta initiativ, framför allt i den globaliserade värld som vi nu lever i, och det har inte minst den finansiella krisen visat.

Vi nordiska länder är små och behöver använda våra gemensamma krafter för att kunna konkurrera i sektorer som i slutändan ger nordisk nytta. Men – och det är det som är min poäng i det här – det betyder inte att vi ska glömma det nordiska och det europeiska samarbetet. Allt behövs: det globala, det nordiska, det europeiska. För att nå toppen måste man börja vid sin egen tröskel på hemmaplan.

Jag tycker att Nordiska ministerrådet borde arbeta fram en gemensam plan över frågor som vi i Norden vill och kan driva inom EU för att just förstärka Norden. Vi har tidigare varit överens om att inte bilda ett nordiskt block inom EU, men det kanske kan vara dags att ta en ny funderare på det. Fastän Norge och Island inte är medlemmar i EU påverkas ändå alla nordiska länder av EU:s beslut på många olika sätt, inte sällan tyvärr på ett negativt sätt, till exempel genom att nya gränshinder uppstår för våra medborgare i en tid när fler och fler arbetspendlar mellan våra länder.

Min fråga är: Är det inte dags att börja fundera på att göra en kraftsamling, en nordisk kraftsamling, för gemensamma EU-initiativ och uppföljning av beslut utifrån grundtanken En fri rörlighet utan gränshinder i Norden, och också att i EU dra nytta av samarbetet i Norden och i Norden dra nytta av samarbetet inom EU? Man skulle kunna drista sig att säga: Det handlar om att kunna få två plus två att bli mer än fyra.

Gerd Janne Kristoffersen (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Det foregår mye samarbeid over grensene mellom land i Norden, og det er svært positivt. Jeg har med interesse lest og hørt samarbeidsminister Rigmor Aasruds redegjørelse om ulike grensehinderprosjekter, og jeg støtter de prioriteringene som er gjort når det gjelder ulike prosjekter.

Når jeg tar ordet i dag, er det for å spille inn en ny grensehinderproblematikk. Det gjelder Lierne og Røyrvik kommuner i Norge, som har et tett samarbeid med Strömsund og Krokom kommuner på svensk side. Det samarbeidet er svært positivt med tanke på utvikling av et levende og godt samfunn i distriktene både i Norge og i Sverige. Samarbeidet omfatter utviklingen av både gode velferdstjenester og et levedyktig næringsliv. Kommunene støter selvfølgelig på flere grensehindre som tas opp fortløpende, men i dag vil jeg fokusere på ett som har fått mye oppmerksomhet i Nord-Trøndelag, hvor jeg kommer fra.

I Lierne finnes det et lefsebakeri som går svært godt. Mange som jobber der, bor på den svenske siden av grensen. Lierne lefsebakeri har problematisert at det er ulik sats på arbeidsgiveravgift i Norge og i Sverige. I Lierne er det lav sats på arbeidsgiveravgiften, da Norge bruker dette som et distriktspolitisk virkemiddel. Sverige gjør ikke det. Det betyr store utgifter for Lierne lefsebakeri, da mange av deres tilsatte bor i Sverige. Dette er en bedrift vi svært gjerne vil beholde i Sørli. Det er avgjørende for at det finnes en trygg arbeidsplass både for menneskene som bor på den norske siden, og for dem som bor på den svenske siden av grensen. Jeg ønsker derfor å spille inn denne problemstillingen i grensehinderdebatten.

Takk!

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Samarbejdsminister

Takk for gode innspill. Jeg er glad for at det er en generelt positiv holdning til at vi skal gå i den retningen vi gjør. Jeg er også glad for at Nordisk råd har laget et papir som skal si noe om deres prioriteringer. Når jeg ser det initiativet, er det stort samsvar mellom det vi gjør fra ministerrådets side, og det initiativet som her er presentert av representanten Per-Kristian Foss.

La meg likevel bare komme med noen få kommentarer. Jeg tror det er viktig at vi bruker disse samarbeidene til å kunne utmeisle en politikk som vi sammen kan bruke i internasjonale fora. Det som vi har gjort, og som er omtalt i rapporten, både når det gjelder det som skjedde på klimamøtet i København, det som har skjedd omkring kvikksølv, og også andre initiativ, er jo bidrag til at vi klarer å stå med en felles stemme i Norden i internasjonale sammenhenger.

Når det gjelder forholdet til EU, registrerer jeg at det er stor interesse for både det toppforskningsinitiativet som vi jobber med, og det arbeidet som skjer særlig knyttet til kreative industrier, og det er mulig å få til gode samarbeidsprosjekter med EU om de konkrete prosjektene.

Så ser jeg at Per-Kristian Foss i sitt forslag her omtaler migrasjon og behovet for arbeidskraft i Norden. Jeg er helt sikker på at vi står foran demografiske utfordringer i tida framover. Jeg vil si at fra norsk side har det særlig vært viktig at vi har en etisk dimensjon i måten vi rekrutterer helsepersonell på. Det er jo ikke bare vi i Norden som kommer til å ha utfordringer på det området, og jeg synes det er et godt eksempel på et område der de nordiske landene står sammen også i andre internasjonale fora.

**Veronica Thörnroos (Åländsk Center (ÅC))
Samarbejdsminister**

Fru President! Bästa nordiska kolleger och vänner!

Arbetet med att undanröja gränshinder är högt prioriterat av de nordiska regeringarna. Inom ramen för det nordiska globaliseringsarbetet har därför på uppdrag av statsministrarna skapats ett Gränshinderforum. Gränshinderforum har sedan sin tillkomst i början av 2008 haft som uppgift att driva på arbetet med att undanröja gränshinder samt att bistå länderna med att utarbeta konkreta lösningsförslag. Notera att vi talar om konkreta lösningsförslag. I maj 2010 beslöt de nordiska statsministrarna att förlänga Gränshinderforumets uppdrag med ytterligare tre år samt be ambassadör Ole Norrback att fortsätta som dess ordförande.

På initiativ av det danska ordförandeskapet har gränshinder tagits upp till behandling i samtliga ämbetsmannakommittéer och ministerråd under året. Ministerråden har också ombetts att ta fasta på en till två konkreta gränshinder samt arbeta fram lösningsförslag. Vi samarbetsministrar har bett att till varje möte få en statusrapport över samtliga hinder och hur arbetet framskrider. I september fanns 42 konkreta punkter på listan över prioriterade gränshinder i process. Minst lika viktigt som rivandet av befintliga hinder är emellertid att förhindra nya. Ett starkare samarbete inom lagstiftningsarbetet ska minimera olikheter vid nationell lagstiftning och i implementeringen av nya EU-direktiv.

För att ytterligare utöka det gränsregionala samarbetet har ministrarna beslutat att tillföra gränshinderarbetet i gränsregionerna ytterligare tre miljoner danska kronor från och med 2011. Pengarna ska användas för att stärka de informations- och gränshinderaktörer som arbetar i de nordiska gränsområdena. Därutöver har avsatts medel för etablering av en kontaktpunkt till Hallå Norden på Åland vilket vi ålänningar är speciellt tacksamma och glada över.

Det blir lätt komplicerade anställningsförhållanden inom vår sjöfart på grund av olika flaggbyten. Men, bästa delegater, vilka konkreta resultat har vi uppnått? Jag redogör för några exempel:

timanställda i Danmark har nu rätt till sjukpenning och föräldrapenning, ett norsk-svenskt taxiavtal har undertecknats, utländska vaktbolag kan vara verksamma i Finland, arbetssökande svenskar kan söka arbete utan att behöva riskera att mista sin svenska a-kassa, tidigare permitterad svensk personal i Norge kan nu få svensk a-kassa. Dessutom är arbete utanför Sverige nu möjligt utan att vederbörande får sänkt svensk a-kassa.

Rapporten innehåller även information angående pågående lösningsarbeten, informationsförbättringar, nya initiativ och pågående samarbete. Jag rekommenderar varmt att ni läser den.

Det här var en kort presentation av några av de lösningar och satningar som förts fram under år 2010.

Debatten avslutades. Rådet beslöt att lägga Dokument 7 till handlingarna.

Ole Norrback**Formand, Gränsehindersforum, Dokument 8**

Värderade företrädare för Nordens folk!

När Gränshinderforum tillsattes för tre år sedan var förväntningarna stora. Nu skulle äntligen gränshindren i Norden avskaffas. En del gränshinder har försvunnit, vilket vi hört här, men samtidigt har nya uppstått. Nya nationella lagar och regler, som till sitt innehåll avviker från grannländernas, skapar problem för ett växande antal nordbor och företag. Gränshinder uppstår som en följd av politiska beslut, och bara politiska beslut kan undanröja dem eller se till att nya inte uppstår.

Gränshinder finns på de flesta områden. Många av problemen berör kärnan i den nordiska välfärden, det vill säga tryggheten vid föräldraskap, studier, arbetslöshet, sjukdom och pensionering. Alltför många, tusentals som levt eller verkar i mer än ett nordiskt land, ramlar mellan de nationella systemen. Skillnaderna i beskattningen ger gränsgångare, flyttare och inte minst företag problem, som ibland är stora. Inom många branscher, byggnads har vi speciellt tittat på, har vi, trots den gemensamma marknaden, fortfarande nationella normer och standarder, som verkar protektionistiskt, och som höjer kostnaderna, vilket väljare och konsumenter får stå för. Också multinationella företag agerar nationellt. Det finns ingen logisk förklaring till att ett telefonsamtal mellan Trondheim och Vasa skall vara mycket dyrare än ett mellan Hangö och Utsjoki, eller Kirkenes och Kristiansand. Så är det dessvärre fortfarande. Dessa problem finns också på många områden inom det privata näringslivet.

Två sinsemellan motstridiga trender är mycket tydliga när det gäller den allmänna inställningen till det internationella samarbetet, och detta gäller även gränshindren. Å ena sidan har vi globaliseringen, som drivs framåt av marknadskrafterna med informationsteknologin som effektivt hjälpmedel, samt av behovet av bättre samarbete för att rädda miljön, skapa förutsättningar för fred, och i kampen för de mänskliga rättigheterna. Å andra sidan har vi en oroande tillväxt av en nationalism som bottnar i en rädsla för det som är annorlunda. Det är paradoxalt att vi lever i en värld där vi behöver varandra mera och där gränserna borde betyda allt mindre samtidigt som vi har en växande trend av nationalism som bottnar i, som jag sade, rädsla. Det är också paradoxalt att de som motsätter sig samarbete får ökat stöd i våra nordiska länder.

Det finns bara en kraft som är tillräckligt stark för att kunna avreglera nationellt och nyreglera internationellt så att marknaden fungerar bättre, miljön kan skyddas och arbetet för fred och mänskliga rättigheter kan ge resultat. Det finns bara en kraft som kan minska gränshindren i Norden, och det är ni, ni politiker.

I det nordiska samarbetet har globaliseringen gjorts till ett bärande tema. Det är utmärkt. Det finns dock en stor efterfrågan på förebilder för en gränslös värld på global nivå. Det nordiska samarbetet kan igen bli en sådan förebild. Då gäller det att börja i hemregionen, att kännbart minska gränshindren i Norden. I retoriken är ett gränslöst Norden vårt gemensamma mål. För alla dem som stöter på nordiska gränshinder känns retoriken mycket teoretisk. Vad behövs då för att effektivare lyfta existerande gränshinder och hindra nya från att uppstå? Framför allt behövs tydligare politiska signaler till administrationen om att arbetet mot gränshinder ska tas på fullt allvar. Mest av allt behövs fler och klara politiska beslut.

Arbetet mot gränshindren har tagit betydande fart när både ministerråden och NR:s utskott permanent har gränshinder på dagordningen. Vår uppgift i Gränshinderforum är att förse dem med rapporter om problemen och med förslag till åtgärder. Här behöver metoderna ännu utvecklas. På nationell nivå bör nya lagar och regler mer systematiskt jämföras med grannländernas innan de godkänns. Det gäller i minst lika hög grad implementeringen av EU-direktiven. Också det arbetet håller vi på att systematisera. På Gränshinderforums och egna vägnar vill jag tacka för förtroendet när vårt mandat nu förlängts med tre år. Det känns mycket uppmuntrande. Vi tar vårt uppdrag på stort allvar och med stort engagemang. Arbetet mot gränshindren i Norden går klart bättre, men ännu går det långt ifrån bra. Vårt mandat räcker inte till att lyfta gränshindren, men vi gör vårt bästa för att ge er en god grund för beslut. "Jos olisi valtaa niinkuin on mieli . . .", heter en populär sångtext på finska. Det betyder att om makten var lika stark som

viljan, så skulle saker hända. Alla har vi viljan, men ni har makten. Tack för att ni lyssnat, tack för det goda samarbeidet och tack för förtroendet!

Dagfinn Høybråten (Kristelig Folkeparti (KrF) - Midtergruppen)
Presidiets talsperson, Dokument 8

Da jeg vokste opp, var dette passet symbolet på nordisk nytte. Vi trengte ikke pass for å bevege oss i Norden. I dag er passfriheten utvidet til et langt større område, og dette er ikke lenger beviset på at nordiske politikere gjør jobben sin. Vi trenger hele tiden å vise nordiske medborgere at vi opererer til nordisk nytte, og at den aktiviteten vi gjør, angår hverdagen for folk flest i Norden. Grensehindringer handler om å gjøre nytte for seg som nordiske politikere i forhold til våre medborgere; i forhold til alle dem som opplever i praksis i sin hverdag plunder og heft fordi de arbeider og bor i mer enn ett land på en eller annen måte.

Jeg vil fra Presidiets side si at det er mitt oppdrag her i dag - med et slagord fra en forgangen svensk valgkamp - "Vi är stolta, men inte nöjda". Vi er stolte, fordi vi har medvirket til en ny organisering av grensehindringsarbeidet som vi tror fungerer, og som nå leverer resultater. Og takk til Nordisk ministerråd for rapporten som konkret dokumenterer fremgang på små, men for dem det gjelder, viktige områder.

Vi er stolte av at vi har fått til en tung organisering av dette med tungvektene som Ole Norrback, Ole Stavad og Bjarne Mørk-Eidem i spissen, som har mulighet, og som har mandat direkte fra statsministrene til å gå på de nordiske ministre, fagministre og administrasjoner og følge opp de konkrete grensehindringer som vi får dokumentert. Det er bra.

Vi er derimot ikke "nöjda" med hvor langt vi er kommet. Det er all grunn til for Nordisk råd i dag å si til ministerrådet at vi forventer at dere legger enda større tyngde og trykk bak Grensehindringsforums arbeid. Vi er glad for at dere setter dette så hyppig på deres egen dagsorden, men vi er opptatt av at Grensehindringsforum skal ha muligheten til konkret å følge opp overfor ministrene som ikke responderer adekvat på de utfordringene som gis.

Jeg husker at da jeg var helseminister hadde Nordisk ministerråd utsett tidligere dansk statsminister, Poul Schlüter, til å følge opp de konkrete grensehindringene som man ville gjøre noe med. Jeg fikk et brev fra Poul Schlüter - og man legger jo litt mer merke til brev man får fra en tidligere statsminister enn andre brev. Jeg fikk så etter en måned besøk av Poul Schlüter på mitt kontor. Han kom inn, og han spurte hva jeg hadde gjort med det brevet han hadde sendt meg. Da var det litt vanskeligere for meg som fagminister å si til mitt embedsverk at ja, alle de gode argumenter dere har for at denne forordningen må være akkurat slik i Norge, og annerledes i Norge, enn i de andre nordiske land, de er gode. Nei, jeg måtte svare Poul Schlüter at dette har jeg faktisk tenkt å gjøre noe med. Og jeg måtte overbevise mitt embedsverk om at det var nødvendig av hensyn til nordiske medborgeres felles nytte. Der er kjernen i dette arbeidet, og derfor er det at Ole Norrback har helt rett: Vi som politikere er nødt til å gi dette verktøyet, Grensehindringsforum, maksimal tyngde til å gjøre jobben sin. Så skal vi som folkevalgte i de respektive land, ta stilling til om de endringer som foreslås, er riktige og nødvendige. Men vi er nødt til å ha et verktøy som bringer dette fram helt til vårt bord, og at det ikke begraves i et eller annet byråkratisk arkiv.

Jeg tror sterkt på forebygging. Jeg tror forebygging er billigere og mer effektivt enn reparasjon. Vi har sett at reparasjonsarbeidet har gitt noen resultater, men vi er også i Presidiet og i Nordisk råd sterkt opptatt av at man setter fokus på å forebygge at nye grensehindringer oppstår. Vi vet at de oppstår hver dag. Vi vet at en del av dem som oppstår, oppstår i kjølevannet av implementeringen av nye EU-direktiv, og vi ønsker at ministrene skal ha et sterkt fokus på det også framover.

Og sist, men ikke minst, ber vi om at Nordisk ministerråd forsikrer seg om at det i alle land finnes en administrativ og politisk mekanisme som sørger for en clearing av ethvert forslag til regelverk, hvor man må huke av. Skaper dette en ny grensehindring? Bidrar dette til å fjerne grensehindringer? De

spørsmålene bør besvares av enhver som lager et nordisk regelverk. Bare slik kan vi forebygge at nye grensehindringer oppstår.

Hans Wallmark (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Fru ordförande! Jag kommer fortfarande i fred.

Gränshinder är viktigt. Det är i dag kanske ett av de områden som mest legitimerar vår existens som nordiska politiker, för det är det som ligger närmast vanliga medborgares vardag. Precis som Dagfinn Høybråten nämnde är passfriheten ett tydligt och konkret tecken på det nordiska samarbetet. Svanenmärkningen är ett annat. Men i dag gäller efterfrågan hos våra enskilda medborgare i mycket stor utsträckning att vi ska göra något konkret åt de olika gränshinder som finns.

Det är naturligt att fler gränshinder uppstår, för vi rör oss mer mellan länderna, vilket vi i grunden tycker är bra.

Låt mig därför börja med det som är bra i redogörelsen. Det kan man hitta på sidorna två och tre. Där räknas det upp olika saker. Man har tillsatt en grupp på arbetsmarknads- och socialförsäkringsområdena. Den ska åiterrapportera till december 2011. Man har anslagit mer pengar. Det är alldeles utmärkt. Man räknar upp de lösta hindren, och det är alldeles glimrande.

Sedan, på sidan fyra, börjar det bli mindre bra, för då handlar det om de pågående lösningsarbetena. Det handlar om hälsa och socialförsäkring, vilket är viktiga och breda områden. Vi kan avsluta med det som är ännu lite mindre bra.

Hemma i Skåne är det för många medborgare nästan viktigare att jag är ledamot av Nordiska rådet än att jag är riksdagsledamot. Många av de problem som de kommer med de skickar e-post eller ringer gäller just deras vardag. Det handlar om hur man lever i ett land och arbetar i ett annat. Man pendlar mellan Skåne och Själland, mellan Sverige och Danmark. Därför är det så viktigt att vi följer upp den här typen av gränshinder. Det vi talar om i vår Öresundsregion kan vara allt från extraknäcksförbud när en kvinna som arbetar i Danmark men bor i Sverige ska använda sin föräldrapenning eller olika former av sjukpenninggrundande inkomster.

Kanske de enskilda fallen inte är så många. Det kanske inte är fler än 46 fall, som det var i en annan fråga, men för alla enskilda som berörs av de 46 fallen är detta väldigt viktigt, för det handlar om deras vardag. Därför skulle jag vilja ge ett litet tips eller råd till gränshinderarbetet. Jag skulle vilja följa upp det ordföranden Christina Gestrin påpekade vid ett möte som vi hade i Haparanda-Torneå, nämligen att vi behöver få en baslista: Säg vad vi kan göra i våra parlament! Upprätta en lista över alla de fall som kommer in, och låt oss följa dem både på regeringsnivå och i det parlamentariska arbetet. I denna fråga är ansvaret delat. Det är både vi som parlamentariker och ni som regeringsföreträdare som har att följa upp detta. Därför är det viktigt att vi hela tiden följer de konkreta ärendena.

Om vi kan förbättra det här arbetet förbättrar vi vårt gemensamma Norden, och det är alldeles utmärkt, men vi förbättrar också respekten för oss som politiska företrädare.

Ann-Kristine Johansson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Fru president! Gränshinder är ett faktum för nordiska medborgare och företagare, trots mångårigt arbete inte minst här i Nordiska rådet. Gränshindersforum, som vi hörde Ole Norrback tala om, gör ett otroligt viktigt arbete. Det är bra med en förlängning av mandatet och ett tydligt mandat till Gränshindersforum. De ansvariga ministrarna gör också en viktig del av arbetet. Därför behöver vi fortfarande satsa konkret på de nuvarande och inte minst de kommande gränshindren.

Gränshindersforum tillsammans med de regionala kontoren Öresund, Grensetjänsten på Morokulien, Haparanda/Torneå gör ett otroligt viktigt jobb tillsammans och är beroende av varandra. Regionalt möter man frågor som försvårar gränshindren för medborgare och företagare, och Gränshindersforum kan se till

att hindren blir satta på rätt nivå och att man tar bort dem där. Därför krävs det en långsiktig finansiering av Gränshindersforum och de regionala kontoren. Jag vill gärna uppmana till att länderna tillsammans med ministerrådet utformar ett avtal eller hittar någon väg framåt för att säkra finansieringen av både Gränshindersforum och de regionala kontoren flera år framåt. Det går inte att bedriva ett bra arbete när man bara ett år i taget vet hur finansieringen ser ut.

De nordiska ministerråden för samarbetsministrarna och alla andra relevanta fackministerråd måste vara mycket tydliga i arbetet med att hitta lösningar på de identifierade gränshindren på respektive område. Vi hörde Gränshindersforums ordförande Ole Norrback beskriva arbetet, behoven av lösningar och vilket ansvar vi politiker som sitter här har i våra egna nationella parlament om vi vill nå det gränslösa Norden. Om ministrarna sätter sig i ett rum utan ämbetsmän och inte kommer ut förrän man har hittat en lösning tror jag att vi mycket snabbare skulle få en situation som gör livet lättare för både nordbor och nordisk verksamhet som drabbas av regler och lagstiftning som skapar gränshinder. Min fråga till samarbetsministern och inte minst till Veronica är: Hur ser man på detta, finns det möjlighet att lösa den långsiktiga finansieringen av det gränshindersarbete som vi alla är överens om måste ske?

Tone Merete Sønsterud (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Også jeg vil berømme det viktige arbeidet som Grensehinderforum gjør for oss, og jeg setter stor pris på at mandatet fortsetter. Jeg er glad for at ministerrådet vektlegger dette arbeidet så tydelig, og vi må gjøre hva vi kan for å løse eksisterende grensehindre og unngå at det utilsiktet oppstår nye.

I denne forbindelse må jeg nevne viktigheten av Grensetjenesten. Grensetjenestens virksomhet er et grense- og myndighetsoverskridende samarbeid for å hjelpe mennesker og bedrifter mest mulig friksjonsfritt over grensene, for derigjennom å bidra til økonomisk aktivitet og vekst. Virksomheten går rett inn i kjernen av det som lå bak opprettelsen av den nordiske overenskomsten fra 1954 om et felles nordisk arbeidsmarked.

Takket være Grensetjenestens sammensetning, med representanter fra myndighetene, skapes det en arena hvor de berørte aktørene møtes direkte, og løsningsorientert diskuterer de ulike forhold og lover i de respektive land.

Selv om alle er enige om at Grensetjenesten gjør en god jobb, har det vært knyttet mye usikkerhet til finansieringen av virksomheten. Denne usikkerheten må det bli slutt på.

Budskapet mitt er at vi må komme bort fra usikre og mer eller mindre improviserte løsninger og over i en fast og forutsigbar bevilgning.

Grensetjenesten utfører oppdrag både nasjonalt og på internasjonalt nivå, og man kan ikke forvente at lokale aktører skal finansiere virksomheten i fremtiden.

Det er også en vanskelig arbeidssituasjon for dem som jobber der. De må hele tiden forholde seg til ett og ett års budsjett, og de vet aldri om de forskjellige aktører som i dag er med på spleiselaget, vil stille opp neste år.

Jeg oppfordrer alle til å ta med seg denne utfordringen i det videre arbeidet med dette viktige spørsmålet om grensehindringsproblematikk.

Veronica Thörnroos (Åländsk Center (ÅC))

Samarbejdsminister

Tack fru president!

Många av de gränshinder vi har att tampas med i dag beror ju på den lagstiftning som kanske är tagen för 10-15 år sedan i de respektive länder där inte hade i åtanke att man i framtiden kunde tänka sig att röra sig över gränserna såpass mycket som vi gör i dag. Jag skulle vilja ta fasta på det som Dagfinn Høybråten talade om ett fokus på förebyggande arbete. Det finns få saker i politiken som är så osexiga och så svåra att göra som förebyggande arbete. För i det förebyggande arbetet ska du inte bara evaluera

hur lagstiftningen ser ut i dag utan också på lång sikt, vilka verkningar kan det här få för vår nation också i relation till ett EU-regelverk. Hans Walmark efterfrågade en lista, den listan finns och vi ska se till att den distribueras ut till de nationella parlamenten. När det sedan gäller gränshinderarbete som fokusområde skulle jag säga att jag personligen tror att det är ett av de största hinder vi har i det nordiska samarbetet. Det är ett hinder som vi måste på alla fronter, både inom regeringar och parlament, arbeta aktivt med om vi ska hålla vårt brand kvar Norden som en välmående, välutvecklad och en ledare för resten av världen. Tack.

Ole Norrback

Formand, Grænsehindersforum

Tack ännu en gång för det förtroende vi har fått när vi får fortsätta och tack också för de vänliga orden som strömmar emot oss! Jag är gammal politiker och på min tid i politiken fick jag aldrig tack, fast jag hade förtjänat det - nu får jag tack fast jag tycker att jag inte riktigt förtjänar det! Men det är ju bättre att få det någon gång än att inte få det alls.

Jag ville säga två saker. Den entusiasm som finns för nordiskt samarbete i arbete mot gränshinder som finns här, den måste spridas om vi vill se resultat. Lämna inte entusiasmen när ni går ut genom dörren utan ta den med hem och se till att ni implementerar den i verksamhet.

Min andra kommentar är att vill vi göra nytta av det nordiska samarbetet så behövs det betydligt starkare politiskt styrning. Det här innehåller mera självkritik, det riktar inte sig mot nuvarande politiker. Jag vet hur det är när Nordiska ministerrådet har haft sammanträden eller utskotten och man har beslutit om någonting så händer alltför sällan någonting, oftast händer faktiskt ingenting. Så var det på min tid. Det sitter någon tjänsteman i löneklass A13 och säger att det här går inte i vårt land, så säger han det till sin chef som säger det till sin chef och så meddelar man de andra länderna att det går inte och så går inte i de andra länderna heller! Det här är problemet och vill politikerna göra någonting av det här nordiska samarbetet, och kampen mot gränshinder är symbolen för det nordiska samarbetet, så gör det där. Då lyfter ni er själva, ni lyfter er egen status och ni lyfter förtroendet för det nordiska samarbetet. Det är det här vi behöver och lyssna nu på en gammal man som misslyckades totalt som samarbetsminister, jag vet vad jag talar om!
Lycka till!

Presidenten meddelade att det inte längre var möjligt att anmäla sig till talarlistan. Debatten avslutades. Rådet beslöt att lägga Dokument 8 till handlingarna.

Hans Wallmark (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe) **Medborger-og Forbrugerudvalgets talsperson, A 1486/medborger**

Fru president!

ag talar för utskottet, och detta är ett exempel på ett konkret gränshinder som en del människor uppfattar finns. Om man vill höra god, tydlig svenska talas ska man besöka Oslo. På kaféer, i restauranger och i butiker arbetar det många unga svenskar. De försöker prata tydligt för att både gäster och norrmän ska förstå dem. Det är en del av deras konkreta vardag. De arbetar något eller några år i Norge, men när de ska skicka hem pengar eller byter mellan konton är det belagt med avgifter och det är svårigheter. Det är en konkret verklighet som de lever i. Det är alldeles utmärkt för Norge att det finns svensk arbetskraft. Det är alldeles utmärkt för Sverige att unga svenskar kan få arbeta i Norge. Men det är ett problem när man ska överföra pengar.

Från utskottets sida gjorde vi ett litet experiment i all ovetenskaplighet, men ändå. Vi skickade pengar mellan några av länderna. När vi till exempel skickade hundra kronor från Danmark till Norge kostade det 20 kronor. Tog man emot samma pengar i Norge från Danmark kostade det 30 kronor. 20 kronor + 30 kronor blir 50 kronor. Av 100 danska kronor var det kun 50 kvar. Om man skickade pengar från Norge till Finland kostade det 60 kronor. Tog man emot samma pengar från Norge i Finland kostade det 50 kronor. 60 kronor + 50 kronor blir 110 kronor. Det kostade alltså 10 kronor att flytta 100 kronor. Då förlorade man dessutom hundralappen.

Det är klart att detta uppfattas som ett hinder av de medborgare som till äventyrs skickar pengar till exempel mellan Norge och Finland eller mellan Danmark och Norge. Om man skickar pengar och det blir noll kronor kvar på kontot är det i realiteten ett gränshinder. Därav detta förslag om att man borde göra någonting åt det.

Man kan dessutom se att det här delvis också är en fråga som politikerna har reglerat på EU-nivå. På EU-nivå finns det redan regler om detta. Det finns direktiv om det, men det gäller enbart vid överföringar i euro. Vi vill nu se till att det även gäller överföringar i kronor, oavsett om det är isländska, danska, norska eller svenska kronor och till äventyrs även finska euro.

Bifall till utskottets förslag!

Anna Ljunggren (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Saken om grenseoverskridende betalinger ble for første gang reist under sesjonen i 2009. Uformelle undersøkelser, som Hans Wallmark gjorde godt rede for, har vist at det er uforholdsmessig dyrt å overføre penger fra ett nordisk land til et annet. Gebyrene varierer og er meget høye fra og til enkelte land, hva gjelder både å overføre penger og å motta penger.

Det er spesielt interessant å merke seg at Norge og Finland har de høyeste gebyrene for å sende penger. Norge har også, sammen med Færøyene, de høyeste summene for å motta penger.

Da saken ble reist i spørsmål fra representanten Henrik Dam Kristensen til den danske samarbeidsministeren under sesjonen i Stockholm, lovte ministeren å følge den opp. Dette er et konkret eksempel på et grensehinder som finnes, og som er negativt for innbyggere i Norden. Dette er en viktig brikke for å hindre at det skapes flere og nye grensehindre mellom de nordiske landene.

Vår intensjon er at det skal være mulig å jobbe i ett nordisk land og bo i et annet. Høye gebyrer for overføring av penger skaper et hinder som det bør være enkelt å fjerne, og som vi ikke ser noen grunn til skal være der i dag.

Også for innbyggere som ikke er bosatt i grenseområdene, er dette uhensiktsmessig. Netthandelen har skutt fart, og mange benytter Internett for å komme i kontakt med privatpersoner som selger en gjenstand eller et produkt som de er interessert i å kjøpe. Summen for privatpersoners handel av produkter over grensene kan bli uforholdsmessig høy og komme som en overraskelse på mange. Det skal ikke være en økonomisk belastning å motta og å overføre penger i Norden. Å drive handel privatpersoner imellom er lovlig, og det bør da tilrettelegges for at dette kan gjennomføres uten et fordyrende tillegg. Den uformelle undersøkelsen viste også at det ikke var noen sammenheng mellom gebyrene. Mellom noen land var det å sende og å motta gratis, mens det mellom enkelte land var uforholdsmessig dyrt. Derfor anbefaler Medborger- og forbrukerutvalget regjeringene i de nordiske landene å innføre nasjonale lovgivninger som forhindrer at banker og pengeinstitusjoner krever gebyrer i forbindelse med private pengeoverføringer mellom de nordiske landene.

Debatten avslutades. Medborger- og konsumentutskottets rekommandation i anledning av A 1486/medborger blev godkänd och Rek. 10/2010 blev sålunda antagen.

---

9. Norden og nærområderne

Presidenten meddelade att alla taltider härefter begränsades med 1 minut.

Dokumentation:

- Ministerrådsforslag om retningslinjer for NMRs Hvideruslandsaktiviteter (B 265/presidiet)
- Redegørelse om arktisk samarbejde (Dokument 10)
- Redegørelse om den nordlige dimensions kulturpartnerskab (Dokument 14)
- Kultur- og Uddannelsesudvalgets redegørelse om mulighederne for en fællesnordisk kulturkanal i samarbejde med tysk-franske ARTE (Dokument 13)
- Udvalgsforslag om ArteNorden (A 1519/kultur)

Ministerrådsforslag om retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter (B 265/presidiet)

Nordisk Råd rekommanderar Nordisk Ministerråd,

at under hensyntagen til de synspunkter, som fremkommer i denne betænkning (B 265/presidiet) samt i meddelelsen vedrørende Rek. 15/2009 om etablering af et nordisk kontor i Minsk, at gennemføre Retningslinjerne for Hvideruslandsaktiviteterne 2011-2012

Udvalgsforslag om Nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur)

Nordisk Råd rekommanderar de nordiske landes regeringer,

at der oprettes en ny uafhængig kultur tv-kanal i samarbejde med public service-kanalerne i de nordiske lande, enten med egen sendefrekvens eller i et samarbejde med allerede etablerede public service kanaler og efter ArteNorden udredningens øvrige anbefalinger

Jan Vapaavuori (Samlingspartiet (Saml))

Samarbetsminister, B 265/presidiet

Fru president! Ärade nordiska vänner!

Nordiska ministerrådet vill öka och fördjupa det nordiska engagemanget med Vitryssland genom utvecklingen av demokrati och det civila samhället som utgångspunkt. Detta har även de nordiska parlamentarikerna önskat i flera olika sammanhang. Ministerrådet har därför utarbetat riktlinjer för NMR:s Vitrysslandsaktiviteter 2011-2012 i nära samarbete med de nordiska ländernas utrikesministerier. De senaste rapporterna från Vitryssland präglas av en allmänt svår politisk situation i landet. Trots att det finns vissa positiva tecken i utvecklingen av ekonomin har demokratiutvecklingen, respekten för mänskliga rättigheter, frivilligorganisationernas ställning och mediernas frihet stampat på stället. Samarbetsministrarnas förslag till riktlinjer för samarbete med Vitryssland betonar utvecklingen av demokrati som utgångspunkt genom att man samarbetar med det civila samhället samt med lokala och regionala myndigheter.

Prioriterade samarbetsområden är utbildning och unga, medierna, kultur och gränsregionala projekt. Riktlinjerna inkluderar också stöd till de nordiska parlamentarikernas kontakter med vitryska politiker. Nordiska ministerrådet stöder det vitryska exiluniversitetet *European Humanities University* i Vilnius i nära samarbete med EU-kommissionen, 14 europeiska regeringar och USA.

Samarbetsministrarna ville speciellt demonstrera betydelsen av det samarbetet genom att under det danska ordförandeskapet ordna ett av våra årliga samarbetsministermöten i Vilnius. Då hade alla samarbetsministrar tillsammans med Presidiet för rådet också en konkret möjlighet att besöka universitetet.

Nordiska ministerrådets Vitrysslandsaktiviteter evalueras kontinuerligt mot bakgrund av den politiska utvecklingen i landet. Nordiska ministerrådet vill gärna ha en kontinuerlig dialog med Nordiska rådet om Vitryssland och kommer därför att rapportera om utvecklingen också vid sessionen 2011.

Dagfinn Høybråten (Kristeligt Folkeparti (KrF) - Midtergruppen)
Presidiets talsperson, B 265/presidiet

Hvorfor skal Norden bry seg om Hviterussland? Har vi ikke mer enn nok med vår eget her hjemme på berget? Det er et naboland. Det er et land som står i den nordeuropeiske sammenheng og tradisjon. Det er et land vi til dels har felles historie med, og det er et land - ja det eneste landet i Europa - hvor menneskerettigheter brytes på grunnleggende sett hver eneste dag.

Vi i de nordiske landene gjorde et viktig arbeid i forhold til våre naboland da Baltikum ble fritt. Vi var med og utviklet demokratiet i Baltikum. Balterne gjorde det selv, men vi var med dem om det. Baltisk forsamling er på mange måter utviklet etter mønster av Nordisk råd, med inspirasjon fra Nordisk råd og med penger fra Nordisk ministerråd.

Ideen i Presidiet i Nordisk råd da vi tok initiativ til en forsterket kontakt med Hviterussland, var nettopp: Kan vi som parlamentarikere sammen med våre baltiske kolleger bidra til å utvikle demokrati, frihet og menneskerettigheter i Hviterussland? Vi tok initiativ til noe fram til da ganske ukjent, nemlig et felles forum for dialog mellom parlamentarikere fra parlamentet, som er valgt ved valg som ikke er internasjonalt anerkjent, og opposisjonen, som sitter utenfor parlamentet, men som er aktive i det politiske arbeidet. Vi maktet, gjennom å etablere en slik arena, å få til en dialog som har vært ganske unik.

Gjennom denne dialogen kom spørsmålet om det ikke var hensiktsmessig å forsterke det nordiske samspillet med Hviterussland, opp. Jeg vil på Presidiets vegne si at vi er glad for at Nordisk ministerråd gjennom den meldingen som ligger her i dag, og gjennom retningslinjene som er utviklet, veldig sterkt markerer at man ønsker å forsterke det samspillet, det samarbeidet og den støtten som man allerede ser fra regjeringenes side når det gjelder Hviterussland.

Jeg røper ingen hemmelighet når jeg sier at Nordisk råd ikke er fornøyd med at ministerrådet ikke følger opp det som et overveldende flertall i Nordisk råd vedtok for et år siden, nemlig å etablere et informasjonskontor i Minsk. Argumentasjonen mot dette har dels vært at det er vanskelig for et slikt kontor å fungere, og at det ikke er sikkert at opposisjonen der er tjent med det. Da ber jeg om at man lytter til dem av oss som gjennom flere år har ført dialog med samtlige opposisjonsledere og med regimets folk og beredt grunnen for at noe slikt kan skje. Nå velger vi fra presidiets side å anbefale at rekommendasjonen fra ifjor ikke legges til side, men opprettholdes. Med mindre representanten for ministerrådet korrigerer meg, konstaterer jeg at det ikke er noen endelig avvisning av dette forslaget fra ministerrådets side. Man ønsker å bruke litt mer tid, man ønsker å bruke informasjonskontoret i Vilnius i en periode.

Vi kommer til å stå opp for dette forslaget fordi vi tror det er bra. Vi tror tiden er moden for det. Vi har fått den type signaler fra alle kanter i Hviterussland. Vi forventer at den tettere dialogen som signaliseres i retningslinjene fra ministerrådet, vil føre til at vi klarer å overbevise Ministerrådet om at dette er et forslag som bør gjennomføres.

Erkki Tuomioja (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)
Den Socialdemokratiske Gruppens talsperson, B 265/presidiet

Fru president,

Jag vill helt kort på socialdemokraternas vägnar säga att vi omfattar ministerrådets riktlinjer för det nordiska samarbetet kring aktiviteter i Vitryssland. Det är viktigt att Norden är med i strävandena att understöda de demokratiska krafterna i Vitryssland och att motarbeta människorättsbrott i landet. I detta sammanhang vill jag också välkomna, någonting som vi ännu inte har sett, nämligen en etablering av ett informationskontor i Vitryssland och jag omfattar fullständigt de synpunkter som Dagfinn Høybråten kom med från presidiets sida. Till Lyly Rajala, som dock inte är närvarande, vill jag säga att dessa aktiviteter

har ingenting att göra ingenting att göra med Tysta havet. Det har att göra med Östersjön, nämligen Vitryssland är också, även om det inte har en direkt kustlinje med Östersjön, ett Östersjöland och det är viktigt för Östersjösamarbetet, för ekologin, miljöfrågorna och allt att också Vitryssland så småningom dras med, helst som ett demokratiskt land i detta samarbete och därför är de nordiska aktiviteterna viktiga.

Jan Vapaavuori (Samlingspartiet (Saml))

Samarbetsminister

Fru president,

Jag vill bara poängtera att vi på ministerrådssidan är helt eniga med rådet om behovet av ökat samarbete med Vitryssland. När det gäller etableringen av ett Nordiskt Ministerrådskontor i Minsk i den nuvarande politiska situationen avviker våra åsikter delvis. Men vi vill satsa mera på samarbete och det kommer vi också att göra. Vårt kontor i Vilnius kommer att ha en större roll i framtiden och Sveriges ambassad i Vilnius samt vissa finska tjänstemän. Men, som sagt, det här är inte något slutligt ställningstagande. Vi tycker också att det här arrangemanget ger ministerrådet möjligheten att testa vilken slags verksamhet som är möjlig i Vitryssland och senare öka närvaron till och med till ett fullständigt kontor om det så gäller.

Debatten avslutades. Presidiets rekommendation i anledning av B 265/presidiet blev godkänd och Rek. 11/2010 blev sålunda antagen

---

Palle Christiansen (Demokraterne (D))

Samarbejdsminister, Dokument 10

Præsident.

Det er mig en stor fornøjelse atter at stå her i dag i Reykjavik på vegne af mine kolleger i Nordisk Ministerråd.

Grønlands landsstyre sætter stor pris på det nordiske samarbejde. I det sidste årti har vi været vidner til en konstant stigende interesse for Arktis og de forandringer og muligheder, der med stor hast viser sig i det høje nord. Interessen kommer fra de arktiske stater selv, men også fra fjerne egne som Japan og Kina. Interessen er i de senere år blevet mere konkret og findes på alle niveauer, fra små mineralprojekter til store og kostbare olieprojekter på åbent hav. Senest er det set ved Cairngruppens prøveboringer ud for Grønland, der viser tidlige spor af et aktivt kulbrintesystem i den grønlandske undergrund.

I Nordisk Ministerråd har vi tidligere været bevidste om den forandringsproces, der foregår i Arktis, og drøftet, hvad vi i fællesskab kan gøre for at imødegå de forandringer, som vil påvirke den arktiske natur, det arktiske miljø og befolkningen i Arktis.

Helt tilbage i 1996 udarbejdede Nordisk Ministerråd det første arktiske samarbejdsprogram. Siden da har vi femdoblet midlerne til området og har fra 2011 allokert 9,3 millioner danske kroner til området. Dette understreger Nordisk Ministerråds prioritering af området og er et klart udtryk for en fælles nordisk plan, der tager ansvar for udviklingen i Arktis. Konkret bidrager projekterne i det arktiske samarbejdsprogram til ny og bedre viden, som kan tjene til at træffe bedre beslutninger.

Som en del af statsministrenes globaliseringsinitiativ er det værd at nævne enkelte områder med betydning for Arktis.

For det første er der det nordiske topforskningsinitiativ, som er den største indsats inden for forskning i Norden, på 400 millioner danske kroner over fem år. I Topforskningsinitiativet er der igangsat en række projekter med fokus på Arktis, inklusive cryosfæreforskning, det vill sige forskning i isens og sneens betydning for vores klima.

For det andet har globaliseringsinitiativet støttet en synliggørelse af de klimamæssige konsekvenser til COP15 med udstillinger, sideevents og visuelle virkemidler.

Sluttelig har globaliseringsinitiativet også støttet et netværksprogram til belysning af klimaforandringens konsekvenser for naturen.

Nordisk Ministerråds engagement i Arktis er også blevet styrket politisk i de senere år gennem en række højt profilerede konferencer, hvor Nordisk Ministerråd har sat et markant fingeraftryk på den arktiske dagsorden.

I 2008 under det svenske formandskab var Nordisk Ministerråds konference *Common Concern for the Arctic* med til at påtage udfordringerne og mulighederne, som primært klimaforandringerne skabte for naturen og miljøet i Arktis, den arktiske befolkning og den omkringliggende verden. Interessen var overvældende, og vi erfarer også, at EU har fået øjnene op for potentialet i Arktis, og der er blevet etableret et gensidigt godt forhold til vores europæiske venner.

I 2010 holdt vi konferencen *Arctic - Changing Realities*, hvor vi stillede skarpt på svarene på de mange ubesvarede spørgsmål, der er i Arktis. Igen fik vi gode bud på og diskussioner om, hvordan vi tackier disse i fremtiden.

Jeg er glad for at konstatere, at Nordisk Ministerråd har førertrøjen på i forhold til at sætte en dagsorden, både for så vidt angår arktisk Europa og på globalt plan. Det er min klare overbevisning, at Nordisk Ministerråd gør en forskel, først og fremmest ved - ved hjælp af det arktiske samarbejdsprogram - at hjælpe, men også ved vores aktive deltagelse i debatten om arktiske spørgsmål generelt.

Jeg har fået at vide, at jeg har fået forkortet taletiden, så jeg vil takke for opmærksomheden i de fire minutter her. Tak.

**Kim Kielsen (Siumut (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)
Miljø- og Naturresurseudvalgets talsperson, Dokument 10**

Jeg taler på grønlandsk, så I skal tage hovedtelefonerne på. Nej, vi har jo ikke nogen tolke her, så vi taler på dansk. Vi har ingen tolke. Vi skulle lige vække jer, sådan at I hører på os.

Medlemmerne af det nordiske Miljø- og Naturresurseudvalg har med interesse læst Nordisk Ministerråds redegørelse om, hvordan ministerrådet bidrager til og støtter det arktiske samarbejde. I redegørelsen beskrives, hvordan klimaændringerne er en trussel og samtidig skaber nye muligheder i de arktiske områder - muligheder, man skal prøve at udnytte, men det skal ske på en bæredygtig måde. Rygraden i ministerrådets engagement er det arktiske samarbejde, som årligt forvalter omkring 10 millioner danske kroner. Programmet har en bredde, og man kan opfatte det sådan, at programmet bidrager til at belyse mange spørgsmål, som er meget aktuelle for de arktiske områder og de fire millioner mennesker, som bor i Arktis.

I tillæg kommer en betydelig indsats for miljøsektoren, social- og sundhedssektoren og forskningssektoren med fokus på de arktiske udfordringer. Aktiviteterne er tilrettelagt, så de understøtter arbejdet i Arktisk Råd. Arktisk Råd er det organ, som har hovedansvaret for samråd og samordning af den arktiske politik. Men Arktisk Råd er en ung organisation, og derfor er det en fordel, at Nordisk Ministerråds aktiviteter understøtter rådet.

Det er også vigtigt, at der ikke foregår dobbeltarbejde. Det noteres også, at ministerrådet er i dialog med EU om at søge muligheder for, at fælles konkrete samarbejdsflader i EU får en indvirkning på de arktiske områder og den arktiske befolknings levevilkår. Derfor er det en fordel, hvis ministerrådet gennem sin virksomhed bidrager til en positiv udvikling i EU's politik, som har konsekvenser for de arktiske områder, ikke mindst inden for miljø, fiskeri og forskning.

Miljø- og Naturresurseudvalget har sat specielt fokus på søsikkerhed - og det fremgår ikke særlig tydeligt af redegørelsen - og de har samtidig ønsket uddybende behandling med hensyn til den internationale maritimorganisation. Ikke mindst med hensyn til de mange krydstogtskibe, som sejler i de arktiske farvande i sommermånederne, er der grund til at agere hurtigst muligt. Det kræver beslutninger i IMO, *International Maritime Organization*, at definere de arktiske farvande som et specielt område med strengere regler. Videre er det nødvendigt med et tæt samarbejde om overvågning, eftersøgning og redning. Stoltenbergrapporten kom med flere bud på, hvordan udfordringen kan adresseres gennem et tættere nordisk samarbejde. Jeg opfordrer ministerrådet til at sætte fokus på denne udfordring.

Her kan det samtidig nævnes, at man i 2008 har lavet et samarbejde med de forskellige respektive lande i Arktis inden for skibssikkerhed og søsikkerhed, hvor man vil sørge for, at man for skibe, der sejler i Arktis, påbyder at tilføje internationale og nationale regler for at sikre shipping, bekæmpelse af forurening, nedbringelse af risiko for at umuliggøre redningsindsats.

Jørgen Niclasen (Fólkaflokkurin (Ff))

Samarbejdsminister

Ærede forsamling. For kun et par uger siden havde Færøerne fornøjelsen af at være vært for et møde i Arktisk Råd. Vi følger aktivt med i det arktiske samarbejde som en del af Danmarks medlemskab i Arktisk Råd. Den voksende interesse i det arktiske samarbejde indebærer store udfordringer for det arktiske samarbejde, og det indebærer i allerhøjeste grad udfordringer for os, der skal håndtere og udnytte de forandringer, som vores samfund står over for.

Diskussionen om klimaændringernes konsekvenser for de nordlige områder bærer desværre ofte præg af en opfattelse af Arktis som en stor isørken, der skal beskyttes. Det er vores ansvar at vise omverdenen, at de nordligste områder er grundlaget for velfærd og udvikling hos flere befolkninger, og det er først og fremmest os, som bor her i det høje nord, der har ansvaret for og kundskaben om, hvordan vores samfund og vores natur og dens ressourcer skal forvaltes på forsvarlig vis. I den sammenhæng har Arktisk Råd en del at lære af det nordiske samarbejde.

Vi, den nordiske familie, bor i et hus, som er Nordisk Råd og det er et fantastisk hus. Vores hovedopgave er at vedligeholde dette hus, måske ændre det lidt, men også udbygge det, og det har de nordiske lande gjort gennem Arktiske Råd. Her lytter vi til alle, og det skal man også gøre i det arktiske samarbejde, for der er det vores største opgave at sikre, at det reelt er de mennesker, der bor i det nordlige område, der sidder fremmest ved bordet og selv udformer politikken om deres egen fremtid. Tak.

Janne Seurujärvi (Centern i Finland (cent) - Midtergruppen)

Arvoisa puheenjohtaja!

Maailman katseet suuntautuvat nyt aiempaa vahvemmin arktisille alueille, ja tämä lisää myös Pohjoismaiden painoarvoa kansainvälisessä politiikassa. Ilmastonmuutos tuo mukanaan ympäristöhaasteen, jonka ratkaisemiseksi tarvitaan määrätietoisia ponnisteluja. Toisaalta muutos tuo mukanaan myös merkittävän kaupallisen mahdollisuuden, jonka hyödyntämiseen meidän tulee osaltamme olla valmiina. Näitä molempia on käsitelty hyvin ministerineuvoston selonteossa arktisesta yhteistyöstä. Selonteossa korostetaan aivan oikein, että vastakkainasettelua mahdollisuuksien hyödyntämisessä tulee välttää ja että esimerkiksi luonnonvarojen hyödyntämisen tulee olla vastuullista ja kestävä.

Suomessa Lapin kaupakamari on arvioinut arktisten alueiden kaupallisia kehityshankkeita tulevilla vuosikymmenellä. Lapin investoinneiksi on arvioitu 12,1 miljardia euroa, Pohjois-Ruotsin 17,5 miljardia euroa, Pohjois-Norjan 9,5 miljardia euroa ja Luoteis-Venäjän peräti 62 miljardia euroa. Yhteensä investointeja on siis odotettavissa yli 100 miljardin euron edestä suuntautuen muiden muassa offshore-toimintaan, liikennehankkeisiin, kaivostoimintaan, teollisuuteen, kuten teräs- ja metsäalalle, matkailuun sekä energiatoimialaan.

Suurvestointien lisäksi pohjoisen meriväylän avautuminen kaupalliselle liikenteelle tulee muuttamaan maailman merirahtiliikennettä dramaattisella tavalla tulevina vuosikymmeninä. Pohjoinen meriväylä tulee

lyhentämään merirahdin kuljetusaikaa Keski-Euroopasta Aasian väkirikaille markkinoille Suezin kanavan kautta kulkevaan reittiin nähden jopa 10 päivällä, 30 päivästä 20 päivään.

Arviot arktisen alueen tai tässä tapauksessa vielä kuvaavammin Barentsin alueen tulevista investoinneista sekä muutoksesta maailman meriväyliin tukevat vahvasti ministerineuvoston näkemystä strategisen painopisteen siirtymisestä kohti pohjoisia alueita. Junan lähdettyä liikkeelle kehitys tähän päivään on ollut nopeaa. Siksi on tärkeää, että ministerineuvosto arvioi selonteon mukaisesti aiemman ja myös nykyisen arktisen yhteistyöohjelman sekä sektoritoimenpiteiden tavoitteita ja niiden saavuttamista sekä varautuu strategisten painotusten lisäämiseen tuleviin mahdollisuuksiin ja haasteisiin.

Skandinavisk oversættelse:

Årade ordförande!

I världen riktas blickarna allt mer mot Arktis, vilket ökar de nordiska ländernas vikt i internationell politik. Klimatförändringen medför en miljöutmaning vars lösning kräver målmedvetna ansträngningar. Å andra sidan medför förändringen även en stor kommersiell möjlighet som vi för vår del måste vara beredda att kunna utnyttja. Bägge två tas förtjänstfullt upp i ministerrådets redogörelse för det arktiska samarbetet. I redogörelsen betonas helt korrekt att motsättningar bör undvikas i utnyttjandet av möjligheterna och till exempel att naturtillgångar bör utnyttjas ansvarsfullt och hållbart.

Handelskammaren i finska Lappland har utvärderat kommersiella utvecklingsprojekt i Arktis det kommande decenniet. Det uppskattas att det investeras 12,1 miljarder euro i Lappland, 17,5 miljarder euro i norra Sverige, 9,5 miljarder euro i norra Norge och hela 62 miljarder euro i nordvästra Ryssland. Totalt kan vi därmed förvänta oss investeringar på över 100 miljarder euro i bland annat offshoreverksamhet, trafikprojekt, gruvsdrift, industri såsom stål- och skogsbranschen, turism och energisektorn.

I tillägg till jätteinvesteringarna kommer det faktum att den nordliga sjöförbindelsen öppnas för kommersiell trafik, vilket påverkar dramatiskt fraktfarten i världen de kommande årtiondena. Den nordliga farleden kommer att förkorta frakttiden från Centraleuropa till de folkrika marknaderna i Asien med upp till tio dagar jämfört med rutten via Suezkanalen, från 30 till 20 dagar.

Uppskattningarna om framtida investeringar i Arktis eller i detta fall mer beskrivande Barentsområden och förändringarna i den globala sjöfarten stöder starkt ministerrådets uppfattning om att den strategiska tyngdpunkten förskjuts norrut. Efter startskottet har utvecklingen varit snabb fram till denna dag. Därför är det viktigt att ministerrådet i enlighet med redogörelsen utvärderar det tidigare och nuvarande arktiska samarbetsprogrammet och målen för sektorinsatserna och uppnåendet av målen samt förbereder sig för fler strategiska prioriteter med samband till kommande möjligheter och utmaningar.

Fredrik Karlström (Obunden samling (ObS) - Den Konservative Gruppe)

President!

Jag skulle vilja ta upp två saker om redogörelsen för arktiskt samarbete. För det första saknar jag en viktig institution i redogörelsen som jag skulle vilja ta tillfället att uppmärksammas lite mer, nämligen *University of the Arctic*. *University of the Arctic* är ett nätverk i vilket det ingår universitet och högskolor i den arktiska regionen bestående av 121 medlemmar med totalt 700 000 studenter och 50 000 forskare. Av dessa så har ungefär en tredjedel rötterna och verksamheten i Norden och de nordiska universiteten och högskolorna.

Genom att verkligen ta tillvara och använda de redan befintliga nordiska ländernas engagemang i *University of the Arctic* finns alla förutsättningar för Norden att få en fördel i internationella sammanhang för att driva och äga de frågor vi anser vara viktiga i och omkring Arktis.

För det andra tog jag upp till diskussion på sessionen förra året ett ärende som jag tycker är för bra för att inte titta på lite mera. Vi vet alla att den globala uppvärmningen påverkar de arktiska områdena, de flesta effekterna är negativa, såsom issmältningen, men det öppnar samtidigt också upp för nya möjligheter, som exempelvis nya transportrutter för shippingen.

Jag tog upp förra året ett oerhört intressant konkret exempel som de nordiska länderna skulle kunna samarbeta om och utveckla, nämligen att öka nyttjandegraden av de finska och svenska isbrytarna som är stationerade i Östersjön. Jag tror att dessa fartyg under våren, sommaren och hösten skulle kunna göra otrolig nytta om de istället skulle vara placerade i de nordliga regionerna för att säkerställa isfriheten för transportfartygen och för kryssningsfartygen som är där och dessutom utgöra en viktig del i räddnings- och sjösäkerhetsarbetet. Hur detta praktiskt, teoretiskt och ekonomiskt skulle kunna fungera behöver givetvis utredas och forskas kring mera, men det skulle vara ett sätt att utnyttja våra gemensamma resurser på ett nytt effektivare sätt.

Så jag vill med det här korta inlägget avslutningsvis säga fokusera och glöm inte bort *University of the Arctic* och titta, samarbetsministrarna i Finland och Sverige, på möjligheten att använda isbrytarna som står mestadels stilla våren, sommaren och hösten i Östersjön, i Arktis i stället.

Bendiks H. Arnesen (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Det blir få ord per kvadratkilometer når man skal snakke om Arktis på to minutter.

Arktis er på den internasjonale dagsordenen. De utfordringene vi står overfor når det gjelder global oppvarming, issmelting og livet i naturen ellers, må stå aller mest i fokus både når det gjelder forskning og tiltak som skal iverksettes. Vi ser at disse endringene åpner for nye muligheter, men viktigst av alt er å ta hensyn til naturen – hvordan endringene påvirker livet både i havet og på land. Slike endringer melder seg aller først i de arktiske områdene. Derfor må det forskes, og det må iverksettes nødvendige tiltak som er tilpasset en helt ny situasjon. Jeg er glad for at den norske regjering har satset så mye på dette arbeidet ved blant annet å ha etablert et sterk kompetansemiljø i Tromsø.

Økt skipstrafikk og interessen knyttet til nye muligheter for utvinning av energi er noe av det som svært raskt vil stå i fremste rekke i disse områdene. Det er mange positive effekter av dette, men da må vi snarest gjøre de tiltakene som er nødvendig for at de positive effektene skal kunne utnyttes på en bærekraftig måte. Jeg tror at det som haster aller mest er å få på plass en god overvåkings- og sjøredningstjeneste i de arktiske områdene. I denne sammenheng legger Stoltenberg-rapporten et meget viktig grunnlag for den videre behandling og framdrift, og på en måte som gjør at det er forsvarlig å utvikle ny næringsvirksomhet i disse områdene. Det er behov for at innsatsen og initiativene økes på disse områdene i tiden som kommer. Vi har ingen tid å miste.

Høgne Hoydal (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Tak, fru præsident. Der er vel ingen tvivl om, at det arktiske arbejde – og tak for redegørelsen – bliver det varmeste politiske emne i verden i de kommende år.

Jeg skal bare anbefale, at vi, når vi behandler det arktiske samarbejde og arktiske spørgsmål, ser Arktis og hele Nordatlanten som en stor region, som har disse enorme ressourcer. Der skal jeg igen henlede opmærksomheden på, at foruden de sikkerhedsmæssige, miljømæssige og klimamæssige spørgsmål i Arktis må vi fokusere på ressourcerne, forvaltningen af ressourcerne og ejendomsretten til ressourcerne. Og her har vi det problem, at mange af de mennesker, som bor i Arktis, og som bor i Nordatlanten, jo på mange områder ikke kan træffe selvstændige afgørelser.

Jeg skal også anbefale, at man eksempelvis tager de grønlandske, færøske og ålandske udenrigsministre med til de møder, som foregår blandt udenrigsministrene her i Nordisk Råd. For det er jo vigtigt, at de mennesker, som bor der, selv kan træffe afgørelserne om forvaltningen af deres egne ressourcer.

Jeg føler altid, at den store fare, når vi behandler Arktis, er, at vi behandler Arktis som et reservat. Der er jo et stort pres fra miljøorganisationer, med hensyn til at man nu ikke skal udnytte de ressourcer, som findes. Vi kender hvalsagerne, vi kender sælsagerne, og det er her, det nordiske samarbejde kommer ind. Det skulle være det bedste til at løfte den demokratiske dimension i det arktiske samarbejde og fremme retten hos de arktiske folk og folk i Nordatlanten til selv at udnytte alle levende ressourcer,

herunder også sæler, hvaler og alt, som lever. Jeg håber, at det nordiske samarbejde kan give den demokratiske dimension til det arktiske samarbejde foruden alle de andre vigtige spørgsmål.

**Palle Christiansen (Demokraterne (D))
Samarbejdsminister**

Det, som jo er tydeligt her, er, at vi alle sammen er enige om, at der kommer til at ske mange ting i Arktis fremover. Der skal investeres masser af tid, og der skal investeres masser af ressourcer i, at det sker på et bæredygtigt grundlag, for den udvikling, der er i gang, vil fortsætte, og jeg kan fra Grønlands side sige, at vi i hvert fald ikke finder os i, at man arbejder for at gøre Grønland og Arktis til et frilandsmuseum, fordi man gerne vil have et rejsemål, der ser pænt ud en gang i sit liv. Det, man skal huske, er, at der i Arktis bor mennesker, som vil skabe et velfærdssamfund, hvor man kan udvikles ligesom alle andre steder, men vi har fra starten valgt at gøre det bæredygtigt, så vi ikke havner i de samme problemer, som man ser i mange andre lande.

Hvis man vil være med til det fra Nordisk Råds side, skal man være med til at finde ud, hvad vi gør med SAR-beredskabet, og hvad vi gør med andet beredskab. Det, der er meget vigtigt, og som Høgni Hoydal også kom ind på, er, at når man træffer beslutning om ting, der har med Arktis at gøre, så har man værsgo at invitere de folk med, som det drejer sig om. For ellers træffer vi – og jeg er ked af at sige det – beslutningerne selv, for det kan vi udmærket godt. Så vil jeg slutte af med det her: Husk altid på, at Arktis er hot, og det bliver det ved med at være.

Debatten avslutades. Rådet beslutade att lägga Dokument 10 till handlingarna.

**Anniken Huitfeldt (Det norske Arbeiderparti (A))
Kulturminister, Dokument 14**

På vegne av ministerrådet er jeg glad for å få redegjøre for Den nordlige dimensjons kulturpartnerskap. Partnerne i Den nordlige dimensjon er: EU, Russland, Island og Norge. Samarbeidet bygger på fire konkrete partnerskap. Det er partnerskap innenfor miljø, innenfor helse og sosial velferd, innenfor transport, og den fjerde pilaren i dette samarbeidet er kultur. Det ble avholdt et møte for utenriksministrene i Den nordlige dimensjon i Oslo i går, og det skal avholdes et møte for parlamentarikere i Tromsø i februar 2011. Her vil kulturpartnerskapet bli presentert. Vi har nå rammeverket på plass. Nå vil vi fylle det med konkret innhold og ønsker å invitere parlamentarikerne til en slik diskusjon, i samarbeid med kulturaktører innenfor Den nordlige dimensjon.

Kulturpartnerskapet kan vektlegge flere områder. Det ene er samarbeid om kulturnæringene. Disse næringene er jo i en sterk vekst innenfor hele Den nordlige dimensjon og i mange av våre nordiske land. Vi har i Norge nå flere ansatte innenfor kultur enn det vi har innenfor hotell- og restaurantnæringen. Men likevel er det nordiske land som har flere ansatte enn oss, blant annet Danmark. Mange kunstnere synes det er vanskelig å arbeide med entreprenørskap. Kanskje kan vi lære noe av hverandre for å utvikle de kreative næringene innen for Den nordlige dimensjon.

Samarbeidet kan også handle konkret om samarbeid mellom ulike kulturinstitusjoner. Finland har for eksempel tatt opp samarbeid innenfor opera. Det er økt oppmerksomhet om opera både i Norge og Danmark, der man har fått nye operahus. Her kan vi utvikle et bedre samarbeid mellom ulike kulturinstitusjoner innenfor denne dimensjon.

Et tredje område der man kan se for seg et mulig samarbeid, er innenfor kulturturisme. Vi i Norden selger ofte oss selv som kulturnasjoner gjennom vår natur. Vi har en fantastisk natur. Men i enda større grad bør vi kanskje markedsføre oss samlet sett som kulturnasjoner - se kultur og natur i en sammenheng. Vi har for eksempel innenfor norskekysten satset på å lyslegge enkelte steder som en del av vårt arbeid med å trekke til oss turister i mørketiden.

Vi kan også se for oss at vi etablerer egne vikingruter, og at kulturdimensjonen styrkes som en del av turistnæringen.

Til slutt vil jeg understreke samarbeidet som vi har innenfor urfolk. På dette området har vi allerede et sterkt nordisk samarbeid, og det er interessant å bringe inn Russland i forhold til samarbeidet omkring urfolk.

Vi har store forventninger til det videre arbeidet. Rammeverket er nå på plass. For å realisere partnerskapet trenger vi forslag til konkrete prosjekter, og vi ønsker innspill fra parlamentarikerne.

Bente Dahl (Radikale Venstre (RV) - Midtergruppen)
Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson, Dokument 14

Mange tak, fru præsident. Tak for redegørelsen om status for den nordlige dimensions kulturpartnerskab. EU's tretrinsraket: EUs nordlige dimension, EUs strategi for Østersøen og EUs strategi for Arktis, hører sammen. De skal ses som et samlet hele. Den nordlige dimensions rum har det vigtige aspekt, at der hersker ligeværd mellem parterne. Derfor ser jeg det som uhyre vigtigt, at vi fremmer samarbejdet dér.

Redegørelsen handler om, at samarbejdet breddes ud som partnerskaber inden for kulturområderne. Jeg har haft fornøjelsen af at deltage i to seminarer om den nordlige dimensions kulturpartnerskaber. Både i dag og i redegørelsen har jeg svært ved at se, hvilken vej det skal tage. Jeg mangler at få konkretiseret indeholdet af partnerskabet, hvilket ministeren også efterlyste. Både ministeren og de fremmødte ved seminarerne om kulturpartnerskaberne arbejder med kulturbegrebet og anvender det synonymt med markedsføring af kultur. Oplæg og debat drejer sig om kreative industrier, altså om kultur som industri.

Nu har jeg intet imod, at kultur også kan være en industri, men jeg mener, at det er forkert at blande begreberne sammen på den måde. Begrebet kultur må ikke blive ensbetydende med kulturindustri. Der er som sagt intet galt i, at kulturfrembringelser kan sælges, men det er galt, hvis vi ikke holder fast i, at kulturen er god i sig selv, og at ikke al kultur frembringes for at kunne sælges.

Jeg forstår på redegørelsen, at der skal fremlægges en endelig plan på et ministerrådsmøde her i november i Oslo. Det tager jeg til efterretning. Det er fint.

Jeg vil afsluttende sige, at jeg finder det rigtig, rigtig positivt, hvis kulturpartnerskabet kan bidrage til fremme af samarbejdet mellem de fire regionale råd: Arktisk Råd, Østersørådet, Barentsrådet og Nordisk Ministerråd. Jeg kan også se et andet positivt udviklingspotentiale, nemlig at når der opstår kultursamarbejde mellem landene, kan det bidrage til, at samarbejdet glider nemmere på andre områder. Alt i alt modtager parlamentarikerne redegørelsen positivt og er lidt afventende den næste status, der må komme.

Debatten avslutades. Rådet beslutade att lägga Dokument 14 till handlingarna.

Mogens Jensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)
Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson, Dokument 13 og A 1519/kultur

Fru præsident, kære kolleger!

Norden har brug for en fælles nordisk kultur-tv-kanal. Vi har brug for en fælles nordisk kanal, som kan tilbyde nordboerne det bedste af de programmer, som produceres og udbydes i vore nordiske lande.

Hver eneste dag året rundt er der i Norden kulturarrangementer, koncerter, teaterforestillinger, og der produceres film og tv-udsendelser, musik med videre, som fortjener et langt større publikum, end man kan få i hvert enkelt nordisk land. I dag bliver mange af de her nordiske kulturtilbud ikke i tilstrækkelig grad formidlet af de eksisterende tv-kanaler. En ny nordisk kultur-tv-kanal ville kunne gøre det. En nordisk kultur-tv-kanal ville kunne være et udstillingsvindue ud i Europa og i verden for mange af Nordens bedste film- og tv-producenter, og en nordisk kulturkanal vil kunne give de nordiske landes befolkninger en meget bredere adgang til nordisk kulturindhold og samtidig være kulturbærer for de nordiske sprog og selvfølgelig som noget helt naturligt fungere som et tiltrængt supplement, eller skal vi

sige alternativ, til de mange, mange amerikanske tv-programmer, som også dominerer vore egne tv-kanaler.

Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg besluttede derfor i år at nedsætte en arbejdsgruppe, som skulle undersøge mulighederne for en fælles nordisk kultur tv-kanal. Udvalget har haft en sammensætning af kultur- og mediepersoner fra Danmark, Norge og Sverige, men i det videre forløb, i næste fase, skal vi selvfølgelig også sikre, at de øvrige dele af Norden vil være repræsenteret. Det har været af rent praktiske årsager, at arbejdsgruppen har haft en begrænset sammensætning. Gruppen har lavet en god rapport, som klart skitserer, hvordan en fælles nordisk kultur-tv-kanal realistisk kan etableres, og som også fokuserer på de værdier, som forener os i Norden.

I Danmark og i Finland er der allerede oprettet særskilte kultur-tv-kanaler, men med relativt små ressourcer, som fører til et programindhold med mange genudsendelser og få nye produktioner.

I Tyskland og i Frankrig er lighederne ikke så store som hos os i Norden, men de har alligevel i fællesskab nu i over 20 år drevet en af verdens mest kvalitetsbevidste tv-kanaler, nemlig Arte-kanalen. Arte fortæller en 20-årig succesfuld historie om, hvordan to lande kan samles om en uafhængig kulturkanal af uhyre høj kvalitet. Idéen er derfor ikke ny, men den er enkel, og den er indlysende god at arbejde videre med i et nordisk perspektiv.

Arbejdsgruppen foreslår oprettet en uafhængig nordisk kultur-tv-kanal i samarbejde med public service-kanalerne i de nordiske lande. Den kunne hedde Arte Norden. Det skal ske i et samarbejde med Arte Tyskland-Frankrig, som allerede har stillet sig til rådighed og også gerne vil investere i en sådan kanal.

Visionen for en ny nordisk tv-kanal er klar: Den skal styrke formidlingen af de nordiske landes kulturer. Den skal give de nordiske borgere adgang til et bredere kulturindhold hentet fra de nationale, de nordiske og de europæiske tv-markeder. Og endelig skal kanalen igennem sine programmer også styrke de skandinaviske sprog.

På den baggrund anbefaler Kultur- og Uddannelsesudvalget til sessionen, at Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer, at der oprettes en ny uafhængig nordisk kulturkanal i samarbejde med public service-kanalerne i de nordiske lande, enten med egen sendefrekvens eller i et samarbejde med allerede etablerede public service-kanaler og efter Arte-udredningens øvrige anbefalinger.

Norden har brug for en ny fælles nordisk kulturkanal, lad os her på sessionen sætte arbejdet i gang. Tak.

Tuula Peltonen (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Arvoisa presidentti!

Pohjoismainen uusi kulttuuri-tv-kanava on siis tarkoitus perustaa tiiviinä lähetysteknisenä kanavayhteistyönä Pohjoismaiden yleisradioyhtiöiden kanssa, jolloin tämä Arte Nordeniksi nimetty kanava vastaisi 6 tunnin ohjelmatarjonnasta jollakin yleisradioyhtiön pienemmällä kanavalla. Tämän pitäisi valmistelutyöryhmän mukaan olla kaikille win-win-tilanne.

Pohjoismaiden kulttuurillisia arvoja välittävä tv-kanava on varmasti hyvä keksintö, yhtä hyvä ajatus kuin oli muutama vuosi sitten Ole Norrbackin esitys lastenohjelmien pohjoismaisesta kanavasta. Ikävä, että tämä hanke ei edennyt. Kaikki, millä voimme poiketa valtavirrasta ja liiasta amerikkalaistumisesta tv-ohjelmien suhteen, on nimittäin toivottua kehitystä. Samoin pohjoismaisten kielten oppimisen kannalta tämä hanke on hyvä.

Kulttuurikanavan alkuun saattamiseksi pohditut arvot ovat myös ideaalisia: avoimuus, kunnioitus ja läheisyys eli valmius kuunnella ja ottaa huomioon toisen mielipiteet ja luoda ohjelmia, joilla täytetään monikulttuurisen yleisön tarpeet. Kaikki ovat erittäin hyviä arvoja.

Mutta miten näiden arvojen mukaan on sitten tehty tätä valmistelutyötä? Valmistelutyöryhmästä puuttuvat Islannin ja Suomen edustajat. Kulttuurivaliokunnassa saimme kuulla selityksenä, että asiaa on

valmisteltu hyvin vähäisin varoin ja myöhemmässä vaiheessa on tarkoitus ottaa kaikki maat mukaan. Myöskään Suomen ja Ruotsin yleisradioiden johtajien kanssa ei asiasta ole käyty keskustelua.

Arvoisa presidentti! Niin hyvä kuin hanke on – ja haluan sitä kannattaa – näen erittäin suurena puutteena sen, että valmistelutyössä ei ole nähty aiheelliseksi kuulla kaikkia asianomaisia maita. Kansallisessa budjetissa hankkeen osalta puhutaan kuitenkin 3,7 miljoonasta eurosta. 50 prosenttia kanavan rahoituksesta on tarkoitus hoitaa valtion budjetista. Ohjelma-aikaa tällä kukin maa saa viikoittain 8,4 tuntia. Haluaisin nähdä, että asian valmisteluun nyt nimenomaan otetaan mukaan kaikki Pohjoismaat. Silloin asiaa on paljon helpompi viedä eteenpäin myös kansallisissa parlamenteissa ja yleisradioyhtiöissä.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade president! Planen är alltså att upprätta en ny nordisk kultur-tv-kanal i nära sändningstekniskt samarbete med de nordiska public service-bolagen, så att denna kanal, som kallas Arte Norden, skulle ansvara för sex timmar av programutbudet på någon av public service-bolagens mindre kanaler. Detta borde enligt arbetsgruppen vara ett *win-win*-läge för alla.

En tv-kanal som förmedlar nordiska kulturella värden är säkert en bra uppfinning, en lika bra tanke som förslaget till en nordisk kanal för barnprogram som Ole Norrback lade fram för några år sedan. Det är tråkigt att det projektet inte har framskridit. Allt, med vilket vi kan avvika från huvudströmningen och en alltför omfattande amerikanisering när det gäller tv-program, är nämligen en önskvärd utveckling. Likaså är detta ett bra projekt med tanke på inläring av nordiska språk.

Värderingarna som föreslås utgöra grunden för att inrätta en kulturkanal är även de idealiska: öppenhet, respekt och närhet, det vill säga beredskap att lyssna till och beakta andras åsikter och skapa program som uppfyller behoven hos en mångkulturell publik. Alla dessa är mycket bra värderingar.

Men hur har man då följt dessa värderingar vid beredningsarbetet? Arbetsgruppen saknar representanter för Island och Finland. Som förklaring fick vi i Kulturutskottet höra att saken har beretts med mycket små resurser och avsikten är att i ett senare skede ta med alla länder. Saken har inte heller diskuterats med cheferna för Finlands och Sveriges rundradioblag.

Ärade president! Hur fint projektet än är – och jag vill understödja det – ser jag det som en stor brist att man i beredningen inte har ansett det motiverat att höra alla berörda länder. Ändå talar man om en andel på 3,7 miljoner euro för projektet i den nationella budgeten. Avsikten är att 50 procent av kanalens finansiering ska komma från den statliga budgeten. För detta får varje land 8,4 timmar programtid per vecka. Jag önskar att man nu uttryckligen tar med samtliga nordiska länder i sakens beredning. Då blir det även mycket lättare att föra ärendet vidare i de nationella parlamenten och rundradiobolagen.

Hans Frode Kielland Asmyhr (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Ikke la oss gjøre dette til en kamp mot amerikansk kultur. Amerika er et land med en enorm kulturproduksjon som også vi i Europa og Norden kan lære mye av. La oss heller få en debatt rundt hvordan vi skal få utnyttet mer av den kulturproduksjonen vi allerede har i våre nordiske land.

Jeg synes at initiativet rundt et ArteNorden er en god idé. Men det er en idé som må utredes ytterligere. Det grunnlaget som vi i Kultur- og utdanningsutvalget allerede har fått gjennom arbeidsrapporten, er for tynt på mange sentrale områder. Og som Peltonen her viste til, mangler også undersøkelser i flere av de nordiske landene.

Det besnærende ved et ArteNorden og tankegangen rundt det er at vi kan få en større utnyttelse av de programmene, konsertene og så videre som skattebetalerne på mange måter allerede har vært med og finansiere gjennom støtte til kulturarrangementer, men også gjennom TV-lisensen til allmennkringkasterne. Derfor tror jeg at løsningen på dette er et samarbeid med allmennkringkasterne i de nordiske land. Jeg har mest tro på at man bruker sendeflater gjennom eksisterende kanaler, for eksempel NRK2 i Norge. Dette vil vi få mer rede på gjennom en grundigere utredning, som ministerrådet må sette i gang.

Men tanken er god, og initiativet er godt.

Olemic Thommessen (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Det er gledelig at det later til å være en bred enighet om viktigheten av å få til en felles tv-kanal, et felles offentlig rom, der vi kan møtes - ikke bare ved å se på hverandres tv-programmer, slik Nordvisjonen tilbyr, men faktisk ha ansatser til det vi kan kalle en felles nordisk offentlighet. Gjennom en felles nordisk offentlighet der samtaler føres - jeg hadde nær sagt - på alle nivåer, vil vi kunne bringe nordisk samarbeid inn i en helt annen sammenheng.

De av oss i Norge og Sverige som ser på fjernsyn, har hatt erfaring med Skavlans talkshow. Der møter vi hverandres artister, kjendiser og samfunnsdebattanter i det daglige. Det tror jeg har betydd veldig mye for forståelsen mellom Norge og Sverige, og det har åpnet øynene for hva en felles offentlighet faktisk kan bety, også hvis man ser det i en bredere sammenheng.

Bare et par kommentarer. Dette er ikke ment til fortrensel for Nordvisjonen. Nordvisjonen er svært viktig og skal selvfølgelig fortsette sitt arbeid. Men Nordvisjonen vil kunne bidra inn i de sammenhengene som vi her snakker om.

Kritikken med hensyn til forankringen i forhold til Finland og Island er berettiget. Den må vi ta med oss og selvfølgelig ta hensyn til i et videre arbeid. Jeg vil bare understreke at den rapporten som der nå ligger, er en konkretisering av en idé. Det er ikke noen avsluttet og utfyllende rapport som sådan. Hjertelig takk!

Presidenten meddelade att det inte längre var möjligt att anmäla sig till talarlistan.

Paavo Arhinmäki (Vänsterförbundet (vänst) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Hyvät pohjoismaista yhteistyötä tekevät kollegat! Käsittelimme tänään aamulla Suomen valtuuskunnan kokouksessa tätä Arte Norden -projektia ja puhuimme siitä, kun olemme täällä tekemässä pohjoismaista yhteistyötä, että pohjoismaiseen yhteistyöhön kuuluvat kaikki viisi maata ja kolme itsehallintoaluetta. Ongelma tämän Arte Norden -projektin osalta, niin kuin tässä tuli edustaja Peltosen puheenvuorossa esille, on se, että kaksi viidestä maasta on jätetty tässä vaiheessa valmistelun ulkopuolelle.

Hanke on hyvä, erittäin tärkeä. Tämä on Suomen valtuuskunnan viesti. Haluamme edistää sitä, että erittäin laadukas pohjoismainen televisiotuotanto, elokuvatuotanto ja erityisesti lastenohjelmatuotanto on mahdollista saada jatkossa entistä laajempaan levitykseen, että entistä laajemmin pystytään tekemään pohjoismaista yhteistyötä myös tätä kautta.

Tämän kaltaisissa hankkeissa on myös rahoituksellisia kysymyksiä yleisradio-yhtiöiden osalta. Esimerkiksi Suomessa käydään erittäin kovaa keskustelua tv-lupamaksujen tasosta, Yleisradion tulevasta rahoituksesta, Yleisradion mahdollisuudesta toimia. Jos silloin yhtäkkiä Pohjoismaiden neuvostossa tulee esityksiä, joissa odotetaan miljoonien eurojen panosta ilman, että on osallistuttu edes valmisteluun, se vaikeuttaa tällaisten projektien eteenpäinviemistä niin Suomessa kuin muissakin Pohjoismaissa. Sen vuoksi todella toivoisin, että jatkossa myös kulttuuriprojektien osalta pohjoismainen yhteistyö tarkoittaa kaikkien Pohjoismaiden yhteistyötä, ei vain osan Pohjoismaista yhteistyötä.

Skandinavisk oversættelse:

Bästa kollegor som håller på med nordiskt samarbete! I morse behandlade vi projektet Arte Norden på ett möte med Finlands delegation och diskuterade om att när vi är här för att samarbeta nordiskt så bör alla fem länder och tre självstyrande områden omfattas av det nordiska samarbetet. Såsom det framgick här av medlem Peltonens inlägg är problemet med projektet Arte Norden att två länder av fem lämnats utanför beredningen i detta skede.

Projektet är bra, mycket viktigt. Detta är budskapet från Finlands delegation. Vi vill se till att den mycket högklassiga nordiska televisionsproduktionen, filmproduktionen och särskilt barnprogramsproduktionen

får en mulighed till en bredare distribution i fortsættningen så att man bredare kan samarbeja nordiskt även på detta sätt.

Sådana här projekt är också förknippade med frågor kring finansiering av rundradiobolag. I Finland förs till exempel en mycket intensiv diskussion om nivån på TV-licensavgiften, den framtida finansieringen av Rundradion, dess möjligheter att fungera. Om Nordiska rådet då plötsligt kommer med förslag som förutsätter en satsning på miljontals euro utan att man ens fått delta i beredningen, försvårar detta genomförandet av sådana här projekt såväl i Finland som i övriga Norden. Därför hoppas jag verkligen att i framtiden innebär nordiskt samarbete kring kulturella projekt samarbete mellan alla nordiska länder, inte endast vissa nordiska länder.

Johan Ehn (Frisinnad samverkan (FS) - Den Konservative Gruppe)

Fru president!

Även jag sällar mig till dem som tycker att detta är ett i grunden bra förslag. Det som jag tycker att man bör fundera lite vidare kring är hur man rent tekniskt kommer att föra det här vidare ut till de olika länderna. Jag tycker att det är viktigt att man nu inte stirrar sig blind på ett gammalt sätt att sprida information mellan våra länder utan att man faktiskt tar till sig det att vi har Internet som erbjuder fina möjligheter för att just skapa de här bitarna och att man på det sättet också kanske kunde minska den totala kostnaden för ett sådant här projekt. Ser man nämligen till hur mycket det är beräknat att kosta är det en ganska rejäl slant som man har tänkt sig. Jag hoppas att man i den fortsatta beredningen, på samma sätt som den finska delegationen påpekade, tar till sig att man bör få med samtliga regioner i diskussionen. Man skall också komma ihåg de självstyrande områdena här, men då bör man också få med diskussionen kring just vilken teknik man ska använda sig av för att sprida detta vidare.

Fredrik Karlström (Obunden samling (ObS) - Den Konservative Gruppe)

Fru president!

Jag tänkte säga ungefär samma sak som ledamoten Johan Ehn men tillägga att den utredning som ligger till grund för arbetet är mycket bra. Jag tycker dock inte att ministerrådet alltför starkt ska följa de rekommendationer som ges utan försöka ha ett öppet sinne för att verkligen få projektet att gå framåt. Ett enkelt sätt vore det som ledamoten Johan Ehn tog upp, nämligen att se till att publicera det bästa som finns av kulturproduktioner i Norden på nätet. Det vore ett sätt för public service-bolagen att kunna marknadsföra den portalen i sina traditionella kanaler i respektive länder. Det vore också ett sätt att få i gång en gemensam kulturproduktion som då skulle spridas över länderna.

Det finns alltså mycket som är bra i utredningen, men det finns också sådant som man kan ifrågasätta. Det gäller kanske just kostnaderna och att placeringsorten ska vara Strasbourg samt kravet på en frekvens eller egen kanal. Kanske borde man redan från början vara lite mer öppen i sinnet när man tittar på detta.

Mogens Jensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Jamen jeg vil også gerne takke for den brede tilslutning til forslaget. Der er jo ingen tvivl: Selvfølgelig skal alle lande og selvstyreområder, der er med i det nordiske samarbejde, med i projektet. Det er vi fuldstændig enige om. Grunden til, at man ikke har været repræsenteret i arbejdsgruppen, er, at det sådan set nærmest har været et frivilligt arbejde, som er blevet udført af en række personer for meget begrænsede ressourcer, for at belyse ideen, for at vise, at det var realistisk at gennemføre. Men det er klart, at i en forhåbentlig positiv dialog med ministerrådet skal vi have alle lande med og alle public service-institutioner, og vi skal selvfølgelig også undersøge yderligere omkring finansiering.

Jeg synes, det er vigtigt at understrege, som det er fastslået i rapporten, at kanalen selvfølgelig skal sendes på internettet. Det vil være helt naturligt og mærkeligt andet. Og selvfølgelig skal det også være sådan, at det almindelige Nordvisionsarbejde mellem public service-institutionerne skal fortsættes. Så jeg siger tak for et positivt tilsagn. Vi tager selvfølgelig fremkomne bemærkninger med i det videre arbejde, og jeg håber på en bred tilslutning her på sessionen.

Debatten avslutades. Rådet beslutade att lägga Dokument 13 till handlingarna. Kultur- och utbildningsutskottets rekommendation i anledning av A 1519/kultur blev godkänd och Rek. 12/2010 blev sålunda antagen.

---

10. Debatt om fördjupat utrikes- och försvarspolitiskt samarbete i Norden

Henrik Dam Kristensen övertog ledningen av förhandlingarna.

Dokumentation:

- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4)
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5)
- Redegørelse om "NB8 wise men report" af fhv. forsvarsminister Søren Gade (Dokument 16)
- Medlemsförslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (A 1503/presidiet)

Ändringar till närvarolistan:

Det anmäldes att Phia Andersson ersätter Anders Karlsson under dagsordenspunkt 10 och 11.
Det anmäldes att Tuula Peltonen har forladd sessionen og ersättes av Antti Voulanne.

Rådet beslöt att fastsätta närvarolistan i enlighet härmed.

Medlemsförslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (A 1503/presidiet)

Nordiska rådet rekommenderar de nordiske landes regeringer,

at de nordiske regeringer fremskynder et forstærket nordisk samarbejde angående samfundssikkerhed i følge Stoltenberg-rapportens forslag og under hensyntagen til forslag fra den nye vismandsrapport om NB8 samarbejdet

Lene Espersen (Det Konservative Folkeparti (KF))

Udenrigsminister , Dokument 4

Tusind tak. Præsident, kolleger, medlemmer af Nordisk Råd.

Jeg vil gerne starte med at takke mine nordiske kolleger for det fine samarbejde, vi har haft, siden jeg tiltrådte som udenrigsminister den 23. februar i år. Allerede den 11. marts havde vi det første nordiske udenrigsministtermøde i København, og det var meget konstruktivt og udbytterigt. Vi har under det danske formandskab haft flere farver på paletten, som alle helst skulle skinne lige klart igennem.

I 2010 har Danmark formandskab for Nordisk Ministerråd og dermed for det nordiske udenrigspolitiske samarbejde. Vi har også formandskabet for Arktisk Råd, og selv om vi ikke som Island sidste år samtidig har haft formandskabet for det nordisk-baltiske samarbejde, har netop det samarbejde haft nok så stor vægt. Endelig skal man ikke glemme EU's Østersøstrategi, hvis gennemførelse har taget fart i år.

Som jeg ser det, hænger tingene nøje sammen. Samarbejdet i Norden og ikke mindst gennemførelsen af nogle af forslagene i Stoltenbergrapporten, samarbejdet i Arktis – også en del af Stoltenberg opfølgningen – det nordisk-baltiske samarbejde og samarbejdet i Østersøen viser mindst en meget vigtig ting: Som små lande i Norden skal og må vi samarbejde tæt, både mellem os og med vores umiddelbare naboer.

Stoltenbergrapporten blev som bekendt præsenteret på et ekstraordinært nordisk udenrigsministtermøde i Oslo den 9. februar sidste år og var også oppe på Nordisk Råds session sidste år. Der var velfortjent ros til den tidligere norske udenrigsminister og hans medarbejdere for en glimrende rapport. Senest har vi drøftet status på opfølgningen af rapporten på vores møde tidligere i dag. Der er gjort rigtig gode fremskridt på en række områder, og vi har grund til at takke eksperterne for et ofte meget omfattende forarbejde. Jeg håber og tror på, at kadencen vil kunne opretholdes, også i de kommende år.

Som de nordiske udenrigsministre påpegede i juni 2009, kan dele af Stoltenbergrapportens forslag gennemføres, uden at alle fem lande nødvendigvis skal deltage, mens andre forslag rækker ud over samarbejdet mellem de fem nordiske lande. De nordiske ministre inviterede de baltiske lande til aktiv

deltagelse i gennemførelsen af rapportens forslag, og andre forslag berører jo for eksempel også samarbejdet med Canada, USA og Rusland.

Nu har vi så i august i år modtaget vismandsrapporten om det nordisk-baltiske samarbejde. Den er udarbejdet af den forhenværende danske forsvarsminister, Søren Gade, og forhenværende stats- og udenrigsminister, Valdis Birkavs, fra Letland. Enkelte af forslagene i Gade/Birkavs-rapporten kan ses som en direkte forlængelse af forslagene i Stoltenbergrapporten, og det viser også noget om dynamikken i processen. Mange af forslagene hos Gade/Birkavs er i virkeligheden – og det er en stor ros – meget enkle og kan gennemføres rimelig hurtigt. Det vil også bidrage til at fejringen næste år af et nordisk-baltisk mærkeår, fordi det i 2011 er 20 år siden, de baltiske lande genvandt selvstændighed og det nordisk-baltiske samarbejde blev genoptaget.

Både Stoltenbergrapporten og Gade/Birkavs-rapporten indeholder forslag om samarbejde i Østersøområdet. De nordiske lande bør sikre de forskellige samarbejdsstrukturers effektivitet. Globaliseringens udfordringer og finanskrisens eftervirkninger presser sig på og skaber behov for øget regionalt samarbejde. Det er min ambition, at Østersøområdet udvikler sig til et vækstcenter og et stabilitetsanker. Det kan vismandsrapporten hjælpe os med, og det skal vi også bruge EU's Østersøstrategi til. Jeg er sikker på, at mine kolleger deler den opfattelse.

Danmark, som har formandskabet for EU i 2012, er allerede i førertrøjen med gennemførelsen af EU's Østersøstrategi og har blandt andet ansvar for projekter om ren skibsfart, energi, maritim sikkerhed og klima. Her er der igen kobling til Stoltenbergrapporten. Ikke-EU-lande har også engageret sig i gennemførelsen af projekter, herunder Norge, og ikke mindst har vi også gode håb om, at Rusland vil deltage i projekter af fælles interesse. Diskussionerne om dette foregår i Den Nordlige Dimension, hvor EU, Island, Norge og Rusland deltager som jævnbyrdige parter.

Stoltenbergrapporten anbefaler ikke kun øget nordisk samarbejde i forhold til Østersøområdet. Et helt centralt område for os alle, herunder for Danmark og hele det danske rigsfællesskab, er samarbejdet om arktiske spørgsmål. Udviklingen i Arktis påkalder sig stadig større global opmærksomhed, og det vil fortsat være tilfældet, i takt med at klimaforandringerne øger regionens tilgængelighed med de konsekvenser, som det vil få.

Arktis er et område, hvor de nordiske lande i høj grad har haft og har sammenfaldende interesser. Vi har overordnet set de samme målsætninger for regionens fremtid, og vi ønsker alle, at Arktis også i fremtiden vil bevare sin nuværende status som en region uden voldelige konflikter, og hvor samarbejdet blandt staterne bidrager til en bæredygtig udvikling.

Derfor står det nordiske samarbejde om arktiske spørgsmål naturligvis ganske centralt, når vi agerer i internationale sammenhænge. Vi støtter alle arbejdet med at styrke Arktisk Råds virksomhed og samarbejde med alle arktiske og ikkearktiske aktører, som kan bidrage til samarbejdet. I den sammenhæng støtter vi også EU's observatørstatus i Arktisk Råd.

Endelig vil jeg gerne nævne den værdi, som vi tillægger det nordiske FN-samarbejde. Dette gælder vigtige områder som kandidatur til valg, koordinering og fælles indlæg i forskellige fora samt tematisk samarbejde på områder som klima, ligestilling, fredsopbygning og FN-reform. Det er dejligt at kunne tale som formand for det nordiske udenrigspolitiske samarbejde med så indholdsrige og vigtige opgaver på bordet, som vi alle er dybt engageret i.

Jeg vil gerne takke mine nordiske kolleger for et godt og meget konstruktivt samarbejde. Vores møder viser, at vi - omend med forskellige politiske udgangspunkter - grundlæggende tænker ens, og sådan er det, når man er i nær familie. Tak for ordet.

Line Barfod (Enhedslisten (EL) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Det er jo godt at høre, at der på mange områder er et godt nordisk samarbejde. Udenrigsministeren nævnte også nogle emner i FN. Tidligere har et af de områder, hvor de nordiske udenrigsministre og det nordiske samarbejde stod meget stærkt, været et fælles arbejde mod tortur, og også i FN-sammenhænge stod de nordiske lande stærkt i arbejdet mod tortur. Men i de seneste år har der været flere eksempler på, at nordiske lande desværre medvirker til tortur. Vi har dels haft sagen om CIA-fly, som flere af vores lande desværre har givet tilladelse til; dels er det på seneste kommet frem i forbindelse med Irakkrigen og Afghanistan, hvordan styrker har udleveret fanger, som så senere er blevet udsat for tortur. Derfor vil jeg høre, om det er noget som udenrigsministrene diskuterer i forhold til, hvad man kan gøre for, at Norden igen bliver en stærk forkæmper for at få afskaffet tortur og holder op med at medvirke til tortur.

Lene Espersen (Det Konservative Folkeparti (KF))**Udenrigsminister**

Jeg vil gerne sige til fru Line Barfod, at jeg ved, at jeg taler på vegne af alle fem kolleger, når jeg siger, at vi stadig væk er fuldt ud opsatte på at gøre, hvad vi kan, for at sikre alle imod tortur, og arbejder meget ihærdigt for det i de fora, hvor vi har mulighed for det. Det tror jeg står meget centralt for os. Vi har ikke under vores drøftelse i dag, der jo primært har omhandlet Stoltenbergrapporten, været så meget inde at diskutere, man kan sige de initiativer og det arbejde, vi ofte har i FN-fora, hvor vi ofte er rigtig gode til at koordinere tingene. Men det, vi er enige om, er i hvert fald, at de steder, hvor vi er til stede – også hvor vi er til stede med internationale styrker – skal vi selvfølgelig gøre vores yderste for at sikre ikke mindst civilbefolkningen bedre vilkår. Derfor har vores drøftelse i dag, der som sagt ikke har omhandlet det spørgsmål, som fru Line Barfod stiller, handlet meget om at være med til at sikre kvinders rettigheder i Afghanistan og se på, hvad vi kan gøre for at sikre regeringsførelse.

Høgni Hoydal (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Tak til ministeren og alle de nordiske udenrigsministre for at følge op på det vitaliserede udenrigs- og forsvarspolitiske arbejde i Norden. Det støtter jeg fuldt ud. Og mit spørgsmål til den danske minister går faktisk på, at disse vigtige områder, som nævnes her, samarbejdet om sikkerhed i Arktis og Nordatlanten, jo også vedrører de befolkninger, som bor i Nordatlanten og i Arktis.

Jeg har aldrig forstået og jeg vil spørge den danske minister, og andre nordiske udenrigsministre må gerne svare, hvorfor de færøske, grønlandske og ålandske udenrigsministre ikke sidder med ved debatterne i den nordiske kreds af udenrigsministre, når man behandler de spørgsmål, som vi selv lovgiver om og selv har ansvaret for, eksempelvis søsikkerhed.

Det mener jeg er et demokratisk underskud i det nordiske samarbejde, som man må gøre op med. Så jeg vil håbe, at den danske minister vil støtte den tanke, at alle de nordiske lande selvsagt skal være repræsenteret i udenrigsministerkredsen.

Lene Espersen (Det Konservative Folkeparti (KF))**Udenrigsminister**

Jeg vil sige, at jeg har en vis erfaring med at diskutere dette spørgsmål med hr. Høgni Hoydal, ikke mindst i min fortid som justitsminister, men jeg synes, at det nok er at føre det for vidt under en Nordisk Råds session at begynde at diskutere den danske grundlov og rammerne og vilkårene for den.

Det, jeg vil sige til hr. Høgni Hoydal, er i hvert fald, at jeg som repræsentant for Kongeriget Danmark og for vores rigsfælleskab har gjort alt, hvad jeg overhovedet kan for at sikre, at der både fra færøsk og fra grønlandsk side er opbakning til det arbejde, vi udfører i forbindelse med det arktiske. Vi er i rigsfælleskabet blevet enige Grønland, Færøerne og Danmark imellem, at vi sammen efter mødet i Nuuk i maj næste år vil fremlægge en arktisk strategi, som der skal være fuld politisk tilslutning til.

Så jeg vil sige, at selv om vores grundlov sætter nogle rammer for, hvem der fører udenrigspolitikken, så mener jeg, at det er meget vigtigt, at alle parter, der bliver berørt af de beslutninger, der bliver truffet,

selvfølgelig også er en del af processen, og vi har med udarbejdelsen af den arktiske strategi sikret, at det er noget, der sker i meget smuk harmoni mellem alle dele af rigsfælleskabet.

**Grete Faremo (Det norske Arbeiderparti (A))
Forsvarsminister , Dokument 5**

Ærede president, regjerings- og parlamentsmedlemmer og øvrige tilhørere i salen!

Norge har formannskapet i nordisk forsvarssamarbeid i 2010. Året vi snart har lagt bak oss, har vært utfordrende for alle de nordiske land. Operasjonen i Afghanistan er meget krevende. Nesten alle nordiske land har også i år måttet tåle smertefulle tap av egne soldater.

Regionalt samarbeid er viktig. Våre land deler mange sikkerhets- og forsvarspolitiske interesser og utfordringer. I et langsiktig perspektiv bør vi samarbeide tettere for å opprettholde vår sikkerhets- og forsvarsevne.

Det nordiske samarbeidet spenner vidt. Vi konsulterer om sikkerhetspolitiske utfordringer. Vi har som mål å bidra sammen i internasjonale operasjoner. Alle nordiske land får betydelige veterangrupper med erfaringer fra krigslignende operasjoner. Også på dette området har vi felles erfaringer. I det nordiske forsvarssamarbeidet arbeider vi for å gi sikkerhetssektorstøtte til en rekke land, og vi samarbeider for å få bedre operativ evne ut av de bevilgninger som gis til Forsvaret.

På flere av disse områdene har vi et utstrakt samarbeid med de baltiske land. Der det er hensiktsmessig, søker vi å anskaffe samme type forsvarsmateriell. Det vil gi økonomiske fordeler, og det vil i større grad være mulig å samarbeide om utdanning og trening. Kostnadene knyttet til vedlikehold vil også kunne deles på flere.

La meg kort gjøre rede for de mest sentrale samarbeidsområder i inneværende år.

De nordiske land står sammen om å vektlegge FNs betydning for internasjonal rettsorden. Det er viktig at de nordiske land bidrar med styrker til FNs operasjoner. Vi drøfter nå muligheter for et felles nordisk bidrag til en eventuell framtidig FN-operasjon som kan imøtekomme FNs behov.

I Nord-Afghanistan har Finland, Sverige og Norge et praktisk samarbeid om logistikk. Dette sparer ressurser for alle parter. Videre er grunnlaget lagt for felles nordisk mentorering av afghanske sikkerhetsstyrker. De nordiske land har blitt enige om sammen å støtte den afghanske hæren ved å sende instruktører til deres sambandsskole. På sikt ønsker Norge å dreie fokus mot mer støtte til den afghanske hærens skole- og utdanningssystem, og dette kan åpne opp for et tettere nordisk samarbeid. I denne sammenhengen er det diskutert en mulig felles nordisk utrykningsstyrke. Fra 1. januar neste år står en av EUs innsatsstyrker på beredskap. Majoriteten av personellstyrken er nordisk, og dette viser de nordiske lands evne og vilje til å bidra internasjonalt.

Som en følge av våre lands aktive engasjement i internasjonale operasjoner trenger vi en politikk som på beste måte ivaretar veteranenes behov. I den nordiske krets er vi nå i ferd med å utvikle et tett og godt samarbeid på dette området, blant annet innen medisinsk støtte, erfaringsutveksling og felles tiltak for anerkjennelse.

De nordiske land har igangsatt et arbeid for å støtte landene i Øst-Afrika med å øke evnen til å ivareta egen sikkerhet. Fem nordiske offiserer stasjonert i Nairobi yter verdifull hjelp til Den afrikanske union med å bygge opp en kapasitet for krisehåndtering og myndighetsutøvelse. Vi bidrar blant annet med hjelp til etablering av landstyrker, opprettelse av kystvakt og evne til kontroll med egne havområder samt utdanning og trening innen fredsoperasjoner. Vi ønsker å systematisere og kraftsamle nordiske ressurser til støtte for demokratisk kontroll av de væpnede styrker i konfliktrammede stater og svakere stilte partnerland. De nordiske land er aktive innen opplæring av forsvarsdepartementene og omskolering av overtallige offiserer på Vest-Balkan og i andre tidligere østeuropeiske stater.

Vi har spilt en viktig rolle i landenes prosesser mot NATO-medlemskap. Denne type samarbeid og støtte er framtidsrettet og meget etterspurt i både FN, NATO og EU.

De nordiske land samarbeider ikke bare ute. Vi deltar i felles øvelser her hjemme. Som et eksempel kan nevnes øvelsen *Cold Response* i Nord-Norge, som i år også delvis foregikk på svensk territorium. Det norske, finske og svenske flyvåpen gjennomfører ukentlig felles treninger i nord. Gjennom et slikt arrangement kan man på kort varsel og med små ressurser gjennomføre svært nyttig trening. Det arbeides med å utvide øvelsesområdet til syd og harmonisere øvingsplanene. Vi søker å bygge ned byråkratiske og praktiske hindringer for samarbeid på tvers av grensene. Sverige og Finland vil i løpet av høsten være knyttet opp til NATOs felles system for luftovervåking. Dette vil kunne bane veien for et enda tettere luftforsvarssamarbeid i Norden.

Norge og Sverige gjennomfører felles utvikling og anskaffelse av et nytt artillerisystem, og det vurderes ytterligere muligheter for samarbeid i forbindelse med modernisering og nyanskaffelser av kjøretøy til Hæren, og den finske anskaffelsen av nytt luftvern gir nye muligheter for samarbeid med Norge på dette området. Landene har videre sammenholdt sine langsiktige utviklingsplaner og identifisert et titalls høyt prioriterte områder hvor behov er sammenfallende. Blant disse områdene er informasjons- og kommunikasjonsinfrastruktur, langtrekkende presisjonsvåpen, luftovervåking, bakke-luft-forsvar og framtidens bataljonsystem.

Likheten mellom de nordiske land er grunnlaget for vårt fellesskap, utfordringene vi står overfor, likeså. Det nordiske forsvarspolitiske samarbeidet er for meg selve kjennetegnet på et godt, pragmatisk og løsningsorientert fellesskap.

La meg avslutningsvis derfor benytte anledningen til å takke mine nordiske kolleger for innsatsen under det norske formannskapet. Sverige vil om kort tid overta formannskapet, og ser vi på det arbeidet Sverige gjør som leder for den nordiske EU-innsatsstyrken, vet jeg at det nordiske forsvarspolitiske samarbeidet er i de beste hender.

Takk for oppmerksomheten!

Hans Wallmark (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Herr president! Jag vill verkligen tacka utrikes- och försvarsministrarna för deras redogörelser, för de här områden som verkligen kräver ett pragmatiskt förhållningssätt, som försvarsministern nyss sade, och långsiktighet. Ett sådant typiskt område är Afghanistanpolitiken där det gäller att vi i Norden står sida vid sida och arbetar tillsammans. Förutsättningen är just att vi gör det tillsammans, att vi gör det långsiktigt och att vi gör det med klara mål framför oss.

Jag är väldigt glad över att representera Sverige där vi nu har en bred överenskommelse mellan Alliansregeringen, Socialdemokraterna och Miljöpartiet om en långsiktig Afghanistanpolitik. Den kan inte ses enskilt, utan den måste ses i en helhet där vi står länder tillsammans på ett gemensamt FN-uppdrag, naturligtvis med det långsiktiga målet att överlämna det hela till de egna myndigheterna när så är möjligt – när det finns en fungerande armé och när en fungerande polis finns på plats. Dessutom handlar det om att växla från armé till hjälp till människor.

Långsiktigt är en ABC-bok viktigare i Afghanistan än ett armégevär. Men just nu behövs nordiska armégevär och soldater i Afghanistan – detta för att kunna ha någon att överlämna det hela till. Det är ett gott exempel på nordisk politik.

Grete Faremo (Det norske Arbeiderparti (A)) Forsvarsminister

Jeg takker for kommentaren. Erfaringen fra det nordiske samarbeidet av praktisk art i Nord-Afghanistan som nå har pågått i noe tid med Sverige, Finland og Norge gjennom samarbeid på logistikk, har ikke minst vært veldig verdifull. Når vi nå også har gått sammen alle tre pluss Danmark om bidrag til sambandskole, opplever jeg at vi igjen har funnet en verdifull måte å utvide dette samarbeidet på. Jeg

ser det som en styrke at vi også jobber tett sammen videre med ulike tiltak med sikte på å gjøre en best mulig innsats i Afghanistan.

Søren Gade (Venstre (V))

Fhv. forsvarsminister, Dokument 16

Tak for det, og tak for invitationen til at komme her til Nordisk Råds session i Reykjavík. Det har jeg helt oprigtigt glædet mig til.

Se, i maj måned fik jeg en henvendelse om, om jeg sammen med den tidligere statsminister i Letland ville lave en rapport om det nordisk-baltiske samarbejde. Det sagde jeg uden tøven ja tak til, fordi jeg synes emnet er utrolig vigtigt. Jeg vil gerne takke de nordiske ministre for, at jeg blev tildelt denne opgave.

Tidshorizonten var kort. Vi fik opgaven i maj måned og skulle hen over sommeren besøge alle de nordiske og baltiske lande med henblik på at indsamle informationer og få forslag til vores vismandsrapport. Vi havde fra starten fået i opdrag primært at fokusere på udenrigspolitik, men det stod hurtigt klart, at det ville begrænse vores vismandsrapport, hvis vi kun fokuserede på udenrigspolitik, idet vi fik utrolig mange forslag og input fra både regeringer, embedsværk, organisationer, ngo'er og andre. Det var i det hele taget en utrolig spændende opgave, men det gik også op for os begge under processen, at alt jo er muligt inden for de strukturer, der rent faktisk findes. Ja, der var rent faktisk nogen, som under vores rundrejse gjorde opmærksom på, at der måske var for meget struktur. Men vi henholdt os til det faktum, at det ikke var vores opdrag at kigge på strukturer omkring det nordisk-baltiske samarbejde, men at komme med konkrete eksempler på, hvor man kunne gøre det bedre.

Vi besluttede os for at lave det, vi kaldte en meget *hands on*-rapport, altså en rapport med nogle helt konkrete forslag, som ministrene kan tage stilling til. De helt konkrete forslag skulle også være forslag, hvor der var det, vi kaldte *added value*, altså det, at der skulle værdi for landene ved at tage fat på lige det helt konkrete forslag. Vi kom frem med 38 forslag, som ligger inden for områderne udenrigspolitik, civil beskyttelse og forsvarssamarbejde, som vi har hørt en fremragende redegørelse om. Der er også forslag omkring energi, uddannelse og så det, vi kalder NB8-brandet.

Det er vigtigt for mig at sige, at den rapport, som Valdis Birkavs og jeg har lavet, ikke er i konkurrence med Stoltenbergrapporten, snarere tværtimod. Nogle af vores forslag bygger netop også på det, der står i Stoltenbergrapporten, og vi hørte jo også den danske udenrigsminister redegøre for og invitere til, at de baltiske lande kunne deltage i nogle af de forslag, som også er nævnt i Stoltenbergrapporten.

Se, man kan spørge sig selv, hvorfor det er vigtigt med et øget nordisk-baltisk samarbejde. Man skal jo ikke samarbejde for samarbejdets skyld. Vi mener, at det er vigtigt, fordi der er områder, hvor landene kan få gavn af, at vi intensiverer samarbejdet. Der er heller ikke nogen tvivl om, at vi i EU vil se en øget regionalisering i årene, der kommer, og der vil det være helt naturligt, at en region i EU vil være den nordisk-baltiske region.

Hvis man kan blive enig om en fælles dagsorden med udgangspunkt i nogle af de her forslag, tror jeg, at det vil være rigtig godt. Der er ingen tvivl om, at den politiske vilje er til stede. Vi har jo hørt udenrigsministrene tale om det nordisk-baltiske samarbejde. Nogle af vores forslag peger fremad, så man kan se eller undersøge, om forslagene er mulige, og så kan vurdere forslagene til næste år. Og det er jo så dejligt, at vi næste år har et 20-års jubilæum at fejre, hvor vores baltiske venner genvandt deres selvstændighed.

Så jeg vil slutte af med at sige tak for, at jeg blev betroet den her meget vigtige opgave, og jeg håber, at nogle af de forslag, som vi er kommet frem med, vil inspirere ikke kun politikere, men også andre, som er engageret i det nordisk-baltiske samarbejde, til at flytte det samarbejde fremad. Det mener Birkavs og jeg at der er et stort potentiale for. Tak.

Erkki Tuomioja (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Herr president!

Jag kunde upprepa en del av det som jag redan tidigare i dag sade om globaliseringsredogörelsen. Det finns ett behov att utvidga våra globaliseringsinsatser till att inte enbart omfatta anpassningen till globalisering utan också till att göra en aktiv nordisk insats för globaliseringshanteringen. Det är någonting som naturligtvis gäller utrikesministrarnas ansvarsområde.

Och om statsministrarna medvetet har beslutat att utesluta denna aspekt av globaliseringssamarbetet borde vi egentligen begära att utrikesministrarna då presenterade för oss en redogörelse om nordiska insatser för en bättre och mer rättvis globaliseringshantering.

Vad gäller Stoltenberg rapporten har vi diskuterat den tidigare. Det finns en bred konsensus att gå vidare med dess implementering. Detta arbete pågår och det välkomnar vi i rådet. Naturligtvis förutsätter vi att vi blir ständigt informerade om det arbete som pågår.

Jag vill dock lyfta upp en av rekommendationerna för närmare granskning, nämligen den som angår ett fördjupat ambassadsamarbete, och detta av två skäl. För det första har också här rådet varit vägvisande i att kräva ett djupare samarbete i ambassadsfrågor. Vi har tidigare godkänt rekommendationer, redan före Stoltenberg rapporten, och vi väntar på svar från regeringarna.

Det andra skälet är att trots att detta förslag kanske minst av alla har mött något motstånd tycks det vara svårt att få mera långtgående resultat ur den. Paradoxalt är ett skäl det att samtliga våra utrikesförvaltningar i dag möter samma krav på nya besparingar vilket leder till att samtliga länder gör sina egna ad hoc-beslut. Det borde egentligen leda till att vi gick in för ett mer långtgående perspektiv i samarbetet.

Det som vi diskuterade med ministrarna under lunchen i dag var att vi kanske kunde ha de ansvariga för den långsiktiga planeringen och förvaltningen inom ministerierna att sitta samman och dryfta hur våra ambassadsnätverk kommer att se ut om 10-15 år och identifiera möjligheterna till ett mer långtgående samarbete som inte enbart skulle gälla fastighetsterm vilket i dag närmast är fallet.

Den tredje frågan gäller NB8-samarbetet. Vismansrapporten präglas av en sträng kalvinistisk anda av realism. Det öppnar inte för mer långtgående visioner utan håller sig till många förhållandevis små men mycket konkreta steg som ingen kan motsätta sig av tekniska skäl eller av kostnadsskäl.

Om många rapporter och utredningar kan man säga att de låter bra men djävulen finns i detaljerna. Här kan man kanske säga tvärtom. Rapporten väcker inga stora känslor men änglarna kan finnas i detaljerna.

Cristina Husmark Pehrsson (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

President, nordiska vänner!

Det försvarspolitiska samarbetet mellan de nordiska länderna har utvecklats oerhört starkt under de senaste åren. Stoltenberg rapporten är naturligtvis det tyngsta och bästa beviset på detta. Men samarbetet har börjat långt tidigare mellan Sverige och Norge. Något senare anslöt sig Finland och ytterligare lite senare också Danmark.

De nordiska försvarshefarna har identifierat cirka 150 konkreta samarbetsområden som man är i gång med att förverkliga inom ramen för Nordefco. Ambitionen är att ett alltmer integrerat samarbete möjliggör specialisering och arbetsfördelning. Bakgrunden och drivkrafterna till det fungerande samarbetet är naturligtvis i hög grad ekonomiska. Kostnaderna för att anskaffa de alltmer sofistikerade försvarsmaterielen stiger hela tiden, samtidigt som försvaret också drabbas av nödvändiga inbesparingar i alla de nordiska länderna. Det ökade samarbetet är därför rationellt och mycket välkommet och har Nordiska rådets fulla stöd.

Jag vill också uttala mitt stöd för och min tillfredsställelse över ambitionerna att inkludera de baltiska staterna i det nordiska försvarssamarbetet, men inte bara där utan också på de internationella arenorna. Under lunchen träffade Nordiska rådets Presidium utrikesministrarna, och en fråga som där var aktuell och uppe och diskuterades livligt var både försvars- och säkerhetsfrågorna i Arktis och i Östersjön.

Mot bakgrund av det skulle jag till slut, herr president, vilja påminna om vad presidenten sade i öppningsanförandet i går där han bad landets regeringar att överväga om tiden nu inte var mogen för att också inrätta ett gemensamt ministerråd inom utrikes- och försvarsfrågorna. Därför skulle jag till försvarsminister Grete Faremo, som nyss var här uppe, vilja ställa frågan hur hon ser på det.

Trimivi Velliste

Vice president, Baltisk Forsamling

Mr. Chairman! Excellencies! Friends!

In a few hours, a Finnish author of Estonian descent will be awarded this years literary prize of the Nordic Council. During the past year, I have met several west Europeans who have told me that after reading Sofia Oksanens Purge they have at long last really understood what really happened in Estonia, and of course in Latvia and Lithuania, during and after the Second World War.

Yes, artistic painting may sometimes be much more telling than studied academic explanation. Of course, it is no wonder that the Baltic States take the issue of international security and the matter of national defense very seriously.

In the 21st century, it is customary to talk about new security threats, and quite rightly so. International terrorism, among others, is a very serious danger. However, while new threats emerge, this does not necessarily mean that the old ones disappear. There was an alarming example of this in the South Caucasus only two years ago. As we all know, long-term predictions are much more difficult to make than short-term ones.

Mr. Chairman! Fortunately enough, we can admit that we have learnt from history. Nowadays, nations are more united than they were in the past. Co-operation between the five Nordic countries is an excellent example for others, above all for the three Baltic nations. Fundamental and comprehensive institutions such as the NATO and the European Union offer an unforeseen degree of security and stability, but whereas not all Nordic countries belong to both of them, additional effort is needed to get the most out of the historical ties, to get also the added value out of the joint Nordic-Baltic community.

Former ministers of Denmark and Latvia, Mr. Søren Gade and Mr. Valdis Birkavs have written a wise mens report offering a number of clues how to step up Nordic-Baltic integration. Their suggestions are worthy to be followed, including the field of international security and defense, and I am very glad that Mr. Gade is with us today. I would like to thank him and Mr. Birkavs for the work they have done.

Mr. Chairman! Next year, Lithuania, Latvia and Estonia will celebrate the 20th anniversary of their regained independence. Without the assistance of the Nordic countries we would not be where we are today. The Nordic community has made a difference for Estonia, Latvia and Lithuania. Therefore, please allow me, on behalf of the Baltic Assembly, to express our warmest gratitude to the Nordic Council and to all five Nordic nations. Tack!

Skandinavisk oversættelse:

Herr president! Excellenser! Vänner! Om några timmar tilldelas en finsk författare med estniska rötter detta års litteraturpris av Nordiska rådet. Under det senaste året har jag träffat flera västeuropéer som har berättat att efter att ha läst Sofi Oksanens Utrensning har de äntligen verkligen förstått vad som egentligen hände i Estland, och givetvis i Lettland och Litauen, under och efter andra världskriget.

Ja, konstnärliga bilder kan ibland vara mycket mer talande än utforskade akademiska förklaringar. Naturligtvis är det inget under att de baltiska länderna tar frågan om internationell säkerhet och det nationella försvaret mycket allvarligt.

På 2000-talet talar man mycket om nya säkerhetshot, och detta är välgrundat. Bland annat internationell terrorism är en mycket allvarlig fara. Men det att det uppstår nya hot betyder dock inte nödvändigtvis att de gamla försvinner. Detta såg vi ett alarmerande exempel på i Södra Kaukasien för bara två år sedan. Som vi alla vet, är det mycket svårare att göra långsiktiga prognoser än kortsiktiga.

Herr president! Lyckligtvis kan vi medge att vi har lärt oss av historien. I dag är nationer mer förenade än de var tidigare. Samarbetet mellan de fem nordiska länderna är ett utmärkt exempel för andra, framför allt för de tre baltiska länderna. Grundläggande och omfattande institutioner som NATO och Europeiska unionen ger en oförutsedd grad av säkerhet och stabilitet, men eftersom inte alla nordiska länder hör till båda dessa organisationer, behövs det ytterligare insatser för att få ut det mesta av de historiska banden, för att även få ut mervärdet av en nordisk-baltisk gemenskap.

De tidigare danska och lettiska ministrarna, Søren Gade och Valdis Birkavs har skrivit en visemansrapport med ett antal förslag på hur den nordisk-baltiska integrationen kan intensifieras. Deras förslag är värda att följas, inbegripet området för internationell säkerhet och internationellt försvar, och jag är mycket glad över att herr Gade är med oss i dag. Jag vill tacka honom och herr Birkavs för det arbete som de har utfört.

Herr president! Nästa år firar Litauen, Lettland och Estland 20-årsjubileum över att de återfick sin självständighet. Utan hjälpen från de nordiska länderna skulle vi inte vara där vi är i dag. Det nordiska samfundet har gett Estland, Lettland och Litauen ett avgörande stöd. Låt mig därför, på Baltisk församlings vägnar, uttrycka vår varmaste tacksamhet till Nordiska rådet och alla de fem nordiska länderna. Tack!

Alexander Stubb (Samlingspartiet (Saml))

Utrikesminister

Herr president!

Tre punkter på tre minuter!

Den första har med arktiska frågor att göra. Vi anser från Finlands sida, också mina nordiska utrikesministrars kollegor, att de arktiska frågorna är otroligt viktiga och har tagit en ny roll i världspolitiken. I somras lade jag själv ut sex förslag på hur vi borde förbättra det jobbet vi gör i arktiska frågor och jag hoppas att vi kan ta itu med dem. Jag för bara fram två förslag just nu. Det första är det att vi borde ordna ett arktiskt toppmöte med de åtta arktiska länderna. Det andra förslaget är otroligt själviskt, jag anser att Finland borde få ett informationscentrum i arktiska frågor från EU-sidan. Det är intressant och se att länder som Indien och andra har sina strategier i arktiska frågor. Vi måste också ta itu med dem lite starkare.

Punkt nummer två: Stoltenbergs rapport och dess implementering. När vi för ungefär ett och ett halvt år sedan föreslog att Stoltenberg skulle göra en rapport visste vi inte hur bra och viktig rapporten skulle bli. Det är egentligen ett 12 plus ett förslag. Tolv konkreta förslag och ett stort politiskt förslag om samarbete och solidaritet bland de nordiska länderna. Det är en fråga som vi måste tackla inom den närmaste framtiden. Jag tycker att många av de konkreta förslagen som vi såg av Stoltenberg, inte minst det som Erkki Tuomioja hänvisade till med samarbete, med ambassader, är bra och viktiga.

Den sista och tredje punkten har och göra med NB8-samarbete. Jag vill tacka Søren Gade och Birkavs för den ypperligt fina rapporten de skrev och anser att vi borde ha ett mycket långt integrerat samarbete mellan de nordiska länderna och de baltiska länderna. Om vi sätter ihop det som vi har i Stoltenbergs rapport, det som vi har i Birkavs och Gades rapport, så kommer vi redan långt. Jag tycker att det som han som talade före mig hänvisade till att de baltiska länderna celebrerar 20 år av självständighet nästa år skulle vara ett ganska bra startskott för ett fördjupat samarbete mellan nordiska och baltiska länder. Det var på två och en halv minut!

Jonas Gahr Støre (Det norske Arbeiderparti (A)) Utenriksminister

I går var Norge vertskap for møtet i Den nordlige dimensjon - EU, Russland, Norge og Island. Det var et produktivt møte, som slo fast samarbeid på områder som transport, helse, miljø og kultur – et veldig spennende prosjektsamarbeid som forandrer virkeligheten for borgere i det nordlige av Europa. Det understreket at de nordiske landene er ledende i det nord-europeiske regionale samarbeidet. Det er vi som er limet mellom de ulike samarbeidsorganene Arktisk råd, Barentssamarbeidet, Østersjøsamrådet, Den nordlige dimensjon, og nå er vi samlet på Island innenfor rammen av Nordisk Råd.

Dette er noe av det mest nyskapende regionale samarbeidet som skjer i Europa. Det blir hentet inspirasjon fra dette i mange andre deler på vårt kontinent, og det et langt sprang fra de første redegjørelsene om utenriks- og sikkerhetspolitikk i denne sal tidlig på 1990-tallet. Da brøt man tabuet, slik at man kunne diskutere utenriks- og sikkerhetspolitikk og forsvarspolitikk her i Norden. Siden har vi hatt stor utvikling. Nye land har blitt medlemmer av EU, EØS-avtalen har er kommet på plass, EU er utvidet, NATO er utvidet, og om tre uker vil NATO videreutvikle sitt strategiske konsept. Da kommer vi til det spørsmålet som utenriksminister Stubb var inne på, nemlig det 13. forslaget i Stoltenberg-rapporten: Hva med Nordens strategiske konsept og utsikt? Har vi oppdatert hva det vil si at vi er nordiske, solidariske land? Vi har nå et tettere samarbeid om utenriks- og sikkerhetspolitikk enn før, vi ser en integrasjon mellom våre forsvarssystemer, med innkjøp, øvelse og planlegging, vi påtar oss operasjoner i internasjonale sammenhenger, tre av landene samarbeider tett i Afghanistan, og så videre. Et paradoks har vært påpekt: I dag vil et nordisk EU-land ha en større formell solidaritet med et sør-europeisk EU-land enn med Norge. Og Norge vil gjennom NATO ha en større solidarisk forpliktelse med et sør-europeisk NATO-land enn med Sverige og Finland. Det reiser spørsmålet om ikke de nordiske landene må diskutere hva det vil si å ha solidaritet i en moderne tid.

I går undertegnet Storbritannia og Frankrike en omfattende avtale om samarbeid. Der er det en formulering som sier at dersom en situasjon skulle true vitale interesser hos den andre part, vil det selvfølgelig ikke være ubemerket i det andre landet. Jeg tror vi bør ha diskusjoner mellom de nordiske land i de nordiske parlamentariske miljøene og mellom regjeringene om dette spørsmålet, som skal gjøre Norden like moderne på dette området som på alle de andre områdene som våre samfunn representerer.

Paavo Arhinmäki (Vänsterförbundet (vänst) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Hyvä presidentti!

Tässä on puhuttu siitä, miten hyvää yhteistyö Pohjoismaiden välillä on ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Se voisi olla sitä myös Afganistanin politiikan suhteen.

Vasemmistoliitto on ehdottanut, että Suomen sotilaallinen operaatio Afganistanissa muutetaan pikaisesti siviilioperaatioksi. Sotilaalliseen operaatioon käytettävien voimavarojen varat pitäisi ohjata koulujen, terveysasemien ja teiden rakentamiseen. Emme enää osallistuisi Afganistanin sotaan, emmekä olisi osapuoli maan kiihtyvässä ja yhä enemmän siviiliuhreja vaativassa sisällissodassa.

Mielestäni Pohjoismaiden yhdessä, tai ainakin vähintään sotilaallisesti liittoutumattomien Suomen ja Ruotsin, pitäisi yhdessä harkita uudelleen osallistumista Nato-johdolla käytävään Afganistanin sotaan. Korruptoituneen ja vaalivilppiin vaaleista toiseen syyllistyneen Karzain hallituksen keinoitekoisen pystyssä pitäminen mittavan ulkomaalaisen sotavoiman ja usein vääriin käsiin menevän taloudellisen tuen avulla ei ole kestävä poliittikka eikä sellaisen avulla voida luoda vakautta sotien pirstomaan yhteiskuntaan.

Afganistan tarvitsee kipeästi apua, ei aseita. Jos Pohjoismaiden nykyisellään jo varsin mittava sotilaallinen panostus käytettäisiin maan hädässä elävien kansalaisten todelliseen auttamiseen, elintason ja koulutuksen parantamiseen, voisi varsin nopeastikin syntyä kestäviä tuloksia, varsinkin jos olisimme samalla edistämässä dialogien syntyä ja vahvistamassa maan eri heimojen poliittisten ryhmien ja myös maassa toimivien kapinallisten ja Kabulissa nyt valtaa pitävien välillä.

Suomi ja Ruotsi eivät pysty tukemaan rauhanprosessia ja keskustelua kapinallisten kanssa, jos maat samanaikaisesti osallistuvat Afganistanin sisällisotaan yhtä osapuolta tukien. Kaikilla Pohjoismailla tai ainakin Suomella ja Ruotsilla olisi halutessaan mahdollisuus auttaa kääntein aikaansaamisessa Afganistanissa. Tämä vaatii kuitenkin uutta politiikkaa ja ennen kaikkea ensi vaiheessa sen tosiasian tunnustamista, ettei sotilaallista ratkaisua Afganistanin kriisiin ole olemassa eikä sitä myöskään koskaan tule. Mitä pikimmin Pohjoismaat vetävät sotilaansa pois maasta, sitä paremmat edellytykset kriisiin todelliseen ratkaisuun syntyvät.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade president!

Här har vi diskuterat om hur bra det nordiska samarbetet är kring utrikes- och säkerhetspolitik. Samma kunde även gälla Afghanistanpolitiken.

Vänsterförbundet har föreslagit att Finlands militära operation i Afghanistan skall snabbt ändras till en civil operation. De resurser som går åt till den militära operationen borde användas för att bygga skolor, hälsocentraler och vägar. Vi skulle inte längre delta i kriget i Afghanistan och inte heller vara en part i det inbördeskrig som blir allt intensivare och kräver allt fler civila offer.

Enligt mig bör de nordiska länderna eller åtminstone de militärt icke-allierade Finland och Sverige tillsammans åter fundera på sitt deltagande i det Natoledda kriget i Afghanistan. Att konstgjort se till att Karzais korrumperade regering som gör sig skyldig till valfusk från ett val till ett annat hålls flytande med hjälp av en massiv utländsk krigsmakt och ekonomiskt stöd som ofta hamnar i fel händer är inte hållbar politik och med en sådan kan det inte skapas stabilitet i ett samhälle som splittrats av krig.

Afghanistan behöver trängande hjälp, inte vapen. Om de nordiska ländernas redan nu ganska stora militära satsning användes för att verkligen hjälpa de nödställda människorna i landet, att förbättra levnadsstandarden och utbildningen, kunde det mycket snabbt fås till stånd bestående resultat, särskilt om vi samtidigt försökte främja och stärka dialogen mellan stammarna, politiska grupperingarna och även rebellerna i landet och de nuvarande makthavarna i Kabul.

Finland och Sverige kan inte stöda fredsprocessen och diskussionen med rebellerna om de samtidigt deltar i det afghanska inbördeskriget på sidan av en part. Alla nordiska länder eller åtminstone Finland och Sverige har om de så vill en möjlighet att bidra till en vändning i Afghanistan. Detta förutsätter dock ny slags politik och i första skedet framför allt ett erkännande av det faktum att det inte finns en militär lösning på krisen i Afghanistan och att en sådan aldrig kommer att uppstå. Ju snabbare de nordiska länderna drar sina soldater tillbaka från landet, desto bättre förutsättningar att verkligen lösa krisen.

Carl Bildt (Moderata samlingspartiet (M))

Utrikesminister

Herr president!

Det är fel att säga att Sverige är en neutral nation. Vi är en engagerad nation också när det gäller fredsansattningar. Vi deltar i Afghanistan på mandat av FN:s säkerhetsråd, efter uppmaning av FN:s säkerhetsråd, tillsammans med 47 andra nationer. Mandatet förnyades så sent som för två veckor sedan. Man måste värna freden mot dem som vill spränga framtidens möjligheter. Det hjälper vi det afghanska folket med, också på uppmaning från Afghanistans folk självt. Det är den viktiga uppgiften. Där ska vi i Norden också vara stolta över de bidrag som vi har gett till den nya inriktningen av de internationella ansträngningar som lades fast vid Londonkonferensen och senast vid Kabulkonferensen och som kommer att komma till nya uttryck under nya internationella möten under de närmaste veckorna.

Paavo Arhinmäki (Vänsterförbundet (vänst) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Herr president!

Troligen var det fel i översättningen. Jag sade om oallians på finska. Kan man översätta vad jag sade? Jag sade:

Suomi ja Ruotsi ovat liittoutumattomia maita. Se on aivan eri asia kuin "puolueettomia". Puheessaan hän sanoi "liittoutumattomia" maita. Tämä on hyvä korjata, ettei ministerille tule väärää käsitystä siitä, mitä sanoin.

Skandinavisk oversættelse:

Herr president! Troligen var det fel i översättningen. Jag sade om oallians på finska. Kan man översätta vad jag sade? Jag sade:

Finland och Sverige är icke-allierade länder. Det är något helt annat än "neutrala". I sitt tal sade han "icke-allierade" länder. Det är skäl att korrigera detta så att ministrarna inte får fel uppfattning av det jag sade.

Alexander Stubb (Samlingspartiet (Saml))

Utrikesminister

Två snabba anmärkningar. För det första så är Finland inte ett icke-allierat land. Finland är ett land som inte tillhör en militär organisation. Det är en ganska stor skillnad. För det andra vill jag säga till alla att det beslut som Sverige gjorde om Afghanistan var ett praktexempel på hur det nordiska samarbetet fungerar som bäst. Vi diskuterade det här beslutet under flera veckor, vi höll varandra informerade och kom till en bra kompromiss och en bra konsensus mellan Sverige och Finland och förstås mellan de svenska huvudpartierna. Tack.

Erkki Tuomioja (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Meningen är inte att det här ska bli en Afghanistandebatt, men jag tycket att det dock är viktigt att poängtera en sak. Vi, också mitt parti i Finland, har understött och vi har varit med om att ta beslut om att vara i Afghanistan, men samtidigt måste vi erkänna att situationen helt har förändrats och utgångspunkterna då vi gjorde det ursprungliga beslutet håller inte mera. Det betyder att vi, både i Finland och i Sverige, och i samtliga länder kanske måste göra nya bedömningar också. Vi ska inte tänka att det är Sverige eller Finland eller ens europeiska länder tillsammans som avgör vad som händer i Afghanistan och hur den här operationen kommer att lyckas eller misslyckas. Det sker någonstans mellan Pentagon och Vita huset och då är vi bara tvungna att anpassa oss till der.

Bendiks H. Arnesen (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Jeg tror alle er enige om at tross endringene i Europa må vi i Norden ha en god sikkerhetspolitikk. La meg igjen nevne Stoltenberg-rapporten som ble lagt fram i 2009, og som peker på mange områder hvor det kan samarbeides om sikkerhets- og utenrikspolitikk. Her må ikke våre lands forskjellige tilknytninger til NATO og EU være noen barriere. De nordiske landene har noen ulikheter, men mest likhetstrekk. Vi lever i et godt naboskap, og vi har et felles ønske om å ta vare på våre verdier. Her spiller menneskene, bosettinger og våre rike naturressurser en helt avgjørende rolle. Hittil har forsvars- og sikkerhetspolitikken ligget utenfor det tradisjonelle nordiske samarbeidet, men jeg tror vi har mye å hente på så snart som mulig å komme nærmere også på dette området.

De nordiske land er forholdsvis små nasjoner, men sammen har vi en betydelig styrke både økonomisk og på andre måter, slik vi har hørt under denne sesjonen. Et samarbeid om forsvarspolitikk på en del områder vil etter min mening ha synergieffekter som vil gi mer forsvar for pengene og samtidig være mer effektivt.

Jeg er glad for de redegjørelsene jeg har hørt fra flere statsråder her i dag, og jeg hilser velkommen de skritt som allerede er tatt for samarbeid. Men vi må komme videre. Jeg er klar over at dette tar tid, men vi må ha kontinuerlig framdrift.

Jeg er også glad for at dette er spørsmål som også fra fagmilitært hold i Norden blir tatt imot på en konstruktiv måte. Dette gjør at sakene blir enda mer interessante. Ikke minst er punkt 2 i Stoltenberg-rapporten, om nordisk samarbeid om luftovervåking, viktig. Det samme gjelder punkt 3, om et nordisk havovervåkingssystem. Jeg er glad for at Stoltenberg-rapporten har kommet, og jeg tror at det arbeidet som nå er i gang, vil gi resultater både på kort og på lang sikt.

Line Barfod (Enhedslisten (EL) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)**Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson, Dokument 4,5 og 16**

I Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe er vi glade for debatten om øget samarbejde om udenrigs- og sikkerhedspolitik. Vi mener, det er afgørende, at vi arbejder langt tættere sammen i Norden, men vi mener også, at det er afgørende at diskutere, hvad det er, vi arbejder sammen for.

Hvad er det for nogle grundlæggende værdier, vi arbejder for? Der kan findes mange lande rundt om i verden, som gerne vil arbejde tættere sammen, men det afgørende må jo være, hvad det er, vi arbejder for. Og derfor er det vigtigt at holde fast i og også sikre, at vi er enige om, at det grundlag, vi arbejder på, er for at sikre demokrati, for at få respekt for menneskerettighederne. Derfor er det også afgørende, at vi får et klart opgør med de tilfælde, der har været, af medvirken til tortur, og at vi får sikret meget klart, at det ikke kan forekomme igen. Hvis Norden skal nyde respekt ude i verden og skal kunne være med til at virke for fred, er det afgørende, at vi ikke samtidig selv er med til at bryde grundlæggende menneskerettigheder ved at medvirke til tortur.

Vi mener, det er afgørende, at Norden igen kommer til at stå forrest i arbejdet for fred. Derfor har vi fremsat et forslag her i Nordisk Råd om, at vi ikke kun skal se på samarbejdet mellem militær og beredskab, men også skal styrke de nordiske fredsinstitutter, skal styrke arbejdet for at kunne foretage mægling ude i verden i de konfliktområder, der er, for at finde fredelige løsninger på konflikterne i stedet for kun at satse på at skulle sætte ind med militær. Det er trods alt langt bedre, hvis vi kan finde fredelige løsninger. Det er også det eneste, der virker på længere sigt – som det også lige kom frem i forhold til Afghanistandebatten før.

Vi er i vores gruppe imod at lave militær oprustning. Derfor er vi også imod punkt 22 i NB8-rapporten, som handler om at opruste militært. Vi synes langt hellere, man skal opruste det civile beredskab. Vi har diskuteret længe i Nordisk Råd - også i dag - at vi har brug for at opruste i forhold til søredning. Vi har brug for at opruste i forhold til miljøkatastrofer, i forhold til ekstreme vejr-situationer, som vi på grund af klimaforandringerne får flere og flere af, i forhold til cyberangreb på vigtige samfundsfunktioner som vores vandforsyning, energiforsyning og så videre. Der er mange steder, hvor vi har brug for oprustning. Så mener vi altså også, at der er et punkt, som man helt glemmer i de her fine rapporter, og det er det folkelige engagement. Hvis vi for alvor skal kunne få et godt beredskab for vores befolkninger, men som også kan støtte andre steder i verden, er det afgørende med det folkelige engagement, som også altid har kendetegnet det nordiske – i forhold til fredsarbejde og udviklingsarbejde, som jo også er med til at skabe bedre vilkår ude i verden, men også helt konkret i forhold til beredskabet, også for vores egne befolkninger. Derfor mener vi, det er afgørende, at det kommer med i den videre udvikling af et tættere samarbejde på udenrigs- og sikkerhedsområdet, at man også har både fredsarbejdet og det folkelige engagement i udenrigs- og sikkerhedspolitik med.

Lyly Rajala (Samlingspartiet (Saml) - Den Konservative Gruppe)

Arvoisa puheenjohtaja!

Taitaa olla niin, että suomalaiset ministerit kerkisivät luikkia pois täältä.

Otan ihan erilaisen näkökohdan. Minä olen Suomen eduskunnan ainoa merimies, ollut kolmella vuosikymmenellä merillä. Täällä otettiin meripuolustus esille. Suomi on toistaiseksi, ennen kuin Islanti liittyy EU:hun, Euroopan unionin kaukaisin saari.

Meripuolustuksesta puhuttiin äsken. Mitähän meille tapahtuu, kun meille tulee maailman kovin rikkidirektiivi vuonna 2015? Millähän nuo meidän puolustussotalaivamme liikkuvat sen jälkeen?

Tämä on myöskin elinkeinopoliittisesti äärettömän ankara asia, sen haluan tuoda kaikille julki. Suomen kuljetuskustannukset tulevat nousemaan merenkulun osalta 3050 prosenttia, ja kun ajatellaan, että Suomen viennistä 90 prosenttia ja tuonnista 70 prosenttia kulkee laivoilla, meillä on odotettavissa tunkkainen tulevaisuus.

Skandinavisk översættelse:

Ärade ordförande!

Det verkar som om de finländska ministrarna hann smita sin väg härifrån.

Jag vill ta upp en helt annorlunda aspekt. I Finlands riksdag är jag den enda sjömannen, jag har varit på sjön under tre decennier. Här nämndes sjöförsvaret. Innan Island kommer med i EU är Finland än så länge den avlägsnaste ön i Europeiska unionen.

Sjöförsvaret diskuterades just. Vad måste ske när vi får världens striktaste svaveldirektiv år 2015? Med vad går våra försvarsfartyg efter det?

Detta är en ytterst bister fråga även näringspolitiskt - det vill jag göra klart för alla. Inom sjöfarten kommer de finländska transportkostnaderna att öka med 30 - 50 procent och när man beaktar att 90 procent av exporten från och 70 procent av importen till Finland transporteras med fartyg, har vi en tung framtid framför oss.

Carl Bildt (Moderata samlingspartiet (M))**Utrikesminister**

Herr president! Det är en replik till Line Barfod som använde uttrycket upprustning. Det som det handlar om är omrustning, egentligen för två ändamål. Det ena är att vi ska kunna möta nya risker och nya utmaningar i vårt eget närområde som är av en långt bredare natur än bara att möta ett militärt angrepp. Här är samverkan nyckeln till att vi ska bli mer effektiva.

Det andra är omrustning för att kunna delta i freds- och stabilitetsoperationer i andra delar av världen. Det har varit i Balkan. Det kan vara i Afrika. Det är i Afghanistan. Då ska vi i samverkan med politiska och diplomatiska insatser visa att de nordiska nationerna verkligen är fredsnationer, men att vi kan operera över hela det spektrum som framgångsrika freds- och stabilitetsoperationer faktiskt förutsätter. Den omrustningen ligger i vårt intresse och gör oss till starkare fredskrafter i världen.

Line Barfod (Enhedslisten (EL) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Man kan selvfølgelig godt kalde det omrustning i stedet for oprustning, men når det, der opfordres til, er, at man skal opruste, at man skal bruge flere penge på den militære del, så betragter jeg det altså som en oprustning.

Jeg mener, at vi skal bruge det, at vi ikke i dag har nogen risiko for, at der sker en militær invasion af vore lande - det var også konklusionen på Østersøforsamlingen i Åland for nylig, at der ikke er nogen, der forventer, at der kommer en militær invasion af vore lande. Derfor har vi mulighed for at bruge nogle af de midler, vi ellers har brugt på at have et stort forsvar mod en militær invasion, på dels at kunne gå ud og hjælpe til ude i verden, dels i høj grad at kunne sikre det civile beredskab. Og der er budskabet fra vores gruppe, at vi mener, det er nødvendigt at tænke fred og beredskab med ind i det øgede udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde blandt de nordiske lande og ikke kun fokusere på det militære.

Paavo Arhinmäki (Vänsterförbundet (vänst) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Arvoisa presidentti! Pohjoismaat ovat aina olleet suurvaltoja rauhanturvaamisessa, löytämässä rauhaa hakevien kriisiosapuolten välille rauhaa. Niin pitää olla jatkossakin. Pohjoismaiden pitää olla rauhanturvaamisen suurvaltoja, mutta pitääkö Pohjoismaiden olla jatkossa osapuolia sisällissodassa? Minun mielestäni ei pidä olla, ja tämänhetkinen varustautumispolitiikka esimerkiksi Suomessa nimenomaan tähtää ei rauhanturvaamiseen vaan sotimiseen. Mistä muusta esimerkiksi kertoo se, että Hornet-hävittäjiin hankitaan miljardilla eurolla ilmasta ammuttavat hyökkäysaseet? Mistä lähtien Horneteista ammuttavilla pommeilla on turvattu rauhaa? Tästä pitäisi meidän tehdä selkeä linjaero. Me olemme rauhanturvaajia, emme sotaosapuolia.

Skandinavisk översættelse:

Ärade president! De nordiska länderna har alltid varit stormakter inom fredsbevarande verksamhet, i att finna fred mellan parter i en kris. Så bör det vara även i framtiden. De nordiska länderna bör vara

stormakter inom fredsbevarande verksamhet men bör de nordiska länderna vara parter i ett inbördeskrig i fortsättningen? Enligt mig bör svaret vara nej men till exempel i Finland syftar den nuvarande upprustningspolitiken uttryckligen inte till att bevara fred utan att föra krig. Varför annars skulle man till exempel satsa en miljard euro i attackvapen som skjuts från luften från Hornetplan? När har bomber som skjuts från Hornetplan tryggt freden? Här bör vi dra en klar skiljelinje. Vi är fredsbevarare, inte parter i krig.

Árni Þór Sigurðsson (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Bare noen få ord i tillegg til det som mine kolleger fra Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe allerede har vært inne på.

Jeg vil takke for redegjørelsen fra de nordiske utenriksministrene og si at det som jeg er spesielt fornøyd med, er den oppmerksomheten som rettes mot nordområdene og de arktiske spørsmål.

Man kan si at Nordisk råd ganske lenge har rettet blikket mot øst og sørøst de siste årene. Det er kanskje ikke så merkelig i og for seg, tatt i betraktning den utviklingen som har foregått i nabolandene i Baltikum og Øst-Europa de siste årene. Noen kaller det en skandiosentrisk retning innen Nordisk råd.

Nå ser vi at vi står overfor store utfordringer i nord. De arktiske områdene kan være en indikator for de globale klimaendringene vi ser. Det vil følge store aktiviteter i området. Det innebærer at naturressursene ikke minst energiresursene blir lettere tilgjengelige, og det får følger for det sårbare havmiljøet i nord. Jeg vil derfor understreke at jeg synes at det er viktig at Nordisk råd og de nordiske land retter blikket ganske kraftig mot dette området.

Jeg vil gjerne peke på noen punkter i Stoltenberg-rapporten som jeg synes er viktige. Det er punkt seks om nordisk samarbeid om arktiske spørsmål, det er punkt tre om et nordisk havovervåkingssystem og punkt fire om en maritim innsatsenhet, og også punkt otte.

Nordområdene blir den viktigste pilaren i islandsk utenrikspolitikk i årene som kommer. Jeg mener det er viktig for oss at vi satser på miljø- og ressursutviklingen der. Den må være på en bæredyktig måte. Vi må kjempe mot militarisering av nordområdene, og vi skal jobbe for solidaritet. Der er jeg enig med dem som allerede har snakket om det.

Jeg tror det var Jonas Gahr Støre som snakket om solidaritet i samband med EU, innenfor EU, innenfor NATO, og så videre. Ja, vi trodde mange at medlemskapet i NATO skulle sikre solidaritet. Det hjalp ikke Island veldig mye da Storbritannia anvendte antiterrorloven mot Island. Jeg kan ikke huske at de andre nordiske NATO-landene protesterte sterkt noe de kunne ha gjort, i hvert fall oralt.

Jeg vil gjerne spørre utenriksministrene om de anser at parlamentene og parlamentarikerne kan spille en større rolle i utformingen av nordområdepolitikken og oppfølgingen av Stoltenberg-rapporten i årene som kommer.

Lene Espersen (Det Konservative Folkeparti (KF))

Udenrigsminister

På det spørsmål vil jeg gerne svare, at jeg mener, det er helt afgørende, at parlamentarikerne i samtlige medlemslande bliver inddraget. Der er jo mange måder at indrette sig på, også nationalt. I Danmark har vi en tradition for at lave redegørelser og have årlige debatter, der handler om, hvad det er, vi vil på et politisk område, men det er selvfølgelig til dels bagudskuende og også lidt fremadskuende. Det er selvfølgelig et af de instrumenter, man kan benytte, men jeg mener, at det er helt afgørende med den stigende betydning, som ikke mindst det arktiske område får globalt set, at der fortsat er en stærk forankring i parlamenterne i diskussionen om, hvad det så er for initiativer, der skal tages.

Jeg vil sige, at jeg holder de komitéer i det danske parlament, blandt andet Udenrigspolitisk Nævn, hvor jeg kommer, løbende orienteret om de initiativer, som vi fra dansk side tager, og jeg kan kun opfordre til, at man har en debat om det. For næste år til maj forventer vi jo, at der i Nuuk kan blive indgået en

juridisk forpligtende aftale om søredning, som kommer til at have stor positiv betydning for hele vores område. Så parlamentarikere skal inddrages, og hvert land må gøre det på den måde, man synes er bedst. Men det er en forudsætning for at have demokratisk legitimitet.

Árni Þór Sigurðsson (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Jeg er helt enig med utenriksminister Espersen i at det er viktig at parlamentarikerne har en rolle å spille. De enkelte nasjoners parlamenter og utenrikskomiteene i parlamentene har selvfølgelig mulighet til å innkalle sine respektive ministre, men jeg synes vi kanskje mangler et forum for dette innenfor Nordisk Råd. Vi har jo forskjellige utvalg innenfor Nordisk Råd som behandler forskjellige temaer. Det har vi egentlig ikke på det utenriks- og sikkerhetspolitiske området. Det er ikke så veldig lenge siden det var tabu å snakke om utenriks- og sikkerhetspolitikk i Nordisk Råd. Så kanskje vi burde tenke på å få et slikt forum for å diskutere disse sakene med utenriksministrene og forsvarsministrene i årene som kommer.

Isabella Jernbeck (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Herr president!

Jag har tre frågeställningar som jag tänker att vi måste fundera över när det gäller det kanske viktigaste nordiska samarbetet, nämligen det försvars- och säkerhetspolitiska. Det första gäller solidaritetsklausulen där vi likt de tre musketörerna är alla för en och en för alla. Där har just Sverige uttalat att vi ska ställa upp i vårt närområde i händelse av ett angrepp, och vi förväntar oss också att det är ömsesidigt. Finns viljan? Ja, det tror jag. Är det någon garanti? Nej, det är det inte. Därför undrar jag hur vi ska göra den här solidaritetsklausulen trovärdig mellan de nordiska länderna.

Den andra frågan gäller en utveckling av det nordiska samarbetet som vi alla skulle tjäna på, men går det att göra så länge inte alla är medlemmar i Nato? Jag vet inte. Oavsett om Sverige och Finland blir medlemmar i Nato eller inte tror jag att det kommer att bli ett ökat krav från USA att Norden borde klara sig själv med tanke på den militära kapacitet och de resurser vi har. Krav kommer att ställas därifrån på att vi ska öka det samarbetet och faktiskt kunna ställa upp för varandra i händelse av ett angrepp och inte lita på att USA hjälper till.

Det tredje gäller hur vi verkligen kunde visa handlingskraft i den här samarbetsviljan och sätta ned foten. Det vore väl att implementera ett förslag från Stoltenbergrapporten. Jag tänker då speciellt på luftpatrullering över Island och även över Baltikum. Där skulle vi kunna visa att vi kan göra verklighet av den här viljan. Eftersom jag är lite tveksam till hur vi ska kunna arbeta med de här frågorna stöder jag Cristina Husmark Pehrssons tankar om ett ministerråd för utrikes- och försvarsfrågor. Vill vi visa något mer än vilja och göra verklighet av viljeinriktningen tror jag att det är en väg att gå.

Jonas Gahr Støre (Det norske Arbeiderparti (A))

Utenriksminister

Jeg synes det var et interessant innlegg, som reiste noen av spørsmålene rundt hva nordisk solidaritet er. Den debatten mener jeg bør pågå i nordiske organer, i nasjonale organer og i nasjonalforsamlinger.

Nordisk råds organisering av sitt arbeid skal vi som regjeringer ikke ha bestemte oppfatninger om. Jeg vil på vegne av utenriksministrene bare si at jeg tror vi har opplevd å ha en veldig viktig samtalepartner i Presidiet. Det er et organ i denne forsamling som stiller med god tid og veldig klare meninger når de med jevne mellomrom møter utenriksministrene.

Debatten avslutades. Rådet beslöt att lägga Dokumenterne 4, 5 og 16 till handlingarna.

Helgi Hjörvar (Samfylkingin (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Presidiets talsmand, A 1503/presidiet

Ágætu þingfulltrúar.

Ástæða þess að ég kýs að fjalla um þá tillögu sem hér liggur fyrir á íslensku er annars vegar sú að hún á uppruna sinn hjá íslensku landsdeildinni í Norðurlandaráði og hins vegar sú að hún snýr að málefnum

sem varða okkur miklu á Íslandi. Hún er einnig í tengslum við það sem við höfum rætt á þinginu núna og eins á síðasta þingi og á fundum okkar í forsætisnefnd með utanríkisráðherrunum, sem ég vil þakka sérstaklega fyrir, þeir fundir hafa verið innihaldsríkir og góðir. Þar höfum við rætt um Stoltenberg-skýrsluna sem er mikið fóður í umræðu um öryggis-, varnar- og utanríkismál á Norðurlöndum.

Um leið og við lofum öll Stoltenberg-skýrsluna fyrir það hve góð hún er þá er það auðvitað þannig að í heiminum er mikið af góðum skýrslum. Það sem skiptir máli þegar skýrslurnar eru fengnar er að fylgja þeim eftir. Sú tillaga sem forsætisnefndin hefur meðhöndlað frá Íslandsdeildinni í Norðurlandaráði lýtur að því að þrýsta á ríkisstjórnirnar og hvetja þær til að fylgja eftir þeim þáttum sem lúta sérstaklega að samfélagsöryggi. Þar dró Íslandsdeildin sérstaklega fram þætti nr. 4 og nr. 8 í skýrslunni. Það eru annars vegar tillögurnar sem varða björgunarsamstarf á höfunum í norðri. Það var mjög til umfjöllunar á fundi okkar með utanríkisráðherrunum og er öllum mikið áhyggjuefni. Æ stærri skip með æ fleiri farþega sigla á nýjum hafsvæðum allt í kringum okkur, hafsvæðum sem eru ókönnuð og þar sem aðstæður eru afar hættulegar.

Það er fagnaðarefni að danski utanríkisráðherrann, sem veitt hefur utanríkisráðherrunum forustu þetta árið, tilkynnti á fundi Norðurskautsráðsins í Brussel í september að við mættum vænta þess að skuldbindandi samkomulag um samstarf í björgunarmálum yrði undirritað á fundi Norðurskautsráðsins í maí næstkomandi. Það leysir málið auðvitað ekki fyllilega því að enn skortir mjög á að við höfum þau tæki og töl til reiðu sem þarf til að takast á við aukna umferð og hættu hér á höfunum.

Hinn punkturinn sem Íslandsdeildin tók sérstaklega upp er hamfarabjörgunarsveit, katastrofe-enhet, en samstarf okkar Norðurlandanna um að hafa viðbragðssveit við hamförum er gott dæmi um praktískt og mikilvægt samstarf þar sem við getum saman skilað meiri árangri hraðar í aðstæðum þar sem hraði, styrkur og effektivitet skiptir öllu og getur ráðið um líf eða dauða fólks. Forsætisnefndin tók málið til jákvæðrar meðhöndlunar en leggur einnig sérstaka áherslu á þann þátt í skýrslu Stoltenbergs sem lýtur að samstarfi í utanríkisþjónustunni, samstarfi um sendiráð. Það var það sem fyrst var tekið upp á fundi okkar með utanríkisráðherrum því að við lifum jú á niðurskurðartímum í opinberum útgjöldum. Það er sannfæring forsætisnefndarinnar að veruleg tækifæri séu til að spara og hagræða án þess að það þurfi að bitna á þjónustunni með því að við leggjum saman í sendiráðastarfsemi og í representasjón í löndum víðs vegar um heiminn.

Það er því tillaga forsætisnefndarinnar, sem hér liggur fyrir, að þingið hvetji ríkisstjórnirnar til þess að hraða því að láta aðgerðir fylgja þeim tillögum sem eru í Stoltenberg-skýrslunni er lúta sérstaklega að samfélagsöryggi.

Skandinavisk översättning:

Bästa sessionsdeltagare.

Anledningen till att jag väljer att tala om det här förslaget på isländska är dels att det ursprungligen kommer från Nordiska rådets isländska delegation, dels att det berör frågor som är av stor betydelse för oss på Island. Förslaget hör också ihop med vad vi har diskuterat på sessionen nu, liksom på föregående session och på våra möten i presidiet med utrikesministrarna, vilka jag särskilt vill tacka. De mötena har varit innehållsrika och givande. Vi har diskuterat Stoltenbergrapporten, som är ett stort inlägg i debatten om säkerhets-, försvars- och utrikesfrågor i Norden.

Samtidigt som vi alla berömmar Stoltenbergrapporten för dess förtjänster, finns det naturligtvis många bra rapporter i världen. Det som är viktigt när en rapport tas emot är att den efterföljs. Det förslag som Presidiet har behandlat från Nordiska rådets isländska delegation handlar om att påverka regeringarna och uppmuntra dem att efterfölja de delar som särskilt berör samhällssäkerhet. Den isländska delegationen poängterade där särskilt punkt nr fyra och åtta i rapporten. Det är bland annat förslagen om räddningssamarbete på haven i norr. Detta diskuterades mycket på vårt möte med utrikesministrarna och är något som alla prioriterar. Allt större fartyg med allt fler passagerare trafikerar nya havsområden i vår närhet, havsområden som inte är undersökta och har ytterst farliga förhållanden.

Det var glædjande att Danmarks utrikesminister, som har lett utrikesministrarnas arbete under året, på Arktiska rådet's möte i Bryssel i september meddelade att vi kan vänta att ett bindande avtal om samarbete i räddningsfrågor kommer att undertecknas på Arktiska rådet's möte i maj. Detta löser naturligtvis inte frågan fullständigt, eftersom vi fortfarande saknar beredskap med utrustning och material som krävs för att möta den ökade trafiken och riskerna på våra hav.

Den andra frågan som den isländska delegationen har tagit upp är katastrofräddning. De nordiska ländernas samarbete kring en beredskapsenhet för katastrofer är ett bra exempel på ett praktiskt och viktigt samarbete där vi tillsammans snabbare kan uppnå bättre resultat i situationer där snabbhet, styrka och effektivitet betyder allt och kan vara avgörande för människors liv eller död. Presidiet behandlade frågan positivt men lägger även särskild vikt vid den del av Stoltenberg-rapporten som handlar om utrikespolitiskt samarbete, samarbete om ambassader. Det var det första som avhandlades på mötet med utrikesministrarna, eftersom vi ju lever i tider av offentlig nedskärning. Presidiet är övertygat om att det finns goda möjligheter till besparingar och rationaliseringar utan att servicen behöver drabbas genom att vi slår ihop vår ambassadverksamhet och representation runt om i världen. Presidiet's föreliggande förslag är därför att sessionen ska uppmuntra regeringarna att driva på åtgärder i enlighet med de förslag i Stoltenberg-rapporten som särskilt berör samhällssäkerhet.

Ólína Þorvarðardóttir

Formand for Vestnordisk Råd

Vestnordisk Råd har i en årrække opfordret til et forstærket redningssamarbejde i Nordatlanten. Derfor fejrer vi det foreliggende forslag om at forstærke det nordiske samarbejde om samfundssikkerhed, som uden tvivl vil gøre det muligt at få mere ud af de ressourcer, som landene samlet bruger på området. Mangelen på tilstrækkeligt beredskab i Nordatlanten har bekymret rådet, specielt efter at USA trak sine styrker og redningskorps hjem fra Island i 2006. Der er risiko for, at et forlis i dag kunne udvikle sig til en enorm miljømæssig eller menneskelig katastrofe.

Skibstrafikken stiger i regionen, nye sejlruiter åbnes, der er stigende økonomisk aktivitet, og antallet af cruiseskibe stiger. Så alt tyder på, at trafikken fortsat vil stige i fremtiden, ikke mindst på grund af øget udnyttelse af ressourcer i Arktis samt nye sejlruiter. Der er selvfølgelig tale om en sag af yderste interesse ikke bare for de nordatlantiske kystlande, men også for alle lande, hvis virksomheder deltager i økonomisk aktivitet i området, eller hvis borgere rejser som turister i området.

Vi mener derfor, at det ikke kan vente med i fællesskab at finde løsninger på beredskabssituationen, lave fælles øvelser samt at styrke landenes samarbejde og koordination for at kunne reagere på en tilfredsstillende måde.

Jeg vil her til sidst lige orientere jer om, at Vestnordisk Råd deltager i et projekt med de vestnordiske frivillige beredskaber og NORA om at forstærke de vestnordiske frivillige beredskabers samarbejde. Tak for ordet.

Siv Friðleifsdóttir (Framsóknarflokkurinn (F) - Midtergruppen)

Den islandske delegasjonen har i sin helhet og tverrpolitisk lagt frem et medlemsforslag om et forsterket nordisk samarbeid angående samfunnsikkerhet, slik det ble påpekt i Stoltenberg-rapporten. Forslaget har så blitt behandlet i Presidiet slik som Helgi Hjörvar sa her nettopp.

Sikkerheten for trafikken til sjøs er høyaktuell, og det er meget viktig at man påskynder det nordiske samarbeidet angående samfunnsikkerheten. Vi må forhindre ulykker i Nordatlanten og i Arktis. Men vi må også ha beredskap og planer om hvordan vi gjør tingene raskest mulig når vi får ulykker. Og jeg sier når, ikke hvis. Det sier jeg fordi vi her på Island som i de andre landene her oppe i Nord-Atlanten, kan se at vi på grunn av klimaforandringer og også økning i turisme, får flere og flere cruiseskip hit. Vi får nå over 100 cruiseskip til Island. De fleste kommer til Reykjavik og Akureyri, men de kommer også til andre havner her. I fjor var det 72 000 passasjerer. I de siste årene har denne trafikken økt 15-20 prosent. Disse skipene seiler så videre til Grønland, Svalbard, Jan Mayen og til andre steder her i nord. Dette

dreier seg om store områder. Jeg tror at Island har ansvaret for rundt to millioner kvadratkilometer. Det er et kjempestort område. Og på ett skip kan det være mer enn 1.000 passasjerer.

Så spørsmålet er: Hva hvis det skjer en ulykke - og nå sier jeg hvis? Et skip kan støte på is, eller det kan være åpen brann, så hvordan redder vi 1.000 svømmende mennesker? Det er spørsmålet. Hvordan gjør vi det? Det ville jo være en katastrofe. Men det er det synet vi må ha foran oss. Svaret er ikke enkelt. De land som ligger her oppe i nord, klarer ikke dette selv, så man må ha en avtale på plass. Jeg vet at man nå arbeider med å få til en internasjonal avtale om et samarbeid angående sjøredding i det arktiske området. Men det samarbeidet må påskyndes, og det må være på plass så fort som mulig. For det er ingen politiker, ingen, som vil være ansvarlig for ikke å kunne hjelpe folk i en slik situasjon.

Debatten avslutades. Presidiets rekommandation i anledning av A 1503/presidiet blev godkänd och Rek. 13/2010 blev sålunda antagen.

---

11. Jämställdhet i Norden

Dagfinn Høybråten övertog ledningen av förhandlingarna.

Dokumentation:

- Ministerrådsförslag om nordisk likestillingspolitisk samarbete 2011 – 2014 (B 268/medborger)
- Ligestillingsredegørelse (Dokument 15)
- Udvalgsförslag om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger)
- Årlig skriftlig redegørelse om initiativer og innsatser til å bekjempe menneskehandel (Dokument 9)

Ändringar till närvarolistan:

Det anmäldes att Lars Hjälmered ersätter Cristina Husmark Pehrsson från kl. 16.15 och resten av sessionen.

Rådet beslöt att fastsätta närvarolistan i enlighet härmed.

Ministerrådsförslag om nordisk likestillingspolitisk samarbete (B 268/medborger)

Nordisk Råd rekommenderar Nordisk Ministerråd,

at gennemføre "Ministerrådsförslag om Nordisk likestillingspolitisk samarbete 2011 – 2014" samt indarbejde Medborger- og Forbrugerudvalgets bemærkninger om, at nultolerancen overfor kønsrelateret vold bør udstrækkes til også at gælde andre former for vold f.eks. hate crimes, som er rettet mod særlige udsatte grupper

Udvalgsförslag om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger)

Nordisk Rådet rekommenderar Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en mangfoldighedspolitik indenfor det nordiske samarbejde. En mangfoldighedspolitik skal omfatte ligestilling og ligebehandling med hensyn til køn, etnisk oprindelse, religion, tro, handicap, alder og seksuel orientering

Stefan Wallin (Svenska Folkpartiet (sv))

Jämställdhetsminister , B 268/medborger og Dokument 15

Ärade ordförande nordiska vänner, kolleger Ministerrådsförslag om flerårigt samarbetsprogram för jämställdhet.

Jag har den stora glädjen i dag att som finländsk jämställdhetsminister presentera för er förslaget till det nya fleråriga programmet för jämställdhetspolitiskt samarbete i Norden. Arbetet med programmet har inletts år 2009 och det har behandlats på samtliga ämbetsmannakommittémöten år 2010. Det nya programmet utgör en fyraårsplan i stället för en femårsplan som tidigare.

Historien har kanske lärt oss att alla femårsplaner inte alltid har lyckats, det låter mycket bättre med fyraårsplaner. Detta för att undvika att samma ordförandeskapsland ensamt ska behöva arbeta och ansvara för utvecklingen av programmet. Vi föreslår dessutom en lägesutvärdering av de prioriterade temana så att det är möjligt för Nordiska ministerrådet att omprioritera och vid behov också lägga om kursen, om orsak finns. Titeln på det nya fyraåriga samarbetsprogrammet avspeglar framtida jämställdhetspolitiska utmaningar i Norden och våra närområden. Det kommer självfallet att översättas till de fem nordiska språken och till engelska. Det nya fyraåriga samarbetsprogrammet heter: Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle.

De prioriterade temana för 2010-2014 används som tidigare för utvecklande av aktiviteter i ordförandeskapens årliga handlingsplaner. Vi har ändå valt att inkludera två genomgående och tvärgående teman, vilket möjliggör att vi nu kan igångsätta aktiviteter som sträcker sig över mera än en

ordförandeskapsperiod. Temana integreras i de övriga prioriterade områdena och samarbetsavtalen. De kommer att fokusera på: 1) Integrering av ett köns- och jämställdhetsperspektiv och 2) Aktivt manligt deltagande. Avsikten är att de överordnade temana på bästa möjliga sätt blir förankrade genom olika, så många som möjligt, aktörers engagemang. Därför bad Nordiska ministerrådets sekretariat i samband med beredningen av samarbetsprogrammet de fem nordiska länderna och de tre självstyrelseområdena att inbjuda relevanta utomstående aktörer att delta i processen.

Representanter för det civila samhället och andra relevanta aktörer har alltså haft en möjlighet att lämna temaförslag till nordiska jämställdhetspolitiska myndigheter för vidarebehandling i Nordiska ministerrådets officiella organ. Dessutom har Nordiska ministerrådets sekretariat självt tagit kontakt med och fått kontributioner från Nordiska Institutet för kunskap om kön, NIKK, Nordiskt Innovationscenter NICE, Nordiska rådets Medborgar- och konsumentutskott samt EU:s jämställdhetsinstitut i Vilnius. Till slut förde NMR:s sekretariat en dialog med ministerrådets kontor i de tre baltiska länderna, nordvästra Ryssland, Nordiska ministerrådets sekretariat, det civila samhället och frivilligsektorn i Baltikum för att befästa de aktuella samarbetsrelationerna. De prioriterade temana godkänns därefter av de nationella jämställdhetsmyndigheterna i de tre baltiska staterna och av de lokala politiska myndigheterna i S:t Petersburg.

För att integrera de tematiska prioriteringarna på bästa möjliga sätt delas de in i tre samhällskonstellationer: 1) De fem nordiska länderna och de tre självstyrelseområdena, 2) De tre baltiska länderna och 3) Nordvästra Ryssland. Detta görs i syfte att anpassa temana och därmed aktiviteterna till de lokala förhållandena. Förslag till möjliga och aktuella aktiviteter inom de tre samarbetsområdena ingår i det nya samarbetsprogrammet. Samarbetet i Norden omfattar de fem nordiska länderna samt de tre självstyrelseområdena. De aktiviteter som inleds tifrån de överordnade temana anpassas så att de beaktar utmaningarna i självstyrelseområdena och andra utkantsområden i Norden. De prioriterade temana för det nordiska jämställdhetsarbetet är: 1) Jämställdhet på arbetsmarknaden, 2) Jämställdhet inom utbildning, 3) Kön, etnicitet och jämställdhet samt 4) Nolltolerans mot könsrelaterat våld. Samarbetet med de tre baltiska länderna karaktäriseras av att följande teman prioriteras: 1) Jämställdhet på arbetsmarknaden, 2) Jämställdhetsundervisning, 3) Jämställdhet i det offentliga rummet och i medierna samt 4) Nolltolerans mot könsrelaterat våld. Samarbetet med nordvästra Ryssland karaktäriseras genom att prioritera två teman: 1) Jämställdhetsundervisning och 2) Nolltolerans mot könsrelaterat våld.

Med dessa ord vill jag avrunda min presentation av det nya samarbetsprogrammet och de visioner Nordiska ministerrådet vill få igenom i sin strävan att främja jämställdheten i Norden. Jag är övertygad om att vi med det nya fyraåriga programmet för jämställdhetssamarbete skapar en klar fokus och ett framgångsrikt samarbete som kan medverka till att lösa jämställdhetsproblem som förekommer i Norden. Vi måste komma ihåg, att könsperspektivet förbättrar vårt arbete i alla sektorer, inte bara när det gäller jämställdhetspolitiken.

Ligestillingsredegørelse: Ministerrådet för jämställdhet har av Nordiska rådet fått i uppdrag att redogöra för hur det står till med jämställdheten mellan könen inom det nordiska samarbetet. Jämställdhet mellan könen gäller såväl pojkar och flickor som kvinnor och män, båda könen.

Vi i Norden har upplevt att båda könen bidrar till ett jämställt samhälle med sina resurser och begåvningar. Vi har kunnat tillvarata alla de goda krafter och talanger som finns i hela befolkningen – på global nivå är vi som kan göra så dock väldigt få. Men vi har klarat av att ha både ett högt kvinnligt arbetsmarknadsdeltagande och mycket högre fertilitet än de flesta andra länder och regioner som vi kan jämföra oss med. De huvudsakliga orsakerna till detta är att vi har lyckats utveckla goda välfärdssystem och rättvisa demokratiska samhällen. Men vi bör vara på vår vakt: Det finns fortfarande många uppgifter att ta itu med i jämställdhetsarbetet. Jämställdhetsfrågorna är viktiga inte bara ute i världen men också i vår egen lilla värld i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet. Om vi vill vidareutveckla jämställdheten är det av stor vikt hur jämställdhet genomförs i det nordiska samarbetet. Man har därför beslutat att samtliga sektorer ska integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet.

Alla fackministerråd ska intill år 2012 ha identifierat och integrerat relevanta jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet. Om vi betraktar Nordiska ministerrådets avdelningar så diskuteras och prioriteras jämställdhet dock inte tillräckligt på flera avdelningar. Ett omnämnande av prioritering av jämställdhet är långt ifrån tillräckligt. Behandlingen av jämställdhetstemat i det danska ordförandeskaps- och sektorsprogrammet för 2010 tecknar en liknande bild. Dessa är tendenser som man ska råda bot på. Vi ska som politiker fästa uppmärksamhet på arbetet att integrera jämställdhetsperspektivet. Det är alltså likaså viktigt att profileringen av våra samarbetsorganisationer är i överensstämmelse med våra prioriteringar och beslut. Vi ska nog som ministrar be att våra tjänstemän noga följer arbetet och varslar oss om någonting förefaller gå i fel riktning. Om vi gör detta kommer vi närmare de mål som är uppställda för år 2012. Samtidigt ska vi också se till att det nordiska samarbetet framstår som det fyrton för jämställdhet som vi alla önskar att det ska vara.

Därför är jag glad över att Ministerrådet för jämställdhet har påpekat vikten av att köns- och jämställdhetsperspektivet också ska uppmärksammas i Nordiska ministerrådets omfattande globaliseringsperspektiv. Det är också glädjande att Nordiska ministerrådet har utarbetat en statistisk översikt om mäns och kvinnors representation, som belyser könsfördelningen i de olika fackministerrådena, de nordiska samarbetsinstitutionerna och ämbetsmannakommittéerna samt i Nordiska ministerrådet. Det framgår av jämställdhetsredogörelsen att man gjort framsteg när det gäller att uppnå en jämn könsrepresentation i de nordiska ministerråden. De nordiska ministerråden är i regel könsbalanserade i förhållande till målsättningen om en jämn könsfördelning på 40/60 procent. Detta gäller också Nordiska rådet, ämbetsmannakommittéerna och de nordiska institutionerna och samarbetsorganisationerna, där representationen av män och kvinnor genomgående är jämn. I Nordiska ministerrådets sekretariat ses dock en svag överrepresentation av kvinnor. Likaså har delmålet om att få en större representation av män bland arbetsgruppernas koordinatörer inte nåtts. Det finns en snedvridning där som man ska försöka rätta till. Ministerrådet för jämställdhet har dock under strategiperioden 2006 - 2010 haft stor framgång med en strategi som fokuserar på kön och makt respektive kön och ungdom. Strategin har lett till ett vällyckat program på fem år som har stärkt jämställdhetsutvecklingen i Norden. Många projekt och initiativ har genomförts. Jag hoppas att vi senare i dag kan resonera om en ny fyraårig handlingsplan som kan avspegla denna positiva riktning. Detsamma gäller en större undersökning av jämställdhetsfrågorna som utförs år 2010.

Det är klart att vi står inför mer traditionella problem och utmaningar som ska åtgärdas i jämställdhetsarbetet, medan nya utmaningar dyker upp. Jag är övertygad om att vi genom ett nära nordiskt samarbete kan beakta de ändringar och konsekvenser som ett dynamiskt samfund som Norden har när det gäller jämställdhetsfrågor. Tillsammans kan vi sträva efter att förbättra jämställdheten så att vårt samhälle blir så rättvist och jämställt som möjligt - för alla.

Maria Stenberg (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Medborger-og Forbrugerudvalgets talsperson, B 268/medborger og Dokument 15

Herr president! På medborger- och konsumentutskottets vägnar vill jag tacka för berättelsen om det kommande fyraårsprogrammet och för redogörelsen om jämställdhet.

Redogörelsen är den årliga temperaturmätningen på hur det står till innanför våra egna dörrar, i vårt eget hus. Kan vi leva upp till de mål och visioner vi sätter upp för jämställdhetspolitiken? Med förmiddagens debatt i färskt minne som bland annat handlar om utvisning/hemsändning av en gravid isländsk kvinna kan vi faktiskt fundera på hur det är. Det korta svaret är att det fortfarande finns god anledning att fokusera på och att öka medvetenheten inom detta politikområde.

Sett till ordförandeskapets program för 2010 nämns ordet "jämställdhet" flera gånger. Jämställdhet mellan könen är en grundläggande värdering i det nordiska samhället, och det ska vi hårt hålla fast vid. Bland annat hade ordförandeskapet några jämställdhetsmål. Att främja jämställdhet bland etniska minoriteter i Norden och att se på finanskrisens konsekvenser för den könsuppdelade arbetsmarknaden är förnuftiga prioriteringar.

Finanskrisen har fått konsekvenser för jämställdheten. Krisen har i stor utsträckning drabbat typiskt manliga yrkesgrupper samtidigt som det finns en brist på personal inom typiskt kvinnodominerade yrkesgrupper. Arbetslösheten är alltför stor bland Nordens invandrade, och invandrade kvinnor har oftast en extra besvärlig situation. Jämställdhetsperspektivet behöver alltså få större plats i det politiska arbetet.

Utskottet noterar en tillfredsställelse med att arbetet för ökad jämlikhet och likabehandling – oberoende av kön, sexualitet, ålder, etnicitet, religion och handikapp – ingår som en central nordisk värdering som också bör integreras i arbetet på generalsekreterarens kontor. Vidare önskar utskottet att nolltoleransen mot könsrelaterat våld även ska omfatta hatbrott mot speciellt utsatta grupper.

Vi har också ett internt ansvar för våra nordiska institutioner och för oss själva. Sett till vår egen organisation finns det faktiskt anledning att framhäva vissa olikheter. I Nordiska rådet är 55 procent män och 45 procent kvinnor. Trots det består Välfärdsutskottet av 83 procent kvinnor och 17 procent män. Å andra sidan utgör männen 60 procent i näringsutskottet.

Senare på dagordningen ska vi behandla Valkommitténs förslag till utskottsfördelning. Jag kan bara hoppas att de här siffrorna rätas upp inför nästa period.

Dessutom har vi ett ansvar för våra interna institutioner och våra egna nordiska medarbetare. Visionen för det interna sekretariatsarbetet är att det ska vara en god arbetsplats som ger lika möjligheter till karriär och utveckling och att det ska vara möjligt att kombinera arbete och familjeliv. Därför fungerar det inte att enbart titta på en strikt könsfördelning. Vi måste också se till vilka yrkesgrupper som representeras. Det duger inte om alla män är chefer och alla kvinnor är sekreterare. Som statistiken visar i dag finns det en ojämlik fördelning mellan funktion och kön samt mellan män och kvinnor.

Kära nordiska kolleger! Med detta sagt är det ett faktum att genus-, jämställdhets- och jämlikhetspolitiken alltjämt är aktuell och att det krävs insatser från vår sida.

I övrigt yrkar jag bifall till utskottets ställningstagande.

Erik Almqvist (Sverigedemokraterna (SD) - Uden partigruppstillknytning)

Jämställdhetsarbetet är ett arbete som man kanske aldrig blir riktigt klar med, och det är ett angeläget arbete. Men jag vill ändå höja ett varningens finger, för jag är inte säker på att jämställdhet betyder samma sak för den svenska delegationen som för er övriga nordbor.

Jag hoppas att vi slipper se en svensk typ av jämställdhetsarbete inom Nordiska rådet där man till exempel diskriminerar majoriteten för att gynna minoriteter, som att i Sverige nu bland annat genom instegsjobben subventionera 80 procent av anställningen för nyanlända invandrare, som då alltså bekostas av svenska skattebetalare. Jag hoppas också att vi slipper – som vi redan har fått en förnimmelse av från svenska delegater i dag – genustänket inom jämställdhetsarbetet, det vill säga strävan att utkräva av män och kvinnor att de ska bete sig på samma sätt för att kunna anses som jämställda.

Jag hoppas att vi kan ha ett jämställdhetsarbete där man inte på något sätt förfördelar någon etnisk grupp och där man accepterar att män och kvinnor kanske inte alltid är lika men ändå får samma förutsättningar oavsett kön.

Maarit Feldt-Ranta (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe) Den Socialdemokratiske Gruppens talsperson, B 268/medborger og Dokument 15

Herr president, bästa nordiska vänner!

Norden är det mest jämställda området i hela världen. En färsk rapport från världens ekonomiska forum berättar detta: Island toppar, Norge är tvåa, Finland trea och Sverige fyra. Norden bildar ett område i världen som är helt i egen klass jämfört med något annat område i hela världen, och så här vill vi att det också skall vara framöver. Det förutsätter att vi bär ansvaret för att utvecklingen i jämställdhetsfrågor går i rätt riktning och att vi bidrar till att det går i rätt riktning också i övriga världen.

Samtidigt som vi gläds över goda resultat i olika undersökningar är det också på sin plats att säga att allt inte är bra; även hos oss finns det fortsättningsvis olägenheter. Kvinnornas makt i olika frågor, oftast ekonomiska frågor, motsvarar inte könsfördelningen och också löneutvecklingen släpar efter.

Vi socialdemokrater vill hålla jämställdhetsfrågorna starka på den nordiska agendan. Det är viktigt och bra. Vi vill att Norden också framöver leder jämställdhetsutvecklingen i världen och att Norden också inom EU tar en starkare roll som vägvisare i jämställdhetsfrågor samt att vi utöver vår egen utveckling också axlar ansvar för andra länders utveckling.

Så, ordförande, några mera konkreta kommentarer kring jämställdhetsredogörelsen. Det är en bra praxis med att ministerrådet rapporterar om arbetet med jämställdheten. Det som skulle göra rapporten mera åskådlig skulle vara om man hade en analys om jämställdheten har ökat eller minskat och vad detta har berott på. Vi tycker också att det är naturligt att MR-Jäm har ett övergripande ansvar, men eftersom de har väldigt lite resurser tycker vi att det är väsentligt att alla ministerrådets ansvarsområden bär sitt ansvar och därför var vi väldigt oroliga för att MR-Kultur, som jobbar med barn och unga, inte visade något som helst intresse för jämställdhetsfrågorna eller planer på att ha dem på sin agenda. Jag vill gärna uppmana att de tar dem på sin agenda.

Vad gäller statistiken är det intressant att det visar sig att målet 40-60 har uppfyllts på många områden. Ett samarbetsområde som dock sticker ut i mansdominansen är MR-Finans med 80 procent män.

För att underlätta uppföljningen av rapporten föreslår vi att man framöver kunde ta till exempel ett femårsperspektiv; genom att rapportera bara ett år i gången är det väldigt svårt att se vart utvecklingen går.

Till slut vill jag även understryka det viktiga arbete som ordförandelandet kan bidra med. Danmark hade jämställdhetsfrågor som sin prioritet och jag hoppas att det motiverar också de andra länderna att göra det.

Høgni Hoydal (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppens talsperson, B 268/medborger og Dokument 15

Hr. præsident.

Vi takker i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe også for redegørelsen på ligestillingsområdet, som er en af de fineste og bedste af de nordiske værdier, som vi alle sammen skal kæmpe for. Medborger- og Forbrugerudvalget har jo ud fra fine intentioner foreslået, at man udvider ligestillingsspørgsmålene til at gælde begge køn og etniske minoriteter, handicappede og så videre. Det er jo en fin tanke.

Vi i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe har trods det en reservation. Vi mener ikke, at vi støtter arbejdet med antidiskrimination og ligestilling, hvis vi lægger alt sammen i én og samme klump. Så vi foreslår i vores reservation, bare som en præcisering, at man skal arbejde endnu mere med ligestilling mellem mænd og kvinder og samtidig arbejde med ligestilling mellem andre grupper med hensyn til etnicitet, tro, seksuel orientering og så videre, og at begge skal opprioriteres. Vi føler, at hvis vi lægger alt sammen i én klump, vil alle tabe på det. Så det er vores reservation.

Det kommer nok til at blive præciseret lidt, og derfor foreslår vi egentlig, at man stemmer imod Medborger- og Forbrugerudvalgets forslag for dermed at stemme for vort forslag. Vi siger altså, at man skal udarbejde en mangfoldighedspolitik i tillæg til ligestillingspolitikken og ikke, at man skal lægge alt sammen i det samme arbejdsområde. Så det er vor appel fra Den Venstresocialistiske Grønne Gruppens side, at vi ikke udvander, når vi skal udvikle, men at vi holder fast i, at ligestillingspolitikken for mænd og kvinder bliver stadig opprioriteret, og at vi så i tillæg til det sætter ind med en mangfoldighedspolitik og en antidiskriminationspolitik på alle andre områder.

Debatten avslutades. Medborgar- og konsumentutskottets rekommendation i anledning av B 268/medborger blev godkänd och Rek. 14/2010 blev sålunda antagen. Rådet beslutade att lägga Dokument 15 till handlingarna.

Anna Ljunggren (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Medborger- og Forbrugerudvalgets talsperson, A 1494/medborger

I forbindelse med utarbeidelsen av likestillingsprogrammet for det nordiske samarbeidet har Medborger- og forbrukerutvalget debattert hvorvidt det er hensiktsmessig å utvide likestillingsarbeidet, eller "jämställdhet"-arbeidet, til å omfatte mer end kjønnsproblematikken. Diskriminering på grunn av kjønn er kun én form for diskriminering. Gjennom blant annet ulike internasjonale fora er det åpnet opp for et bredere perspektiv hvor likestilling ikke bare omfatter kjønn, men også flere grupper i samfunnet. Denne utviklingen bygger i hovedsak på et menneskerettighetsperspektiv. Likestilling er nært forbundet med ikke-diskriminering og likebehandling og kan derfor omfatte likestilling med hensyn til kjønn, etnisk opprinnelse, religion, tro, funksjonsevne, alder, seksuell orientering og annet.

I Norge har vi utvidet likestillingsbegrepet, og likestillingsombudet heter fra årsskiftet 2005–2006 likestillings- og diskrimineringsombudet. Ombudets arbeidsfelt er ikke lenger bare diskriminering på grunn av kjønn, men også alder, etnisitet, funksjonsevne, kjønn, religion og seksuell orientering. Dette er vellykket. Det er snevert å fortsette å omtale likestilling kun i et kjønnsperspektiv. Mange andre grupper i samfunnet opplever diskriminering, og det er på høy tid at arbeidet i Nordisk ministerråd følger opp dette.

Å utvide likestillingsbegrepet betyr ikke at man mener at man har oppnådd full likestilling mellom kjønnene i Norden. Jeg mener at vi fortsatt har et arbeid igjen før kvinner og menn er likestilt blant annet hva gjelder lønn for likt arbeid og omsorg for egne barn. Men å skyve vekk de gruppene som opplever diskriminering fordi en mener at likestillingen er kommet for kort, blir for meg helt feil.

Likestillings- og diskrimineringsombudet i Norge jobber blant annet med å tilrettelegge for rullestolbrukere på fly, teksting av all kinofilm, slik at hørselshemmede også kan få kinoopplevelser, og samtaler om islam og homofili. Medborger- og forbrukerutvalget foreslår at det utarbeides en mangfoldighetspolitikk innenfor det nordiske samarbeidet som omfatter likestilling mellom kjønnene, mellom religioner og seksuell orientering.

Marion Pedersen (Venstre (V) - Midtergruppen)

Ja, det er bare, fordi det her står lidt på skandinavisk, så man anvender ord, som i hvert fald betyder forskellige ting. Jeg skal bare spørge dem, som har stillet forslaget: Jeg er totalt enig i, hvad der står, bortset fra én ting, nemlig at der skal udarbejdes en mangfoldighedspolitik. Mener I med det ord ligestillingspolitik ("jämställdhetspolitik") eller hvad? For det er vigtigt for mig at vide. Tak.

Ville Niinistö (Gröna förbundet (gröna) - Midtergruppen)

President!

Jag som använder svenska har inget problem med den här frågan. Vi har diskuterat i utskottet om man ska bredda begreppet, att man pratar om andra diskrimineringsgrunder i samband med könsfrågor. Det finns till exempel kvinnor som kan bli dubbel diskriminerade på grund av att de är kvinnor och på grund av att de tillhör någon minoritet. Då har vi velat att man ska använda ett begrepp som innehåller alla dessa diskrimineringsgrunder. På svenska är det jämställdhet i stället för jämlikhet. På papperet står det, på danska, att det ska vara mångfaldspolitik i stället för likestilling. Jag förstår att begreppet mångfaldspolitik är lite bredare än jämställdhet, men det som vi menar är att det ska innehålla alla dessa andra diskrimineringsgrunder. Det betyder alltså detsamma som jämställdhet, och det är det som är fokuset i vårt förslag.

Martin Kolberg (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Jeg må igjen på et veldig prinsipielt grunnlag reagere på det Almqvist sier. Vi forstår jo nå at representanten for Sverigedemokratene vil ha diskriminering og ikke likestilling - vi forstår det veldig tydelig. Det som er å si, er jo at det som Almqvist eksponerer, er en utvikling mot ulikhet.

Det som demokratiet i Norden er bygd på, er at vi har hatt flertallsmakt og demokrati i de nordiske land. Men det handler om noe mer; det handler også om mindretallets rettigheter. Det at de nordiske demokratier har greid å ivareta mindretallets rettigheter - det gjelder urbefolkningen i våre land, det

gjelder etter hvert kvinnenens plass i de nordiske samfunn, og nå også minoritetsbefolkningen i forbindelse med innvandringen – gir de nordiske samfunn en enorm ikke bare politisk, men også sosiologisk-økonomisk kraft. Det er det som står på spill i forlengelsen av det Almqvist sier. Det som er paradokset her, er jo – jeg har satt meg inn i Sverigedemokraternes politiske program – at de også sverger til den økonomiske liberalismen. Spørsmålet er: Hvordan skal man håndtere den økonomiske liberalismen hvis man ikke har med seg hele samfunnet? Det som er svikten i Sverigedemokraternes analyse, er nemlig at hvis man ikke har et sterkt samfunn der alle deltar, vil verdiproduksjonen falle. Det har gitt kvinnene i de nordiske samfunnene den sosiologiske plassen de fortjener – og det er strålende! Men alle på høyresiden, inklusiv Sverigedemokraterne og alle deres meningsfeller, må forstå at verdiproduksjonen vil tape fullstendig hvis vi ikke har et helhetlig og homogent samfunn. At man nå har et program i Nordisk råd som har plan for hvordan man skal inkludere den store internasjonale strømmen som vi har i hele Europa, og hvordan den skal håndteres, er meg helt uforståelig. Kanskje er det slik at Almqvist vil at de skal være der? Kanskje vil de at de skal gjøre de dårligste jobbene, men ellers synes minst mulig? Det er helt i strid med hva alle andre politiske partier i Norden har stått for gjennom nå 60-70 år etter den annen verdenskrig. Det er den linjen som i tilfelle blir brutt. Derfor har jeg dette engasjerte innlegget på nytt, og det synes jeg vi skal slutte opp om alle sammen.

Erik Almqvist (Sverigedemokraterna (SD) - Uden partigruppetilknøyning)

Jag tror att Martin Kolberg skulle behöva en historiektion om hur det svenska samhället har utvecklats under de senaste 30 åren. Under dessa 30 år har vi haft företrädesvis socialdemokratisk regering i Sverige. Vi har sett en ökad segregation och ett ökat utanförskap i Sverige, social utsatthet, ofta med en etnisk dimension. Det beror på en segregationspolitik som har byggt de här problemen. Den segregationspolitiken har Kolbergs socialdemokratiska kolleger i Sverige stått för, men även den nuvarande borgerliga regeringen. Det är de problemen vi vill åt.

Vi vill ha en jämställdhetspolitik, vilket jag sade från första början här i dag, men vi tror inte att man bygger jämställdhet genom diskriminering, som vi har sett i Sverige. Jag säger inte att det är det som förespråkas av något annat land här i dag, men svensk jämställdhetspolitik har präglats av diskriminering. Man diskriminerar en grupp för att höja en annan, och när denna grupp sedan har höjts ska den diskrimineras för att höja en tredje. Man ställer på så sätt grupper mot varandra. Det är ingen konstruktiv jämställdhetspolitik. Det är ingen jämställdhetspolitik som skapar enighet och känsla av värdegemenskap.

Maria Stenberg (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Herr president!

Det är inte brukligt att vi har en inrikespolitisk debatt i ett nordiskt forum som detta, men jag vill klargöra några saker för er, nordiska kolleger, och trots att jag sitter i opposition ska jag berätta lite om den borgerliga regeringens politik på arbetsmarknaden, när nu sverigedemokraten i bredda slänger påstått att Sverige diskriminerar och hänvisar till något som heter instegsjobb.

Den borgerliga regeringen har något som heter första-jobbet-avdrag. Man har något som heter nystartsjobb. Man har anställningar i Samhall och andra former av trygghetsanställningar. Man har spesiella planer for hur man ska få tillbaka långtidssjuka in på arbetsmarknaden, liksom människor med handikapp.

Att sverigedemokraten i ett nordiskt perspektiv försöker göra det här till en inrikespolitisk debatt tycker jeg är trist. Jämställdhetspolitik handlar ju om något annat. Det handlar om kön, etnicitet, alder, handikapp och väldigt många andra saker. Att i ett nordiskt forum flytta ned detta till den inrikespolitiske nivåen tycker jeg är lågt.

Stefan Wallin (Svenska Folkpartiet (sv))**Ligestillingsminister**

President!

Jag tackar kollegerna för synpunkterna. Jag tar den här diskussionen som ett slags remissdebatt för det kommande finländska ordförandeskapet. Det har presenterats viktiga poänger, förhoppningar, önskemål. Den här debatten kommer att noteras under det finländska ordförandeskapet, åtminstone till sina väsentligaste delar. Tack ska ni ha!

Debatten avslutades.

Votering i enlighet med § 17 i arbetsordningen, A 1494/medborger:

För förslaget röstade:

Phia Andersson, Andrias Petersen, Anna Ljunggren, Ann-Kristine Johansson, Åsa Torstensson, Bendiks H. Arnesen, Billy Gustafsson, Bjarne Kallis, Cecile Tenfjord-Toftby, Christer Adelsbo, Lars Hjalmered, Edmund Joensen, Elisabeth Björnsdotter Rahm, Erkki Tuomioja, Fredrik Karlström, Gerd Janne Kristoffersen, Göran Montan, Hans Frode Asmyhr, Henrik Dam Kristensen, Isabella Jernbeck, Jan Lindholm, Johan Ehn, Karin Åström, Maarit Feldt-Ranta, Margrét Tryggvadóttir, Maria Stenberg, Martin Kolberg, Michael Tetzschner, Mogens Jensen, Ole Vagn Christensen, Olemic Thommessen, Oskar J. Grimstad, Per Olaf Lundteigen, Per-Kristian Foss, Peter Johnsson, Raija-Liisa Eklöw, Risto Kuisma, Solveig Horne, Sonja Mandt, Thomas Jensen, Tone Merete Sønsterud, Tor-Arne Strøm, Torfinn Opheim, Vigdis Giltun, Ville Niinistö

Mot förslaget röstade:

Álfheiður Ingadóttir, Ásmundur Einar Daðason, Debora Kleist, Høgni Hoydal, Jens Arne Hedegaard, Line Barfod, Marianne Berg, Marion Pedersen, Paavo Arhinmäki, Troels Christensen

Avstod från röstningen:

Erik Almqvist, Henrik Brodersen, Jenis av Rana

Medborgar- og konsumentutskottets rekommandation i anledning av A 1494/medborger antogs med 45 röster för; 10 röster mot; 3 avstod från att rösta. Rek. 15/2010 blev sålunda antagen.

Guðbjartur Hannesson**Social- og helseminister, Dokument 9**

Hr. præsident, kære nordiske venner.

Det her skal handle om redegørelsen fra Nordisk Ministerråd om en indsats til bekæmpelse af menneskehandel - den årlige skriftlige redegørelse.

Handel med mennesker er et alvorligt brud på de grundlæggende menneskerettigheder. Det er en meget grov forbrydelse og i strid med de værdier, som Norden kæmper for i hele verden. Nordisk Ministerråd sætter fortsat bekæmpelse af menneskehandel højt på dagsordenen i det nordiske samarbejde.

Selv om de nordiske lande på mange måder ligner hinanden og arbejder med fælles mål, er der indbyrdes forskelle. Det er netop gennem sammenligninger mellem de nordiske lande indbyrdes og mellem de nordiske lande og resten af Europa, vi lærer af hinandens erfaringer. For eksempel afventer ministerrådet i slutningen af året en kortlægning af otte landes erfaringer med beskyttelsesordninger for ofre og af, hvordan samarbejdet med politiet om retsforfølgelse af bagmænd kan styrkes. Ud over de nordiske lande indgår Belgien, Italien og Litauen i undersøgelsen. Disse lande repræsenterer forskellige modeller og erfaringer, som giver et godt grundlag for en værdifuld drøftelse af, hvad der virker godt, og hvad der virker mindre godt.

En viktig dimension i ministerrådets indsats mod handel med mennesker er især arbejdet for at forstærke det regionale samarbejde med vores nabolande. Det er lykkedes at skabe en vigtig og veletableret platform for samarbejde, både på myndigheds- og NGO-niveau, og det er et konkret eksempel på et sådant regionalt samarbejde, der stiller skarpt på de fysiske og psykiske skader, som ofre for menneskehandel er udsat for. I september i år diskuterede nordiske og baltiske deltagere på en konference i Riga konkrete anbefalinger for at fremme et relevant sundhedstilbud integreret i støtten til ofre for menneskehandel.

Jeg vil afslutningsvis særlig fremhæve kundskabsnetværksprogrammet for Nordvestrusland som et vigtigt redskab for at fremme samarbejdet på tværs af de nordiske lande og Nordvestrusland. Tyngdepunktet ligger på kundskabsopbygning for at fremme et tværsektorielt netværk. Eksempelvis afholdt ministerrådet i marts en international konference i Sankt Petersborg for politimyndigheder i de baltiske lande, Nordvestrusland og de nordiske lande. Ministerrådet har således fortsat indsatsen mod menneskehandel gennem et antal projekter og initiativer, der har ført til en forstærket regional platform for samarbejdet – en platform, som supplerer de nationale indsatser, som allerede gøres på området.

Marion Pedersen (Venstre (V) - Midtergruppen)

Tak. Det er muligt, at Line Barfod også kommer op og siger det, men nu vil jeg i hvert fald også gøre det. Jeg vil ønske, at man bruger det rette ord for handel med mennesker, for det er slaveri. Og jeg synes, at vi skal bruge det rigtige ord for det, som er det mest dækkende ord for det.

Maria Stenberg (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Medborger-og Forbrugerudvalgets talsperson, Dokument 9

Herr president och nordiska kolleger!

På uppdrag av Medborgar- och konsumentutskottet vill jag tacka ministerrådet för jobbet och insatsen i kampen mot människohandeln, slavhandeln. Utskottet har både genom egen kunskapsinhämtning och genom att faktiskt författa ett flertal rekommendationer uppmärksammat just handeln med människor och att det är ett utbrett samhällsproblem i våra nordiska länder. Utskottet har ett flertal rekommendationer som belyser tvångsarbete och asylbarnens situation, så kallade *safe houses*. Utskottet kan tyvärr i år igen gång på gång konstatera att kvinnor och barn är de som är mest sårbara och utsatta när det handlar om människohandel. Vi vet alla att handel med människor sker över våra landsgränser och därför ska vi naturligtvis bekämpa dem över landsgränserna också. Kan skurkarna jobba på det sättet är det klart att vi också kan det.

Internationell, regional och nationell kraftsamling kring de här frågorna blir allt viktigare. Nordiskt samarbete i det här sammanhanget är extra viktigt både ur ett mänskligt perspektiv och naturligtvis även ett sätt att upprätthålla våra rättsstater och säkerheten för våra medborgare. Vi i utskottet är glada att ministerrådet också prioriterar området högt och att ministerrådet som en uppföljning av Nordiska rådets rekommendation 15/2007 arbetar med att utveckla och ta till vara erfarenheter och kartlägga nordiska och europeiska best practice, så att säga.

Men, och det finns oftast ett men, även om slavhandeln förbjöds för tvåhundra år sedan är det faktiskt tre gånger så många slavar år 2010 som det var år 1800. Vi måste nu i modern tid ta krafttag mot bland annat lönearbete som sker under slavliknande förhållanden. Jag bor i norra delen av Sverige, och vi har bitter erfarenhet av hur fattiga människor utnyttjas i våra bärskogar år ut och år in. Thailändska bärplockare i svenska skogar är ett tecken på att vi också måste våga se att traffickingoffer inte alltid är illegala invandrare, men de har på ett grymt och utstuderat sätt blivit lurade, skuldsatta och hotade till livet. Pass och id-handlingar fråntas dem och på det sättet hamnar människor i en helt miserabel och utsatt situation. De lever faktiskt och finns mitt ibland oss andra.

I Medborgar- och konsumentutskottet är vi överens om att kampen mot människohandeln ska omfatta alla former av människohandel. Det är viktigt att uppmärksamma arbetskraftsutnyttjande och inte enbart sexuellt utnyttjande. Exempelvis får många traffickingoffer som är barn starta med hushållstjänster, men deras liv och deras vardag slutar nästan alltid i grymma sexuella utnyttjanden. Det

finns oroväckande information från Europol som tyder på att handeln med barn ökar medan handeln med kvinnor minskar. Barnen, som ändå är vår framtid, säljs för 20 000 pund runt om i Europa men kan generera upp till 100 000 pund årligen till sina förövare. Vi kan inte ha det på det här viset. Med den kunskap och den insikt som vi faktiskt har måste vi också arbeta med hur offren har det. Vi måste säkert omvärdera en del politiska beslut när det just handlar om arbete med offren.

Även om utskottet är tacksamt för ministerrådets arbete med traffickingfrågan har utskottet en del frågor till ministerrådet, bland annat hur många projekt som finns och hur mycket pengar som används till just det här området. Ministern påpekar att det är ett tvärasektoriellt samarbete, och det är gott så. Men det måste gå att lägga ihop summor och lista projekt så att det blir synligt och tydligt hur arbetet faktiskt fortlöper. Hur ska vi annars kunna värdera våra insatser på ett vettigt sätt, om vi egentligen inte har någon större aning om hur mycket pengar vi använder och på vilket sätt vi har använt dem.

Nu är frågan ställd från utskottet sida, men jag ska försäkra mig om att ministerrådet även får frågan skriftligt så att vi i utskottet så småningom kan få ett väl genomarbetat svar från ministern. Med de orden tackar jag för ordet å utskottets vägnar.

Line Barfod (Enhedslisten (EL) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Tak, præsident.

I går, da vi havde topmødet med statsministrene, hørte vi om, hvordan politikere får flere hundrede mails fra borgere, der protesterer mod hvalfangst. Er der nogen politikere her, der har fået mail fra borgere, der protesterer mod, at kvinder holdes som slaver og voldtages flere gange dagligt? Der er en enkelt, der har fået en enkelt mail, men ellers er det ikke noget, borgerne protesterer mod. Jeg synes, det er uhyggeligt, at det kan finde sted i vore lande, uden at der er en stor protestbevægelse mod det, og vi har som politikere et kæmpe ansvar for at vække vores befolkninger, for at få vores borgere til at sige, at de ikke vil finde sig i, at der foregår slaveri, ikke vil finde sig i, at der er mennesker, der holdes fanget, ikke vil finde sig i, at der er kvinder, der voldtages flere gange dagligt.

Jeg mener, det er afgørende, at vi begynder at bruge de rigtige ord: Det, der foregår, er slaveri, mennesker holdes som slaver igen. Og det, der foregår, er voldtægt. Det har samtlige partier i det danske Folketing lige fastslået, kan jeg så sige til inspiration for andre. Det er ikke bare køb af sex, hvis en mand køber sex hos en kvinde, som han ved bliver holdt som slave, og som kun har sex med ham, fordi hun er tvunget til det. Det er voldtægt, og han skal straffes for voldtægt. Det håber jeg man også vil tage fat i i de andre nordiske lande.

Østersøforsamlingen nedsatte sidste år en arbejdsgruppe med parlamentarikere på tværs af Østersølandene, hvor der også er mange gode nordiske politikere med. Vi laver et stort arbejde med at prøve at tage nogle konkrete tiltag, og det lyder jo fint med den opbakning, vi her hører der er fra Nordisk Ministerråd. Men samtidig er noget af det, vi har konstateret i vores arbejde, at en af de ting, der virkelig fungerer i Østersøsamarbejdet, er en taskforce, som helt konkret arbejder med indsatsen mod menneskehandel, slaveri; som helt konkret uddanner politifolk, socialarbejdere og andre til at lære, hvordan de identificerer ofre, hvordan de bedst muligt hjælper ofrene. Men den taskforce står uden finansiering fra næste år, og derfor vil jeg gerne høre fra ministerrådet, om man vil sikre, at der fremover kommer finansiering til den taskforce, og vi snakker småpenge. Det er 0,5-1 millioner danske kroner, hver af vores nordiske lande skal bidrage med. Det må vi have råd til i indsatsen mod slaveri i vore lande.

Det, vi også har fundet er en meget vigtig pointe fra vores arbejdsgruppe, er: Man taler meget om menneskehandel, slaveri, som en international forbrydelse, der skal bekæmpes internationalt, og det er også rigtigt, men det er samtidig noget, der foregår helt lokalt. Det er på de restauranter, vi spiser, der er slaver, der bliver brugt til at vaske op og gøre rent. Det er på de hoteller, vi bor, der er slaver. Det er den mad, vi spiser, som vi lige hørte før, og de bær, vi køber, der er blevet plukket af slaver, og derfor er det vigtigt, at man lokalt sikrer, at man er med til at bekæmpe slaveriet, at man ikke kun overlader det til internationale organisationer, men at man tager fat i sit lokalområde. Tak.

Sonja Mandt (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe) Velfærdsudvalgets talsperson, Dokument 9

Jeg stiller meg bak Maria Stenbergs innlegg, som var en grundig gjennomgang. Men jeg har lyst til å understreke noen av de punktene som Den sosialdemokratiske gruppen har jobbet med. Der sitter jeg fra Velfærdsutvalget.

Jeg synes det er viktig at begrepet "trafficking" blir brukt riktig, slik det er sagt her, at det er vår tids slaveri. Det er ikke bare prostitusjon av kvinner og menn, det er organsalg, og det er salg av små barn. Det er den type utnyttelse vi snakker om her, og den raskest økende type kriminalitet.

Det gjøres veldig mye bra i de ulike landene. Det er mange tiltak og mange planer for hvordan vi skal ta fatt i dette, for det må tas fatt på mange ulike fronter – forebygge at noen blir ofre, dempe etterspørselen og hjelpe ofrene med tiltak etterpå for å komme ut av situasjonen.

Hva kan vi så gjøre politisk? Og hva kan Ministerrådet gjøre? Det viktigste er å sette temaet på dagsordenen i parlamentene – interpellasjoner, lovverk, spørsmål eller andre aktiviteter. Opplæring av diplomater og samarbeid over grenser, spesielt innenfor økonomi og politi, er nødvendige tiltak. Vi er nødt til å ha samarbeid med NGO-er som kan fokusere på trafficking og på ofrene.

Et av de viktige rådene vi i gruppen har fått, er å følge pengene. Pengene er hovedgrunnen til at folk driver med trafficking. Pengene er hovedgrunnen til forbrytelsen. Stopper vi inntektskilden, stopper vi en del av det vi nå ser. Hovedkvarteret er ikke her i Norden, hovedkvarteret er et annet sted. Norden er inntjeningsstedet. Det å få tatt pengeoverføringene er absolutt det viktigste, og det må gjøres internasjonalt. Derfor må vi intensivere når det gjelder den muligheten folk har til å overføre penger. Vi vet at det per i dag blir smuglet ut mange penger fra flyplassene, fordi det er enkelt. Politiet har nå skaffet seg hunder som lukter penger, og har tatt mange hundre millioner kroner ved å ta folk som reiser ut av landet med penger. Det er helt nødvendig at vi fortsetter å jobbe med dette. Det trengs felles regler og felles strategi, og det må vi kunne klare å få til.

Jeg synes Line Barfod hadde et veldig godt innlegg, og jeg støtter henne fullt ut.

Gruppen kommer til å fortsette å jobbe innenfor de utfordringene vi ser, og jeg håper at alle kommer til å følge de rådene vi kommer med etter at vårt arbeid er ferdig neste høst.

Jenis av Rana (Miðflokkurinn (Mfl.) - Midtergruppen)

Jeg føler bare en trang til at takke de tre sidste kvinder, som så varmt fra hjertet talte om det her slaveri, som vi oplever, især når vi hører, at salget af kvinder reduceres, men at salget af børn øges. Jeg mener, det var Line Barfod, som nævnte, at vi bliver nødt til at gøre noget lokalt, og så vil jeg lige, eftersom vi er i Island, nævne - og det er en solskinshistorie fra Island i disse dage, at det islandske parlament har vedtaget en lov imod, hvad kalder man det nu, striptease, og det er fantastisk. Det skal de have stor ros for, og det er den vej, vi skal gå, nemlig lokalt at tage initiativer, som batter.

Guðbjartur Hannesson

Hr. præsident,

Det er for lige at afslutte diskussionen og sige tak til dem, der er kommet med indslag, og for at understrege, hvor vigtigt det er for os alle sammen at afskaffe alle former for slaveri eller menneskehandel, ligegyldigt under hvilke former det findes i verden. Vi skal først og fremmest tænke hvert land for sig, og vi skal arbejde med os selv for at nå målet. Det vigtigste er jo at erkende problemet, og det tog lidt tid for eksempel her i Island, men vi har ligesom fået lært, at der ikke er nogen undtagelse, selv om landet er lidt mindre.

Det, der er blevet sagt, er rigtigt, nemlig at man skal sætte skarpere fokus på, hvor alvorligt det er, og anse det for at være slaveri eller kriminalitet. Det er også vigtigt at understrege, at det hovedsaglig er børn og kvinder, der bliver udsat for det, selv om der findes flere former for menneskehandel og slaveri. I forbindelse med det, der blev sagt om at få oplysninger fra ministerrådet og en liste med konkrete initiativer og anvendte midler i Nordisk Råd, vil jeg tage det videre med til ministerrådet, og der vil blive

lavet en liste med oplysninger. Vi vil ligeledes videregive de ønsker om, at der bliver afsat flere penge, så vi kan gøre en større indsats på området. Tak.

Debatten avslutades. Rådet beslöt att lägga Dokument 9 till handlingarna.

Torsdag den 4 november 2010

Kl. 9.00 – 14.30

Presidenter: Karin Åström (12); Per-Kristian Foss (13 – 14); Marion Pedersen (15); Helgi Hjörvar (16 – 21)

12. Samarbetsministrarnas frågetimme

Karin Åström tog ledningen av förhandlingarna.

Ändringar till närvarolistan:

Det anmäldes att Tuula Peltonen återtog sin plats i rådet kl. 9.30

Rådet beslöt att fastsätta närvarolistan i enlighet härmed

Ann-Kristine Johansson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

E 25/2010: När kommer den nordiska samekonventionen och får samerna lov att medverka?

Nordiska rådet har nu ett antal år väntat på ett utlåtande från Nordiska ministerrådet angående den nordiska samekonventionen. Flera frågor till olika länders ministrar har ställts, och svaren har alltid haft samma innehåll: Vi återkommer nästa år. Nu har Norge tagit över ansvaret för att sammanställa ett utlåtande inom fyra år. FN:s urfolksdeklaration har funnits ett antal år, och i Arktissammanhang talar vi varmt om urfolkens situation och deras möjligheter att delta i den förhandlingsprocess som pågår i den arktiska regionen.

Min fråga till den norska samarbetsministern är: Vilket år kommer ministerrådet med ett färdigt förslag till en nordisk samekonvention, och på vilket sätt får vårt eget urfolk medverka i framtagandet av detta förslag?

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Samarbeidsminister

Vi skal starte forhandlingene om hvordan vi skal jobbe med en nordisk samekonvensjon, på et møte i Stockholm den 22. november i år. Det er den svenske landbruksministeren som har lederskapet i det nordiske samarbeidet knyttet til urfolksspørsmål dette året. Vi skal ha det første møtet. En av de viktigste oppgavene vi skal jobbe med da, er hvordan vi skal få framdrift i forhandlingene.

Når det gjelder hvordan vi skal få de forskjellige samepolitiske organisasjonene med på det, er vi i Norge opptatt av at vi skal bruke de konsultasjonsordningene som vi har etablert mellom de norske myndighetene og Sametinget, og vi kommer til å konsultere Sametinget om de posisjoner Norge skal ha i sine forhandlinger. Sverige og Finland vil nok ha en litt annen arbeidsmåte, men vi har som sagt fra norsk side etablert konsultasjonsordningene som en veldig god ordning mellom myndighetene og Sametinget.

Så legger ikke jeg skjul på at det er krevende spørsmål vi skal inn i. Blant de tingene som er omtalt i samekonvensjonen, er blant annet retten til land. Norge har hatt et omfattende arbeid med å klargjøre det i Finnmark, og starter nå med det som skal skje sør for Finnmark. Det er krevende forhandlinger, og jeg er ikke oppdatert på hvor langt Sverige og Finland har kommet i den typen spørsmål, så jeg tør ikke være sikker på når vi kommer til å være ferdige med forhandlingene. Det vil både kompleksiteten i spørsmålene og det arbeid vi legger i å gjennomføre forhandlingene, kunne avklare. Men vi starter i alle fall den 22. november i Stockholm.

Ann-Kristine Johansson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Tack så mycket för svaret! Jag vill bara säga att det är viktigt, precis som Rigmor pratar om, att vi måste gå framåt ordentligt. Jag hoppas att Norge också kan driva på Sverige och Finland att jobba på samma sätt som ni gör genom att ha kontakt med samerna och se till att de är med i processen.

Bente Dahl (Radikale Venstre (RV) - Midtergruppen)**E 26/2010: Små håndværksfag: koordinering på nordisk niveau?**

Tak for det. Kultur- og Uddannelsesudvalget har de seneste år fokuseret på de små håndværksfags stilling i det nordiske samarbejde. Der er vedtaget to rekommandationer, i 2007 og i 2009. Som svar på rekommandationerne, som blev enstemmigt vedtaget, har der været konference, seminarer og rapporter. Konklusionerne er stort set de samme: Der er behov for koordinering på nordisk niveau for at sikre, at de små håndværksfag kan overleve. Jeg stiller spørgsmål til formanden for ministrene lige om lidt, fordi jeg ikke kan stille spørgsmålet til alle ministrene. Landene er for små til hver for sig at opretholde aktiviteterne på alle områder, hvis man ikke samarbejder. Men hvis man gør, er der mulighed for, at både uddannelses-, erhvervs- og kulturbærefunktionen vil overleve.

Jeg vil derfor høre samarbejdsministrene, og da jeg ikke kan spørge alle, bliver det formanden for ministrene – det må være Karen Ellemann – om holdningen til, hvorfor man ikke imødekommer denne efterspørgsel på koordinering på nordisk niveau. Forleden i den norske stortingsdebat sagde statsråd Rigmor Aasrud, at der kommer en strategiplan for perioden 2011-2013 på undervisningssiden, men jeg vil også gerne høre, hvad alle de andre ministre vil gøre – det er ikke kun Norge, der skal leve op til rekommandationerne.

Karen Ellemann (Venstre (V))**Samarbejdsminister**

Tak for spørgsmålet. Nu bliver det stillet til samarbejdsministrene, så derfor synes jeg, at det er rimeligt, at jeg giver det vældigt specifikke spørgsmål videre til Rigmor Aasrud, som også har markeret, at hun ønsker at svare på det.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))**Samarbejdsminister**

Ja, hvis det er greit, kan jeg i hvert fall opplyse at de nordiske utdanningsministre er blitt enige om en strategiplan for sitt arbeid de nærmeste årene. Det var den strategiplanen jeg refererte til i det norske Stortinget. Der har man gjort en arbeidsdeling på hvilke land som skal jobbe med hvilke typer spørsmålsstillinger. Norge har sagt at man kan ta ansvar for å jobbe med de små håndverksfagene, og vi vil gi vårt utdanningsdirektorat et oppdrag med å lede et prosjekt for å styrke arbeidet med de små yrkesfagene i Norden. Det er veldig nytt. 10. oktober var det møtet i København, så jeg er ikke oppdatert på om det oppdraget faktisk har gått fra Kunnskapsdepartementet til Utdanningsdirektoratet i Norge. Men det er iallfall slik vi tenker å jobbe med det, men vi vil selvsagt trekke med de andre nordiske landene i det arbeidet.

Siv Friðleifsdóttir (Framsóknarflokkurinn (F) - Midtergruppen)**E 27/2010: Toppforskningsinitiativ II: en storsatsing innenfor forskning knyttet til velferd, helse og sosial?**

Jeg vil gjerne stille spørsmålet til Rigmor Aasrud og Karen Ellemann. Det er knyttet til det som Velferdsutvalget har hatt som hovedtema i år, livskvalitet for eldre.

Nå er det slik at vi har toppforskningsinitiativ innenfor miljø og klima. Det går 400 mill. kr over fem år til forskning på det viktige feltet. Jeg vil gjerne spørre om dette, fordi vi nå står foran store utfordringer på grunn av demografi. Vi i velferdskomiteen har tatt initiativ til å foreslå at man etter dette toppforskningsinitiativet går over til et annet, toppforskningsinitiativ II, som blir storsatsing innenfor forskning knyttet til velferd, helse og sosial, særlig på grunn av de store utfordringene vi står overfor i

forbindelse med demografien. Er dette noe ministrene vil se nærmere på? Vi skal behandle dette under punkt 15 nå etterpå, så det kan være viktig å høre hva dere har å si om det.

Karen Ellemann (Venstre (V))

Samarbejdsminister

Tak, Siv, for et vældig relevant spørgsmål. Det er jo præcis, når man nu ser succesen i forhold til topforskningsinitiativet, altså den model, at jeg synes, det er oplagt, at man også ser på, hvordan man kan arbejde med det på andre områder. Og du siger præcis det, som jo er kernen i det her, nemlig at vi med den demografiske udvikling ikke bare i Norden, men jo overalt har en mulighed for at være frontløbere, first movers, i udviklingen af det. Det er jo ikke bare til glæde og gavn for Norden, men i høj grad også en eksportfordel, at vi altså har nogle kompetencer der. Så jeg synes, det er et interessant forslag, og så må vi høre, hvad I drøfter her senere på dagen på det punkt. Jeg synes, det er interessant.

Kim Kielsen (Siumut (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

E 28/2010: Klimaændringer: Agter man fortsat at prioritere Arktis?

Hr. præsident, kære venner.

I går fik vi fremlagt den arktiske redegørelse og de udfordringer, som de klimatiske ændringer har medført.

Mit spørgsmål er derfor følgende til Finland, som overtager formandskabet: Agter man fortsat at prioritere Arktis, da det fortsat er et hot emne og de klimatiske ændringer stadig væk accelererer? Da jeg kan se, at Finlands præsident ikke er til stede, vil jeg gerne have, at Åland svarer på vegne af Finland, da de også har formandskabet.

Veronica Thörnroos (Åländsk Center (ÅC))

Samarbetsminister

Fru president!

Jag tackar så mycket för frågeställningen men måste i ärlighetens namn tillstå att jag representerar Åland. Finland har sin egen samarbetsminister, Jan Vapaavuori.

Jag har tagit del av det program som Finland arbetat fram inför ordförandeskapet, men jag har svårt att här och nu ge detaljerade svar.

På det övergripande planet kan jag säga att när det gäller miljöfrågor, grön tillväxt, har vi ett gemensamt intresse; det gäller alla de nordiska länderna och självstyrande områdena. Jag kan tyvärr inte ge ett bättre svar här och nu.

Kim Kielsen (Siumut (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Tak for svaret. Vi er jo omkring fire millioner mennesker, der bor i Arktis, så jeg håber, det nye formandskab, der kommer til at sidde, vil arbejde intensivt for det og stadigvæk respektere den minoritet, der er, og de udtalelser, der kommer derfra.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Samarbetsminister

Från svensk sida vill jag bara poängtera att vi är väldigt glada över att klimatfrågan kommer att stå i fokus under nästa år. Det var också någonting som stod i fokus under vårt svenska ordförandeskap i EU. Det är oerhört viktigt att alla nordiska länder arbetar gemensamt just i klimatfrågan, därför att det är ingen nationell fråga utan någonting som vi måste göra gemensamt. Vi har också väldigt goda förutsättningar att göra det. Vi ligger i topp i forskning, vi är starka i konkurrensen och alla länderna har detta högt på agendan. Därför ser jag hur vi i både den arktiska regionen och Östersjöregionen med synergieffekt kan få ett mycket bättre klimat när det gäller transporter, infrastruktur och havet.

Anders Karlsson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)**E 29/2010: Implementering av EU-direktiv så det inte skapas nya gränshinder**

Min fråga kommer att gå till Danmarks samarbetsminister men även till de andra.

Arbetspendlingen i Norden har aldrig varit så hög som i dag. Arbetet med att minska antalet gränshinder har intensifierats de senaste åren, bland annat genom det nyinrättade Gränshindersforum. Men det finns mycket mer att göra. Ett problem kan vara EU-direktiven, därför att medlemsländerna tolkar och implementerar direktiven olika.

Min fråga till Danmarks samarbetsminister är då, också med anledning av den diskussion som hölls i går: Hur samarbetar Danmark med de andra nordiska länderna och EU för att implementera EU-direktiven på ett sätt som inte skapar nya gränshinder utan möjligheter för framtiden?

Karen Ellemann (Venstre (V))**Samarbejdsminister**

Tak for et relevant spørgsmål. Vi har jo de sidste dage heldigvis også debatteret, at grænsehindringer fortsat har topprioritet, for når man taler specifikt om grænsehindringerne, må man sige, at vi endnu ikke har løst alle opgaverne. Vi har jo ikke løst dem endnu, og det, som også er vigtigt, er præcis, at vi forhindrer - at vi forebygger - at der opstår nye, og det er jo lige præcis dér, i forhold til implementeringen af EU-lovgivningen. Og som jeg har sagt til præsidiets på vores møde her, har vi nu arrangeret en konference, som begynder i Tivoli her om et par uger, hvor vi netop fokuserer på, hvordan vi i fællesskab arbejder bedre sammen, når det handler om at implementere EU-direktiverne. Så det er i høj grad noget, vi er optaget af skal lykkes, fordi vi ønsker at forebygge, at der skabes nye grænsehindringer.

Mogens Jensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)**E 30/2010: Optagelse af udenlandske studenter på svenske videregående uddannelser**

Tak for det. Mit spørgsmål er til den svenske samarbejdsminister, og det handler om, hvorvidt den svenske regering erkender, at visse nordiske studerende ikke kan få plads på visse studier på svenske videregående uddannelser, fordi de bliver placeret i en særlig ansøgergruppe. Erkender regeringen, at den gældende svenske lovgivning på området dermed ikke lever op til den nordiske overenskomst om adgang til videregående uddannelser, som Sverige jo er medunderskriver af? Mit spørgsmål går selvfølgelig også på, om den svenske regering har tænkt sig at ændre på det forhold, så man sikrer, at også studerende fra de øvrige nordiske lande kan optages på de videregående uddannelser i Sverige på samme vilkår som svenske studerende.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))**Samarbejdsminister**

Tack, Mogens Jensen, för en viktig fråga!

Den svenska regeringen avser att ta bort urvalsgruppen för sökande med betyg från utländsk gymnasial utbildning från och med antagningen till utbildning som påbörjas efter utgången av maj 2012. I stället ska sökande med utländsk utbildning konkurrera i samma urvalsgrupper som sökande med betyg från svensk gymnasial utbildning.

Eftersom det här är fråga om inte bara nordiska länder utan ett stort antal länder, och det är utbildningssystem som ska omräknas på ett nytt sätt i förhållande till den betygsskala som vi använder i Sverige, är det inte möjligt att få ett tidigare ikraftträdande än hösten 2012.

Som det ser ut nu kan en sökande med betyg från svensk gymnasial utbildning få meritvärde för kurser i språk och matematik. Eftersom det i dag inte är möjligt att tilldela meritpoäng för utländska betyg har vi också gett i uppdrag att räkna om de utländska betygen så att de ska kunna ge motsvarande värde och motsvara högsta möjliga meritvärde i Sverige, som i dag är 22,5.

Mogens Jensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Tak for svaret. Jeg forstod det som en tilkendegivelse af, at den svenske regering vil sikre, at nordiske studerende har mulighed for at blive optaget på uddannelserne på lige fod med svenske studerende.

Så vil jeg som et tillægsspørgsmål spørge, om den svenske regering ikke vil sørge for, når man laver ny lovgivning, at tilse, at den er i overensstemmelse med de overenskomster, der indgås på nordisk plan, for det er også den svenske regering forpligtet til i forbindelse med grænsehindringsinitiativet. Så, hvordan arbejder den svenske regering med nye lovforslag? Sørger man ikke for at få en vurdering af, hvorvidt det skaber nye grænsehindringer?

Bendiks H. Arnesen (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

E 31/2010: Privatisering og skattelettelser, hvordan påvirker det velfærden og fællesskabet i Danmark?

Jeg har et spørgsmål til den danske samarbejdsministeren.

Den nordiske velferdsmodellen har været unik, og den er blitt beundret av verden utenfor. Grunnen til at dette har fungert så godt, er at de nordiske landene har hatt en så sterk vilje til satsing på et sterkt fellesskap, og den store viljen til fordeling.

Tegn kan tyde på at viljen til fordeling nå svekkes i deler av Norden på grunn av en omfattende privatisering og store skattelettelser til dem som har mest fra før. Dette skjer i en tid da vi trenger mer fellesskap og ikke mindre.

Spørsmålet er da: Hvordan påvirker dette velferden og fellesskapet i Danmark?

Karen Ellemann (Venstre (V))

Samarbejdsminister

Et sådant spørgsmål får det jo til at lyde, som om privatisering og frit valg ikke er foreneligt med velfærd, og det må jeg anholde. Det er det bestemte. Det er blot for at sige, at jeg ikke accepterer præmissen for spørgsmålet. For at skabe og videreudvikle den her – og det er jeg fuldstændig enig i – unikke velfærdsmodel og hele vores flexicuritysystem er det vigtigt, at vi også øger konkurrencen på det her felt. Det er ikke en ren offentlig kompetence. Jeg har fået stor inspiration ved at se på Sverige, med hensyn til, hvordan man eksempelvis på området for ældrepleje er lykkedes med at åbne op for langt flere private udbydere, skabe en konkurrence og – vigtigst af alt – sikre, at der er meget, meget stor tilfredshed blandt de mennesker, som anvender velfærdsydelserne.

Bendiks H. Arnesen (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Jeg skjønner at statsråden ikke aksepterer innholdet i spørsmålet, men spørsmålet var faktisk: Hvordan påvirker den utviklingen som har vært i Danmark, velferden i Danmark? Så kort er spørsmålet.

Risto Kuisma (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

E 32/2010: Fel information om social trygghet och beskattning - gränshinder för medborgare som flyttar mellan länderna

Arvoisa puheenjohtaja! Kysymyksen suuntaan kaikille. Asia koskee kaikkia, mutta erityisesti haluan vastausta Ruotsin ja Norjan ministereiltä. Kysymys koskee erästä rajaestettä eli Pohjoismaiden välillä muuttavia kansalaisia. Jatkuvasti törmää ongelmiin, jotka johtuvat siitä, että pohjoismaiset viranomaiset antavat väärää informaatiota erityisesti silloin, kun kysymyksessä on sosiaaliturva tai verotus. Ei anneta kunnan neuvoja, ollaan haluttomia auttamaan kansalaisia. Tämän takia monet kansalaiset joutuvat vaikeuksiin, menettävät etuja ja joutuvat pitkällisiin prosesseihin saadakseen heille kuuluvat oikeudet. Aikovatko pohjoismaiset ministerit tehdä jotain asiantilan korjaamiseksi?

Skandinavisk oversættelse:

Ärade ordförande! Min fråga är till alla. Den gäller alla men jag vill särskilt ha ett svar av de svenska och norska ministrarna. Frågan kretsar kring ett gränshinder för människor som flyttar mellan de nordiska länderna. Kontinuerligt stöter de på problem som beror på att nordiska myndigheter ger fel information, speciellt då det handlar om social trygghet och beskattning. Det ges inte ordentliga råd, man är ovillig att

hjälpa människor. Därför hamnar många människor i problematiska situationer, går miste om förmåner och blir inblandade i långa processer för att få rättigheter som tillhör dem.

Ämnar de nordiska ministrarna göra något för att råda bot på situationen?

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Samarbetsminister

Fru president! Jag vill tacka för en viktig fråga.

Självklart måste ett av de viktigaste målen med det nordiska samarbetet vara att det finns en fri rörlighet mellan våra nordiska länder. Precis som för delar av oss som också är medlemmar i EU gäller det även fri rörlighet beträffande kapital, varor, tjänster och människor. Jag skulle vilja ha en femte frihet: Innovation-forskning. Det är ju just därför som vi sitter här och som vi samarbetar.

Gränshindersforum är, tycker jag, ett utmärkt sätt att försöka lösa gränshinder också i praktiken. Jag är väldigt glad över förlängningen där. Men naturligtvis gäller det både att arbeta med att lösa de problem som existerar i dag och att arbeta på ett annat sätt, i preventivt syfte. När vi implementerar ny lagstiftning gäller det att på ett tidigt stadium arbeta gemensamt med att tolka den nya lagen lika. Det är nämligen väldigt ofta så, exempelvis mellan Sverige och Finland, att vi har goda intentioner och är goda grannar, men vi implementerar EU-lagstiftningen på olika sätt och skapar därigenom nya gränshinder. Jag vet att människor som bor nära gränsen – jag tänker främst på Tornedalen – är oerhört pragmatiska till sin natur och löser ofta det här ändå. Men det är inte riktigt så det ska gå till. Det är ju inte en intention för oss som politiker att göra det svårare. Tvärtom vill vi förenkla för människor hemma i deras vardag.

Risto Kuisma (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Kiitos vastauksesta. Minulla ei ole lisäkysymystä. Toivon vain, että tähän asiaan saadaan myös käytännön tasolla eikä vain vain puheissa korjausta.

Skandinavisk oversættelse:

Tack för svaret. Jag har inte ytterligare frågor. Jag hoppas endast att detta problem löses även i praktiken och inte endast i tal.

Jan Lindholm (Miljöpartiet (mp) - Midtergruppen)

E 33/2010: Förstora arbetsmarknadsregionerna, t.ex. Oslo-Stockholm, infrastruktur

Fru president!

Som vanligt går denna min fråga till Norges samarbetsminister. De kunskapsintensiva och högteknologiska företag som ska skapa grön växt behöver också personal. Som vi vet handlar det i dag väldigt ofta om unga barnfamiljer med två högutbildade föräldrar som båda ska lösa sin jobbsituation. Jag tror att vi alla förstår att det innebär att vi effektivt måste förstora arbetsmarknadsregionerna.

Min uppfattning är och har alltid varit att den mest intressanta, attraktiva och i ett globalt perspektiv förnuftiga arbetsmarknadsregion vi kan skapa i Norden är Oslo-Stockholm. Med modern tågteknik skulle restiden kunna vara inte mer än två timmar. Här har vi möjlighet att kanske för 30–40 år skapa miljöer för de här människorna som ofta kräver närhet i sitt boende till vindsurfing, segling, vattenskidåkning, skog och natur. Här finns möjligheter som till exempel Skåne-Danmark med Köpenhamn, Malmö, Lund och Roskilde inte under överskådlig framtid kan erbjuda. Det här är, tycker jag, det mest intressanta projektet.

Vi i Sverige har svårt att komma loss här. Jag har ställt samma fråga många gånger och fått ett positivt svar från Norge. Men kan ni hjälpa oss att komma i gång med detta?

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Samarbeidsminister

Jeg er enig i at det er viktig at vi får til godt samarbeid mellom de enkelte landene. For hvis de nordiske landene virkelig skal bety en forskjell, må vi bruke kreftene våre sammen. Det å ha gode

samferdselstilbud mellom de enkelte landene er en viktig del av det. Jeg er glad for at vi har fått på plass en togforbindelse mellom våre to hovedsteder som kan bidra til at vi lettere kan bevege oss.

Fra norsk side vil jeg si at vi er positive til å få til gode samarbeidsrelasjoner med Sverige og de andre nordiske landene. Jeg oppfatter at vi har det, og at vi klarer å løse de utfordringene som vi møter, på gode måter, selv om det fortsatt er ting som står igjen. Et felles nordisk arbeidsmarked er viktig, og det kommer til å bli viktig i tiden framover, for vi kommer i en situasjon der demografien gjør at arbeidskraft kommer til å være en mangelvare i de fleste land – kanskje i særdeleshet i de nordiske. Så ja, jeg skal bidra til at vi fortsatt har et godt og aktivt forhold til Sverige og de andre nordiske landene.

Raija-Liisa Eklöw (Liberalerna på Åland (Lib) - Midtergruppen)

E 34/2010: Nordjobb

Fru talman!

Med anledning av debatten om Nordjobb vill jag fortsätta ännu i dag. Jag hade tänkt ställa min fråga till nästa års ordförandeskap, men eftersom den finska ministern inte är när varande vill jag ställa frågan till den danska samarbetsministern Karen Elleman, som ju redan tidigare har fått besvara den här frågan. Det är så att i första hand har det diskuterats om bonusbeloppet 200 000 danska kronor för Nordjobb. Ministern sade häromdagen att pengarna finns med också i nästa års budget. Fältet är ännu väldigt oroligt huruvida pengarna verkligen finns där i och med att det är en viktig del av deras verksamhet som i så fall inte kommer att kunna genomföras. För det andra är det så att eftersom medlen är danska och verksamheten pågår i Sverige finns det en valutaminskning där. Således, finns de här pengarna och kan man ta hänsyn till valutaminskningen?

Karen Ellemann (Venstre (V))

Samarbejdsminister

Tak for spørgsmålet. Som jeg også bekræftede i går under gennemgangen af budgettet, blev jeg bekendt med, at man så, at der manglede 200.000 danske kroner. De var bundet op på noget med en bonus, lød forklaringen, så vidt jeg husker. Jeg har i går her i salen bekræftet, at der ikke er nogen intention om at skære ned på bevillingen til Nordjobb, og derfor er det gået videre til generalsekretæren, som har bekræftet, at man får rettet det til, så der altså ikke bliver tale om nedskæringer.

Olemic Thommessen (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

E 35/2010: Språk - oppfølging av språkkonventionen, fælles oversættelse av EU-direktiver

Mitt spørsmål dreier seg om språk, og jeg vil rette det til den svenske samarbeidsministeren.

Det skandinaviske språkfelleskapet, det at vi kan forstå hverandre i de nordiske land, er jo en forutsetning for det nordiske samarbeidet. Vi vedtok for få år siden en nordisk språkkonvensjon som var ganske ambisiøs. Dessverre – vil jeg nesten si – tror jeg det er litt ulikt i hvilken grad de enkelte land har fulgt opp konvensjonen. Når jeg velger å rette dette spørsmålet til den svenske statsråden, er det fordi det for Sverige, i kraft av sin befolkningensmengde, sin geografiske plassering og det faktum at svært mange svenske borgere, særlig yngre, arbeider i nabolandene, kanskje er av særlig interesse å nyttiggjøre seg det potensialet som ligger i at vi faktisk kan forstå hinnannen.

Mitt spørsmål til samarbeidsministeren er: Hva tenker den svenske regjeringen å gjøre for å følge opp språkkonvensjonen? Hvilke strategier arbeider man etter?

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Samarbetsminister

Fru ordförande! Tack för frågan från Olemic Thommesen.

Sverige är ju i framkant när det gäller IT, telekommunikation och högteknologi, och vi försöker också använda Internet så mycket som möjligt för utbildning och information på många olika områden, och så gör vi även här när det handlar om språket.

I år har det tillskapats en webbaserad resurs för att främja både lärares och elevers möjlighet att i både grundskolan och gymnasieskolan öka kunskaperna i de skandinaviska språken, främst norska och

danska. Därutöver, som en extra morot, får eleverna numera extra meritpoäng om de väljer att läsa danska, finska, isländska eller norska.

Jag ser alltså positivt på framtiden i den här frågan.

Olemic Thommessen (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Jeg vil takke for et svar som jeg synes er godt med hensyn til den målgruppen det snakkes om. Men nordisk språksamarbeid må også foregå med en større bredde av initiativ. Da er det om å gjøre å skjære igjennom byråkratiske skillelinjer og problemer. Jeg har lyst til å utfordre den norske, den svenske og den danske samarbeidsministeren på følgende:

Så vidt vites er det ingen kontakt mellom oversetterne av EU-direktiver eller av andre reglementer som kommer fra EU til de nordiske land. Kanskje hadde det vært en idé om man koordinerte oversettelsene og fikk dem lagt så tett språklig opp til hinnannen som overhodet mulig. Det skapes mye nytt språk, og det er betydelige volumer av tekst som tilflyter våre land. I det ligger det en betydelig mulighet for språklig koordinering. Er det en utfordring den svenske statsråden kunne tenke seg å ta i forhold til sine skandinaviske samarbeidspartnere?

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Samarbetsminister

Fru ordförande!

Detta är en intressant tanke och en tanke som vi behöver ta med oss när vi nu ska arbeta mer preventivt när det handlar om EU-lagstiftning. Man ska samarbeta på ett tidigare stadium, som jag nämnde tidigare, för att undvika att skapa nya gränshinder. Då är detta en bra fråga att ta med sig.

Jenis av Rana (Miðflokkurinn (Mfl.) - Midtergruppen)

E 36/2010: Islands forhandlinger med EU

Det var et spørsmål til den islandske Katrín Jakobsdóttir og også et spørsmål til Palle Christiansen fra Grønland og Jørgen Niclasen fra Færøerne. Island er i gang med forhandlinger med EU, og det har utrolig stor interesse for Færøerne. Vi håber ikke, at det lykkes at splitte det nordatlantiske samarbejde og lokke Island fra os. Så jeg vil spørge, hvordan det går med de forhandlinger og så spørge Palle Christiansen og Jørgen Niclasen, hvordan EU-sagen står på henholdsvis Grønland og Færøerne.

Katrín Jakobsdóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Samarbejdsminister

Ég ætla að tala íslensku sem er auðvitað elsta norræna tungumálið þó það sé ekki oft í fókus þegar við ræðum um norrænt tungumálastarf. Hvað varðar aðildarviðræður við Evrópusambandið þá er staðan sú að þær eru í raun og veru enn á því frumstigi að verið er að rýna löggjöf Evrópusambandsins og Íslands. Eiginlegar samningaviðræður eru því ekki hafnar, þessi rýni stendur enn yfir. Líklega hefjast eiginlegar samningaviðræður núna um áramótin. Þannig er staðan á viðræðunum.

Eins og þingmanninum er kannski kunnugt þá er málið mjög umdeilt á Íslandi þannig að engin leið er að spá fyrir hvernig aðildarumsókninni mun lykta. Við höfum séð miklar sveiflur í fylgi Íslendinga við aðildina sjálfa og við fylgjumst vel með því. Það mikilvægasta fyrir Íslendinga núna og íslensku þjóðina er að hún geti fylgst mjög vel með því sem kemur fram í samningaviðræðunum. Við vitum að sjávarútvegurinn mun verða mjög mikilvægur fyrir Íslendinga en líka önnur mál eins og til að mynda landbúnaður.

Skandinavisk oversættelse:

Jag tänker prata isländska, som ju är det äldsta nordiska språket, även om det sällan står i fokus när vi talar om nordiskt språkarbete. Vad gäller medlemsförhandlingarna med EU så är de fortfarande i ett skede där man granskar EU:s och Islands lagstiftning. Vi har alltså inte börjat förhandla om medlemsavtalet, utan är fortfarande i ett granskningskede. Förmodligen kan avtalsförhandlingarna påbörjas nu vid årsskiftet. Så ligger det till med förhandlingarna.

Som lagtingsmannen kanskje kjenner til er frågan mycket omdiskuterad på Island, och det är omöjligt att sia om hur medlemsansökan kommer att sluta. Vi har sett stora svängningar i islänningarnas stöd för själva medlemskapet, vilket vi noga bevakar. Det som är viktigast nu för islänningarna och den isländska nationen är att kunna ta del av det som kommer fram i avtalsförhandlingarna. Vi vet att fisket kommer att vara mycket viktigt för islänningarna, men även andra frågor, till exempel jordbruket.

Jørgen Niclasen (Fólkaflokkurin (Ff))

Landsstyremand for nordisk samarbejde

Jeg mener, det er et interessant spørsmål for os her i Nordisk Råd, for de nordiske lande består af EU-medlemmer og ikke-EU-medlemmer, men alligevel formår vi at holde fast i vores nordiske familie og sidde her og tale om grænsehindringer, konventioner og alt det, som vi har til fælles. Og de EU-medlemmer, som er med i Nordisk Råd, har gennem disse mange år bevist, at man alligevel formår at holde sammen på det nordiske, og det er vi utrolig glade for.

Island tænker på medlemskab af EU, og hvad resultatet af det bliver, ved man selvfølgelig ikke, men jeg kan sige fra færøsk side, at vi har lavet en udredning om vores forhold til EU, og ud fra den kan jeg sige, at landstyret ikke ser nogen interesse i færøsk medlemskab af EU. Vi vil have en tættere tilknytning, men af den udredning, vi har lavet, kan vi ikke se, at et medlemskab af EU ville blive godt for det færøske folk og den færøske velfærd – men en tæt tilknytning vil vi gerne have.

På den anden side vil vi gerne have et selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, men det får vi ikke. Der har vi fået nej – og når det så kommer til spørgsmålet om EU-medlemskab, siger vi nej.

Palle Christiansen (Demokraterne (D))

Naalakkersuisut

Tak for et meget relevant spørgsmål. Det, som vi gør på Grønland, er, at vi øjeblikket er ved at kortlægge de mulige samarbejdsformer, der er mellem Grønland og EU. I øjeblikket har vi en partnerskabsaftale, som tilfører Grønland en masse midler, som vi kanalisere direkte over i uddannelsesområdet, og vi har også en velfungerende fiskeriaftale, i hvert fald set med grønlandske øjne. Men vi bliver ved med at regne på, hvilken model der er bedst for Grønland i forhold til EU, og vi følger naturligvis de forhandlinger, som islændingene har i øjeblikket, og de tanker, som de gør sig, og den debat, der er på Island, men vi har ikke specielt travlt fra Grønlands side med at komme ind i EU. Vi vil meget gerne knytte meget tætte bånd til EU, for vi mener godt, at man kan samarbejde med nogen uden decideret at være i union med dem.

Vi har også fået en henvendelse fra NAFTA, hvor der bliver spurgt, om det kunne være af interesse for Grønland at indgå i et tættere samarbejde med de nordamerikanske lande. Vores marked ligger jo tæt på dem, så det ville jo være nærliggende at have større samhandel med Canada og USA, og med den position, Grønland har, siger vi, at vi hellere vil åbne flere døre til alle sider end at lukke nogle i. Men vi følger det nøje og skynder os langsomt.

Torgeir Trældal (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

E 37/2010: Vurdering av forslaget om å bygge ut jernbanen mellom Hunndalen og Kopperåsen?

Mitt spørsmål går til den svenske og den norske samarbeidsminister.

I Nord-Sverige blomstrer det med nye selskap som ønsker å utvinne blant annet jernmalm og andre mineraler. Problemet er at malmbanen fra Kiruna til Narvik ikke har kapasitet til å ta imot alle nyetablerere. Det er derfor nødvendig med nye utbygginger, slik at næringslivet på svensk og norsk side kan få utvikle seg. Jeg ønsker at man kan starte bygging av en ny jernbanetrasé fra Hunndalen på norsk side forbi riksgrensen fram til Kopperåsen stasjon. Det er en strekning på 20 km med to tunneller, henholdsvis på 7,7 og 1,9 km, samt 11 km spor i åpent terreng på svensk side.

Som følge av nye aktører på banen og økning av eksisterende trafikk er kapasitetsøkningen på banen nødvendig, og svenske og norske myndigheter anmodes derfor om å få forslaget utredet og iverksatt. Spørsmålet mitt blir: Vil den svenske og norske samarbeidsministeren sette seg ned og gå gjennom

forslaget og se om man kanskje kan få gjort dette, slik at næringslivet på norsk og svensk side av grensen kan utvikle seg og skape nye arbeidsplasser?

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Samarbetsminister

Takk for spørsmålet.

Det er jo gledelig at det er stor interesse for Ofotbanen. Jeg har registrert at det er interesse for Ofotbanen i en korridor helt til Kina gjennom Russland for å skape aktivitet der. Den norske regjeringen har bidratt til å styrke kapasiteten på Ofotbanen noe ved veldig nylig å åpne et nytt kryssningsspor. Det jobbes også med å bedre strømforsyningen.

Det er jo slik at i Norge prioriterer vi jernbanestrekninger gjennom et dokument som heter Nasjonal transportplan. Det ville være interessant og riktig, mener jeg, at samferdselsministrene i våre to land drøfter eventuelle spørsmål knyttet til Ofotbanen i forkant og eventuelt tar dem inn i prioriteringer i de nasjonale jernbaneplanene. Så jeg skal ta med meg spørsmålet og videreformidle det til vår samferdselsminister, som jeg mener er den riktige til å ha kontakt med svenske myndigheter om det spørsmålet.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Samarbetsminister

Fru ordförande! Tack för en väldigt viktig fråga!

Jag ska börja med att säga att jag tycker att det är glädjande att gruvnäringen går framåt så starkt. Järnmalmpriset har ökat minst fyra gånger på bara några år, och vi ser hur Kirunavaara, Luossavaara, Gällivare och även Pajala blomstrar upp. Pajala blir nu en inflyttningskommun för första gången på 54 år. Men naturligtvis kräver detta också nya lösningar och effektivare transporter för järnmalmen och för att fler människor kommer att röra sig i regionen.

Från den svenska regeringens sida har vi lagt fram en stor satsning på infrastruktur, närmare bestämt 497 miljarder svenska kronor, för en tidsperiod framåt. Vi håller också på att bygga ut vårt järnvägssystem.

Precis som Rigmor sade är det här en fråga för våra infrastrukturministrar, och det är också något vi får ta med oss hem båda två. Från den svenska regeringen vill jag dock skicka med att vi ser Nordkalotten och Nordregionen som en väldigt viktig framtidssektor där vi behöver jobba över gränserna för att kunna uppnå maximal potential och få fler jobbtillfällen i både Sverige och Norge.

Torgeir Trældal (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Da blir mitt neste spørsmål til begge ministrene: Vil dere for å få fortgang i dette åpne for eventuelt private løsninger? Det private står her og venter og ønsker å gå i gang. Godset kommer til å finansiere utgiftene.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Samarbetsminister

På hvilken måte en eventuell utbygging skal skje og hvordan den skal finansieres, må jeg få lov å komme tilbake til når samferdselsministrene eventuelt får sett på hvilket grunnlag vi har og hvilke kostnader vi snakker om. Prinsippet i Norge har jo vært at vi bygger infrastruktur gjennom det offentlige. Så får vi se om det er noen særstillinger som gjør at man skal tenke annerledes knyttet til Ofotbanen, men det mener jeg må være riktig at samferdselsministrene drøfter i det videre arbeidet.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Samarbetsminister

Jag har inget mer specifikt att tillägga utöver det som Rigmor har sagt, men jag skulle vilja säga att vi är öppna för alla olika diskussioner. När det handlar om östra norra Sverige – Pajala och Tornedalsregionen – pågår ju redan den typen av diskussioner.

Hans Frode Kielland Asmyhr (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

E 38/2010: Nordisk mat - Norges proteksjonistiske politikk ved import av mat - grensehinder?

Jeg har et spørsmål til den svenske samarbeidsministeren.

Prosjektet "Ny nordisk mat" er et prosjekt som Nordisk Råd har satset mye på, og som man også vil satse mye på fremover. Poenget med det programmet har jo vært å vise fram spesielle nordiske råvarer koblet sammen med nordisk kokkekunst overfor verden, men også overfor innbyggere i andre nordiske land. Restauranten Noma i København er spydspissen i dette arbeidet.

Norge er vel et av de land i verden som har en mest proteksjonistisk politikk når det gjelder import av mat fra andre land, også fra våre naboland i Norden. Jeg kunne tenke meg å høre hvordan den svenske regjeringen ser på et slikt betydelig grensehinder. Og: Er dette noe den svenske samarbeidsministeren akter å ta opp med den norske samarbeidsministeren?

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Samarbetsminister

Fru president! Tack för en intressant fråga!

Det stämmer väldigt väl med det vi från svenskt håll också gör med våra exportsatsningar. Vi har sagt att vi vill se mer av matlandet Sverige ute i världen och naturligtvis locka turister till hela Norden för att äta vår fantastiska mat. Vi är också väldigt framgångsrika i hockey-VM, där vi förra gången faktiskt kom etta, trea och fyra – Norge, Sverige och Danmark. Vi får se hur det blir 2011. I en sådan tävling deltar vi i Norden naturligtvis inte gemensamt utan tävlar faktiskt mot varandra. Det är precis som sport.

Om vi är lite mer seriösa ser jag naturligtvis att det är ett stort gränshinder att ha jordbrukstullar på i vissa fall upp till 124 procent gällande några mjölkvaror och några köttvaror mellan Sverige och Norge. Jag har också tagit upp exemplet att vi snart har ett frihandelsavtal mellan EU och Sydkorea på plats som gör att det blir billigare att handla med mat mellan Sverige och Sydkorea än det är med vår närmaste granne som dessutom är det land som de flesta av våra små svenska företag vill ha sin första exportkontakt med.

Det är en fråga som vi driver från svensk sida. Jag har också sett vissa framsteg från norsk sida. Men jag tycker att vi skulle kunna sätta oss ned och prata mer om det här för att riva de hindren.

Hans Frode Kielland Asmyhr (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Jeg takker den svenske samarbeidsministeren for et godt svar, og jeg ser frem til at den svenske regjeringen fortsetter dette arbeidet mot den norske regjeringen. Det er slik at hvis vi i Norden skal overleve i den globale konkurransen, er det ikke gjennom proteksjonisme, men gjennom å bygge på våre fortrinn og vise verden hva vi er gode på, og hvilke gode råvarer – i dette tilfellet – som vi i alle de nordiske land sitter på.

Jeg takker for svaret og ser frem til et fortsatt godt arbeid fra den svenske regjeringens side på dette området.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Samarbetsminister

Fru president! Tack för den kommentaren! Jag vill dock förtydliga med att säga att jag tror att det allra viktigaste är att arbeta med den norska regeringen för att vi ska kunna gå framåt och riva fler hinder. Jag är övertygad om att alla i Norden egentligen ser vikten av öppenhet, vikten av att vi har så få hinder mellan varandra som möjligt för att vi också ska stå oss i konkurransen utanför Norden.

Maarit Feldt-Ranta (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

E 39/2010: Konsumentpolitiken inom det nordiska samarbetet

Fru ordförande!

Det är vår gemensamma utmaning att få konsumentpolitiken att fungera bättre inom det nordiska samarbetet. Den danska samarbetsministern berättade igår att ministerrådet nästa år kommer att ordna

ett möte med Medborgar- och konsumentutskottet, och det är bra. Men vi förstår säkert alla att ett möte inte löser de strukturella problem vi har inom området.

Danmark har haft konsumentpolitiken som ett av sina prioriteringsområden under ordförandeskapet. Vad har ni haft för erfarenheter? Hur har de nordiska konsumenternas konsumentskydd förbättrats under ordförandeskapet och framför allt: hur ser ni att konsumentpolitiken och dess strukturer i Norden borde stärkas?

Karen Ellemann (Venstre (V))

Samarbejdsminister

I går, da jeg svarede på det med kontakten til NordKons, sagde jeg, at der nu skulle etableres kontakt mellem Nordisk Råd og NordKons. Jeg erindrer ikke, jeg sagde, at der bare var tale om ét møde, men netop at det var vigtigt, at der blev skabt en kontakt, skabt mulighed for dialog, sådan at Nordisk Råd i højere grad blev vidende om det samarbejde, der rent faktisk foregår, den koordination, der sker - blot for at man er informeret om det og med i dialogen og med til at stille spørgsmål.

Jeg synes jo, vi har nogle rigtig gode eksempler på, at vi på området for det forbrugerpolitiske netværk virkelig skaber succeser, og der er det som altid sådan, at vi trækker Svanen frem og siger, at vi her har et utrolig stærkt mærke, som er i fremgang. Vi har jo også senest arbejdet med at forbedre Svanens forskellige optagelsesmekanismer, med hensyn til om det skal kvalificeres yderligere. Det synes jeg er det helt rigtige spor at bevæge sig på i forhold til at støtte forbrugerpolitisk fremgang.

Kristen Touborg (Socialistisk Folkeparti (SF) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

E 40/2010: Hvor mange medborgere blev sendt ud af Danmark i 1990'erne?

Tak. Mit spørgsmål er til den danske samarbejdsminister. Under debatten i går om hjemsendelse af nordiske statsborgere fra Danmark sagde ministeren, at der faktisk hverken juridisk eller i praksis var sket ændringer i den måde, som man agerer på. Så er mit spørgsmål til ministeren: Hvor mange medborgere blev sendt ud af Danmark i 1990'erne? Spørgsmålet er naturligvis affødt af, at hvis det var meget få, er der jo noget, der tyder på, at det ikke er helt rigtigt, at der ikke er sket ændringer i praksis.

Karen Ellemann (Venstre (V))

Samarbejdsminister

I min redegørelse i går fortalte jeg om antallet af hjemsendelser med tal opdateret fra 2004, fordi det er der, vi har statistikken fra Udlændingetjenesten. Jeg sagde desuden, at reglerne om hjemsendelse af nordiske statsborgere også eksisterende tilbage i 1990'erne i den tidligere danske bistandslov. Og så har den danske praksis i øvrigt været prøvet ved Højesteret tilbage i 2001. Men jeg redegjorde præcis for tallene, som vi har fra 2004. Jeg har ikke tallene tilbage fra 1990'erne, men reglerne eksisterede også tilbage i 1990'erne.

Kristen Touborg (Socialistisk Folkeparti (SF) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Tak for svaret. Det er naturligvis rimeligt, at ministeren ikke er et omvændende leksikon. Men når jeg alligevel nu stiller spørgsmålet, er det, fordi ministeren også fik spørgsmålet i går af Høgni Hoydal, og der undgik ministeren jo elegant at svare på det, og så tænkte jeg, at ministeren siden i går har haft rimelig med tid til at undersøge, hvor mange der måtte være sendt hjem. Men jeg håber, at ministeren kan give et skriftligt svar på spørgsmålet, når det nu ikke kan lade sig gøre mundtligt.

Maria Stenberg (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

E 41/2010: Är samarbetsministern beredd att ta ett initiativ för att underlätta möjligheten till studiemedel och studielån i Norden?

Fru president! Min fråga går till den norska samarbetsministern, men den berör säkert även andra samarbetsministrar.

Det finns i dag väldigt många svenska ungdomar som arbetar i Norge. Det är naturligtvis jättepositivt. Det är en av kärnorna i det nordiska samarbetet att vi ska ha en öppen arbetsmarknad. Dessutom är det

så att är man ung och arbetar i ett annat nordiskt land får man också lära sig språket, kulturen och så vidare. Men som i alla andra fall finns ju gränshinder. I det här fallet finns det alltså olika lagstiftningar i de nordiska länderna som hindrar en del av våra ungdomar att till exempel efter ett antal år i ett yrke gå vidare och studera. Därför tar jag ett exempel från Norge, men det finns säkert andra exempel också.

När en ung svensk har arbetat i Norge en längre tid och vill börja studera i Norge kan han eller hon faktiskt inte få studielån vare sig i Norge eller i Sverige. Det hindrar naturligtvis ungdomar i det livslånga lärandet. Min fråga är: Är samarbetsministern beredd att ta ett initiativ för att faktiskt underlätta möjligheten till studiemedel och studielån i Norden?

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Samarbetsminister

Takk for spørsmålet.

Jeg har litt problemer med å forstå hva som er bakgrunnen for spørsmålet i praksis, for de nordiske landene har jo jobbet veldig lenge med å ha likhet i sine systemer når det gjelder utdanningsstøtte. I tillegg gjør EØS-regler og EU-regler at vi behandler våre ungdommer, enten de er fra nasjonalstaten, eller det er noen som er i landet, på samme måten.

I Norge er det inntektsgrenser. Hvis man har hatt høy inntekt eller har høy formue det året man begynner å studere, er man i visse tilfeller ikke berettiget til utdanningsstøtte. Men de reglene er like enten man er en norsk ungdom, en nordisk ungdom eller for den saks skyld en ungdom som kommer fra et av EØS-landene. Jeg må i alle fall få noen flere detaljer hvis det er noe som ikke stemmer i de konkrete tilfellene. Prinsippet er at vi behandler alle ungdommer likt, men det er altså inntektsgrenser som handler om hvor mye man har tjent det året man søker studielån for.

Janne Seurujärvi (Centern i Finland (cent) - Midtergruppen)

E 42/2010: Klimatförändringar och ekonomisk kris - förhandlingar ml Sverige och Norge om grönt certifikat?

Rouva puhemies! Täällä on keskusteltu paljon kahdesta haasteesta, ilmastohaasteesta ja talouskriisistä. Näillä on tietty yhteys, koska energiapolitiikka on yksi keskeinen osa ilmastohaasteen hoitamista. Suomalainen konsulttiyritys Pöyry on laskenut, että mikäli Pohjoismaat tekisivät yhteistyötä energiapolitiikassa tukijärjestelmien osalta, voitaisiin saavuttaa jopa 950 miljoonan euron hyöty vuositasolla. Tiettävästi ainakin Ruotsin ja Norjan välillä ollaan neuvottelemassa yhteisestä vihreästä sertifikaatista.

Olisin halunnut kysyä, millä tavalla Ruotsi ja Norja ovat näissä neuvotteluissa etenemässä ja mikä on suhtautuminen mahdolliseen yhteispohjoismaiseen tukijärjestelmään, jolla voitaisiin saavuttaa merkittäviä taloudellisia säästöjä, mikä olisi varmasti tässä talouskriisin jälkivaiheessakin paikallaan.

Skandinavisk oversættelse:

Fru talman! Här har vi diskuterat mycket om två utmaningar, klimatutmaningen och den ekonomiska krisen. Det finns ett visst samband mellan dem eftersom energipolitiken spelar en central roll i att lösa klimatutmaningen. Finländska konsultföretaget Pöyry har uppskattat att ifall de nordiska länderna samarbetade kring energipolitiska stödsystem kunde de uppnå en nytta på upp till 950 miljoner euro per år. Veterligen håller åtminstone Sverige och Norge på att förhandla om ett gemensamt grönt certifikat.

Jag vill fråga hur förhandlingarna mellan Sverige och Norge fortskrider och hur man förhåller sig till ett eventuellt samnordiskt stödsystem som kunde resultera i en ansenlig ekonomisk inbesparing, vilket säkert var på sin plats även i detta skede efter den ekonomiska krisen.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Samarbetsminister

Fru president! Tack för frågan!

Det här är ju någonting som främst diskuteras under miljöministrarnas område, naturligtvis tillsammans med näringsministrar. Men det är också ett bra exempel på hur vi kan arbeta bättre inom Norden och hur vi också tänker när vi talar Östersjöstrategi. Där är energifrågan en oerhört viktig del tillsammans med

infrastruktur och tillsammans med miljötänkande vad gäller Östersjön och ett rent hav, liksom alla de beslut som hör därtill. Exakt var vi står i de här förhandlingarna i dag har jag ingen uppgift om just nu när jag sitter här, men naturligtvis kan jag återkomma efter att ha hört med miljöministern hemma i Sverige.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Samarbeidsminister

Heller ikke jeg er oppdatert på hvor vi er i forhandlingene, annet enn at jeg vet at det har vært en positiv utvikling, og man har en god dialog om de spørsmålene. Så har jeg også forstått at de nordiske ministrene som har ansvar for energispørsmål, jobber med å se på den nordiske dimensjonen i de spørsmålsstillingene som reises og skal vel nå rapportere tilbake til sine ministerråd i løpet av kort tid. Så det er i alle fall både interesse, arbeid på gang og et engasjement for å få den nordiske dimensjonen inn i disse spørsmålsstillingene. Men det må jeg også få lov å komme tilbake til, sånn statusmessig, på hvor vi er i arbeidet med grønne sertifikater.

13. Miljö och naturresurser i Norden

Per-Kristian Foss overtog ledningen av förhandlingarna.

Dokumentation:

- Redegørelse: Status for miljømærket Svanen (Dokument 11)
- Udvalgsforslag om nordiskt pantsystem (A 1516/medborger)
- Medlemsforslag om en nordisk jord- og skogsbrukspolitik (A 1483/miljö)
- Utvalgsforslag om nye initiativer i det nordiske klimaarbejdet (A 1512/miljø)
- Utvalgsforslag om oppfølgingen av "Copenhagen Accord" (A 1513/miljø)
- Utvalgsforslag om nordisk produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring)
- Medlemsforslag om samnordisk strategi mot mårdhundens expansion (A 1499/miljø)

Udvalgsforslag om nordisk pant- og retursystem (A 1516/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer

at pålægge de nationale pantsystemer og administrative organer i samarbejde med branchen at finde en nordisk løsning indenfor tre år, som indebærer, at pant kan leveres over grænserne og at pant-automaterne indstilles til dette formål

at pålægge pant på de nordiske producenters emballage, som går til taxfree salg på færger og i nabolande som Tyskland og Estland

at der på sigt og i samarbejde med branchen arbejdes for en bred europæisk løsning som kan bidrage til effektivt genbrug og genanvendelse af drikkevareemballage i hele regionen

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at bidrage til en samordning af de nordiske pantsystemer, således at man i hvilken som helst pantautomat i Norden kan aflevere alle nordiske flasker og dåser

Medlemsforslag om en nordisk jord- og skogsbrukspolitik (A 1483/miljö)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udvikle en kunnskapsbase om hvilken effekt klimaændringene vil kunne ha på nordisk jord- og skogbrug samt hvilke tilpasningstiltak som kreves, inklusive hvilke potensialer nordiske jordbruk har som fødevarerleverandører i en regional og global sammenheng

at avholde en konferanse i 2011 for å belyse de langsiktige utfordringer som jordbruket i Norden, Europa og globalt står overfor og bidra til ideutveksling om hvordan de med fordel kan adresseres

at gjennomføre en nordisk ekspertutredning om hvordan eksisterende støtteordninger i jordbruket kan utvikles med sikte på at fremme bæredyktig jordbruksproduksjon og grønn vekst

Utvalgsforslag om nye initiativer i det nordiske klimaarbeidet (A 1512/miljø)

Nordisk rådet rekommanderar Nordisk ministerråd,

å opprette et ekspertpanel for å vurdere alternative modeller for internasjonalt samarbeid for en bred og effektiv innsats for reduksjon av de globale utslipp av klimagasser

å gjennomføre en konferanse for å belyse hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive til å redusere utslipp av klimagasser i Norden

at det regelmessig utarbeides en oversikt over fremdriften i klimaforskningen for å gi et aktuelt bilde av konsekvensene av menneskeskapt klimaendringer

Utvalgsforslag om oppfølgingen av "Copenhagen Accord" (A 1513/miljø)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å inngå aktivt i arbeidet med å oppnå ambisjonen i *Copenhagen Accord* om å opprette og finansiere *Copenhagen Green Climate Fund* og REDD-ordningen

å styrke den felles nordiske innsats innenfor rammen av *Nordic Climate Facility*

Utvalgsforslag om nordisk produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å på Nordisk råds 63. sesjon framlegge en redegjørelse med utgangspunkt i en grundig analyse av konsekvensene av å harmonisere støtteordninger for produksjon av fornybar energi i Danmark, Finland, Norge og Sverige

Medlemsforslag om samnordisk strategi mot mårdhundens expansion (A 1499/miljø)

Nordiska Rådet rekommanderer de nordiska ländernas regeringar

att skyndsamt upprätta gemensamma nordiska strategier för att förhindra Mårdhundens expansion

Svandís Svavarsdóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))**Miljøminister, Dokument 11**

Forseti. Góðir hálsar.

Norræna ráðherranefndin hefur staðið að umhverfismerkingum með góðum árangri í 20 ár. Svanurinn er norænt umhverfismerki sem fyrirtæki geta sótt um. Svanurinn á sinn þátt í að draga úr umhverfisáhrifum daglegrar neyslu.

Við þróun viðmiða um Svaninn eru umhverfisáhrif tiltekinna vöru rannsökuð í gegnum allan feril hennar, frá því að hún er hráefni þar til hún verður úrgangur. Strangar kröfur eru gerðar um áhrif á loftslag og umhverf, t.d. hvað varðar innihald vörunnar og notkun hættulegra efna og losun þeirra í andrúmsloftið, vatn og jarðveg. Einnig eru kröfur um orku- og auðlindanotkun, meðhöndlun úrgangs og notagildi og gæði.

Svanurinn á sinn þátt í að leiðbeina neytendum og fyrirtækjum á Norðurlöndum þannig að þau eigi raunverulegan kost á að sýna ábyrgð í umhverfismálum. Jafnframt felur svansmerkið í sér hvatningu um framleiðslu á umhverfisvænum vörum. Ég ætla að segja frá stöðu svansmerkisins í dag, 20 árum eftir að því var komið á laggirnar.

Svanurinn er nú notaður í 65 mismunandi vöruflokkum og meira en 5.000 vörur eru svansmerktar. Veitt hafa verið yfir 2.000 leyfi til meira en 1.000 fyrirtækja og leyfum fjölgar jafnt og þétt. Bæði neytendur og framleiðendur meta Svaninn mikils. Merkið hefur einstaka stöðu meðal vörumerkinga, það er þekkt og hefur unnið sér sess sem öruggur valkostur fyrir þá sem vilja taka tillit til umhverfis og loftslags.

Norræna umhverfismerkingarnefndin mótar sameiginlega stefnu um hvaða vöruflokka má merkja með Svaninum og hvaða skilyrði þarf að uppfylla. Allir hagsmunaaðilar geta komið með tillögur um nýja vöruflokka og samnorrænar tillögur um skilyrði og viðmið fara í opið umsagnarferli þar sem kallað er eftir athugasemdum hagsmunaaðila. Kröfur Svansins eru stöðugt til endurskoðunar. Venjulega eru viðmiðin endurskoðuð á 3 til 4 ára fresti. Þannig verða umhverfismerktar vörur á markaðnum sífellt betri. Umhverfismerkingarráð í hverju landi hefur umsjón með umsóknum og leyfisveitingum. Til að tryggja að varan eða þjónustan uppfylli viðmið Svansins eru fyrirtæki sem sækja um leyfi könnuð með viðtækum prófunum óháðra rannsóknarstofa, vottorðum, gagnasöfnun og eftirliti.

Umhverfismerkingarráð í hverju landi sinna bæði Svaninum og umhverfismerki Evrópusambandsins. Á Norðurlöndum vinna yfir 100 manns við umhverfismerkingar og nemur kostnaður vegna starfsins u.þ.b. 75 millj. dkr. Fjárveiting Norrænu ráðherranefndarinnar til norrænu umhverfismerkingarnefndarinnar fyrir árið 2010 er 2,5 millj. dkr.

Frá árinu 2006 hafa norrænu umhverfisráðherrarnir borið ábyrgð á svansmerkinu. Að okkar mati er Svanurinn gott dæmi um einkar árangursríkt norrænt samstarf sem stuðlar að sjálfbærri neyslu og framleiðslu á Norðurlöndum. Á heimsvísu er Svanurinn jafnframt eitt sterkasta umhverfismerkið og góð kynning fyrir Norðurlönd. Rétt er að undirstrika að við teljum mikilvægt að stuðla að samlegðaráhrifum milli Svansins og umhverfismerkis ESB, EU Eco-label.

Á árinu 2008 var gerð úttekt á Svaninum. Við höfum fylgt þeirri úttekt eftir með því að setja fram framtíðarsýn fyrir Svaninn fram til ársins 2015. Sýn okkar á þróun merkisins fram til þess árs er sú að hann njóti viðurkenningar sem eitt árangursríkasta og traustasta tækið sem völ er á fyrir neytendur sem kjósa að ástunda vistvæna neyslu.

Við viljum að Svanurinn hafi steka stöðu fyrir trúverðugleika og markaðshlutdeild og að hann sé í fararbroddi fyrir umhverfismerki hvað snertir skýr og skörp viðmið. Einnig viljum við að Svanurinn sé eftirsóknarverður og trúverðugur fyrir fyrirtæki sem vilja nota umhverfismál til að efla samkeppnishæfni sína og ekki síður fyrir neytendur sem gera miklar kröfur til gæða og umhverfisþátta. Þá leggjum við einnig áherslu á að neytendum sé ljóst að í viðmiðum Svansins eru gerðar miklar kröfur hvað varðar loftslagsmál. Auk umhverfisþátta verða önnur sjálfbærni viðmið smám saman tekin inn í viðmið um Svaninn.

Auk þeirrar heildarsýnar sem ég hef lýst hefur verið þróuð sýn á afmarkaða þætti. Til að fylgja henni eftir verður nokkrum verkefnum ýtt úr vör á eftirtöldum fimm lykilsviðum:

Sambandið milli Svansins og EU Eco-label.

Samlegðaráhrif gagnvart öðrum upplýsingakerfum.

Samvinna við fyrirtæki.

Hlutverk Svansins í stefnumótun á sviði neytenda-, umhverfis- og framleiðslumála.

Miðlun upplýsinga um loftslagsviðmið svansmerkisins.

Norrænu umhverfisráðherrarnir hafa ákveðið að hækka fjárframlag sitt til norræna samstarfsins um Svaninn í 4 millj. dkr. árið 2011. Á komandi ári munum við einnig kortleggja skipulag og fjármál Svansins í því skyni að tryggja að við höfum traustan grunn til að ná þeim markmiðum sem sett eru fram í sýninni og þróa Svaninn áfram.

Skandinavisk oversættelse:

Herr president. Gott folk.

Nordiska ministerrådet har framgångsrikt arbetat med miljömärkning i 20 år. Svanen är ett nordiskt miljömärke som företag kan ansöka om. Svanen bidrar till att minska miljöpåverkan av den dagliga konsumtionen.

Vid utvecklingen av Svanens kriterier granskas varans miljöpåverkan genom hela processen från råvara till avfall. Det ställs hårda krav på klimat- och miljöpåverkan, blant annat vad gäller varans innehåll och användningen av skadliga ämnen och utsläpp av dessa i luft, vatten och mark. Det ställs också krav på energi- och resursanvändning, avfallshantering samt funktion och kvalitet.

Svanen bidrar till att vägleda konsumenter och företag i Norden så att de har en verklig möjlighet att ta sitt ansvar i miljöfrågor. Samtidigt uppmuntrar Svanmärket tillverknig av miljövänliga varor. Jag ska berätta om Svanmärkets ställning idag, 20 år efter det att arbetet satte igång.

Svanen används för mer än 65 olika varukategorier och mer än 5000 varor är svanmärkta. Det har utfärdats mer än 2000 licenser till fler än 1000 företag och antalet licenser ökar hela tiden. Både konsumenter och producenter uppskattar Svanen. Märket intar en särställning bland varumärkningar, det är välkänt och har skapat sig ett namn som ett pålitligt val för de som vill ta hänsyn till miljön och klimatet. Nordiska miljömärkningsnämnden utarbetar gemensamma riktlinjer för vilka varukategorier som får svanmärkas och vilka krav som ska uppfyllas.

Alla intressenter kan komma med förslag till nya varukategorier och samnordiska förslag till krav och kriterier utsätts för en öppen granskningsprocess där intressenterna uppmanas ge kommentarer. Svanens krav revideras ständigt. Vanligtvis revideras kriterierna med tre till fyra års mellanrum. På så vis förbättras de miljömärkta varorna på marknaden hela tiden. Varje lands miljömärkningsnämnd hanterar ansökningar och ger licenser. För att garantera att varan eller tjänsten uppfyller Svanens kriterier granskas de licenssökande företagen genom omfattande prover av oberoende institut samt intyg, informationsinsamlande och kontroller.

Varje lands miljömärkningsnämnd sköter både Svanen och EU:s miljömärkning. Över 100 personer arbetar med miljömärkning i Norden och kostnaden för arbetet uppgår till cirka 75 milj. danska kronor. Nordiska ministerrådets finansiering av Nordiska miljömärkningsnämnden uppgår för 2010 till 2,5 milj. DKK.

Sedan 2006 ansvarar de nordiska miljöministrarna för svanmärket. Vi anser att Svanen är ett gott exempel på ett särdeles framgångsrikt nordiskt samarbete som bidrar till hållbar konsumtion och produktion i Norden. Samtidigt är Svanen globalt sett en av de starkaste miljömärkningarna och en god representant för Norden. Det bör poängteras att vi tycker det är viktigt att bidra till samverkan mellan Svanen och EU:s miljömärke, EU Ecolabel.

I 2008 genomfördes en utvärdering av Svanen. Vi har följt upp utvärderingen genom att presentera en vision för Svanen fram till 2015. Vår syn på märkets utveckling fram till dess är att Svanen kommer att erkännas som ett av de framgångsrikaste och pålitligaste hjälpmedlen för konsumenter som väljer att handla miljövänligt. Vi vill att Svanen ska ha en stark ställning för sin trovärdighet och marknadsandel och att den ska ligga i framkant bland miljömärkena när det gäller klara och tydliga kriterier.

Dessutom vill vi att Svanen ska vara attraktiv och trovärdig för företag som vill använda miljöfrågor för att öka sin konkurrenskraft och inte minst för konsumenter som ställer stora krav på kvalitet och miljöaspekter. Det är också viktigt för oss att konsumenterna är medvetna om att Svanens kriterier ställer höga krav på klimatfrågorna.

Förutom miljöaspekter tas andra hållbarhetskriterier så småningom med i Svanens kriterier. Förutom den helhetsvision jag har beskrivit finns en vision för avgränsade delar. För att följa upp den kommer några projekt att inledas inom följande fem huvudområden:

Kopplingen mellom Svanen og EU Ecolabel.

Samverkan med andre informasjonssystem.

Samarbete med foretag.

Svanens ledende roll inom konsument- miljø- och produktionsfrågor.

Förmedling av information om Svanmärkets klimatkriterier.

De nordiska miljöministrarna har bestämt att öka sina anslag till det nordiska samarbetet om Svanen till fyra milj. DKK för 2011. Nästa år kommer vi även att kartlägga Svanens organisation och finanser i syfte att säkerställa att vi har en solid grund för att nå de mål som sätts upp i visionen samt vidareutveckla Svanen.

Sonja Irene Sjöli (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Miljø- og Naturressurseudvalgets talsperson, Dokument 11

Jeg takker den islandske miljøministeren for redegjørelsen.

Det er jo med stor tilfredshet vi kan konstatere at det nordiske miljømerket Svanen er godt kjent og har bred anvendelse i Norden. Det faktum at 90 prosent av Nordens befolkning kjenner merket, og at det anvendes av 1 000 bedrifter, viser at vi har et instrument som både forbrukerne og produsentene er glade for.

Miljømerket Svanen er et usedvanlig godt eksempel på nordisk nytte, og at nordisk samarbeid gir resultater som gagnar Nordens befolkning. I lys av den beskrivelsen vi har fått om utviklingen av kriterier og krav som produktene skal oppfylle, kan vi konstatere at Svanen gagnar Nordens miljø: Den bidrar til mindre bruk av farlige kjemikalier, mer effektiv ressursanvendelse og ansvarlig avfallshåndtering. I tillegg kan vi si Svanen er til god hjelp for forbrukerne, slik at de kan unngå produkter som inneholder farlige stoffer. Dermed har Svanen også en positiv helseeffekt.

Vi er også tilfreds med at det foreligger ambisjoner om å utvikle Svanen til et merke som kan bidra i klimakampen. Det er en fordel at Svanen dekker miljø i bred forstand, og at Svanemerket derfor kan bidra til å stoppe en utvikling der det utarbeides merkeordninger for hver enkelt miljøutfordring. Dette hjelper forbrukerne til å navigere, og det gir større makt til forbrukerne, fordi de kan bruke sine innkjøp som instrument til å forbedre miljøet.

Svanen er også et bevis på at det nordiske, regionale samarbeidet kan tjene som inspirasjon og være til nytte for det bredere europeiske samarbeidet. Av redegjørelsen fremgår det at EU bruker det nordiske arbeidet med Svanen som inspirasjon til å utvikle kriterier og krav til sitt eget miljømerke: EU-Blomsten. Det er også meget positivt at Svanen internasjonalt er anerkjent som ett av verdens sterkeste miljømerker og bidrar til å profilere Norden.

Miljøministrene drøftet – slik jeg har oppfattet det – på sitt møte i går en fremtidsvisjon for Svanen. Jeg har med stor interesse hørt den islandske miljøministerens redegjørelse om dette. I Nordisk råds Miljø- og naturressursutvalg vil vi på neste utvalgsmøte se nærmere på den visjonen som ministerrådet nå har skissert.

Med tiden kan vi forvente at EUs miljømerke vil vokse, selv om veksten frem til nå ikke har kunnet matche fremgangen i anvendelsen av Svanen. Derfor vil det være interessant å høre fra den islandske miljøministeren om hun vurderer at Svanen i fremtiden vil være en konkurrent til EUs miljømerke dersom det oppnår samme utbredelse og status som Svanen, og om dette vil kunne ha noen konsekvenser for det nordiske samarbeidet om Svanen.

Videre vil jeg høre om ministerrådet har vurdert om den ordningen man har i dag, med fem nasjonale sekretariater, er optimal, og om det er aktuelt å styrke den nordiske administrasjonen av miljømerket. Til slutt: Ministerrådets redegjørelse gir også grunnlag for å stille spørsmål om Svanen har et potensial til å utvikles til et miljømerke som kan brukes på det internasjonale markedet.

Katrin Sjögren (Liberalerna på Åland (Lib))

Social-og miljøminister

Herr president! Bästa delegater!

Jag vill börja med att tacka Islands miljöminister Svandís Svavarsdóttir för en komplett och faktaspäckad redogörelse.

Man misströstar ibland som miljöansvarig. Därför känns det bra med framsteg och konkreta resultat. Jag vill uttrycka min tacksamhet för de politiker och tjänstemän som framsynt startade miljömärket Svanen 1989. Nu tar vi steg framåt och går vidare genom att understryka Svanens klimatkrav och den roll Svanen kan spela i grön offentlig upphandling.

Svanen och miljömärkningsnämnden får välkommen tilläggsfinansiering från miljösektorns prioriteringskonto. För att miljöarbetet ska bli framgångsrikt måste det bedrivas på alla plan - internationellt, nationellt, på kommunnivå och på individplan.

Ett bärande tema för årets session har varit grön tillväxt. En väsentlig del för en lyckad grön tillväxt är grön upphandling. Om de pusselbitarna faller på plats för regeringar, kommunförbund, landsting och kommuner kommer vi snart att se stora och genomgripande förändringar. Offentlig sektor har alla möjligheter att både uppmuntra och ställa krav på producenter och näringsliv så att utbudet av miljövänliga produkter ökar inom alla områden.

I dagsläget finns Svanen inom 65 produktgrupper och inkluderar mer än 5 000 produkter. Hushållen är i sig små enheter men blir sammanlagt en av de största aktörerna i samhällsekonomin. De spelar därför en nyckelroll i hur hållbart samhället är. Svanen gör det möjligt att ta ett konkret miljöansvar i vardagen. Inom offentlig sektor vet vi att det inte är helt lätt att göra upphandlingar.

Svanen hjälper hushållen att handla grönt, att göra gröna upphandlingar. Det är naturligt för många medborgare att Svanenskanna av produktutbudet antingen man handlar tvättmedel, toalettpapper eller diskmedel. Det är ett omedelbart sätt att utöva konsumentmakt flera gånger i veckan. Det finns bara en väg framåt för Norden och den är grön.

Line Barfod (Enhedslisten (EL) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Tak, præsident.

Svanemærket er en af de helt store nordiske succeser. Vi ved, at når vi køber et produkt, der er svanemærket, kan vi stole på, at der her er taget nogle miljøhensyn, og at der er nogen, der kontrollerer, at det ikke er et mærke, producenten bare sætter på, men at produktet faktisk lever op til det, det skal, for at få Svanemærket.

Det er fint og godt, men problemet er jo, at det mærke kun tager hensyn til miljø. I Norden har vi diskuteret bæredygtighed i mange år, men vi har kun diskuteret den del af bæredygtighedsbegrebet, der handler om miljø. Jeg mener, det er på tide, at vi også begynder at tale om hensyn til mennesker. Vi har i dag det problem med produkter, der er svanemærket, at de tager hensyn til miljøet, men at en del af dem altså er fremstillet uden hensyn til mennesker.

Vi kan stå i en situation, hvor et produkt, der har fået det officielle nordiske mærke for at være bæredygtigt, er fremstillet af arbejdere, der står i gift til knæene, og som ikke har ret til at være i fagforening og kæmpe for nogle ordentlige arbejdsvilkår. Vi kan risikere – jeg har ikke set eksempler på det, men vi kan risikere det – at få produkter, der er mærket med Svanemærket, og som altså er blåstemplet af det nordiske, som man har stor tillid til, men som kan være fremstillet med slavearbejdskraft.

Derfor mener jeg, at det er på høje tid, at vi i det nordiske begynder at diskutere at udvide Svanemærket til også at omfatte mennesker, så bæredygtighed ikke kun skal handle om miljø, men også skal handle om mennesker. Det vil være en god måde at gå forrest i det nordiske på, og det vil også være en stor

indsats i bekæmpelsen af slaveri i verden og for at sikre ordentlige arbejdsvilkår. Det mener jeg at vi bør tage fat på; det ville være at leve op til det, de nordiske lande ellers står for, det, som Svanemærket ellers står for. Ellers tror jeg altså også, at vi risikerer, at der kommer sager, som undergraver opbakningen til Svanemærket, både blandt nordiske forbrugere og ude i verden. Tak.

Høgni Hoydal (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Tak, hr. præsident, og også tak til den islandske miljøminister.

Jeg vil bare sætte perspektiv på Svanemærket, og det gælder forvaltningen af naturressourcer i Nordatlanten. Vi ved jo, at alle de nordatlantiske lande, som er fiskeproducenter, nu arbejder med at få godkendt deres fiskeri som et bæredygtigt fiskeri, og der er oprettet en lang række internationale organisationer, som skal give dette stempel til, at fiskeriet eksempelvis også er bæredygtigt, når det kommer ud til forbrugerne.

Så jeg vil bare anmode de nordiske miljøministre, måske i samarbejde med de nordiske fiskeri- og landbrugsministre, om, at man også begynder at arbejde med et nordisk mærke for bæredygtig forvaltning af de naturressourcer, som vi eksporterer. Det tror jeg ville være en stor fordel for både Island, Færøerne, Grønland, Norge og de andre nordiske lande, som jo alle har en stor produktion og eksport af fisk. Norden er måske den største fiskeeksportør i verden, specielt målt i forhold til befolkningstallet. Så der burde jo også være et mærke for det, og det burde være en opgave for det nordiske samarbejde at få et bæredygtighedsmærke på vor forvaltning af naturressourcerne.

Svandís Svavarsdóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Miljøminister

Forseti. Ég þakka kærlega fyrir spurningarnar.

Fyrst að því er varðar spurningar Sonju Sjæli þá vil ég segja þetta. Hún spyr fyrst um það hvort Svanurinn geti í framtíðinni verið í samkeppni við Blómið. Staðreyndin er sú að merkin eru eðlisólík að því leyttinu til að Svanurinn stendur undir sér sjálfur. Fyrirtækin borga sjálf fyrir notkunina á Svaninum þannig að það er um sjálfbæran rekstur og sjálfbært utanumhald að ræða, ólíkt evrópska Blóminu. Þannig að Svanurinn stendur mjög sterkt þrátt fyrir þetta eða vegna þess. Í öðru lagi spurði Sonja um skrifstofurnar fimm. Staðreyndin er sú að ráðherranefndin hefur pantað skýrslu um stjórnskipulag Svansins og fjármál hans þannig að það er til skoðunar. Í þriðja lagi spyr hún hvort Svanurinn geti þróast sem merki víðs vegar um heiminn. Já, Svanurinn hefur í raun allar forsendur til þess að gera það, hann er sterkur á allan hátt, bæði að því er varðar utanumhald og framkvæmd. Þetta hefur ekki verið rætt formlega í í hópi norrænu umhverfisráðherranna en hlýtur samt sem áður að vera hluti af hnattvæðingarstarfi þeirra.

Line Barfod spurði um þessar félagslegu breytur og um kjör og aðstæður almennings og þeirra sem vinna verkin. Svanurinn er mjög meðvitaður um þetta og vinnur í átt að sjálfbærni að því er varðar félagslegu breytuna líka og í anda þess sem kallað hefur verið „corporate social responsibility“. Það er breyta og stoð sem þarf að styrkja umtalsvert að því er varðar sjálfbærnisýn á umhverfismerkið Svaninn, sem og sjálfbærni almennt.

Høgni Hoydal spyr um norrænt merki um sjálfbæra nýtingu náttúruauðlinda. Í sjálfu sér er það ekki verkefni Svansins að leiða það til lykta en hins vegar er það svo að Norðurlöndin verða auðvitað að skipa sér fremst í sveit landa í veröldinni að því er varðar kröfuna um sjálfbæra nýtingu auðlinda. Ég held að sú umræða muni verða sífellt vaxandi á næstu mánuðum, missirum og árum, þ.e.a.s. við getum ekki annað en gengið um auðlindina með sjálfbærum hætti. Spurningin er hvort það verði gert með merkingum eða einfaldlega þannig að við horfumst í augu við það að lagasetningin verður að vera nægilega sterk til að sjálfbær umgengni við allar auðlindir verði tryggð.

Skandinavisk oversættelse:

Herr president. Jag tackar så hjärtligt för frågorna.

Först när det gäller Sonja Sjølis fråga så vill jag säga följande. Hon frågar först om Svanen i framtiden kan komma att konkurrera med EU-blomman. Faktum är att märkena är väsensskilda såtillvida att Svanen är självbärande. Eftersom företagen själva betalar för användningen av Svanen är verksamheten och administrationen hållbara, till skillnad från EU-blomman. Svanen är alltså mycket stark trots detta eller just därför. För det andra frågade Sonja om de fem sekretariaten. Faktum är att ministerkommittén har beställt en rapport om Svanens organisation och finanser, så det är under utredning. För det tredje frågar hon om Svanen kan utvecklas som märke runt om i världen. Ja, Svanen har egentligen alla förutsättningar för att göra det, den är stark på alla sätt, både när det gäller administration och realisation. Detta har inte diskuterats formellt bland de nordiska miljöministrarna men måste ändå vara en del av deras globala arbete.

Line Barfod frågade om sociala förändringar och om villkor och förhållanden för allmänheten och dem som utför arbetet. Svanen är mycket medveten om detta och arbetar för hållbarhet också när det gäller social förändring och i en anda av vad som har kallats *corporate social responsibility*. Det är förändring och stöd som behöver förstärkas avsevärt när det gäller hållbarhetssynen på miljömärket Svanen, liksom hållbarhet i allmänhet.

Høgne Hoydal frågar efter ett nordiskt märke för ett hållbart nyttjande av naturresurserna. Det är i sig inte Svanens uppgift att ro det i land, men å andra sidan är det så att Norden naturligtvis måste vara bland de främsta av världens länder när det gäller kravet på ett hållbart nyttjande av naturresurserna. Jag tror att den diskussionen kommer att bli allt större under kommande månader och år, det vill säga. Vi kan inte annat än hantera naturresurserna på ett hållbart sätt. Frågan är om det kommer att ske genom märkningar eller om vi helt enkelt kommer till insikt om att lagstiftningen måste vara tillräckligt stark för att säkra en hållbar hantering av alla naturresurser.

Debatten avslutades. Rådet beslöt att lägga Dokument 11 till handlingarna.

**Martin Kolberg (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)
Medborger-og Forbrugerudvalgets talsperson, A 1516/medborger**

Jeg skal redegjøre for en samlet innstilling fra Medborger- og forbrukerutvalget.

Initiativet til denne saken kommer egentlig fra ministerrådets Grensehindringsforum. Det har vært gjennomført en veldig omfattende utredning ledet av Jan Rehnberg, og Medborger- og forbrukerutvalget har flere ganger behandlet saken om et felles nordisk pante- og retursystem for drikkevareemballasje, som det heter formelt.

Vi vet at de nordiske land allerede i dag hver for seg har meget godt fungerende pante- og retursystemer. Det er derimot et ganske stort problem mellom våre land at disse systemene ikke fungerer sammen.

Vi handler mer og mer over grensene, men tilbake i hjemlandet opplever vi altså at vi ikke får pant på importerte flasker og bokser, selv om veldig mange av disse er identiske med dem vi får pant for nasjonalt. Dette betegner utvalget som beklagelig, fordi det senker motivasjonen for å bære med seg alle de utenlandske boksene til pantemaskinene. Veldig mange av dem går faktisk i det som på norsk heter søpla.

Nordiske forbrukere er pantere, det vil si at man gjennom mange år har gjort det å pante til en fast rutine i forbindelse med innkjøp. Det er et ønske og en forventning om at man skal kunne pante og resirkulere stadig flere ting. Her er det viktig at vi som politikere bidrar til å støtte opp om disse holdningene, og i mange land er utfordringen å få overbevist forbrukerne om nytten av å pante.

I tillegg til at vi i Norden ikke har pantesystemer som snakker sammen, har vi også et annet problem. Grensehindringsforums panteutredner, Jan Rehnberg, anslår etter en grundig undersøkelse at det er - og jeg sier obs, obs - cirka en milliard bokser og PET-flasker årlig som ikke går i pantesystemet. Det er en stor miljømessig utfordring. Dette er i stor grad bokser som stammer fra taxfree-salg og privatimport fra naboland utenfor Norden, som Tyskland og Estland.

Det paradoksale her, mine gode venner, er at mange av disse boksene - jeg skal ikke si hvor mange - faktisk stammer fra nordiske bryggerier, som altså produserer det på de samme boksene, men uten de nødvendige strekkodene slik at de kan gå inn i de nordiske pantesystemene.

Utvalget har i den senere tid mottatt en rekke henvendelser fra bransjen, og budskapet fra bransjen er overveldende negativt til et nordisk pantesystem. Man er i utgangspunktet positiv til panteordningen i bransjen, men mener at det nordiske systemet er unødvendig, og at man i dag har en høy resirkuleringsprosent i Norden. Frykt for økende kostnader fremheves, og forskjellige rammebetingelser i de ulike landene vil kunne gi store utfordringer, nevnes det og hevdes det.

I utvalgets siste forslag til vedtak har man derfor tatt hensyn til bransjens innvendinger, og bransjen selv skal nå tas med i det videre arbeidet. Samtidig skal vi være klar over at det historisk er få eksempler på pantesystemer som er innført som frivillige ordninger mellom produsenter eller ved hjelp av markedskreftene. Det må politiske initiativ og politisk vilje til for å etablere et felles nordisk pantesystem. Den viljen har alle i Medborger- og forbrukerutvalget. Forslagene er å samordne og koordinere enkle og realistiske systemer hvor de nordiske panteautomatene over flere år omprogrammeres og kodes til å omfatte alle de nordiske kodene for flasker og bokser.

For Medborger- og forbrukerutvalget er det samtidig viktig at et nordisk pantesystem kan løse grensehindrene mellom landene og også problemet med bokser uten pant fra taxfree-salg på ferger og fra grensehandel med nabolandene utenfor Norden. Derfor skal all drikkevareemballasje som produseres i Norden til taxfree-salg ved grensen eller om bord på ferger, også pantlegges.

Jeg legger frem det forslaget som fremkommer av det dokumentet som jeg ser ligger på bordene, og som altså handler om en rekommandasjon til de nordiske regjeringer om å følge dette opp, og at Nordisk Råd rekommanderer Ministerrådet om å samordne dette systemet, slik at vi på litt sikt kan få et felles pantesystem i Norden. Tre år er det som er satt som rammen.

Raija-Liisa Eklöw (Liberalerna på Åland (Lib) - Midtergruppen)
Miljø- og Naturresurseudvalgets talsperson, A 1516/medborger

Herr president !

Jag vill på Miljö- och naturresursutskottets vägnar stöda förslaget från Medborgar- och konsumentutskottet gällande nordiskt pantsystem.

Jag vill understryka att Miljö- och naturresursutskottet, Näringsutskottet och Medborgar- och konsumentutskottet har på ett gemensamt möte varit eniga om att ett förslag om ett nordiskt pantsystem förs fram på sessionen.

Frågan om ett nordiskt pantsystem har många dimensioner. För bryggerier och detaljhandeln är det fråga om näringsutövning och business. För deras del handlar det om att skapa förutsättningar för ett kostnadseffektivt system som konsumenterna kan genomföra. För konsumenten är det fråga om rimlighet: att på ett enkelt sätt få tillbaka den pant man betalat för sin dryckesbehållare oavsett var i Norden man betalat för den. För Miljö- och naturresursutskottets vidkommande talar vi förstås varmt om den miljövinst man får om man bara kan få de burkar, till antalet en miljard, som är helt utanför pantsystemet, nämligen taxfreeburkarna. För miljöns del är det fråga om möjlighet till ökad återvinning, hindrande av nedskräpning av naturen samt att spara naturresurser.

Under arbetets gång i utskotten har vi kunnat konstatera att det i varje land finns fungerande system för internt handhavande av pantsystem, men ur konsumentens och även ur miljösynpunkt finns det

förbättringar att göra. Med förslaget vill vi på sikt få lösning på gränshandelsproblematiken som uppstår mellan de nordiska länderna men även gentemot Tyskland och Estland. Erfarenheten har visat att fast det finns god vilja är det svårt att få näringslivet att ta nya initiativ till exempel i detta ärende. Därför måste det till politisk samarbetsvilja och verkstad - inte bara prat.

Miljö- och naturresursutskottet stöder de tre att-satserna vilka i slutändan leder till att pantsystem kan tas i bruk i alla nordiska länder. Då kan vi i alla fall krusa bort en punkt på listan av gränshinder. Faktum är att det finns stora mängder burkar och plastflaskor som inte återanvänds av konsumenterna eftersom de inte får pant för dessa. Som jag sade tidigare är det fråga om en miljard enheter. Detta vill vi ändra på, det finns system för det, det behöver inte kosta mera, utan det går att tjäna pengar på detta. Nordiska rådet ger regeringarna tre år att ordna detta i gemensam anda och här kan Norden även gå i spetsen för ett system som kan implementeras i hela Europa.

Johan Ehn (Frisinnad samverkan (FS) - Den Konservative Gruppe)

Herr president, bästa nordiska vänner!

Även jag tycker att förslaget med ett gemensamt nordiskt pant- och retursystem är bra. Jag är nöjd med de skrivningar som utskotten kommer fram med till beslut här för oss i dag. Det jag vill lyfta fram här är att under beredningens gång så har framför allt branschen visat på att det finns bekymmer med de här frågorna och därför tycker jag att det är bra att man också bjuder in branschen till de fortsatta diskussionerna. Men för att ytterligare räta ut de frågetecken som eventuellt skulle kunna finnas i de här sammanhangen skulle jag vilja föra fram ytterligare ett förslag som man i den fortsatta beredningen borde ta med sig och se om man kunde använda sig av.

Det handlar om att vill man genomföra någonting kan det vara bra att pröva ett system först innan man genomför det på stor skala och få fram de för- och nackdelar som kan finnas med det. Jag skulle vilja att man tittade på möjligheterna att genomföra någon typ av begränsat pilotprojekt. Jag vill också där lyfta fram min hemö som ett utmärkt exempel på var man skulle kunna göra det, det vill säga Åland. Åland har fördelar vad gäller den biten att prova ett sådant här system. Vi ligger mitt emellan två nordiska länder, vi har taxfree-handeln, som nämndes i presentationen från de båda utskottstalesmännen och man kunde då simulera de problem som skulle kunna uppstå när man så att säga genomför detta på allvar. Tittar man vidare på den tanke som framfördes från Miljö- och naturresursutskottet om att man också skall ha möjlighet att föra det här vidare ut i Europa, så har Åland status av tredje land i skattesammanhang som skulle kunna göra att vi kunde få till stånd också en simulering av just tredjelandsstatus, som också, om jag inte har förstått det hela fel, också behöver tittas på om man ska få med samtliga nordiska länder i och med att det gäller också skattefrågor och därmed EU.

Herr president! Jag hoppas att ministerrådet i den fortsatta beredningen överväger att ett pilotprojekt kunde genomföras och då med fördel på området Åland.

Martin Kolberg (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Bare et lite tillegg, en replikk, til det som nå ble sagt:

Forslaget som ligger, må vedtas som det ligger, for ellers må jo saken tilbake til utvalget. Det ville være en unødvendig heft.

Men vi hørte hva som ble sagt i det siste innlegget. Det er klart at man må ta mange betraktninger med i gjennomføringen av dette. Så vi slutter oss til tanken, uten at man pålegger at det skal være at man gjennomfører et prøveprosjekt.

Debatten avslutades. Medborgar- og konsumentutskottets rekommandation i anledning av A 1516/medborger blev godkänd. Rek. 16/2010 och Rek. 17/2010 blev sålunda antagna.

Ann-Kristine Johansson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)**Miljø- og Naturresurseudvalgets talsperson, A 1483/miljø**

Herr president!

I Miljø- og naturresursutskottet har vi hanterat ett förslag om behovet av ett ökat gemensamt arbete kring jord- och skogsbruk. I ett globalt perspektiv står jordbrukssektorn inför sin största utmaning någonsin. Under de närmaste 50 åren måste livsmedelsproduktionen fördubblas om vi ska klara av att försörja jordens ökande befolkning med mat. Samtidigt måste jordbrukets negativa miljöpåverkan minimeras för att säkerställa den ekologiska balansen. Vattenanvändningen måste minska med 50 procent. Vi ser hur odlingsarealer minskar på grund av urbaniseringen samtidigt som priser på konstgödsel och energi stiger och klimatförändringar skapar extrema väderleksförhållanden.

För att lösa dessa problem krävs det mer av forskning om tillståndet och förutsättningarna för att sedan skrida till konkret handling.

Mycket har redan gjorts inom Norden: Gemensamma projekt som Nordisk Mat, det nordiska genresurscentret, godkännandet av internationella konventioner och Selfossdeklarationen från 2008 för att främja hållbart skogsbruk.

Men det behövs mer. Med det här förslaget vill utskottet förstärka det nordiska samarbetet för att underlätta när det gäller den press som det nordiska jordbruket framöver kommer att utsättas för. Vi måste utveckla en kunskapsbas om klimatförändringarnas effekter på de areella näringarna och om vilka anpassningsåtgärder som krävs. Den positiva effekten av detta är också att vi får en bild av vilken potential länderna i framtiden har som livsmedelsleverantörer, regionalt och globalt.

Nordens befolkning utgör cirka 25 miljoner av jordens ungefär sju miljarder människor. Först och främst måste vi säkra livsmedelsproduktionen i våra egna länder. Men Norden har också ett globalt ansvar. Med vår kunskap om förändringar och möjligheter till anpassning och förbättring kan vi även dela med oss av den kunskapen globalt.

Vi bör formulera vår jordbruks- och skogspolitik så att den motsvarar våra egna utmaningar och bidrar till globala lösningar. Vi ska bli klokare tillsammans och använda vårt inflytande inom EU och i FN till att säkra livsmedelstillgången för jordens växande befolkningen.

De nordiska länderna har lite olika förutsättningar men också lika möjligheter. Vi har WTO, FN, EU och EES-avtalet som vi kan använda lika och olika, beroende på vilka sammanhang vi är med i. Men det går alltid att koordinera om vi vill.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik håller man just nu på att revidera. Det är ett utmärkt tillfälle för de nordiska länderna att finna en gemensam syn på livsmedelsproduktionen i Norden. Speciellt borde vi undersöka hur de olika stödformer som i dag finns i jordbrukspolitiken kan utvecklas så att de främjar natur- och miljöskyddet och livsmedelsproduktionen i hela Norden.

Utskottet vill härmed rekommendera Nordiska ministerrådet att

- utveckla en kunskapsbas om vilka effekter klimatförändringarna kommer att ha på nordiskt jord- och skogsbruk och om vilka anpassningsåtgärder som krävs och vilken potential det nordiska jordbruket i framtiden har som regional och global livsmedelsleverantör
- anordna en konferens nästa år för att belysa de långsiktiga utmaningar som jordbruket i Norden och Europa samt globalt står inför och bidra till idéutväxling om förslag till förbättringar och
- genomföra en nordisk expertutredning om hur de existerande stödformerna för jordbruket kan utvecklas för att på sikt främja hållbar långsiktig jordbruksproduktion och grön tillväxt

---

Debatten avslutades. Miljø- og naturresursutskottets rekommendation i anledning av A 1483/miljø blev godkänd. Rek. 18/2010 blev sålunda antagen.

Jan Lindholm (Miljöpartiet (MP) - Midtergruppen)
Miljø- og Naturresurseudvalgets talsperson, A 1512/miljø

Herr President!

Problemen med ett förändrat klimat upphörde inte i och med Köpenhamnsmötet, om nu någon trodde det. Förändringarna av den globala miljön som konsekvens av ett varmare klimat har tvärtom gått snabbare än vi bedömde för bara ett par år sedan. Det extrema vädret sommaren 2010, och det faktum att första halvåret i år varit det varmaste första halvår som har uppmätts sedan jordens temperatur på ett systematiskt sätt samlades ihop, ger ett tydligt besked: Vi håller på att missa tvågradersmålet. Det är väldigt bråttom nu med verkningsfulla insatser om vi ska klara det.

Nordiska rådet har varit den institution i Norden som hela tiden har legat främst när det gäller att bevaka och följa utvecklingen. Vi har hela tiden jagat våra nordiska regeringar och pressat dem att stå främst i ledet i det globala arbetet. Vårt engagemang här har starkt bidragit till det omfattande samarbete som i dag finns mellan våra nordiska länder, även utanför själva förhandlingsarbetet. Det handlar till exempel om forskning och utveckling och inte minst om marknadsföring av klimatanpassning och ny teknik.

Nordiska rådets Miljö- och naturresursutskott ligger alltid före. Därför jagar vi även våra regeringar när det gäller att jobba mer förebyggande. Vi kräver till exempel ett ökat engagemang för ett mer förebyggande arbete och då även för att förebygga de konflikter som en växande migration på grund av det nya klimatet kommer att leda till.

Misslyckandet i Köpenhamn reser emellertid en, som vi tycker, väldigt viktig fråga: Är FN den rätta nivån för klimatarbetet? Vi i utskottet anser att Nordiska rådet ska ställa sig den frågan och menar att våra nordiska regeringar måste våga tänka nytt. Kanske är detorealistiskt att närmare 200 länder ska kunna komma överens om regler om överföring av teknik, finansiering och en bördefördelning när det är så många särintressen som står på spel. Kanske har andra förhandlingsupplägg utanför FN-systemet större möjligheter att gå i mål inom rimlig tid.

Det är även viktigt att undersöka vilka nya lösningar som kan finnas för att det ska vara möjligt att genomföra kraftiga minskningar av utsläppen av klimatpåverkande gaser i ett enskilt land utan att det försämrar det landets internationella konkurrenskraft. Utskottet vill helt enkelt att det ska utredas om vi kan hitta klimatpolitiska verktyg som leder åt rätt håll utan att det försämrar konkurrensvillkoren för det land som vågar gå före och vidta de kraftiga åtgärderna och om det här kanske måste ske utanför FN-systemet.

För att få ett tydligt svar på dessa frågor föreslår vi nu att Nordiska rådet uppmanar de nordiska länderna att skapa en expertpanel som kan arbeta med att utvärdera olika alternativ för internationellt samarbete med målet att snabbare nå stora minskningar när det gäller utsläpp av klimatpåverkande ämnen.

Men vi anser också att de nordiska länderna måste bli bättre på att ta till vara sitt eget arbete, det som redan skett. Vi har faktiskt 20 års erfarenhet av klimatpolitik, och det borde innebära att vi har en hel del kunskaper att ta till vara. Vi föreslår därför att Nordiska rådet beslutar att uppmana ministerrådet att snarast arrangera en konferens med syfte att belysa vilka av de instrument som har använts hittills som faktiskt har varit effektiva när det gäller att reducera klimatgaserna.

Men sedan är det också så att kunskaper snabbt blir väldigt gamla när förändringar sker fort, och så är det verkligen på klimatområdet. IPCC:s senaste rapport kom 2007, och den var på sätt och vis gammal redan när den släpptes. Så blir det naturligt när man har krav på att underlaget ska vara väl granskat. Nästa rapport väntas inte förrän 2014, men redan finns det ett stort antal nya forskningsrapporter som tydligt visar att förändringarna går mycket fortare än vad IPCC alltså förutsåg 2007. Konsekvensen och det här är viktigt av det innebär att de förhandlingar som nu förs faktiskt förs utifrån en verklighetsbeskrivning som redan är föråldrad.

Därför menar vi att det vore bra om de nordiska länderna kunde samarbeta om att kontinuerligt uppdatera och sammanställa forskning på klimatområdet så att det hela tiden finns en uppdaterad,

aktuell bild av klimatförändringarna. Utskottet föreslår därför att ministerrådet tar ansvar för att upprätthålla ett kontinuerligt uppdaterat kunskapsunderlag om förändringarna av klimatet på jorden och konsekvenserna av det på miljön, på ekosystemet och för oss människor.

Debatten avslutades. Miljö- och naturresursutskottets rekommendation i anledning av A 1512/miljö blev godkänd. Rek. 19/2010 blev sålunda antagen.

Ann-Kristine Johansson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Miljö- og Naturresurseudvalgets talsperson, A 1513/miljø

Herr ordförande! Nu står jag här igen och ska tala om Copenhagen Accord.

Klimatkonferensen i Köpenhamn, COP 15, gav inte det resultat som vi hade hoppats på. Det positiva vid konferensen var dock ett klart tillkännagivande och en bred enighet om att målet ska vara att hålla jordens uppvärmning inom två grader, precis som Jan Lindholm sade förut.

Det är en väldigt viktig signal. Det var också bred enighet om att de industriella länderna har ett stort ansvar. Det blev specificerat i beslutet om behov av att upprätta den gröna klimatfonden, *Copenhagen Green Climate Fund*. Etableringen av fonden är fortfarande föremål för förhandlingar inför COP 16 i Mexiko. Flera länder har tillkännagivit att de kommer att bidra med medel.

Samtidigt anses etableringen av fonden vara beroende av bredare överenskommelser om flera olösta frågor i klimatförhandlingarna. Formell etablering av fonden och en framgångsrik finansiering av den väntas få en positiv inverkan på de globala klimatförhandlingarna. Det kan göra att det luckras upp och att man kommer framåt.

I samband med klimaförhandlingarna har de nordiska länderna, med Norge i spetsen, medverkat till att utveckla det så kallade Red-systemet. Det handlar bland annat om att minska utsläpp från avskogning och återbeskogning i utvecklingsländerna. Syftet är att skapa ekonomiska incitament för att minska utsläppen av klimatgaser från avskogningen i utvecklingsländerna. En uppskattning visar att ungefär en femtedel av de klimatutsläpp som orsakas av oss människor kommer just från avskogningen, och det är ett stort problem.

Inom det nordiska samarbetet har man med pengar från *Nordic Development Fund* blidat en speciell fond som heter *Nordic Climate Facility*, som syftar till att just stötta utveckling av teknologi, kunskap och innovation mellan Norden och utvecklingsländerna, och den syftar också till att främja utvecklingsländernas förmåga att reducera utsläpp av klimatgaser och inte minst kunna anpassa sig till de klimatförändringar som kommer. De första erfarenheterna från detta visar att det kan komma att bli en mycket effektiv nordisk insats.

Klimatfrågan är global och kräver globala lösningar. Alla länder har ett stort ansvar, men ansvarsbördan är inte jämnt fördelad mellan länderna, och de industriella länderna, inklusive oss i Norden, måste åta sig ett större ansvar. Därför anser Nordiska rådets Miljö- och naturresursutskott att det finns behov av en samlad nordisk insats i arbetet med just finansiering av klimatåtgärder i utvecklingsländerna.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att Nordiska rådet rekommenderar de nordiska regeringarna att ingå i ett aktivt arbete för att upprätthålla ambitionen i Copenhagen Accord och för att upprätta och finansiera *Copenhagen Green Climate Fund* och Red-systemet. Även föreslås att de nordiska regeringarna vidareutvecklar en gemensam insats för finansiering av klimatåtgärder i utvecklingsländerna inom ramen för *Nordic Climate Facility*. Detta är våra rekommendationer.

Debatten avslutades. Miljø- og naturressursutskottets rekommandation i anledning av A 1513/miljø blev godkänd. Rek. 20/2010 sålunda antagen.

**Ole Vagn Christensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)
Næringsudvalgets talsperson, A 1518/næring**

Tak, præsident.

Jeg skal på Miljø- og Naturressurseudvalgets og Næringsudvalgets vegne fremlægge, hvorfor vi finder det meget nyttigt at indlede et samarbejde med ministerrådet for at undersøge, om de vedvarende energiers støttesystemer kan harmoniseres.

Som Næringsudvalgets rapportør i arbejdsgruppen om vedvarende energi har jeg sammen med Miljø- og Naturressurseudvalgets rapportør behandlet rapporter og haft kontakt med branchen, som påviser, at en harmonisering af støttesystemer vil kunne styrke forbrugernes interesser i Norden: Billigere energi samt styrkelse af den nordiske velfærd.

Vores rekommandation har fået ny næring fra indmeldinger om, hvilke mål de enkelte nordiske EU-lande skal indmelde, og disse tre lande kan sammen med de norske mål være gode katalysatorer for såvel investerings-, forsynings- og beskæftigelsesmuligheder i Norden.

Norden er i dag i førerfeltet, når det handler om den vedvarende energi og miljø, og mindre bliver det ikke med de nye tiltag. Det er blevet fremført, at vi skulle vente på det fodslæbende EU, før vi forener vores styrke i Norden. Det vil være et fejlskud af dimensioner.

Derfor må jeg anbefale, som foreslået i vores rekommandation, at Nordisk Ministerråd på Nordisk Råds 63. session i København fremlægger en redegørelse med udgangspunkt i en grundig analyse af konsekvenserne af en harmonisering af støtteordninger til produktion af den vedvarende energi i Danmark, Finland, Norge og Sverige. Vi ser ikke rekommandationen som et slutpunkt på Nordisk Råds engagement i sagen, for inden for dette område foregår der en meget dynamisk udvikling – både på det tekniske og det politiske område. Det stiller store krav om opmærksomhed fra Nordisk Råds side, hvorfor jeg kan oplyse, at såvel næringsudvalget som Miljø- og Naturressurseudvalget vil fortsætte med ekspertkonsultationer og politisk dialog med ministerrådet og med de nationale parlamenter om sagen i løbet af 2011.

Med disse ord skal jeg fremlægge vores rekommandation til vedtagelse. Tak, hr. præsident.

Oskar Jarle Grimstad (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Som denne saken viser, vil man kunne oppnå betydelig besparelse. Konsumentene har blitt målt til å kunne spare 1,4 milliarder euro årlig dersom man mellom de nordiske landene klarer å få til en hensiktsmessig samordning av støtteordninger som fører fram til en hensiktsmessig og god teknologi for ny strømproduksjon.

De nordiske landene og kraftprodusentene er jo knyttet sammen i et felles EU-nett, og de naturgitte omstendighetene for produksjon av fornybar energi er jo forskjellig. I en analyse som er bestilt av Nordisk ministerråds arbeidsgruppe for fornybar energi, framgår det at ved å harmonisere støtteordningen og ved å anvende markedsbaserte styringsmidler kan man oppnå nevnte besparelser. Når det gjelder de investeringer som er påkrevd for å oppnå EUs mål i forhold til de forpliktelsene som Danmark, Sverige og Finland er underlagt, har også Norge hatt en målsetting om å komme betydelig lenger opp. Men i den sammenheng mener jeg at det forslag til vedtak som foreligger, har en vesentlig mangel. Den vesentlige mangelen som jeg vil peke på, er at man trenger å få inn ordet teknologinøytralt, for det er nemlig forutsetningen for at denne ordningen skal kunne nå målet på 1,4 milliarder euro. Så jeg tillater meg herved å fremme forslag om at forslaget blir som følger jeg leser bare deler av det:

(...) på Nordisk råds 63. sesjon framlegge en redegjørelse med utgangspunkt i en grundig

analyse av konsekvensene av å harmonisere teknologinøytrale støtteordninger (...)

Jeg fremmer hermed det forslaget.

Ole Vagn Christensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Det er et meget vigtigt spørgsmål omkring teknologien, der her bliver rejst. Men netop det videre arbejde med forslaget her er jo, at vi skal arbejde videre med at se på de teknologiske muligheder. Jeg mener ikke, at vi for nærværende skal overdrage det til ministerrådet, men arbejde videre med det i vores to udvalg.

Derfor må jeg bede om, at man ikke prøver på at putte mere ind i vores samlede resolution end det, vi har, nemlig det angående støtteordninger. Jeg håber, at ordføreren forstår, at det er nødvendigt for os, at det her arbejde er noget, vi politikere arbejder videre med, og at det ikke bare bliver overdraget. Det håber jeg at jeg kan få tilslutning til.

Oskar Jarle Grimstad (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Da utskottet som jeg er medlem av, diskuterte dette, så vi fornuften i å få inn ordet "teknologinøytralt", men på oppmodning av Næringsutskottets representant om at vi avventer det, trekker jeg herved forslaget. Jeg har i alle fall fått gitt det signalet som jeg mener er viktig i den sammenhengen, Så får vi komme tilbake til det når utskottene og forsamlingen skal gjøre endelig vedtak.

Debatten avslutades. Næringsutskottets rekommandation i anledning av A 1518/näring blev godkänd och och Rek. 21/2010 blev sålunda antagen.

**Kristen Touborg (Socialistisk Folkeparti (SF) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
Miljø- og Naturresurseudvalgets talsperson, A 1499/miljø**

Tak, præsident. Jeg vil gerne redegøre for Miljø- og Naturresurseudvalgets synspunkter i sagen.

Der har været stort fokus på bevaring af jordens biologiske diversitet i den senere tid, ikke mindst i tilknytning til FN's biodiversitetskonference i Japan i oktober måned i år. Biodiversiteten er truet på grund af menneskelige handlinger, og der er bred enighed om, at den udvikling er meget alvorlig, og at den bør stoppes. En del af kampen mod tab af biodiversitet er at hindre, at invasive arter spreder sig og dermed ændrer på den naturlige balance i de pågældende økosystemer.

Det forslag, som udvalget her stiller, er ikke et forslag mod mårhunden som art; det er et forslag, som skal rette op på en fejl, hvor mårhunden er blevet indført af mennesker fra Østasien til vores del af verden. Den er for eksempel indført i Rusland på grund af sin fine pels. Mårhunden er meget ferm til at etablere sig i naturen og spreder sig over stadig større områder, men den hører ikke til naturen i vores del af verden. Mårhunden har etableret sig i Finland og spreder sig i den danske og svenske natur. Mårhunden er en fremmed art, som vil ændre den naturlige balance i den nordiske fauna, hvis den får lov til at sprede sig, og det vækker stor bekymring, at den vil forårsage store skader på fuglelivet. Desuden kan mårhunden også øge risikoen for udbredelse af smittefarlige parasitter og sygdomme, som kan være farlige for mennesker. I Finland og Sverige har man igangsat en indsats for at begrænse mårhundens ekspansion, og i Danmark har man planer om det samme. Desuden er et svensk projekt for at stoppe ekspansionen nu videreudviklet til et fælles dansk-finsk-svensk projekt, der finansieres af EU.

Miljø- og Naturresurseudvalget har gennemført en høring hos berørte myndigheder, institutioner samt jagt- og naturbeskyttelsesorganisationer. Der er endvidere indkommet høringssvar fra institutioner og organisationer i Danmark, Finland, Norge og Sverige. Alle høringssvarene støtter forslagens intentioner om at begrænse mårhundens videre udbredelse i Norden.

I de fleste høringssvar er der udtrykt støtte til, at de berørte nordiske lande skal gå sammen for at forsøge at begrænse mårhundens videre udbredelse. Det vil være nyttigt at indsamle statistik for udbredelsen, udveksle erfaringer om tiltag, og udvikle fælles tiltag i grænseområder, hvor det anses for

at være hensigtsmæssigt. I de områder, hvor mårhunden ikke har etableret sig, anser udvalget, at det er vigtigt at være på forkant med udviklingen, således at man kan sikre en begrænsning. Udvalget støtter derfor medlemsforslaget om at udvikle en strategi for at hindre ekspansion af mårhunden i Norden. Udvalget mener, at en strategi skal have ambitiøse målsætninger og definere samarbejdsformer og fælles instrumenter, som kan bidrage til at styrke indsatsen i de enkelte lande. Udvalget finder, at man med fordel kan bygge på erfaringer fra det svenske projekt, der, som jeg tidligere sagde, er ved at blive udviklet til et bredere nordisk projekt. Det er i øvrigt udvalgets opfattelse, at hvis arbejdet med en nordisk mårhundestrategi viser sig at være virkningsfuldt, vil den model kunne udvikles til at dække andre fremmede arter i den nordiske fauna, hvor de nordiske lande har en fælles udfordring.

Kim Kielsen (Siumut (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Tak, formand.

Invasjonen af fremmede, aggressive arter er noget, vi skal være på forkant med at begrænse. Klimaændringerne giver også bedre forhold for nogle forskellige dyrearter, og de må tilpasse sig de forskellige forhold. De aggressive arter kan skade den fauna, som er til stede. Vi kan kigge på fuglelivet, på fuglereservater og den slags: Der skal vi passe på, hvis der kommer mårhunde eller andre aggressive invasive arter til. Vaskebjørnen er for eksempel også blevet indført. Den vil også i fremtiden give store problemer. Det er et eldorado for dem at komme til sådan nogle fuglereservater.

Vi skal være på forkant med at hindre invasionen af de forskellige aggressive arter, så jeg håber, der bliver god og bred tilslutning til forslaget fra Miljø- og Naturresurseudvalget.

Debatten avslutades. Miljö- och naturresursutskottets rekommendation i anledning av A 1499/miljö blev godkänd och Rek. 22/2010 blev sålunda antagen.

---

14. Forskning, utbildning och näringspolitik i Norden

Marion Pedersen övertog ledningen av förhandlingarna.

Dokumentation:

- Ministerrådsförslag om strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-13; Kundskab for grøn vækst og velferd (B 267/kultur)
- Redegørelse om samarbejdsprogram for innovations- og erhvervs politik 2011-13 (Dokument 12)
- Redogørelse för utvecklingen inom det nordiska forskningssamarbetet (Dokument 18)
- Udvalgsforslag om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur)
- Udvalgsforslag om unges arbejdsliv og kompetencer (A 1497/kultur)

Ministerrådsförslag om strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-13; Kundskab for grøn vækst og velferd (B 267/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre Ministerrådsforslag om "Kunnskap for grønn vekst og velferd". MR-Us strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013 under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betænkningen om forslaget

Udvalgsforslag om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur)

Nordisk Råd rekommenderar Nordisk Ministerråd

at styrke fagligheden og fagplanerne for entreprenørskab i de almene læreruddannelser
 at øge muligheder og udbuddet af kurser og videreuddannelse i entreprenørskab rettet mod skoleledere, undervisere og lærere – f.eks. oprette en nordisk master i entreprenørskab og innovation
 at øge erfaringsudveksling, *best practices* og videndeling inden for tværsektorielt samarbejde mellem skoler, læreruddannelse og lokalt næringsliv på nordisk niveau, til gavn for aktører og netværk
 at udvikle og udbrede modeller for partnerskaber og samarbejde på tværs af lokalt næringsliv, uddannelser og arbejdsmarked
 at gennemføre en række nordiske pilotprojekter hvor skoler og næringsliv på tværs af landene opbygger *best practice*, metode og erfaring

Udvalgsforslag om unges arbejdsliv og kompetencer (A 1497/kultur)

Nordisk Råd rekommenderar Nordisk Ministerråd

at der udarbejdes en nordisk strategi for ikke-formel uddannelse (realkompetencevurdering) for unge, som kan supplere formel uddannelse og forbedre integrering i de etablerede uddannelser for at støtte og bidrage til livslang læring i Norden
 at der udarbejdes et katalog over *best practices*
 at der opbygges et aktørnetværk og platform for videndeling
 at der arrangeres seminarer for uddannelsesaktører, arbejdsmarkedets parter og kommuner og andre
 at fremme og kortlægge forskning inden for feltet

Katrín Jakobsdóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))**Undervisningsminister, B 267/kultur**

Forseti.

Fyrir hönd Norrænu ráðherranefndarinnar um menntamál og vísindi mun ég kynna tillögu ráðherranefndarinnar um nýja stefnu á sviði menntamála og vísinda fyrir tímabilið 2011–2013. Hún kallast: Þekking í þágu græns hagvaxtar og velferðar — Kunnskap for grønn vekst og velferd. Stefnan sýnir helstu áherslur ráðherranefndar um menntamál og vísindi á næstu árum og kemur í staðinn fyrir núverandi stefnu sem kallaðist: Norðurlönd – leiðandi kraftmikið svæði þekkingar og hæfni.

Ætlunin með stefnunni er að vísa veginn, setja markmið, forgangsraða, ákveða hvað skiptir máli, leggja áherslur og tryggja árangur. Hún á að líka að vera sveigjanleg í eðli sínu og um leið vera ansi víðfeðm, ná yfir stórt svæði. Fyrst og fremst er þetta einhvers konar stýritæki fyrir norræna mennta- og vísindasamstarfið sem á að vísa fram á veginn. Við vonum og treystum því að sú tillaga ráðherranefndarinnar sem hér er lögð fram nái að umfaðma þetta allt saman og við vonum að Norðurlandaráð sé sammála stefnunni og áhersluatriðum í henni því miklu skiptir að við getum staðið saman um að ná þessu fram á næstu þremur árum.

Í stefnunni er lögð áhersla á þau mikilvægu mannlegu og efnahagslegu gæði sem við búum yfir á Norðurlöndum og þann sérstaka styrk sem felst í norrænum velferðarsamfélögum og þeirri sameign sem felst í tungumálum okkar og menningu. Það eru að sjálfsögðu hraðar breytingar í umheiminum, þar nægir að nefna alþjóðavæðinguna, fjármálakreppuna, breytingar á þróun íbúafjölda heimsins og allt setur þetta okkur nýjar áskoranir í þá átt að halda uppi velmegun og velferð og það setur líka nýjar kröfur á menntakerfið og rannsóknir.

Atvinnuleysi hjá ungu og nýútskrifuðu fólki á Norðurlöndum er mikið og atvinnulífið finnur líka fyrir samkeppni frá löndum utan Norðurlanda. Við teljum að lausnin eða að minnsta kosti ein af lausnunum sé að forgangsraða þeim þáttum menntunar og rannsókna sem við viljum að hafi forgang og eru til lengri tíma. Lausnin felst í því að það skipti máli að breyta þekkingunni og rannsóknunum í nýsköpun sem getur gagnast okkur fyrir sjálfbæran vöxt. Þetta er innifalið í stefnunni. Við höfum sett okkur nokkur markmið á mismunandi sviðum í stefnunni sem sýna nýja hugsun og samfellu þar sem við leggjum áherslu á samfelluna allt frá grunnmenntun upp í háskóla, samfellu á milli skólustarfs og samstarfs í rannsóknnum og samstarfs fullorðinsfræðslunnar og hins formlega skólakerfis. Markmiðin endurspeglu líka að í samspili menntunar og rannsókna á nýbreytni, sem stundum er kölluð þekkingarþríhyrningurinn, verður til bæði ný hugsun og þróun. Með því að koma á nýrri samvinnu og nýjum tengslum með stefnunni skapast ný leið til að taka stökk í þekkingu, grænum vexti og velferð. Við lítum svo á að þarna standi Norðurlöndin sterkt og geti í raun orðið fyrirmynd, bæði á evrópskum og alþjóðlegum vettvangi.

Ráðherranefndin á sviði mennta og vísinda hefur stutt frumkvæði forsætisráðherranna í að búa til sterkara samstarf á sviði hnattvæðingar og við teljum að það hafi átt sinn þátt í því að leggja áherslu á þetta verkefni sem er framundan og höldum áfram að sama marki í stefnumótun á næstu árum. Þessi ráðherranefnd á sviði menntunar og vísinda ber ábyrgð á helmingnum af verkefnum á sviði hnattvæðingarinnar og ber að hluta til ábyrgð á mörgum hinna. Þessi verkefni meðal annars, ásamt rannsóknarverkefnum innan NordForsk og menntasamvinnunni í Nordplus, og auðvitað tungumálaátakinu Sprogkampagnen, eru nokkur þeirra sem mest áhersla verður lögð á næstu árin ásamt ýmsum breytingum á vinnulagi sem við vonumst til þess að leiði til enn betra vinnulags.

Það verður að muna að það tekur tíma að fá uppskeru á þessu sviði og stundum erum við óþolinmóð en það skiptir máli að hugsa til lengri tíma og forgangsraða og ég held að stefnan snúist um það og geti náð því markmiði. Ég vona að ráðherranefndin og Norðurlandaráð geti staðið saman um þessa stefnu. Ég vil þakka sérstaklega mennta- og menningarmálanefnd Norðurlandaráðs fyrir umsögn þeirra þar sem nefndin í raun lýsir stuðningi við stefnuna en ítrekar líka mikilvægi tiltekinna hluta, rannsókna á sviði brottfalls, aukinnar áherslu á sköpun í skólustarfi og margra fleiri hluta sem ég lít svo á að sé mikilvægt að ráðherranefndin taki inn í stefnuna og vinni að.

Ég er spennt að heyra ykkar sjónarmið en vona að sátt geti náðst um þetta.

Skandinavisk oversættelse:

Herr president.

På uppdrag av Ministerrådet för utbildning och forskning ska jag presentera rådets förslag till ny strategi för utbildnings- och forskningsområdet för perioden 2011–2013. Den heter: Kunskap för grön tillväxt och välfärd. Strategin visar vad Ministerrådet för utbildning och forskning kommer att fokusera på under de närmsta åren och ersätter den nuvarande som hette: Norden – en ledade, dynamisk kunskaps- och kompetensregion.

Avsikten med strategin är att visa vägen, sätta upp mål, prioritera, avgöra vad som är viktigt, fokusera och säkerställa resultat. Den ska också vara flexibel till sin karaktär, samtidigt som den ska vara väldigt bred och täcka ett stort område. Först och främst är den ett slags ledlyd för det nordiska utbildnings- och forskningssamarbetet som ska visa vägen. Vi hoppas och tror att ministerrådets förslag som här presenteras lyckas omfatta allt detta och vi hoppas att Nordiska rådet instämmer i strategin och dess huvudfrågor eftersom det är viktigt att vi kan vara eniga för att uppnå detta under de kommande tre åren.

Strategin fokuserar på de viktiga mänskliga och ekonomiska kvaliteterna som vi besitter i Norden och den inneboende styrka som finns i de nordiska välfärdssamhällena och i den gemenskap vi har i våra språk och vår kultur. Omvärlden förändras naturligtvis i rasande fart, det räcker att nämna globaliseringen, finanskrisen och förändringarna i befolkningsutvecklingen. Allt detta ger oss nya utmaningar med att upprätthålla välfärd och välfärd och det ställer också nya krav på utbildningssystemet och forskningen.

Arbetslösheten bland unga och nyutexaminerade är stor i Norden och näringslivet känner även av konkurrens från länder utanför Norden. Vi anser att lösningen eller åtminstone en av lösningarna är att prioritera de delar av utbildningen och forskningen som vi vill ska ha prioritet och är långsiktiga. Lösningen ligger i att det gör skillnad att förvandla kunskapen och forskningen till nyskapande som kan gynna oss för en hållbar tillväxt. Detta ingår i strategin. Vi har satt upp några mål inom olika områden i strategin som visar nytänkande och kontinuitet, och vi betonar kontinuiteten hela vägen från grundutbildning upp till universitetsnivå, kontinuitet mellan skolarbete och forskningssamarbete och samarbete mellan vuxenutbildningen och det formella skolsystemet. Målen reflekterar också att det i samspelet mellan utbildning, forskning och innovation, ofta kallat kunskapstriangeln, genereras såväl nytänkande som utveckling. Genom att åstadkomma nya samarbeten och nya kontakter skapar strategin en ny väg till framsteg inom kunskap, grön tillväxt och välfärd. Vi anser att Norden står starkt där och faktiskt kan bli en förebild, både i Europa och internationellt.

Ministerrådet för utbildning och forskning har stöttat statsministrarnas initiativ till att skapa ett starkare samarbete på det globala området och vi anser att det har bidragit till att fokusera på den uppgift vi har framför oss och fortsätter på samma sätt vid utformningen av kommande års strategier. Ministerrådet för utbildning och forskning ansvarar för hälften av projekten på det globala området och ansvarar delvis för många av de andra. Dessa projekt, tillsammans med forskningsprojekt inom NordForsk, utbildningssamarbetet Nordplus och naturligtvis Språkkampanjen, är några av de som kommer att stå mest i fokus de närmsta åren, tillsammans med diverse nya arbetsmetoder som vi hoppas ska leda till ett ännu bättre arbete. Man måste komma ihåg att det tar tid innan man kan skörda på det här området och ibland är vi otåliga, men det gäller att tänka långsiktigt och prioritera och jag tror att strategin handlar om just det och kan nå det målet. Jag hoppas att ministerrådet och Nordiska rådet kan enas om den här strategin. Jag vill tacka särskilt Nordiska rådets Kultur- och utbildningsutskott för deras uttalande, där utskottet faktiskt uttrycker sitt stöd för strategin, men även betonar vikten av vissa saker, som undersökningar av avhoppningar, ökat fokus på skapande i skolarbetet och många andra saker som jag tycker det är viktigt att ministerrådet tar med i strategin och jobbar på.

Jag ser fram emot att höra era åsikter och hoppas att vi kan bli eniga om detta.

**Fredrik Karlström (Obunden samling (ObS) - Den Konservative Gruppe)
Kultur-og Uddannelsesudvalgets talsperson, B 267/kultur**

Fru president!

Kultur- og uddannelsesudvalget ser mange bra saker i ministerrådets strategi for utbildning og forskning. Utskottet vill inledningsvis peka på några områden som vi anser extra viktiga for ministerrådet att prioritera.

Strategin bygger på ett samspel mellan utbildning, forskning og innovation som en kunskaps-triangel där kunskap og utveckling kan skapas. Under strategiperioden 2011-2013 kommer fokus att sättas på just de tre viktiga områdena, men i synnerhet kan man ønska frå utskottets sida att man sætter fokus på språk og sprogforståelse samt tillvaratagande og anvendelse av informations- og kommunikationsteknikens nye muligheder.

Utskottet anser att forskoleforskningen og særligt den effektorienterede delen av forskningen bør være et fokusområde. Det er et område som er foremål for et stort og vægende internationalt interesse og et område där de nordiske lændernes forskning ligger i framkant. Samtidigt er det et forskningsområde som kan hjælpe til med svar i samband med blandt andet forebyggende av avbrop senere i utbildningen. Forskningen om avbrop eller drop-out er, vilket framgår av Nordiske rådets rekommendation 31/2008, et område som prioriteres højt av Nordiske rådet. Utskottet henviser derfor til indholdet i den rekommendationen og dess forslag til specifikke forskningsprojekter på det her området. Videre ønsker utskottet peke på forskningen om kreativitet og innovation og lyfter fram den rekommendation som vi antog forrige året, nummer 24 om kultur i skolen, alltså den som vi antog ved sessionen i Stockholm.

Kunnskap, kompetens og forskning er nødvendigt men det er ikke på lange veje længre tilræckligt for at være konkurrencraftigt i fremtiden. Kreativitet, originalitet og innovation er vad vore lændere behøver, og vi frå Nordiske rådet bør oppmuntra det. Kreativitet oppkommer ju når de estetiske emnerne oppmuntras og stimuleres på et helt annat sætt en om man bare fokuserer på de traditionelle kunnskapsområderne.

Innovation oppkommer ur tanker, drømmer og fantasier, og for at stimulere dette er projektet Kultur i Skolen et steg i retning. Vi i utskottet er overtygde om at en satsning på kultur i grundskolerne kommer at ge flere innovationer i fremtiden.

Nye banbrytende innovationer oppkommer når teoretiske og praktiske områder korsbefrugtes med de estetiske emnerne og ses på og opleves med nye øjne. Kunnskap er nødvendigt, men kreativitet og innovation er uundværligt for at bibeholde Norden som et foregangsland i den globale verden vi lever i.

Mot bakgrund av dette foreslår Kultur- og uddannelsesudvalget at Nordiske rådet rekommenderer Nordiske ministerrådet at gennemføre forslaget om kunnskap for grøn tillvæxt og velfærd og då særligt med beaktning av de synspunkter som utskottet framført i sitt betænkning.

Debatten avslutades. Kultur- og uddannelsesudvalgets rekommendation i anledning av B 268/kultur blev godkendt og Rek. 23/2010 blev sålunda antagen.

**Katrín Júlíusdóttir (Samfylkingin (A))
Industriminister, Dokument 12**

Præsident, kære kolleger, kære Nordisk Råd.

Jeg vil gerne præsentere jer for det nordiske samarbejdsprogram for innovation og erhvervs politik 2011-2013. De nordiske erhvervsministre har udarbejdet et samarbejdsprogram for de næste tre år, der tager udgangspunkt i de udfordringer, som landene står over for netop nu. Vi har gennemført en række workshops og fået gode input til programmets indhold fra Nordisk Råds Næringsudvalg, nordiske institutioner og nationale innovations- og erhvervsfremmeaktører.

Den økonomiske krise og konkurrencen fra nye vækstøkonomier stiller krav til, at vi forbedrer vores konkurrenceevne og produktivitet og bliver endnu bedre til at udvikle produkter og tjenester med global efterspørgsel. Klimaændringerne skærper kravene til omstilling og fornyelse af vores energiproduktion, til udvikling af grønne forretningsmodeller og til udvikling af klimavenligt byggeri og transport.

Ændringerne i befolkningssammensætningen medfører en stadig stigende andel af ældre i befolkningen, som har krav på en velfærd, der skal finansieres af en stadig mindre del af befolkningen på arbejdsmarkedet. Vi har viljen til at finde løsninger på disse udfordringer i alle de nordiske lande, og ambitionerne om fortsat at udvikle velfærdsstaterne er høje.

Jeg mener, at innovation og entreprenørskab er afgørende for, at vi kan håndtere disse udfordringer. Det er derfor, at de nordiske erhvervsministre ønsker et tæt samarbejde på de områder, hvor det giver en tydelig ekstraværdi at samle ressourcer, viden og indsats. Vores vision er et svar på de udfordringer, som statsministrene pegede på ved deres seneste globaliseringsforum i juni 2010, nemlig at Norden skal blive en ledende region for innovation inden for grøn vækst og velfærd.

Det nye samarbejdsprogram tager sit udgangspunkt i seks fyrtårsprojekter, men lægger også op til samarbejde på bredere politikområder. På området innovation oprettes et nordisk innovationsforum, som skal være en platform, hvor analyser og evalueringer udvikles for at styrke innovation i Norden. Vi vil også udvikle en strategi, der skal hjælpe de nordiske virksomheder til at håndtere sociale, etiske og miljømæssige udfordringer - en såkaldt CSR-strategi. Samtidig ønsker vi at fortsætte det stærke nordiske samarbejde, der allerede er sat i gang på områder som brugerdiven innovation og kreative industrier.

Der etableres mange nye virksomheder i Norden, men det er en særlig udfordring i alle de nordiske lande lande at få virksomhederne til at vokse. Hvis vi vil forbedre vores konkurrenceevne, bliver vi nødt til at sikre flere vækstvirksomheder i Norden. Derfor vil vi etablere et videncenter for entreprenørskab, som kan samle erfaringerne med nordisk entreprenørskabspolitik og hjælpe samarbejdet mellem nationale højvækstprogrammer på vej.

Jeg er klar over, at Nordisk Råd har været særlig engageret i entreprenørskabsområdet, og vi har i år fået udarbejdet analysen *Nordic Innovation Monitor*, som sammenligner Norden med en række andre regioner i verden og klart angiver områder, hvor Norden har mulighed for at forbedre sig. Jeg synes, at monitoren giver et godt grundlag for vores videre arbejde med at stimulere entreprenørskab. Den er i øvrigt også tilgængelig her på Nordisk Råds session og på ministerrådets hjemmeside.

De næste tre år vil vi som sagt have særlig fokus på grøn vækst og velfærd. Vi vil udvikle politikområderne i et bredere perspektiv, men også satse specifikt på et innovationsprogram for klimavenligt byggeri og på en nordisk markedsføringsindsats for grønne virksomheder.

Vi har altså et godt grundlag at arbejde videre ud fra, men står også med store udfordringer i forhold til at opretholde og videreudvikle det høje offentlige serviceniveau, vi har i de nordiske lande. I en tid som denne med meget store udfordringer for såvel de nordiske landes konkurrenceevne som de offentlige budgetter, er det klart, at vi har behov for et forstærket og fokuseret nordisk samarbejde, som spiller godt sammen med de nationale indsats og indsatserne i andre internationale sammenhænge som for eksempel EU og EØS.

Norden skal have flere vækstvirksomheder, end vi har nu, og vi synes, at samarbejdsprogrammet giver en god, relevant og realistisk ramme for de næste tre års samarbejde om innovation og erhvervs politik i Norden.

Jessica Polfjärd (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)
Näringsudvalgets talsperson, Dokument 12

Fru president! Jag vill börja med att tacka ministern för redogörelsen och tänkte nu ge några synpunkter från Näringsutskottet.

Vi finner insatsområdena i det nordiska samarbetsprogrammet för innovations- och näringspolitik som relevanta, genomtänkta och konkreta. Ministern redogjorde också för att det här bara är starten till att vi i den nordiska regionen ska stå starka för att kunna möta de globala utmaningarna.

Programmet koncentrerar sig på relevanta områden, innovation, entreprenörskap, grön tillväxt och välfärd, där man räknar med att det nordiska samarbetet ska göra stora insatser och nordisk nytta. Det är bra att försöka uträtta mer inom ett mindre antal prioriterade områden. Utskottet håller med om utgångspunkten att nyckeln till lösning på de stora utmaningarna heter innovation och entreprenörskap. Insatserna i samarbetsprogrammet, som går ut på att inrikta sig på sex så kallade fyrtorsprojekt där vart och ett av de nordiska länderna har huvudansvar för minst ett projekt, anser utskottet borgar för engagemang från de olika nordiska länderna. Att ge varje land ansvar för minst ett fyrtorsprojekt borgar för ansvarstagande, dialog och resultat från varje land. Förhoppningsvis innebär detta att ingen vill vara sist i klassen.

Utskottet kan ställa sig bakom samarbetsprogrammet men saknar vissa insatsområden i programmet. Vi anser att det saknas en direkt koppling till EU:s program 2020. I EU 2020 är ett av flaggskeppsinitiativen Innovation i EU – en omläggning av forskning och utveckling och innovationspolitiken så att det fokuseras mer på de stora utmaningarna samtidigt som klyftan mellan vetenskapen och marknaden överbyggs och uppfinningar leder till produkter som näringslivet kan dra nytta av.

EU-kommissionen skriver också att "innovationsunionen" ska förbättra de grundläggande villkoren och tillgången till finansiering för forskning och innovation så att innovativa idéer kan omvandlas till produkter och tjänster som skapar tillväxt och arbetstillfällen. Jag vet att det här är någonting som vi brottas med i alla länder. Hur ska vi omsätta idéer till goda produkter och lösningar?

Vidare skriver man att "industripolitik för en globaliserad tid" ska förbättra företagsklimatet, särskilt för små och medelstora företag, och stödja utvecklingen av en stark och hållbar industribas med internationell konkurrenskraft. Förutsättningarna för företagande i Norden tas inte upp i programmet på samma sätt.

Jag är också glad att ministern valde att nämna de innovativa och nya näringarna, då det annars lätt blir fokus på de industritunga delarna.

Vi anser också att det saknas en koppling mellan det nordiska forskningssamarbetet, Noria, och innovation i programmet. Inom både EU och det nordiska samarbetet läggs ökad vikt vid att forskning och innovation ska bidra till att belysa och hitta svar på stora samhällsutmaningar såsom klimathot, demografi, utveckling och upprätthållande av välfärden. Detta pekar i riktning mot större sektorsövergripande satsningar som inkluderar både forskningen och teknologin samt näringslivsutvecklingen.

För att markera och stärka relationen mellan forskning och innovation har man på EU-nivå inrättat en ny kommissionärspost för forskning och innovation inom den nya EU-kommissionen. Det är därför viktigt att man även på nordisk nivå organiserar samarbetet på detta område på ett adekvat sätt i förhållande till att man ska uppnå de politiskt definierade målen.

Vi saknar även den del som gäller tillgång till kapital, möjligheten till finansiering och verkställande av idéer. Vi har sett det här som ett problem på många sätt. Frågan har även varit uppe i Nordiska rådets Näringsutskott tidigare.

Finanskrisen har fått konsekvenser för nyetablering av företag. Det finns en svårighet att få den ordinarie finansmarknaden att låna ut pengar till nya och redan etablerade företagare. Vi skulle gärna vilja att även detta ingår i programmet, det vill säga möjligheter till riskkapital. Det kunskapscenter för entreprenörskap som ska etableras tycker vi är en naturlig del där man även skulle kunna införa frågan om tillgång till kapital för företagande.

Tidigare har utskottet uttalat att vi måste utveckla en politik som kan stärka det nordiska innovationssamarbetet så att visionen om Norden som ett gränslöst innovationsområde kan realiseras. I ljuset av en finanskris är en fokusering på innovation allt viktigare för att skapa tillväxt och ökad sysselsättning i de nordiska länderna. Det krävs politisk dialog och politiska initiativ för att skapa förutsättningar för företag och forskarmiljöer att utveckla och omsätta innovationer i konkret verksamhet.

Veronica Thörnroos (Åländsk Center (ÅC))

Samarbetsminister

Fru president! Bästa delegater!

Jag kommer att ta med er på en resa från Östersjön till Arktis sett ur ett individperspektiv.

Östersjöregionen är en levande region. Det är också en ledande region. Där finns innovation, där finns grön tillväxt. Men för detta har vi betalat ett ganska högt pris.

Vi har ett innanhav som är så nedsmutsat, så kontaminerat, att vi visserligen ännu kan simma i det men om vi inte vidtar radikala åtgärder kommer vi inte att kunna göra det i framtiden. Vi lämnar ett arv till våra barn som inte är värt namnet.

Hur gör jag då kopplingen till Arktis? Jo, Arktis sett ur min värld som en individ. Det är ett orört vackert landskap. Nu ska Arktis nyttjas på ett annat sätt för där finns potential för tillväxt. Det tycker jag är bra, men jag skulle vilja uppmana aktörerna i området att inte göra samma misstag som vi gjorde i Östersjöregionen. Jag skulle vilja att aktörerna i området - det privata näringslivet, myndigheterna, privatpersoner - verkligen arbetar tillsammans så att grön tillväxt blir ledordet inte bara i teorin utan även i praktiken.

Jag skulle också uppmana er att försöka visionera framåt. Vad får det här för effekter om tio år? Vad får det här för effekter om 50 år? De aktiviteter som nu kommer att påbörjas i Arktis kommer att få följdverkningar för hela Norden och även för delar av världen.

Jag tror på grön tillväxt, jag tror på innovation och jag önskar aktörerna i området lycka till.

Debatten avslutades. Rådet beslöt att lägga Dokument 12 till handlingarna.

Katrín Jakobsdóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Undervisningsminister, Dokument 18

Kæru ráðsmeðlimir. Það er ánægja mín að kynna fyrir ykkur skýrslu um þróun á norræna vísindasamstarfinu.

Vöxtur þekkingarsamfélagsins á þessum tímum hnattvæðingar sem við lifum hefur aukið mikilvægi þess að forgangsraða innan þekkingar- og vísindageirans til lengri tíma. Miklu skiptir líka að unnt sé að umbreyta þekkingu og vísindum yfir í nýjungar, nýsköpun og sjálfbæra þróun og eins og kom fram hjá ræðumanni hér áðan, um stefnuna til næstu ára, þá lítum við svo á að það sé einn af lyklunum að því að Norðurlöndin geti áfram verið í fararbroddi hvað varðar bæði þekkingu og velferð.

Vísindasamstarfið hefur haft mikla þýðingu í norrænu samstarfi og það er mikilvægt að bæði markmiðin og skipulagningin sé sýnileg og henti aðstæðum á hverjum tíma og haldi áfram að þróast. Ráðherranefndin hefur af þeim sökum komið á meira eftirliti með norræna vísindasamstarfinu og ég mun nefna það aðeins ítarlegar hér á eftir.

Á undanföörnum 10 árum hefur norræna vísindasamstarfið breyst talsvert og gengið í gegnum talsverða endurnýjun. Einn af grunnþáttunum í þeim breytingum var stofnun norræna vísinda- og nýsköpunarsvæðisins, NORIA, sem er opinn innri markaður, ef svo má að orði komast, fyrir rannsóknir og nýbreytni og nýsköpun ásamt myndun NordForsk og Nordisk InnovationsCenter, eða NICE, og þessar stofnanir eða svæði hafa skipt miklu fyrir þróun vísindasamstarfsins.

Í framhaldi af þeim hefur norræna vísindasamstarfið þróað sinn styrk og komið á fót sterkara samstarfsneti og aukið samvinnu milli lykilstofnana í hverju landi fyrir sig og svo norræna vísindasamfélagsins. Við höfum átt okkar þátt í því að innri markaður fyrir þekkingu á Norðurlöndum og opið vísindasamstarf er að komast á og þetta er fjármagnað sameiginlega, byggist bæði á forgangsröðun heima fyrir, í hverju landi fyrir sig, og svo styrkri stöðu vísindasvæðanna eða fagsviðanna innan hvers lands fyrir sig.

Það sem kalla má vísindafrumkvæði á íslensku — við köllum það Topforsknings-initiativet — um loftslag, orku og umhverfi hefur verið eitt af stærstu samvinnuverkefnum nokkrum sinnum á vegum ráðherranefndarinnar og það hefur haft í för með sér nýjar áskoranir fyrir norræna vísindasamstarfið, bæði hvað varðar skipulag, samhæfingu og svo framkvæmd stórra sameiginlegra vísindaverkefna. Topforsknings-initiativet er á fullu í þessari vinnu og hefur á árunum 2009 og 2010 náð talsverðum árangri í útboðum, úthlutun fjár til verkefna og hefur sett í gang starfsemi í ýmsum verkefnum.

Það sem er kannski áhugaverðast við þetta er að Topforsknings-initiativet, hefur reynst vera aðlaðandi samstarfsvettvangur fyrir leiðandi vísindastarfsemi á Norðurlöndum. Við sjáum framúrskarandi vísindamenn í öllum löndunum leita inn í þetta verkefni og sækja þangað. Þannig hefur Topforsknings-initiativet tekist að skapa og styrkja samvinnu milli vísindastarfsemi og svo auðvitað þekkingariðnaðar á Norðurlöndum og þvert á lönd.

Það má því segja að þær breytingar sem orðið hafa í umhverfi háskóla- og vísindastarfsemi hafi skilað sér inn í norræna vísindasamstarfið og munu áfram hafa afleiðingar fyrir það í framtíðinni. Til að mæta þeim kröfum og breyttum tímum hefur verið ákveðið að hefja umfangsmikið eftirlit með vísindasamstarfinu eins og ég nefndi hér áðan. Ætlunin er að það fari fram árið 2011 og í framhaldi af því eigum við von á því að fram komi tillögur með lagfæringum í tengslum við þá sýn sem við höfum í samstarfinu, í tengslum við árangur og svo framtíðaruppbyggingu.

Norræna ráðherranefndin á þessu sviði, menntun og vísindum, hefur sér til ánægju tekið eftir því að áhugi á vísindum og nýbreytni og áframhaldandi þróun á norræna vísinda- og nýsköpunarsviðinu er ofarlega á dagskrá Norðurlandaráðs og við hlökkum til samræðunnar við ráðið um þróun á þessu sviði sem hefur mjög mikla stefnumarkandi þýðingu fyrir Norðurlönd. Líklega má þetta teljast, alla vega að mínu viti, eitt af mikilvægustu samstarfssviðum okkar því að þarna liggja gríðarlegir möguleikar og þarna getum við mikið lært hvert af öðru.

Norrænu mennta- og vísindaráðherrarnir funda í næstu viku og ég tek fúslega við ábendingum Norðurlandaráðs um skýrsluna og mun líka gera þar grein fyrir þeim ábendingum sem hér komu fram áðan við tillöguna um vísindastefnuna til næstu ára.

Skandinavisk oversættelse:

Kära rådsmedlemmar. Det är en glädje för mig att för er få presentera en rapport om utvecklingen för det nordiska forsknings-samarbetet.

Kunskapssamhällets tillväxt i dessa globaliseringens tider som vi upplever har ökat betydelsen av långsiktig prioritering inom kunskaps- och forskningssektorn. Det är också viktigt att det går att omsätta kunskap och forskning i innovationer, nyskapande och hållbar utveckling, och precis som det framgick i talet här innan om strategin för de närmsta åren, så anser vi att det är en av lösningarna för att Norden ska kunna fortsätta att ligga i framkant när det gäller både kunskap och välfärd.

Forsknings Samarbetet har haft stor betydelse i det nordiska samarbeidet och det är viktig at både målen og organisationen er synlige og anpassede till varje tilfalle og att de fortsätter att utvecklas. Ministerrådet har därför åstadkommit bättre tilsyn av det nordiska forsknings Samarbetet og jeg kommer att nämna det lite mer utførligt senere.

De senaste tio åren har det nordiska forsknings Samarbetet förändrats mycket og gått igenom stor förnyelse. En av de mest grundläggande förändringarna var bildandet av det nordiska forsknings- og innovationsområdet, NORIA, som er en öppen inre marknad för forskning, innovation og nyskapande, liksom bildandet av NordForsk og Nordisk InnovationsCenter, NICE, og dessa institutioner eller områden har varit av stor betydelse för utvecklingen av forsknings Samarbetet.

Därefter har det nordiska forsknings Samarbetet utvecklat sin styrka og fått till stånd ett starkere samarbeidsnett og øket samarbeidet mellom nyckelinstitutionerna i varje enskilt land og även inom det nordiska forskarsamhället. Vi har bidragit till att en inre marknad för kunskap i Norden og ett öppet forsknings Samarbete håller på att bildas. Detta finansieras gemensamt og bygger både på prioriteringar på hemmaplan i varje land og på forsknings- eller fackområdenas sterke position i varje enskilt land.

Det så kallade Toppforskningsinitiativet om klimaat, energi og miljø har varit ett av ministerrådets største samnordiska projekt någonsin og det har inneburit nye utmaningar för det nordiska forsknings Samarbetet, såväl när det gäller organisation og koordination som genomförande av stora gemensamma forskningsproje kt. Toppforskningsinitiativet er i full gång og har under 2009 og 2010 oppnått anseelige resultat når det gjelder utlysninger og beviljande av penger till proje kt og har startet verksamhet i flere proje kt. Det kanskje interessanteste med dette er at Toppforskningsinitiativet har vist sig vara en attraktiv samarbeidsplattform för ledande forskningsverksamhet i Norden. Vi ser att framstående forskere i samtlige lnder vill delta og søker sig till projektet. På så måte har Toppforskningsinitiativet lykkats skapa og förstærke samarbeidet inom forskningsverksamheten og kunnskapsindustri i Norden.

Man kan derfor säga att förändringarna i universitets- og forskningsmiljøen har tagit sig in i det nordiska forsknings Samarbetet og kommer fortsatt att påverka det i framtiden. För att møte kravene og de nye tidene har det beslutats att starte en omfattende tilsyn av forsknings Samarbetet som jeg nämnde tidligere. Planen er at dette ska ske under 2011 og därefter forventar vi oss at det kommer fram forslag till förbættninger i relation till vår visjon i samarbeidet, i relation till resultat og framtid oppbygning.

Nordiska ministerrådet för utbildning og forskning har med glæde notert at interessen för forskning og innovation og fortsatt utveckling av det nordiska forsknings- og innovationsområdet står høgt på Nordiska rådets program og vi ser fram emot samtalen med rådet om utveckling på det her området som har mycket stor strategisk betydelse för Norden. Dette kan så vitt jeg vet regnes som ett av våre viktigste samarbeidsområder eftersom det har en enorm potential og ger oss mulighed att lære av varandra.

De nordiska utbildnings- og forskningsministrerne har møte neste uke og jeg tar gjerne emot Nordiska rådets anmerkninger på rapporten og kommer også att redegøre for de anmerkninger som framkom tidligere vid forslaget om forskningsstrategien for de nærmste årene.

**Alf Egil Holmelid (Sosialistisk Venstreparti (SV) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
Næringsudvalgets talsperson, Dokument 18**

Jeg vil takke ministeren for en veldig grundig redegjørelse for forsknings Samarbeidet i Norden, men på vegne av Næringsutskottet vil jeg gå inn på en del av de tingene som blir tatt opp, gå litt mer i dybden. Næringsutskottet og Kultur- og utdanningsutskottet har tidligere bedt om en vurdering av NORIA, som består av NordForsk og Nordisk Innovationscenter. Disse organisasjonene er relativt unge. Derfor er det for tidlig å foreta en evaluering av resultatene. Men det er fortsatt en del ting en kan vurdere for å sikre seg at prosessen med videreutvikling av NORIA og de underliggende institusjonene blir optimal.

Det er en del ting vi kan vurdere underveis når vi satser på forskning. Det er for eksempel om de programmene som blir utlyst, har stor søkning, det er publiseringsraten, og det er interessen for forskningsprogrammene blant ulike aktører, for eksempel i næringslivet. Derfor har Næringsutskottet ønsket en tett dialog med de forskjellige aktørene, for å diskutere hvordan vi kan støtte og videreutvikle samarbeidet innenfor forskning på det nordiske området.

Ministerrådet har lagt fram en foreløpig orientering til denne sesjonen, men samtidig har de sagt at vi skal få en grundigere orientering om det nordiske forskningssamarbeidet i 2011 og en større rapport i 2012. Og det er jo den rapporten som er svaret på den forespørselen som Næringsutskottet la fram tidligere i år.

Toppforskningsinitiativet innenfor klima, energi og miljø er en sentral satsing i NordForsk. Toppforskningsinitiativet har gjennomført utlysninger både i 2009 og i 2010, så man er godt i gang med aktiviteten innenfor Toppforskningsinitiativet. Det som er positivt, er at det er stor interesse for de utlysningene som har blitt gjort. Men det som er enda mer positivt når det gjelder den prosessen og de ønskene som Næringsutskottet har vært opptatt av, er å se sammensetningen av forskerne innenfor Toppforskningsinitiativet. Det vi ser der, er at innenfor de programmene og de prosjektene som har kommet i gang, har vi omtrent like mange forskere fra universiteter, fra instituttsektoren og fra næringslivet. Det er en veldig positiv måte å drive forskning på. Ved at vi har den bredden i type forskere, får forskningen relevans, slik at vi underveis kan få tilbakemelding fra ulike aktører og ulike potensielle brukere av forskningen. Og ikke minst sikrer vi oss, ved at næringslivet er med underveis, at de resultatene som kommer fram, raskt blir tatt i bruk innenfor samfunnsliv og næringsliv. Så vi er veldig glad for den foreløpige tilbakemeldingen vi har fått, om hva som har skjedd med Toppforskningsinitiativet.

Næringsutskottet er også interessert i det som skjer innenfor innovasjon, og er veldig glad for at ministeren nå la stor vekt på at vi skal satse på samarbeid innenfor innovasjon i Norden. Vi i Næringsutskottet er overbevist om at de ulike landene i det nordiske samarbeidet har store muligheter til å lære av hverandre innenfor innovasjon og entreprenørskap. Og vi ser at det nordiske samarbeidet innenfor Nordisk Innovationscenter, innenfor NordForsk og innenfor den nye institusjonen som nå blir etablert, har en stor mulighet til - gjennom å utveksle erfaringer - å være en katalysator for et innovativt og grønt Norden.

Vi ser veldig positivt på den utviklingen som skjer, men ser med stor forventning fram til en grundigere tilbakemelding fra ministerrådet, slik vi har bedt om, som kommer delvis neste år, og grundig i 2012.

Debatten avslutades. Rådet beslöt att lägga Dokument 18 till handlingarna.

**Mogens Jensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)
Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson, A 1498/kultur**

Tak, fru præsident, kære kolleger.

Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg har gennem noget tid arbejdet med kreativitet, innovation og entreprenørskab, og på baggrund af det researcharbejde - vi har udført studiebesøg, vi har gennemført diskussioner - er vi i udvalget fremkommet med dette udvalgsforslag. Vi mener, det er et helt grundlæggende faktum, at konkurrenceevnen i de nordiske lande afhænger af vores formåen, når det gælder innovation, når det gælder kreativitet, og når det gælder entreprenørskab. Vi ved alle, at vi dårligt - for at sige slet ikke - kan konkurrere med omverdenen på løn eller arbejdstid, og derfor er det helt nødvendigt, at vi udnytter og udvikler andre kompetencer, vi har i Norden, for at styrke vores position i en globaliseret verden.

Samme indstilling har Ungdommens Nordiske Råd, og de har også haft en diskussion om dette på deres session, og de anbefaler også i en rekommandation fra sessionen, at der skal satses på entreprenørskab i uddannelserne. De ser direkte en satsning på dette område som en af løsningerne i forhold til at bekæmpe den alt for store ungdomsledighed, vi har over hele Norden. De foreslår blandt andet, at man

skal kunne ta fag på grunnskolestadiet i entreprenørskap og som led i denne undervisning også få hjelp til at utvikle projekter, bære projekter vidare til lokale virksomheter og eventuelt få mulighet for selv at opprette virksomheter som led i undervisningen. Jeg synes, det er et meget spennende forslag. Vi er i Kultur- og Uddannelsesudvalget glade for, at også Ungdommens Nordiske Råd finder, at det her er en viktig problemstilling, som bør fremmes.

På baggrund af de her overvejelser og med udgangspunkt i anbefalingerne fra blandt andre Ungdommens Nordiske Råd rekommanderer udvalget, at Nordisk Råd anbefaler Nordisk Ministerråd at styrke fagligheden og fagplanerne for entreprenørskap på de almene læreruddannelser på tværs af Norden, at øge mulighederne for og udbuddet af kurser og videreuddannelse i entreprenørskap rettet mod skoleledere og rettet mod undervisere og lærere og eventuelt også at opprette en nordisk masteruddannelse i entreprenørskap og innovation. Udvalget rekommanderer også, at vi på tværs af de nordiske lande øger erfaringsudveksling, best practices og videndeling inden for et tverrsektorielt samarbejde mellom skoler, læreruddannelser og lokalt næringsliv på det nordiske niveau til gagn for de aktører og de netværk, som har en mulighet for at styrke dette område, at vi utvikler og udbreder modeller for partnerskaper og samarbejder på tværs af det lokale næringsliv i de nordiske lande, på tværs af uddannelserne og på tværs af vores arbeidsmarkeder, og endelig, at Nordisk Ministerråd også understøtter, at der kan gjennomføres en række nordiske pilotprojekter, hvor skoler og næringsliv på tværs af landene oppbygger best practice-metoder og -erfaringer. Og på den baggrund skal jeg anmode sessionen om at godkjenne utvalgsforslaget.

Debatten avslutades. Kultur- og utdanningsutskottets rekommandation i anledning av A 1498/kultur blev godkänd och Rek. 24/2010 blev sålunda antagen.

Hans Frode Kielland Asmyhr (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning) Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson, A 1497/kultur

Det har i lengre tid pågått et arbeid i Kultur- og utdanningsutvalget når det gjelder kompetansen til våre unge i arbeidslivet. Som Mogens Jensen sa i det forrige innlegget, er det et stort problem med arbeidsløshet blant unge i flere av de nordiske land, og det bekymrer utvalget at vi ser at det er stort frafall i videregående utdanning.

I mange av de nordiske land er det altså 20 prosent frafall, og det gjør at veldig mange av våre unge ikke får den kompetansen som arbeidslivet etterspør. Det kan medføre at mange av dem aldri vil kunne komme inn i inntektsskapende arbeid.

Komiteen har på utvalgsmøtet i København gjennomført et større seminar om dette temaet, og vi har fått betydelige innspill til hva som kan gjøres. I vårt forslag kommer vi med følgende anbefalinger til Nordisk Ministerråd, at man skal: Utvikle partnerskapsmodeller til jobbskaping ved å etablere samarbeid mellom kommuner, næringsliv og utdannelser utvikle modeller for ikke-formell læring "on the job training", og ikke minst utvikle gode systemer for måling av realkompetanse, slik at de som er skolelei, og som ikke ønsker å gå på skolen, men som har realkompetanse, kan få anerkjent denne. Vi ber også om at man skal se nærmere på unges mobilitet innenfor læresystemene arbeide for å unngå flaskehalsproblemer, og sikre høy kvalitet på veiledning, rådgivning og praksisplasser for unge.

Endelig foreslår vi at man skal fremme forskning og vitenskap innenfor dette feltet som kan bidra til å belyse og dokumentere både økonomiske, individuelle og samfunnsmessige fordeler og resultater, som kan oppnås ved å anerkjenne realkompetansevurderinger. Derfor anbefaler vi at man utarbeider en katalog over best practices, oppbygger et aktørnettverk og plattform for videre behandling, og arrangerer seminarer for utdanningsaktører, arbeidsmarkedets parter og kommuner og andre, og, som jeg har sagt, fremmer og kartlegger forskning innenfor feltet. Mye av suksessen her vil også avgjøre mye av Nordens framtid og våre økonomiers framtid. Da er vi nødt til å ha produksjon av kompetent arbeidsstokk til et stadig mer spesialisert og høykompetent arbeidsliv.

**Mogens Jensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)
Den Socialdemokratiske Gruppens talsperson, A 1497/kultur**

Jeg skal bare på Den Socialdemokratiske Gruppens vegne stærkt bakke op om det her udvalgsforslag. Det er vigtigt, at de nordiske uddannelsesministre bliver opmærksomme på at få udarbejdet en strategi for, hvordan unge uden en afsluttende uddannelse kan få fod på arbejdsmarkedet. Som det også blev sagt af Hans Frode Kielland Asmyhr, er ungdomsarbejdsløsheden i de nordiske lande jo markant højere, end arbejdsløsheden er for arbejdsstyrken generelt. Samtidig er næsten en fjerdedel af de 15-årige i Norden i den situation, at de har ringe læsefærdigheder, ligesom et stort antal unge også forlader skolen uden at færdiggøre deres uddannelse. Det er vi nødt til at gøre noget ved.

Det kan ikke være rigtigt, at man fra regeringernes side bliver ved med at vende det blinde øje til den her store gruppe af unge, som i dag enten står uden job eller uden formelt eksamensbevis, altså med ringe udsigt til at få ordentligt fodfæste på arbejdsmarkedet. Derfor handler det her om at sende et klart signal til regeringerne og til erhvervslivet og uddannelsessystemerne om at lukke op for den store gruppe af unge, som ikke har en afsluttet uddannelse.

Det er nødvendigt, at der vises handlekraft. Vi vil have regeringerne i alle de fem nordiske lande til at lave en strategi for, hvordan vi udnytter og også anerkender kompetencerne hos de tusinder af unge, der aldrig har fået en formel uddannelse. Vi kan jo for eksempel starte med, at uddannelserne og erhvervslivet selv begynder at arbejde bedre sammen i forhold til både uddannelse og aftag af unge.

Vi mener, det er nødvendigt, at der laves en samlet nordisk strategi for ikke-formel uddannelse, hvor der gennemføres det, vi kan kalde realkompetencevurderinger af unge, som kunne supplere den formelle uddannelse og forbedre integreringen i de etablerede uddannelsessystemer. I sidste ende skal det være med til at støtte og bidrage til strategien om livslang læring i Norden, som er utrolig vigtig at satse på.

Vi vil gerne have ministrene til at udarbejde et katalog over best practices i de nordiske lande, hvor man går ind og opbygger aktive aktørnetværk og får en platform for videndeling på tværs af Norden.

Endelig peger vi også på behovet for at få landenes uddannelsesaktører og arbejdsmarkedets parter og kommunerne til at arbejde langt bedre sammen om den her vigtige udfordring, som jeg tror hele sessionen er enig i at vi har et fællesnordisk ansvar for at løse. Tak.

Debatten avslutades. Kultur- och utbildningsutskottets rekommendation i anledning av A 1497/kultur blev godkänd och Rek. 25/2010 blev sålunda antagen.

---

15. Social, hälsa och samhälle

Dokumentation:

- Utvalgsförslag om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd)
- Utvalgsförslag om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1514/velferd)
- Utvalgsförslag om et felles Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (A 1506/velferd)
- Utvalgsförslag om et nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (A 1505/velferd)
- Medlemsförslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring)
- Utskottsförslag om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/næring)

Utvalgsforslag om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd)

Nordisk Råd rekommenderar Nordisk Ministerråd

  styrke forskning; grunnforskning, utøvende forskning, excellence forskning i de nordiske institusjonene for å sikre at de politiske beslutningene på alle områder av eldrepolitikken blir kunnskapsbasert

  utvikle velferdsteknologi på nordisk nivå, for å stimulere til en sterk synergi mellom forskning, entrepren rskap, det offentlige samfunn og tredje sektor innenfor helse- og sosialfeltet

  etablere en oppsøkende tjeneste på kommunalt nivå i de nordiske landene etter dansk modell for kartlegging av eventuelle behov etter fylte 75 år, samt informere om kommunens tjenester

  vurdere mulighetene for å etablere en "trygghetstelefon" for eldre i de nordiske land og de selvstyrte områdene

  vurdere etablering av et nordisk kvalitetssertifikat for offentlige og private akt rer som tilbyr tjenester innenfor eldreomsorgen

  styrke en videre satsing på e- helse

  se på mulighetene av å etablere elektroniske journaler i de nordiske landene etter svensk modell VAS (V rd administrativt system) for økt pasientsikkerhet og bedre informasjon om pasienten mellom profesjonsgrupper innenfor helse- og sosialsystemet

  utarbeide en individuell plan (omsorgsplan) for eldre for å bevare et verdig liv, livskvalitet og en funksjonell hverdag

  etablere differensierte boligtilbud til eldre basert på individuelle behov og etter nordisk kunnskapsbasert erfaring

  etablere et tilbud om opplæring i offentlig, privat eller frivillig regi for pårørende som opplever en betydelig endret livssituasjon ved sykdom hos sine aller nærmeste

  se på mulighetene for å lovfeste kommunenes plikt til å støtte pårørende som har omsorgsansvar

  utarbeide en nordisk kunnskapsbasert psykiatriplan for eldre i Norden

  utarbeide en nordisk kunnskapsbasert tiltaksplan for demente i Norden

  styrke etablering av hospice og annen god palliativ pleie i offentlig og privat regi

  arrangere et etisk seminar i nordisk regi med tematikk; "hva er et menneske verdt – skal det være mulig å sette en økonomisk grense for livsnødvendig behandling, når og hvem skal sette denne grensen?", med aktuelle akt rer fra de nordiske regjeringer, myndigheter, helsepersonell, økonomer, forskere, eksperter, politikere, private akt rer, legemiddelindustrien, interesseorganisasjoner, mennesker med en alvorlig diagnose, pårørende, tredje sektor og andre

Utvalgsforslag om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1514/velferd)

Nordisk Råd rekommenderar Nordisk Ministerråd

å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling som blant annet inkluderer forslag til finansiering, felles retningslinjer for behandlingen av sjeldne sykdommer, etablering av faggrupper nasjonalt, nordisk, felles registre, systemer for oppfølging og annen støttende behandling

Utvalgsforslag om et felles Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (A 1506/velferd)

Nordisk råd rekommenderar Nordisk ministerråd

å etablere et nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet helsepersonell som er autorisert i Norden og selvstyreområdene

Utvalgsforslag om et nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (A 1505/velferd)

Nordisk råd rekommenderer Nordisk ministerråd

å utrede forutsetningene for et Nordisk innovasjonssenter for Folkehelse ved Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) i Göteborg

å vurdere muligheten for å jobbe frem et "Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial" etter samme modell som Toppforskningsinitiativet - en nordisk storsatsning på klima, miljø og energi

Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaksjoner (A 1502/næring)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att de nordiska länderna gemensamt arbetar för att införa en generell avgift på internationella finansiella transaksjoner på europeisk och globalt plan

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att de nordiska finansministrarna arbetar gemensamt för en beredskap att möta framtida finanskriser

Utskottsförslag om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/næring)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att inom programmet Ny Nordisk Mat arrangera en konferens om produktion av hälsosam mat till många i Norden

Siv Friðleifsdóttir (Framsóknarflokkurinn (F) - Midtergruppen) Velfærdsudvalgets talsperson, A 1509/velferd

I år har vi i Velfærdsutvalget hatt som hovedtema: Hvordan kan vi skape bedre livskvalitet for eldre? Det har vært et kjempespennende tema. Den nordiske velferdsmodellen er en suksess. Bedre levekår, bedre livsstil og bedre behandlingsmuligheter gjør at levealderen øker i Norden. De som lever lengst, lever også lengere enn tidligere. Levealderen har gått opp med rundt to prosent hvert år de siste tiår. Mennesker over 80 år er den hurtigst voksende gruppen i Norden og er nå fire ganger større enn i 1950. Hvis

utviklingen blir slik videre de neste år, som det ser ut til, kan man forvente, fordi kvinner lever litt lenger enn menn, at 50 prosent av jentene som blir født i år, blir 100 år - det er en ganske høy alder. Forskning tyder heldigvis på at det, i takt med levetidsforlengelsen, også skjer en forlengelse av antall gode år. Det betyr at flere eldre har en god helse og kan klare seg lenger uten alvorlig sykdom eller vesentlig tap av funksjonsevne, og det er jo meget positivt.

I perioden fra 2010 til 2060 vil antallet eldre øke raskere enn den yrkesaktive befolkningen. Det er en ny og utfordrende situasjon i de nordiske land. I framtiden skal færre hender forsørge flere i Norden. Det krever nytenkning og bedre utnyttelse av ressursene.

Velferdsutvalget vil møte denne utfordringen, og har arbeidet fram utvalgsforslaget om hvordan vi sammen kan skape god livskvalitet for eldre i Norden. Vi har mange forslag og tiltak som jeg ikke rekker å gå inn på her, men jeg skal ta opp noen av de viktigste nå.

Målet med eldrepolitikken er best mulig livskvalitet for eldre i Norden, men vi har for lite kunnskap om eldre som en differensiert gruppe i våre nordiske samfunn. Forskingen er derfor meget viktig for å sikre at eldre får best kvalitet på eldreomsorgen. Vi må satse på en kunnskapsbasert tilnærming på tvers av profesjoner for å skape en best mulig tiltakskjede rundt den enkelte og dens pårørende. Vi har mye å lære av hverandres erfaringer i Norden ved å utveksle best practice.

Velferdsutvalget har merket seg at Danmark har gjennomført en systematisk besøksordning én gang i året etter fylte 75 år. Dette gjøres nettopp med tanke på eventuell tidlig intervensjon og i et forebyggende perspektiv. Velferdsutvalget foreslår at det etableres en tilsvarende ordning i alle nordiske land etter denne danske modellen for å kartlegge eventuelle behov etter fylte 75 samt informere om kommunens tjenester.

Sverige er det landet i Norden som har lyktes best i å opprettholde funksjonsnivået i gruppen eldre. Velferdsutvalget mener at det vil være av stor nordisk nytteverdi å gjøre sammenlignende studier i de nordiske land for å finne ut hva Sverige gjør, som andre nordiske land ikke gjør. Desto flere eldre som kan klare mye av eldreomsorgen i det daglige, jo mindre øker behovet for omsorgstjenester. Samtidig er det viktig at vi hele tiden forsikrer oss om at det vi bevilger penger til, har dokumentert effekt og er etter målsettingen. Vi trenger altså forskning til å finne de beste løsningene på eldreområdet, og å bruke forskning til å forsikre oss om at vi bruker pengene på den beste måten til dem som trenger det mest.

Boligen er en ramme for de eldre i deres hverdag. Velferdsutvalget har lagt vekt på at det må tilrettelegges boliger etter individuelle behov og funksjonsnivåer. Tilretteleggelse av boligen, sammen med bruk av tekniske hjelpemidler og hjemmehjelp, kan sikre at den eldre kan bo hjemme så lenge som mulig. Det ser ut til at det kan forebygge økte kostnader både i spesialisthelsetjenesten og i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Hvis eldre skal kunne bo hjemme så lenge som mulig, er det også viktig med tilpasset daghjemstilbud. Det gir stimulans til den eldre og samtidig sikkerhet og avlastning i omsorgsoppgavene for eventuelle pårørende.

Pårørendes rolle kan være meget krevende når hjelpebehovet er stort, f.eks. ved demens. Velferdsutvalget ønsker å se på muligheten for å lovfeste en plikt for kommunene til å støtte pårørende som har et stort omsorgsansvar.

Vi har flere tiltak, men jeg anbefaler sterkt på vegne av Velferdsutvalget at Nordisk Råd godkjenner våre forslag.

Jenis av Rana (Miðflokkurin (Mfl.) - Midtergruppen)

Præsident, jeg vil starte med at si tak til arbeidsgruppen i Velfærdsudvalget, som har produceret det her forslag. Der er især to ting, jeg vil nævne. Siv nævnte det her med et besøg til ældre - et årligt besøg, efter at de er fyldt 75 år. Jeg ved, at Siv har fremlagt et forslag i Altinget, som bliver behandlet i

øjeblikket, og jeg tillod mig at fremlægge et sådant forslag i det færøske Lagting for et halvt år siden. Det fik simpelthen en så god og positiv modtagelse, at det druknede i positivitet. Alle syntes, at det var fantastisk, men o.k., det kom fra et oppositionsparti, så det druknede i positivitet.

Det sidste, som jeg tænkte på lige at nævne, er, at man foreslår at arrangere et etisk seminar i nordisk regi med tematikken: Hvad er et menneske værd? Skal det være muligt at sætte en økonomisk grænse for livsnødvendig behandling? Hvornår skal denne grænse sættes, og hvem skal sætte den og så videre? Den konference ser jeg frem til med spænding. Jeg ved ikke, om netop det her diskuteres i de andre nordiske lande. Vi gør det kun sporadisk på Færøerne, men jeg mener, at det er nødvendigt, at vi får snakket om og afklaret og lovfæstet rettigheder til behandling og til en anstændig afslutning på livet for vores ældre - men ikke bare til behandling ved livets afslutning og ved sygdom, men også ved livets start, og her tænker jeg på fostret, det ufødte barn.

Præsident, spørgsmålet, udfordringerne og pligten til at skabe god livskvalitet for vores ældre kommer ikke af sig selv tværtimod. Især i disse tider, hvor krisen har ramt vores lande, er udfordringen specielt stor. På Færøerne har vi for eksempel i de sidste to år, hvor krisen har banket på døren, oplevet, at man fra politisk side desværre gang på gang er gået ind på ældreområdet for at finde besparelser til at pynte på statsbudgettet. Derfor er det nødvendigt, at vi får nedfældet rettigheder til de ældre, altså får dem lovfæstet, så vi kan beskytte de ældre og deres behov især mod os politikere, når vi glemmer vores pligt til at sikre deres selvsagte rettigheder - rettigheder som dem, som har grundlagt og oparbejdet vores velfærdssamfund, til enhver tid har fortjent og bør have.

Arja Karhuvaara (Samlingspartiet (Saml) - Den Konservative Gruppe)

Arvoisa puhemies!

Tällä hetkellä Suomessa keskustellaan paljon vanhustenhuollosta ja sen laadusta ja toimivuudesta. Meillä on jo voimassaolevat vanhustenhoidon laatusuosituksset, joita viimeksi uudistettiin vuonna 2008. On kuitenkin huomattu, että ne eivät toimi, joten nyt tarkoitus on, että meille tulee voimaan myöskin vanhuspalvelulaki, jota tullaan tekemään yhdessä terveydenhuolto- ja sosiaalitoimen lakiuudistuksen kanssa. Lisäksi meillä on olemassa lakisääteinen palvelutarveselvitys, joka tehdään kaikille 75 vuotta täyttäneille, ja lisäksi vielä ennalta ehkäisevät kotikäynnit, joita tehdään niille 65 vuotta täyttäneille, jotka eivät ole olleet julkisen terveydenhuollon palvelujen piirissä.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade ordförande!

I Finland diskuterar vi för tillfället livligt om äldreomsorgen och dess kvalitet och funktioner. Vi har redan rekommendationer kring kvaliteten inom äldreomsorg som senast reviderades år 2008. Det har dock uppdagats att de inte fungerar. Därför har man nu för avsikt att även vi skall få en lag om äldreservice som stiftas i samband med lagreformen inom hälsovårds- och socialförvaltningen. Ytterligare har vi en lagstadgad utredning av servicebehov som utförs för alla som fyllt 75 år och dessutom förebyggande hembesök hos 65 år fyllda personer som inte tagit del av tjänsterna inom den offentliga hälsovården.

Debatten avslutades. Valfärdsutskottets rekommendation i anledning av A 1509/velferd blev godkänd och Rek. 26/2010 blev sålunda antagen.

Vigdis Giltun (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning) Velfærdsudvalgets talsperson, A 1514/velferd

Det er mange områder innenfor helse hvor et tettere nordisk samarbeid vil ha stor betydning, ikke minst når det gjelder sjeldne sykdommer.

Under Velfærdsutvalgets besøk på Ullevål sykehus i Oslo fikk vi høre om utfordringer som møter både helsepersonell og dem som lider av sjeldne sykdommer. I land som de nordiske, med få innbyggere, finnes det ikke nok erfaringsmateriale, noe som fører til feildiagnostiseringer og et mangelfullt behandlingstilbud.

Sjeldne diagnoser er en medisinsk tilstand som i Norge får en definisjon når sykdommen er medfødt og det er færre enn 100 kjente tilfeller per en million innbyggere i landet. I Norge tilsvarer det færre enn 500 tilfeller, og på Island er det færre enn 35. Definisjonen av hva som skal regnes under kategorien sjelden sykdom, er ulik i Norge og andre land, noe som bør vurderes om er hensiktsmessig. Her bør man kunne enes om de samme definisjonene. Mange mener også at sykdommer som ikke er medfødt, bør regnes med.

Ny medisinsk kunnskap har ført til at stadig flere diagnoser oppdages og defineres, og flere av diagnosene types i flere undergrupper. I tillegg ser vi tilgrensende tilstander med sykdomsbilder som ligner diagnoser som vi har et tilbud til. I den forbindelse var jeg i kontakt med Revmatikerforbundet i Norge. De kunne fortelle at innenfor revmatiske lidelser er det over 200 sykdommer, og mange av dem er små og sjeldne lidelser som de har for lite kompetanse og dårlig tilbud til. De ønsker en handlingsplan som det her er snakk om, hjertelig velkommen.

For å kunne kjenne igjen problemstillinger som gjentar seg ved ulike diagnoser, er det vesentlig at det finnes en mulighet til å se på mange med samme diagnose, og et utstrakt samarbeid mellom de nordiske landene vil ha stor positiv betydning.

Velferdsutvalget vil at pasienter med sjeldne sykdommer skal oppnå et behandlingstilbud som er likeverdig med det andre med mer kjente lidelser får. Jeg vil påpeke at det ofte vil kreves både spesielle og generelle tiltak for å oppnå dette. De nordiske landene har etablert forskjellige former for kompetansesentre, men informasjonen som finnes, er ofte spredt og lite tilgjengelig, og dette kan medføre at tilbudet til den enkelte kan bli tilfeldig og mangelfullt. Personer med sjeldne diagnoser og deres familie kan lett føle seg overlatt til seg selv med en fragmentert tilnærming til problemstillingen. Det vil være nødvendig i langt større grad å prioritere støtte til de ulike fagmiljøene som jobber med mennesker med sjeldne diagnoser. Mangel på kunnskap kan føre til usikkerhet hos så vel pasient og pårørende som hos hjelpepersonell. Det er komplekst å skulle koordinere sin egen omsorg og informere om sin egen sykdom og behandling eller behandlingsvalg. Noen av de sjeldne sykdommene er også så alvorlige at pasienten trenger mange omsorgs- og pleietiltak, og mange ganger klarer de ikke å ivareta seg selv eller stille krav til behandling for sykdommen.

Velferdsutvalget ser på bakgrunn av de entydige anbefalingene og bekymringene nytten av å utvikle en nordisk handlingsplan. Ny kunnskap fra andre land og fagmiljøer, et tett samarbeid mellom nettverk og fagmiljøer og eksperter, god informasjonsstrøm og god tilgang på data vil være viktig. En holdbar finansierings- og samarbeidsstruktur på forskjellige nivåer i helsetjenestene vil bidra til å heve kvaliteten og kunnskapen på et viktig område hvor man mange ganger i dag ikke klarer å imøtekomme pasientenes rettigheter. Det er gjort en del i Norden, men mer kan gjøres innenfor dette viktige området. EUs anbefalinger av 2009, C15102, peker på mange av de samme innsatsområdene som Velferdsutvalget har nevnt i sitt utvalgsforslag. Vi har alt å vinne på et tettere nordisk samarbeid innenfor feltet. Samtidig vil det bety økte utfordringer rundt pasientbevegelse, tekniske og lovmessige forbedringer av medisinsk informasjon om pasienter med sjeldne diagnoser og ikke minst motarbeide grensehinder innenfor helse- og sosialfeltet mellom våre nordiske land.

Velferdsutvalget har tro på at de nordiske helse- og sosialministrene vil gripe fatt i denne saken og jobbe videre med den. På bakgrunn av dette anbefaler Velferdsutvalget at Nordisk Råd godkjenner utvalgsforslaget.

Jenis av Rana (Miðflokkurinn (Mfl.) - Midtergruppen)

Præsident! Det er et utrolig godt og viktig forslag. På Færøerne har vi, som måske ingen andre steder, oplevet på vores egen krop, hvor hårdt sådan en sjælden diagnose kan slå. Midt i 1990'erne var der en tysk børnelæge, som startede en undersøgelse af, hvorfor nogle børn på Færøerne var døde, uden at der var fundet en diagnose. Hun fandt frem til, at det skyldtes en sygdom, som var kendt fra Japan. Én ud af 50.000 i Japan har den sygdom, og vi er jo kun 50.000 mennesker. Én ud af 60.000 i Australien har den sygdom. Hun fandt ud af, at det var den samme sygdom, og efterhånden har man fundet ud af, at den

nok kom til Færøerne, da vi kun var 6.000-7.000 mennesker. Og den er genetisk, så det er nemt at få den spredt til hele befolkningen.

Til dato har man fundet ud af, man har undersøgt 60 procent af den færøske befolkning, at ud af de 60 procent er 120 syge, og de er rigtig syge. Det er sådan, at når man konstaterer det, uanset hvor i verden patienten er, bliver vedkommende akut indlagt, for han kan d  her og nu. Man fandt nemlig ud af, at der ud over en barneversion af sygdommen, også er en voksenversion, og den er farlig; den kan få hjertet til at stoppe, hvornår det skal være. Så man aner ikke, hvor mange f ringer der op igennem årene er døde af en sygdom, som man ikke vidste eksisterede. Men den eksisterede; man kendte den i Japan, man kendte den i Australien. Og den er nem at behandle med nogle tabletter. Patienterne tager tabletter hver dag, og s  er de fuldstændig lige så trygge som os andre. Den kaldes CTD, *Carnitine Transporter Deficiency*.

Det viser, hvor vigtigt det er, at man f r hjælp til det her. Vi vidste det ikke. Det var tilfældigvis en tysk børnelæge, som havde hørt om det, og som kunne hjælpe os med den her sjældne sygdom, som har dræbt så mange f ringer.

S  tak for det her forslag. Vi f r brug for støtte til at finde ikke bare den her sygdom, men mange andre, som er sjældne, men er livsfarlige.

Debatten avslutades. V lf rdsutskottets rekommendation i anledning av A 1514/velferd blev godkänd och Rek. 27/2010 blev sålunda antagen.

Sonja Mandt (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe) Velfærdsudvalgets talsperson, A 1506/velferd

Velferdsutvalget mener at det er viktig at det etableres et felles nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene. Forslaget er møtt med stor interesse, og det har vært mange positive tilbakemeldinger.

Bakgrunnen for forslaget er at det beklageligvis har vært noen svært uheldige episoder i Norden, med blant annet leger som har stått bak alvorlige tilfeller av feilbehandlinger, og som har fått advarsler fra helsemyndighetene i det respektive landet, eller som har fått tilbakekalt sin autorisasjon. Noen har flyttet over landegrensene i Norden og fortsatt sin virksomhet, noe som har ført til rapporter om feilbehandlinger også i andre nordiske land.

Et godt, eller skal vi si et forferdelig, eksempel er følgende: For en tid tilbake ble en dansk lege meldt til Norsk pasientskadeerstatning 42 ganger for å begått feilbehandling av pasienter i Norge. 29 av disse endte med at det ble utbetalt erstatning på over ti millioner NOK for feilbehandling. Etter at legen mistet retten til å praktisere som ortoped i Norge, ble vedkommende ansatt på sykehus i Sverige, men til tross for advarsler fra Norge ble verken CV eller referanser sjekket. Dette er ett eksempel av mange.

Det finnes også en god grunn for at vårt forslag b r vedtas, slik at man får et register der det må være obligatorisk å sjekke når man ansetter helsearbeidere fra våre naboland. På den måten kan vi sikre oss mot flere sånne episoder. Rapporteringen som i dag finnes mellom helsemyndighetene og Norden og selvstyreområdene, fungerer ikke tilfredsstillende. Som pasienter forventer vi å møte et velkvalifisert helsepersonell når vi søker behandling. Sikkerhet for pasienter er grunnleggende prinsipper for lover og regler for helsepersonell og den behandlingen de gir. I Norden har vi et omfattende lovverk som regulerer hvem som er kvalifisert til de ulike helseprofesjoner og regelverk for virksomheten de skal bedrive. Det er et alvorlig smutthull i informasjonen mellom landene når helsepersonell som enten ikke er tilstrekkelig kvalifisert, eller som har problemer på annen måte, kan påføre alvorlig skade på pasienter ved feilbehandling og deretter flytte til andre nordiske land eller selvstyreområder og fortsette med å sette liv og helse på spill. Det er det velferdsutvalget ønsker å sette en stopper for.

Det har imidlertid skjedd en positiv utvikling. I juni i år møttes de nordiske helseministrene og vedtok at før året var omme, skulle det være økt tilgang til utveksling av informasjon om tidligere yrkesutøvelse når nordiske statsborgere søker om autorisasjon som lege i andre land. Velferdsutvalget mener at dette ikke er å gå langt nok. Derfor ønsker vi å gå lenger, til et felles elektronisk register som må være enkelt å bruke. Velferdsutvalget vil understreke at det kun er alvorlige anmerkninger som skal inn i et slikt register. Det gjøres mindre alvorlige feil hver eneste dag i pasientbehandlingen, og det er viktig for pasientsikkerheten at feil og mangler rapporteres, slik at den enkelte utøver og virksomheter kan lære av det. Det er ikke denne type feil vi ønsker å dele over landegrensene. Det er alvorlige feilbehandlinger som skal rapporteres. Disse må være tilgjengelige for de rette instansene, og de må få tilgang til opplysningene.

Et nordiske elektronisk register for helsepersonell vil møte på flere utfordringer, som for eksempel personvern, pasientsikkerhet og ulike lovverk i de nordiske land. Velferdsutvalget legger derfor ekstra vekt på at dette elektroniske registeret må utarbeides og utformes i samarbeid med berørte grupper og aktuelle aktører på områder som er relevante for problemstillingen. Med et nordisk elektronisk register for autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene vil velferdsutvalget være med på å garantere nordboerne den pasientsikkerheten som alle nordboere, uansett geografisk tilhørighet, skal ha en selvfølgelig rett til, og derved kjenne en absolutt trygghet for rett behandling gjennom vårt helsesystem. Det er å ta pasientsikkerheten på alvor. Dette dreier seg faktisk om liv og helse for våre innbyggere.

På bakgrunn av dette anbefaler velferdsutvalget at Nordisk Råd godkjenner utvalgsforslaget A 1506/velferd.

Debatten avslutades. Valfärdsutskottets rekommendation i anledning av A 1506/velferd blev godkänd och Rek. 28/2010 blev sålunda antagen.

Arja Karhuvaara (Samlingspartiet (Saml) - Den Konservative Gruppe)
Velfærdsudvalgets talsperson, A 1505/velferd

Ärade president,

Valfärdsutskottets initiativ, gällande ett Nordiskt innovationscenter för folkhälsa, avser att all expertis, forskning och innovation samt näringslivet bör samlas på ett ställe för att tillsammans behandla likartade problem, möjligheter och kostnadsstrukturer inom folkhälsa och det sociala området i de nordiska samhällena. Dessa är till exempel åldersstruktur, folk- och livsstilssjukdomar som ger upphov till de största kostnaderna. Den samhällsekonomiska hållbarheten förutsätter samarbete mellan företagsvärlden och offentlig sektorn och forskningen.

För det första blir det ingen innovativ företagsamhet, inga synergier mellan de gemensamma nordiska systemen, ny teknik och internationell synlighet inom området folkhälsa, om finansieringen av folkhälsoforskning, teknisk utveckling och innovationsprojekt splittras för mycket.

För det andra har Göteborg redan etablerat sig som sätet för den Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap. De har redan strukturerna och traditionerna på plats. Enligt tidigare beslut ska det inte heller inrättas någon ny separat institution, utan verksamheterna kommer i stället att koncentreras. För det tredje bör samarbetet mellan näringslivet, högskoleforskningen och det allmänna intensifieras för att innovationer ska kunna omsättas i industriella produkter eller tjänster, också för export.

Ett Nordiskt innovationscenter för folkhälsa kan således bidra till att lösa gemensamma problem, ta fram strategier och knyta samman nätverk för att göra omvandlingen till produkter effektivare och förankra ny praxis inom området hälsa och sociala tjänster.

Centret kan till exempel stå under Nordiska ministerrådet och finansieras delvis av näringslivet, regionala aktörer och organisationer.

Ärade president,

Summa summarum, behövs det en likadan satsning inom området folkhälsa som de nordiska ministrarna har gjort med anledning av det första toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö.

Området kommer att ha mycket stor efterfrågan och utvecklingspotential i framtiden. För att bedöma vilken nytta och vilka möjligheter en sådan storsatsning kan ha, behövs det en utredning om vilken roll initiativet kan komma att spela för forskningssamarbetet, arbetsmarknaden, Nordens synlighet i ett globalt sammanhang, utvecklingen av Norden som varumärket och synergifördelarna för olika branscher. Om projektet väcker intresse, måste det också avsättas adekvata resurser för att det ska ge resultat.

Ärade president,

Utifrån allt detta föreslår Valfärdsutskottet att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1. att det utreder om det är möjligt att inrätta ett Nordiskt innovationscenter för folkhälsa i anknytning till Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap i Göteborg och
2. att det bedömer vilka möjligheter det finns till ett Toppforskningsinitiativ II ett nordiskt storprojekt för hälsa, välfärd och sociala frågor enligt samma modell som toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljöfrågor.

Debatten avslutades. Valfärdsutskottets rekommendation i anledning av A 1505/velferd blev godkänd och Rek. 29/2010 blev sålunda antagen.

Alf Egil Holmelid (Sosialistisk Venstreparti (SV) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe) Næringsudvalgets talsperson, A 1502/næring

Etter finanskrisen har det blitt ny fart i diskusjonen om skattlegging av finansielle transaksjoner. En oppløst finansøkonomi skapte en dramatisk krise, og mange sliter fremdeles med alvorlige ettervirkninger etter krisen. Folk ser det urimelige i at det er skattebetalerne og ikke finanssektoren som må betale for de problemene som finanskrisen skapte. Sentrale politikere fra alle deler av det politiske spekter har nå engasjert seg i arbeidet for å få en internasjonal tilnærming til avgift på finansielle transaksjoner. Den konservative Merkel fra Tyskland er en av forkjemperne for den type aktivitet.

FN har lenge arbeidet med dette spørsmålet. Nå har også EU engasjert seg sterkt på dette området. I juni i år bestemte Europarådet at EU skal arbeide med en internasjonal tilnærming til avgifter på finansielle transaksjoner. EU-kommisjonen vil ta opp spørsmålet om globale skatter på finansielle transaksjoner på G20-møtet i Seoul senere i år. Næringsutskottet sier at Norden skal ha en stemme som gjør seg gjeldende i denne diskusjonen. Derfor foreslår utskottet at de nordiske landene i fellesskap skal arbeide for å innføre avgift på finansielle transaksjoner på internasjonalt plan. Det som er utfordringen, det som er viktig og som Næringsutskottet er opptatt av, er at når den diskusjonen går internasjonalt, kan ikke Nordisk råd stille seg utenfor. Da bør Nordisk råd være offensiv i diskusjonen.

Forslaget som er lagt fram fra utskottet, er åpent og spesifiserer ikke hvordan slike avgifter skal utformes i detalj. Poenget er at Norden skal ha en felles stemme. Poenget er at Norden skal være med i diskusjonen. Når det foregår viktige prosesser i EU, har vi tidligere sagt at det er viktig at Norden har en felles stemme i prosesser som går i EU og i internasjonale fora. Her har nettopp Næringsutskottet sagt at vi skal ha en stemme i diskusjonen som hele det brede politiske spekter i resten av verden, diskuterer.

Forslaget fra utskottet er forskjellig fra det opprinnelige medlemsforslaget. På møtet i Malmø i september kom utskottet fram til en konsensus. Da det opprinnelige forslaget var mye mer detaljert, gikk vi som hadde lagt fram forslaget, tilbake på noen av de konkrete formuleringene, slik at vi skulle få konsensus i Næringsutskottet. Og det fikk vi. Vi fikk enstemmighet i utskottet i Malmø. Under behandlingen i utskottet ble det også enighet om å legge til en oppfordring om at de nordiske landene skal jobbe aktivt, slik at man kan være forberedt på en eventuell ny krise.

Når rådet har møte på Island, er det en spesiell god grunn til at vi skal ta opp denne saken. Og det ville være et ekstra håndslag til Island om vi kunne komme ut herfra med en kraftig stemme som sier at finanstransaksjoner må vi styre, ikke la oss styre av.

Høgri Hoydal (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Præsident. Jeg støtter selvsagt fuldt ut Alf Egil Holmelids udlægning af denne sag. Jeg tror, det er vigtigt at fastslå, at dette selvsagt ikke er noget, som de enkelte nordiske lande skal indføre hos sig selv, men at de skal arbejde sammen for at få det indført på europæisk og globalt plan. Det er jo også helt rigtigt, som Alf Egil Holmelid siger, at dette jo ikke er et spørgsmål, som kun findes på venstrefløjens eller visse dele af det politiske spektrum. Jeg tror ikke, jeg husker forkert, når jeg siger, at Mitterand rejste det på et møde i København i 1995, og siden har så både Merkel og Sarkozy jo taget det op.

Så jeg er helt enig: Det vil være et stærkt signal fra Nordisk Råd om, at vi fokuserer på dette, som kunne være en lille brik i arbejdet på at forhindre fremtidige finanskriser.

Jessica Polfjärd (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Den Konservative Gruppens talsperson, A 1502/næring

Fru president!

Med samma cykliska säkerhet som att julafton äger rum i december och att Nordiska rådets session sker vecka 44 vet vi att lågkonjunktur följer efter högkonjunktur. Norden, Europa och världen återhämtar sig efter en historiskt djup lågkonjunktur. Vi gick in i lågkonjunkturen samtidigt men har återhämtat oss olika. Olika länder tar sig olika snabbt ur densamma.

Medlemsförslaget från Den vänstersocialistiska gröna gruppen har med anledning av denna djupa lågkonjunktur lagt fram ett medlemsförslag och har identifierat flera problem. Bland annat har man sett att bankerna tar risken och att samhället tar kostnaden och städnotan för spekulationer och kostnader.

Vi i den konservativa gruppen kan hålla med och identifiera samma problem. Däremot ser vi inte att lösningen är densamma som i det konkreta förslag som föreligger. Vi ser det faktum att skatten/avgiften måste vara global. Det här är någonting som även Tobin identifierade. Den skatt på finansiella transaktioner som han tidigare föreslagit har han under tiden fått revidera.

Under 1990-talet infördes i Sverige en transaktionsskatt, den så kallade valpskatten. Den bidrog till att finansiella transaktioner flyttade utomlands och till att statens intäkter uteblev. Därför har Sverige infört den så kallade svenska modellen där bankerna själva finansierar och sparar inför kommande kriser. Banker och finansföretag betalar själva en årlig avgift och bygger därmed upp en fond och en buffert för att ha garantier för att klara eventuella framtida kriser. Man betalar således premier till sitt eget försäkringssystem. Det innebär också att detta system ligger utanför statens löpande budget, vilket gör att man inte behöver ta hänsyn till detta eller riskera statens utgifter.

Flera länder har tagit intryck av den svenska modellen. Vi har här hört både Tyskland och Frankrike nämnas – länder som har reviderat sin uppfattning och som i dag sneglar på den svenska modellen för ett införande av den här typen av avgifter. Vi har också haft besök, och jag vet att USA har tagit intryck av den modell som vi infört i Sverige för att kunna få ordning på framtida kriser. Vi ser avgiften som en garanti för att bankernas spekulationer ej ska ställas mot välfärden.

Med detta, fru president, yrkar jag bifall till föreliggande reservation där vi föreslår att medlemsförslaget icke föranleder ytterligare åtgärder samt till att-satsen om vikten av att de nordiska finansministrarna jobbar gemensamt och på det sättet också kan möta framtida finanskriser.

Alf Egil Holmelid (Sosialistisk Venstreparti (SV) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Nå konstaterer jeg faktisk at den foregående taler argumenterte for flertallsforslaget ved å si at det er viktig at en eventuell avgift blir internasjonal. Det er jo nettopp det som ligger i kompromisset, og som ikke var tydelig i det opprinnelige forslaget. Nettopp fordi vi skulle komme de konservative i møte, sa vi at vi skal jobbe for at vi skal finne en ordning der vårt synspunkt er med i det internasjonale systemet

som en gang vil komme. Da synes vi det er underlig at en argumenterer for det essensielle i det kompromisset som de konservative selv var med på i Malmö, og så går de tilbake på det.

Jessica Polfjärd (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Fru President!

Vi ser att avgiften måste vara global, och det måste vara en garanti för att avgiften över huvud taget skulle fungera. Som jag sade är det redan flera länder som ser att det här inte är en fungerande eller framkomlig väg. Därför ser vi problemet. Jag vet inte riktigt hur Näringsutskottet i Nordiska rådet ska kunna övertyga hela världen om att just den här transaktionsavgiften är fantastisk och bra - annars stupar ju förslaget. Jag tror fortfarande att vi kanske inte ska ta det som en självklarhet att världen lyssnar på näringsutskottet i Nordiska rådet, tyvärr.

Anders Karlsson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiska Gruppe)

Argumentationen här på slutet blev lite konstig: Bara för att Nordiska rådet inte kan besluta över hela jordklotet ska vi inte fatta beslut här. Det resonemanget är egentligen obegripligt. Vi måste ju hela tiden flytta fram våra positioner och tala om vad vi tycker, och sedan kan andra ta intryck av det.

Jessica Polfjärds argumentation att vi inte skulle fatta ett beslut därför att vi inte beslutar över alla andra är direkt felaktig. Det är ju det som är politik! Vi ska driva våra frågor utifrån våra ståndpunkter, det vi tror på. Hur vi tror att ett samhälle ska fungera. Det är det vi ska göra här, i denna fråga som i alla de andra.

Därför tycker jag att man i Den konservativa gruppen, som de gjorde i utskottet, skulle ställa upp på det här förslaget. Då hade vi visat att Norden är enig om att det måste bli slut på de transaktioner som kan fördärva ett helt land. Inte minst det land som vi i dag befinner oss i har varit i den situationen. Låt oss enas i det nordiska utskottet om det här beslutet utan votering!

Jessica Polfjärd (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

I går försvarade Socialdemokraterna aktivt alliansregeringen, och jag upptäcker att det är slut på det nu. Det är klart att vi ska jobba för goda saker, men i grunden tror inte vi att det här är ett bra förslag. Därför har vi hänvisat till det system som vi har infört i Sverige. Som jag sade finns det andra länder som tittar på Sverige och vad vi har gjort i den så kallade svenska modellen. Om det finns ett missförstånd i botten så att någon tvekar om det här är svaret: Nej, vi tror inte på den här typen av skatt.

Hans Wallmark (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Fru ordförande! Den vänstersocialistiska gruppen har lagt ett förslag som pläderar med grund i finanskrisen. Det är alldeles riktigt att finanskrisen har avslöjat ofullständigheter. Jag tror att de allra flesta härinne är övertygade om att marknadsekonomi inte är ett perfekt system, men det är det bästa vi känner till. Därför behövs olika typer av stödmekanismer. Det handlar om granskning, finansinspektion och andra sådana saker.

Nog så viktigt för att förhindra valutaspekulationer är också att det är ordning och reda på varje lands egna finanser.

Vad har valutaspekulation sin grund i? Ytterst är valuta en vara, och valutan som vara vilar på ett förtroende. Därför är det viktigt med stabila finanser, låga statsskulder och att man har budgetöverskott eller i vart fall låga budgetunderskott. Jag skulle vilja säga att detta är den svenska linjen, och jag uppfattar det också i rätt hög grad som en nordisk linje. Det har den varit alldeles oavsett om det har varit borgerliga eller socialdemokratiska regeringar. Man har velat ha stabilitet, låg statsskuld och överskott i ekonomin, eller i vart fall låga underskott.

Jag kommer från ett land där vi just nu har ungefär to procent av BNP i underskott och ungefär 42 procent av BNP i statsskuld. Det gör också att vår valuta är relativt trygg och stabil för närvarande, inte minst gentemot en skvalpvaluta som dollarn.

Tobinskatten  r det få seriösa bedömaren som tror på. Ibland när man lyssnar på Tobin selv verkar det som om inte heller han tror på den. Det räcker med att ett enda land eller område m ler sig ur för att Tobinskatten inte ska fungera, för då kommer pengarna att röra sig.

Precis som Den vänstersocialistiska gruppen  r jag övertygad om att det g r att oppfylla millenniemålen. Det g r att halvera fattigdomen. Men då ska vi göra det på det nordiska sättet. Det handlar om frihandel, tullfrihet och om att vara emot protektionism. Det  r v rt budskap och vår gåva till resten av världen. Det är den nordiska linjen, och det är det som har gjort våra länder rika.

Om man nu skulle bifalla det h r förslaget och utf rda en rekommendation till Nordiska ministerrådet  r jag helt övertygad om att Nordiska ministerrådet om ett antal år kommer att säga: Det h r g r inte! Sedan kommer vi om tre eller fyra  r att sitte på Nordiska rådets session och skriva av ärendet. Detta g r nämligen inte. Det är inte realistisk. Då är det bättre att göra något som är realistisk, nämligen att arbeta för frihandel, f r tullfrihet og mot protektionism.

Det förslag som vi nu diskuterar vilar på utopism. Jag känner en del socialdemokrater, og jag ser att några av dem sitte i N ringsutskottet. Jag vill fråga dem: Var  r den revisionism, pragmatism og realism som har utmärkt de socialdemokratiska partierna i kontrast mot de vänstersocialistiska? H r står utopi mot den pragmatism som jag tycker kännetecknar socialdemokrati, og, mina vänner, det är inte bara socialdemokrater som har varit med i N ringsutskottet jag ser en og annen borgerlig företrädare som st der förslaget om Tobinskatt. Fundera fram till voteringen!

Alf Egil Holmelid (Sosialistisk Venstreparti (SV) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Jeg kommer fra et land med en sosialdemokratisk og venstre-r d-grønn allianse som har en meget solid internasjonal økonomi, men allikevel støtter vi förslaget.

Det som jeg hadde lyst til å si, er at her har vi et nytt eksempel på at de som går imot förslaget, argumenterer imot noe som ikke står i förslaget. Det står ikke Tobin-skatt i förslaget; det står skatt på finansielle transaksjoner, og det kan være veldig mange andre ting enn Tobin-skatt. Tobin-skatt er absolutt ikke det eneste aktuelle, for der har vi nettopp det poenget at en må ha en veldig bred konsensus internasjonalt for at det skal fungere.

Jeg oppfordrer de som går opp, til å argumentere imot förslaget og til å argumentere imot det som vi skal votere over, og ikke imot helt andre ting,

Hans Wallmark (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Fru ordförande! L t mig vara v ldigt tydelig: Alldeles oavsett Tobin tror jeg inte på en generell avgift f r internasjonella finansiella transaksjoner, varken i Europa eller i Norden. Det kommer nämligen inte att fungera. Kapitalet kommer att hitta andra v gar, för kapitalet rör sig hela tiden. Då är det bättre att satsa på det som  r realism. Nej till utopism! Ja till realism!

Tone Merete Sønsterud (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Sosialdemokratiske Gruppe)

Det er oppr rende at land etter land n  m  bruke innbyggernes skattepenger på å redde en finansnæring som har tatt en uansvarlig høy risiko og skapt finanskrisen. Vi må lete etter virkemidler som kan hindre at dette skjer igjen. Avgift på internasjonale finanstransaksjoner kan være  n l sning.

Jeg må si at også jeg er forundret over den snuoperasjonen som de konservative medlemmene i utskottet har gjort siden Malm -møtet, og totalt har forandret mening i denne saken. Jeg trodde at når vi ut fra de diskusjonene vi har hatt tidligere, nå var enige om at dette ikke er et förslag om Tobin-skatt, som er sagt her tidligere, men en avgift på finansielle transaksjoner som må innføres på et globalt og jeg understreker globalt nivå, så ville denne saken hatt en enstemmig innstilling.

Forskjellige typer avgifter har vært diskutert i mange år. Det var blant annet aktuelt den gangen George Soros knekte det engelske pundet. Han beviste den gangen hvordan én person kan ødelegge ett lands

 konomi, bare man er rik nok. Og han sa i ettertid at den eneste l sningen for å unngå slike episoder i framtiden er å innføre en avgift på valutatransaksjoner.

Nå er det finanskrisen som har satt saken på dagsordenen, og saken er satt inn i et mye st rre perspektiv enn kun dette med valutatransaksjoner.

Da verdens ledere i G8 og G20 m ttes på forsommeren, drøftet de dette. Merkel har blitt en av de ivrigste forkjemperne i denne saken, men fikk dessverre ikke gjennomslag da. Men Sarkozy har sagt at han vil ta dette opp igjen n r Frankrike overtar ledelsen i G20-gruppen i 2011. Og vi er som sagt overrasket over at høyresiden i Norden vil stemme imot det som hele det internasjonale samfunnet nå er opptatt av.

På et arrangement i FN den 21. september presenterte Belgia, Frankrike og Japan en erklæring som fremmer en finansiell transaksjonsskatt for utvikling. Brasil og Norge ga sin tilslutning til erklæringen. Jeg oppfordrer forsamlingen til å stemme for utvalgets innstilling, for på den måten kan også vi i Norden vise at vi er opptatt av å hindre finanskriser i framtiden.

Jessica Polfjärd (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Fru president! Då är min fundering till Tone: Om det inte är en Tobinskatt som man föreslår, som ändå var det ursprungliga förslaget, vad är det då man vill införa och hur ska det utformas? Det innebär att vi h r i dag skulle fatta beslut angående någonting som vi inte vet vad det  r. Vi vet inte hur det kommer att finansieras och vi vet inte hur det kommer att se ut. Det tycker jag i sådana fall är allvarligare än att faktiskt hålla fast vid förslaget om en Tobinskatt. Det h r oppdraget har ju getts från G20 till IMF för att man skulle utreda hur det här skulle kunna se ut. I så fall skulle vi föregå det förslaget.

Berätta gärna hur ni hade tänkt utforma det h r. Vad är det vi tar ställning till i dag?

Tone Merete Sønsterud (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Sosialdemokratiske Gruppe)

Som Holmelid var inne på i sin redegjørelse i sitt første innlegg i dag, er dette en start, en begynnelse på å se på hvordan man på en mye bedre måte kan ha en avgift på internasjonale finansielle transaksjoner på et globalt plan. Det er selvfølgelig ikke vi her i Norden som alene skal utvikle et slikt system, men det er en start. Og det er et viktig signal fra denne forsamling om at vi tar denne type saker på stort alvor, at vi går hva vi kan for at vi unngår denne type kriser i framtiden. Det er poenget i saken.

Per-Kristian Foss (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Mitt ståsted i denne sammenheng er at jeg i 12 år har vært med i finanskomiteen i det norske storting og i fire år vært finansminister. Forslagets tanker blir ikke noe klarere om den fremføres ved repetisjoner.

Og Holmelid, du tar feil! Den islandske finanskrisen skyldes ikke mangel på avgift, den skyldes mangel på følgende: regler for finansnæringen, åpenhet om bankene og et effektivt finanstilsyn. Det har andre land hatt, ikke Island. Og Island hadde ikke på noen som helst m te v rt reddet med en Tobin-skatt. Er dette noe annet enn en Tobin-skatt? Nei, det er bare mer uklart tenkt. Og det skjønner jeg, for selv Tobin har tatt selvkritikk på Tobin-ideen. Hvorfor? Er valutatransaksjoner noe annet enn finanstransaksjoner? Nei, valutatransaksjoner er hoveddelen av alle finanstransaksjoner. Så det er det samme du snakker om. I tillegg skal du altså ramme fusjoner og fisjoner mellom bedrifter, det er en finanstransaksjon. Og dem du da rammer, er ikke spekulantene, for spekulantene tjener så grådig mye penger at en liten avgift etter Tobins modell overhodet ikke vil ha betydning for dem. Det dette vil ramme, er vanlige bedrifters valutasikring og handel seg imellom.

Selv om dette blir internasjonalt, blir det jo en avgift og noen må betale den. Hvem skal betale den? Det er ikke bankene, men de som handler valuta eller er del i finanstransaksjonene. Og det er bedriftene. Derfor er dette en avgift på nordiske bedrifter som går at nordiske bedrifter kommer dårligere ut enn tidligere. Vi lever altså i nordiske land som har verdens høyeste kostnadsnivå, og så skal vi legge på våre bedrifter en ekstra avgift og svekke deres konkurranseevne. Dette er en trussel mot jobbene, ikke noe mindre enn det.

Så er jeg litt overrasket over at Midtengruppen er med på dette, for dere sitter jo i regjeringer som langt fra har gått inn for dette. Senterpartiet i Norge satt med finansministeren i en lang periode, det ble aldri reist noe spørsmål om noen Tobin-avgift eller en utvidet Tobin-avgift, som dette er. Jeg satt selv som finansminister sammen med sentrumspartier i fire år, det ble aldri reist et slikt spørsmål. Dette er ikke en måte å møte finanskrisen på, det er en måte å ramme bedriftene på ikke noe mer og ikke noe mindre.

Alf Egil Holmelid (Sosialistisk Venstreparti (SV) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Jeg skal være veldig kort. Per-Kristian Foss prøver å gi inntrykk av at med finansøkonomien mener han det er én til én-relasjon til realøkonomien. Der tror jeg han tar feil, selv om han har vært finansminister.

Per-Kristian Foss (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Neida, det er slik at finansøkonomien har virkninger for realøkonomien. Det som pålegges av avgifter, må noen betale. Slik er det i virkelighetens verden. Og de som må betale dette, er ikke noen tredjeperson, men bedriftene selv. Nordiske bedrifter blir ekstra rammet fordi deres kostnader fra før av er verdens høyeste. Det kommer vi ikke unna.

Jeg er en sterk forsvarer av den nordiske velferdsstaten og de kostnadene den har påført næringslivet, men vi kan ikke legge ekstra avgifter på toppen og svekke de nordiske bedriftenes konkurransevne i en situasjon som dette. Allerede i dag er jo arbeidsløsheten i en del nordiske land altfor høy. Med denne avgiften svekker man bedriftene ytterligere og svekker jobbene.

Ville Niinistö (Gröna förbundet (gröna) - Midtergruppen)

Fru president!

Hans Wallmark sade att valuta är en vara. De flesta varor beskattas men inte pengar. Det finns skäl att fundera på att finansmarknaden ska delta i att man finansierar den välfärd vi har. Man ska hitta lösningar där man undviker att skapa problem med vår konkurrenskraft, och förslagets rekommendationer grundar sig på ett sådant tänkande att man ska hitta större lösningar, inte bara nordiska lösningar, och att man ska hitta fungerande lösningar. Det står inget om Tobinskatten där. Jag tycker att det är märkligt att man påstår att Mittengruppen skulle vara emot förslaget när våra regeringar, den finska regeringen, moderaterna också, är för sådana här lösningar. Vi har jobbat för dem på europeisk nivå, och det vore konstigt om vi inte i Norden skulle säga att vi tillsammans vill jobba för de här lösningarna.

Per-Kristian Foss (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Det blir jo ikke noe mindre Tobin-skatt om man på toppen av Tobin-skatten legger enda mer skatt. For dette er altså en skatt på valutahandel og på finanstransaksjoner som ikke er valutahandel, det vil sige fusjoner og fisjoner. Så dette er mer enn Tobin-skatt.

Så er det vel slik at de regjeringer som har store finanssentre i sine land, det vil sige i England og USA, det er de to store finanssentrene i verden hvor pengetransaksjonene betyr mye, har gått imot og kommer til å gå imot, uavhengig av hvilken president som sitter i USA. Og grunnen til det er meget enkel: De ser jo at en global avgift er umulig fordi det finnes mange skatteparadiser som vil opprette en børs, altså en liten datasentral og en postkasse. Det gjør at man kan bruke de børsene og de handelshusene i stedet for dem som ligger i New York og London. Dermed blir avgiften usedvanlig lett å omgå og en avgift som i realiteten ikke skal betales. Derfor er dette litt av en illusjon. Men vi kan gjerne fortsette med det, uten at jeg tror noen som helst i det internasjonale miljøet blir overbevist av Nordisk råds anbefaling, om jeg så må si.

Álfheiður Ingadóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Í gær sýndi Norðurlandaráð mikla framsýni þegar þrír norrænir bankar fengu umhverfisverðlaun ráðsins, bankar sem miða starfsemi sína við þarfir samfélagsins á sjálfbærum grunni en ekki við skammtímagróða. Þetta eru mjög ólíkir bankar þeim sem við þekkjum á Íslandi.

Öll umsýsla með fjármagn hefur vaxið gríðarlega í samfélagi okkar. Peningar hafa fengið eins og sjálfstætt líf, langt fyrir ofan öll landamæri og langt fyrir ofan skilning venjulegs fólks. Venjuleg bankastarfsemi, þ.e.a.s. innlán og útlán, er ekki lengur meginviðfangsefni í bönkum eða bankastarfsmanna heldur hafa bankar breyst í fjárfestingabanka sem eru mjög áhættusæknir og stunda einkum viðskipti með hlutabréf og gjaldmiðla. Og það er eins konar leikur eða spil.

Þessi vöxtur varð mjög mikill hér á Íslandi og sumir trúðu að alþjóðleg bankastarfsemi mundi verða stærsta atvinnugreinin á Íslandi, bæði hvað varðaði mannafla og umfang. Allir vita nú hvernig þetta fór og nú borgar almenningur á Íslandi og reyndar víðar brúsann af því að samfélagið hafði ekki tryggt sig fyrir þessum óskapnaði eða afleiðingunum sem þessi starfsemi leiddi yfir þjóðina.

Frú forseti. Það er eðlilegt að skattleggja bankastarfsemi eins og hverja aðra atvinnustarfsemi og það er eðlilegt að skattleggja innstæður og vexti sem hverja aðra eign en reynslan sýnir okkur að það er ekki nóg þegar áhættusæknir fjármagnsflutningar yfir landamæri eru annars vegar. Þetta þekkjum við mjög vel á Íslandi og við Per-Kristian Foss vil ég segja að ef einhvers staðar hefði verið alþjóðlegur skattur sem hefði getað komið til hjálpar þegar bankarnir hér hrundu hefðu afleiðingarnar fyrir íslenskt efnahagslíf orðið minni.

En peningarnir fara frjálsir yfir landamærin og þess vegna er ljóst að reglur og skattlagning koma ekki að gagni nema um það sé alþjóðleg samstaða. Umræðan er hafin í alþjóðasamfélaginu og þess vegna fagna ég frumkvæði vinstri sósíalístrúppunnar hér og efnahags- og viðskiptanefndar Norðurlandaráðs sem hefur lagt fram samkomulag um tillöguna. Það er mjög mikilvægt að Norðurlöndin taki þátt í þessari umræðu, að þau tali einni röddu, þau tali sterkri röddu og þau hafi frumkvæði að því að tryggja heilbrigðara viðskiptalíf í alþjóðasamfélaginu. Markmiðið, frú forseti, er að reisa nýjan fjármálamarkað, ekki endurreisa þann gamla.

Skandinavisk översættelse:

Igår visade Nordiska rådet stor framsynthet när tre nordiska banker fick rådets miljöpris, banker som inriktar sin verksamhet på samhällets behov av en hållbar grund, och inte på kortsiktiga vinster. Detta är helt andra banker än de vi känner till på Island. All hantering av kapital har ökat enormt i vårt samhälle. Pengarna har liksom fått ett eget liv, långt utanför alla gränser och långt utanför vanliga människors förståelse. Vanlig bankverksamhet, det vill säga in- och utlån, är inte längre bankernas eller banktjänstemännens huvuduppgift, utan bankerna har förvandlats till investeringsbanker som är mycket riskbenägna och framför allt sysslar med aktie- och valutahandel. Och det är ett slags lek eller spel. Tillväxten blev mycket kraftig här på Island och vissa trodde att internationell bankverksamhet skulle bli Islands huvudnäring, både när det gäller sysselsättningsgrad och omfång. Alla vet hur det gick och nu får allmänheten på Island och även i andra länder stå för fiolerna eftersom samhället inte hade försäkrat sig mot katastrofen eller de följder som den här verksamheten drog över nationen.

Fru president. Det är naturligt att beskatta bankverksamhet liksom vilken annan näringsverksamhet som helst och det är naturligt att beskatta kapital och räntor som vilken annan egendom som helst, men erfarenheten visar att det inte är tillräckligt när man har att göra med riskfyllda kapitalförflyttningar över landsgränser. Detta vet vi alltför väl på Island och till Per-Kristian Foss vill jag säga att om det någonstans hade funnits en internationell skatt som hade kunnat komma till hjälp när bankerna här kollapsade, så hade följderna för den isländska ekonomin blivit mindre. Men pengarna rör sig fritt över gränserna och därmed är det klart att regler och beskattning inte gör någon nytta när det inte finns någon internationell överenskommelse.

Debatten har börjat i det internationella samfundet och därför välkomnar jag initiativet från Den vänstersocialistiska gruppen och från Nordiska rådets Näringsutskott som har gjort en överenskommelse om förslaget. Det är mycket viktigt att Norden tar del av debatten, att vi talar med en gemensam och stark röst och tar initiativ till att säkra ett hälsosammare affärsklimat i det internationella samfundet. Målet, fru president, är att bygga upp en ny finansmarknad, inte att återuppbygga den gamla.

Per Olaf Lundteigen (Senterpartiet (Sp) - Midtergruppen)

En liten avgift på internasjonale finanstransaksjoner vil raskt redusere omfanget av internasjonal spekulasjonsøkonomi som er sterkt medvirkende til den finansielle krisen.

Institusjonen BIS i Sveits har lenge registrert omfanget av internasjonale finanstransaksjoner. Allerede så tidlig som i 1995 var det bare fem prosent av internasjonale finanstransaksjoner som var betaling for varer og tjenester. Omfanget av dette har sjølsagt akselerert ytterligere i de siste år. Denne risikoen ved den internasjonale spekulasjonsøkonomien har hele tida vært erkjent av IMFs ledelse.

Så tidlig som i 1995 fikk jeg anledning til å besøke forskningsavdelingen i Det internasjonale pengefondet for å høre deres svar på hvordan man kunne avbøte en slik risiko. Virkemiddelet skulle være landsanalyser med såkalt "*early warning and full transparency*". Det skulle forutse problemene. Som vi vet, har det ikke fungert, verken i Thailand og de asiatiske tigrene på 1990-tallet, eller i Island på 2000-tallet. Det ble ikke gitt tilstrekkelig "*warning*" fra Det internasjonale pengefondet i forhold til hva som var i ferd med å utvikle seg, slik at det som Per-Kristian Foss tar opp i forhold til hvordan dette vil ramme ordinær handel og tjenestebetaling, er ikke dekkende for det som er kjernen i situasjonen.

Det som vi diskuterer i Norge, er jo å få finansøkonomien til å bli stillaset rundt realøkonomien, ikke sjølve byggverket, slik som den nå lenge har vært. Derfor vil jeg bare si at det norske Senterpartiet lenge har arbeidet for et slikt forslag som Næringsutskottet går inn for, og vi vil sjølsagt støtte forslaget.

Per-Kristian Foss (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Jeg har et veldig enkelt spørsmål til Lundteigen, som har sett lyset i flere tiår.

Fra 1997 til 2000 satt Senterpartiet med finansministeren i Norge. Hvorfor sa ikke han ett ord, verken nasjonalt eller internasjonalt, om Tobin-skatt eller tilsvarende? Jeg angrep Mittengruppen i stad, fordi de har sittet med regjeringsmakt, og sitter med det, så mange steder hvor de ikke tar til orde for dette. Den første var allerede i 1997, hvor det etter Lundteigens oppfatning var meget klart hvilke transaksjoner som var spekulasjonsbetinget, og hvilke som var betaling for varer og tjenester. Men likevel: total taushet i tre år fra Senterpartiets finansminister. Hvorfor det?

Per Olaf Lundteigen (Senterpartiet (Sp) - Midtergruppen)

Jeg skal følge opp det.

Kjernen i dette er at den internasjonale institusjonen BIS i Sveits følger med på disse transaksjonene og lenge har erkjent hva som er betaling for varer og tjenester, og hva som ikke er det. Omfanget av det som ikke er betaling for varer og tjenester, har økt eksponensielt og er sterkt medvirkende til situasjonen vi er i. At partiet Høyre ikke er for endring på dette punktet, overrasker ikke. Senterpartiet i Norge har hele tida arbeidet for det, men vi har vært i en slik politisk situasjon at vi ikke har hatt nødvendig flertall for å fremme forslagene når vi har hatt finansministeren.

Debatten avslutades.

Votering i enlighet med § 17 i arbeidsordningen, A 1502/näring.

För förslaget röstade:

Alf Egil Holmelid, Anders Karlsson, Anna Ljunggren, Ann-Kristine Johansson, Álfheiður Ingadóttir, Ásmundur Einar Daðason, Bendiks H. Arnesen, Bente Dahl, Billy Gustafsson, Bjarne Kallis, Christer Adelsbo, Christina Gestrin, Debora Kleist, Edmund Joensen, Gerd Janne Kristoffersen, Helgi Hjörvar, Henrik Dam Kristensen, Høgne Hoydal, Jan Lindholm, Janne Seurujärvi, Jenis av Rana, Karin Åström, Kristen Touborg, Line Barfod, Maarit Feldt-Ranta, Margrét Tryggvadóttir, Maria Stenberg, Marianne Berg, Martin Kolberg, Mogens Jensen, Ole Vagn Christensen, Per Olaf Lundteigen, Peter Johnsson, Raija-Liisa Eklöw, Risto Autio, Risto Kuisma, Siv Friðleifsdóttir, Sonja Mandt, Tone Merete Sønsterud, Tor-Arne Strøm, Torfinn Opheim, Tuula Peltonen, Ville Niinistö

Mot förslaget röstade:

Arja Karhuvaara, Åsa Torstensson, Cecile Tenfjord-Toftby, Elisabeth Björnsdotter Rahm, Erik Almqvist, Fredrik Karlström, Göran Montan, Hans Frode Asmyhr, Henrik Brodersen, Isabella Jernbeck, Jens Arne Hedegaard, Johan Ehn, Jørgen S. Lundsgaard, Lars Hjalmered, Marion Pedersen, Michael Tetzschner, Olemic Thommessen, Oskar J. Grimstad, Per-Kristian Foss, Solveig Horne, Sonja Sjøli, Torgeir Trældal, Troels Christensen, Ulla Karvo, Vigdis Giltun

Näringsutskottets rekommendation i anledning av A 1502/näring antogs med 43 röster för; 25 röster mot; ingen avstod från att rösta. Rek. 30/2010 och Rek. 31/2010 blev sålunda antagna.

**Ole Vagn Christensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)
Næringsudvalgets talsperson, A 1517/näring**

Tak, fru præsident.

Med rekommendationen foreslår Næringsudvalget, at ministerrådet inden for programmet Ny Nordisk Mad arrangerer en konference om produktion af sundhedsskabende mad til mange. Næringsudvalget ønsker, at Nordisk Råd markerer, at det at lave mad til mange stiller krav til råvarer, tilberedning og logistik. Maden til de mange i de nordiske lande er i det daglige centrum for mere end fem millioner måltider, der indtages af sygehuspatienter, af skolebørn, af børnehøvsbørn, af ansatte og klienter på offentlige institutioner samt ansatte i de store private virksomheder med egen kantine.

Derfor kræves en indsats på dette område for at få involveret alle aktørerne, så for eksempel institutioner, kommuner, producenter af madvarer, kokke og storkøkkener kan samles for at skabe et innovativt samarbejde. Ny teknologi og medarbejderdreven innovation, forskning og best practice fra de nordiske lande kan være vigtige redskaber i denne sammenhæng. Alle er de egenskaber, som kan give Nordens borgere en bedre madkultur, når alle sætter sig sammen om at fremme Nordisk Råds overordnede mål med forslaget.

Næringsudvalget vil derfor i samarbejde med ministerrådet deltage i konferencen med de ovenfor nævnte involverede aktører for at bidrage til at udvikle visionerne for måltider og produktion af sundhedsfremmende mad til mange gennem et samarbejde og et erfaringsudbytte mellem aktører og sektorer i de nordiske lande samt søge svar på mulighederne, som dette område står for. Temaet for konferencen er også at belyse, hvordan lovgivningen kan påvirkes, så den ikke forhindrer, at der kan opstilles en række sundheds-, miljø- og kvalitetskrav ved offentlige indkøb af levnedsmidler, samt give svar på, hvordan man i højere grad kan bygge bro mellem køkkenpraksis.

Næringsudvalget har siden starten af Nordisk Råds globaliseringsinitiativ Ny Nordisk Mad fulgt projektet med stor interesse. Udvalget anser projektet for at have en vigtig funktion med at profilere Norden. Næringsudvalget mener, at en udvikling af projektet er at gå fra den igangsættende fase et til en mere kommerciel og markedsførende fase to, hvor opgaven er at udvikle og styrke et tværgående samarbejde inden for gastronomi, kultur, turisme, regional erhvervsudvikling, sundhed og madproduktion. Næringsudvalget vil i samarbejde med ministerrådet fremlægge et forslag til et konkret initiativ kaldet Ny Nordisk Mad Til Mange. Forslaget om en konference skal ses som starten på denne kampagne med fokus på Ny Nordisk Mad Til Mange. Og med konferencen introduceres et bud på, hvordan man opfylder målet med at producere mad til mange.

Med disse ord skal jeg anbefale Nordisk Råds session, at de rekommanderer forslaget om, at Nordisk Ministerråd arrangerer en konference gennem programmet Ny Nordisk Mad om produktion af sundhedsfremmende mad til mange i Norden.

Tak, fru præsident.

Debatten avslutades. Näringsutskottets rekommendation i anledning av A 1517/velferd blev godkänd och Rek. 32/2010 blev sålunda antagen.

---

16. Redogörelser för det nordiska samarbetet

Helgi Hjörvar övertog ledningen av förhandlingarna.

Dokumentation:

- Nordisk Råds årsberetning 2009 (Dokument 1)
- Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – årsregnskab for 2009 (C 1)
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009 (C 3/kk)
- Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2009 (C 4/kk)
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2009 (C 5/kk)

Nordisk Råds årsberetning 2009, Dokument 1

Præsidenten: Vi går nu over til dagsordenens punkt 16: Planer for det nordiske samarbejde 2011, og går til behandling af Nordisk Råds årsberetning 2009, Dokument 1. Er der nogen, der ønsker ordet? Svaret er: NEJ. Vi kan da gå over til beslutning. Det foreslås, at Dokument 1 tages til efterretning. Kan plenarforsamlingen godkende Dokument 1? Svaret er: JA

Rådet beslöt att lägga Dokument 1 till handlingarna

Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – årsregnskab for 2009, C 1

Præsidenten: Vi behandler nu Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – årsregnskab for 2009 (C 1). Er der nogen, der ønsker ordet? Svaret er: NEJ. Diskussionen er hermed afsluttet. Vi kan da gå til beslutning. Det foreslås, at C1 tages til efterretning? Kan plenarforsamlingen godkende C1. Svaret er: JA

Rådet beslöt att lägga C 1 till handlingarna.

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009, C 3/kk

Præsidenten: Vi behandler nu Kontrolkomiteens redegørelse for virksomheden 2010. Jeg giver hermed ordet til kontrolkomiteens formand Ulla Karvo.

Ulla Karvo (Samlingspartiet (Saml) - Den Konservative Gruppe)

Kontrollkommitténs redogörelse

Arvoisa puhemies!

Tarkastuskomitean puheenjohtajana haluan lyhyesti tehdä selkoa komitean toiminnasta ja johtopäätöksistä viime vuodelta.

Komitea asetti itselleen kolme päätehtävää vuodelle 2010 sen lisäksi, että se tarkasti ja hyväksyi Tanskan valtiontalouden tarkastusviraston kertomukset Pohjoismaiden neuvoston, Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaisen kulttuurirahaston tilinpidosta ja toiminnasta. Komitea esittää Pohjoismaiden neuvoston istunnolle, että se merkitsee Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2009 tilinpidon ja tilintarkastuskertomuksen tiedokseen ja hyväksyy Pohjoismaisen kulttuurirahaston tilinpidon vuodelta 2009.

Tarkastuskomitean muut tehtävät olivat: 1) Pohjoismaiden ministerineuvoston projektitoiminnan tarkentaminen edelleen, 2) vierailu ministaerineuvoston Kalininingradin toimistossa ja 3) Pohjoismaiden globalisaatioaloitteen tarkastelu.

Komitea on usean vuoden ajan kiinnittänyt huomionsa ministerineuvoston projektitoimintaan. Jo vuonna 2008 komitea esitti aloitteen A 1451 Pohjoismaiden ministerineuvoston projektinhallinnasta, johon liittyy neljä pontta. Komitea on pohtinut asiaa kahden tanskalaisen yhteistyöministerin kanssa, jotka ovat

hoitaneet puheenjohtajuutta tänä vuonna. Komitea on tyytyväinen siitä, että toiminnassa on edistytty sen suhteen, että keskitytään harvempiin projekteihin, muun muassa panostamalla suuriin globalisaatioprojekteihin. Komitea on kuitenkin sitä mieltä, että jatkossa on tehtävä vielä enemmän, varsinkin projektien kriittisemmäksi tarkastelemiseksi ja arvioimiseksi.

Tarkastuskomitea esittää näin ollen, että Pohjoismaiden neuvosto päättää pitää kiinni ehdotuksen ensimmäisestä ja kolmannesta ponnesta. Ensinnäkin projektinhallinnassa on kiinnitettävä huomiota yhteispohjoismaiseen hyötyyn ja projektien määrään. Toiseksi on keskeisen tärkeää, että ministerineuvoston projekteilla on poliittinen päämäärä ja että päämäärien saavuttamista arvioidaan. Samalla on tärkeää, että projektien alkaminen ja päättyminen on selkeästi määritelty.

Kahden muun tarkastustehtävänsä suhteen tarkastuskomitea sai helmikuisella vierailullaan myönteisen käsityksen ministerineuvoston toiminnasta Kaliningradissa. Samoin vierailu kolmessa pohjoismaisessa laitoksessa, Nordforskissa, Pohjoismaisessa innovaatiokeskuksessa ja Pohjoismaisessa energiantutkimuksessa, oli antoisa. Vierailun tarkoituksena oli tutustua pohjoismaisiin globalisaatioaloitteisiin ja ennen muuta kuulla huippututkimusaloitteen edistymisestä. Tämä on hyvä esimerkki siitä, että nyt panostetaan harvempiin, suurempiin ja keskeisempiin toimintoihin sen sijaan, että hajautetaan panostus usealle pienemmälle projektille. Tällä mahdollistetaan näkyvämpi pohjoismainen panostus.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade ordförande!

Som ordförande för Kontrollkommittén vill jag kort redogöra för dess verksamhet och slutsatser under det gångna året.

Kommittén ställde sig tre huvuduppdrag för 2010 i tillägg till att den granskade och godkände de danska riksrevisorernas berättelser om redovisningen och verksamheten vid Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet och Nordiska Kulturfonden. Kommittén föreslår för Nordiska rådets session att den lägger bokslutet och revisionsberättelsen för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet för 2009 till handlingarna och godkänner bokslutet för Nordiska Kulturfonden för 2009.

Kontrollkommitténs övriga uppgifter var: 1) en ytterligare precisering av projektverksamheten vid Nordiska ministerrådet, 2) ett besök hos ministerrådets kontor i Kaliningrad och 3) en granskning av de nordiska ländernas globaliseringsinitiativ.

I flera år har Kommittén fokuserat på projektverksamheten vid ministerrådet. Redan år 2008 framlade kommittén förslaget A 1451 om projekthantering vid Nordiska ministerrådet med fyra klämmor. Kommittén har diskuterat frågan med två danska samarbetsministrar som svarat för ordförandeskapet i år. Kommittén är nöjd med att det gjorts framsteg i verksamheten så att det fokuserar på färre projekt, bland annat tack vare satsningar på stora globaliseringsprojekt. Kommittén anser dock att i fortsättningen måste det göras ännu mer, särskilt för att kritiskt granska och utvärdera projekt.

Kontrollkommittén föreslår därmed att Nordiska rådet håller i kraft den första och tredje klämman i förslaget. För det första måste det i projekthanteringen fästas uppmärksamhet vid samnordisk nytta och antalet projekt. För det andra är det centralt att ministerrådets projekt har politiska mål och att man utvärderar uppnåendet av målen. Samtidigt är det viktigt att det klart slås fast när ett projekt börjar och slutar.

I samband med sina två övriga granskningsuppdrag fick kontrollkommittén ett positivt intryck av ministerrådets verksamhet i Kaliningrad på sitt besök i februari. Även ett besök hos tre nordiska institutioner, Nordforsk, Nordisk innovationscenter och Nordisk Energiforskning, var givande. Syftet med besöket var att bekanta sig med nordiska globaliseringsinitiativ och framför allt att få höra om framstegen i toppforskningsinitiativet. Detta är ett gott exempel på att det numera satsas på färre, större och centralare funktioner i stället för att sprida satsningen på många små projekt. Detta möjliggör en synligare nordisk satsning.

Præsidenten: Jeg har ikke flere talere på talerlisten. Er der flere, der ønsker ordet? Diskussionen er hermed afsluttet. Vi kan da gå til beslutning. Det foreslås, at Kontrolkomiteens redegørelse for virksomheden 2010 tages til efterretning? Kan plenarforsamlingen godkende redegørelsen? Svaret er: JA

Rådet beslöt att lägga Kontrollkommitténs redogörelse för verksamheten 2010 till handlingarna

---

Præsidenten: Under punkt 16 findes også 3 betænkninger som Kontrolkomitéen har behandlet: C3/kk Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009, C4/kk Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2009 og C5/kk Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2009.

Kontrolkomitéen foreslår, at dokumenterne C3, C4 og C5 tages til efterretning. Kan plenarforsamlingen godkende Kontrolkomitéens forslag?

Svaret er: JA

Rådet beslöt att lägga C 3/kk, C 4/kk og C 5/kk till handlingarna

---

17. Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut

Dokumentation:

- Översikt över avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut

Præsidenten: Vi går nu over til behandling af dagsordenspunkt 17: Afskrivning og opretholdelse af rekommendationer, fremstillinger og interne beslutninger. Oversigt over hvilke rekommendationer og fremstillinger, som afskrives og hvilke som opretholdes, fremgår af sammenstillingen af forslag til beslutninger. Medlemmerne har mulighed for at bede om ordet angående rekommendationer eller fremstillinger, som ikke har været til debat tidligere. Er der nogen, der ønsker ordet. Svaret er NEJ. Vi kan da gå over til beslutning. Jeg foreslår, at plenarforsamlingen tager beslutninger om afskrivninger og opretholdelser i overensstemmelse med den uddelte oversigt i sammenstillingen af forslag til beslutninger. Kan det godkendes? Svaret er: JA.

Beslut att lägga till handlingarna:

a) som slutbehandlade ärenden

Presidiet, Kultur- och utbildningsutskottet, Medborgar- och konsumentutskottet, Valfärdsutskottet, Miljö- och naturresursutskottet och Näringsutskottet har föreslagit att Nordiska rådet lägger meddelandena till handlingarna och anser att följande rekommendationer för rådets del är *slutbehandlade*:

D. Meddelelser

*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen
*26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden
*7/2007/miljø	Klimainitiativer i Norden og internationalt
*15/2007/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel
*16/2007/næring	Ny nordisk mat
4/2008/miljø/næring	Felles rovdyrforvaltning i Norden (tredje at-sats)
*6/2008/presidiet	Samnordiska observationssystemer i Arktis
*19/2008/velferd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne (første, anden og fjerde at-sats)
*20/2008/medborgar/välfärd	Förbud mot transfetter
*21/2008/medborger	Asylbørn (at-satserne D og E)
*29/2008/medborger	Styrkelse af det nordiske lovforberedende samarbejde
*31/2008/kultur	Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer
*34/2008/medborger	Norden som GMO-fri zone (første a-sats)
*37/2008/medborger	Lovsamarbejde og konsekvenser af national lovgivning
4/2009/miljø	Havvindhøleparken i Østersøen
5/2009/miljø	Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet
7/2009/næring	Nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien
8/2009/presidiet	Nordiska ministerrådets planer og budget for 2010
9/2009/miljø	Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (tredje at-sats)
10/2009/presidiet	Internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen
11/2009/medborgar	Koordinering af nationale personregistreringssystemer så nationale personnummer kan bruges i andra nordiske lande

12/2009/medborgar	Tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land – utveckling av ett identifieringssystem till internethandel
13/2009/miljø	Handlingsprogram for energiområdet 2010 – 2013
14/2009/næring	Nordisk kompetensebank innen miljø og energi
16/2009/presidiet	Kraftsamling for ett samordnet nordiskt försvar
19/2009/medborgar	Barn som offer for människohandel
20/2009/medborgar	Gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika
21/2009/medborgar	Fællesnordisk strategi mod narkotika og projektforskning
22/2009/kultur	Utökad forskningsamarbete i och om den nordliga regionen
23/2009/kultur	Nordisk forskning på polare lavtrykk
24/2009/kultur	Kultur i skolen (sjette at-sats)
26/2009/velfærd	Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan
27/2009/velferd	Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (anden, tredje og fjerde at-sats)
30/2009/kultur	Opfølgning på kulturreformen (første, tredje og fjerde at-sats)
1/2010/miljø	Friluftsaktiviteter for barn och unga (første at-sats)
IB 1/2008	Forbedret samarbejde om ny lovgivning samt Kontrolkomiteeforslag
IB 1/2009	Miljøpolicy for Nordiska rådet
IB 3/2009	Ökad förankring av det nordiska samarbetet parlamenten

b) i avvaktan på nya meddelanden

Presidiet, Kultur- och utbildningsutskottet, Vårdsutskottet, Medborgar- och konsumentutskottet, Miljö- och naturresursutskottet, Näringsutskottet samt Kontrolkommittéen har föreslagit att Nordiska rådet lägger meddelandena till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande* i anledning av följande ärenden:

D. Meddelelser

*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (anden og tredje at-sats)
*17/2006/vålfærd	Barn och ungas vântetider innoim psykiatriveården i Norden
*4/2008/miljø/næring	Felles rovdyrforvaltning i Norden (anden og sjette at-sats)
*7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde
*17/2008/næring	Nordisk handlingsplan for en klimavænlige transportpolitik
*19/2008/velferd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne (tredje og femte at-sats)
*21/2008/medborger	Asylbørn (at-satserne: H, I, L, M)
*22/2008/medborgar	Människohandel for tvångsarbete
*34/2008/medborger	Norden som GMO-fri zone (anden at-sats)
*38/2008/kk	Projekthantering i Nordiska ministerrådet
*1/2009/miljø	Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter
*2/2009/miljø	Miljøpolicy for Nordiska ministerrådet
*6/2009/presidiet	Nordiskt ambassadsamarbete
*9/2009/miljø	Mer ressursvænlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (første og anden at-sats)
*15/2009/presidiet	Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland
*17/2009/næring	Romfartspolitisk samarbeid
*18/2009/medborger	Migration, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd
*24/2009/kultur	Kultur i skolen (første til femte at-sats)

- *25/2009/kultur Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag
- *27/2009/velferd Et inkluderende bærekraftig arbejdsliv i Norden (første og femte at-sats)
- *28/2009/medborger Forbrugerpolitiske netværk
- *29/2009/näring Trafikinfrastuktur i Mittnorden
- *30/2009/kultur Opfølgning på kulturreformen (anden, femte, sjette, syvende og ottende at-sats)
- *31/2009/kultur Håndhævelse af ophavsret på internettet
- *32/2009/kultur Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil
- *1/2010/miljø Undersøgelse af farlige kemikalier samt aftale om tungmetaller
- *2/2010/miljø Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel
- *3/2010/miljö Friluftsaaktiviteter för barn och unga (anden og tredje at-sats)

- *IB 2/2009 EU-strategi for Nordisk Råd

18. Val

Henrik Dam Kristensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Formand for Valgkomiteen

Hr. Præsident

Der har været et godt samarbejde i Valgkomitéen, som kan fremægge sit forslag i enstemmighed. Rigsdagsvalget i Sverige medførte i sagens natur, at Valgkomitéen ikke kunne komme rigtig i gang med sit arbejde før kort tid før denne session, og det er derfor ekstra tilfredsstillende, at Valgkomitéen uden større diskussion har kunnet nå til enighed.

Det er et sundt princip, at der så vidt muligt er overensstemmelse mellem hvilke udvalg i Nordisk Råd, medlemmerne sidder i, og de udvalg, de sidder i i de nationale parlamenter. Derudover er der selvfølgelig kriterier som køn og land og naturligvis også gruppefordeling. Der er også fordelingen af medlemmer uden for partigrupperne at tage højde for. Så der er faktisk mange kriterier, der skal inddrages, når rådets medlemmer skal fordeles i udvalg med videre. Der må man også sige, at det er svært at leve op til dem alle, og det gælder også for det her forslag, men jeg synes nu alligevel, at man kan være tilfreds med resultatet.

Valgkomitéen har fulgt partigruppernes og lendedelegationernes indstillinger i sit forslag, og jeg takker de øvrige medlemmer af Valgkomitéen for et godt samarbejde og overlader hermed forslaget til rådets behandling.

Marion Pedersen (Venstre (V) - Midtergruppen)

Når det nu er Henrik Dam Kristensen, der er formand for Valgkomitéen, så synes jeg, at det var på sin plads, at jeg gik op og sagde, at det er en enig dansk delegation, der anbefaler Henrik Dam Kristensen til præsident for 2011.

Val av Nordiska rådets president

Henrik Dam Kristensen (S), *Den socialdemokratiska gruppen*

Val av Nordiska rådets vicepresident

Marion Pedersen (V), *Mittengruppen*

Valkommittén har enhälligt föreslagit följande fördelning av medlemmar på Nordiska rådets utskott:

Val av medlemmar till Nordiska rådets presidium

Den socialdemokratiska gruppen

Henrik Dam Kristensen (S), Danmark, præsident

Erkki Tuomioja (sd), Finland

Helgi Hjörvar (A), Island

Bendiks H. Arnesen (A), Norge

Karin Åström (S), Sverige

Mittengruppen

Marion Pedersen (V), Danmark, vicepræsident

Christina Gestrin (sv), Finland,

Dagfinn Høybråten (KrF), Norge

Åsa Torstensson (C), Sverige

Den konservativa gruppen

Lyly Rajala (saml), Finland

Per-Kristian Foss (H), Norge

Cristina Husmark Pehrsson (M), Sverige

Den vänstersocialistiska gröna gruppen

Line Barfod (EL), Danmark

Val av medlemmar till Nordiska rådets Kultur- och utbildningsutskott*Den socialdemokratiska gruppen*

Mogens Jensen (S), Danmark, formand

Katrín Dahl Jakobsen (Jvfl.) Færøerne

Tuula Peltonen (sd), Finland

Gunn Olsen (A), Norge

Peter Johnsson (S), Sverige

Mittengruppen

Bente Dahl (RV), Danmark, næstformand

Troels Christensen (V), Danmark

Risto Autio (cent), Finland

Den konservativa gruppen

Ragnheiður Ríkhildisdóttir (Sj.) Island

Olemic Thommesen (H), Norge

Göran Montan (M), Sverige

Den vänstersocialistiska gröna gruppen

Paavo Arhinmäki (vänst), Finland

Ásmundur Einar Daðason (VG), Island

Utan partigruppstillhörighet

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP), Norge

Val av medlemmar till Nordiska rådets Medborgar- och konsumentutskott*Den socialdemokratiska gruppen*

Thomas Jensen (S), Danmark

Maarit Feldt-Ranta (sd), Finland

Anna Ljunggren (A), Norge

Martin Kolberg (A), Norge, nestleder

Maria Stenberg (s), Sverige

Mittengruppen

Edmund Joensen (SP), Danmark

Ville Niinistö (gröna), Finland, ordförande

Den konservativa gruppen

Ulla Karvo (saml), Finland

Michael Tetzschner (H), Norge

Hans Wallmark (m), Sverige

Isabella Jernbeck (M), Sverige

Den vänstersocialistiska gröna gruppen

Hanne Agersnap (SF), Danmark

Marianne Berg (v), Sverige

Utan partigruppstillhörighet

Henrik Brodersen (DF), Danmark

Per Arne Olsen (FrP), Norge

Val av medlemmar till Nordiska rådets Miljö- och naturresursutskottet*Den socialdemokratiska gruppen*

Kim Kielsen (S), Grønland

Reijo Kallio (sd), Finland

Torstein Rudihagen (A), Norge

Ann-Kristine Johansson (s), Sverige, ordförande

Mittengruppen

Jens Arne Hedegaard (V), Danmark (stedfortræder for Per Bisgaard (V) i perioden 27/10-18/11 2010)

Raija-Liisa Eklöw (Lib), Åland

Anita Brodén (fp), Sverige

Jan Lindholm (mp), Sverige

Den konservativa gruppen

Anne-Mari Virolainen (saml), Finland
 Sonja Irene Sjøli (H), Norge
 Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Sverige
Den vänstersocialistiska gröna gruppen
 Kristen Touborg (SF), Danmark, næstformand
 Álfheiður Ingadóttir (VG), Island
Utan partigruppstillhørighet
 Oskar Jarle Grimstad (Frp), Norge
 Erik Almqvist (SD), Sverige

Val av medlemmar till Nordiska rådets Näringsutskott

Den socialdemokratiska gruppen
 Ole Vagn Christensen (S), Danmark
 Risto Kuisma (sd), Finland
 Tone Merethe Sønsterud (A), Norge
 Torfinn Opheim (A), Norge
 Billy Gustafsson (s), Sverige
Mittengruppen
 Bjarne Kallis (kd), Finland
 Janne Seurujärvi (cent), Finland
 Lauri Oinonen (cent), Finland
 Per Olaf Lundteigen (Sp), Norge
Den konservativa gruppen
 Fredrik Karlström (ObS), Åland
 Bjarni Benediktsson (Sj.), Island vice ordförande
 Jessica Polfjärd (m), Sverige, ordförande
Den vänstersocialistiska gröna gruppen
 Alf Egil Holmelid (SV), Norge
Utan partigruppstillhørighet
 Pia Christmas-Møller (up), Danmark
 Torgeir Trædal (Frp), Norge

Val av medlemmar till Nordiska rådets Välfärdsutskott

Den socialdemokratiska gruppen
 Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A), Island
 Sonja Mandt (A), Norge, nestleder
 Anders Karlsson (S), Sverige
 Christer Adelsbo (s), Sverige
Mittengruppen
 Jenis av Rana (Miðflokkurin), Færøerne
 Paula Sihto (cent), Finland
 Siv Friðleifsdóttir (F), Island, ordförande
 Anders Andersson (KD), Sverige
Den konservativa gruppen
 Jørgen Lundsgaard (KF), Danmark
 Ilkka Viljanen (saml), Finland
 Arja Karhuvaara (saml), Finland
 Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Sverige
Den vänstersocialistiska gröna gruppen
 Debora Kleist (IA), Grønland
Utan partigruppstillhørighet
 Anita Knakkegaard (DF), Danmark
 Vigdis Giltun (Frp), Norge

Val av medlemmar till Nordiska rådets Kontrollkommitté*Den socialdemokratiska gruppen*

Sonja Mandt (A), Norge, nestleder

Billy Gustafsson (s), Sverige

Mittengruppen

Bjarne Kallis (kd), Finland

Anders Anderson (KD), Sverige

Den konservativa gruppen

Ulla Karvo (saml), Finland, ordförande

Bjarni Benediktsson (Sj.), Island

Den vänstersocialistiska gröna gruppen

Kristen Touborg (SF), Danmark

Val av ordförande och vice ordförande till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté

Kultur- och utbildningsutskottet;

Mogens Jensen (S), Danmark, formand

Bente Dahl (RV), Danmark, næstformand

Medborgar- och konsumentutskottet;

Ville Niinistö (gröna), Finland, ordförande

Martin Kolberg (A), Norge, nestleder

Miljö- og Naturresursutskottet;

Ann-Kristine Johansson (s), Sverige, ordförande

Kristen Touborg (SF), Danmark, næstformand

Näringsutskottet;

Jessica Polfjärd (m), Sverige, ordförande

Bjarni Benediktsson (Sj.), Island vice ordförande

Välfärdsutskottet;

Siv Friðleifsdóttir (F), Island, formand

Sonja Mandt (A), Norge, nestleder

Kontrollkommittén;

Ulla Karvo (saml), Finland, ordförande

Sonja Mandt (A), Norge, nestleder

Val av medlemmar till Nordiska rådets valkommitté*Den socialdemokratiska gruppen*

Maarit Feldt-Ranta (sd), Finland, vice ordförande

Maria Stenberg, (S), Sverige

Mittengruppen

Janne Seurujärvi (cent), Finland

Siv Friðleifsdóttir (F), Island, ordförande

Den konservativa gruppen

Sonja Irene Sjøli (H), Norge

Jessica Polfjärd (M), Sverige

Den vänstersocialistiska gröna gruppen

Ásmundur Einar Daðason (VG), Island

Val af Medlemmer i Nordisk Kulturfonds bestyrelse 2011 – 2012

Fra Danmark:

Bente Dahl (RV), medlem

Mogens Jensen (S), suppleant

Fra Færøerne:

Katrín Dahl Jakobsen (Jvfl.), medlem

Jenis av Rana (m), suppleant

Fra Finland:

Risto Autio (cent), medlem

Tuula Peltonen (sd), suppleant

Fra Island:

Helgi Hjörvar (A), medlem

Siv Friðleifsdóttir (F), suppleant

Fra Norge:

Olemic Thommessen (H), medlem

Vigdís Giltun (FrP), suppleant

Fra Sverige: Cristina Husmark Pehrsson (M), medlem

Peter Johnsson (S), suppleant

19. Tal av den nyvalda presidenten

Henrik Dam Kristensen (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)
Kommende president i Nordisk Råd

Hr. præsident. Kære nordiske venner.

Først vil jeg gerne sige en varm tak for den tillid, I har vist mig ved at vælge mig til Nordisk Råds præsident i 2011. Jeg ser frem til samarbejdet med jer, med præsидiet, men også med rådets nye vicepræsident, Marion Pedersen. Vi ser frem til at videreføre det gode samarbejde, som rådets nuværende præsident, Helgi Hjörvar, har gjort.

De nordiske samarbejder lever og har det godt. I de sidste 200 år har de nordiske lande udbygget et meget tæt samarbejde. I en globaliseret verden har man brug for venner, og hvad er mere naturligt end at styrke de venskaber, man har i forvejen, og som man har et historisk, kulturelt og politisk fællesskab med. Men den, som lever godt, behøver ikke at leve i stilhed.

Det nordiske samarbejde er et levende, pragmatisk samarbejde, som har givet mange konkrete resultater, men Nordisk Råd og det nordiske samarbejde skal også være aktuelt og være relevant for de nordiske borgere. Nordisk Råds arbejde bør blive mere fokuseret, og vi bør sætte konkrete mål for arbejdet, så de nordiske borgere oplever, at rådets arbejde giver merværdi og nytte.

Jeg er optaget af, at Nordisk Råd i min præsidentperiode skal kunne reagere hurtigt og konkret på begivenheder og problemstillinger i det nordiske. Der behøver ikke at gå uger eller i værste fald måneder, før Nordisk Råd kan mene noget i offentligheden. Nordisk Råd skal ganske enkelt være bedre og hurtigere til at reagere på politiske begivenheder og enkeltsager.

Kan man ikke forestille sig, at vi udvælger nogle mærkesager, hvor de nordiske lande har fælles holdninger, og at vi i fællesskab markerer dette i forhold til ministerrådet, ministre, EU-parlamentarikere og Kommissionen for her at påvirke meget konkret i enkeltsager? Vi må for eksempel producere hurtigt, når nordiske samarbejdsaftaler sættes til side af andre regler, som besværliggør bevægelse og arbejdslivet i Norden, eller hvis nordiske samarbejdsaftaler bliver brudt af et eller flere nordiske lande. Arbejdet med at nedbryde grænsehindre er vigtigt og bør selvfølgelig fortsætte. De nordiske statsministres beslutning tilbage i 2007 er stadig væk meget aktuel, og jeg hilser det velkommen, at regeringerne har forlænget Grænsehindringforummets mandat.

Jeg synes også, det er glædeligt, at vi her på sessionen har diskuteret forbrugerpolitik. Det lover godt, at ministeren har givet tilsagn om, at de initiativer, der er, på regeringsplan for at koordinere forbrugerpolitikken nu vil blive diskuteret i de relevante udvalg. Jeg anser det faktisk som en sejr for Nordisk Råd. Og man kunne jo stille spørgsmålet: Hvis ikke Norden skulle prioritere forbrugerspørgsmålene, hvem i Europa skulle så gøre det?

For få år tilbage besluttede statsministrene, at globaliseringsinitiativerne skulle være et fokusområde i det nordiske samarbejde - noget, som rådet først tog initiativ til. Hvordan håndterer vi globaliseringsaktiviteterne på en sådan måde, at rådsmedlemmer føler, at de medvirker og er aktive? Jeg tror, det er helt afgørende, at vi skaber ejerskab til globaliseringsinitiativerne blandt parlamentarikerne, så vi sammen kan sætte os klare mål.

På samme måde skal vi have et nordisk mål om at skabe nordisk vækst ved for eksempel at sætte et konkret mål for, hvor mange der gennemfører en ungdomsuddannelse, så vi sikrer, at Norden er konkurrencedygtig i en globaliseret verden.

Andre områder, som er vigtige at prioritere, er at skabe gennemsigtighed i Nordisk Ministerråds budgetter. Vi må som parlamentarikere faktisk kunne tage stilling til budgetterne - ud fra nogle klare og gennemskelige budgetter.

20. Fastställande av tid och plats för nästa session

Præsidenten: På indbydelse fra Danmarks delegation til Nordisk Råd foreslås det, at Rådets næste ordinære session, den 63. session, afholdes i uge 44 i år 2011 i Danmark. Det foreslås også, at Præsидiet gives mandat til at fastsætte hvilke dage i denne uge sessionen kan afholdes. Kan Rådet godkende dette? Svaret er: JA

Rådet biföll förslaget.

Raija-Liisa Eklöw (Liberalerna på Åland (Lib) - Midtergruppen)

Tack herr president!

Jag vill först gratulera Henrik Dam Kristensen och Marion Pedersen till den viktiga uppgiften ni kommer att ha nästa år som president och vice president för Nordiska rådet. Men jag har en punkt som jag skulle vilja ta upp här. Ålands lagting firar i år 40 år som ett av åtta parlament vilka tillsammans bildar det Nordiska rådet. Under denna tid har vi aktivt deltagit i det nordiska samarbetet och på vårt sätt bidragit till att göra Norden till en bättre plats att bo på. Vi beklagar att nästa års session kommer att hållas vecka 44, som en tid varit gällande praxis. Vecka 44 nästa år infaller den 31 oktober till - 4 november, vi har nyval i oktober och det nya lagtinget inleder sitt arbete den 1 november. Detta medför problem för Ålands delegations deltagande, eftersom till exempel den som är medlem av den församling som förrättat valet, således lagtinget, till Nordiska rådet kan vara medlem av rådet enligt Helsingforsavtalets 47 artikel. Vi har påtalat detta i ett brev till presidiet redan i juni i år utan att få gehör för vår åsikt.

Jag beklagar på den åländska delegationens vägnar den uppkomna situationen och uppmanar presidiet att ta samtliga åtta deltagarparlaments arbetsår i beaktande då sessionernas tidpunkt fastställs, om inte inför nästa år, så inför de kommande åren.

Jag vill också tacka Island för detta arrangemang.

21. Sessionens avslutande

Helgi Hjörvar (Samfylkingin (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe) Afgående president i Nordisk Råd

Kære venner. Så er vi nået til afslutningen. Jeg vil bede personalet fra Altinget og Reykjavík Congress om at komme herop til scenen, hvis de kan. Jeg har bedt om, at de skulle være her i salen, jeg håber det, men jeg kan jo ikke se det.

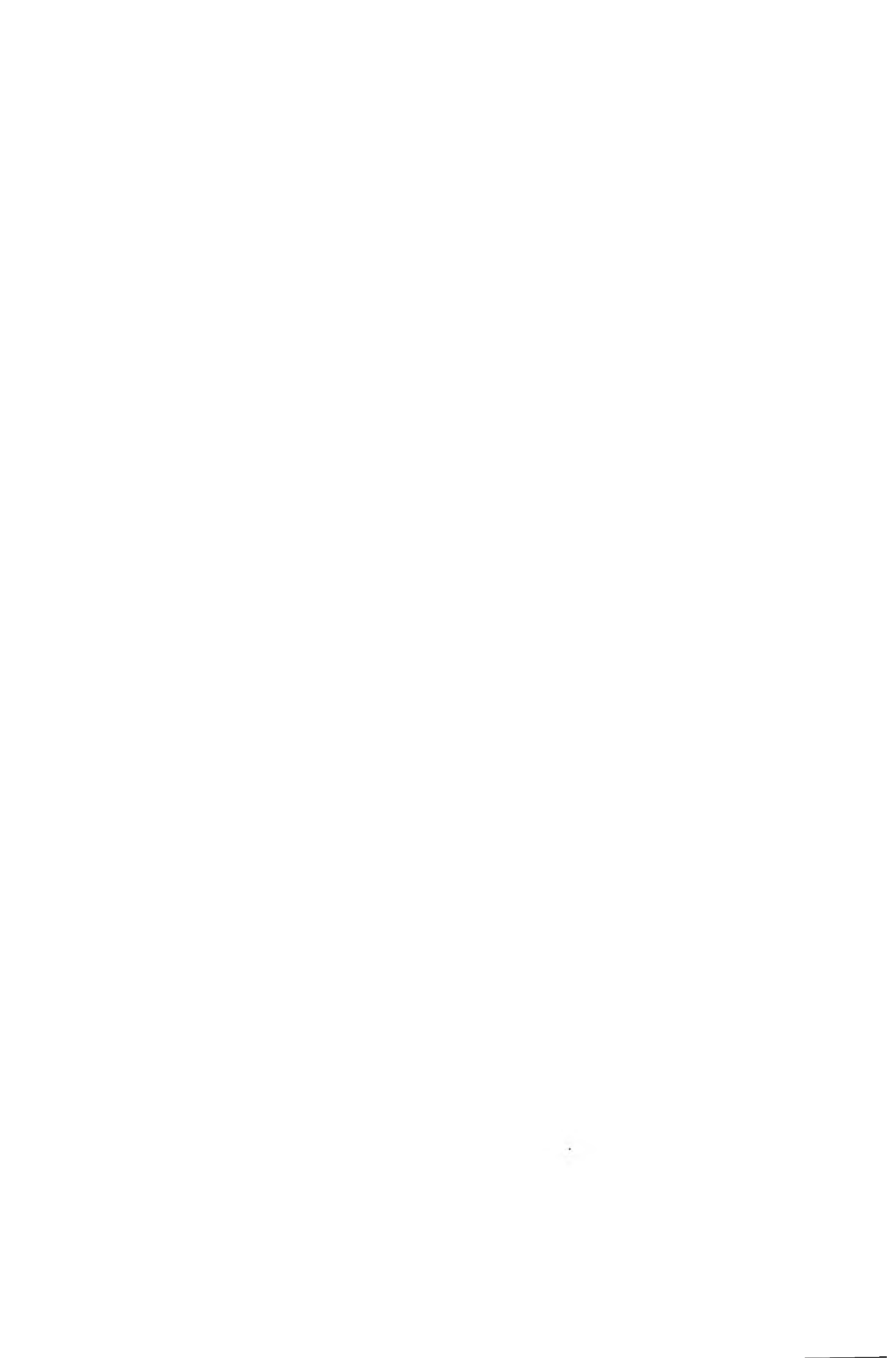
I går i Operaen bad jeg også om at takke dem, som har arbejdet så utrolig meget for at gøre det muligt for os at have denne session, både vores sekretariat og sekretariatene fra de øvrige landes parlamenter, de, som har arbejdet for partigrupperne, specielt alle tolkene og alle vores medarbejdere.

Men jeg sagde, at vi havde indbudt de islandske medarbejdere til operaen i går for at takke dem, og så fik jeg alle til at klappe, men så hørte jeg senere på aftenen, at da de opdagede, at ikke alle gæsterne kunne komme ind i Operaen, rejste de sig og gav deres pladser til de nordiske gæster, og de tog hjem. Så de hørte aldrig takketalen eller de klapsalver, vi gav dem (der brydes ud i klapsalver) og jeg tror, at det meget godt viser, hvor engagerede i arbejdet de har været, og hvilken stor respekt de har, som vi alle i Island har det, for vores ærede nordiske gæster, venner og medarbejdere. Jeg takker for effektive dage, for hyggelige aftener og erklærer hermed, at Nordisk Råds session nr. 62 er slut. God rejse!

Sessionen avslutades kl. 13.48

Sager

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1404/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 07-00035-6

Näringsutskottets betänkande över

Medlemsförslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden

1. Utskottets förslag

Näringsutskottet föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsförslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden

2. Bakgrund

Förslaget går ut på att Nordiska ministerrådet (NMR) ska gå in för att främja, utveckla och stödja de visioner som ansluter sig till den tvärgående globala fraktrafiken genom Mittnorden och de projekt som därigenom initieras intill ruttdragningen. I förslaget framhålls att som begrepp har Mittnorden varit aktuellt i det nordiska samarbetet under minst tre decennier och att det är tal om ett gemensamt koncept för att på många olika sätt utveckla de mellersta delarna av Finland, Sverige och Norge till ett livskraftigt och näringspolitiskt välfungerande område. Förslagsställaren menar att trafiken i en öst/västlig riktning öppnar nya möjligheter för ekonomin, näringslivet och kulturlivet. Tvärgående förbindelser bidrar till utvecklingen generellt och kan som en regionalpolitisk faktor bidra till kommunernas utveckling både materiellt och immateriellt.

3. Utskottets synpunkter

Utskottet hade en första behandling av A 1404/näring Medlemsförslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden vid sitt möte den 25 september 2007. Utskottet menade vid sin behandling att detta är ett alltför diffust förslag för att kunna behandlas i sin nuvarande form men att utskottet ställer sig bakom den vision om en utbyggnad av infrastrukturen i Norden i en öst/västlig riktning i förhållande till en nord/sydlig, då en utveckling av de tvärgående transportlederna har en viktig funktion för en utveckling av näringslivet i Norden. Utskottet menade att detta förslag

kan utgöra en grund för utskottets arbete med infrastruktur- och transportpolitik under det kommande året.

Eftersom detta förslag skulle ingå som en del i utskottets arbete med den rekommendation om en nordisk handlingsplan för klimatvänlig transportpolitik som utskottet lagt fram tillsammans med Miljö- och naturresursutskottet (Rek. 17/2008/näring Nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik), har förslaget inte blivit korrekt formellt behandlat. Ett betänkande med hänvisning till ovan nämnda arbete och med en rekommendation till Nordiska rådet om att inte företa sig något med anledning av medlemsförslaget har inte blivit framlagt.

I tillägg kan även hänvisas till Rek. 29/2009/näring Trafikinфраstruktur i Mittnorden som utskottet lagt fram och som tar upp innehållet i förslaget.

4. Konklusion

Med anledning av ovan nämnda föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsförslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden

Reykjavik den 2 november 2010

Alf Egil Holmelid (SV)

Billy Gustafsson (s)

Bjarni Benediktsson (Sj.)

Bjarne Kallis (kd)

Edmund Joensen (Sb)

Janne Seurujärvi (cent)

Jessica Polfjärd (m), ordförande

Lyly Rajala (saml), vice ordförande

Ole Vagn Christensen (S)

Raimo Vistbacka (SAF)

Tone Merete Sønsterud (A)

Torfinn Opheim (A)

Torgeir Trældal (FrP)

Nordiska rådet

A 1404/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 07-00035-6

Nordiska rådet

A 1404/näring Behandlas i:
NäringsutskottetBilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 07-00035-6

Medlemsförslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden

Utvecklingen av ekonomin och näringspolitiken i de mellersta och inre delarna av Finland, Sverige och Norge har ohjälpligen blivit efter motsvarande utveckling i huvudstadsregionerna, trots ökade satsningar på utlokalisering av ämbetsverk och andra arbetstillfällen samt regionala stödordningar fördelade enligt bästa förmåga. Det gränsöverskridande samarbetet har också uppmuntrats. Men åtgärderna har inte varit tillräckliga för att Mittnorden i olika tvärsektoriella program har blivit ett livskraftigt, självgående, modernt och tillräckligt utvecklingsdugligt område.

Som begrepp har Mittnorden varit aktuellt i det nordiska samarbetet under minst tre decennier. Vi talar om ett gemensamt koncept för att på många olika sätt utveckla de mellersta delarna av Finland, Sverige och Norge till ett livskraftigt och näringspolitiskt välfungerande område. Den tvärgående livsnerven kan enklast beskrivas med en landsvägs- och järnvägsdragning från den ryska gränsen i östra Finland, från Villmanstrand via Imatra, Parikkala, Joensuu, S:t Michel eller Pieksämäki till Jyväskylä i mellersta Finland. Rutten fortsätter som en järnvägsdragning via Haapamäki till Seinäjoki och vidare till Bottniska vikens kust och Vasa, därifrån den försätter som en fartygsförbindelse över Kvarken till Umeå, Härnösand eller Sundsvall i Sverige och vidare med en landsväg eller järnväg till Trondheim i Norge med vidarekoppling till kommunikationerna över Atlanten. Från den norska kusten når man behändigt bland annat Island.

En alldeles ny global dimension får denna dragning genom Mittnorden, när vi går från väster mot öster. Rutten kan användas i kommunikationerna med de snabbt växande regionerna i Kina, Sydkorea, Japan och övriga Sydostasien. Inte minst med tanke på den snabba ekonomiska tillväxten i Asien. När dessa marknader öppnas för exploatering, kan bland annat Norden dra stor nytta av dem, eftersom t.ex. Finland och Ryssland har samma spårvidd på järnvägen. Det gör det möjligt att transportera gods på järnväg genom Norden via Ryssland till Stillahavskusten och tillbaka till Norden. Det är en klar konkurrensfördel gentemot länderna i Mellaneuropa, som har en annan spårvidd. Norden kan bli en västterminal för transporter till Asien.

I den globala trafikvisionen har man ytterligare lyft fram ökade kommunikationer från den amerikanska kontinenten till den europeiska kontinenten via den s.k. nordliga rutten över Berings-sund, som man tänker sig korsa antingen med en bro över sundet eller en tunnel under sundet.

Trafikmässigt är Norden väl förberett för en eventuell framtida kraftigt expanderande fraktrafik österut. Ett stråk genom Mittnorden kan ha stor betydelse och varje nordiskt land borde därför gå in för att utveckla en sådan tvärgående förbindelse.

I Finland borde man för att stärka denna förbindelse renovera den s.k. tvärgående banan från Joensuu och Parikkala till Jyväskylä och Haapamäki och vidare till Vasa. På motsvarande sätt borde man koppla järnvägen från Parikkala till Elisenvaara i Ryssland till det ryska järnvägsnätet. Haapamäki kunde byggas ut till en knutpunkt för de landsomfattande järnvägsförbindelserna i Finland med uppgift att samordna både internationella och nationella järnvägstransporter.

Trafiken öppnar nya möjligheter för ekonomin, näringslivet och kulturlivet. Tvärgående förbindelser bidrar till utvecklingen generellt och kan som en regionalpolitisk faktor bidra till kommunernas utveckling både materiellt och immateriellt. När vi till detta kopplar de breda internationella öppningarna, finns det alla skäl för att accentuera en aktiv utveckling av Mittnorden inte bara i fråga om infrastruktur utan även inom flera andra sektorer.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att gå in för att främja, utveckla och stödja de visioner som ansluter sig till den tvärgående globala fraktrafiken genom Mittnorden och de projekt som därigenom initieras intill ruttdragningen

Helsingfors, den 30 januari 2007

Lauri Oinonen (cent)

Nordiska rådet

A 1404/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 07-00035-6

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1466/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00125-9

Miljö- och naturresursutskottets betänkande över

Medlemsförslag om farliga kemikalier

1. Udvalgets forslag

Miljö- och naturresursutskottet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at - i forhold til REACH-implementeringen – gennemføre tekniske undersøgelser til at definere hormonforstyrrende stoffer, foreslå og forberede øvrige typer af stoffer til kandidatlisten til substitution samt samarbejde om at få nano-materialer defineret og registreret som nye stoffer og dermed omfattet af gældende regelværk

at – i forhold til det globale arbejde – påtage sig en ledende rolle i bestræbelserne for at opnå en bindende, verdensomspændende kviksvov-aftale, der skal være åben for også at omfatte andre tungmetaller

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indføre en indkøbspolitik for offentlige myndigheder og virksomheder, der skal indeholde krav om, at der ikke må efterspørges stoffer, som er dokumenteret at indeholde farlige kemikalier, der kunne substitueres - eksempelvis i henhold til ChemSec's SIN-liste: "*Substitute it now!*"

at – sammen og hver for sig – arbejde for at etablere et internationalt kemikalie forskerpanel, der skal være helt fri af kommercielle og politiske interesser

2. Baggrund

Den Socialdemokratiske Gruppe har i marts 2009 fremsat medlemsforslag A 1466/miljø om farlige kemikalier, se bilag.

Nordiska rådet

Resumé af medlemsforslaget

Der henvises til, at de nordiske lande har været aktive i forbindelse med beslutningen om EU's kemikalielovgivning, REACH. Det fastslås, at det er vigtigt nu at foretage fornøden opfølgning på denne "verdens mest ambitiøse lovgivning" på området. På baggrund heraf foreslås det, at "Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att arbeta för en FN forskarpanel för kemikalier, att utarbeta en nordisk "Stern-rapport" om farliga kemikalier och kostnaderna för farliga och giftiga kemikalier globalt och att uppmana företagen att efterleva substitutionsprincipen av farliga kemikalier t ex genom ChemSec:s SIN-list."

A 1466/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00125-9

Behandling af medlemsforslaget

Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet medlemsforslag A 1466/miljø ved møder den 23. juni 2009 i Narvik, Norge, den 30. september 2009 i Mariehamn, Åland og den 27. januar 2010 i København.

På mødet i Mariehamn var inviteret sagkyndige, *Magnus Nyström* fra det finske miljøinstitut og Anne-Sofie Andersson fra interesseorganisationen ChemSec til at informere om det internationale kemikaliesamarbejde. På mødet drøftedes mulige nordiske samarbejdsinitiativer på såvel nordisk, europæisk som globalt niveau. De to præsentationer fra mødet kan ses ved henvendelse til Sekretariatet.

Drøftelse med de nordiske landes miljøministre

Det nordiske samarbejde om håndtering af farlige kemikalier blev drøftet på udvalgets møde med miljøministrene fra de nordiske lande på et møde den 28. oktober 2009 i Stockholm. Der var særligt fokus på opfølgning på REACH; herunder ikke mindst substitution af farlige stoffer, oprettelse af et uafhængigt forskerpanel i FN regi, en mulig "Stern-rapport" om omkostningerne af farlige kemikalier samt nordisk samarbejde om at nå frem til en global kviksløv aftale. Mødet mellem udvalget og miljøministrene findes selvstændigt rapporteret.

3. Udvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget ser positivt på medlemsforslagets intentioner og deler forslagsstillernes bekymringer i forhold til udbredelsen af farlige kemikalier og kombinationer af forskellige overalt i miljøet. Det gælder, uanset om det drejer sig om tungmetaller, der via slam ender i agerjorden, miljøgifte, der via fødekæden ender i fangstdyrene i Arktis, farlige kemikalier, der indgår i de byggematerialer, vi omgives af i bygninger, nano-materialer i køkkenudstyr og biler, eller det er hormonforstyrrende stoffer, der påvirker regenerationssevnen etc.

Udvalget anerkender det store arbejde, som Nordisk Ministerråd og de nordiske landes regeringer udførte i forbindelse med tilblivelsen af EU's kemikalielovgivning, REACH. Her så man eksempelvis repræsentanter for de nordiske landes miljøministre aktivt fremdrage væsentlig og strategisk dokumentation, frembragt af Nordisk Ministerråd; eksempelvis "*REACH – a leap forward for industry*", "*Costs of Late Action – the Case of PCB*" og "*The True Costs of REACH*".

Miljø- og Naturresurseudvalget finder, at de nordiske lande på tilsvarende vis burde gå sammen om at styrke substitutionsbestrebelseerne i forbindelse med implementeringen af REACH. Herved kunne antallet af farlige stoffer blive reduceret hurtigere i en lang række produkter og kemikaliesammensætninger. Udover fremskaffelse og præsentation af strategisk

dokumentation og tekniske udredninger bør de nordiske lande gå frem og konkret sørge for, at offentlige virksomheder og myndigheder alene efterspørger produkter, hvor den dokumenterede og hensigtsmæssige substitution til ufarlige stoffer er foretaget. I det politisk orienterede arbejde med at foreslå stoffer til substitutionskandidatlisten kunne det muligvis være formålstjenligt, at de nordiske lande i fællesskab udarbejdede en oversigt over de samfundsmæssige omkostninger, der vil gøre sig gældende, hvis ikke farlige kemikalier sættes på substitutionslisten eller forbydes – en såkaldt "Stern-rapport" for farlige kemikalier.

På det globale plan anerkender udvalget det hidtidige arbejde, Nordisk Ministerråd har forestået – såvel politisk, som gennem frembringelsen af studier og rapporter til de internationale fora, der behandler reguleringen af kemikalier. Udvalget finder det derfor naturligt, at Norden bør påtage sig en ledende rolle i forbindelse med etableringen af forpligtende verdensomspændende aftaler på kviksølvområdet – gerne på en måde, der muliggør inddragelse af andre, globalt set, farlige stoffer.

Endelig finder Miljø- og Naturresurseudvalget, at de nordiske lande bør stå sammen om at arbejde for oprettelse af et FN-panel, der – efter forbillede af det internationale klimapanel - skal have som formål, at forskere, i størst mulig grad af troværdig enighed, kan stille uafhængige resultater og information til rådighed for politiske beslutninger på internationalt niveau.

4. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at - i forhold til REACH-implementeringen – gennemføre tekniske undersøgelser til at definere hormonforstyrrende stoffer, foreslå og forberede øvrige typer af stoffer til kandidatlisten til substitution samt samarbejde om at få nano-materialer defineret og registreret som nye stoffer og dermed omfattet af gældende regelværk

at - i forhold til det globale arbejde – påtage sig en ledende rolle i bestræbelserne for at opnå en bindende, verdensomspændende kviksølv-aftale, der skal være åben for også at omfatte andre tungmetaller

Nordiska rådet

A 1466/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00125-9

Miljø- og Naturresurseudvalget forslår, at
 Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indføre en indkøbspolitik for offentlige myndigheder og virksomheder, der skal indeholde krav om, at der ikke må efterspørges stoffer, som er dokumenteret at indeholde farlige kemikalier, der kunne substitueres - eksempelvis i henhold til ChemSec's SIN-liste: "*Substitute it now!*"

at – sammen og hver for sig – arbejde for at etablere et internationalt kemikalie forskerpanel, der skal være helt fri af kommercielle og politiske interesser

Nordiska rådet

A 1466/miljö

Behandlas i:
 Miljö- och
 naturresursutskottet

Bilaga/or
 - Medlemsförslag

J.nr. 09-00125-9

København, den 27. januar 2010

Anita Brodén (fp)

Ann-Kristine Johansson (s), formand

Guðfríður Lilja Grétarsdóttir (VG)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Lars Wegedal (s)

Oskar Jarle Grimstad (FrP)

Per Berthelsen (S)

Per Bisgaard (V)

Per Rune Henriksen (A)

Petri Salo (saml)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Sonja Irene Sjøli (H)

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1466/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00125-9

Medlemsförslag om farliga kemikalier

Kemikaliemarknaden är en snabbt växande marknad. Det finns idag över 100 000 kemikalier registrerade, men vi vet väldigt lite om många av dessa ämnens farlighet och vi har tidigare saknat effektiva verktyg för att snabbt kunna vidta skyddsåtgärder mot dessa.

EU:s nya kemikalielagstiftning, REACH, möjliggör nu en säkrare hantering och användning av kemikalier inom EU. De farligaste kemikalier ska bytas ut om det finns mindre farliga alternativ; konsumenter ska ha rätt att få information om produkters farlighet samt tillverkare ska hållas ansvariga för det som orsakas av produkter.

De nordiska länderna har varit pådrivande i framtagandet av REACH. Vi nordiska parlamentariker hade gärna sett en ännu skarpare lagstiftning. REACH är ändå världens mest ambitiösa lagstiftning på kemikalieområdet fastän den har brister och kryphål. Nu är det viktiga att följa upp lagstiftningen.

Klimatfrågan är nu den mest diskuterade miljöfrågan, men kemikaliefrågorna ska inte glömmas bort. Klimat och kemikalier bör hanteras med samma dignitet.

Därför bör Nordiska Ministerrådet fokusera på dessa frågor:

- *Arbeta för en FN forskarpanel för kemikalier*
Det finns redan nu sedan november 2008 en officiell panel, *International Panel of Chemicals Pollution, IPCP*, med nordiska forskare som initiativtagare. Denna panel kan naturligtvis vara inledningen på en FN-panel, liknande den om klimatet.
- *Nordisk "Stern-rapport" för kemikalier*
Nordiska ministerrådet bör ge ett uppdrag till en forskargruppa att skriva en rapport om kostnaderna för farliga och giftiga kemikalier

globalt. En sådan rapport skulle vara värdefull att kunna visa t ex hälsokostnader för kemikalierelaterade sjukdomar samt miljöförstöring.

- *Företagen behöver utveckla Grön Kemi*
Det är viktigt att Nordiska ministerrådet uppmuntrar och uppmanar företagen att efterleva substitutionsprincipen av farliga kemikalier. Ett sätt att arbeta med detta är att använda ChemSec:s SIN-list, en förkortning av "Substitut it Now!" Listan är framtagen av ChemSec (Internationella Kemikalie Sekreteriet) i samarbete med konsument och miljöorganisationer i Europa.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sinikka Bohlin (s), Erkki Tuomioja (sd), Berit Brørby (A), Niels Sindal (S), Árni Páll Árnason (A) och Den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att arbeta för en FN forskarpanel för kemikalier

att utarbeta en nordisk "Stern-rapport" om farliga kemikalier och kostnaderna för farliga och giftiga kemikalier globalt

att uppmana företagen att efterleva substitutionsprincipen av farliga kemikalier t ex genom ChemSec:s SIN-list

Stockholm, Helsingfors, Oslo, København, Reykjavik den 27 mars 2009

Árni Páll Árnason (A)

Berit Brørby(A)

Erkki Tuomioja (sd)

Niels Sindal(S)

Sinikka Bohlin(s)

Nordiska rådet

A 1466/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00125-9

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1476/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00242-12

Miljö- och naturresursutskottets betänkande över

Medlemsförslag om en ökad satsning på friluftsvksamhet för barn och ungdomar

1. Udvalgets forslag

Miljö- och naturresursutskottet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udveksle nordiske erfaringer for, hvorledes skov- og naturområder og eventuelle nye skove - ikke mindst de bynære arealer - kan sikres i den pågående byudvikling og drives med sigte på at kunne udgøre en ramme for gode, alsidige friluftaktiviteter for børn og unge

at åbne og udbygge nordiske og nordisk-baltiske mobilitetsordninger på uddannelsesområdet som muliggør udveksling mellem børn og unge i landene, samt deres ledere og lærere med det formål at styrke bredden og udviklingen af friluftaktiviteter

at åbne og gerne udvide støtteprogrammerne under Nordisk Børne- og Ungdomskomiteé (NORDBUK), med henblik på at iværksætte initiativer og projekter, der udvikler og fremmer børn og unges øgede aktive friluftsliv

2. Baggrund

Anita Brodén har i september 2009 fremsat medlemsforslag A 1476/miljö om en ökad satsning på friluftsvksamhet för barn och ungdomar; se bilag.

Resumé af medlemsforlaget

Der tages udgangspunkt i den stigende grad af urbanisering af de nordiske samfund. Herved begrænses menneskers kendskab og forhold til naturen. Et godt forhold til naturen kræver, at mennesker så tidligt som muligt får positive naturoplevelser og mulighed for at reflektere over natur-, miljø- og klimaspørgsmål. Desuden har motion, friluftsliv og færden i naturen en positiv indvirkning på sundheden.

Forslagsstilleren konkluderer med at foreslå, at "Nordiska rådet rekommanderer Nordisk Ministerråd på nordisk nivå att främja och synligt satsa på friluftsvirksomhet och -aktiviteter för barn och unga, till exempel genom mobilitetsprogram som möjliggör växelverkan mellan klubbar och scoutkårer i Norden, nordiska barn- och ungdomsläger med tyngdpunkt på natur- och miljöfostran, fortbildning inom natur- och miljöfostran för lärare samt lärar- och ledarutbyten mellan länderna för informations- och erfarenhetsutbyte".

Nordiska rådet

A 1476/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00242-12

Behandling af medlemsforslaget

Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet medlemsforslag A 1476/miljø på møder den 27. oktober 2009 i Stockholm og den 27. januar 2010 i København.

Medlemsforslaget har sammenhæng med 2009-temaet for Nordisk Råds Natur- og Miljøpris, der gik til programmet "I ur och skur" under det svenske Friluftsrådet.

Udvalget gennemførte i forbindelse med sit møde den 27. oktober 2009 i Stockholm et miniseminar om friluftslivets betydning og om miljøorganisationernes rolle i miljø- og klimapolitikken med deltagelse af Bo Sköld, Generalsekretær, Friluftsrådet, Susanne Herfeldt, Vicedirektør, Danmarks Naturfredningsforening og Inger Jägerhorn, Forfatter og journalist, Foreningerne Nordens Förbund.

De tre oplægsholders indlæg findes som PowerPoint-præsentationer, der kan fås ved henvendelse til Sekretariatet.

3. Udtalelse fra Nordisk Råds Velfærdsudvalg

Miljø- og Naturresurseudvalget anmodede om synspunkter fra Velfærdsudvalget, der har afgivet følgende indspil:

Medlemsforslaget peger på, at organiseret friluftsliv og naturvirksomhed er et vigtig tilskudd til barn og unges oppvekst. Friluftslivsaktiviteter har også andre gode sider som for eksempel spejderbevægelsen, 4H-virksomhed og andre friluftslivsaktiviteter som oppmuntrer barn og unge til samfunnsansvar. Det har også en internasjonal dimensjon, samt samarbeid, fellesskap, individuell utvikling, likestilling, erfaringer og ferdigheter. Friluftsliv har samtidig en positiv virkning på folkehelsen. Medlemsforslaget vil ha en sterkere synlighet i det nordiske arbeidet på friluftslivsaktiviteter i barn og unges oppvekstmiljø. Velfærdsutvalget vil gjøre Miljøutvalget oppmerksom på statusrapporten som blir fremlagt under sesjonen 2009, "Et bedre liv gjennom mat og mosjon i Norden- hvor langt har vi nådd?", der *Marianne Kierkemann* er talsperson på vegne av Velfærdsutvalget.

Velfærdsutvalgets medlemmer er positive til medlemsforslaget.

4. Udvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget deler forslagsstillers vurdering af betydningen af børn og unges gode friluftsvaner. Der iagttages aktuelt i alle de nordiske lande og selvstyrende områder en situation, hvor børn og unge opholder sig mere og mere tid indendørs og langt fra de naturlige miljøer. Gode udendørs vaner må i det moderne og urbaniserede samfund introduceres til de opvoksende generationer – dels gennem forældre og andre familierelationer, dels gennem børneinstitutioner, skoler og forskellige frivillige fritidsaktiviteter. Udvalget finder, at problemer med blandt andet sundhed og generelt kendskab til natur og miljø har en sådan stor betydning, at offentlige initiativer vil være helt nødvendige for at fremme gode friluftsvaner og en sund livsstil med motion og færdsel i naturen, der des-

uden vil medvirke til større grad af natur- og miljøforståelse. Den offentlige indsats bør udøves såvel gennem børneinstitutioner, skoler, fritidshjem og støtte til de frivillige organisationers arbejde. Eksempelvis er det Miljø- og Naturresurseudvalgets vurdering, at organisationer som blandt andet "I ur och skur" i Sverige, "Grønne Spirer" i Danmark m. fl. udfører et værdifuldt stykke arbejde på dette område.

De nordiske lande har udarbejdet nationale handlingsplaner for at modvirke usund livsstil, der blandt andet hidrører fra for stor inaktivitet og uhenigtsmæssige kostvaner mm. Der er desuden etableret et Nordisk netværk for fysisk aktivitet, kostvaner og sundhed. Der er i de nordiske samfund i dag en udbredt opfattelse af, at der bør gøres en bredt favnende indsats for at hæve niveauet for livskvalitet og helse.

På den anden side har udvalget noteret sig at der ikke længere i Ministerrådets budgetter findes afsat midler til at støtte det nordiske samarbejde inden for idræt. Udvalget finder, at der kan være behov for at også kultursektoren påtager sig et ansvar for et nordisk samarbejde om et styrket kundskabs-, oplevelsesmæssigt og følelsesmæssigt program i samspil med naturen for at imødegå passivitet og usund livsstil blandt store dele af befolkningernes børn og unge.

Miljø- og Naturresurseudvalget finder, at der med nærværende medlemsforslag desuden bygges et ekstra aspekt ind i de iværksatte initiativer: Det drejer sig om, at den fysiske aktivitet foregår ude i det fri, i naturen, i skoven, ved stranden etc. Herved kombineres motion med friluftsliv og naturoplevelser, der på den måde bidrager til kundskab om naturen og en følelsesmæssig fornemmelse for miljøet, der er en forudsætning for alt liv – også det menneskelige.

Udvalget vil i den forbindelse ikke undlade at fremhæve, at en forudsætning for de nævnte friluftslivsaktiviteter er, at der findes skov- og naturområder i nærheden af byer og befolkningskoncentrationer. En yderligere forudsætning er, at disse områder er tilgængelige og at de besidder tilstrækkelige naturmæssige kvaliteter. Her må man anerkende den indsats, der ydes fra jord- og skovejere og offentlige myndigheder med hensyn til at fremme mulighederne for friluftsliv og friluftslivsaktiviteter for børn og unge på en måde, der også sikrer den fortsatte bevarelse af naturværdierne.

Miljø- og Naturresurseudvalget er bekendt med tidligere samarbejde inden for friluftsliv i regi af Nordisk Ministerråd – blandt andet projekterne skovenes værdier for lokalsamfundene, projekterne om Sundhed, natur, miljø og udendørsaktiviteter (COPE) der er afrapporteret (på engelsk) i Tema Nord 2007:586 og projektet om "Miljø og sundhed for børn i nordiske børnehaver", der er afrapporteret på en række sprog; bl.a. Tema Nord 2008:711. I disse projekter er der blevet indsamlet og analyseret erfaringer med aktiviteter i naturen for børn og unge i de nordiske og baltiske lande.

Udvalget finder, at der kunne være god anledning til – blandt andet med udgangspunkt i dette allerede gennemførte arbejde – at revitalisere de indhøstede erfaringer og gennemføre en kampagne i de nordiske lande, hvor der udveksles erfaringer om konkrete nordiske friluftsbaserede lege og opgaver samt de tilhørende velfungerende pædagogiske metoder. En måde til videnformidling kunne være, at de nordiske venskabsbyer kunne opfordres til tage problemstilling om børn og unges friluftsvaner op i deres samarbejdsaktiviteter. Der burde desuden arrangeres udveksling mellem ledere og lærere i de nordiske lande med henblik på at fremme friluftslivet. Også de frivillige organisationer bør være centrale partnere for dette arbejde. I de fleste nordiske lande er de relevante friluftslivsorganisationer repræsenteret af paraplyorganisationer som Friluftsrådet, Friluftslivsförbundet etc. Også aspekter af sundhedsfremme og god ernæring samt opgør

Nordiska rådet

A 1476/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00242-12

med livsstilssygdomme er vigtige at adressere i alle de nordiske lande og selvstyrende områder.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og naturressursudskottet, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udveksle nordiske erfaringer for, hvorledes skov- og naturområder og eventuelle nye skove — ikke mindst de bynære arealer — kan sikres i den pågående byudvikling og drives med sigte på at kunne udgøre en ramme for gode, alsidige friluftaktiviteter for børn og unge

at åbne og udbygge nordiske og nordisk-baltiske mobilitetsordninger på uddannelsesområdet som muliggør udveksling mellem børn og unge i landene, samt deres ledere og lærere med det formål at styrke bredden og udviklingen af friluftaktiviteter

at åbne og gerne udvide støtteprogrammerne under Nordisk Børne- og Ungdomskomiteé, NORDBUK med henblik på at iværksætte initiativer og projekter, der udvikler og fremmer børn og unges øgede aktive friluftsliv

København, den 27. januar 2010

<i>Ann-Kristine Johansson (s), formand</i>	<i>Per Berthelsen (S)</i>
<i>Anita Brodén (fp)</i>	<i>Per Bisgaard (V)</i>
<i>Guðfríður Lilja Grétarsdóttir (VG)</i>	<i>Per Rune Henriksen (A)</i>
<i>Kristen Touborg (SF), næstformand</i>	<i>Petri Salo (saml)</i>
<i>Lars Wegedal (s)</i>	<i>Sonja Irene Sjøli (H)</i>
<i>Oskar Jarle Grimstad (FrP)</i>	<i>Raija-Liisa Eklöw (Lib)</i>

Nordiska rådet

A 1476/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturressursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00242-12

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1476/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00242-12

Medlemsförslag om en ökad satsning på friluftsvksamhet för barn och ungdomar

Samhällsutvecklingen präglas både globalt och i Norden av en alltjämt pågående urbanisering. Allt fler människor bor idag i storstäder. Trots att naturen upplevs som en viktig del av vår kultur, och som en rekreativ plats där många föredrar att spendera sin fritid, verkar vårt förhållande till naturen bli alltmer avlägset och vår naturkunskap mer begränsad.

För att utveckla ett gott förhållande till natur och miljö, är det viktigt att redan i ett tidigt skede av livet erbjudas möjligheten att reflektera kring natur- och miljöfrågor. Med egna, positiva naturupplevelser i bagaget, är det lättare att anamma ett miljömedvetet och hållbart levnadssätt.

Inte minst i samband med klimatfrågan är det viktigt att betona naturens och den biologiska mångfaldens betydelse. Detta samband och denna kunskap behöver stärkas.

Organiserad friluftsv- och naturverksamhet fungerar som ett stärkande komplement i barns och ungas naturfostran. Genom aktiviteter såsom mulleskola, scout- och 4H-verksamhet, lär man sig att trivas i och njuta av naturen samtidigt som man lär sig ta ansvar för och respektera den.

Friluftsvaktiviteter har även andra goda sidor. Scouter uppmuntras till exempel att verka för ett bättre samhälle och till att engagera sig och påverka. Ungdomarna stöds i sin individuella utveckling, lär sig fungera i grupp och blir en del av en större gemenskap, ofta med internationella dimensioner. Inom 4H-verksamheten poängteras principer såsom jämlikhet och respekt för omvärlden och olikheter. Friluftsvksamhet erbjuder barn och ungdomar sådana erfarenheter och färdigheter, de inte nödvändigtvis eljest skulle få tillgång till. Friluftsvliv och vistelse i naturen har också en positiv inverkan på hälsan.

Vi anser att det finns flera goda orsaker att satsa på friluftaktiviteter för barn och unga och önskar därför ge verksamheten synlighet även på nordisk nivå. Det är viktigt att barn och unga erbjuds sunda fritidsalternativ som ger möjlighet att vistas utomhus och som uppmuntrar till att nyfiket utforska den egna livsmiljön. Friluftsverksamhetens stora betydelse för folkhälsan kan inte nog betonas.

På basen av det ovanstående föreslår Anita Brodén att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att på nordisk nivå främja och synligt satsa på friluftsverksamhet och -aktiviteter för barn och unga, till exempel genom mobilitetsprogram som möjliggör växelverkan mellan klubbar och scoutkårer i Norden, nordiska barn- och ungdomsläger med tyngdpunkt på natur- och miljöfostran, fortbildning inom natur- och miljöfostran för lärare samt lärar- och ledarutbyten mellan länderna för informations- och erfarenhetsutbyte

Stockholm 22 september 2009

Anita Brodén (fp)

Nordiska rådet

A 1476/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00242-12

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1477/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00243-4

Miljö- och naturresursutskottets betänkande över

Medlemsförslag om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar

1. Udvalgets forslag

Miljö- och naturresursutskottet foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsförslag A 1477/miljö om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar

2. Baggrund

Lauri Oinonen har i september 2009 fremsat medlemsförslag A 1477/miljö om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar. Medlemsförslaget blev behandlet af Miljø- og Naturresurseudvalget den 27. januar 2010 i København.

Resumé af medlemsforlaget

Forslagsstilleren erindrer om, at ulve historisk set har udgjort en fare for mennesker og husdyr, men argumenterer herefter for, at den aktuelt største fare for moderne samfund er de sygdomsfremkaldende parasitter, såkaldte zoonoser, som ulve kan sprede til mennesker. I visse tilfælde sker spredningen gennem mellemværter i form af elge og rensdyr. De sygdomme, der nævnes, er rabies, cysticerkos, trikinos og echinokockos. Der henvises til en risikoanalyse fra 2001 udført af det finske fødevarer- og veterinærmedicinske institut, EELA. I rapporten foreslås visse afværgende foranstaltninger. Det anføres i medlemsforlaget, at problemet med ulvespredte sygdomme også er et stort problem i Norge og Sverige – navnlig på grund af ulvens store vandringsafstande. Medlemsforlaget konkluderes med at foreslå, at Nordiska rådet rekommenderar Sveriges, Norges och Finland regeringar vidtar åtgärder för att

- avsevärt minska det nuvarande antalet stora rovdjur, som exempelvis vargar, som sprider sjukdomar,
- helt förbjuda utspridning av slaktrester och kadaver i terrängen,

- ålägga jakthundar att avmaskas två gånger årligen samt
- aktivt och synligt informera invånarna bland annat om att det finns allvarliga och farliga sjukdomar som sprids av vargar.

Nordiska rådet

3. Tidligere sager om rovdyr i Nordisk Råd

Nordisk Råd har gennem de seneste år gentagne gange behandlet spørgsmålet om rovdyrforvaltningen i Finland, Norge og Sverige. Flere rekommandationer er gennem årene blevet fremsat til de tre landes regeringer med henblik på at styrke samarbejdet om forvaltningen af de store rovdyr – ulv, bjørn, los og jærv. Der er for flere af arternes vedkommende tale om fælles populationer, der bevæger sig på tværs af de nationale grænser.

Senest har Nordisk Råd besluttet at opretholde 2., 3. og 6. af følgende at-sætninger fra rekommandation 4/2008:

- etablere en fællesnordisk terminologi og metode for indberetning i forbindelse med de tre landes eksisterende forvaltningsplaner for store rovdyr
- på længere sigt udarbejde samordnede forvaltningsplaner på populationsniveau
- arbejde aktivt for at opnå de målsatte bevaringstilstande for de forskellige bestande og arter og opfyldelse af internationale forpligtelser
- myndighederne forstærker dialogen med berørte medborgere og interessegrupper
- rovdyrbestandene forvaltes med en størst mulig grad af forudsigelighed for nærings- og andre samfundsinteresser, særligt i grænseområderne
- styrke den fælles forskningsindsats med øget fokus på sociologiske discipliner (konfliktløsning, bibringing af accept osv.) og samarbejdet om at tiltrække større grad af EU-finansiering til rovdyrforskning.

Disse seks at-sætninger var resultatet af et samarbejde mellem Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget. Arbejdet var forberedt af en fælles arbejdsgruppe mellem de to udvalg. Der afventes nu svar fra regeringerne på de tilbageværende at-sætninger. 1., 4. og 5. at-sætning er færdigbehandlet af Nordisk Råd på baggrund af den meddelelse (svaret), som de tre landes regeringer afgav i juni 2009.

4. Sagens behandling

På baggrund af en henvendelse til det finske EELA (forskningsinstituttet for veterinærmedicin og fødevarer) modtog Miljø- og Naturresurseudvalget en kortfattet oversigt over myndighedernes vurdering af den aktuelle parasit-situation i Finland. Myndighederne finder at risikoen er ubetydelig.

5. Konklusion

Miljø- og Naturresurseudvalget besluttede herefter, at man – på baggrund af de allerede fremsatte rekommandationer – skulle tage informationen i medlemsforslaget til efterretning og ikke gå videre med sagen.

Miljö- och naturresursutskottet foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsförslag A 1477/miljö om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar

A 1477/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00243-4

København, 27. januar 2010

Ann-Kristine Johansson (s), formand
Anita Brodén (fp)
Guðfríður Lilja Grétarsdóttir (VG)
Kristen Touborg (SF), næstformand
Lars Wegedal (s)
Oskar Jarle Grimstad (FrP)

Per Berthelsen (s)
Per Bisgaard (V)
Per Rune Henriksen (A)
Petri Salo (saml)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Sonja Irene Sjøli (H)

Nordiska rådet

A 1477/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00243-4

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1477/miljö Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottetBilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00243-4

Medlemsförslag om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar

Det finns historiska dokument från hela Eurasien och Nordamerika om vargars attacker mot människor och husdjur. När krutvapen blev allmänna i slutet av 1800-talet ställdes vargflockarna inför en ny situation och lärde sig att undvika människor.

När krig eller politiska system påverkade lagstiftningen så att det blev svårare att få allmän vapenlicens och vapeninnehav blev ovanligare, ökade rovdjursstammen igen snabbt till sin tidigare storlek. Vargarna började åter använda vapenlösa människor som föda, speciellt barn och husdjur. Såväl inom Europeiska unionen som i Finland har man glömt historiska fakta och ett överdrivet beskydd av rovdjur har gått om människornas säkerhet. Forskning som grundar sig enbart på ekologi och glömmen historien leder lätt in på fel väg och till en ny varginvasion.

Det som i allmänhet diskuteras är vargars attacker mot människor eller husdjur, trots att problemen när antalet vargar ökar till en början är sekundära. Det uppstår ingen direkt fara av vargens rovtänder i sig, utan i form av olika sjukdomar som djuret sprider till människan, det vill säga zoonoser. Rabies, eller vattuskräck, sprids via bett och leder till döden om behandlingen inte inleds omedelbart efter smittan. Det vanliga är att människan får rabies av ett insjuknat husdjur.

En rabiessmittad varg är mycket problematisk, eftersom vargen rör sig på ett stort område. Den kan gå upp till 100 kilometer om dagen. Också Vilt- och fiskeriforskningsinstitutets satellitobservationer av vargar visar långa vandringar i Finland, och ibland går djuren över till riskområden i Ryssland. Vargar som bär och sprider sjukdomar är ett mycket stort problem också i Sverige och Norge.

Spridningen av vaccinbeten vid Finlands sydöstra gräns är onödig, eftersom en sjukdomsbärande varg hinner springa ända till Finlands västkust och sprida sjukdomen under hela vägen innan den dör. Det har inte förekommit uppgifter i offentligheten om hur mycket denna vaccineringsoperation kostar per år, men när problemet sprider sig till hela landet mångdubblas kostnaderna.

Vargen bär på många olika parasiter. Vargens beskyddare framhåller dess roll som skogens hälsopolis. Vargen bär dock också zoonoser, det vill säga sjukdomar som smittar till människan, och utgör således en betydande hälsorisk i Sverige, Norge och Finland.

Bland de värsta sjukdomarna kan nämnas cysticerkos, trikinos och speciellt echinokockos som man i många länder fruktar mer än rabies på grund av dess smygande förlopp. Det är oerhört svårt att stoppa en sjukdomsepidemi, eftersom dessa zoonoser inte tills vidare kan förebyggas hos vilda djur med några som helst vaccinbeten. Echinokockos kan inom en mycket nära framtid spridas till hela Finland och möjligen också till Sverige och Norge i och med den växande vargstammen och dess stora rörlighet.

Så kallad cystisk echinokockos, eller blåsmasksjuka, som också smittar till människan orsakas av bandmasken *Echinococcus granulosus*. Dess huvudvärd är varg eller något annat hunddjur och mellanvärdar är utöver människan också många djurarter. Det har krävts galghumor för att ge parasiten dess finska namn; den har döpts till 'älgechinokock' trots att älgen bara är ett av parasitens offer. Ett korrektare namn vore 'vargechinokock' efter dess huvudvärd. En farligare nära släkting till denna parasit, *Echinococcus multilocularis*, har döpts till 'sorkechinokock'. Inte heller sorken har ställts under EU:s specialbeskydd. *Multilocularis* har i praktiken lett till att man slutat plocka bär och svamp på stora områden i Europa, och parasiten väntas nu till Finland samt eventuellt också till Sverige och Norge i takt med den växande vargstammen.

Echinokockernas ägg är mycket små och lätta. När de kommer ut i luften från huvudvärdens avföring sprids de i miljön med vinden och förorenar växter och bär och även vatten. Äggen hålls livsdugliga i upp till ett år och förstörs inte exempelvis vid nedfrysning. Bara upphettning i över 90 grader förstör parasiten. Smittan sprids via mat eller inandning. Parasitens ägg sätter sig i offrets lungor eller lever och orsakar först parasitblåsor. I vissa fall övervinns den insjuknades egen motståndskraft sjukdomen, men symtomen kan också visa sig först många år senare. Det är tämligen svårt att diagnostisera sjukdomen på grund av de diffusa symtomen och tyvärr kan man ofta med säkerhet slå fast echinokocksmitta först vid obduktion.

Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel (EELA) gjorde 2001 en så kallad riskanalys av parasiten *Echinococcus granulosus* i Finland. Man hittade flera vargar som bar parasiten i östra Finland, men det nuvarande verkliga antalet av dessa kan man bara uppskatta. Renar och en älg observerades som mellanvärdar. Som förebyggande åtgärder föreslog EELA att slaktrester avlägsnas från terrängen och att jakthundar avmaskas två gånger årligen. Vargen är alltså verkligen farlig både fram till och baktill. EELA kunde i sin bedömning inte presentera några lämpliga metoder för att avvärja echinokockens huvudvärd. Denna analys gjordes för nästan tio år sedan. Sedan dess har vargstammen ökat avsevärt och spritt sig praktiskt taget till hela Finlands fastland, eventuellt också till norra Sverige och norra Norge. Det är uppenbart att risken att få echinokocksmitta har flerdubblats. Ingen har offentligt föreslagit någon konkret metod för att avhjälpa detta hälsoproblem.

I dagens läge har all energi riktats enbart på att skydda vargarna. Det

Nordiska rådet

A 1477/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00243-4

enda man säkert kan säga om framtiden är att det är de som rör sig i skogen som får betala dyrt, om vargstammen inte decimeras från sin nuvarande storlek.

Med hänvisning till de ovan framförda motiveringarna föreslår jag att

Nordiska rådet rekommenderar för Nordiska ministerrådet att Sveriges, Norges och Finland regeringar vidtar åtgärder för att

- avsevärt minska det nuvarande antalet stora rovdjur, som exempelvis vargar, som sprider sjukdomar,
- helt förbjuda utspridning av slaktrester och kadaver i terrängen,
- ålägga jakthundar att avmaskas två gånger årligen samt
- aktivt och synligt informera invånarna bland annat om att det finns allvarliga och farliga sjukdomar som sprids av vargar.

Helsingfors, den 17 september 2009

Lauri Oinonen (cent)

Nordiska rådet

A 1477/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00243-4

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1483/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00296-23

Miljö- och naturresursutskottets betänkande över

Medlemsförslag om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik

1. Utvalgets förslag

Miljö- och naturressursutvalget foreslår, at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

å utvikle en kunnskapsbase om hvilken effekt klimaendringene vil kunne ha på nordisk jord- og skogbruk samt hvilke tilpassningstiltak som kreves, inklusive hvilke potensialer nordiske jordbruk har som fødevareleverandører i en regional og global sammenheng

å avholde en konferanse i 2011 for å belyse de langsiktige utfordringer som jordbruket i Norden, Europa og globalt står overfor og bidra til ideutveksling om hvordan de med fordel kan adresseres

å gjennomføre en nordisk ekspertutredning om hvordan eksisterende støtteordninger i jordbruket kan utvikles med sikte på å fremme bærekraftig jordbruksproduksjon og grønn vekst

2. Bakgrunn

Den Socialdemokratiske Gruppe har i oktober 2009 fremsat medlemsfor-
slag A 1483/miljö om en nordisk jord- og skovbrugspolitik.

I forslaget anlægges et sammenfattende syn på jord- og skovbrugspolitik-
ken i en forståelsesramme, der aktualiseres af udfordringerne inden for
klimaforandringer og øget behov for vedvarende energi. I medlemsfor-
slaget gennemgås de mange aspekter, som jord- og skovbruget udgør i de
moderne globaliserede samfund, herunder balancen mellem fødevarepro-
duktion og produktion af bioenergi. Jord- og skovbrugets behov for egen
udvikling gennem nye og økologiske produktionsmetoder nævnes, samti-
dig med, at der efterlyses en mere omfattende beskrivelse af de klima-
positive effekter, som et tilpasset jord- og skovbrug kan have. Jord- og

skovbrugspolitikken har stor betydning for befolkningens friluftsliv, miljø og dyrevelfærd, ligesom den har indflydelse på beskæftigelsen og hele udviklingen af landdistrikterne i de nordiske lande samt for udviklingspotentialerne i udviklingslandene - ikke mindst for kvinders vedkommende. Endelig omtales behovet for en fælles nordisk målformulering i forbindelse med EU's justering af den fælles landbrugspolitik i 2013.

Medlemsforslaget afsluttes med at foreslå, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk ministerråd at:

- göra en gemensam nordisk forskningsinsats om vilka effekter klimatförändringen har på det nordiska jord- och skogsbruket och vilka anpassningsåtgärder som krävs
- och inom ramen för globaliseringssatsningen främja Norden som en kunskaps- och kompetensregion inom jord- och skogsbruksområdet.

Videre, att Nordisk Råd rekommanderar de nordiska landes regeringar at:

- formulera en nordisk sysselsättningspolitik för jord- och skogsbruket,
- göra en gemensam nordisk satsning på stöd till utvecklingsländerna så att dess kan säkra den egna livsmedelsproduktionen och särskilt stödja kvinnornas möjligheter att producera livsmedel och utveckla produktionsformerna

Udvalget behandlede forslaget på sit møde i januar 2010 og besluttede at afholde et miniseminar om problemstillingen i forbindelse med april mødet i Oslo. Efterfølgende er forslaget blevet behandlet på udvalgets sommermøde på Svalbard.

3. Utvalgets synspunkter

Miljø- og naturressursutvalget deler den vurdering som fremgår av medlemsforslaget, at nordisk jordbruk står overfor meget store utfordringer p.g.a. klimaendringene. Videre mener utvalget at nordisk jordbruk ikke kan betraktes isolert, men bør vurderes i relasjon til den globale utfordringen om å skaffe mat til den voksende befolkningen på jorden. Ifølge FNs prognoser skal det i 2050 skaffes mat til ca. 3 milliarder flere mennesker enn i dag, og det skal skje under hurtige endringer i klimatiske forhold og stadig knappere vannressurser. Forestående klimaendringer vil også kunne ha alvorlige konsekvenser for skogbruk i Norden.

Nordisk jordbruk har flere negative miljøeffekter som til eksempel utledning av kvelstoff i sjøer og hav, erosjon og press på biologisk mangfold. Utvalget konstaterer at det er et voksende press om å redusere disse negative miljøeffekter og sikre at den nordiske jord- og skogbruksproduksjon generelt blir mer bæredyktig. Det noteres en tendens til å legge større vekt på lokalprodusert mat og mat som er basert på de enkelte områders naturgitte kvaliteter og tradisjoner. Økende etterspørsel etter økologisk varer er også ved at ha betydelig innvirkning på jordbruksprodusentene.

Utvalget vurderer at jord- og skogbrukets rolle i miljø- og landsskapstjenester vil få stadig større betydning i fremtiden. Jord- og skogbruket er likeledes en viktig del av distriktspolitikken i de nordiske land. Jord- og skogbrukets bidrag til den samlede energiforsyning ventes også å vokse. Samlet sett, mener utvalget, vil jord- og skogsbrukssektorene i Norden kunne yte et betydelig bidrag til ambisjonen om grønn vekst i Norden.

I lys av de mange fellestrekk i utviklingen av jord- og skogbruk i Norden, vurderer utvalget at det er gode forutsetninger for å styrke og videreutvikle den nordiske jordbruks- og skogforskningen for å adressere de nevnte utfordringer. Utvalget anbefaler at den samlede innsats økes for å

Nordiska rådet

A 1483/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturressursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00296-23

skape mer synergi mellom de nasjonale tiltak. Det vil kunne medvirke til å fremme "grønn vekst" i de nordiske landene. Videre kan utvalget se muligheter og nytte i et samarbeid om å fremme nisjeproduksjoner og eksperimentere med GMO-frie soner. Det var ikke oppbakking i utvalget om å fremme et forslag om sysselsetningspolitikk i jordbruket.

Utvalget noterer at Nordisk ministerråd, som en del av globaliseringsinitiativet, har initiert en rekke forskningsprosjekter, som tar sikte på å belyse hvilke konsekvenser klimaendringene har på primærnæringene. Videre noteres med tilfredshet NordGens (Nordisk genressursenters) viktige rolle i arbeidet med å tilpasse jord- og skogsbruket til klimaendringene. Til slutt finner utvalget at Nordisk ministerråds program *Ny nordisk Mat* spiller en nyttig rolle i fornyelse av matvareproduksjonen.

Utvalget konstaterer at de nordiske landene har ulike forutsetninger og frihetsgrader i jordbrukspolitikken. Alle land er underlagt WTO-regler om handel med jordbruksvarer, men Danmark, Sverige og Finland er underlagt EUs jordbrukspolitik i tillegg. Innen for rammen av EU og EØS avtalene er alle land underlagt likende regelverk om matvaresikkerhet, og det finnes et velutviklet nordisk samarbeid om matvaretilsyn, dyrevelferd og kostveiledning.

Utvalget kan konstatere at det foreligger planer om revisjon av EUs felles jordbrukspolitik (CAP) fram mot 2013. Utvalget mener at nordisk samarbeid om den pågående revisjon av EUs felles fiskeripolitikk har vært gunstig. Utvalget tviler på at et tilsvarende samarbeid vil være mulig i forhold til revisjonen av EUs jordbrukspolitik. Utvalget mener dog at det kan være noen felles trekk i de nordiske lands landbruksforhold og synspunkter til CAP som er spesielle, sett i et samlet EU-perspektiv.

I utvalget var det stor enighet om at EUs støtteordninger bør utvikles i retning av å fremme natur- og miljøbeskyttelse og distriktsutvikling. Videre anså utvalget det ikke er hensiktsmessig på nåværende tidspunkt å ta opp spørsmålet om jordbrukets rolle i de nordiske lands u-landstøtte.

Et felles trekk for alle nordiske land er betydelige overføringer av offentlige midler til jordbrukssektoren. Utredninger om hvordan bruken av subsidier i jordbruket kan bli mer effektiv og bidra til bæredyktig jordbruk, bør være noe som de nordiske land ville kunne ha nytte av å samarbeide om.

4. Konklusjon

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utvikle en kunnskapsbase om hvilken effekt klimaendringene vil kunne ha på nordisk jord- og skogbruk samt hvilke tilpassingstiltak som kreves, inklusive hvilke potensialer nordiske jordbruk har som fødevarerleverandører i en regional og global sammenheng

å avholde en konferanse i 2011 for å belyse de langsiktige utfordringer som jordbruket i Norden, Europa og globalt står overfor og bidra til ideutveksling om hvordan de med fordel kan adresseres

å gjennomføre en nordisk ekspertutredning om hvordan eksisterende støtteordninger i jordbruket kan utvikles med sikte på å fremme bærekraftig jordbruksproduksjon og grønn vekst

Nordiska rådet

A 1483/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00296-23

Malmö den 22. september 2010

Anne-Mari Virolainen (saml)

Ann-Kristine Johansson (s), for-
mand

Anita Brodén (fp)

Hilde Magnusson Lydvo (A)

Jan Lindholm (mp)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Lars Wegedal (s)

Per Bisgaard (V)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Sonja Irene Sjøli (H)

Nordiska rådet

A 1483/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00296-23

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1483/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00296-23

Medlemsförslag om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik

Norden har unika naturtillgångar i form av skog och åkrar. I debatten fokuseras ofta på jordbruket som "klimatbov" och inte på jord- och skogsbrukets möjligheter. Det är därför viktigt att vi sätter fokus på målsättningarna med jord- och skogsbrukspolitiken för att ge näringarna incitament att minska sina utsläpp och ersätta produkter som baseras på fossil energi.

Under de globala klimatförhandlingarna måste jordbruket sättas högt på dagordningen. Kyotoavtalets finansiella mekanismer möjliggör endast att en bråkdel av jordbrukets potential att minska klimatförändringarna tas tillvara och är därför inte tillräckliga enligt FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO. Världens bönder måste snabbt byta till mera hållbara och produktiva jordbrukssystem för att klara av att möta behovet av mat för den växande världsbefolkningen och agera mot klimatförhandlingarna, framhåller organisationen. "Världen har inget annat alternativ än ett uthålligt jordbruk och en uthållig produktionsintensifiering hos grödorna för att möta det ökande mat- och foderbehovet, minska fattigdomen och samtidigt skydda våra naturresurser. Uthålligt lantbruk och integrerad produktion är en nödvändig del av den utvecklingen."

Det är av största vikt att vi anlägger ett globalt perspektiv och kopplar samman klimatfrågan med lösningen på världens energiproblem och frågan om hur livsmedelsresurserna ska räcka till alla på jorden. EU:s jordbrukspolitik är under omstöpning och år 2013 ska en ny, eller i varje fall förnyad, jordbrukspolitik träda i kraft. Vi behöver hitta en gemensam nordisk målformulering inför arbetet med den framtida politiken som baseras på överväganden till vad vi ska använda marken till och om vi ska satsa på produktion av livsmedel eller bioenergi/bränsle – eller både och. Frågeställningarna innehåller möjliga intressekonflikter och behöver därför tas upp till diskussion.

I Danmark har den första helhetsplanen för natur, miljö, och lantbruk "Grøn vækst" lanserats. Planen innehåller spännande tankar både om i dag och framtiden. Visionen för framtiden innehåller: miljö- och naturplan 2020, tillväxtorienterat lantbruk, regelförändringar och en tydlig inriktning på förnyelsebar energi och investeringar i natur/miljö och tillväxt samt en kraftfull forskningsatsning. "Grøn vækst" innehåller också en stor satsning på ekologisk produktion och inleds med en utredning om danskt lantbruks tillväxtpöjligheter och utmaningar under de kommande 15 åren.

I Sverige har drygt 400 000 arbetstillfällen anknjtnng till de gröna näringarna. Detta innebär att varje bonde och skogsbrukare ger arbete åt ytterligare drygt tre personer och den samhällsekonomiska betydelsen kommer att öka i omfattning. De arbeten som skapas finns oftast på landsbygden och i två av tre kommuner bidrar de gröna näringarna med var femte arbetsplats. Mångfalden på landsbygden kan ytterligare ökas genom diversifierat företagande i form av småskalig livsmedelsproduktion, turism, hästhållning, grön rehabilitering osv. Företagarna inom den gröna sektorn är oerhört beroende av politiska beslut och det är därför viktigt med goda och hållbara förutsättningar.

Jord- och skogsbrukspolitiken är nära sammankopplad med miljöpolitiken. De öppna landskapen bevaras genom livsmedelsproduktion och djurhållning och skapar förutsättningar för biologisk mångfald. Vi behöver ett konkurrenskraftigt nordiskt jordbruk som producerar livsmedel med mervärde genom hållbara produktionsmetoder, omsorg om djur och miljö, en stor ekologisk produktion som ger konsumenterna sund, säker och god mat samt en tydlig ursprungsmärkning. Våra odlingssystem måste vara långsiktiga, ekologiskt hållbara och i stånd att försörja en växande världsbefolkning. Våra odlingssystem måste också på sikt vara fossilfria.

I Norden ligger vi långt framme när de gäller livsmedelssäkerhet och vi bör också använda våra kunskaper på området till att påverka övriga länders produktionsformer så att de sker på ett hållbart och säkert sätt.

Klimatförändringarna påverkar jord- och skogsbruket både positivt och negativt. Till de positiva effekterna hör tidig sådd, nya grödor och en starkt ökad biobränsleproduktion. Till de negativa effekterna hör ökad risk för torka vilket leder till ökat behov av bevattning, ökat behov av gödsel som kan leda till ytterligare näringsläckage, fler och nya skadegörare och djursjukdomar samt större risk för skördeskador efter stormar, skyfall och torka. Det är viktigt att vi på nordiskt plan gemensamt ökar våra kunskaper inom detta område och att de olika politikområdena jordbruk och klimat närmare kopplas samman.

Nordiska rådet

A 1483/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00296-23

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Miljö- och naturresursutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att göra en gemensam nordisk forskningsinsats om vilka effekter klimatförändringen har på det nordiska jord- och skogsbruket och vilka anpassningsåtgärder som krävs

att inom ramen för globaliseringssatsningen främja Norden som en kunskaps- och kompetensregion inom jord- och skogsbruksområdet

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Miljö- och naturresursutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att formulera en nordisk sysselsättningspolitik för jord- och skogsbruket

att göra en gemensam nordisk satsning på stöd till utvecklingsländerna så att dess kan säkra den egna livsmedelsproduktionen och särskilt stödja kvinnornas möjligheter att producera livsmedel och utveckla produktionsformerna

Mariehamn, 29 september 2009

Sinikka Bohlin (s)

Ann-Kristin Johansson (s)

Helgi Hjörvar (A)

Niels Sindal (S)

Erkki Tuomioja (sd)

Göte Wahlström (s)

Nordiska rådet

A 1483/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00296-23

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1484/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
Bilaga:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00309-11

Presidiets betänkande över

Medlemsförslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att revidera personalreglementet så att personer som jobbat åtta år vid ett av sekretariaten efter en karensperiod på fem år kan återanställas vid samma sekretariat

att uppdelat tjänsterna vid sekretariaten i kärnfunktioner och stödfunktioner så att åtta-års regeln inte är absolut gällande för stödfunktionerna utan kan förlängas med ytterligare fyra år

att för specialistfunktioner vid de nordiska institutionerna i undantagsfall öppna för möjligheten att förlänga ett arbetskontrakt utöver åtta år

2. Bakgrund

Medlemsförslaget konstaterar att Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden tillämpar den så kallade åtta-års (fem+tre) regeln som anställningsperiod för personalen. Regeln är så till vida absolut, att man aldrig kan få en återanställning i samma sekretariat, men nog i ett annat. Motiven synes vara dels, att man vill garantera en cirkulation med jämn nyrekrytering från de nordiska länderna, dels att statligt anställda har rätt till åtta års tjänstledighet för arbete i något av sekretariaten.

I samband med att Presidiet godkände ett nytt personalreglemente 1997 fördes en diskussion om en uppluckring av åtta-års regeln, dels så att den skulle gälla endast de tjänster som kan betraktas som verksamhetens kärnfunktioner, dels så, att den som varit anställd vid något av sekretariaten i sammanlagt åtta år, kan anställas på nytt i samma sekretariat efter det att fem år förlöpt från det senaste anställningstillfället.

Nordiska ministerrådet kunde emellertid inte omfatta en uppluckring av åtta-års regeln. Presidiet beslöt att acceptera ministerrådets linjedragning, eftersom personalreglementenas villkor bör vara likalydande för sekretariatet. Detta med hänsyn till att sekretariatet är samlokaliserade.

Presidiet beslöt dock att vid nästa revision av personalreglementet igen pröva om principen om karensperiod för återanställning och en uppdelning i stödfunktioner, med möjlighet till lokala kontrakt för stödfunktionerna skall medtas.

Vidare argumenteras det i medlemsförslaget att åtta-års regeln har betydande fördelar. Nya idéer och ny energi tillförs sekretariatet och den erfarenhet man införskaffat kommer till nytta då man återgår till sin gamla tjänst eller påbörjar ett nytt arbete. Men den har också nackdelar. Den största är kanske att det "institutionella minne", som de anställda har försvinner från sekretariatet senast efter åtta år. En uppdelning av tjänsterna i kärnfunktioner och stödfunktioner, där åtta-års regeln inte skulle vara absolut gällande stödfunktionerna skulle garantera en kontinuitet och därmed också ett institutionellt minne.

Slutligen konstateras att det inte ligger i det nordiska samarbetets intresse, att t.ex. en ung person efter en åtta-års period på ett av sekretariatet aldrig kan återkomma till samma sekretariat, ens efter en karensperiod.

Som konklusion föreslår Mittengruppen att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

att revidera personalreglementet så att personer som jobbat åtta år vid ett av sekretariatet efter en karensperiod kan återanställas vid samma sekretariat, samt

att uppdelna tjänsterna vid sekretariatet i kärnfunktioner och stödfunktioner så att åtta-års regeln inte är absolut gällande stödfunktionerna

3. Presidiets synpunkter

Om kärn- och stödfunktioner

Presidiet noterar att förslaget om att uppdelna sekretariatet i kärn- och stödfunktioner har som målsättning att först och främst motverka den kontinuitetsbrist som finns i sekretariatet p.g.a. att samtliga är anställda på tidsbundna kontrakt. En uppdelning av sekretariatets olika funktioner i stöd- och kärnfunktioner i syfte att kunna förlänga anställningsperioden för stödfunktionerna utöver de idag maximalt åtta åren skulle delvis råda bot på detta problem. Processen att identifiera stödfunktioner i förhållande till kärnfunktioner är nödvändigtvis inte entydig, men enligt Presidiet är typiska exempel på stödfunktioner: IT, vaktmästeri, dokumentation, löneadministration och receptionen.

Vidare menar Presidiet att det för stödfunktionerna inte är ändamålsenligt att övergå till s.k. lokalanställningar som t.ex. de nordiska ambassaderna ofta använder sig av. Enligt Presidiet är det bästa alternativet är att kontraktstypen är den samma, skillnaden är bara att det för arbetsgivaren öppnas för möjligheten att kunna förlänga kontraktet utöver de maximalt åtta åren med maximalt fyra år.

Idag är det ca. 130 anställda i Nordiska rådets, Nordiska ministerrådets och Nordiska kulturfondens sekretariat. En försiktig uppskattning är att ca. 15 av dessa tjänster är sådana som skulle kunna uppfattas som stödfunktioner. För majoriteten av tjänsterna i sekretariatet, dvs. kärnfunkt-

Nordiska rådet

A 1484/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
Bilaga:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00309-11

ionerna, önskar Presidiet inga förändringar i förhållande till regler för kontraktsförlängningar och maximal anställningstid.

Slutligen menar Presidiet att vad angår specialistfunktioner, speciellt i de nordiska institutionerna, bör det öppnas för möjligheten att förlänga ett arbetskontrakt utöver de åtta åren också för kärnfunktioner. Dessa fall skall betraktas som undantag, men reglerna bör tillåta det.

Om karenperiod

Presidiet konstaterar att personalreglementet är utformat så att den maximala tiden för anställning i sekretariatet är åtta år (5+3). Nordiska rådets, Nordiska ministerrådets och Nordiska kulturfondens är självständiga juridiska personer till trots för samlokaliseringen i Köpenhamn.

Vidare konstaterar Presidiet att principen om en maximal anställningstid bygger på att man från ländernas sida önskar en rotation av personalen. Konsekvensen blir att återkommande kontinuitetsproblem skapas. Dock menar Presidiet att et införande av en karenperiod inte ställer frågetecknen vid principen om en rotation av personalen. En karenperiod är mera ett uttryck för att en person som i åtta år arbetat i ett sekretariat inte skall försättas i livslångt yrkesförbud från det officiella nordiska samarbetet. Idén bakom karenperioden är att en person som arbetat åtta år i ett sekretariat, efter att i viss tid under vilken nya kompetenser och erfarenhet inhämtats skall kunna återkomma till sekretariatet, underförstått till en annan befattning och i öppen konkurrens som vid normala anställningar.

Vad angår längden av själva karenperioden skall den vara fem år.

4. Konklusion

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att revidera personalreglementet så att personer som jobbat åtta år vid ett av sekretariaten efter en karenperiod på fem år kan återanställas vid samma sekretariat

att uppdelat tjänsterna vid sekretariaten i kärnfunktioner och stödfunktioner så att åtta-års regeln inte är absolut gällande för stödfunktionerna utan kan förlängas med ytterligare fyra år

att för specialistfunktioner vid de nordiska institutionerna i undantagsfall öppna för möjligheten att förlänga ett arbetskontrakt utöver åtta år

Malmö den 22 september 2010

Bendiks H. Arnesen (A)

Christina Gestrin (sv)

Erkki Tuomioja (sd)

Helgi Hjörvar (A), formand

Henrik Dam Kristensen (S)

Kent Olsson (m)

Line Barfod (EL)

Marion Pedersen (V)

Per-Kristian Foss (H)

Sinikka Bohlin (s)

Nordiska rådet

A 1484/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
Bilaga:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00309-11

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1484/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
Bilaga:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00309-11

Medlemsförslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat

Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden tillämpar den så kallade åtta-års (fem+tre) regeln vid anställandet av personal. Regeln är så till vida absolut, att man aldrig kan få en återanställning i samma sekretariat, men nog i ett annat. Motiven synes vara dels, att man vill garantera en cirkulation med jämn nyrekrytering från de nordiska länderna, dels att anställda vid nationella ministerier har rätt till åtta års tjänstledighet för arbete i något av sekretariaten.

Vid Presidiets behandling av förslaget till nytt personalreglemente argumenterade rådsdirektör Jan-Erik Enestam för en uppluckring av åtta-års regeln, dels så att den skulle gälla endast de tjänster som kan betraktas som verksamhetens kärnfunktioner, dels så, att den som varit anställd vid något av sekretariaten i sammanlagt åtta år, kan anställas på nytt i samma sekretariat efter det att fem år förlöpt från det senaste anställningstillfället.

Ministerrådet kunde emellertid inte omfatta en uppluckring av åtta-års regeln. Presidiet beslöt att acceptera ministerrådets linjedragning, eftersom personalreglementenas villkor bör vara likalydande.

Presidiet beslöt dock uppmana ministerrådet att vid nästa revision av personalreglementet pröva om en karenperiod för återanställning skall medtas. Vidare beslöt Presidiet uppmana ministerrådet att pröva om funktionerna i sekretariaten kan uppdelas i stödfunktioner, med möjlighet till lokala kontrakt för stödfunktionerna.

Åtta-års regeln har betydande fördelar. Nya idéer och ny energi tillförs sekretariaten och den erfarenhet man införskaffat kommer till nytta då man återgår till sin gamla tjänst eller påbörjar ett nytt arbete. Men den har också nackdelar. Den främsta är kanske att det "institutionella minne", som de anställda har försvinner från sekretariaten senast efter

åtta år. En uppdelning av tjänsterna i kärnfunktioner och stödfunktioner, där åtta-års regeln inte skulle vara absolut gällande stödfunktionerna skulle garantera en kontinuitet och därmed också ett institutionellt minne.

Det kan heller knappast ligga i det nordiska samarbetets intresse, att en ung person efter en åtta-års period på ett av sekretariaten aldrig kan återkomma till samma sekretariat, ens efter en karensperiod.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att revidera personalreglementet så att personer som jobbat åtta år vid ett av sekretariaten efter en karensperiod kan återanställas vid samma sekretariat

att uppdelna tjänsterna vid sekretariaten i kärnfunktioner och stödfunktioner så att åtta-års regeln inte är absolut gällande stödfunktionerna

Köpenhamn, Helsingfors, Stockholm och Oslo den 18 november 2009

Bente Dahl (RV)

Christina Gestrin (sv)

Dagfinn Høybråten (KrF)

Johan Linander (c)

Marion Pedersen (V)

Nordiska rådet

A 1484/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
Bilaga:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00309-11

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1486/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00261-6

Udvalgsforslag om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger

1. Udvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indføre national lovgivning, der forhindrer banker og pengeinstitutter i at opkræve gebyrer i forbindelse med private pengeoverførelser mellem de nordiske lande

2. Baggrund

På udvalgsrådet den 30. september 2009 besluttede Medborger- og Forbrugerudvalget at tage initiativ til at undersøge, hvor store gebyrer man må betale ved grænseoverskridende betalinger mellem de nordiske lande.

Sekretariatet i Nordisk Råd fik derfor til opgave at sende 100 DKK mellem bankerne fra hvert nordisk land til de andre nordiske lande, for derefter at se, hvor mange penge, der er brugt til gebyrer for henholdsvis modtagelse og forsendelse. Overførslen skete med standardforsendelse og blev gennemført i dagene 12. - 15. oktober 2009. Følgende banker blev brugt i overførslerne: Danske Bank (Danmark), Postbanken (Norge), Handelsbanken (Sverige), Nordea (Finland) og Føroya Banki (Færøerne).

Resultatet, som ses af nedenstående tabel, var, at der var stor forskel på, hvor store gebyrer, der krævedes for at sende og for at modtage.

Gebyrer for at sende penge i Norden

		TIL				
		Danmark	Færøerne	Finland	Norge	Sverige
FRA	Danmark	-----	20	20	20	20
	Færøerne	0	-----	50	-----	50
	Finland	50	50	-----	50	50
	Norge	30	30	60	-----	60
	Sverige	0	29	0	0	-----

A 1486/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00261-6

Gebyrer for at modtage penge i Norden

		TIL				
		Danmark	Færøerne	Finland	Norge	Sverige
FRA	Danmark	-----	10	10	50	0
	Færøerne	0	-----	0	-----	0
	Finland	0	50	-----	50	0
	Norge	30	50	0	-----	0
	Sverige	20	0	0	15	-----

Det var dyrest at sende fra Finland til Norge eller Færøerne. Det kostede både 50 DKK at sende og 50 DKK at modtage. Overfører man den anden vej fra Norge til Finland kostede det hele 60 DKK at sende, men ingenting for at modtage. Fra Danmark til Finland skal man derimod kun bruge 20 DKK for at sende, og blot 10 DKK for at modtage.

Det var billigst at være modtager i Sverige. Den svenske modtager i undersøgelsen betalte således ingen gebyrer for at modtage penge fra nogen af de andre nordiske lande. Det kostede heller ikke noget at sende penge fra Sverige til det øvrige Norden, bortset fra til Færøerne, hvor der var et gebyr på 29 DKK for at sende.

Summa summarum var, at Norge og Finland havde de højeste gebyrer for at sende penge. Norge har sammen med Færøerne også de dyreste modtagegebyrer. Omvendt var det billigst at sende penge fra Sverige og Danmark, mens finnerne og svenskerne er de billigste modtagelande, når man sender penge over grænserne i de nordiske lande.

Der findes EU-regler, der omhandler overførsler mellem EU-lande, forordning 2560 samt direktiv 2007/64. Forordningen regulerer imidlertid udelukkende overførsler i EURO mellem EU-lande og omhandler ikke grænseoverskridende betalinger i anden valuta mellem ikke-eurolande.

Direktivet handler ikke om gebyrer, men fastsætter eksempelvis rentedage og maksimum antal dage for overførsler. EØS-landene har ikke tilsluttet sig direktivet og det gælder således ikke mellem EU-lande (Danmark, Sverige og Finland) og EØS-lande (Norge, Island).

Gebyrer for grænseoverskridende betalinger i national valuta mellem de nordiske lande, er således et ureguleret og ukoordineret område.

3. Høring

Medborger- og Forbrugerudvalget bragte sagen frem på Nordisk Råds Session 2009. Udvalgsmedlem, Henrik Dam Kristensen (S), stillede spørgsmål til samarbejdsminister, Bertel Haarder, og ministeren lovede at tage sagen op med de øvrige samarbejdsministre. Endvidere ville samar-

bejdsminister Bertel Haarder følge sagen i det uformelle forbrugerforum og eventuelt med Ole Norrback, formand for ministerrådets Grænsehindringsforum.

4. Udvalgets synspunkter

Medborger- og Forbrugerudvalget finder det urimeligt, at bankerne opkræver administrative gebyrer for overførsel af penge mellem de nordiske lande. Bankgebyrerne hæmmer mobiliteten og straffer personer, der bor og arbejder i forskellige lande. Gebyrerne kan ikke forklares eller forsvares ved tilsvarende udgifter eftersom det er kunderne selv, der foretager overførslerne via egne computere. Det er til og med uforståeligt for forbrugerne, at gebyrerne er så forskellige, som undersøgelsen påviser. Medborger- og Forbrugerudvalget betragter det derfor som en åbenlys grænsehindring, der skal fjernes.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indføre national lovgivning, der forhindrer banker og pengeinstitutter i at opkræve gebyrer i forbindelse med private pengeoverførelser mellem de nordiske lande

København den 27. januar 2010

Anna Ljunggren (A)
Hanne Agersnap (SF)
Hans Wallmark (m)
Henrik Brodersen (DF)
Henrik Dam Kristensen (S)
Jacob Söderman (sd)
Jukka Mäkelä (saml)
Maria Stenberg (s)

Marianne Berg (v)
Martin Kolberg (A), næstformand
Michael Tetzschner (H)
Per Arne Olsen (FrP)
Stefan Tornberg (c)
Ulla Karvo (saml)
Ville Niinistö (gröna), formand

Nordisk Råd

A 1486/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00261-6

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1487/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00047-1

Udvalgsforslag om etablering af en nordisk kulturfestival

1. Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at der gennemføres en årlig nordisk kulturfestival i forbindelse med afholdelsen af Nordisk Råds session

at kulturfestivalen optages i Nordisk Ministerråds budget og indgår som en selvstændig og tilbagevendende aktivitet med tilhørende budgetpost

at festivalen indgår som et satsningsområde i Nordisk Ministerråds kommende strategi og handlingsplan på kulturområdet gældende fra 2010

at der oprettes et koordinationssekretariat, som kan varetage organiseringen og gennemførelsen af festivalen

2. Baggrund

Det seneste år har en arbejdsgruppe under Nordisk Ministerråd arbejdet med det formål at styrke synligheden af Nordisk Råds kulturpriser.

Kulturen er en af hjørnestenene i det nordiske samarbejde og arbejdsgruppen besluttede at arbejde for afholdelsen af en Nordisk Kulturfestival i forbindelse med Nordisk Råds session i Stockholm 2009. Formålet var at øge synlighed og medieinteresse for Nordisk Råds Kulturpriser, nordiske kulturprodukter, det nordiske samarbejde og Nordisk Råds session.

Der findes en lang række festivaler i Norden med fokus på litteratur, klassisk musik, teater, rock eller periodebestemte festivaler, som eksempelvis danske *Golden Days*-festivalen. Der er lavet en del research for at se, om der findes en Nordisk Kulturfestival, men det er ikke lykkedes at finde en sådan. Med støtte fra blandt andet Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond lykkedes det at etablere Nordiske Kulturdage fra 23 – 28. oktober 2009 på Kulturhuset, Sergelstorg, i samarbejde med foreningen Norden.

En Nordisk Kulturfestival, der følger sessionen hvert år, vil være med til at øge interessen for nordisk kultur og det nordiske samarbejde. I 2012 afholdes sessionen i Oslo, 2013 i Helsingfors, og 2014 igen i Stockholm.

Ser man på, hvor stor en succes eksempelvis festivalen *Golden Days* er blevet siden sin start i 1993, så er chancerne for, at en Nordisk Kulturfestival, der følger sessionen, og dermed kun kommer til de store Nordiske hovedstæder hver 5. år, vil kunne få et stort publikum og dermed også blive en festival, der med til at øge fokus på det nordiske samarbejde. Ligeledes er det oplagt, at det kan øge interessen for at opleve og aftage nordiske kulturproduktioner.

Ydermere bør der skabes interesse fra statslige og hovedstædernes kulturinstitutioner, således at de også afsætter ressourcer til at deltage i festivalen. På denne måde kan en ekstern finansiering fra Nordisk Ministerråd begrænse sig til en delvis finansieringskilde. Desuden er det en mulighed, at der kan skabes interesse for en Nordisk Kulturfestival blandt større nordiske firmaer.

Formålet med festivalen er:

- at præsentere nordisk kunst og kultur og samtidig styrke de eksisterende faglige netværk mellem de nordiske kunstmiljøer
- at styrke synligheden af Nordisk Råds priser
- at styrke forståelsen for at de nære markeder i Norden kan udvikles til at skabe flere opgaver og jobs for de enkelte kunstnere
- at synliggøre Nordisk kunst og kultur i de nordiske hovedstæder og på den internationale kunstfaglige scene, samt at øge udvekslingen af kunstnere de nordiske lande imellem
- at øge salget af kulturprodukter de nordiske lande imellem

3. Udvalgets synspunkter

Kultur- og Uddannelsesudvalget mener, at det i de kommende år vil være relevant og formålstjenligt at styrke udviklingen af Nordisk Kulturfestival. Flere aktører har allerede afholdt møder mellem Kulturministeriet i Reykjavik og Nordens Hus i Reykjavik med henblik på, at der gennemføres en kulturfestival i 2010. Der er således nedsat en arbejdsgruppe der kan sikre realiseringen af en nordisk kulturfestival i Reykjavik i 2010. Nordens Hus i Reykjavik har afholdt informationsmøder med de statslige kulturinstitutioner samt Reykjaviks bys kulturinstitutioner. På mødet deltog ligeledes Kulturministeriet og Reykjaviks kulturforvaltning som observatører.

Det er tanken at forsøge at inddrage kulturinstitutionerne i projektet så tidligt som muligt, for at de kan integrere festivalen som en del af deres ordinære drift ved at fokusere på nordiske produktioner under og omkring sessionen.

Der arbejdes tillige med at realisere en Nordisk Kulturfestival under sessionen i København 2011, hvor der også vil blive arbejdet på, at de danske statsinstitutioner vil være aktive partnere i projektet. Eksempelvis er Danmarks Radio orienteret og positiv overfor projektet. Det samme er det Kongelige Bibliotek. Målsætningen er at inddrage statsinstitutioner som Det Kongelige Teater, Statens Museum for Kunst m.fl. i planlægningen for at få dem til at sætte nordisk kultur på deres repertoire. Derfor er det vigtigt at disse institutioner orienteres om ideen så tidligt som muligt i fasen. Desuden er det hensigtsmæssigt, at den pågældende hovedstads kommune og forvaltning er aktive i projektet. Der må tillige tages kontakt til de Nordiske hovedstæder, der har et kulturelt samarbejde og hvor der ligeledes afholdes årlige nordiske møder og diskuteres mulige samarbejdsprojekter på tværs af Norden. Der er således kontakt med en række aktører

Nordisk Råd

A 1487/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00047-1

og samarbejdsfora, der søges involveret i det fremtidige samarbejde. Nordisk Ministerråd opfordres derfor til at bakke op om, at en Nordisk Festival gennemføres, som en årligt tilbagevendende festival, der følger sessionen.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at der gennemføres en årlig nordisk kulturfestival i forbindelse med afholdelsen af Nordisk Råds Session

at kulturfestivalen optages i Nordisk Ministerråds budget og indgår som en selvstændig og tilbagevendende aktivitet med tilhørende budgetpost

at festivalen indgår som et satsningsområde i Nordisk Ministerråds kommende strategi og handlingsplan på kulturområdet gældende fra 2010

at der oprettes et koordinationssekretariat, som kan varetage organiseringen og gennemførelsen af festivalen

København den 27. januar 2010

<i>Ásmundur Einar Daðason (VG)</i>	<i>Mats Johansson (m)</i>
<i>Bente Dahl (RV), næstformand</i>	<i>Mogens Jensen (S), formand</i>
<i>Fredrik Karlström (ObS)</i>	<i>Monica Green (s)</i>
<i>Gunilla Tjernberg (kd)</i>	<i>Olemic Thommessen (H)</i>
<i>Gunn Olsen (A)</i>	<i>Paavo Arhinmäki (vänst)</i>
<i>Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)</i>	<i>Troels Christensen (V)</i>
<i>Risto Autio (cent)</i>	
<i>Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)</i>	

Nordisk Råd

A 1487/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00047-1

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1491/presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00089-6

Presidiets betänkande över

Medlemsförslag om öppna arkiv

1. Udvalgets forslag

Presidiet foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslag A 1491/presidiet om åbne arkiver

2. Baggrund

Medlemsforslaget argumenterer for, at arkiver angående DDR's og Stasi's virksomhed bør gøres tilgængelige for alle. Forslagsstillerne foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

at lade de eksisterende arkiver blive åbnet for forskere, forfattere og journalister i deres arbejde for at granske hvordan DDR-staten tidligere var virksom også med hjælp af blandt andet informatører i de nordiske lande

Samt at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at fremlægge et forslag om et fælles nordisk forskningsprojekt om, hvordan sikkerhedstjenester fra de tidligere kommunistiske lande i Øst- og Centraleuropa agerede i Norden i 1960erne, 70erne- og 80erne

Den kolde krig, der sluttede for cirka 20 år siden, er i disse år fokus for mange forskere og journalisters opmærksomhed. Der er de senere år udkommet en række bøger på baggrund af forskning, også i forholdet mellem DDR og de nordiske lande. Her er især eksempler fra Danmark, men der har været tilsvarende undersøgelser i de andre nordiske lande.

I sommeren 2005 udgav Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) koldkrigsudredningen "Danmark under Den Kolde Krig". PET-kommissionen blev nedsat ved lov nr. 359 tilbage i 1999, men først 24.

juni 2009 afgav Kommissionen en om resultatet af undersøgelsen på i alt 16 bind af den danske efterretningstjenestes virke. Forskere som Thomas Wegener Friis, Ph.d., adjunkt ved Syddansk Universitet, har i flere værker behandlet DDR og Norden, DDR's militærspionage mod Danmark og mere generelt DDR's forhold til Danmark. Også andre forskere har skrevet om denne periode.

Nordiska rådet

A 1491/presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00089-6

Birgitta Almgren, Professor Dr., Centrum för Östersjöforskning Södertörns högskola, har udgivet bl.a. bogen "Inte bara Stasi – Relationer Sverige-DDR 1949-1990". Tidligere har hun udgivet hovedværket "Drømmen om Norden. Nazistisk infiltration i Sverige 1933-1945". Det er netop hendes forskning, og herunder hendes begrænsninger i arkiv adgang, der danner baggrund for medlemsforslaget.

I spørgsmålet om, hvordan DDR-staten tidligere var virksom også med hjælp af blandt andet informatører i de nordiske lande, er der i øvrigt en udfordring. Det er en hårfin balance at skelne i gråzonen mellem mere løse og uformelle kontakter, og så faste agenter for sikkerhedstjenester fra de tidligere kommunistiske lande i Øst- og Centraleuropa. Det viser en aktuel dansk retssag.

Byretten i Svendborg kom med en første tilkendegivelse den 7. maj 2010 i en sag mellem journalist Jørgen Dragsdahl og professor, dr. phil. Bent Jensen, der samtidig er leder af Center for Koldkrigsforskning. Retten i Svendborg tog stilling til, om Bent Jensen kunne føre sandhedsbevis for, at Jørgen Dragsdahl af den danske efterretningstjeneste PET blev karakteriseret som KGB agent. Det mente retten ikke, at der var bevis for.

Dommeren i Svendborg har tilkendegivet, at historieprofessor Bent Jensen krænkede Jørgen Dragsdahls ære ved at kalde ham KGB-agent. Byretten tilkendegav, at Bent Jensen vil blive idømt 20 dagbøder á 2000 kroner samt en godtgørelse til Dragsdahl på 200.000 DKK. Den endelige dom vil blive afsagt den 2. juli 2010, og efterfølgende forventes Bent Jensen at anke sagen til Landsretten. Det sidste juridiske ord er ikke sagt i denne sag. Sagen understreger imidlertid den svære balance i at skelne mellem mere uformelle og løse kontakter, og så faste, etablerede agenter for sikkerhedstjenester fra de tidligere kommunistiske lande. Der er fortsat meget at forske i.

3. Høring

Medlemsforslaget blev behandlet på præsidiemødet den 14. april 2010 i Oslo. Kent Olsson informerede om at medlemmer af den svenske delegation havde indgivet dette medlemsforslag om åbne arkiver. Ingen af forslagsstillerne er dog medlemmer af Præsidiets, så derfor var han blevet opfordret til at redegøre for forslaget. Kent Olsson pointerede dog, at han ikke selv er en af underskriverne af medlemsforslaget.

I den efterfølgende diskussion i Præsidiets konstateredes, at forslaget er interessant og vigtigt. Det er centralt, at arkiver og information i statslige arkiver er tilgængelige for alle og det gælder i og for sig ikke kun om Stasi's och DDR's virksomhed. Dog blev det konstateret, at det ikke er et spørgsmål for Nordisk Råd. Det bør være de nationale regeringer og parlamenter som tager beslutninger i denne type spørgsmål. Præsidiets medlemmer opfordrede derfor til at sagen rejses nationalt i de respektive parlamenter.

Hvad angår forslaget om et fælles nordisk forskningsprojekt om, hvordan sikkerhedstjenester fra de tidligere kommunistiske lande i Øst- og Centraleuropa agerede i Norden i 1960erne, 70erne-, og 80erne, blev det konstateret, at der findes en nordisk dimension i forslaget om et nordisk koldkrigsforskningsprojekt, men at det dog umiddelbart ville blive

prioriteret mindre højt end aktuelle topforsknings temaer som f.eks. energi og velfærd.

4. Udvalgets synspunkter

Som det fremgår af referat fra præsidiemødet den 14. april 2010, så mente medlemmerne ved den første og mere uformelle behandling af spørgsmålet, at det er vigtigt og interessant at forske i den kolde krig, herunder forbindelserne mellem de nordiske lande og sikkerhedstjenester fra de tidligere kommunistiske lande i Øst- og Centraleuropa. Det var dog samtidig opfattelsen, at dette er et nationalt og ikke et fællesnordisk spørgsmål. Der var også enighed om, at der var en nordisk dimension i forslaget om et nordisk koldkrigsforskningsprojekt, men at det dog umiddelbart ville blive prioriteret mindre højt end aktuelle topforsknings temaer. Sekretariatet i Nordisk Råd kan dog helt uformelt informere NordForsk om drøftelserne om et koldkrigsforskningsprojekt uden at det rent formelt bliver en rekommandation.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslag A 1491/presidiet om åbne arkiver

Reykjavik den 29. juni 2010

Bendiks H. Arnesen (A)
Bjarni Benediktsson (Sj.)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Erkki Tuomioja (sd)
Helgi Hjörvar (A), president
Johan Linander (c)

Kent Olsson (m)
Line Barfod (EL)
Marion Pedersen (V)
Niels Sindal (S)
Per-Kristian Foss (H)
Sinikka Bohlin (s)

Nordiska rådet

A 1491/presidiet

Bilaga/or:
 - Medlemsforslag

J.nr. 10-00089-6

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1491/presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00089-6

Medlemsförslag om öppna arkiv

En debatt har gått i vågor om informatörer som arbetat i de nordiska länderna för främmande säkerhetstjänster från de forna kommunistiska staterna i Öst- och Centraleuropa. Bäst är kunskapen om DDR och de östtyska medhjälparna då ett omfattningsrikt kartoteksarkiv hamnade i väst efter Berlinmurens fall. Seriös forskning har bedrivits på de många uppgifter som finns där.

I Finland har några personer till och med självmant gått ut och berättat om sin tid som Stasi-informatörer. Förra presidenten Mauno Koivisto har deltagit i debatten och resonerat kring hemligstämplandet av uppgifterna och det eventuella värdet av att häva dessa begränsningar i dag.

I Sverige bedrivs ett forskningsprojekt under professor Birgitta Almgrens ledning där diktaturens mekanismer undersöks. Hon har under 2009 kommit ut med en genomarbetad bok om Stasi i Sverige som visar på kontaktvägar och hur människor inom en mängd samhällssektorer låtit sig påverkas. Inte minst skolan och kulturen användes som DDR-statens spjutspetsar.

För andra gången har hon fått avslag på att få tillgång till den svenska säkerhetstjänstens Säpos uppgifter. Nu arbetas på ett överklagande. I en artikel har hon noterat: "Kammarrättens dom är märklig med tanke på att andra länder, som exempelvis Tyskland, öppnat arkiven för forskare. Andra länder vill göra upp med sin historia. Efter Hitlerdiktaturen dröjde det åtskilliga decennier innan vi i Sverige var beredda att inse att nazismen inte var enbart ett tyskt problem. I dag värjer sig många för det faktum att Stasi inte bara handlar om DDR. För att blottlägga totalitära idéer och strukturer behövs skriftlig dokumentation och kunskap."

DDR-statens påverkan och infiltration är något gemensamt för Norden. Det handlar om vår nutidshistoria. Av flera skäl är det också viktigt att

forskarna i de olika länderna har tillgång både till egna arkiv som dem i grannländerna.

I grunden finns det åtminstone fyra goda skäl till öppenhet:

- 1) Det handlar om att nu levande som pekats ut skall kunna tillbaka-visa lögner
- 2) Det skapar en möjlighet att sätta saker i sitt rätta sammanhang ifall man som informatör kan förklara att det fanns påtryckningar, ideologisk förvillelse eller annat bakom agerandet
- 3) Det gör det möjligt att söka försoning med offer vars karriärer kan ha krossats eller som hamnat i fängelse
- 4) Ytterst och viktigast handlar det om att sanningen alltid har företräde framför lögnen

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Hans Wallmark (m), Jessica Polfjärd (m), Mats Johansson (m), Stefan Tornberg (c), Anita Brodén (fp), Gunilla Tjernberg (kd) att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att låta de arkiv som finns öppnas för forskare, författare och journalister i deras arbete att granska hur DDR-staten tidigare verkat med hjälp av bland annat informatörer i de nordiska länderna

samt att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ta fram ett förslag om ett gemensamt nordiskt forskningsprojekt om hur säkerhetstjänster från de forna kommunistiska länderna i Öst- och Centraleuropa agerat i Norden under 1960-, 70-, och 80-talet

Stockholm den 10 mars 2010

Anita Brodén (fp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Hans Wallmark (m)

Jessica Polfjärd (m)
Mats Johansson (m)
Stefan Tornberg (c)

Nordiska rådet

A 1491/presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00089-6

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådetet

A 1492/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00066-5

Miljö- och naturresursutskottets betänkande över

Medlemsförslag om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden

1. Udvalgets forslag

Miljö- och naturresursutskottet foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsförslag om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden

2. Baggrund

Lauri Oinonen har i februar 2010 fremlagt medlemsforslag A 1492/miljö om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden. Medlemsforslaget blev behandlet av Miljö- og Naturresurseudvalget den 14. april 2010 i Oslo.

Resumé af medlemsforslaget

Medlemsforslaget indledes med at berette om, at der i Finland, systematisk, på initiativ af, eller med godkendelse af myndighederne, i midten af 1990erne blev udsat individer af bjørn, ulv og los i visse områder. De berørte grundejere var indforståede, men almenheden i udsætningsområderne blev ikke informeret eller inddraget i beslutningerne. Forslagsstilleren finder dette kritisabelt, blandt andet fordi de udsatte rovdyr kan vandre over store afstande og derfor få betydning udenfor de arealer, hvor de konkret er udsat.

Rovdyrene vandrer også over landegrænser. Det omtales, at den svenske rovdyrpolitik – for at holde ulvestammen genetisk sund – kan indebære, at der årligt i Mellemsverige skal udsættes en-to ulve fra Finland eller Rusland.

Herefter opremses de officielle bestandsstørrelse for ulve i en række europæiske lande. Det konstateres, at ulven som art ikke er ved at uddø.

Det anføres, at de finske indbyggere ved udsætningen af rovdyr er blevet udsat for en fare, der strider mod grundlovens bestemmelser om retten til liv, personlig frihed og integritet. Medlemsforslaget afsluttes med at foreslå, at Nordiska rådet rekommanderer Nordiska ministerrådet "att vidta åtgärder för att man i Norden ska återgå till situationen för början av 1990-talet, då människorna kunde åtnjuta sin grundlagsenliga trygghet när det gäller faror orsakade av stora rovdyr, att utreda varför man inte har velat och uppenbarligen fortfarande inte vill informera medborgarna ärligt och öppet om flyttning och inplantering av stora rovdyr, och att utreda om hemlighållandet av rovdjursflyttningen beror på att man vet att en majoritet av medborgarna understöder flyttningarna, men att de strider mot grundlagen."

3. Tidligere sager om rovdyr i Nordisk Råd

Udvalget har tidligere behandlet en række medlemsforslag om rovdyrforvaltning, herunder:

- A 1384/miljö om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdyr (2006)
- A 1477/miljö om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdyr, som exempelvis vargar (2009).

Begge disse medlemsforslag blev afvist af Miljø- og Naturresurseudvalget, det seneste i januar 2010, idet man i begge tilfælde besluttede at indstille til Præsidiets, at Nordisk råd ikke skulle foretage sig yderligere.

Nordisk Råd har gennem de seneste år gentagne gange behandlet spørgsmålet om rovdyrforvaltningen i Finland, Norge og Sverige. Flere rekommandationer er gennem årene blevet fremsat til de tre landes regeringer med henblik på at styrke samarbejdet om forvaltningen af de store rovdyr: ulv, bjørn, los og jærv. Der er for flere af arternes vedkommende tale om fælles populationer, der bevæger sig på tværs af de nationale grænser. Senest har Nordisk Råd besluttet at afvente fornyet meddelelse for dele af Rek. 4/2008/miljö om Felles rovdyrforvaltning i Norden.

4. Konklusion

Miljø- og Naturresurseudvalget har drøftet medlemsforslag A 1492/miljö, og der var enighed i udvalget om, at A 1492/miljö hverken vil supplere eller komplettere de igangværende initiativer om rovdyrforvaltningen i Norden. Forslaget bør ikke nyde fremme.

Miljø- og naturresursutskottet foreslår derfor,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om problem som bjørnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden.

Oslo, 14. april 2010

Anita Brodén (fp)
 Anne-Mari Virolainen (saml)
 Ann-Kristine Johansson (s), formand
 Gerd Janne Kristoffersen (A)
 Guðfríður Lilja Grétarsdóttir (VG)
 Kristen Touborg (SF), næstformand

Lars Wegendal (s)
 Per Berthelsen (S)
 Per Bisgaard (V)
 Raija-Liisa Eklöw (Lib)
 Sonja Irene Sjøli (H)
 Tord Lien (FrP)

Nordiska rådetet

A 1492/miljö

Behandlas i:
 Miljö- och
 naturresursutskottet

Bilaga/or:
 - Medlemsförslag

J.nr. 10-00066-5

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådetet

A 1492/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00066-5

Medlemsförslag om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden

Stora rovdjur, som björn, varg och lodjur, flyttades och släpptes fria systematiskt på olika håll i Finland efter mitten av 1990-talet. Det ställdes flera frågor i Finlands riksdag 1997 och 1998 om de hemlighållna förflyttningarna av rovdjur och de skador och hot som de orsakade medborgarna.

Svenska folkpartiets riksdagsledamöter Ulla-Maj Wideroos och Håkan Malm ställde den 23 oktober 1998 ett skriftligt frågsmål till en medlem av statsrådet (SS nr 1196) om inplanteringen av rovdjur. Jord- och skogsbruksminister Kalevi Hemilä svarade på frågsmålet. I sitt svar konstaterade han att stora rovdjur sköts enligt samma metoder som övrigt vilt. En metod är att flytta dem från ett område till ett annat.

Minister Hemilä konstaterade också att flyttningarna hade utförts med tillstånd beviljade av jord- och skogsbruksministeriet till bl.a. jaktvårdsdistrikt och med samtycke från bl.a. jakträttsinnehavarna på det område där djuren släpptes ut i terrängen. Förflyttningar kräver enligt ministern inte att alla intressegrupper hörs. Förflyttningarna var dock inte hemliga. Trots det hade invånarna i inplanteringsregionerna inte fått information om förflyttningarna och någon offentlig information gavs inte heller. Påståendet att rovdjuren inte hade inplanterats, dvs. släpptes fria i naturen, på uppdrag av myndigheterna stämmer alltså inte alls.

Det finns rikliga bevis på rovdjursförflyttningar i Finland. Frågsmål om skador orsakade av björn har i Finlands riksdag också ställts av bl.a. Finlands Kristliga Förbunds riksdagsledamot Päivi Räsänen (SS 805/1997, SS 1386/1998 rd och SS 935/1998 rd); socialdemokraterna Esa Lahtela, Erkki Partanen och Matti Vähänäkki tillsammans (SS 1316/1998 rd) samt kristdemokraten Toimi Kankaanniemi (SS 1443/1998 rd).

Minister Hemilä nämnde dock inte i sitt svar med ett enda ord att t.ex. björnar kan vandra hundratals kilometer från den plats där de släppts fria i terrängen, och således kan skogsägare och invånare i byar inte ens ana att det exempelvis på bostadens eller sommarstugans tomt kan röra sig vilda rovdjur så stora som en björn eller flockar med flera vargar.

Stora rovdjur kan också vandra över riksgrensarna. Varje år vandrar några vargar från Finland till Sverige. Vargstammarna i Sverige och Norge utgår från förfäder som vandrat dit från Finland. De första vargarna vandrade från Finland till Sverige 1983 och den senaste observationen är från 2008. Sveriges endemiska stam pågås av sjukdomar och i januari 2010 inleddes en noggrant övervakad vargjakt i landet, vilken enligt uppgift har minskat stammen med knappt 30 vargar. Under de senaste tio åren sägs det ha skjutits cirka 180 vargar i Sverige.

Man planerar att fånga in vargar som vandrat från Finland till Norrbotten i Sverige för att flytta dem till vargområden längre söderut i Mellansverige. Om flyttningen inte lyckas, är man beredd att flytta vargar till Sverige från Finland eller Ryssland. Enligt genetiker behövs det årligen en eller två nya vargar i Sverige för att hålla stammen frisk. Detta handlar alltså också om en systematisk flyttning och inplantering av stora rovdjur.

Om man betraktar rovdjursituationen på en bredare nordisk eller allmän-europeisk nivå, kan man tydligt konstatera att situationen vad gäller exempelvis vargar inte är så dålig som naturskydds- och djurskyddskretsarna påstår. Vargarna håller inte på att dö ut i Europa, utan på grund av skydd håller de snarare på att öka.

Internationell rovdjursstatistik visar att antalet vargar i Norden är ungefär följande: Finland 160, Sverige 220 och Norge 20 individer. Dessutom finns följande vargmängder i länder runt Östersjön: Estland 500, Lettland 750, Litauen 600, Polen 700, Tyskland 15 individer. Statistik från Ryssland var inte tillgänglig, men sannolikt finns det tiotusentals vargar där. I Vitryssland uppges vargantalet vara 2 500 och i Ukraina 2 000 individer.

Vargen lever inte bara i norr. Från historien känner vi till staden Roms mytiska grundare, bröderna Romulus och Remus som matades av en varghona. Det uppges att det fortfarande finns så många som 500 vargar i Italien. Övriga länder i Europa anger följande vargmängder: Grekland 2 000, Makedonien 800, Bulgarien 1 000, Rumänien 3 000, Serbien och Montenegro 500, Slovakien 400, Ungern 50, Slovenien 50, Kroatien 170, Bosnien-Hercegovina 400, Albanien 250, Tjeckien 20, Frankrike 40, Spanien 2 500 och Portugal 300 individer.

Eftersom situationen angående den fara som orsakas medborgarna på grund av flyttningen av rovdjur har ändrat totalt jämfört med hundraårig praxis strider detta mot 7 § i Finlands grundlag. Grundlagens 7 § Rätten till liv, personlig frihet och integritet, mom. 1: "Alla har rätt till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet." Motsvarande rättigheter har säkert också getts medborgarna i de övriga nordiska länderna.

Nordiska rådetet

A 1492/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00066-5

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Lauri Oinonen (cent) att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att vidta åtgärder för att man i Norden ska återgå till situationen för början av 1990-talet, då människorna kunde åtnjuta sin grundlagsenliga trygghet när det gäller faror orsakade av stora rovdjur

att utreda varför man inte har velat och uppenbarligen fortfarande inte vill informera medborgarna ärligt och öppet om flyttning och inplantering av stora rovdjur

att utreda om hemlighållandet av rovdjursflyttningen beror på att man vet att en majoritet av medborgarna understöder flyttningarna, men att de strider mot grundlagen

Helsingfors, den 12 februari 2010

Lauri Oinonen (cent)

Nordiska rådetet

A 1492/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00066-5

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1493/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
Bilag:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00111-11

Presidiets betänkande över

Medlemsförslag om en större markering av Nordens dag

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsförslag A 1493/presidiet om en större markering av Nordens dag

2. Bakgrund

Den isländska delegationen vid Nordiska rådet har ställt ett medlemsförslag om en större markering av Nordens dag. Förslagsställarna upplyser att Nordens dag firas den 23 mars för att markera dagen som Helsingforsavtalet som underskrevs 1962. I anknytning till Nordens dag arrangerar Föreningarna Norden också Nordiskt gästbud, en fest med nordisk mat, nordiska mattraditioner och underhållning.

Den isländska delegationen argumenterar för behovet av en större markering av Nordens dag med ökad uppmärksamhet om det nordiska samarbetet och den nordiska kulturen. På det sättet skulle Norden också komma i fokus två gånger om året, om våren och hösten, i samband med Nordens dag och Nordiska rådets session. En större markering av Nordens dag kunde också vända sig till en annan publik än de som deltar i eller följer med Nordiska rådets session, särskilt unga människor.

Därför menar den isländska delegationen att Nordiska rådet bör rekommendera Nordiska ministerrådet att i samarbete med Nordiska rådet och Föreningarna Nordens förbund, t.ex. i form av en arbetsgrupp, skapa ramar för ett kombinerat firande av den 23 mars och en särskild profilerad prisutdelning av nordiska priser där Nordiska rådets priser och Nordiska ministerrådets priser utdelas samtidigt. Den slags prisutdelning har alla förutsättningar att kunna uppnå samma status som andra kända internationella prisutdelningar samt leda uppmärksamhet till Norden, nordisk kultur och dess inflytande och konkurrensförmåga i en globaliserad värld.

Ansvar för prisutdelningen kunde rotera mellan länderna som har ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet på samma sätt som Nordiska rådets session roterar mellan länderna som har ordförandeskapet i rådet. På så sätt skulle flera nordiska länder och flera nordiska städer få mer fokus på flera tidpunkter under året än vad gäller i dag. Prisutdelningen skulle finansieras av Nordiska ministerrådet.

Slutligen kunde markeringen av Nordens dag också förenas med en kulturfestival i dagarna omkring Nordens dag. Den isländska delegationen har noterat utskottsförslaget A 1487/kultur om etableringen av en nordisk kulturfestival i samband med Nordiska rådets session. Delegationen välkomnar tankegången i förslaget och tycker vidare att en kulturfestival enligt förslaget kunde vara en möjlighet under våren i samband med Nordens dag den 23 mars.

3. Remissbehandling

Presidiet har vid ett möte den 14 april 2010 fattat beslut om att skicka medlemsförslaget på remiss till Kultur- och utbildningsutskottet vid Nordiska rådet samt Föreningarna Nordens Förbund.

Bakgrunden till remissförfarandet ligger i att Kultur- och utbildningsutskottet arbetar med ett parallellt förslag om en nordisk kulturfestival i samband med Nordiska rådets session, samt för att Föreningarna Nordens Förbund är tilltänkt som en central aktör om medlemsförslaget genomförs.

Kultur- och utbildningsutskottet svarade enligt följande:

Kultur- og uddannelsesudvalget behandlede forslaget på sit møde den 1. juli 2010. Udvalget meddeler hermed, at udvalget var enig om ikke at tilslutte sig forslaget. Udvalget har tidligere i år fremsat forslag A 1487/kultur om etablering af en nordisk kulturfestival, og udvalget mener, at dette forslag bedre vil opnå formålet med større opmærksomhed omkring det nordiske samarbejde, de nordiske kulturpriser og Nordisk Råds årlige sessioner.

Föreningarna Nordens Förbund svarade enligt följande:

FNF ønsker velkommen og er taknemmelig for forslagens opmærksomhed på Nordens dag den 23. marts og vigtigheden af at markere dagen. Foreningerne Norden har i en årrække fejret dagen med diverse aktiviteter på nationalt og lokal plan. I de sidste år har lokalforeningerne i omfattende grad gjort opmærksom på dagen ved at invitere til Nordisk gæstebud, hvor fokus er på nordisk mad og kultur.

Traditionen er således blevet den, at fejring af dagen har fået et folkeligt præg. Via Foreningerne Norden har fokus på dagen spredt sig bredt i Norden med omfattende deltagelse af nordiske medborgere. FNF ønsker meget velkommen forslagsstillerne ønske om at "skabe rammer for en større markering af Nordens dag og øke derved opmærksomheden omkring nordisk samarbejde", men ser at dette sker i Foreningerne Nordens regi med støtte fra NR og NMR – moralsk og finansielt.

Ang. at-satser 2 og 3 ser FNF at uddelingen af Nordisk Råds priser fortsat skal ske i forbindelse med Nordisk Råds session og dermed ske i det land som har formandskabet i Nordisk Råd. Priserne er Nordisk Råds priser og FNF ser det som vigtigt at de fortsat bliver fremmet i den sammenhæng men ikke i forbindelse med Nordisk Ministerråds formandskab.

Nordiska rådet

A 1493/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
Bilag:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00111-11

FNF gør opmærksom på, at forslag A 1493/præsidiets om en større markering av Nordens dag er udarbejdet uden samråd med Foreningen Norden i Island.

FNF støtter A 1487/kultur Udvalgsforslag om etablering af en nordisk kulturfestival.

4. Presidiets synpunkter

Presidiet konstaterer at remissförfarandet ger vid handen att både Föreningarna Nordens Förbund och Kultur- och utbildningsutskottet ser det som mera angeläget att genomföra medlemsförslaget A 1487/kultur om etablerandet av en nordisk kulturfestival i samband Nordiska rådets session. Presidiets bedömning är att båda medlemsförslagen inte kan genomföras. Presidiets konklusion är att inte genomföra A 1493/presidiet.

Presidiet ställer sig dock positivt till att Föreningarna Nordens Förbund utvecklar den folkliga markering man redan idag har omkring Nordens dag den 23 mars. På sikt kunde denna markering utvecklas till att bli ett större samnordiskt evenemang.

5. Konklusion

Presidiet föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsförslag A 1493/presidiet om en större markering av Nordens dag

Reykjavik 2 november 2010

Bendiks H. Arnesen (A)

Christina Gestrin (sv)

Cristina Husmark Pehrsson (m)

Dagfinn Høybråten (KrF)

Erkki Tuomioja (sd)

Helgi Hjörvar (A), formand

Henrik Dam Kristensen (S)

Karin Åström (s)

Line Barfod (EL)

Marion Pedersen (V)

Per-Kristian Foss (H)

Ragnheiður Ríkharrásdóttir (Sj.)

Åsa Torstensson (c)

Nordiska rådet

A 1493/presidiet

Behandlas i:

Presidiet

Bilaga/or:

Bilag:

- Medlemsförslag

J.nr. 10-00111-11

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1493/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
Bilag:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00111-11

Medlemsförslag om en större markering av Nordens dag

Nordens dag firas den 23 mars av de Nordiska föreningarna för att markera dagen som Helsingforsavtalet underskrevs 1962. I anknytning till Nordens dag arrangerar Föreningarna Norden också Nordiskt gästabud, en fest med nordisk mat, nordiska mattraditioner och underhållning.

Den isländska delegationen anser att utrymme finns för en större markering av Nordens dag med ökad uppmärksamhet om det nordiska samarbetet och den nordiska kulturen. På det sättet skulle Norden också komma i fokus två gånger om året, om våren och hösten, i samband med Nordens dag och Nordiska rådets session.

En större markering av Nordens dag kunde också vända sig till en annan publik än de som deltar i eller följer med Nordiska rådets session, särskilt unga människor.

Därför menar den isländska delegationen att Nordiska rådet bör rekommendera Nordiska ministerrådet att i samarbete med Nordiska rådet och Föreningarna Nordens förbund, t.ex. i form av en arbetsgrupp, skapa rammar för ett kombinerat firande av den 23 mars och en särskild profilerad prisutdelning av nordiska priser där Nordiska rådets priser och Nordiska ministerrådets priser utdelas samtidigt. Den slags prisutdelning har alla förutsättningar att kunna uppnå samma status som andra kända internationella prisutdelningar samt leda uppmärksamhet till Norden, nordisk kultur och dess inflytande och konkurrensförmåga i en globaliserad värld.

Ansvar för prisutdelningen kunde rotera mellan länderna som har ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet på samma sätt som Nordiska rådets session roterar mellan länderna som har ordförandeskapet i rådet. På så sätt skulle flera nordiska länder och flera nordiska städer få mer fokus på flera tidpunkter under året än vad gäller i dag. Prisutdelningen skulle finansieras av Nordiska ministerrådet.

Om önskat, kunde markeringen av Nordens dag också förenas med en kulturfestival i dagarna omkring Nordens dag. Den isländska delegationen har noterat utskottsförslaget A 1487/kultur om etableringen av en nordisk kulturfestival i samband med Nordiska rådets session. Delegationen välkomnar tankegången i förslaget och tycker vidare att en kulturfestival enligt förslaget kunde vara en möjlighet under våren i samband med Nordens dag den 23 mars.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår den isländska delegationen att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att i samarbete med Nordiska rådet och Föreningarna Nordens förbund skapa ramar för en större markering av Nordens dag och öka därmed uppmärksamheten omkring nordiskt samarbete

att som en del av markeringen av Nordens dag arrangera en särskild profilerad prisutdelning av Nordiska rådets och Nordiska ministerrådets priser och öka uppmärksamheten omkring nordisk kultur och nordiska resurser i en globaliserad värld

att ansvaret för prisutdelningen roterar mellan länderna som har ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet

Reykjavik den 23 mars 2010

Ásmundur Einar Daðason (VG)

Guðfríður Lilja Grétarsdóttir (VG)

Helgi Hjörvar (A)

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)

Siv Friðleifsdóttir (F)

Nordiska rådet

A 1493/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
Bilag:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00111-11

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1494/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Reservation

J.nr. 10-00011-4

Udvalgsforslag om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet

1. Udvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en mangfoldighedspolitik indenfor det nordiske samarbejde. En mangfoldighedspolitik skal omfatte ligestilling og ligebehandling med hensyn til køn, etnisk oprindelse, religion, tro, handicap, alder og seksuel orientering

2. Baggrund

Nordisk Ministerråd er i færd med at udarbejde et nyt ligestillingsprogram for det nordiske samarbejde. I den forbindelse har det været debatteret, hvorvidt ligestillingsarbejdet fortsat kun skal omhandle køn.

Kønsdiskrimination er blot en af mange former for diskriminering. I lyset af globaliseringen har andre internationale fora åbnet op for et bredere perspektiv, hvor ligestilling ikke blot omfatter køn, men derimod langt flere grupper i samfundet. Denne udvikling bygger hovedsagligt på et menneskeretsligt perspektiv. Ligestilling er nært forbundet med ikke-diskrimination og ligebehandling, og kan derfor omfatte ligestilling med hensyn til køn, race, etnisk oprindelse, religion, tro, handicap, alder, seksuel orientering og andet.

Samtidigt har Nordisk Ministerråd startet en proces for at følge op på arbejdet med Nordisk Handikappolitisk Råd. Det kunne derfor være naturligt at se dette arbejde i sammenhæng med en bredere platform og organisering af det nordiske samarbejde med ligestilling og diskriminerings-spørgsmål.

I Sverige er diskrimineringsombuddene inden for de seneste år lagt sammen, så der nu kun findes et fælles diskrimineringsombud, der arbejder med diskriminering af køn, kønsidentitet, etnisk tilhørsforhold, religion eller anden trosopfattelse, funktionsnedsættelse, seksuel orientering og alder. På samme måde er ligestilling mellem kønnene lagt sammen med arbejdet for integration i et samlet ministerium.

I Norge findes samme organisering af diskrimineringsombuddet som i Sverige og alle ligebehandlingsgrunde (køn, race, etnicitet, handicap, alder, religion, tro, seksuel orientering) hører under samme departement.

I Finland er der forslag fra en komité om, at der skal findes separat lovgivning på de forskellige diskriminationsområder, men der pågår en diskussion om, hvorvidt overvågningen skal samles under et fælles ombud.

I Danmark er diskriminationsgrundene fordelt under forskellige ministerier, og der findes ikke et centralt ombud for diskrimination.

Medborger- og Forbrugerudvalget har ligestilling og mangfoldighed under sit ressort, og derfor har udvalget med stor interesse fulgt den igangværende diskussion.

3. Høring

Medborger- og Forbrugerudvalget havde en intern orientering og drøftelse på sit udvalgs møde den 27. januar 2010, hvor Pino Kosiander, seniorrådgiver i Nordisk Ministerråd præsenterede sagen for udvalget. Pino Kosiander gav en status på den første diskussion i Ministerrådets embedsmandskomité for ligestilling (ÅK-JÄM). I Ministerrådets embedsmandskomité er der ikke enighed om, hvorvidt ligestillingsarbejdet skal udvides til at omfatte andre former for diskriminering. Derfor er sagen nu lagt i bero og sendes foreløbig ikke til MR-JÄM for videre drøftelse og behandling.

4. Udvalgets synspunkter

Medborger- og Forbrugerudvalget drøftede sagen på sit udvalgs møde den 27. januar 2010 og enedes om at støtte op om en udvidelse af ligestillingsarbejdet. En bredere fortolkning af ligestillingsbegrebet skal dog ikke ske på bekostning af arbejdet med kønsligestilling, men netop være en udvidelse af begrebet.

Medborger- og Forbrugerudvalget har tidligere fremført samme synspunkt, hvor udvalgets talsperson sagde følgende:

"För att stärka och utöka jämställdhetsdebatten anser Medborgar- och konsumentutskottet att vi även borde lyfta upp frågan om hur vi egentligen har det med jämställdheten när det gäller etnisk härkomst, klass, religion, handikapp, ålder och sexuell läggning. Ett gott och jämställt nordiskt välfärdssamhälle borde verkligen klara av integration och tolerans, där olika människor med säkert olika behov och förutsättningar faktiskt kan få leva ett jämställt liv. Här gäller det att politiken verkligen samlar ihop sig och driver på arbetet åt rätt håll.", Maria Stenberg, (s), Nordisk Råds session, 2008.

Medborger- og Forbrugerudvalget ønsker derfor at fremsætte et forslag angående en udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet.

En bredere fortolkning af ligestillingsbegrebet vil indebære, at ligestillingspolitikken retmæssigt bør kaldes en mangfoldighedspolitik.

Nordisk Råd

A 1494/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Reservation

J.nr. 10-00011-4

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en mangfoldighedspolitik indenfor det nordiske samarbejde. En mangfoldighedspolitik skal omfatte ligestilling og ligebehandling med hensyn til køn, etnisk oprindelse, religion, tro, handicap, alder og seksuel orientering

Oslo 14. april 2010

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (m)
Henrik Brodersen (DF)
Henrik Dam Kristensen (S)
Maria Stenberg (s)

Martin Kolberg (A) næstformand
Michael Tetzschner (H)
Per Arne Olsen (FrP)
Stefan Tornberg (c)
Ulla Karvo (saml)
Ville Niinistö (gröna), formand

Reservation:

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en mangfoldighedspolitik i tillæg til ligestillingspolitikken inden for det nordiske samarbejde. En mangfoldighedspolitik skal omfatte ligestilling og antidiskrimination for minoritetsgrupper baseret på for eksempel etnisk oprindelse, religion, handicap, alder og seksuel orientering. Arbejdet skal indgå i Nordisk Ministerråds arbejde generelt og ikke særskilt belaste området, der arbejder med kønsligestilling

Oslo 14. april 2010

Hanne Agersnap (SF)

Nordisk Råd

A 1494/medborger

Fremlagt af:
 Medborger- og
 Forbrugerudvalget

Bilag:
 - Reservation

J.nr. 10-00011-4

UTSKOTTSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1495/näring

Framlagt av:
Kultur- och
utbildningsutskottet
Näringsutskottet

J.nr. 09-00265-7

Utskottsförslag om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet: NORIA

1. Utskottens förslag

Kultur- utbildningsutskottet och Näringsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet
att initiera en kartläggning av NORIA som innehåller:

- Kartläggning av om det genom NORIA har skapats ett samspel mellan forskning och innovation
- Kartläggning av den tvärsektoriella koordineringen inom Nordiska ministerrådet (NMR)
- Kartläggning av i vilken grad det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet understöds av nödvändiga strukturer och samsarbetsorgan
- Kartläggning av samarbetet mellan NORIA:s två pelare NordForsk och NICE, samt mellan institutionerna och NMR
- Kartläggning av hur och i vilken grad budget och nödvändiga medel säkras genom bidrag från nationella forsknings- och innovationsmedel generellt och innan projekt som t.ex. TFI sätts igång
- Kartläggning av samarbetet med de nationala forskningsråden och forskningsmiljön
- Kartläggning av näringslivets roll i det nordiska forsknings- och innovationsarbetet
- Föreslå utveckling av det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet

2. Bakgrund

De nordiska länderna har idag en uttalad ambition att gemensamt stärka sin globala konkurrenskraft genom en intensifierad utveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet/-samarbetet och genom en eta-

blering av en mer öppen och gemensam marknad för innovation och forskning i Norden.

Det är idag stort politiskt fokus i alla nordiska länder på att globalt stärka den nationella konkurrenskraften, utveckla ländernas innovationsförmåga och skapa goda förutsättningar för ett hållbart framtida välfärdssamhälle. Därför avsätts det betydande medel till forskning och innovation. Samma tendens kan urskiljas även inom EU- och andra OECD-länder. I ett internationellt sammanhang är dock de nordiska ländernas investeringar i kunskapsuppbyggnad blygsamma i absoluta tal. Önskan om att stärka den nationella konkurrenskraften var därför en viktig målsättning vid etableringen av ett nordiskt forsknings- och innovationsområde: NORIA.

Nordiska rådet var en viktig drivkraft vid etableringen av NORIA. Utgångspunkten var en vision om att i ökande grad tänka i gemensamma banor vad gäller de nationella investeringarna i innovationskapacitet och kunskapsuppbyggnad på nordiskt och europeiskt plan. Ambitionen var att bättre utnyttja gjorda investeringar och uppnå en utveckling av globalt konkurrenskraftiga innovations- och forskningsmiljöer. Utvecklingen inom EU var också central, och ett viktigt mål var att etablera NORIA som ett regionalt kraftcenter inom EU:s omfattande satsning på forskning och innovation. En dynamisk inre nordisk marknad i Europa för kunskap och innovation kan ge Norden ett betydande försprång i förhållande till andra regioner i världen.

Rådets initiativ ledde till att det blev utarbetat en vitbok som presenterade olika modeller för hur det nordiska samarbetet om forskning och innovation kunde organiseras. De nordiska forsknings- och näringsministrarna beslutade 2004 att etablera NORIA genom en gemensam ministerdeklaration och det blev valt en lösning som innebar att NORIA skulle bestå av två pelare i form av två organisationer: Nordiskt innovationscenter (NICE) och NordForsk.

De politiska utgångspunkterna för de nordiska forskningsministrarna var bl.a. att *”det framtida nordiska forsknings- respektive innovationssamarbetet skall ske i vardera NordForsk och NICE. Men det skall också ske i samarbete för att underlätta forskningsresultatens omvandling till produkter, tjänster och ekonomisk utveckling. I denna samverkan skall Norden vinna ett ytterligare försteg. Tillsammans bildar de det nordiska forsknings- och innovationsrummet.”*

3. Utskottens synpunkter

Ambitionen om en stark inre marknad för forskning och innovation som konkurrensfördel var också en viktig utgångspunkt för ett ökat nordiskt fokus på globaliseringsmöjligheter och utmaningar. I ett pressmeddelande från sitt möte i Puhkarju sommaren 2007 uttalade de nordiska statsministrarna att: *”Satsningen inom den europeiska ramen på ett starkt nordiskt kunskaps- och innovationsområde ska intensifieras. Forskning och innovation förstärks genom att i ökande grad koordinera nationella FoU-program och innovationsprogram, samt genom att främja samarbetet mellan de nationella forskningsfinansiärerna.”*

Projekt inom forskning, innovation och utbildning är därför själva kärnan i globaliseringsinitiativet. Det innebär också att kunskapstriangeln – forskning, innovation och utbildning – är den klart största prioriteringen inom den nordiska budgeten. Med en total budget på 385 MDKK över programperioden 2009-2013 är Toppforskningsinitiativet (TFI) inom klimat, miljö och energi den största samnordiska forsknings- och innovationssatsningen någonsin – och sannolikt den största gemensamma nordiska satsningen överhuvudtaget.

Nordiska rådet

A 1495/näring

Framlagt av:
Kultur- och
utbildningsutskottet
Näringsutskottet

J.nr. 09-00265-7

Toppforskningsinitiativet inom den nordiska globaliseringsstrategin har medfört en förändring – kvalitativt och kvantitativt – av det nordiska forskningspolitiska samarbetet samtidigt som det har medfört nya strukturella utmaningar för det nordiska samarbetet. Bland annat i förhållande till planläggning och etablering av stora initiativ, samarbete över sektorsgränser och mellan forskning och innovation/näringsliv. Erfarenheterna från TFI visar på behovet av tydligare utvecklade riktlinjer och principer för det nordiska forskningssamarbetet.

I Nordiska ministerrådets globaliseringsinitiativ har de nordiska statsministrarna lagt stor vikt på att resultaten ska skapas tvärssektoriellt, dvs. på tvärs av sektorer och ministerråd. Det är därför behov att utveckla en gemensam plattform för en strategisk utveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet. Med detta menas att det ska arbetas för att skapa en bättre koppling och synergier mellan närings-, innovations- och forskningssektorerna.

EU:s utbildningsministrar beslöt under det svenska ordförandeskapet vid sitt rådsmöte den 26 november 2009 att utveckla utbildningens roll i en välfungerande kunskapstriangel. Utbildningsministrarna lade vikt på att för att besluten på europeisk nivå ska ge resultat krävs att varje medlemsland ser över vad som kan stimulera en ökad interaktion mellan utbildning, forskning och innovation på det nationella planet. Det är Nordiska rådets uppfattning att motsvarande även gäller för det nordiska innovations- och forskningssamarbetet.

Inom både det nordiska samarbetet och EU läggs ökande vikt på att forskning och innovation ska bidra till att belysa och hitta lösningar på stora samhällsutmaningar såsom klimathot, demografiutveckling, upprätthållande av välfärd, etc. (Grand Challenges, jmf. Lund-deklarationen 2009). Detta pekar i riktning mot större sektorsövergripande satsningar som inkluderar både forskning och teknologi- och näringslivsutveckling. För att markera och stärka relationen mellan forskning och innovation har man på EU-nivå inrättat en ny kommissionärspost för forskning och innovation inom den nya EU-kommissionen. Det är därför viktigt att man även på den nordiska nivån organiserar samarbetet på detta område på ett adekvat sätt i förhållande till att uppnå de politiskt definierade målen.

Utskotten har haft möte med *Technopolis* (Eric Arnold) för att diskutera den rapport om process och genomförandet av TFI som lades fram i mitten av 2009.

I sin rapport riktar Arnold viss kritik mot det nordiska samarbetets förmåga att driva ett projekt av denna storlek. Arnold menar att nationella aktörer och institutioner som är direkt berörda och har nytta av TFI inte varit involverade i den utsträckning som behövs för att förankra ett så här stort projekt. Arnold menar att forskarsamhället konsulterades i uppbyggnadsfasen men att myndigheter och medlemsländerna glömdes bort och att det inte fanns någon budget fastsatt från starten. Avsaknaden av nationell förankring försvårade starten och genomförandet av initiativet. Han framhåller även att sektorerna står mycket starkt inom det nordiska samarbetet. Detta gör det svårt att etablera stora tvärssektoriella initiativ såsom TFI. Sektorstanken har också bidragit till att samarbetet mellan de nordiska institutionerna som har ansvaret för sekretariatsfunktionen för TFI (NICE, NordForsk och NEF) inte har varit optimalt.

Vid samma möte var TFI:s styrelseordförande, Rolf Annerberg, inbjuden för att ge sin syn på från arbetet med TFI och de erfarenheter på de strukturella utmaningar/möjligheter/problem/framgångar/svårigheter som ett så här stort gemensamt nordiskt projekt har fört med sig. TFI är enligt Annerberg ett mycket stort projekt med mycket pengar, ett av de största inom det nordiska samarbetet någonsin, men sett i ett forskningsperspek-

Nordiska rådet

A 1495/närings

Framlagt av:
Kultur- och
utbildningsutskottet
Näringsutskottet

J.nr. 09-00265-7

tiv är det relativt lite pengar. Annerberg menar att det behövs en större nationell förankring och att det måste in mer pengar från de enskilda länderna. Näringslivets involvering i projektet har inte fungerat tillfredställande och det behövs ett större deltagande från näringslivet. Samtidigt konkluderade han att man trots allt ska vara nöjd med att man i löpet av relativt kort tid lyckats att etablera och implementera ett stort samnordiskt initiativ, och att eventuella problem som är knutit till samarbetet mellan olika involverade aktörer nu långt om länge blivit löst.

Det pågår för tillfället ett flertal processer inom NMR kring det nordiska forskningssamarbetet som gör att det kanske kan ifrågasättas om det är rätt tidpunkt att initiera en kartläggning motsvarande det som skisseras i detta dokument. Bl.a. är NordForsk igång med ett eget strategiarbete, MR-U har inlett en strategiprocess för hela MR-U:s område, ett närings- och innovationspolitiskt samarbetsprogram 2011-2013 är under utarbetande, TFI pågår och ett arbete om *governance* inom det nordiska forskningssamarbetet är igång. Därutöver är både NICE och NEF igång med strategiarbete för sina respektive verksamheter framöver.

Utskotten anser det dock som ytterst viktigt att det vid nuvarande tidpunkt initieras en kartläggning, men att det även sker en koordinering av de strategiprocesser som nu är igång inom NMR för att skapa de synergier och sektorsövergripande samarbete inom det nordiska samarbetet som är och har varit en av de centrala utgångspunkterna för NORIA och globaliseringsinitiativet. Därför anser utskotten att en kartläggning av det nordiska forsknings- och innovationsområdet bör ingå som en central del i, och bör utgöra grundlag för, de strategier som nu är igångsatta inom NMR. Inte minst i ljuset av att flera centrala aktörer inom forskarvärlden i Norden anser att det är hög tid att granska uppdraget för de nordiska organisationerna.

4. Konklusion

Utskotten anser att det efter ca fem år sedan starten av NORIA är naturligt att sätta igång en process för att initiera en kartläggning av NORIA-konceptet. Syftet är att dra erfarenheter av det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet för en vidareutveckling av området och att undersöka om organisation, samarbetsrelationer och förankring er tillämpade de mål som blev lagt till grund för samarbetet. Frågan om det har lyckats att skapa ett samspel mellan forskning och innovation vilket var ett centralt syfte med NORIA är av stor betydelse att få belyst, enligt utskotten. Särskilt fokus bör läggas på i vilken grad det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet understöds av nödvändiga strukturer och samarbetsorgan, dvs. hur den tvärssektoriella koordineringen inom NMR (och NR) och av samarbetet mellan NORIA:s två pelare NordForsk och NICE, samt mellan institutionerna och NMR fungerar. Resultatet av kartläggningen bör utmynna i förslag till utveckling av, eller nya modeller för, det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet. Kartläggningen ska värdera strukturer inom NMR för att säkra det tvärssektoriella och holistiska forskningssamarbetet på tvärs av näringsliv, innovation och forskning, samt värdera möjligheterna/rationaliteten för att slå samman/fusionera NordForsk, NICE och NER till en samlad nordisk institution för att uppnå samma målsättning.

Finansieringen av initiativ inom detta område är av central betydelse. En kartläggning av hur och i vilken grad budget och nödvändiga medel säkras genom bidrag från nationella forsknings- och innovationsmedel generellt och innan projekt som t.ex. TFI sätts igång bör därför initieras med utgångspunkt i hur det har lyckats att säkra den tilltänkta nationella medfinansieringen och hur nordisk samfinansiering kan optimeras. Möjligheterna och förutsättningarna att skapa nordiska medel genom öronmärkning av nationella medel bör även kartläggas.

Nordiska rådet

A 1495/närings

Framlagt av:
Kultur- och
utbildningsutskottet
Näringsutskottet

J.nr. 09-00265-7

Näringslivets roll i det nordiska forsknings- och innovationsarbetet är ett viktigt område som även bör ingå i kartläggningen. Vad kan få näringslivet att (i större grad) involvera sig i roll i det nordiska forsknings- och innovationsarbetet och i projekt som t.ex. TFI bör kartläggas.

En rapport med förslag till insatser och åtgärder bör läggas fram senast halvårsskiftet 2011. Forskning och innovation är bland de klart största posterna i den nordiska budgeten. För att säkra förankring och samsyn på så viktiga områden är det därför nödvändigt att rådet involveras i hela processen och konsulteras vid utformning av mandat, informeras om slutsatser och förslag, samt indras i processen med att utarbeta en eventuell ändrad struktur för det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget, Næringsudvalget att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att initiera en kartläggning av NORIA som innehåller:

- Kartläggning av om det genom NORIA har skapats ett samspel mellan forskning och innovation
- Kartläggning av den tvärsektoriella koordineringen inom NMR
- Kartläggning av i vilken grad det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet understöds av nödvändiga strukturer och samsamhetsorgan
- Kartläggning av samarbetet mellan NORIA:s två pelare NordForsk – NICE, samt mellan institutionerna och NMR
- Kartläggning av hur och i vilken grad budget och nödvändiga medel säkras genom bidrag från nationella forsknings- och innovationsmedel generellt och innan projekt som t.ex. TFI sätts igång.
- Kartläggning av samarbetet med de nationala forskningsråden och forskningsmiljön
- Kartläggning av näringslivets roll i det nordiska forsknings- och innovationsarbetet
- Föreslå utveckling av det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet

Oslo den 14 april 2010

Næringsutskottet:

Alf Egil Holmelid (SV)

Billy Gustafsson (s)

Bjarne Kallis (kd)

Jorodd Asphjell (A)

Lauri Oinonen (cent)

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)
ordförande

Lyly Rajala (sami), vice ordförande

Mads Rørvig (V)

Ole Vagn Christensen (S)

Per Olaf Lundteigen (Sp)

Torgeir Trældal (FrP)

Kultur- og Uddannelsesudvalget:

Bente Dahl (RV), næstformand

Fredrik Karlström (ObS)

Gunilla Tjernberg (kd)

Hans Frode K. Asmyhr (FrP)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)

Mats Johansson (m)

Mogens Jensen (S), formand

Monica Green (s)

Olemic Thommessen (H)

Risto Autio (cent)

Nordiska rådet

A 1495/näring

Framlagt av:
Kultur- och
utbildningsutskottet
Næringsutskottet

J.nr. 09-00265-7

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1496/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag A
1496/välfärd er omgjort
utvalgsförslag A 1505/v

J.nr. 10-00130-5

Välfärdsutskottets betänkande över

Medlemsförslag om ett nordiskt innovationscenter för folk- hälsa vid Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV)

1. Utvalgets förslag

Velferdsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utrede forutsetningene for et Nordisk innovasjonssenter for Folkehelse ved Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) i Göteborg

å vurdere muligheten for å jobbe frem et "Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial" etter samme modell som Toppforskningsinitiativet - en nordisk storsatsing på klima, miljø og energi

2. Bakgrunn

Velferdsutvalget har mottatt et medlemsförslag fra Den konservative gruppen om "ett nordisk innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV)".

Medlemsförslaget viser til at helse- og sosialsektoren står overfor store utfordringer blant annet med tanke på demografiutvikling, livsstilsykdommer og kompliserte infeksjoner som øker belastningen på helsetjenestene. Medlemsförslaget peker på at innsatser innen forebygging og nye former for god omsorg er eksempler på områder der nye innovasjoner kan være med på å skape en bedre effektivitet og styrke kvaliteten for så vel pasienter som for personalet. Bedre tilgjengelighet og nye løsninger for å få service og kommunikasjoner for at så mange som mulig forblir selvstendige så lenge som mulig, er ytterligere områder som medlemsförslaget peker på er i behov av forandringer, forbedringer og nyskaping.

Medlemsförslaget påpeker at kunnskap om innovasjon, entreprenørskap og innovasjonsvirksomheter er mangelfull innenfor mange yrkesprofesjo-

ner innen samfunnsbygging og innen helse- og sosialfeltet. Medlemsforslaget påpeker dette som en alvorlig situasjon fordi innovasjon og entreprenørskap er viktige drivkrefter for utvikling og nyskaping, ikke bare innenfor teknikk- og økonomisektorene.

For at det skal være mulig å utvikle nye ideer og ivareta den såkalte "tyste kunnskapen" som finnes hos personalet som arbeider innen helse- og sosialomsorgen eller annen helseorientert virksomhet, trekker medlemsforslaget frem viktigheten av å satse på å utdanne ansatte som har erfaring og kunnskap om de miljøer som trenger forandring.

Det er viktig å skape en arena i form av et innovasjonssenter for ulike utviklingsprosjekter innen helse- og pleieområdet som gir tilgang til utdanning i innovasjonsvirksomhet og entreprenørskap. Et innovasjonssenter for folkehelse i Norden gjør det mulig for de nordiske landene å bidra til utvikling av innovasjoner innen helseområdet der vi har felles problemer. For eksempel gjelder det den voksende andelen eldre som har behov som medlemsforslaget peker på ikke fuldt ut tilfredsstilles i dag, alt fra næringsriktig mat til mulighet til å komme seg ut for de eldre. En annen problematikk gjelder unge, for eksempel et økende antall barn med overvekt og andre unge med økt bruk av narkotiske midler. Listen kan i følge medlemsforslaget gjøres lang over helserelaterte områder der nye løsninger må utvikles.

Et "Nordisk Innovasjonssenter for Folkehelse" kan være en virksomhet under NMR med tilleggsfinansiering fra næringslivet, regioner i Norden samt organisasjoner. Medlemsforslaget trekker frem følgende tanker på hva et slikt "Nordisk Innovasjonssenter" kan gjøre;

- Utvikle metoder og strategier for fremgangsrisk implementering av nye løsninger når det gjelder produkter, tjenester eller miljøer innen folkehelse- og helse-/ pleieområdet
- Skape nettverk og etablere fruktbare samarbeid mellom ulike profesjoner, samfunnssektorer og bedrifter i Norden.
- Utvikle former for sosialt entreprenørskap i de nordiske landene.
- Utdanning i innovasjonsvirksomhet og ulike former av entreprenørskap som er nært koplet til praksis. Enkelte medarbeidere innen helse- og sosial kan tilbys utdanning om hvordan egne forslag, ideer og initiativ om forbedringer kan skapes og forvaltes
- Forskningsstudier innenfor rammen for innovasjonssenterets virksomhetsområde

Medlemsforslaget fra Den Konservative gruppen kommer med følgende forslag:

att utreda förutsättningarna för ett Nordiskt Innovationscenter för folkhälsa vid NHV i Göteborg.

3. Utvalgets synspunkter

Velferdsutvalget ser at et slikt innovasjonssenter for folkehelse vil kunne samarbeide og trekke med seg fagmiljøer som ikke tradisjonelt tilhører helse- og sosialfeltet, og samtidig etablere tette nettverk mellom eksisterende aktører på feltet. Det vil være viktig å være i en åpen dialog for nettopp å kunne være innovativ med alle miljøer vertikalt og horisontalt, og samtidig holde en visjonær og nyskapende tone i et "Innovasjonssenter for Folkehelse".

I et folkehelseperspektiv står Norden ovenfor store utfordringer for å finne bærekraftige løsninger på blant annet demografiske utfordringer, geografiske utfordringer, livstidssykdommer, rusproblematikk, fedme, manglede

Nordiska rådet

A 1496/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Medlemsforslag A
1496/välfärd er omgjort til
utvalgsforslag A 1505/velferd

J.nr. 10-00130-5

helsepersonell og samtidig bevare et høyt kvalitets- og kunnskapsbasert nivå på de helsetjenestene som blir tilbudt nordboerne.

Velferdsutvalget er positive til en utredning av muligheten for etablering av et Innovasjonssenter for Folkehelse, som kan være et skritt i riktig retning for etablering av arenaer for nye fagmiljøer som kan benytte seg av hverandres kompetanse. Hvis utredningen finner en nordisk nytte med etablering av et slikt senter, er Velferdsutvalget positive til at det etableres innen NHV, som er en institusjon under Nordisk Ministerråd og har lang erfaring med utdanning og forskning innenfor folkehelse. Velferdsutvalget ser det som naturlig at NHV i tilfelle også sikrer et samarbeid med tilsvarende organisasjoner under NMR, som f. eks Nordens Velfærdscenter (NVC).

“Toppforskningsinitiativet II en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosialområdet”- en mulighet?

Velferdsutvalget ser at det lar seg gjøre å samle de fremste forskere i Norden for å finne løsninger på de globale utfordringene innenfor klima med Toppforskningsinitiativet, der det er tilført et budsjett på 400 millioner danske kroner over fem år. Her er de tre nordiske institusjonene NordForsk, Nordisk InnovatiosCenter (NICE) og Nordisk Energiforskning (NEF) sekretariat for Toppforskningsinitiativet, og skal bidra med å samle kunnskap innen forskning, innovasjon, teknikk og energi.

Samme satsning og tankegang som de nordiske ministrene har gjort gjennom “Toppforskningsinitiativet – en nordisk storsatsing på klima, miljø og energi, er det behov for innenfor folkehelsen med tanke på de store utfordringene innen helse- og sosialområdet, som de nordiske landene står overfor for å kunne tilby nordboerne de velferdstjenester som måtte være nødvendig også i framtiden. Velferdsutvalget vil bemerke at det vil kreves en sterk politisk vilje, en økonomisk satsing og koordinering på lik linje med “Toppforskningsinitiativet”, for å etablere et “Toppforskningsinitiativ II en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial”.

Velferdsutvalget har vært opptatt av Globaliseringstemaer i forbindelse med budsjettprioriteringer, for eksempel i Globaliseringsinitiativet for 2010, der helse og velferd var ett av fire prioriteringsområder. Globaliseringsinitiativet for helse og velferd 2010, bygger på møtet de nordiske statsministrene hadde på Riksgränsen den 8.-9. april 2008, hvor det ble fokusert på: *velferdssamfunnets utfordringer i forhold til å balansere en videreutvikling av den nordiske velferdsmodellen med en fortsatt posisjonering i den globale konkurranseøkonomi.*

På bakgrunn av dette møtet ble globaliseringsinitiativet for helse og velferd 2010 utarbeidet med tittelen: *Norden som konkurransedyktig og unik velferdsregion- en god region å investere, arbeide og leve i.* Programmet handler om den nordiske velferdsmodellens bæredyktighet og konkurransekraft med fokus på sentrale nordiske velferdsutfordringer. Den overordnede målsettingen for programmet er å igangsette en sammenhengende innovativ utviklingsprosess i Norden. Landene skal gjennom et tettere tverrsektorielt nordisk samarbeid utvikle effektive løsninger på utvalgte områder innenfor sunnhet og velferd – og dermed skape synergi og tilføre nordisk merverdi.

Velferdsutvalget i Nordisk Råd

Velferdsutvalget jobber kontinuerlig for å finne overordnede, sektorovergrepene temaer, som nettopp har et potensial for “eksport” av et globalt “Nordisk varemerke” av løsninger innenfor vår nordiske velferdsmodell, og samtidig skape en synergi mellom privat, offentlig og tredje sektor, der forskning på grunn, anvendt og excellent nivå ligger som en grunnstein.

Nordiska rådet

A 1496/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag A
1496/välfärd er omgjort
utvalgsförslag A 1505/ve

J.nr. 10-00130-5

Ut fra et velferdspolitisk nordisk, globalt og fremtidsrettet ståsted vil det være særlig tre områder som utpeker seg for å fokusere på i Norden, det er satsing på: velferdsteknologi, rød bioteknologi og nanoteknologi.

Velferdsteknologi er brukerorienterte teknologier som forsyner eller gir brukerne (i bred forstand) velferdsytelser og forskjellige produkter/hjelpemidler for å løse helseproblemer og sosiale utfordringer. Målet er å sikre en bedre ressursutnyttelse i forbindelse med velferdstjenester, sikre bedre livskvalitet/sikkerhet for brukeren på individnivå og kontroll over eget liv. Det skal også øke mulighet for at brukeren kan klare seg selv, og/eller frigi mest mulig tid for helsepersonell til medmenneskelig kontakt. Dette området er potensielt et betydelig vekstområde for industri og næringsliv, og det skjer en synergi mellom offentlig og privat sektor om gir en merverdi. Det gjennomføres en rekke EU- prosjekter hvor velferdsteknologi går inn under begrepet *Ambient Assisted Living* (Velferdsutvalget jobber med velferdsteknologi i år 2010).

Rød bioteknologi er teknologi bygget på biologi som spesielt blir brukt i landbruket, matvareindustrien og medisinalindustrien. Det er forskjellige områder av bioteknologi, blå (sjø- og havprosesser), hvit (industrielle prosesser), grønn (land- og jordbruksprosesser), bioinformatikk (løsning av biologiske problemer med datasimulator) og rød bioteknologi som er medisinske prosesser som blir anvendt innenfor forskning og fremstilling av medisin.

Det er mange definisjoner av bioteknologi. FNs konvensjon om biologisk diversitet sier følgende: Bioteknologi er enhver teknologisk anvendelse hvor det brukes biologiske systemer, levende organismer eller utledninger av det, til å skape eller endre produkter eller prosesser til spesielt bruk. En annen definisjon kan være: Bioteknologi er manipulasjon av organismer for å kunne utføre praktiske oppgaver og til å forsyne oss med nyttige produkter.

EU har gitt bioteknologi høyeste prioritet som en potensiell drivkraft i utviklingen av Europas kunnskapsbaserte økonomi.

Nanoteknologi er en betegnelse på anvendt naturvitenskap med strukturer av størrelsesorden 0,1-100nm, hvor en nanometer er en milliontedel millimeter. Betegnelsen nanoteknologi brukes til dels med forskjellig betydning i fysikk, kjemi, biologi, medisin og materialvitenskap. Disse feltene har alle hver for seg jobbet med forskning og anvendelser av nanonivåer. Det nye de siste årene er å samle alt nanorelatert i et begrep på tvers av faggrensene. Det er også endring i fokuset fra grunnforskning til anvendelse. Mange eksisterende teknologier vil kunne bli forbedret på nanonivå, og det finnes et stort antall helt nye bruksområder. Nanoteknologi er i bruk innenfor elektronikk, kjemi/ materialvitenskap og i genteknologien. Genteknologi innen biologi og medisin, som er et felt i voldsom vekst, jobber naturlig på nanonivå. Nanoteknologi er et satsingsfelt i Toppforskningsinitiativet på miljøsidan.

Innenfor alle disse tre områdene har Norden et enormt potensial til å hevde seg på internasjonalt toppnivå, som på sikt gir stor nordisk merverdi, et tett samarbeid mellom industri, innovasjonsmiljøer, forskere på alle nivå, nye arbeidsplasser, nye tekniske/ menneskelige løsninger på store utfordringer i den nordiske velferdsstaten, og muligheter for salg av globalt "know-how" og ekspertise.

Ved et eventuelt nytt initiativ som "Toppforskningsinitiativ II - en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial," må det i forkant foreligge en redegjørelse fra de nordiske ministrene om blant annet hva det kan bety for kompetansetilførsel/ utveksling for forskningsmiljøene i Norden, vurdere hvilket inntjeningspotensial det kan ha ved markedsføring av nordiske

Nordiska rådet

A 1496/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag A
1496/välfärd er omgjort til
utvalgsförslag A 1505/velferd

J.nr. 10-00130-5

løsninger, se om det kan bidra til etablering av nye arbeidsplasser, og hva det kan innebære av "branding" av Norden og synergi mellom ulike sektorer innen helse, sosial og velferd. Det må gjøres rede for hva en slik storsatsing kan bidra med av nordisk merverdi for de nordiske landene, både i nordisk, internasjonalt og i globalt perspektiv.

Dersom de nordiske ministrene finner det interessant med et "Toppforskningsinitiativ II - en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial", må initiativet få et økonomisk grunnlag som kan gi de resultatene som en utredning kommer fram til.

Allerede i dag er det en meget sterk internasjonal utvikling innefor disse områdene. EU har mange programmer innefor alle de tre områdene, og hvert nordisk land har hver for seg forskjellige satsinger på feltene. Det som trengs for å få til en nordisk merverdi, er en koordinering og samordning på linje med "Toppforskningsinitiativet - en nordisk storsatsing på klima, miljø og energi".

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å utrede forutsetningene for et Nordisk innovasjonssenter for Folkehelse ved Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) i Göteborg

å vurdere muligheten for å jobbe frem et "Toppforskningsinitiativ II - en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial" etter samme modell som Toppforskningsinitiativet - en nordisk storsatsing på klima, miljø og energi

Forslaget blev herefter omdannet til Utvalgsforslag A 1505/velferd - se dette.

Nordiska rådet

A 1496/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag A
1496/välfärd er omgjort
utvalgsförslag A 1505/vä

J.nr. 10-00130-5

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1496/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Medlemsforslag A
1496/välfärd er omgjort til
utvalgsforslag A 1505/velferd

J.nr. 10-00130-5

om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV¹)

Hälsa- och sjukvårdsområdet står inför stora utmaningar med bl.a. en åldrande befolkning och stora problem med bland annat livsstilssjukdomar och svårbehandlade infektioner som ökar påfrestningarna på sjukvården. Förebyggande insatser för bättre hälsa och nya former för god omvårdnad är exempel på områden där nya innovationer kan bidra till högre effektivitet och förbättrad kvalitet för såväl patienter som personal. Förbättrad tillgänglighet och nya lösningar för att tillhandahålla service och kommunikationer så att så många som möjligt förblir självständiga så länge som möjligt är ytterligare områden i behov av förändringar, förbättringar och nyskapande.

Kunskap om innovation, entreprenörskap och innovationsverksamhetens förutsättningar är bristfällig hos många yrkesprofessioner inom samhällsbyggnad och inom hälso- och sjukvårdsområdet. Detta utgör ett allvarligt problem för hela samhället eftersom innovation och entreprenörskap är kända drivkrafter för utveckling och nyskapande, inte bara inom teknik och ekonomisektorerna.

För att det skall vara möjligt att utveckla nya idéer och ta tillvara den s.k. tysta kunskapen som finns hos den personal som arbetar inom hälso- och sjukvården eller inom annan hälsoorienterad verksamhet måste satsningar göras på att utbilda anställda som har erfarenhet och kunskap om de miljöer som kräver förändringar. Förslagslådor och andra mindre seriösa satsningar som prövats har inte visat sig ge de resultat som förväntades.

Att skapa en arena (ett innovationscenter) för olika utvecklingsprojekt inom hälso- och sjukvårdsområdet där tillgång till utbildning i innovationsverksamhet och entreprenörskap är en viktig del. Ett innovationscenter för folkhälsa i Norden gör det möjligt för de nordiska länderna att tillsammans

¹ NHV – Nordiska Högskolan för folkhälsovetenskap är en institution under NMR och har lång erfarenhet av utbildning och forskning i folkhälsorelaterade områden.

bidra till utvecklingen av innovationer inom hälsoområdet där problemen är gemensamma. T.ex. den växande andelen äldre med behov som idag inte kan tillfredställas inom en rad olika områden som alltifrån näringsriktig mat till möjligheten att komma ut. En annan problematik finns kring unga, t.ex. i form av ökande antal barn med övervikt och ökat användande av droger. Listan kan göras lång över hälsorelaterade områden där nya lösningar ständigt måste utvecklas.

Ett Nordiskt Innovationscenter för folkhälsa, en verksamhet under NMR som medfinansieras av näringsliv, regioner i Norden samt organisationer.

Verksamheten vid ett nordiskt innovationscenter ska vara:

- Utveckla metoder och strategier för framgångsrik implementering av nya lösningar avseende produkter, tjänster eller miljöer inom folkhälso- och sjukvårdsrelaterade områden
- Genom skapandet av nätverk etablera fruktbara samarbeten mellan olika professioner, samhällssektorer och företag i Norden
- Utveckla former för socialt entreprenörskap i de nordiska länderna
- Utbildning i innovationsverksamhet och olika former av entreprenörskap som är nära kopplad till praxis, enskilda medarbetare inom social hälso- och sjukvård erbjuds utbildning om hur egna förslag, idéer och initiativ om förbättringar kan skapas och förvaltas
- Forskningsstudier inom ramen för innovationscentrets verksamhetsområde

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Den konservativa gruppen att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utreda förutsättningarna för ett Nordiskt Innovationscenter för folkhälsa vid NHV i Göteborg.

Oslo 13 april 2010

Anne-Mari Virolainen (saml)

Arja Karhuvaara (saml)

Bjarni Benediktsson (Sj.), ordförande

Fredrik Karlström (ObS)

Hans Wallmark (m)

Illugi Gunnarsson (Sj.)

Jessica Polfjärd (m)

Jukka Mäkelä (saml)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Kent Olsson (m) vice ordförande

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)

Lyly Rajala (saml)

Marianne Kierkemann (m)

Mats Johansson (m)

Michael Tetzschner (H)

Olemic Thommessen (H)

Per Kristian Foss (H)

Sonja Irene Sjøli (H)

Ulla Karvo (saml)

Nordiska rådet

A 1496/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Medlemsforslag A
1496/välfärd er omgjort
utvalgsforslag A 1505/vä

J.nr. 10-00130-5

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1497/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00021-9

Udvalgsforslag om unges arbejdsliv og kompetencer

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at der udarbejdes en nordisk strategi for ikke-formel uddannelse (realkompetencevurdering) for unge, som kan supplere formel uddannelse og forbedre integrering i de etablerede uddannelser for at støtte og bidrage til livslang læring i Norden

*at der udarbejdes et katalog over *best practices**

at der opbygges et aktørnetværk og platform for videndeling

at der arrangeres seminarer for uddannelsesaktører, arbejdsmarkedets parter og kommuner og andre

at fremme og kortlægge forskning inden for feltet

2. Baggrund

Jobskabelse og uddannelse for unge er afgørende for at sikre vækst og fremgang i Norden. Derfor bør der opbygges en strategi for de unges muligheder i uddannelse og på arbejdsmarked. Der bør anvendes en sektoroverskridende tilgang, dvs. et lokalt samarbejde mellem kommuner, uddannelser, jobcentre og virksomheder. En fælles nordisk strategi skal give de unge gunstigere vilkår, således at de kan udvikle deres færdigheder, udnytte deres potentiale, arbejde, deltage aktivt i samfundslivet og engagere sig mere i at bidrage til en øget fremgang i Norden. Unge er en ressource for Norden, som bør mobiliseres mest muligt for at nå højere mål på det sociale, kulturelle og økonomiske område. Unge bør udnytte deres potentiale bedst muligt. Denne vision gælder alle, men i forbindelse med et initiativ, bør der ikke mindst fokuseres på de dårligst stillede unge.

Også i EU's nye 2020-strategi omtales problemstillingen og Kommissionen fremsætter en række *flagskibsinitiativer*, der skal sikre fremskridt på området bl.a. ved at forbedre unge menneskers adgang til arbejdsmarkedet gennem integrerede foranstaltninger, der f.eks. omfatter vejledning, rådgivning og formel/uformel uddannelse.

3. Høring

På Kultur- og Uddannelsesudvalgets og Næringsudvalgets møde i København den 27. januar 2010 gennemførtes et seminar om arbejdsliv og konkurrencedygtighed i Norden. Der blev fremført en række oplæg ved eksterne gæster fra hhv. Västerås, Syddansk Universitet, Metropol København samt FAOS. FAOS/Metropol indledte med en præsentation af den nordiske *flexicurity*-model. Beskæftigelsespolitiske tiltag i de nordiske lande bør koordineres på tværs af de elementer, der indgår i *flexicurity*-modellen:

- 1) Fleksibilitet i ansættelsesforholdet
- 2) Et socialt sikkerhedssystem og
- 3) En aktiv beskæftigelsespolitik

Der skal arbejdes for at lette overgangen fra skole til arbejdsmarked eller fra inaktivitet eller arbejdsløshed til arbejdsmarked. Når de unge har fået arbejde, bør de have mulighed for at gøre karriere. Der er behov for forøgelse og forbedring af investeringerne i tilvejebringelse af de kvalifikationer, der efterspørges på arbejdsmarkedet, og i at sikre et bedre match på kort sigt og forudse de kvalifikationer, der bliver behov for på lang sigt.

Dette blev uddybet i den næste præsentation fra Västerås, hvor Björn Nordén præsenterede kommunens projekt (jobbaivasteras.nu) der er et tværgående initiativ mellem kommune, uddannelsesinstitutioner og virksomheder i lokalområdet. Initiativet sigter mod at fokusere på de unges kompetenceudvikling således at *on the job training* og uddannelse indgår i et tæt parløb, hvor den unge og virksomheden finder det rette uddannelses- og jobforløb. Derved drager både arbejdstager og arbejdsgiver nytte af det, og således vil ingen unge uddannes til arbejdsløshed, hvilket er et stort problem i Sverige (og hele Norden).

Det sidste oplæg var fra Syddansk Universitet ved karrierekonsulent Monika Janfelt. Hun redegjorde for universitetets samarbejde med aktører i lokalsamfundet med henblik på at sikre en viden-*transfer* fra forskerverdenen til resten af samfundet.

På baggrund af seminaret besluttedes det, at der skulle udformes et udvalgsforslag om emnet.

4. Udvalgets synspunkter

Omkring 80 procent af de unge mellem 20 og 24 år i Norden har færdiggjort en ungdomsuddannelse. Ikke desto mindre har næsten en fjerdedel af de 15-årige ringe læsefærdigheder. Et stort antal unge forlader skolen uden at færdiggøre deres uddannelse. Flere af de nordiske lande har en målsætning om, at 95 procent af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse inden år 2015. Dette vil kræve større mobilitet og mere fleksible kompetenceudviklings- og jobskabelsesmodeller, således at de unge kan udvikle deres talent og potentiale i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets behov. Sektoroverskridende og fleksible uddannelsesinitiativ bør anvendes i endnu højere grad.

For at forbedre dette potentiale må der arbejdes med en række langsigtede initiativer inden for områder som livslang læring og mobilitet samt en

Nordisk Råd

A 1497/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00021-9

ny tilgang til at matche behov og kvalifikationer på et til stadighed mere specialiseret arbejdsmarked. Forbedring af den formelle uddannelse er et centralt prioriteret område, men kvalifikationer kan tillige opnås uden for klasseværelset gennem anden træning og oplæring. Beregninger og tal fra bl.a. Island viser, at validering og realkompetencervurdering er omkostningseffektivt og kun beløber sig til ca. en tredjedel af, hvad udgiften ville være ved at gennemgå egentlig formel uddannelse. Mange unge forlader uddannelsessystemet uden eksamenspapirer (*drop-outs*), men de har alligevel en lang række kvalifikationer og kompetencer. Det er spild af ressourcer at uddanne unge mennesker forfra, når de allerede besidder en række kundskaber.

Udvalget anbefaler Ministerrådet, at der fokuseres på en række politiske målsætninger ved at

- Udvikle partnerskabsmodeller til jobskabelse ved at etablere samarbejde mellem kommuner, næringsliv og uddannelser
- Udvikle modeller for ikke-formel læring *on the job-training*, der kan være med til at løse problemerne vedrørende frafald i uddannelsessystemet og unges arbejdsløshed
- Udvikle redskaber til validering af færdigheder og anerkendelse af real-kompetencer med udgangspunkt i eksisterende modeller, der findes på Nordisk/EU-plan
- Fremme unges mobilitet inden for læring
- Arbejde for at undgå flaskehalsproblemer i bestemte uddannelser og job f.eks. plejesektor/kvinder og byggesektor/mænd
- Sikre adgang til vejledning, rådgivning og praktiskpladser af høj kvalitet for unge
- Fremme forskning og ny viden inden for feltet, som kan bidrage til at belyse og dokumentere både økonomiske, individuelle og samfundsmæssige fordele og resultater, der kan opnås ved anerkendelse af uformel læring/realkompetencevurdering.

Ministerrådet anbefales at realisere målsætningerne ved at:

- Udarbejde katalog over *best practices*
- Opbygge aktørnetværk og platform for videndeling
- Arrangere seminarer for uddannelsesaktører, arbejdsmarkedets parter og kommuner og andre
- Fremme og kortlægge forskning inden for feltet

Perioden fra de unge forlader uddannelsessystemet, og til de træder ind på arbejdsmarkedet, er blevet betydeligt længere og mere kompleks. Ungdomsarbejdsløsheden er i gennemsnit mindst dobbelt så høj som arbejdsløsheden i arbejdsstyrken generelt; den nuværende økonomiske krise indskrænker de unges muligheder på arbejdsmarkedet yderligere. De har ofte midlertidige jobs af lav kvalitet, som giver en ringe løn. Ungdomsarbejdsløshed er ofte et resultat af mangel på kvalifikationer eller uoverensstemmelse mellem efterspurgte og udbudte kvalifikationer. Der er behov for vejlednings- og rådgivningssystemer for uddannelsesforløb og fremtidige beskæftigelsesmuligheder.

Som et eksempel på et tværsektorielt jobskabelsesprojekt for unge mennesker vil Kultur- og Uddannelsesudvalget pege på et projekt, der er startet op i Västerås kommune i Sverige.

I denne type projekter arbejdes der på at lette overgangen fra skole til arbejdsmarked eller fra inaktivitet eller arbejdsløshed til arbejdsmarked. Der er behov for forøgelse af de kvalifikationer, der efterspørges på arbejdsmarkedet, så der sikres et bedre match mellem den unge arbejdstager og virksomheden på kort sigt, og som også kan forudse de kvalifikationer, der bliver behov for på lang sigt.

Nordisk Råd

A 1497/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00021-9

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at der udarbejdes en nordisk strategi for ikke-formel uddannelse (realkompetencevurdering) for unge, som kan supplere formel uddannelse og forbedre integrering i de etablerede uddannelser for at støtte og bidrage til livslang læring i Norden

at der udarbejdes et katalog over *best practices*

at der opbygges et aktørnetværk og platform for videndeling

at der arrangeres seminarer for uddannelsesaktører, arbejdsmarkedets parter og kommuner og andre

at fremme og kortlægge forskning inden for feltet

Svalbard den 1. juli 2010

Bente Dahl (RV), næstformand

Fredrik Karlström (ObS)

Gunilla Tjernberg (kd)

Hans Frode K. Asmyhr (FrP)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)

Mogens Jensen (S), formand

Monica Green (s)

Olemic Thommessen (H)

Troels Christensen (V)

Nordisk Råd

A 1497/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00021-9

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1498/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00148-1

Udvalgsforslag om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at styrke fagligheden og fagplanerne for entreprenørskab i de almene læreruddannelser

at øge muligheder og udbuddet af kurser og videreuddannelse i entreprenørskab rettet mod skoleledere, undervisere og lærere, f.eks. oprette en nordisk masteruddannelse i entreprenørskab og innovation

at øge erfaringsudveksling, best practices og videndeling inden for tværsektorielt samarbejde mellem skoler, læreruddannelse og lokalt næringsliv på nordisk niveau, til gavn for aktører og netværk

at udvikle og udbrede modeller for partnerskaber og samarbejde på tværs af lokalt næringsliv, uddannelser og arbejdsmarked

at gennemføre en række nordiske pilotprojekter hvor skoler og næringsliv på tværs af landene opbygger best practice, metode og erfaring

2. Baggrund

Fremme af kreativitet og iværksætterkultur blandt unge bør, indgå som et indsatsområde i den nordiske globalisering og vækststrategi. Kreativitet og innovation har også været et fokusområde for det europæiske år i 2009 og bør i Norden fortsat være en særskilt satsning. Unge bør tilskyndes til at tænke og handle innovativt, og unge talenter bør anerkendes. Kultur fremmer kreativitet, og iværksætteruddannelse bør betragtes som

et middel til fremme af økonomisk vækst og jobskabelse, som er grundlaget for kvalifikationer, deltagelse i samfundslivet, uafhængighed og selv-værd.

3. Udvalgets synspunkter

Samfundsmæssigt set har entreprenørskab tillige den betydning, at gennem samarbejde med lokalsamfundet, som er en væsentlig faktor i entreprenørskabsarbejdet, udvikler eleverne et større tilhørsforhold til deres lokalsamfund, og dette forebygger fraflytning. Dette er et vigtigt perspektiv idet mange randområder i de nordiske lande er truet af affolkning. Gennem entreprenørskab tager eleverne udviklingen af deres lokalsamfund i egne hænder, og eftersom de har tilegnet sig en "*entrepreneuriel*" kompetence allerede i grundskolen, så er der større muligheder for at de kommer tilbage til lokalsamfundet efter endt uddannelse.

I "*entrepreneurielle*" læringsprocesser kræves det, at der er en modtager af elevens løsning, som er andre end eleven selv eller læreren. Elevens indsats skal altså have en nytteværdi for andre. Det kan være inden for skolen, f.eks. elever på andre årgange eller i andre klasser eller på andre skoler, andre unge eller uden for skolen f.eks. en virksomhed. Der skal tilige fra begyndelsen være en høj grad af elevinddragelse.

De nordiske lande skal forbedre grundlaget for at fremme skabertrang, kreativitet og innovation i uddannelserne. Man bør undersøge, om der er komparative elementer og *best practice* – særligt inden for lærernes kompetenceudvikling, der kan stimulere udviklingen af et uddannelsessystem med mere plads til at eksperimentere og tage chancer.

Der bør skabes nordiske rammebetingelser for skoleprojekter med en bred entreprenørskabstilgang, idet arbejdet med entreprenørskab er et egnet virkemiddel for at øge skolemotivationen, ikke mindst blandt drenge, og forbedre elevernes faglige succesoplevelser i uddannelsen.

Nordisk Råd

A 1498/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00148-1

Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at styrke fagligheden og fagplanerne for entreprenørskab i de almenlærte læreruddannelser

at øge muligheder og udbuddet af kurser og videreuddannelse i entreprenørskab rettet mod skoleledere, undervisere og lærere, f.eks. oprette en nordisk masteruddannelse i entreprenørskab og innovation

at øge erfaringsudveksling, best practices og videndeling inden for tværsektorielt samarbejde mellem skoler, læreruddannelse og lokalt næringsliv på nordisk niveau, til gavn for aktører og netværk

at udvikle og udbrede modeller for partnerskaber og samarbejde på tværs af lokalt næringsliv, uddannelser og arbejdsmarked

at gennemføre en række nordiske pilotprojekter hvor skoler og næringsliv på tværs af landene opbygger best practice, metode og erfaring

Svalbard den 1. juli 2010

Bente Dahl (RV), næstformand

Fredrik Karlström (ObS)

Gunilla Tjernberg (kd)

Hans Frode K. Asmyhr (FrP)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)

Mogens Jensen (S), formand

Monica Green (s)

Olemic Thommessen (H)

Troels Christensen (V)

Nordisk Råd

A 1498/kultur

Fremlagt af:

Kultur- og

Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00148-1

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1499/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00154-8

Miljö- och naturresursutskottets betänkande över

Medlemsförslag om mårhundens expansion

1. Utvalget forslag

Miljö- och naturresursutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar
att skyndsamt upprätta gemensamma nordiska strategier för att
förhindra Mårhundens expansion

2. Bakgrund

Den socialdemokratiska gruppen har den 10. juni 2010 fremsatt medlemsförslag A 1499/miljö om en samnordisk strategi mot mårhundens expansion; se bilag.

Mårhunden som art er innført av mennesker fra Øst-Asien. Den har etablert seg i Finland og sprer seg i den danske og svenske natur. Den er en fremmed art som influerer på den naturlige arts-sammensetning og den økologiske balanse. Dessuten kan mårhunden øke risikoen for en større utbredelse av smittefarlige parasitter og sykdommer som kan være farlig for mennesker.

Det er igangsatt innsats i Finland og Sverige for å begrense mårhundens ekspansjon, og Danmark har planer om det samme. Et svensk prosjekt for å stoppe ekspansjonen er utviklet til et felles dansk, finsk og svensk prosjekt med finansiering fra EU.

I medlemsforslaget argumenteres det for, at de berørte nordiske landene skal gå sammen for å forsøke å begrense mårhundens videre utbredelse.

På Miljø- og naturressursutvalgets sommermøte ble det besluttet å sende forslaget til høring hos berørte myndigheter, institusjoner samt jakt- og naturbeskyttelsesorganisasjoner. Med utgangspunkt i innkomne hørings-svar behandlet utvalget forslaget på sitt møte i Malmø den 22. september 2010.

3. Remissbehandling

Miljø- og naturressursutvalget behandlet saken på sitt sommermøte og besluttet å sende forslaget til høring hos berørte myndigheter, institusjoner samt jakt- og naturbeskyttelsesorganisasjoner.

Det er innkommet høringssvar fra institusjoner og organisasjoner i Danmark, Finland, Norge og Sverige.

Alle høringssvarene støtter forslaget om å begrense mårhundens videre utbredelse i Norden.

I høringen er det opplyst, at EU-LIFE nylig har gitt støtte til et prosjekt om bekjempelse av mårhunden, som er basert på et nasjonalt, svensk prosjekt. Prosjektet vil etablere samarbeid mellom Sverige, Finland og Danmark. Prosjektet avsluttes i 2013.

Danmarks miljøminister og *Svenska Naturskyddsförening* gir uttrykk for at det i 2013 vil foreligge et godt vurderingsgrunnlag for å kunne ta stilling til behovet for et videre nordisk samarbeid om mårhundbekjempelsen, og hvordan det med fordel kan tilrettelegges. *Jägarnas Centralorganisation* i Finland legger vekt på, at tiltak til å stoppe mårhundens ekspansjon skal ta utgangspunkt i de respektive nasjonale omstendigheter og regelverk og er skeptisk til ideen om en nordisk strategi.

I de andre høringssvar fremgår en meget positiv holdning til forslaget om en fellesnordisk strategi for å forhindre mårhundens ekspansjon. *Jägarnas Riksförbund* i Sverige ser meget positivt på forslaget og ser gjerne at det også omfatter flere arter som truer den svenske fauna. *Danmarks Jægerforbund* ser behov for en koordinert innsats. *Finlands Miljöcentral* opplyser at det i Finland finnes cirka 120 skadelige, fremmede arter og at det derfor arbeides med en nasjonal strategi for å adressere utfordringen. Miljøministeriet i Finland støtter forslaget om en samnordisk strategi i bekjempelse mot mårhunden. Ålands landsskapsregjering opplyser at det årlig felles mange mårhunder på Åland og stiller seg positiv til en samnordisk strategi. *Norges jeger- og fiskerforbund* mener det er nødvendig med en samnordisk strategi for å lykkes i arbeidet mot mårhundens ekspansjon og innvandring til Norge. *Danmarks Naturfredningsforening* bakker opp om den danske innsatsplan mot mårhunden og anbefaler varmt en bred nordisk strategi for bekjempelse av mårhunden.

4. Utvalgets synspunkter

Utvalget noterer at antallet av mårhunder vokser og den spreder seg til nye områder. Ukontrollert kan mårhunden endre den naturlige balanse i økosystemene mange steder i Norden og forårsake store skader i fuglelivet. Videre noteres at mårhunden kan overføre farlige sykdommer til mennesker.

Utvalget konstaterer at det er en bred enighet om at mårhundens ekspansjon bør stoppes, og helst reduseres. Mårhunden er en fremmed art som endrer den naturlige balanse i den nordiske fauna. Utvalget noterer at det finnes flere fremmede dyrearter, eksempelvis minken, som også bidrar til ubalanse i økosystemer. I de områder hvor mårhunden ikke har etablert seg, anser utvalget, at det er viktig å være i forkant av utviklingen.

Utvalget noterer den pågående innsats i Finland, Åland, Danmark og Sverige. Videre noteres med tilfredshet at et svensk prosjekt med støtte fra EU skal utvides til å inkludere Danmark og Finland.

Nordiska rådet

A 1499/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00154-8

Utvalget noterer at interessenter i de fire berørte nordiske land finner det nyttig at det utvikles en felles strategi for å stoppe mårhundens ekspansjon. Samtidig observeres, at bekjempelsen av mårhunden vil være et lokalt anliggende innenfor landenes pågjeldende regler.

Utvalget støtter derfor forslaget om å utvikle en strategi for å hindre ekspansjonen av mårhunden i Norden. Utvalget mener at en strategi skal ha ambisiøse målsetninger og definere samarbeidsformer og felles instrumenter, som kan bidra til at styrke innsatsen i de enkelte landene. Utvalget mener at man med fordel kan bygge på erfaringer fra det svenske prosjektet, som nu er ved at bli utvidet til et bredere nordisk prosjekt med støtte fra EU. Utvalget mener at hvis arbeidet med en nordisk mårhundstrategi viser seg å være fremgangsrikt, vil det kunne utvides til å dekke andre fremmede arter i den nordiske fauna, hvor de nordiske landene har en felles interesse.

5. Konklusjon

Miljö- och naturresursutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar
att skyndsamt upprätta gemensamma nordiska strategier för att
förhindra Mårdhundens expansion

Reykjavik den 2 november 2010

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Anita Brodén (fp)

Ann-Kristine Johansson (s), formand

Erik Almqvist (sd)

Gerd Janne Kristoffersen (A)

Jan Lindholm (mp)

Jens-Arne Hedegaard (V)

Johan Ehn (FS)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Oskar Jarle Grimstad (FrP)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Reijo Kallio (sd)

Sonja Irene Sjøli (H)

Nordiska rådet

A 1499/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00154-8

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1499/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00154-8

Medlemsförslag om samnordisk strategi mot mårhundens expansion

Sedan utplanteringen av Mårhund i de västryska områdena har en kraftig expansion förekommit. Förekomster av Mårhund i näst intill hela Finland, stora delar av Sverige men också med spridningsrisk i Danmark och Norge har kunnat konstateras av forskare. I Danmark sägs arten redan ha fått visst fäste genom invandring från sydväst. Denna population har härigenom stora möjligheter att även ta sig in i södra Sverige

Att inplantera en ny djurart i miljöer där den tidigare aldrig funnits skapar en ekologisk obalans. Detta kan nu konstateras i takt med att Mårhundden får fäste i biotoper där andra djurarter nu får ge vika för Mårhundens expansion.

Utöver att Mårhundden tenderar att minimera, alternativt utrota många andra arter inom sina revir är den också på sikt en fara för människor. Detta för sina möjligheter att bära bland annat den mycket farliga dvärgbandmasken.

Inom en rad samverkande organisationer såsom det svenska Naturvårdsverket, jägarorganisationer, en rad svenska länsstyrelser med flera, förs nu en diskussion med motsvarande organisationer i Norden.

Den snabba expansion som populationen av Mårhundar nu tycks ha och dess stora negativa inverkan på befintlig fauna, gör att samordnade åtgärder måste skapas för att begränsa dess skadliga inverkan. Berörda Nordiska regeringar bör därför gå samman i projekt och stöd till redan pågående arbete med att följa upp och begränsa Mårhundens utveckling.

En rad initiativ har tagits för att värna de stora rovdjuren i Norden och därför bör initiativ även tas för att minimera den risk som följer av invasionen av Mårhundden som en främmande djurart i den nordiska faunan.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Den socialdemokratiska gruppen att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att skyndsamt upprätta gemensamma nordiska strategier för att förhindra Mårdhundens expansion

Stockholm, Oslo och Helsingfors den 10 juni 2010

Ann-Kristine Johansson (s)

Göte Wahlström (s)

Lars Wegedal (s)

Per Rune Henriksen (a)

Reijo Kallio, (s)

Nordiska rådet

A 1499/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00154-8

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk råd

A 1501/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 10-00165-6

Næringsutvalgets betenkning over

Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land

1. Utskottets forslag

Næringsutskottet foreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av "Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land, A 1501/næring"

2. Bakgrund

Den vänstersocialistiska gröna gruppen (VSG) har lagt fram ett medlemsforslag om att stärka den gemensamma innsatsen för att bygga ut tågtrafiken mellan de nordiska länderna

VSG föreslår att Danmarks, Finlands, Norges och Sveriges regeringar inleder ett förpliktande samarbeite om att bygga ut järnvägsnätet och tågtrafiken i Norden. Samarbetet bör ha fokus på att utveckla ett bättre utbud av persontrafik över nationsgränserna. Detta arbete bör ha som mål att utveckla hållbara transporter inom viktiga arbetsmarknadsregioner som t.ex. Botniakusten och Öresundsregionen. Det är viktigt att se på både investeringar i infrastruktur och utveckling av tågtrafik. Detta arbete bör också ha fokus på att utveckla turism och resebranschen på tvärs av landgränserna. Vidare ska det utarbetas en strategi för att överföra gods-transporter från väg till tåg- och sjötransport samt ett samarbeite om att utreda möjligheterna för höghastighetståg mellan de skandinaviska huvudstäderna för att reducera flygtrafiken inom den nordiska triangeln. Det ska även satsas på forskning och utveckling av järnvägs- och tågteknologi som är anpassad för nordiska förhållanden.

3. Utskottets synpunkter

Nordiska rådet lade 2008 fram en rekommendation (Rek. 17/2008/näring) om en nordisk klimatvänlig transportpolitik efter utskottsförslag A 1447/ av Näringsutskottet tillsammans med Miljö- och naturresursutskottet. En av huvudpunkterna i förslaget är utbyggnad av tågtransporterna i och mellan de nordiska länderna. Utskotten pekar i sitt betänkande på att tågtransporter har en stor utvecklingspotential mot kortare restider och lägre transportkostnader. En attraktiv tågtrafik kan medföra att tåget tar marknadsandelar från flyg, bil och buss. Det ger mindre utsläpp, trängsel och olyckor. Snabba och effektiva tågssystem är ett sätt att bygga samverkande regioner och nationer som ger människor möjligheten till att dagpendla över längre distanser och att resa på ett klimatvänligt sätt. Utbyggnaden av tågtrafiken är en del i ett långsiktigt hållbart samhälle där ett ökat nordiskt samarbete kan bidra till stora förbättringar.

Rekommendationen upprätthålls av rådet då det saknas konkreta initiativ när det gäller tågtransporter i de nordiska ländernas meddelande angående rekommendationen.

I förslaget pekas även på att det formella nordiska samarbetet för transportministrarna försvann vid strukturomvandlingen av Nordiska ministerrådet 2006 och att detta försvårar ett visionärt samarbete mellan de nordiska länderna på detta område. Utskottet har i sitt betänkande 2009 angående NMR:s meddelande om Rek. 17/2008/näring pekat på att de nordiska länderna försöker behandla transportområdet som en energifråga och att detta inte är acceptabelt. Den omstrukturering av ministerrådet 2006 som ledde till att ministerrådet för transportfrågor lades ner – och att det därför inte längre finns något formellt samarbete inom detta område – kan inte tas som intäkt från ländernas sida att inte ta sig an hela rådets rekommendation. Rådets rekommendation handlar om att ta ett samlat och brett initiativ för att utveckla strategier för att Norden som region och länderna var för sig ska stå starkare och kunna möta de ekonomiska och klimatomständiga utmaningar som vi står inför. Utskottet uttalar tydligt att om det nordiska samarbete inte kan behandla en politiskt relevant och aktuell fråga som denna anser utskottet att en diskussion måste inledas om att omvärdera strukturereformens relevans och att återinföra ett formellt ministerråd för transport- och infrastruktursektorn.

Utskottet menar att VSG:s förslag pekar på en rad viktiga och nödvändiga områden som bör tas med i det fortsatta arbetet med utveckling av tågtrafiken i Norden. Utskottet menar dock att den rekommendation som rådet lagt fram täcker detta område och att det skulle verka förvirrande med flera rekommendationer som tar upp samma sak. Utskottet framhåller att det är mycket viktigt att rådet driver transportfrågorna då det inte finns något MR-Transport. Utskottet ska vidare arbeta för att mötas med de nordiska transportministrarna och diskutera detta område. Det är utskottets uppfattning att det är det mest effektiva sättet att få de nordiska länderna att prioritera frågan om en utbyggnad av tågtrafiken mellan de nordiska länderna.

Utskottet föreslår därför att rådet inte ska företa sig något ytterligare med anledning av medlemsförslaget.

Nordisk råd

A 1501/näring

Behandles i:
Näringsutvalget

Bilag: Medlemsförslag

J.nr. 10-00165-6

4. Konklusion

Næringsutskottet föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av "Medlemsförslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land"

Reykjavik den 2 november 2010

Alf Egil Holmelid (SV)

Billy Gustafsson (s)

Bjarni Benediktsson (Sj.)

Bjarne Kallis (kd)

Edmund Joensen (Sb)

Janne Seurujärvi (cent)

Jessica Polfjärd (m), ordförande

Lyly Rajala (saml), vice ordförande

Ole Vagn Christensen (S)

Raimo Vistbacka (SAF)

Tone Merete Sønsterud (A)

Torfinn Opheim (A)

Torgeir Trældal (FrP)

Nordisk råd

A 1501/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 10-00165-6

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk råd

A 1501/næring Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 10-00165-6

Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane- og togtilbud mellom de nordiske land

Det nordiske samarbeidet har i lang tid prioritert innsatsen for miljø og bærekraftig utvikling høyt. Det nordiske globaliseringsinitiativet og innsatsen for å redusere klimautslipp er blitt stadig tettere knyttet sammen. I de nordiske statsministrenes erklæring fra oktober 2008 om "Norden en bærekraftig region" understrekes det ".....at økonomisk og social utvikling skal finne sted på en måte, der er med til at bevare det miljømæssige grundlag samt bidrage til løsning af klimaudfordringen".

Transportsektoren står for 30 - 35 % av de samlede utslippene av klimagasser i de nordiske land. Trafikkveksten skjer i hovedsak med vegtrafikk og flytrafikk som øker klimautslippene. Den grensekryssende trafikkveksten er ende høyere som følge av mer handel og økt reiseaktivitet over landegrensene. Langvarig forflytting forutsetter gjerne at flere lands transportsystem utnyttes. Arbeidsmarkedsregioner utvikles og vokser over landegrensene. Også turisme og grensehandel øker.

Flytrafikken mellom de største byene i Norden vokser, og veksten i gods-trafikk på veg er stor. I 2007 ble 68 % av alle varer produsert i Sverige eksportert, mye av dette belaster vegnettet og øker klimautslippene. Lastebiltrafikken til og fra Norge økte med nesten 50 % fra 2000 til 2008.

Det er ikke mulig å nå klimamålene nasjonalt og internasjonalt uten å redusere transport basert på fossil energi. Dette gjelder også den økende grensekryssende transporten som øker mest. Derfor er det politisk nødvendig at arbeidet med å utvikle bærekraftige transportsystemer også sprenger nasjonalstatenes grenser.

Det nordiske ministerrådet for transport ble lagt ned i forbindelse med strukturendringen i 2005. Med de utfordringer Norden står overfor når det

gjelder å utvikle bærekraftig transport bør dette formaliserte samarbeidet gjeninnføres.

Norden bør bli en foregangsregion på klimavennlige transportløsninger. Det var bakgrunnen for vedtaket under Nordisk råds sesjon i Helsinki i 2008 om en nordisk handlingsplan för en klimavänlig transportpolitik (A 1447/näring/miljö). Noen av initiativene i forslaget er fulgt opp av de senere formannskapene i det nordiske samarbeidet. Det gjelder imidlertid ikke det vedtatte punktet om å ha fokus på: "Hur järnväg och tågtrafik byggs ut, utvecklas och samordnas bättre i Norden med särskilt fokus på förbindelserna mellan större städer i Skandinavien och Finland och vidare till övriga Europa."

I Nordisk råd er det også flere ganger de siste årene stilt spørsmål om utvikling av hurtigtog i Skandinavia og om satsing på konkrete jernbanestrekninger.

Jernbane er uten sammenligning den mest energieffektive og klimavennlige transportformen særlig på lengre distanser. I tillegg har jernbane en langt større kapasitet enn vegtrafikken til å frakte gods og personer. Det er mulig å øke jernbanens markedsandel betydelig. Det er også helt nødvendig av hensyn til klimaet.

Jernbanen har fått en internasjonale renessanse. Stadig flere land setter jernbanen i sentrum for sine satsinger på infrastruktur. Dette inkluderer også store satsinger på høyhastighetstog som konkurrerer ut flytrafikken mellom en rekke europeiske byer.

De nordiske land har vedtatt til dels store satsinger på jernbanen i sine langsiktige planer for infrastrukturen. Sverige, Finland og Norge gjennomfører utredning og planlegging av høyhastighetsbaner. De nasjonale planene overser i for stor grad det viktige arbeidet med å bygge ut jernbane og utvikle togtilbud for person- og godstrafikk mellom landene.

Riktignok har regjeringene fra 2007 satt i gang et visst samarbeid om grensekryssende infrastruktur via de respektive lands trafikkverk. Dette bilaterale samarbeidet har blant annet som mål å samordne planlegging av tiltak for strekninger som krysser grensene samt utredning av høyhastighetstog. Det er et for ensidig fokus på infrastruktur. Dette arbeidet har fortsatt en lav politisk prioritet. Det er på tide å få til en felles nordisk visjon for utvikling av jernbanen i det 21. århundret. Dette samarbeidet må identifisere og samordne viktige initiativ og prosjekter for å bygge ut jernbane og øke togtrafikken mellom landene.

Det nordiske triangel

Siden 1800-tallet har det vært togforbindelser mellom de fire landene. Dette tilbudet ble revitalisert gjennom etableringen av det svensk-norske togselskapet Linx som fra 2000 til 2005 trafikkerte mellom de skandinaviske hovedstedene med moderne materiell. Siden avviklingen av Linx er tilbudet betydelig svekket. Toget mellom Oslo og Stockholm er gjenåpnet og støttes av den norske stat og fylker og len på strekningen. Reisetida er svært lang og gjør at toget ikke kan konkurrere med den høye flytrafikken mellom de to hovedstedene.

Også i andre grenseregioner foregår det et betydelig samarbeid: Spesielt Øresund-regionen med sin store befolkningkonsentrasjon. Den nye Fehmarn Belt-forbindelsen er et kjempeprosjekt som primært angår de to landene (Danmark – Tyskland). Men den nye forbindelsen til kontinentet vil også skape store muligheter for å øke togtrafikken til og fra Sverige, Norge og Finland.

Nordisk råd

A 1501/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 10-00165-6

Også på andre strekninger foregår det et regionalt samarbeid om å styrke jernbanen. Meråkerbanen/Midtbanan og i den nordlige korridoren (The northern Axis) - Narvik Bottenvikskysten. Forskjellen i sporvidde mellom det skandinaviske og finske jernbanenettet utgjør en stor flaskehals og fordyrende hindring for togtrafikk over grensen. Denne problemstillingen er imidlertid ikke unik for Norden. Spania som har både normalsporet og bredsporet jernbane har utviklet ny teknologi som gjør at tog kan veksle sporvidde i fart.

På bakgrunn av ovenstående foreslår den venstresocialistiske grønne gruppe at

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regjeringer

å innlede et forpliktende samarbeid om å bygge ut jernbane og togtilbud i Norden

Samarbeidet bør ha fokus på:

å utvikle bedre tilbud for persontrafikk over landegrensene. Dette arbeidet må ha som siktemål å utvikle bærekraftig transport innenfor viktige arbeidsmarkedsregioner som for eks Botnakysten og Øresund-regionen. Det er både viktig å se på investeringer i infrastruktur og utvikling av togtilbud. Dette arbeidet bør også ha fokus på å utvikle turisme og reiselivsnæringer på tvers av landegrensene

å utarbeide en felles strategi for å overføre gods fra veg til jernbane og sjøtransport

å samarbeide om å utrede høyhastighetstog mellom de største skandinaviske hovedstedene for å redusere flytrafikken innenfor det nordiske triangelet

å forske og utvikle på jernbane- og togteknologi tilpasset nordiske forhold

Oslo den 13. april 2010

Alf Egil Holmelid (SV)

Nordisk råd

A 1501/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 10-00165-6

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk råd

A 1502/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00166-6

Næringsudvalgets betenkning over

Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner

1. Utskottets forslag

Næringsudvalget foreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att de nordiska länderna gemensamt arbetar för att införa en generell avgift på internationella finansiella transaktioner på europeisk och globalt plan

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att de nordiska finansministrarna arbetar gemensamt för en beredskap att möta framtida finanskriser

2. Bakgrund

Den vänstersocialistiska gröna gruppen (VSG) har lagt fram ett medlemsförslag om att införa en avgift på finansiella transaktioner, s.k. Tobin-skatt. VSG föreslår att de nordiska länderna gemensamt arbetar för att införa en generell avgift på internationella finansiella transaktioner på europeiskt och globalt plan.

VSG menar att den globala ekonomiska krisen har avslöjat konsekvenserna av det globala finanskapitalets oreglerade framfärd och styrning av hela världens fördelningspolitik och demokratiska handlingsmöjligheter. I alla länder, även de nordiska, är det samhället som har fått stå upp och betala räkningen för finanskapitalets framfärd. Vinsterna blev privatiserade medan räkningen blev nationaliserad. Spekulationen var global, men uppröjningen blev nationell.

VSG pekar på att i efterdyningarna av den globala kollapsen har det från politiskt håll kommit bastanta krav om ny lagstiftning, reglering och glo-

bala initiativ när det gäller finanssektorn och den globala spekuleringen. Det har dock ännu varit få konkreta resultat.

3. Utskottets synpunkter

Frågan om skatt eller avgift på finansiella transaktioner har diskuterats vid ett flertal tillfällen och den har även utretts av EU via Internationella valutafonden (IMF). Det har aldrig dock uppnåtts någon enighet om att detta vore en bra idé och vad pengarna skulle användas till. Flera europeiska länder har fört fram krav om att de helst vill finansiera bistånd med en global skatt på finansiella transaktioner. Bl.a. togs frågan upp vid FN-mötet den 20 september 2010 i New York av Frankrike, Spanien och Grekland som en åtgärd för att finansiera ett program mot fattigdom, hunger och klimatförändringar. Frankrikes president efterlyste vid FN-mötet en global skatt på finansiella transaktioner för att uppnå millenniummålen om att halvera världens fattigdom. Sarkozy har även meddelat att han tänker ta upp frågan om någon form av skatt på finansiella transaktioner när Frankrike tar över ordförandeskapet i G20-gruppen 2011.

Anledningen till att förslaget om avgifter på finansiella transaktioner återkommer är den finansiella kris som drabbat globalt och den diskussion som uppstått om behovet av bättre reglering av finansmarknaden. Det finns många skeptiker mot ett införande av en s.k. Tobin-skatt och kritiken gäller framför allt att skatten är trubbig och ineffektiv på flera sätt.

En förutsättning för att skatten ska fungera är att den kan genomföras samtidigt globalt så att hemvisten för transaktioner inte ska flytta till skattefria områden. En heltäckande internationell överenskommelse kan dock vara problematisk att åstadkomma. Det visar inte minst det senaste klimattoppmötet (COP 15). Men det finns förespråkare som menar att en Tobin-skatt kan fungera om syftet är att omfördela resurser från finanssektorn till offentlig sektor och transaktionsavgiften är väldigt liten. Om man på globalt plan ingår ett avtal och det finns en institution som administrerar kan det finnas förutsättningar för att lyckas. Dock kräver detta en global uppslutning och en effektiv internationell mekanism som drar in pengarna.

Näringsutskottet är enigt i att det som är viktigast för att få genomslag är att en avgift på finansiella transaktioner införs globalt. Utskottet menar att en avgift på finansiella transaktioner endast inom Norden inte skulle ge någon effekt. Som exempel angavs den transaktionsskatt (s.k. "valpskatten") som Sverige införde på 1990-talet vilken fick till följd att de finansiella transaktionerna flyttade utomlands.

Nordisk råd

A 1502/näring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00166-6

4. Konklusion

Mot bakgrund av ovan nämnda föreslår Näringsutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att de nordiska länderna gemensamt arbetar för att införa en generell avgift på internationella finansiella transaktioner på europeisk och globalt plan

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att de nordiska finansministrarna arbetar gemensamt för en beredskap att möta framtida finanskriser

Reykjavik den 2 november 2010

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (s)
Bjarne Kallis (kd)
Edmund Joensen (Sb)
Janne Seurujärvi (cent)

Ole Vagn Christensen (S)
Raimo Vistbacka (SAF)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)

Reservation

Den konservativa gruppen i Nordiska rådets näringsutskott reserverar sig mot utskottets utkast till betänkande angående avgifter på finansiella transaktioner. Vi ser svårigheter med att införa detta på europeisk såväl som på global nivå, vilket krävs för att förslaget skall nå full effekt.

Vi ser att den "svenska modellen" är ett bättre sätt att möta kommande kriser, då bankerna själva finansierar/sparar inför framtida finanskriser. Det finansiella systemet betalar själva sina kostnader som kan drabba samhället, således ställs inte välfärd mot bankkriser, då detta system ligger utanför statens budget.

Den Konservativa gruppen i Näringsutskottet föreslår därför att

Nordiska rådet inte skall företa sig något med anledning av förslaget

Reykjavik den 2 november 2010

Bjarni Benediktsson (Sj.)
Jessica Polfjärd (m), ordförande
Lyly Rajala (saml), vice ordförande

Nordisk råd

A 1502/næring

Behandles i:
 Näringsutvalget

Bilag:
 - Medlemsforslag

J.nr. 10-00166-6

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk råd

A 1502/næring Behandles i:
NæringsudvalgetBilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00166-6

om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner

Den globale økonomiske krise har afdækket konsekvenserne af den globale finanskapitals uregulerede fremfærd og styring af hele verdens fordelingspolitik og demokratiske handlemuligheder. Vi har set en uhørt spekulation med og nærmest manisk tro på fiktive værdier, der i virkeligheden har omfordelt alle værdier og ressourcer over hele kloden til de få på bekostning af de mange. Fællesskabet og demokratiet er systematisk blevet udgrænset i den såkaldte højkonjunktur og vækst for de enkeltes vinding.

I alle lande, herunder de nordiske, er det dog fællesskabet og demokratiene, der har skullet rydde op og betale regningen for finanskapitalens fremfærd. Indtjeningen blev privatiseret, men regningen nationaliseret. Spekulationen var global, men oprydningen er national.

I efterdønningerne efter det globale kollaps, har der over det meste af det politiske spektrum været bastante krav om ny lovgivning, regulering og globale initiativer i forhold til finanssektoren og den globale spekulation. Det har dog endnu været småt med konkrete resultater.

De nordiske lande har fremragende forudsætninger for at skabe bæredygtige, solidariske samfund, der bygger på varige værdier under demokratisk kontrol og ansvar. Energi, miljø, klima, naturessourcer og menneskelige ressourcer, er de afgørende søjler under holdbare samfund, og de nordiske folk kan i tæt samarbejde gå forud i kampen for ændringer og fokus på virkelige værdier.

Derfor bør de nordiske lande også gå sammen om nordiske, europeæiske og globale initiativer til nye reguleringsregimer for finanskapitalen.

Et af de initiativer, som har været på dagsordenen igen efter det økonomiske kollaps, er indførelsen af en såkaldt "Tobin-skat". Historisk er begrebet opkaldt efter økonomen James Tobin, som i 1970'erne foreslog

en global afgift på valutahandel og transaktioner med valuta. Senere er begrebet udviklet til at handle om en generel afgift på alle internationale finansielle transaktioner. Der findes et righoldigt teoretisk materiale om fordele, ulemper og udformninger af en afgift, som bygger på "Tobin-skattens" idégrundlag.

I EU har forslaget om indførelse af "Tobin-skat" været diskuteret på topmøder af politikere på både højre- og venstreside af det politiske spektrum.

På baggrund af ovenstående foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at udarbejde forslag til en fællesnordisk indførelse af afgift på internationale finansielle transaktioner

at de nordiske lande i fællesskab arbejder for indførelsen af en generel afgift på internationale finansielle transaktioner på europæisk og globalt plan

Oslo den 13. april 2010

Ásmundur Einar Daðason (VG)

Geir-Ketil Hansen(SV)

Gudfríður Lilja Grétarsdóttir (VG)

Hanne Agersnap (SF)

Kristen Touborg (SF)

Line Barfod (EL)

Marianne Berg (v)

Olga P. Berthelsen (IA)

Paavo Arhinmäki (vänst)

Nordisk råd

A 1502/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00166-6

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1503/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00192-5

Presidiets betänkande över

Medlemsförslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet

1. Udvalgets forslag

Presidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at de nordiske regeringer fremskynder et forstærket nordisk samarbejde angående samfundssikkerhed i følge Stoltenberg-rapportens forslag og under hensyntagen til forslag fra den nye vismandsrapport om NB8 samarbejdet

2. Baggrund

Det hedder i forslaget fra den islandske delegation:

"Nordiska rådets isländska delegation bedömer den civila säkerheten i nordiska hav- och landområden vara en högaktuell fråga, inte minst beträffande förebyggande åtgärder för att förhindra olyckor, samt beredskap vid olyckshändelser. Därför måste nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet påskyndas, baserat på förslag nummer fyra och otta i Stoltenberg-rapporten.

Det finns enligt den isländska delegationen tre anledningar till att arbetet måste påskyndas:

1. Det är viktigt att förebygga att bristande organisation eller utrustning skulle kunna försvåra räddning i fall av en olycka eller katastrof. Dyrbar tid kan gå till spillo i väntan på konklusionen av Arktiska rådets arbetsgrupp om sjöräddning och dess uppföljning.

2. Ett förstärkt och bättre organiserat nordiskt räddningssamarbete skulle gagna ett vidare internationellt samarbete med andra medlemsstater i det Arktiska rådet.

3. Ett förstärkt och bättre organiserat nordiskt räddningssamarbete skulle gagna i hav- och landområden som troligtvis inte kommer att innefattas av ett internationellt avtal om samarbete om sjöräddning i det arktiska området, till exempel Skandinavien och Östersjön”.

Nordiska rådet

3. Høring

Nordisk Råds Præsidium havde en første drøftelse af forslaget på sit møde 29. juni 2010 i Reykjavik. Præsidiets rapportør for samfundssikkerhed, Erkki Tuomioja (sd) afgav en mundtlig rapport om arbejdet på området og opfølgningen av Stoltenberg-rapporten. Erkki Tuomioja (sd) konstaterede bl.a:

A 1503/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00192-5

”• Stoltenbergs 13 förslag har mottagits positivt i länderna men inte omfattats i sin helhet liksom de inte på alla punkter lett till konkreta uppföljningsåtgärder.

- Den isländska delegationen har lämnat ett medlemsförslag om att påskynda arbetet vad angår förslagen om en maritim insatsenhet samt en katastrofenhet och önskar att utrikesministrarna skall redogöra för uppföljningen av Stoltenberg-rapporten vid sessionen. Detta förslag bör understödjas.

- En arbetsgrupp arbetar med att förbereda ett internationellt avtal om samarbete angående sjöräddning i det arktiska området. Samma behov kan finnas också i Östersjöområdet.

- De nordiska utrikesministrarna har meddelat om uppslutning kring rapportens allmänna riktlinjer, dock utan vara konkreta. Ett önskemål har framsatts om att de baltiska länderna borde kopplas närmare till det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet. En utredning om detta är igång och skall presenteras på NB8 ministermötet i augusti. Presidiet har inte involverats i denna process.

- Det har rått stor enighet om ett fördjupat nordiskt ambassadssamarbete. Det förefaller dock svårt att få tillstånd konkreta beslut om detta.

- De nordiska utrikesministrarna borde börja med ett bättre gemensamt informationsutbyte. Målsättningen bör vara att informera varandra i god tid om ställningstaganden av betydelse. Detta bör vara rutinartat och oinstitutionaliserat.

- De nordiska länderna borde informera och konsultera varandra om planerna för utvecklandet av sina utlandsrepresentationer. På så vis kunde långtidsplaner för ambassadnätverken utvecklas.”

Efter præsidiemødet i juni blev der offentliggjort en vismandsrapport¹ i forbindelse med de otte nordiske og baltiske udenrigsministre på deres møde i Riga den 27. august 2010. Rapporten er udarbejdet af den tidligere lettiske stats- og udenrigsminister Valdis Birkavs og fhv. forsvarsminister Søren Gade. Det kan være relevant at gøre rapporten til tema for topmøde med Baltisk Forsamlings Præsidium i forbindelse med præsidiemødet i Helsingfors den 7. – 8. december. Måske kan en eller begge de to vismænd personligt præsentere rapporten. I alle tilfælde er den nye rapport til en vis grad en udvidelse af Stoltenbergs anbefalinger for de nordiske lande til nu at gælde både de baltiske og nordiske lande.

¹ NB8 wise men report -

4. Præsidiets synspunkter

Nordisk Råds Præsidium tilslutter sig den islandske delegations medlemsforslag, og opfordrer de nordiske regeringer til at forstærke det nordiske samarbejde angående samfundssikkerhed som opfølgning på Stoltenberg-rapportens forslag. Præsidiets ønsker ikke mindst at udenrigsministrene udarbejder langsigtede planer for ambassade- og konsulatsamarbejde i hver verdensdel.

Samtidig er det relevant at følge op på forslagene fra den nye vismandsrapport om det nordisk-baltiske NB8 samarbejde. Det må afklares, i hvor høj grad NB8 kan være den arena, hvor disse temaer kan få fremdrift. Præsidiets lægger også vægt på det arktiske samarbejde, hvor der aktuelt er en god fremdrift med konkrete resultater. En arbejdsgruppe er således engageret i at forberede en international aftale om samarbejde angående redning til søs i det arktiske område. Samme behov for fælles løsninger er der også i Østersøområdet.

5. Konklusion

Præsidiets foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at de nordiske regeringer fremskynder et forstærket nordisk samarbejde angående samfundssikkerhed i følge Stoltenberg-rapportens forslag og under hensyntagen til forslag fra den nye vismandsrapport om NB8 samarbejdet

Malmö den 22. september 2010

Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Erkki Tuomioja (sd)
Helgi Hjörvar (A), formand
Henrik Dam Kristensen (S)

Kent Olsson (m)
Line Barfod (EL)
Marion Pedersen (V)
Per-Kristian Foss (H)
Sinikka Bohlin (s)

Nordiska rådet

A 1503/presidiet

Behandlas i:
 Presidiet

Bilaga/or:
 - Medlemsförslag

J.nr. 10-00192-5

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1503/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00192-5

Medlemsförslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet

Stoltenbergrapporten av Thorvald Stoltenberg, Norges fd utrikes- och försvarsminister, med tretton förslag om utrikes- och försvarspolitik i Norden har varit till inspiration för idéer om nordiskt samarbete, alltsedan den utkom i februari 2008.

Rapporten har behandlats av de nordiska utrikesministrarna, nordiska ministrar med ansvar för beredskaps- och räddningsfrågor och Nordiska rådets presidium på Nordiska rådets session samt hos Föreningarna Nordens Förbund.

Nordiska rådet har de senaste åren behandlat frågor som avser innehållet av sju av de tretton förslag som presenteras i Stoltenbergrapporten. Rådets behandling har tagit hänsyn till de ändringar som ett utvidgat säkerhetsbegrepp har fört med sig efter det *kalla krigets* slut. Samtidens säkerhetsbegrepp innebär en utvidgning från statens och nationens säkerhet som varit rådande till civila eller samhällets säkerhet, med hänsyn till globala och samhälliga aspekter samt traditionella militära aspekter. Samtidigt har gränsen mellan statens interna och externa säkerhet blivit allt mer oklar.

Nordiska ministrarna har i sin behandling av Stoltenbergrapporten gett en indikation om strukturen av dess uppföljning. De nordiska utrikesministrarna uttalade i sin Reykjavik-deklaration i juni 2009 att några av rapportens förslag var mycket aktuella och borde snarast granskas, medan andra förslag redan var under granskning eller behövde revideras med hänsyn till långtidsperspektiv. Vidare presenterade de nordiska utrikesministrarna i Tromsö-deklarationen i april 2009, tillsammans med andra utrikesministrar från Arktiska rådets medlemsstater, upprättandet av en arbetsgrupp med uppdrag att förbereda i tid för utrikesministrarnas nästa möte i april 2011 ett internationellt avtal om samarbete angående sjöräddning i det arktiska området. Nordiska ministrar med ansvar för bered-

skaps- och räddningsfrågor har också i sin Haga-deklaration i april 2009 uttryckt sin vilja att förstärka samarbetet om räddning i Norden baserat på det nordiska NORDRED avtalet.

Nordiska rådet har beslutat att rådets uppföljning av Stoltenbergrapporten skall fokusera på samhällssäkerhet. En av de aspekter som tidigare varit upp till behandling i detta sammanhang i rådet är den civila säkerheten i Nordatlanten och Arktis, speciellt med tanke på den ökade sjötrafiken i området i kölvattnet av isens smältning på grund av klimatändringarna. Västnordiska rådet har också lagt fram förslag till Nordiska rådet angående sjöräddning i Nordatlanten och Arktis.

Nordiska rådets isländska delegation bedömer den civila säkerheten i nordiska hav- och landområden vara en högaktuell fråga, inte minst beträffande förebyggande åtgärder för att förhindra olyckor, samt beredskap vid olyckshändelser. Därför måste nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet påskyndas, baserat på förslag nummer fyra och otta i Stoltenberg-rapporten.

Det finns enligt den isländska delegationen tre anledningar till att arbetet måste påskyndas:

1. Det är viktigt att förebygga att bristande organisation eller utrustning skulle kunna försvåra räddning i fall av en olycka eller katastrof. Dyrbar tid kan gå till spillo i väntan på konklusionen av Arktiska rådets arbetsgrupp om sjöräddning och dess uppföljning.
2. Ett förstärkt och bättre organiserat nordiskt räddningssamarbete skulle gagna ett vidare internationellt samarbete med andra medlemsstater i det Arktiska rådet.
3. Ett förstärkt och bättre organiserat nordiskt räddningssamarbete skulle gagna i hav- och landområden som troligtvis inte kommer att innefattas av ett internationellt avtal om samarbete om sjöräddning i det arktiska området, till exempel Skandinavien och Östersjön.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår den isländska delegationen att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska regeringarna

att de nordiska regeringarna påskyndar ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet enligt Stoltenberg-rapportens förslag nummer fyra och otta

att de nordiska utrikesministrarna rapporterar om status för ett nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet enligt Stoltenberg-rapportens förslag nummer fyra och otta på Nordiska rådets 62:a session i Reykjavik

Reykjavik den 18 maj 2010

Árni Þór Sigurðsson (VG)
 Ásmundur Einar Daðason (VG)
 Bjarni Benediktsson (Sj.)
 Helgi Hjörvar (A)

Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.)
 Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
 Sív Friðleifsdóttir (F)

Nordiska rådet

A 1503/presidiet

Behandlas i:
 Presidiet

Bilaga/or:
 - Medlemsförslag

J.nr. 10-00192-5

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1504/præsidiets

Behandles i:
Præsidiets

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00184-6

Præsidiets betænkning over

Medlemsforslag om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område

1. Utskottets förslag

Præsidiets föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsforslag A 1504/præsidiets om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område

2. Bakgrund

Nordisk Råds medlem Helgi Hjörvar har stillet et medlemsforslag om et styrket samarbejde indenfor det finansielle område. Helgi Hjörvar argumenterer, at den internationale økonomiske krise har bragt behovet for et tættere samarbejde stater imellem angående økonomiske spørgsmål frem i lyset. Der har for eksempel efter krisens begyndelse udviklet sig et godt samarbejde blandt de nordiske regeringer, de nationale banker og tilsynsmyndigheder. Dette giver en udmærket lejlighed for at styrket samarbejdet endnu mere ved at udmønte en formel struktur for det samtidig med at styrke det nordiske økonomiske område.

Videre mener medlemsforslaget, at en af de ting, som krisen har vist påfaldende, er behovet for eftersynsmyndigheder. I den forbindelse kan det påpeges, at EU nu er i gang med at danne et *European Systemic Risk Board*. Forslagsstilleren mener, at Norden burde danne et tilsvarende samarbejdsforum om finansstabilitet og systemrisiko i finanssystemet, med deltagelse af nordiske nationalbanker og finanseftersyn. Med hensyn til, hvor tæt de nordiske og baltiske banksystemer er sammenknyttet, så burde et regionalt samarbejde af den karakter også inddrage de baltiske lande. På den måde ville det være muligt i god tid at vurdere på en mere sikker og effektiv måde eksisterende risikofaktorer for finansstabiliteten, og på den måde modarbejde og mindske mulighederne for mulige finanskriser i fremtiden.

3. Utskottets synpunkter

Presidiet har vid behandlingen av medlemsförslaget konstaterat att en överenskommelse mellan de finansiella myndigheterna i Danmark, Estland, Finland, Island, Lettland, Litauen, Norge och Sverige gällande utökat samarbete kring gränsöverskridande finansiell stabilitet och krishantering undertecknats den 17 augusti 2010. Samarbetet stärker möjligheterna att hantera gränsöverskridande finansiell oro i den finansiellt integrerade nordisk-baltiska regionen.

För att implementera punkterna i överenskommelsen har en nordisk-baltisk *Cross-Border Stability Group* (NBSG) bildats. Danmarks regering ansvarar till att börja med för arbetet i stabilitetsgruppen och ordförandeskapet kommer sedan att rotera mellan de nordiska och baltiska länderna.

Finansdirektör Jens Lundager från Økonomi- og Erhvervsministeriet i Danmark redogjorde i detalj för innehållet i avtalet vid ett möte i presidiet den 22 september 2010. Presidiets konklusion är att det ingångna avtalet mellan de nordiska och baltiska länderna svarar till vad medlemsförslaget efterfrågar. Därmed är Presidiets konklusion att inte företaga sig ytterligare angående medlemsförslaget. Dock välkomnar Presidiet avtalet och har stor tilltro till att avtalet medverkar till större finansiell stabilitet i den nordisk-baltiska regionen.

4. Konklusion

Præsidiets föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsforslag A 1504/presidiet om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område

Reykjavik den 2 november 2010

Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Erkki Tuomioja (sd)
Helgi Hjörvar (A), formand
Henrik Dam Kristensen (S)

Kent Olsson (m)
Line Barfod (EL)
Marion Pedersen (V)
Per-Kristian Foss (H)
Sinikka Bohlin (s)

Nordisk Råd

A 1504/præsidiets

Behandles i:
 Præsidiets

Bilag:
 - Medlemsforslag

J.nr. 10-00184-6

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1504/præsidi

Behandles i:
Præsidi

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00184-6

Medlemsforslag om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område

Den internationale økonomiske krise har bragt frem i lyset behovet for et tættere samarbejde stater imellem angående økonomiske spørgsmål. Der har for eksempel efter krisens begyndelse udviklet sig et godt samarbejde blandt de nordiske regeringer, de nationale banker og tilsynsmyndigheder. Dette givet en udmærket lejlighed for, at styrket samarbejde endnu mere ved at udmønte en formel struktur for det, samtidig med at styrke det nordiske økonomiske område.

En af de ting som kristen har vist påfaldende, er behovet for eftersynsmyndigheder. I den forbindelse kan det påpeges, at EU nu er i gang med at danne et *European Systemic Risk Board*. Forslagsstilleren mener, at Norden burde danne et tilsvarende samarbejdsforum om finansstabilitet og systemrisiko i finanssystemet, med deltagelse af nordiske nationalbanker og finanseftersyn. Med hensyn til, hvor tæt de nordiske og baltiske banksystemer er sammenknyttet, så burde et regionalt samarbejde af den slags karakter også inddrage de baltiske lande. På den måde ville det være muligt i god tid at vurdere på en mere sikker og effektiv måde eksisterende risikofaktorer for finansstabiliteten, og på den måde modarbejde og mindske mulighederne for mulige finanskriser i fremtiden.

Det islandske formandskabsprogram i Nordisk Råd for 2010 indeholder en udtalt vilje til at bidrage til økonomisk sikkerhed i Norden. Ifølge forlagsstilleren er nøglen til økonomisk sikkerhed for Nordboerne en eksisterende og vedvarende økonomisk stabilitet, samt eksisterende effektive tilsynsmyndigheder. De tiltag som beskrives her foroven ville bidrage til øget økonomisk stabilitet i Norden, i takt med indholdet i det islandske formandskabsprogram.

På baggrund af ovenstående foreslår Helgi Hjörvar (A), at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer,

at de nordiske statsministre arbejder for dannelse et formelt samarbejdsforum om finansstabiliteten i Norden

Reykjavik den 14. juni 2010

Helgi Hjörvar (A)

Nordisk Råd

A 1504/præsidi

Behandles i:
Præsidi

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00184-6

UTVALGSFORSLAG

Nordisk råd

**A 1505/velferd (tidl. A
1496/välfärd)**

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsförslag A
1496/välfärd

J.nr. 10-00208-1

Utvalgsforslag om et nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial

1. Utvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utrede forutsetningene for et Nordisk innovasjonssenter for Folkehelse ved Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) i Göteborg

å vurdere muligheten for å jobbe frem et "Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial" etter samme modell som Toppforskningsinitiativet - en nordisk storsatsning på klima, miljø og energi

2. Bakgrunn

Velferdsutvalget mottok et medlemsforslag fra Den konservative gruppen om et "nordisk innovasjonscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV)".

Medlemsforslaget viser til at helse- og sosialsektoren står overfor store utfordringer blant annet med tanke på demografiutvikling, livsstilsykdommer og kompliserte infeksjoner som øker belastningen på helsetjenestene. Medlemsforslaget peker på at innsatser innen forebygging og nye former for god omsorg er eksempler på områder der nye innovasjoner kan være med på å skape en bedre effektivitet og styrke kvaliteten for så vel pasienter som for personalet. Bedre tilgjengelighet og nye løsninger for å få service og kommunikasjoner for at så mange som mulig forblir selvstendige så lenge som mulig, er ytterligere områder som medlemsforslaget peker på er i behov av forandringer, forbedringer og nyskaping.

Medlemsforslaget påpeker at kunnskap om innovasjon, entreprenørskap og innovasjonsvirksomheter er mangelfull innenfor mange yrkesprofesjoner innen samfunnsbygging og innen helse- og sosialfeltet. Medlemsforslaget påpeker dette som en alvorlig situasjon fordi innovasjon og entreprenørskap er viktige drivkrefter for utvikling og nyskaping, ikke bare innenfor teknikk- og økonomisektorene.

For at det skal være mulig å utvikle nye ideer og ivareta den såkalte "tyste kunnskapen" som finnes hos personalet som arbeider innen helse- og sosialomsorgen eller annen helseorientert virksomhet, trekker medlemsforslaget frem viktigheten av å satse på å utdanne ansatte som har erfaring og kunnskap om de miljøer som trenger forandring.

Det er viktig å skape en arena i form av et innovasjonssenter for ulike utviklingsprosjekter innen helse- og pleieområdet som gir tilgang til utdanning i innovasjonsvirksomhet og entreprenørskap. Et innovasjonssenter for folkehelse i Norden gjør det mulig for de nordiske landene å bidra til utvikling av innovasjoner innen helseområdet der vi har felles problemer. For eksempel gjelder det den voksende andelen eldre som har behov som medlemsforslaget peker på ikke fuldt ut tilfredsstilles i dag, alt fra næringsriktig mat til mulighet til å komme seg ut for de eldre. En annen problematikk gjelder unge, for eksempel et økende antall barn med overvekt og andre unge med økt bruk av narkotiske midler. Listen kan i følge medlemsforslaget gjøres lang over helserelaterte områder der nye løsninger må utvikles.

Et Nordisk Innovasjonssenter for Folkehelse kan være en virksomhet under NMR med tilleggsfinansiering fra næringslivet, regioner i Norden samt organisasjoner. Medlemsforslaget trekker frem følgende tanker på hva et slikt Nordisk Innovasjonssenter kan gjøre:

- Utvikle metoder og strategier for fremgangsrik implementering av nye løsninger når det gjelder produkter, tjenester eller miljøer innen folkehelse-, helse- og pleieområdet
- Skape nettverk og etablere fruktbare samarbeid mellom ulike profesjoner, samfunnssektorer og bedrifter i Norden
- Utvikle former for sosialt entreprenørskap i de nordiske landene
- Utdanning i innovasjonsvirksomhet og ulike former av entreprenørskap som er nært koplet til praksis. Enkelte medarbeidere innen helse- og sosial kan tilbys utdanning om hvordan egne forslag, ideer og initiativ om forbedringer kan skapes og forvaltes
- Forskningsstudier innenfor rammen for innovasjonssenterets virksomhetsområde

Medlemsforslaget fra Den konservative gruppen kommer med følgende forslag:

"att utreda förutsättningarna för ett Nordiskt Innovationscenter för folkhälsa vid NHV i Göteborg"

3. Utvalgets synspunkter

Velferdsutvalget ser at et slikt innovasjonssenter for folkehelse vil kunne samarbeide og trekke med seg fagmiljøer som ikke tradisjonelt tilhører helse- og sosialfeltet, og samtidig etablere dette nettverk mellom eksisterende aktører på feltet. Det vil være viktig å være i en åpen dialog for nettopp å kunne være innovativ med alle miljøer vertikalt og horisontalt, og samtidig holde en visjonær og nyskapende tone i et "Innovasjonssenter for Folkehelse".

Nordisk råd

A 1505/velferd (tidl. A 1496/välfärd)

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsförslag A
1496/välfärd

J.nr. 10-00208-1

I et folkehelseperspektiv står Norden ovenfor store utfordringer for å finne bærekraftige løsninger på blant annet demografiske utfordringer, geografiske utfordringer, livsstilssykdommer, rusproblematikk, fedme, manglete helsepersonell og samtidig bevare et høyt kvalitets- og kunnskapsbasert nivå på de helsetjenestene som blir tilbudt nordboerne.

Velferdsutvalget stiller seg positivt til en utredning av muligheten for etablering av et Innovasjonssenter for Folkehelse, som kan være et skritt i riktig retning for etablering av arenaer for nye fagmiljøer som kan benytte seg av hverandres kompetanse. Hvis utredningen finner en nordisk nytte med etablering av et slikt senter, er Velferdsutvalget positive til at det etableres innen NHV, som er en institusjon under Nordisk ministerråd og har lang erfaring med utdanning og forskning innenfor folkehelse. Velferdsutvalget ser det som naturlig at NHV i denne sammenheng også sikrer et samarbeid med tilsvarende organisasjoner under NMR, som f. eks Nordens Välfärdscenter (NVC).

“Toppforskningsinitiativet II en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosialområdet”- en mulighet?

Velferdsutvalget ser at det lar seg gjøre å samle de fremste forskere i Norden for å finne løsninger på de globale utfordringene innenfor klima med Toppforskningsinitiativet, der det er tilført et budsjett på 400 millioner danske kroner over fem år. Her er de tre nordiske institusjonene NordForsk, Nordisk InnovationsCenter (NICE) og Nordisk Energiforskning (NEF) sekretariat for Toppforskningsinitiativet, og skal bidra med å samle kunnskap innen forskning, innovasjon, teknikk og energi.

Samme satsning og tankegang som de nordiske ministrene har gjort gjennom “Toppforskningsinitiativet – en nordisk storsatsing på klima, miljø og energi”, er det behov for innenfor et folkehelseperspektiv med tanke på de store utfordringene innen helse- og sosialområdet som de nordiske landene står overfor for å kunne tilby nordboerne de velferdstjenester som måtte være nødvendig også i framtiden. Velferdsutvalget vil bemerke at det vil kreves en sterk politisk vilje, en økonomisk satsing og koordinering på lik linje med “Toppforskningsinitiativet”, for å etablere et “Toppforskningsinitiativ II - en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial”.

Velferdsutvalget har vært opptatt av Globaliseringstemaer i forbindelse med budsjettprioriteringer, for eksempel i Globaliseringsinitiativet for 2010, der helse og velferd var ett av fire prioriteringsområder. Globaliseringsinitiativet for helse og velferd 2010, bygger på møtet de nordiske statsministrene hadde på Riksgränsen den 8–9. april 2008, hvor det ble fokusert på velferdssamfunnets utfordringer i forhold til å balansere en videreutvikling av den nordiske velferdsmodellen med en fortsatt posisjonering i den globale konkurranseøkonomi.

På bakgrunn av dette møtet ble globaliseringsinitiativet for helse og velferd 2010 utarbeidet med tittelen: *Norden som konkurransedyktig og unik velferdsregion – en god region å investere, arbeide og leve i*. Programmet handler om den nordiske velferdsmodellens bæredyktighet og konkurransekraft med fokus på sentrale nordiske velferdsutfordringer. Den overordnede målsettingen for programmet er å igangsette en sammenhengende innovativ utviklingsprosess i Norden. Landene skal gjennom et tettere tverrsektorielt nordisk samarbeid utvikle effektive løsninger på utvalgte områder innenfor sunnhet og velferd – og dermed skape synergi og tilføre nordisk merverdi.

Velferdsutvalget i Nordisk råd

Velferdsutvalget jobber kontinuerlig for å finne overordnede, sektorovergrepene temaer, som nettopp har et potensial for “eksport” av et globalt “Nordisk varemerke” av løsninger innenfor vår nordiske velferdsmodell, og

Nordisk råd

A 1505/velferd (tidl. A 1496/välfärd)

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsförslag A 1496/välfärd

J.nr. 10-00208-1

samtidig skape en synergi mellom privat, offentlig og tredje sektor, der forskning på grunn, anvendt og excellent nivå ligger som en grunnstein.

Ut fra et velferdspolitisk nordisk, globalt og fremtidsrettet ståsted vil det være særlig tre områder som utpeker seg for å fokusere nærmere på i Norden, det er satsing på: velferdsteknologi, rød bioteknologi og nanoteknologi.

Velferdsteknologi er brukerorienterte teknologier som forsyner eller gir brukerne (i bred forstand) velferdsytelser og forskjellige produkter og hjelpemidler for å løse helseproblemer og sosiale utfordringer. Målet er å sikre en bedre ressursutnyttelse i forbindelse med velferdstjenester, sikre bedre livskvalitet, sikkerhet for brukeren på individnivå og kontroll over eget liv. Det skal også øke mulighet for at brukeren kan klare seg selv, og/eller frigi mest mulig tid for helsepersonell til medmenneskelig kontakt. Dette området er potensielt et betydelig vekstområde for industri og næringsliv, og det skjer en synergi mellom offentlig og privat sektor om gir en merverdi. Det gjennomføres en rekke EU-prosjekter hvor velferdsteknologi går inn under begrepet *Ambient Assisted Living* (Velferdsutvalget jobber med velferdsteknologi i år 2010).

Rød bioteknologi er teknologi bygget på biologi som spesielt blir brukt i landbruket, matvareindustrien og medisinalindustrien. Det er forskjellige områder av bioteknologi, blå (sjø- og havprosesser), hvit (industrielle prosesser), grønn (land- og jordbruksprosesser), bioinformatikk (løsning av biologiske problemer med datasimulator) og rød bioteknologi som er medisinske prosesser som blir anvendt innenfor forskning og fremstilling av medisin.

Det er mange definisjoner av bioteknologi. FNs konvensjon om biologisk diversitet sier følgende: Bioteknologi er enhver teknologisk anvendelse hvor det brukes biologiske systemer, levende organismer eller utledninger av det, til å skape eller endre produkter eller prosesser til spesielt bruk. En annen definisjon kan være: Bioteknologi er manipulasjon av organismer for å kunne utføre praktiske oppgaver og til å forsyne oss med nyttige produkter.

EU har gitt bioteknologi høyeste prioritet som en potensiell drivkraft i utviklingen av Europas kunnskapsbaserte økonomi.

Nanoteknologi er en betegnelse på anvendt naturvitenskap med strukturer av størrelsesorden 0,1-100nm, hvor en nanometer er en milliontedel millimeter. Betegnelsen nanoteknologi brukes til dels med forskjellig betydning i fysikk, kjemi, biologi, medisin og materialvitenskap. Disse feltene har alle hver for seg jobbet med forskning og anvendelser av nano nivåer. Det nye de siste årene er å samle alt nanorelatert i et begrep på tvers av faggrensene. Det er også endring i fokuset fra grunnforskning til anvendelse. Mange eksisterende teknologier vil kunne bli forbedret på nanonivå, og det finnes et stort antall helt nye bruksområder. Nanoteknologi er i bruk innenfor elektronikk, kjemi, materialvitenskap og i genteknologien. Genteknologi innen biologi og medisin, som er et felt i voldsom vekst, jobber naturlig på nanonivå. Nanoteknologi er et satsningsfelt i Toppforskningsinitiativet på miljøsidan.

Innenfor alle disse tre områdene har Norden et enormt potensial til å hevde seg på internasjonalt toppnivå, som på sikt gir stor nordisk merverdi, et tett samarbeid mellom industri, innovasjonsmiljøer, forskere på alle nivå, nye arbeidsplasser, nye tekniske/menneskelige løsninger på store utfordringer i den nordiske velferdsstaten, og muligheter for salg av globalt *know-how* og ekspertise.

Nordisk råd

A 1505/velferd (tidl. A 1496/välfärd)

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsförslag A
1496/välfärd

J.nr. 10-00208-1

Ved et eventuelt nytt initiativ som "Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial", bør det i forkant foreligge en redegjørelse fra de nordiske ministrene om blant annet hva det kan bety for kompetansetilførsel og -utveksling for forskningsmiljøene i Norden, vurdere hvilket inntjeningspotensial det kan ha ved markedsføring av nordiske velferdsløsninger, se om det kan bidra til etablering av nye arbeidsplasser, og hva det kan innebære av *branding* av Norden og synergi mellom ulike sektorer innen helse, sosial og velferd og andre aktører. Det bør gjøres rede for hva en slik storsatsing kan bidra med av nordisk merverdi for de nordiske landene, både i nordisk, internasjonalt og i globalt perspektiv.

Dersom de nordiske ministrene finner det interessant med et "Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial", må initiativet få et økonomisk grunnlag som kan gi de resultatene som en utredning kommer fram til.

Allerede i dag er det en meget sterk internasjonal utvikling innefor disse områdene. EU har mange programmer innefor alle de tre områdene, og hvert nordisk land har hver for seg forskjellige satsinger på feltene. Det som trengs for å få til en nordisk merverdi, er en koordinering og samordning på linje med "Toppforskningsinitiativet - en nordisk storsatsing på klima, miljø og energi".

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utrede forutsetningene for et Nordisk innovasjonssenter for Folkehelse ved Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) i Göteborg

å vurdere muligheten for å jobbe frem et "Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial" etter samme modell som Toppforskningsinitiativet - en nordisk storsatsing på klima, miljø og energi

Malmø, 22. september 2010

Anita Knakkegaard (DF)

Arja Karhuvaara (saml)

Christer Adelsbo (s)

Hans Aronsen (IA)

Jenis av Rana (Mfl.)

Jessica Polfjärd (m)

Marianne Kierkemann (m)

Peter Jonsson (s)

Risto Kuisma (sd)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Sonja Mandt (A)

Nordisk råd

**A 1505/velferd (tidl. A
1496/välfärd)**

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsförslag A
1496/välfärd

J.nr. 10-00208-1

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordisk råd

A 1505/velferd (tidl. A 1496/välfärd)

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsförslag A
1496/välfärd

J.nr. 10-00208-1

Medlemsförslag om ett nordiskt innovationscenter för folk- hälsa vid Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV¹)

Hälso- och sjukvårdsområdet står inför stora utmaningar med bl.a. en åldrande befolkning och stora problem med bland annat livsstilssjukdomar och svårbehandlade infektioner som ökar påfrestningarna på sjukvården. Förebyggande insatser för bättre hälsa och nya former för god omvårdnad är exempel på områden där nya innovationer kan bidra till högre effektivitet och förbättrad kvalitet för såväl patienter som personal. Förbättrad tillgänglighet och nya lösningar för att tillhandahålla service och kommunikationer så att så många som möjligt förblir självständiga så länge som möjligt är ytterligare områden i behov av förändringar, förbättringar och nyskapande.

Kunskap om innovation, entreprenörskap och innovationsverksamheters förutsättningar är bristfällig hos många yrkesprofessioner inom samhällsbyggnad och inom hälso- och sjukvårdsområdet. Detta utgör ett allvarligt problem för hela samhället eftersom innovation och entreprenörskap är kända drivkrafter för utveckling och nyskapande, inte bara inom teknik och ekonomisektorerna.

För att det skall vara möjligt att utveckla nya idéer och ta tillvara den s.k. tysta kunskapen som finns hos den personal som arbetar inom hälso- och sjukvården eller inom annan hälsoorienterad verksamhet måste satsningar göras på att utbilda anställda som har erfarenhet och kunskap om de miljöer som kräver förändringar. Förslagslådor och andra mindre seriösa satsningar som prövats har inte visat sig ge de resultat som förväntades.

---

¹ NHV – Nordiska Högskolan för folkhälsovetenskap är en institution under NMR och har lång erfarenhet av utbildning och forskning i folkhälsorelaterade områden.

Att skapa en arena (ett innovationscenter) för olika utvecklingsprojekt inom hälso- och sjukvårdsområdet där tillgång till utbildning i innovationsverksamhet och entreprenörskap är en viktig del. Ett innovationscenter för folkhälsa i Norden gör det möjligt för de nordiska länderna att tillsammans bidra till utvecklingen av innovationer inom hälsoområdet där problemen är gemensamma. T.ex. den växande andelen äldre med behov som idag inte kan tillfredställas inom en rad olika områden som alltifrån näringsriktig mat till möjligheten att komma ut. En annan problematik finns kring unga, t.ex. i form av ökande antal barn med övervikt och ökat användande av droger. Listan kan göras lång över hälsorelaterade områden där nya lösningar ständigt måste utvecklas.

Ett Nordiskt Innovationscenter för folkhälsa, en verksamhet under NMR som medfinansieras av näringsliv, regioner i Norden samt organisationer.

Verksamheten vid ett nordiskt innovationscenter ska vara:

- Utveckla metoder och strategier för framgångsrik implementering av nya lösningar avseende produkter, tjänster eller miljöer inom folkhälso- och sjukvårdsrelaterade områden
- Genom skapandet av nätverk etablera fruktbara samarbeten mellan olika professioner, samhällssektorer och företag i Norden
- Utveckla former för socialt entreprenörskap i de nordiska länderna
- Utbildning i innovationsverksamhet och olika former av entreprenörskap som är nära kopplad till praxis, enskilda medarbetare inom social hälso- och sjukvård erbjuds utbildning om hur egna förslag, idéer och initiativ om förbättringar kan skapas och förvaltas
- Forskningsstudier inom ramen för innovationscentrets verksamhetsområde

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Den konservativa gruppen att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utreda förutsättningarna för ett Nordiskt Innovationscenter för folkhälsa vid NHV i Göteborg.

Oslo 13 april 2010

Anne-Mari Virolainen (saml)

Arja Karhuvaara (saml))

Bjarni Benediktsson (Sj.), ordförande

Fredrik Karlström (ObS)

Hans Wallmark (m)

Illugi Gunnarsson (Sj.)

Jessica Polfjärd (m)

Jukka Mäkelä (saml)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Kent Olsson (m) vice ordförande

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)

Lyly Rajala (saml)

Marianne Kierkemann (m)

Mats Johansson (m)

Michael Tetzschner (H)

Olemic Thommessen (H)

Per Kristian Foss (H)

Sonja Irene Sjøli (H)

Ulla Karvo (saml)

Nordisk råd

A 1505/velferd (tidl. A 1496/välfärd)

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsförslag A
1496/välfärd

J.nr. 10-00208-1

UTVALGSFORSLAG

Nordisk råd

A 1506/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00193-1

Utvalgsforslag om et felles Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autori- sert helsepersonell i Norden og selvstyreom- rådene

1. Utvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å etablere et nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet helsepersonell som er autorisert i Norden og selvstyreområdene

2. Bakgrunn

Velferdsutvalget i Nordisk råd ønsker herved å fremme et utvalgsforslag om å etablere et felles Nordisk Elektronisk Register for autorisert helsepersonell i de nordiske land og selvstyreområdene. Et slikt register skal gjelde for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden/selvstyreområdene. Et slikt Nordisk Elektronisk Register for autorisert helsepersonell som arbeider i Norden/selvstyreområdene, vil være med på å avdekke alvorlige uregelmessigheter og anmerkninger gitt i ett annet nordiske land/selvstyreområde. Når en helsearbeider som har fått autorisasjon i ett nordisk land, søker om en autorisasjon i et annet nordisk land/selvstyreområde, skal det være mulig å søke gjennom et slikt Nordisk Elektronisk Register om tidligere yrkesutøvelse og eventuelle anmerkninger.

Velferdsutvalget vil understreke at det kun er alvorlige anmerkninger, som skal inn i et slikt register. Den praktiske innretningen av et slikt Nordisk Elektronisk Register for autorisert helsepersonell kan støte på flere utfordringer som for eksempel personvern, pasientsikkerhet, samfunnets ansvar for befolkningens helse og annet. Slik Velferdsutvalget ser det vil det være naturlig at berørte grupper og eksperter blir dratt inn i arbeidet med ut-

forming og etablering av et slik Nordisk Elektronisk Register for autorisert helsepersonell i Norden.

Velferdsutvalget mener dette forslaget vil være med på å garantere nordboerne den pasientsikkerheten som alle skal ha en selvfølgelig rett til i våre Nordisk land og selvstyreområder.

3. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å etablere et Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet helsepersonell som er autorisert i Norden og selvstyreområdene

Malmø, 22. september 2010

Anita Knakkegaard (DF)

Arja Karhuvaara (saml)

Christer Adelsbo (s)

Hans Aronsen (IA)

Jenis av Rana (Mfl.)

Jessica Polfjärd (m)

Marianne Kierkemann (m)

Peter Jonsson (s)

Risto Kuisma (sd)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Sonja Mandt (A)

Nordisk råd

A 1506/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00193-1

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1507/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00209-1

Udvalgsforslag om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik

1. Udvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer

at koordinere en enslydende og fællesnordisk holdning ved EU-Ministerrådets behandling af KOM (2008) 614. Den nordiske holdning skal sikre en minimumsharmonisering på højst mulige niveau, således at den nordiske forbrugerbeskyttelse fortsat kan styrkes fremover

2. Baggrund

Medborger- og Forbrugerudvalget har et stærkt ønske om, at Norden igen skal samarbejde om forbrugerpolitik. Eftersom der ikke eksisterer et formelt samarbejde omkring forbrugerpolitik i Nordisk Ministerråd, har udvalget gået andre veje for at sikre sine forbrugerpolitiske interesser i den konkrete sag om EU-Kommissionens forslag KOM (2008) 614.

Medborger- og Forbrugerudvalget har på baggrund af en grundig gennemgang af KOM (2008) 614 rettet henvendelse til Europa-Parlamentet for at drøfte sagen med relevante medlemmer af Europa-Parlamentet.

Direktivforslaget behandles pt. i Europa-Parlamentets Udvalg for Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO), og den 15. - 16. juni 2010 mødtes en delegation fra Nordisk Råd med udvalgte medlemmer af IMCO samt ordføreren på sagen, Andreas Schwab.

Den nordiske delegation er bekymret for følgende:

- Forbrugerpolitik i Norden har været genstand for et frugtbart samarbejde og med en høj grad af forbrugerbeskyttelse. Kan den bevares i forslagens nuværende form?

- Bestemmelsen om generel totalharmonisering bør fjernes. (De fire gældende direktiver om forbrugerrettigheder, som det nye forslag sammenfatter, er minimumsdirektiver.) Totalharmonisering medfører lavere forbrugerbeskyttelse på visse områder. Bestemmelsen om totalharmonisering kan eventuelt anvendes på helt specifikke områder.
- Borgerne i Norden mister nogle forbrugerrettigheder, som de har i dag. F.eks. kapitel III om information. I de nordiske lande er erhvervsdrivende forpligtet til at informere og udlevere en række oplysninger i forbindelse med indgåelse af kontrakter og forbrugeraftaler.
- Forældelsesfrist i tilknytning til køb fastsættes til to år. I visse europæiske lande er der tre, fem, og seks års forældelsesfrist.
- Det fremgår ikke klart, hvilket omfang, og hvilke konsekvenser direktivforslaget vil medføre. Der hersker usikkerhed om, hvilke områder og situationer, der er omfattet af direktivet.

Derfor ønsker Medborger- og Forbrugerudvalget, at de nordiske lande samarbejder om denne sag og koordinerer en enslydende og fællesnordisk holdning ved EU-Ministerrådets behandling af KOM (2008) 614. Den nordiske holdning skal sikre den nordiske forbrugerbeskyttelse, og at det fremover fortsat er muligt at have højere nationale standarder end det fastsatte niveau i EU-Kommissionens forslag KOM (2008) 614.

3. Høring

Medborger- og Forbrugerudvalget har i gennem længere tid været interesseret i at løfte forbrugerpolitikken frem igen, efter at området har været nedprioriteret i nogle år. Derfor er forbrugerpolitik et af udvalgets prioriterede områder for 2010.

På sit udvalgsmøde den 27. januar 2010 havde udvalget således en forbrugerpolitisk høring, hvor følgende repræsentanter var oplægsholdere: Benedicte Federspiel, chefkonsulent, Forbrugerrådet; Tina Dhanda, jurist, Forbrugerrådet; Nuria Rodriguez, Senior Legal Adviser, (Bureau Européen des Unions de Consommateurs) samt Lars Quistgaard Bay, chefkonsulent, Dansk Erhverv.

På den baggrund drøftede udvalget behovet og mulighederne for et forbrugerpolitisk samarbejde i Norden. Samtidigt har Erkki Tuomioja (sd), medlem af Nordisk Råds Præsidium og ordförande for Riksdagens Stora Udskottet, opfordret Nordisk Råd til at behandle EU's direktivforslag om forbrugerrettigheder og diskutere hvordan dette samarbejde kan komme til udtryk i EU.

Derfor mødtes en delegation fra Nordisk Råd med nordiske MEP's fra Europa-Parlamentets ressortudvalg. Derudover havde delegationen et separat møde med ordføreren for IMCO-Udvalgets betænkning, Andreas Schwab, tysk MEP, EPP-gruppen. Møderne fandt sted i Europa-Parlamentet den 15. - 16. juni 2010.

Derudover skal delegationen fra Nordisk Råd mødes med Brian Mikkelsen, ressortminister, Nordisk Ministerråd den 1. september 2010.

Nordisk Råd

A 1507/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00209-1

4. Udvalgets synspunkter

Medborger- og Forbrugerudvalget ønsker at fremme sine synspunkter vedrørende KOM (2008) 614 overfor EU-parlamentarikene og EU-Ministerråd. Derfor er der enighed i udvalget om at vedtage et forslag til rekommandation til de nordiske regeringer, samt lægge pres på Nordisk Ministerråd med henblik op at få en enslydende og koordineret holdning, der sikrer forbrugerbeskyttelsen i Norden.

Derudover ønsker udvalget at rette henvendelse til de nordiske Europaudvalg for at gøre opmærksom på ovenstående initiativ og sikre en ensartet mandat-givning i de nordiske Europa-udvalg. Endvidere ønsker Medborger- og Forbrugerudvalget at stille kritiske spørgsmål til Nordisk Ministerråd samt i de nationale parlamenter.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget, at Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer,

at koordinere en enslydende og fællesnordisk holdning ved EU-Ministerrådets behandling af KOM (2008) 614. Den nordiske holdning skal sikre en minimumsharmonisering på højst mulige niveau, således at den nordiske forbrugerbeskyttelse fortsat kan styrkes fremover

Kangerlussuaq den 28. juni 2010

Anna Ljunggren (A)

Hanne Agersnap (SF)

Hans Wallmark (m)

Henrik Brodersen (DF)

Henrik Dam Kristensen (S)

Maarit Feldt-Ranta (sd)

Marianne Berg (v)

Martin Kolberg (A), næstformand

Michael Tetzschner (H)

Solveig Horne (FrP)

Stefan Tornberg (c)

Ulla Karvo (saml)

Ville Niinistö (gröna), formand

Nordisk Råd

A 1507/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00209-1

UTVALGSFORSLAG

Nordisk råd

A 1509/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-3

Utvalgsforslag om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden

1. Utvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår at Nordisk råd rekommanderer Nordisk minister-
råd

Forskning

- 1) å styrke forskning; grunnforskning, utøvende forskning, excellence forskning i de nordiske institusjonene for å sikre at de politiske beslutningene på alle områder av eldrepolitikken blir kunnskapsbasert
- 2) å utvikle velferdsteknologi på nordisk nivå, for å stimulere til en sterk synergi mellom forskning, entreprenørskap, det offentlige samfunn og tredje sektor innenfor helse- og sosialfeltet

Forebygging

- 3) å etablere en oppsøkende tjeneste på kommunalt nivå i de nordiske landene etter dansk modell for kartlegging av eventuelle behov etter fylte 75 år, samt informere om kommunens tjenester
- 4) å vurdere mulighetene for å etablere en "trygghetstelefon" for eldre i de nordiske land og de selvstyrte områdene
- 5) å vurdere etablering av et nordisk kvalitetssertifikat for offentlige og private aktører som tilbyr tjenester innenfor eldreomsorgen

Tiltak

- 6) å styrke en videre satsing på e- helse
- 7) å se på mulighetene av å etablere elektroniske journaler i de nordiske landene etter svensk modell VAS (Vård administrativt system) for økt pasientsikkerhet og bedre informasjon om pasienten mellom profesjonsgrupper innenfor helse- og sosialsystemet

- 8) å utarbeide en individuell plan (omsorgsplan) for eldre for å bevare et verdig liv, livskvalitet og en funksjonell hverdag
- 9) å etablere differensierte boligtilbud til eldre basert på individuelle behov og etter nordisk kunnskapsbasert erfaring
- 10) å etablere et tilbud om opplæring i offentlig, privat eller frivillig regi for pårørende som opplever en betydelig endret livssituasjon ved sykdom hos sine aller nærmeste
- 11) å se på mulighetene for å lovfeste kommunenes plikt til å støtte pårørende som har omsorgsansvar
- 12) å utarbeide en nordisk kunnskapsbasert psykiatriplan for eldre i Norden
- 13) å utarbeide en nordisk kunnskapsbasert tiltaksplan for demente i Norden
- 14) å styrke etablering av hospice og annen god palliativ pleie i offentlig og privat regi
- 15) å arrangere et etisk seminar i nordisk regi med tematikk; "hva er et menneske verdt – skal det være mulig å sette en økonomisk grense for livsnødvendig behandling, når og hvem skal sette denne grensen?", med aktuelle aktører fra de nordiske regjeringer, myndigheter, helsepersonell, økonomer, forskere, eksperter, politikere, private aktører, legemiddelindustrien, interesseorganisasjoner, mennesker med en alvorlig diagnose, pårørende, tredje sektor og andre

Nordisk råd

A 1509/velferd Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-3

2. Bakgrunn

Velferdsutvalget har valgt *"Hvordan skape god livskvalitet blant eldre i Norden"* som hovedtema for 2010. Velferdsutvalget har søkt kunnskap fra eksperter og relevante institusjoner i Norden, og fra nordiske helse- og omsorgsministre; Anne Grethe Strøm-Erichsen (NO), og Karen Ellemann (DK), som nå er den danske miljøminister og Nordisk samarbeidsminister.

Utvalget har erfart at alle de nordiske land og selvstyrte områdene hver for seg har mange gode løsninger som kan fungere som gode eksempler for hverandre. Dette viser viktigheten av et nordisk samarbeid innen eldreomsorgen. Den økende levealderen i de nordiske landene er et tegn på gode samfunn og en velferdsmodell som bidrar til at en stadig større andel kvinner og menn i Norden lever stadig lengre.

Tematikken i hovedtemaet for 2010 er omfattende, og den nordiske eldresektoren har en helt sentral plass i den nordiske velferdsmodellen. Det å ivareta eldre menneskers differensierte omsorgsbehov og velferd er et statlig hovedansvar i tett samarbeid med offentlige/kommunale, private og frivillige aktører. Familien og voksne barn har ikke et formelt omsorgs- og eller forsørgeransvar for sine foreldre, men i realiteten er det mange som helt eller delvis deltar i omsorgen for dem. Dette skiller den nordiske eldresektoren fra flere andre land, der også familien har et ansvar.

Eldresektoren står overfor store utfordringer i nær fremtid som vil kreve sterk politisk handlekraft, prioriteringer og endringsvilje i kompliserte samfunnsstrukturer i vår nordiske velferdsmodell. Antall eldre vil øke raskere enn den yrkesaktive befolkningen i perioden 2010-2060, som igjen vil øke behovet for helsepersonell, og boliger og andre velferdstjenester til eldre. Den betydelige kostnadsøkningen for denne utviklingen skal dekkes av relativt sett færre yrkesaktive skattebetalere enn tilfellet er i dag.

Velferdsutvalget har valgt ut noen sentrale områder innen eldrepolitikken i dette utvalgsforslaget, og fremmer konkrete anbefalinger for en god nor-

disk eldrepolitikk i årene framover, og en mer effektiv bruk av menneskelige og økonomiske ressurser.

Nordisk råd

Fokusområder innenfor tematikken er som følger;

- *Boligpolitikk og strategisk planlegging av en universell utforming til alle*
(differensiert tilbud av bolig/ omsorgstjenester til forskjellige grupper med forskjellige behov)
- *Velferdsteknologi*
- *Psykisk helse blant eldre*
- *Demensproblematikk*
- *Pårørendes rolle.*

A 1509/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-3

Den demografiske utviklingen

"Vi lever ikke bare lengre, men dem som lever lengst, lever også lengre enn tidligere. Det aldrende samfunn kjennetegnes derfor ikke bare av en stigende andel eldre, men også av en eldre befolkning med en stigende andel meget gamle. Det er historisk sett en ganske ny utvikling, hvor de aller eldste utgjør en helt ny generasjon", (Bernhard Jeune, Dansk senter for aldringsforskning og epidemiologi, 2009).

Eldredødeligheten har falt med ca to % per år siden 1950 i de rikeste landene. Det betyr at det er den eldste aldersgruppen som er i sterkest vekst. Fra 1950 er andelen 80+ åringer firedoblet. Kvinner lever lengre enn menn, og om utviklingen fortsetter de neste årtier kan det forventes at halvparten av de jentene som fødes i dag vil kunne feire sin 100-års fødselsdag.

Det at flere eldre lever lengre skyldes mange faktorer. Det kan være genetiske egenskaper vi er født med, eller de forhold som en generasjonen er vokst opp med, kalt "*kohorte-effekter*". I hovedsak skyldes lenger levetid det som kalles "*periode-effekter*", dvs. endringer her og nå, som for eksempel: bedre levekår, endring av livsstil, bedre behandlingsmuligheter og -metoder, moderasjon av alkohol og røykekutt, overlevelse etter større operasjoner, behandling av sukkersyke og medisinsk behandling av bl.a. kreft og hjertesykdommer. Det betyr ikke at forekomsten av hjertesykdom har minsket, men at flere pasienter med hjertesykdom overlever.

Det er stor sannsynlighet for at behandlingsutgifter for eldre 80+ gruppen vil stige i de kommende år, bl.a. fordi medisinsk og kirurgisk behandling i økende grad også tilgodeses de eldste eldre, som til dels tidligere har vært utsatt for "*alderisme*", det vil si diskriminering på grunn av alder, og derfor ikke fått tilbud om de nyeste og dyrere behandlingstilbudene.

Hovedtendensen i nyere forskning tyder på at det i takt med en levetidsforlengelse skjer en forlengelse av antall "gode leveår", og i noen land stiger antall "gode leveår" mer enn levetiden. Det betyr at flere eldre har en god helse, uten noen særlig alvorlig sykdom eller vesentlig tap av funksjonsevne eller en funksjonsbegrensning. De fleste studier peker på at det i de siste ti årene er en forbedring i evnen av å utføre de daglige gjøremål, såkalt *ADL (Aktiviteter i Daglig Livet)* hos gruppen eldre.

Det er viktig å merke seg at *tap av funksjonsevne (ADL- disability)* varierer mye fra land til land, fra ca 10 % til ca 30 % blant eldre over 65 år, som ikke kan utføre minst en av de fem basale daglige gjøremål som er: *stå opp av sengen, gå på toalettet, ta seg et bad, reise seg fra en stol og gå rundt innendørs.*

Velferdsutvalget mener det vil være av stor nordisk nytteverdi å gjøre sammenlignende studier i de nordiske land og selvstyrte områder, for å

finne ut hvilke suksesskriterier som ligger til grunn for at for eksempel Sverige har et så lavt nivå av ADL-disability og samtidig en høy levealder.

Velferdsutvalget mener at det er viktig å ta *utgangspunkt i 80+ gruppen*. 80+ gruppen vil antagelig bli den gruppen eldre som vil bruke store deler av tilbudet av helse- og sosiale tjenester i framtiden. Denne situasjonen vil være en utfordring for alle de nordiske land og selvstyreområder, når vi vet at den siste fasen av livet vil være preget av sykdom og funksjonsnedsettelse for en del av disse.

Det er også forventet at 80+ gruppen vil bli mer selvhjulpne i framtiden. Allerede i dag er flertallet av 80+ gruppen selvhjulpne eller klarer seg fint med hjemmehjelp/hjemmesykepleie. Fremtidens nye muligheter for mer effektiv behandling, individualisert medisin (mange blir syke av over/feilmedisinering), utvikling av regenerativ medisin, ny teknologi i hjemmet og i hjemmehjelpen/hjemmesykepleien, vil gjøre det mulig for eldre å forbli selvhjulpne i stor grad livet ut.

Det forventes at forbedring av Eldres livsvilkår, livsstil, behandling og omsorg vil fortsette inn i årene framover. Mye tyder på at det er mulig å utsette alvorlige sykdommer til en senere alder og forebygge at funksjonsnivoen settes ned.

Forskning

De demografiske utfordringene Norden står overfor krever at vi blir bedre til å utvikle og anvende den til enhver tid beste kunnskapen innenfor feltet.

Velferdsutvalget mener det må satses betydelig mer målrettet på *forskning* innenfor eldreomsorgen slik at resultatet blir best mulig livskvalitet for eldre i Norden. Det er for lite kunnskap om eldre, som en differensiert gruppe, i våre nordiske samfunn. Hvis den enkelte eldre får rett hjelp til rett tid, vil det i mange tilfeller føre til at den Eldres funksjonsnivå holdes oppe, og behovet for hjelp utsettes. Det skaper også trygge rammer for familien/pårørende. Når en eldre trenger hjelp i hverdagen, vil en *kunnskapsbasert tilnærming* på tvers av profesjoner skape en best mulig tiltakskjede rundt en pasient.

Forskning på grunnforskningsnivå, utøvende forskning og excellence forskning i de nordiske institusjonene må styrkes for å sikre at politiske beslutninger på alle nivå i eldrepolitikken blir bygget på en *kunnskapsbasert tilnærming*.

Det må samtidig stilles spesifikke krav til at prosjekter som det bevilges penger til, har en *dokumentert effekt* etter målsettingen. En *kunnskapsbasert tilnærming* bør fastlegges som et prinsipp i enhver innføring og bruk av nye virkemidler, tiltak og organisering av eldreomsorgen i Norden.

Med en *kunnskapsbasert tilnærming* og dokumentasjon, vil det kunne utvikles en bedre kunnskapsutveksling mellom forskjellige fagmiljøer/spesialister/profesjoner i eldreomsorgen. For best mulig synergieffekt på tvers av grenser i Norden og selvstyreområder, mener Velferdsutvalget at det bør tas initiativ til å gjøre det mulig å kunne lære av hverandres erfaringer, "*best practice*", og evaluere tiltak i Norden på regelmessig basis.

Samtidig bør en sikre seg at metoder og tiltak faktisk blir gjennomført på den måten den er tiltenkt, dvs. sikre gode tilsynsordninger av virksomhetene.

For hele omsorgssektoren vil det være nødvendig med en kontinuerlig oppdatering av kompetanse på basiskompetansen som ansatte har. Kompetanseutvikling ut over dette nivået kan være aktuelt på områder som

Nordisk råd

A 1509/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-3

for eksempel: demens, ernæring, hygiene, fallforebygging, kreftsykepleie, og psykiatri.

Velferdsutvalget vil understreke betydningen av godt lederskap innenfor eldreomsorgen er en forutsetning for å møte fremtidens utfordringer innenfor eldreomsorgen. Kompetanseutvikling for ledere er viktig i denne sammenhengen.

Velferdsutvalget viser til sitt forslag om "Toppforskningsinitiativet II- en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial" som skal behandles under sesjonen i 2010.

Forebygging

Velferdsutvalget mener at *helsefremmende og forebyggende tiltak som opptrening og vedlikeholdstrening bør prioriteres sterkere enn tilfellet er i dag.* Alle de nordiske landene har handlingsplaner og politisk fokus på for eksempel det å forebygge livstilssykdommer. Velferdsutvalget etterlyser en mer synliggjøring av hva tidlig intervensjon innebærer menneskelig og samfunnsøkonomisk i de nasjonale budsjettene i Norden.

Velferdsutvalget vil påpeke viktigheten av fortsatt å jobbe aktivt for *kultur og helse*-perspektivet. Eldre bør også ha tilgang til kulturtilbud og muligheten til å leve aktive, innholdsrike liv. Deltagelse i kulturelle aktiviteter er imidlertid et gode som mange eldre mennesker er avskåret fra, som følge av økonomi, handikapp, psykiske problemer, demensproblematikk og annet. "*Kultur for alle*" må være et overordnet kulturpolitisk mål, og er bakgrunn for det økende engasjement for koplingen *kultur, helse og livskvalitet*. Velferdsutvalget ser denne koplingen som meget viktig i et forebyggende perspektiv, men også som et helsefrembringende tiltak for de aller svakeste som ikke selv kan ta seg ut til opplevelser og sanseintrykk, som gir mer innhold i livet og en bedre livskvalitet i hverdagen.

Velferdsutvalget ser at en god tannhelse er meget viktig for forebygging av sykdommer og opprettholdelse av en god livskvalitet for alle eldre. Innføring av en fast tannpleier/tannlege på eldreboliger, og/eller en årlig tannhelsekontroll etter en gitt alder, bør settes høyt opp på den politiske dagsorden i Norden. Det samme gjelder for fotpleie, som vil hjelpe mange eldre til økt mobilitet.

Gode rutiner og mulighet for et næringsrikt og variert kosthold er grunnleggende for en god helse. Det er imidlertid stor variasjon både i kvaliteten på maten og kvaliteten på oppfølging av at den eldre faktisk får i seg god og næringsrik mat i hverdagen. Velferdsutvalget ser at dette krever god kunnskap hos omsorgspersonellet når det gjelder Eldres ernæringsbehov og spisesituasjoner.

Ensomhet rammer mange eldre. Det å bli eldre og gå i pensjon, gjør at mange mennesker opplever isolasjon og ensomhet. For eldre med mobilitetsproblemer kan det største høydepunktet på dagen være besøk av hjemmehjelpen. Velferdsutvalget ser at det er mye som kan gjøres for å motvirke ensomhet hos eldre. Det kan være alt fra holdningsendringer til økt medmenneskelighet, styrking av frivillige aktiviteter, mer organisert kontakt mellom generasjoner (skoler/eldreboende), og økt fokus på betydningen av et godt psykososialt miljø også for eldre. Velferdsutvalget vil nevne bruken av "*Trivselsagenter*" i Norge, et tiltak fra frivillig sektor som er med på å skape og organisere livsglede for eldre mennesker enten de er fysisk syke eller demente. Det er et kvalitativt godt tilbud og trekker også inn andre generasjoner i arbeidet for å skape trivsel for et annet medmenneske med kjærlighet og omsorg. Tiltaket har lave kostnader.

Nordisk råd

A 1509/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-3

Differensiert tilbud av bolig/omsorgstjenester til forskjellige grupper med forskjellige behov

Grovt sett kan en si at omkring halvparten av gruppen eldre 80+ dør på sykehus, den andre halvdelene fordeler seg på pleiehjem, eget hjem eller eldreboliger. Det er grunn til å tro at fremtidens 80+ åringer vil stille sterkere krav om å kunne tilbringe den siste livsfasen i eget hjem. Det vil medføre blant annet store utfordringer på innretning av boliger, utbygging av omsorg- og helsetjenester, den kommunale hjemmehjelpen/hjemmesykepleien.

En bolig er rammen for en Eldres hverdag, og et vesentlig element i eldrepolitikken. Det er et helt grunnleggende prinsipp i det nordiske velferds-samfunnet at vi gir eldre gode, trygge, velfungerende rammer for deres hverdag. De fleste eldre vil forbli i kjente miljøer, der de føler seg trygge, og kan fungere best mulig, lengst mulig.

Velferdsutvalget poengterer at det må tilrettelegges boliger etter individuelle behov og funksjonsnivå. En bolig med brukerens individuelle behov i sentrum – i kombinasjon med tilrettelegging av boligen, bruk av tekniske hjelpemidler og hjemmehjelp – kan sikre at eldre kan bli i sitt eget hjem så lenge som mulig. Det kan også se ut til at dette forebygger økte kostnader innen helsetjenester både i spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Velferdsutvalget ser at det er viktig å møte fremtidens utfordringer med en boligpolitikk der det gjennomføres kontinuerlige kartlegginger av fremtidens behov for boliger med livløpstandard. Det krever et godt samarbeid mellom politisk nivå, utbyggere og aktører i sektoren.

Velferdsutvalget er klar over at dette er en sektor med økonomiske utfordringer. Det er kostbart å bygge boliger i Norden, så det vil være viktig å kombinere utbygging av tilpassede boliger med tilskuddsordninger for tilrettelegging av egne hjem.

Velferdsutvalget merker seg at Danmark er det eneste landet i Norden som gjennomfører en systematisk besøksordning en gang i året og med en eventuelt videre oppfølging, etter fylte 75 år. Dette gjøres nettopp med tanke på en eventuell tidlig intervensjon og i et forebyggende perspektiv. Kommunen er ansvarlig for den Eldres behov og tilrettelegging etter en individuell vurdering. Siden 2003 har kommunene i Danmark vært forpliktet til å legge forholdene til rette for at private leverandører skal komme inn på eldresektoren med personlig og praktisk hjelp. Dette er gjennomført for å gi den eldre en større valgmulighet av tilbydere og tjenester.

Det er et grunnleggende prinsipp i den danske eldrepolitikken at hjelpen skal være "hjelp til selvhjelp". Det betyr at hjelpen skal tilrettelegges med den eldre i sentrum, og i et tett samarbeid med den eldre selv. Det primære målet med hjelpen er at den eldre skal klare seg selv med verdighet og opprettholdelse av en god livskvalitet.

Velferdsutvalget ønsker at det skal etableres differensierte boligtilbud basert på individuelle behov og etter nordiske kunnskapsbaserte erfaringer.

Organisering

Velferdsutvalget mener at det kan være nødvendig å se på nye samarbeidsstrukturer, og mer fleksible arbeidsformer innenfor eldresektoren i tett samarbeid med berørte parter for å kunne imøtegå fremtidens utfordringer. Tverrfaglige team vil kunne virke utfordrende og interessant for unge mennesker som ønsker å velge en yrkeskarriere innenfor eldresektoren. Det er også interessant for etablerte arbeidstakere. Her vil en styrking av kvaliteten gjennom kompetansehevede tiltak, som etter- og videreutdanning, være meget viktig.

Nordisk råd

A 1509/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-3

Det eksisterer gråsoner mellom primær- og sekundærhelsetjenesten som fører til at mange pasienter "faller mellom to stoler". Mange pasienter og deres pårørende opplever at det ikke er en helhetlig, sammenhengende tiltakskjede for brukeren. Velferdsutvalget ser at det er meget viktig å fokusere på en bedre koordinering og samarbeid mellom primær- og sekundærhelsetjenesten.

Multimodal rehabilitering

Velferdsutvalget merker seg Sveriges organisering av det som går inn under betegnelsen multimodal rehabilitering. Det er tverrfaglige team, som har strengere kvalitetskrav en "vanlige" team. I Sverige finnes en rehabiliteringsgaranti, som en del av sykemeldingsprosessen og omfattes av trygdesystemet (Försäkringskassan) og fylkets (Landstinget) prosjektorganisasjon.

De svenske retningslinjene bygger på tiltak for personer med langvarig smerte i nakke-, rygg og skuldre, men kan også brukes til alle typer rehabilitering og behandling som trenger innsats fra ulike profesjoner. For at det skal være en multimodal rehabilitering, kreves det en psyko-sosial arbeidsmåte som minst består av lege, fysioterapeut/ergoterapeut og psykolog/sosionom. I følge Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU), Sverige har multimodal rehabilitering vist seg å være effektiv ved ulike smertetilstander.

Velferdsutvalget ser at dette kan være en ny type organisering som de andre nordiske landene kan dra nytte av.

Velferdsutvalget merker seg Trondheims (NO) etablering av Øya helsehus; som er en samlokalisering av flere funksjoner i mellomrommet mellom hjemmetjenester og sykehjem. Her legges det vekt på tverrfaglighet og samhandling mellom alle nivåer i helse- og omsorgstjenesten, som har forsterket dekning av legetjenester og oppgradert utstyr til behandling. Tilbudet er for eldre som blant annet skal ha kortidsopphold, rehabilitering, intermedierbehandling som ikke krever sykehus, og avlastning (sykehjemspasienter).

Hjemmehjelp og hjemmesykepleie

Velferdsutvalget vil bemerke at det er en tendens til at hjemmehjelp- og hjemmesykepleien får en mer fremtredende rolle i tiden fremover. Med en uttalt politisk målsetting om at eldre skal kunne bo i eget hjem så lenge som mulig, er det nødvendig å sikre at hjemmehjelpfunksjonen kan dekke et økende behov for hjelp både kvantitativt og kvalitativt. Tilsvarende viktig er det at ressursene i hjemmehjelpen og hjemmesykepleien utnyttes på en effektiv måte.

Velferdsteknologi

Utvikling av velferdsteknologi i hjemmet og i hjemmetjenesten gjør det mulig for det enkelte individ å velge kompliserte omsorgstjenester i hjemmet fra forskjellige tilbydere.

Velferdsteknologi er brukerorienterte teknologier som gir brukerne velferdsytelser og forskjellige hjelpemidler for å løse helseproblemer og sosiale utfordringer. Målet er å sikre en bedre ressursutnyttelse av velferdstjenester, god livskvalitet, sikkerhet for brukeren på individnivå, og økt kontroll over eget liv for den enkelte eldre. Det skal også øke mulighet for at brukeren kan klare seg selv, og samtidig frigi mest mulig tid for helsepersonell til medmenneskelig kontakt.

Dette området er potensielt et betydelig vekstområde for industri og næringsliv. Det gjennomføres en rekke EU- prosjekter hvor velferdsteknologi går inn under begrepet; *Ambient Assisted Living* (tekno-assistert hjelp).

Velferdsutvalget ser meget positivt på utvikling og bruk av velferdsteknologi. Dette kan bli viktig for både friske og syke eldre i fremtiden. Muligheten for å bo hjemme kan forlenges, man kan få bedre oppfølging og behandling av kroniske sykdommer og rehabilitering i hjemmet, og man kan få nødvendig helsehjelp på reise. Noen eksempler på velferdsteknologi er:

- *sporingsteknologi* kan gi demente pasienter sikkerhet og frihet til å bevege seg utenfor hjemmet,
- *internett* kan styrke Eldres mulighet til å delta i samfunnet, kommunisere med helsevesenet og bruke nye sosiale fora;
- kroppssensorer eller biosensorer kan brukes til å overvåke helse-tilstanden og øke kronikeres mulighet for hjemmebasert behandling, medisinerer eller automatisk tilkalling på akutt hjelp;
- *smarthusteknologi* som er teknologi installert i boliger, kan brukes til å overvåke, varsle og utføre handlinger etter valgte kriterier som styre lys, varme, dører, vinduer, fall, brann med mer;
- *automatiserte maskiner* eller roboter som kan bidra til praktiske oppgaver i hjemmet som: rengjøring, personlig service og hygiene, funksjonsstøtte og rehabiliteringshjelp;
- *administrativ teknologi* er datasystemer som kan brukes til å forbedre arbeidsflyt med tids-/funksjonsplanlegging, forenkle samhandling mellom ulike aktører, tilgjengeliggjøre og sammenstille informasjon. Bruk av bærbare enheter muliggjør økt mobilitet.

Velferdsutvalget vil poengtere at det er viktig å ha etisk og forsvarlig bruk av velferdsteknologi og ha en god brukermedvirkning og medbestemmelse i utviklingen av velferdsteknologi slik at brukeren ikke føler seg fremmedgjort i eget liv eller bolig.

Velferdsutvalget merker seg at Danmark har satsset stort på dette området som en del av kvalitetsreformen og avsatt tre milliarder danske kroner i perioden 2009-2015 til økt bruk av "arbeidskraftbesparende teknologier" og nye "arbeids- og organisasjonsformer". Målet er bedre livskvalitet, verdighet, å frigjøre ressurser til å sette dem inn der behovet er størst, og økonomiske mål om å effektivisere kommunale tjenester.

Velferdsutvalget merker seg også at Sverige har innført et elektronisk system (VAS = Vård administrativt system) i enkelte kommuner. VAS er et administrativt system som gir alle profesjoner i helse- og omsorgstjenesten et felles journalsystem. Det har vist seg å være et effektivt arbeidsverktøy som har økt tilgjengeligheten og pasientsikkerheten. Hvor mye av informasjonen som er tilgjengelig for den enkelte ansatte er avhengig av yrkesrollen, for å sikre pasientens integritet. Systemet er kostnadseffektivt fordi det skrives kun en journal per pasient selv om pasienten får tjenester fra mange instanser. Velferdsutvalget vil gjerne se på mulighetene til å etablere elektroniske journaler i de nordiske landene etter svensk modell VAS for å øke pasientsikkerheten og bedre informasjon om pasienten mellom profesjonsgrupper innenfor helse- og sosialsystemet.

Velferdsutvalget viser til sitt utvalgsforslag A 1506/velferd om *et felles Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene*, for å sikre nordboernes pasientsikkerhet. Utvalgsforslaget skal behandles under sesjonen 2010, Reykjavik, Island.

Velferdsutvalget er kjent med at det finnes historier i alle de nordiske land der kvalitetssikringssystemene ikke har fungert og at sterkt hjelpetrengende mennesker har blitt direkte skadelidende av menneskelig svikt og systemsvikt. Velferdsutvalget ser at det bør vurderes en etablering av *et nordisk kvalitetssertifikat* for offentlige og private aktører som tilbyr tjenester innenfor eldreomsorgen.

Nordisk råd

A 1509/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-3

Velferdsutvalget vil i denne forbindelse nevne viktigheten av en fortsatt styrking av *e-helse*. I Norge er betegnelsen for e-helse; *telemedisin*. Velferdsutvalget merker seg at Norge har satt av 151 millioner nkr. for 2011, for å sikre at god informasjon - og kommunikasjonsteknologi blir utnyttet bedre enn i dag.

Nordisk råd

A 1509/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-3

Velferdsutvalget vil understreke at kontakt mellom pasient og helsepersonell med IKT- baserte løsninger vil være et meget viktig bidrag til fremtidens helse- og sosialomsorg for nordboere over store avstander og være med på å sikre et likt helsetilbud for alle der folk bor.

Psykisk helse blant eldre

Psykisk sykdom vil alltid endre menneskers livskvalitet. Den psykiske syke, familien og omgivelsene kan føle stor avmakt og utmattelse. Velferdsutvalget mener det er viktig at det finnes gode støttefunksjoner for den berørte og deres pårørende. Velferdsutvalget vil poengtere at det ikke bare er fysiske behov som skal dekkes inn, men det er også viktig å sikre alderdommen et innhold og god livskvalitet.

Selv mord

Velferdsutvalget vil understreke viktigheten av å arbeide med forebygging av selvmord blant eldre. Det er flest selvmord i gruppen eldre, og aller mest blant eldre menn. Eldre med demens har tre ganger høyere risiko for å begå selvmord. Lider pasienten av depresjon og demens, er selvmordsrisikoen enda høyere. Selvmordsrisikoen er særlig høy etter at diagnosen er stillet, men også personer som har hatt diagnosen over lenger tid begår selvmord. Velferdsutvalget merker seg at det er en tendens til at eldre som begår selvmord har oppsøkt lege i den siste måneden innen selvmordet. Her kan det være mulig å utvikle bedre informasjon til leger og annet helsepersonell og utvikle metoder for å spørre om dette ømtålige tema.

Depresjon

Depresjon er en av den vestlige verdens største helseproblem. Depresjon hos eldre er ikke definert annerledes enn hos andre voksne. Velferdsutvalget vil bemerke at depresjon og/eller depressive symptomer forekommer spesielt hyppig blant eldre med demenssykdom, i noen tilfeller opp til 85 % av demente. Velferdsutvalget er kjent med at det er utviklet vurderingsskalaer for eldre uten demens og eldre med demens, og ser positivt på en standardundersøkelse i form av screening av eldre.

Angst

Velferdsutvalget vil videre trekke frem forskning rundt *angst* blant eldre. Det finnes lite forskning på denne aldersgruppen, og det som finnes av forskning er ofte ut fra andre aldersgrupper, som en regner med gjelder også for de eldre. Angstsymptomer blir ofte oversett hos eldre, som en "naturlig" del av det å bli eldre, men mange har angstsymptomer som kan være meget invalidiserende.

Velferdsutvalget foreslår at det skal utarbeides en nordisk kunnskapsbasert psykiatriplan for eldre i Norden.

Vold og overgrep

I nyhetene refereres det ofte til vold og overgrep mot eldre. Det kan for eksempel være vold og overgrep fra personer i nære relasjoner, eller uverdige forhold på institusjoner. Velferdsutvalget vil også bemerke at det er lite forskning på overgrep og vold mot eldre, og dermed er det stor sannsynlighet for betydelige mørketall. Velferdsutvalget ser med stor bekymring på manglende forskning på disse områdene.

Det er viktig at hvert enkelt land vurderer å etablere en form for "trygghetstelefon" for anmelding av uverdige forhold innenfor private hjem og institusjoner.

Demensproblematikk

Demente utgjør en særlig utfordring for hjelpesystemet fordi personen mister evne til å ta vare på seg selv. Det skal skapes gode rammer rundt personen som kan håndtere både reduksjon i funksjonsnivå og ofte store personlighetsendringer. Demens er en sykdom som progredierer, det vil si at sykdommen er kronisk og forverrer seg fortløpende. Behov for omsorg og pleie må justeres fortløpende, og dette stiller store krav til velferdstjenestene og kunnskap om sykdommen. Deltakelse i en pårørendegruppe kan gi omsorgspersoner nødvendig støtte til hjelp i hverdagen.

Velferdsutvalget merker seg at det ser ut til at en god kommunikasjon mellom hjemmet og fagpersoner med kompetanse på demensområdet, tilbud om daghjemsplass, kortere avlastningstilbud, og annen hjelp, gjør at en dement kan bo lenge i sitt eget hjem, ofte noe den nærmeste omsorgspersonen også selv ønsker.

Velferdsutvalget vil poengtere viktigheten av at det er ansatte med god fagkompetanse og pedagogiske verktøy i forhold til demens, som skal ha ansvar og pleieomsorg for denne gruppen pasienter. Den sviktende realitetsorienteringen kan gjøre det vanskelig å informere den demente, og det er derfor viktig med andre pedagogiske metoder.

Velferdsutvalget mener at spesialkunnskap på demens og kontinuerlig faglig utvikling er veldig viktig. Bruk av pedagogiske metoder, ikke bare medisinske løsninger, kan for eksempel være effektiv behandling for en med utagerende adferd.

Velferdsutvalget vil at det skal utarbeides en nordisk kunnskapsbasert tiltaksplan for demente i Norden.

Pårørendes rolle

Når et menneske blir dement, rammes hele familien. Sykdommen kan medføre store personlighets- og adferdsendringer, som ofte er grunnen til at pårørende oppsøker en lege første gang.

Det kan være en stor psykisk belastning og fysiske utfordringer for pårørende med å ivareta et dement familiemedlem i hjemmet. Den nærmeste omsorgspersonen kan trenge hjelp til å holde fast i livsverdier og glede gjennom sykdomsforløpet, særlig kan det være behov for hjelp og støtte til omsorgsoppgaven og avlastning for å takle en langvarig påkjenning. Rollene i hjemmet endrer seg fra likeverdige personer til en omsorgsperson og pleiemottaker.

Hjelpeapparatet må være ekstra oppmerksom på om den nærmeste omsorgsperson har behov for avlastning og hjelp. Gruppen demente er økende i alle de nordiske land. Dette gjør at stadig flere pårørende påtar seg kompliserte omsorgsoppgaver. Pårørende vil trenge informasjon, råd og veiledning fra profesjonelle og frivillige aktører for å mestre oppgaven på en god måte.

Velferdsutvalget vil poengtere viktigheten av at det bygges ut tilstrekkelig antall daghjemsplasser, som gir et aktivitetstilbud til en person med demenssykdom, og samtidig gir en nødvendig avlastning til nærmeste omsorgsperson. Det er viktig å understreke at et daghjemstilbud for andre eldre, uten en alvorlig diagnose, er med på å styrke den sosiale kontakten, gi et innhold og en positiv aktivitet i hverdagen. Velferdsutvalget ser at dette er et meget viktig innsatsområde som forebygger ensomhet og psykiske lidelser for eldre.

Velferdsutvalget ønsker med bakgrunn i de utfordringene som eksisterer innenfor eldrepolitikken i Norden å arrangere et etisk seminar i nordisk

Nordisk råd

A 1509/velferd Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-3

regi med aktuelle aktører fra de nordiske regjeringer, myndigheter, helsepersonell, økonomer, forskere, eksperter, politikere, private aktører, legemiddelindustrien, interesseorganisasjoner, mennesker med en alvorlig diagnose, pårørende, tredje sektor og andre. Tematikken på seminaret er tenkt som følger:

Hva er et menneske verdt – skal det være mulig å sette en økonomisk grense for livsnødvendig behandling, når og hvem skal sette denne grensen?

Velferdsutvalget vil med dette seminaret diskutert vanskelige etiske problemstillinger i det offentlige rom med aktuelle aktører fra sektoren og beslutningstakere.

3. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

Forskning

1) Å styrke forskning; grunnforskning, utøvende forskning, excellence forskning i de nordiske institusjonene for å sikre at de politiske beslutningene på alle områder av eldrepolitikken blir kunnskapsbasert

2) Å utvikle velferdsteknologi på nordisk nivå, for å stimulere til en sterk synergi mellom forskning, entreprenørskap, det offentlige samfunn og tredje sektor innenfor helse- og sosialfeltet

Forebygging

3) Å etablere en oppsøkende tjeneste på kommunalt nivå i de nordiske landene etter dansk modell for kartlegging av eventuelle behov etter fylte 75 år, samt informere om kommunens tjenester

4) Å vurdere mulighetene for å etablere en "trygghetstelefon" for eldre i de nordiske land og de selvstyrte områdene

5) Å vurdere etablering av et nordisk kvalitetssertifikat for offentlige og private aktører som tilbyr tjenester innenfor eldreomsorgen

Tiltak

6) Å styrke en videre satsing på e- helse

7) Å se på mulighetene av å etablere elektroniske journaler i de nordiske landene etter svensk modell VAS (Vård administrativt system) for økt pasientsikkerhet og bedre informasjon om pasienten mellom profesjonsgrupper innenfor helse- og sosialsystemet

8) Å utarbeide en individuell plan (omsorgsplan) for eldre for å bevare et verdig liv, livskvalitet og en funksjonell hverdag

9) Å etablere differensierte boligtilbud til eldre basert på individuelle behov og etter nordisk kunnskapsbasert erfaring

10) Å etablere et tilbud om opplæring i offentlig, privat eller frivillig regi for pårørende som opplever en betydelig endret livssituasjon ved sykdom hos sine aller nærmeste

11) Å se på mulighetene for å lovfeste kommunenes plikt til å støtte pårørende som har omsorgsansvar

12) Å utarbeide en nordisk kunnskapsbasert psykiatriplan for eldre i Norden

13) Å utarbeide en nordisk kunnskapsbasert tiltaksplan for demente i Norden

Nordisk råd

A 1509/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-3

14) å styrke etablering av hospice og annen god palliativ pleie i offentlig og privat regi

15) å arrangere et etisk seminar i nordisk regi med tematikk; "hva er et menneske verdt – skal det være mulig å sette en økonomisk grense for livsnødvendig behandling, når og hvem skal sette denne grensen?", med aktuelle aktører fra de nordiske regjeringer, myndigheter, helsepersonell, økonomer, forskere, eksperter, politikere, private aktører, legemiddelindustrien, interesseorganisasjoner, mennesker med en alvorlig diagnose, pårørende, tredje sektor og andre

Nordisk råd

A 1509/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-3

Reykjavik den 2. november 2010

Anders Karlsson (s)

Anita Knakkegaard (DF)

Arja Karhuvaara (saml)

Christer Adelsbo (s), næstformand

Cecilie Tenfjord-Toftby (m)

Debora Kleist (IA)

Elisabeth Björnsdotter Rahm (m)

Jenis av Rana (Mfl.)

Margrét Tryggvadóttir (A)

Risto Kuisma (sd)

Pekka Vilkuna (cent)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Sonja Mandt (A)

Vigdis Giltun (FrP)

UTVALGSFORSLAG

Nordisk råd

A 1512/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 10-00142-7

Utvalgsforslag om nye initiativer i nordisk klimaarbeid

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å opprette et ekspertpanel for å vurdere alternative modeller for internasjonalt samarbeid for en bred og effektiv innsats for reduksjon av de globale utslipp av klimagasser

å gjennomføre en konferanse for å belyse hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive til å redusere utslipp av klimagasser i Norden

at det regelmessig utarbeides en oversikt over fremdriften i klimaforskningen for å gi et aktuelt bilde av konsekvensene av menneskeskapte klimaendringer

2. Bakgrunn

Klimautfordringen har stått høyt på den nordiske dagsorden de seneste årene. I Rek. 7/2007/miljø: "Klimainitiativer i Norden og internasjonalt" ble det lagt opp til en ambisiøs og aktiv nordisk klimapolitisk profil i de internasjonale fora og at man ønsket å intensivere samarbeidet om gjennomførelsen av de nødvendige utslippsreduksjoner av klimagasser i Norden. I Nordisk ministerråds meddelelse over rekommandasjonen fremgår at det foregår et omfattende samarbeid som berører selve klimaforhandlingene, utdanning, forskning og innovasjon, teknologiutvikling samt markedsføring og sammenkobling av de nordisk el-nett.

Statsministrene har på Globaliseringsforum i Danmark i mai måned slått fast, at det praktiske konkrete arbeid med å nedbringe klimautslippene og fremme en miljøvennlig energiforsyning skal fortsettes. Miljø- og naturressursutvalget anerkjenner denne verdifulle innsatsen. Derfor er det nå foreslått at rekommandasjonen kan avskrives. Samtidig må utvalget erkjenne at resultatene av COP15 i København ikke ble som forventet, og at

utsiktene for at det kan oppnås en global juridisk bindende klimaavtale ikke er gode. Utvalget mener derfor at det er viktig å videreføre og styrke nordisk samarbeid om klimautfordringen.

Nordisk råd

De globale forhandlinger forsetter og COP16 blir avholdt i Mexico i desember 2010. Det er store utfordringer i den fortsatte prosess frem mot en bindende avtale. Her kommer blant annet spørsmålet om utviklingen i de politiske posisjoner i bl.a. USA, Kina og India til at spille en avgjørende rolle, samt spørsmålet om overføring av midler fra i-land til u-land for å understøtte tilpasningen til varmere klima og til å fremme en bærekraftig energiforsyning.

A 1512/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutva

J.nr. 10-00142-7

Det mest konkrete resultat av COP15 møtet var opprettelsen av Den Grønne Klimafond (*Copenhagen Green Climate Fund*). Det skal skaffes 30 milliarder USD i perioden 2010-2012 til fondet, og i 2020 skal det årlige bidrag ligge på 100 milliarder USD. En fremgangsrik finansiering av fondet ventes å kunne ha en meget positiv innvirkning på de globale klimaforhandlingene.

Klimaforhandlinger i en blindgate?

Et påtrengende og grunnleggende spørsmål som er blitt reist i kjølvannet på COP15 - nemlig om det er realistisk å tro at man kan oppnå en global klimaavtale gjennom FNs systemet (*United Nations Framework Convention on Climate Change/UNFCCC*). Er det realistisk å forvente at det finnes en konsensusløsning om utslippsrettigheter fordelt på stater, om overføring av teknologier og om finansiering i en forsamling hvor knapt 200 land med mange særinteresser og ulike forventninger skal bli enige? En forutsetning for en avtale er enorme overføringer av penger fra i-land til u-land som vurderes som en forutsetning for en avtale? Er det realistisk å tro at Kina og USA kan bli enige om en juridisk bindende global avtale om reduksjonsmål?

Det finnes mange gode grunner til å tvile på om det forhandlingsspor som man har valgt innen FNs systemet, vil gi resultater innenfor det tidsaspekt som det globale samfunn har til å adressere klimautfordringen. Derfor er det nødvendig å undersøke om det finnes andre løsninger i det videre globale arbeidet med å redusere risikoen for farlige menneskeskapte klimaendringer.

I den sammenheng kunne det være nyttig å belyse hvilke begrensninger det er for de enkelte land eller en gruppe land ved å implementere en progressiv klimapolitikk, uten at det skulle forringe konkurransevilkårene i en global sammenheng. Finnes det noen virkemidler eller samarbeidsformer mellom land eller regioner alternativt til UNFCCC, som vil kunne styre enkelte land eller regioner mot mindre utslipp uten at forverre konkurransevilkårene? Finnes det en vei til en progressiv klimapolitikk som ikke skader konkurransevilkår i forhold til land som ikke gjør noen klimainnsats?

Erfaringen av klimainnsats

De nordiske land har i snart 20 år ført en aktiv klimapolitikk. Har den vært framgangsrik? Det er indikasjoner på at de nordiske land vil kunne leve opp til de utslippsreduksjoner som Kyoto-protokollen påkrever. Det har landene gjort ved å implementere flere nasjonale tiltak, men også ved å anvende Kyoto-protokollens fleksibilitetsmekanismer (*joint implementation and clean development mechanism*).

Klimaavtalen (UNFCCC) trådte i kraft i 1995 og Kyoto-protokollen gjelder for perioden 2008-2012. Med andre ord, man kan regne med at det er høstet mange erfaringer om hvilke tiltak og instrumenter som gir resultat. Tiden er derfor moden til å ta fram en oversikt over de nordiske lands erfaringer om hva som gir resultat i arbeidet med å redusere utslipp av klimagasser i Norden.

Klimavitenskapen

Utgangspunktet for det globale arbeidet med klima har vært FNs klimapanelens rapport (*Intergovernmental Panel on Climate Change/IPCC*). IPCC har operert siden 1989 og levert fire rapporter, den siste i 2007. Rapportene tar sikte på å skape en helhetlig og balansert vurdering av menneskeskapte klimaendringer og konsekvensen av disse, med utgangspunkt i anerkjent forskning. Det ligger i sakens natur, at IPCC er forsiktig i sine vurderinger og konklusjoner. Panelets siste konklusjoner er i realiteten basert på vitenskaplige artikler som er publisert før 2007. Siden er det gått mange år og forskningen på området er meget omfattende. IPCC neste rapport ventes først i 2014.

Nyere forskningsresultater tyder på at konsekvensen av menneskeskapte klimaendringer er langt mer alvorlige enn det fremgår av IPCC-rapport i 2007. Det innebærer at forhandlingene og vurdering av klimatiltak er basert på foreldet informasjon. Derfor ville det være gagnlig at de nordiske landene samarbeidet om å skaffe et regelmessig overblikk over hva den nyeste forskning om klimaendringene er kommet fram til. Nordisk Ministerråd har i en nylig rapport samlet opp på fremdriften i klimaforskningen fra 2007¹. Rapporten gir et verdifullt overblikk og kan anvendes til å fremheve det vitenskapelige grunnlaget for klimainnsatsen. Det vil være behov for en regelmessig oppdatering på dette området i de kommende år og det kan Nordisk ministerråd bidra til.

3. Utvalgets synspunkter

Sommerens ekstreme værforhold kloden over er et tegn på at den globale klimautfordring ikke har forsvunnet selv om oppmerksomheten har dalt i kjølvannet på COP15 i København. Det konstateres at første halvdel av 2010 globalt sett var den varmeste periode i den tid, som temperatur har vært målt systematisk. Forskningen tyder på at konsekvensene av klimaendringen kan bli mer alvorlige og innledes i et hurtigere tempo enn forutsatt i IPCC fjerde rapport i 2007, som var utgangspunkt for målsetting om maksimal to graders temperaturstigning. Forventningen til fremskritt på COP16 i Mexico er lave, og det er begrunnet tvil om det vil kunne oppnås resultat på COP17 i Sør-Afrika. Spørsmålet om finansiering er nu aktualisert med tilknytting til opprettelsen av *Copenhagen Green Climate Fund*.

Klimautfordringen er en global utfordring som verken det enkelte land eller de enkelte regioner kan løse alene. Alle land og alle regioner har et stort ansvar og bør gå aktivt inn i arbeidet med å adressere utfordringen, men velstående land og regioner har det største ansvar. Nordisk råds Miljø- og naturressursutvalg anser at det er behov for en fornyet innsats i det nordiske samarbeidet om klima, og vil med dette forslag bidra til det.

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget at,

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å opprette et ekspertpanel for å vurdere alternative modeller for internasjonalt samarbeid for en bred og effektiv innsats for reduksjon av de globale utslipp av klimagasser

å gjennomføre en konferanse for å belyse hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive til å redusere utslipp av klimagasser i Norden

¹ Physical Climate Science sine IPCC AR₄, a brief update on new findings between 2007 and April 2010, TemaNord 2010:549.

Nordisk råd

A 1512/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 10-00142-7

at det regelmessig utarbeides en oversikt over fremdriften i klimaforskningen for å gi et aktuelt bilde av konsekvensene av menneskeskapt klimaendringer

Nordisk råd

Reykjavik den 2. november 2010

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Anita Brodén (fp)

Ann-Kristine Johansson (s), for-

mand

Erik Almqvist (sd)

Gerd Janne Kristoffersen (A)

Jan Lindholm (mp)

Jens-Arne Hedegaard (V)

Johan Ehn (FS)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Oskar Jarle Grimstad (FrP)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Reijo Kallio (sd)

Sonja Irene Sjøli (H)

A 1512/miljø

Fremlagt av:

Miljø- og naturressursutva

J.nr. 10-00142-7

UTVALGSFORSLAG

Nordisk råd

A 1513/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 10-00245-1

Utvalgsforslag om oppfølging av *Copenhagen Accord*

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å inngå aktivt i arbeidet med å oppnå ambisjonen i *Copenhagen Accord* om å opprette og finansiere *Copenhagen Green Climate Fund* og REDD-ordningen

å styrke den felles nordiske innsats innenfor rammen av *Nordic Climate Facility*

2. Bakgrunn

Det mest konkrete resultat av FNs klimakonferansen (COP15) i København i desember 2009, var tilsagnet om å opprette Det Grønne Klimafond (*Copenhagen Green Climate Fund*). I følge sluttdokument fra COP15, *Copenhagen Accord*, skal det skaffes 30 milliarder USD i perioden 2010-2012 til fondet, og i 2020 skal det årlige bidrag ligge på 100 milliarder USD.

Opprettelsen av fondet er fortsatt gjenstand for forhandlinger i forberedelsen av COP16 i Mexico. Flere land har tilkjennegitt at de vil være parate til å bidra med midler til fondet. Samtidig anses opprettelsen av fondet å være avhengig av et bredere forlik om flere utestående saker i klimaforhandlingene. Formell opprettelse av fondet samt en fremgangsrik finansiering av det, ventes å kunne ha en meget positiv innvirkning på de globale klimaforhandlinger.

De nordiske landene, med Norge i spissen, har medvirket til å utvikle den såkalte REDD-ordning (*Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation*). Ordningen har som formål å skape økonomisk incitament til å redusere utslipp av klimagasser fra avskogning og degenerering av skog i u-land. Et estimat viser at ca. 1/5 del av menneskeskapte klimagassutslipp stammer fra avskogning og degenerering av skog. Arbeidet med å

opprette ordningen pågår og vil fortsette under COP16 i Mexico. Opprettelsen av REDD ventes å fremme det bredere globale samarbeidet om klima.

Innenfor det nordiske samarbeidet er det med midler fra *Nordic Development Fund* opprettet en spesiell ordning (*Nordic Climate Facility- NCF*), som skal fremme utveksling av teknologier, kunnskap og innovasjon mellom Norden og fattige u-land. Ordningen har som formål å fremme de fattige u-lands evne til både å redusere utslipp av klimagasser og å tilpasse seg klimaendringer. NCF's første utlysning var på seks millioner EURO. Ordningen drives i samarbeid med *Nordic Environment Finance Corporation/NEFCO*). De første erfaringer med NCF indikerer, at det kan bli et effektivt instrument i en samlet nordisk innsats med å hjelpe fattige u-land å adressere klimautfordringen.

3. Utvalgets synspunkter

Klimautfordringen er en global utfordring som krever globale løsninger. Alle land har ansvar for å løse utfordringen. Men ansvarsbyrden kan ikke fordeles likt på alle land. De industrialiserte land, inklusive de nordiske, må påta seg et stort ansvar og bidra til å finansiere nødvendige teknologi-overføringer til u-land. En fremgang i finansieringsutfordringen vil kunne bidra til et bredt forlig i de globale klimaforhandlinger. Nordisk råds miljø- og naturressursutvalg vurderer at det er behov for en styrket, samlet nordisk innsats i arbeidet med å finansiere klimatiltak i u-land, og vil med dette forslag bidra til det. Derfor rekommanderes at de nordiske lands regjeringer samarbeider aktivt for å etablere og finansiere *Copenhagen Green Climate Fund*, REDD og *Nordic Climate Facility*.

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget at

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å inngå aktivt i arbeidet med å oppnå ambisjonen i *Copenhagen Accord* om å opprette og finansiere *Copenhagen Green Climate Fund* og REDD-ordningen

å styrke den felles nordiske innsats innenfor rammen av *Nordic Climate Facility- NCF*

Reykjavik, 2. november 2010

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Anita Brodén (fp)

Ann-Kristine Johansson (s), for-
mand

Erik Almqvist (sd)

Gerd Janne Kristoffersen (A)

Jan Lindholm (mp)

Jens-Arne Hedegaard (V)

Johan Ehn (FS)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Oskar Jarle Grimstad (FrP)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Reijo Kallio (sd)

Sonja Irene Sjøli (H)

Nordisk råd

A 1513/miljø

Fremlagt av:

Miljø- og naturressursutva

J.nr. 10-00245-1

UTVALGSFORSLAG

Nordisk råd

A 1514/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00251-1

Utvalgsforslag om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefalinger

1. Utvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling som blant annet inkluderer forslag til finansiering, felles retningslinjer for behandlingen av sjeldne sykdommer, etablering av faggrupper nasjonalt, nordisk, felles registre, systemer for oppfølging og annen støttende behandling

2. Bakgrunn

Sjeldne sykdommer er ofte lite kjent både blant helsepersonell og vanlige folk. Velferdsutvalget vil poengtere viktigheten av samarbeid på tvers av landegrensene med tanke på sjeldne diagnoser og disse pasientgruppens muligheter for en god faglig behandling.

For disse pasientgruppene er det flere problemstillinger som bør belyses: utarbeidelse av nasjonale handlingsplaner, nordiske handlingsplaner, felles finansiering, felles retningslinjer for oppstart og avslutning, etablering av faggrupper nasjonalt, nordisk, gode systemer for oppfølging og annen (støttende) behandling, felles registre og annet.

EUs Ministerråd oppfordret medlemslandene til å opprette nasjonale handlingsplaner for sjeldne diagnoser samtidig som ministerrådet sommeren 2009 fastslo en omfattende strategi for helsetjenester og forskning om sjeldne diagnoser.

I 2008 fremmet Velferdsutvalget en rekommandasjon til Nordisk ministerråd under behandlingen av Medlemsforslag A 1426/velfærd om et Nordisk Sundhedsområde:

”å ta initiativ til at det settes ned en ekspertgruppe i regi av Nordisk Ministerråd, som innen to år skal kartlegge om et nordisk samarbeid om sjeldne sykdommer og ressurskrevende behandlinger er mulig, med fokus på nordisk nytteverdi”.

Nordisk ministerråd for sosial og helse og *Nordens Välfärdscenter* (NVC) har jobbet med en rapport på området i 2010, men Velferdsutvalget har ikke avskrevet rekommandasjonen da dette er et saksområde som vil kunne gi stor nordisk nytteverdi på mange nivåer; for helsevesenet, så vel som for enkeltindividene, forskningen og samfunnsøkonomien.

Velferdsutvalget ser det som naturlig at arbeidet med en felles Nordisk handlingsplan kan ligge til en eller flere av de nordiske institusjonene.

3. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling som blant annet inkluderer forslag til finansiering, felles retningslinjer for behandlingen av sjeldne sykdommer, etablering av faggrupper nasjonalt, nordisk, felles registre, systemer for oppfølging og annen støttende behandling

Reykjavik den 2. november 2010

Anders Karlsson (s)

Anita Knakkegaard (DF)

Arja Karhuvaara (saml)

Christer Adelsbo (s), næstformand

Cecilie Tenfjord-Toftby (m)

Debora Kleist (IA)

Elisabeth Björnsdotter Rahm (m)

Jenis av Rana (Mfl.)

Margaret Tryggvadóttir (A)

Risto Kuisma (sd)

Pekka Vilkuna (cent)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Sonja Mandt (A)

Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk råd

A 1514/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00251-1

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1515/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00328-1

Udvalgsforslag om udvisning af nordiske statsborgere

1. Udvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår at,

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks regering,

at standse den danske praksis med at hjemsende nordiske borgere, der har behov for socialhjælp i Danmark

at fortolke og anvende Nordisk Konvention af 1994, art. 7 på samme måde som de andre nordiske lande, således at alle borgere fra de nordiske lande sikres samme rettigheder

at den danske regering redegør mundtlig for den danske praksis med at hjemsende nordiske medborger på Nordisk Råds Session 2010

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår at,

Nordisk Råd rekommanderer Finlands, Islands, Norges og Sveriges regering,

at rette henvendelse til Danmarks regering og meddele, at den danske praksis med at hjemsende nordiske borgere, der har behov for socialhjælp giver anledning til bekymring og afviger tydeligt i tolkningen fra de andre ratificerende lande

at opfordre Danmark til at fortolke Nordisk Konvention af 1994 art. 7 på samme måde som i Finland, Island og Norge og Sverige, således at nordiske medborgere har samme rettigheder

2. Baggrund

Medborger- og Forbrugerudvalget blev i efteråret 2009 opmærksom på problemstillingen om, at nordiske medborgere bliver hjemsendt og udvist mellem de nordiske lande i strid med nordiske konventioner.

Sagen havde været debatteret i Ministerrådets Grænsehindringsforum på baggrund af flere henvendelser til Hallo Norden (Ministerrådets oplysningstjeneste), som omhandlede konkrete henvendelser fra nordiske medborgere, der var blevet udvist mellem de nordiske lande.

På baggrund af et oplæg fra Grænsehindringsforummets sekretariat drøftede Medborger- og Forbrugerudvalget sagen om udvisning af nordiske statsborgere mellem de nordiske lande på sit udvalgsmøde den 27. januar 2010.

Det førte til at udvalget indhentede yderligere information (ved skriftlige spørgsmål E 2/2010, E 11/2010, E 12/2010) om omfanget af udvisninger samt om det nationale retsgrundlag, der ligger til grund.

Det fremgik af svarene, at Island, Norge og Finland udelukkende udviser personer, der enten er dømt for strafbar kriminalitet eller som udgør en trussel for samfundets sikkerhed og den offentlige orden. Island har udvist 15 nordiske medborgere (siden 1998). Norge har udvist 187 nordiske medborgere (siden 2000). Finland udviser årligt et "ti-tal", som er skyldige i kriminelle handlinger.

I Danmark og Sverige kan nordiske borgere udvises enten på grund af kriminelle handlinger og hensynet til den offentlige orden eller hvis de udgør en social belastning. Det fremgår dog af Sveriges svar, at:

"Detta ska enligt förarbeten inte ses som en möjlighet bara för att man någon enstaka gång ber om socialhjälp utan först om det så att säga sätts i system". Og videre at "... bedömningen att det är något som aldrig eller mycket sällan inträffar".

Sverige har udvist 595 (siden 2007).

Danmark har udvist 630 (siden 2000) på grund af strafbare handlinger. Dertil kommer, at Danmark siden 2004 har udvist 46 nordiske medborgere, med henvisning til deres behov for socialhjælp.

Af Nordisk Konvention af 14. juni 1994 om social bistand og sociale tjenester fremgår følgende artikel:

"Artikel 7 Beskyttelse imod hjemsendelse:

En nordisk statsborger kan ikke hjemsendes på grund af vedkommendes behov for social bistand såfremt hans familieforhold, tilknytning til bopælslandet eller omstændighederne i øvrigt taler for at han bør forblive der, og i alle tilfælde ikke såfremt han i de sidste 3 år har haft lovlig bopæl i landet."

3. Høring

Medborger- og Forbrugerudvalget har forhørt sig om landenes praksis, hvad angår fortolkningen og udførelsen af Nordisk Konvention af 14. juni 1994, art. 7.

Det fremgår af svarene, at det kun er Danmark, der hjemsender personer, der ikke kan forsørge sig selv. Den danske minister for flygtninge, indvandrere og integration, Birthe Rønn Hornbech, svarer, at det ikke er forbudt at hjemsende, men at der stilles en række krav. Ministeren påpeger, at der ved afgørelserne blandt andet lægges vægt på den familiemæssige tilknytning.

Medborger- og Forbrugerudvalget har dog fået kendskab til en række konkrete sager, hvor det må anses for tvivlsomt om den familiemæssige

Nordisk Råd

A 1515/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00328-1

tilknytning har haft indflydelse. Det gælder blandt andet gravide studerende, dansk-gifte arbejdssøgende samt medfølgende partnere med børn.

Udvalget har samtidigt stillet spørgsmål til Nordisk Ministerråd, om den danske praksis er i overensstemmelse med konventionen af 1994.

Nordisk Ministerråd meddeler, at de ikke kan udtale sig i den aktuelle sag, om hvorvidt den danske praksis er i overensstemmelse med konventionen af 1994. Det er aftalepartnerne, dvs. landenes opgave at tillempe og tolke om konventionen overholdes.

Udvalget havde derfor bedt den danske minister Birthe Rønn Hornbech om at komme i samråd i forbindelse med udvalgets møde den 21. – 22. september 2010. Ministeren har dog ikke haft mulighed for at deltage i et sådant møde.

4. Udvalgets synspunkter

Medborger- og Forbrugerudvalget finder det uacceptabelt, at Danmark udviser nordiske borgere, der ikke kan forsørge sig selv.

Udvalget mener, at de nordiske regler skal fortolkes ens i de nordiske lande, således at alle nordiske medborgere har de samme rettigheder. Alle nordiske medborgere skal kunne bosætte sig, hvor de vil, når de har en arbejdsmæssig eller familiemæssig tilknytning til landet.

Derfor er udvalget stærkt bekymret over, at Danmark hjemsender personer med tilknytning til landet, blot fordi de har behov for socialhjælp. Ingen andre nordiske lande praktiserer sådanne hjemsendelser eller fortolker konventionen mere generøst end Danmark.

For Medborger- og Forbrugerudvalget er det særdeles vigtigt, at alle borgere omfattes af de samme regler. Internationale konventioner skal overholdes, og de ratificerende lande er forpligtet til at fortolke og gennemføre reglerne i henhold til konventionen. Når andre nordiske lande tilbyder socialhjælp til danskere, der har behov, må Danmark også føre samme praksis, når nordiske medborgere henvender sig i Danmark.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget, at Nordisk Råd rekommanderer Danmark,

at standse den danske praksis med at hjemsende nordiske borgere, der har behov for socialhjælp i Danmark

at fortolke og anvende Nordisk Konvention af 1994, art. 7 på samme måde som de andre nordiske lande, således at alle borgere fra de nordiske lande sikres samme rettigheder

at den danske regering redegør mundtlig for den danske praksis med at hjemsende nordiske medborger på Nordisk Råds Session 2010.

Nordisk Råd

A 1515/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00328-1

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget, at Nordisk Råd rekommanderer Finlands, Islands, Norges og Sveriges regering,

at rette henvendelse til Danmarks regering og meddele, at den danske praksis med at hjemsende nordiske borgere, der har behov for socialhjælp giver anledning til bekymring og afviger tydeligt i tolkningen fra de andre ratificerende lande

at opfordre Danmark til at fortolke Nordisk Konvention af 1994 art. 7 på samme måde som i Finland, Island og Norge og Sverige, således at nordiske medborgere har samme rettigheder

Nordisk Råd

A 1515/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00328-1

Malmö den 21. september 2010

Hanne Agersnap (SF)

Hans Wallmark (m)

Jukka Mäkelä (saml)

Maarit Feldt-Ranta (sd)

Martin Kolberg (A), næstformand

Michael Tetzschner (H)

Solveig Horne (FrP)

Stefan Tornberg (c)

Thomas Jensen (S)

Ville Niinistö (gröna), formand

Afvigende mening

Malmö den 21. september 2010

Henrik Brodersen (DF)

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1516/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00252-1

Udvalgsforslag om nordisk pant- og retursystem

1. Udvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer,

at pålægge de nationale pantsystemer og administrative organer i samarbejde med branchen at finde en nordisk løsning indenfor tre år, som indebærer, at pant kan leveres over grænserne og at pant-automaterne indstilles til dette formål

at pålægge pant på de nordiske producenters emballage, som går til *taxfree* salg på færger og i nabolande som Tyskland og Estland

at der på sigt og i samarbejde med branchen arbejdes for en bred europæisk løsning som kan bidrage til effektivt genbrug og genanvendelse af drikkevareemballage i hele regionen

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at bidrage til en samordning af de nordiske pantsystemer, således at man i hvilken som helst pantautomat i Norden kan aflevere alle nordiske flasker og dåser

2. Baggrund

Spørgsmålet om et fælles pantsystem på drikkevareemballage i de nordiske lande (metaldåser og PET-flasker) er taget op af Ministerrådets Grænsehindringsforum. Grænsehindringsforummet bestilte derfor en udredning om nordisk pant af Jan Rehnberg, tidligere direktør for Returpack Svenska AB.

Udredningens opgave har været at gennemføre et studie over, hvilke forudsætninger, der er for at etablere et nærmere nordisk samarbejde om pant på drikkevareemballage i Norden. Forholdene til Tyskland og Estland skulle også beskrives samt problemerne med *taxfree*-dåser.

Rehnberg har haft referencegrupper blandt de berørte nordiske involverede fra henholdsvis erhvervslivet og myndighederne. Desuden har et udkast til den endelige rapport været sendt i skriftlig høring til en række organisationer og interessenter i de nordiske lande. De vigtigste konklusioner i rapporten er:

I dag findes der i de nordiske lande ca. 1 milliard aluminiumsdåser, der ikke omfattes af pantsystemet. Et tættere samarbejde kunne medvirke til en aflastning af miljøet og give større forbrugertilfredshed.

Der gennemgås fire forskellige løsningsmuligheder:

1. Opbygning af et nordisk pantsystem
2. Etablering af et "*Nordisk Clearing House*"
3. Samarbejdsformer mellem de nordiske pantsystemer
4. Bilaterale aftaler land for land.

Efter gennemgangen og diskussion med referencegrupperne konkluderer Rehnberg, at det i øjeblikket ikke findes støtte til et nyt fælles nordisk pantsystem eller andre samarbejdsformer, som indebærer at forbrugerne kan få pant for emballagen i alle de nordiske pantsystemer.

Rehnbergs opdrag var at finde frem til en anbefaling, som alle kunne være enige om. Rekommandationen fra Rehnberg bliver herefter, at de nordiske lande "*bør træffe bilaterale aftaler med de respektive nabolande (model 4)*", hvor størstedelen af grænsehandelen findes. Det foreslås, at evaluere ordningen efter to til tre års forløb, og hvis det viser sig, at ordningen ikke er i stand til at indsamle tilstrækkeligt mange dåser (eks. 80 procent) kan man overveje at gå videre med de øvrige mere ambitiøse samarbejdsformer (model 1-3). Der bør desuden gennemføres yderligere tekniske og samfundsøkonomiske studier parallelt med den foreslåede bilaterale ordning.

Grænsehindringsforummet besluttede på sit møde den 1. juni 2010 ikke selv at drive sagen videre, men derimod at overlevere den til Nordisk Ministerråd for Miljø samt til Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg, Næringsudvalg samt Medborger- og Forbrugerudvalg.

Nordisk Ministerråds Embedsmandskomité drøftede udredningen på et møde den 1. september 2010 og tilsluttede sig pantanalysens konklusioner. Komiteen kom samtidigt frem til, at eftersom anbefalingen var at gå videre med bilaterale aftaler, lå det udenfor det officielle nordiske samarbejdes ressort.

Kommentarer

Ifølge rapporten er de nordiske pantsystemer meget effektive i forhold til andre lande og andre former for indsamling. Systemerne er designet til at dække behovet i de enkelte lande og systemerne er ikke kompatible. Derudover dækker systemerne ikke salg af *taxfree* drikkevarer på færger mellem de nordiske lande. En anden svaghed er, at emballage importeret fra nabolande som Estland og Tyskland ikke er dækket af systemerne. På sigt er det ønskelig, at alle de nordiske systemer udvikles til at dække disse mangler.

Spørgsmålet er, om de ovennævnte problemer kan løses på en effektiv måde indenfor nuværende systemer, eller om det vil være mere effektivt at adressere disse mangler indenfor et harmoniseret nordisk pantsystem. I rapporten foreslås det, at man i første omgang sigter på at udvikle bilaterale aftaler for at finde løsninger. Videre, at hvis det ikke giver det ønskede resultat, at man prøver nogle andre samarbejdsformer.

Nordisk Råd

A 1516/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00252-1

Ifølge rapporten vil det være betydelige omkostninger forbundet med at udvikle et fællessystem eller samordne de forskellige nordiske systemer. En harmoniseringsproces vil involvere mange og være tidskrævende. Gevinsten vil være bedre kundebetjening og en højere grad af genbrug, som vil give miljøgevinst. Det foreligger ikke en *cost-benefit*-analyse af en eventuel udvikling af et fællesnordisk system.

Bryggeribranchen udtrykker i rapporten stærk tvivl om nytten af et fælles pantsystem, da man frygter, at blive pålagt omkostninger for omprogrammering af maskiner osv. De mener desuden, at der bør initieres en grundig analyse af omkostninger og gevinster ved et fælles pantsystem, på kort og på lang sigt.

Historisk set er ingen pantsystemer indført som en frivillig ordning mellem producenterne, eller som resultat af markeds kræfter. I dag er pantsystemerne imidlertid en velfungerende økonomisk forretning, bl.a. fordi et betydeligt beløb af den indbetalte pant aldrig betales tilbage til forbrugeren.

Referencegruppen har forskellige interesser i sagen, og er derfor splittet i opbakningen til et politisk ønske om et fællesnordisk system. Naturvårdsverket (SV), Jordbruksverket (SV), Miljødepartementet (NO) og Palpa (FIN) er alle positive overfor en fællesnordisk løsning. Miljøstyrelsen i Danmark ser derimod ikke fordele ved en nordisk ordning.

Slutteligt noteres det, at pant på drikkevareemballage også er på EU-Kommissionens dagsorden. Kommissionen er ved at igangsætte en udredning, som sigter på at belyse forudsætningen for et europæisk retursystem med fokus på metalemballage.

3. Høring

Sagen blev oprindeligt initieret af Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget. Næringsudvalget og Miljø- og Naturresurseudvalget havde inviteret en række gæster med særlige interesser i pant- og returområdet, som redegjorde for hver deres syn på sagen på april mødet 2009.

På dette møde påpegede *Knud Loftlund*, Dansk Bryggeriforening, nogle af forskellene i landene, bl.a. at producenter/forbrugere efterspørger forskellig emballage, der er forskelle i, hvad genbrugssystemerne indeholder, (hvilke produkter er med i systemet), omkostningerne til detailhandelen, og for detailhandelen, indsamlingsomkostninger er meget forskellige pga. geografiske forskelle, forskelle i valuta, skat på emballage, moms, og forskelle i krav til registrering og emballagemærkning. *Loftlund* var inde på, at de eksisterende systemer er designede til at opfylde de krav og behov som landene hver især har, og at det vil betyde store omkostninger at omlægge de eksisterende systemer/maskiner, uden at man har nogen garanti for at det bliver bedre.

Pär Bygdeson fra Svensk Livsmedelshandlareförbundet forklarede, at de er en af tre ejere af svenske Returpack, de to andre er Sveriges Bryggerier og Svensk Dagligvaruhandel. Målet i Sverige er at 90 procent af al emballage skal genbruges, og tallene viser, at for to af de tre slags emballage (dåser og PET-flasker over 1 liter) er raten oppe på 91 procent; for den sidste som er plastflasker under 1 liter, er andelen oppe på 73 procent. Hans mening var, at det som var afgørende for om folk genbrugte, var ikke panten, men holdninger. *Kjell Olav Maldum* fra Norsk Resirk fortalte om hvordan systemet virker i Norge, og også her er genbrugsprocenten høj.

Ole Stavad, medlem af Grænsenhinderforum, indledte diskussionen med at fortælle om arbejdet i Grænsenhinderforum. Han sagde, at det var en lang proces, men at de tekniske muligheder er til stede, og at det handler om vilje til at gå videre med sagen. Det var måske i mindre grad et problem

Nordisk Råd

A 1516/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00252-1

internt i Norden, men i højere grad mellem de nordiske lande og grænse-landene. (Tyskland – Danmark, Finland – Estland m.v.)

I den efterfølgende diskussion blev der påvist fra branchens side, at der på nuværende tidspunkt bliver genbrugt 80-90 procent af emballagen, og at omkostningerne ved at indhente de sidste 10-20 procent er uforholdsvist høje. Dette mente de øvrige deltagere ikke var grund til bare at afskrive forsøget på at forbedre situationen.

Udvalgene konkluderede, at man ville afvente den kommende udredning fra Grænsehindringsforummet.

Rehnberg præsenterede derfor sine foreløbige resultater for udvalgene på et fællesmøde den 27. januar 2010. Ifølge Jan Rehnberg er der ca. 1 milliard dåser, som ikke bliver genanvendt i Norden. (Inkl. grænsehandel Danmark-Tyskland, Sverige-Tyskland og Estland-Finland). Dette medfører ca. 12.000 tons aluminium, og hvis man genanvender en aluminiumsdåse sparer man ca. 95 procent af energien sammenlignet med at producere en ny dåse.

Rehnberg påpegede de forudsætninger, som må være til stede for at man kan få en fælles nordisk pantløsning. Disse er:

- fælles materialespecifikationer for metaldåser og plastikflasker som tilsluttes pantsystemerne i Norden
- fælles tilslutnings- og registreringskrav til de nordiske pantsystemer
- nationale unikke EAN-koder. Alle nordiske koder inkl. eksporten til Tyskland og Estland skal registreres i de nordiske systemer
- fælles nordiske EAN-koder.

Rehnberg opsatte tre mulige løsningsmodeller: 1) et fælles nordisk pantsystem; 2) et nordisk *Clearing House*; og 3) samarbejde mellem nuværende nordiske pantsystemer. Det sidste ville nok være det mest effektfulde på kort tid.

Der er meget forskellige syn på, hvordan man håndterer spørgsmålet om pantbeløbet. *Rehnberg* var inde på nogle forskellige muligheder. Bl.a. at pantbeløbet altid er det samme i alle lande; at forbrugeren får det beløb tilbage som er gældende i det land han afleverer sin emballage i; eller, at der kommer en fælles nordisk pant på de artikler som er registrerede i et andet nordisk land inklusiv Tyskland (Slesvig-Holsten/Estland). De forskellige modeller har forskellige konsekvenser, f.eks. kan der være risiko for, at forbrugeren transporterer emballage til nabolandet, hvis panten er højere, men denne risiko mente *Rehnberg* var meget lav.

Generelt blev det pointeret, at ideen med fælles nordisk pantordninger kommer fra et politisk pres, og at det er nødvendigt at holde opmærksomheden på emnet, for at nå resultater. Den model man vælger at arbejde frem imod må være så enkel som muligt, og det ville i første omgang være at få de eksisterende systemer til at snakke sammen.

Den endelige rapport blev behandlet på et fællesmøde mellem de tre udvalg den 21. september 2010. På mødet deltog udover Jan Rehnberg også Bo L. Jensen fra Forbrugerrådet i Danmark. Dertil kom, at Danmarks Naturfredningsforening havde sendt en udtalelse, eftersom de var forhindret i at deltage.

Jan Rehnberg bekræftede, at det findes tekniske løsninger, som vil gøre det muligt at inkludere drikkevareemballage i grænsehandelen mellem Danmark og Sverige, Finland og Sverige, Sverige og Norge samt grænsehandel med Estland og Tyskland indenfor pantordningerne i de nordiske lande. Det samme gælder taxfree salg på færger. *Rehnberg* understregede, at han ikke ser behov for et nyt nordisk system, men at løsningen kan

Nordisk Råd

A 1516/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00252-1

ligge i at knytte de eksisterende systemer sammen. Forskelle på pantbetaling behøver efter *Rehnbergs* mening ikke skabe problemer.

Bo L. Jensen sagde, at ud fra et forbrugerperspektiv ville det være en fordel at have et system som kan klare grænseproblemerne.

Danmark Naturfredningsforening forklarede i sin skriftlige udtalelse, at den årlige affaldsindsamling i den danske natur indikerer, at emballage i naturen er et voksende problem.

De tre udvalg besluttede, at Medborger- og Forbrugerudvalget skulle arbejde videre med sagen med udgangspunkt i det fremlagte forslag og de synspunkter, som fremkom på mødet.

4. Udvalgets synspunkter

Medborger- og Forbrugerudvalget har et stærkt ønske om, at de nordiske lande skal kunne samordne de nationale pantsystemer. Udvalgets mål er, at man i hvilken som helst pantautomat i Norden skal kunne aflevere alle nordiske flasker og dåser. Sådant et fællesnordisk pantsystem ville være den bedste løsning for nordiske forbrugere og for Nordens miljø.

Medborger- og Forbrugerudvalget er samtidigt opmærksomt på, at erfaringen viser, at ingen pantsystemer skabes automatisk eller som produkt af et økonomisk marked. Der skal politisk initiativ og vilje til at etablere et fællesnordisk pantsystem. Den vilje har Medborger- og Forbrugerudvalget.

Et nordisk system skal udbygge de allerede eksisterende. De nuværende systemer er velfungerende, men begrænset, bl.a. fordi de udelukkende er kodet til nationalt genkendelige EAN-koder.

Forslagene er således at samordne og koordinere et enkelt og realistisk system, hvor de nordiske automater over en årrække omprogrammeres og kodes til at omfatte alle de nordiske koder for flasker og dåser.

For Medborger- og Forbrugerudvalget er det samtidigt vigtigt, at et nordisk pantsystem kan løse både grænsehindringerne mellem landene, problemerne med taxfree salg på færger, samt grænsehandlen med nabolandene. Derfor skal al drikkevareemballage, som produceres i Norden til taxfree salg ved grænsen eller ombord på færger pantbelægges.

Eftersom panten tilbagebetales til forbrugeren, giver det ikke anledning til konkurrenceforvridning. Tværtimod kan forbrugerne bidrage til et bedre miljø ved at købe drikkevarer med pant frem for udenlandske, som ikke kan returneres. Miljøbevidstheden i de nordiske lande er høj, og pant på taxfree salg ville understøtte denne miljøbevidsthed.

Samtidigt påpeger udvalget, at en vellykket nordisk model kunne medvirke til at fremme bredere europæiske og internationale løsninger med betydelig gevinst for miljøet og for forbrugerne.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget, at Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer,

at pålægge de nationale pantsystemer og administrative organer i samarbejde med branchen at finde en nordisk løsning indenfor tre år, som indebærer, at pant kan leveres over grænserne og at pant-automaterne indstilles til dette formål

at pålægge pant på de nordiske producenters emballage, som går til taxfree salg på færger og i nabolande som Tyskland og Estland

Nordisk Råd

A 1516/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00252-1

at der på sigt og i samarbejde med branchen arbejdes for en bred europæisk løsning som kan bidrage til effektivt genbrug og genanvendelse af drikkevareemballage i hele regionen

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at bidrage til en samordning af de nordiske pantsystemer, således at man i hvilken som helst pantautomat i norden kan aflevere alle nordiske flasker og dåser

Reykjavik den 2. november 2010

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (m)
Henrik Brodersen (DF)
Høgni Hoydal (Tj.)
Isabella Jernbeck (m)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Maria Stenberg (s)

Marianne Berg (v)
Martin Kolberg (A), næstformand
Michael Tetzschner (H)
Solveig Horne (FrP)
Thomas Jensen (S)
Ulla Karvo (saml)
Ville Niinistö (gröna), formand

Nordisk Råd

A 1516/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00252-1

UTSKOTTSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1517/näring

Framlagt av:
Näringsutskottet

J.nr. 10-00256-3

Utskottsförslag om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden

1. Utskottets förslag

Näringsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att inom programmet Ny Nordisk Mat arrangera en konferens om produktion av hälsosam mat till många i Norden

2. Bakgrund

Storproduktion av mat har en stor inverkan på människors vardag och hälsa. Varje dag konsumeras ca fem miljoner måltider på offentliga institutioner och privata verksamheter i de nordiska länderna. Detta är en resurskrävande välfärdsproduktion där det ligger stora möjligheter för samhället att påverka och förbättra den enskilde individens hälsa och välbefinnande. Osunda matvanor bland befolkningen, inte minst bland barn och unga, är ett stort problem som de offentliga institutionerna har betydliga möjligheter att adressera.

Aktörerna inom den livsmedelsproducerande branschen har ett stort ansvar när det gäller produktion av mat som intas av många människor utanför hemmet i offentliga och privata miljöer och verksamheter. Det finns dock ett utvecklingsbehov av hälso- och kvalitetsbegreppet när det gäller produktion av mat. Storproduktion av mat kan även anses som en arena för upplevelser och känslor och inte bara för hälsa och intag av föda.

Offentliga institutioner har unika möjligheter att gå i front i arbetet med att öka folkhälsan. Det har gjorts försök med att utveckla matens roll inom sjukvården. Det kan t.ex. vara avgörande för inlagda patienters tillfrisknande att de får inbjudande och näringsriktig kost serverad under sin sjukhusvistelse. Det har bl.a. Oslo universitetssjukhus erfarenheter av. En liknande utveckling kan även ses inom skolväsendet och daghemsverksamheten där det görs insatser för att ge maten en ny och mer betyd-

ningsfull roll. Det är helt avgörande för folkhälsan och utvecklingen av en sund matkultur att barn och unga får god och hälsosam mat i institutioner, skolor och t.ex. idrottshallar.

Nordiska rådet

Nordiska ministerrådets (NMR) initiativ Ny Nordisk Mat (NNM) har som en av sina målsättningar att "Utveckla och stärka ett tvärgående samarbete inom gastronomi, kultur, turism, regional näringsutveckling, hälsa och matproduktion" och vara som en inspiration i länderna att sätta igång egna aktiviteter eller samordna pågående aktiviteter som tematiskt utnyttjar potentialen i Ny Nordisk Mat.

A 1517/näring

Framlagt av:
Näringsutskottet

J.nr. 10-00256-3

Programmet är en succé men en utvärdering som har gjorts av NNM visar att det finns områden, bl.a. det tvärgående samarbetet inom hälsa och matproduktion, där verksamheten inte kommit igång som det var tänkt. Programmet har en begränsad budget men på en ganska förnuftig nivå då medlen i programmet är avsedda som s.k. "seed money" för att utlösa nationella medel i programmets projekt.

Ett nytt program, NNM Fas II, 2010 - 2014 har satts igång och ett ramprogram är beslutat. Fas I kan beskrivas som ett igångsättningsprogram för området och Fas II har mer karaktären av ett kommunikationsprogram med fokus på workshops/konferenser, *best practice* och *next practice*.

3. Utskottets synpunkter

Näringsutskottet har sedan starten av NMR:s globaliseringsinitiativ Ny Nordisk Mat följt projektet med stort intresse. Utskottet anser att projektet har en viktig funktion att fylla i arbetet att profilera Norden. Det framgår till exempel av det stora intresse omvärlden nu visar för det nordiska köket, den nordiska matkulturen och våra högklassiga nordiska råvaror och livsmedel.

Utskottet menar att den utveckling av projektet som nu sker med en övergång från en igångsättande fas (Fas I) till en mer kommunicerande och marknadsförande fas (Fas II) är bra. Utskottet har noterat den utvärdering från juli 2009 som pekar på att programmet inte nått målsättningarna när det gäller att "Utveckla och stärka ett tvärgående samarbete inom gastronomi, kultur, turism, regional näringsutveckling, hälsa och matproduktion".

Därför vill utskottet lägga fram ett förslag om ett konkret initiativ kallat: Ny Nordisk Mat till Många, som innebär att Nordiska ministerrådet via Ny Nordisk Mat arrangerar en konferens om produktion av hälsosam mat till många i Norden. Förslaget om en konferens ska ses som starten på en kampanj med fokus på Ny Nordisk Mat till Många, och som introduceras med den konferens om hur mat till många produceras.

En projektbeskrivelse för en konferens med temat "Ny Nordisk Mat till Många" har skickats till ministerrådet. Utgångspunkten för förslaget är att offentliga institutioner och privata verksamheter/organisationer har en viktig funktion bland annat med hänsyn till att förbättra folkhälsan. Därför skulle ett initiativ såsom "Ny Nordisk Mat till Många", där offentliga institutioner och privata verksamheter/organisationer går i spetsen med arbetet att förbättra folkhälsan genom vällagad mat baserad på goda nordiska råvaror, passa bra in i det existerande programmet Ny Nordisk Mat. Speciellt i förhållande till den ovan nämnda målsättningen samt den nordiska handlingsplanen för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet.

Att laga mat till många ställer krav på råvaror, beredning, logistik, osv. Därför kräver en insats på detta område att de involverade aktörerna

såsom t.ex. institutioner/kommuner, producenter av matvaror och kockar/storkök kan samlas och skapa ett innovativt samarbete. Ny teknologi, medarbetardriven innovation, forskning och "best practice" från de nordiska länderna kan vara viktiga redskap i detta sammanhang.

Det överordnande målet med konferensen är att bidra till att utveckla visionerna för måltider och produktion av hälsosam mat till många genom samarbete och erfarenhetsutbyte mellan aktörer och sektorer i de nordiska länderna samt att söka svar på de utmaningar som detta område står inför. Exempel på teman som konferensen ska bidra till att belysa är hur lagstiftningen kan påverkas så den inte förhindrar att det ställs upp en rad hälso-, miljö- och kvalitetskrav vid offentliga upphandlingar av livsmedelsleveranser, samt ge svar på hur man i högre grad kan bygga broar mellan vetenskapen och kökspraxis.

4. Konklusion

På bakgrund av ovan nämnda föreslår Näringsutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att inom programmet Ny Nordisk Mat arrangera en konferens om produktion av hälsosam mat till många i Norden.

Reykjavik den 2 november 2010

Alf Egil Holmelid (SV)

Billy Gustafsson (s)

Bjarni Benediktsson (Sj.)

Bjarne Kallis (kd)

Edmund Joensen (Sb)

Janne Seurujärvi (cent)

Jessica Polfjärd (m), ordförande

Lyly Rajala (saml), vice ordförande

Ole Vagn Christensen (S)

Raimo Vistbacka (SAF)

Tone Merete Sønsterud (A)

Torfinn Opheim (A)

Torgeir Trældal (FrP)

Nordiska rådet

A 1517/näring

Framlagt av:
Näringsutskottet

J.nr. 10-00256-3

UTVALGSFORSLAG

Nordisk råd

A 1518/næring

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutva
Næringsutvalget

J.nr. 10-00257-2

Utvalgsforslag om nordisk produksjon av vedvarende energi

1. Utvalgenes forslag

Miljø- og Naturressursutvalget og Næringsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å på Nordisk råds 63. sesjon framlegge en redegjørelse med utgangspunkt i en grundig analyse av konsekvensene av å harmonisere støtteordninger for produksjon av fornybar energi i Danmark, Finland, Norge og Sverige

2. Bakgrunn

I Nordiska ministerrådets handlingsprogram för energiområdet 2010 – 2013 slås fast att målet med det nordiska energisamarbetet är att det ska bidra till en stabil och säker energitillgång, hållbar tillväxt och välfärd för ländernas medborgare. I fokus står bl.a. utveckling av hållbar energi och välfungerande energimarknader och en ökad integration av hållbar energi i energisystemen. En större utbyggnad av hållbar energi ska bidra till ekonomisk tillväxt och ökad energitillgångssäkerhet samt att understödja ländernas arbete med att motverka klimatförändringarna.

De nordiska länderna ska enligt handlingsprogrammet arbeta för att främja användningen av hållbar/fornybar energi via en gemensam insats för att förbättra förutsättningarna och konkurrensvillkoren för hållbar/fornybar energi. Handlingsprogrammet slår även fast att i den utsträckning det är fördelaktigt ska länderna sträva efter en koordinering av insatser och redskap.

På et fellesmøte den 27. januar 2010 besluttet Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget å opprette et felles rapportørskap om felles nordisk produksjon av fornybar energi bestående av Ole Vagn Christensen og Anita Brodén. I løpet av året har rapportørskapet avholdt flere møter med

eksperter og stillet spørsmål til de nordiske regjeringer om produksjon og transmisjon av fornybar energi.

Med utgangspunkt i rapportørskapet arbeid og anbefalinger har utvalgene på et fellesmøte i Malmö den 21. september 2010 besluttet, at det skal utvikles et utvalgsforslag om fornybar energi. Med forslaget ønsker utvalgene å reise spørsmålet om og hvordan en harmonisering av de nordiske støtteordninger, kan bidra til en kostnadseffektiv leveranse av fornybar energi i Danmark, Finland, Norge og Sverige.

3. Utvalgets synspunkter

Et viktig utgangspunkt for utvalgsforslaget er ulikheter i de naturgitte omstendigheter for produksjonen av fornybar energi i de nordiske landene. Videre, at de nordiske lands el-nett er knyttet sammen og at det foregår en innsats for å styrke forbindelsen og forsyningsikkerheten. Også, at Danmark, Finland og Sverige er underlagt EUs mål om å øke andelen av fornybar energi i 2020 fra nivået i 2008. Danmark fra 17 % til 30 %, Finland fra 28 % til 38 % og Sverige fra 40 til knapt 50 %. Norges nivå ligger på 58 % og det er ambisjoner om å heve nivået. Det er uklart om de tre nordiske EU-land har lov til å oppnå sitt mål i fellesskap, eller om det er et rent nasjonalt anliggende.

Et annet utgangspunkt er det faktum at de nordiske landene har forskjellige systemer for å fremme produksjonen av fornybar energi. Sverige har et markedsbasert sertifikatsystem som Norge har planer om å slutte seg til. Danmark og Finland anvender systemer med mange fellestrekk, som bygger på å fastsette produsentenes priser i forhold til produksjonsmetode ("*feed in tariffs*" og "*premium feed in tariffs*").

De nordiske kraftprodusenter og kraftkjøpere er knyttet sammen i et felles el-nett og de naturgitte omstendigheter for produksjon av fornybar energi er forskjellige. I en analyse, som er bestilt av Nordisk ministerråds arbeidsgruppe for fornybar energi¹, fremgår, at man ved å harmonisere støtteordningen, og ved å anvende markedsbaserte styringsmidler, kan oppnå betydelige besparelse² i de investeringer som er påkrevet for å oppnå EUs mål, forpliktelser som Danmark, Sverige og Finland er underlagt.³ Analysen indikerer at en harmonisering av støtteordninger vil føre til at en større andel av produksjonen av fornybar energi vil ligge i Norge og Sverige med tilsvarende konsekvenser for arbeidsplasser.

Nordisk ministerråd har i svar på skriftlig spørsmål E 17/2010 om produksjon og transmisjon av fornybar energi i Norden⁴, forklart at spørsmålet om etablering av felles virkemidler på området for fornybar energi er blitt adressert av de nordiske energiministre. I følge svaret, er ministrene kommet fram til at de nordiske land skal samarbeid om å oppnå EUs mål for fornybar energi, men at spørsmålet om harmonisering av styringsmidler skal løftes opp på europeisk nivå.

¹ Opportunities for harmonisation of instruments for the promotion of renewable energy in the Nordic countries, June 15th 2008, Green Stream.

² Som ifølge modelberegninger som Green Stream har gjennomført er det tale om en årlig besparelse på 1,4 milliarder EURO i 2020, som tilsvarer ca. 400 kr. laver årlige utgifter til energi pr. innbygger i Norden i forhold til at falsholde i dagens systemer.

³ En forutsetning for beregningen er at de tre nordiske EU land kan oppnå sitt mål om andelen av fornybar energi i fellesskap.

⁴ Svar fra MR-NER av 27. august 2010, underskrevet av Lykke Friis, Danmarks klima- og energiminister.

Nordisk råd

A 1518/næring

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget
Næringsutvalget

J.nr. 10-00257-2

I rapporten fra *Green Stream*⁵, som det henvises til ovenfor, konkluderes at erfaringen tyder på at det vil ta meget lang tid å oppnå et felles europeisk system. Det sies i rapporten, at de nordiske land har en mulighet til at bli førende i dette arbeidet, og å oppnå verdifulle erfaringer som vil kunne gagne det bredere europeiske samarbeidet. Forutsetning, er, ifølge rapporten, politisk vilje.

De nordiske statsministre har på Det nordiske globaliseringsforum i Danmark i 2010, uttalt at de ønsker å utbygge og styrke det felles nordiske el-nettet. Det er igangsatt flere tiltak for å realisere denne ambisjonen. De analyser som er gjennomført viser, at hvis de nordiske landene ønsker å fullt utnytte det økonomiske potensial i et velutviklet, sammenkoplet nordisk el-system, er forutsetning at det skjer en harmonisering av virkemidlene som anvendes til å fremme produksjonen av fornybar energi.

Utvalget ser ikke på utvalgsforslaget som et slutt punkt på Nordisk råds engasjement i saken. Innen for dette området foregår en meget dynamisk utvikling, både på det tekniske og politiske området. Det stiller krav om en våkenhet fra Nordisk råds side. Næringsutvalget og Miljø- og naturressursutvalget vil derfor fortsette med ekspertkonsultasjoner og politisk dialog om saken i løpet av 2011.

I lys av ovenstående kan det konkluderes at det er en sterk politisk vilje til å videreutvikle og styrke koplingene mellom de nasjonale el-systemer i Danmark, Finland, Norge og Sverige. De nordiske landene har valgt ulike veier for at oppnå sitt mål om økt anvendelse av fornybar energi. Informasjonen fra Nordisk Ministerråd tyder på at landene ønsker å fastholde sine systemer. Analyser indikerer at det vil være mulig å oppnå lavere markedspriser på el i de fire nordiske land ved å harmonisere markedsbaserte støtteordninger for produksjon av fornybar energi. Det er urealistisk å forvente at EU vil utvikle et felles europeisk system, som kan ha innvirkninger på produksjon fornybar energi innen 2020.

Nordisk råd

A 1518/næring

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutva
Næringsutvalget

J.nr. 10-00257-2

---

⁵ Likende konklusjon finnes også i en presentasjon av Berit Tennbakk og Thomas ved Nordic Energy Perspectives, Stockholm, 27 april 2010. Der fremheves dog at det er usikkerhet knyttet til modellberegninger.

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å på Nordisk råds 63. sesjon framlegge en redegjørelse med utgangspunkt i en grundig analyse av konsekvensene av å harmonisere støtteordninger for produksjon av fornybar energi i Danmark, Finland, Norge og Sverige

Reykjavik den 2. november 2010

Miljø- og naturressursutvalget:

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Anita Brodén (fp)

Ann-Kristine Johansson (s), for-
mand

Erik Almqvist (sd)

Gerd Janne Kristoffersen (A)

Jan Lindholm (mp)

Jens-Arne Hedegaard (V)

Johan Ehn (FS)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Oskar Jarle Grimstad (FrP)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Reijo Kallio (sd)

Sonja Irene Sjøli (H)

Næringsutvalget:

Alf Egil Holmelid (SV)

Billy Gustafsson (s)

Bjarni Benediktsson (Sj.)

Bjarne Kallis (kd)

Edmund Joensen (Sb)

Janne Seurujärvi (cent)

Jessica Polfjärd (m), ordförande

Lyly Rajala (saml), vice ordförande

Ole Vagn Christensen (S)

Raimo Vistbacka (SAF)

Tone Merete Sønsterud (A)

Torfinn Opheim (A)

Torgeir Trældal (FrP)

Nordisk råd

A 1518/næring

Fremlagt av:

Miljø- og naturressursutvalget

Næringsutvalget

J.nr. 10-00257-2

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1519/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00276-1

Udvalgsforslag om ArteNorden

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at der oprettes en ny uafhængig kultur tv-kanal i samarbejde med public service-kanalerne i de nordiske lande, enten med egen sendefrekvens eller i et samarbejde med allerede etablerede public service kanaler og efter ArteNorden udredningens øvrige anbefalinger

2. Baggrund

Kultur- og Uddannelsesudvalget besluttede efter et seminar om Public Service i Norden i april 2010, at nedsætte en arbejdsgruppe for at undersøge mulighederne for en fælles nordisk kulturkanal. Udvalget fandt, at der var en udpræget dominans af amerikanske udsendelser på de nordiske kanalers sendeflader, og dette ville man gerne afbalancere med mere nordisk kultur til seerne. Arbejdsgruppen under udvalget nedsatte en ekspertgruppe til at udrede de tekniske, økonomiske og praktiske forhold, og den udredning blev præsenteret for udvalget ved mødet i forbindelse med Nordisk Råds session 2010 på Island.

3. Udvalgets synspunkter

Udredningen skitserer, hvordan en fælles nordisk kulturkanal kan etableres, og projektleder Stein-Roger Bull har fået tilsagn fra ARTE om samarbejde og finansiel støtte til etableringen. Udvalget mener, at udredningen giver en grundig og redelig basis for beslutningstagere, og støtter udredningens konklusioner om at oprette en kulturkanal.

Udvalget mener, at der i Norden er mange nok, som ikke får et tilfredsstillende kulturtilbud via de etablerede tv-kanaler, og at der hver dag i hele Norden er arrangementer, koncerter og lignende som kvalificerer til et større publikum. Videre er det blevet påpeget, at der i hele Norden er film,

tv-drama og dokumentarfilmskabere, som mangier en tv-kanal som kan distribuere deres programmer. Dette kunne en nordisk kulturkanal hjælpe til med. Udvalget er også enig i udredningen om, at der i Norden er et langt rigere kulturliv end det som i dag bliver formidlet af de eksisterende tv-stationer. Udbredelse af dette kulturliv ville være til stor glæde for den del af befolkningerne, som er trætte af amerikaniseringen af sendefladen i public service tv.

Markederne er små i alle de nordiske lande, men med en fælles kanal ville de nordiske producenter få en større eksponering både i nabolandene og på ARTEs sendeflade i Europa. En nordisk kulturkanal vil blive en kanal ud af landene - ud fra Norden til Europa.

4. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at der oprettes en ny uafhængig kultur tv-kanal i samarbejde med public service kanalerne i de nordiske lande, enten med egen sendefrekvens eller i et samarbejde med allerede etablerede public service kanaler og efter ArteNorden udredningens øvrige anbefalinger

Reykjavik den 2. november 2010

Anders Andersson (kd)

Árni Þór Sigurðsson (VG)

Bente Dahl (RV), næstformand

Fredrik Karlström (Obs)

Göran Montan (m)

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

Andrias Petersen (Jvfl.)

Mogens Jensen (S), formand

Olemic Thommessen (H)

Paavo Arhinmäki (vänst)

Peter Johnsson (s)

Risto Autio (cent)

Tor-Arne Strøm (A)

Troels Christensen (V)

Tuula Peltonen (sd)

Nordisk Råd

A 1519/kultur

Fremlagt af:

Kultur- og

Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00276-1

BETÆNKNING OVER MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 265/presidiet Behandles i:
PræsidietsBilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00183-5

Præsidiets betænkning over

Ministerrådsforslag om retningslinjer for Hvideruslandsaktiviteter

1. Præsidiets forslag

Præsidiets foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at under hensyntagen til de synspunkter, som fremkommer i denne betænkning (B 265/presidiet), samt i meddelelsen vedrørende Rek. 15/2009 om etablering af et nordisk kontor i Minsk, at gennemføre Retningslinjerne for Hvideruslandsaktiviteterne 2011-2012

2. Baggrund

Nordisk Ministerråd har fremlagt Ministerrådsforslag om Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012.

Ministerrådet angiver i Ministerrådsforslaget, at det overordnede mål for Nordisk Ministerråds aktiviteter er at bidrage til en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland. Udover direkte støtte til kapacitetsopbygning af civilsamfundsaktører kan målsætningen fremmes gennem forøgede kontakter mellem nordiske og hviderussiske aktører på visse områder.

Nordisk Ministerråd opridser i forslaget tre særlige fokusområder:

- Demokratisk samfundsudvikling og støtte til udvikling af civilsamfundet, herunder uddannelse og ungdom, medier og journalister, NGO'er og støtte til Nordisk Råds samarbejde med hviderussiske politikere. Også samarbejde på kulturområdet kan i den forbindelse bidrage til mellemfolkelig forståelse og kontakt mellem borgere og organisationer.
- Grænseregionalt samarbejde om konkrete projekter mellem civilsamfund og lokale/regionale myndigheder i Hviderusland med henblik

på skabelse af netværk og erfaringsudveksling over grænserne, især i samarbejde med andre internationale og bilaterale aktører.

- Støtte og bidrag til koordination af konkrete nordiske bilaterale indsatser på ad hoc basis i det omfang de nordiske lande ser en merværdi heri.

Ministerrådsforslaget lister en række instrumenter for udvikling af Nordisk Ministerråds aktiviteter i forhold til Hviderusland:

- Nordisk Ministerråds støtte til det hviderussiske universitet i eksil i Vilnius i Litauen *European Humanities University (EHU)* i samarbejde med europæiske regeringer, EU, USA og private donorer, samt administration af *Trust Fund for EHU*.

- Samarbejde mellem frivilligorganisationer indenfor Nordisk Ministerråds NGO-program for Østersøregionen.

- Videreudvikling af grænseregionale aktiviteter med afsæt i erfaringerne fra *Baltic Euroregional Network (BEN)*, som etableredes og koordineredes af Nordisk Ministerråd med støtte fra EU's Interreg/ENPI-midler.

- Fælles initiativer med de nordiske landes bilaterale programmer for Hviderusland.

- Initiativer i samarbejde med andre aktører og med fælles finansiering, herunder særligt de baltiske lande og Polen.

- Initiativer i samarbejde med EU.

- Initiativer i samarbejde med andre regionale og internationale aktører, herunder Nordisk Råd, Østersørådet og Europarådet.

- Nordiske institutioners aktiviteter, herunder NEFCO's aktiviteter indenfor miljø, klima og energi.

- Deltagelse i aktiviteter gennem den Nordlige Dimensions Partnerskab for Folkesundhed og Socialt Velbefindende, den Nordlige Dimension Miljøpartnerskab og den Nordlige Dimensions Partnerskab for Kultur, i det omfang Hviderusland medvirker i partnerskaberne.

Nordisk Ministerråds sekretariat vil koordinere indsatsen tæt med de nordiske landes udenrigsministerier, samt have løbende kontakt med de nordiske ambassadører akkrediteret til Hviderusland.

Nordisk Ministerråds sekretariat vil koordinere tæt med de nordiske landes repræsentationer i Minsk og med andre internationale repræsentationer i Minsk, herunder EU-delegationen.

Udviklingen af Nordisk Ministerråds konkrete aktiviteter vil i udgangspunktet ske fra Nordisk Ministerråds sekretariat i København sammen med Nordisk Ministerråds kontorer i de baltiske lande og Nordvestrusland. Nordisk Ministerråds kontor i Vilnius vil have en central rolle i arbejdet med Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter.

Nordisk Råd har gentagne gange drøftet spørgsmålet om samarbejde med Hviderusland. Rekommandationen om et nyt nordisk kontor i Minsk var således det tema, der skabte mest debat på den seneste session i Stockholm i efteråret 2009. Præsidiets havde lejlighed til at besøge EHU, det hviderussiske universitet i eksil i Vilnius i Litauen, i februar 2010. Derimod har Præsidiets ikke tidligere haft mulighed for at drøfte dette ministerrådsforslag.

Nordisk Råd

B 265/presidiet

Behandles i:
Præsidiets

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00183-5

3. Præsidiets synspunkter

Noget af forslaget er koblet til rekommandationen om et nyt nordisk kontor i Minsk, der bliver behandlet som et særskilt punkt af præsidiets. Her bliver det foreslået at fastholde rekommandationen. Hvis dette bliver vedtaget, vil Nordisk Råd altså fortsat anbefale oprettelsen af et sådant kontor. Det er muligt, at Nordisk Ministerråds kontor i Vilnius i en overgangsperiode kan have en central rolle i arbejdet med Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter, men samarbejdet vil få en større gennemslagskraft med tilstedeværelse direkte i Minsk.

Imidlertid er der nævnt en række andre aktiviteter, som Nordisk Råds Præsidium kan støtte. Det er således positivt, at der blandt de første af tre særlige fokusområder bliver nævnt støtte til Nordisk Råds samarbejde med hviderussiske politikere. På samme måde bliver der under instrumenter også nævnt initiativer i samarbejde med andre regionale og internationale aktører, herunder Nordisk Råd. Det nævnes også, at Nordisk Ministerråd vil have en løbende dialog med Nordisk Råd om udviklingen i Hviderusland og om fællesnordiske aktiviteter. Endelig vil Nordisk Ministerråd kunne udarbejde en redegørelse til Nordisk Råds session 2011, om status for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter.

En tættere dialog mellem Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd om udviklingen i Hviderusland vil kunne mindske nogle af de misforståelser, der måske er opstået i kølvandet på de to nordiske organisationers aktuelt forskellige syn på det nyttige i at oprette et kontor i Minsk. For Nordisk Råd er det også et mål, at aktiviteterne bidrager til en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland. Nordisk Råd har imidlertid haft held med at samle politikere både fra regeringsvenlige partier i parlamentet i Minsk og repræsentanter for oppositionspartier, der for tiden ikke er indvalgt. Der er ingen grund til naivitet omkring en snarlig markant forbedring af den politiske situation i Hviderusland, men omvendt er der altså heller ikke grund til berøringsangst i forhold til at forsøge at bringe de forskellige parter sammen.

Samlet set er de nævnte aktiviteter fornuftige, og de inkluderer også Nordisk Råds særlige parlamentariske engagement i forhold til et land tæt på Østersøregionen. Nordisk Råd mener dog fortsat, at samarbejdet vil få en endnu større gennemslagskraft med tilstedeværelse direkte i Minsk.

4. Konklusion

Præsidiets foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at under hensyntagen til de synspunkter, som fremkommer i denne betænkning (B 265/præsidiets), samt i meddelelsen vedrørende Rek. 15/2009 om etablering af et nordisk kontor i Minsk, at gennemføre Retningslinjerne for Hvideruslandsaktiviteterne 2011-2012

Malmö den 22. september 2010

Bendiks H. Arnesen (A)

Christina Gestrin (sv)

Erkki Tuomioja (sd)

Helgi Hjörvar (A), formand

Henrik Dam Kristensen (S)

Kent Olsson (m)

Line Barfod (EL)

Marion Pedersen (V)

Per-Kristian Foss (H)

Sinikka Bohlin (s)

Nordisk Råd

B 265/præsidiets

Behandles i:

Præsidiets

Bilag:

- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00183-5

**BILAG:
B 265/PRÆSIDIET:
MINISTERRÅDSFORSLAG**

Nordisk Råd

B 265/presidiet

Behandles i:
Præsidiat

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00183-5

Ministerrådsforslag - Retningslinjer for Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012

Nordisk Ministerråd har besluttet at udarbejde Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012 som beskrevet i vedlagte dokument. Retningslinjerne omfatter Nordisk Ministerråds aktiviteter i forhold til Hviderusland og skal således være grundlag for Ministerrådets samlede aktiviteter i Hviderusland. De budgetmæssige konsekvenser af Retningslinjerne vil fremgå som led i den almindelige budgetproces for Nordisk Ministerråd.

Det forudsættes, at Nordisk Ministerråd rapporterer om resultaterne af de nye retningslinjer som en integreret del af Ministerrådets arbejde med budgettering og resultatrapportering. Ministerrådets Hvideruslandsaktiviteter vil blive kontinuerligt evalueret. MR-SAM vil gennemføre en evaluering i 2012, som vil danne grundlag for en beslutning om eventuelle nye retningslinjer for NMRs Hvideruslandsaktiviteter.

Nordisk Ministerråd vil tillige gerne have en løbende dialog med Nordisk Råd om udviklingen i Hviderusland og om fællesnordiske aktiviteter. Endelig vil Nordisk Ministerråd kunne udarbejde en redegørelse til Nordisk Råds session 2011 om status for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter.

Nordisk Ministerråd har siden 2005 været aktivt involveret i dels støtte til det hviderussiske eksiluniversitet *European Humanities University* i Vilnius, dels støtte til civilsamfundet gennem støtte til hviderussiske NGO'ers samarbejde med partnere fra de nordiske og baltiske lande samt Polen. Dertil kommer samarbejde med andre aktører om indsatser i forhold til demokratiudvikling i Hviderusland.

Nordisk Ministerråd har et ønske om fortsat og med udgangspunkt i de eksisterende aktiviteter at bidrage til en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland på følgende fokusområder:

- Demokratisk samfundsudvikling og støtte til udvikling af civilsamfundet, herunder uddannelse og ungdom, medier og journalister, NGO'er og støtte til Nordisk Råds samarbejde med hviderussiske politikere. Også samarbejde på kulturområdet kan i

den forbindelse bidrage til mellempfolkelig forståelse og kontakt mellem borgere og organisationer.

- Grænseregionalt samarbejde om konkrete projekter mellem civilsamfund og lokale/regionale myndigheder i Hviderusland med henblik på skabelse af netværk og erfaringsudveksling over grænserne, især i samarbejde med andre internationale og bilaterale aktører.
- Støtte og bidrag til koordination af konkrete nordiske bilaterale indsatser på ad hoc basis i det omfang de nordiske lande ser en merværdi heri.

Nordisk Råd

B 265/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00183-5

Begrundelse og formål:

I lyset af det øgede fokus og det øgede engagement fra Nordisk Ministerråds side i forhold til Hviderusland, har Ministerrådet i 2009-2010 udarbejdet Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter.

Nordisk Ministerråd vil med retningslinjerne skabe rammerne for en fokuseret og effektiv indsats i forhold til Hviderusland til fremme af en demokratisk udvikling. Det vurderes, at Ministerrådet på en række områder kan styrke og videreudvikle indsatsen, og der vil i de kommende år være fokus på dette. Der lægges op til et fokus på aktiviteter på områderne civilsamfund, frie medier, uddannelse og ungdom, kultur samt på grænseregionalt samarbejde. Endvidere fremhæves støtte til dialog mellem hviderussiske oppositionspolitikere og parlamentarikere.

Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter er baseret på Ministerrådets erfaringer fra hidtidige aktiviteter i forhold til Hviderusland samt på drøftelser med repræsentanter fra de nordiske landes udenrigsministerier i en rådgivende gruppe. Den rådgivende gruppe har været tæt involveret i udvikling af retningslinjerne og har bidraget til fastlæggelse af indhold af retningslinjerne.

Nordisk Ministerråd anser, at en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland er med landets geografiske nærhed til de nordiske og baltiske lande af betydning for stabilitet og udvikling i regionen. En fortsat støtte til demokrati, menneskerettigheder og civilsamfund bør have et langsigtet perspektiv, hvorfor det anses for vigtigt at støtte initiativer for unge. I den forbindelse anses fortsat støtte til European Humanities University i Vilnius og til NGO'er for at være af fundamental betydning.

Med forslaget til retningslinjer for Ministerrådets Hvideruslandsaktiviteter i 2011-2012 understreger de nordiske landes regeringer nødvendigheden af at forstærke og samtidig fokusere de fællesnordiske indsatser i forhold til Hviderusland.

Endelig henvises til Nordisk Ministerråds besvarelse af Nordisk Råds rekommandation 15/2009 om etablering af Nordisk Informationskontor i Minsk.

Retningslinier for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012

Baggrund:

Nordisk Ministerråd (NMR) har siden 2005 været aktivt involveret i støtte til det hviderussiske eksiluniversitet *European Humanities University* (EHU) i Vilnius sammen med blandt andre de nordiske lande, europæiske regeringer, EU, USA og private donorer. Endvidere har ministerrådet siden 2006 gennem sit NGO-program for Østersøregionen givet støtte til hviderussiske NGO'er i projekter med fokus på kapacitetsopbygning i samarbejde med partnere fra de nordiske og baltiske lande samt Polen. NMR har i tillæg og sammen med EU støttet et antal hviderussiske studerende, der af politiske årsager har måttet fortsætte deres studier i Ukraine og Polen. NMR har derudover også støttet aktiviteter med fokus på demokratiudvikling gennemført af andre aktører. Dertil kommer, at visse af de nordiske institutioner, blandt andre NEFCO, i begrænset omfang har påbegyndt udvikling af aktiviteter i Hviderusland. Også Nordisk Investeringsbank (NIB) ønsker med afsæt i en rammeaftale indgået i juni 2010 at igangsætte aktiviteter i forhold til Hviderusland.

NMR har et ønske om at fortsat bidrage til en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland. I den nuværende politiske situation i landet, vurderes at denne målsætning bedst fremmes gennem samarbejde med først og fremmest civilsamfundsaktører og eventuelt lokale og regionale myndigheder.

En demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland er med landets geografiske nærhed til de nordiske og baltiske lande af betydning for stabilitet og udvikling i regionen. NMR noterer sig udviklingen i Hvideruslands tilnærmelse til Østersørådet og til den Nordlige Dimension.

NMRs Hvideruslandsaktiviteter vil blive tæt koordineret med andre aktørers initiativer med henblik på opnåelse af synergi, herunder særligt de nordiske landes bilaterale indsatser. NMR's Hvideruslandsaktiviteter skal være fokuserede og ske på områder, hvor der er en nordisk merværdi i forhold til landenes bilaterale indsatser og EU's aktiviteter.

NMRs Hvideruslandsaktiviteter vil ligeledes knytte sig tæt til EU's multilaterale og bilaterale politik for Hviderusland, særligt i forbindelse med EU's Østersøstrategi, den Nordlige Dimension og det Østlige Partnerskab.

Nordisk Råd har i en årrække haft fokus på demokratiudvikling i Hviderusland og har støttet NMRs indsats samt gennemført egne aktiviteter. Dialogen med Nordisk Råd om NMRs Hvideruslandsaktiviteter fortsættes.

Retningslinjernes karakter

Retningslinjerne er et værktøj for NMR og vil være styrende for NMRs virksomhed. Retningslinjerne skal ses som en ramme for udvikling af NMRs aktiviteter i forhold til Hviderusland.

De nordiske samarbejdsministre (MR-SAM), herunder Nordisk Samarbejdskomite (NSK), har det overordnede koordineringsansvar for de fælles nordiske aktiviteter i forhold til Hviderusland.

I det omfang samarbejde udvikles mellem fagsektorer og hviderussiske aktører, skal NMRs fagministerråd og embedsmandskomiteer sikre koordineringen med de relevante hviderussiske parter, ligesom fagministerrådene har ansvaret for det konkrete faglige indhold af aktiviteterne. Dette indebærer, at samarbejdet vil foregå i

Nordisk Råd

B 265/præsidi

Behandles i:
Præsidi

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00183-5

overensstemmelse med de principielle retningslinjer vedtaget af MR-SAM, medens det specifikke indhold defineres af fagministrene.

NMRs prioritetsområder

Den overgribende prioritet for NMRs aktiviteter er at bidrage til en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland. Udover direkte støtte til kapacitetsopbygning af civilsamfundsaktører kan målsætningen fremmes gennem forøgede kontakter mellem nordiske og hviderussiske aktører på visse områder. Det vil i udviklingen af aktiviteter være nødvendigt at fokusere på specifikke temaer og at søge samarbejde med andre aktører.

NMRs særlige fokusområder er:

- Demokratisk samfundsudvikling og støtte til udvikling af civilsamfundet, herunder uddannelse og ungdom, medier og journalister, NGO'er og støtte til Nordisk Råds samarbejde med hviderussiske politikere. Også samarbejde på kulturområdet kan i den forbindelse bidrage til mellemfolkelig forståelse og kontakt mellem borgere og organisationer.
- Grænseregionalt samarbejde om konkrete projekter mellem civilsamfund og lokale/regionale myndigheder i Hviderusland med henblik på skabelse af netværk og erfaringsudveksling over grænserne, især i samarbejde med andre internationale og bilaterale aktører.
- Støtte og bidrag til koordination af konkrete nordiske bilaterale indsatser på ad hoc basis i det omfang de nordiske lande ser en merværdi heri.

Instrumenter for NMRs aktiviteter

Instrumenter, som er til rådighed for udvikling af aktiviteter i forhold til Hviderusland er følgende:

- NMRs støtte til EHU i samarbejde med europæiske regeringer, EU, USA og private donorer, samt administration af Trust Fund for EHU.
- Samarbejde mellem frivilligorganisationer indenfor NMRs NGO-program for Østersøregionen.
- Videreudvikling af grænseregionale aktiviteter med afsæt i erfaringerne fra Baltic Euroregional Network (BEN), som etableredes og koordineredes af NMR med støtte fra EU's Interreg/ENPI-midler.
- Fælles initiativer med de nordiske landes bilaterale programmer for Hviderusland.
- Initiativer i samarbejde med andre aktører og med fælles finansiering, herunder særligt de baltiske lande og Polen.
- Initiativer i samarbejde med EU.
- Initiativer i samarbejde med andre regionale og internationale aktører, herunder Nordisk Råd, Østersørådet og Europarådet.
- Nordiske institutioners aktiviteter, herunder NEFCO's aktiviteter indenfor miljø, klima og energi.
- Deltagelse i aktiviteter gennem den Nordlige Dimensions Partnerskab for Folkesundhed og Socialt Velbefindende, den Nordlige Dimension Miljøpartnerskab og den Nordlige Dimensions Partnerskab for Kultur, i det omfang Hviderusland medvirker i partnerskaberne.

Nordisk Råd

B 265/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00183-5

NMRs sekretariat vil koordinere indsatsen tæt med de nordiske landes udenrigsministerier samt have løbende kontakt med de nordiske ambassadører akkrediteret til Hviderusland.

Sekretariatet vil koordinere tæt med de nordiske landes repræsentationer i Minsk og med andre internationale repræsentationer i Minsk, herunder EU-delegationen.

Udviklingen af NMRs konkrete aktiviteter vil i udgangspunktet ske fra NMRs sekretariat i København sammen med NMRs kontorer i de baltiske lande og Nordvestrusland. NMRs kontor i Vilnius vil have en central rolle i arbejdet med NMRs Hvideruslandsaktiviteter

Finansielle principper

I forbindelse med initiativer til styrkelse af civilsamfundet vil der som udgangspunkt ikke være krav om medfinansiering fra hviderussiske partnerorganisationer. Dog gælder det for såvel dette område som for andre, at medfinansiering fra partnere eller fra øvrige donororganisationer, altid vil være en fordel i bedømmelsen af et initiativ.

Tidsmæssigt perspektiv

Tidsperspektiv for retningslinjerne er 2011-2012. Retningslinjernes indhold og relevans vil dog løbende blive vurderet i forhold til den konkrete politiske udvikling i Hviderusland.

Evaluering

NMRs Hvideruslandsaktiviteter vil blive kontinuerligt evalueret. MR-SAM vil en gang årligt modtage en kort statusrapport med en vurdering af aktiviteterne og perspektivet for udvikling af nye aktiviteter. Den årlige statusrapport vil danne grundlag for en årlig principiel drøftelse i MR-SAM af udviklingen i NMRs Hvideruslandsaktiviteter. Herudover vil MR-SAM få forelagt sager om NMRs Hvideruslandsaktiviteter efter behov.

En evaluering vil blive gennemført i 2012, og vil danne grundlag for en beslutning om eventuelle nye retningslinjer for NMRs Hvideruslandsaktiviteter.

De enkelte initiativer og konkrete projekter vil løbende blive monitoreret og evalueret, og erfaringerne vil indgå i udviklingen af fremtidige aktiviteter.

Profilering

Profilering af NMRs Hvideruslandsaktiviteter sker i overensstemmelse med NMRs generelle profilerings- og kommunikationsstrategier. Profilering af NMRs initiativer udbygges og koordineres med relevante partnere, som bør inddrages i synliggørelsen af aktiviteterne. Der bør i denne sammenhæng tages særligt hensyn til den hviderussiske kontekst.

Nordisk Råd

B 265/præsidi

Behandles i:
Præsidi

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00183-5

BETÄNKANDE ÖVER MINISTERRÅDSFÖRSLAG

Nordiska rådet

B 266/presidiet/C 2

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag
- Reservation från Den
konservativa gruppen

J.nr. 10-00238-2

Presidiets betänkande över

Medlemsförslag om Nordiska ministerrådets samlade budget för 2011

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) att ökningen till gränshindersarbetet (5-1035-1) på 3 MDKK inte leder till att berörda länder minskar sina anslag till nämnda gränsregionala organisationer
- 2) att NordGen skall ställas nödvändiga resurser till förfogande för att kunna förvalta sitt ansvarsområde. En redogörelse av hur NordGens ekonomiska situation löses översänds till Nordiska rådet
- 3) att utveckla ekonomisystemet i Nordiska ministerrådet så att det bättre framgår hur medlen används. Budgeten och bokslutet bör bli mera transparent i förhållande till det politiska system som kontrollerar och godkänner den
- 4) att inom ordförandeskapspuljen (5-0445-1) omnämna det konsumentpolitiska samarbetet som speciellt prioriterat
- 5) att inom ramen för kulturministrarnas budget reservera 1,5 MDKK för etablerandet av en nordisk kulturfestival (enligt Fremst. 5/2010)

2. Bakgrund

Presidiet har mottagit ministerrådsförslaget till Nordiska ministerrådets budget 2011 (B 266/presidiet). Presidiets budgetgrupp har efter förhandlingar med det danska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet sammanställt ett utkast till betänkande angående Nordiska ministerrådets förslag till budget 2011.

Nordiska rådet

3. Presidiets synpunkter

1:a att-satsen

Presidiet välkomnar en förstärkt satsning på att avskaffa gränshinder i Norden. För Presidiet är det dock avgörande att den budgetmässiga ökningen för de berörda gränsregionala organisationerna är reell. I och med att det är frågan om bilaterala gränsorganisationer som idag mottar medel direkt från länderna, får detta inte leda till att ländernas bidrag till organisationerna minskas. I så fall handlar det inte om en ökad satsning på gränshindersarbetet utan en omläggning från nationell till nordisk finansiering.

2:a att-satsen

NorgGen har behov för relativt stora investeringar samt ett tillskott av resurser för att kunna hantera eftersläpet av inkommet material. Det är inte relevant för parlamentarikerna att förhålla sig till de konkreta frågeställningarna som är detaljerade och tekniska, men Presidiet menar allmänt att NordGens arbete genererar avsevärd nordisk nytta och en tillfredställande ekonomisk lösning för NordGens dilemma bör därför nås. Nordiska rådet önskar en redogörelse av Nordiska ministerrådet om lösningen.

3:e att-satsen

Presidiet har under många år påtalat att läsbarheten och förståelsen av budgeten bör bli bättre. Trots att ett stort arbete gjorts i ministerrådet på detta område är situationen fortfarande inte tillfredsställande. Detta gäller speciellt tvärgående budgetuppgifter.

4:e att-satsen

Presidiet ser det konsumentpolitiska samarbetet som prioriterat bland de informella ministerråden. Det är viktigt att det nordiska konsumentpolitiska samarbetet prioriteras i ordförandeskapspuljen, inte minst med hänsyn till de konsumentpolitiska utmaningarna för Norden i ett europeiskt perspektiv. Vidare önskar Nordiska rådet en redogörelse av hur det konsumentpolitiska samarbetsprogrammet 2005-2010 förverkligats.

5:e att-satsen

Nordiska rådets session är det årligt återkommande stora nordiska evenemanget, då nordiska aktörer inom många olika sektorer och områden samlas. Det är naturligt att i det sammanhanget satsa på en nordisk kulturfestival. Presidiet hänvisar till Fremst. 5/2010/kultur.

Nordjobb

Presidiet ser Nordjobb som ett mycket konkret och nyttigt projekt riktat mot ungdomar. Under många år har det förts många diskussioner om hur projektet skall utvecklas, liksom Nordjobb också varit föremål för budgetdiskussioner mellan rådet och ministerrådet. Med detta som bakgrund önskar Presidiet en redogörelse om status för Nordjobb projektet speciellt i förhållande till kvantitet, kvalitet och projektets ekonomiska situation samt om det finns planer om att delar av projektet skall nedläggas.

4. Reservation

Den konservativa gruppen i Nordiska rådet anser principiellt att den nordiska budgeten bör minskas. Som konsekvens har den konservativa gruppen lämnat ett förslag till inbesparingar på 17 782 000 DKK som motsvarar ca två procent av den totala budgeten. Den konservativa gruppen har preciserat hur inbesparingarna skall ske (bilaga).

B 266/presidiet/C 2

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag
- Reservation från Den konservativa gruppen

J.nr. 10-00238-2

5. Konklusion

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) att ökningen till gränshindersarbetet (5-1035-1) på 3 MDKK inte leder till att berörda länder minskar sina anslag till nämnda gränsregionala organisationer
- 2) att NordGen skall ställas nödvändiga resurser till förfogande för att kunna förvalta sitt ansvarsområde. En redogörelse av hur NordGens ekonomiska situation löses översänds till Nordiska rådet
- 3) att utveckla ekonomisystemet i Nordiska ministerrådet så att det bättre framgår hur medlen används. Budgeten och bokslutet bör bli mera transparent i förhållande till det politiska system som kontrollerar och godkänner den
- 4) att inom ordförandeskapspuljen (5-0445-1) omnämna det konsumentpolitiska samarbetet som speciellt prioriterat
- 5) att inom ramen för kulturministrarnas budget reservera 1,5 MDKK för etablerandet av en nordisk kulturfestival (enligt fremst. 5/2010)

Reykjavik den 2 november 2010

Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (m)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Erkki Tuomioja (sd)
Helgi Hjörvar (A), formand
Henrik Dam Kristensen (S)

Karin Åström (s)
Line Barfod (EL)
Marion Pedersen (V)
Per-Kristian Foss (H)
Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.)
Åsa Torstenson (c)

Nordiska rådet

B 266/presidiet/C 2

Behandlas i:
 Presidiet

Bilaga/or:
 - Ministerrådsförslag
 - Reservation från Den konservativa gruppen

J.nr. 10-00238-2

MINISTERRÅDSFORSLAG B 266/C 2

Nordiska rådet

B 266/presidiet/C 2

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Ministerrådsforslag
- Reservation från Den
konservativa gruppen

J.nr. 10-00238-2

Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2011

MR-SAM har vedtaget Nordisk Ministerråds budgetforslag 2011 med en total udgiftsramme på 896.355 MDKK i 2010-priser, og med en budgetfordeling på budgetposter, som er uændret i forhold til Generalsekretærens budgetforslag 2011, fremlagt den 1. juni 2010.

I Nordisk Ministerråd har der i det seneste år været drøftelser om at sammenlægge de nordiske institutioner NICE og Nopef. På MR-SAM mødet den 7. september 2010 blev der præsenteret et forslag om at sammenlægge institutionerne allerede d. 1. januar 2011.

MR-SAM vurderer, at en hurtig afklaring i sagen er vigtig, og besluttede på mødet, at Generalsekretæren skal diskutere sagen med MR-NER med henblik på at MR-SAM kan tage beslutning senere på året.

Såfremt MR-SAM træffer en beslutning herom før udarbejdelse af det endelige budget, vil der i budgettet for 2011 blive foretaget de fornødne ændringer, herunder eventuelt en teknisk omflytning af midler mellem de to institutioner. Ændringen vil ikke få betydning for den samlede ramme.

Konservativa gruppens förslag inför NMR:s budget 2011

Nordiska rådet

B 266/presidiet/C 2

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag
- Reservation från Den konservativa gruppen

J.nr. 10-00238-2

Den konservativa gruppen i Nordiska rådet anser att rådets totala budget bör minskas. NMR:s totala budget inför 2011 är på 896 355 000 DKK och i linje med vårt förslag lämnar gruppen härmed ett specificerat besparingsförslag på 1,98 % av den totala budgeten.

Besparingsförslag

- **2-3127-2 Politikutveckling vuxnas lärande (s. 84), 6 620 000;-**
Vi anser att man inom ramen för det nordiska inte bör satsa på detta. Vuxnas lärande står de enskilda länderna för varför det inte är nödvändigt med en extra nordisk insats här.
- **2-2520-1 Rådgivningsgruppen för Nordiskt samarbete om vuxnas lärande (s. 81), 1 131 000;-**
I konsekvens med vårt förslag om besparing punkt 1 föreslår vi att dessa pengar också sparas.
- **NMR:s sekretariat (s. 149), 3 000 000;-**
Sekretariatets totala budget är på 75 830 000;- . Den konservativa gruppen har redan tidigare sett med oro på att sekretariatets budget växer, vilket visat sig vara ett faktum de senaste åren. Vi holder fest med vores budgetforslag fra förra året og anser att det bör vara rimligt för sekretariatet att utföra sina uppgifter på ett bra sätt med en mindre budget. Därför föreslår vi en nedskärning med 3 000 000;- .
- **1-4480-3 Nordiska institutet för kunskap om kön (s. 71), 4 500 000;-**
De verkliga utmaningarna i att förbättra kvinnors situation består i att bekämpa trafficking och könssjukdomar, vilket tillhör ett av den konservativa gruppens prioriteringsområden. Ett nordiskt institut för kvinno- och könsforskning anser vi inte vara ett prioriterat område för det nordiska samarbetet.
- **1-2223-1 Nordisk journalistisk vidareutbildning (s. 43), 2 531 000;-**
Syftet med utbildningen sägs vara att skapa och vidhålla medias intresse för nordisk samhörighet och kulturell gemenskap. Metoden är högst tveksam då den går ut på att låta journalister träffas via kurser och seminarier för att uppnå målet.

Totalt besparingsförslag:

17 782 000 DKK

BETÆNKNING OVER MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 267/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00227-5

Kultur- og Uddannelsesudvalgets betænkning over

Ministerrådsforslag om MR-U strategi 2011 - 2013, Kunnskap for grøn vekst og velferd

1. Kultur- og Uddannelsesudvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre Ministerrådsforslag om "Kunnskap for grøn vekst og velferd", MR-U's strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013 under hensyntagen til de synspunkter, som er fremført i betænkningen om forslaget

2. Baggrund

Den foreslåede strategi afløser "Norden - en ledende, dynamisk kunskaps och kompetens-region 2008-2010". I 2007 tog de nordiske statsministre det såkaldte "globaliseringsinitiativ" for at de nordiske lande skulle stå stærkere sammen om et "*kunnigare, synligare och välmående Norden*". Statsministrenes vision har udløst en række globaliseringsprojekter i Nordisk Ministerråds (NMR) regi. Flere af prioriteringerne i strategien for 2011-2013 bliver derfor også realiseret gennem globaliseringsprojekter i samarbejde med andre relevante ministerråd, nordiske og nationale interessenter.

Ifølge strategien er det de prioriterede og langsigtede investeringer i viden og forskning, samt evnen til at omsætte disse til innovativ og bæredygtig vækst, nøglen til at Norden også i fremtiden kan være en ledende region for viden og velfærd. Imens nye politiske veje, i form af en grøn vækstpolitik, samt evnen til tværgående og internationalt samarbejde, er en forudsætning for løsningen af de globale udfordringer som kommer til udtryk via klimaændringer, ressourcekriser og fattigdom.

3. Ministerrådsforslagets målsætninger og indhold

Ministerrådet beskriver i forslaget deres vision for det nordiske samarbejde for forskning og uddannelse med særligt fokus på bl.a. at:

Nordisk Råd

Videreudvikle:

- Velfungerende, grenseløse nordiske uddannelses-, forsknings- og innovationsområder for å sikre at Norden blir foregangsregion for kompetanseutvikling og forskning av høy kvalitet.
- Det komparative fortrinn ved Nordens kunnskapsrike befolkning.
- Det felles verdigrunnlag som ligger i en nordisk språk- og kulturidentitet og de nordiske lands samfunnsmodeller

B 267/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

Fremme:

- Nordens konkurransekraft, blant annet gjennom langsiktig fremming av grønn vekst.
- Nordisk deltakelse og innflytelse på den globale arena

J.nr. 10-00227-5

Strategien bygger på et samspill mellom uddannelse, forskning og innovation som en "videnstrekant", hvor ny viden og utvikling kan skapes. I strategiperioden 2011 - 2013 vil MR-U herunder arbeide med de tre hovedpunkter forskning, innovation og uddannelse – og herunder språk og sprogforståelse samt informations- og kommunikationsteknologi (IKT).

I forlængelse af globaliseringsprojekterne og topforskningsinitiativet arbejder MR-U strategien også med det nordiske samarbejde, hvorunder den fokuserer på arbejdet med at skabe sammenhæng og samarbejde.

MR-U vil i strategiperioden 2011 - 2013 udvikle det nordiske samarbejde ved bl.a. at:

- Tydeliggjøre beslutningsprosesser og ansvarsfordeling
- Vurdere nye samarbeidsformer, blant annet gjennom nettverk og for eksempel "ledende land"-ansvar der hvor dette kan være relevant
- Utarbeide et samlet oversikt over forskningssamarbeidet og det nordiske forsknings- og innovasjonsområdet

Styrke:

- Det politiske samspill mellom MR-U og MR-SAM samt relevante fagministerråd og Nordisk Råd for løsning av oppgaver av felles interesse
- Styrke samspillet og erfaringsutvekslingen mellom rådgivnings- og ekspertgruppene og EK-Us arbeid
- Styrke samarbeidet mellom EK-U og de nordiske institusjoner NordForsk, NICE og NEF, samt mellom høyere utdanning og forskning
- Styrke kommunikasjonen ved blant annet å utnytte sosial medier

4. Kultur- og uddannelsesudvalgets synspunkter

Kultur- og Uddannelsesudvalget ser mange gode ting i MR-U's nye strategi for uddannelses- og forskningsområdet. Udvalget vil indledningsvis pege på de anbefalinger udvalget har spillet ind, angående det kommende fælles nordiske uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ. Der har udvalget peget på især fire områder, som vigtige for udvalget at prioritere:

Nordisk Råd anser at førskoleforskning, særligt den "effektorienterede" del af forskningen, bør være et fokusområde. Dette område er genstand for stor og stigende international interesse og er et område, hvor Norden står stærkt forskningsmæssigt. Samtidig er dette et forskningsområde, der kan bidrage med svar i forhold til blandt andet forebyggelse af frafald senere i uddannelsessystemet.

Frafaldsforskning er, som det også fremgår af Nordisk Råds rekommandation *31/2008, et område Nordisk Råd prioriterer højt. Vi henviser derfor til indholdet i rekommandationen, og det bagvedliggende medlemsforslag i

forhold til konkrete forskningsprojekter på dette område. Samtidig ønsker Nordisk Råd, at området indgår mere generelt som fokus for ministerrådets initiativ.

Videre vil Nordisk Råd også pege på forskning i kreativitet og innovation i uddannelserne som et meget vigtigt indsatsområde. Rådets rekommandation 24/2009/kultur: Kultur i skolen, er inde på vigtigheden af kreativitet i skolen, og Nordisk Ministerråd har for nyligt afholdt en konference i Reykjavik, hvor det blev påpeget, at innovation er et af de vigtigste aspekter i de nordiske landes konkurrencekraft.

Forskning i specialundervisning og -pædagogik er et område der har afgørende betydning for at sikre alle mulighed for at gennemføre en erhvervs-kompetencegivende uddannelse, og dermed et område hvor der er stort behov for evidensbaseret policy.

Kultur- og Uddannelsesudvalget ser bl.a. disse områder som afgørende aspekter for at opnå den vision, som bliver nævnt i strategien, nemlig at videreudvikle velfungerende, grænseløse nordiske uddannelses-, forsknings- og innovationsområder for at sikre, at Norden bliver foregangsregion for kompetenceudvikling og forskning af høj kvalitet.

Der bliver påpeget i strategien, at grunduddannelsen er fundamentet for at nå de politiske mål, og for at bryde den sociale arv. Udvalget er enig i dette, og mener, at det understøtter udvalgets prioritering af frafaldsforskning, som tidligere nævnt.

Udvalget fremsætter på sessionen 2010 dels en rekommandation om unges arbejdsliv og kompetencer (A 1497/kultur), og dels en om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur). Disse to falder godt under MR-U strategiens målsætninger, og udvalget ser frem til at arbejde videre med Nordisk Ministerråd om dette vigtige område.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og uddannelsesudvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre Ministerrådsforslag om "Kunnskap for grønn vekst og velferd", MR-Us strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013 under hensyntagen til de synspunkter, som er fremført i betænkningen om forslaget

Reykjavik den 2. november 2010

Anders Andersson (kd)
 Andrias Petersen (Jvfl.)
 Árni Þór Sigurðsson (VG)
 Bente Dahl (RV), næstformand
 Fredrik Karlström (Obs)
 Göran Montan (m)
 Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
 Mogens Jensen (S), formand

Olemic Thommessen (H)
 Paavo Arhinmäki (vänst)
 Peter Johnsson (s)
 Risto Autio (cent)
 Tor-Arne Støm (A)
 Troels Christensen (V)
 Tuula Peltonen (sd)

Nordisk Råd

B 267/kultur

Behandles i:
 Kultur- og
 Uddannelsesudvalget

Bilag:
 - Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00227-5

MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 267/kultur Behandles i:
Kultur- og
UddannelsesudvalgetBilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00227-5

Ministerrådsforslag om kunnskap for grønn vekst og velferd

1. Innledning

De nordiske landene har betydelige menneskelige og økonomiske ressurser, og en helt særlig styrke i sine velferdssamfunn og det språklige og kulturelle fellesskap.

Globaliseringen gir nye muligheter for de nordiske landene. Samtidig presser ettervirkningene av den internasjonale finanskrisen og demografiske endringer landene på velstand og velferd. Ledigheten blant de helt unge og nyutdannede er stor. Arbeidslivet presses av konkurranse fra land utenfor Norden. Globaliseringen utfordrer utdanningssystemene, forskningen, arbeids- og samfunnslivet generelt, ikke bare i de nordiske landene, men globalt.

Prioriterte og langsiktige investeringer i kunnskap og forskning samt vår evne til å omsette dette til innovasjon og bæredyktig vekst, er nøkkelen til at Norden også i fremtiden kan være en ledende region for kunnskap og velferd. Nye politiske veier i form av en grønn vekstpolitikk, er sammen med evnen til tverrgående og internasjonal samhandling en forutsetning for løsning av globale utfordringer som ytrer seg ved klimaendringer, ressurskriser og fattigdom.

De nordiske statsministerne tok i 2007 det såkalte globaliseringsinitiativet for at de nordiske landene skal stå sterkere sammen for et "kunnigare, synligere och välmående Norden". Statsministerens visjon har utløst en rekke globaliseringsprosjekter i Nordisk Ministerråds (NMR) regi. I tillegg til politiske og faglige prioriteringer, representerer globaliseringsprosjektene også nye plattformer for nordisk samarbeid. Flere av prioriteringene i denne strategien blir realisert gjennom globaliseringsprosjekter i samarbeid med andre relevante ministerråd, nordiske og nasjonale interesser.

2. Visjon

Strategien skal gi retning for samarbeidet i Nordisk ministerråd for utdanning og forskning (MR-U) i strategiperioden 2011 - 2013, og overordnet bidra til å:

- Videreutvikle velfungerende, grenseløse nordiske utdannings-, forsknings- og innovasjonsområder for å sikre at Norden blir foregangsregion for kompetanseutvikling og forskning av høy kvalitet
- Videreutvikle det komparative fortrinn ved Nordens kunnskapsrike befolkning
- Sikre et effektivt og fleksibelt felles arbeidsmarked, som råder over tilstrekkelig og kompetent arbeidskraft
- Fremme Nordens konkurransekraft, blant annet gjennom langsiktig fremming av grønn vekst
- Fremme nordisk deltakelse og innflytelse på den globale arena
- Videreutvikle det felles verdigrunnlag som ligger i en nordisk språk- og kulturidentitet og de nordiske lands samfunnsmodeller

3. Utdanning – forskning – innovasjon i Norden

Det er i et optimalt samspill mellom utdanning, forskning og innovasjon – i *vitentrekanten* – at ny viten og utvikling skapes. Dette kan, gjennom nye partnerskaper og andre strategiske samarbeidsrelasjoner, gi de nordiske landene nye muligheter for kunnskapsprang, grønn vekst og velferdsutvikling – en mulighet Norden kan utnytte ved ta mål av seg til å bli en regional rollemodell i europeisk sammenheng.

Ny kunnskap om hvordan barn, unge, studenter og voksne relaterer seg til utdannings- og læringskjeden, kan bidra til utvikling og befesting av nye og eksisterende styrkeposisjoner for Norden.

Forskningssamarbeid skjer i stigende grad over landegrensene, og for å få størst nytte ut av de midlene som anvendes på forskning, er det et voksende behov for et fleksibelt samspill mellom nasjonale, regionale og internasjonale forskningsorganer. En bedre sammenheng mellom de nasjonale forskningsprioriteringer og prioriteringene i henholdsvis Norden og EU kan ha vesentlig betydning for å få forskningssatsninger i stor skala.

Også innen *høyere utdanning* er markedet for utdanning og viten blitt globalt. Dette skaper en konkurranse så vel nasjonalt, regionalt som internasjonalt om de beste studenter og forskere. Internasjonaliseringen betyr at det blir vesentlig å kunne dokumentere sine styrkeposisjoner innenfor kunnskapsområdet.

Grunnutdanningen er fundamentet for å nå de politiske mål og for at bryte den negative sosiale arv. I grunnskolen legges kimen til at flere unge gjennomfører videregående opplæring og høyere utdanning. En skole og yrkesopplæring som fremmer kvalitet og inkludering bidrar til den enkelte og samfunnets framtidige velferd og verdiskaping.

Innen *voksnes læring* er det behov for å utvikle strategier som sikrer livslang læring. Samtidig må det legges vekt på realkompetanse og arbeidet med å øke arbeidstakernes grunnleggende ferdigheter. Livslang læring, herunder folkeopplysning, bidrar til økt kompetanse og større trygghet for den enkelte, samtidig som det fremmer verdiskaping og fleksibilitet i arbeidslivet.

MR-U har et koordineringsansvar for NMRs samlede innsats innen *språkområdet*. Det brede samarbeidet skal videreutvikles med tanke på å stimulere til at Norden skal beholde og videreutvikle sitt komparative språklige fortrinn. Barn og unge er prioritert målgruppe.

Nordisk Råd

B 267/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00227-5

MR-U koordinerer også NMRs samlede innsats innen *informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)-politikken*. En effektiv og helhetlig IKT-politikk er av avgjørende betydning for våre samfunn. De gode erfaringene med blant annet fyrtårnsstrategier skal videreutvikles.

I strategiperioden 2011 - 2013 vil MR-U arbeide for å:

Forskning – innovasjon - utdanning

- Utvikle det nordiske forsknings- og innovasjonsområdet (NORIA) som en del av det tilsvarende europeiske forskningsområdet (ERA) - fremme den femte frihet - fri bevegelse av kunnskap
- Understøtte samarbeid mellom nasjonale og nordiske forskningsfinansieringsorganer om et fleksibelt samspill mellom forskningsfinansiering, forskningsprioriteringer og forskningsinfrastruktur
- Fasilitere samarbeid på forskningsområdet som gir forskningsaktørene større muligheter og landene merverdi
- Understøtte nordiske fellesinitiativer innenfor forskningsinfrastruktur
- Fremme eScience og eInfrastruktur
- Bidra til økt fokus på forskning, innovasjon og anvendelse i forbindelse med utvikling av grønne teknologier, herunder grønn IKT
- Fjerne barrierer for fri bevegelse for studenter, forskere og viten i Norden
- Stimulere til opprettelse av innovative nettverk og partnerskap mellom offentlige og private virksomheter og utdanningsinstitusjoner
- Utvikle felles nordiske masterutdannelse
- Følge opp utdanningsforsknings- og formidlingsinitiativet som et samlet initiativ for hele utdanningsområdet
- Utvikle ny kunnskap og erfaringsutveksling om høyere utdanningsinstitusjoners kunnskapsutveksling med samfunnet, herunder kommersialisering
- Profilere nordiske styrkeposisjoner innen for høyere utdanning, blant annet gjennom å fremme samarbeidet om kvalitetsmåling (kvalitetsvurdering)
- Fremme økt gjennomføring i videregående opplæring og forebygge ungdomsarbeidsløsheten
- Styrke kunnskapsutviklingen om unge på tvers av utdanningssystemer, arbeids- og samfunnsliv
- Finne frem til gode modeller som fremmer økt pedagogisk utbytte og effektiv ressursanvendelse i spesialundervisningen i grunnskolene
- Fremme kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i opplæringen fra barnehage til universitet
- Utvikle effektive strategier for livslang læring som fremmer økt fleksibilitet og mobilitet
- Videreutvikle arbeidsplassen som læringsarena og økt bruk av eLæring innen voksnes læring, samt fremme partnerskap mellom offentlige og private virksomheter og utdanningsinstitusjoner om realkompetansevurdering
- Videreutvikle Nordplus rammeprogram som samlet instrument for den nordiske og nordisk-baltiske satsningen på utdannings-samarbeid og et felles utdanningsområde

Språk – språkforståelse

- Styrke barn og unges gjensidige forståelse av dansk, svensk og norsk
- Styrke den nasjonale oppfølgingen av deklarasjonen om nordisk språkpolitikk

Nordisk Råd

B 267/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00227-5

- Bidra til erfaringsutveksling om fremtidens behov for fremmed-språkskompetanser

Nordisk Råd

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi – IKT

- Stimulere til erfaringsutveksling og policydrøftelser om mulige nordiske samarbeidsspørsmål på IKT-området, og fremme felles-satsninger der det er grunnlag for det i nasjonale og tverrgående sammenhenger – eksempelvis innen standardisering og eLæring
- Arbeide for å fremme offentlig-privat samarbeid til utvikling av IKT-kompetansen i befolkningen og arbeidsstyrken

B 267/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00227-5

4. Norden i verden

Globaliseringen og statsministrenes initiativ til et sterkere og tettere globaliseringssamarbeid setter de globale og internasjonale spørsmål på agendaen på en ny måte i det nordiske samarbeidet. Det synliggjør også behovet for å finne nye samarbeidsformer, som kan øke merverdien for de nordiske land og bidra til at gjøre Norden synlig på den internasjonale arena.

Nordisk ministerråd prioriterer samarbeidet med EU og Nordens øvrige nærområder. Samarbeidet om EUs Østersjøstrategi og forsknings- og utdanningssamarbeidet med de tre baltiske land skal videreføres. For Russland er samarbeidet i utvikling, mens samarbeidsbehov og muligheter i Arktis skal vurderes, like som de nåværende innsatsområder løpende skal evalueres. Ministerrådet vurderer sine samarbeidsbehov og muligheter i Asia, blant annet i lys av erfaringene fra eksisterende nordisk nettverks-samarbeid i Asia. Andre innsatser vurderes i forhold til behov og potensiell merverdi, prioritering og tilgjengelige ressurser.

5. Hvordan samarbeider vi i Norden

Den økonomiske krisen har endret så vel de globale spilleregler som den nasjonale og nordiske politiske dagsorden. De fellesnordiske globaliseringsprosjekter, og ikke minst det økte samarbeidet om forskning og innovasjon mellom de nordiske landene, har avfødt et behov for større tverrgående nordisk samarbeid. Globaliseringsprosjektene og topforskningssamarbeidet har brakt de nordiske aktører og institusjoner inn i nye roller, der samarbeid mellom ikke kun de nordiske institusjoner, men også en rekke andre aktører, herunder forskningsfinansierende organer i Norden og EU, er avgjørende for å oppnå resultater i høy internasjonal klasse.

Skal det nordiske samarbeidet gi suksess og opplevd merverdi for de nordiske landene, kreves en god sammenheng og samhandling med nasjonalt nivå og nasjonale innsatsfaktorer. Dette krever bevissthet om, og en videreutvikling av, effektfulle prosesser som forener det nasjonale med det nordiske. Alle nordiske initiativer skal ha en solid nasjonal forankring. Det er også viktig at ha økt bevissthet om og fokus på hvilke samarbeidsnivåer som i en gitt kontekst vil være de mest optimale for å skape merverdi for de nordiske landene.

Det nordiske samarbeidet kan fungere på tre nivåer:

- Nordisk samarbeid gjennom erfaringsdeling
- Nordisk samarbeid gjennom initiativ
- Nordisk samarbeid om standpunkter globalt

MR-U vil i strategiperioden 2011 - 2013 utvikle det nordiske samarbeidet ved å:

- Tydeliggjøre beslutningsprosesser og ansvarsfordeling
- Styrke samspillet og erfaringsutvekslingen mellom rådgivnings- og ekspertgruppene og EK-Us arbeid

- Styrke det politiske samspill mellom MR-U og MR-SAM samt relevante fagministerråd og Nordisk Råd for løsning av oppgaver av felles interesse
- Vurdere nye samarbeidsformer, blant annet gjennom nettverk og for eksempel "ledende land"-ansvar der hvor dette kan være relevant
- Utarbeide et samlet oversikt over forskningssamarbeidet og det nordiske forsknings- og innovasjonsområdet
- Implementere anbefalingene fra governanceprosjektet innen forskningssamarbeidet
- Etablere og utvikle et godt embetsmannssamarbeid som sikrer god governance og samhandling på forskningsområdet
- Styrke samarbeidet mellom EK-U og de nordiske institusjoner NordForsk, NICE og NEF, samt mellom høyere utdanning og forskning
- Styrke kommunikasjonen ved blant annet å utnytte sosial medier

6. Oppfølging og evaluering

For å sikre prioritering, langsiktig oppfølging og sammenheng mellom strategien, de årlige formannskapsprogram og sekretariatets virksomhetsplan, arrangeres et årlig møte mellom det sittende og de to kommende formannskapsland.

MR-U strategien for 2011 - 2013 skal evalueres internt i MR-U med henblikk på måloppnåelse og suksesskriteriet: opplevd merverdi for de nordiske landene og selvstyrte områder.

Nordisk Råd

B 267/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00227-5

BILAG TIL MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 267/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00227-5

6. Status for MR-U strategi 2008-2010 "Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- og kompetensregion"

Inledning

Ministerrådet för utbildning och forsknings (MR-U) strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010, "Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- og kompetensregion", lades fram på Nordiska rådets session i Oslo år 2007. Strategin trädde i kraft den 1 januari 2008. Strategin kan laddas ner på <http://www.norden.org/da/nordisk-ministerraad/ministerraad/nordisk-ministerraad-for-uddannelse-og-forskning-mr-u/strategi>

Det här är tredje gången Nordiska ministerrådet (NMR) redogör för uppföljningen av strategien. Det ges blott en kortfattad och överordnad status för de viktigaste områdena i strategin.

Nedan återfinns en kort summering av de viktigaste milstolparna på de olika områdena.

Huvudprioriteringar

Globaliseringsprocessen

Mål #1:	MR-U skall stödja och stimulera konkreta samarbeten som skapar nordiskt mervärde mellan de nordiska länderna och de självstyrande områdena på utbildnings- og forskningsområdet
Mål #2:	NMR skall utgöra en arena där nordiska globaliseringsinitiativ og globaliseringserfarenheter inom utbildning og forskning syntetiseras og sprids

MR-U:s huvuduppgift har varit det globaliseringsarbete som sattes i gång under 2008. Ministerrådet anser att statsministrarnas globaliseringsinitiativ har skapat en ny og bättre inriktning på det nordiska samarbetet. Ministerrådet anser att de fyra globaliseringsprojekt som MR-U har huvudansvaret för (se nedan) har utvecklats på ett bra sätt og att delleveranserna hittills i form av bland annat rapporter, konferenser og politiska diskussioner har varit relevanta og bra. Ministerrådet menar att projekten bidrar till att samla og fokusera insatserna på hela kunskapsområdet og att möjligheterna till kunskapsdelning har stärkts.

MR-U har *huvudansvar* för följande globaliseringsprojekt:

- Nordisk Toppforskning
- Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA) – tillsammans med MR-NER
- Främjande av högre utbildning i Norden
- En god upplärning av ungdomar och vuxna
- eScience
- Sambandet mellan näring, lärande och hälsa med fokus på skolbarn; delprojekt under Hälsa och Välfärdsinitiativet

Nordisk Råd

B 267/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

MR-U medverkar dessutom i de flesta andra globaliseringsprojekt. Utöver de nämnda globaliseringsprojekten lanserade MR-U ett **nordiskt insatspaket på kunskapsområdet i samband med klimattoppmötet** i Köpenhamn (COP15) i december 2009. Insatspaketet bidrog både till ett förstärkt samarbete när det gäller klimat och klimatrelaterade frågor samt ny uppmärksamhet på dessa frågor. Den Nordiska klimattoppen kan nämnas som en av insatserna. Klimattoppen har som mål att skapa en större medvetenhet och kunskap om klimat samt att aktivt engagera elever, lärlingar, lärare och annan undervisningspersonal i klimatfrågor. Klimattoppen genomförs för andra gången i 2010.

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00227-5

Ämnesinriktade fokusområden

Utbildning och arbetsmarknad

Mål #1	En bra förskola samt barn- och ungdomsutbildning för alla som bas för vidare utbildning, social sammanhållning och ett gott liv.
Mål #2:	Främja och understödja kunskap, kompetens och erfarenhetsutbyte kring livslångt lärande i Norden
Mål #3	Stärka kunskapsnivån genom att en ökad andel av en ungdomsårgång genomför en ungdoms- och vidareutbildning
Mål #4	Nordiska utbildningssystem som stimulerar god integration av personer med utländsk bakgrund
Mål #5	Främja samarbete mellan skola och arbetsliv i yrkesutbildning samt erkännande av realkompetens
Mål #6	Främja en hög kvalitet i de nordiska lärutbildningarna
Mål #7:	Främja samarbete om utbildningsforskning och om förmedling av forskningsresultat om undervisning

Grundskola och vidareutbildning (ungdomsutbildning)

Ministerrådet anser att globaliseringsinitiativet har bidragit till att samla och fokusera insatserna på området grundskola och vidareutbildning, och att det nyinrättade Lärande- och dialogforumet (se nedan) ökar möjligheterna till kunskapsdelning över skol- och nivågränserna samt mellan utbildningssektorn och arbetslivet.

Milstolpar i globaliseringsprojektet **"En god undervisning för ungdomar och vuxna"** på området grundskola och vidareutbildning:

- Avhopp: Två studier har tagits fram; "Frafall i utdanning for 16-20-åringer i Norden" i 2010 og "Ungdomars väg från skola till arbetsliv – Nordiska erfaringer" i 2008. Båda rapporter har följts upp med konferenser/workshops där resultaten har dryftats på nordisk nivå och därefter har de också legat till grund för temadiskussioner i MR-U.
- Entreprenörskap: En studie om kreativitet, innovation och entreprenörskap i utbildningen slutförs under 2010.

- Lärande- och dialogforum: I linje med statsministrarnas önskan om "ett synligare Norden" har Lärande- och dialogforum utvecklats. Lärande- och dialogforum används på olika konferenser och seminarier, och via www.dialognorden.org

Det arbetas också med andra områden under grundskola och vidareutbildning. Bland dessa kan nämnas de nordiska PISA-resultaten, specialundervisning, främjande av barn och ungas språkförståelse, samarbete om fack- och yrkesutbildningen, uppföljning av klimatinitiativ samt hållbar utveckling.

Vuxnas lärande

Med Nordiskt nätverk för vuxnas lärande (NVL) har ministerrådet etablerat en hel arena för kunskapsdelning i de nordiska länderna och självstyrande områdena inom området vuxnas lärande. Vuxnas lärande omfattar folkbildning, grundutbildning för vuxna, arbetsmarknadsutbildning samt fortbildning och vidareutbildning i ett perspektiv av livslångt lärande.

NVL har i 2009 och 2010 arbetat med kompetensutveckling, kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling, validering och vägledning. NVL bedriver ett aktivt samarbete med cirka 80 olika organisationer i Norden inom området vuxnas lärande. NVL:s aktiviteter i form av nätverk, konferenser, möten och seminarier är förankrade i alla länder och bidrar till skapande av nätverk, utbyte av erfarenheter och kunskapsdelning.

Milstolpar i globaliseringsprojektet **"En god undervisning för ungdomar och vuxna"** på området vuxnas lärande:

- En studie om effektiva strategier för livslångt lärande

Det arbetas också med andra områden under vuxnas lärande. Bland dessa kan nämnas främja kreativa och innovativa kompetenser i vuxenutbildningen.

Lärarytelse/lärarytelsen samt utbildningsforskning- och förmedling

Nordiska ministerrådet har haft fokus på lärarytelsen och lärarytelsen i sitt arbete de senaste åren. Nu undersöks de reella möjligheterna för ett större gemensamt nordiskt initiativ till utbildningsforskning och -förmedling, blanda annat på bakgrund av möjlighetsstudien "Nordisk utbildningsforskning. Sentrale kjennetegn - nye muligheter". Genom ett framtida initiativ kan det ges indikationer på huruvida länderna kan skapa nya och mer långsiktiga lösningar på utbildningsområdet och om området kan få en särskilt stark nordisk position i framtiden. Första delen av konsulteringen om ett framtida gemensamt nordiskt utbildningsforsknings och förmedlingsinitiativ har genomförts. NordForsk konsulterar de forskningsfinansierande instanserna i länderna med tanke på beslut om ett initiativ under vintern 2010/2011. Några av de kommande initiativen kommer att handla om avhopp.

Studie av rekryteringsproblematiken i de nordiska lärarytelseutbildningarna: Enligt resultatet i rapporten "Komparativt studium af de nordiske læreruddannelser" ansågs rekryteringsproblematiken som ett av de fyra viktigaste områdena för att främja kvaliteten i den nordiska lärarytelseutbildningen. I 2010 publicerades studien "Rekrutteringsproblematikken på de nordiske læreruddannelser".

Nordisk master i lärarytelseutbildning: Nordiska ministerrådet undersöker möjligheterna för att utveckla en gemensam nordisk master i lärarytelseutbildning. Rapporten "Muligheder for en fællesnordisk læreruddannelse på kandidatniveau" som publicerades i 2010, beskriver Nordens olika lärarytelseutbildningar och de olika regelverken.

Nordisk Råd

B 267/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00227-5

Universitet och arbetsliv

Mål #1:	Identifiera och stödja områden där nordiska universitet och högskolor kan samarbeta för att uppnå större gemensam styrka
Mål #2:	Följa upp och utveckla satsningen på Nordic Master Program som ett led i att förstärka nätverkssamarbetet mellan universitet och högskolor i Norden
Mål #3:	Effektiv samverkan mellan utbildning, forskning och näringsliv

Nordisk Råd

B 267/kultur Behandles i:
Kultur- og
UddannelsesudvalgetBilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00227-5

Ministerrådet anser att statsministrarnas fokus på globalisering har haft en stimulerande inverkan på det gränsöverskridande samarbetet inom högre utbildning. En direkt konsekvens av initiativet är utvecklingen av de nordiska mastersprogrammen.

Milstolpar i globaliseringsprojektet **"Främjande av högre utbildning i Norden"**:

- Profilerings av högre utbildning i Norden: som en följd av det pilotprojekt som genomfördes rörande profilering har ett antal initiativ igångsatts; en konferens rörande mapping och ranking genomfördes i april 2010 under det danska ordförandeskapet med påföljande konferensrapport. Vidare har det igångsatts initiativ bland annat rörande datainsamling och kartläggning av nordiska styrkepositioner inom högre utbildning.
- Nordic Master-program: Våren 2010 genomfördes den tredje utlysningen av medel för utveckling av nordiska mastersprogram. Fristen var 15 september 2010. Det är runt 40 konsortier som konkurrerar, och alla större universitet är representerade. Det avses att utse sex vinnare. I juni 2010 har det också igångsatts en genomgripande utvärdering av hela Nordic Master-initiativet vilken dels skall granska de igångsatta programmen men också ge framåtriktade förslag på eventuell fortsättning av denna satsning.
- En "spin-off" från globaliseringsprojektet är medverkan i initiativet Mobilitet i Östersjöregionen (som en del av EU:s Östersjöstrategi) "How to promote mobility for students and researchers in the Baltic Sea Region".
- Kommersialisering: som en följd av arbetet gällande kopplingen mellan akademi och det omgivande samhället med den studie och efterföljande workshop kommer ett antal treåriga universitetsbaserade nätverk att igångsättas under 2010.
- En fokuserad pilotsatsning i ett globalt expansivt område i världen är under värdering. En kandidat är Kina och det etablerade Nordic Centre FUDAN i Shanghai. Här kan det vara relevant att bidra till etablering av en SINO-Nordisk hub för ömsidigt utbyte.

Forskning och innovation

Mål #1:	Vidareutveckla det nordiska forsknings- och innovationsrummet (NORIA) som syftar till att utveckla Norden som region i Europa (ERIA) och andra delar av världen
Mål #2	Förstärka forskning och innovation genom ökade satsningar på de gemensamma nordiska institutionerna med ansvar för forskning och innovation samt genom ett intensifierat samarbete mellan de nationella forskningsfinansiärerna
Mål #3:	Utveckla och förstärka NordForks roll som det centrala instrumentet för samordning av nordiska forskningsaktiviteter

Mål #4:	Identifiera styrkepositioner i Norden på forsknings- och innovationsområdet
Mål #5:	Främja samarbete kring forskningsinfrastruktur

Nordisk Råd

Det nordiska forskningssamarbetet har under 2009 gått in i en helt ny fas såväl kvalitativt som kvantitativt. Med Toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö (TFI) har de nordiska länderna nu etablerat en samarbetsplattform av internationell volym och genomslagskraft. Toppforskningsinitiativet väver samman, konsoliderar och utvecklar samarbetet mellan de nationella nyckelinstitutionerna inom forsknings- och innovationsområdet. Initiativet förstärker och fördjupar också samarbetet mellan de nordiska institutionerna NordForsk, NICE och NEF. TFI skapar nya möjligheter för det nordiska forskningssamarbetet, men det pekar samtidigt på en rad utmaningar.

B 267/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00227-5

TFI och de förstärkta ambitionerna på forskningsområdet har också tydliggjort behovet av en förstärkt samordning och samarbete på alla nivåer samt tydligare principer, processer och riktlinjer för forskningssamarbetet och särskilt för utvecklingen av större gemensamma initiativ. Mot den här bakgrunden genomförs under 2010 och 2011 en samlad översyn av det nordiska forskningssamarbetet.

NordForsk etablerades 2005 och är nu på väg in i en ny strategi- och utvecklingsfas. Under 2010 inleds arbetet med en utvärdering av NordForsk.

Milstolpar i globaliseringsprojektet **"Nordiska toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö"**:

- Toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö är implementerat och arbetet är igång inom samtliga delar av programmet.
- Arbetet leds av en styrelse bestående av nationella nyckelaktörer på hög nivå har etablerats under ledning av styrelseordförande generaldirektör Rolf Annerbergs (Sverige) och den samlade organisationen samlar och integrerar runt 70 nationella experter inom forskning och innovation. De tre nordiska institutionerna NordForsk, NICE och Nordisk energiforskning utgör tillsammans ett integrerat och välfungerande sekretariat. Alla delprogram har genomfört utlysningar, beviljat medel i projekt och igångsatt aktiviteter.
- Sett till antalet projektdeltagare som ingår i TFI utgör industrin 27 % av alla deltagare. 32 % av deltagarna är från universitet, 31 % från forskningsinstitutioner. De deltagande företagen är en blandning av stora och små företag och kommer från alla de nordiska länderna.
- Initiativet har presenterats i EU:s högnivågrupp för "joint programming" (GPC) under CREST. Initiativet utvecklar också sitt arbete och sina strategier i relation till Joint Programming Initiatives (särskilt inom klimatområdet) och andra instrument inom EU:s 7:e ramprogram för forskning och till andra relevanta forsknings- och innovationspolitiska instrument inom EU.
- Ytterligare strategiska insatser har gjorts under 2010 för att utveckla arbetet med att involvera industri och näringsliv i initiativet med den långsiktiga ambitionen att stärka banden mellan de mest framstående forskningsmiljöerna och den privata sektorn, näringslivet och industrin och med ambitionen att långsiktigt stimulera framväxten av nya innovationer.
- Initiativet profileras som en del av ett attraktivt och öppet nordiskt forsknings- och innovationsområde.
- Ett följeforskningsprojekt som följer programmet och kontinuerligt utvärderar succékritiska komponenter har initierats. En första inledande utvärdering presenteras under hösten 2010.

Milstolpar i globaliseringsprojektet "Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)":

Spjutspetsprojekt

- Den gränsöverskridande forskningsfinansieringen har utvecklats. Norges forskningsråd har som första forskningsråd fattat beslut om att öppna för sökande från nordiska institutioner och samarbetsorgan.
- eScience etableras som ett gemensamt forskningsområde. En strategi har utvecklats och den konkreta framtagna handlingsplanen för eScience förverkligas i dialog med de nationella nyckelaktörerna. eScience utvecklas också som nytt nordiskt globaliseringsinitiativ.
- En gemensam kunskapsinfrastruktur för den femte friheten runt Östersjön bedöms vara möjlig att utveckla. En möjlighetsstudie med nyckelaktörerna i samtliga länder runt Östersjön involverade har genomförts med positiva och potentiellt banbrytande resultat. Nu utvärderas en realisering. Kunskapsinfrastruktur för den femte friheten innefattar samarbetet kring fysisk infrastruktur för högkapacitetsnätverk, högkapacitetsnätverk för avancerat forskningssamarbete och utveckling av prioriterade digitala tjänster samt eScience.

Nordisk Råd

B 267/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00227-5

Strategisk utveckling

- Kapaciteten och förmågan att på ett samordnat sätt bygga upp, etablera och genomföra större gemensamma forskningsprogram inom Norden utvecklas och förstärks genom ett projekt kring governance i det nordiska forskningssamarbetet.
- Forsknings- och innovationssamarbetet stärks ytterligare genom en planlagt workshop på hög nivå mellan ÅK-U och ÅK-NER (näring) och företrädare för de nationella forsknings- och innovationsfinansiärerna om gemensamma visioner och uppgifter för det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet.
- Synergierna mellan det nordiska forsknings- och innovationsområdet och ERA har utvecklats. En konkret tentativ handlingsplan har etablerats och en workshop för att förstärka relationerna mellan nyckelaktörerna avhålls oktober 2010 i Bryssel. Back to back med nätverksarrangemanget för de nordiska aktörerna ordnas i samarbete med DG research ett öppet och utåtriktat seminar (Nordic Forum) för alla nationella forskningsrepresentationer i Bryssel.

eScience

Globaliseringsinitiativet kring eScience förväntas igångsättas under hösten 2010 med deltagande av tunga nationella intressenter och nyckelaktörer och med en omfattande nationell medfinansiering.

Nordplus ramprogram 2008–2011

Mål #1	Utveckla deltagarländernas utbildningssystem i ett perspektiv av livslångt lärande och konkurrensförmåga gentemot de utmaningar som globaliseringen och den demografiska utvecklingen skapar
Mål #2	Främja nordiska språk och nordisk kultur och ömsesidig nordisk-baltisk kulturell förståelse
Mål #3	Främja kontinuitet och förnyelse av Nordplus-programmens målgrupper genom ett brett utbildningssamarbete, utvecklingsprojekt, utbyte och nätverksbyggande
Mål #4	Stödja, bygga på, dra nytta av och sprida innovativa produkter och processer på utbildningsområdet genom ett systematiskt utbyte av erfarenheter och goda exempel
Mål #5	Bidra till att skapa ett nordiskt-baltiskt utbildningsområde

Mål #6:	Sprida och använda resultaten från Nordplus-programmen på ett effektivt sätt
---------	--

Nordisk Råd

Nordplus ramprogram är tillsammans med Nordplus nordiska språk- och kulturprogram Nordiska ministerrådets största program. Över 10 000 människor i Norden och de baltiska länderna deltar i programmen varje år och många fler har glädje av resultaten. Vid införandet av de nya programmen 2008 införde man bland annat en ny programorganisering, en ny administrationsordning och nya programkommittéer för alla program.

Programmen blir nu utvärderade. Utvärderingen syftar till att skapa en grund för en eventuell fortsättning på Nordplus-programmen efter 2011, och att visa huruvida det finns ett behov för ändringar. Ministerrådet har påbörjat diskussionerna och förberedelserna av ett eventuellt nytt program för 2012-2015.

B 267/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00227-5

Språkpolitik

Mål #1:	Stärka grannspråkförståelsen i Norden i linje med språkdeklarationen
Mål #2:	Stärka samarbetet rörande språkteknologisk forskning, utbildning och produktutveckling
Mål #3:	Relevant uppföljning av mål i deklarationen om nordisk språkpolitik

Huvudutmaningen på språkområdet är att de ungas språkförståelse av danska, norska och svenska minskar för varje år. Emellertid har den nya organiseringen på språkområdet, som trädde i kraft den 1 januari 2009, gjort det möjligt att framöver flytta fokus mot målgruppen barn och unga och att stärka deras språkförståelse.

Det pågår en rad aktiviteter på språkområdet, det högst profilerade är *språkkampanjen*: Som en uppföljning av språkdeklarationen genomförs 2009-2011 en språkkampanj över sektorsgränserna. Kampanjens prioritering och fokus ska vara barns och ungas förståelse av danska, norska och svenska. Kampanjen ska bland annat bidra till att synliggöra nordiska språk och kultur, att göra barn och unga uppmärksamma på nordisk språkförståelse samt att ge lärare i skolan och andra som arbetar för och med barn och ungdomar verktyg för att medverka till att stärka barns och ungas språkförståelse. Det är ministerrådets mål att kampanjen ska medverka till att lyfta hela språkområdet. I 2010 nedsattes ett Språkkampanjråd med drygt 20 olika aktörer som representerar aktörer på språkområdet brett; från Ungdomens Nordiska råd, Nordiska rådet till Nordvision (tv- och mediasamarbetet mellan fem nordiska licensbetalda public service-sällskap) och NordForsk.

IT-frågor

Mål #1:	Erbjuda en plattform för erfarenhetsutbyte och samarbete genom ett Nordiskt Toppledarforum för IT-departementens ledare
Mål #2:	Främja eScience som flaggskepp för Norden
Mål #3:	Bidra till att Norden vidareutvecklas som ledande IT-region

Organiseringen av ministerrådets arbete med IT-frågor har möjliggjort en skärpt fokusering av det IT-relaterade samarbetet och har frambringat eScience som ett nytt nordiskt flaggskeppsinitiativ. Ett informellt forum för IT-direktörerna ger ett förstärkt nätverk mellan ländernas beslutsfattare i IT-frågor vilket även ger positiva effekter vid behandling av och kommunikation om nya potentiella initiativ på området.

En brett sammansatt expertgrupp har bidragit till utgivelsen av en studie om möjliga framtiga nordiska insatser på IT-området, jf. rapporten "Framtidens IT-baserade tjänster".

eScience har främjats som ett flaggskepp för Norden. eScience har förts vidare i tre utvecklingslinjer som synergiskt drar nytta av varandra; eScience som nordisk handlingsplan, eScience som spjutspetsprojekt i globaliseringsprojektet om en utveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet NORIA, samt eScience som en del av NMR:s bidrag till en implementering av EU:s kommande Östersjöstrategi. (Se globaliseringsarbetet och forskningssamarbetet).

Grannsamarbete

De baltiska länderna	
Mål #1:	Stödja utvecklingen och processen kopplad till Nordplus nya ramprogram så att detta blir så framgångsrikt som möjligt
Mål #2	Använda samarbetet rörande programkommittéerna i Nordplus till utbyte av erfarenheter och god praxis på utbildningsområdet
Mål #3:	Främja forskningssamarbete mellan Norden och de baltiska länderna

Nordiska ministerrådets samarbete med de baltiska länderna på utbildnings- och forskningsområdet har en lång och stabil historia. Ministerrådet anser att den stabila utvecklingen har bidragit starkt till ett konstruktivt och givande samarbete, och detta har bland annat resulterat i Nordplus ramprogram, i vilket de baltiska länderna nu deltar på lika villkor som de nordiska samt överenskommelsen om gemensamma principer och riktlinjer för forskningssamarbetet som godkändes år 2009. De baltiska länderna deltar nu på lika villkor och gemensam finansiering i nordiska forskningsinitiativ. De nordiska och baltiska utbildnings- och forskningsministrarna träffas den 8 november 2010 för att dryfta utvecklingen i samarbetet, med särskilt vikt på Nordplus, forskningssamarbetet och utveckling av en gemensam kunskapsinfrastruktur i Östersjöområdet.

Ryssland	
Mål #1:	Uppnå gemensamma väl förankrade aktiviteter med ryska samarbetspartner inom utbildnings- och forsknings- samt IT-området

Med målet att diskutera en långsiktig inriktning av samarbetet mellan Norden och Nordvästryssland inom kunskapssektorn organiserades under 2009 och vintern 2010 möten i Moskva med ryska utbildningsministeriets avdelning för internationellt samarbete. Syftet med mötet var att utväxla synpunkter på hur man kan utveckla en samsarbetsplan mellan forsknings- och utbildningsmyndigheter i Ryssland och de nordiska länderna. Det uppnåddes enighet om att inleda ett samarbete mellan Norden och Ryssland om utbildning och forskning med bas i gemensamma prioriteringar, aktiviteter och finansiering. Ett slutgiltigt *Memorandum of Understanding* håller på att sammanställas. Förberedande insatser för det framtida samarbetet har satts i gång, och mer än 30 projekt mellan Ryssland och Norden är igångsatta på utbildnings- och forskningsområdet. Utöver detta knyter Toppforskningsinitiativet utmärkta ryska aktörer till sig genom ett center för utmärkt forskning som nu etablerats på temat klimat.

Nordisk Råd

B 267/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00227-5

BETÆNKNING OVER MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning over

Ministerrådsforslag om Nordisk ligestillingspolitisk samarbeid 2011 - 2014

1. Udvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre "Ministerrådsforslag om Nordisk ligestillingspolitisk samarbeid 2011 – 2014" samt indarbejde Medborger- og Forbrugerudvalgets bemærkninger om, at nultolerancen overfor kønsrelateret vold bør udstrækkes til også at gælde andre former for vold f.eks. *hate crimes*, som er rettet mod særlige udsatte grupper.

2. Baggrund

Ministerrådets ligestillingsprogram 2006-2010 udløber ved årets udgang, og derfor har Ministerrådet vedtaget et nyt grundlag for ligestillingspolitisk samarbejde i Norden. Samarbejdsprogrammet har undertitlen: "*Ligestilling skaper et bærekraftig samfunn*".

Det fremgår, at den nordiske ligestillingspolitik ikke længere automatisk er en model for andre lande. Den øgede internationalisering og globalisering medfører nye ligestillingspolitiske udfordringer. Derfor lægger programmet vægt på, at ligestillingen ikke bare omhandler kønsspecifikke problemstillinger men også andre udfordringer.

Ligestillingspolitikken sigter mod at udvikle sig i samspil med de nye samfundsudfordringer, der findes både globalt og regionalt. Det er blandt andet ændringer i befolkningens alderssammensætning, ændringer i sammensætningen på grund af den øgende mobilitet og migration, forholdene for urbefolkningen i regionen m.m.

Dertil kommer de mere velkendte fokusområder for ligestillingspolitik som kønsopdelte uddannelses- og arbejdsmarkeder, kønsrelateret vold, sammenhæng mellem arbejdsliv og familieliv osv.

Programmet lægger op til, at den øgede mangfoldighed kræver nye perspektiver og alliancer mellem flere aktører fra den private sektor, NGO'er, forskere og beslutningstagere, for at nå målet om et ligestillet samfund.

Programmet omhandler tre samarbejdskonstellationer: samarbejdet internt i Norden, samarbejdet med de baltiske lande og samarbejdet med Nordvestrusland.

Til forskel fra tidligere er dette program fireårigt, og ikke femårigt. Derved undgår man, at det er samme formandskabsland, der får ansvaret for at udvikle programmerne. Samtidig er der lagt op til en midtvejsevaluering efter to år.

3. Høring

Dan danske ligestillingsminister, Inger Støjberg, opfordrede Nordisk Råd til at komme med indspil til det nye samarbejdsprogram under sin tale ved Nordisk Råds fællesmøde i januar 2010. Medborger- og Forbrugerudvalget behandlede på det tidspunkt et udvalgsforslag om at udvide indholdet af ligestillingssamarbejdet i Norden.

Udvalgets synspunkt var hertil, at det snævre fokus på kønsspecifikke problemstillinger indenfor ligestillingen ikke længere var tidssvarende. Udvalget foreslog derfor, at samarbejdet skulle udvides til en mangfoldighedspolitik, der omfatter ligestilling og ligebehandling med hensyn til køn, etnisk oprindelse, religion, tro, handicap, alder og seksuel orientering.

På den baggrund kan udvalgsforslag A 1494/medborger om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet, ses som udvalgets bidrag til Ministerrådets udarbejdelse af nyt samarbejdsprogram.

4. Udvalgets synspunkter

Medborger- og Forbrugerudvalget ser positivt på Ministerrådets prioriteringer som de præsenteres i "Ministerrådsforslag om Nordisk ligestillingspolitisk samarbejde 2011 – 2014". Udvalget er enig i, at den mere globaliserede verden fordrer en anden tilgang til ligestillingssamarbejdet end hidtil.

Udvalget har tidligere fremført, at ligestillingsarbejdet skal omfatte andre former for diskriminering end kønsdiskrimination. Blandt andet ligestilling og ligebehandling med hensyn til køn, race, etnisk oprindelse, religion, tro, handicap, alder og seksuel orientering. En bredere fortolkning af ligestillingsarbejdet vil indebære, at ligestillingspolitikken i større udstrækning bliver en mangfoldighedspolitik.

For Medborger- og Forbrugerudvalget er det dog vigtigt, at en bredere fortolkning af ligestillingsbegrebet ikke sker på bekostning af arbejdet med kønligestilling, men netop skal være en udvidelse af begrebet. Derfor noterer udvalget med stor tilfredshed, at Ministerrådet i vid udstrækning har inddraget udvalgets synspunkter i sit nye samarbejdsprogram.

Udvalget bemærker, at et af de prioriterede temaer er "Nultolerance mod kønsrelateret vold". I den sammenhæng finder udvalget det relevant at påpege, at nultolerancen bør udstrækkes til også at gælde andre former for vold, f.eks. *hate crimes*, som er rettet mod særlige udsatte grupper.

Endelig er udvalget tilfreds med, at Ministerrådet fortsat vægter det internationale samarbejde både i FN, EU og i Europarådet højt.

Nordisk Råd

B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

Nordisk Råd

B 268/medborger Behandles i:
Medborger- og
ForbrugerudvalgetBilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

5. Konklusion

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre "Ministerrådsforslag om Nordisk ligestillingspolitisk samarbeid 2011 - 2014" samt indarbejde Medborger- og Forbrugerudvalgets bemærkninger om, at nultolerancen overfor kønsrelateret vold bør udstrækkes til også at gælde andre former for vold f.eks. hate crimes, som er rettet mod særlige udsatte grupper

Reykjavik den 2. november 2010

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (m)
Henrik Brodersen (DF)
Høgni Hoydal (Tj.)
Isabella Jernbeck (m)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Maria Stenberg (s)

Marianne Berg (v)
Martin Kolberg (A), næstformand
Michael Tetzschner (H)
Solveig Horne (FrP)
Thomas Jensen (S)
Ulla Karvo (saml)
Ville Niinistö (gröna), formand

Bilag:**MINISTERRÅDSFORSLAG**

Nordisk Råd

B 268/medborger Behandles i:
Medborger- og
ForbrugerudvalgetBilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

**Ministerrådsforslag
om Nordisk likestillingspolitisk samarbeid
2011 – 2014:***Likestilling skaper et bærekraftig samfunn*

1. Innledning
2. Organisering
3. utfordringer i den felles Nordisk likestillingspolitikken
  - 3.1 Interne utfordringer i nordiske organ
  - 3.2 Eksterne utfordringer i regionen og globalt
4. Prioriterte tema og områder 2011-2014
  - 4.1 Norden
  - 4.2 Baltikum
  - 4.3 Nordvest Russland
  - 4.4 Internasjonalt samarbeid

1. Innledning

Det nordiske samarbeidet, som omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt de selvstyrende områder Færøyene, Grønland og Åland, ble formalisert ved opprettelsen av Nordisk råd (NR) i 1952. Ti år senere i 1962 underskrev man Helsingfors avtalen som er det formelle politiske dokumentet som regulerer det nordiske samarbeidet. Avtalen ble sist justert i 1995. I 1971 ble Nordisk ministerråd (NMR) opprettet for å ivareta samarbeidet mellom de nordiske regjeringene og den politiske ledelsen i de selvstyrte områdene. Det formelle likestillingspolitiske samarbeidet i Norden startet i 1980 ved etableringen av ministerrådet for likestilling. Ytterligere detaljer om utviklingen av det nordiske likestillingssamarbeidet finnes i den vedlagte milepæloversikten.

Nordisk ministerråd har siden opprettelsen arbeidet aktivt for å utvikle og fremme likebehandling og likestilling i de nordiske samfunnene. I den nordiske konteksten innebærer det at omsorg, makt og innflytelse fordeles likt mellom alle kvinner/jenter og menn/gutter, og at kvinner/jenter og menn/gutter har samme rettigheter, plikter og muligheter på alle samfunnsområder og i alle livsfaser. Et likestilt samfunn forutsetter et samfunn fritt for alle typer kjønnsrelatert vold og annen forskjellsbehandling.

Menns og gutters aktive deltakelse i likestillingsarbeidet er en forutsetning for å lykkes i å nå målet om et reelt likestilt og mangfoldig samfunn.

Ved å likestille alle menn/gutters og kvinner/jenters erfaring, kunnskap, kompetanse og perspektiver, sikrer en både et bærekraftig samfunn og gir et bedre og mer rettferdig samfunn. Likestilling sikrer i større grad at alle tilgjengelig menneskelige ressurser i samfunnet kommer i spill, noe som øker forutsetningen for økonomisk vekst og sikrer velferden.

Det nordiske likestillingssamarbeidet bygger på en felles demokratisk tradisjon og historie. Samarbeidet har vært og er stadig til gjensidig nytte for de nordiske landene, de selvstyrte områdene og nærområdene. Det er viktig at de relativt små nordiske velferdssamfunn utveksler erfaringer, utnytter hverandres kunnskap og fører politiske debatter for å utvikle innholdet og forståelsen av hva likestilling, likeverd og mangfold er.

Det nye programmet skal oppfylle kravet om „nordisk nytte“ gitt av Nordisk ministerråd. „Nordisk nytte“ innebærer at de prioriterte aktivitetene og den fagpolitiske vinklingen i programmet skal dekke behovene, interesse- og ønskene for alle de fem nordiske landene og i de tre selvstyrte områdene. I denne sammenheng er det spesielt viktig å være bevisst de oppgaver og ansvar Norden har for urbefolkningen i regionen.

Som all politikk påvirkes likestillingspolitikken både av den generelle samfunnsutviklingen, av partene i arbeidslivet, det sivile samfunn, frivillighetssektoren og opinionens skiftende fokus. Et samfunn i utvikling krever en likestillingspolitikk i utvikling. Det nordiske samarbeidet som vektlegger nordisk nytte på tvers av landegrensene, vil i større grad enn hvert enkelt land kunne imøtekomme og oppfange disse utfordringene og forandringene noe som derfor vil komme hver enkelt land og selvstyrende område til gode.

Norden er også del av en stadig mere globalisert verden. I 2007 ble de nordiske statsministre enige om en fornyet nordisk satsing på globaliseringsområdet, og i Nordisk Ministerråd har man igangsatt en rekke globaliseringsinitiativer forankret i de forskjellige fagministerråd. I Ministerrådet for likestilling vil man også fremover arbeide for at likestilling som et sterkt nordisk varemerke integreres i de forskjellige initiativ og aktiviteter.

Å delta i en globalisert verden betyr at man fra Nordisk side må vise et internasjonalt engasjement. Likestilling er en del av den nordiske identiteten og har vært grunnleggende for våre demokratier og utviklingen av våre velferdssamfunn. Visjonen for likestillingsarbeidet i Nordisk ministerråd er å være et forbillede for andre, og internasjonalt er synliggjøre hvordan vi i Norden møter globaliseringens utfordringer nettopp gjennom implementeringen av en likestillingspolitikk som sikrer bærekraftige samfunn – også i fremtiden.

2. Organisering

Det nordiske likestillingssamarbeidet koordineres av Ministerrådet for likestilling og embetsmannskomiteen for likestilling. I tillegg etableres ved behov andre underutvalg og arbeidsgrupper som etableres for å støtte opp under dette arbeidet.

De andre ni fagministerråd og embetsmannskomiteer er ansvarlig for å implementere Nordisk ministerråds vedtatte likestillingspolitikk om kjønns og likestillingsintegrering (gender mainstreaming) i sine egne råd, komiteer, utvalg og tilknyttede institusjoner i henhold til at hver sektor er ansvarlig for å utvikle en helhetlig politikk innen sin fagsektor, dette i henhold til sektorprinsippet.

Nordisk institutt for kunnskap om kjønn (NIKK) er underlagt Ministerrådet for likestilling og inngår som en del av virkemiddelapparatet på likestil-

Nordisk Råd

B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

lingsområdet. NIKK styres gjennom 3-årige mål- og resultatkontrakter og skal blant annet bistå med implementeringen av det flerårige samarbeidsprogrammet slik det konkretiseres i formannskapetets program og i den årlige handlingsplan.

Samarbeidet med de tre baltiske landene koordineres av Nordisk ministerråds sekretariat, som sørger for embetsmenn fra Norden og Baltikum kan møtes årlig. De nordisk-baltiske (NB8)-møtene på ministernivå holdes etter behov. Samarbeidet med de baltiske landene gjøres i tett kontakt med de lokale kontorene Nordisk ministerrådet i landene. Samarbeidet med Nordvest Russland organiseres på tilsvarende måte/vis.

3. Utfordringer i det nordiske likestillingspolitiske samarbeidet

Det nordiske likestillingspolitiske samarbeidet har nye utfordringer på flere plan. De berører dels interne forhold i det nordiske samarbeidet og dels de nordiske samfunns relasjon til en omskiftelig omverden.

I tillegg til fagpolitiske utfordringer, skal det nye samarbeidsprogrammet møte utfordringene for likebehandling for nye grupper i Norden. Programmet må adressere andre globale problemstillinger som krever nyskaping og innovasjon fra de beste talentene for å sikre de nordiske velferds-samfunns forsatte utvikling, når andelen av eldre øker og det blir færre i yrkesaktiv alder.

3.1 Interne utfordringer i nordiske organ

Tradisjonelt har Nordisk ministerråd vært opptatt av å arbeide med kjønnslikestilling i de nordiske institusjoner og organ. Ulike tiltak har vært gjennomført både internt i de sentrale fellessekretariatene, i andre nordiske institusjoner og kontorer, samt i underliggende utvalg og råd.

De nåværende tiltakene som faller inn under dette interne fokuset i samarbeidsprogrammets planperiode er:

- I;** at samtlige fagministerråd innen 2012 skal identifisere og integrere relevante likestillingsperspektiv i sin virksomhet
- II;** at NMRS skal utvikles til en arbeidsplass hvor både kvinner og menn kan ivareta karriere og familieliv
- III;** at en Handlingsplan for likestilling og mangfold 2011-2015 for ansatte i sekretariatene i Nordisk ministerråd (NMR), Nordisk råd (NR) og Nordisk kulturfonds (NF) skal implementeres når det gjelder å ivareta likestillingen spesielt i forhold til alder, kjønn og nasjonalitet, men skal også ta hensyn til de nordiske samfunns mangfold når det gjelder etnisk opprinnelse, religion, tro, handicap og seksuell orientering.

Status for den interne likestillings-situasjonen i det nordiske organ er avgitt i form av en likestillingsredegjørelse under Nordisk råds årlige sesjon siden 2006. Fokuset i redegjørelsen har vært på integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv samt en kjønnslikestillingsstatistikk for medlemmer i råd, utvalg og for ansatte i nordiske institusjoner.

Nordisk ministerråd må skape en felles forståelse, forpliktelse og en organisatorisk/ administrativ struktur for å sikre implementering av det vedtatte nordiske samarbeidet innen likestillingspolitikken. Likestillingspolitikken skal integreres i alle fagministerråd, organ, råd, institusjoner, fagsektorer og utvalg. Hver sektor har et selvstendig ansvar for å gjennomføre integreringen på sitt område. Det innebærer at sektorene skal arbeide for å nå og gjennomføre de vedtatte likestillingspolitiske målene, samt rapportere om tiltak for å nå disse.

De nordiske organ og institusjoners virksomhet bør kunne brukes som gode eksempler for det uttalte nordiske likestillingspolitiske samarbeidet. Det forutsetter en løpende kvalifisering av både medarbeidere og av må-

Nordisk Råd

B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

ten en velger å organisere kjønns- og likestillingsintegrering (gender mainstreaming). Derfor vil Ministerrådet for likestilling i planperioden intensivere og utvide det interne arbeidet med kjønns- og likestillingsintegrering i de nordiske institusjoner og organ.

Likestillingsintegrering er gjort til et av to tverrgående tema i denne planperioden. Embetsmannskomiteen for likestilling planlegger å gjennomføre nye tiltak for å økte både bevisstheten og nødvendigheten av dette, og samtidig finne nye metoder for å rapportere og synliggjøre hva som gjøres innen alle fagsektorer og i de nordiske institusjonene. I løpet av den nye 4-årige samarbeidsperioden vil man derfor i embetsmannskomiteen for likestilling arbeide målrettet med å implementere og forankre et nytt, mere effektivt og forpliktende rapporteringssystem for ministerråd, organ, råd, institusjoner, fagsektorer og utvalg i forhold til de årlige likestillingsredokumentene til Nordisk råd.

3.2 Eksterne utfordringer i regionen og globalt

I global sammenheng har de nordiske landenes likestillingspolitikk vært et forbilde. Det skyldes at en i Norden i stor grad har lykket med å implementere en likestillingspolitikk som har endret hverdagen til folk flest. Samtlige nordiske land ligger derfor høyt på ulike internasjonale kjønnslikestillingsbarometer.

Det er stor internasjonal interesse for ulike sider ved de nordiske landenes likestillingspolitikk, våre metoder, tiltak og resultat – for eksempel:

- hvordan vi har høy kvinnelig arbeidsstyrke kombinert med relativ høy fertilitet
- hvordan vi har involvert menn i utviklingen av likestillingspolitikken
- hvordan vi har omfordelt makt, innflytelse og omsorg mellom kvinner og menn
- hvordan vi har integrert familie- og likestillingspolitikk og dermed muliggjort for å begge kjønn kan kombinere arbeidsliv og familieliv
- hvordan vi har arbeidet for at vold i nære relasjoner er blitt satt på den politiske dagsorden og har ført til tiltak både for de voldsutsatte og for voldsutøvere

Med økt internasjonalt samkvem og påvirkning i en globalisert verden oppstår det nye likestillingspolitiske utfordringer. Den nordiske likestillingspolitikken er ikke automatisk lenger en modell for andre land. Mange både i og utenfor Norden ser likestilling som noe kun rike, velfungerende vestlige demokratier kan ha råd til. Dette er en utfordring for det nordiske likestillingspolitiske samarbeidet. Det er derfor viktig å synliggjøre hvordan den nordiske likestillingspolitikken har utviklet seg over tid, samt vise hvordan likestilling har vært basis for utviklingen av våre demokratiske velferdssamfunn. Under den seneste finanskrise har de nordiske landene også vist at våre likestilte samfunn er langt mer bærekraftige i økonomiske nedgangstider. En sikring av likestilling mellom kjønnene har derfor gitt stabil økonomisk vekst og fortsatt velferd.

Globale likestillingspolitiske problemstillinger omhandler ikke bare kjønn, men inkluderer i større og større grad forhold som ulik og mangfoldig etnisk, religiøs og kulturell tilhørighet, variable sosial eller regional erfaring og bakgrunn, ulike livsfaser, aldre og familiekonstellasjoner. I denne sammenheng må en også inkludere de nordiske urbefolkninger. I tillegg har likestillingspolitikk også blitt en viktig utviklingsfaktor etter krig og konflikt, spesielt i land hvor demokratiske strukturer og offentlig administrasjon inklusive sosial- og helsestell er svake eller fraværende.

Om den nordiske likestillingspolitiske samarbeidet fortsatt skal ha som mål å være best i verden og være en modell for andre land, må det like-

Nordisk Råd

B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

stillingspolitiske innholdet utvikles i samspill med de samfunnsutfordringer som finnes i regionen, men i like stor grad i forhold til globale forhold. Det kan for eksempel innebære å inkludere konsekvenser av:

- endringer i befolkningens alderssammensetning med en stadig økning av eldre i vår del av verden
- endringer i befolkningens sammensetning blant annet på grunn av økende mobilitet mellom land og verdensdeler
- endringer for urbefolkningen i regionen som følge av samfunns- og klimaendringer
- nye arbeidsmåter som utvisker grensene mellom arbeidsliv og familieliv
- de sterkt kjønnsdelte utdanningsvalg - med for eksempel at jenter i stadig økende grad tager høyere utdanning, mens gutter faller ut og ikke tager høyere utdanning i samme grad
- det sterkt kjønnsdelte arbeidslivet i Norden som en viktig årsak til urimelige lønnsforskjeller
- at kjønnsrelatert vold er det mest alvorlige hinder for likestilling og likeverdig deltakelse på alle områder for jenter/kvinner og gutter/menn
- at mangfold og likebehandling for alle krever nye perspektiver og allianser med flere aktører så som privat sektor, frivillig sektor, forskere, beslutningstakere med mer for å nå målet om et reelt likestilt samfunn

4. Prioriterte tema og områder 2011-2014

Det nordiske likestillingsarbeidet er omfattende. Derfor har det vært nødvendige å avgrense fokus, oppmerksomhet og ressurser. De prioriterte tema og områder for inneværende planperiode er delt i tre samarbeidskonstellasjoner med egne prioriterte tema med eksempler for mulige aktiviteter:

I; samarbeidet i Norden

II; samarbeidet med de tre Baltiske statene – Estland, Latvia Litauen

III; samarbeidet med Nordvest Russland

En 4-årig planperiode kan være for lang for å fange opp nye likestillingsutfordringer som blir aktuelle. Derfor vil de prioriterte tema og områder bli løpende evaluert og tilpasset av hvert formannskap i deres sektorprogram og i den årlige handlingsplanen. Ministerrådet for likestilling vil også ha en grundigere midtveis evaluering i 2012 med vurdering for hver av de tre samarbeidskonstellasjonene og innholdet i dem.

Det er to tverrgående tema i det nordiske likestillingspolitiske samarbeidet:

I; Integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv og II; Aktiv deltakelse av menn/gutter – disse to temaene skal integreres i alle de prioriterte tema, områder og samarbeidskonstellasjoner som omtales i samarbeidsprogrammet.

De tverrgående temaer skal inkorporeres innholdsmessig og tematisk i de prioriterte temaene og de aktiviteter som avledes av disse i for eksempel de årlige handlingsplanene. Ved å integrere de to tverrgående temaene synliggjør en både menn/gutters og kvinner/jenters behov, rutiner og livssituasjon. Ved en slik tilnærming minskes muligheten for ulikebehandling på bakgrunn av kjønn, og samtidig økes bevisstheten om at kjønn spiller en rolle i samarbeid og politikktutforming, samt at både menn/gutter er nødvendige i det likestillingspolitiske arbeidet. Målet med det nordiske likestillingspolitiske samarbeidet er også å utvikle likestillingsintegrasjon (gender mainstreaming) som metode og dermed styrke den som et strategisk redskap for å styrke likestillingsarbeidet.

Nordisk Råd

B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

4.1 Norden

Likestillingssamarbeidet bør ha de samme prioriterte temaene for både de fem nordiske landene - Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige og de tre selvstyrte områdene Færøyene, Grønland og Åland. Men aktivitetene som genereres ut fra de overordnede temaene må spesielt tilpasses utfordringene i de selvstyrte områdene og andre randområder i Norden.

Prioriterte overordnede tema for det nordisk likestillingssamarbeid er:

1. Likestilling innen arbeidsmarkede
2. Likestilling i utdanning
3. Kjønn, etnisitet og likestilling
4. Nulltoleranse mot kjønnsrelatert vold

Aktuelle aktiviteter som tilpasser de prioriterte temaene til de lokale forhold og forutsetninger kan for eksempel være at:

- a. Utvikle aktiviteter og tiltak som sikrer at jenter og gutter får mulighet for å bryte med de kjønnsdelte utdanningsvalg
- b. Utvikle metoder og tiltak for at unge gutter og jenter kan forholde seg kritisk til kjønns stereotyper – for eksempel gjennom likestillingsundervisning i barnehage, skole og via kampanjer rettet mot de som veileder ungdom i deres utdanningsvalg
- c. Sikre likestilling mellom kvinner og menn samt mangfoldet innen forsknings- og universitets-/høgskole-ledelse – inklusive ledelse i privat og offentlig sektor og i bedriftsstyrer
- d. Minske det kjønnsoppdelte arbeidsmarkedet og ved det utjevne lønnsforskjellene mellom kvinner og menn
- e. Sikre mangfold, likestilling og full deltakelse av alle kvinner/jenter og menn/gutter uansett etnisk og kulturell bakgrunn for å skape økt likebehandling og likestilling slik at alle kan realisere sine evner og ressurser – i denne sammenheng skal det legges en spesiell vekt på regionens urbefolkning
- f. Arbeide mot kjønnsrelatert vold inklusive tiltak som hindrer menneskehandel til seksuelle formål

4.2 Baltikum

Likestillingssamarbeid med de tre baltiske statene Estland, Latvia og Litauen reguleres på samme måte som de øvrige samarbeidsområdene av de overordnede gjeldende dokumenter. Ved starten av samarbeidsprogrammet i 2011 gjelder følgende overordnede dokumenter: *Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbeid med Estland, Latvia og Litauen 2009-2013* og *Joint Nordic-Baltic Mobility Programmes 2009-2013* som omhandler områdene Public Administration, Business and Industry and Culture.

Dersom de to ovennevnte dokumenter endres, eller det skulle opprettes nye overordnede styringsdokumenter, vil den delen av det 4-årige samarbeidsprogrammet som berøres, bli endret. I henhold til det førstnevnte dokumentet ovenfor skal en samarbeide om: *"... fælles værdier som demokrati, god forvaltningsskik, ligestilling, ytringsfrihed og tolerance, hvor for eksempel kultursamarbejde kan virke som et bindemiddel i nordisk-baltiske relationer." ...."Ligestillingsprinsipperne er centrale og skal fortsat integreres i samarbejdet."*

Samtlige temaer er utviklet i dialog mellom ministerrådets kontorer i landene, sekretariatet, det sivile samfunn og den frivillig sektor i hvert av landene. De prioriterte tema for planperioden 2011-2014 er utviklet på bakgrunn av de innkomne innspill som i neste omgang er bearbeidet og godkjent av de tre baltiske landenes likestillingspolitiske myndigheter.

Prioriterte overordnede tema for nordisk- baltisk likestillingspolitiske samarbeidet er:

Nordisk Råd

B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

1. Likestilling på arbeidsmarkedet
2. Likestillingsopplæring
3. Likestilling/ likebehandling i det offentlig rom og i media
4. Nulltoleranse mot kjønnsrelatert vold

Nordisk Råd

B 268/medborger

Aktuelle aktiviteter som tilpasser de prioriterte temaene til de lokale forhold og forutsetninger kan være:

- a. Konkrete tiltak for å sikre tilpasning av arbeidsliv og familieliv og mer likestilt deltakelse av kvinner og menn i maktposisjoner i politikk og yrkesliv
- b. Likestillingsopplæring for alle aldre og i alle sammenhenger, for eksempel i barnehager og skoler (ved bruk av tilpasning av hjelpemidler utviklet i Norden) men også av nøkkelpersoner i offentlig og privat sektor.
- c. Formidle lokale suksesshistorier for å skape større bevissthet i opinionen om bærekraften av et reelt likestilt samfunn
- d. Skape lokale nettverk av erfarne og kunnskapsrike lokale likestillingsaktører som kan formidle egne erfaringer og lærdom til nye grupper og aktører.
- e. Arbeide mot kjønnsrelatert vold inklusive tiltak som hindrer menneskehandel til seksuelle formål

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

Det enkelte formannskapsland kan i sitt sektorprogram og i den årlige handlingsplanen etablere ulike aktiviteter, så lenge aktivitetene kan favnes under de fire prioriterte og overordnede samarbeidstemaene som er omtalt i programmet.

For alle tema i det nordisk-baltiske samarbeidet gjelder at **I; Integring av kjønns- og likestillingsperspektivet** og **II; en aktiv deltakelse av menn/gutter** – skal integreres i de fire prioriterte tema og de aktiviteter som avledes av disse.

4.3 Nordvest Russland

Nordisk ministerråds likestillingspolitiske samarbeid med Nordvest Russland reguleres på samme måte som de øvrige samarbeidsområdene av de overordnede gjeldende dokumenter. Ved starten av samarbeidsprogrammet i 2011 gjelder følgende overordnede dokumenter: 1) "Protocol of intent between the Nordic Council of Ministers and the Government of St Petersburg of the Russian Federation" og 2) " Guidelines for the Nordic Council of Minister's co-operation with North-West Russia 2009-2013".

Dersom de to ovennevnte dokumenter endres, eller det skulle opprettes nye overordnede styringsdokumenter, vil den delen av det 4-årige samarbeidsprogrammet som berøres, bli endret. Med bakgrunn i sitat hentet fra de to nevnte dokumenter skal en samarbeide om ...."the development of gender equality..." og "Gender-equality principles are central and will be integrated into the co-operation."

Samtlige temaer er utviklet i dialog mellom ministerrådets kontor i regionen, sekretariatet, det sivile samfunn og den frivillig sektor i hvert av landene. De prioriterte tema for planperioden 2011-2014 er utviklet på bakgrunn av de innkomne innspill som i neste omgang er bearbeidet og godkjent av de politiske myndigheter i regionen.

Prioriterte overordnede tema for det likestillingspolitiske samarbeid med Nordvest Russland er:

1. Likestillingsopplæring
2. Nulltoleranse mot kjønnsrelatert vold

Aktuelle aktiviteter som tilpasser de prioriterte temaene til de lokale forhold og forutsetninger kan være:

- a. Likestillingsopplæring i barnehager og skoler (ved bruk av tilpasning av hjelpemidler utviklet i Norden) som utgangspunkt for videres spredning i regionen
- b. Utvikle et bedre likestillingspolitisk begrepsapparat i regionen for å vekke interessen for likestilling i nye målgrupper
- c. Likestillingsintegrering (gender mainstreaming) gjennomført i konkrete offentlige og private institusjoner (også ved bruk av metoder/hjelpemidler utviklet i Norden) for videre spredning i regionen av lokale nøkkelpersoner
- d. Skape lokale nettverk av erfarne og kunnskapsrike lokale likestillingsaktører som kan formidle egne erfaringer og lærdom til nye grupper og aktører
- e. Sørge for informasjon om det likestillingspolitiske samarbeidet mellom Nordvest Russland og Norden på nye eller eksisterende møteplasser og nettverk
- f. Oversette mer av de gode Nordiske erfaringer om likestilling til russisk (tilpasset russiske forhold og språk)
- g. Etablere møteplasser og operative nettverk for det sivile samfunn og de frivillige organisasjoner for å sikre videre utvikling av et likestilt samfunn
- h. Arbeide mot kjønnsrelatert vold inklusive tiltak som hindrer menneskehandel til seksuelle formål

Det enkelte formannskapsland kan i sitt sektorprogram og i den årlige handlingsplanen utvide typen av aktiviteter, så lenge aktivitetene kan favnes under de to prioritert overordnede samarbeidstemaene.

For alle tema i samarbeidet med Nordvest Russland gjelder at **I; Integring av kjønns- og likestillingsperspektivet** og **II; en aktiv deltakelse av menn/gutter** – skal integreres i de to prioriterte tema og de aktiviteter som avledes av disse.

4.4 Internasjonalt samarbeid

Der finnes allerede stor internasjonal interesse for nordisk likestillingspolitikk. Interessen fokuserer på en stadig voksende bevissthet om verdien av likestilling innenfor familien, arbeidsliv og i samfunnet mer generelt. Ministerrådet for likestilling satser derfor på et fortsatt fruktbart internasjonalt samarbeid – både i regi av FN og innenfor EU og Europarådet.

Det område innenfor nordisk likestillingsarbeid, som er spesielt viktig i europeisk sammenheng, er kvinners deltagelse i arbeidslivet og i beslutningsprosesser samt menns og kvinners fordeling og deltagelse i omsorgsoppgaver i den nære familie. De nordiske erfaringene med jevnere fordeling av omsorg, makt og innflytelse har vist seg mer bærekraftlige for en god samfunnsutvikling enn andre modeller

6. De nordiske land og de selvstyrende områder samarbeider allerede med en rekke av EUs institusjoner samt internasjonale organisasjoner som OECD (Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling), OSCE (Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa) og IOM (International Organization for Migration) i den grad det er relevant. I den nye planperiode vil Ministerrådet for likestilling også legge opp til et tett og løpende samarbeid med det nye europeiske instituttet for likestilling i Vilnius.

I FN deltar de nordiske landene og de selvstyrte områdene med likestillingspolitiske initiativer som blant annet vil understreke betydningen av

Nordisk Råd

B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

FNs *Platform of Action* fra 1995 for kvinners rettigheter. Nordisk ministerråd for likestilling vil fortsatt delta på FN årlige kvinnekommisjonsmøter (The Commission on the Status of Women - CSW) for å profilere det nordiske likestillingspolitiske samarbeidet, og for å sikre betydningen av et globalt samarbeid innen området. CSW vil også brukes for å få nye impulser inn det nordiske samarbeidet.

Nordisk Råd

B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

Vedlegg til Ministerrådsforslag

Milepæler i det nordiske likestillingssamarbeidet 1974-2010

2010

Det nye fireårige samarbeidsprogram for det nordiske likestillingssamarbejde 2011-2014 udarbejdes under det danske formandskab.

Nordiske side events om resultater og udfordringer i relation til Beijing +15 ved FN's årlige Kvindekommision (CSW) i New York.

Evaluering af Nordisk institut for kundskab om køn (NIKK).

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Seminar om likestilling i et Vestnordisk perspektiv, Ilulissat, Grønland.
- Seminar om fremtidigt nordisk likestillingssamarbejde under Nordisk Råds session i Reykjavik, Island.
- Projekt om finanskrisen og det kønsopdelte arbejdsmarked.
- Projekt om likestilling blandt etniske minoriteter i Norden.
- Projekt om globaliseringsinitiativer

2009

De nordiske og baltiske likestillingsministre godkender et nyt Nordiskt-Baltiskt likestillingssamarbejdsprogram for årene 2009-2010.

Nordisk side event om likestilling og klimaændringer ved FN's årlige Kvindekommision (CSW) i New York.

Nordisk side event om likestilling og klimaforandringer, COP-15 i København, Danmark.

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Seminar om Likestilling i loven, Torshavn, Færøerne.
- Seminar om Likestilling i skolen, Torshavn, Færøerne.
- Nordisk konference om Ligetilingsundervisning i skolen, Reykjavik, Island.
- Konference om Forældreledighed, omsorgspolitik og kønneses likestilling, Reykjavik, Island
- Afslutningskonference om Kön och makt, , Reykjavik, Island.
- Konference om Gender Equality and Demography, St Petersburg, Rusland.
- Nordisk projekt om likestilling og klimaforandringer.
- Nordisk projekt om Kön och kultur påbegyndes af Ministerrådet for uddannelse og forskning. MR-JÄM støtter projektet.

Rapporten "Global press – nordiska lösningar? Nordisk globaliseringsbarometer 2008" udarbejdes til det nordiske globaliseringsforum i Sverige. Senere afholdes en Nordisk konference om globalisering, likestilling og køn.

2008

NB 8 møde i Estland. Et nyt samarbejdsprogram for årene 2009-2010 godkendes.

De nordiske og baltiske ligestillingsministre udarbejder en nordisk-baltisk "Memorandum of Understanding" for at bekæmpe menneskehandel for seksuelle ydelser.

Nordiske side event om bekæmpelse af mens vold mod kvinder ved FN's årlige Kvindekommision (CSW) i New York

Uddannelse i ligestillingsintegrering/kønsmainstreaming for ordførerne i embedsmandskomiteerne og ansatte ved Nordisk Ministerråds sekretariat.

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Nordisk seminar om "Men's violence against women, honour-related violence and oppression and measures to combat trafficking in human beings for sexual purposes". Nordisk Råds session.
- Nordisk-baltisk-russisk tværsektoriel konference om menneskehandel for seksuelle ydelser, St. Petersburg, Rusland.

2007

Nordisk-baltisk Ministermøde. De nordiske ligestillingsministre diskuterer menneskehandel for seksuelle ydelser.

Nordiske side event om den nye nordiske fadersrollen ved FN's årlige Kvindekommision (CSW) i New York

10th Anniversary of Women and Men in Dialogue, Riga, Letland.

Afslutningskonference om Män och jämställdhet, Oslo, Norge.

Nordisk-samisk ligestillingskonference, Oslo, Norge.

Konference: Nordic-Baltic Police Women's Network, Tammerfors, Finland

En ny rapport udgives omkring, hvilken indvirkning det at få børn har på kvinders og mænds løn. En konference om temaet arrangeres.

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Nordisk projekt om lederskab i Norden i et kønsperspektiv.
- Projekt om menneskehandel og prostitution i Norden.
- Den nordiske undersøgelse "Familje- og velferdspolitiske ordninger i Norden – ulike modeller och deres konsekvenser for likestilling mellom kjønnene" præsenteres.

2006

MR-JÅM godkender et nyt samarbejdsprogram for det nordiske ligestillingsarbejde 2006-2010. Samarbejdsprogrammet prioriterer to temaer:

- Køn og magt
- Køn og ungdom

Konference om Kön, makt och samarbete/-verkan med och för ungdom.

Nordiske side event om Kvinders deltagelse i politik og ledelse ved FN's årlige Kvindekommision (CSW) i New York

På Nordiska råds session præsenterer ligestillingsministrene resultaterne af en kortlægning af, hvordan de forskellige ministerråd arbejder med at integrere et køns- og ligestillingsperspektiv i deres arbejde.

NB 8 MR møde, Tønsberg, Norge. De nordiske og baltiske ligestillingsministre vedtager på mødet et nordisk-baltisk samarbejdsprogram for ligestilling for årene 2007-2008.

Nordisk Råd

B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

En nordisk hvidbog om unge og ligestilling præsenteres for ligestillingsministrene af et nordisk ungdomspanel.

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Konference om mandeforskning, Reykjavik, Island
- Konference om Familie- og velfærdspolitiska ordningar i Norden.
- Konferencen The process towards integrating gender perspective in the budgetary process (gender budgeting) – the Nordic experience afslutter nordisk projekt om, hvordan man integrerer et kønsperspektiv i de nordiske statsbudgetter.
- Seminar om en koordineret indsats for at bekæmpe menneskehandel. Gennemføres i samarbejde med EK-S og EK-LOV
- Seminar om Kjønn, kultur og kommunikation i det fremtidige nordiske samarbejde.

2005

Nordisk side event om Gender and Youth ved FN's årlige Kvindekommision (CSW) i New York.

Evaluering af Nordisk institut for kundskab om køn (NIKK) gennemføres på opdrag af EK-JÄM af Rambøll Management.

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Nordisk konference om Kön och unga med særligt fokus på drenge og pigers uddannelses- og erhvervsvalg.
- Konference om Hur pornografins utbredning inverkar på flickornas och pojkarnas uppfattning om kön.
- Seminarium om Mænd og ligestilling, København, Danmark.
- Seminarium om Män mellan arbetslivet och familjen, Finland.
- Projektet Samarbeta Jämt i Norden følger op på tidligere seminar om Integration och jämställdhet.

2004

30-års Jubilæumsseminarium for det nordiske ligestillingssamarbejde, Reykjavik, Island.

Handlingsplan for mænd og ligestilling 2004-2005 godkendes. Handlingsplanen tager fire temaer op: kønssocialisering, mænd og vold, mænd og det kønsopdelte arbejdsmarked, og mænd mellem arbejdsliv og familie. En række aktiviteter iværksættes.

NB 8 ministermødet antager et nyt nordisk-baltisk samarbejdsprogram 2004-2006. Ministrene beslutter at foreslå en koordinering af myndighedernes, organisationernes og de forskellige task forces indsatser i kampen mod menneskehandel.

Et samarbejde indledes med Ministerrådet for narkotika och Ministerrådet for social- og helse med særligt fokus på Nordvest Rusland. Der udarbejdes en Actionplan on Social Well Being som præsenteres på ett "kick-off" seminarium i St. Petersburg i september.

Nordisk side-event ved Northern Dimension Partnership on Public Health and Social Wellbeing (NDPHS) ministermøde i Tallinn, Estland.

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Gender, Environment and Social Development in the West Nordic Countries and Arctic Areas conference, Akureyri, Island.
- 10th Anniversary Seminarium Nordic Forum, Åbo, Sverige. Seminariet samler deltagere fra de nordiske og baltiske lande såvel som Nordvest Rusland och Polen.
- Det nordiske forskningsprogrammet: Den nordiska mannen? påbegyndes.

Nordisk Råd

B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

- Projektet Integrering av ett könsperspektiv i de nordiska statsbudgetarna startar. Projektet er et samarbejdsprojekt mellem EK-FINANS OG EK-JÄM.
- Projektet På Sporet av Likalön starter som del af et samarbejde mellem EK-JÄM og EK-A

Nordisk Råd

B 268/medborger**2003**

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Konference om Integration och jämställdhet, Malmö, Sverige.
- 3rd Baltic Sea Women's Conference on Women and Democracy, Tallinn, Estland.
- Nordisk projekt om pornificering af det offentlige rum.

Behandles i:
Medborger- og
ForbrugerudvalgetBilag:
- Ministerrådsforslag**2002**

Nordisk-baltisk kampagne mod handel med kvinder gennemføres i de nordiske og baltiske lande. Kampagnen er et samarbejde mellem landenes justits- og ligestillingsministerier.

J.nr. 10-00261-4

Møde om ligestilling mellem kvinder og mænd i et flerkulturelt Norden, Oslo, Norge.

Ny hjemmeside lanceres: gender.norden.org

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Nordisk forskningskonference Subjekt, politik och könskonstruktion: det jämställda Norden som framtidsverkstad, Stockholm, Sverige.
- Klart vi har ligestilling – er de noe å mase om? Nordisk konference om piger og drenges kønsocialisering i det offentlige rum.

2001

Women and Democracy – The Second Conference Reykjavik-Vilnius, Vilnius, Litauen. I sammenhæng med konferencen arrangeres et nordisk-baltisk møde mellem ligestillingsministrene. På mødet godkender ministrene et nordisk-baltisk samarbejdsprogram for 2001-2003.

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Taking Wing konference om Gender Equality and Women in the Arctic, Saariselkä, Finland.
- Towards Gender Responsive Budgeting – highlevel konference, Brusel, Belgien.
- "Kan mænd?" udkommer, og konferencen Mænd, arbejdsliv og ligestilling afholdes i København, Danmark.

2000

MR-JÄM godkender et nyt samarbejdsprogram for det nordiske ligestillingsarbejde 2001-2005. Samarbejdsprogrammet prioriterer tre temaer:

- Integrering af et kønsperpektiv i de nordiske statsbudgetter
- Mænd og ligestilling
- Vold mod kvinder

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Gender Equality and the Future - 2nd Baltic Sea Women's Conference, Helsingfors, Finland.
- Gender Mainstreaming Competitiveness & Growth konference, Paris, Frankrig.
- "Gender Mainstreaming i Norden – en strategi för jämställdhet, arbetsmarknads- och ungdomspolitik", slutrapporten fra det nordiske mainstreaming projekt, udgives.

1999

Under konferencen Women's World som afholdes i Tromsø, Norge, afholdes et nordisk ministerrådsmøde og de nordiske ligestillingsministre deltager i en debat om velfærd i Norden.

Nordisk Råd

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Women and Democracy at the Dawn of the New Millenium konference, Reykjavik, Island,
- "Ligestillte demokratier? Kjønn og politikk i Norden" udkommer.

B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

1997

Handlingsplan for mænd og ligestilling godkendes af MR-JÄM.

Bilag:
- Ministerrådsforslag

På initiativ af MR-JÄM og MR-SAM godkendes en plan om integrering af ligestilling i virksomheden i NMRs sekretariat.

J.nr. 10-00261-4

Det første nordisk-baltiske ligestillingsministermøde afholdes. Et samarbejdsprogram for det nordisk-baltiske samarbejde for 1998-2000 godkendes.

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Nordisk konference om Kvinnor, arbete och ekonomi, Reykjavik, Island.
- Nordisk-baltisk konference Women and Men in Dialogue, Valmiera, Lettland.

1996

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Nordisk projekt om Gender Mainstreaming.
- "Norden och närområdena – kartläggning av jämställdhetssamarbete" udkommer.

1995

MR-JÄM godkender et nyt samarbejdsprogram for det nordiske ligestillingsarbejde 1995-2000. Samarbejdsprogrammet prioriterer fem temaer:

- Fremme af kvinders og mænds lige tilgang til de politiske og økonomiske beslutningsprocesser.
- Fremme af kvinders og mænds økonomiske ligestilling og indflydelse.
- Fremme af et ligestillet arbejdsliv.
- Forbedring af både kvinder og mænds muligheder for at forene forældreskab og erhvervsarbejde.
- Påvirke den europæiske og den internationale udvikling på ligestillingsområdet.

Nordisk Institut for kundskab om køn (NIKK) grundlægges og placeres på Universitetet i Oslo.

1994

Nordiskt Forum, Åbo, Finland. I forbindelse med Forummet afholdes et ministerrådsmøde mellem de nordiske ligestillingsministre.

"Women and Men in the Nordic countries, Facts and Figures 1994" udgives.

1990

Nordisk projekt om ligeløn for mænd og kvinder i Norden.

1989

"Vi har vente længe nok" – håndbog i kvinderepræsentation udgives på dansk, finsk, islandsk, norsk og svensk.

1988

Nordiskt Forum Oslo, Norge. På forummet afholdes en officiel nordisk ligestillingskonference

Nordisk Råd

1987

MR-JÄM godkender et nyt samarbejdsprogram for det nordiske ligestillingsarbejde 1989-1993. Samarbejdsprogrammet prioriterer to temaer:

- Kvinders rolle i den økonomiske udvikling.
- Kvinders og mænds muligheder for at kombinere familie- og arbejdsliv

B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Nordisk projekt om mænd og ligestilling.
- Nordisk projekt om muslimske indvandrerkvinder.
- Nordisk projekt om flere kvinder i it-branchen.
- Nordisk projekt "Kan vi bo tillsammans?".

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

Statistisk rapport om kvinder og mænd i Norden udgives.

1986

Nordisk BRYT-projekt om det kønsopdelte arbejdsmarked.

Det todelte arbejdsmarked – nordisk rapport udgives.

1985

Bogen "Blomster & Spark, Samtaler med kvindelige politikere i Norden" udgives af Nordisk Ministerråd.

1982

Det første samarbejdsprogram for det nordiske ligestillingsarbejde godkendes af Ministerrådet for ligestilling.

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Nordisk projekt om kvinder i nordisk politik.
- Nordisk projekt om vold i parforholdet.

1981

En rådgiver, som arbejder med ligestilling som sit hovedarbejdsområde, ansættes på Nordisk Ministerråds sekretariat.

Møde mellem de centrale nordiske arbejdsgiverforeninger og fagministerrådet for ligestilling.

Nordisk projekt om den teknologiske udviklings betydning for kvinders og mænds ligestilling i arbejdslivet.

1980

Ligestillingsministrene overtager det faglige ansvar for det nordiske ligestillingssamarbejde. Der afholdes et møde mellem ligestillingsministrene og Nordisk Råds Social- og miljøudvalg.

Møde mellem ligestillingsudvalget og Nordens faglige samorganisation, Oslo, Norge.

Nordisk projekt om todelte arbejdsmarkeder i Norden.

1979

Kontaktmøde om nordisk ligestillingssamarbejde arrangeres mellem repræsentanter for Nordisk ministerråd, Nordisk Råd, Nordens faglige samorganisation, Nordiska arbejdsgiverforeninger, repræsentanter for nationale kvindeorganisationer och embedsmænd fra en række ministerier i de nordiske lande.

Nordisk projekt om samhällsplanering och boendeformer.

1978

På et møde mellem Nordisk Råds social- og miljøudvalg og samarbejdsmi-
nistrene for Nordisk Ministerråd godkendes handlingsplanen for nordisk
samarbejde om ligestillingsspørgsmål. På mødet foreslås, at man opretter
en embedsmandskomitee for ligestillingsspørgsmål (EK-JÅM).

Nordisk ligestillingsbulletin nr. 1 utkommer i juni 1978.

Nordisk projekt om ægteskab og forsørgelse i Norden

1977

Nordisk Råds social- og miljøudvalg foreslår, at en handlingsplan for nor-
disk samarbejde i ligestillingsspørgsmål skal præsenteres på Nordisk Råds
session året efter.

Vigtige konferencer/seminarer og projekter:

- Nordisk seminar om Retsbeskyttelse af ligestilling mellem kvinder og
mænd i Norden, Esbo, Finland.
- Nordisk projekt om massemedier og ligestilling.
- Nordisk projekt om barselsorlov.

1976

Nordiskt seminar om ligestilling i familie- og arbejdsliv, Glumslöv, Sverige.

1975

En nordisk kontaktgruppe for ligestillingsspørgsmål nedsættes og det før-
ste kontaktgruppemøde afholdes i april 1975.

1974

Nordiska Ministerråd beslutter i december 1974, at alle nordiske regerin-
ger skal udpege en person til at holde kontakt med de øvrige nordiske re-
geringers administrationer i ligestillingsspørgsmål.

Nordisk Råd

B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 10-00261-4

Nordisk Ministerråds samlede virksomhed

Årsregnskab for 2009

“Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok.”

Indhold

Forord.....	7
Den uafhængige revisors påtegning.....	9
Ledelsens regnskabsberetning og -påtegning	13
Hoved- og nøgletal	15
Anvendt regnskabspraksis	17
Resultatopgørelse	21
Balance pr. 31.12.2009.....	23
Pengestrømsopgørelse	25
Noter.....	27
Bilag 1 Ikke Disponerede Midler pr. 31.12.2009.....	35
Bilag 2 Ledelsens Regnskabsberetning	41
Bilag 3 Rigsrevisionens Beretning om Nordisk Ministerråds Virksomhed i 2009	47

Forord

Hermed præsenteres årsrapporten for Nordisk Ministerråd for 2009. Årsrapporten indeholder Nordisk Ministerråds årsregnskab og udvalgte hoved- og nøgletal. Endvidere indeholder rapporten Rigsrevisionens beretning og påtegning.

Den stigende globalisering og internationale økonomiske integration betyder udfordringer og ikke mindst muligheder for de nordiske lande og har på mange måder sat en ny dagsorden for Nordisk Ministerråds arbejde. Globaliseringsarbejdet var således også i 2009 en højt prioriteret del af det nordiske samarbejde hvor Nordisk Ministerråd anvendte 72,3 MDKK på disse aktiviteter.

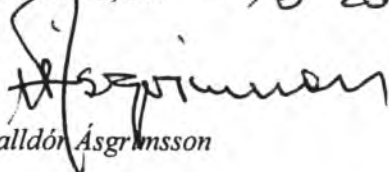
Et andet prioriteret område var samarbejdet med naboerne i vest og i den forbindelse ikke mindst Canada. Arbejdet blev igangsat i 2009 og Nordisk Ministerråd håber, at der kan udvikles initiativer på områder af fælles interesse. Samarbejdet med nabolandene omkring Østersøen er sammen med det europæiske perspektiv en integreret del af Ministerrådets arbejde. Nordisk Ministerråd anvendte i 2009 i alt 123,7 MDKK på aktiviteter indenfor nabopolitik.

Af Nordisk Ministerråds øvrige hovedsatsninger i 2009 kan nævnes uddannelse og forskning og kulturområdet på hvilke, der blev anvendt henholdsvis 237,2 MDKK og 163,9 MDKK.

I 2009 etableredes en ny institution i Nordisk Ministerråd. De nordiske socialministre besluttede i 2008 at sammenlægge fire institutioner (Nordiska utbildningsprogram för social service, Nordisk center för alkohol- och drogforskning, Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor og Uddannelsescenter for døvblindepersonale) i en institution: Nordisk Velfærdscenter med hovedsæde i Stockholm.

Samarbejdsministrene valgte i forbindelse med udarbejdelsen af budgettet for 2009 at afsætte ca. 7,2 MDKK til aktiviteter særligt rettet mod Island. Det drejer sig om tre typer af aktiviteter: rejsestøtte til deltagelse i nordiske møder, støtte til stipendieordninger for studerende og praktikanter og midler til målrettet informationsindsats i Island om finansieringskilder indenfor den nordiske familie.

København, den 25/6-2010

Halldór Ásgrímsson

Generalsekretær

Den uafhængige revisors påtegning

Til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd

Vi har revideret årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for perioden 1. januar–31. december 2009, omfattende ledelsespåtegning, anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance og noter. Årsregnskabet aflægges efter Nordisk Ministerråds Økonomireglement og de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter.

Vi betragter med denne påtegning revisionen af årsregnskabet for 2009 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved denne påtegning, bliver vurderet på ny.

Ledelsens ansvar for årsrapporten

Ledelsen har ansvaret for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds Økonomireglement og de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne. Herudover er det ledelsens ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisorernes ansvar og den udførte revision

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. bekendtgørelse af lov om revisionen af statens regnskaber m.m. Dette indebærer, at det ved revisionen er efterprøvet, om årsregnskabet er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for Nordisk Ministerråds udarbejdelse og aflæggelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af Nordisk Ministerråds interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2009 samt af resultatet af Nordisk Ministerråds aktiviteter for perioden 1. januar–31. december 2009 i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds Økonomireglement og de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter. Det er ligeledes vores opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med betingelserne i love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Erklæring om udført forvaltningsrevision

I forbindelse med den finansielle revision af Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2009 har revisionen foretaget en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd i 2009, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2009.

Ledelsens ansvar

Nordisk Ministerråds ledelse har ansvaret for, at der etableres retningslinjer og procedurer, der sikrer, at der tages skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd i 2009, og at oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2009.

Revisorernes ansvar og den udførte forvaltningsrevision

I overensstemmelse med det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. bekendtgørelse af lov om revisionen af statens regnskaber m.m., har revisionen for udvalgte forvaltningsområder undersøgt, om Nordisk Ministerråd har etableret forretningsgange, der i videst muligt omfang sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltningen. Vi har endvidere stikprøvevist gennemgået Nordisk Ministerråds rapportering i årsregnskabet om opfyldelse af resultatmålene for Nordisk Ministerråd for at vurdere, om oplysningerne i rapporteringen om resultatmålene er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2009.

Konklusion

Ved den udførte forvaltningsrevision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2009

København, den 25. juni 2010
Rigsrevisionen

Henrik Otbo
Rigsrevisor

Anne Aagaard
Kontorchef

Ledelsens regnskabsberetning og -påtegning

Resultatopgørelse

Det samlede budget for Nordisk Ministerråd udgjorde i 2009 i alt 913 MDKK (2008: 910 MDKK).

Budgettet finansieres primært af indbetalinger fra landene, der i 2009 udgjorde 891 MDKK. Hertil kommer indtægter fra afgift på lønudbetalinger, renteindtægter, midlerne beskåret efter reglerne i Økonomireglementets § 20 og øvrige indtægter. Disse udgjorde i 2009 i alt 28,5 MDKK i mod det budgettede beløb på 22,0 MDKK. Forskellen imellem disse to beløb udgør årets resultat for Nordisk Ministerråd: et overskud på i alt 2,5 MDKK (2008: overskud på 9,5 MDKK).

I henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement kan årets underskud indbetales af landene, såfremt MR-SAM i forbindelse med regnskabet endelige vedtagelse tager beslutning herom. En eventuel indbetaling sker ud fra den samme fordelingsnøgle, der blev anvendt ved fastlæggelsen af landenes bidrag for budgetåret 2009.

Af Nordisk Ministerråds Økonomireglement fremgår ligeledes, at ikke disponerede midler større end 20 % af årets bevilling skal overføres til en dispositionspulje. For budgetposter under 1 MDKK overføres ikke disponerede midler, der udgør mere end 200 MDKK til dispositionspuljen. I 2007 overførtes 5,4 MDKK til finansiering af aktiviteterne i 2009 og i 2008 overførtes 2,9 MDKK til finansiering af aktiviteterne i 2010.

Fra og med 2009 vil midler beskåret efter ovennævnte regler blive anvendt til at tilbagebetale den rammeudvidelse på 35 MDKK, der blev gennemført i 2008. Beløbet udgør for 2009 i alt 4,8 MDKK. Tilbagebetalingen sker efter den fordelingsnøgle, der blev anvendt ved landenes indbetaling i 2008.

Årets netto resultat, der kan tilbagebetales til landene udgør således for 2009 2,5 MDKK.

Nordisk Ministerråds udgifter til projekter, institutioner, samarbejdsorganer, programmer og lignende udgjorde i 2009 i alt 911 MDKK (2008: 889 MDKK). Derudover anvendte Nordisk Ministerråd 71 MDKK (2008: 75 MDKK) til drift af sekretariatet, publikations- og kommunikationsafdelingen.

Af de samlede forbrugte midler anvendte Nordisk Ministerråd 29 % på projekter (2008: 30 %), 31 % til udbetaling til institutioner (2008: 31 %) og 32 % til udbetaling til samarbejdsorganer, programmer og lignende (2008: 31 %). De resterende 8 % (2008: 8 %) blev anvendt til driften af Nordisk Ministerråds sekretariat samt publikations- og kommunikationsafdelingen.

Statsministrene tilkendegav på deres sommermøde i 2007, at de ønskede op til 60 MDKK afsat til globaliseringsaktiviteter og i budgettet for 2009 blev der afsat 61,9 MDKK til dette arbejde. Når dertil lægges midler tilbagebetalt fra tidligere igangsatte aktiviteter, anvendte Nordisk Ministerråd i 2009 i alt 72,3 MDKK (2008: 54 MDKK) på globaliseringsarbejdet. Beløbet indgår i regnskabet som projektmidler.

De samlede udgifter (ekskl. renter) udgjorde i 2009 i alt 982 MDKK (2008: 964), hvilket er højere end årets budget. De højere udgifter er finansieret primært ved anvendelse af tilbageførte projektmidler.

Balance

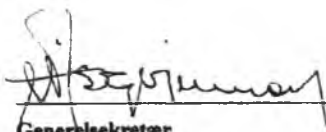
De likvide midler udgør pr. 31.12.2009 i alt 249 MDKK (2008: 241 MDKK). Samarbejdsministrene besluttede i 2007 at reducere likviditeten med 70 MDKK gennem reduktion af indbetalingerne i 2008. Hvis de likvide midler ved udgangen af 2009 reguleres for Danmarks indbetaling vedrørende 1. kvartal 2010, der blev modtaget i slutningen af 2009 (31 MDKK), en øget projektgæld (37 MDKK) samt øvrige forskydninger i kortfristet gæld- og fordringer, er likviditeten siden 2007 reduceret med ca. 70 MDKK.

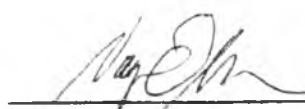
Nordisk Ministerråd indgik i 2006 kontrakter til en værdi af 66 MDKK med EU vedrørende drift af eksiluniversitetet European Humanities University (EHU) i Vilnius, hvoraf der ved udgangen af 2009 er anvendt i alt 47 MDKK. I 2008 etableredes EHU Trust Fund, der administreres af Nordisk Ministerråd, men som aflægger selvstændigt regnskab.

Ikke disponerede midler udgør i alt 35,5 MDKK ved udgangen af året og er således øget med i alt 5,4 MDKK siden 2008. En oversigt over ikke disponerede midler på budgetpostniveau findes i bilag 3.

Regnskabet for 2009 overleveres hermed.

København, den 25. juni 2010

Generalsekretær
Halldór Ásgrímsson

Afdelingschef
Vagn Egede Olsen

Hoved- og nøgletal

Udvalgte hoved- og nøgletal for Nordisk Ministerråd for de foregående fire år:

	2009	2008	2007	2006	2005
Årets budget (TDKK)	912.759	910.362	858.572	839.643	825.893
Indbetalinger: (TDKK)					
- Danmark	198.646	187.334	193.682	186.040	185.613
- Finland	155.888	147.722	153.085	148.832	145.723
- Island	10.690	10.728	9.303	9.095	8.955
- Norge	244.077	219.520	213.135	214.979	214.106
- Sverige	281.490	259.958	276.567	267.897	259.696
I alt	890.791	825.262	845.772	826.843	814.093
Fordellingsnøgle					
- Danmark	22,3 %	22,7 %	22,9 %	22,5 %	22,8 %
- Finland	17,5 %	17,9 %	18,1 %	18,0 %	17,9 %
- Island	1,2 %	1,3 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %
- Norge	27,4 %	26,6 %	25,2 %	26,0 %	26,3 %
- Sverige	31,6 %	31,5 %	32,7 %	32,4 %	31,9 %
Totale indtægter	915.276	849.845	870.675	845.450	830.138
- totale udgiftsramme	-912.759	-910.362	-858.572	-839.643	-876.717
= årets resultat	2.517	-60.517	12.103	5.807	-46.549
Ikke disponerede midler (TDKK)	35.504	30.086	23.645	38.381	30.111
Ikke disponerede midler i % af årets budget	3,8 %	3,3 %	2,8 %	4,6 %	3,6 %
Likvide midler (TDKK)	249.298	240.975	251.177	220.826	176.286
Egenkapital (TDKK)	-108.001	-110.518	-37.897	-44.194	-46.549
Sekretariatets drift i % af samlet budget	8,0 %	7,9 %	7,9 %	7,8 %	7,9 %
Antal institutioner	18	20	20	24	28
Antal ansatte på Nordiske vilkår ¹	97	98	93	86	89
- heraf kvinder	55	58	55	49	52
- heraf mænd	42	40	38	37	37

¹ Ved udgangen af året. Forskydning i antal ansatte er primært et udtryk for ændringen i antallet af ledige stillinger ved udgangen af året.

Anvendt regnskabspraksis

Generelt

Nordisk Ministerråd har valgt at basere regnskabet på det modificerede regnskabsprincip, hvorefter alle udgifter og indtægter optages i regnskabet for det budgetår, de tilhører.

Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til tidligere år.

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds Økonomi-reglement. Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er uændret i forhold til sidste år.

Opstilling af årsregnskabet

I forbindelse med opstillingen af årsregnskabet er fokus lagt på de aktivitetsområder, der tager udgangspunkt i de modtagne bevillinger. I det omfang, det er vurderet relevant, er driften af de enkelte aktivitetsområder specificeret i en note.

Resultatopgørelsen

Indregning

Alle indtægter og udgifter, der vedrører regnskabsperioden, indregnes i resultatopgørelsen uanset betalings-tidspunktet.

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter transaktionsdagens kurser. Aktiver og passiver i fremmed valuta indregnes til danske kroner på balancedagens kurs. Valutakursreguleringer, der opstår som følge af forskelle i valutakursen på transaktionsdagen og balancedagen indregnes i resultatopgørelsen.

Indbetaling fra de nordiske lande

Det enkelte lands bidrag til det samlede budget beregnes på baggrund af landets andel af den samlede brutto nationalindkomst for alle landene. Landene indbetaler et beløb svarende til aktivitetsrammen fratrukket afgift på løn, netto renteindtægter og øvrige indtægter.

Tilbagebetalte og tilbageførte midler.

Bevilgede midler, der ikke er anvendt (ikke disponerede midler) senest 3 år efter bevilling skal i henhold til Nordisk Ministerråds Økonomireglement tilbagebetales til landene. Alle øvrige tilbageførte midler vedrørende tidligere bevillinger anvendes i regnskabsåret.

Afgift af løn

Nordisk Ministerråds ansatte betaler afgift i henhold til det interne afgiftssystem. Afgiften medgår til finansiering af den fastsatte udgiftsramme for Nordisk Ministerråds aktiviteter.

Andre indtægter

Andre indtægter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til Nordisk Ministerråds hovedaktiviteter herunder valutakurs reguleringer.

Ikke disponerede midler/overførte midler.

De af årets budget ikke anvendte midler (ikke disponerede midler) overføres til kommende års aktiviteter som overført midler. Således udgiftsføres hele årets budgetramme i regnskabsåret.

Årets resultat

Årets resultat opgøres som forskellen imellem de budgetterede og de faktiske beløb på følgende poster: afgift af løn, renteindtægter, øvrige indtægter og forældede midler.

Aktiver og passiver

Likvide midler

Likvide midler er indestående i bank. Indestående i fremmed valuta er indregnet til danske kroner på balancedagens kurs.

Fordringer

Tilgodehavender optages til nominel værdi. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab på baggrund af en individuel vurdering af tabsrisici.

Mellemregninger med EU/Projektgæld eksterne projekter

Mellemregninger med EU vedrører indgåede kontrakter om driften af European Humanities University (EHU). Forpligtelsen og tilgodehavendet vedrørende de i 2006 indgående kontrakter er medtaget i balancen. Tilgodehavendet nedskrives i takt med, at Nordisk Ministerråd modtager indbetalinger fra EU og forpligtelsen nedskrives i takt med udbetalingerne til EHU.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår. Dette udgør typisk forudbetalte omkostninger vedrørende husleje, leasing, licensaftaler mv.

Leverandørgæld og anden gæld

Gæld til leverandører optages til nominal værdi. Leverandører i fremmed valuta er optaget til balancedagens valuta kurs.

Hensættelser

Hensatte forpligtelser indregnes, når Nordisk Ministerråd har en faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at indfrielsen af forpligtelsen vil medføre et forbrug af økonomiske ressourcer.

Investeringer

Alle investeringer i anlægsaktiver udgiftsføres fuldt ud i anskaffelsesåret.

Dispositionspuljen

Af mindre forbrug (ikke disponerede midler) på budgetposter kan der overføres et beløb svarende til 20 % af årets bevilling til det efterfølgende budgetår. Hvis budgetposten er under 1 MDKK, kan mindre forbrug dog overføres ubeskåret op til 200 TDKK. Overførsel af midler mellem budgetårene sker på budgetpostniveau efter princippet om, at de ældste bevillinger anvendes først (FIFO). Ikke disponerede midler, der ikke kan overføres til følgende budgetår (r+1), hensættes på en reservekonto til disposition for næstkommende budgetår (r+2).

Fra og med regnskabsåret 2009 vil ikke disponerede midler, der ikke kan overføres jf. ovenstående blive tilbagebetalt til landende indtil Nordisk Ministerråd har tilbagebetalt 35 MDKK. Midlerne tilbagebetales til landende efter den fordelingsnøgle, der var gældende i 2008. Dette beløb udgør for 2009 4,8 MDKK.

Pengestrømsanalyse

Pengestrømsanalysen er opstillet efter den indirekte metode. Likviditet består af indestående i bank. Pengestrømsopførelsen kan ikke alene udledes af det offentliggjorte regnskabsmateriale.

Resultatopgørelse

(TDKK)	Note	2009	Budget 2009	2008
INDTÆGTER				
Landene				
Bidrag fra de nordiske lande	1	890.791	890.791	825.262
Andre indtægter				
Tilbageførte midler (forældede)		3.400	0	2.479
Afgift af løn		9.434	8.000	9.817
Renteindtægter	2	5.375	8.000	13.230
Øvrige indtægter		36	500	87
Midler beskåret efter 20 % reglen i 2007	3	5.468	5.468	0
Midler beskåret efter 20 % reglen i 2009	3	4.788	0	0
INDTÆGTER I ALT		919.292	912.759	850.845
Renteudgifter og øvrige udgifter	4	-4.016	0	-1.030
NETTO FINANSIERING AF ÅRETS AKTIVITETER		915.276	912.759	849.845
UDGIFTER				
Projektmidler	5	290.407	244.339	286.544
Institutioner	6	305.618	305.614	300.808
Samarbejdsorganer, programmer og lignende	7	314.614	289.608	301.742
Tilbageførte midler (ej forældede)	8	-76.496	0	-58.313
Sekretariat	9	70.901	73.198	74.401
Publikationsafdelingen	10	-11	0	555
Kommunikationsafdelingen	11	-77	0	39
UDGIFTER I ALT		904.956	912.759	905.776
OVERFØRTE MIDLER				
Sekretariat, publikation og kommunikation	12	2.385	0	-1.854
Ikke disponerede midler	13	5.418	0	6.441
OVERFØRTE MIDLER I ALT		7.803	0	4.587
ÅRETS RESULTAT	14	2.517	0	-60.518

Balance pr. 31.12.2009

(TDKK)	Note	2009	2008
AKTIVER			
FINANSIELLE AKTIVER			
Deposita		168	166
FINANSIELLE AKTIVER I ALT		168	166
OMSÆTNINGSAKTIVER			
Likvide midler			
Bank indestående	15	249.298	240.975
		249.298	240.975
Fordringer			
Personalefordringer		246	339
Forudbetalt løn	16	4.324	4.183
Øvrige fordringer	17	10.130	14.426
Mellemregning med EU	18	15.287	27.508
Mellemregning med EHU Trust Fund		51	2.982
Periodeafgrænsningsposter og forudbetalinger		3.157	2.815
		33.195	52.253
OMSÆTNINGSAKTIVER I ALT		282.493	293.228
AKTIVER I ALT		282.661	293.394
PASSIVER			
EGENKAPITAL			
Resultat overført fra tidligere år	19	9.482	0
Årets resultat	19	-2.271	9.482
Tilbagebetaling af rammeudvidelse	19	4.788	0
Reduceret indbetaling	19	-70.000	-70.000
Tidligere afskrevet krav på landene	19	-50.000	-50.000
EGENKAPITAL I ALT	19	-108.001	-110.518
Dispositionspuljen		2.892	8.360
OVERFØRTE MIDLER			
Ikke disponerede midler	13	35.504	30.086
Ikke anvendte midler (sekretariatet og publikationen)	12	10.747	8.362
OVERFØRTE MIDLER I ALT		46.251	38.448
KORTFRISTET GÆLD			
Leverandører		12.827	28.181
Skyldige omkostninger	20	37.310	43.997
Personaleforpligtelser		4.361	3.543
Hensættelser	9	3.603	1.575
Projektgæld – eksterne projekter	18	18.664	31.851
Projektgæld – NMR projekter	21	264.754	247.957
KORTFRISTET GÆLD I ALT		341.519	357.104
PASSIVER I ALT		282.661	293.394

Pengestrømsopgørelse

(TDKK)	2009	2008
DRIFTENS LIKVIDITETSVIRKNING		
ÅRETS RESULTAT		
Indtægter	915.276	849.845
Udgifter	-904.957	-905.776
INDBETALINGER FRA DRIFTSAKTIVITETER		
Fordringer, periodeafgrænsningsposter og forudbetalinger	3.906	-10.180
Mellemregning med EU	12.221	10.682
Kortfristet gæld	-19.195	49.548
Projektgæld – eksterne projekter	-13.187	-12.309
Projektgæld – NMR projekter	16.797	20.184
Mellemregning med EHU Trust Fund	2.931	-2.982
PENGESTRØMME FRA DRIFTSAKTIVITETER	13.792	-988
FINANSERINGENS LIKVIDITETSVIRKNING		
Overskud tilbagebetalt til landene	0	-12.103
Ændring af finansielle anlægsaktiver	-1	-3
Ændring i dispositionspuljen	-5.468	2.892
PENGESTRØMME FRA FINANSERING	-5.469	-9.214
LIKVIDE BEHOLDNINGER 01.01	240.975	251.177
Pengestrømme fra drift	13.792	-988
Pengestrømme fra finansiering	-5.469	-9.214
LIKVIDE BEHOLDNINGER 31.12	249.298	240.975

Noter

1. Bidrag fra de nordiske lande

Landenes bidrag udgør i 2009 og 2008 følgende:

(TDKK)	Andel	Regnskab 2009	Andel	Regnskab 2008
Danmark	22,3 %	198.646	22,7 %	187.334
Finland	17,5 %	155.888	17,9 %	147.722
Island	1,2 %	10.690	1,3 %	10.728
Norge	27,4 %	244.077	26,6 %	219.520
Sverige	31,6 %	281.490	31,5 %	259.958
I ALT	100,0 %	890.791	100,0 %	825.262

2. Renteindtægter

Nordisk Ministerråd placerer sine likvide midler på aftaleindskud, der løber imellem en uge og tre måneder. I budgettet forventedes et gennemsnitligt renteniveau og likviditet på henholdsvis 4 % og 200 MDKK. Det gennemsnitlige renteniveau udgjorde i 1,9 % og den gennemsnitlige likviditet 276 MDKK.

3. Midler beskåret efter 20 % reglen

Midler beskåret efter Økonomireglementets 20 % regel anvendes i 2009 til nedbringelse af den rammeudvidelse på 35 MDKK, der blev gennemført i 2008. I 2007 og 2008 blev de beskårede beløb overført til en dispositionspulje, som anvendtes til finansiering af budgettet for henholdsvis 2009 og 2010. Midlerne fordeler sig således på ministerråd:

(TTDK)	2009	2008	2007
MR-SAM	2.472	1.991	4.288
MR-Kultur	100	82	284
MR-NER	0	1	0
MR-Finans	0	24	62
MR-FJLS	0	0	337
MR-U	373	0	184
MR-Jäm	297	0	0
MR-Lag	1.546	263	313
Nedlagte ministerråd	0	530	0
I alt/Årets resultat	4.788	2.892	5.468

4. Renteudgifter og øvrige udgifter

Beløbet består primært af et realiseret valutakurstab opstået i forbindelse med overførsel af midler til Nordens Hus i Reykjavik på ca. 4,0 MDKK.

5. Projektmidler

De udbetalte projektmidler fordeler sig således på de enkelte ministerråd:

(TTDK)	2009	2008
MR-Kultur	24.184	21.226
MR-Jæmstæthed	3.129	4.517
MR-Lagstiftning	3.050	1.875
MR-Uddannelse og forskning	18.375	29.187
MR-Arbeitsmarked og miljø	10.125	8.706
MR-NER	24.801	25.080
MR-Social- og sundhedspolitik	11.433	14.424
MR-Økonomi og finanspolitik	2.368	2.549
MR-Miljø	29.910	28.497
MR-FJSL	26.706	30.927
Nabopolitik	33.895	28.895
Samarbejdsministrene	30.053	36.427
Globalisering	72.378	53.703
Nedlagte ministerråd	0	531
I ALT	290.407	286.544

6. Institutioner

De nordiske institutioner modtog følgende beløb i DKK i regnskabsåret 2009 og 2008:

(TTDK)	2009	2008
NORDICOM	2.888	2.960
Kulturkontakt Nord	5.234	5.475
Nordens hus i Reykjavik ²	0	8.057
Norden hus på Færøerne	13.171	12.825
Nordens institut på Åland	2.839	2.758
Nordens institut på Grønland (NAPA)	6.147	5.985
Nordens institut i Finland (NIFIN)	6.356	6.175
Nordisk institut for kvinde og kønsforskning (NIKK)	5.320	4.966
NordForsk	107.922	100.896
Institut för vidareutb. inom arbetsmiljö (NIVA)	2.987	3.296
Nordisk Innovations Center (NICE)	73.136	69.528
Nordregio	10.473	10.305
Nordisk Energiforskning (NEF)	5.495	5.165
Nordisk institut for odontologiske materialer (NIOM)	10.029	9.426
Nordisk center for alkohol- og drogforskning (NAD) ³	0	2.920
Nordiska s�amarbetsorgan f�or handikappfr�agor (NSH) ³	0	7.326
Uddannelsescenter for d�ovblindepersonale (NUD) ³	0	7.257
Nordiska utbildningsprogram f�or social service (NOPUS) ³	0	1.639
Nordisk V�alf�ordscenter ³	19.454	0
Nordisk Genressource Center	14.601	14.371
Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	19.557	19.387
Andre	9	91
I ALT	305.618	300.808

² I 2009 er bevillingen til Nordens Hus i Reykjavik flyttet til kultursektorens dispositionsmidler. Dette er gjort af hensyn til usikkerheden om den økonomiske situation i Island. Det udbetalte beløb i alt 8.200 TDKK indgår således i note 3 i projektmidler for MR-Kultur.

³ I 2008 besluttede de nordiske socialministre at sammenlægge de fire nordiske institutioner NSH, NUD, NAD og NOPUS til én institution „Nordisk V alf ordscenter“. De fire institutioner modtog i 2008 i alt 19.142 TDKK.

7. Samarbejdsorganer, programmer og lignende

Nordisk Ministerråd anvendte i 2009 og 2008 følgende beløb på området:

(TTDK)	2009	2008
Nordisk Kulturfond	33.155	32.765
Nordisk computerspilprogram	11.288	12.340
Nordisk Film- og TV fond	24.762	24.419
Kunst- og kulturprogrammet	18.884	20.401
Mobilitets- og residensprogrammet	11.515	12.709
Samisk samarbeid	3.503	4.271
Nordplus	75.429	73.045
Norden-undervisning i udlandet	1.199	1.036
Politikudvikling voksnes læring	7.843	6.587
Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	10.387	10.270
Nordiska Institutet för Sjörätt (NIFS)	3.095	3.060
Nordisk Institut for Asienstudier (NIAS)	4.907	4.852
Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	5.014	4.958
Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.895	1.873
Bidrag til Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	1.155	1.142
Nordjobb	2.722	2.777
NORA	6.241	6.525
NEFCOS Miljøudviklingsfond	11.132	10.787
SVANEN	2.443	2.367
Kunskapsopbygning och nätverk	46.929	37.710
EHU/Hvidrusland	3.130	3.000
Tjänstemannautbyte	3.450	2.435
Föreningarna Nordens Forbund	3.125	1.621
Bidrag till Västrnorden	993	2.777
Ministerrådets kontorer i de baltiske lande	10.767	9.768
Ministerrådets kontorer i nordvest Rusland	9.411	8.247
Andre	240	0
I ALT	314.614	301.742

8. Tilbageførte midler (ej forældede)

Følgende beløb blev tilbageført i henholdsvis 2008–2009. Da beløbene ikke er forfaldet i henhold til 3-års reglen anvendes de i løbet af året til Nordisk Ministerråds aktiviteter.

(TTDK)	2009	2008
Projekter	-47.724	-52.168
Institutioner	-96	-91
Samarbejdsorganer, programmer og lignende	-28.676	-6.054
I ALT	-76.496	-58.313

9. Sekretariatet

Nordisk Ministerråds sekretariat har budgetpost nummer 4-0180-3 i Nordisk Ministerråds budget.

(TDDK)	2009	Budget 2009	2008
INDTÆGTER			
Nordisk Ministerråds budget	73.198	73.198	72.729
Øvrige indtægter	9.076	7.200	7.854
INDTÆGTER I ALT	82.274	80.398	80.583
UDGIFTER			
Personale relaterede omkostninger	46.795	48.209	46.239
Lokaler og andre sekretariatsomkostninger	21.918	21.506	22.499
Virksomheds- og kompetenceudvikling	2.348	4.360	1.817
Kommunikationsafdelingen	8.916	8.916	11.700
Forventet anvendt af ikke disponerede midler		-2.593	
UDGIFTER I ALT	79.977	80.398	82.255
ÅRETS RESULTAT	2.297	0	-1.672
Årets budget	73.198	73.198	72.729
Faktisk anvendt af ikke disponerede midler	-2.297	0	1.672
I ALT	70.901	73.198	74.401

Sekretariatets indtægter består primært af administrationsbidrag fra Nordisk Kulturfond, Nordisk Råd, Kommunikationsafdelingen samt fra projektansatte medarbejdere. Bidraget kommer fra Nordisk Kulturfond: 5 medarbejdere, Nordisk Råd: 15 medarbejdere og kommunikationsafdelingen: 15 medarbejdere. Derudover opkræves administrationsbidrag for medarbejdere, der er ansat på projekter i mere end 3 måneder.

I sekretariatets regnskab indgår en hensættelse til en forventet udgift til renovering af lokaler i Store Strandstræde og Store Kongensgade i forbindelse med flytningen af sekretariatet i 2010. Hensættelsen udgør i alt 2.388 TDKK.

10. Publikationsafdelingen

Publikationsafdelingen er en integreret del af kommunikationsafdelingen og er fra og med 2009 en fuldt indtægtsdækket virksomhed. Alle omkostninger viderefaktureres således til opdragsgiverne som hovedsageligt er Nordisk Ministerråd, Nordisk Råd og de nordiske institutioner. Hovedparten af publikationerne sælges igennem agenter i de nordiske lande.

(TTDK)	2009	Budget 2009	2008
INDTÆGTER			
Nordisk Ministerråds budget	0	0	412
Salg af publikationer	4.798	4.815	4.300
INDTÆGTER I ALT	4.798	4.815	4.712
UDGIFTER			
Personale relaterede omkostninger	1.794	2.112	1.992
Publiceringsudgifter	2.746	2.255	2.490
Øvrige udgifter	247	448	373
UDGIFTER I ALT	4.787	4.815	4.855
ÅRETS RESULTAT	11	0	-143
Årets budget	0	0	412
Merforbrug	0	0	143
ÅRETS UDGIFT	-11	0	555

11. Kommunikationsafdelingen

Kommunikationsafdelingen varetager både det daglige og langsigtede arbejde med kommunikations- og informationsvirksomhed i Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd. Kommunikationsafdelingen finansieres af Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd i forholdet 60/40 og årets resultat deles imellem disse med samme forholdstal.

(TTDK)	2009	Budget 2009	2008
INDTÆGTER			
Nordisk Ministerråds budget	8.916	8.760	11.700
Nordisk Råds budget	5.840	5.840	6.800
Andre indtægter	0	0	100
INDTÆGTER I ALT	14.756	14.600	18.600
UDGIFTER			
Personale relaterede omkostninger	7.358	7.390	7.823
Administration	2.968	3.200	2.628
Web	853	760	3.605
Andre udgifter	3.398	3.200	3.250
UDGIFTER I ALT	14.577	14.550	17.306
Disponeret til projekter	50	50	1.359
ÅRETS RESULTAT	129	0	-65
Årets resultat	129	0	-65
- heraf Nordisk Råd	-52	0	26
ÅRETS INDTÆGT	77	0	-39

Årets resultat deles imellem Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd med samme forholdstal som anvendes til indbetalingen af kommunikationsafdelingens ordinære drift: Nordisk Ministerråd: 60 % og Nordisk Råd: 40 %.

12. Overførte midler (sekretariat, publikation, kommunikation)

De ikke anvendte midler vedrørende sekretariatet og publikationen kan opgøres således:

(TTDK)	Sekretariat	Publikation	Kommunikation	TOTAL
Overførte midler 1.1.2009	9.387	-986	-39	8.362
Årets resultat	2.297	11	77	2.385
Overførte midler 31.12.2009	11.684	-975	38	10.747

13. Ikke disponerede midler

De pr. 31.12. ikke disponerede midler fremkommer således:

(TTDK)	2009	2008	Forskel
Budget	912.759	910.362	2.397
+ overført fra tidligere år	30.086	23.645	6.441
+ tilbageførte midler fra projekter	76.496	58.313	18.183
- anvendte midler	983.837	962.234	-21.603
I alt ikke disponerede midler	35.504	30.086	5.418

De ikke disponerede midler anvendes til kommende års aktiviteter på budgetpost niveau.

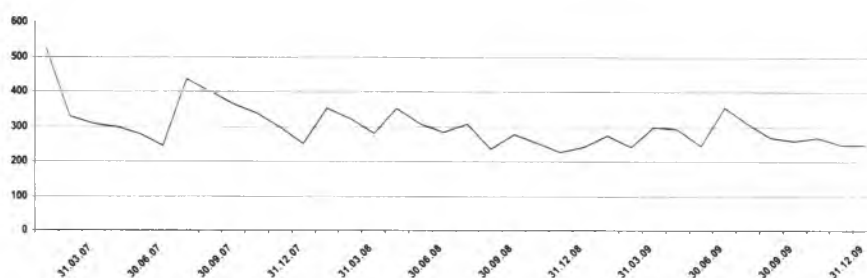
14. Årets resultat

Årets resultat kan opgøres således:

(TTDK)	2009	Budget	Forskel
Afgift af løn	9.434	8.000	1.434
Renteindtægter og renteudgifter	5.375	8.000	-2.625
Renteudgifter og øvrige udgifter	-4.016	0	-4.016
Øvrige indtægter	3.436	500	2.936
Midler beskåret efter 20 % reglen i 2007	5.468	5.468	0
I alt	19.697	21.968	-2.271
Midler beskåret efter 20 % reglen i 2009			4.788
ÅRETS RESULTAT			2.517

15. Likvide midler

Nordisk Ministerråd havde ved udgangen af 2009 i alt 249.298 TDKK indestående i Nordea A/S. Midlerne placeres i løbet af året på aftaleindskud. Likviditeten har siden 2007 udviklet sig således:

16. Forudbetalt løn

Ansatte i Nordisk Ministerråd på nordiske vilkår er forudlønnede. Den forudbetalte løn indeholder januar lønnen, der er udbetalt i december.

17. Øvrige fordringer

Øvrige fordringer består primært af tilgodehavende moms hos Udenrigsministeriet og periodiserede projektudbetalinger.

18. Mellemregning med EU/projektgæld eksterne kontrakter

Beløbene vedrører indgåede kontrakter med EU vedrørende drift af European Humanities University.

19. Egenkapital

MR-SAM besluttede den 22. maj 2008 at ændre Økonomireglementet, således at der i forbindelse med opgørelsen af egenkapitalen vises en fordeling på landene. Egenkapitalen udgør pr. 31. december 2009 i alt -108.001 TDKK og fordeles således imellem landene:

	Andel af resultat 2008	Underskud i 2009	Tilbagebetaling af rammeudvidelsen i 2008 ⁴	Reduktion i finansiering 2008	Afskrevet krav	31.12.2009
Danmark	2.153	-506	1.087	-15.890	-11.830	-24.986
Finland	1.697	-398	857	-12.530	-8.980	-19.354
Island	123	-27	62	-910	-550	-1.302
Norge	2.522	-622	1.274	-18.620	-11.850	-27.296
Sverige	2.987	-718	1.508	-22.050	-16.790	-35.063
I ALT	9.482	-2.271	4.788	-70.000	-50.000	-108.001
SALDO PR. 31.12.2008		-110.518		SALDO PR. 31.12.2009		-108.001

⁴ Beskåret i henhold til Økonomireglementets § 20

20. Skyldige omkostninger

Stigningen i anden gæld skyldes, at et af de nordiske lande har indbetalt bidraget til budgettet for 2010 (1. kvartal) i slutningen af december 2009. Beløbet er således periodiseret.

21. Projektgæld – nmr projekter

Gælden vedrørende Nordisk Ministerråds projekter kan opgøres således:

	2009	2008
Gæld 1.1.	247.957	232.128
+ Disponerede midler/indgåede forpligtelser	567.525	503.086
- Tilbageførte midler	76.496	58.313
- Udbetalte midler	474.232	428.944
I ALT	264.754	247.957

Bilag 1

Ikke Disponerede Midler pr. 31.12.2009

	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2009	DISP %	MIDLER TILBAGE
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lov	178.451.294	175.425.339	98%	3.025.955
MR-Kultur	166.023.690	163.925.734	99%	2.097.956
<i>Projektmidler</i>	25.942.696	24.136.023		1.806.673
2203 Dispositionsmidler Kultur	11.778.636	10.663.619	91%	1.115.018
2204 Nordisk Kulturforum	2.229.085	1.910.685	86%	318.400
2206 Nordisk Råds priser	2.580.000	2.525.452	98%	54.548
2210 Nordiskt idrottsamarbejde	235.350	64.854	28%	170.496
2212 Nordisk Børne- og Ungdomskomite	6.548.624	6.400.413	98%	148.212
2223 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	2.571.000	2.571.000	100%	0
<i>Støtteordninger</i>	99.895.270	99.603.987		291.283
2205 Nordisk kulturfond	33.155.000	33.155.000	100%	0
2221 Nordisk computerspilprogram	11.399.150	11.288.000	99%	111.150
2222 Nordisk Film- og TV-fond	24.791.884	24.762.000	100%	29.884
2251 Kunst- og kulturprogrammet	19.010.583	18.883.964	99%	126.619
2254 Mobilitets- og residensprogram	11.538.653	11.515.023	100%	23.630
<i>Institutioner</i>	36.635.000	36.635.000		0
2228 NORDICOM	2.888.000	2.888.000	100%	0
2259 Kulturkontakt Nord	5.234.000	5.234.000	100%	0
2272 Nordens hus på Färöarna	13.171.000	13.171.000	100%	0
2274 Nordens institut på Åland	2.839.000	2.839.000	100%	0
2277 Nordens institut på Grönland	6.147.000	6.147.000	100%	0
2548 Nordens institut i Finland (NIFI)	6.356.000	6.356.000	100%	0
<i>Organisationsbidrag</i>	3.503.000	3.503.000		0
2234 Samisk samarbejde	3.503.000	3.503.000	100%	0
Nedlagte budgetposter	47.724	47.724		0
2294 Tværsektorielt projektvirksomhed	45.000	45.000	100%	0
2296 Nordiske kulturprojekter i udlandet	2.724	2.724	100%	0
MR-Ligestilling	9.107.199	8.449.199	93%	658.000
<i>Projektmidler</i>	3.787.199	3.129.199		658.000
4410 Projektmedel – Järnställhdhet	3.787.199	3.129.199	83%	658.000
<i>Institutioner</i>	5.320.000	5.320.000		0
4480 Nordisk institutt for kundskab om kjønn	5.320.000	5.320.000	100%	0
MR-Lov	3.320.405	3.050.406	92%	270.000
<i>Projektmidler</i>	3.320.405	3.050.406		270.000
7110 Projektmedel – Lagstiftning	3.320.405	3.050.406	92%	270.000

	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2009	DISP %	MIDLER TILBAGE
MR-U, MR-A	254.903.857	253.054.831	99%	1.849.026
MR-U	238.722.306	237.220.920	99%	1.501.386
<i>Projektmidler</i>	19.759.071	18.523.292	94%	1.235.780
2505 Dispositionsmedel-Utbildning o	9.256.551	9.071.842	98%	184.708
2510 Nordiskt skolsamarbete (NSS)	2.680.157	2.398.064	89%	282.092
2520 Rådgivningsgruppen for Nordisk	1.944.892	1.717.292	88%	227.600
2530 Rådgivningsgruppen for högre utbildning	2.815.531	2.546.131	90%	269.400
2544 Nordens Språkråd	1.474.064	1.311.516	89%	162.548
2553 Politikudvikling, Videnssamfund	591.000	506.446	86%	84.554
3140 Nordisk komitè for Bioetik	996.877	972.000	98%	24.877
<i>Støtteordninger</i>	110.034.734	109.769.128		265.606
2512 Nordplus Junior	1.017.619	1.017.618	100%	0
2513 Nordplus rammeprogram	63.027.290	62.825.389	100%	201.901
2522 Nordplus Voksen	1.059.020	1.059.020	100%	0
2532 Nordplus højere uddannelse	72.685	72.685	100%	0
2543 Nordplus Sprog og Kultur	10.518.025	10.454.321	99%	63.704
2545 Norden-undervisning i utlandet	1.198.842	1.198.842	100%	0
3127 Politikudvikling voksnes læring	7.843.253	7.843.253	100%	0
3180 Nordisk Institut for Teoretisk	10.387.000	10.387.000	100%	0
3181 Nordiska Institutet for Sjörrätt	3.095.000	3.095.000	100%	0
3182 Nordisk Institutt for Asien-Studier	4.907.000	4.907.000	100%	0
3184 Nordisk vulkanologisk institut	5.014.000	5.014.000	100%	0
3185 Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.895.000	1.895.000	100%	0
<i>Institutioner</i>	107.922.000	107.922.000		0
3100 NordForsk	107.922.000	107.922.000	100%	0
<i>Organisationsbidrag</i>	1.155.000	1.155.000		0
2534 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet	1.155.000	1.155.000	100%	0
<i>Nedlagte budgetposter</i>	-148.500	-148.500		0
3110 Nordiska forskningspolitiske rådet	-148.500	-148.500	100%	0
MR-A	16.181.551	15.833.911		347.640
<i>Projektmidler</i>	10.299.155	10.124.911		174.244
4110 Projektmedel – Arbejdsliv	8.881.653	8.711.911	98%	169.742
4130 Informationsprojektet	1.417.502	1.413.000	100%	4.502
<i>Støtteordninger</i>	2.799.996	2.722.000		77.996
4120 Nordjobb	2.799.996	2.722.000	97%	77.996
<i>Institutioner</i>	3.082.400	2.987.000		95.400
4180 Institut för vidareutb. inom ar	3.082.400	2.987.000	97%	95.400
MR-NER, MR-S, MR-Finans	167.481.586	163.242.560	97%	4.239.025
MR-NER	123.353.695	119.949.310	97%	3.404.385
<i>Projektmidler</i>	27.701.409	24.297.024	88%	3.404.385
5150 Projektmidler – Næring, energi	27.701.409	24.297.024	88%	3.404.385
<i>Institutioner</i>	89.104.000	89.104.000		0
3220 Nordisk Energiforskning (NEF)	5.495.000	5.495.000	100%	0
5180 Nordisk InnovationsCenter (NICE)	73.136.000	73.136.000	100%	0
6180 Nordregio	10.473.000	10.473.000	100%	0

	MIDLER TIL RÄDIGHED	ANVENDT I 2009	DISP %	MIDLER TILBAGE
Organisationsbidrag	6.241.000	6.241.000		0
5151 NORA	6.241.000	6.241.000	100%	0
Nedlagte budgetposter	307.286	307.286		0
6110 Projektmidler næring	43.837	43.837	100%	0
5110 Projektmidler næring	263.449	263.449	100%	0
MR-S	41.436.709	40.809.251	98%	627.458
Projektmidler	11.938.987	11.317.214		621.773
4310 Projektmedel – Social- och hälso- vårdspolitik	9.093.987	8.472.214	93%	621.773
4320 Nordiska Handikappolitiska Rådet	1.062.000	1.062.000	100%	0
4340 Nomesko og Nososko	1.783.000	1.783.000	100%	0
Institutioner	29.497.722	29.492.037		5.685
4382 Nordisk Institut for Odontologiske materialer	10.034.685	10.029.000	100%	5.685
4380 Nordisk Velfærdscenter	19.454.000	19.454.000	100%	0
4386 Nordiska utbild.program för so	9.037	9.037	100%	0
MR-Finans	2.691.181	2.483.999	92%	207.182
Projektmidler	2.575.208	2.368.025		207.182
5210 Projektmedel- Ekonomi och Finans	2.575.208	2.368.025	92%	207.182
Nedlagte budgetposter	115.974	115.974		0
4510 Projektmedel – Narkotikasamarbete	3.688	3.688	100%	0
4610 Vålfärdsforskning	8.768	8.768	100%	0
4620 Vålfärdsforskning	103.517	103.518	100%	0
MR-Miljø og MR-FJSL	89.765.943	84.988.710	95%	4.777.233
MR-Miljø	47.225.628	43.682.216	92%	3.543.412
Projektmidler	33.430.374	29.910.139		3.520.235
3310 Projektmedel – Miljø	33.430.374	29.910.139	89%	3.520.235
Støtteordninger	11.153.000	11.132.000		21.000
3320 NEFCOS Miljøudviklingsfond	11.153.000	11.132.000	100%	21.000
Organisationsbidrag	2.445.177	2.443.000		2.177
6720 SVANEN – Nordisk miljömärkning	2.445.177	2.443.000	100%	2.177
Nedlagte budgetposter	197.077	197.077		0
3210 Projektmidler energi	197.077	197.077	100%	0
MR-FJSL	42.540.315	41.306.494	97%	1.233.821
Projektmidler	27.888.325	26.659.504		1.228.821
6310 Projektmidler Skovbrug	1.583.607	1.527.722	96%	55.885
6420 Ny nordisk Mad	3.727.426	3.527.289	95%	200.137
6510 Projektmidler – Jordbrug	2.640.762	2.640.415	100%	347
6520 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning	679.000	679.000	100%	0
6540 Nordisk genbank för husdjur	5.000	5.000	100%	0
6581 Samnordisk skogsforskning (SNS)	5.213.000	5.213.000	100%	0
6610 Projektmedel – Fiskeri	6.710.272	6.065.674	90%	644.598
6810 Projektmedel – Levnedsmidler	5.144.634	4.817.781	94%	326.853
6820 Forskning – levnedsmidler	1.654.623	1.654.623	100%	0
6830 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet	530.000	529.000	100%	1.000

	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2009	DISP %	MIDLER TILBAGE
Institutioner	14.606.000	14.601.000		5.000
6585 Nordisk Genressource Center	14.606.000	14.601.000	100%	5.000
Nedlagte budgetposter	45.990	45.990	100%	0
6530 Nordisk handlingsplan om Levnedsmidler	45.990	45.990	100%	0
Nabopolitik	133.120.500	123.689.248	93%	9.431.252
Projektmidler	35.531.069	33.405.441		2.125.629
870 Arktisk samarbeidsprogram	9.631.065	8.864.115	92%	766.950
790 Grænseregionalt samarbejde	188.816	188.816	100%	0
910 Politiske initiativer	2.117.200	2.117.200	100%	0
800 Gennemførelse af retningslinier	516.000	440.000	85%	76.000
960 NGO-virksomhed i Østersøregion	8.238.302	7.618.725	92%	619.577
990 Samarbejde med Nordens naboer	2.064.000	1.720.935	83%	343.065
980 Partnerskab og grænseregionalt	12.775.687	12.455.650	97%	320.037
Støtteordninger	55.964.511	50.058.715		5.905.796
820 Kunskapsopbygning og netværk	52.600.511	46.928.911	89%	5.671.600
950 EHU/Hviderusland	3.364.000	3.129.804	93%	234.196
Institutioner	41.135.451	39.735.625		1.399.827
810 Ministerrådets kontorer i Estland	11.345.257	10.767.252	95%	578.005
970 Ministerrådets kontorer i Nord	10.233.194	9.411.373	92%	821.821
5280 Nordiska Projektexportfonden	19.557.000	19.557.000	100%	0
Nedlagte budgetposter	489.468	489.467		1
920 Projektvirksomhed i Baltikum	28.800	28.800	100%	0
930 Handlingsplan for Nordvest Rusland	58.668	58.667	100%	0
940 Barentsregionen og frivillig-sektoren i NV-Rusland.	402.000	402.000	100%	0
Samarbejdsministrene	114.134.843	111.045.181	97%	3.089.663
Projektmidler	32.169.000	29.328.487		2.840.514
435 Generalsekretærens disponering	700.000	500.000	71%	200.000
445 Formandsskabspuljen	8.804.309	8.068.135	92%	736.174
460 Holdbart Norden	4.678.346	4.492.840	96%	185.506
1011 Informationsaktiviteter	9.861.000	9.568.444	97%	292.556
1021 Internationale aktiviteter	1.026.349	893.072	87%	133.277
1035 Grænsehindringer/Hallå Norden	7.098.996	5.805.996	82%	1.293.000
Støtteordninger	3.654.596	3.449.995		204.600
1050 Tjänstemannautbyte	3.654.596	3.449.995	94%	204.600
Institutioner	73.198.000	73.198.000		0
180 Ministerrådets sekretariat	73.198.000	73.198.000	100%	0
Organisationsbidrag	4.118.000	4.118.000		0
410 Föreningarna Nordens Förbund	3.125.000	3.125.000	100%	0
425 Bidrag till Västnorden	993.000	993.000	100%	0
Nedlagte budgetposter	995.248	950.699		44.549
195 Europa og den nordlige dimension	62.305	62.305	100%	0
461 Omstrukturering av institution	239.850	239.850	100%	0
450 Stöd till frivillig sektorn	300.000	300.000	100%	0
1020 Informationsverksamhet utanför Norden	90.000	90.000	100%	0
1030 Hallå Norden	303.093	303.102	100%	-9

		MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2009	DISP %	MIDLER TILBAGE
1040	Översättning och tolkning	0	-44.558		44.558
Strukturpulje					
	<i>Projektmidler</i>	13.350	13.350		0
1000	Strukturpulje	13.350	13.350	100%	0
Globaliseringsinitiativer					
	<i>Projektmidler</i>	81.469.439	72.377.800		9.091.640
2000	Globaliseringspulje	10.412.839	10.412.558	100%	282
2020	Globaliseringsforum	4.949.600	2.635.582	53%	2.314.018
2025	Nordisk Topforskning	15.996.000	12.911.075	81%	3.084.925
2030	Innovationsrepræsentationer	1.135.000	1.033.221	91%	101.779
2035	Innovationspris	1.032.000	-29.056	-3%	1.061.056
2040	Fælles Energi Expo	4.844.000	4.462.176	92%	381.824
2045	Expo 2010 Shanghai	2.064.000	1.651.200	80%	412.800
2050	Nordisk indspil til klimaforhandlinger	4.128.000	4.128.000	100%	0
2055	Bekæmpelse af grænsehindringer	2.064.000	1.990.953	96%	73.047
2060	NORIA	4.128.000	3.302.400	80%	825.600
2065	Plan for fremme af højere uddannelse	17.403.000	16.770.443	96%	632.557
2070	Projektplan for god oplæring	3.818.000	3.810.934	100%	7.066
2075	Konsekvenser af klimaforandringer	5.986.000	5.986.000	100%	0
2080	Profilering af Norden	3.509.000	3.312.314	94%	196.686
TOTAL		1.019.340.812	983.837.019	97%	35.503.794

Bilag 2

Ledelsens Regnskabserklæring

Til Rigsrevisionen

Ledelsens regnskaberklæring vedrørende årsregnskabet for 2009 for Nordisk Ministerråd

Denne regnskaberklæring er afgivet i forbindelse med revisionen af årsregnskabet for 2009 for Nordisk Ministerråd, der udviser et overskud på 2.517 tkr., en aktivmasse på 282.661 tkr. og en negativ egenkapital på 108.001 tkr.

Ved væsentlige forhold forstås i det efterfølgende en udeladelse eller fejlagtig præsentation, der enkeltvis eller sammenlagt kan ændre de beslutninger, som en regnskabsbruger træffer på baggrund af årsregnskabet.

I tilslutning til aflæggelse af årsregnskabet skal vi efter bedste overbevisning bekræfte følgende:

- At vi er bekendt med ledelsens pligt til efter lovgivningen at give Rigsrevisionen de oplysninger, der er af betydning for bedømmelsen af Nordisk Ministerråd, herunder forhold af betydning for aflæggelsen af årsregnskabet.
- At vi er bekendt med ledelsens ansvar for, at årsregnskabet herunder ledelsesberetningen er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglements krav til regnskabsaflæggelse, herunder at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat af Nordisk Ministerråds aktiviteter og indeholder alle de oplysninger, der er nødvendige til bedømmelse heraf.
- At såvel finansielle som ikke-finansielle oplysninger i ledelsesberetningen om realiserede og forventede forhold er korrekte og i overensstemmelse med den øvrige del af årsregnskabet og grundlaget herfor.
- At der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af årsregnskabet.
- At vi har ansvar for implementeringen og driften af regnskabs- og interne kontrolsystemer, der er tilrettelagt for blandt andet at forebygge og opdage besvigelser og fejl.

”Besvigelser” omfatter fejlinformation som følge af regnskabsmanipulation og fejlinformation som følge af misbrug af aktiver. Regnskabsmanipulation indebærer bevidst fejlinformation eller udeladelse af beløb eller oplysninger i årsregnskabet for at vildlede regnskabsbrugerne. Fejlinformation som følge af misbrug af aktiver omfatter tyveri af Nordisk Ministerråds aktiver ofte sammen med falske og vildledende registreringer eller dokumenter for at skjule, at aktiverne ikke er til stede.

Rigsrevisionen har modtaget alle oplysninger vedrørende besvigelser eller formodninger om besvigelser, som vi har kendskab til, og som kan have påvirket Nordisk Ministerråd.

Det er vor vurdering, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlige fejl-informationer som følge af besvigelser eller andre uregelmæssigheder.

- At vi ikke er bekendt med svagheder eller mangler i den interne kontrol og forretningsgange, som kan have væsentlig indflydelse på årsregnskabet, og at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation eller udeladelser.

- At vi har stillet alt regnskabsmateriale og underliggende dokumentation herunder aftaler, kontrakter mv. samt alle referater med tilhørende bilag af møder for samarbejdsministrene og Nordisk Samarbejdskomité frem til dato til rådighed for Rigsrevisionen.

- At der ikke har været overtrædelser af lovgivning eller anden regulering, der har betydning for årsregnskabet.

- At Nordisk Ministerråd har opfyldt alle indgåede kontrakter, som ved manglende opfyldelse kan have væsentlig indvirkning på årsregnskabet. Der har ikke været overtrædelse af noget myndighedspåbud eller krav, der kan have væsentlig indvirkning på årsregnskabet.

- At samtlige aktiver er indregnet i balancen, at disse er til stede, tilhører Nordisk Ministerråd og er forsvarligt værdiansat, herunder at foretagne nedskrivninger mv. er tilstrækkelige til at dække den risiko, der hviler på aktiverne. Der er ingen ukurante anlægsaktiver.

- At Nordisk Ministerråds aktiver ikke er pantsat, behæftet med ejendomsforbehold eller lignende, og at der ikke er rådighedsindskrænkninger og sikkerhedsstillelser udover det i årsregnskabet anførte.

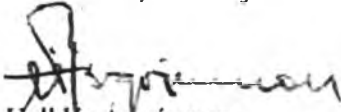
- At samtlige aktuelle forpligtelser og eventualforpligtelser, der påhviler Nordisk Ministerråd, er indarbejdet og oplyst i årsregnskabet, samt at disse er forsvarligt opgjort.

- At vi har indregnet alle garantistillelser, kontraktlige forpligtelser, afgivne hensigtserklæringer eller lignende tilsagn, som vi har kendskab til og som burde være indregnet i årsregnskabet, og vi har ikke kendskab til verserende eller truende erstatningskrav, retssager, eventualforpligtelser, såsom kautions-, garanti-, pensions- og leasingforpligtelser eller andre økonomiske forpligtelser herunder valutarisici samt miljømæssige forpligtelser, som væsentligt vil kunne påvirke Nordisk Ministerråds økonomiske stilling udover det i årsregnskabet oplyste.

- At Nordisk Ministerråd ikke har finansielle engagementer eller kreditrammer ud over, hvad der er oplyst i årsregnskabet.

- At vi har foretaget de nødvendige handlinger til sikring af, at Nordisk Ministerråd inden for en rimelig frist kan opfylde sine forpligtelser, såfremt Nordisk Ministerråd udsættes for tyveri af eller skade på it-udstyr, programmel eller egne data.
- At Nordisk Ministerråd har tegnet forsikringer i et sådant omfang eller er dækket af gennem fællesforsikringer for Nordisk Ministerråd m.fl., at Nordisk Ministerråd skønnes tilstrækkeligt forsikringsdækket i eventuelle skadesituationer.
- At alle transaktioner i det forløbne regnskabsår er foretaget på normale forretningsmæssige vilkår.
- At vi har givet fuldstændige oplysninger vedrørende identifikation af nærtstående parter samt transaktioner med disse. Mellemværender og transaktioner med nærtstående parter er korrekt registreret og tilstrækkeligt oplyst i årsregnskabet.
- At det er vor opfattelse, at effekten af de ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet, som opsummeret og omtalt i vedhæftede bilag, både enkeltvis og sammenlagt er uvæsentlige for årsregnskabet som helhed.
- At Nordisk Ministerråd ikke har planer, som vil medføre en væsentlig anden vurdering af aktiver og forpligtelser udover det i årsregnskabet oplyste.
- At der ikke er indtruffet begivenheder efter 31. december 2009, som i væsentlig grad påvirker Nordisk Ministerråds finansielle stilling og derfor kræves indarbejdet i årsregnskabet.

København, den 25. juni 2010

Halldór Ásgrímsson
Generalsekretær

Vagn Egede Olsen
Afdelingschef i NMR

Bilag 3
Rigsrevisionens Beretning om
Nordisk Ministerråds Virksomhed
i 2009

Beretning til Nordisk Råd og
Nordisk Ministerråd om revisionen af
Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009

Juni
2010

revision

revision

revision

revision

Indholdsfortegnelse

I.	Revision af årsregnskabet for 2009	1
A.	Indledning	1
B.	Konklusion på den udførte revision.....	1
II.	Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2009	2
A.	Regnskabsprincip mv.....	2
B.	Regnskabsaflæggelsen	2
C.	Samarbejdsaftaler mv.....	2
III.	Kommentarer til årsregnskabet.....	2
A.	Den samlede resultatopgørelse	2
a.	Nordisk Ministerråds sekretariat	3
b.	Nordisk Ministerråds publikationsafdeling	4
B.	Den samlede balance	4
IV.	Den udførte revision.....	6
A.	Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse	6
B.	Risikofyldte områder	6
C.	Revisionens udførelse	6
D.	Redegørelse om forvaltningsrevision.....	7
V.	Nordisk Ministerråds kontorer	8
VI.	Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv.....	9
A.	Generelt	9
B.	Nordisk Ministerråds institutioner.....	9
a.	Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv.	10
C.	Enkeltprojekter mv.	10
VII.	Andre oplysninger mv.	11
A.	Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller	11
B.	Overholdelse af lovgivningen.....	11
C.	Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.....	11
D.	Ledelsens regnskabsberetning	12
E.	Ikke-korrigerede forhold	12
F.	Afsluttende bemærkninger.....	12

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009

I. Revision af årsregnskabet for 2009

A. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2009 til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Ministerråds sekretariat og de øvrige nordiske rigsrevisioner, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i beretningen.

Rigsrevisionens beretning omfatter hele Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2009.

Revisionen af Nordisk Ministerråds institutioner, støtteordninger, projekter mv. varetages af de enkelte landes statslige revisionsmyndigheder på grundlag af de gældende bestemmelser i domicillandet.

Rigsrevisionen har fra de statslige revisionsmyndigheder i de øvrige nordiske lande modtaget rapporteringer om resultatet af årets revision af institutioner, enkeltprojekter mv. Et sammandrag af rapporteringerne er indarbejdet i beretningen, jf. kap. VI.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2010, udviser et overskud på 2.517 tkr. og en negativ egenkapital på 108.001 tkr. Samarbejdsministrene (MR-SAM) træffer i 2010 beslutning om disponering af årets resultat.

B. Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2009, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2009 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2009.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af kap. II og III, hvortil vi henviser.

4. Godkender Nordisk Ministerråd årsregnskabet i sin nuværende form, vil årsregnskabet være forsynet med en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for 2009 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til kap. IV.

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2009

A. Regnskabsprincip mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2009 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

6. De enkelte nordiske institutioner aflægger selvstændige årsregnskaber efter samme regnskabsprincip, som gælder for Nordisk Ministerråd.

B. Regnskabsaflæggelsen

7. Rigsrevisionen finder, at regnskabsaflæggelsen for 2009 har været tilfredsstillende, og at tiltag vedrørende regnskabsaflæggelsen, som har været drøftet med Rigsrevisionen, er blevet fulgt af Nordisk Ministerråds økonomiafdeling.

Årsregnskabet for 2009 er opstillet på en anden måde end tidligere år for bl.a. at give mere information om sammenhængen til årets budget. Vi har konstateret, at sammenligningstallene for 2008 tilsvarende er korrigeret.

C. Samarbejdsaftaler mv.

8. Nordisk Ministerråds sekretariat har i lighed med tidligere år haft samarbejdsaftaler med såvel Nordisk Råds sekretariat som Nordisk Kulturfonds sekretariat om bl.a. forvaltning af løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariatet mod betaling stiller til rådighed for de 2 sekretariater.

9. Rigsrevisionen har konstateret, at sekretariaterne løbende opdaterer og ajourfører samarbejdsaftalerne i forhold til de faktiske forhold. Endvidere har vi konstateret, at sekretariaterne holder månedlige regnskabsmøder om bl.a. afstemning af de økonomiske registreringer. Ligeledes forsyner Nordisk Ministerråds økonomiafdeling sekretariaterne med økonomiske rapporter til brug for ledelsernes løbende opfølgning på deres økonomiske status. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende.

III. Kommentarer til årsregnskabet

A. Den samlede resultatopgørelse

10. Nordisk Ministerråds ordinære resultat for 2009 viser et overskud på 2.517 tkr. mod et underskud på 60.518 tkr. i 2008. Underskuddet i 2008 skyldtes bl.a. MR-SAM's beslutning om at underbudgettere finansieringen af Nordisk Ministerråds aktiviteter for 2008 med 70.000 tkr. for at få anvendt en del af den opsamlede likviditet i Nordisk Ministerråd.

11. De samlede indtægter udgør 919.292 tkr. i 2009 mod 850.875 tkr. i 2008. Heraf udgør bidragene fra de nordiske lande 890.791 tkr. De nordiske landes bidrag samt fordelingen heraf blev fastsat samtidig med godkendelsen af budgettet for 2009 på samarbejdsmini-

strenes møde i forbindelse med Nordisk Råds session i 2008. Fordelingen af bidragene er foretaget i henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement, § 7. De samlede bidrag er 65.529 tkr. større i 2009 end i 2008, bl.a. som følge af underbudgetteringen i 2008, jf. pkt. 10.

12. Renteudgifter udgør 4.016 tkr. i 2009 mod 1.030 tkr. i 2008. Posten indeholder ud over renteudgifter også valutakursreguleringer og andre finansielle omkostninger. Rigsrevisionen har konstateret, at stigningen på 2.986 tkr. bl.a. skyldes et kurstab på valuta i forbindelse med betaling af budgetmidler til Nordens Hus på Island på 3.376 tkr. På grund af den finansielle krise i Island vedtog MR-SAM i forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2009 generalsekretærens forslag om, at eventuelle kurstab og -gevinster – som følge af, at udbetaling af budgetmidler til Nordens Hus i Reykjavik kan ske i anden valuta end islandsk – afholdes af Nordisk Ministerråd. Dette betyder, at kurstabet belaster Nordisk Ministerråds regnskab og ikke Nordens Hus i Island og deles mellem landene i forhold til fordelingsnøglen, der anvendes til fordeling af landenes budgetindbetalinger.

Herudover er der kurstab på 523 tkr. i forbindelse med ophævelsen af en valutakonto i svenske kroner.

13. De samlede omkostninger udgør 912.759 tkr. i 2009 mod 910.363 tkr. i 2008. Omkostningerne indeholder almindelige driftsomkostninger på 73.198 tkr. og bevillinger til institutioner, samarbejdsorganer og enkeltprojekter med i alt 839.561 tkr. I omkostningerne er modregnet tilbageførsel af ikke-anvendte disponerede midler med 76.496 tkr. Beløbet er udtryk for disponeringer, der ikke er anvendt helt eller delvist til de påtænkte projekter, og hvor den oprindelige disponering er tilbageført med henblik på en anden disponering, herunder overførsel til fællesprojekter.

Nordisk Ministerråds interne omkostninger afholdes bl.a. gennem drifts-/projektbevillinger til de selvstændige resultatenheder: sekretariatet og publikationsafdelingen, der er kommenteret nærmere nedenfor.

a. Nordisk Ministerråds sekretariat

14. Rigsrevisionen har tidligere anbefalet, at reglerne omkring udbetaling af godtgørelse ved medarbejders fratædelse, herunder reglerne om anvendelse af bundfradrag, bliver tydeliggjort og indarbejdet i personalehåndbogen, så der er overensstemmelse mellem den faktiske procedure ved udbetaling af godtgørelsen og beslutningsgrundlaget for anvendelse af bundfradraget. Vi har konstateret, at personalehåndbogen nu er blevet opdateret, så forholdet er beskrevet i håndbogen, hvilket vi finder tilfredsstillende.

Rigsrevisionen har endvidere konstateret, at der i årets løb er beregnet svensk social afgift. Afgiften bliver fra medio 2009 afregnet løbende. Dette finder Rigsrevisionen tilfredsstillende, idet der herefter ikke mere bør påløbe morarenter ved for sent indbetalt afgift.

Rigsrevisionen har ved gennemgangen af personaleomkostningerne konstateret, at der foretages gode afstemninger af lønomkostninger og honorarer, hvilket vi finder tilfredsstillende. Vi har gennemgået afstemningen mellem lønsystemet, der anvendes i Nordisk Ministerråd, og bogføringen og påset, at der er overensstemmelse mellem lønsystemet og bogføringen.

Rigsrevisionen har tidligere anbefalet, at skattefrie tillæg indberettes korrekt, så løn, inkl. udlændstillæg og børnetillæg, sociale afgifter, rejsegodtgørelse mv., der oplyses til de offentlige myndigheder, er i overensstemmelse med årsregnskabets udvisende. Vi har ved revisionen af årsregnskabet for 2009 konstateret, at de skattefrie tillæg fortsat ikke indberettes, hvilket ikke er tilfredsstillende. Nordisk Ministerråds sekretariat har oplyst, at det på afgiftschefernes møde ultimo 2009 blev besluttet, at alle tillæg mv. skal indberettes fra og med 2010. Vi vil følge forholdet.

15. Der er i 2009 hensat 2.388 tkr. til istandsættelse af de nuværende lokaler, der fraflyttes medio 2010. Nordisk Ministerråd flytter sammen med Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond til et nyt, fælles domicil i København. Rigsrevisionen er enig i den regnskabsmæssige behandling af de omkostninger, der forventes afholdt i forbindelse med fraflytningen.

b. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling

16. I forbindelse med vores revision af tilgodehavender fra salg af publikationer har vi gennemgået boniteten af de samlede tilgodehavender. Samtidig har vi gennemgået den af Nordisk Ministerråds økonomiafdeling foretagne reservation på tilgodehavenderne. Vi har konstateret, at der er tilfredsstillende styring af tilgodehavenderne, hvorfor der ikke er væsentlige overforfaldne poster. Det er vores vurdering, at den foretagne reservation er forsvarligt og tilstrækkeligt opgjort.

17. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at resultatopgørelsens poster er korrekt opgjort pr. 31. december 2009 og korrekt indarbejdet i årsregnskabet.

B. Den samlede balance

18. De likvide midler på 249.298 tkr. udgør hovedparten (88,2 %) af de samlede aktiver på 282.661 tkr. pr. 31. december 2009. De likvide midler er steget med 8.323 tkr. i forhold til 2008, hvilket bl.a. skyldes årets resultat samt almindelige fluktuationer i balanceposterne.

Størstedelen af de likvide midler placeres på kortløbende aftalekonti for at opnå bedst mulig forrentning, der gennemsnitligt har været på 1,9 % i 2009.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Ministerråds bankforbindelser pr. 31. december 2009 for at få bekræftelse på, at alle engagementer er korrekt medtaget i årsregnskabet.

19. Fordringer udgør i alt 33.195 tkr. i 2009 mod 52.253 tkr. i 2008. Den største enkeltpost er tilgodehavender i EU for kontrakter vedrørende European Humanities University i Vilnius på 15.287 tkr., hvor indbetalinger sker i henhold til kontrakterne. Den regnskabsmæssige modpost er optaget under passiverne som kontraktgæld, jf. pkt. 22. Tilgodehavendet er afstemt til underliggende kontrakter.

Herudover er der i fordringerne indregnet personalefordringer på 246 tkr., forudbetalt løn på 4.324 tkr. for januar 2010, øvrige fordringer på 10.130 tkr., mellemregning med EHU Trust Fund på 51 tkr. og forudbetalte omkostninger og periodeafgrænsningsposter på 3.157 tkr.

Rigsrevisionen har afstemt mellemregningen til regnskabet for EHU Trust Fund. Derudover har vi stikprøvet konstateret, at øvrige fordringer løbende indfries.

20. Periodeafgrænsningsposter og forudbetalte omkostninger vedrører omkostninger, der er registreret i 2009, men som vedrører regnskabsåret 2010. Vi har konstateret, at der fortsat foretages en tilfredsstillende periodisering af omkostninger i forbindelse med regnskabsaflægningen.

21. Leverandørgæld og skyldige projektmidler til udbetaling mv. udgør i alt 58.101 tkr. i 2009 mod 77.291 tkr. i 2008. En væsentlig årsag til faldet i regnskabsposten skyldes færre anmodninger end tidligere om udbetaling af projektmidler før 31. december, men hvor udbetaling først sker i det følgende år.

Vi har gennemgået leverandørgælden for eventuel kursregulering af gældsposter i fremmed valuta. Ved vores gennemgang har vi konstateret, at der er foretaget tilfredsstillende kursregulering af gældsposter i fremmed valuta i forbindelse med regnskabsaflægningen.

22. Gæld til eksterne projekter på 18.664 tkr. er kontraktmæssige forpligtelser vedrørende European Humanities University i Vilnius, hvor finansieringen primært sker fra EU. Gælden nedbringes successivt i takt med de kontraktmæssige terminer for udbetalinger i forhold til det realiserede forbrug. Gælden er afstemt til de underliggende kontrakter.

23. Skyldige projektmidler udgør 264.754 tkr. i 2009 mod 247.957 tkr. i 2008. Rigsrevisionen har påset, at bogføringen er i overensstemmelse med de samlede projektoversigter, samt stikprøvevist efterprøvet, om udbetalinger sker på korrekt grundlag i henhold til projektkontrakterne. Vores stikprøvevise gennemgang af gamle projektsaldi har vist, at der er tilfredsstillende opfølgning på gamle projekter, hvor de ubrugte projektmidler skal tilbageføres.

24. Ikke-disponerede midler udgør i alt 46.251 tkr. i 2009 mod 38.448 tkr. i 2008. For 2009 udgør sekretariatets og publikationens andel 10.747 tkr. De resterende 35.504 tkr. vedrører projekter og udgør den del af budgetmidlerne, der ikke er disponeret til specifikke formål ved årets udgang. Midlerne bliver reserveret til anvendelse til nye projekter inden for budgetrammen for det enkelte fagområde.

25. Dispositionspuljen udgør 2.892 tkr. i 2009 mod 8.360 tkr. i 2008. Dispositionspuljen opgøres i overensstemmelse med økonomireglementet for tilbageførsel af udisponerede midler. Hele beløbet vil være til disposition ved budgetlægningen for 2010.

Rigsrevisionen har konstateret, at der er gennemført en ændring af økonomireglementet, så der kan foretages tilbageførsel af udisponerede midler direkte inden for en total ramme på 35.000 tkr. med henblik på yderligere nedbringelse af Nordisk Ministerråds likviditet. For 2009 er der sket en tilbageførsel på 4.788 tkr., der indgår i årets resultat.

Rigsrevisionen skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på, at den kortfristede gæld nu overstiger omsætningsaktiverne i årsregnskabet for 2009 med 59.168 tkr. Rigsrevisionen har med Nordisk Ministerråds økonomiafdeling drøftet muligheden af at opdele projektgæld i en langfristet og en kortfristet del, så der er større regnskabsmæssig sammenhæng mellem den kortfristede gæld og de modsvarende omsætningsaktiver. Vi vil følge forholdet.

26. Nordisk Ministerråds egenkapital udgør +108.001 tkr. Egenkapitalen udgør det afskrevne krav på landene i 2005 på +50.000 tkr., underbudgetteringen i 2008 med +70.000 t.kr, hvortil årets ordinære resultat for 2008 på 9.482 tkr. og årets resultat for 2009 på 2.517 tkr. er tillagt. Rigsrevisionen har konstateret, at det ordinære resultat for 2008 ikke er tilbagebetalt til landene pr. 31. december 2009. Det skyldes MR-SAM's sene vedtagelse heraf i 2009. Vi har påset, at tilbagebetaling er sket i 2010.

Efter økonomireglementets bestemmelser omkring overførte midler og egenkapital kan der opbygges en positiv eller negativ egenkapital i Nordisk Ministerråds årsregnskab. Det er herefter MR-SAM, der i forbindelse med godkendelse af årsregnskabet samtidig træffer beslutning om disponering af årets resultat. En negativ egenkapital kan kræves udlignet, såfremt likviditeten betinger dette.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at den regnskabsmæssige behandling af kapitalforholdene i Nordisk Ministerråds årsregnskab, som er defineret i økonomireglementet, er i overensstemmelse med regnskabspraksis.

27. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at balancens poster er korrekt opgjort pr. 31. december 2009 og korrekt indarbejdet i årsregnskabet.

IV. Den udførte revision

A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

28. Det er revisionens formål at påse, at det af ledelsen aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter. Årsregnskabet med revisionspåtegning indgår som en del af den samlede beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009, der afgives i august 2010.

29. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne vurdere, om årsregnskabet indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler.

30. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er Nordisk Ministerråds ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registrerings-systemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

31. I forbindelse med revisionen er Nordisk Ministerråds regnskabsmæssige registrerings-systemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores revision finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen.

B. Risikofyldte områder

32. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder. De risikofyldte områder har været:

- løn- og personaleområdet
- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige projektkostninger og kreditorer
- Nordisk Ministerråds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller og kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

C. Revisionens udførelse

33. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen samt en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at de gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler Nordisk Ministerråd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og at dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

34. Revisionen af balanceposter er foretaget ved revision af enkeltposter og i videst muligt omfang ved afstemning til eksterne oplysninger.

Fordringer er afstemt til eksterne oplysninger og til dokumenterede opgørelser i Nordisk Ministerråd. Endvidere er fordringer stikprøvevist kontrolleret til efterfølgende indbetalinger i 2010. Herudover er der gennemgået bogføringsbilag før og efter statusdagen for vurdering af, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af balanceposterne, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

Skyldige projektkomkostninger er stikprøvevist revideret ved gennemgang af den enkelte projektsag fra kontrakt og sagsbehandling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. Herudover er der foretaget en samlet afstemning mellem årsregnskabet og de projektlister, der er udsendt til de nordiske landes rigsrevisioner, jf. pkt. 45.

Vare- og omkostningskreditorer er stikprøvevist revideret til eksterne oplysninger og til efterfølgende betalinger i 2010.

35. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på specifikke regnskabsmæssige områder, herunder tilbageførte budgetmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger samt likviditetsområdet, herunder betalingsforretninger.

Revisionen er foretaget ved stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen i videst muligt omfang sikrer regnskabet rigtighed, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2009 samt af resultatet af Nordisk Råds aktiviteter for perioden 1. januar - 31. december 2009.

D. Redegørelse om forvaltningsrevision

36. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Samtidig er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2009.

37. Rigsrevisionen har ved stikprøver gennemgået rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter for at påse, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråds midler. I den forbindelse har vi stikprøvevist gennemgået forhold om nye medarbejders ophold i Danmark, indtil fast bosted etableres. I henhold til personalehåndbogens bestemmelser kan nye medarbejdere bo på hotel i op til 3 måneder efter ansættelsen mod bortfald af udlandstillæg. Vi har konstateret, at der generelt kun anvendes ét hotel. Da prisniveauet forekommer højt, har vi anbefalet, at Nordisk Ministerråds sekretariat indhen-

ter flere tilbud på ophold for nye medarbejdere. Nordisk Ministerråd har oplyst Rigsrevisionen om, at Nordisk Ministerråd vil følge denne anbefaling fra 2010.

38. Ved vores revision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2009 af rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende. Rigsrevisionen har bl.a. påset, at indbetalinger fra medlemslandene er i overensstemmelse med det vedtagne budget for 2009, og vi har stikprøvevist påset, at disponeringer til projekter inden for de enkelte ministerråd sker på grundlag af ministerrådenes beslutninger, og at de samlede disponeringer fremgår af årsregnskabet.

V. Nordisk Ministerråds kontorer

39. Rigsrevisionen besøger Nordisk Ministerråds kontorer i Baltikum og Nordvestrusland i en turnusordning, så det enkelte kontor besøges hvert 2. år. I 2009 aflagde Rigsrevisionen besøg ved Nordisk Ministerråds kontor i Vilnius og i Riga. Vi konstaterede, at man i begge kontorer i vid udstrækning havde efterkommet vores anbefalinger fra det foregående besøg i 2007.

40. Vi kunne konstatere, at kontorerne har fået bistand fra Nordisk Ministerråds økonomiafdeling i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2008. Endvidere var en rådgiver fra Nordisk Ministerråds økonomiafdeling til stede ved vores besøg for at bistå kontorerne med at forberede regnskabsmaterialer og dokumentationer ved revisionens gennemførelse.

41. Ved kontoret i Vilnius konstaterede Rigsrevisionen, at der var indeholdt andele af løn og administrative omkostninger direkte i EHU-projektet, der administreres i kontoret. Efter Rigsrevisionens opfattelse dækkes disse omkostninger af det tilhørende 7 % overhead på projektet. Vi anbefalede, at fremtidige lignende forhold afklares med Nordisk Ministerråds sekretariat.

Endvidere konstaterede vi, at der var enkelte tilgodehavende projektmidler og udlæg af ældre dato. Vi anbefalede, at disse forhold blev afklaret med bistand fra Nordisk Ministerråds sekretariat.

Herudover konstaterede Rigsrevisionen, at kontorets bogholderifunktion igen blev varetaget internt i kontoret. Under hensyntagen til de problemer, der opstod ved den tidligere outsourcing af bogholderifunktionen, anbefalede vi, at en eventuel fornyet outsourcing kun sker efter nærmere aftale med Nordisk Ministerråds sekretariat.

Endelig anbefalede Rigsrevisionen, at kontoret undersøger muligheden af at indgå kortvarige aftaleindskud på fx 2-4 måneder for at oppebære renteindtægter af en forholdsvis stor likvid beholdning.

42. Ved kontoret i Riga konstaterede Rigsrevisionen bl.a., at et huslejedepositum, der er opkrævet i USD, ikke var blevet reguleret til den aktuelle dagskurs. Vi anbefalede, at kontoret overvejer, om depositummet skal kursreguleres for at give et mere rigtigt billede af depositummets værdi.

Rigsrevisionen konstaterede endvidere, at direktøren siden starten af 2008 havde fået udbetalt forhøjet udlandstillæg og børnetillæg, selv om børnene har boet i Sverige hos deres mor i hele perioden. Rigsrevisionen forelagde forholdet for Nordisk Ministerråds personaleafdeling, der efter drøftelse med direktøren bragte forholdet op i Nordisk Ministerråds Løn- og personaleudvalg. Rigsrevisionen har konstateret, at direktøren ikke længere oppebærer forhøjet udlandstillæg og børnetillæg, og at der foreligger en generalsekretærbeslutning om, at de udbetalte tillæg siden starten af 2008 ikke vil blive krævet tilbagebetalt grundet de usikre regler om udbetaling af forhøjede tillæg mv. Rigsrevisionen har derfor anbefa-

let, at reglerne om udbetaling af udlandstillæg og børnetillæg bliver præciseret i personalehåndbogen. Nordisk Ministerråd har oplyst Rigsrevisionen om, at Nordisk Ministerråd vil følge denne anbefaling i 2010.

Endelig konstaterede Rigsrevisionen, at direktøren foretager uanmeldte kasseeftersyn i henhold til kontorets interne instruks.

43. Rigsrevisionen vil følge op på de omtalte forhold ved næste revisionsbesøg ved kontorerne.

VI. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv.

A. Generelt

44. Ansvar for revisionen af regnskaber for institutioner, der er beliggende i Norden, er placeret hos den statslige revisionsmyndighed i institutionens domicilland. Efter aftale med vedkommende rigsrevision kan revisionen dog varetages af et anerkendt privat revisionsfirma.

Enkeltprojekter mv. revideres som hovedregel stikprøvevist af de enkelte landes rigsrevisioner som led i revisionen af regnskaberne for de pågældende institutioner eller forvaltningsorganer, hvortil et projekt er knyttet. For projekter, støtteordninger mv., der ikke er henlagt til statslige institutioner, varetages revisionen af private revisorer. Rigsrevisionen reviderer de projekter, der administreres af Nordisk Ministerråds sekretariat.

45. Vi videresendte den 15. februar 2010 en oversigt fra Nordisk Ministerråds sekretariat over projekter for 2009, fordelt på de enkelte lande, til de nordiske rigsrevisioner til brug for deres projektrevisioner. Vi har konstateret, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har tilstræbt at give så korrekte oplysninger om projekterne som muligt som grundlag for de nordiske rigsrevisioners arbejde.

B. Nordisk Ministerråds institutioner

46. Ved afslutning af revisionen af en institutions årsregnskab afgives en revisionspåtegning, der efter behov kan suppleres med en revisionsrapport.

47. Der er ingen fællesnordiske institutioner i Danmark, men der er fra 1. januar 2009 en datterinstitution til en svensk fællesnordisk moderinstitution. Efter aftale med moderinstitutionen og Riksrevisionen har vi foretaget revision af den danske datterinstitution, hvor vi har afgivet en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

48. Der er 5 fællesnordiske institutioner i Finland, hvoraf de 4 revideres af eksterne, autoriserede revisorer, mens én revideres af Statens Revisionsverk.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for 4 af institutionerne for regnskabsåret 2009. For én institution er der afgivet supplerende oplysninger omkring konsolidering og opstilling af årsregnskabet.

49. Nordens Hus på Island revideres af Ríkisendurskoðun.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for institutionen for regnskabsåret 2009.

50. Riksrevisjonen varetager revisionen af de 5 nordiske institutioner, der er beliggende i Norge. Der er afgivet revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger for 4 institutioner. For én institution er der taget forbehold for, at såvel årets resultat som egenkapitalen kan være opgjort for lavt.

Herudover har Riksrevisjonen revideret og afgivet revisionspåtegninger vedrørende Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler og Nordisk Film- & TV-Fond, der formelt ikke har status som institutioner i Nordisk Ministerråds budgetsystem. For Nordisk Film- & TV-Fond er der afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger. For Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler er der afgivet revisionspåtegning uden forbehold og en supplerende oplysning om, at årsregnskabet er aflagt efter bestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement før ændringerne i oktober 2007, hvilket betyder, at årsregnskabet ikke er opstillet efter bestemmelserne i institutionshåndbogen.

51. De 4 nordiske institutioner, der er beliggende i Sverige, revideres af Riksrevisionen. Riksrevisionen har for alle 4 institutioner afgivet revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger.

52. De 3 selvstyreområder Færøerne, Grønland og Åland har hver en nordisk institution.

For alle 3 institutioner varetages revisionen af private revisorer. Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for alle institutioner.

a. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv.

Kulturkontakt Nord (KKN), Finland

53. Statens Revisionsverk bemærker i de supplerende oplysninger i revisionspåtegningen, at der ikke er overensstemmelse mellem det endelige årsregnskab og de 3 delregnskaber, der genereres til det endelige årsregnskab. Desuden er der forskelle i de interne regnskabsposter, der skal elimineres ved konsolideringen. De enkelte differencer skyldes efter Statens Revisionsverks opfattelse forskellige regnskabsprincipper i delregnskaberne, hvilket skal tydeliggøres i de fremtidige årsregnskaber.

Nordiskt Genresurscenter (NordGen), Sverige

54. På grundlag af Riksrevisionens revision af årsregnskabet har NordGen i april 2010 udarbejdet et nyt årsregnskab, der udviser en negativ egenkapital på 894 tkr. Riksrevisionen har konstateret, at NordGen ikke fuldt ud anvender regnskabsprincipperne i Nordisk Ministerråds økonomireglement. Endvidere har Riksrevisionen konstateret, at der har været høje omkostninger til konsulenter i 2009, især til 2 konsulenter, der tidligere har været ansat ved NordGen i de maksimale 8 år efter Nordisk Ministerråds regler.

NordGen yder tilskud til projektet SADC, der hovedsageligt finansieres af det svenske bistandsorgan Sida. Riksrevisionen har konstateret flere fejl i regnskabsafleggelsen for projektet, bl.a. fejl mellem bogføring og bankoplysninger. Desuden er der udbetalt forskud til en projektleder i 2005 på 247 tkr., hvor der fortsat ikke er sket endelig afregning.

Riksrevisionen har anbefalet, at institutionen får afklaret disse forhold.

Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer (NIOM), Norge

55. Riksrevisjonen har taget forbehold i påtegningen, idet der er usikkerhed om periodisering af indtægter knyttet til institutionens produktdatabase. Usikkerheden knytter sig til indtægtsregistreringen af tilskud sammenholdt med pligten til eventuelt at skulle betale ubrugte tilskud tilbage til tilskudsyder. Riksrevisjonen har bedt institutionen om at få afklaret forholdet.

56. Nordisk Ministerråd har oplyst Rigsrevisionen om, at Nordisk Ministerråd vil indlede en tæt dialog med ovenstående institutioner for at få afklaret forholdene.

C. Enkeltprojekter mv.

57. I projektbevillingerne indgår midler til et stort antal mindre, enkeltstående projekter af midlertidig karakter. Herudover er der midler til et mindre antal institutionslignende bidragsmodtagere og til forskellige støtteordninger.

58. Bevillingerne til projekter, støtteordninger mv. administreres dels af Nordisk Ministerråds sekretariat, dels af en række statslige, kommunale eller private institutioner, hovedsageligt i de nordiske lande.

59. Rigsrevisionen har i forbindelse med revisionen for 2009 gennemgået et antal projekter i Nordisk Ministerråds sekretariat. Vi har konstateret, at projekterne behandles tilfredsstillende i Nordisk Ministerråds sekretariat, herunder at der bl.a. foreligger tilfredsstillende projektkontrakter, og at udbetalinger sker på grundlag af godkendte anvisninger. Rigsrevisionen finder projektstyringen, herunder endelige afrapporteringer og godkendte regnskaber for afsluttede projekter, tilfredsstillende, jf. pkt. 23.

Det er vores vurdering, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, at der ved projekterne er taget skyldige økonomiske hensyn, og at de indsendte projektregnskaber har været undergivet betryggende revision.

60. Rigsrevisionen har modtaget korte sammendrag om revisionen fra de andre nordiske landes rigsrevisioner, der har enkelte generelle bemærkninger vedrørende revisionen af projekter, som dog ikke giver anledning til yderligere foranstaltninger.

VII. Andre oplysninger mv.

A. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller

61. Rigsrevisionen har påset, at der føres protokol for afholdte møder i Nordisk Ministerråd (samarbejdsministrene og Nordisk Samarbejdskomité), og at beslutninger vedtaget på møderne er kommet rigtigt til udtryk i regnskabet. Vi har læst protokollerne for 2009.

B. Overholdelse af lovgivningen

62. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller NSK/MR-SAM for Nordisk Ministerråd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Ministerråd.

C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

63. Vi har med Nordisk Ministerråds ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, som indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

D. Ledelsens regnskabserklæring

64. Rigsrevisionen har indhentet en regnskabserklæring fra generalsekretæren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabet fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

E. Ikke-korrigerede forhold

65. Vi skal som led i revisionen oplyse MR-SAM, om der er forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet dem for værende uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at MR-SAM er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

F. Afsluttende bemærkninger

66. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 25. juni 2010

Henrik Otbo

Anne Aagaard

Forslag til Nordisk Ministerråds

Planer og budget 2011

Fremlagt af Generalsekretæren 1. juni 2010

Forord

Hermed præsenterer jeg mit budgetforslag for 2011.

Budgetforslaget er udarbejdet efter de retningslinjer som er givet af de nordiske samarbejdsministre. Siden sommeren 2007 har globaliseringsarbejdet været retningsgivende for Nordisk Ministerråds virksomhed. Globaliseringsinitiativet har ikke mindst bidraget til en større fokusering på de globale udfordringer i Nordisk Ministerråds arbejde, ikke kun for de globaliseringsmidler, der koordineres og disponeres af samarbejdsministrene, men også i de enkelte fagministerråd. Samtidig har det medført et tættere tværsektorielt samarbejde mellem de forskellige ministerråd.

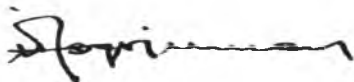
I budget 2011 er midlerne til globaliseringsinitiativerne yderligere styrket, således at de nu udgør 71 MDKK. På fire år er midlerne til globalisering således vokset fra ingenting til nu at udgøre nærmere 10 procent af budgettet. Dette vidner om at der faktisk er stor fleksibilitet i det nordiske budget.

De 71 MDKK fordeles i mit forslag på de eksisterende globaliseringsinitiativer. Det vurderes, at de økonomiske og administrative ressourcer udnyttes bedst ved at satse på en fortsættelse/videreudbygning af de vellykkede eksisterende initiativer, men trods stigningen i den økonomiske ramme, har det været nødvendigt at prioritere mellem initiativerne.

Statsministrene har valgt at prioritere ”grøn vækst”, som også var temaet for det netop overståede, og meget vellykkede Globaliseringsforum 2010, og det kommende finske formandskabskab har klima som overordnet tema for Nordisk Minsiterråds arbejde i 2011. På den baggrund er disse områder prioriterede sammen med initiativer med særlig stærk støtte i landene, initiativer med potentiale for ekstern medfinansiering og initiativer af tværsektoriel karakter.

Som følge af det stigende tværsektorielle samarbejde og med sigte på at skabe størst mulig synergi i betjeningen af ministerrådene, har jeg den 1. januar omstruktureret Ministerrådssekretariatet, hvor bl.a. antal fagafdelinger er reduceret fra fire til tre.

København den 1. juni 2010

Halldór Ásgrímsson
Generalsekretær

”Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok.”

Indholdsfortegnelse

Forord	5
Indholdsfortegnelse	6
Den totale udgiftsramme for Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2011	11
Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2011	12
Hovedlinjer i budget 2011	12
Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativer	17
Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau	18
Globalisering	19
5-2020-1 Globaliseringsforum	20
5-2025-2 Nordisk Topforskning	20
5-2030-2 Innovationsrepræsentationer i Asien	21
5-2035-1 Innovationspris for nordisk kvalitet	21
5-2040-1 Fælles Energiexpo	21
5-2042-1 Energi og Transport inkl. opfølgning på Fælles EnergiExpo	22
5-2045-1 Expo 2010 Shanghai	24
5-2050-1 Nordisk indspil til klimaforhandlingerne	24
5-2055-1 Bekæmpelse af Grænsehindringer i Norden	24
5-2060-2 NORIA	25
5-2062-1 e-Science	26
5-2065-1 Plan for fremme af højere uddannelse i Norden	27
5-2070-1 Projektplan for god oplæring af ungdomar og vuxna	28
5-2075-2 Konsekvenser af klimaforandringer på primær næringen	29
5-2080-2 Kultur og kreativitet	31
5-2085-2 Helse och velfærd	32
5-2090-2 Klimavenlig byggeri	34
5-3000-1 Puljen til nye globaliseringsinitiativer	34
Kulturpolitik	36
Generel indledning	36
Generelle Kultursatsninger	38
1-2203-1 Dispositionsmidler Kultur	38
1-2204-1 Nordisk Kulturforum	39
1-2205-2 Nordisk kulturfond	39
1-2206-2 Nordisk Råds priser	40
1-2207-1 Kulturministrenes globaliseringsindsatser	41
Børn og Unge	41
1-2212-2 Nordisk Børne- og Ungdomskomite (NORDBUK)	41
Film og Media	42
1-2221-2 Nordisk computerspilprogram	42
1-2222-2 Nordisk Film- og TV-fond	43
1-2223-2 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	43
1-2228-3 NORDICOM	44
Kunstmrådet	45
1-2251-2 Kultur- og kunstprogrammet	45
1-2253-2 Nordisk oversættelsesstøtte	46

1-2254-2 Nordiskt-baltiskt mobilitetsprogram för Kultur	47
1-2259-3 Kulturkontakt Nord	48
Nordiske Kulturhus	48
1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik	48
1-2272-3 Nordens hus på Färöarna	49
1-2274-3 Nordens institut på Åland	50
1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA)	50
1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN)	51
Andre kultursatsninger	52
1-2234-4 Samisk samarbeid	52
Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug	53
Generel indledning	53
3-6420-2 Ny nordisk mad	59
Fiskeri.....	60
3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri	60
Jordbrug.....	61
3-6510-1 Projektmidler Jordbrug	61
3-6520-2 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	61
3-6585-3 Nordisk Genresource Center (Nordgen)	62
Skovbrug	63
3-6310-1 Projektmidler Skovbrug	63
3-6581-2 Samnordisk skogsforskning (SNS)	63
Levnedsmidler	64
3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler	64
3-6820-1 Forskning - levnedsmidler	65
3-6830-1 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet	65
Jämställdhet	66
Generel indledning	66
1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet	70
1-4480-3 Nordisk institutt for kunnskap om kjønn (NIKK)	71
Uddannelse og forskning	73
Generel indledning	73
Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser.....	80
2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	80
Politikudvikling m.v.	80
2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS)	80
2-2520-1 Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbejde om Voksnes Læring (SVL)	81
2-2530-1 Rådgivningsgruppen for høgre utdanning (HÖGUT)	81
2-2544-1 Det nordiske sprogsamarbejde	82
2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	83
2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring	84
Mobilitets- og Netværksprogrammer	85
2-2513-2 Nordplus rammeprogram	85
2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	87
2-2543-2 Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet	87
2-2545-2 Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet	89
Nordforsk	89
2-3100-3 NordForsk	89

Indholdsfortegnelse

2-3140-2 Nordisk komité for Bioetik	92
Forskning i øvrigt.....	93
2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	93
2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjørett (NIFS)	94
2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	95
2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	96
2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI)	97
Social- og Helsepolitik	98
Generel indledning.....	98
Projektmedel.....	101
4-4310-1 Projektmiddel - Social- og hälsovårdspolitik	101
4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	101
4-4340-1 Nomesko og Nososko	102
Institutioner.....	103
4-4380-3 Nordens Välfärdcenter	103
4-4381-3 Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV)	104
4-4382-2 NIOM AS - Nordisk institutt for Odontologiske Materialer	105
Närings-, Energi- og Regionalpolitik	106
Generel indledning.....	106
4-5150-1 Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	108
Næring.....	108
4-5140-1 Projektmidler Næring	108
4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter (NICE)	109
Energi.....	111
4-5141-1 Projektmidler Energi	111
4-5142-2 Arbejdsgrupper - energi	111
4-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF)	112
Regional.....	113
4-5142-1 Projektmidler Regional	113
5-5145-2 Arbejdsgrupper under Regional	114
4-5151-4 NORA	115
4-5160-2 Grænsekomitéer	116
4-6180-3 Nordregio	116
Miljø	118
Generel indledning.....	118
3-3310-1 Dispositionsmidler - Miljø	120
3-3311-2 Miljøsektorens arbejdsgrupper	120
3-3320-2 NEFCOS Miljøudvklingsfond	121
3-6720-4 SVANEN – Nordisk miljømærkning	122
Arbejdslivspolitik	123
Generel indledning.....	123
2-4110-1 Projektmidler – Arbejdsliv	125
2-4111-2 Arbejdsliv faste udvalg	126
2-4120-2 Nordjobb	127
2-4130-1 Kommunikation om arbejdsliv	127
2-4180-3 Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	128
Ekonomi og Finanspolitik	129

Generel indledning	129
4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	131
Lagstiftning	133
Generel indledning	133
1-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning	134
Grannlandspolitik	135
Generel indledning	135
6-0820-2 Kunskapsopbygning och nätverk	136
6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	138
6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen	139
6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	139
6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland	140
6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	141
6-0910-1 Politiske initiativer	142
6-0870-1 Arktisk samarbejdsprogram	142
6-0950-2 EHU/Hviderusland	143
6-0800-1 Gennemførelse af retningslinierne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland	143
6-0990-1 Samarbejde med Nordens naboer i Vest	144
Samarbejdsministrene	145
Generel indledning	145
Sekretariatet	149
5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS)	149
Nordisk Ministerråds Fællesaktiviteter	150
5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund	150
5-0425-4 Bidrag til Västnorden	151
5-0435-1 Generalsekretærens disponeringsreserv	151
5-0445-1 Formandskabspuljen	151
5-0460-1 Holdbart Norden	152
5-1011-1 Informationsaktiviteter	153
5-1021-1 Internationale aktiviteter	154
5-1030-2 Hallo Norden	154
5-1035-1 Grænsehindringer	155
5-1050-2 Tjänstemannautbyte	156
5-0500-2 Pulje til Nordisk Ministerråds støtte til Island	157
Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2011	158
Budgetprocessen indtil nu	158
Budgetanvisningerne vedtaget af samarbejdsministrene og omdisponering af midler ved brug af en pro rata reduktion på 1 %	158
Budgettets indtægter og landenes indbetalinger	160
Status på arbejdet med projektadministration i Nordisk Ministerråd	163
Økonomiske og politiske frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget	165
Ligestilling	167
Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet	168
Udviklingen i udsponerede midler 2005-2009	168
Budgettets udvikling i perioden 2001 – 2011	170

Indholdsfortegnelse

Likviditetens udvikling.....	171
Budgettets fordeling på budgetpostkategorier.....	171
Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO.....	174
Bilag 2 – Status 31.12.2009 på budgetpostniveau.....	182
Bilag 3 – Forklaringer til budgetstruktur og budgetpostkategorier	188
Bilag 4 – Økonomiske delegeringsregler i Nordisk Ministerråd.....	189
Bilag 5 – Tidsplan for Budgetprocessen 2011.....	191
Bilag 6 – Förteckning över förkortningar.....	192

Den totale udgiftsramme for Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2011

Den totale udgiftsramme for Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2011

Den totale udgiftsramme for 2011 for Nordisk Ministerråd er i alt **896,355** MDKK i 2010 priser.
Fordeling af udgiftsrammen på budgetsektorer for 2011 ses af nedenstående tabel:

SAMMENSTILLING AF BUDGET 2011 OG 2010 (2010 priser, TDKK)

	BUDGET	Andel	BUDGET	Andel	Difference	
	2011		2010		+/-	%
MR-Kultur, MR-FJLS, MR-Ligestilling	206.500	23,0%	206.922	23,0%	-422	-0,2%
Kultur	163.496	18,2%	163.484	18,2%	12	0,0%
Fiskeri, Jord- og skovbrug og levnedsmidler	34.982	3,9%	35.335	3,9%	-353	-1,0%
Ligestilling	8.022	0,9%	8.103	0,9%	-81	-1,0%
MR-Uddannelse og forskning, MR-S	249.156	27,8%	251.673	28,0%	-2.517	-1,0%
Uddannelse og forskning	213.529	23,8%	215.686	24,0%	-2.157	-1,0%
Socialpolitik	35.627	4,0%	35.987	4,0%	-360	-1,0%
MR-NER, MR-Miljø, MR-A, MR-Finans	163.893	18,3%	165.549	18,4%	-1.656	-1,0%
Näring, energi og regional	106.233	11,9%	107.306	11,9%	-1.073	-1,0%
Miljø	42.938	4,8%	43.372	4,8%	-434	-1,0%
Arbejdsliv	12.967	1,4%	13.098	1,5%	-131	-1,0%
Finanspolitik	1.755	0,2%	1.773	0,2%	-18	-1,0%
MR-Lag	1.341	0,1%	1.355	0,2%	-14	-1,0%
Lag	1.341	0,1%	1.355	0,2%	-14	-1,0%
Samarbejdsministrene	275.465	30,7%	273.748	30,4%	1.717	0,6%
Nabopolitik	91.395	10,2%	95.624	10,7%	-4.229	-4,4%
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	75.830	8,5%	73.632	8,2%	2.198	3,0%
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	37.240	4,2%	37.369	4,2%	-129	-0,3%
Globaliseringsinitiativerne	71.000	7,9%	67.123	7,5%	3.877	5,8%
TOTALT	896.355	100,0%	899.247	100,0%	-2.892	-0,3%

Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2011

Hovedlinjer i budget 2011

Nordisk Ministerråd er forum for det formelle samarbejde mellem de nordiske regeringer. Ministerrådets arbejde er overordnet reguleret af Helsingforsaftalen, der senest er blevet ændret i 1995.

Det er de nordiske samarbejdsministre (MR-SAM), der har det overordnede ansvar for koordinering af Ministerrådets arbejde. Herudover udføres samarbejdet i 10 fagministerråd.

Formandskabet i Nordisk Ministerråd skifter hvert år og roterer mellem landene. Finland afløser i 2011 Danmark som formandskab for Nordisk Ministerråd.

Det er generalsekretærens ansvar at fremlægge et budgetforslag for samarbejdsministrene. Budgetforslaget udarbejdes på grundlag af de Budgetanvisninger, som vedtages af samarbejdsministrene i februar og i tæt samarbejde med fagministerrådene. Samarbejdsministrenes forslag til budget vedtages i september på grundlag af generalsekretærens forslag og en national høring i de nordiske lande. Det endelige budget for 2011 vedtages i oktober af samarbejdsministrene efter drøftelser med Nordisk Råd.

De nordiske statsministre igangsatte i sommeren 2007 på deres møde i Punkaharju, Finland, en ny fokuseret indretning af det nordiske samarbejde. Denne indretning er senere flere gange blevet bekræftet af de nordiske statsministre og af samarbejdsministrene. På baggrund heraf er der igangsat i alt 21 globaliseringsinitiativer, som alle understøtter Ministerrådenes overordnede politiske prioriteringer. Hovedparten af initiativerne gennemføres over flere år, og en del løber også i 2011. En del af initiativerne er dog afsluttede og andre er blevet lagt sammen. I budgetforslaget for 2011 er der afsat 71 MDKK til globaliseringsinitiativer.

I den følgende gives en overordnet beskrivelse af prioriteringerne på Nordisk Ministerråds arbejdsområder i 2011.

Ministerrådenes politiske prioriteringer

Ministerrådet for kultur (MR-K) arbejder med en bred vifte af temaer og indsatser lige fra folkelige fællesskaber til den individuelle kunstners virke. Den nordiske samarbejdsstruktur inden for kulturområdet har undergået markante forandringer i de seneste år med det mål at gøre samarbejdet mere transparent og fleksibelt. Opfølgningen på forandringerne sker kontinuerligt, og en evaluering af kultursamarbejdet, som er igangsat i 2010 og afsluttes 2011, vil gøre det tydeligt, hvad der skal ændres og udvikles i fremtiden.

De vigtigste styringsdokumenter er ”Det fællesnordiske kultursamarbejde - Mål og vision samt Handlingsplan”. Det fællesnordiske kultursamarbejde 2010-2012 indeholder 6 prioriterede temaer:

1. Det kreative Norden - svar på globaliserings udfordringer
2. Nordisk Sprogforståelse
3. Kultur for børn og unge
4. Kulturel mangfoldighed
5. Den nordiske kulturarv
6. Ministerrådets formandskabsprogram på kulturområdet

MR-K arbejder med kreative industrier på flere fronter: Dels via styregruppen KreaNord og som drivende i udviklingen af Den Nordlige Dimensions Kulturpartnerskab. MR-Ks programmer samt Nordisk Kulturfond, Nordisk Film & TV-Fond og de nordiske huse og institutter spiller alle en central

rolle i den videre udvikling af kultur- og mediasamarbejdet. Nordisk Råds kulturpriser bidrager til at synliggøre kultursamarbejdet for et bredt publikum både i Norden og i verden for øvrigt.

Minsterrådet for uddannelse og forskning (MR-U) har ansvar for Nordisk Ministerråds samarbejde inden for områderne uddannelsespolitik, forskningspolitik og sprogpolitik, ligesom Ministerrådet koordinerer samarbejdet inden for områderne IT-politik og mobilitetspolitik. MR-U er stærkt involveret i Nordisk Ministerråds globaliseringsstrategi. MR-U har inden for forskningsområdet hovedansvar for globaliseringsprojektet "Nordisk topforskning", som drives i et tæt samarbejde med MR-NER. Ambitionen er i 2011 at støtte gennemførelsen af Topforskningsinitiativet inden for energi, klima og miljø (TFI), og desuden eventuelt udvikle et nyt topforskningsprogram inden for områderne velfærd og helse, afhængig af blandt andet vurderingen af TFI's første fase og konklusionerne om "governance" i forskningssamarbejdet. Globaliseringsprojekterne "Udvikling af det nordiske forsknings- og innovationsområde, NORIA", "Fremme af højere uddannelse i Norden" og "En god uddannelse for unge og voksne" vil i 2011 blive videreført og videreudviklet, mens globaliseringsprojektet eScience vil have fokus på skabelse af en Nordisk eScienceplatform. MR-U er endvidere engageret i globaliseringsprojektet helse og velfærd ved at være hovedansvarlig for delprojektet Ernæring, læring og helse.

Nordplus programmerne er sammen med TFI Nordisk Ministerråds største programsatsninger. I 2011 vil opfølgning af evalueringen og forberedelse af en eventuel videreførelse af Nordplus programmerne fra 2012, sammen med resultatspredning, præge arbejdet.

NordForsk er en vigtig aktør i Nordisk Ministerråds globaliseringsstrategi, implementeringen af det nordiske forsknings- og innovationsområde (NORIA) samt i at etablere samnordiske forskningsmiljøer og forskeruddannelse af højeste internationale kvalitet.

I 2011 vil der blive sat yderligere fokus på børn og unges forståelse af dansk, norsk og svensk gennem en sprogkampagne. Sprogkampagnen lanceres i 2010 og afsluttes under det finske formandskab i efteråret 2011.

Minsterrådet for Arbejdsliv (MR-A) har ansvar for Nordisk Ministerråds samarbejde inden for områderne beskæftigelse og arbejdsmarked samt arbejdsmiljø og arbejdsret. I MR-As samarbejdsprogram 2009-2012 fremhæves globaliseringen og den demografiske udvikling som de udfordringer, samarbejdet i særlig grad vil blive rettet mod. Endvidere er klimaforandringerne og deres betydning for arbejdsmarkedet fremhævet som en udfordring, samarbejdet vil være opmærksom på.

Det overordnede formål med det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet er at bidrage til at styrke et velfungerende nordisk arbejdsmarked i et konkurrencedygtigt Norden. Målene omfatter tilvejebringelse af en tilstrækkelig, kompetent og omstillingsparat arbejdsstyrke, at videreudvikle de høje nordiske arbejdsmiljøstandarder, at styrke balancen mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet samt at fremme ligestilling og ligebehandling på arbejdsmarkedet. Med disse mål for øje vil samarbejdet på arbejdslivsområdet i 2011 fokusere på gennemførelsen af to globaliseringsprojekter med titlerne: 'Rekruttering af udenlandsk arbejdskraft: Indvandrerens arbejdsmiljø og tilknytning til arbejdsmarkedet i Norden' og 'Styrke mulighederne for at de nordiske lande får udbytte af nye økonomiske vækstområder'.

MR-A vil endvidere forsat anvende over halvdelen af sine budgetmidler på institutionen NIVA i Helsingfors, udvekslingsprogrammet Nordjobb samt til kommunikation om nordisk arbejdsliv gennem hjemmesiden www.arbejdslivinorden.org og elektroniske nyhedsbreve.

Minsterrådet for miljø (MR-M) skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden, påvirke det regionale og internationale samarbejde samt bidrage til at implementere den nordiske strategi for bæredygtig udvikling og den arktiske miljøstrategi for miljøgifte og klima.

Miljøsektoren har valgt at koncentrere sit arbejde på følgende fire områder: Klima og luft, hav og kystzoner, biologisk mangfoldighed og økosystemtjenester samt holdbar forbrug og produktion. Der er ligeledes lagt vægt på tværfagligt samarbejde med henblik på at fremme integration af miljøhensyn i andre sektorer.

Miljøsamarbejdet vil tillige være påvirket af de prioriteter, som er angivet i det finske formandskabsprogram for ministerrådet i 2011 samt de nordiske statsministres globaliseringsinitiativ. Særligt vil der indenfor miljøsamarbejdet blive fulgt op på FN:s forhandlinger om klima og biodiversitet. Andre prioriteter vil blive opfølgning af beslutningen i FN om at igangsætte forhandlinger om en bindende global kviksølvsaftale samt det første forhandlingsmøde i Stockholm, arbejde med økosystembaseret forvaltning af hav- og kystområder samt eutrofiering og farlige stoffer i havmiljøet blandt andet gennem opfølgning på HELCOM:s miljøministermøde 2010. Den nordiske miljømærkning og Svanen vil være i fokus i 2011. De nordiske landes internationale miljøsamarbejde vil blive støttet gennem den nordiske miljøfinansieringsinstitution NEFCO samt i samarbejdet med Arktisk Råd, Barentsrådet og HELCOM.

Ministerrådet for fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug (MR-FJLS) har som vision at sikre et konkurrencekraftigt Norden, som med en bæredygtig udnyttelse af biologiske naturressourcer tilgodeser menneskenes behov for en god livskvalitet og sikre levnedsmidler og bidrager til en positiv global udvikling. Visionen bakkes op af et rammeprogram gældende fra 2009-2012, som opererer med seks fokusområder. Rammeprogrammet for MR-FJLS 2009-12 skal derfor

- bidrage til udviklingen af en konkurrencekraftig produktion
- bidrage til at forbedre de nordiske landes forudsætninger for at møde klimaforandringerne og udfordringerne forbundet med disse
- sikre de kommende generationer den genetiske mangfoldighed
- støtte en bæredygtig udvikling af kyst- og landsbyer i Norden og kulturen i disse
- videreudvikle den nordiske velfærdsmodel med vægt på en god folkesundhed og dyrevelfærd samt en god dyrebeskyttelse og
- bidrage til fælles vurderingers gennemslagskraft i internationale processer og fora

Rammeprogrammet suppleres af det finske formandskabsprogram for 2011.

Ministerrådet for Næring-, Energi- og Regionalpolitik (MR-NER) skal i 2011 møde udfordringer som følge af klimaforandringer, globaliseringen og den økonomiske krise. Området har fået ansvar for en anseelig del af statsministrenes globaliseringsinitiativer, som man vil fortsætte at arbejde med i 2011.

På energiområdet er det en udfordring for landene at optimere energieffektivisering og omstille sig til energiproduktion, som har mindst mulig CO₂ udslip og samtidig sikre forsyningssikkerhed og muligheder for fortsat vækst.

På det erhvervspolitiske område bliver et nyt innovations- og erhvervspolitisk handlingsprogram for perioden 2011-2013 sat i gang. Fokus er på innovation, sundhed og grøn vækst.

På det regionalpolitiske område sætter den økonomiske krise øget pres på den regionale sammenhængskraft. Klimaudfordringerne stiller krav til en tilpasning, hvad angår planlægning af byer og transportinfrastruktur. Særskilt i tyndt befolkede områder findes der en mængde udfordringer, som vil blive prioriteret i løbet af 2011.

Ministerrådet for social- og sundhedspolitik (MR-S) vil fortsat prioritere globaliseringens muligheder og udfordringer indenfor social- og sundhedsområdet. Samarbejdet vil være koncentreret om at styrke Nordens position globalt gennem de fire hovedområder: (1) fjernelse af hindringer for flytning mellem de nordiske lande, (2) udvikling af det nordiske velfærdssamfund i et europæisk/globalt perspektiv, (3) udvikling af Nordens samarbejde med Nordens nærområder samt (4) udvekslingen af national information og erfaring.

I sammenhæng med sektorens fokus på globaliseringen har Social- og sundhedsministrene fortsat prioriteringen af "nordisk velfærdsinnovation" som kerneområde for det nordiske samarbejde. En central udfordring er den nordiske velfærdsmodels bæredygtighed i den globale konkurrenceøkonomi.

MR-S vil være stærkt engageret i Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ om sundhed og velfærd, hvor Ministerrådet har hovedansvar for to af initiativets syv delprojekter og yderligere bidrager til de resterende fem delprojekter. MR-S' to hovedprojekter er koncentreret om (1) hindring af udstødelse fra arbejdsmarkedet og at sikre inklusion af svage grupper samt (2) sundhedsfremme og forebyggelse med henblik på at udvikle innovative metoder som skal forebygge livsstilssygdomme.

Ministerrådet for Økonomi- og Finanspolitik (MR-FINANS) bidrar via samarbejdet på det økonomiska och finansiella området till att skapa förutsättningar för att de grundläggande ekonomisk-politiska målen om en stabil och sund ekonomisk utveckling med hög sysselsättning samt god och uthållig tillväxt skall kunna uppnås.

EU-frågor är av fortsatt hög prioritet inom det nordiska ekonomiska och finansiella samarbetet. Sektorn har en ordning för systematiskt samråd och samarbete om EU-frågor på det ekonomiska och finansiella området. Flera EU-relaterade frågor som kommer att behandlas inom ramen för Ekofin-rådets verksamhet kan förutses att bli aktuella. Andra områden som väntas utgöra viktiga delar av arbetet inom sektorn under 2011 är uppföljningen av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna, systematiskt samråd och samarbete om skattefrågor samt fortsatt samarbete för att verka för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i den nordiska strategin om hållbar utveckling. Den nya tidskriften Nordic Economic Policy Review som utgavs första gången juni 2010 väntas fortsatt att vara en prioritet för EK-Finans 2011, där tidskriften fortsatt kommer att kunna fungera som inspiration för utformningen av den ekonomiska politiken. Arbetet med att förhindra skatteflykt genom gemensamma nordiska förhandlingar med finansiella offshorecentra som inleddes 2006 har varit mycket framgångsrikt. Under hösten 2010 kommer mervärdet att fortsätta projektet även efter 2010 att utvärderas. Med bakgrund av denna värdering fattas beslut ifall projektet fortsätter till juni 2012.

Ministerrådet for likestilling/jämställdhet (MR-JÄM) har i 2010 arbeidet med å utvikle et nytt 4-årig samarbeidsprogram for perioden 2011-2014. Målet har vært å involvere og dermed forankre arbeidet med programmet langt bredere hos nordiske aktører enn hva praksis har vært tidligere, samt å samle alle relevante nordiske likestillingspolitiske policydokumenter i et flerårig strategidokument. Med utgangspunkt i forslag fra de fem nordiske land og de tre selvstyrte områdene samt involvering av det sivile samfunn og frivillig sektor, er det satt fokus på et overordnet tema og underliggende aktiviteter for den aktuelle 4-årsperioden. De politisk ansvarlige myndigheter i de tre Baltiske landene og i Nordvest Russland har med bistand fra Nordisk Ministerråds egne kontorer i regionen deltatt i dialogen om programmet. I tillegg er det kommet innspill fra NIKK, NiCe og EUs likestillingsinstitutt i Vilnius. Det er fortsatt et mål at det nordiske likestillingspolitiske samarbeidet slik det vil bli presentert i det nye 4-årige samarbeidsprogrammet for perioden 2011-2014 skal være best i verden og være en modell for andre land.

Ministerrådet for lovsamarbeide (MR-LOV). Lovsamarbeidet er et verktøy for de nordiske land i arbeidet med å fremme grunnleggende felles prinsipper i nordisk lovgivning, i overensstemmelse med et nordisk verdifelleskap. Samarbeidet bygger på en mer enn 100 år gammel tradisjon og dreier seg om

Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2011

forberedelser og erfaringsutveksling forut for lovgivningsarbeide, initiativ angående forebyggelse og bekjempelse av kriminalitet, samarbeid med myndigheter på justisområdet i de baltiske land samt felles nordisk samarbeid vedrørende EU/EØS-rett. For å sikre en fortsatt enhetlig rettslig utvikling i linje med Helsingforsavtalens målsettinger samt sektorens samarbeidsprogram, gjennomgås aktuelle nordiske lovgivningsinitiativ. Ved behov gjennomføres også spesifikke lovgivningsprosjekter.

Samarbejdsministrene (MR-SAM) vil fortsatt prioritere bla. et udbygget nabosamarbejde, arbejdet med at forebygge og nedbryde grænsehindringer samt globaliseringsindsatsen.

Et udbygget nabosamarbejdet har til formål at styrke den samlede region med særligt fokus på Østersøregionen. Også samarbejde med naboerne i Vest, særligt Canada, er blevet aktualiseret.

Ministerrådets samarbejde i Østersøregionen fokuserer på udvikling af den samlede region som 'Europas top'. Udover det mangeårige samarbejde med Estland, Letland og Litauen og Nordvestrusland, er udvikling af samarbejde med Polen og Tyskland blevet aktualiseret med EU's Østersøstrategi, hvor ministerrådet vil bidrage til gennemførelsen af handlingsplanen for strategien. Det europæiske perspektiv er en integreret del af ministerrådets arbejde, som også bidrager aktivt til gennemførelse af den Nordlige Dimension og udviklingen af partnerskaberne. Ministerrådet samarbejder tæt med de øvrige regionale råd i regionen samt med EU og arbejder på at udbygge og styrke samarbejdet.

Fokusområderne i samarbejdet med de baltiske lande er uddannelse, forskning, innovation, miljø og klima. I samarbejdet med Nordvestrusland fokuseres på kundskabsopbygning og udvikling af netværk samt på styrkelse af civilsamfund og demokrati. Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen samt i Nordvestrusland har en central rolle for udvikling af samarbejdet i Østersøregionen og Barentsregionen.

Ministerrådets Hvideruslandsaktiviteter prioriterer støtte til eksiluniversitetet European Humanities University i Vilnius samt demokratiudvikling og styrkelse af civilsamfundet.

Med naboerne i Vest, og særligt med Canada, ønsker Ministerrådet at øge samarbejdet på områderne forskning, innovation og klima.

Arbetet med att undanröja gränshinder för såväl privatpersoner som företag fortsätter. Under året kommer arbetet med att förankra en bättre nordisk koordinering vid nationell lagstiftning och implementering av EU-direktiv m.m. att förstärkas bl.a. genom politisk uppföljning på den lagstiftningskonferens som genomfördes under 2010. Vidare kommer det att göras särskilda insatser för att uppnå mer likartade regler inom ett urval yrkesgrupper och branscher, såväl vad gäller utbildningar som auktorisationer och standarder/krav.

Det kommer också att följas upp på de kartläggningar vad gäller gränshinder på arbetsmarknads- och socialförsäkringsområdena som såväl ÄK-A och ÄK-S som Gränshinderforum genomfört under 2010.

Avslutningsvis så kommer det under året att göras ansträngningar för att utveckla optimala samarbetsformer mellan samtliga relevanta gränshinderaktörer och att försöka säkerställa att flertalet aktörer agerar koordinerat för att lösa samma eller kompletterande frågor. Strävan kommer att vara att, liksom under 2010, behandla något eller några konkreta gränshinder i samtliga berörda MR/ÄK. Gränshinderforum har också från och med 2011 fått ett mer väl avgränsat mandat vilket förväntas kunna underlätta prioriteringsarbetet och därmed leda till ett än mer effektivt gränshinderarbete.

Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativer

Det av de nordiska statsministrarna initierade globaliseringsinitiativet har sedan sommaren 2007 varit riktgivande för Nordiska ministerrådets (NMR) arbete. Globaliseringsinitiativet har inte minst bidragit till en större fokusering av arbetet i NMR och till ett tätare samarbete mellan de olika ministerråden. Globaliseringsinitiativet har också resulterat i utarbetandet av en nordisk profil med utgångspunkt i statsministrarnas övergripande vision om ”möjligheternas Norden – svar på globaliseringens utmaningar”. Globaliseringsinitiativet har även väckt intresse i EU, inte minst i de baltiska länderna, och hos andra internationella aktörer. Globaliseringsinitiativet har fått stort genomslag och bidragit till att generera betydande medfinansiering utanför den nordiska budgeten.

Globaliseringsinitiativet fungerar som ett instrument för att genomföra prioriteringar i NMR:s verksamhet, vilket är nödvändigt ifall Norden i högre grad gemensamt vill möta globaliseringens utmaningar. Under de nuvarande världsekonomiska förutsättningarna är behovet av politisk sammanhållning i Norden större än någonsin. Den globala konkurrensen från växande ekonomier är påfallande stor. De nordiska regeringarna kan genom stärkta gemensamma insatser bland annat bidra till att stödja de nordiska företagens ansträngningar att utvidga de nordiska hemmamarknaderna, öka kunskapsutbytet och stärka Nordens konkurrenskraft på lång sikt. Inte minst inom grön teknologi finns både stora globala utmaningar och möjligheter för Norden. Mycket av detta görs redan inom ramen för globaliseringsinitiativet.

Med syfte att understöda statsministrarnas överordnade globaliseringprocess har i stort sett alla ministerråd utvecklat och ansvarat för genomförandet av konkreta globaliseringsinitiativ. De flesta av de pågående globaliseringsinitiativen igångsattes under 2008 med sikte på att genomföras under tre år. Hösten 2009 fattade samarbetsministrarnas (MR-SAM) dock beslut om att under 2010 igångsätta ytterligare ett antal globaliseringsinitiativ. MR-SAM:s globaliseringsredogörelse till statsministrarna från maj 2010 ger status och visar resultaten för globaliseringsinitiativen. Den aktuella globaliseringsredogörelsen kan ses på www.norden.org/globalisering.

MR-SAM:s globaliseringsanslag för 2011 är 71 MDKK. Dessa medel fördelas på de existerande globaliseringsinitiativ som fortsätter 2011. Det bedöms att man genom att satsa på en fortsättning/vidareutveckling av redan vällyckade existerande globaliseringsinitiativ bäst utnyttjar resurserna. I budgeten har det varit nödvändigt att göra vissa prioriteringar bland globaliseringsinitiativen. Fackministerråden har i detta sammanhang meddelat vilka globaliseringsinitiativ man anser fortsatt ska finansieras genom MR-SAM:s globaliseringsanslag. I likhet med tidigare år har prioriteringar gjorts särskilt utifrån initiativens ”nordisk nytta”, överensstämmelse med målsättningar i Punkaharju-pessmeddelandet, Riksgränsen-deklarationen, Nordisk statsministerdeklaration på klimatområdet i juni 2009 och andra tillkännagivanden från statsministrarna och MR-SAM. Statsministrarna fokusering på ”grön tillväxt” (tema för Globaliseringsforum 2010) och det finska ordförandeskapets (2011) övergripande tema klimat har prioriterats tillsammans med initiativ innehållande tvärsektoriellt samarbete, initiativ med särskilt starkt stöd i länderna och med beaktande av initiativens möjlighet till extern medfinansiering.

Beträffande Toppforskningsinitiativet (TFI) har NMR åtagit sig att delfinansiera initiativet med 44,9 MDKK under fem år. NMR har under 2008-2010 bidragit med 44,5 MDKK. MR-SAM:s globaliseringsanslag budgeteras därför inte för TFI för 2011. Resterande medel kommer vid behov att finansieras under 2012. Vidare kommer en budget för TFI för 2012 att vara beroende av ifall det fattas beslut om igångsättande av den andra fasen av TFI gällande hälsa och välfärd.

Följande globaliseringsinitiativ, som beskrivs närmare i budgetförslaget ss. 20-35, finansieras år 2011 genom MR-SAM:s globaliseringsanslag:

1. Globaliseringsforum och generell profilering av Globaliseringsinitiativet

2. Innovationsrepresentation i Asien
3. Gränshinder
4. Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)
5. eScience
6. Främjande av högre utbildning i Norden
7. En god upplärning av ungdomar och vuxna
8. Klimatförändringar och primärmärningar
9. Kultur och kreativitet
10. Hälsa och välfärd
11. Energi och transport, samt uppföljning Energiexpo
12. Klimatvänligt byggande

Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau

I det følgende redegøres der for Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau¹. Budgetposterne er opdelt pr. sektor. Budgetforslaget er opbygget således, at sektorens arbejde til at starte med præsenteres i en indledende tekst. Her redegøres der for sektorens arbejde og planer m.v., som styrer dette arbejde, og der gives et overblik over sektorenes styringsdokumenter. Derefter redegøres for de budgetmæssige konsekvenser af pro rata reduktionen i de enkelte ministerråd. Til sidst gives der et resumé af sektorens resultater.

Efter sektorens resultater vises en oversigtstabel over alle sektorens budgetposter og en opdeling af sektorbudgettet på budgetpostkategorier.

---

¹ I bilag 1 vises en oversigt over alle budgetposter i EURO. I bilag 3 gives der flere tekniske oplysninger af regnskabsmæssig og systemmæssig karakter om indholdet af de enkelte rubrikker på budgetpostniveau.

Globalisering

		Budget	Budget	Difference	
		2011	2010	+/-	%
Sum Globaliseringsinitiativer		71.000	67.123	3.877	5,8%
5-2020-1	Globaliseringsforum	3.800	4.068	-268	-6,6%
5-2025-2	Nordisk Topforskning	0	7.119	-7.119	-
5-2030-2	Innovationsrepræsentationer i Asien	2.000	2.644	-644	-24,4%
5-2035-1	Innovationspris for nordisk kvalitet	0	0	0	-
5-2040-1	Fælles Energiexpo	0	0	0	-
5-2042-1	Energi og Transport inkl. opfølgning på Fælles EnergiExpo	11.600	0	11.600	-
5-2045-1	Expo 2010 Shanghai	0	2.543	-2.543	-
5-2050-1	Nordisk indspil til klimaforhandlingerne	0	0	0	-
5-2055-1	Bekæmpelse af Grænsehindre i Norden	1.300	2.034	-734	-36,1%
5-2060-2	NORIA	3.500	3.560	-60	-1,7%
5-2062-1	e-Science	8.600	0	8.600	-
5-2065-1	Plan for fremme af højere uddannelse i Norden	6.000	2.034	3.966	195,0%
5-2070-1	Projektplan for god oplæring af ungdom og voksne	2.000	3.763	-1.763	-46,9%
5-2075-2	Konsekvenser af klimaforandringer på primær næringen	4.700	6.102	-1.402	-23,0%
5-2080-2	Kultur og kreativitet	7.000	2.848	4.152	145,8%
5-2085-2	Helse og velfærd	13.000	0	13.000	-
5-2090-2	Klimavenlig byggeri	7.500	0	7.500	-
5-3000-1	Puljen til nye globaliseringsinitiativer	0	30.408	-30.408	-
Opdelt på kategorier		71.000	67.123	100%	100%
	Projektmidler	33.300	47.494	46,9%	70,8%
	Programlignende aktiviteter	37.300	19.629	53,1%	29,2%

5-2020-1 Globaliseringsforum

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	3.800.000	4.068.000	4.128.000	53%	NSK/MR-SAM

Formål Syftet med det nordiska Globaliseringsforumet är att ta fram gemensamma nordiska svar på de möjligheter och utmaningar som globaliseringen medför. Globaliseringsforumet ska ge de nordiska statsministrarna och övriga deltagare inspiration och användbara idéer inom de ämnesområden som statsministrarna valt att prioritera. I Globaliseringsforumet deltar, förutom de nordiska statsministrarna och ledarna för de självstyrande områdena, ett begränsat antal deltagare från näringslivet, forskning, politik och medborgarorganisationer. Till forumet utarbetas som underlag för diskussionen en nordisk "Globaliseringsbarometer" som visar hur Norden som region klarar sig i den globala konkurrensen. Se publikationen "Global pressure-Nordic solutions" på www.norden.org/en/publications/publications/2010-714

2010 års forum hade Grön tillväxt som tema och avhölls i Snekkersten den 20 maj. Forumet hade ett mer begränsat antal deltagare än tidigare och två rundabordsamtal med teman Norden som lågenergisamhälle och Norden som grönt tekniklaboratorium genomfördes.

Prioriteringar i 2011 2011 års Globaliseringsforum arrangeras i Finland. Globaliseringsforumet bygger vidare på erfarenheterna från de tidigare års globaliseringsforum, inte minst på globaliseringsforumet 2010, som behandlade frågor kring grön tillväxt. Under budgetposten "globaliseringsforum" öronmärks 300 000 till generell profilering av statsministrarnas globaliseringsinitiativ.

5-2025-2 Nordisk Topforskning

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	0	7.119.000	15.996.000	81%	MR-U

Formål Det nordiska toppforskningsinitiativet (TFI) inom klimat, energi och miljö har utvecklats positivt. Samtliga delprogram är igångsatta och aktiviteter har påbörjats. De första projekten har igångsatts under våren 2010 och övriga projekt i den första fasen förväntas starta under de närmaste månaderna. En starkt industriell medverkan förväntas i flera av projekten. NordForsk, Nordisk Innovationscenter (NICE) och Nordisk Energiforskning (NEF) utgör i ett nära samarbete ett välfungerande och effektivt sekretariat. Den vidare strategiska utvecklingen av det samlade programmet bereds i programstyrelsen, där bl.a. TFI deltar som observatör i utvecklingen av det europeiska Joint Programming Initiativet inom klimatområdet.

NMR har åtagit sig att delfinansiera initiativet med 44,9 MDKK under fem år. NMR har under 2008-2010 bidragit med 44,5 MDKK. Resterande medel planeras att utbetalas under 2012. För 2011 budgeteras inga globaliseringsmedel.

Dessutom vill en budget för TFI i 2012 bero på om det görs ett beslut om igångsättande av andra fasen av TFI-projektet rörande hälsa och välfärd.

5-2030-2 Innovationsrepräsentationer i Asien

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	2.000.000	2.644.000	1.135.000	91%	MR-NER

Formål Midlerne skal medfinansiere nordisk samarbejde om innovations initiativer og projekter mellem nordiske innovationsrepräsentationer i Asien.

Initiativet skal motivere de nordiske landes repräsentationer i Asien til at identificere områder for fælles indsatser.

En del af midlerne skal afsættes til pilotprojekter, der skal teste og udvikle koncepter for et nordisk center for åben innovation i Asien. Midlerne målrettes på baggrund af resultaterne af den evaluering der udarbejdes i sidste del af 2010.

Prioriteringer i 2011 Der gives prioritet til områder, der berører globaliseringsinitiativet, herunder områder som omfattes af topforskningsprogrammet, samt til projekter der berører konkurrenceevne, kreativitet, branding og design.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 75.000
Faktiske udgifter : 27.279

Sekretariatsfunktion Nordisk Innovationscenter

5-2035-1 Innovationspris for nordisk kvalitet

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	0	0	1.032.000	-%	MR-NER

Formål I rek. 25/2008 anbefalede Nordisk Råd Nordisk Ministerråd ikke at etablere en Innovationspris i 2009, og siden 2009 har budgetposten ikke modtaget midler.

5-2040-1 Fælles Energiexpo

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AFV
DKK	0	0	4.644.000	92%	MR-NER

Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2011

Formål Budgetposten tildeles ingen midler i 2011, da midlerne fra posten var knyttet til klimatopmødet i København i 2009. Der vil ske en opfølgning på energiexpo med fokus energi- og klimavenlige løsninger. Der henvises til budgetpost 5-2042-1.

5-2042-1 Energi og Transport inkl. opfølgning på Fælles EnergiExpo

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	11.600.000	0	0	-%	MR-NER

Formål Denne budgetpost et projekt, men med to delelementer: Transport og opfølgning og Energi Expo.
 Programmet Energi og Transport skal bidra til at Norden skal bli Europas ledende region for utvikling, testing og bruk av bærekraftige transportløsninger – Norden skal bli "the green valley of Europe". Programmet fokuserer på et bredt spekter a teknologier og løsninger for transportsektoren. Videre skal programmet fokusere på muligheter for næringsutvikling, økt energieffektivitet og transportpolicy. Gjennom programmet skal det finansieres prosjekter som gir merverdi til de initiativer som allerede finnes i de nasjonale sektorer og det er lagt opp til substansiell deltakelse fra industri og private aktører. Programmet har en indikativ økonomisk ramme på ca 30 MDKK, som skal suppleres av aktørenes egenfinansiering.
 Energi Expo er et webbaseret utstillingsvindu af nordiske energi- og miljøteknologier samt systemløsninger. Webportalen administreres af Nordisk Energiforskning. Den anden del af energiexpo er internationale profilerings- og branding aktiviteter. Aktivitetene har et erhvervsmæssigt indhold og kan eksempelvis være ambassadesamarbejde, tilstedeværelse på internationale messer og konferencer og international markedsføring af Norden som region. Af budget 2011 øremærkes 1,5 mio DKK til opfølgning af Energi Expo.

Prioriteringer i 2011 Programmets inledende fokus är på elektisk transport, och konkreta aktiviteter inom detta område. På längre sikt kommer programmet att omfatta ett brett spektra av lösningar.

Energi Expo skal brande Norden som bæredygtig region med fokus på energi- og klimavenlige løsninger.

- Kartdatabase for ladeinfrastruktur
- Effektiv elektrisk transport krever at det er nok ladepunkter, og at de er enkle å finne. I dag eksisterer det noen nasjonale kartløsninger som identifiserer ladepunktene. Dette bør finnes på et nordisk nivå, og disse systemene bør kunne utvikles til å inneholde reserveringsløsninger og/eller betalingsløsninger for strøm i ladepunkter.
- Energi Expo: Webbaseret utstillingsvindu for Nordiske løsninger og internasjonale markedsførings- og eksportfremme aktiviteter.
- Utvikling av et kartbasert informasjonsmateriale for hele Norden som presenterer punkter for ladestasjoner og lademuligheter. Videreutvikling av eksisterende nasjonale prosjekter. Prosjekter bør ta in potensial for bestilling av ladepunkt/ parkering og eventuelle betalingsystemer i arbeidet.

- Prosjekter bør gjennomføres i samarbeid med relevant industri.
- Intelligent og hurtig ladning
- Storskala utrulling av elbiler og ladbare hybridbiler kan potensielt skape utfordringer for elektrisitetssystemet, og /eller drive prisene opp i de timene hvor etterspørselen er størst. Ulike former for intelligent ladning kan avhjelpe dette problemet, og legge til rette for at elbilene passer sømløst inn i det nordiske elektrisitetssystemet. Intelligent ladning vil kunne gjøre systemet smidigere i dagens situasjon når de fleste lader bilen enten hjemme eller på jobben.
- Hurtiglading av elbiler kan øke brukervennligheten av elbiler og ladbare hybrider, og styrke disse i konkurransen mot tradisjonelle, fossildrevne biler. Dette særlig gjennom at ladetiden kortes såpass ned at elbilen kan lades innenfor noenlunde samme tidsramme som fylling av bensin eller diesel.
- Mulige prosjekter inkluderer: Potensial for hurtiglading i Norden, uttesting av løsninger for Norden, roaming og betalingsløsninger, elbilens innvirkning på det nordiske elektrisitetssystemet.
- Energi Expo: Samarbejde blandt nordiske representasjoner i utlandet
- Elektrifisering av annen transport – ferger og havbasert næringstrafikk
- For å oppnå en mer bærekraftig transportsektor kreves innsats innenfor flere transportområder. Elektrifisering kan gjøres på flere transporttyper. Særlig interessant i denne sammenhengen er ferger, og annen kortdistansesjøfart. Annen næringstransport kan også egne seg for elektrifisering.
- Elektrifisering av fergetrafikken er et tema som i stadig større grad diskuteres regionen, og som kan ha stort potensial.
- ”Lesson learned” og evaluering av nordisk innsats for elektrisk transport
- Det finns mye erfaring relatert til omlegging av transportsektoren både nasjonalt og i nordisk regime. De ulike forsøkene har gitt varierende resultat som framhever spørsmålet om hva skal til å lykkes? Hva er utfordringene og forutsetningene?
- En evaluering av dagens innsats bør også settes i gang. Denne evalueringen skal fokusere på hvordan innsatsene som gjennomføres i dag fungerer i forhold til utvikling av markeder, energieffektivitet og utvikling av infrastruktur.
- Harmonisering av incentiver og reguleringer (tversgående)
- Programmet Energi og Transport har bestilt en kartlegning av de aktuelle støttesystemene i Norden for bærekraftig transport. For å legge til rette for et nordisk marked for elektrisk transport (og bærekraftig transport generelt) bør potensialet for harmonisering av støttesystemer, reguleringer og incentiver undersøkes. Lignende og forutsigbare rammevilkår vil bidra til næringslivsutvikling relatert til transport i de Nordiske landene
- Kritisk masse
- For å oppnå målsetningen om Norden som testregion trengs det en betydelig og informert gruppe av konsumenter. Konsumenter som siden vil være en nødvendig kilde til innovasjon og utvikling av teknologi og tjenestetilbud knyttet til el bilen. Gjennom Nordisk samarbeid økes det totale markedet for elektriske transportløsninger, og vi oppnår kritisk masse raskere enn hva en ville gjort med kun nasjonale satsninger.
- Et aktivt samarbeid mellom kommuner, myndigheter, bedrifter og forsknings/kompetansesenter kan bidra til og ytterligere styrke Nordens rolle som ”lead market” i elektriske transportsystemer.
- Promotering av Norden mot elbilprodusenter internasjonalt
- For å oppnå den ønskede økningen av antallet elbiler på de nordiske veiene kreves

Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2011

økt tilgang til elbiler. De nordiske landene er hver for seg potensielt for små markeder for å være veldig interessant for de store bilprodusentene når de skal rulle ut sine elbilflåter. Sammen har de nordiske landene et forholdsvis stort og interessant marked. Gjennom å gå sammen i kjøp av elbiler, og å gjennomføre en felles markedsføringskampanje mot de store produsentene kan Norden styrke sin posisjon internasjonalt. Gjennom samarbeid mellom offentlige og private aktører både på tilbuds og etterspørselssiden kan dette legge grunnlaget for utviklingen av et større marked for elektriske transportmidler i Norden.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Kostnaden bør bli lavere for 2011 ettersom programutvecklingen redan startas.
Faktiske udgifter : 1 060 000 DKK

Sekretariats-funktion Nordisk Energiforskning (NEF)

5-2045-1 Expo 2010 Shanghai

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	0	2.543.000	2.064.000	79%	MR-NER

Formål Budgetposten tildeles ingen midler i 2011, da midlerne fra posten var knyttet til verdensutstillingen i Shanghai 2010.

5-2050-1 Nordisk indspil til klimaforhandlingerne

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	0	0	4.128.000	100%	MR-M

Formål Budgetposten tildeles ikke midler i 2011. Budgetpostens midler i 2009 var specifikt tilknyttet klimatopmødet i København i 2009.

5-2055-1 Bekæmpelse af Grænsehindringer i Norden

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.300.000	2.034.000	2.064.000	96%	NSK/MR-SAM

Formål Som en direkt följd av statsministrarnas uttalande om att undanröja hindren för människor och företag som önskar verka fritt över de nordiska gränserna, har samlagsministrarna skapat ett särskilt Gränshinderforum med uppgift att i samarbete med ländernas administrationer, årligen försöka frambringa konkreta lösningsförslag till prioriterade problem. Gränshinderforumet består av representanter från de fem nordiska

länderna, samt Åland. Gränshinderforum skall årligen, tillsammans med Generalsekreteraren för Nordiska ministerrådet, rapportera till de nordiska statsministrarna, samt fortlöpande till samarbetsministrarna.

Prioriteringar i 2011

- Gränshinderforum kommer framför allt att följa upp på ett antal initiativ och insatser som igångsatts under 2010 och som slutförs under 2011, bland annat rörande lagstiftningssamarbetet samt på arbetsmarknads- och socialförsäkringsområdet.
- Att följa upp på den konferens som arrangerades 2010 kring lagstiftningssamarbete i Norden för att motverka uppkomsten av nya gränshinder.
  - Att följa upp på den kartläggning över gränshinder på arbetsmarknads- och socialförsäkringsområdena som ÄK-A och ÄK-S tillsammans genomfört.
  - Att verka för att ett antal olika skattefrågeställningar tas upp till politisk behandling.
  - Att arbeta vidare med att försöka få en större grad av harmonisering vad gäller auktorisationer och yrkesutbildningar för utvalda grupper.
  - Att följa upp på den rapport kring gränshinder på livsmedelsområdet som ÄK-FJLS låtit göra.
  - Att tillsammans med övriga gränshinderaktörer välja ut övriga frågor som man samfällt kan driva under året.

5-2060-2 NORIA

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	3.500.000	3.560.000	4.128.000	76%	MR-U

Formål

Projektet "Utveckling av det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet (NORIA) videreföres i 2011 og de konkrete justeringer er under drøfting. Det kan därför komme att ske ændringer i den slutlige teksten.

eScience har tidligere utvecklats som ett pilotprojekt och drivs nu vidare som ett eget globaliseringsinitiativ.

Syftet med projektet är att stärka de nordiska ländernas globala konkurrenskraft genom en intensifierad utveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA).

Programmet är uppbyggt kring konkreta spjutspetsprojekt, långsiktiga strategiska insatser och satsningar på profilering.

Spjutspetsprojekt

1. Kunskapsuppbyggnad och monitorering

Målsättningen (tentativt) är att stärka den långsiktiga potentialen i det nordiska forskningssamarbetet, bidra till bättre ramvillkor för ett utvecklat nordiskt samarbete mellan forskningsfinansiärer och forskningsutförare genom etableringen av en nordisk mekanism för löpande monitorering av det nordiska forskningslandskapet, härunder exempelvis organisering, strategier och prioriteringar.

2. "Femte friheten"

Målsättningen (tentativt) är att genom ett samlat initiativ som analyserar nuvarande status samt kvarvarande hinder och möjliga lösningar för den fria rörligheten av kunskap i Norden utveckla och profilera Norden som öppen inre marknad för forskning och innovation.

3. Koordinering af udvalgte nationale innovationsprogrammer

Erhvervs- energi- og regionalministrene har besluttet at samarbejdet mellem de nordiske innovationsaktører skal øges.

I forbindelse med udarbejdelsen af det nye erhvervs- og innovationspolitiske samarbejdsprogram er der identificeret satsningsområder, som er højt prioriterede i de nordiske lande, og hvor der er interesse og potentiale for at samarbejde. Der arbejdes med forskellige modeller for koordinering af programmer, med henblik på at sikre størst mulig effekt.

4. Nordisk forskningsprogram for brugerdriven innovation

Formålet med programmet er at Norden ved fælles indsats, bringes til at være et globalt set førende på forskningsområdet for brugerdriven innovation, samt at forskningen kommer til

Anvendelse i virksomheder og samfund.

Midlerne administreres af Nordisk Innovationscenter og har en styregruppe med baggrund i de nationale forsknings- og innovationsfinansierer som samtidig sikrer forankring og medfinansiering fra nationale miljøer (LILAN). De baltiske lande og evt. andre østersølande kan deltage på lige vilkår som de nordiske lande og bidrager i så fald også finansielt på samme vilkår.

Strategiska insatser

Strategier och synergier för utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet utvecklas i en gemensam workshopserie mellan ÅK-N och ÅK-U

Profilering

Norden etableras som ett attraktivt forsknings- och innovationsområde. Arbetet utvecklas i samverkan med profileringssatningar inom globaliseringsprogrammet kring högre utbildning och i relation till toppforskningsinitiativet.

5-2062-1 e-Science

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	8.600.000	0	0	0%	MR-U

Formål

Initiativet handlar om en vidareföring av globaliseringsprojektet om vidareutveckling av det Nordiska forsknings- och innovationsområdet NORIA genom ett spjutspetsprojekt på eScience.

Norden skall föras fram som en ledande aktör inom infrastruktur för eScience, eSciencemetodik och verktyg, och användning av eScience inom olika forskningsområden. Projektet syftar till att öka synligheten för Nordisk spetsforskning, skapa synergier mellan nationella och internationella forskningsinitiativ, frambringa betydliga framsteg på valda stora forskningsområden (Grand challenges), samt att bygga upp kompetens och förutsättningar för framtidens kunskapsbaserade industrier.

Målet med projektet är att skapa en Nordisk eScience plattform som

- starkt utvecklar eSciencemetodik och verktyg
- starkt utvecklar högre utbildning på eScienceområdet
- använder eScienceverktyg och metodik till att accelerera framväxten av kunskap i utvalda tematiska forskningsområden
- kan utnyttjas till eventuella framtida samarbeten i Östersjöregionen

Projektet bereds under sommaren 2010 tillsammans med NordForsk och de nationella forskningsfinansiärerna med sikte på beslut om igångsättande under hösten 2010.

5-2065-1 Plan for fremme af højere uddannelse i Norden

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	6.000.000	2.034.000	9.288.000	96%	MR-U

Formål

Initiativets syfte är att öka kontakten mellan nordiska läroanstalter och lyfta Norden som en attraktiv studieort.

Detta projekt bygger i delar på det framgångsrika globaliseringsprojektet "Främjande av högre utbildning i Norden", vilket skapat ett ökat intresse hos de nordiska universiteten och högskolorna för att finna nordiska lösningar och har haft en bred förankring i denna sektor. Projektet En globalt ledande och synlig nordisk kunskapstriangel syftar till att fånga detta positiva momentum och ytterligare stimulera och stärka de nordiska högre utbildningsinstitutionerna såväl nationellt, nordiskt som globalt.

Betydelsen av en väl fungerande kunskapstriangel i form av samverkan mellan utbildning, forskning och innovation, har lyfts fram av EU:s ledare sedan 2006. NMR vill genom detta projekt bidra till denna process genom att lyfta frågan om hur en bättre samordning kan uppnås mellan kunskapstriangelns delar, med särskilt fokus på den högre utbildningens roll.

Ökade krav ställs på att universiteten ska ägna sig åt såväl utbildning som forskning och innovation. Detta kräver en ny och modernare syn på lärosätena och utgör en viktig del i en moderniseringsprocess som kommit olika långt i olika länder i Europa. Till stöd för denna utveckling är samordnade insatser nödvändiga såväl på nationell nivå, nordisk nivå som på EU-nivå, bland annat genom en stärkt samverkan mellan policies på de tre områdena som ingår i kunskapstriangeln. Frågan om kunskapstriangeln är aktuell också

Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2011

genom Europeiska unionens beslut att inrätta "European Institute of Innovation and Technology".

Projektet skall stimulera, förstärka och intensifiera samarbetet mellan de nordiska högre lärosätena för att på detta sätt bättre utnyttja den samlade kunskapsbasen som dessa besitter och också bidra till att säkerställa och förstärka kvaliteten inom högre utbildning i Norden.

Projektet syftar bland annat till att göra Norden till en mer känd och attraktiv utbildningsregion. Det handlar om att öka attraktionskraften i vår region primärt för att behålla de initiativrika och innovativa personer som bor här, men samtidigt att också skapa så goda omständigheter att vi dessutom drar till oss personer, utanför vår region, med dessa egenskaper, till vår region.

Prioriteringer i 2011 Projektet kan tänkas innehålla följande komponenter:

- Kunskapstriangeln
Universitetsbaserade nätverk för stärkt kommersialisering,
- Innovation och samhällsutveckling
Undersöka möjligheterna för upprättande av nordiska "erhvervs-PhD"
- Skapa starkare koppling mellan högre utbildning och forskning
Synergier mellan Nordic Master, Nordic Phd, och NCoE Student-, lärar- och forskarmobilitet mellan universitet och högskolor och privata företag
- Organisering/modernisering av den högre utbildningen
Entreprenöriella universitet och institutsektorns betydelse för kunskapsöverföring, innovation och utveckling
Entreprenörskap och innovation i högre utbildning i Norden
Ledarskap och styrning i ett förändrat universitets- och högskolepolitiskt landskap.
- Profilering av högre utbildning
Datainsamling, mapping och ranking

5-2070-1 Projektplan for god opplæring af ungdomar og vuxna

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	2.000.000	3.763.000	3.818.000	100%	MR-U

Formål Prosjektet "Kunnskap og kreativitet for økt gjennomføring og inkludering" (foreløpig tittel) videreutvikler det eksisterende globaliseringsprosjekt "En god opplæring for ungdom og voksne".

Formålet med prosjektet "Kunnskap og kreativitet for økt gjennomføring og inkludering" er å få flere ungdommer enn i dag til å fullføre en utdanning etter grunnskolen, samt å fremme voksnes kunnskaper og kompetanse som grunnlag for personlig utvikling og inkludering i arbeids- og samfunnsniv.

Gjennom prosjektet "En god opplæring for ungdom og voksne", som har pågått fra 2008 til 2010, er det gjennomført en rekke arrangementer der problemstillinger og innhold knyttet til økt gjennomføring, voksnes kompetanser, samt kreativitet, innovasjon og entreprenørskap har vært diskutert. Disse arenaene, flere ganger benyttet via konseptet Lære- og dialogforum som er utviklet i prosjektet, samt flere rapporter og studier utarbeidet i prosjektet, har bidratt til større viten, kunnskapsoverføring og erfaringsspredning. Dette arbeidet har vært nødvendig for å få en felles kunnskapsbase og skal videreføres i det nye prosjektet, men nå vil implementering, synliggjøring og spredning av resultater vektlegges ytterligere.

Det nye prosjektet er under videreutvikling, men sentrale mål vil mest sannsynlig være å:

- Fremme økt gjennomføring i videregående opplæring
- Fremme kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdanningen
- Styrke voksnes kunnskap og kompetanser
- Videreutvikle Lære- og dialogforum

Det vurderes også hvordan prosjektet kan ses i sammenheng med den eventuelle fremtidige satsingen MR-U har besluttet på utdanningsforskning- og formidling. MR-U har satt av 15 MDKK til dette, hvorav 2 MDKK er øremerket til/orientert mot formål om frafall. Dette følger også opp Nordisk råds rek. 31/2008 om fellesnordisk forskning om frafall og restgrupper i de nordiske utdanningsystemene.

5-2075-2 Konsekvenser af klimaforandringer på primær næringen

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	4.700.000	6.102.000	5.986.000	0%	MR-FJLS

Formål

Formålet er, at belyse konsekvenserne af klimaændringerne for primærerhvervene med udgangspunkt i fællesnordiske udfordringer og hvordan de nordiske lande i fællesskab kan forberede sig hertil.

Programmet, som løber over perioden 2009 til 2012 med afslutning og afrapportering i 2013, har et produktionsfokus, det vil sige, at det retter sig mod forvaltning og værdiskabelse i primærerhvervene. Programmet favner både klimaændringernes effekter på primærerhvervene foruden tiltag, som erhvervene kan bidrage med at iværksætte for at reducere klimaproblemerne.

Arbejdet taget udgangspunkt i Ministerrådet for Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (MR-FJLS). Styregruppen består af medlemmer fra Arbejdsgruppen vedrørende Fisk (AG-Fisk), Nordisk Genresource Center (NordGen), Nordisk kontaktorgan for jordbrugsforskning (NKJ), Samnordisk skovforskning (SNS) og Nordisk arbejdsgruppe for mikrobiologi, dyresundhed og dyrevelfærd (NMDD). Derudover har EK-FJLS udpeget to medlemmer, heraf formand, og EK-U og EK-M et

medlem hver. Endelig har sekretariatet for Topforskningsprogrammet og NMRS en observatørpost hver.

Med programmet og programmets struktur søges en styrket tværsektoriel tilnærmelse og koordinering, dels mellem nærværende program og topforskningsprogrammet (TFI), men også mellem MR-FJLS organer med forskningsrelaterede opgaver på den ene side og NordForsk på den anden side.

NordForsk bidrager ud over sekretariatsbetjeningen også med at sikre sammenhængen til TFI.

Programmet skal tage udgangspunkt i nationale prioriteringer og nationale styrkepositioner og dermed styrke og effektivisere den samlede nordiske forskningsindsats på området. I arbejdet tages der sigte på at inkludere allerede igangsatte relevante aktiviteter. Mange elementer i programmet vil have forskningsaspekter, og det er derfor prioriteret, at udviklingen af programmet sker koordineret i forhold til andre overgribende forskningsinitiativer, herunder TFI og øvrig samordning af nordisk/national klimaforskning. I forbindelse med Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativer har statsministrene lagt stor vægt på, at resultaterne skabes tværsektorielt og at der arbejdes på tværs af ministerråd. På denne budgetpost har MR-FJLS det overordnede ansvar og retten til at disponere og fordele midlerne.

Som et nyt element i programmet afsættes der i 2011 midler til støtte til etablering af Offentligt-privat-partnerskab om vækstforædling i Norden.

Spørgsmålet om vækstforædling i Norden aktualiseres i takt med at klimaforandringernes konsekvenser bliver tydeligere. MR-FJLS har fået gennemført en udredning om vækstforædling i Norden, som blandt andet viser et stort behov for at etablere et nordisk offentligt-privat partnerskab for vækstforædling (public-private-partnership for pre-breeding/PPP). Man har kunnet konstatere at relevante universiteter, vækstforædlingsvirksomhederne og myndighederne har en stor interesse i at indgå i et PPP om vækstforædling med Nordisk Ministerråd som initiativtager.

I udredningen som MR-FJLS fik gennemført fremgår, at manglende kapacitet til vækstforædling vil have meget negative konsekvenser for nordisk landbrugs fremtidige udviklingsmuligheder. Et PPP om vækstforædling vil blandt andet være en forudsætning for at forbedre de nordiske landes landbrugs vilkår for at møde de udfordringer, som et ændret klima vil medføre.

Med denne indsats vil Nordisk Ministerråd støtte landene og vækstforædlingsvirksomhedernes ambition om at etablere et effektivt offentlig-privat-partnerskab. Partnerskabet etableres som et tre årigt pilotprojekt, hvor finansieringen af partnerskabets aktiviteter kommer med 50 procent fra landene og 50 procent fra virksomhederne. Ved fuld etablering i pilotperioden vil landene samlet bidrage med 8 MDKK årligt. Partnerskabet skal evalueres inden udgangen af 2012 med henblik på at afklare hvordan partnerskabet skal og kan udvikles i efter 2012, herunder hvilken økonomisk ramme partnerskabet skal have.

Med Nordisk Ministerråds bidrag, vil etablering af partnerskabets sekretariat blive

sikret. Sekretariatet vil blive placeret på NordGen, som har den nødvendige ekspertise og som vil bidrage væsentligt til at skabe en stabil ramme for etableringen af et bæredygtigt offentlig-privat-partnerskab om vækstforædling i Norden. Sekretariatet skal facilitere samarbejdet og udvikle forslag til konkrete vækstforædlingsprojekter under partnerskabet.

Prioriteringer i 2011 Arbejdet fortsætter i 2011 med opfølgning på de igangsatte projekter, hvor der fokuseres på to overordnede temaer samt tre sektorrettede temaer, som beskrevet i det nedenstående.:

For så vidt angår etableringen af det offentligt-private-partnerskab om vækstforædling i Norden, vil indsatsen ligge på etablering af sekretariatet og partnerskabets styregruppe, herunder en væsentlig indsats i forhold til at sikre den nationale og private finansiering af partnerskabet.

- Helse, plante- og dyresundhet
- Vern, tilpasning og bruk av genetiske ressurser under ulike klimascenarier
- Effekter og tiltak produksjonssystemer – bærekraftig melk/kjøttproduksjon og korn
- Effekter og tiltak produksjonssystemer - produksjon, utbredelse og bærekraftig utnyttelse av de viktigste kommersielle fiskebestander i nordiske havområder
-
- Bærekraftig produksjon av biomasse og karbonfangst fra terrestriske økosystemer
- Etablering af sekretariat for partnerskabet og sikring af partnerskabets realisering

Sekretariats-funktion

For så vidt angår det oprindelige initiativ, varetager NordForsk sekretariatsfunktionen for programmet. For så vidt angår det nye initiativ om etablering af et offentlig-privat-partnerskab om vækstforædling i Norden, varetages sekretariatsfunktionen af NordGen.

5-2080-2 Kultur og kreativitet

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	7.000.000	2.848.000	3.509.000	94%	MR-NER

Formål Projektet Kultur & Kreativitet videreutvikler det eksisterende globaliseringsinitiativ: "Utvikling og Profilering av Norden som Center for Kreative Industrier". Initiativet kobles sammen med den allerede etablerte innsats KreaNord, som skal arbeide med å utvikle de generelle vilkår for Nordens kreative industrier, men vil også eksemplifisere denne innsats med to spesifikke innsatsområder under KreaNords regi, for perioden 2010-2012 med Global Markedsføring og Digital Distribusjon av nordiske film, samt Ny Nordisk Mat og branding.

KreaNord har som ambisjon å etablere og vedlikeholde et tett samarbeid mellom myndigheter og bransjeeksperter innenfor kreative industrier fra hele Norden, som innenfor rammen av prosjektet gjennomfører en rekke tiltak og aktiviteter som direkte, individuelt eller kollektivt kan bedre forutsetningene for Nordens kreative økonomi.

KreaNord har under fase 1 (globaliseringsinitiativet Profilering av Norden som Center for Kreative Industrier 2008-2010), utviklet et nettverk av myndigheter og bransjeeksperter innenfor kultur og næring fra hele Norden, samt tilrettelagt for et felles nordisk utviklings- og policyarbeid, slik at Norden skal kunne profileres som en

Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2011

toppreigion innom den kreative økonomien. KreaNord skal derfor i fase 2 (globaliseringsinitiativet Kultur og Kreativitet 2010-2012) konsolidere sin posisjon som connector for Nordens kreative industrier, samt videreutvikle innsatsene på området.

NSK/MR-SAM har avsatt 18 MDKK til en samlet satsning på kreative industrier i Norden i perioden 2010-2012 (årene 2010, 2011 og 2012) – som en felles plattform for synlighet, hvor initiativet som kompletteres med satsing på nye innsatser på markedsføring og distribusjon av nordiske film og Ny Nordisk Mat som ble initiert med ny finansiering, primo år 2010. MR-NER er ansvarlig for satsingen og MR-Kultur er interessant og konsulteres ved behov.

Prioriteringer i 2011 Styregruppen KreaNord fungerer som paraply skal videreutvikle de etablerte virksomhetsområdene: nettværksaktiviteter, utviklingsaktiviteter, policyanbefalinger og profileringsaktiviteter.

- KreaNord skal videreutvikle resultater fra KreaNords ministerkonferanse (nov, 2010) hvor policyrekommandasjoner for den nordiske kreative økonomi ble forelagt.
- KreaNord skal profilere Nordiske kreative næringer internasjonalt, ved at Nordiske kreative bransjeorganisasjoner tilknyttes KreaNords arbeid (f.eks. Nordisk Film og Ny Nordisk Mat). Disse skal fungere som nordiske ambassadører for den kreative økonomi på den internasjonale arena, og vil på den måten bidra til å drive de av KreaNords nettverksaktiviteter som berører næringene direkte
- Styregruppen KreaNord vil også arbeide med utvikling av nettverk som berører politisk utvikling, samt relasjoner i forhold til EU og OECD strategier og initiativer om kreativ industri
- KreaNord skal sikre en styrket koordinering og forståelse mellom næring og kultursektoren, samt mellom EK-K og EK-N.

5-2085-2 Helse och velfärd

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	13.000.000	0	0	-%	*)

Formål Globaliseringsinitiativet om 'Sundhed og velfærd' blev godkendt af MR-SAM i oktober 2009. Globaliseringsinitiativet om sundhed og velfærd handler om den nordiske velfærdsmodels bæredygtighed og konkurrencekraft. Der er tale om et sammenhængende program, som skal være en stærk drivkraft for det nordiske samarbejde på sundheds- og velfærdsområdet. Landene skal gennem et tættere nordisk samarbejde udvikle effektive løsninger på centrale velfærdsudfordringer og dermed skabe synergi og optimere mulighederne for at vinde nordiske styrkepositioner globalt.

Programmet er treårigt (2010 – 2012) med en indikativ planlægningsramme på 38,5 mio. DKK. Programmet er bygget op om to hovedtemaer: (1) sundhed, hvor indsatsen er koncentreret om at fremme en sund og arbejdsdygtig befolkning samt sikre livskvalitet og (2) velfærd, hvor indsatsen er koncentreret om udvidelse og kompetenceudvikling af arbejdsstyrken samt inkludering af svage grupper i samfundet. Seks ministerråd er involveret (MR-S, MR-A, MR-FJLS, MR-JÄM, MR-NER og MR-U). Programmet er

baseret på de involverede ministerråds egne indspil og består af syv selvstændige delprojekter. Detailudviklingen af de enkelte elementer sker i de respektive ministerråd. Delprojekterne er fortsat i opstartsfasen og vil blive implementeret inden for samme tidsramme. Programmet består af følgende delprojekter:

1. Inkludering af udsatte grupper på arbejdsmarkedet med fokus på unge (MR-S)
2. Tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft (MR-A)
3. Udvikling af kompetencer indenfor nye vækstområder (nanoteknologi, klimateknologi, m.m.) (MR-A)
4. Sundhedsfremme og forebyggelse med fokus på livsstilssygdomme (MR-S)
5. Effekter af indsatser for forebyggelse af livsstilssygdomme (MR-FJLS)
6. Sammenhæng mellem ernæring, læring og helse med fokus på skolebørn (MR-U)
7. Innovation og Entreprenørskab i sundhedsvæsenet. (MR-NER)

Et centralt omdrejningspunkt for at Programmet får succes er det tværgående samarbejde som skal skabe synergi mellem projekterne. De enkelte delprojekter har således en eller flere "interessenter" som repræsenterer andre ministerråd og som er aktivt inddraget i udviklingen af projektet.

For at sikre synergi indenfor og på tværs af delprojekterne indeholder programmet endvidere tværgående mekanismer, som involverer alle syv delprojekter:

- Fælles kick-off seminar i 2010, som har til formål at styrke kendskabet til programmets enkelte delprojekter, og hvordan de bidrager til programmets overordnede mål
- Information og kommunikationstiltag
- Fælles afrapportering
- Fælles midtvejs og afslutningskonference 2012

De tværgående aktiviteter bliver koordineret af en rådgiver, som skal bidrage til at fremme synergi mellem projekterne i programmet, sikre videndeling undervejs og styrke profileringen af projektresultaterne. Derudover er der nedsat en intern arbejdsgruppe i sekretariatet, der består af alle involverede fagrådgivere fra de respektive ministerråd og ovennævnte projektrådgiver. Målet er at fremme forankring og engagement i de involverede fagministerråd.

Prioriteringer i 2011 For at fremme en helhedsorienteret indsats indeholder programmet en række tværgående mekanismer. Fokus for arbejdet er i særlig grad at projekterejere og projektansvarlige i samarbejde med sekretariatet får etableret gode rammebetingelser for projekterne sådan at disse udvikles med et godt resultat.

Sekretariatsfunktion Detailudviklingen af de enkelte elementer sker i de respektive ministerråd. Dette betyder, at der i praksis vil være forskellige modeller for struktur og organisering af de syv delprojekter. Der er afsat 2% af budgettet til administration og driftudgifter for sekretariatet for budgetåret 2011. Det vil på nuværende tidspunkt være vanskeligt at forudsige de administrative udgifter for alle syv delprojekter, da delprojekterne er under udvikling.

*) Der er ikke et enkelt ministerråd, som har koordinationsansvaret for hele initiativet, og der er ikke et enkelt ministerråd, som har dispositionsretten over midlerne.

Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2011

Dispositionsretten er uddelegeret til de ansvarlige ministerråd for hvert delelement. Til initiativet er tilknyttet en projektkoordinator, som skal bidrage til at sikre koordination og synergi mellem delelementerne.

5-2090-2 Klimavenlig byggeri

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	7.500.000	0	0	-%	MR-NER

Formål Fællesnordisk innovationsprogram for klimavenligt byggeri. Projektet skal styrke udviklingen af Norden som foregangsregion indenfor klimavenligt byggeri, og være med til at sikre innovation, vækst og eksport på området. Der forventes national medfinansiering til programmet.

Prioriteringer i 2011 Programmet skal primært prioritere storskala innovations og demonstraionsprojekter i tæt samarbejde med bla industrien

- Styrke innovationen indenfor klimavenligt byggeri
- Styrke grøn vækst i Norden
- Bidrage til landenes opfyldelse af klimamålsætninger, herunder EUs målsætninger.
- Styrke eksporten af teknologi på området for klimavenlig byggeri
- Styrke erfaringsudvekslingen mellem de nordiske lande
- Bidrage til en bæredygtig og klimavenlig udvikling i Norden
- Brande Norden som foregangsregion på området

5-3000-1 Puljen til nye globaliseringsinitiativer

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	0	30.408.000	0	-%	NSK/MR-SAM

Formål Puljen tilføjes ikke midler i 2011. Puljen til de nye globaliseringsinitiativer blev oprettet i 2010, som følge af, at det ikke af tidsmæssige grunde var muligt på tidspunktet for budget 2010's udgivelse at udmønte midlerne på nye globaliseringsinitiativer. Dette skete i oktober/november måned, og midlerne blev fordelt på følgende initiativer.

Energi og transport - budgetpost 2042

e-Science - budgetpost 2062

Kultur og kreativitet - budgetpost 2080

Helse og velfærd - budgetpost 2085

Klimavenlig byggeri - budgetpost 2090

Forhandlinger om kvicksøl

Perspektiver for fremtidig ageren på CDM og JI (Joint Implementation) markedet (forslag på det finansiella området)

De fem første initiativer løber over flere år og har også i 2011 fået tildelt midlerne af de

71 MDKK til globaliseringinitiativer.

Kulturpolitik

Generel indledning

Generel indledning

Nordisk Ministerråd arbejder for at styrke det fællesnordiske kultursamarbejde hvor kunst og kultur udgør en hjørnesten i det fællesskab som binder de nordiske lande sammen.

Det nordiske kultursamarbejde indeholder en bred vifte af temaer og indsatser lige fra folkelige fællesskaber til den individuelle kunstners virke. Begge dele skal have forudsætninger for at udfolde og udvikle sig, og vores fællesnordiske institutioner og programvirksomhed skaber gode og fleksible rammer for dette. Den nordiske samarbejdsstruktur inden for kulturområdet har undergået markante forandringer i de seneste år. Målet er at gøre samarbejdet endnu mere åbent, transparent og fleksibelt.

Denne udviklingsproces vil fortsætte i de kommende år hvor udfordringerne fra omverdenen, og i vore egne samfund, vil kræve en stadig tilpasning af præmisserne for det fællesnordiske kultursamarbejde.

Opfølgningen på forandringerne sker kontinuerligt, og via en evaluering af kultursamarbejdet som igangsattes i 2010, vil det blive tydeligt hvad der skal ændres og udvikles i fremtiden.

De overordnede mål for det fællesnordiske kultursamarbejde er at:

- Samarbejdet skal afspejle de prioriteringer inden for kultur- og kunstområdet som er fælles for de nordiske lande,
- Samarbejdet skal fremme et nordisk perspektiv i de enkelte lande,
- Samarbejdet skal fremme vekselvirkningen mellem det nordiske og det internationale.

Ministerrådets styringsdokumenter

Kulturministrenes De vigtigste styringsdokumenter er Det fællesnordiske kultursamarbejde - Mål og vision samt Handlingsplan. Det fællesnordiske kultursamarbejde 2010-2012 indeholder 6 prioriterede temaer:

1. Det kreative Norden - svar på globaliserings udfordringer
2. Nordisk Sprogforståelse
3. Kultur for børn og unge
4. Kulturel mangfoldighed
5. Den nordiske kulturarv
6. Ministerrådets formandskabsprogram på kulturområdet

Derudover er kulturministrenes globaliseringsstrategier et vigtigt styringsdokument for kulturministrene: Det Kreative Norden, som beskriver en række aktiviteter der gennemføres i perioden 2010-2012 samt Kultur og kreativitet som videreudvikler det eksisterende globaliserings-initiativ: "Udvikling og profilering af Norden som center for kreative industrier". Denne indsats pågår ligeså 2010-2012.

De budgetmæssige konsekvenser

MR-K's andel af den af MR-SAM vedtagne pro rata reduktion på 1% i Nordisk Ministerråd udgør 1.651.000 DKK i 2010 priser.

**ser af pro rata
reduktionen på
1 %**

Kulturs reduktion är baserad på disponibla medel under 2010, dvs. 165 147 000 DKK. NSK/MR-SAM har beslutat att budgeten för Nordiska kulturfonden ska fastslås till 33 370 000 DKK. Bidraget till Nordisk Film & TV-fond ska vara oförändrat jämfört med 2010 pga. avtal som NMR har ingått. Detta gör att övriga budgetposter ska reduceras med 1 314 000 DKK.

Med utgångspunkt i den beslutade budgetramen för MR-K genomförs en pro rata reduktion på övriga budgetposter med 1,24 procent.

1 000 000 DKK flyttas från budgetposten 1-2203-1 Dispositionsmedel till budgetpost 1-2251-2 Kultur- och konstprogrammet och örönmärks för Orkester Norden.

**Resumé af
Ministerrådets
resultater i
2009**

Følgende kan opsummeres som vigtigste resultater i 2009:

Udmøntning af globaliseringsstrategierne: Det kreative Norden og Kultur & kreativitet, bl.a. med en meget fremgangsrig presentasjon av nordisk film på den internationale filfestival i Toronto.

Utvikling af det fællesnordiske kultursamarbejde Mål og vision samt Handlingsplan. Konsolidering og udvikling af Kultur- og kunstprogrammet samt Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram.

Igansættelse af evaluering af reformen af det nordiske kultursamarbejde som blev implementeret fra 2007.

Evaluering af Nordisk Computerspilprogram.

Beslutning om og implementering af en række justeringer af kultursamarbejdet, indenfor rammen af den eksisterende struktur.

Fyra konferensen under rubriken Nordisk Kulturforum på temana Tillpassning og justering av kulturreformen (2 st); Northern Dimension Cultural Partnership samt om profilering av nordisk kultur i övriga världen.

Udvikling av Nordbuk og aktiviteter for børn og unge.

Udvikling af kultursamarbejdet med Estland, Latvia og Litauen: etablerandet av Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram.

	Budget 2011	Budget 2010	Difference	
			+/-	% ¹⁾
Sum MR-K	163.496	163.484	12	0,0%
<i>Generelle kulturindsatser</i>	<i>48.501</i>	<i>49.379</i>	<i>-878</i>	<i>-1,8%</i>
1-2203-1 Dispositionsmidler Kultur	9.679	10.814	-1.135	-10,5%
1-2204-1 Nordisk Kulturforum	1.567	1.587	-20	-1,3%
1-2205-2 Nordisk kulturfond	33.370	33.044	326	1,0%
1-2206-2 Nordisk Råds priser	2.288	2.317	-29	-1,3%
1-2207-1 Kulturministrenes globaliseringsindsatser	1.597	1.617	-20	-
<i>Barn og unga</i>	<i>5.860</i>	<i>5.934</i>	<i>-74</i>	<i>-1,2%</i>
<i>Projektmedel og generella stödordningar</i>	<i>5.860</i>	<i>5.934</i>	<i>-74</i>	<i>-1,2%</i>
1-2212-2 Nordisk Børne- og Ungdomskomiteé (NORDBUK)	5.860	5.934	-74	-1,2%
<i>Film och media</i>	<i>42.055</i>	<i>42.263</i>	<i>-208</i>	<i>-0,5%</i>
<i>Projektmedel och generella stödordningar</i>	<i>39.204</i>	<i>39.376</i>	<i>-172</i>	<i>-0,4%</i>

1-2221-2	Nordisk computerspilprogram	11.110	11.250	-140	-1,2%
1-2222-2	Nordisk Film- og TV-fond	25.563	25.563	0	0,0%
1-2223-2	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse <i>Institutioner</i>	2.531 2.851	2.563 2.887	-32 -36	-1,2% -1,2%
1-2228-3	NORDICOM <i>Konstområdet</i>	2.851 63.632	2.887 62.417	-36 1.215	-1,2% 1,9%
	<i>Projektmedel og generelle stödordningar</i>	30.447	28.816	1.631	5,7%
1-2251-2	Kultur- og kunstprogrammet	16.299	14.491	1.808	12,5%
1-2253-2	Nordisk oversættelsesstøtte	2.813	2.848	-35	-
1-2254-2	Nordiskt-baltiskt mobilitetsprogram för Kultur <i>Institutioner</i>	11.335 5.120	11.477 5.184	-142 -64	-1,2% -1,2%
1-2259-3	Kulturkontakt Nord <i>Nordiska kulturhus (institutioner)</i>	5.120 28.065	5.184 28.417	-64 -352	-1,2% -1,2%
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	0	0	0	-
1-2272-3	Nordens hus på Färöarna	13.003	13.166	-163	-1,2%
1-2274-3	Nordens institut på Åland	2.777	2.812	-35	-1,2%
1-2277-3	Nordens institut på Grönland (NAPA)	6.068	6.144	-76	-1,2%
1-2548-3	Nordens institut i Finland (NIFIN) <i>Andra kultursatsningar</i>	6.217 3.448	6.295 3.491	-78 -43	-1,2% -1,2%
	<i>Projektmedel och generella stödordningar</i>	3.448	3.491	-43	-1,2%
1-2234-4	Samisk samarbeid	3.448	3.491	-43	-1,2%
Opdelt på kategorier		163.496	163.484	100%	100%
	Projektmidler	23.522	24.832	14,4%	15,2%
	Programlignende aktiviteter	100.490	98.673	61,5%	60,4%
	Institutioner	36.036	36.488	22,0%	22,3%
	Organisationsbidrag	3.448	3.491	2,1%	2,1%

1) Kulturs budget er uændret, som følge af at Kulturbudgettet er tilført 1,663 MDKK (1 MDKK på Kultur- og kunstprogrammet og 663 TDKK til Kulturfonden), som overvejer pro rata reduktionen på 1 %.

Generelle Kultursatsninger

1-2203-1 Dispositionsmidler Kultur

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	9.679.000	10.814.000	10.975.000	91%	MR-K/ÄK-K

Formål Budsjettposten skal dække kulturministrenes formannskapsprojekter og andre politiske initiativ som policygrupper, arbejdsgrupper m.m.

Prioriteringer i 2011 Under 2011 prioriteres aktiviteter inom ramen för ordförandeskapsprogrammet och till andra politiska initiativ som kulturministrarna önskar prioritera.

Som ekstraordinært tiltag i 2009, 2010 og 2011 er bevillingen på 8.752.000 DKK (2010 års prisnivå) DKK flyttet fra post 2270 Nordens Hus i Reykjavik til post 2203. Disse midler disponeres direkte af EK-K/MR-K, og det er således op til EK-K/MR-K at fastsætte udbetalingen til huset under hensyntagen til kursudvikling og inflation i Island

2010 och 2011. Bevillingsrammen til Nordens Hus i Reykjavik fastholdes uændret i 2011 (ingen pro rata reduktion).

1 000 000 DKK som i budget för 2010 var öronmärkta för Orkester Norden under denna budgetpost flyttas till budgetpost 2251 Kultur- og kunstprogrammet.

- Sektorsfinansiering av ordförandeskapsprojekt
- Nordens Hus i Reykjavik - NOREY

1-2204-1 Nordisk Kulturforum

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.567.000	1.587.000	1.592.000	81%	MR-K/EK-K

Formål Ministerrådet for kultur arrangerer konferencer, seminarer og workshops under overskriften: Nordisk Kulturforum. Kulturforum giver mulighed for en gensidig idé- og informationsudveksling mellem Ministerrådet og aktørerne inden for kultur- og kunstlivet. Desuden kan aktuelle udfordringer og problemstillinger på kunst- og kulturfeltet blive belyst på Kulturforum. Nordisk Kulturforum er også kulturministrenes vigtigste informationskanal med henblik på at sikre en udvikling af programmerne og fremtidige initiativer for kulturlivet i Norden. Nordisk Kulturforum er åbent for kulturaktører, organisationer, institutioner, netværk og enkeltpersoner.

Prioriteringer i 2011 Prioriteringerne og temaerne for Nordisk Kulturforum 2011 udarbejdes i løbet af 2010 og forelægges EK-K. Sekretariatet indhenter forslag til temaer for Kulturforum 2011 fra relevante nordiske kulturaktører.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter :

Sekretariatsfunktion Nordisk Ministerråds sekretariat

1-2205-2 Nordisk kulturfond

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	33.370.000	33.044.000	33.155.000	98%	Fondstyret

Formål Nordisk Kulturfonds formål er at fremme det kulturelle samarbejde mellem de nordiske lande ved at bevilge bidrag til samarbejdsprojekter inden for almen kultur og kunst. Fondens virksomhed baserer sig på en aftale mellem de nordiske lande, der blev indgået i 1966.

Prioriteringer i 2011 Fonden støtter nordisk samarbejde i det professionelle kulturliv og i frivilligsektoren i bred forstand. Det forventes, at sekretariatet skal behandle ca. 1300 ansøgninger og administrere ca. 280 bevillinger herunder ca. 3 mio til globaliseringsprojekter og ca. 2 mio. til prioriteringen "Aktiviteter der fremmer det nordiske kultursamarbejde".

Fonden vil i 2011 arbejde mere fokuseret med information og kommunikation rettet mod de prioriterede grupper.

I 2011 skal Nordisk Kulturfond implementere et nyt ambitiøst elektronisk sagbehandlingssystem. Der er tale om en udskiftning af det nuværende ÄHS sagsbehandlingssystem.

Fokus forventes også i 2011 at sætte på at inkludere nye nordboere i det nordiske kultursamarbejde, blandt andet skal der afholdes en stor konference i København januar 2011 om mangfold inden for scenekunsten.

I 2011 vil Årets Nordiske Scenekunstbegivenhed finde sted, der er tale om en markant nordisk begivenhed med en støtte på op til 3 mio. DKK.

- Aktiviteter for og med børn og unge
- Aktiviteter, der bidrager til at øge nabolandssprogforståelsen herunder bidrager til øget kendskab til forskellige sprog i Norden som kulturbærere
- Aktiviteter, der fremmer nye nordboeres deltagelse i det nordiske kultursamarbejde
- Aktiviteter i tyndt befolkede områder i Norden
- Aktiviteter, der fremmer samarbejdet mellem Vestnorden (Færøerne, Island og Grønland) og det øvrige Norden

1-2206-2 Nordisk Råds priser

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	2.288.000	2.317.000	2.580.000	98%	MR-K/EK-K

Formål Denna budgetpost samlar beviljningarna för de tre nordiska kulturpriserna; Nordiska rådets litteraturpris, filmpris och musikpris under en och samma budgetpost.

Budgetposten upprättades 2009 för att bidra till att synliggöra den viktiga satsning som priserna representerar innanför det nordiska kultursamarbetet och till att skapa samarbete och synergieffekter mellan priserna och deras profilering.

Budgetposten omfattar:

- prisbeloppen för musik-, litteratur- och filmpriserna
- administrativa kostnader för prisene genom prissekretariatena
- honorar och reseutgifter till bedömningskommittéerna

Prioriteringer i 2011 Administrera priserna enligt prisstadgarna, samt fungera som sekretariat för prisernas bedömningskommittéer.

Synliggöra och marknadsföra priserna till relevanta professionella aktörer och för en bred publik både i Norden och i övriga världen.

Synliggöra och profilera priserna som en del av genomförandet av kulturministrarnas globaliseringsstrategi

Sekretariatsfunktion * Nordiska rådets litteraturpris: Nordiska rådets delegation vid Sveriges riksdag

* Nordiska rådets filmpris: Nordiska Film- og TV-fonden

* Nordiska rådets musikpris: Nordens hus på Färöarna

1-2207-1 Kulturministrenes globaliseringsindsatser

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.597.000	1.617.000	0	-%	MR-K/EK-K

Formål Budgetposten blev opprättad 2010, og har som syfte att möjliggöra og synliggöra nya initiativ inom ramen för kulturministrarnas globaliseringsstrategi: "Det kreativa Norden". Denna strategi är en förlängning av statsministrarnas globaliseringsstrategi "Möjligheternas Norden".

Prioriteringer i 2011 "Det kreative Norden" består af en række konkrete projekter, hvoraf en del er igangsatt og resten igangsættes i 2010.

- International medie- og kommunikationsstatistik. Projektgennemførelse af Nordicom.
- Videns-/dokumentationscenter: børn & medier. Projektgennemførelse af Nordicom.
- Nordens Naboer: Projektgennemførelse af NIFIN.
- Nordisk Kultur i verden - Profilerung af nordisk litteratur på bogmessen i Paris. Projektgennemførelse af Informationscentralen för Finlands litteratur (FILI) och Nätverket för de nordiska litteraturcentralerna (NORDLIT).
- Nordens center for Ny Nordisk Mad. Projektgennemførelse af NOREY.
- Kulturinstitutioner og skoler. Projektgennemførelse af NIFIN.

Børn og Unge

1-2212-2 Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	5.860.000	5.934.000	5.954.000	98%	NORDBUK

Formål Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) er Nordisk Ministerråds rådgivende og koordinerende organ i nordiske og internationale børne- og ungdomspolitiske spørgsmål. NORDBUK skal hvert år fremlægge en samlet rapport for samarbejdsministrene, der belyser arbejdet med børn og unge inden for de prioriterede fagområder i Nordisk Ministerråd. Komitéen har desuden ansvar for fordeling af projekt- og organisationsstøtte til nordiske ungdomsorganisationer og nordiske ungdomsgrupper. Administrationen af støtteordningerne er udliciteret.

Prioriteringer i 2011 I 2011 prioriteres arbejdet med komitéens handlingsplan for 2010-2013, og strategien for Nordisk Ministerråds arbejde med børn og unge ud fra visionen om, at "Norden skal

være verdens bedste sted for børn og unge”.
NORDBUK arbejder for, at

- Fremme integrering af børne- og ungdomsperspektiv i alle relevante dele af Nordisk Ministerråds virksomhed
- Skabe en tydelig børne- og unge-profil i Nordisk Ministerråds globaliseringsarbejde
- Støtte børns og unges egen organisering og børns og unges nordiske samarbejde
- Støtte udvikling og spredning af nye metoder for børns og unges deltagelse i demokratiske processer
- Fremme bedre kundskaber blandt børn og unge om menneskerettigheder og demokrati
- Øge ligestilling og mangfoldighed blandt dem, der får støtte fra NORDBUK

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 715.000 DKK
Faktiske udgifter : 349.000 DKK

Sekretariatsfunktion

Styrelsen for International Uddannelse (SIRIUS)

Film og Media

1-2221-2 Nordisk computerspilprogram

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	11.110.000	11.250.000	11.288.000	99%	MR-K/EK-K

Formål

Nordisk Computerspilprogram skal i perioden 2006-2012 stimulere til øget kvalitet og flere tilbud af nordisk producerede computerspil for børn og unge. En gruppe af særligt sagkyndige vurderer og behandler indkomne ansøgninger.

Prioriteringer i 2011

Programmets prioriteringer er gældende for hele kontraktperioden, og programmet skal således ikke specificere prioriteringer for de enkelte år.

- Et netværk for brancheorganisationer i Norden bygges op, således at Nordisk Computerspilprogram får en tydelig platform at arbejde på med henblik på konsolidering af programvirksomheden efter 2012 og efter bevillingen fra Nordisk Ministerråd bortfalder.
- Udviklingsstøtte uddeles til nye, kreative computerspil, således at støtteværdige koncepter kan videreudvikles til prototypeniveau.
- Fællesnordiske markedsaktiviteter gennemføres for at støtte salg og eksport af nordiske computerspil.
- Digital distribution videreudvikles for at sikre producenterens adgang til markedet og brugernes adgang til nordiske kvalitetsprodukter.
- Information samles og tilgængeliggøres for producenter – om industrien, markeder og finansiering.
- Konsumentinformation spredes til brancheorganisationer.
- Lokaliseringssystemet som tillader versionering til andre nordiske sprogområder udbygges og konsolideres.

Ledelse og

Planlagte udgifter: Samme niveau som 2010

adm. Faktiske udgifter : 1.592.712 DKK

**Sekretariats-
funktion** Nordic Game Resources AB

1-2222-2 Nordisk Film- og TV-fond

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	25.563.000	25.563.000	24.762.000	100%	Fondsstyret

Formål Nordisk Film- og TV-Fond (NFTF) har til opgave at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker (film og TV). Særligt hensyn tages til produktioner rettet til børn og unge.
NFTF fungerer i øvrigt som sekretariat for Nordisk Råds filmpris og administrerer prisen på DKK 350.000.
NFTF administrerer tillige en bevilling til Filmkontakt Nord på DKK 1.400.000 for hvert af årene 2010, 2011 og 2012.
Filmkontakt Nord er et samarbejde mellem Nordisk Ministerråd og de nordiske filminstitutter med henblik på at promovere nordiske kort- og dokumentarfilm internationalt.

Nordisk Film- & Tv-fonds virksomhed er baseret på en juridisk forpligtende aftale, som ikke gør det muligt at foretage reduktioner i bevillingen, uden at reforhandle aftalen med alle Parter. I Aftale 2010-2014 fastsættes garantisummen til 69.000.000 i 2008-tal. Nordisk Ministerråd bidrager med en tredjedel af denne garantisum, som skal prisjusteres til 2011.

Prioriteringer i 2011 Fondsstyrets prioriteringer for virksomheden er gældende for hele aftaleperioden, 2010-2015, og virksomheden specificerer således ikke prioriteringer for enkelte år.
Det er NFTFs opgave at:

- Fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker af høj kvalitet.
- Inspirere og styrke det kreative samarbejde på filmområdet indenfor de nordiske lande.
- Styrke produktion og spredning af kvalitative nordiske børnefilm.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samme niveau som 2010
Faktiske udgifter : 3 877 845 NOK

**Sekretariats-
funktion** Nordisk Film & TV-Fonds sekretariat

1-2223-2 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	2.531.000	2.563.000	2.571.000	100%	Sakkunnigruppen

Formål	Det er Nordisk Journalistcenters (NJC) overordnede opgave via kurser, seminarer og andre kompetenceopbyggende tiltag at skabe og fastholde interesse i medierne for nordisk samhörighed og kulturelt fællesskab.
Prioriteringer i 2011	<p>Det er NJCs praktiske målsætning at sikre en position som referenceinstitution for nordiske efteruddannelsesinstitutioner og Nordens journalister. For en strategisk og radikal opdatering af NJCs kursusvirksomhed, gælder at NJC skal foretage en markant satsning på samarbejde med de nordiske og relevante internationale efteruddannelsesinstitutioner med det fælles mål, at øge kompetenceudviklingen.</p> <p>NJCs prioriteringer er gældende for hele kontraktperioden, og virksomheden skal således ikke specificere prioriteringer for de enkelte år.</p> <ul style="list-style-type: none"> • NJC skal primært prioritere netværksdannelse blandt efteruddannelsesinstitutioner. NJC bør derfor blandt andet bidrage aktivt og direkte til at opbygge fungerende netværk og årlige træf med de nordiske og relevante internationale efteruddannelsesinstitutioner. • NJC skal sekundært prioritere netværksdannelse blandt individuelle aktører. • NJC skal især være opmærksom på at stimulere deltagelse i egne kurser fra Selvstyreområderne og det finsktalende Finland.
Ledelse og adm.	<p>Planlagte udgifter: Samme niveau som 2010</p> <p>Faktiske udgifter : 1.484.924 DKK</p>
Sekretariatsfunktion	NJC forvaltes og lokaliseres ved Center for journalistik og efteruddannelse: Update 2010-2011. Der er etableret en gruppe af sagkyndige med mandatperiode 2010-2011.

1-2228-3 NORDICOM

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
DKK	2.851.000	2.887.000	2.888.000	33%	Institutionen
MODSVARER DKK	2.851.000	2.887.000	2.888.000		

Formål	Nordicom har til opgave gennem informations- og dokumentationsvirksomhed at fremme og videreudvikle det nordiske samarbejde på forskningsområdet medier og kommunikation. Via forskellige kanaler skal Nordicom formidle viden om medieforskningen til forskellige brugergrupper i samfundet, samt fremme kontakterne mellem nordiske forskere og internationale forskningsmiljøer.
Prioriteringer i 2011	<p>Nordicoms prioriteringer er gældende for hele kontraktperioden 2010-2012 og er følgende i nuværende kontrakt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentation av medieforskningen i de nordiska länderna. • Dokumentation av medieutvecklingen i de nordiska länderna. • Kunskapsförmedling inom medieområdet till brukare i Norden, Europa och övriga världen.
Kontraktperiode	2010-2012

Kontrakt-status	Opfyldt
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Samme niveau som 2010 Faktiske udgifter : 367.000 DKK

Kunstmrådet

1-2251-2 Kultur- og kunstprogrammet

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	16.299.000	14.491.000	18.363.000	99%	Sagkyndiggruppe

Formål Kultur- og kunstprogrammet er et rammeprogram som foreløbig kører frem til og med 2011. Programmet beviljar bidrag till projekt från alla kultur- och konstfält. Programmet ger bidrag till professionella kulturaktörer, konstnärer och amatörkultur- och frivilligsektorn. Bland ansökningarna från amatörkultursektorn och frivilligsektorn prioriteras projekt som genomförs i samarbete med professionella konstnärer och kulturaktörer.

Kvalitet och nytänkande är väsentliga kriterier vid utdelningen av stöd.

Programmet har två delar, så kallade moduler. I parentes anges den procentvise fördelning af programmets midler.

Produktionsinriktad verksamhet (70 %)

Denna modul är avsedd för projekt som satsar på kultur- och konstproduktioner samt kreativt arbete. Nyckelordet är innovation, vilket innebär utveckling och testning av nya idéer, koncept och processer.

Kompetensutveckling (30 %)

Denna modul är avsedd för projekt som satsar på utbyte av information och kompetensutveckling för aktörerna inom kultur- och konstfältet. Detta kan ske i form av t.ex. seminarier, kurser eller workshops.

1 000 000 DKK flyttas från budgetposten 1-2203-1 Dispositionsmedel till budgetpost 1-2251-2 Kultur- och konstprogrammet och öronmärks för Orkester Norden.

Som ett resultat av diskussioner med Nordiska Rådet ingicks en kompromiss om budgeten för 2010 mellan Nordiska Rådet och Nordiska Ministerrådet. I kompromissen tillfördes budgetposten DKK 1.000.000. Som ett resultat av diskussioner med Nordiska Rådet ingicks en kompromiss om budgeten för 2010 mellan Nordiska Rådet och Nordiska Ministerrådet. I kompromissen tillfördes budgetposten DKK 1.000.000.

MR-K har beslutat att öronmärka DKK 500.000 till Nordisk Biblioteksvecka inom ramen för Kultur- och konstprogrammets budget för 2011.

Den fortsatta finansieringen av Orkester Norden och Nordisk Biblioteksvecka ska belysas i utvärderingen av reformen av det nordiska kultursamarbetet. Utvärderingen ska ligga klar våren 2011.

Prioriteringar i 2011	Prioriteringar i Kultur- og kunstprogrammet skal afspejle mål og visioner /handlingsplan for det fællesnordiske kultursamarbejde. <ul style="list-style-type: none"> • Det kreative Norden - svar på globaliseringens udfordringer • Nordisk sprogforståelse • Kultur for børn og unge • Kulturel mangfoldighed • Den nordiske kulturarv
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: samme niveau som 2010 Faktiske udgifter : EUR 75.000
Sekretariatsfunktion	Kulturkontakt Nord

1-2253-2 Nordisk oversættelsesstøtte

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	2.813.000	2.848.000	0	0%	Sagkyndiggruppe

Formål Denne budgetposter blev etableret i 2010, og har til hensigt at synliggøre og løfte frem oversætterstøtten til nordisk litteratur. Bevillingen er således løftet ud af budgetpost 1-2251-2 Kunst- og kulturprogrammet.

Støtten øgedes i 2010 med DKK, 100.000, som øremærktes til oversættelse af litteratur for børn. Öronmärkningen gäller även för 2011.

Støtteordningens formål er at bidrage til flere udgivelser af kvalitetslitteratur på andre nordiske sprog end originalsproget. Støtteordningen er forankret i de nationale litteraturcentraler, der fungerer som gruppe af sagkyndige for uddeling af støttemidler.

Nätverket för de nordiska litteraturcentralerna (NORDLIT) och representanter för de självstyrande områdena handlägger översättningsstödet mellan de nordiska länderna och de självstyrande områdena.

NORLA (Kontoret for norsk litteratur i utlandet) är koordinator för nätverket och stödordningen.

Prioriteringar i 2011 Stödordningens syfte är att bidra till ett ökat antal utgivningar av kvalitetslitteratur på andra språk än originalspråket

- Av bidraget ska 100 000 DKK öronmärkas för utgivning av litteratur för barn.
- De mindre språkområdena (Färöarna, Grönland och de samiska språkområdet) i Norden.

	<ul style="list-style-type: none"> • Poesi och dramatik bör få särskild uppmärksamhet vid utgivning i bokform och i tidskrifter.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Faktiske udgifter :
Sekretariats-funktion	Norwegian Fiction Abroad (NORLA)

1-2254-2 Nordiskt-baltiskt mobilitetsprogram för Kultur

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	11.335.000	11.477.000	11.515.000	100%	Sagkyndiggruppe

Formål	<p>Det nordisk-baltiska mobilitetsprogrammet är ett tvärsektorielt ramprogram som beviljar bidrag till:</p> <p>I parentes anges den procentvisa fördelningen av medlen mellan modulerna.</p> <ul style="list-style-type: none"> - mobilitet för individer (27 %) - nätverksbyggande för kulturaktörer (50 %) - stöd för residenscenter (23 %) <p>Mobilitetsprogrammet bidrar till att förstärka existerande nordisk-baltiskt samarbete. Övergripande principer baseras på deltagande på lika fot gällande såväl finansiering som styrning.</p> <p>Finansieringen af programmet sker ligværdigt med bidrag fra de baltiske lænder og Nordisk ministerrad. Dærtil tildeles et vist bidrag fra Nordisk Ministerråds nabolandsbudget. I 2010 uppgick nabolandsbudgetens bidrag til ca 750.000 DKK.</p> <p>Programmet er ett tvärsektorielt ramprogram som beviljar mobilitetsstöd för kultur- och konstaktörer, stöder nätverksbildning inom konst- och kulturfältet samt bidrar till en utveckling av konstnårsresidenscentra. Programmet är öppet för professionella konstnärer, utövare, förmedlare, producenter och kulturaktörer från alla sektorer inom konst- och kulturfältet inklusive kulturarv.</p> <p>Skandinavisk Forenings Kunsterhus i Rom får ett ett-årigt bidrag på DKK 900.000 inom ramen för Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram 2011. Den fortsatta finansieringen av Skandinavisk Forenings Kunsterhus ska belysas i utvärderingen av reformen av det nordiska kultursamarbetet, som ska ligga klar våren 2011.</p>
Prioriteringer i 2011	<p>Aktiviteterna inom programmet skall understödja ömsesidiga nordisk-baltiska prioriteringar med ett långsiktigt mål att stärka regionens konkurrenskraft inom ämnesområdena kultur, offentlig administration och näringsliv.</p> <p>Programmet ska utvärderas inom respektive ämnesområde under 2010, med sikte på beslut om eventuell fortsättning av programmet efter 2011.</p>
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Samma nivå som 2009 Faktiske udgifter : EUR 115.000

Sekretariats- Kulturkontakt Nord
funktion

1-2259-3 Kulturkontakt Nord

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
EUR	687.200	695.800	701.600	88%	Institutionen
MODSVARER DKK	5.120.000	5.184.000	5.234.000		

Formål Kulturkontakt Nord er administrativt sekretariat for Nordisk Ministerråds programmer: Kultur- og kunstprogrammet samt Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram, samt for de tilknyttede grupper af sagkyndige. Kulturkontakt Nord informerer om programmerne og bistår ansøgere med rådgivning. Institutionen er ikke policy skabende og kan ikke tage egne programinitiativer, men har primært en administrativ og operativ rolle.

Prioriteringer i 2011 Kulturkontakt Nord skal fortsat udvikle og optimere de rutiner og arbejdsgange der knytter sig til administration af programmerne, herunder informationsindsats og kommunikation i forhold til ansøgere og sagkyndige.

Kontraktperiode 2008-2010

Kontraktstatus Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samma nivå som 2009
Faktiske udgifter : EUR 127.000

Nordiske Kulturhus

1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
ISK	0	0	0	81%	Institutionen
MODSVARER DKK	0	0	0		

Formål Som ekstraordinært tiltag i 2009, 2010 och 2011 flyttes bevillingen på 8.752.000 DKK (2010 års prisnivå) til post 1-2203-1 Dispositionsmidler – Kultur. Disse midler disponeres direkte af EK-K/MR-K, og det er således op til EK-K/MR-K at fastsætte udbetalingen til huset under hensyntagen til kursudvikling og inflation i Island 2010 og 2011. Bevillingsrammen til Nordens Hus i Reykjavik fastholdes uændret i 2010 (ingen

pro rata reduktion).

Nordens Hus i Reykjavík startede sin virksomhed i 1968. Huset skal være et nordisk kulturcenter og et bindeled mellem Island og de øvrige nordiske lande. Biblioteket står som husets kernevirkomhed.

Prioriteringer i 2011	<ul style="list-style-type: none"> • Litteratur og sprog • Kulturprojekter for børn og unge • Ny nordisk mad • Kontaktpunkt for de nordiske kulturprogrammer
Kontraktperiode	2011-2013
Kontraktstatus	Opfyldt
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Samme niveau som 2009 Faktiske udgifter : 137.325 TISK

1-2272-3 Nordens hus på Färöarna

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
DKK	13.003.000	13.166.000	13.171.000	67%	Institutionen
MODSVARER DKK	13.003.000	13.166.000	13.171.000		

Formål Nordens Hus på Færøerne startede sin virksomhed i 1983. Husets opgave er at formidle nordisk kultur på Færøerne og færøsk kultur i de øvrige nordiske lande, samtidig med at huset har en vigtig funktion som færøsk kulturhus. Nordens Hus på Færøerne administrerer Nordisk Råds musikpris.

Prioriteringer i 2011	<ul style="list-style-type: none"> • Kulturprojekter for børn og unge • Kulturprojekter for voksne • Lokalt kultur- og informationskontaktpunkt • Erhvervs- og kulturturisme • Globalisering med Vestnorden som prioriteret område
Kontraktperiode	2009-2011
Kontraktstatus	Opfyldt
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Samme niveau som 2009 Faktiske udgifter : 4.813 TDKK

1-2274-3 Nordens institut på Åland

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
EUR	372.800	377.400	380.600	77%	Institutionen
MODSVARER DKK	2.777.000	2.812.000	2.839.000		

Formål Nordens Institut på Åland (NIPÅ) blev oprettet i 1985. Institutets opgave er at styrke det ålandske kulturliv i samspil med kulturlivet i det øvrige Norden og i samarbejde med lokale kulturorganisationer. Virksomheden foregår hovedsagelig inden for det almenkulturelle område, men også inden for undervisning/forskning og kontakt- og netværksopbygning.

Prioriteringer i 2011

- Formidling af ålandsk kunst og kultur til Norden samt kulturudveksling
- Kulturel mangfoldighed og interkulturel dialog
- Børne- og ungdomskultur
- Lokalt kultur- og informationskontaktpunkt
- Samarbejde med Baltikum

Kontraktperiode 2009-2011
Kontraktstatus Opfyldt
Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samme niveau som 2009
 Faktiske udgifter : EUR 287.400

1-2277-3 Nordens institut på Grønland (NAPA)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
DKK	6.068.000	6.144.000	6.147.000	88%	Institutionen

Formål Nordens institut i Grønland blev oprettet i 1986 i samarbejde med Grønlands hjemmestyre og Nuuk kommune. Institutets opgave er at styrke det grønlandske kulturliv, fremme Grønlands aktive deltagelse i det nordiske samarbejde og udvikle samarbejdet mellem Grønland og de øvrige nordiske lande, med særlig vægt på kultur-, undervisnings- og forskningsområderne.

Prioriteringer i 2011

- Børne- og ungdomsprojekter
- Nordiske kulturarrangementer i Grønland
- Grønlandske kulturarrangementer i Norden

- Vestnorden
- Det arktiske vindue
- Lokalt kultur- og informationskontaktpunkt

Kontraktperiode	2009-2011
Kontraktstatus	Opfyldt
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Samme niveau som 2009 Faktiske udgifter : 2.239 TDKK

1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
EUR	834.500	845.000	852.000	98%	Institutionen
MODSVARER DKK	6.217.000	6.295.000	6.356.000		

Formål NIFINs formål er at sprede kendskab i Finland om de øvrige nordiske landes sprog og kultur og at formidle kundskab om det finske sprog og Finlands kultur til det øvrige Norden.

Prioriteringer i 2011

- Bibliotek, herunder det virtuelle børnebibliotek Bibbi og udvikling af børne- og ungdomskultur netsiden Valhalla
- Produktion og distribution af pædagogisk materiale om Norden samt opsøgende arbejde over for børn og unge
- Afholdelse af sprogkurser
- Seminarier og forelæsninger

Kontraktperiode	2011-2013
Kontraktstatus	Opfyldt
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Samme niveau som 2009 Faktiske udgifter : 309,8 TEUR

Andre kultursatsninger

1-2234-4 Samisk samarbeid

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	3.448.000	3.491.000	3.503.000	100%	Samerådet og Samiska konstnærsrådet

Formål   Åndamålet med beviljningen er att stöda det samiska samarbeidet på kulturområdet. Budgetposten fördelas mellan Samerådet og Samiska konstnærsrådet. Samerådet er de norske, finske, svenske og ryske samernes gemensamme kulturpolitiske og politiske organ, som idag er organisert med hovudvikt på fyra sakområdene: kultur, menneskelige rettigheter, miljøarbeid og samarbeid mellom urbefolkninger. Samiska konstnærsrådet er takorganisationen for samiska konstnærorganisationer som har författare, bildkonstnær, musikere, komponister og teateransattede som medlemmer.

Prioriteringer i 2011   År 2010 beviljades fortsatt stöd till Samerådet og Samiska konstnærsrådet. Medlen förväntas framledes i ökad grad användas till samiskt kulturstöd og i minskad grad till administrative driftskostnader, vilket även formulerats i projektkontrakten med de båda aktörerna. Nye rutiner for den årlige rapporteringen har inført. For Samerådet innebær dette att det utöver den skriftlige rapporteringen även ska avholdes ett årligt rapporteringsmøte med sekretariatet ved hvilket Samerådet ska redogøre for hur de oppfylt de insatser og mål som oppstallt i kontrakten. Med Samiska konstnærsrådet kommer ett årligt rapporteringsmøte att avholdes i den mån sekretariatet anser att oppgiftene i den skriftlige årsrapporten föranleder dette.

Fördelning:
 Samerådet 2 897 500 DKK
 Samiska konstnærsrådet 593 500 DKK

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

Generel indledning

Generel indledning

MR-FJLS består af ét ministerråd med fire politikområder: Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug, hvilket udgør et samarbejde mellem omkring 20 ministerier i Norden.

Ministerrådets embedsmandsstruktur består af én embedsmandskomiteé (EK-FJLS) med integrerede afdelinger, og består af fem selvstændige og samarbejdende enheder, nemlig en eksekutivkomité og fire afdelinger for henholdsvis fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug. Eksekutivkomitéen og de fire afdelinger har alle status som embedsmands-komiteé.

MR-FJLS' kerneopgaver er at fremme bæredygtig udnyttelse af naturressourcer, inklusiv de genetiske ressourcer. MR-FJLS bidrager til at sikre tillid og tilgang til gode madvarer, som en forudsætning for bedre sundhed hos nordiske borgere og udvikle de muligheder, som findes i nordiske råvarer og madkultur. Forskning og innovation indgår som en nødvendig del i dette arbejde.

Hovedindsatsen inden for genetiske ressourcer består i driften af Nordisk Genressourcecenter. En væsentlig del af midlerne fra MR-FJLS går til NordGen, som bidrager til at bevare og sikre en bæredygtig udnyttelse af nordens genetiske ressourcer inden for skov, planter og husdyr. NordGens opgave med at drive genbank bidrager til at sikre, at de fem nordiske lande lever op til de internationale forpligtelser, man har påtaget sig gennem tiltrædelse af internationale traktater og deklARATIONER på området.

MR-FJLS er involveret i flere af statsministrenes globaliseringsinitiativer. Blandt de tretten godkendte forslag i globaliseringsinitiativet fra 2008 er specielt forslaget om "klimaeffekter på primærnæringerne - tilpasninger og tiltak" forankret i MR-FJLS. Dette program bidrager til at indfri rammeprogrammets målsætninger om at bidrage til at forbedre de nordiske landes forudsætninger for at møde klimaforandringerne og udfordringerne forbundet med disse. I globaliseringsinitiativet vedr. "Helse og velfærd" er der flere projekter, der hjælper med at fastholde fokus på opfølgningen på handlingsplanen for kost og motion. Dette program bidrager til at indfri rammeprogrammets målsætninger om at videreudvikle den nordiske velfærdsmodel med vægt på en god folkesundhed.

Ny Nordisk Mad har været og er fortsat en væsentlig satsning for MR-FJLS, som har ledt til nye nordiske samarbejder mellem både offentlig og private aktører og ligeledes inspireret til forskningsindsatser med privat finansiering. Derudover er Ny Nordisk Mad i stigende blevet et aktiv, som bidrager til at vise styrken af det nordiske samarbejde. I flere og flere områder af det nordiske samarbejde fokuseres der på mulighederne, som der ligger i arbejdet med Ny Nordisk Mad. Udover arbejdet i MR-FJLS, afspejles dette blandt andet også i globaliseringsinitiativet vedrørende Kultur og Kreativitet, ligesom MR-K også har Ny Nordisk Mad som en prioritet i deres arbejde.

Ministerrådets styrings-

Gældende styringsdokument for MR-FJLS er rammeprogrammet for 2009-2012, som blev godkendt af ministerrådet den 26. juni 2008.

dokumenter Rammeprogrammet for MR-FJLS 2009-12 skal

- bidrage til udviklingen af en konkurrencekræftig produktion
- bidrage til at forbedre de nordiske landes forudsætninger for at møde klimaforandringerne og udfordringerne forbundet med disse
- sikre de kommende generationer den genetiske mangfoldighed
- støtte en bæredygtig udvikling af kyst- og landsbyer i Norden og kulturen i disse
- videreudvikle den nordiske velfærdsmodel med vægt på en god folkesundhed og dyrevelfærd samt en god dyrebeskyttelse og
- bidrage til fælles vurderingers gennemslagskraft i internationale processer og fora, herunder i forhold til de baltiske lande

Rammeprogrammet og formandsprogrammet for de enkelte år, der skal præcisere og supplere rammeprogrammet, udgør tilsammen handlingsprogrammet for samarbejdet. For 2011 vil det finske formandskabsprogram derfor være et centralt styringsdokument for samarbejdet inden for MR-FJLS.

Derudover ses Strategien for bæredygtig udvikling for 2009-2012, og Miljøhandlingsprogrammet for 2009-12 at være væsentlige instrumenter for tværsektorielt samarbejde.

Den nordiske handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet har sat fælles målsætninger i form af mål for 2011 og visioner for 2021.

I 2010 blev et nyt rammeprogram vedrørende Ny Nordisk Mad igangsat. Programmet følger op på ministerrådets tidligere indsats omkring Ny Nordisk Mad og fortsætter indsatsen frem til 2014. Med det nye program er der endvidere gennem Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ afsat midler til at fokusere på Ny Nordisk Mad og Branding. Dette sker i relation til arbejdet med et andet ministerråds program – KreaNord - omhandlende kreative industrier.

I 2010 blev der vedtaget et nyt stort marint innovationsprogram over en 5-årig periode. Programmet er under ledelse af NICE med fiskerisamarbejdet og NORA som nordiske partnere. Programmet omfatter fire søjler, som vurderes aktuelle for fremadrettet udvikling af marine sektorer: akvakultur, redskabsudvikling, produktion og sporbarhed samt marin bioteknologi. Programmet er modulopbygget hvor modul 1 er netværksopbygning, nordiske studier, partnerskaber etc. mens modul 2 og 3 omfatter erhvervsrettede større projektsatsninger.

De budgetmæssige konsekvenser af pro rata reduktionen på 1 %

MR-FJLS har i 2011 fået tildelt en ramme på TDKK 34.982 hvilket er en reduktion i forhold til 2010 på 1%.

Reduktionen er blevet foretaget som pro rata reduktion af samtlige budgetposter, med undtagelse af budgetposten for NordGen, som det er besluttet skal friholdes for besparelser. For at friholde NordGen fra budgetreduktionen, har det været nødvendigt, at reducere budgetposterne for jordbrug og skovbrug ud over 1 procents pro rata reduktionen.

Reduktionen af afdelingernes ordinære virksomhed samt forskningsrelaterede aktiviteter resulterer i løbende drøftelser om afdelingernes organisation og opgaver set i forhold til de økonomiske ressourcer, der er til rådighed.

**Resumé af
Ministerrådets
resultater i
2009**

Det årlige ministermøde blev afholdt i Isafjordur den 2. juli 2009. En redegørelse om aktiviteter ud fra de 6 områder i Rammeprogrammet 2009-12 blev forelagt for ministrene, hvorudfra der blev udledt beslutninger på udvalgte områder.

Det islandske formandskab lagde vægt på konkurrencekraft, velfærd og helse, klima, genetiske ressourcer samt internationalt samarbejde.

Indenfor Rammeprogrammets områder kan nævnes følgende af de vigtigste resultater:

Nordisk konkurrencekraft

Sammen med NICE og NORA arrangerede Fiskerisamarbejdet en konference om Marin Innovation i Reykjavik 12. maj 2009. Formålet var at identificere og drøfte innovationsområder som er potentielle for samarbejde i Norden og med Nordens naboer i vest.

Med udgangspunkt i formandskabsprogrammet for 2009 blev der afholdt en international konference 27- 28. august 2009 med titlen "Efficient Fisheries Management". Konferencen fokuserede på fiskeriflådernes konkurrencekraft og økonomiske bæredygtighed og blev arrangeret sammen med Canada, og repræsentanter fra FAO og OECD.

Fiskerisamarbejdet satte integreret forvaltning af havet på dagsordenen i 2009.

Ecolabelling og konsumentrelationer var et af hovedtemaerne på ministermødet i Växjö 2008, og opfølgningen på temaet foregik også i 2009 i et nordisk netværk inden for fiskerisektoren, hvor forskere og erhvervsvirksomheder i fællesskab drøfter løsninger i relation til certificering og sporbarhed.

Første programperiode vedr. Ny Nordisk Mad blev afsluttet ved udgangen af 2009. I løbet af året blev spørgsmålet om en fortsættelse af Ny Nordisk Mad drøftet med udgangspunkt i en gennemført evaluering og indspil fra en række forskellige aktører. På baggrund heraf besluttede MR-FJLS, at fortsætte indsatsen i en ny periode 2010-14. I tillæg til denne beslutning blev det som en del af ministerrådets globaliseringsinitiativ "Kultur og Kreativitet" besluttet at gennemføre en 3-årig indsats med fokus på Ny Nordisk Mad og branding.

Konkret har Ny Nordisk Mad bidraget til igangsættelse af en række projekter og kommunikationsaktiviteter, og har blandt andet medført, at Ny Nordisk Mad er kommet på dagsordenen i mange forskellige sammenhænge. Eksempelvis kan det fremhæves, at en privat fond i Danmark donerede 100 MDKK til et forskningsprojekt omhandlende Ny Nordisk Diæt, som forener Ny Nordisk Mad og sundhed/ernæringsarbejdet.

Der blev også indenfor fødevarerområdet sat fokus på eventuelle grænsehindre. En udredning blev igangsat om eventuelle udfordringer ved handel i Norden, og den vil i de

kommende år blive anvendt som arbejdsinstrument.

Den islandske formandskabs konference "Nordic Values in the foodsector – The way forward in a global perspective" blev afholdt den 16-17. november 2009. De værdier som Norden i fællesskab kan konkurrere med i resten af verden blev drøftet.

Klima

Et forslag vedr. programmet "Klimaeffekter på primærnæringene – tilpasninger og tiltak", som er en integreret del af Globaliseringsinitiativet, blev godkendt af MR-FJLS i januar 2009. Programmets første udbud blev lanceret i juni 2009. Formålet med programmet er at skabe og tilvejebringe et grundlag for en nordisk politik for tilpasning og tiltag i forhold til klimaændringernes effekter på naturressourcer og fødevarereproduktion. Resultaterne af indsatsen kan endnu ikke måles, men forventes at have betydning for en videre forskningsindsats og give gode input til policyudvikling i Norden.

Inden for levnedsmiddelområdet er der sat fokus på miljøvurderinger set i sammenhæng med sund kost. Der ses ofte en sammenhæng, således at de sunde fødevarer ofte også er de mest miljøvenlige, og derfor også de bedste for klimaet.

Genetiske ressourcer

Det nordiske samarbejde om fælles forvaltning af genetiske ressourcer i Norden for blandt andet at bidrage til fødevarer sikkerhed, fødevarerforsynings sikkerhed og ikke mindst sikring af genetisk mangfoldighed med anvendelse inden for landbrug, fødevarer og skovbrug er af stigende betydning også i globalt perspektiv.

NordGen står for driften af The Svalbard Global Seed Vault, som har opnået stor international opmærksomhed og bidraget til, at skabe fokus på det nordiske genressourcesamarbejde. Det er foretaget 6 indsættelser af nye frø i Svalbard Global Seed Vault i løbet af 2009 og antallet af frø var tæt på 500.000 ved udgangen af året. Der blev gennemført et 1-year anniversary seminar med stor international deltagelse og opmærksomhed, og der blev modtaget omkring 20 delegationer på Svalbard af NordGens personale i tillæg til utallige pressehenvendelser. NordGen har i 2009 gennemført ca. 40 foredrag og udstillinger, 9 konferencer og seminarer/work-shops i forbindelse med netværksopbygning under alle sektorer. Derudover har NordGen's personale har deltaget på 32 forskellige internationale møder, seminarer, work-shops og lignende. Endelig er der gennemført 5 side-events på internationale fora, heraf to i tæt samarbejde med Nordisk Ministerråd i forbindelse med Commission on Sustainable Development 17 i New York i maj 2009 og i forbindelse med World Summit on Food Security/FAOs ministerkonference i november 2009.

NordGen har sendt omkring 40 projektansøgninger til forskellige finansieringskilder, hvoraf en tredjedel endte med at blive bevilget. Dette arbejde bidrager til at sikre en væsentlig ekstern finansiering af NordGens aktiviteter.

NordGen har bidraget aktivt i udviklingen af det nye Ny Nordisk Mad program, programmet om klimaforandringenes konsekvenser for primærnæringene i Norden og udviklingen af flagskibsprojekter under EU's Østersøstrategi samt opfølgningen af

Selfossdeklarationen og implementeringen af AEGIS (An European Genebank Integrated System) i regi af The European Cooperative Programme for Plant Genetic Resources.

MR-FJLS ministrene har endvidere i to fælles artikler fremhævet betydningen af arbejdet med genetiske ressourcer i relation til klimaforandringerne og udfordringerne i relation til den globale fødevarer sikkerhedssituation.

Ministerrådets deltagelse i de to side-events sammen med NordGen samt de to minister artikler har bidraget til at styrke den internationale anseelse af det nordiske samarbejde og især den nordiske indsats på om genetiske ressourcer.

Velfærd, levnedsmidler og sundhed

En statusrapport blev udarbejdet for den ”Nordiske handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet”. Statusrapporten gav et klart billede af mange forskelligartede aktiviteter – både som direkte opfølgning på handlingsplanen, men også et billede af de mange nationale initiativer samt det, der foregår på tværs af sektorer inden for det nordiske samarbejde. Statusrapporten blev godkendt på MR-FJLS og fremlagt på sessionen i NR.

Arbejdet med at igangsætte globaliseringsprogrammet ”Helse og velfærd” gav også mulighed at øge indsatsen i forhold til opfølgning på handlingsplanen for kost og motion.

De nordiske næringsstofs anbefalinger som har eksisteret i en lang årrække, og har været et vigtigt fundament for de kostråd, der er blevet givet fra de nationale myndigheder i Norden, bliver løbende opdateret; sidst i 2004. Det anses for et absolut kerneområde i virksomheden, og anbefalingerne ligger altid på top 10 listen over søgte publikationer i NMR. Den nuværende version blev igangsat i 2009, og vil være klar til den næste nordiske ernæringskonference i Island i 2012.

Et nordisk ernæringsmærke, der tager udgangspunkt i det svenske nøglehulsmærke, blev lanceret i 2009. Der blev blandt andet udarbejdet fælles kampagnemateriale og en skabelon til evalueringer af kendskab til mærket. Det vil på sigt kunne give nogle succesindikatorer. Kriterierne for mærket er baseret på det mangeårige samarbejde i Norden om de nordiske næringsstofanbefalinger.

EK-FJLS (Fiskeri og Havbrug) har på møde med repræsentanter fra FAO’s sekretariat drøftet mulig støtte til en ekspertkonsultation vedrørende ”Risk-Benefit in seafood”, som WHO og FAO skal arrangere i fælleskab. Drøftelserne blev starten på et mere systematisk samarbejde med FAO-COFI om temaer, hvor Norden har fælles interesse.

Under det islandske formandskab gennemførtes som opfølgning på fokusområdet ”Skovens lokale værdier” i september en konference om skov- og friluftsliv.

Den årlige tilsynskonference indenfor levnedsmiddelområdet med flere hundrede deltagere fra hele Norden sætter hvert år relevante temaer op, som giver inspiration og erfaringer der spredt sig i vandet – også til dem der ikke deltager direkte i konferencen. Derudfra opstår fælles kontrolkampagner, hvor man udnytter synergien i fælles oplæring

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

og udarbejdelse af materiale.

Inden for skovsamarbejdet arrangerede det islandske formandskab en konference med titlen 'Forestry serving urbanized societies in the North Atlantic Region'. Konferencen fokuserede specielt på betydningen af rekreative aktiviteter i skoven i forhold til sundhed og velfærd i urbaniserede samfund. Konferencen blev arrangeret i fællesskab mellem det islandske formandskab og SNS netværket CARE-for-us. Konference bidrog dels til at styrke det eksisterende nordisk-baltiske netværk for forskere og praktikere, som beskæftiger sig med forskellige aspekter af skov-rekreation og dels til at udvide netværket i en bredere nord atlantisk kontekst.

Internationalt samarbejde

NMR har besluttet at indgå som en aktiv deltager i drøftelserne i forbindelse med lanceringen af grønbogen: "Reformen af den fælles fiskeripolitik".

Fiskerisamarbejdet har bidraget til reformprocessen med en rapport om nordiske erfaringer i fiskeripolitik samt en konference og et seminar som omhandlede vigtige komponenter i reformprocessen Nordisk Råd er også involveret i drøftelserne om ny FFP.

Som et eksempel på det nordisk-baltiske samarbejde viste det veterinære beredskab flere succesfulde aktiviteter. Blandt andet er der underskrevet en "Memorandum of Understanding Animal Health Emergency Reserve", hvor også teknisk udstyr overvejes at blive en del af samarbejdet.

DG-Regio i EU har fået øget interesse for det arbejde, der foregår i den nordiske region, og bad om bidrag til den nye Østersøstrategi. Specielt er områderne om genetiske ressourcer, skovforskning og det veterinære beredskab prioriteret, som har ført til konkrete indsatser i MR-FJLS.

Den nordiske deltagelse i EU's forskningsprogram om fødevarerikkerhed, SAFEFOODera-net, resulterede i "BEPRARIBEAN: Best Practices for Risk-Benefit Analysis: experience from out of food in to food" hvor fokus er at gøre brug af erfaringer fra andre sektorer, såsom medicinal, miljø og forbrugerområdet for at forbedre risikohåndteringen inden for fødevarerområdet.

	Budget	Budget	Difference	
			+/-	%
Sum MR-FJLS	34.982	35.335	-353	-1,0%
<i>Projektmidler</i>	<i>3.124</i>	<i>3.155</i>	<i>-31</i>	<i>-1,0%</i>
3-6420-2 Ny nordisk mad	3.124	3.155	-31	-1,0%
<i>Fiskeri</i>	<i>5.904</i>	<i>5.964</i>	<i>-60</i>	<i>-1,0%</i>
3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri	5.904	5.964	-60	-1,0%
<i>Jord- og skovbrug</i>	<i>20.334</i>	<i>20.539</i>	<i>-205</i>	<i>-1,0%</i>
<i>Projektmidler - jordbrug</i>	<i>1.523</i>	<i>1.655</i>	<i>-132</i>	<i>-8,0%</i>

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

3-6510-1	Projektmidler Jordbrug	744	981	-237	-24,2%
3-6520-2	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	779	674	105	15,6%
	<i>Institutioner - jordbrug</i>	12.831	12.831	0	0,0%
3-6585-3	Nordisk Genressource Center	12.831	12.831	0	0,0%
	<i>Projektmidler - skovbrug</i>	5.980	6.053	-73	-1,2%
3-6310-1	Projektmidler Skovbrug	767	881	-114	-12,9%
3-6581-2	Samnordisk skogsforskning (SNS)	5.213	5.172	41	0,8%
	<i>Levnedsmidler</i>	5.620	5.677	-57	-1,0%
3-6810-1	Projektmedel - Levnedsmidler	4.027	4.068	-41	-1,0%
3-6820-1	Forskning - levnedsmidler	1.072	1.083	-11	-1,0%
3-6830-1	Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet	521	526	-5	-
Opdelt på kategorier		34.982	35.335	100%	100%
	Projektmidler	19.027	22.504	54,4%	63,7%
	Programlignende aktiviteter	3.124	0	8,9%	0%
	Institutioner	12.831	12.831	36,7%	36,3%

3-6420-2 Ny nordisk mad

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	3.124.000	3.155.000	3.180.000	86%	Styregruppen for Ny Nordisk Mad

Formål Ny Nordisk Mad er en konkret værdiskabende og innovativ satsning i tråd med Nordisk Ministerråds vision, "Norden som global vinderregion". Arbejdet med Ny Nordisk Mad er forankret inden for MR-FJLS, men har et tværsektorielt sigte, og involverer et tæt samarbejde med KreaNord og det nordiske kultursamarbejde. Til programmet er etableret en programorganisation, som også har ansvaret for at gennemføre aktiviteter vedrørende Ny Nordisk Mad og branding, som er finansieret gennem NMRs globaliseringsinitiativ om Kultur og Kreativitet.

Prioriteringer i 2011 Prioriteringer for programmet for 2011, fastlægges ultimo 2010, men følger af rammeprogrammet for Ny Nordisk Mad II 2010–2014.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Udgifterne til administration og ledelse var i 2009 på 800.000 DKK. Udgifterne forbundet med ledelse og administration for 2011 er endnu ikke fastlagt, men forventes, at skulle finansiere en deltidsstilling.

Sekretariatsfunktion NICE

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

Fiskeri

3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	5.904.000	5.964.000	5.941.000	98%	EK-FJLS (Fiskeri og Havbrug)

Formål Formålet med projektmidlerne er at understøtte aktiviteterne i Fiskerisamarbejdets grupper embedsmandsgruppen EK-FJLS (Fiskeri og havbrug) samt dennes arbejdsgruppe for fiskerispørgsmål, AG-Fisk.

Prioriteringer i 2011 Rammeprogrammet (RP) for FJLS 2009 – 2012 udgør det strategiske fundament for prioriteringerne i 2011. RP giver formandskabet en større funktion og ansvar end før. Det finske formandskabsprogram vil således være toneangivende for fiskerisamarbejdet i 2011.

Bæredygtig udvikling af den marine sektor er integreret i tværsektorielt samarbejde med strategien for bæredygtig udvikling. Statsministrenes globaliseringsinitiativ har medført aktiviteter på klima og fiskeri temaet. Samarbejdet med Nordforsk, NICE og NORA om marin forskning og innovation har fortsat stor prioritet.

Fiskerisamarbejdets internationale engagement vil øges i tiden som kommer. Specielt står i fokus at følge op fact finding missionen i FAO og diskutere samarbejdsformer med andre relevant organisationer som f.eks OECD's fiskerikomitéer samt at udvikle et godt samarbejde med Vestnordens nabolande.

Det forventes, at de pågående større substanstemaer i fiskerisamarbejdet fortsættes i 2011:

- Fiskeriernes konkurrencekraft og rammebetingelser
- Kystsamfundsudvikling
- Klimaforandringerne påvirkning på hav og fiskeri
- Udnyttelse af marine pattedyr
- Udvikling af integreret havforvaltning
- Revision af EU's fiskeripolitik
- Internationalt samarbejde

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 750.000 DKK
Faktiske udgifter : 750.000 DKK

Sekretariatsfunktion Sekretariatsfunktionen i AG-Fisk varetages af Fiskeri- og Kystdepartementet, Norge.

Jordbrug3-6510-1 Projektmidler Jordbrug

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	744.000	981.000	989.000	93%	EK_FJLS

Formål Jordbrugsafdelingens projektmidler anvendes til at understøtte afdelingens aktiviteter i relation til, at føre rammeprogrammets målsætninger ud i livet. Dette gøres primært ved at understøtte de policy rettede aktiviteter i regi af embedsmandskomitéen og gennemførelse af formandskabsprogrammet. Størsteparten af midlerne anvendes til aktiviteter relateret til formandskabsprogrammet.

Prioriteringer i 2011 Prioriteringerne for 2011 følger rammeprogrammet for MR-FJLS og det finske formandskabsprogram. Der vil blandt andet blive prioriteret inden for følgende områder:

- Jordbrugets konkurrencekraft
- Miljø- og klimaspørgsmål i relation til jordbruget
- Genressourcespørgsmål
- Landdistriktsudvikling

3-6520-2 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	779.000	674.000	679.000	100%	NKJ

Formål Nordisk Kontaktorgan for Jordbrugsforskning (NKJ) er rådgivende til Nordisk Ministerråd i forskningspolitiske spørgsmål, når det gælder jordbrugsforskningen. NKJ fungerer som kontaktorgan mellem nationale forskningsråd. NKJ fremmer forskning, som gavner jordbrugssektoren i Norden og koordinerer en omfattende forskningsvirksomhed som finansieres nationalt.

Prioriteringer i 2011 NKJs prioriteringer for 2011 fastlægges i en ny strategi for NKJ 2011-14, som udarbejdes i løbet af 2010. EK-FJLS (Livs) er inviteret til at tage del i arbejdet. Det vil i strategiarbejdet blive drøftet, hvordan NKJs rolle i forhold til det politiske arbejde inden for EK-FJLS kan udvikles og hvilken rolle NKJ kan have i relation til det europæiske forskningsarbejde.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 500.000 DKK
Faktiske udgifter : 500.000 DKK. Sekretariatsudgifterne finansieres ved nationale kontingentbidrag. Bidraget på 779.000 DKK anvendes til konkrete projekter.

Sekretariatsfunktion Sekretariatsfunktionen flyttede i løbet af 2010 til NordForsk i Oslo. Niveauet for ledelse og administration er i skrivende stund ikke endelig afklaret.

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

3-6585-3 Nordisk Genresource Center (Nordgen)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
SEK	18.330.000	18.330.000	18.257.000	55%	NordGen
MODSVARER DKK	12.831.000	12.831.000	14.606.000		

Formål NordGen skal fremme fælles forvaltning af genetiske ressourcer i Norden og på den måde bidrage til fødevarerikkerhed og erhvervsudviklingen. NordGen skal videre påvirke Norden og det internationale samfund til bæredygtige, retfærdige og transparente løsninger for brug og bevaring af genetiske ressourcer.

Prioriteringer i 2011 Prioriteringer 2011 (i følge kontrakten for 2009-2011 med NMR):

- Ha en opdateret og kvalitetsikret nordisk genbank for frø.
- I 2009 ble NordGens laboratoriestrategi vedtatt av Styret. For å Realisere den må de planlagte investeringene bli gjennomført senest i 2011.
- Miljøperspektivet er fortsatt en prioritet i 2011.
- NordGen vil bidra aktivt til det pågående internasjonale arbeidet når det gjelder prinsipper for tilgang og rettigheter av skog-, husdyr-, og plantegenetiske ressourser. NordGen vil videre være en pådriver for nordisk implementering av de prinsipper det internasjonale samfunnet blir enig om på området.
- NordGen vil prioritere å delta i bistandsarbeid som fremmer de nordiske verdier om regionalt samarbeid innen bevaring og bærekraftig bruk av genetiske ressourser. Flere av NordGens større eller langvarige bistandsprosjekter vil avsluttes i 2011, og det vil være en stor utfordring å få erstattet disse med nye. NordGen har tatt initiativet til en større granskning av ett av våre eksterne bistandsprosjekter i 2010 som kan få effekter for framtidig organisering og samarbeid med SIDA og andre bistandsorganisasjoner.
- NordGen-Skog vil bli en enda mer sentral aktør i genressursarbeidet både på grunn av miljøaspektet og den internasjonale rettighetsproblematikken. NordGen har i dag kun 0,55 årsverk på Skog.
- NordGen-Husdyr vil, i tillegg prioritere å være en pådriver innen konkrete, nye prosjekter i "Ny Nordisk Mat".

Kontraktperiode 2009-2011

Kontraktstatus 2009-2011

Økonomi Nordgen hadde i 2009 et underskud på 840.000 SEK, som resulterede i en negativ egenkapital på ca. 900 TDKK. Egenkapitalen er således på et kritisk nivå i forhold til institusjonens økonomiske størrelse og arten av institusjonens virksomhet. Det vurderes ikke mulig for Nordgen at opparbeide en tilstrækkelig egenkapital i 2010, men Nordgen skal tilrettelægge sin fremtidige økonomiske aktivitet, således at der senest med utgangen av 2011 finnes en tilstrækkelig egenkapital.

Ledelse og adm. Planlagte utgifter: 4.770.000 DKK (7.000.000 SEK)
Faktiske utgifter : 3.843.000 DKK (5.640.000 SEK)

Skovbrug3-6310-1 Projektmidler Skovbrug

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	767.000	881.000	888.000	100%	EK-FJLS (Skovbrug)

Formål Skovbrugsafdelingens projektmidler anvendes til at understøtte afdelingens aktiviteter i relation til, at føre rammeprogrammets målsætninger ud i livet. Dette gøres primært ved at understøtte de policy rettede aktiviteter i regi af embedsmandskomitéen og gennemførelse af formandskabsprogrammet. Størsteparten af midlerne anvendes til aktiviteter relateret til formandskabsprogrammet.

Prioriteringer i 2011 Prioriteringerne for 2011 følger det nye rammeprogram for MR-FJLS og det finske formandskabsprogram. En central prioritering vil findes i arbejdet med en fortsat opfølgning på Selfoss deklARATIONEN.

3-6581-2 Samnordisk skogsforskning (SNS)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	5.213.000	5.172.000	5.213.000	100%	SNS

Formål SNS arbetar för att skapa nordisk synergi inom skogsforskningen genom att aktivt initiera nya samarbetsområden och fungera som ett dynamiskt, övergripande organ som samarbetar med de nationella forskningsaktörerna och skogssektorn i övrigt. Genom stöd till avancerade samnordiska forskningsnätverk och -projekt, vetenskapligt kunskapsutbyte och -förmedling samt forskarutbildning inom skogssektorn vill SNS medverka till att utveckla framtidens socialt, ekologiskt och ekonomiskt ansvarsfulla skogsbruk och nyttjande av träråvara i Norden.

Prioriteringer i 2011 Överlag är inriktningen på hållbart nyttjande av skogen, skydd och skötsel av skogar med beaktande av deras ekologiska, ekonomiska, sociala och kulturella värden. Prioriterade forskningsområden är:

- Klimatförändringar, inklusive anpassning av skogens och dess möjligheter att motverka förändringarna. Skogens och skogsmarkens roll i kolbalansen.
- Åtgärder för ökad biomassaproduktion för ersättning av fossila och andra icke-förnybara naturresurser.
- Materialutveckling och metoder för ökad och ny användning av träprodukter.
- Brukande av skog och skogsmark på ett sätt som bevarar och restaurerar biologisk mångfald och som undviker negativa effekter på mark och vatten, bl.a. erosionsskador.
- Skogens skador och hälsotillstånd - förebyggande och restaurerande åtgärder
- Skogens ekonomiska, sociala och kulturella betydelse i samhället. Skogens möjligheter att bidra till kust- och landbygdens utveckling genom att nyttiggöra dess ekosystemtjänster. Skogsskötsel i urban miljö.

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 690.000 DKK Faktiske udgifter :
Sekretariatsfunktion	Sekretariatet for SNS er i perioden 2010-13 placeret ved Skov & Landskab, Københavns Universitet i Danmark.

Levnedsmidler

3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	4.027.000	4.068.000	4.041.000	100%	EK-FJLS (Levnedsmidler)

Formål Formålet med projektmidlerne er at understøtte aktiviteterne i levnedsmiddelsektorens arbejdsgrupper. Endvidere bruges midlerne til at understøtte de mere policy rettede aktiviteter i regi af embedsmandskomitéen og gennemførelse af formandskabsprogrammet.

Prioriteringer i 2011 Prioriteringerne for 2011 følger rammeprogrammet for MR-FJLS og det finske formandskabsprogram. Der vil blive prioriteret inden for følgende områder:

- Revisionen af de nordiske næringsstofanbefalinger (NNR). De nordiske lande har siden 1980 samarbejdet om at udarbejde retningslinjer for kostråd og anbefalinger vedr. indtag af næringsstoffer. Der har været foretaget en revision af NNR ca. hvert 8 år, og det tager ca. 4 år at foretage en revision. Den sidste udgave af NNR udkom i 2004, og der er derfor igangsat en ny revision. Det samlede budget vil i hele perioden fra 2009-2012 være samlet på over 6 MDKK. Den 5. revision af NNR vil blive lanceret i forbindelse med den 10. nordiske ernæringskonference i 2012 i Island.
- Undersøge miljø- og klimarelaterede spørgsmål inden for levnedsmiddeldområdet
- Opfølgning på handlingsplanen for kost og motion
- Risikohåndtering og ensartet tilsynsvirksomhed
- Samarbejde om veterinært beredskab og dyrevelfærd
- Udvikling af relevante netværk

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 990.000 DKK
Faktiske udgifter : 990.000 DKK

Sekretariatsfunktion Sekretariatsfunktionen i den nordiske arbejdsgruppe for ernæring, mad og toksikologi (NKMT) varetages af Fødevarestyrelsen, Danmark.
Sekretariatsfunktionen i den nordiske arbejdsgruppe for madforvaltning og forbrugerinformation (NMF) varetages af Livsmedelsverket, Sverige.
Sekretariatsfunktionen i den nordiske arbejdsgruppe for mikrobiologi og dyresundhed/dyrevelfærd (NMDD) varetages af Mattilsynet/Veterinærinstituttet, Norge.

3-6820-1 Forskning - levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.072.000	1.083.000	1.151.000	100%	EK-FJLS (Levnedsmidler)

Formål Målsætningen er at igangsætte forskning, der relateres til de prioriterede emner indenfor levnedsmiddelområdet, som drøftes i regi af EK-FJLS (Levnedsmidler).

Prioriteringer i 2011 Da der skal anvendes mange midler til revisionen af de nordiske næringsstofanbefalinger, vil det blive prioriteret i 2011.

3-6830-1 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	521.000	526.000	530.000	100%	EK-FJLS (Levnedsmidler)

Formål Formålet er at implementere den nordiske handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem kost og fysisk aktivitet som en prioriteret indsats af tværsektoriel karakter.

Prioriteringer i 2011 Tværsektorielle aktiviteter indenfor handlingsplanens prioriterede indsatsområder, som involverer flere fagsektorer – af prioriteter kan nævnes børn og unge og friluftaktiviteter.

Jämställdhet

Generel indledning

Generel indledning

Samarbeidet innen MR-JÄM skal fortsatt utvikles til en felles likestillingsplattform for alle de nordiske landene og selvstyrte områdene. Samarbeidet skal bidra til å utveksle likestillings-ideer og -politikk samt føre til utveksling av konkrete tiltak og aktiviteter til beste for hele Norden.

Ministerrådet for likestilling/jämställdhet (MR-JÄM) har i 2010 arbeidet med å utvikle et nytt 4-årig samarbeidsprogram for perioden 2011-2014. Målet har vært å involvere og dermed forankre arbeidet med programmet bredere hos nordiske aktører enn hva praksis har vært tidligere, samt å samle alle relevante nordiske likestillingspolitiske policydokumenter i et flerårig strategidokument. Med utgangspunkt i forslag fra de fem nordiske land og de tre selvstyrte områdene samt involvering av det sivile samfunn og frivillig sektor, er det satt fokus på noen overordnede tema og underliggende aktiviteter for den aktuelle 4-årsperioden. De politisk ansvarlige myndigheter i de tre Baltiske landene og i Nordvest Russland har med bistand fra NMRs egne kontorer i regionen deltatt i dialogen om programmet. I tillegg er det kommet innspill fra NIKK, NiCe og EUs likestillingsinstitutt i Vilnius. Det er fortsatt et mål at det nordiske likestillingspolitiske samarbeidet slik det vil bli presentert i det nye 4-årige samarbeidsprogrammet for perioden 2011-2014 skal være best i verden og være en modell for andre land.

Samarbeidsprogrammet vil blive fremlagt på EK-Jäm mødet den 26. maj. På baggrund heraf vil der i Ministerrådets forslag til Nordisk Ministerråds budget 2011, som besluttet af MR-SAM i september, blive indarbejdet prioriteringer på sektorens budgetposter, så vidt det er muligt. Det endelige samarbeidsprogram vedtages på Mr-Jäm mødet i oktober måned. På den baggrund utarbejder embetsmannskomiteen og formannskapet et sektorprogram og en handlingsplan for 2011 som inneholder ulike aktiviteter og prosjekter.

Samarbeidet i ministerrådet for likestilling (MR-JÄM) skal fortsatt utvikles til beste for en felles nordisk likestillingspolitisk plattform. Samarbeidet skal bidra til å dekke behovene, interessen og ønskene innen det likestillingspolitiske arbeidet i hvert av de nordiske landene og i de selvstyrte områdene, og ved det være til nordisk nytte.

Nordisk likestillingspolitikk står ovenfor nye utfordringer og skal tilpasses samfunnsendringer som bl.a. et stadig rikere etnisk og kulturell mangfoldighet i befolkningen, uklare skillelinjer mellom familie- og yrkesliv, ny og stor variasjon av familiekonstellasjoner, en økning av eldre i befolkningen med mer. Endringene skyldes dels økt internasjonalt samkvem og påvirkning i en globalisert verden og dels endringer i de nordiske samfunn. Samlet betyr dette behov for å utvide forståelsen og innholdet i det tradisjonelle likestillingspolitiske samarbeidet – inklusive hva likeverd og likestilling innebærer i hverdagslivene til folk.

De prioriteringene ministerrådet vil vedta i et nytt samarbeidsprogram for perioden 2011-2014 og som vil konkretiseres i formannskapets sektorprogram og den årlige

handlingsplanen skal sikre at omsorg, makt og innflytelse fordeles likt mellom kvinner/jenter og menn/gutter. Samarbeidet har som utgangspunkt at gutter/menn og jenter/kvinner skal ha samme rettigheter, plikter og muligheter på alle samfunnsområder og i alle livsfaser. Likestilling og likeverd forutsetter et samfunn fritt for alle typer kjønnsrelatert vold og urimelig forskjellsbehandling. Menns og gutters aktive deltakelse i likestillingsarbeidet er en forutsetning for å nå målet om et mer likestilt og mangfoldig samfunn.

Samarbeidet med de tre baltiske statene Estland, Latvia og Litauen vil ha som utgangspunkt dels de gjeldende samarbeidsdokument mellom Baltikum og NMR (Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbeid med Estland, Latvia og Litauen 2009-2013 og Joint Nordic-Baltic Mobility Programmes 2009-2013 som omhandler områdene Public Administration, Business and Industry og Culture) og dels de valg og prioriteringer landenes politiske myndigheter har kommet fram til etter dialog med det sivile samfunn og det frivillige samfunn (NGOer).

Samarbeidet med Nordvest Russland reguleres på samme måte som samarbeidet med de tre baltiske statene av de overordnede styringsdokumentet som gjelder. ("Protocol of intent between the Nordic Council of Ministers and the Government of St Petersburg of the Russian Federation" og 2) "Guidelines for the Nordic Council of Ministers' co-operation with North-West Russia 2009-2013"). I tillegg vektlegges de valg og prioriteringer de lokale politiske myndigheter har kommet fram til etter dialog med det sivile samfunn og det frivillige samfunn (NGOer).

I tillegg vil en fra likestillingspolitisk side støtte det øvrige samarbeidet NMR har lokalt, regionalt og nasjonalt i de tre baltiske statene og i Nordvest Russland innen for sosial og helseområdet og lovgivning.

Ministerrådets styringsdokumenter

I løpet av høsten 2010 vil MR-JÄM ha vedtatt et nytt 4-årig samarbeidsprogram for perioden 2011-2014 som vil ytterligere konkretiseres i formannskapets sektorprogram og den årlige handlingsplanen. Når det nye samarbeidsprogrammet vedtas, innebærer at tidligere vedtatte "MR-JÄM:s kärnuppgifter" fra 2007 opphører å virke. For bedre å fange opp endringer legges det opp til at innholdet i samarbeidsprogrammet vil bli løpende evaluert, med en større status midtveis i planperioden for om mulig justere kursen og prioriteringene i samarbeidet.

I arbeidet med det nye samarbeidsprogrammet er det lagt vekt på å få flest mulig innspill fra det sivile samfunn og frivilligheten i alle berørte land i Norden og i nærområdene inklusive i de selvstyrte områdene. Ministerrådet vil med utgangspunkt i disse innspill bestemme hva som skal prioriteres. En annen viktig forutsetning vil være å samle alle likestillingspolitiske styringsdokument i det nye samarbeidsprogrammet.

For å avgrense fokus, oppmerksomhet og ressurser, legges det opp til at de prioriterte samarbeidstema inndeles i tre samarbeidskonstellasjoner; 1) samarbeidet i Norden; 2) samarbeidet med Estland, Latvia og Litauen og 3) samarbeidet med Nordvest Russland.

De budgetmæssige konsekvenser af pro rata

MR-JÄMs vil dels oppnå kostnadsreduksjon ved en strengere prioritering i valg av aktiviteter og dels ved redusering av prosjektenes omfang og NIKKs aktiviteter.

**reduktionen på
1 %**

**Resumé af
Ministerrådets
resultater i
2009**

I inneværende planperiode 2006-2010 er utgangspunktet for det nordiske likestillingssamarbeidet primært de følgende to dokumenter: 1) Det 5-årige samarbeidsprogrammet for perioden 2006-2010 "Med fokus på kjønn er målet et likestilt samfunn" og 2) "MR-JÄM:s kärnuppgifter". Samarbeidsprogrammet har to prioriterte hovedtema "Kjønn og makt" og "Kjønn og ungdom". Kjerneoppgavene har som visjon at det nordiske likestillingssamarbeidet skal være best i verden og stå som modell for andre land.

For å profilere det nordiske likestillingssamarbeidet for andre land ble det avholdt to side arrangement i forbindelse med FNs årlige kvinnekommisjon (CSW): 1) Men's care giving responsibilities in a life span perspective – hvor de nordiske likestillingsministre hadde innlegg med etterfølgende dialog med publikum og 2) Gender and climate Change – et ekspert seminar som fulgte opp et seminar i København tidligere på året med samme tema. Det ble laget en konferanserapport og to CD-er som behandlet temaet. Et tilstøtende arrangement ble gjennomført i København i forkant av FNs klimakonferanse (COP15) med tittelen: The heat is on – Gender and Climate change in North and South - om klimaforandringenes forskjellige påvirkninger på menn i nord og kvinner i sør. Dette siste arrangementet var et samarbeid mellom NMR og Norden i Fokus. I NMRs årsrapport for 2009 "7 Nordiske fortellinger" presenterer den islandske likestillingsminister Arni Pall Arnason historien om "Ligestilling og klimaendringer".

Under hovedtemaet "Kjønn og makt" ble det avholdt en sluttkonferanse i regi av det islandske formannskapet og NIKK i Island. I etterkant skal det i regi av NIKK publiseres to rapporter, samt en kort presentasjon av prosjektet på engelsk (Gender and power in the Nordic countries – A study of politics and business) som vil bli omdelt under CSW i 2010 og spred på annen måte for å informere om dette store felles nordiske prosjektet. Under samme hovedtema ble det under det islandske formannskapet avholdt en konferanse om "Kön og finanskriser" som en i etterkant har publisert en konferanserapport fra både et nordisk og engelsk.

Under hovedtemaet "Kjønn og ungdom" ble det avholdt en konferanse på Færøyene om likestilling i nordiske barnehager og skoler med hovedvekt på situasjonen i Vest-Norden. En konferanserapport "Ligestilling i skolen" (pubnr 2010:522) - ble publisert i etterkant av konferansen.

I tillegg ble det under det islandske formannskap oppdatert og evaluert i form av en rapport om „Parental Leave, Care Policies & Gender Equalities in the Nordic Countries” i forbindelse med sammenstillingen av rapporten ble det holdt en fagkonferanse om samme tema.

Samarbeidet med de tre baltiske stater Estland, Latvia og Litauen var inne i sitt første år av den 2-årige samarbeidsavtalen ("Memorandum of Understanding"). Det ble avholdt en felles "Likestillingsmesse" i Riga for alle de tre baltiske statene i regi av NMR. Målgruppen var embetsmenn, sivilt samfunn og lokale frivillige organisasjoner. I tillegg til dette har NMRs lokale kontorer avholdt flere likestillingsarrangementer med lokale aktører og de nordiske ambassadene hvor man bl.a. har adressert temaer som

familievold, kjønn og finanskrisen, menneskehandel og kulturelt diversitet.

Når det gjelder det likestillingspolitiske samarbeidet med Nord-Vest Russland har prosjektene tatt utgangspunkt "Protocol of intent between the Nordic Council of Ministers and the Government of St Petersburg of the Russian Federation". Pågående prosjekt i 2009 har vært: tre prosjekter om „Trafficking in human beings“ , mobilitetsprogram og politisamarbeid om dette, og et program om "Människohandel; bekämpfung och insatser nordiskt-baltiskryskt projekt".

Nordisk institutt for kunnskap om kjønn (NIKK)

2009 er det andre året i den 3-årige mål- og resultatkontraktperiode NIKK har med NMR. NIKK arrangerte en sluttkonferanse av prosjektet "Kön och makt i Norden" i Reykjavik sammen med det islandske formannskapet. Prosjektets sluttrapport består av to deler: "Kön och makt i Norden. Del I – Landsrapporter och Kön och makt i Norden" og "Del II – Sammanfattande diskussion och analys", den siste rapporten utkommer i 2010. I tillegg ble det laget en spesialnummer av NIKK magasin om prosjektet som ble delt ut på sluttkonferansen, samt at de prosjektets resultat og et antall analyserende artikler var tilgjengelige på NIKKs hjemmeside. NIKK oppdaterte rapporten "Kön, ligestilling og skole", som NIKK hadde utarbeidet i 2004. Den ble presentert på en konferanse arrangert av det islandske formannskapet. I forbindelse med avslutningskonferansen av forskningsprosjektet "Föräldradedigheter, omsorgspolitik, kön" i regi av det islandske formannskapet, arrangerte NIKK en forskerworkshop. På oppdrag av det kommende danske formannskapet i 2010 startet NIKK opp prosjektet "Jämställdhet och minoritetsungdomar i Norden: med fokus på social kontroll".

NIKK fortsatte sitt arbeid med det EU finansierte prosjektet FEMCIT som i 2009 er inne i sitt tredje år av i alt fire år, i dette prosjektet er NIKK er ansvarlig for delprosjektet med tittelen: "The impact of gender-based organising and claim-making on childcare and parental leave policies in the Nordic countries – cases Finland and Norway". NIKK har også vært medarrangør av to nordiske forskerkonferanser; 1) Netværk for forskning om mænd og maskuliniteter og 2) Kvalitet och kön i forskningen.

NIKK har arbeidet videre med sin formidlingsaktivitet i form av NIKK magasin, hjemmesiden: www.nikk.no og et elektronisk nyhetsbrevet. Nyhetsbrevet finnes både på nordisk og engelsk. Totalt er det utgitt tre NIKK magasin (nr 1/2009 omhandlet prostitusjon og ledelse (oversatt til engelsk fra gamle NIKK magasin), nr 2/2009 på engelsk om kjønn og klima og nr 3/2009 om kjønn og makt). Av andre typer formidling kan nevnes: Regnbågsfamiljers ställning i Norden som nummer 1 i "NIKK:s publikationsserie" og nummer 2 i samme serie "Indre spenninger i familiepolitikken" og publikasjonen "Gender Equality and Quality of Life – A Norwegian Perspective".

Jämställdhet

	Budget 2011	Budget 2010	Difference	
			+/-	%
MR-Jäm	8.022	8.103	-81	-1,0%
<i>Projektmedel</i>	<i>3.522</i>	<i>3.557</i>	<i>-35</i>	<i>-1,0%</i>
1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet	3.522	3.557	-35	-1,0%
<i>Institutioner</i>	<i>4.500</i>	<i>4.546</i>	<i>-46</i>	<i>-1,0%</i>
1-4480-3 Nordisk institutt for kunnskap om kjønn (NIKK)	4.500	4.546	-46	-1,0%
Opdelt på kategorier	8.022	8.103	100%	100%
Projektmidler	3.522	3.557	43,9%	43,9%
Institutioner	4.500	4.546	56,1%	56,1%

1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	3.522.000	3.557.000	3.290.000	75%	EK-Jäm/MR-Jäm

Formål Avsetningen til disse prosjektmidlene skal brukes til følge opp de behov, interesser og ønsker som MR-JÄM vil enes om innen det likestillingspolitiske samarbeidet i alle de fem nordiske landene og i de tre selvstyrte områdene og i nærområdene.

Utgangspunktet for prosjektene vil finnes i det nye 4-årige samarbeidsprogrammet som skal vedtas i løpet av 2010 og som det finske formannskapet ytterligere skal konkretisere i sitt sektorprogram og i den handlingsplanen embetsmannskomiteen utarbeider for 2011. Midlene disponeres i tråd med vedtak i embetsmannskomiteen og fordeles dels mellom flerårige prosjekter som er oppstartet under det tidligere 5-årige samarbeidsprogrammet som avsluttes i 2010 og dels i de nye prioriteringene som vil ligge i det nye samarbeidsprogrammet.

Prioriteringer i 2011 Samarbejdsprogrammet vil blive fremlagt på EK-Jäm mødet den 26 maj. På baggrund heraf vil der i Ministerrådetsforslaget til Nordisk Ministerråds budget 2011, som besluttes af MR-SAM i september, blive indarbejdet prioriteringer på sektorens budgetposter, så vidt det er muligt. Det endelige samarbejdsprogram vedtages på Mr-Jäm mødet i oktober måned. På den baggrund utarbejder embetsmannskomiteen og formannskapet et sektorprogram og en handlingsplan for 2011 som inneholder ulike aktiviteter og prosjekter.

1-4480-3 Nordisk institutt for kunnskap om kjønn (NIKK)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
NOK	5.357.000	5.412.000	5.660.000	86%	Institutionen
MODSVARER DKK	4.500.000	4.546.000	5.320.000		

Formål Nordisk institutt for kunnskap om kjønn(NIKK) har to hovedoppgaver 1) prosjektvirksomhet og 2) formidlingsvirksomhet. Dette skal utføres på en slik måte at NIKK fremstår som et bindeledd mellom likestillingspolitikk og likestillingsforskning.

NIKK skal videre støtte implementeringen av de til enhver tid gjeldende flerårige strategidokument slik de konkretiseres i de årlige handlingsplanene. I tillegg skal NIKK ha en åpen, fordomsfri og aktiv dialog med ministerrådet (MR-JÄM) og embetsmannskomiteen for likestilling (EK-JÄM), det aktuelle formannskapslandet i NMR og ministerrådets sekretariat.

NIKK skal bidra til at nordiske likestillings-politikk og -erfaring skal nå brede lag av befolkningen inklusive omtale/kontakt med medier, partene i arbeidslivet, det sivile samfunn og frivillige organisasjoner.

I forbindelse med embetsmannskomiteens utredning av NIKKs fremtidig organisering og finansiering blir det gjennomført en ekstern evaluering av den siste mål- og resultatkontrakten NIKK har hatt med NMR. Evalueringsrapporten er grunnlaget for MR-JÄM sitt vedtak om hvordan NIKKs tilknytning og organisering i NMR blir fra og med 2011.

Prioriteringer i 2011 Med mindre prosjekter som er oppstart i 2010 fortsetter i NIKKs regi, skal alle nye prosjekter og formidling av disse ta utgangspunkt i de prioriteringer som vil ligge i det nye 4-årige samarbeidsprogrammet som vedtas i løpet av 2010 og som det finske formannskapet ytterligere vil konkretisere i sitt sektorprogram og i den handlingsplanen som embetsmannskomiteen utarbeider for 2011. NIKKs øvrige prioriteringer vil være:

- Videreutvikling av NIKKs informasjons- og formidlingsvirksom(NIKK magasin; www.nikk.no)for å møte målet om en effektiv formidling av det nordiske likestillingspolitiske samarbeidet
- Planlegging av en felles nordisk database for "Kön och makt i politik och näringsliv i Norden"
- Avslutning og formidling av det EU-finansierte prosjektet FEMCIT hvor NIKK har hatt ansvar for delprosjektet "Socialt medborgarskap: föräldraledigheter och barnomsorg."

Kontraktperiode 2008-2010 som forlenges ut 2011

Kontraktstatus Opfyldt

Økonomi Det vil måtte være en hovedprioritering for NIKK i 2011 å sikre at aktivitetene er

**Ledelse og
adm.**

tilpasset de økonomiske rammer, samt at de tiltak som gjennomføres gjenoppretter en tilstrekkelig egenkapital senest innen utgangen av 2011.

Planlagte udgifter: 1.093 mill NOK

Faktiske udgifter : 1.469 mill NOK

Uddannelse og forskning

Generel indledning

Generel indledning

Ministerrådet for uddannelse og forskning (MR-U) har ansvar for NMRs samarbejde inden for områderne uddannelsespolitik, forskningspolitik og sprogpolitik, ligesom ministerrådet koordinerer NMRs samarbejde inden for områderne IT-politik og mobilitetspolitik. Uddannelses- og forskningssektoren har i 2011 en budgetramme på sammenlagt 213.529 TDKK (2010 priser). Udover dispositionsmidlerne har budgetrammen fire hovedkategorier: Politikudvikling, mobilitets- og netværksprogrammet Nordplus rammeprogram, NordForsk og samarbejdsorganer (forskning).

MR-U prioriterer NMRs globaliseringsinitiativ højt. Ministerrådet har hovedansvar for 5 globaliseringsprojekter og bidrager til et stort antal af de øvrige globaliseringsprojekter. Projekterne omfatter hele uddannelsesområdet fra grundskole til højere uddannelse og voksenuddannelse samt forskningsområdet.

Politikudvikling

Midlerne for politikudviklingen administreres af MR-Us forskellige rådgivningsgrupper og netværk. Rådgivningsgruppernes opgaver er policyorienterede og rådgivende, men rådgivningsgrupperne har også visse operative opgaver og fungerer som arbejdsgrupper for globaliseringsprojekterne. Rådgivningsgrupperne følger gennem årlige arbejdsplaner op på MR-Us strategi for uddannelses- og forskningssamarbejdet 2011-2013, formandskabsprogrammet samt øvrige overordnede strategier samt relevante globaliseringsprojekter. Desuden rådgives EK-U/MR-U af Ekspertgruppen Nordens Sprogråd og af forskellige ad hoc arbejds- og ekspertgrupper.

Mobilitets- og netværksprogrammet Nordplus rammeprogram

Nordplus rammeprogram er sammen med Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet Nordisk Ministerråds største uddannelsesprogram indenfor livslang læring. Over 10.000 mennesker i Norden og de baltiske landene får udbytte af programmerne hvert år. De to programmer blev i sin nuværende form iværksat fra januar 2008, og har en vedtaget programperiode til og med december 2011. De baltiske landene deltager på lige fod med de nordiske i rammeprogrammet, og det er en målsætning, at programmet skal bidrage til at skabe et nordisk-baltisk uddannelsesområde.

Der er i 2009 iværksat en evaluering af programmerne, som har til formål at danne grundlag for en eventuel videreførelse af Nordplus programmerne fra 2012. Evalueringen skal gennem analyse af programperioden 2008-2011 belyse fremtidige indholdsmæssige og administrative udviklingsmuligheder for programmerne. Opfølgning af evalueringen og forberedelse af en eventuel videreførelse af Nordplus programmerne fra 2012, vil, sammen med resultatspredning, præge arbejdet med Nordplus i 2011.

NordForsk

NordForsk har en nøglefunktion i NMRs globaliseringsindsats og for at implementere det nordiske forsknings- og innovationsområde (NORIA), som en del af det europæiske

forskningsområde (ERA). NordForsk bidrager til realiseringen af globaliseringsinitiativet Nordisk topforskning inden for klima, miljø og energi. Desuden er NordForsk aktiv i at etablere samnordiske forskningsmiljøer samt forskeruddannelse af højeste internationale kvalitet. Disse baseres på nationale forskningsprioriteringer og styrker regionens konkurrenceevne og status som videnskabssamfund. NordForsk skal særskilt koncentrere sin indsats, hvor landene har en international stærk position eller et særskilt strategisk motiv. Initiativerne skal udformes ud fra nationale prioriteringer og de organisationer, som finansierer den nationale forskning skal stå for hovedparten af udgifterne, mens NordForsk først og fremmest giver speciel støtte til de samlede projekt- og programudgifter.

Samarbejdsorganer

De nordiske forskningsinstitutioner inden for MR-Us område er overført til nationalt niveau og er tilpasset værtslandets retslige forhold. Samarbejdsorganerne fremmer forskning og forskningssamarbejde inden for udvalgte specifikke fagområder.

Globaliseringsinitiativet

Uddannelse, forskning og IT er centrale og prioriterede områder i statsministrenes pressemeddelelse fra sommermødet i Punkaharju i 2007 og i Rigsgrænsedeclarationen fra april 2008. MR-U er stærkt involveret i Nordisk Ministerråds globaliseringsindsats og bidrager med egne budgetmidler til satsningen.

MR-U har inden for forskningsområdet hovedansvar for globaliseringsprojektet Nordisk topforskning. Projektet drives i et nært samarbejde med Ministerrådet for Erhvervs-, Energi- og Regionalpolitik (MR-NER). Ambitionen er i 2011 at støtte gennemførelsen af topforskningsinitiativet inden for energi, klima og miljø, og desuden eventuelt udvikle et nyt topforskningsprogram inden for områderne velfærd og helse.

Når det gælder globaliseringsprojekterne Udvikling af det nordiske forsknings- og innovationsområde, NORIA, Fremme af højere uddannelse i Norden og En god uddannelse for unge og voksne vil disse projekter i 2011 blive videreført og videreudviklet.

Globaliseringsprojektet eScience vil i 2011 have fokus på skabelse af en Nordisk eScienceplatform.

MR-U er engageret i globaliseringsprojektet Helse og velfærd ved at være hovedansvarlig for delprojektet Ernæring, læring og helse samt intressent i en række andre delprojekter. I 2011 tages der stilling til behovet for mere forskning på området. Dette sker på baggrund af en kundskabsoversigt, som i 2010 produceres over nordisk og international forskning. Kundskabsoversigten fokuserer på sammenhæng mellem kost og læring samt evalueringer af indsatser i de forskellige nordiske ordninger for kost i førskole og grundskole. Hvis der viser sig at være behov for det, vil forskning blive sat i gang i 2011.

Øvrige satsninger

Resultatet af mulighederne for en fremtidig satsning på et fælles nordisk uddannelses-forsknings- og formidlingsinitiativ vil blive udfoldet i 2011.

I 2011 vil der blive sat yderligere fokus på børn og unges forståelse af dansk, norsk og svensk gennem en sprogkampagne, som skal bidrage til at stimulere børn og unges evner til at forstå hinanden og kommunikere med hinanden på et af de tre sprog dansk, norsk og svensk. Sprogkampagnen lanceres i 2010 og afsluttes under det finske formandskab i efteråret 2011.

For at forbedre regionens muligheder for at drage nytte af globaliseringen og udvikle uddannelsessystemerne forstærkes samarbejdet med Estland, Letland og Litauen. Forskningssamarbejdet forstærkes og videreudvikles inden for rammen af de nye fælles godkendte retningslinjer. Uddannelses- og forskningssamarbejdet med Rusland styrkes gennem gensidig forankring, fælles finansiering og fælles prioriteringer og med sigte på en samarbejdsaftale. Inden for EUs Østersøstrategi skal MR-U bidrage inden for udvalgte områder. Arktisk samarbejde inden for uddannelse og forskning videreudvikles på basis af arbejdet i den såkaldte Arktis 8 ad hoc gruppe. Det nordiske samarbejde i Asien undersøges med tanke på om merværdien for de nordiske lande kan øges gennem eksisterende netværk. Der skal endvidere følges op på områder, som styrker det nordiske samarbejde i forhold til EU, Europarådet, OECD, UNESCO, Østersørådet (CBSS), Barentsrådet og Arktisk Råd.

Ministerrådets styringsdokumenter

MR-U besluttede i 2010 en ny treårig strategiplan for det nordiske uddannelses- og forskningssamarbejde 2011-2013. Den nye strategi har som centralt omdrejningspunkt kundskabstrekanten, hvor samspillet mellem uddannelse, forskning og innovation skaber ny viden og ny udvikling. Strategiplanen lægger sammen med formandskabsprogrammet og Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ grunden for det nordiske uddannelses- og forskningssamarbejde i 2011.

De budgetmæssige konsekvenser af pro rata reduktionen på 1 %

Den prorata reduktion på 1,0 % på fagministerrådenes rammer, som MR-SAM har besluttet, betyder en reduktion i MR-Us budget på 2.157 TDKK. Reduktionen er på MR-Us område fordelt proportionalt med 1,0 %. Dette vil betyde en vis nedgang i aktiviteter spredt over sektoren. På den anden side styrkes MR-Us samlede indsats gennem en forudsat videreføring og videreudvikling af globaliseringsinitiativerne.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2009

MR-U har leveret bidrag til udviklingen af Ministerrådets globaliseringsinitiativ. MR-U har haft hovedansvar for udviklingen af 4 projekter og har leveret bidrag til yderligere 8 projekter.

For de to første år af programperioden 2008-2011 for Nordplus rammeprogram er godt 1.400 ansøgninger blevet indleveret, heraf 90 ansøgninger til Nordplus Nordiske Sprog og Kulturprogrammet. Næsten 900 af ansøgningerne er godkendt, og totalt 18 millioner euro er distribueret gennem programmerne.

Foråret 2009 var den anden fælles ansøgningsfrist for programmerne. Resultaterne viser en vis nedgang i antal ansøgninger fra 2008 for de fleste programmer. Dette kan skyldes flere årsager; blandt andet mindre profilering i 2009 end i 2008 da programmet var nyt, problemer med det elektroniske ansøgnings- og rapporteringssystem (ARS) i 2008, finanskrisen samt mulighed for at søge støtte over flere år. Nordplus-konsortiet har i 2009 arbejdet med at forbedre ARS med tanke på et mere brugervenligt system, noget som er lykkedes, da ansøgningsrunderne både i 2009 og foråret 2010 er forløbet på tilfredsstillende vis. Videre har det været arbejdet med at lave transparente og forudsigbare rutiner og kriterier knyttet til behandlingen af ansøgningerne både for

ansøgere, administratorer og programkomiteer. Et andet prioriteret område i 2009, som vil blive videreført i 2010 og 2011, er synliggørelse og spredning af gode projekter og resultater, blandt andet via hjemmesiden www.nordplusonline.org.

Klimaudfordringer blev besluttet som overordnet prioritet i Nordplus rammeprogram for 2009 og 2010. Klima var hovedprioritet i 15% af ansøgningerne i 2009. 55 ansøgninger med klima som hovedprioritet fik tildelt projektstøtte, heraf 36 til Nordplus Junior-projekter.

Nordplus	Ansøgninger (antal)		Godkendte projekter (antal)	
	2009	2008	2009	2008
Nordplus Junior	195	340	135	151
Nordplus Højere Uddannelse	254	301	209	191
Nordplus Voksen	59	90	40	43
Nordplus Horisontal	35	46	18	21
Nordplus rammeprogram	543	777	402	406
Nordplus Nordiske Sprog- og Kultur	45	48	36	37
Nordplus totalt	588	825	438	443

En ny organisering på sprogområdet i Nordisk Ministerråd trådte i kraft den 1. januar 2009. Det nordiske sprogsamarbejde har nu fokus på målgruppen børn og unge og styrkelsen af deres forståelse af dansk, norsk og svensk. En ny funktion, Nordisk Sprogkoordination, blev oprettet. Nordisk Sprogkoordination har blandt andet koordineret opgaver og projekter i Netværket for Sprognævnene i Norden og Program for Sprogkurser (Nordkurs, Nordspråk og De nordiske perler) og dermed bidraget til øget synergi og samspil mellem aktører på sprogområdet.

Som følge af den nye organisering på sprogområdet blev en ny ekspertgruppe Ekspertgruppen Nordens Sprogråd (ENS) nedsat i 2009, og erstattede Nordens Sprogråd. ENS har rådgivet det politiske niveau, blandt andet i forbindelse med redegørelsen om opfølgningen af Deklaration om nordisk sprogpolitik (sprogdeklarationen) og indspil til den kommende MR-U strategi på uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013. ENS uddelte som programkomité for Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet første gang midler til projekter og netværk i 2009.

Hovedansvaret for opfølgning af sprogdeklarationen ligger nationalt. På Nordisk Råds session 2009 foregik den første redegørelse om opfølgningen af sprogdeklarationen. Redegørelsen indeholder landerapporteringer. Arbejdet med at styrke nabosprogsforståelsen i Norden er forankret i den nordiske sprogdeklaration fra 2006.

HØGUT har i 2009 fortsat arbejdet med forhold relateret til globaliseringsprojektet Fremme af højere uddannelse i Norden. Dette er blandt andet sket gennem 2 workshops om profilering af højere uddannelse i Norden. Disse workshops har haft deltagelse af relevante aktører i Norden, og resultatet har udgjort en del af grundlaget for forslaget til profileringsstrategi, som blev fremlagt. Videre er der i efteråret 2009 gennemført et studie og efterfølgende et seminarium inden for området universitet, entreprenørskab og kommerialisering. I 2009 gennemførtes også den anden udbudsrunde inden for rammen af Nordic Master Program. Som eksempler på udvalgte programmer kan nævnes Nordic Master in computational chemistry and physics, Nordic Master in Didactics of

Mathematics og Nordic Master in Maritime Engineering. Derudover blev der i april 2009 i Island gennemført en konference om kvalitetssikring af højere uddannelse i Norden.

NSS har i 2009 knyttet sit arbejde til globaliseringsprojektet En god uddannelse for unge og voksne, herunder arbejdet med at øge gennennførelsen på ungdomsuddannelserne. Rapporten Northern Lights on PISA 2006 blev præsenteret på en nordisk konference i Island. Rapporten sammenligner de nordiske landes resultater i PISA-undersøgelsen fra 2006 med særlig vægt på undervisningen inden for naturvidenskab. I tillæg gennemførte NSS aktiviteter i 2009 knyttet til den rolle førskolen og børnehaven kan spille i dagens samfund og som et første led i livslang læring, ligestilling i undervisningen, effekter af konkurrencer inden for erhvervsuddannelserne, de små håndværksfags situation samt Nordisk Klimadag 2009.

En fælles Nordisk klimadag blev gennemført første gang den 11. november 2009. Formålet med klimadagen var at skabe bevidsthed og kundskab om klimaspørgsmål samt at involvere elever, læringe, lærere og formidlere aktivt i emnet. Der var imidlertid nogle vanskeligheder med at formidle klimadagen til skolerne i Norden, og det påvirkede deltagerantallet. Klimadagen 2009 fungerede som en ramme for klimarelaterede arrangementer i Norden, og der blev indsamlet undervisningsmateriale på klimaområdet fra Norden på en fælles webportal www.klimanorden.org. Videre blev der gennemført et SMS-baseret undervisningsforløb for nordiske elever.

SVL har i 2009 fulgt op på omorganiseringen af nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL). NVL har fokuseret på at implementere et nyt grundlagsdokument, besluttet af MR-U. NVL har arbejdet med følgende prioriterede temaer: kompetenceudvikling, kvalitetssikring og kvalitetsudvikling, anerkendelse af realkompetencer og vejledning. NVLs aktiviteter i form af netværk, seminarer, konferencer og kurser er forankret i hele Norden. Antal deltagere var i 2009 2.538 personer, fordelt med 34 % mand og 66 % kvinder. NVL formidler sine resultater på www.nordvux.net og via nyhedsbrevet NVL-nyt, som i 2009 havde 1.137 abonnenter mod 794 i 2008.

SVL har i 2009 knyttet sit arbejde til globaliseringsprojektet En god uddannelse for unge og voksne, herunder initieret et studie om effektive strategier for livslang læring. SVL afholdt et seminar om integration af indvandrere med fokus på sprog og sprogundervisning. SVL har i samarbejde med NSS initieret et projekt om kvalifikationsrammer, der skal bidrage til at nedbryde grænsehindre, gennemført et studie om elektroniske værktøjer til validering af realkompetencer samt iværksat et studie om effekt af vejledning med udgangspunkt i brugerperspektivet.

Formandskabskonferencen om Helhedsorienteret uddannelsespolitik – læring for børn, unge og voksne blev gennemført i Island i september 2009 og samlede cirka 140 deltagere. Konferencen blev afviklet i samarbejde med Lære- og dialogforum, som skal bidrage til bedre videndeling og spredning af resultater, se www.dialognorden.org.

MR-U gennemførte i 2009 en række studier og udredninger:

- Studie af rekrutteringsproblematikken i de nordiske læreruddannelser. Rapporten diskuterer årsager til forskelle mellem rekrutteringen til den finske læreruddannelse og de andre nordiske læreruddannelser.

- Udredning af mulighederne for at udvikle en fælles nordisk master i læreruddannelse indenfor konceptet Nordic Master Program. Rapporten viser, at der er visse barrierer og muligheder for en fælles nordisk master i læreruddannelse.

- Et studie om frafald for de 16-20-årige i Norden. Rapporten ser nærmere på forskningen om frafald.

- Udredning om et fælles nordisk uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ.

Rapporten ser på forskningen på uddannelsesfeltet i Norden og peger på områder, der kan egne sig for en fælles nordisk forskningsindsats. MR-U besluttede som følge af studiet en ramme på 15 MDKK til en eventuel fremtidig indsats. Inden for denne indsats er 2 MDKK øremærket til/orienteret mod formål om frafald. Dette er i overensstemmelse med Nordisk Råds Rek. 31/2008 om fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer.

NordForsk har i 2009 sammen med Nordisk Innovationscenter (NICE) og Nordisk Energiforskning (NEF) udviklet og implementeret sekretariatsfunktionen for topforskningsinitiativet inden for klima, energi og miljø.

Gennem flagskibet Nordic Centres of Excellence (NCoE) førte NordForsk de fremmeste nationale forskningsmiljøer sammen i nordiske virtuelle centre og i alt 1.600 forskere omfattes af NCoE-ordningen. I alt finansierede NordForsk over 200 projekter, som involverede mere end 11.000 forskere og forskerstuderende. I 2009 resulterede udbuddet i 30 nye forskernetværk og 16 nye forskerkurser.

Koordineringen af fælles nordiske forskningsinvesteringer er forstærket blandt andet med lanceringen af to nye NORIA-net inden for forskningspolitisk analyse og forskningsinfrastruktur og et nyt netværk inden for velfærd og helse er under oprettelse. To allerede igangsatte NORIA-net har i 2009 resulteret i fælles nordiske forskningsprogrammer Living labs og Transport och logistik. I programmet Living labs deltager Litauen på samme vilkår som de nordiske lande.

Nordisk Ministerråd og NordForsk arrangerede i 2009 en workshop med hovedformål at belyse forskning om det institutionelle nordiske samarbejde. Der skal i 2010 arbejdes med området ifølge de anbefalinger, der fremkom på workshoppen.

Nordisk forskning skaber initiativ i verdensklasse, noget som bevises ved at for eksempel to nordiske initiativer var blandt de 14 i Norden, som blev tildelt European Research Councils prestigefyldte Advanced Investigator grants.

eScience som satsningsområde inden for IT er videreudviklet, og i 2009 er der fremlagt et forslag til et nordisk globaliseringsprojekt på området. Forslaget tager udgangspunkt i forslaget til nordisk eSciencestrategi fra 2007 og handlingsplanen fra 2008.

Globaliseringsforslaget er udviklet i tæt samarbejde med NordForsk og repræsentanter fra et af NordForsk etableret NORIA-net på området eScience (eNORIA). Der er udviklet et forum for landenes nationale ledere på IT-området, og en dialog mellem disse støttes gennem regelmæssige møder. En ekspertgruppe på IT-området har udarbejdet fremtidsscenerier for udvikling af IT-baserede tjenester, som kan anvendes som udgangspunkt i etableringen af fremtidige nordiske satsninger.

Den nordisk-baltiske ad hoc arbejdsgruppe for vurdering af styrket nordisk-baltisk

samarbejde på forskningsområdet afsluttede sit arbejde i 2009. Nordisk Ministerråd og de baltiske lande er derefter enedes om at stille sig bag gruppens rekommandationer om fælles tematiske områder, prioriteringer og samarbejdsformer.

Arbejdet med Nordvestrusland er videreført gennem et forberedende udbud, Preparatory actions, på uddannelsesområdet. Aktiviteterne sigter på et dybere fremtidigt samarbejde og samarbejdsformer. Udbuddet styrkede også dannede af netværk mellem russiske aktører og tilsvarende nordiske aktører, som har aktiviteter inden for Nordplus rammeprogram.

	Budget	Budget	Difference	
	2011	2010	+/-	%
MR-U	213.529	215.686	-2.157	-1,0%
<i>Generelle uddannelses- og forskningsindsatser</i>	<i>3.459</i>	<i>4.510</i>	<i>-1.051</i>	<i>-23,3%</i>
2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	3.459	4.510	-1.051	-23,3%
<i>Politikudvikling m.v.</i>	<i>16.417</i>	<i>15.566</i>	<i>851</i>	<i>5,5%</i>
2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS)	1.590	1.606	-16	-1,0%
Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbejde om Voksnes				
2-2520-1 Læring (SVL)	1.131	1.142	-11	-1,0%
2-2530-1 Rådgivningsgruppen for høgre utdanning (HÖGUT)	1.339	1.353	-14	-1,0%
2-2544-1 Det nordiske sprogsamarbejde	5.159	4.194	965	23,0%
2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	578	584	-6	-1,0%
2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring	6.620	6.687	-67	-1,0%
<i>Mobilitets og netværksprogrammer</i>	<i>71.663</i>	<i>72.388</i>	<i>-725</i>	<i>-1,0%</i>
2-2513-2 Nordplus rammeprogram	62.448	63.079	-631	-1,0%
2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	1.147	1.159	-12	-1,0%
2-2543-2 Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet	7.028	7.099	-71	-1,0%
2-2545-2 Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet	1.040	1.051	-11	-1,0%
<i>NordForsk</i>	<i>96.850</i>	<i>97.829</i>	<i>-979</i>	<i>-1,0%</i>
2-3100-3 NordForsk	95.885	96.854	-969	-1,0%
2-3140-2 Nordisk komité for Bioetikk	965	975	-10	-1,0%
<i>Forskning i øvrigt</i>	<i>25.140</i>	<i>25.393</i>	<i>-253</i>	<i>-1,0%</i>
2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	10.322	10.426	-104	-1,0%
2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIFS)	3.076	3.107	-31	-1,0%
2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	4.876	4.925	-49	-1,0%
2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	4.983	5.033	-50	-1,0%
2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.883	1.902	-19	-1,0%
Opdelt på kategorier	213.529	215.686	100%	100%
Projektmidler	14.221	14.364	6,7%	6,7%
Programlignende aktiviteter	102.276	103.309	47,9%	47,9%
Institutioner	95.885	96.854	44,9%	44,9%
Organisationsbidrag	1.147	1.159	0,5%	0,5%

Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser

2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	3.459.000	4.510.000	4.037.000	98%	MR-U/EK-U

Formål Dispositionsmidlerne anvendes til at finansiere politisk relevante projekter og initiativer, særligt med henblik på opfølgning af NMRs globaliseringsinitiativer og MR-Us nye strategi 2011-2013.

- Prioriteringer i 2011**
- Opfølgning af globaliseringsinitiativerne.
  - Nordisk klimadag 2011: Beslutning om videreførelse af den nordiske klimadag i 2011 vil ske på baggrund af resultaterne fra evalueringen af Nordisk Klimadag 2010.

Politikudvikling m.v.

2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.590.000	1.606.000	1.600.000	89%	NSS

Formål Rådgivningsgruppen for nordiskt skolsamarbete (NSS) er et policy-, rådgivende og iværksættende organ for Nordisk Ministerråd (uddannings- og forskningsministrene). Virksomheden omfatter førskoleområdet, grundskole og videregående oplæring (yrkes- og studieforberedende program). Samarbejdet skal bygge videre på og fremme skoleudvikling i de nordiske landene og internationalt, inden prioriterte områder, når det gennem dette kan opnås en nordisk merverdi.

- Prioriteringer i 2011**
- Økt kvalitet i utdanningen er en overordnet prioritering for NSS arbeid.
- Videreutvikle arbeidet for økt gjennomføring av unge i videregående opplæring og fremme god kunnskapsutvikling blant unge på tvers av utdanningssystemer, arbeids- og samfunnsliv.
  - Videreføre arbeidet med å fremme kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i opplæringen fra barnehage til lærerutdanningen.
  - Følge opp fokuset på ressursanvendelse og et bedre pedagogisk utbytte av spesialundervisningen i grunnskolen.
  - Bidra til å øke barn og unges forståelse av dansk, norsk og svensk, blant annet gjennom en nordisk språkkampanje.
  - Vurdere videre oppfølging av Nordisk Klimadag.

2-2520-1 Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbejde om Voksnes Læring (SVL)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.131.000	1.142.000	1.138.000	84%	SVL

Formål Rådgivningsgruppen for nordisk Samarbejde om Voksnes Læring (SVL) er policy-, rådgivende og udførende organ for Nordisk Ministerråd (uddannelses- og forskningsministrene). Virksomheden omfatter folkeoplysning, grunduddannelse for voksne, erhvervsuddannelse og efter- og videreuddannelse i et perspektiv af livslang læring. Rådgivningsgruppen skal styrke det nordiske samarbejde om voksnes læring og den nordiske konkurrence i en globaliseret verden. Samarbejdet skal sigte på, at der opnås nordisk merværdi.

Prioriteringer i 2011 Den overordnede prioritering i SVLs arbejde er livslang læring og kompetenceudvikling. SVL lægger endvidere vægt på en god dialog og et godt samspil med miljøer og aktører engageret i voksnes læring i Norden.

- Videreudvikle indsatsen for at styrke voksnes adgang til livslang læring.
- Vurdere indsatsen for at sikre voksne gode muligheder for rådgivning og vejledning
- Fortsætte arbejdet med at udvikle viden, metoder og dokumentation om anerkendelse af og validering af individers kompetencer.
- Videreføre arbejdet med at udvikle styringsdialogen mellem SVL og nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL).
- Vurdere hvordan SVL kan bidrage til udvikling af fagligt og pædagogisk relevante (efter)uddannelsesmuligheder for voksenundervisere.
- Vurdere initiativer til at fremme kreativitet og innovation i voksenuddannelserne.

2-2530-1 Rådgivningsgruppen for højere uddannelse (HÖGUT)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.339.000	1.353.000	1.347.000	90%	HÖGUT

Formål Rådgivningsgruppen för högre utbildning (HÖGUT) är policy-, rådgivande och verkställande organ för Nordiska Ministerrådet (utbildnings- och forskningsministrarna). HÖGUT har som uppgift att stödja nordiskt samarbete inom högre utbildning, samt utveckla och stärka den nordiska utbildningssamfundet. Detta gäller samtliga eftergymnasiala utbildningsnivåer vid universitet och högskolor. HÖGUT eftersträvar genom sitt arbete att på bästa möjliga sätt ta tillvara de nordiska högre lärosätenas styrkor för att på detta sätt uppnå effekter som skapar ett nordiskt mervärde genom initiativ och projekt som inte ett land själv skulle kunna åstadkomma.

Prioriteringer i 2011 HÖGUT kommer under perioden att arbeta med frågor som relaterar sig till MR-U:s strategi och som också är relevanta för arbetet inom ramen för globaliseringsarbetet inom högre utbildning. HÖGUT ser det också som av stor vikt att förankra arbetet så väl som möjligt med centrala aktörer inom det högre utbildningsområdet i Norden. HÖGUT

har ett brett anslag till det sitt ansvarsområde men kommer bland annat att prioritera följande områden:

- Uppföljning av evaluering av Nordic Master Program.
- Arbetet med de högre lärosätens relation med det omgivande samhället inom ramen för arbetet med kunskapstriangeln (utbildning, forskning och innovation).
- Profilera nordiska styrkepositioner inom högre utbildning.
- Följa arbetet som är relaterat till initiativet rörande utbildningsforskning.

2-2544-1 Det nordiske sprogsamarbejde

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	5.159.000	4.194.000	1.291.000	89%	Nordisk Skole-samarbejde - NSS

Formål Denne budgetpost består af tre dele:

1) 3-årig rammekontrakt (2009-2011) med Dansk Sprognævn som forvaltningsorgan om varetagelse af Nordisk Sprogkoordination og aftalte netværksaktiviteter. Nordisk Sprogkoordination har et budget på 1 MDKK pr. år. Aftalte netværksaktiviteter er nordiske aktiviteter, som varetages af Netværket for Sprognævnene i Norden med et budget på 800.000 DKK pr. år.

Overordnet skal koordinatorfunktionen bidrage til:

- At koordinere aktiviteter på sprogområdet, som ikke før blev koordineret.
- At aktører på sprogområdet får bedre kendskab til hinanden, og motiveres til at samarbejde.
- At få synergieffekt ud af spillet mellem sprognævnene/sprogådene samt koordineringen af Program for sprogkurser, dvs. Nordspråk, Nordkurs og De nordiske perler.
- At skabe større effektivitet i arbejdet, idet der er en tidshorisont for planlægning, og der foretages løbende opfølgning på resultater.
- At skabe kontinuitet i driften.
- At det nordiske sprogsamarbejde bliver mere synligt for omverdenen.

2) 3-årig rammekontrakt med Program for sprogkurser (2009-2011) gennem "Nordisk mål". Program for sprogkurser består af Nordspråk (kurser for nordiske lærere på grundskoler, gymnasier og læreruddannelser), Nordkurs (kurser for nordiske universitetsstuderende i de nordiske landes respektive sprog, kultur og litteratur) og De nordiske perler (kurser for lærerstuderende i nabosprog og nabokultur.) De fire kursusgårde/institutioner Hanaholmen - kulturcentrum för Sverige och Finland, Voksenåsen og Fondet for dansk-norsk samarbeid - Lysebu og Schæffergården kaldes for de nordiske perler. Det overordnede formål med Nordisk mål er at uddanne lærere og lærerstuderende til at være i stand til at undervise i Nordens sprog og inspirere og motivere dem til at satse mere på denne undervisning. Målsætningen med Nordisk mål er at sikre bedre ressourceudnyttelse og styrket formidlingseffekt af de skolerelaterede kurser, som holdes af de tre nævnte aktører. Videre skal Nordisk mål bidrage til større

synlighed og en klarere profilering af nabosprogsarbejdet og øge kompetencen indenfor dette felt. Budgettet er 3,2 MDKK pr. år.

3) 3-årig kontrakt vedrørende De nordiske sprogpiloter. De nordiske sprogpiloter er et uddannelsesforløb, som uddanner praktiklærer/øvelsesskolelærer til at have fokus på nabosprog og inddrager nabosprogsdimensionen i undervisningen i grundskolen. En sprogpilot er også en ressourceperson, der kan hjælpe kolleger med at tilrettelægge nabosprogsundervisning og give gode råd om materialer og metoder. Endelig er en sprogpilot en praktikvejleder, der kan bidrage til, at nabosprogsdimensionen får en plads i de lærerstuderendes praktik. Projektet De nordiske sprogpiloter gennemføres i samarbejde med Nordisk Kulturfond og De nordiske perler. Nordisk Ministerråds bidrag er på 100.000 DKK pr. år.

Prioriteringer i 2011	<p>Indsatsen på sprogområdet i Nordisk Ministerråd skal fortsat rettes mod målgruppen børn og unge og styrkelsen af deres sprogforståelse.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fortsat implementere den nye organisering på sprogområdet i Nordisk Ministerråd. • Evaluere den nye organisering på sprogområdet i Nordisk Ministerråd inden udgangen af 2011. • Igangsætte arbejdet med en sprogmonitor, som skal måle udviklingen i børn og unges sprogforståelse i dansk, norsk og svensk. • Videreføre sprogkampagnen fra 2010, hvor der blandt andet er fokus at synliggøre nordiske sprog og kultur med fokus på sprogforståelse (dansk, norsk og svensk), at stimulere børn og unge til at lære dansk og/eller norsk og/eller svensk, og at give skolelærere og andre, der arbejder for og med børn og unge, metoder og redskaber til at styrke børn og unges sprogforståelse.
Ledelse og adm.	<p>Planlagte udgifter: 1) Dansk Sprognævn: 245.000 DKK. 2) Program for sprogkurser: Nordkurs 142.000 DKK, Nordspråk 60.000 DKK og De nordiske perler: 180.000 DKK. 3) De nordiske sprogpiloter: 6.000 DKK.</p> <p>Faktiske udgifter : 1) Dansk Sprognævn: 234.000 DKK. 2) Program for sprogkurser: Nordkurs 135.812 DKK, Nordspråk 60.000 DKK og De nordiske perler: 180.000 DKK. 3) De nordiske sprogpiloter: 6.000 DKK.</p>
Sekretariatsfunktion	<p>1) Dansk Sprognævn for at drive Nordisk Sprogkoordination. 2) Program for sprogkurser for at drive Nordkurs, Nordspråk og De nordiske perler. 3) De nordiske perler for at drive De nordiske sprogpiloter.</p>

2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	578.000	584.000	582.000	86%	MR-U / ÄK-U

Formål	MR-U övertog 2006 ansvaret för att koordinera NMRs IT-politik och har i tillägg ansvar för den enskilda IT-politiken för utbildnings- och forskningsområdet. Budgetposten skall stöda MR-Us aktiviteter på ansvarsområdet.
Prioriteringer i 2011	EK-U/MR-U beslöt 2006 att satsa på utveckling av eScience som ett flaggskepp för nordisk IT-politik. Uppgifter på området är att medverka till implementering av en

nordisk eScience strategi, att vidareföra resultat från en extern IT-expertgrupps arbete och att stärka och vidareutveckla de nordiska ländernas IT-direktörers utväxling och samarbete.

- Aktivt medverka till en nordisk eScience strategi genom att arbeta för implementering av en nordisk handlingsplan och ett eventuellt globaliseringsprojekt på området.
- Vidareföra resultaten från den externa IT-expertgruppens arbete med framtidsscenarioer på IT-området för identifiering och vidareföring av eventuella nordiska tilltag på IT-politikområdet.
- Stimulera till dialog mellan de nordiska ländernas IT-direktörer i ländernas offentliga förvaltning, för att stärka nordiskt samarbete och utväxling på detta område.

2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	6.620.000	6.687.000	6.662.000	100%	SVL

Formål Nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL) blev etableret i 2005. NVL er en nordisk mødeplads, som er organiseret omkring en værtsorganisation/hovedkoordinator og nationale netværk/landekoordinatorer i alle de nordiske lande og kontaktmiljøer i de selvstyrende områder. I 2011 skal NVL følge og analysere udviklingen inden for området voksnes læring, bygge netværk, informere om nordisk samarbejde om voksnes læring, sprede resultater og erfaringer fra rapporter, projekter, udviklingsarbejder samt bidrage med underlag til SVLs arbejde (SVL er en rådgivningsgruppe under MR-U, se budgetpost 2-2520-1).

Prioriteringer i 2011 NVL skal fremme livslang læring og kompetenceudvikling, bidrage til personlig udvikling og demokratisk deltagelse, bidrage til at resultater fra Nordplus rammeprogram (Nordplus Voksen) omsættes i god praksis i uddannelsessystemerne i landene samt informere struktureret og strategisk om nordisk samarbejde om voksnes læring.

- Fortsætte arbejdet inden for validering af realkompetencer i forhold til forskellige målgrupper og professionalisering af feltet (tydeliggørelse af opgaver, ansvar og standarder).
- Styrke voksenvejledningen i relation til samspillet mellem aktører, som tilbyder voksenvejledning, og koblingen til kompetenceudvikling og validering.
- Medvirke til at udvikle fleksibiliteten i uddannelserne for at styrke voksnes ønsker og behov for videre uddannelse.
- Bidrage til at fremme professionalisering af voksenundervisere og voksenvejledere og kvalitet og innovation i efteruddannelserne.

Ledelse og adm. Faktiske udgifter: 3.550.000. NVL drives af 1 heltidsansat person og 10 deltidsansatte personer i landene og selvstyrende områder. Ressourcen anvendes helt overvejende til faglig ledelse og faglig udvikling. Værtsorganet har ikke registreret tidsforbruget, men det skønnes, at mindst 85 % går til faglige opgaver.

Planlagte udgifter:

De samlede udgifter til værtsorganet er 3.550.000. NVL drives af 1 heltidsansat person og 10 deltidsansatte personer i landene og selvstyrende områder. Ressourcen anvendes helt overvejende til faglig ledelse og faglig udvikling. Værtsorganet har ikke registreret tidsforbruget, men det skønnes, at mindst 85 % går til faglige opgaver. På det grundlag skønnes de samlede administrative udgifter til 425,5 TDKK.

Mobilitets- og Netværksprogrammer2-2513-2 Nordplus rammeprogram

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	62.448.000	63.079.000	62.842.000	100%	4 forskellige programkomitéer

Formål

MR-U har etableret Nordplus Rammeprogram for 4-års perioden 1.1.2008 – 31.12.2011. Rammeprogrammet inneholder en tverrsektoriell (horisontal) del og 3 sektorprogrammer henholdsvis for skoleområdet, høgere utdanning og voksnes læring.

Nordplus Rammeprogram er åpnet for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen på like fot med de nordiske land. Det nordiske budsjettet for rammeprogrammet for 2011 er på 62.448 TDKK, og det baltiske budsjettet er på 3.986 TDKK i 2011. Beløbene er opgjort i 2010-priser. I forbindelse med vedtagelse af det endelige budget for Nordisk Ministerråd vil beløbene blive prisopregnet.

Utenfor, men assosiert til rammeprogrammet er det etablert et separat nordisk språk- og kulturprogram for perioden 2008 - 2011, Nordplus Nordiske Språk- og Kulturprogrammet, uten baltisk innbetaling og deltakelse. (Se budsjettpost 2-2543-2).

Nordplus Rammeprogram 2008-2011 har følgende overordnede prioriteringer:

- Fremme nordisk språk og kultur og gjensidig nordisk-baltisk språklig og kulturell forståelse;
- Styrke og utvikle det nordiske utdanningssamarbeidet og bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde;
- Bidra til utviklingen av kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene for livslang læring i deltakerlandene gjennom utdanningssamarbeid, utviklingsprosjekter, utveksling og nettverksbygging;
- Støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og god praksis.

4 nordisk-baltiske programkomiteene for Nordplus Rammeprogram fastsetter årlige konkrete prioriteringer for delprogrammene, dvs. hvilke områder, tema og problemstillinger som skal vektlegges ved utvelgelse av prosjekter innenfor delprogrammene. Prioriteringene for programåret 2011 fastsettes våren 2010 og

Prioriteringer i 2011	<p>programmidlene for 2011 utlyses ca. november-desember 2010 i alle nordiske og baltiske deltakerland.</p> <p>I 2009 ble det iverksatt en evaluering av Nordplus programmene som har som formål å danne et grunnlag for en eventuell videreføring av programmene etter 2011. Evalueringen skal gjennom analyse av programperioden 2008-2011 belyse fremtidige innholdsmessige og administrative utviklingsmuligheter for programmene. Oppfølgingen av evalueringen og forberedelse av en eventuell videreføring av Nordplus programmene fra 2012, vil, sammen med resultatspredning, være hovedprioritert i arbeidet med Nordplus i 2011.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delprogrammet Nordplus Horisontal skal bidra til bedre synergi og samarbeid i et perspektiv av livslang læring, støtte innovative prosjekter på tvers av de tradisjonelle kategorier og sektorer og prosjekter som kan ta opp andre, nye, bredere og mer komplekse problemstillinger og utfordringer og støtte innovative prosjekter på språkområdet. Deltakere er alle personer, institusjoner og organisasjoner i deltakerlandene på området utdanning og livslang læring. • Delprogrammet Nordplus Junior skal knytte institusjonene i grunnskole- og gymnasutdanning (studie- og yrkesforberedende) i deltakerlandene sammen i nettverk for utvikling av kvalitet og innovasjon. Deltakerne er klasser/grupper, lærere, skoleledere og annet personale i grunnskole og ungdomsutdanningen, samt enkeltelever i ungdomsutdanningen. • Delprogrammet Nordplus Høyere Utdanning skal knytte institusjonene i høyere utdanning (HU) i deltakerlandene sammen i nettverk for utvikling av kvalitet og innovasjon. Deltakerne er HU institusjoner (lærere, studenter og personell), organisasjoner og institusjoner i HU, bedrifter, arbeids- og næringsliv. • Delprogrammet Nordplus Voksen skal bidra til utvikling og fornyelse innen voksnes læring gjennom etablering av nettverk og samarbeid mellom aktører i deltakerlandene på området. Deltakerne kommer fra alle deler av voksnes læring, så vel formell, ikke-formell og uformell læring, i regi av utdanningsinstitusjoner, virksomheter, foreninger eller frivillige organisasjoner, innen allmenn- eller yrkesrettettutdanning for voksne, folkeopplysning eller frivillig foreningsarbeid.
Ledelse og adm.	<p>Planlagte udgifter: 6.300.213 TDKK Faktiske udgifter : 5.667.663 TDKK.</p>
Sekretariats-funktion	<p>For Nordplus Rammeprogram er det etablert en administrasjonsordning organisert i et koordinert konsortium bestående av 5 nordiske hovedadministratorer, inkludert hovedadministratoren for Nordplus Nordiske Språk- og Kulturprogrammet. Konsortiet suppleres med nasjonale informasjonskontorer i de baltiske land og informasjonspunkter i de selvstyrte områdene, og utgjør én ny og helhetlig Nordplus administrasjonsordning.</p> <p>For Nordplus Rammeprogram er det etablert programkomiteer med nordisk og baltisk representasjon; 1 hovedprogramkomité og 3 delprogramkomiteer. Konsortiet ivaretar sekretariatsfunksjon i forhold til programkomiteene for Nordplus Rammeprogram.</p>

2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.147.000	1.159.000	1.155.000	100%	Styret for NSU

Formål NSU:s huvuduppgift är att främja det nordiska samarbetet inom forskning genom att stärka den vetenskapliga idé- och nätverksutvecklingen inom tvärfackliga områden, som ännu inte har resulterat i etablering av samnordiska forskningsprojekt. Verksamheten består i att deltagare från olika fackområden, yrken, generationer, institutioner och språk samlas runt gemensamma studier knutna till interdisciplinära problemställningar.

NSU grundades i 1950 och är i dag strukturerad som en svensk ideell organisation, där jf. en årlig projektkontrakt stöds med ett verksamhetsbidrag från NMR. NMR täcker pt. ca. 80 % av de aktuella intäkterna; resten betalar deltagarna. NSU har inga ansatta.

Prioriteringar i 2011 NSU vill fortsätta att utveckla sin kärnverksamhet, dvs. arbetet i studiekretsarna, som håller sina respektive vintersymposier och en gemensam nordisk sommarkonferens, och den tillhörande informations- och publikationsverksamheten.

- Planera sommarkonferenser för 2012 och 2013.
- Stöda det löpande akademiska arbetet i 8 studiekretsar: företa 8 vintersymposier, 1-2 ad hoc symposier för i allt ca. 150 deltagare och arrangera en stor gemensam samnordisk och internationell sommarkonferens med minst 150 deltagare.
- Publicera böcker och sända 5 elektroniska nyhetsbrev.
- Introduktion av nya akademiska miljöer i NSU, härunder andra NMR-stöttade institutioner.
- Skärpa NSU:s profil som en innovativ vetenskapsmiljö och –som ett nätverk som genom interdisciplinär forskning bidrar till såväl ny kunskap och nya forskningsmiljöer både i Norden och internationellt.
- Konsolidera NSU Press som ett förlag, som publicerar ny, interdisciplinär forskning och bidrar till såväl nordisk som internationell forskning.
- Förnya NSU hemsidan, uppdatera hemsidans språkstruktur och således arbeta med NSUs språkpolitik.

2-2543-2 Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	7.028.000	7.099.000	10.415.000	99%	Programkomitéen for Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogram

Formål Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet er udviklet og etableret udenfor Nordplus rammeprogram (se budgetpost 2-2513-2) som et separat nordisk sprog- og kulturprogram. Deltagerne i Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet 2008-2011 er Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, og de selvstyrende områder

Færøerne, Grønland og Åland samt det samiske sprogområde.

Programmet består af to dele:

En del som er målrettet Nordens sprog, og yder støtte til projektaktiviteter og netværksaktiviteter.

En del som er målrettet mobilitet på grundskoleområdet og ungdomsuddannelserne.

Fra og med 2008 er der hvert år overført godt og vel 2 MDKK fra Nordplus Junior til Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet. Her ydes støtte til udveksling med henblik på at styrke elever og det pædagogiske personales sprogforståelse, sprogkundskaber og kulturkendskab. Den del af programmet retter sig primært mod klasser på grundskoleområdet og ungdomsuddannelserne og sekundært mod klasselærere, lærere og andet pædagogisk personale i grundskolen og på ungdomsuddannelserne.

Programmet kan give støtte til følgende hovedkategorier af aktiviteter:

- Projektaktiviteter.
- Netværksaktiviteter.
- Mobilitetsaktiviteter.

Prioriteringer i 2011

Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet har to overordnede målsætninger i årene 2008-2011:

- At styrke sprogforståelsen og i særdeleshed nabosprogsforståelsen (dansk, norsk og svensk).
- At stimulere interesse for, kundskab om og forståelse for nordiske kulturer, sprog og livsvilkår.
  - Aktiviteter som styrker børn og unges sprogforståelse (dansk, norsk og svensk).
  - Aktiviteter der understøtter sprogkampagnen.
  - Aktiviteter som indeholder anvisninger på hvordan dansk, norsk og svensk indlæres på bedst mulig måde på Færøerne, i Finland, Grønland, Island, samt de samiske områder.
  - Aktiviteter som viderefører 'sprogpiloterne' på ungdomsuddannelserne (14-19 årige).
  - Aktiviteter som styrker varetagelsen af sprogforståelse inden for læreruddannelsen og som styrker samarbejdet om sprogstrategier inden for nordisk læreruddannelse.
  - Aktiviteter som indeholder refleksioner over universiteternes valg af undervisningssprog.
  - Sprogteknologisk samarbejde og udviklingsarbejde.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 795.040 MDKK
Faktiske udgifter : 768.475 MDKK

Sekretariatsfunktion

Det Internationale Kontor for Uddannelse i Island, Islands Universitet.

2-2545-2 Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.040.000	1.051.000	1.047.000	100%	Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet

Formål Netværket Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet (SNU) er et samarbejdsorgan for de nordiske landes administrationer af undervisning i Nordens sprog, litteratur, kultur og samfundsforhold ved højere læreanstalter i udlandet. SNU har sit mandat fra Nordisk Ministerråd, og er også et rådgivende organ for Nordisk Ministerråd og andre instanser på sit sagsområde. Samarbejdsnævnets formål er: At bidrage til at styrke og bistå med at koordinere den Nordenundervisning, der foregår ved over 200 højere læreanstalter udenfor Norden og at tage initiativer til at styrke samarbejdet mellem dem, der underviser i nordiske emner i og udenfor Norden.

Prioriteringer i 2011 Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet bevilger støtte til at fremme samarbejdet mellem de lektorer som underviser i nordiske sprog ved udenlandske universiteter, holde faglige, regionale konferencer for lektorerne og arrangere symposier og foredrag ved universiteter i aktuelle indsatsområder samt foretage større sammenhængende regionale satsninger for at styrke samarbejdet mellem Nordenunderviserne og institutionerne.

- Afholde en lektorkonference i Sofia (Midteuropa, Sydøsteuropa).
- Uddele bevillinger til lektorinitiativer fra 'lektorpuljen'.
- Fortsætte Nordamerikasatsningen.
- Undersøge nye satsningsområder globalt og eventuelt følge op på tidligere satsning i Asien.
- Synliggøre Samarbejdsnævnets virksomhed.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 100.000 DKK
Faktiske udgifter : 100.000 DKK

Sekretariatsfunktion Sigurdur Nordal Instituttet i Island under Arna Magnusson Instituttet for Islandske studier.

Nordforsk2-3100-3 NordForsk

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
NOK	114.149.000	115.302.000	114.811.000	84%	Institutionen
MODSVARER DKK	95.885.000	96.854.000	107.922.000		

- Formål** NordForsks overordnede mål er i henhold til statuttene å bidra til å befeste og videreutvikle Norden som en av verdens mest dynamiske regioner for forskning og innovasjon, og på den måten styrke landenes internasjonale konkurransekraft og sikre befolkningens levekår.
- NordForsk har som hovedoppgave å fremme et effektivt samarbeid mellom de nordiske landene i spørsmål om forskning og forskerutdanning av høyeste internasjonale kvalitet gjennom å være en kompetent og effektiv samordner og aktør innen policyutvikling og forskningsfinansiering.
- Prioriteringer i 2011** Den overordnede prioriteringen i 2011 er å implementere NordForsks nye strategi for perioden 2011-2014. Dette innebærer økt fokus på samarbeid og relasjonsbygging med våre viktigste samarbeidspartnere både på nasjonalt, nordisk og europeisk nivå slik at vi sikrer en god forankring av våre aktiviteter og en effektiv utnyttelse av våre ressurser. NordForsk er involvert i flere av Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativer og dette vil også fremover utgjøre en betydelig og prioritert del av virksomheten. Et spesielt fokus vil fortsatt være rettet mot å bidra til ytterligere utvikling av Toppforskningsinitiativet (TFI) samt å ivareta sekretariatsfunksjonen for TFI sammen med NICe og NEF og bl.a. gjennom dette også videreutvikle samarbeidet med disse to institusjonene.
- Også andre strategiprosesser gjennomført i 2010 – i sær MR-US nye strategi - vil sette viktige rammer for NordForsks virksomhet i 2011 og fremover.
- Programmene for nordiske spissforskningsenheter ”Nordic Centers of Excellence” (NCoE) kan sies å være flaggskipene blant NordForsks finansieringsinstrument. Ved hjelp av en mangeårig toppfinansiering av samarbeidskostnader som nettverk, gjesteforskere og forskerutdanning, samordner NCoE-programmene de beste nasjonale forskningsmiljøene innen spesifikke områder og løfter underliggende nasjonale investeringer til å produsere nordiske synergier. NCoE-programmene er finansiert gjennom en common pot– konstruksjon sammen med nasjonale forskningsfinansierer. NCoE programmene for hhv Velferd og Mat, ernæring og helse, som inkluderer i alt 5 ulike sentre, ble begge midtveisevaluert i 2010. Konklusjonene var entydige på at alle sentrene er av vitenskapelig fremragende kvalitet og underbygger betydelige nasjonale investeringer og prioriteringer slik at det gir en nordisk merverdi.
- NordForsk vil gjennom et langsiktig arbeide og god strategisk dialog med våre samarbeidspartnere også skape forutsetninger for nye NCoE-satsninger innen områder hvor flere nordiske land har felles styrkeposisjoner. Aktuelle fremtidige NCoE-satsninger kan være innen infrastruktur innenfor rammen av eScience initiativet samt innen helse og velferd.
- NordForsks ambisjon er å identifisere og støtte fremragende forskning i alle dets utviklingsfaser. En god balanse mellom fornyelse og kontinuitet av instrumentene gir forskerne optimal tilgang til støtte. NordForsk har derfor de siste to årene arbeidet med å evaluere og utvikle en hensiktsmessig portefølje av finansieringsinstrument for å optimalisere støtte til forskning og forskerutdanning der nordisk samarbeid har forutsetning for å gi en betydelig merverdi. Som resultat har NordForsk redusert antall finansieringsinstrument samtidig som vi har videreutviklet instrumentene, for i enda

større grad skape forutsetninger for å oppnå målsetningen om å bidra med optimal støtte til forskerne på en måte som gir en nordisk merverdi.

Samordningsfunksjonen er en horisontal funksjon som preger alle NordForsks aktiviteter. I løpet av de siste årene er det utviklet visse aktiviteter som har hovedfokus på nettopp samordning og koordinering. NORIA-net programmet for utvikling av det nordiske forsknings- og innovasjonsrommet startet i 2007. Programmet skal bidra til økt samarbeid mellom nasjonale forsknings- og innovasjonsfinansierende organer på ulike tematiske områder, og har nå gitt konkrete resultater i form av felles nordiske utlysninger innen hhv Transport og Logistikk og innen Living Labs. På sikt kan NORIA-net aktivitetene også bidra til åpning av nasjonale program og felles nordiske utlysninger innen ulike temaer. NordForsk ser også store muligheter til å videreutvikle NORIA-net instrumentet slik at det kan fungere som et strategisk instrument i forhold til å identifisere større fremtidige nordiske satsninger. NordForsk bidrar også til styrket koordinering og samordning av nordisk forskningssamarbeid gjennom samarbeid med ulike sektoraktører. Dette gjør vi bl.a. gjennom å ivareta sekretariatsfunksjonen for Nordisk Komité for Jordbruksforskning (NKJ), globaliseringsinitiativet 'Klimaeffekter på primærnæringene – effekter og tiltak' som begge er organisatorisk underlagt MR-FJLS, Nordisk Samarbeidskomité for Naturvitenskap (NOS-N) samt ved å administrere og koordinere felles nordiske utlysninger som er et direkte resultat av våre NORIA-net prosjekt (jfr avsnittet over).

I henhold til NordForsks ambisjon skal det nordiske forsknings- og innovasjonsrommet NORIA være en velfungerende regional del av det europeiske forskningsrommet ERA. EU:s kommende forskningspolitiske satsninger som følger etter FP7, vil utgjøre en viktig plattform for forskningssamarbeidet innen ulike områder. NordForsk skal være en aktør i dette arbeidet ved å ytterligere styrke nordisk koordinering av aktiviteter som retter seg mot programmet. NORDERA prosjektet har vært en viktig aktivitet i 2010. Prosjektet ble finansiert av EU-kommisjonen og kartlegger erfaringer fra forskningssamarbeidet i Norden for slik å bidra til videreutviklingen av det europeiske forskningsområdet (ERA) så vel som NORIA.

NordForsk skal fortsatt være en viktig og relevant aktør innen policyspørsmål ved å produsere viktige strategiske analyser. Ambisjonen er å legge til rette for en god interaktiv utvikling av nasjonal og nordisk forskningspolitikk. Dette gjør vi i tett samarbeid med bl.a. Nordisk Ministerråd og andre sentrale forskningspolitiske aktører.

Kontrakt- periode	2007-2009
Kontrakt- status	Ny kontrakt er under utarbejdelse i 2010.
Økonomi	Ingen bemerkninger.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 4,3 MNOK Faktiske udgifter : 4,4 MNOK

2-3140-2 Nordisk komité for Bioetik

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	965.000	975.000	972.000	98%	Nordisk kommitté for bioetik

Formål Nordisk kommitté for bioetik, som tillsattes 1989, har som oppgitt att följa utvecklingen inom biovetenskaperna och identifiera etiska problem i anslutning till dem. Kommittén skall också främja nordiskt samarbete och informationsutbyte mellan forskare, parlamentariker och opinionsbildare om etiska aspekter av biovetenskaplig forskning, utveckling och tillämpning samt bidra till ökad information och debatt i de nordiska länderna om bioetiska frågor.

Det aktuella mandatet omfattar 2011-2013.

Prioriteringer i 2011 Under 2011 har kommittén för avsikt att prioritera följande områden: undervisning i och information om bioetiska frågor; medicinetiska frågor med anknytning till livets början och dess slutskede; offentlig hälsovård och dess etiska aspekter; miljöetik med anknytning till djurhållning och "djurrätt" samt fiskerinäringen och havets resurser. Kommittén avser också att sträva efter att främja ett nordiskt samarbete och informationsutbyte.

- Främjandet av undervisning i och information om bioetiska frågor.
- Medicinetiska frågor med anknytning till livets början och dess slutskede, t ex: aborter, assisterat självmord, assisterad befruktning. Konkret innebær det att kommittén studerar vilka konsekvenser de nya, förbättrade metoderna för fosterdiagnostik har för de olika nordiska ländernas abortpraxis och lagstiftning.
- Offentlig hälsovård och dess etiska aspekter: Uppföljning av resultat från en konferens till detta tema som arrangerades i 2010.
- Miljöetik med anknytning till djurhållning och "djurrätt" samt fiskerinäringen och havets resurser i samarbete med de nordiska organisationerna för fiskeri och miljø.
- Främja nordiskt samarbete og informationsutbyte mellan forskare, parlamentariker og opinionsbildare om politiskt aktuelle etiske aspekter av biovetenskaplig forskning, utveckling og tillämpning.
- Främja kommunikationen med övriga sektioner inom Nordiska Rådet og Nordiska Ministerrådet.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Utgifterne for 2011 forventas vara i motsvarande storleksordning som for 2010.

Faktiske udgifter : De administrative udgifterne for 2009 var 26 480 € (197 276 DKK med NMR-kurs 7,45). De totale udgifterne for 2009 oppgick till 110 475 € (823 039 DKK med NMR kurs 7,45).

Sekretariats-funktion Kommitténs förvaltning sköts av Vetenskapliga samfundets delegation, Helsingfors.

Forskning i øvrigt2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	10.322.000	10.426.000	10.387.000	100%	Styret for NORDITA

Formål

Ägarskapet för Nordita blev överfört till Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) och Stockholms Universitet (SU) i Sverige och från 2007 är Nordita ett samarbetsorgan under NMR. Norditas främsta uppgift är att främja forsknings- och utbildningsverksamhet i Norden, samt att utföra grundforskning på högsta internationella nivå inom teoretisk fysik. För att uppnå detta bedriver institutet förutom grundläggande forskning vetenskaplig programverksamhet med 1-2 månaders perioder av intensiv forskning kring konkreta frågor med stort nordiskt deltagande, ett stipendiatprogram för unga forskare främst från Norden och utbildar doktorander vid kurser och forskarskolor samt genom forskarhandledning. Nordita stöder utvecklingen av nya forskningsområden i Norden och främjar tillämpningar av den teoretiska fysikens metoder på övriga områden av samhällsrelaterad betydelse. En evaluering av Nordita utfördes i april 2009 och ett nytt kontrakt mellan NMR och KTH/SU är förhandlat för perioden 2010 – 2013.

Prioriteringar i 2011

Nordita prioriterar verksamheter som bidrar till att stärka forskningen inom teoretisk fysik i vid mening i Norden. I detta ingår grundforskning, programverksamhet, stipendie- och gästforskarprogram samt forskarskolor. Nordita avser att under året:

- Första prioritering är att genomföra forskning på högsta internationella nivå inom ett brett spektrum av teoretisk fysik.
- Fullfölja en nyrekrytering av en professor i den kondenserade materiens teori. Detta område har pekats ut av Norditas externa "Scientific Advisory Board" som ett centralt område inom den teoretiska fysiken som Nordita bör prioritera.
- Genomföra åtta särskilda vetenskapliga program under året. Dessa täcker ett brett urval av vetenskapliga områden, och innebär en ökning av programverksamheten jämfört med tidigare år. Under 2011 är följande vetenskapliga program planerade: "The Return of de Sitter", "Applications of network theory: from mechanisms to large-scale structure", "Predictability + School on Data Assimilation", "String Phenomenology", "Dynamo, Dynamical Systems, and Topology", "Studying Quantum Mechanics in the Time Domain", "Foundations and Applications of Non-Equilibrium Statistical Mechanics" och "Geometry of Strings and Fields".
- Genomföra två forskarskolor. Norditas vinterskola inom ämnesområdet den kondenserade materiens teori kommer att hållas under två veckor i januari 2011. Nordita planerar också en kortare sommarskola inom något annat område under 2011.
- Införa ett gästprogram för nordiska och baltiska doktorander. Deltagare i programmet kommer att väljas ut efter ett ansökningsförfarande. De utvalda studenterna erbjudas att delta i forskningsprojekt både vid Nordita och inom AlbaNova Universitetscentrum. Studenterna bereds därigenom möjligheter till samarbete med andra forskare och till att bredda sina kunskaper inom modern teoretisk fysik.

Ledelse og

Planlagte udgifter: Det förutses ingen ändring av de administrativa kostnaderna under

adm.	2011 jämfört med 2010. Faktiske udgifter : De faktiska utgifterna för 2009 var SEK 29.108.000 (DKK 20 375 600 med NMR kurs 0,7). De administrativa kostnaderna var SEK 4.353.000 (DKK 3 047 100 med NMR kurs 0,7)
Sekretariats- funktion	Kungliga Tekniska Högskolan.

2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjørett (NifS)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	3.076.000	3.107.000	3.095.000	100%	Styret for NifS

Formål Ejerskabet for Nordisk institutt for sjørett (NifS) blev overført til Universitet i Oslo (UiO) i 2004. NifS er nu et samarbejdsorgan under NMR.

Nordisk institutt for sjørett (NifS) skal fremme forskning og undervisning i de nordiske land i sjørett, alminnelig transportrett, energi- og petroleumsrett og beslektede fagområder. NifS skal videre opprettholde en høy kompetanse i alminnelig formuerett. NifS skal innen sine fagområder drive forskning og forskerutdanning, tilby undervisning og videreutdanning, utgjøre et internasjonalt kompetansesenter, utvikle internasjonalt samarbeid og sikre forskningsformidling.

Prioriteringer i 2011 NifS har i sin virksomhet først og fremst fokus på å fremme og videreføre det nordiske samarbeidet innen rammene for sitt mandat. På grunn av rettens økende grad av internasjonalisering får imidlertid aktiviteten på instituttet også en mer globalisert innretning.

- Forskning knyttet til sikkerhet og ansvar innenfor skipsfarts, offshore- og energisektoren. Dette inkluderer fokus på nordområdene og til Østersjø-/Baltikum-området og spørsmål knyttet til miljøutslipp fra skip.
- Forskning innen energi-, klima- og miljørett med fokus på globaliserings- og klimaspørsmål.
- Forskning knyttet til kontrakter i skipsfarts-, off shore- og energi sektoren, herunder en rekke ulike typer av kontrakter knyttet til skip, offshoreinstallasjoner, transport og energi. Særlig fokus rettes mot multimodale transporter. Fra 2009 satses også på sjøens forbrukerrett.
- Forskning innen energimarkedsrett dvs. reguleringen av henholdsvis gassmarkedet og kraftmarkedet.
- Opprettholde og videreføre kompetansen i alminnelige formuerettslige fag, herunder kontraktsrett, forsikringsrett, erstatningsrett, tingsrett, og tredjemannsvern.
- Videreføre undervisningstilbud innen sjørett, sjøforsikring, forsikringsrett, energirett, kontrakter i petroleumsrett og engelsk kontraktsrett.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: De administrative omkostninger forventes å være av samme størrelsesorden i 2010 som 2008, NOK 595.925 (DKK 500.925 med NMR-kurs 0,84) .
Faktiske udgifter :
**Sekretariats-
funktion** Universitetet i Oslo.

2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	4.876.000	4.925.000	4.907.000	100%	NIAS Styre

Formål

NIAS blev indlejret på Københavns Universitet i 2005 og er nu et samarbejdsprogram under Nordisk Ministerråd. NIAS arbejder i et nordisk konsortium sammen med Københavns Universitet (KU) som hovedpartner og værtsinstitution og medlemsinstitutionerne i Nordic NIAS Council (NNC). NIAS samarbejder med KU om implementering af dets strategiske satsning på Asien området, Asia Dynamics Initiative.

NIAS er et uafhængigt nordisk forsknings- og serviceinstitut, som genererer og kommunikerer indsigt i Asiens moderne samfundsudvikling set i en historisk og kulturel kontekst. NIAS dækker hele Asien.

NIAS aktiviteter omfatter:

- Grundforskning og anvendt forskning
- Egen videnskabelig publikation gennem etablerede publikationskanaler samt nordisk og international videnskabelig publicering på eget forlag, NIAS Press
- Støtte til forskeruddannelse i de nordiske lande og undervisning på Master og PhD-niveau
- Arbejdsstipendier for Master og PhD studerende, NIAS SUPRA Programme
- Informations- og biblioteksservice i det nordiske område, NIAS LINC - NIAS Library and Information Centre
- Intellektuel udveksling og støtte til nordiske landespecifikke og tematiske netværk
- Samarbejde med Nordisk Ministerråd (NMR) omkring udvikling af øvrige aktiviteter i Asien og NMR's globaliseringsstrategi, hvor udvikling af relationer til Asien vil spille en rolle
- Konsulentarbejde og rådgivning for NMR.

Gennem samarbejde med NNC, 23 nordiske universiteter og forskningsinstitutioner, bidrager NIAS til koordinering, konsolidering og ekspansion af Asienstudier i de nordiske lande.

Prioriteringer i 2011

NIAS prioriterer aktiviteter, som gavner NMR, Nordic NIAS Councils medlemmer samt Københavns Universitet. Prioriteringerne er fastlagt i NIAS Strategi 2008-2012.

- Forskningen fokuserer på Asiens rolle i og indvirkning på en globaliseret verden.
- Et nyt prioriteringsområde er komparative studier, Asien / Norden.
- Post Doc Introduktionsstipendier tilbydes til unge nordiske asienforskere.
- Servicering af medlemmerne i Nordic NIAS Council i deres eget miljø skal styrkes.
- Fortsat afholdelse af en årlig Nordic NIAS Council Asia Conference
- Konsolidering af NIAS Press' elektroniske publicerings- og markedsføringsplatform.
- Videreudvikling af www.AsiaPortal.info.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: De administrative omkostninger forventes å være av samme størrelsesorden i 2010 som 2008, NOK 595.925 (DKK 500.925 med NMR-kurs 0,84) . Faktiske udgifter : De administrative kostnadene for 2009 var 80.913 NOK (DKK 67.967 med NMR-kurs 0,84).

På grunn av tidligere underskudd og omlegging av økonomifunksjonen ved Universitetet i Oslo har NIFS holdt en restriktiv linje i 2009, og året er derved ikke et representativt grunnlag for budsjett for 2010. Det er forventet at forbruk i 2010 vil legge seg på samme nivå som i 2008.

**Sekretariats-
funksjon**

Sekretariatsfunksjonen ligger på NIAS. Regnskab/finansiell styring og IT-ydelser sker i samarbejde med Københavns Universitets administration.

2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	4.983.000	5.033.000	5.014.000	100%	Styret i NORDVULK

Formål

NORDVULK er et nordisk forskningscenter indenfor emnet vulkanologi. Centeret er idag en integreret del af det Geovidenskabelige Institut på Islands Universitet. NORDVULK's formål er at opretholde et nordisk kompetencecenter indenfor forskning i vulkanologi og relaterede emner, herunder at vejlede og uddanne yngre nordiske forskere indenfor feltet, således at den faglige ekspertise indefor disse emner opbygges/opretholdes i de nordiske lande. NORDVULK udbyder hvert år 5 stillinger til yngre nordiske forskere samt PhD studerende. Forskning udført på NORDVULK publiceres i internationale tidsskrifter og præsenteres på både nordiske og internationale konferencer. Desuden stræber NORDVULK efter at afholde årlige sommerskoler med nordisk deltagelse ("graduate" niveau), hvor der sættes fokus på varierende emner indenfor vulkanologi.

**Prioriteringer i
2011**

Første prioritet for 2011 er at opretholde og udvikle NORDVULKs virksomhed indenfor både vulkanologisk forskning på internationalt niveau samt uddannelse af yngre nordiske forskere og PhD studerende.

- Opretholdelse af NORDVULKs videnskabelige publikationsrate samt medarbejdernes aktive deltagelse ved internationale møder og konferencer.
- At bibeholde den udvidelse af programmet for yngre nordiske forskere, der blev foretaget i 2009. Der er nu seks stipendiatpladser i programmet.
- Særligt fokus på den igangsatte udbygning af de årlige sommerskoler med en nordisk sommerskole på "undergraduate" niveau, for derigennem ikke bare at styrke forbindelser indenfor det nordiske vulkanologiske netværk, men også som et led i at udbrede kendskab og interesse for NORDVULKs stipendiatprogram.
- Forstærkning af NORDVULKs synlighed som et nordisk kompetencecenter i vulkanologi gennem yderligere udbygning og forstærkning af internationalt samarbejde, diverse PR aktiviteter i form af forelæsninger, vedligeholdelse af hjemmesiden samt repræsentation af NORDVULK ved relevante offentlige møder. Endvidere øget kommunikation med NMR om nuværende samt kommende aktiviteter og nye muligheder indenfor det nordiske samarbejde.

**Ledelse og
adm.**

Planlagte udgifter: De administrative omkostninger for 2011 forventes at være i samme størrelsesorden som i 2009.

Faktiske udgifter : De administrative omkostninger for 2009 var 11.069.000 ISK (442.760 DKK med NMR kurs 0,04)

Sekretariats-funktion Sekretariatsfunksjonen utføres af Islands Universitet.

2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.883.000	1.902.000	1.895.000	100%	Styret for Samisk Høgskole

Formål Eierskapet for Nordisk Samisk Institutt (NSI) blev i 2004 overført til Sámi allaskuvla - Samisk høgskole. NSI er nu et samarbejdsorgan under Nordisk Ministerråd (NMR). Høgskolen skal produsere og effektivt formidle kvalitetsmessig god forskning som møter kunnskapsbehov og kunnskapsutfordringer i det samiske samfunn, øke kunnskapen om og forståelsen for samiske forhold og samenes situasjon som minoritet og urfolk i samfunnet generellt, i Norden og internasjonalt.

Prioriteringer i 2011 Videreføring av det 4-årige forskningsprogrammet "Samisk forskning for det samiske samfunn". Programmet omfatter primært forskning innen områdene:

- Samisk språkforskning og videreutvikling av samisk som vitenskapsspråk, spesielt innen fagområdene språkforskning, humaniora, pedagogikk og urfolksforskning.
- Igangsettelse av prosjekter spesielt rettet mot sørsamisk og lulesamisk språk.
- Styrking av samiske språk- og litteraturforskningsprosjekter.
- Kartlegging og dokumentasjon av samisk tradisjonell kunnskap. Utvikling av metoder for innsamling, vern, kunnskapslagring, bruk og formidling står sentralt.
- Innen rettsforskning prioriteres samisk rettshistorie og rettsutvikling i nordisk samiske sammenheng samt rettslige spørsmål knyttet til samisk og urfolks kulturarv.
- Høgskolen utvikler forskningskompetanse innen samiske tradisjonelle næringer som fiske-, reindrift- og kombinasjonsnæringer. Hensikten er å bidra til utvikling av bærekraftige samiske lokalsamfunn. Et aktuelt fokus er klimaendringenes effekt på næringer og lokalsamfunn.
- Initiere forskning på situasjonen i moderne samiske samfunn med prosjektnavn: Et møte mellom den samiske tradisjon og det moderne. Første fase i prosjektet vil bestå i kvalitativ forskning med et helhetlig perspektiv.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: De administrative kostnadene for 2011 forventes å være NOK 1.874.000 (DKK 1.761.560 med NMR-kurs 0,94). Faktiske udgifter : De administrativa kostnadene for 2009 var NOK 1.958.994 (DKK 1.841.454 med NMR-kurs 0,94). Samarbejdsorganets samlede udgifter udgjorde i 2009 NOK 14.295.486 (DKK 13.437.756 med NMR-kurs 0,94).

Sekretariats-funktion Sekretariatsfunksjonen for Nordisk Samisk Institutt (NSI) er samorganisert med Samisk høgskoles øvrige virksomhet.

Social- og Helsepolitik

Generel indledning

Generel indledning

Det nordiske samarbejde på social- og sundhedsområdet vil fortsat være koncentreret om de fire hovedområder: (1) fjernelse af hindringer for flytning mellem de nordiske lande, (2) udvikling af det nordiske velfærdssamfund i et europæisk/globalt perspektiv, (3) udvikling af Nordens samarbejde med Nordens nærområder samt (4) udvekslingen af national information og erfaring.

Social- og sundhedsministrene går aktivt og engageret ind i det nordiske globaliseringsarbejde. MR-S har fortsat prioriteringen af "nordisk velfærdsinnovation" som kerneområde for det nordiske samarbejde og arbejder derfor for at videreudvikle den nordiske velfærdsmodel så den kan klare sig i den globale konkurrenceøkonomi og bevare sammenhængskraften. MR-S vil samtidig være stærkt engageret i Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ om sundhed og velfærd, hvor ministerrådet har hovedansvar for to af initiativets syv delprojekter og yderligere bidrager til de resterende fem delprojekter. MR-S' to hovedprojekter er koncentreret om: (1) hindring af udstødelse fra arbejdsmarkedet og at sikre inklusion af svage grupper samt (2) sundhedsfremme og forebyggelse med henblik på at udvikle interventionsforskning som grundlag for forebyggelse af livsstilssygdomme og sætte fokus på konklusioner om hvad der virker og ikke virker.

Som led i en politisk prioritering og for at sikre en synlig og målbar indsats vil sektorens projektmidler blive målrettet et specifikt temaområde gældende for perioden 2011-2012. Social- og sundhedsministrene vil på deres møde i juni tage beslutning om dette temområde.

Ministerrådets styringsdokumenter

Samarbejdsprogram

Det nordiske social- og sundhedspolitiske samarbejde bygger på et samarbejdsprogram. Der er tale om et overordnet politisk dokument, som komplementeres af formandskabets prioriteringer, og det der besluttes af EK-S.

Kerneområdet "Nordisk velfærdsinnovation"

MR-S har i juni 2007 med kerneområdet valgt at sætte øget fokus på globaliseringens konsekvenser og muligheder i et socialt og sundhedsmæssigt perspektiv.

Samarbejdsaftale mellem NMR og Skt. Petersborg

En tværsektoriel rammeaftale med Skt. Petersborg om at samarbejde indenfor social, sundhed og ligestillingsområdet, herunder indsatser mod menneskehandel.

Strategien for anvendelse af projektmidler

Projektstrategien er et vigtigt led i udmøntningen af centrale prioriteter for social- og sundhedsministrenes samarbejdsområder. Projektstrategien skal sikre at projektmidler anvendes effektivt, fokuseret og koncentreret om større projekter.

Formandskabsprogram

Det finske formandskab sætter i 2011 fokus på "En bæredygtig nordisk velfærdsmodel".

Der lægges samtidig vægt på at sikre kontinuitet i det nordiske samarbejde og centrale prioriteringer vil fortsat være: organisering- og kvalitetsmåling i sundhedsvæsenet, herunder ældreomsorg samt psykisk helse, alkohol- og narkotikaspørgsmål, sundhedsberedskab og familiepolitik. Globaliseringsaktiviteter og nærområdessamarbejdet prioriteres også.

Tværfaglige handlingsplaner

NMR strategi for barn og unge i Norden: MR-S bidrager aktivt til gennemførelsen af strategien med særligt fokus på udsatte børn og unge.

NMR Bæredygtigudviklings strategi: MR-S bidrager aktivt til gennemførelsen af strategien med særligt fokus på viderudvikling af den nordiske velfærdsmodel.

De budgetmæssige konsekvenser af pro rata reduktionen på 1 %

De budgetmæssige konsekvenser af pro rata beskæring på 1%, dvs. 360.000 DKK., vil alene berøre sektorens projektmidler, som reduceres tilsvarende. Dette vil føre til en reduktion af sektorens projektaktiviteter.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2009

Globalisering og den nordiske velfærdsmodel

MR-S har aktivt bidraget til udviklingen af Ministerrådets globaliseringsinitiativ på sundhed og velfærdsområdet, vedtaget af MR-SAM i oktober 2009. MR-S igangsatte to pilotprojekter som er fokuseret på centrale velfærdsudfordringer. Resultaterne herfra gav et solidt grundlag for at viderudvikle ministerrådets globaliseringsinitiativ på helse og velfærd, der hvor MR-S har hovedansvar.

Social og sundhedsministrene satte på deres møde i juni 2009 fokus på udviklingen af den nordiske velfærdsmodel og diskuterede fremtidige udfordringer og prioriteringer for nordisk samarbejde på feltet.

MR-S har koncentreret sektorens projektmidler om en større satsning på psykisk helse for perioden 2009–10 for indsatser til gavn for den psykiske helse i Norden. Der er etableret et nordisk ekspertudvalg for at fremme videndeling og metodeudvikling inden for området. Eksperterne fremlægger i 2010 konkrete forslag til indsatsområder som skal styrke den nordiske merværdi og forebygge psykisk uhelse i Norden.

Der blev tillige afholdt en større konference om psykisk sundhed i Island, der blev en vigtig platform for etablering af et stærkere nordisk netværk på området.

Samarbejde med nabolandene

Samarbejdet med Nordvestrusland er blevet styrket. Indsatsen er fortsat koncentreret om socialt udsatte børn og unge samt bekæmpelse af menneskehandel og HIV/AIDS.

Sektorens mobilitetsprogrammer for russiske embedsmænd inden for det sociale område og bekæmpelse af menneskehandel er gennemført med høj grad af deltagelse og på højt politisk niveau. Ministerrådets aktiviteter har ført til, at der er etableret et solidt nordisk-russisk samarbejde og vidensdeling som særligt har bidraget til ny politikudvikling på området. Endvidere er ekspertgrupper fra Den Nordlige Dimensions Partnerskab på sundheds- og socialområdet (NDPHS) blevet aktivt involveret.

Samarbejdet under Den Nordlige Dimensions Partnerskab på social- og helseområdet har ledt til et styrket regionalt samarbejde og videndeling på området. Engagementet har ledt til et nyt samarbejde med Canada. Ministerrådet har således i samarbejde med Canada etableret en ekspertgruppe under den nordlige dimensions partnerskab om

oprindelige folk og sundhed. For så vidt angår indsatsen mod menneskehandel har Ministerrådet ansvaret for at koordinere et tættere samarbejde med andre internationale organisationer i NDPHS regionen – særligt CBSS.

NHR: NHR blev evalueret i 2009. Rapporten viser, at det eksisterer et værdifuldt fællesskab på Handikapområdet i Norden, men at NHR har haft begrænset politisk gennemslagskraft. Evalueringsrapporten følges op i 2010 med henblik på at beslutte hvilke virkemidler, der skal sættes i gang for at imødekomme evalueringsrapportens anbefalinger.

NVC: som konsekvens af den nye institutionsstruktur på området har NVC haft stort fokus på at få etableret institutionen og få den til at fremstå som en samlet organisation. Effektivisering af administrative funktioner har ligeledes været i fokus. NVC har arbejdet med at tydeliggøre sin rolle for omverden, herunder etablere netværk og planlægge det videre arbejde med den nordiske velfærdsmodel, samt bidraget til debatten om velfærdsudviklingen. NVCs rolle i at formidle best practice på velfærdsområdet er sket gennem konferencer, seminarer og i skriftlig materiale, samt en indsats på området velfærdsteknologi.

NHV: Året var et fremgangsrigt år for NHV, med et fortsat stort antal ansøgere og deltagere på kurserne. Det nordiske samarbejde inden for området sundhedsfremmende arbejde, global sundhed, management, lægemiddelsepidemiologi, fysisk aktivitet, børns sundhed og smittebeskyttelse er yderligere blevet forstærket i 2009. Særligt initiativerne inden for health promotion har haft fokus. Satsningen på registerbaseret forskning er videreudviklet i løbet af 2009.

NIOM: Arbejdet med at omdanne NIOM fra en nordisk institution til et samarbejdsorgan har været i fokus. Derudover har NIOM prioriteret biologiske - kliniske problemstillinger relateret til dental biomateriale samt videreudvikling af den internetbaserede for dental biomateriale. Otte gæsteforskere har haft ophold på NIOM.

NOMESKO: Nordisk database for sundhedsstatistiske indikatorer er udarbejdet og arbejdet med den fjerde udgave af Nordic/Baltic Health Statistics er færdigt.

NOSOSKO: Databasen med Social and Health Indicators, der er udviklet sammen med NOMESKO, findes nu tilgængelig i sin grundform på komiteernes hjemmeside. Projekt vedrørende statistisk belysning af udfordringerne for de nordiske velfærdstater er afsluttet.

		Budget 2011	Budget 2010	Difference	
				+/-	%
MR-S		35.627	35.987	-360	-1,0%
	<i>Projektmedel</i>	<i>8.338</i>	<i>8.698</i>	<i>-360</i>	<i>-4,1%</i>
4-4310-1	Projektmedel - Social- og hälsovårdspolitik	5.445	5.805	-360	-6,2%
4-4320-1	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	1.080	1.080	0	0,0%

4-4340-1	Nomesko og Nososko <i>Institutioner</i>	1.813 27.289	1.813 27.289	0 0	0,0% 0,0%
4-4380-3	Nordens Velfærdcenter	17.090	17.090	0	0,0%
4-4381-3	Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV) * NIOM AS - Nordisk institutt for Odontologiske	30.780	30.780	0	0,0%
4-4382-2	Materialer	10.199	10.199	0	0,0%
Opdelt på kategorier		35.627	35.987	100%	100%
	Projektmidler	8.338	8.698	23,4%	24,2%
	Programlignende aktiviteter	10.199	10.199	28,6%	28,3%
	Institutioner	17.090	17.090	48,0%	47,5%

*) NHV er finansieret direkte af landene, og indgår derfor ikke i de akkumulerede beløb.

Projektmedel

4-4310-1 Projekmedel - Social- og hälsovårdspolitik

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	5.445.000	5.805.000	6.716.000	93%	MR-S/EK-S

Formål Projektmidlerne anvendes med henblik på at styrke en koncentreret og sammenhængende indsats, hvor projekterne understøtter hinanden, fremmer synergieffekt og er policyskabende. Der vil i 2011 blive afsat færre midler til projektvirksomhed på grund af pro rata reduktionen på 1%.

Prioriteringer i 2011 Som led i en politisk prioritering og for at sikre en synlig og målbar indsats vil sektorens projektmidler blive målrettet et specifikt temaområde gældende for perioden 2011-2012. Social- og sundhedsministrene vil på deres møde i juni tage beslutning om dette temområde.

4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.080.000	1.080.000	1.062.000	100%	NHR

Formål NHR er et rådgivende og policyskabende organ for hele Nordisk Ministerråd. Rådet skal bidrage til at handicappolitiske aspekter indenfor alle relevante samfundsområder synliggøres og medtænkes i hele Ministerrådets virksomhed. Rådet skal derudover arbejde med informations- og erfaringsudveksling, vedrørende handicapspørgsmål, mellem de nordiske lande, blandt andet i relation til EU- og nærområdernes aktiviteter.

Prioriteringer i 2011 NHR blev evalueret i 2009. Rapporten viser, at det eksisterer et værdifuldt fællesskab i Norden på Handikapområdet, men at NHR har haft begrænset politisk gennemslagskraft. Evalueringsrapporten følges op i 2010 med henblik på at beslutte hvilke virkemidler,

der skal sættes i gang for at imødekomme evalueringsrapportens anbefalinger. Fokus vil være på udmøntningen af disse beslutninger.

Rådet vil indtil noget andet besluttet styres med udgangspunkt i mandat for 2009-2011. I forlængelse af strategiplanen og samarbejdsprogrammet vil NHR arbejde for at synligøre og påvirke indsatser i relation til personer med funktionsnedsættelse med fokus på følgende områder:

- design för alla i relation till de nordiska ländernas laggivning
- likvärdig tillgång till deltagande i den demokratiska processen
- tvång och ingrepp i självbestämmanderätten inom socialpolitik och psykiatri
- inkludering på arbetsmarknaden av personer med funktionsnedsättningar
- tillgänglighet i relation till utbildningspolitik
- synlighet i media och på konstens arenor
- samhällsplanering och transportfrågor

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 717.000 SEK (552.000 DKK ved kurs 77)
Faktiske udgifter : 661.000 SEK (509.000 DKK ved kurs 77)

Sekretariatsfunktion NVC

4-4340-1 Nomesko og Nososko

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.813.000	1.813.000	1.783.000	100%	Sundhedsstyrelsen i Danmark

Formål Det nordiske samarbejde om medicinal- og socialstatistik skal på området sikre sammenlignelige statistikker mellem de nordiske lande, drive internationalt- og koordinerende arbejde, påtage sig udviklingsopgaver og drive publikations- og informationsvirksomhed.

Prioriteringer i 2011 NOSOSKO forventer også i 2011 at udgive Social tryghed i de nordiske lande på både dansk og engelsk som en web-udgave suppleret med en minibog på engelsk. Årets tema 2010 forventes først færdig i 2011 og hvis de fornødne ressourcer er til stede forventes det at opstarte arbejdet med at fremskaffe statistik om funktionshæmmede.

For NOMESKO forventes et tema om sundhedsudgifter som en opfølgning på årets tema om Finansiering. Desuden forventes den årlige publikation Helsestatistik for de nordiske lande også at udkomme i 2011 som en web-udgave men suppleret med en såkaldt minibog på engelsk.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 240.000 DKK
Faktiske udgifter : 240.000 DKK

Sekretariatsfunktion Sundhedsstyrelsen i Danmark

Institutioner4-4380-3 Nordens Velfærdcenter

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
SEK	24.414.000	24.414.000	24.317.000	71%	Institutionen
MODSVARER DKK	17.090.000	17.090.000	19.454.000		

Formål NVCs opgave er at fremme udviklingen indenfor det velfærdspolitiske område i Norden og dets nærområder, samt at bidrage til at udvikle den nordiske velfærdsmodel i et globalt perspektiv. Dette skal ske gennem uddannelse, information, fokus på forskningsarbejde og udbredelse af forskningsresultater, udviklingsarbejde, netværksopbyggende og internationalt arbejde mm.

NVC er organiseret som tre organisatoriske enheder, men med én styrelse, som er ansvarlig for driften ved NVC Stockholm og centerets to datterinstitutioner, NVC Finland og NVC Danmark. Alle institutionens virksomhedsformer og aktiviteter bidrager til den nordiske profil og nytte, således at arbejdet skaber en nordisk merværdi udover de rent fagmæssige samarbejdsresultater.

Prioriteringer i 2011 Institutionens virksomhed skal helt overordnet bygge på fælles nordisk værdier for den nordiske velfærds politik, såsom fremme af ligebehandling af medborgere, social solidaritet, tilgængelighed til nødvendige tjenester og sikre tryghed og kvalitet i tjenesterne. Følgende er hovedindsatsområder for NVC:

- Den Nordiske Velfærdsmodel vil blive et større indsatsområde for NVC i det kommende år, da det vil være et overgribende tema for institutionen.
- Arbejdsinkludering, vil fortsat være en af NVC's store og brede indsatsområder.
- Velfærdsteknologi er et nyt indsatsområde, der vil udvikle sig til en større satsning blandt andet med udgangspunkt i ønske fra landene.
- Alkohol og narkotika området vil fortsat være indsatsområde.
- Ligestilling og inkludering af personer med funktionsnedsættelse er et tidligere indsatsområde, der fortsat vil have høj prioritet.
- Døvblindeområdet: uddannelse, information og udviklingsarbejde med fagmiljøer i de nordiske lande.
- Uddannelse, information og udviklingsarbejde inden for det sociale område er ligeledes et indsatsområde i 2011.

**Kontrakt-
periode**

2009-2011

**Kontrakt-
status**

Opfyldt

Økonomi

Generalsekretæren vil løbende følge forskelle i valutaændringer for NVC

**Ledelse og
adm.**

Planlagte udgifter: 7.145.000 SEK
Faktiske udgifter : 10.255.000 SEK

4-4381-3 Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
SEK	43.972.000	43.972.000	43.797.000	74%	Institutionen
MODSVARER	30.780.000	30.780.000	35.038.000		
DKK					

NHV er finansieret direkte fra landene, men er ellers underlagt samme vilkår som institutioner finansieret af Nordisk Ministerråd. 74 % af NHV's indtægter stammer fra landene og projektmidler fra NMR.

Formål NHV opbygger og viderebringer viden om nordisk folkesundhed ved hjælp af forskning og uddannelse. NHV's virke bygger på et internationalt perspektiv gennem samarbejde med institutioner i Norden, Nordens nabolande og EU.

Prioriteringer i 2011 NHVs hovedopdrag er å skabe nordisk nytte og nordisk merværdi avseende hälso och våalfäard. NHV vil tilbyde utbildningar som är centrala för den nordiska folkhälsovetenskapen och som kompletterar de nationella utbildningarna. NHVs väsentliga prioriteringer er:

- Utbildning genom samverkan med andra utbildningsinstitutioner - NHV vill fortsätta med att erbjuda ett brett kursutbud på master och forskarniveau och som kompletterar de nationella utbildningarna. Som exempel på detta kommer NHV att fortsätta med en stark komponent om management och det efterfrågade diplomatprogrammet i smittskydd och programmet i universell design.
- Forskning och forskarutbildning – forskningen och forskarutbildningen strävar till att ge resultat, som kan tillämpas direkt för att utveckla folkhälsan i de nordiska länderna. Baserat på forskning sökes utveckla praktisk sjukdomsförebyggande, skadeförebyggande och hälsofrämjande arbete. Samarbete med nordiska register och andra nordiska datakällor relevanta för folkhälsovetenskaplig forskning kommer att stärkas.
- Samarbete – som en kunskaps och erfarenhetsresurs i hälso- och välfärdsfrågor att fortsätta att samverka med andra nordiska institutioner och internationella institutioner, herunder WHO som Collaborating Centre.

Kontraktperiode

• Att öka sitt engagemang inom global hälsa
2010 –2012

Kontraktstatus

Opfyldt

Økonomi

Ingen bemærkninger

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 6.586.869 SEK
Faktiske udgifter : 6.577.762 SEK

4-4382-2 NIOM AS - Nordisk institutt for Odontologiske Materialer

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	10.199.000	10.199.000	10.029.000	100%	NIOM AS

Formål

NIOM har som överordnad oppgitt att arbeta för att medicintekniska produkter, som används inom tandvården i Norden, uppfyller de hälsomässiga och tekniska krav som kan ställas med hänsyn till utvecklingen inom området.
 NIOMS verksamhetsformer och aktiviteter bör syfta till en hög nordisk profil och bidra till den nordiska nyttan så att verksamheten skapar ett nordisk mervärde utöver de rent fackliga samarbetsresultaten. Verksamheten skall vara till nytta för nordiska hälsovårdsmyndigheter, tandvårdspersonal och allmänhet.

Prioriteringer i 2011

Hovedvirksomhed er: materialprovning, standardisering og därtill hørende målriktad forskning samt opplysningsverksamhet riktad till de nordiska ländernas hälsomyndigheter och tandvården i de nordiska länderna.

- NIOM skall fokusera på patientsäkerheten, härvid sett till klinisk användning av dentala biomaterial, utöver den övervakning som sker av de nationella myndigheterna.
- Dentala biomaterial och deras biologiska effekter är i fokus hos allmänhet och hos vetenskapssamhälle. Biologiska och klinisknära frågeställningar relaterade till dentala biomaterial (f.eks. keramer, polymera material och metaller) skall därför prioriteras och kompetensen inom dessa områden fördjupas.
- NIOM skall prioritera forskning med riktade frågeställningar och spridning av vetenskapligt baserad kunskap. Forskningsresurserna skall koncentreras till ett begränsat antal, för Norden strategiskt viktiga områden.
- Nordiskt och internationellt samarbete och nätverksbyggande med andra institutioner inom NIOMs verksamhetsområden prioriteras. Gästforskarordningen är en viktig del i detta samarbete
- NIOM genomgår för närvarande en serie stora förändringar. Institutet har omvandlats till ett nordiskt samarbetsorgan genom bildandet av NIOM AS där norska Helse- og omsorgsdepartementet/Unirand är ny ägare. En viktig målsättning med ändrat ägarskap har varit att verksamheten skall komma närmare akademien. Denna process påskyndas avsevärt under 2010 då NIOM kommer att etablera sig i nya laboratorier. Arbetet under 2011 kommer att inriktas mot att befästa och stärka samarbeten inom forskning och grundutbildning mellan NIOM AS och nordiska aktörer inom odontologi och närliggande discipliner - särskilt de odontologiska lärosätena. Förutsättningarna för detta ökar avsevärt när NIOM etableras i nya laboratorier - närmare akademisk miljö.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 2.480.506 NOK
 Faktiske udgifter : 2.414.137 NOK

Sekretariats-funktion

NIOM AS

Nærings-, Energi- og Regionalpolitik

Generel indledning

Generel indledning Ministerrådet for Næring, Energi- og Regionalpolitik (MR-NER) skal i 2011 møde udfordringer som kan sees som følge af klimaforandringer, globalisering og den globale finanskriser. Området har fået ansvar for en anseelig del af statsministrenes globaliseringsinitiativer, som man vil fortsætte at arbejde med i 2011.

På det erhvervspolitiske område bliver et nyt innovations- og erhvervspolitisk handlingsprogram for perioden 2011-2013 sat i gang. Fokus er på innovation og grøn vækst.

På energiområdet er det en stor udfordring for landene at optimere energieffektivisering og omstille sig til en energiproduktion, som har mindst mulig CO₂ udslip og samtidig sikre forsyningssikkerhed og muligheder for fortsat vækst.

På det regionalpolitiske område sætter den økonomiske krise øget pres på den regionale sammenhængskraft. Klimaudfordringerne stiller krav til en væsentlig tilpasning, hvad angår planlægning af byer og transportinfrastruktur. Særsomt i tyndt befolkede områder findes der en mængde udfordringer, som vil blive prioriteret i løbet af 2011.

Ministerrådets styringsdokumenter Regionalpolitisk samarbejdsprogram 2009-2012
Nærings- og innovasjonspolitisk samarbejdsprogram 2011-2013
Energipolitisk handlingsplan 2010-2013
Grenseregional strategi 2009-2012

Styringsdokumentene er tilgængelige på www.norden.org under publikasjoner.

De budgetmæssige konsekvenser af pro rata reduktionen på 1 % MR-SAM har besluttet at MR-NER, på lik linje med de øvrige ministerrådene, skal reducere sitt budsjett med 1% i 2011, blant annet for bidra til å finansiere globaliseringsinitiativene i NMRS. Reduksjonen er således fordelt: På næringsområdet kuttes det 1% over alle budsjettposter. På energiområdet opprettholdes budsjettet for Nordisk Energiforskning som foregående år og det reduseres på prosjektmidler. På regionalområdet opprettholdes budsjettet for Nordregio, NORA og midler til grensekomiteer. De frie prosjektmidlene bærer reduksjonen. Budsjettreduksjonen vil resultere i et visst redusert aktivitetsnivå på de berørte områder.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2009 Næring: I 2009 fik næringssektoren udarbejdet "Nordic Innovation Monitor" som er et benchmark studie af de nordiske vilkår for innovation sammenlignet med resten af verden. Nordic Innovation Monitor blev fremlagt på statsministrenes globaliseringsforum og er grundlag for udarbejdelsen af den næste treårige strategi for innovations- og nærings samarbejdet. Som opfølgning udarbejdes i 2010 Nordic Entrepreneurship Monitor, som analyserer vilkårene for opstart og drift af vækstvirksomheder i Norden. Næringssektoren fik i 2009 etableret rammerne for et forskningsprogram for brugerdriven innovation, som finansieres gennem globaliseringsmidlerne og nationale bidrag og administreres gennem NICE. En satsning på Innovation og entreprenerskab i sundhedssektoren og en analyse af perspektivene

for en satsing på klimavenligt byggeri blev også sat i gang.

Energi: I 2009 blev der udarbejdet et nyt handlingsprogram for energiområdet. Handlingsprogrammet løber fra 2010-13 og har følgende temaer som hovedfokus; energieffektivisering, vedvarende energi, energi i tyndt befolkede områder og det nordiske elmarked. Det islandske formandskab havde transport som hovedfokus, og fik udarbejdet en analyse af nordiske strategier for vedvarende energi i transport sektoren, som har leveret input til globaliseringsprojektet om transport. Globaliseringsprojektet "Energi og transport" ble startet. Målet for projektet er å utvikle Norden til testmarked for fornybar energi i transportsektoren. MR-NER valgte i 2009 å være partner i Nordic Climate Solutions, som blev åbnet af den danske statsminister Lars Løkke Rasmussen. Under gennemføringen av COP15 oppnådde man en god profilering av arbeidet som er nedlagt på klima-relaterte tema og prosjekter under MR-NER.

Regional: Det grenseregionale samarbeidet er videreført og utviklet gjennom en ny grenseregional strategi (2009-2012). Gjennom det grenseregionale samarbeidet bevilges det midler til nordiske grensekomiteer og fra og med 2009 holdes det årlig et grenseregionalt forum for grenseregionale aktører i Norden, der arbeidet med grensehindringer var et tema som ble løftet frem i 2009. Det islandske formannskapet i samarbeid med Nordregio, avholdt en fremgangsrik konferanse om universiteter og deres innflytelse på den regionale utviklingen. Det ble i løpet av 2009 utarbeidet en ny kontrakt for Nordregios virke for perioden 2010-2012. NORA utviklet sin innsats og deltakelse i samarbeidet med naboene i vest.

	Budget 2011	Budget 2010	Difference	
			+/-	% ¹⁾
Sum MR-NER	106.233	107.306	-1.073	-1,0%
<i>Prosjektmidler</i>	0	21.394	-21.394	-
4-5150-1 <i>Prosjektmidler - Næring, energi og regionalpolitik</i>	0	21.394	-21.394	-
<i>Næring</i>	9.030	4.931	4.099	-
<i>Prosjektmidler - Næring</i>	2.000	0	2.000	-
4-5140-1 <i>Prosjektmidler Næring</i>	2.000	0	2.000	-
<i>Institusjoner - Næring</i>	64.927	65.635	-708	-
4-5180-3 <i>Nordisk InnovationsCenter (NICe)</i>	64.927	65.635	-708	-
<i>Energi</i>	30.276	15.346	14.930	-
4-5141-1 <i>Prosjektmidler Energi</i>	2.099	0	2.099	-
4-5142-2 <i>Arbejdsgrupper - energi</i>	2.000	0	2.000	-
<i>Institusjoner - Energi</i>	4.931	4.931	0	-
4-3220-3 <i>Nordisk Energiforskning (NEF)</i>	4.931	4.931	0	-
<i>Regional</i>	66.927	65.635	1.292	-
4-5142-1 <i>Prosjektmidler Regional</i>	3.290	0	3.290	-
4-5145-2 <i>Arbejdsgrupper under Regional</i>	1.500	0	1.500	-
4-5151-4 <i>NORA</i>	6.265	6.265	0	-
4-5160-2 <i>Grænsekomiteer</i>	10.140	0	10.140	-
<i>Institusjoner - Regional</i>	9.081	9.081	0	-

Nærings-, Energi- og Regionalpolitik

4-6180-3 Nordregio	9.081	9.081	0	-
Opdelt på kategorier	106.233	107.306	100%	100%
Prosjektmidler	7.389	21.394	7,0%	19,9%
Programlignende aktiviteter	13.640	0	12,8%	-
Institutioner	78.939	79.647	74,3%	74,2%
Organisationsbidrag	6.265	6.265	5,9%	5,8%

1) Som følge af overflytning af den tekniske omflytning af sektorens projektmidler fra én til tre budgetposter, er beregningen af de procentvise forøgelser/reduktioner udeladt.

4-5150-1 Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	0	21.394.000	21.313.000	88%	

Prioriteringer i 2010 Prosjektmidlene for NER-området er fra 2011 fordelt på de tre arbejdsområder under NER (Næring, Energi og Regional) og det er opp til den enkelte sektor å forvalte midlene innenfor sine prioriteringsområder. Hensikten med oppdeling av budsjettposten er å gi økt transparens i budsjettet.

Næring

4-5140-1 Projektmidler Næring

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	2.000.000	0	0	0%	EK-NE/Næring

Formål Prosjektmidlerne skal sikre gjennomførelse af de politiske målsætninger i ministerrådet.

Prioriteringer i 2011 På det næringspolitiske området vil det fortsatt være økt fokus på emner relatert til klimautfordringer, innovasjon og tverrsektorielt samarbeid. Det skal stadig arbeides med globaliseringsinnsatsen knyttet til innovasjon i helsesektoren herunder skal det undersøkes om det er behov for å utvikle et nordisk program for innovasjon i helsesektoren. Næringsområdet vil fortsatt fokusere på å skape synergier mellom kultursektoren og næringssektoren og da spesielt innenfor de kreative industrier. Det nye nærings- og innovasjonspolitiske handlingsprogrammet for perioden 2011-2013 skal gjennomføres.

Følgende områder skal prioriteres i 2011:

- Klimautfordringer: Grønn vekst, Cleantech og klimavennilg byggeri
- Innovasjon i helsesektoren
- Innovasjon og entreprenørskap: Det satses på videreutvikling av rammebetingelser for virksomheter i Norden, med fokus på innovasjon og entreprenørskap. På bakgrunn av "Nordic Entrepreneurship Monitor" (2009) vil sektoren sette igang et eller flere prosjekter. Et forskningsprogram for brukerdreven innovasjon ble opprettet

- i 2010 skal følges opp i 2011. Det skal arbeides med nye innovasjonsformer.
- Næringslivets adgang til globale markeder og kunnskapssentre
  - Østersjøen: Samarbeid og nettverk innenfor næringssektoren i Østersjøen vil få økt prioritet og settes i sammenheng med EUs Østersjøstrategi
  - Nordisk-baltisk samarbeid: Samarbeidet med Baltikum skal videreføres gjennom det nordisk-baltiske mobilitetsprogrammet på næringsområdet.

4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter (NICe)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
NOK	77.294.000	78.137.000	77.804.000	91%	Institutionen
MODSVARER DKK	64.927.000	65.635.000	73.136.000		

Formål

Nordisk InnovationsCenter initierer og finansierer program, prosjekter og studier for å stimulere innovasjon og for å fjerne eller unngå grensehindre i Norden. NICe samarbeider med myndigheter, innovasjonsaktørene, næringslivet og forskningsmiljøer. NICes rolle er å bidra til å øke innovasjons- og konkurransevnen til nordisk næringsliv, å formidle kunnskap om innovasjon og å spre resultatene fra fellesnordiske satsninger.

NICes hovedaktiviteter er å utvikle nordiske satsninger innenfor grenseløst nordisk næringsliv og innovasjon, samt gjennomføre policyinitiativ som kan danne grunnlag for å styrke den nordiske regionen og nordisk næringsliv.

I tillegg til å arbeide for å skape nordiske samarbeidsinitiativ gjennomfører NICe også følgende; identifisere og utarbeide forslag til løsninger for fjerning av grensehindre for næringslivet, programgjennomføring, prosjektstyring, resultatspredning og påvirkningsvirksomhet.

NICes satsninger kan skje med utgangspunkt i følgende:

- Resultater fra studier gjennomført på nordisk nivå som avdekker behov og muligheter for nordisk samarbeid
- Kartlegging av nasjonale prioriteringer med sikte på å finne nordiske samarbeidsmuligheter.
- Videreutvikling av eksisterende nordiske samarbeidssatsninger.
- Forsterkning av pågående og ny globaliseringsinitiativ
- Behov for koordinering av Nordisk innsats på Europeisk nivå i samarbeid med nasjonale aktører på handel (grenseløst nordisk næringsliv) og innovasjonsområdet.
- Bidra til å utvide samarbeide på nordisk nivå mot andre sentral miljøer utenfor Europa (Innovasjons representasjoner i Asia, SRI, Kellogs etc)
- Henvendelser fra markedet (næringslivet og nasjonale innovasjonsaktører) fra våre åpne utlysninger.

Prioriteringer i 2011

For å få størst mulig effekt av de nordiske midlene NICe forvalter, og for å sikre en optimal arbeidsmodell, vil NICe i større grad enn tidligere konsentrere virksomheten mot et antall større utvalgte nordiske samarbeidssatsninger over tid. NICe vil blant annet arbeide for å etablere minimum ett nytt samarbeidsinitiativ per år, også i 2011.

Prosjekter og satsninger innenfor områdene innovasjon, grenseløst nordisk næringsliv og tematiske satsninger kan til sammen legge beslag på inntil 80 % av tilgjengelige, finansielle ressurser. Resterende midler disponeres til prosjekter utenfor områdene og til utvikling av nye områder.

Styrets viktigste kriterier for valg av område er:

- Relevans for nordisk næringsliv.
- Nasjonal forankring
- Kommersielt potensial
- Nordisk nytte

Følgende områder prioriteres i 2011:

- Innovasjonsformidling og utvikling av innovasjonsområdet i Norden:
- Innenfor innovasjonsområdet vil NICE fortsette arbeidet med programmet Innovasjon for vekst, blant annet ved å følge opp prosjektet omkring hvordan designe effektive nordiske innovasjonsprogram, utvikling av målbare suksesskriteringer for nordiske innovasjonssatsninger, samt gjennomføring av prosjektet Measured and Manged Innovation. I tillegg vil arbeidet med Seed og Venture Capital videreføres i 2011.
- Grenseløst Nordisk næringsliv:
- Arbeidet med å fjerne og unngå grensehindre vil videreutvikles. I tillegg til satsningen på tjenester vil det i 2011 bli gjennomført en studie av status på aktuelle grensehindre for næringslivet i Norden. I tillegg vil NICE følge opp arbeidet på næringslivsområdet sammen med Grensehindringsforumet og NMRS. NICE vil fortsette arbeidet med å finne en god arbeidsfordeling mellom ulike aktører på nordisk nivå i forhold til arbeidet med grensehindre på næringslivsområdet.
- Tematiske satsinger:
- Innenfor tematiske satsinger vil NICE fortsette arbeidet med utvikling og implementering av nordisk samarbeidsprogram for innovasjon i marin sektor. I tillegg fortsette arbeidet med et mulig nordisk samarbeidsinitiativ innenfor innovasjon i opplevelsesnæringen (mat, turisme, opplevelser), samt følge opp og bidra aktivt til utvikling av globaliseringsinitiativene innenfor Transport og energi samt Toppforskningsinitiativet.

Kontrakt- periode	2011-2013
Kontrakt- status	Oppfylt
Økonomi	Ingen bemerkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 14 MNOK Faktiske udgifter : 13.1 MNOK

Energi

4-5141-1 Projektmidler Energi

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	2.099.000	0	0	0%	EK-NE/Energi

Formål Projektmidlerne skal sikre gennemførelse af de energipolitiske målsætninger i ministerrådet.

Klimaudfordringen står højt på dagsordenen i ministerrådet. Det nordiske energisamarbejde skal målrettes udfordringerne på klimaområdet og bidrage til sikring af landenes forsyningssikkerhed. De nordiske lande skal være aktive og konstruktive medspillere i den politiske proces i EU og i andre internationale fora. Gennem samarbejdet skal landenes indflydelse på og implementering af EU-lovgivningen styrkes.

Viktige områder for det energipolitiske samarbejdet i Norden i 2011 vil være energieffektivisering, vedvarende energi og det nordiske elmarked. I tillegg skal det fokuseres på tynt befolkede områder og energisamarbejdet med landene i Østersjøregionen.

Prioriteringer i 2011 Følgende områder prioriteres i 2011:

- På energiområdet drejer klimaudfordringen sig særligt om energieffektivisering og vedvarende energi. Herudover er prioriteringen i det energipolitiske handlingsprogram yderligere harmonisering af det nordiske elmarked samt at sikre bæredygtige energisystemer i både tæt og tyndt befolkede områder.
- Tiltag, der samtidigt kan imødegå den tredobbelte udfordring om økonomisk vækst, forsyningssikkerhed og klimaproblemer, skal have høj prioritet. Et solidarisk samarbejde og en markedsføring af nordiske styrkepositioner på energiområdet vil ruste landene til at møde globaliseringens udfordringer.
- De nordiske lande ser samarbejdet med landene i Østersøregionen gennem BASREC som en vigtig platform i EU's nordlige dimension. Landene har i kraft af deres nærhed et stort potentiale for et gensidigt udbytte omkring energiplanlægning, energimarkeder m.m., og samarbejdet i dette regi bør derfor videreudvikles.

4-5142-2 Arbejdsgrupper - energi

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	2.000.000	0	0	0%	EK-NE/Energi

Formål Arbejdsgrupperne skal være med til at sikre implementeringen af det energipolitiske handlingsprogra 2010-13. Arbejdsgruppernes 1-årige arbejdsprogrammer godkennes af EK-E.

- Prioriteringer i 2011** Det er i 2011 fire operative arbeidsgrupper på energiområdet: Arbeidsgruppen for energieffektivisering (AGEE), Arbeidsgruppen for fornybar energi (AGFE), Elmarkedsgruppen (EMG) og Arbeidsgruppen for tyndt befolkede områder (TBO).
- Det nordiske energisamarbejde skal leve op til politiske forventninger om et grænseløst nordisk elmarked med en høj grad af forsyningssikkerhed. Integration af fornybar energi på elmarkedet og varmemarkederne er vigtige skridt mod opfyldelsen af EU's mål om anvendelse af fornybar energi i 2020. Udbygningen af det nordiske elnet er vigtig for den fortsatte liberalisering af elmarkedet.
  - Landenes traditioner for teknologiudvikling og forskning samt effektiv energiudnyttelse skal understøttes gennem det nordiske energisamarbejde. Nordisk samarbejde om vedvarende energi og energieffektivisering er vigtige for landenes oppfyldelse af EUs målsætninger. Transportområdets store olieafhængighed er en særlig udfordring. De nordiske lande vil arbejde sammen om at fremme en øget anvendelse af elbiler forsynet med vedvarende og low-carbon-produseret el, og desuden arbejde for fælles standarder i alternative drivmidler.
  - De nordiske lande har fælles udfordringer med at sikre klimavenlige og konkurrencedygtige energisystemer i både tæt og tyndt befolkede områder, og vil derfor sammen arbejde for at udvikle sådanne systemer.
  - EU-direktiver vedrørende energieffektivisering og vedvarende energi vil stadig være en prioritet under 2011 ligesom arbejdet med implementeringen av samarbejds mekanismer til fremme af vedvarende energi i det nationale regelværk.

4-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
NOK	5.870.000	5.870.000	5.846.000	25%	Institutionen
MODSVARER DKK	4.931.000	4.931.000	5.495.000		

Formål Formålet med NEF sitt arbeid er å bidra til å øke nordisk kompetanse og konkurransedyktighet på energisiden. NEF skal bidra til å fremme koordineringen og bidra til en felles nordisk retning for forskning, utvikling og informasjon innenfor de deler av energiområdet som har en fellesnordisk nytte og interesse.

NEF skal frembringe vitenskapsbaserte beslutningsgrunnlag, koble FoU til relevante energipolitiske prosesser, og bidra til løsning av aktuelle energipolitiske spørsmål. Videre skal NEF være en aktør i det internasjonale energiforskningssamarbeidet i forhold til det europeiske forskningsrum (ERA), International Energy Agency og andre relevante internasjonale fora.

Gjennom å være en aktiv medspiller i implementeringen av nasjonale strategier, kan NEF bidra til økt internasjonalisering av energiforskningen. NEF ser et behov for å videreutvikle sin rolle som step stone til EU-programmer for nordiske forskningsinitiativ.

NEF vil også i 2011 bruke store deler av sin kapasitet og kompetanse til å løfte frem det

nordiske Toppforskningsinitiativet, och da særlig på områder som omhandler bioenergi, storskala vindkraft og energieffektivisering.

Prioriteringer i 2011 Følgende områder skal prioriteres i 2011:

- Utvikling av nye, bæredyktige og rene energiteknologier. Bæredyktige energisystemer, særlig innenfor temaområdene "nett og marked", "fornybar energi" og "low carbon transport".
- Arbeid med energieffektivitet, integrasjon av energimarkeder. Arbeid med effekter av klimaendringer på energisystemet.
- Forsatt arbeid med det nordiske Toppforskningsinitiativet vil bli høyt prioritert
- Videreføre samarbeidet med de baltiske landene, innenfor forskningsprosjekter, kommunikasjon av løsninger på bioenergiområdet m.m.
- Understøtte aktiviteter indenfor forskning og utvikling gjennom finansiering af FoU projekter, netværk og mobilitet samt seminar og kursvirksomhed.
- Synliggøre og profilere det nordiske energiforsknings samarbeidet til hovedinteressenter i de nordiske forsknings- og innovasjonsmiljøer samt i relevante internasjonale fora.

Fungere som brobygger mellom industri-, forsknings- og policyaktører.
2011-2013

**Kontrakt-
periode**

Regional

4-5142-1 Projecktmidler Regional

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	3.290.000	0	0	0%	EK-R

Formål Projecktmedlen ska försäkra att de politiska målsättningarna i ministerrådet genomförs.

Globalisering, klimatfrågan och konkurrensförmåga är stora utmaningar för de nordiska länderna. För att kunna bistå med lösningar på dessa utmaningar blir behovet av samverkan och samordning mellan center av olika storlek och mellan periferi och center alltmer uttalad. Den regionala politikens fokus på den territoriella dimensionen i samhällsutvecklingen, ger den en särskild roll som strategisk länk mellan olika politikområden och sektorsintressen.

Prioriteringer i 2011 Følgende områder skal prioriteres i 2011:

- En fortsatt satsning på kopplingen mellan regionala utbildningsinstanser och regionalutveckling.
- En fortsatt satsning på glest bebygda områdens utvecklingsförutsättningar, Det finska ordförandeskapet kommer särskilt att lyfta fram klimatförändringens, bioenergisatsningars och den demografiska utvecklingens konsekvenser för glest bebygda och perifera områden.
- Det finska ordförandeskapet kommer att sätta fokus på nya modeller för regional

innovationspolitik.

- Fokus på kopplingen till EU:s regionalpolitik, inklusive Östersjöstrategin. Det finska ordförandeskapet kommer särskilt att se på möjligheterna till gemensamt nordiskt agerande i samband med förnyelsen av EU:s utjevningspolitik, inkl. de makroregionala strategiernas roll.

5-5145-2 Arbejdsgrupper under Regional

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.500.000	0	0	0%	EK-R

Formål

De fyra arbetsgrupper som tillsattes år 2009 för att genomföra samarbetsprogrammet 2009-2012 kommer att fortsätta sitt arbete under år 2011. Arbetsgrupperna fokuserar på stadspolitik, landsbygdpolitik, gränsregionala frågeställningar och den tredje generationens regionalpolitik.

Nordiske byregioner: Det er nedsattt en arbeidsgruppe med fokus på tema relatert til nordiske byregioner, hvis formål skal være at fremsætte og til dels initiere konkrete forslag til kundskabsudvikling og erfaringsudveksling samt at udarbejde indspil til den nordiske policyudvikling med hensyn til byregionernes rolle i regionalpolitikken.

Landsbyudvikling set i et bredt perspektiv: Arbeid med landsbyutvikling skal sikre kundskabsudvikling og erfaringsudveksling, samt at udarbejdelse av indspil til den nordiske policyudvikling indenfor det regionalpolitiske område. Små og mellemstore byers rolle for landsbygdens udvikling og den nordiske landsbygd i et territorielt sammenhængsperspektiv er et tema som berøres.

Arbejdsgruppen for globalisering og grenseoverskridende arbeide har siden opprettelsen utviklet seg til å bli en viktig støttespiller for andre aktører innenfor det grenseregionale arbeidet. Genom utredninger, fora för erfarenhetsutväxling, informationsverksamhet och dialog med relevanta nordiska och europeiska aktörer strävar man till att stärka det nordiska gränsregionala samarbetet och dess bidrag till det bredare nordiska samarbetet. I løpet av 2011 bør man se på mulighetene til å beholde arbeidsgruppens i en mer permanent og langsiktig form.

Tredje generations regionalpolitik: Indsatsområdet har til formål at udvikle det regionalpolitiske samarbejde i Norden, som en central aktør i arbejdet med at udvikle en ny form for territoriell politik på nationalt nivå såvel som på EU-niveau. För närvarande finns inte planer på att tillsätta nya arbetsgrupper.

Prioriteringer i 2011

De fyra arbetsgrupperna kommer att arbeta vidare i enlighet med sina mandat under år 2011. De mera specifika arbetsplanerna för 2011 fastställs i slutet av år 2010. Följande områden väntas bli prioriterade under 2011:

- Städernas och stadsregionernas roll i globaliseringsprocessen
- Städernas roll i implementeringen av Östersjöprocessen
- Framtidens landsbygder

- Globaliseringens utmaningar för Nordens mest perifera regioner
- Det gränsregionala samarbetet som element i EU:s sammanhållningspolitik, gränsregional brobyggande över stora avstånd och Gränsregionalt Forum 2011. Det finska ordförandeskapet kommer dessutom att lägga särskild vikt vid informationsinsatser om det nordiska gränsregionala samarbetet och dess roll i gränshindersarbetet.

4-5151-4 NORA

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	6.265.000	6.265.000	6.241.000	100%	MR-NER

Formål NORA er en regional samarbejdsorganisation, som er oprettet af Nordisk Ministerråd med det formål at styrke samarbejdet i den nordatlantiske region både inden for medlemskredsen (Grønland, Island, Færøerne og Kystnorge) og i forhold til Nordens vestlige naboer i Canada, Skotland og Irland. Ved at styrke samarbejdet mellem især virksomheder og forsknings- og udviklingsorganisationer på tværs af landegrænserne, skal NORA bidrage til at gøre Nordatlanten til en kraftfuld nordisk region med en stærk og bæredygtig økonomisk udvikling. NORA skal fungere som en strategisk aktør og igangsætter i de nordatlantiske landes samarbejde.

Prioriteringer i 2011 I det kommende år vil NORAs væsentlige arbejdsredskaber dels være egne strategiske initiativer som konferencer, netværksarrangementer og analysevirksomhed, dels den fortsatte vedligeholdelse og udbygning af NORAs projektportefølje inden for indsatsområderne marine ressourcer, turisme, transport og informations- og kommunikationsteknologi.

NORA har taget initiativ til en OECD-analyse af NORA-regionen. Analysen vil udgøre et solidt vidensgrundlag for en politisk dialog på tværs af regionen. Den vil samtidigt være et vigtigt indspil til den strategiproces, som i løbet af 2011 skal munde ud i en ny flerårig strategiplan for NORA. Det samme vil et omfattende formandskabsprojekt, som i 2010 blev igangsat med afsæt i det danske formandskabsprogramms ambition om at styrke NORAs rolle i koordineringen af samarbejdet i Nordatlanten og med Nordens naboer mod vest. Temaer som klimaforandringer, Nordatlantens demografiske udfordringer og søberedskab forventes også i 2011 at være centrale omdrejningspunkter i NORAs virksomhed.

Følgende områder skal prioriteres i 2011:

- At skabe politiske og faglige arenaer, hvor nordatlantiske problemstillinger drøftes, og strategier og fælles initiativer udvikles.
- At formidle og iværksætte konkret projektsamarbejde i regionen.
- At udvikle NORA til en attraktiv platform for nordisk samarbejde med nabolandene.

4-5160-2 Grænsekomitéer

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	10.140.000	0	0	0%	EK-R

Formål Formålet med finansieringsstøtte til grænsekomitéer i Norden er å bidra til grænsekomitéenes arbeid med å utnytte muligheter og begrense hindringer som skapes av at det befinner seg en eller flere riksgrenser innen en funksjonelt sammenhengende geografisk region. De nordiske grenseregionale samarbeidsorganisasjonene skal arbeide for bærekraftig utvikling og innovasjon. Grensehindringer i bred forstand er sentralt for arbeidet i grænsekomitéene.

Prioriteringer i 2011 Nordiske grenseregionale samarbeidsorganisasjoner mottar økonomisk støtte fra Nordisk Ministerråd som basisbevilgninger og finansiering av grenseregionale samarbeidsaktiviteter. Midlene i budsjettposten fordeles på basis av en årlig utlysning administrert av Sekretariatet hvorpå beslutningen om fordeling av midlene tas i EK-R. I henhold til Nordisk Ministerråds Grenseregionale strategi for perioden 2009-2012 vil det bli gitt særlig prioritet til aktiviteter som faller innunder følgende satsningsområder:

- Utvikling av et konkurransedyktig næringsliv i grenseregionene. Det skal særlig fokuseres på innovasjon og entreprenørskap blant unge.
- Identifisering og nedbrytning av grensehindre i vid forstand, inkludert formelle, fysiske og opplevde grensehindre.
- Arbeid med bæredyktige og klimavennlige miljø- og energiløsninger.
- Utvikling av infrastruktur og kommunikasjon i grenseregionene.

4-6180-3 Nordregio

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
SEK	12.973.000	12.973.000	13.091.000	47%	Institutionen
MODSVARER DKK	9.081.000	9.081.000	10.473.000		

Formål Nordregio beskæftiger sig specielt med politikområdet regional udvikling, regional innovation, planlægning, bæredygtig udvikling og andre beslægtede politikområder.

Blandt de overordnede mål kan nævnes, at Nordregio skal fastholde og videreudvikle sin rolle som europæisk og nordisk forskningscenter inden for sit faglige felt.

Gennem videnopbygning og kompetenceudvikling bidrår Nordregio til at Norden udnytter sine særlige styrkepositioner som region i et globalt perspektiv.

Nordregio skal bidrage til at udvikle viden og kompetence om strategisk vigtige spørgsmål i relation til den regionale udvikling i de forskellige dele af Norden til brug for nationale og regionale beslutningstagere. Herunder skal Nordregio levere konkrete indspil til EK-R og NMRs policyudvikling.

Prioriteringer i 2011	Følgende områder skal prioriteres i 2011: <ul style="list-style-type: none"> • Indenfor forskning skal der blandt andet afsluttes en række store europæiske forskningsprojekter, herunder et projekt om den demografiske udvikling og fremtidens arbejdskraftforsyning, et om EU's jordbrugspolitik og de lokale effekter af denne i forhold til landsbygdsudviklingen og et om nye planlægningsværktøjer i tilknytning til bæredygtig byudvikling. • Indenfor kundskabsudvikling og formidling blev der i 2010 udviklet en ny overordnet kommunikationsstrategi, som skal fremme den tovejs kommunikation mellem forskere og brugerne af forskningen. Målet er at fremme kvaliteten og den politiske relevans af forskningen. Implementeringen af denne nye strategi skal startes i 2011.
Kontraktperiode	2010-2012
Kontraktstatus	Oppfyldt
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 4.800.000 Faktiske udgifter : 4.550.700

Miljø

Generel indledning

Generel indledning

Det nordiske miljøsamarbejdet skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden samt påvirke det regionale og internationale samarbejde udgående fra Miljöhandlingsprogrammet. Därtill bidrager man til at implementere den nordiske strategi for bæredygtig udvikling og den Arktiske miljøstrategi for miljøgifter og klima.

Ved valget af hovedtemaerne och prioriteringarna i Miljöhandlingsprogrammet er der lagt vægt på områder hvor Norden har en stærk tradition og interesse for fælles samarbejde samt at Norden er toneangivende også internationalt, både i nærområdet, i EU och globalt. Det gæller blandt annat klimat och luft, havsskydd, biologisk mangfold och kemikalier och miljøekonomi.

Der læggs ligeledes vægt på tværfagligt samarbejde med henblik på at fremme integration af miljøhensyn i andra sektorer.

De nordiske landes internationale miljøsamarbejde vil blive støttet gennem den nordiske miljøfinansieringsinstitution NEFCO men också genom det nordiska miljömärket Svanen samt i samarbejdet med Arktisk Råd, Barentsrådet och HELCOM.

I linje med statsministrarnas prioriteringer rettes en særlig fokus mod det nordiske globaliseringsinitiativ. Miljøsektorn vil i 2011 gennemføre nordiske projekter indenfor forskellige temaer, herunder opfølgning af det nordisk finansierede första förhandlingsmødet om en global kvikksølvkonvention i Stockholm samt bidrage til energi- och klimaspørgsmål däribland klimatvänligt byggande och transporter. Relaterat till detta är också miljøsektorns initiativ til uppföljning av FN:s förhandlingar om ett globalt klimatavtal.

Ministerrådets styringsdokumenter

Målsætninger og prioriteringer i det nordiske Miljøhandlingsprogram som gælder for perioden 2009-2012 er

- Klima og luft,
- Hav og kystzoner,
- Biologisk mangfoldighed og økosystemtjenester
- Holdbar forbrug og produktion

Miljøsamarbejdet vil i 2011 också være styret af de prioriteter som er angivet i det finske formandskabsprogram for ministerrådet i 2011 samt de nordiske statsministres globaliseringsinitiativ. Genomförandet sker huvudsakligen genom arbetsgrupper i projekt under medverkan av nordiska experter.

De budgetmæssige konsekvenser af pro rata reduktionen på 1 %

I forhold til budget 2010 er der i 2011 genom MR-SAM besluttet en pro rata reduktion på 1 % på alle ministerråd, svarende til, for miljøsektorn, ca 450 000 DKK. På miljø er det valgt at lade budgetposten Dispositionsmidler - Miljö (3-3310-1) bærer hele reduktionen, som betyder færre midler til Miljøministrenes politiske initiativer.

**Resumé af
Ministerrådets
resultater i
2009**

Nedenfor angives en række eksempler på aktiviteter og resultater i 2009:

- Havet: stöd och aktivt deltagande till en rad workshops och seminarier i Ryssland som en uppföljning till genomförandet av HELCOM:s aktionsplan för Östersjön (Baltic Sea Action Plan)
- Kemikalier: De nordiska länderna har under året bidragit till etablering av ett gemensamt nordiskt ekotoxikologiskt testprogram som kan bidra till OECD:s program för testning av nanomaterial, en rad aktiviteter i samband med implementeringen av EUs kemikalielagstiftning (REACH)samt omfattande kommunikationsverksamhet i relation till den nya EU-förordningen om klassificering och märkning (CLP) och ozonreducerande ämnen.
- . Miljömärket Svanen: Svanemärket hade sitt 20:e verksamhetsår i 2009. Antalet licenser ökade med 16 % under året och antalet anställda har stigit till över 100 personer. Som uppföljning av evalueringen från 2008 startades det ett visionsprojekt för Svanen 2015.
- Klimat: starkt nordiskt stöd till FN-förhandlingarna om klimat intill COP 15 mötet i Köpenhamn i december
- Klimat och luftföroreningar: synergier mellan luftföroreningar och reduktion av klimatutsläpp, uppföljning av internationell konferens i Göteborg
  - Hållbar konsumtion och produktion: Flera framgångsrika projekt kring grön offentlig upphandling, t.ex. nya samnordiska kriterier för sju produktgrupper och broschyren om goda nordiska exempel. Rapporten "Afsætning af miljøtilpassede/etiske produkter i nordisk detailhandel – eksempler på best practice" som beskriver olika strategier för försäljning av miljöanpassade och etiska produkter i Norden har väckt stort intresse också europeiskt.
- Affald: Den nordiska avfallsgruppen har främst igångsatt och avslutat avfallsrelaterade projekt för implementering av EU:s avfallsdirekt, deponi- och WEE-direktivet om elektroniska och elektriska produkter.
- . Biodiversitet: Gennemførelse af flere nordiske projekter rettet mod FN's mål om at standse tab af biologisk mangfoldighed inden 2010 i Norden blandt annat om lokal medvirkning som fått uppmärksamhet även internationellt bland annat i FN-konventionen om biologisk mångfald
- Økonomi: Flera klimatrelevanta projekt t.ex. om ekonomiska analyser av klimatproblemet och EU:s utsläppshandel, samt en regelbundet återkommande rapport om ekonomiska styrmedel. Projektet "Betaling og forvaltning av økosystemtjenester" har väckt intresse internationellt och presenterades på OECD:s arbetsgruppsmöte.
- Arktiska miljöprojekt, däribland ett klimatprojekt om färskvattensbudget i Arktis vars huvudkonklusion var att den observerade utvecklingen av avsmältningen av isen fortsätter och att Norra Ishavet skulle kunna vara isfritt under sommaren så tidigt som 2015-16.

	Budget 2011	Budget 2010	Difference	
			+/-	%
MR- Miljø	42.938	43.372	-434	-1,0%
3-3310-1 Dispositionsmidler – Miljø	6.500	29.566	-23.066	-

3-3311-2	Miljøsektorens arbejdsgrupper	22.632	0	22.632	-
3-3320-2	NEFCOS Miljøudviklingsfond	11.321	11.321	0	-
3-6720-4	SVANEN – Nordisk miljømærkning	2.485	2.485	0	-
Opdelt på kategorier		42.938	43.372	100%	100%
	Projektmidler	6.500	29.566	15,1%	68,2%
	Programlignende aktiviteter	33.953	11.321	79,1%	26,1%
	Organisationsbidrag	2.485	2.485	5,8%	5,7%

3-3310-1 Dispositionsmidler - Miljø

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	6.500.000	29.566.000	29.634.000	89%	EK-M/MR-M

Formål Miljøsektoren förfogar över ett så kallat prioriteringskonto som ska användas till politiska initiativ i tillägg till de politiska och övriga initiativ som arbetsgrupperna arbetar med inom ramen för miljöhandlingsprogrammet och den nordiska hållbarhetsstrategin och andra relevanta nordiska styrinstrument.

Prioriteringar i 2010 Prioriteringarna under år 2011 finns angivna i Miljöhandlingsprogrammet och inkluderar uppföljning av både nordiska och internationella miljöfrågor dels prioriteringar i Finlands ordförandeskapsprogram för miljösektorn 2011. Särskilt viktiga frågor under år 2011 förväntas vara:

- Utvecklingen av den nordiska miljömärkningen under Svanen
- Biodiversitet
- Havsskydd och genomförandet av Baltic Sea Action Plan
- Klimat
- Miljö och hälsa
- Grön ekonomi/hållbar samhällsplanering

3-3311-2 Miljøsektorens arbejdsgrupper

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	22.632.000	0	0	-%	Arbetsgrupperna

Formål Det nordiska miljösamarbetet är baserat på et omfattende netværk af eksperter som deltar i åtta arbejdsgrupper. Arbejdsgrupperna har en avgörande roll i genomförandet av miljöhandlingsprogrammet och deras verksamhet omfattar huvudsakligen projekt som kan gälla t.ex. analyser och utredningar, seminarer och workshops. Verksamheten har en stark inriktning på inverkan på internationella miljöpolitiska fora. Arbetsgrupperna är Klimat och Luft, Terrestra ekosystemgruppen, Akvatiska ekosystemgruppen, Nordiska kemikaliegruppen, Nordiska avfallsgruppen, Hållbar konsumtion och produktion, Miljö och ekonomigruppen samt Nordiska ad hoc gruppen frö globala klimatförhandlingar.

Prioriteringar i Nedenfor angives eksempler på områden och aktiviteter som forventes at blive

2011	prioriteret i 2011.
	<ul style="list-style-type: none"> • Bidrag til gennemførelse og evaluering af globaliseringsinitiativerne som vedrører miljø herunder opfølgning af det første forhandlingsmødet om et bindende globale kvikselvsaftale i Stockholm 2010 • Ekosystembaseret forvaltning af hav- og kystområder • Uppfølgning av de nordiska insatserna under tionde partsmötet i FN:s konvention om biologisk mangfoldighed • Fortsat arbejde med bæredygtigt forbrug og produktion særskilt avseende den nordiska miljömärkningsordningen Svanen och grön offentlig upphandling • Fortsat Nordisk og national opfølgning af HELCOM's handlingsplan for Østersøen • Fortsat engagemang i den arktiske miljøsamarbejde særskilt opfølgningen av den nordiska arktiska miljöstrategin för miljögifter och klimat
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Arbejdsgruppernas sekretariatskostnader på samma nivå som 2010 Faktiske udgifter : ca 3 790 031 DKK
Sekretariatsfunktion	Størstedelen af miljøministerrådets projektvirksomhed udføres indenfor arbejdsgrupper, som serviceres af forvaltningsorganer i de nordiske landes administrationer.

3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	11.321.000	11.321.000	11.132.000	100%	NEFCO

Formål	Nordisk Ministerråd medfinansierer indbetalinger til den nordiske miljøfinansieringsinstitution NEFCO:s Miljøudviklingsfond. Miljøudviklingsfonden er rettet mod at muliggøre og tilrettelægge finansiering af miljøforbedrende foranstaltninger i særligt Rusland og Ukraine på særligt favorable vilkår med sigte på at styrke forudsætningerne for gennemførelse af nye miljøprojekter. Miljøministrenes delegater i NEFCO:s styrelse besluttede i 2010 at gennem NEFCO fortsætte de årlige indbetalinger til miljøudviklingsfonden i perioden 2011-2013.
Prioriteringer i 2011	De nordiske lande vil bidrage til at gennemføre miljøforbedrende projekter og investeringer i framförallt renare produktion, energieffektivisering och i jordbruket samt projekt för att minska utsläpp av miljögifter till Östersjön. <ul style="list-style-type: none"> • Renare produktionsprojekt i den privata sektorn • Energibesparingsprojekt i den offentliga sektorn • Regionala miljöprogram: eliminering av Barents Hot Spots • Reduktion av miljögifter i Arktis • Projekt för att stödja genomförandet av Baltic Sea Action Plan särskilt kommunala avloppssverk och inom jordbrukssektorn • Projekt för att minska utsläpp från jordbruket bland annat gödselhantering

3-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	2.485.000	2.485.000	2.443.000	100%	Nordiska miljömärkningsnämnden

Formål

Svanen är Nordens officiella miljömärkning. Syftet är att ha en frivillig gemensam nordisk miljömärkning, som medverkar till att minska den börda som den dagliga konsumtionen lägger på miljön. Svanemärket granskar varors och tjänsters miljöpåverkan under hela livsrytten från råvara till avfall. Det ställs hårda miljö- och klimatkrav men även krav på funktion, hälsa och kvalitet.

Svanen ska bidra till att vägleda de nordiska konsumenterna och inköparna så att de får en verklig möjlighet att handla "grönt" och därigenom medverka till en förbättring av miljön. Samtidigt uppmanas producenter till att framställa miljövänliga produkter.

Arbetet samordnas genom den Nordiska miljömärkningsnämnden (NMN), som bestämmer vilka produktgrupper som ska omfattas av Svanen och vilka krav de ska uppfylla. Nordiska expertgrupper arbetar fram förslag till kriterier och de olika ländernas miljömärkningssekreteriat tar hand om licensansökningar och utfärdar licenser.

Alla nationella miljömärkningssekreteriat arbetar parallellt med Svanen och det europeiska miljömärket Blomman. Miljömärkningen i Norden omsätter årligen i storleksordningen 90 miljoner danska kronor och arbetsstyrkan utgör totalt över 100 personer.

Ministerrådet har ett treårigt ramkontrakt med NMN för perioden 2011-2013.

Prioriteringar i 2010

Nordiska miljömärkningsnämnden ska i 2011 följa upp visionsprojektet Svanen 2015 och fortsätta samarbetet med Global Ecolabelling Network (GEN). Det ska också tas beslut om möjliga nya klimatrelevanta områden och för detta bör nya samarbetsparter och -former värderas. Kontrakt med licensinnehavarna sker enklare när alla licenser redan från ansökan samlas i en nordisk databas. Härvid fås också listor av alla Svanenmärkta produkter i Norden.

- Nordisk licensdatabas etableras med nordisk administration.
- Samnordiska informationsinsatser för att kommunicera Svanens miljönytta och öka kunskapen om Svanens klimatkrav.
- Svanens position etableras inom viktiga klimatrelevanta områden, såsom till exempel transport.
- Kriterierna för miljömärkning anpassas behov för grön offentlig upphandling.

Arbejdslivspolitik

Generel indledning

Generel indledning

Nordisk Ministerråds fornyede satsning på det nordiske globaliserings samarbejde har også inden for arbejdslivsområdet betydet en øget fokusering på globaliseringens muligheder og udfordringer.

Dette kommer klart til udtryk i MR-As samarbejdsprogram 2009-2012, hvor globaliseringen er fremhævet som et af de udviklingstræk, samarbejdet på arbejdslivsområdet i særlig grad vil blive orienteret mod. Endvidere er den demografiske udvikling og klimaforandringerne nævnt som centrale udfordringer i programmet.

Arbejdslivsområdet har endvidere på baggrund af en anmodning fra MR-SAM af 6. marts 2009 fremlagt forslag til to nye globaliseringsprojekter med titlerne 'Rekruttering af udenlandsk arbejdskraft: Indvandreres arbejdsmiljø og tilknytning til arbejdsmarkedet i Norden' og 'Styrke mulighederne for at de nordiske lande får udbytte af nye økonomiske vækstområder'. Projekterne indgår i globaliseringsprogrammet om 'Sundhed og velfærd, finansieres af globaliseringsmidlerne og gennemføres i et tværsektorielt samarbejde i perioden 2010-2012.

MR-A har det overordnede ansvar for samarbejdet på arbejdslivsområdet. Samarbejdet organiseres af Embedsmandskomiteen for arbejdsliv (EK-A), som udstikker retningslinjer for og fordeler MR-A's budget til EK-As tre udvalg samt til Nordjobb, NIVA og budgetposten 'Kommunikation om arbejdsliv'. Endvidere nedsætter EK-A ad hoc grupper efter behov. Sådanne grupper er f.eks. den Nordisk-baltisk-polske EU-informationsgruppe og den Nordiske informationsgruppe om arbejdslivsspørgsmål (NIAL-gruppen).

Ministerrådets styringsdokumenter

Det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet tager også i 2011 udgangspunkt i MR-As samarbejdsprogram 2009-2012.

Det overordnede formål med samarbejdet vil være at sikre et bæredygtigt grundlag for et velfungerende nordisk arbejdsmarked i et konkurrencedygtigt Norden. Målene for samarbejdet omfatter tilvejebringelse af en tilstrækkelig, kompetent og omstillingsparat arbejdsstyrke samt at videreudvikle de høje nordiske arbejdsmiljøstandarder med henblik på yderligere at fremme sundhed og velfærd i arbejdet. Det er endvidere et mål at styrke balancen mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet samt fremme ligestilling og ligebehandling på arbejdsmarkedet.

Med disse mål for øje vil samarbejdet også fokusere på, hvordan man gennem nordisk samarbejde i kontakten med internationale fora kan fremme den nordiske arbejdsmarkedsmodel og det nordiske arbejdsmarkeds gode arbejdsvilkår, arbejdsmiljø og tilpasningsevne. Det praktiske samarbejde om tolkning og implementering af EU's regelværk i de nordiske lovgivninger vil blive fortsat med henblik på at forebygge unødige forskelle og grænsehindre på det nordiske arbejdsmarked.

Samarbejdet vil blive nærmere konkretiseret gennem det finske formandskabsprogram for MR-A, de faste udvalgs strategier 2009-2012 og deres virksomhedsplaner for 2011 samt kontrakterne med NIVA (2009-2011), Informationsprojektet (2011-2012) og Nordjobb (2011).

De budgetmæssige konsekvenser af pro rata reduktionen på 1 % MR-As budget beskæres med 1%. Reduktionen fordeles således:

Aktivitet	Budget 2010	Budget 2011
NIVA	2.978	3.211
Nordjobb	2.733	2.706
Kommunikation om a-liv	1.485	1.340
Projektmidler – Arbejdsliv	652	590
Arbejdsliv faste udvalg	5.250	5.120
TOTALT	13.098	12.967

Resumé af Ministerrådets resultater i 2009

MR-A gennemførte et vellykket møde i Island i november 2009 med fokus på den finansielle krise og ungdomsledigheden samt kompetenceudvikling af arbejdskraften. Arbejdsmarkedets parter på nordisk plan og EU's kommisær på beskæftigelses- og socialområdet deltog i sidstnævnte drøftelse. Som konklusion bestilte MR-A en kortlægning i 2010 af landene tiltag mod ungdomsledigheden.

EK-A gennemførte to møder i 2009 bl.a. med fokus på arbejdslivssektorens bidrag til de nye globaliseringsinitiativer. EK-A besluttede endvidere, at udvalgene i 2010 skulle igangsætte en evaluering af udvalgenes egen projektaktivitet de seneste tre år. EK-A besluttede også at invitere EK-S til et samarbejde om kortlægning af grænsehindre på området for social sikring/trygd som supplement til Grænsehindringsforums arbejde.

De tre udvalg under EK-A fortsatte deres arbejde med gensidig orientering om de seneste udviklinger på arbejdslivsområdet i landene og i EU, temadrøftelser samt allokering af projektmidler til udvalgte projekter. Som noget nyt indledte Arbejdsmarkedsudvalget og Arbejdsmiljøudvalget endvidere et samarbejde om udvikling af EK-As to globaliseringsinitiativer.

Informationsprojektet gik i luften med de nye hjemmesider og de nye elektroniske nyhedsbrev Arbejdsliv i Norden i september på skandinavisk og finsk samt Nordic Labour Journal på engelsk i oktober.

Nordjobb opfyldte igen sine mål for antal komplette ansøgninger, nordjobbere og arbejdspladser.

NIVA opfyldte sine produktionsmål, bortset fra målet om at arrangere mindst ét kursus årligt i Rusland. Det skyldtes, at styrelsen besluttede at afslutte NIVAs engagement i Rusland fremover. NIVA løb ind i en række uforudsete udgifter, som reducerede egenkapitalen til et minimum. En genopretningsplan udarbejdes og gennemføres i 2010.

		Budget 2011	Budget 2010	Difference	
				+/-	%
MR-A		12.967	13.098	-131	-1,0%
	<i>Projektmedel</i>	9.756	10.120	-364	-3,6%
2-4110-1	Projektmidler – Arbejdsliv	590	5.902	-5.312	-
2-4111-2	Arbejdsliv faste udvalg	5.120	0	5.120	-
2-4120-2	Nordjobb	2.706	2.733	-27	-
2-4130-1	Kommunikation om arbejdsliv	1.340	1.485	-145	-
	<i>Institutioner</i>	3.211	2.978	233	-
2-4180-3	Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	3.211	2.978	233	7,8%
Opdelt på kategorier		12.967	13.098	100%	100%
	Projektmidler	1.930	7.387	14,9%	56,4%
	Programlignende aktiviteter	7.826	2.733	60,4%	20,9%
	Institutioner	3.211	2.978	24,8%	22,7%

2-4110-1 Projektmidler – Arbejdsliv

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	590.000	5.902.000	5.945.000	98%	EK-A

Formål	'Projektmidler - arbejdsliv' anvendes til finansiering af MR-As formandskabspulje, en ekstern sekretær for den nordisk-baltisk-polske EU-informationsgruppe og EK-As driftsmidler. Udvalgenes projektmidler flyttes fra og med 2011 til en ny konto 'Arbejdsliv faste udvalg'.
Prioriteringer i 2011	MR-As formandskabspulje skal bidrage til at støtte det finske formandskabs initiativer og arrangementer på arbejdslivsområdet. EU-informationsgruppen, hvis nuværende mandat dækker perioden 2009-2011, skal fortsat sikre en udveksling af oplysninger mellem Norden, de baltiske lande og Polen om aktuelle sager på EU's dagsorden. EK-As driftsmidler skal anvendes til at sikre en smidig drift af det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet, og herunder dække NMRS' udgifter i forbindelse med betjeningen af MR-A, EK-A, udvalgene og NIVA. <ul style="list-style-type: none"> Anvendelsen af MR-As formandskabspulje skal besluttes af EK-A på basis af ansøgninger fra formandskabet. EU-informationsgruppen skal mødes halvårligt. Der vil blive gennemført en evaluering af gruppens arbejde med henblik på at vurdere behovet for en forlængelse af gruppens mandat efter 2011.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 90.000 DKK Faktiske udgifter : 90.000 DKK (2009)
Sekretariatsfunktion	En ekstern sekretær er ansat på deltid til at varetage sekretærfunktionen i EU-informationsgruppen.

2-4111-2 Arbejdsliv faste udvalg

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	5.120.000	0	0	98%	EK-A

Formål EK-A uddelegerer årligt ansvaret for fordelingen af årets projektstøttemidler til Arbejdsmarkedsudvalget, Arbejdsmiljøudvalget og Arbejdsretsudvalget. Udvalgene annoncerer hvert år et antal temaer inden for rammerne af MR-As samarbejdsprogram, som man ønsker at fokusere projektstøttemidler på. Udvalgene behandler de indkomne ansøgninger og bevilger projektstøtten til de projekter, som bedst muligt kan bidrage til at belyse de valgte temaer. Projektstøtten anvendes også til finansiering af eksterne sekretærer for de tre udvalg. Udvalgenes projektmidler indgår fra og med 2011 under ovennævnte nye budgetpost.

Gennem støtten til de konkrete projekter frembringer udvalgene viden om aktuelle arbejdslivspolitiske emner, som kan bruges i de enkelte landes arbejdslivspolitikker og til at fremme nordiske synspunkter internationalt.

Prioriteringer i 2011 Udvalgene skal i 2011 fortsat fokusere en række temaer inden for rammerne af MR-As samarbejdsprogram 2009-2012 og formandskabsprogrammet. Disse temaer skal dels styre udvalgenes arbejde generelt og dels annonceringen efter projektansøgninger. Udvalgene vil overordnet set fokusere på udredninger og projekter, som bidrager til at udnytte de muligheder og imødegå de udfordringer, der udspringer af globaliseringen, den demografiske udvikling og klimaforandringerne. Endvidere vil der blive sat fokus på at imødegå den finansielle krise og den ledighed, som den medfører. Udvalgene skal mødes halvårligt.

- Bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om hvordan man kan reducere ungdomsledigheden og langtidsledigheden og indtænke behovet for at sikre en tilstrækkelig arbejdsstyrke med de rette kvalifikationer i Norden på længere sigt.
- Bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om hvordan man kan styrke sundhed og velfærd for nordiske arbejdstagere yderligere gennem udvikling og kvaliteten i arbejdslivet.
- Bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om hvordan man kan styrke balancen mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet på de nordiske arbejdsmarkeder samt fremme ligestilling og ligebehandling i arbejdslivet.
- Bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om hvordan man kan gøre det nordiske arbejdsmarked endnu mere attraktivt med henblik på at tiltrække arbejdskraft og investeringer.
- Bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om hvordan man kan styrke det nordiske samarbejde i forhold til international regulering.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 400.000 DKK
Faktiske udgifter : 400.000 DKK (2009)

Sekretariatsfunktion Der er tre eksterne sekretærer ansat på deltid i landene til at varetage sekretærfunktionen i de tre udvalg.

2-4120-2 Nordjobb

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	2.706.000	2.733.000	2.722.000	100%	FNF

Formål Formålet med Nordjobb-projektet er at anvende det fælles nordiske arbejdsmarked til at tilbyde nordisk ungdom (18-28 år) et sommerjob, en bolig og et fritidsprogram i et andet nordisk land. Samtidig skal projektet give nordiske arbejdsgivere mulighed for at trække på arbejdskraft fra andre nordiske lande i sommerperioden.

Prioriteringer i 2011 Nordjobb skal i 2011 opnå en række konkrete mål for antal komplette ansøgninger, arbejdspladser, deltagere og fritidsledere.

- 4700 komplette ansøgninger
- 750 arbejdspladser
- 750 deltagere

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 1.200 TDKK
Faktiske udgifter : 1.102 TDKK (2009)

Sekretariatsfunktion Foreningerne Nordens Forbund

2-4130-1 Kommunikation om arbejdsliv

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.340.000	1.485.000	1.413.000	100%	EK-A

Formål Formålet med Kommunikation om arbejdsliv er at styrke informationen og debatten i Norden og i Europa om arbejdslivsområdet i Norden. Budgetposten dækker følgende opgaver og udgifter:

1. Informationsprojektet varetager opgaven som ekstern redaktør for webmagasin (www.arbejdslivinorden.org) og de elektroniske nyhedsbreve på skandinavisk og engelsk: 1.000.000 DKK
2. Oversættelser til engelsk: 80.000 DKK
3. Sekretæropgaven for NIAL-gruppen: 60.000 DKK.
4. Støtte til nyhedsbrevet 'EU & arbetsrätt' og dets webportal(www.arbetsratt.juridicum.su.se): 200.000 DKK.

Prioriteringer i 2011 Kommunikationen om arbejdsliv sker også i 2011 i henhold til MR-As informations- og kommunikationsstrategi 2009-2012. Som en del heraf vil den eksterne redaktør sikre vedligeholdelse af webmagasinet og udsendelse af elektroniske nyhedsbreve til brede målgrupper bl.a. gennem samarbejde med webportalen 'EU & arbetsrätt'. EK-A har truffet beslutning om at standse den finske oversættelse i 2011 indtil videre. EK-A vil genoverveje beslutningen på baggrund af erfaringerne fra 2011.

- Antallet af abonnenter skal forøges i 2011 i forhold til 2010.

Samarbejdet mellem Informationsprojektet og 'EU & arbetsrätt' skal udvikles til gensidig

Ledelse og adm.	nytte. Planlagte udgifter: 750 TDKK (omfatter redigering og layout af artikler) Faktiske udgifter : 690 TDKK (2009) (omfatter redigering og layout af artikler)
Sekretariatsfunktion	Webmagasin og elektroniske nyhedsbreve udgives af Arbejdsforskningsintitutet i Norge efter aftale med MR-A.

2-4180-3 Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
EUR	431.000	399.700	400.400	0%	Institutionen
MODSVARER DKK	3.211.000	2.978.000	2.987.000		

Formål	NIVAs hovedopgave er at fremme viden om arbejdsmiljø og arbejdssundhed gennem tilbud om videreuddannelse på højt nordisk og internationalt niveau af forskere, praktikere i myndigheder og virksomheder samt øvrige aktører. Videreuddannelsen foregår på engelsk via f.eks. kurser, seminarer og symposier, der er baseret på nordisk og international forskning og politik på arbejdsmiljø- og arbejdslivsområdet.
Prioriteringer i 2011	Flere kurser skal dreje sig om psykosociale spørgsmål i arbejdsorganisationer og arbejdsliv end under den tidligere kontraktperiode. NIVA skal tilbyde et mere varieret udbud af uddannelsesaktiviteter og i højere grad rette dem mod praktikere i myndigheder og virksomheder. Antallet af deltagere fra Norden som internationalt skal øges. Potentielle deltagere skal informeres hurtigere og billigere via elektronisk kommunikation. NIVA skal gennemføre 12-13 kurser/seminarer/symposier pr. år. • Måltal for antal deltagere er 300 pr. år. Det skal tilstræbes at udbyde kurser i alle nordiske lande. • NIVAs elektroniske nyhedsbrev skal udsendes tre gange pr. år, og der skal skabes links til andre relevante hjemmesider i Norden og EU. •
Kontraktperiode	2009-2011
Kontraktstatus	Kontraktmålene for antal kurser og deltagere blev opfyldt.
Økonomi	Uforudsete udgifter i 2009 bevirkede, at egenkapitalen ved udgangen af 2009 var reduceret til et minimum. I løbet af 2010 udarbejdedes en plan for genopretning af NIVAs økonomi, som bl.a. har betydet en reduktion i NIVAs virksomhed i form af færre kurser.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 1.200.000 DKK Faktiske udgifter : 1.432.500 DKK

Ekonomi og Finanspolitik

Generel indledning

Generel indledning

Nordiska ministerrådets samarbejde på det økonomiske og finansielle område skal bidrage til at skabe forudsætninger for at de grundlæggende økonomisk-politiske målene om en stabil og sund økonomisk udvikling med høj sysselsætning og god og uholdbar tillvækst skal kunne opnås.

EU-fråger er af fortsat høj prioritet inom det nordiska økonomiska och finansiella samarbetet. Sektorn har en ordning för systematiskt samråd och samarbete om EU-frågor på det økonomiska och finansiella området. Flera EU-relaterade frågor som kommer att behandlas inom ramen för Ekofin-rådets verksamhet kan förutses att bli aktuella. Andra områden som väntas utgöra viktiga delar av arbetet inom sektorn under 2011 är uppföljningen av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna, systematiskt samråd och samarbete om skattefrågor samt fortsatt samarbete för att verka för att den økonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i den nordiska strategin om hållbar utveckling.

Sektorns arbete understöds av en rad arbetsgrupper som t.ex. nordiska miljö- och økonomigruppen, nordiska konjunkturgruppen och den nordiska skattegruppen. Dessa grupper väntas komma med centrala inspel till ämbetsmannakommittén och de nordiska finansministrarna.

Ministerrådets styringsdokumenter

Sektorns styr av de överordnade prioriteringar de nordiska finansministrarna beslutade om under 2007, i dokument om kärnuppgifter för MR-Finans. De övergripande målsättningarna är bl.a. att verka för en stabil och hållbar økonomisk tillvækst, att verka för utvecklingen av den nordiska välfärdsmodellen, att främja den økonomiska integrationen inom Norden och med Östersjöregionen och Europa samt att främja gemensamma nordiska intressen internationellt.

De budgetmæssige konsekvenser af pro rata reduktionen på 1 %

Denna minskning påverkar sektorns aktiviteter i ringa grad.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2009

•Nordiskt samarbejde kring informationsudbyte

I syfte att följa upp OECD:s arbete mot internationell skatteflykt beslutade de nordiska länderna i juni 2006 att inleda förhandlingar med finansiella offshorecentra (sk. skatteparadis). Framgångarna för projektet har inte låtit vänta på sig. Projektet har fram till maj 2010 resulterat i att samtliga nordiska länder ingått bilaterala informationsutbytesavtal med arton stater (Jersey, Guernsey, Isle of Man, Cayman Islands, Bermuda och British Virgin Islands, Aruba, Nederländska Antillerna, San Marino, Gibraltar, Samoa, Cook Islands, Anguilla, Turks & Caicos Islands, Anguilla, Bahamas, St. Kitts & Nevis och St. Vincent and the Grenadines). Danmark har även ingått avtal med St. Lucia och Antigua & Barbuda. Fler avtal förväntas att undertecknas under 2010.

Projektet har fått mycket positiv uppmärksamhet i OECD och bidragit till att stärka Nordens ställning internationellt i dessa frågor. Efter framgångarna i projektet ligger nu

de nordiska länderna i den absoluta toppen när det gäller avtal om informationsutbyte med stater som av OECD utpekats som skatteparadis.

- **Samarbete kring krishantering genom ämbetsmannagruppen för Island.** Samarbetet kring internationell krishantering resulterade i att låneavtal mellan Island och Danmark, Finland, Sverige och Norge på sammanlagt 1,775 miljarder euro undertecknade i juli 2009. Den nordiska ämbetsmannagruppen för Island, som nedsattes vid det nordiska finansministermötet i oktober 2008, har haft en central roll i detta arbete. Arbetsgruppen ska följa upp genomförandet av stabiliseringsprogrammet på Island och dryfta och utarbeta stödåtgärder som bidrar till att Island tar sig ur den ekonomiska krisen.

- **Etablering av en Nordisk ekonomisk-politisk forskningstidskrift** Med målsättningen att göra aktuell ekonomisk-politisk forskning mer användbar för beslutsfattare samt att främja en bredare diskussion av ekonomisk-politiska frågor i de nordiska länderna har en Nordisk forskningstidskrift på det ekonomisk-politiska området etablerats under 2009. Tidskrift med namnet Nordic Economic Policy Review ska ges ut två gånger per år. En styrgrupp, med representanter för finansministerierna i de fem nordiska länderna samt två akademiska forskare, har tillsatts. Det första numret planeras att utges i juni 2010 och i samband med det nordiska finansministermöte den 22 mars 2010 i Köpenhamn avhölls en konferens, där artiklarna presenterades för en bred deltagarkrets. Tidskriften delfinansieras av Nordiska ministerrådets medel och tidskriften är som utgångspunkt tidsbegränsat till en treårsperiod varefter en slutlig utvärdering sker.

- **Pristävling angående finans- och penningpolitikens inflytande på konjunktur-utvecklingen 2009** utlyste Nordisk Ministerråd en pristävling med syfte att undersöka den ekonomiska politikens roll på konjunkturutvecklingen. Tävlingen utlovar en samlad prissumma på 250.000 DKK till de bidragen, som på bästa vis redogör för, huruvida den förda politikens inflytande över den senaste konjunkturcykeln har bidragit till att stabilisera konjunkturerna. Tidsfristen för bidragen är den 1 juli 2010, och bidragen kommer bedömas av en bedömningskommitté och pristagarna koras i under hösten 2010.

- **Nordic Perspectives on Carbon Market Mechanisms** EK-Finans föreslog 2009, att det inom ramen för de nordiska globaliseringsinitiativen startades ett projekt angående de nordiska ländernas ageranden på marknaderna för emissionsreduktioner, härunder bl.a. Clean Development Mechanism (CDM) och Joint Implementation (JI). Projektet som genomförs i samarbete med MR-NER, arbetar mot att undersöka de nordiska ländernas erfarenheter samt att lyfta fram områden, där de nordiska länderna eventuellt kan samarbeta eller koordinera sina insatser.

- **Ekonomiska instrument i miljöpolitiken** Miljö-ekonomigruppen publicerar regelbundet översikter över användandet av ekonomiska instrument i miljöpolitiken (tidigare publiceringar: 1994, 1997, 1999, 2002 och 2006). Den senaste versionen publicerades 2009 och i tillägg till en översikt av de ekonomiska instrumenten innehåller denna rapporten ett separat kapitel angående användandet av instrumentmix i miljöpolitiken. Rapporten utgör en av miljö-ekonomigruppens återkommande uppgifter och är av stor relevans för de nordiska finansministrarna.

	Budget 2011	Budget 2010	Difference	
			+/-	%
MR-Finans	1.755	1.773	-18	-1,0%
4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	1.755	1.773	-18	-1,0%
Opdelt på kategorier	1.755	1.773	100%	100%
Projektmidler	1.755	1.773	100,0%	100,0%

4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP A
DKK	1.755.000	1.773.000	1.766.000	92%	

Formål Nordiska Ministerrådets ekonomi- och finanssektor har som målsättning att främja de nordiska samarbetet vad gäller ekonomiska och finanspolitiska frågor. Med utgångspunkt i ministerrådets kärnuppgifter och ordförandeskapsprogrammet, skall genomförandet av de prioriteringar som finansministrarna har beslutat säkras. Utifrån särskilda riktlinjer ges ekonomiskt stöd till olika instrument som används till att uppnå dessa mål, bl.a. genom seminarier, konferenser och olika utredningar m.m. .

Prioriteringar i 2011 Finland kommer under sitt ordförandeskap att lägga vikt vid frågor relaterade till exit strategier i finanspolitiken. Regionens konkurrenskraft är ett annat prioriterat område. Viktiga frågor på finansmarknadsområdet kommer att vara bl.a. samarbetet mellan reglerings- och tillsynsmyndigheter samt upplägget av eventuella stabiliseringsavgift

Förutom ordförandeskapets prioriteringar så kommer sektorn dessutom att prioritera rad samarbeten som etablerats sedan tidigare:

- Förhindrande av skatteflykt

I syfte att följa upp OECD:s arbete mot internationell skatteflykt beslutade de nordiska länderna i juni 2006 att också inleda gemensamma förhandlingar med finansiella offshorecentra. Projektet har varit en succé. Under hösten 2010 kommer en utvärdering av mervärdet av att fortsätta projektet även 2011 att genomföras av styrgruppen. Med bakgrund av denna värdering fattas beslut ifall projektet fortsätter till juni 2012.

- Gränshindersarbetet

Arbetet med att undanröja gränshinder och stävja bl.a. dubbelbeskattning av personer i Norden är fortsatt ett av ekonomi- och finanssektorns prioriterade områden. På området sker kontinuerligt ett nordiskt samarbete, dels genom den nordiska skatteportalen och dels genom bilateralt samarbete i Norden. I samband med det danska ordförandeskapsåret 2010 har arbetet med att lösa gränshindersfrågor intensifierats. Målsättningen att lösa minst två prioriterade gränshindren innan 2012.

- Nordic Economic Policy Review

Den nya tidskriften Nordic Economic Policy Review som utgavs första gången juni

2010 väntas fortsatt att vara en prioritet för EK-Finans 2011, där tidskriften fortsatt kommer att kunna fungera som inspiration för utformningen av den ekonomiska politiken.

Lagstiftning

Generel indledning

Generel indledning

Samarbetet inom sektorn rör förberedelser inför lagstiftning, initiativ till förebyggande och bekämpande av brottslighet, samarbete med de rättsvårdande myndigheterna i de baltiska länderna samt gemensamt nordiskt samarbete rörande EU/EES-rätt.

För att säkerställa en fortsatt enhetlig rättslig utveckling i linje med Helsingforsavtalets målsättningar och sektorns samarbetsprogram, genomgås aktuella nordiska lagstiftningsinitiativ. Vid behov genomförs även specifika lagstiftningsprojekt.

Under år 2011 följs bland annat följande projekt och resultat från arbetsgrupper upp: Frågan om en nordisk skuldsaneringskonvention, samtjänstgöring mellan nordisk polispersonal, FN-konventionen om internationella köp (CISG) och uppföljning av en promemoria angående nordiskt lagstiftningsområdet vid genomförande av gemenskapsrättsakter. Resultaten är avsedda att ligga till grund för överväganden om eventuella gemensamma lagstiftningsförändringar. Nästa års ordförandeskap avser att särskilt lyfta fram frågor om yttrandefrihet, nordisk lagharmonisering i ett EU-perspektiv samt brottsoffers ställning i medlingsituationer.

Samarbetet kring EU/EES-frågor är angeläget eftersom en stadigt ökande andel av lagstiftningsarbetet rör EU/EES-regler. Frågan om nordisk rättslighet vid genomförande av EU-EES-rättsakter har lyfts fram tidigare men kommer även att fokuseras på under år 2011. Det har inom EU bedrivits ett arbete med att skapa en gemensam referensram för europeisk avtalsrätt (CFR). Ministerrådet kan komma att ytterligare följa och diskutera denna fråga under år 2011. Vidare har EU-kommissionen framlagt ett förslag till förordning inom det arvsrättsliga området. Denna fråga kommer även att följas.

Ministerrådet genomför en handlingsplan för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen. En nordisk-baltisk kontaktgrupp fortsätter sin verksamhet. Aktiviteterna ryms i huvudsak inom ramen för EU:s handlingsplan för Nordliga dimensionen. Omkring 8 % av budgeten avsätts till nordiskt-baltiskt samarbete.

Ministerrådet följer det arbete som pågår med att utarbeta en nordisk handlingsplan mot människohandel. Skulle det bli aktuellt med lagstiftningsinitiativ på området kommer sektorn att arbeta med frågan under 2011.

Verksamheten följer MR-SAM:s riktlinjer för jämställdhet mellan könen. Jämställdhetshänsyn beaktas vid tilldelningen av projektmedel och genomförande av initiativ.

Ministerrådets styringsdokumenter

Ett samarbetsprogram gäller fr.o.m. år 2005 och tillsvidare. Samarbetsprogrammet har, såsom stipulerats i programmet, utvärderats; utvärderingen har inte föranlett att programmet nu justeras. En ny utvärdering skall genomföras under år 2011.

Samarbetsprogrammet och ordförandeskapsprogrammet utgör grunden för verksamheten. Samarbetet fokuserar på lagstiftningsprocessen och främjar nya initiativ med ett gemensamt intresse. Sektorns nordisk-baltiska samarbete styrs bl.a. av ett

Lagstiftning

<p>mandat för en kontaktgrupp, antaget år 2005 och reviderat senast år 2010, samt en handlingsplan antagen år 2009.</p> <p>De budgetmässiga konsekvenser af pro rata reduktionen på 1 %</p> <p>Resumé af Ministerrådets resultater i 2009</p>	<p>Sektorns bidrag till globaliseringsinitiativen uppgår till motsvarande 1 % av 2011 års budget, dvs. 14 000 DKK. Denna minskning påverkar sektorns aktiviteter i förhållandevis ringa grad. Reduceringen medför minskade medel till beviljande av projekt.</p> <p>Sektorns samarbetsprogram har som ovan nämnts utvärderats och har inte föranlett någon ändring. Det har bl.a. avhållits en konferens på temat ansvarighet för publikationer på nätet. I övrigt har sektorn arbetat vidare med avlämnade rapporter med förslag till dels utvecklat samarbete mellan de nordiska polis- och åklagarmyndigheterna i brottsutredningar, dels ett avtal om närmare polisoperativt samarbete mellan de nordiska länderna och berörda myndigheter dels ock om de nordiska ländernas (exklusive Island) reservationer till FN-konventionen om internationella köp (CISG) och hur länderna fortsättningsvis bör ställa sig till dessa reservationer.</p>
---	---

		Budget 2011	Budget 2010	Difference +/- %	
MR-Lag		1.341	1.355	-14	-1,0%
1-7110-1	Projektmedel - Lagstiftning	1.341	1.355	-14	-1,0%
Opdelt på kategorier		1.341	1.355	100%	100%
	Projektmidler	1.341	1.355	100,0%	100,0%

1-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.341.000	1.355.000	1.350.000	45%	MR-Lag/NÄL

Formål Med utgångspunkt i ministerrådets samarbetsprogram och ordförandeskapsprogrammet säkras genomförandet av de nedanstående prioriteringar som justitieministrarna har beslutat. Utifrån särskilda riktlinjer ges ekonomiskt stöd till olika instrument som används till att uppnå dessa mål, bl.a. genom seminarier, konferenser och olika utredningar m.m.

- Prioriteringar i 2011**
- Slutförande av en utredning om en nordisk skuldsaneringskonvention
  - Särskilda frågor rörande rättsstaten, yttrandefrihet m.m.
  - Nordiska samarbetsöverenskommelser i ett EU-perspektiv
  - Brottsoffers ställning i medlingssituationer
  - Åtgärder för att engagera nya och yngre tjänstemän i det nordiska lagstiftningssamarbetet

Grannlandspolitik

Generel indledning

Generel indledning	<p>Ministerrådets budget for nabopolitik omfatter samarbejdet med Nordens nabolande med hovedfokus på landene rundt om Østersøen især Estland, Letland og Litauen og Nordvestrusland, samt Canada i Vest. Samarbejde med andre regionale organisationer, Arktisk Råd, Barentsrådet, Østersørådet, EU, hører også under dette politikområde. Samarbejdet med Arktisk Råd har en selvstændig status indenfor NMRs Arktiske Samarbejdsprogram. Endvidere er støtte til demokratiudvikling i Hviderusland samt støtte til NGO-samarbejde i Østersøregionen omfattet. Dertil kommer, at en del af fagministerrådernes samarbejde indenfor nabopolitikken finansieres fra fagministerrådernes budgetter.</p>
Ministerrådets styringsdokumenter	<p>Nabopolitikområdet har flere styringsdokumenter. For samarbejdet med Estland, Letland og Litauen blev nye retningslinjer for 2009-2013 vedtaget i 2008. Tilsvarende retningslinjer for 2009-2013 er vedtaget for samarbejdet med Nordvestrusland. Prioriterede områder i retningslinjerne er blandt andet uddannelse, forskning, miljø, klima, energi, innovation, kreative industrier, grænseregionalt samarbejde, samarbejde med frivillige organisationer samt samarbejde, der understøtter gennemførelsen af den Nordlige Dimension og EU's Østersøstrategi. For det arktiske samarbejde blev et nyt samarbejdsprogram for 2009-2011 ligeledes vedtaget i 2008. Generelle retningslinjer for NMRs samarbejde med Barentsrådet, Østersørådet og Arktisk Råd blev besluttet af MR SAM i september 2005. Andre styringsdokumenter er Den Nordlige Dimensions Policy Framework Document og EU's Østersøstrategi. I tillæg til disse styringsdokumenter kommer formandskabsprogrammer samt de enkelte fagministerråds handlingsplaner og programmer og initiativer, som koordineres med indsatser under nabopolitikken.</p>
De budgetmæssige konsekvenser af omdisponeringerne på rammerne i budget 2011	<p>På samarbejdsministrenes ramme for nabopolitik er der i budget 2010 udmøntet en samlet besparelse på 4.229.000 DKK eller 4,4 % i forhold til budget 2010. Der forventes i 2011 et øget fokus på aktiviteter i forhold til Hviderusland, hvorfor der er afsat 1.298.000 DKK ekstra på budgetpost 6-0950-2 EHU/Hviderusland. Ligeledes er budgetpost 6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen tilført ekstra 300.000 DKK. Den samlede besparelse på i alt 5.827.000 DKK er udmøntet med 3.758.000 DKK fra budgetpost 6-5280-3 Nordisk Projekttekstportfond (Nopef), 926.000 DKK fra budgetpost 6-0820-2 Kundskabsopbygning og netværk, 601.000 DKK fra budgetpost 6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde, 269.000 DKK fra budgetpost 6-0790-3 Ministerrådets kontorer i Nordvestrusland, 150.000 DKK fra budgetpost 6-0780-1 Arktisk Samarbejdsprogram, 120.000 DKK fra budgetpost 6-0910-1 Politiske initiativer samt 3.000 DKK fra budgetpost 6-0800-1 Retningslinjer for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland. Budgetposterne 6-0990-1 Samarbejde med Nordens naboer i vest og 6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen er friholdt for besparelser.</p>
Resumé af Ministerrådets resultater i 2009	<p>I 2009 er samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland blevet videreudviklet med udgangspunkt i de nye retningslinjer for samarbejdet. Fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer på områderne tjenestemandsudveksling, næringsliv og kultur blev lanceret i begyndelsen af året. Programmet for kundskabsopbygning og netværk for Nordvestrusland blev videreudviklet, blandt andet</p>

Grannlandspolitik

på områderne uddannelse og forskning samt kommunesamarbejde, hvorved ministerrådets samarbejde med russiske myndigheder på føderalt niveau samt på regionalt og lokalt niveau i Nordvestrusland er blevet styrket. Ministerrådet har i 2009 bidraget til handlingsplanen for EU's Østersøstrategi med en række konkrete projekter. Endvidere har ministerrådet støttet udviklingen af det nye Partnerskab for Kultur under den Nordlige Dimension, som blev besluttet i november 2009 af den Nordlige Dimensions partnere. Ministerrådet har i 2009 fortsat udviklingen af initiativer i forhold til Hviderusland med fokus på demokratiudvikling og støtte til European Humanities University i Vilnius, som foregår i samarbejde med blandt andet EU. Samarbejdet med Nordens naboer i vest er blevet udviklet på en række områder i 2009, blandt andet i et møde med den canadiske udenrigsminister i december 2009.

		Budget 2011	Budget 2010	Difference	
				+/-	%
Nabopolitik		91.395	95.624	-4.229	-4,4%
6-0820-2	Kunskapsopbygning och nätverk	26.228	27.154	-926	-3,4%
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	6.086	6.687	-601	-9,0%
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	5.602	5.302	300	5,7%
6-5280-3	Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	15.000	18.758	-3.758	20,0%
6-0970-3	Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland	9.700	9.969	-269	-2,7%
6-0810-3	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	10.910	10.910	0	0,0%
6-0910-1	Politiske initiativer	1.100	1.220	-120	-9,8%
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	9.358	9.508	-150	-1,6%
6-0950-2	EHU/Hviderusland	4.603	3.305	1.298	39,3%
6-0800-1	Gennemførelse af retningslinierne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland	200	203	-3	-1,5%
6-0990-1	Samarbejde med Nordens naboer i Vest	2.608	2.608	0	0,0%
Opdelt på kategorier		91.395	95.624	100%	100%
	Projektmidler	24.954	25.528	27,3%	26,7%
	Programlignende aktiviteter	30.831	30.459	33,7%	31,9%
	Institutioner	35.610	39.637	39,0%	41,5%

6-0820-2 Kunskapsopbygning och nätverk

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISPV AV
DKK	26.228.000	27.154.000	28.358.000	88%	NSK/MR-SAM

Formål Ministerrådets budget for kundskabsopbygning og netværk finansierer programmer, der har til formål at skabe netværk mellem de nordiske lande og Nordvestrusland henholdsvis de baltiske lande. Kundskabsopbygning og netværksprogrammet er ministerrådets centrale instrument i samarbejdet med Nordvestrusland.

De fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer er det primære finansieringsinstrum til fremme af samarbejdet med Estland, Letland og Litauen. Ministerrådets samarbejde med de baltiske lande er først og fremmest et politisk samarbejde med udgangspunkt fælles prioriteter og fælles nytte. Samarbejdet understøttes af de fælles nordisk-baltis mobilitetsprogrammer på områderne tjenestemandsudveksling, erhvervssamarbejde henholdsvis kultur, som blev lanceret i 2009. Herudover findes på uddannelsesområdet Nordplusprogrammerne, som ikke længere modtager finansiering fra nabobudgettet. fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer er finansieret ud fra landenes relative økonomiske størrelse målt ved bruttonationalindkomsten og er forankret i relevante fagministerråd. Der er krav om deltagerbetaling på minimum 30%. Programmerne fremmer netværksopbygning mellem de nordiske og de baltiske lande og understøtter dermed det politiske samarbejde. Programmerne er åbne for deltagere fra de baltiske de nordiske lande. Administrationen af programmerne varetages af Ministerrådets kontorer i Tallinn og Riga samt af Kultur Kontakt Nord. Der vil i andet halvår 2010 blive gennemført en evaluering af programmerne, hvorefter der skal træffes beslutning om programmerne fortsættelse, herunder om forvaltningsorganer i 2011. Bevillingen nordisk-baltisk mobilitetsprogrammer forudsættes fastholdt på minimum samme niveau som i 2009.

Samarbejdet med Nordvestrusland fokuseres på områder, hvor der er fælles nordisk nytte af, at de nordiske lande går sammen, og hvor der kan opnås enighed med russiske partnere om vigtigheden af samarbejdet. Samarbejdet komplementerer de nordiske landes bilaterale samarbejde. Programmet for kundskabsopbygning og netværk for Nordvestrusland tager udgangspunkt i nordiske prioriteringer af samarbejdsområder i Nordvestrusland, hvor disse er sammenfaldende med russiske prioriteringer.

Programmet har hidtil indeholdt fire hovedområder:

1. Offentlig forvaltning
2. Uddannelse og forskning
3. Forbedring af forudsætningerne for økonomisk samarbejde
4. Civilsamfund

Hovedområderne omfatter en række delprogrammer med fælles finansiering, heraf med minimum 30% medfinansiering fra russisk side, dog undtaget samarbejde om styrkelse af civilsamfundet. En top-down approach anvendes til identifikation af samarbejdspartnere for at sikre forankring i de politisk fastsatte prioriteter. Programmet er fleksibelt for udvikling af nye delprogrammer med nye aktører indenfor de fire hovedområder, samtidig med at det er fokuseret på klart identificerede områder, hvor der er ønske om samarbejde. Programmets administration varetages dels af Nordisk Ministerråds kontorer i Nordvestrusland og relevante nordiske institutioner, dels af de medvirkende myndigheder, institutioner og organisationer. Ministerrådets kontorer i Nordvestrusland medvirker derudover til at bistå processen gennem at identificere relevante aktører for programmet. Da en del af programmets midler fordeles via eksterne forvaltningsorganer efter beslutning af MR-SAM er der oprettet en særlig budgetpost til dette.

Budgetposten indeholder endvidere en pulje til at sikre synergi mellem det nordiske samarbejde med de baltiske lande og med Nordvestrusland på områder, hvor det synes hensigtsmæssigt med et bredere regionalt samarbejde. Puljen kan finansiere aktiviteter initieret af NMRS, fagministerråd eller NMRs kontorer og institutioner for at komplementere indsatser på prioriterede områder, hvor en russisk henholdsvis baltisk dimension er ønsket. Sådanne indsatser kan medvirke til implementering af den

Nordlige Dimension og EU's Østersøstrategi.

Den årlige rapportering til MR-SAM indeholder en kvalitativ bedømmelse af samarbejdsinstrumenterne.

Prioriteringer i 2011 Fortsat videreudvikling af mobilitetsprogrammerne for kundskabsopbygning og netværk med forankring i politiske prioriteter.

- Udvikling af samarbejde på prioriteringsområderne i Ministerrådets retningslinier for samarbejde med Nordvestrusland.
- Udvikling af samarbejde på prioriteringsområderne i Ministerrådets retningslinier for samarbejde med Estland, Letland og Litauen.
- Udvikling af nye tiltag og initiativer inden for programmet for kundskabsopbygning og netværk i Nordvestrusland.
- Opfølgning på evaluering af nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer.
- Evaluering af programmet for kundskabsopbygning og netværk i Nordvestrusland.

6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	6.086.000	6.687.000	7.040.000	97%	NSK/MR-SAM

Formål Formålet med budgetposten er at understøtte gennemførelsen af den Nordlige Dimension, at fremme samarbejdet med øvrige regionale organisationer og andre relevante aktører samt at støtte grænseregionalt samarbejde. Budgetposten kan endvidere understøtte ministerrådets engagement i gennemførelsen af EU's Østersøstrategi på områder af særlig nordisk nytte samt andre aktiviteter af fælles interesse for NMR og EU.

Den Nordlige Dimension udgør den overordnede ramme for Nordisk Ministerråds samarbejde med Nordvestrusland. Nordisk Ministerråd arbejder gennem den Nordlige Dimensions Partnerskab for Sundhed og Socialt velbefindende med indsatser især rettet mod bekæmpelse af menneskehandel og smitsomme sygdomme (HIV/AIDS, tuberkulose). Aktiviteter indenfor den Nordlige Dimensions Miljøpartnerskab gennemføres af NEFCO, Nordic Environment Finance Cooperation. Nordisk Ministerråd støtter også arbejdet indenfor det nye Partnerskab for Kultur.

Samarbejdet og koordination med øvrige regionale organisationer sker i overensstemmelse med MR-SAMs retningslinier vedtaget i september 2005. Samarbejdet med Østersørådet, Barentsrådet, Arktisk Råd og Helcom skaber synergi og understøtter EU's kommende Østersøstrategi, Østersørådets reformproces og den Nordlige Dimension, ligesom også samarbejdet med EU støttes fra denne post. Nordisk Ministerråd medvirker desuden i EU-projekter, som bidrager til styrkelse af regionen, særligt i forhold til Østersøregionen med dens otte EU-medlemmer.

Prioriteringer i 2011 Fokus vil være på indsatser, der kan understøtte gennemførelsen af EU's Østersøstrategi og den Nordlige Dimension.

- Gennemførelse af indsatser til understøttelse af EU's Østersøstrategi.

- Gennemførelse af indsatser til understøttelse af den Nordlige Dimension.
- Fortsat udvikling af samarbejdet med øvrige regionale råd og organisationer, herunder EU, Østersørådet, Barentsrådet, Arktisk Råd og Baltic Development Fo
- Videreudvikling af samarbejdet i Barentsområdet, herunder projektsamarbejdet n Barentsrådet.
- Styrkelse af det grænseregionale samarbejde i Østersøregionen, inklusive samarb med Polen og Tyskland.
- Bidrag til EU's database for den Nordlige Dimension.

6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP.
DKK	5.602.000	5.302.000	5.538.000	92%	NSK/MR-S.

Formål

Ministerrådets NGO-program har som overordnet formål at understøtte demokratiudviklingen og styrkelse af civilsamfundet i Nordvestrusland og i Hviderusland. Programmet støtter projekter, der fremmer kapacitetsopbygning og netværksdannelse gennem samarbejde mellem NGOer fra de nordiske lande, de balt lande og Polen samt Nordvestrusland og Hviderusland.

Budgetposten finansierer endvidere nordisk-baltiske NGO-samarbejde indenfor en ramme på 1 MDKK. Dette program administreres af Nordisk Ministerråds kontorer Estland, Letland og Litauen.

Nordisk-russisk NGO-samarbejde finansieres af budgetposten Kundskabsopbygning netværk.

Prioriteringer i 2011

- Vægt på ligelig geografisk fordeling af aktører i Østersøregionen.
- Fortsat udvikling af støtte til NGO-virksomhed på tværs af Østersøen.
- Gennemførelse af 1-2 ansøgningsrunder.

6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP A
EUR	2.013.400	2.517.800	2.621.600	99%	Institutione
MODSVARER DKK	15.000.000	18.758.000	19.557.000		

Formål

På basis af en evaluering af Nopef fra sommeren 2009, pågår der i øjeblikket en udviklingsproces af Nopefs virksomhed. Processen foregår i tæt samarbejde med relevante nordiske institutioner og MR-NER, og forventes at have indflydelse på No virksomhed fra 2011.

Kontraktperiode Kontraktstatus

2008-2010

Den nye kontrakt vil blive udarbejdet med baggrund i resultatet af den pågående evaluering.

Grannlandspolitik

Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Som følge af den pågående evaluering er det ikke muligt at skønne over budgetårets udgifter. Faktiske udgifter : 709.669 EUR

6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
DKK	9.700.000	9.969.000	9.774.000	100%	Kontorerne

Formål Budgetposten finansierer Nordisk Ministerråds kontorer i Skt. Petersborg og Kaliningrad samt infopunkterne i Murmansk, Petrozavodsk og Arkhangelsk, som hver har en fuldtidsansat.

Kontorerne er en del af Nordisk Ministerråds sekretariat og arbejder sammen med alle relevante fagministerråd og nordiske institutioner. Kontorerne i Nordvestrusland har en central rolle for Nordisk Ministerråds samarbejde med Nordvestrusland og er afgørende for opbygning af netværk og udvikling af samarbejdet med såvel regionale som føderale aktører i Rusland og med andre internationale organisationer. Kontorerne har endvidere tæt samarbejde med de nordiske generalkonsulater i Nordvestrusland og medvirker til skabelse af synergi i samarbejdet med landenes repræsentationer i Rusland om profilering af Norden indenfor alle sektorer.

Kontorerne fremmer og udvikler MR-SAMs samarbejdsprogrammer med Nordvestrusland: Kundskabsopbygning og netværksprogrammet samt NGO-programmet. Kontorerne er ansvarlige for administration af en række delprogrammer under Kundskabsopbygning og netværksprogrammet samt projekter med oprindelse i fagministerrådene. Kontorerne varetager endvidere administration af øvrige ministerråds aktiviteter i Nordvestrusland og medvirker til implementering af ministerrådets aktiviteter relateret til den Nordlige Dimension.

Prioriteringer i 2011 Prioriteringerne i 2011 for NMRs kontorer i Skt. Petersborg og Kaliningrad er at i tæt koordination med relevante ministerråd videreudvikle samarbejdet med Nordvestrusland, at varetage gennemførelse af fælles programmer og projekter samt at sikre nordisk synlighed, også i samarbejde med de nordiske landes repræsentationer og andre relevante aktører.

- Facilitere og medvirke til videreudvikling af det nordisk-russiske samarbejde i koordination med relevante ministerråd.
- Bidrage til implementering af den Nordlige Dimension på projektniveau, herunder i samarbejde med de øvrige regionale organisationer i Nordeuropa.
- Bidrage til udvikling af samarbejdet i Østersøregionen, herunder understøtte EU's Østersøstrategi og synliggøre NMRs engagement i denne.
- Bidrage til udvikling af NGO-samarbejdet i Østersøregionen, herunder medvirke til at sikre inddragelse af partnere fra Barentsregionen.
- Administration og implementering af delprogrammer under programmet for kundskabsopbygning og netværk samt varetage rollen som partner og administrator i andre større projekter, herunder EU projekter.

- Medvirke i aktiviteter indenfor formandskabsprogrammet i tæt samarbejde med Finlands formandskab.
- Medvirke i nordenfremmende indsatser i tæt samarbejde med de nordiske landes repræsentationer i Rusland.

6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP A
DKK	10.910.000	10.910.000	10.696.000	100%	Kontorerne

Formål Budgetposten finansierer Nordisk Ministerråds kontorer i Riga, Vilnius og Tallinn, herunder infopunktet i Tartu, Estland.

Kontorerne er en del af Nordisk Ministerråds Sekretariat og repræsenterer ministerrådet overfor myndigheder og organisationer i de baltiske lande. Kontorerne bidrager til at udvikle netværk og nye kontakter på politisk niveau i tæt koordination med relevant fagministerråd. Kontorerne bistår landene, fagministerrådene, de nordiske institutioner og sekretariatet i København med udvikling af fælles nordisk samarbejde med de baltiske lande. Kontorerne har tæt samarbejde med de nordiske landes ambassader i Tallinn, Riga og Vilnius og medvirker til skabelse af synergi i samarbejdet med landes repræsentationer om profilering af Norden indenfor alle sektorer.

Kontorerne medvirker til at udvikle NGO-samarbejdet mellem Norden og de baltiske lande og NGO-samarbejdet i Østersøregionen. Kontorerne medvirker i samarbejde med de baltiske lande om demokratifremmende projekter i Hviderusland og eventuelt Nordvestrusland, blandt andet støtten til European Humanities University i Vilnius. Kontorerne medvirker i ministerrådets arbejde for implementering af EU's Østersøstrategi og den Nordlige Dimension. Alle tre kontorer medvirker i udvikling og gennemførelse af de fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer for offentlig administration, næringsliv og kultur. Især kontoret i Vilnius bistår Sekretariatet i København med udvikling og administration af ministerrådets aktiviteter i forhold til Hviderusland, herunder EHU.

Prioriteringer i 2011 Prioriteringerne i 2011 for NMRs kontorer i Estland, Letland og Litauen er at i tæt koordination med relevante ministerråd videreudvikle det politiske samarbejde med baltiske lande, at varetage gennemførelse af fælles programmer og projekter samt at sikre nordisk synlighed, også i samarbejde med de nordiske ambassader og andre relevante aktører.

- Facilitere og medvirke til videreudvikling af det nordisk-baltiske politiske samarbejde i koordination med relevante ministerråd.
- Bidrage til at understøtte EU's Østersøstrategi, herunder at synliggøre strategien og NMRs engagement i denne samt facilitere opbygning af netværk og medvirke til gennemførelse projekter med afsæt i strategien.
- Bidrage til udvikling af NGO-samarbejdet i Østersøregionen, herunder administration af programmet for nordisk-baltisk NGO-samarbejde.
- Bidrage til implementering af fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer.
- Medvirke i aktiviteter indenfor formandskabsprogrammet i tæt samarbejde med

Grannlandspolitik

Finlands formandskab.

- Medvirke i nordenfremmende indsatser i tæt samarbejde med de nordiske landes ambassader i de baltiske hovedstæder og andre relevante aktører.
- Bidrage til implementering af større projekter, herunder EU projekter, gennem at varetage rollen som partner og administrator.

6-0910-1 Politiske initiativer

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.100.000	1.220.000	1.548.000	100%	NSK/MR-SAM

Formål Budgetposten finansierer samarbejdministrenes initiativer i forbindelse med nye politiske udfordringer i Nordens naboområder eller andre nye satsninger udenfor Norden.

Prioriteringer i 2011 Afhængig af den politiske udvikling i Nordens naboområde.

6-0870-1 Arktisk samarbejdsprogram

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	9.358.000	9.508.000	8.349.000	92%	NSK/MR-SAM

Formål Ministerrådets overordnede arktiske samarbejde styres gennem 3-årige samarbejdsprogrammer. Det seneste program gælder for perioden 2009-2011. Målsætningen med det arktiske samarbejdsprogram er at udvikle og forbedre livskvaliteten for befolkningen og de økologiske og økonomiske forudsætninger for en fortsat bosætning i de arktiske områder, med særlig fokus på de oprindelige folk. Programmet skal desuden støtte op om den arktiske befolknings sociale og kulturelle udvikling. Programmet supplerer de øvrige indsatser under ministerrådets naboskabspolitik såvel som i de respektive fagministerråd.

Initiativerne og aktiviteterne som understøttes af programmet har udgangspunkt i Arktisk Råd eller de underliggende arbejdsgrupper, ligesom egne nordiske initiativer kan støttes.

Prioriteringer i 2011 Prioriteringerne i det arktiske samarbejdsprogram gælder for perioden 2009-2011 med henblik på at sikre kontinuitet og gennemslagskraft gennem et kontinuerligt fokus på de valgte indsatsområder. Fokusområderne er:

- At understøtte nordiske aktiviteter og nordisk medvirken indenfor rammerne af Arktisk Råd.
- At følge op på og sprede resultaterne fra nordisk forskning i Arktis.
- At bidrage til at sikre en langsigtet arv fra det Internationale Polarår 2007-2008.
- Strategiske indsatser i opfølgning på de Arktiske konferencer i 2008 i Ilulissat og Brussel 2010 samt den Arktiske workshop i Brussel 2010.
- Udbygning af samarbejdet med EU på områder af fælles interesse.

- At følge op med eventuelle nordiske tiltag som følge af projektet "Megatrends in Arctic".
- At understøtte en bæredygtig udvikling i Arktis med fokus på temaer i det finske formandskabsprogram 2011.

6-0950-2 EHU/Hviderusland

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP /
DKK	4.603.000	3.305.000	3.096.000	93%	NSK/MR-S.

Formål Nordisk Ministerråds aktiviteter i forhold til Hviderusland vil afspejle den vægt på udvikling af indsatsen, som er ønsket af Nordisk Råd i rekkommendation 15/2009. På denne baggrund er budgettet til aktiviteter i forhold til Hviderusland forøget. Fokus er først og fremmest på støtte til demokratiudvikling. Aktiviteterne udvikles i tæt koordination med de nordiske landes bilaterale aktiviteter og i tæt samarbejde med øvrige donororganisationer.

Budgetposten finansierer Nordisk Ministerråds bidrag til støtte for det hviderussiske eksiluniversitet European Humanities University (EHU) i Vilnius for herigennem at bidrage til at fremme en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland. Støtten til EHU foregår i tæt samspil med EU-kommissionen, som er den største bidragsyder til EHU, litauiske regering samt øvrige donorer, herunder det amerikanske State Department. Nordisk Ministerråds støtte til EHU vil blive kanaliseret gennem den Trust Fund, som ministerrådet etablerede i 2008. Fonden styres af NMR og sikrer gennemsigtighed og anvendelsen af donorstøtten til EHU.

Øvrige aktiviteter under denne budgetpost er støtte til øvrige projekter, der kan bidrage til at fremme en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland. Endvidere kan budgetposten finansiere medarbejderressourcer på NMRs kontor i Vilnius, som bistår sekretariatet i København med udvikling af projekter relateret til Hviderusland.

Prioriteringer i 2011 Udvikling af initiativer i forhold til Hviderusland i tæt koordination med de nordiske landes bilaterale aktiviteter og i tæt samarbejde med øvrige donororganisationer.

- Fortsat støtte til European Humanities University i Vilnius.
- Effektiv drift og administration af Trust Fund for EHU.
- Udvikling af initiativer til fremme af en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland.

6-0800-1 Gennemførelse af retningslinjerne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP /
DKK	200.000	203.000	516.000	85%	NSK/MR-S.

Formål I følge NMRs retningslinjer for samarbejde med Nordvestrusland henholdsvis Estland, Letland og Litauen 2009-2013 skal der i 2011 gennemføres en midtvejsevaluering af

Grannlandspolitik

ekstern evaluator.

Budgetposten finansierer evaluering af retningslinjerne.

Prioriteringer i 2011 Prioritering i 2011 er gennemførelse af en ekstern evaluering af NMRs retningslinjer for samarbejde med Nordvestrusland henholdsvis Estland, Letland og Litauen 2009-2013.

- Gennemførelse af ekstern evaluering af NMRs retningslinjer for samarbejde med Nordvestrusland henholdsvis Estland, Letland og Litauen 2009-2013.

6-0990-1 Samarbejde med Nordens naboer i Vest

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	2.608.000	2.608.000	2.064.000	83%	NSK/MR-SAM

Formål Nordiska ministerrådet önskar att öka samarbetet med Nordens grannar i väst, inte minst med Kanada. Budgetposten finansierar undersökningar, utveckling av samarbetsinitiativ och konkreta initiativ inom temana forskning, innovation och klimat. Som ett resultat av diskussioner med grannarna i väst kan det under 2010 utvecklas andra gemensamma prioriteringsområden. Initiativen koordineras med de övriga relevanta ministerrådets insatser.

Prioriteringer i 2011 Under 2011 prioriteras samarbetsinitiativ inom temana forskning, innovation och klimat inom samsarbetsområdena hälsa, energi, kultur och miljö (särskilt havsmiljö), samt stöd till vidareutveckling av lyckade initiativ som initierades under 2010.

Samarbejdsministrene

Generel indledning

Generel indledning

Samarbejdsministrene har det overordnede ansvar for det nordiske samarbejde. Det betyder, at de fleste af de budgetposter som samarbejdsministrene har ansvaret for, og som ligger under rammen "samarbejdsministrene" er af tværgående karakter. Udover at være af tværgående karakter spænder budgetposterne også over en meget bred vifte af aktiviteter, herunder bl.a. poster af teknisk administrativ karakter såsom bidrag til Vestnorden, tjenestemandsudbytte og Generalsekretærens dispositionsreserve. Som følge deraf er der ikke en samlet strategi eller handlingsplan der binder posterne naturligt sammen.

Midlerne under rammen støtter og komplementerer formandsskabet og arbejdet i fagministerrådene bl.a. i implementeringen af globaliseringsinitiativerne samt med Nabopolitikken.

Posterne Formandskabspuljen og Holdbart Norden fordeles af NSK og samarbejdsministrene hen over året med baggrund i henholdsvis formandskabsprogrammet og i strategien for bæredygtig udvikling, sidstnævnte i dialog med fagministerrådene.

De resterende poster har primært et kommunikations- og formidlingsperspektiv, som disponeres af generalsekretæren.

Ministerrådets styringsdokumenter

Som en konsekvens af rammens tværgående karakter er der ikke ét, men flere dokumenter, der styrer aktiviteterne under rammen. Af styringsdokumenter kan nævnes:

- Formandskabsprogrammet
- Nordisk Ministerråds kommunikationstrategi
- Strategi for børn og unge i Norden
- Bæredygtig udvikling - en ny strategi for Norden
- Den nye nordiske profil

De budgetmæssige konsekvenser af omdisponeringerne på rammerne i budget 2011

Rammen er i alt 113.070 TDKK, som er en forøgelse med 1,9 %. Stigningen dækker over øgede udgifter på 2,165 MDKK samt en reduktion på 96 TDKK til bidraget til Vestnorden, som er direkte støtte til grønlandske embedsmænd deltagelse i det nordiske samarbejde.

De øgede udgifter er et resultat af følgende forskydninger på budgetposter.

Ministerrådssekretariatet

Ministerrådssekretariatet forøges med 1.500 TDKK til at dække afskrivningen på sekretariatets flytteomkostninger. I ministerrådssekretariatets budget er ligeledes indarbejdet 700 TDKK til en fuldtidsstilling i sekretariatets budget til ét årsværk, som skal understøtte arbejdet i Grænsehindringsforum. Der er tale om en stilling på nordisk vilkår, som erstatter den projektmedarbejderstilling, der hidtil har været tilknyttet Grænsehindringsforum. Stillingen er foreslået finansieret via en omflytning af midlerne fra posten 1035 "Grænsehindringer". Baggrunden for forslaget er et ønske om at sikre

Samarbejdsministrene

en bedre og mere kontinuerlig sekretariatsbetjening af Grænsehindringsforum, hvilket medlemmerne heraf har lagt stor vægt på.

Formandskabspuljen

Budgetposten tilføres 500 TDKK til en særlig sprogkampagneindsats, som formandskabslandet og flere andre lande har vist interesse for. Kampagnen skal ses i sammenhæng med sprogkampagnen på uddannelsesområdet, hvor MR-U i 2009 besluttede at afsætte 3 MDKK.

Hallo Norden og grænsehindringer

I budgettet er den budgetpost, som dækkede begge områder, nu delt op i to budgetposter. Denne ændring vurderer generalsekretæren er af mere teknisk karakter, og tjener primært et administrativt formål.

På posten grænsehindringer er derudover tilført 3 MDKK. Det er en foreløbig udmøntning af beslutningen fra d. 18. februar om tilførsel af midler til øgede aktiviteter i relation til grænsehindringsarbejdet.

På budgetposten 1035 "grænsehindringer" resterer efter overflytning af de 700 TDKK til Ministerrådssekretariatet 600 TDKK til grænsehindringsarbejdet, ekskl. de 3 MDKK som er tilført budgetposten med baggrund i beslutningen på NSKs april møde. For så vidt angår de 3 MDKK er de i budgetforslaget udmøntet således: 1,25 MDKK til Øresund Direkt, som fordeles ligeligt mellem Øresund Direkt i Malmø og i København, 1,25 MDKK til Grænsetjenesten og en reservation på 0,5 MDKK til grænsehindringsarbejdet i Nord mellem Sverige, Finland og Norge².

Til grænsehindringsarbejdet i en eller anden form er der således i alt under samarbejdsministrenes ramme afsat 2,6 MDKK (1,3 MDKK på budgetpost 2055 "Grænsehindringsforum", 0,6 MDKK på 1035 "Grænsehindringer" og 0,7 MDKK til et årsværk på 0180 "Ministerrådets sekretariat"), som er på samme niveau som i 2010. Hertil kommer de 3 MDKK, som er nævnt ovenfor til det grænseregionale samarbejde.

5-0500-1 Islandspuljen

Der afsættes 3 MDKK, mod 7,322 MDKK i budget 2010. Det foreslås tentativt at midlerne fordeles med 2,5 MDKK til stipendieordninger og 0,5 til rejsestøtteordningen.

5-1050-2 Tjenestemandsudbytte

Der afsættes 1,5 MDKK, som er en udmøntning af beslutningen fra februar mødet om at genindføre Tjenestemandsudbyttet.

**Resumé af
Ministerrådets
resultater i
2009**

Kommunikation og formidling 2009

En nye kommunikationsstrategi og de tilhørende handlingsplaner for de enkelte afdelinger blev udarbejdet og trådte i kraft ved årskiftet. Der blev i 2009 satset på at udforske og udvikle brugen af nye sociale medier såsom Facebook og Twitter. Arbejdet

² Endelig beslutning om hvilken konkret aktør pengene gives til afventer forslag på baggrund af den udredning, som den svenske regering har igangsat om ny organisering af grænsehindringsarbejdet i Nord.

med filmmidiet i form af korte videoer blev intensiveret og har resulteret i videoer om blandt andet European Humanities University i Vilnius, Nordisk Råds nyvalgte præsident og et seminar om Ligestilling og Klima. Den nye hjemmeside med nyt design og ny struktur på den nye tekniske platform blev lanceret i juni måned. Fra og med 1. januar 2009 blev Norden i Fokus en del af Kommunikationsafdelingen og i starten af 2009 overtog Kommunikationsafdelingen også ansvaret for Hallo Norden-projektet.

I øvrigt kan følgende indsatsområder nævnes: Baltic Development Forum, Nordic Climate Solutions, Commission on Sustainable Development (CSD 17), High Five Toronto – en kampagne for finansiering og distribution af nordiske film med fokus på Canada; og ikke mindst indsatsen omkring COP 15 i december måned. Effekten af en stor del af kommunikationsindsatsen i forbindelse med de konkrete aktiviteter og begivenheder er blevet målt i løbet af året.

Der blev udgivet i 2009 udgivet 185 rapporter, heriblandt kan nævnes årets debatbog "Én for alle og alle for én" – hvor kendte journalister interviewer en række nordiske nuværende og tidligere ministre om deres syn på et nyt nordisk forsvarssamarbejde, som svar på en rapport om emnet skrevet af den tidligere udenrigsminister og stasminister i Norge, Thorvald Stoltenberg; årsberetningen med de 7 nordiske succeshistorier; "Reklam funkar inte på mig" om unge, markedsføring og internet, og; årets udgave af Nordisk statistisk årbog

Kvalitetssikring af især islandske oversættelser har været i fokus i 2009. Derudover har anvendelsen af webbaserede oversættelsesløsninger samt terminologiarbejdet været vigtige indsatsområder i 2009.

Bæredygtig udvikling 2009

Den reviderade hållbarhetsstrategin Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden: reviderad utgåva med mål och prioriteringar 2009-2012 trädde i kraft den 1 januari 2009.

Strategin är den överordnade tvärsektoriella ramen för arbetet med hållbar utveckling inom Nordiska ministerrådet och fokuserar på fyra prioriterade områden: klimat och förnybar energi; hållbar konsumtion och produktion; nordisk välfärdsstat som verktyg för hållbar utveckling; samt utbildning och forskning, befolknings deltagande och lokala hållbarhetsstrategier.

Samtidigt utarbetades det ett nytt indikatorset för att följa upp framsteg inom hållbar utveckling i Norden. Det beviljades projektmedel för 17 projekt tvärs av facksektorer för att främja genomföringen av strategin och integreringen av hållbarhetsprioriteringarna i sektorernas verksamhet. Rapporteringen från 2009 visar att implementeringen har startats bra och att det pågår omfattande aktiviteter inom alla prioriterade områden redan efter det första strategåret.

Den nordiska hållbarhetsstrategin presenterades och delades ut på flera nordiska och internationella möten under 2009. Därtill arrangerade hållbar utveckling en vällyckad side-event med temat Crucial role of genetic resources in ensuring food security in a changing climate i samband med mötet i FN:s kommission för hållbar utveckling. Det nordiska samarbetet om hållbar utveckling presenterades också på en regional konferens i Montenegro, som samlade myndigheter ansvariga för hållbar utveckling från sju

Samarbejdsministrene

västbalkanska länder.

Arbetet med att undanröja gränshinder i Norden

Merparten av allt gränshinderarbete på NMRs sker idag inom ramen för globaliseringsprojekt "Gränshinderforum" (GF), där NMRs är sekretariat för GF. Arbetet i förhållande till GF har främst handlat om att utreda och ta fram underlag rörande konkreta gränshinder, författa brev till myndigheter och ministrar, administrera större utredningar och projekt m.m..

NMRs har också haft ett tätt samarbete med de nordiska informationstjänsterna och gränskommittéerna. Särskilt nära har samarbetet varit med Öresundskommittén. Där har sekretariatet deltagit i kommitténs inventering av gränshinder för näringslivet. Det har varit sekretariatets ambition att försöka samordna samtliga kända gränshinderaktörer i Norden för att uppnå mer samarbete mellan dessa och därmed bättre output.

Sekretariatet har vid flera tillfällen under 2009 träffat företrädare för den polska utrikesförvaltningen för att diskutera gränshinder och inre marknadsfrågor i förhållande till EU:s Östersjöstrategi. Sekretariatet har vid dessa möten informerat om Hallå Norden och övriga nordiska informationstjänster och det sätt på vilket NMR har arbetat och arbetar med gränshinder.

	Budget 2011	Budget 2010	Difference	
			+/-	%
Samarbejdsministrene	113.070	111.001	2.069	1,8%
<i>Ministerrådets sekretariat (NMRS)</i>	<i>75.830</i>	<i>73.632</i>	<i>2.198</i>	<i>3,0%</i>
5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS)	75.830	73.632	2.198	3,0%
<i>Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter</i>	<i>37.240</i>	<i>37.369</i>	<i>-129</i>	<i>-0,3%</i>
5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund	3.130	3.134	-4	-0,1%
5-0425-4 Bidrag til Västnorden	900	996	-96	-9,6%
5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv	400	401	-1	-0,2%
5-0445-1 Formandsskabspuljen	6.300	5.801	499	8,6%
5-0460-1 Holdbart Norden	2.640	2.640	0	0,0%
5-1011-1 Informationsaktiviteter	9.890	9.890	0	0,0%
5-1021-1 Internationale aktiviteter	700	701	-1	-0,1%
5-1030-2 Hallo Norden	5.180	0	5.180	-
5-1035-1 Grænsehindringer	3.600	6.484	-2.884	-
5-1050-2 Tjänstemannautbyte	1.500	0	1.500	-
5-0500-2 Pulje til Nordisk Ministerråds støtte til Island	3.000	7.322	-4.322	-
Opdelt på kategorier	113.070	111.001	100%	100%
Projektmidler	31.710	33.239	28,0%	29,9%
Programlignende aktiviteter	1.500	0	1,3%	0,0%
Institutioner	75.830	73.632	67,1%	66,3%
Organisationsbidrag	4.030	4.130	3,6%	3,7%

Sekretariatet5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS)

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	NMR FIN. 09	BUD.DISP AV
DKK	75.830.000	73.632.000	73.198.000	100%	Institutioner

Formål

Nordisk Ministerråds Sekretariat (NMRS) er et politisk sekretariat for Nordisk Ministerråd og vil gennem høj kompetence og effektivitet løse de opgaver, som de få opdrag. NMRS bidrager på opdrag fra de nordiske landes regeringer, de selvstyrende områders landstyre og på eget initiativ til at videreføre, forstærke og udvikle det nordiske samarbejde, samt fremme fælles nordiske interesser i en verden under stadig forandring.

Nordisk Ministerråd har en kommunikationsafdeling fælles med Nordisk råd. Kommunikationsafdelingen finansieres i forholdet 60/40 mellem Ministerrådet og Rådet.

Organisationsstrukturen i Nordisk Ministerråds sekretariat blev 1. januar 2010 ændret. Organisationsændringen betyder følgende opgavefordeling :

- Afdelingen for Kultur og Ressourcer har ansvaret for arbejdet i MR-K, MR-JÄM og MR-FJLS samt børn og unge
- Afdeling for Kundskab og Velfærd har ansvaret for arbejdet i MR-S og MR-herunder forskning, innovation og IT samt sprogsamarbejdet
- Afdelingen for Vækst og Klima har ansvaret for arbejdet i MR-M, MR-NER, MR-A og MR-Finans samt arktisk samarbejde og bæredygtig udvikling
- Administration og Jura har udover ansvaret for personale, løn, kontrakter, IT service, regnskab, budget og IT også ansvaret for arbejdet i MR-LOV
- Generalsekretærens kontor har ansvaret for MR-SAM samt for koordinering af en række tværgående indsats, primært NMRs nabopolitik, herunder EHU, globalisering, grænsehindringer samt samarbejdet med Nordisk Råd

Organisationsændringen har tilpasset sekretariatets struktur til de økonomiske rammer og fokus har været på at skabe størst mulig synenergi i fordelingen af opgaver. Ligeledes har sigtet været at forstærke samarbejdet på tværs i sekretariatet.

Ministerrådssekretariatet forøges med 1.500 TDKK til at dække afskrivningen på sekretariatets flytteomkostninger samt 700 TDKK til en fuldtidsstilling på nordiske vilkår i relation til grænsehindringsforum. Der er tale om en stilling på nordiske vilkår som erstatter den projektmedarbejderstilling, der hidtil har været tilknyttet Grænsehindringsforum. Stillingen er foreslået finansieret via en omflytning af midler fra posten 1035 "Grænsehindringer". Baggrunden for forslaget er et ønske om at sikre en bedre og mere kontinuerlig sekretariatsbetjening af Grænsehindringsforum, hvilket medlemmerne heraf har lagt stor vægt på.

Samarbejdsministrene

Prioriteringer i 2011 Sekretariatet skal opfattes som en professionel, attraktiv arbejdsplads, med et arbejdsmiljø præget af medarbejdere som tager ansvar, viser engagement og integritet, har vilje og evne til nytænkning og samarbejde. Udvikling af kompetence, fysisk og psykosocialt arbejdsmiljø skal indgå som en integreret del af sekretariatets virksomhed.

Sekretariatet skal lægge vægt på arbejdsmetoder, som bidrager til relevans og fokusering på de centrale opgaver. Nordisk nytte udvikles ved:

- Identificering og forberedelser af temaer med fælles nordisk betydning for politisk behandling i ministerråd og embedsmandskomitéer i et nært samarbejde med de ansvarlige nationale myndigheder.
- Gennem udredninger, seminarer og konferencer at give medlemslandene muligheder for at tage initiativ omkring relevante nordiske temaer
- At implementere politiske beslutninger, og bidrage til at evalueringer og resultater bliver rapporteret til de politiske beslutningsorganer.
- Sikre kvalitet, kontinuitet og fremdrift i udførelse af sekretariatets arbejdsopgaver.
- Give kundskab og bidrage til øget interesse for det nordiske samarbejde både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet informationsformidling. I denne sammenhæng er det vigtigt at tydeliggøre resultaterne og konsekvenserne af det nordiske samarbejde specielt overfor den enkelte nordbo, samt at synliggøre hvordan de nordiske erfaringer kan være et bidrag til samfundsudviklingen i Europa og verden udenfor Norden.
- Give kundskab og bidrage til øget interesse for det nordiske samarbejde både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet informationsformidling. I denne sammenhæng er det vigtigt at tydeliggøre resultaterne og konsekvenserne af det nordiske samarbejde specielt overfor den enkelte nordbo, samt at synliggøre hvordan de nordiske erfaringer kan være et bidrag til samfundsudviklingen i Europa og verden udenfor Norden.

Nordisk Ministerråds Fællesaktiviteter

5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	3.130.000	3.134.000	3.125.000	100%	FNF

Formål Att genom beviljningen till Föreningarna Nordens Förbund (FNF) bidra till en stark folklig förankring av det nordiska samarbetet, samt till en god kännedom om det nordiska samarbetet bland de nordiska medborgarna.

Beviljningen till FNF är ett allmänt verksamhetsbidrag. FNF tillvaratar samarbetet mellan Föreningarna Norden i de fem nordiska länderna och de tre självstyrande områdena, samt bidrar till att verksamheten vid de regionala informationskontoren drivs vidare under 2011.

- Prioriteringer i 2011**
- nordiskt skol- och vänortssamarbete
  - dialog och samarbete med NMR och NR
  - stärkande av förståelse av grannspråken
  - globaliseringsfrågor

- den demografiske udviklingen
- grænshinder og den gensamm nordiske arbejdsmarknaden
- Verksamheten på de regionala informationskontoren

5-0425-4 Bidrag til Västnorden

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP A
DKK	900.000	996.000	993.000	100%	Generalsekreta

Formål Bidraget anvendes primært til rejstøtte til Vestnordiske embedsmænds deltagelse i de nordiske samarbejdet. Indtil og med 2008 er bidraget givet til Færøerne, Grønland og Island efter en fordeling fra 1992. Fra 2009 ophører støtte til Færøerne og Island, og frigivne midler går til at finansiere rammens bidrag til globaliseringsinitiativerne. Rejsestøtte opretholdes for Grønlands tilfælde i 2009.

5-0435-1 Generalsekretærens disponeringsreserv

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP A
DKK	400.000	401.000	400.000	56%	Generalsekreta

Formål Generalsekretærens dispositionsreserve er afsat til rådighed for generalsekretæren til imødekomme specifikke behov. Reserven giver generalsekretæren mulighed for at igangsætte fx indledende projekter og undersøgelser, sætte fokus på særlige problemstillinger, dække uforudsete udgifter i forbindelse med afslutning af projekter mv. Generalsekretærens reserve skal derimod ikke benyttes til tillægsbevillinger til institutioner, embedsmandskomiteer eller sekretariatet til formål, som er prøvet i den ordinære budgetbehandling.

Prioriteringer i 2011 Da reserven kan anvendes til at imødekomme behov, der opstår i løbet af 2011, angives der i overensstemmelse hermed ingen specifikke forhåndsprioriteringer

5-0445-1 Formandskabspuljen

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP A
DKK	6.300.000	5.801.000	5.784.000	92%	NSK/MR-SA

Formål Formandskabspuljen skal benyttes til formandskabets engangsindsatser af stor politisk betydning, gerne af tværgående karakter, samt yde tilskud til relevant uformelt samarbejde.

Tildeling af midler sker efter følgende fastsatte kriterier:

- Initiativet skal være forankret i den berørte sektor
- Den berørte sektor og/eller andre deltager med egen finansiering

Samarbejdsministrene

- Ansvaret for gennemførelse skal være afklaret, og initiativerne skal fortrinsvis være engangsindsatser over ét budgetår
- Initiativerne skal være strategiske, det vil sige politisk interessante og i overensstemmelse med politiske prioriteringer i Ministerrådet og føringer for Nordisk Råd.
- Initiativerne skal være forankret i formandskabsprogrammet
- ressourcerne ikke skal benyttes som en almen tillægsfinansiering
- formandskabspuljen bidrar med maximum 50 pct. af finansieringen

Nordisk Råd orienteres om, hvordan midlerne fra denne budgetpost disponeres.

Prioriteringer i 2011 Formandskabspuljen skal benyttes til formandskabets engangsindsatser af stor politisk betydning, gerne af tværgående karakter, samt yde tilskud til relevant uformelt samarbejde i enighed med de fastsatte kriterierne. Med tanke på en ökad statsning inom språkområdet har budgetposten ökats med 0.5 MDKK jämfört med 2010.

5-0460-1 Holdbart Norden

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	2.640.000	2.640.000	2.632.000	96%	

Formål Budgetposten Hållbar Norden stimulerar genomförandet av den nordiska hållbarhetsstrategin Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden: reviderad utgåva med mål och prioriteringar 2009-2012. Strategin är den överordnade tvärsektoriella ramen för arbetet med hållbar utveckling inom Nordiska ministerrådet och fokuserar på områden där Norden har gemensamma intressen och utmaningar, där det finns särskilt goda förutsättningar att bidra till ökad kompetens och effektivisera resursanvändningen. En hållbar utveckling består av ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter, och kan främjas enbart genom tvärsektoriellt arbete. Hållbar utveckling är till sin natur ett globalt begrepp och borde därför också tas hänsyn till i utformningen av nordiskt globaliseringsarbete.

De nordiska samarbetsministrarna har det övergripande ansvaret för implementeringen av den nordiska hållbarhetsstrategin. Ett framgångsrikt genomförande förutsätter att de berörda fackministerråden skall inom ramen för sina arbetsområden tillgodose att strategins målsättningar och prioriterade områden genomförs på ett ändamålsenligt sätt. De fyra prioriterade områdena är klimat och förnybar energi; hållbar konsumtion och produktion; nordisk välfärdsstat som verktyg för hållbar utveckling; samt utbildning och forskning, befolknings deltagande och lokala hållbarhetsstrategier.

Det nordiska samarbetet bör stärkas i förhållande till de regioner som omger Norden och där möjligheten att bidra till en hållbar utveckling är stor. Den nordiska hållbarhetsstrategin ska också fungera som utgångspunkt för gemensamma inspel i internationella forum för hållbar utveckling.

Prioriteringer i 2011 Dessa medel används för att initiera gemensamma nordiska aktiviteter som främjar implementeringen av den nordiska hållbarhetsstrategin. Initiativen skall uppfylla kraven om nordisk nytta, vara tvärsektoriella och innovativa, samt integrera de tre aspekterna av

hållbar utveckling. I 2011 ska implementeringen av strategins fyra prioriterade områden fortsättas och följas upp. Enligt implementeringsrapporterna från ministerrådets facksektorer har man under de senaste åren påbörjat och gynnat avsevärda insatser speciellt inom områdena klimat och förnybar energi, samt välfärd. Det är därför viktigt att lägga särskilt vikt på strategins kapitel 3: Hållbar produktion och konsumtion, samt kapitel 5: Utbildning och forskning, befolkningens deltagande och lokala hållbarhetsstrategier. Genom båda dessa områden kan man också befrämja och utveckla hållbara energilösningar som verkar för att hejda klimatförändringen.

- Implementera och följa upp den nordiska hållbarhetsstrategin och dess fyra prioriterade områden, härunder de nordiska indikatorerna för hållbar utveckling.
- Informera aktivt om den nordiska hållbarhetsstrategin både i Norden och internationellt.
- Fokusera på hållbar konsumtion och produktion på nordisk plan och bidra aktivt till arbetet i FN:s kommission för hållbar utveckling (CSD) som prioriterar detta område i 2011.
- Initiera samnordiska aktiviteter inom hållbar utveckling som framskrider samarbete på lokal nivå, härunder aktivt deltagande i den 4:e nordiska hållbarhetskonferensen i Finland.

5-1011-1 Informationsaktiviteter

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP A
DKK	9.890.000	9.890.000	9.861.000	97%	Generalsekretat

Formål

Denne budgetpost består af følgende aktiviteter: Nordisk statistisk samarbejde, Nordisk Fokus, Oversættelse og tolkning, Mediestrategiske satsninger og Journalistrejser. Af denne budgetpost finansieres alene aktiviteter, der vedrører Nordisk Ministerråd.

Alle aktiviteter under denne post har enten direkte eller indirekte med informations og kommunikationsarbejde at gøre – enten er det direkte formidling af viden om de nordiske velfærdsstater og det nordiske samarbejde eller også understøtter det kommunikationen internt mellem aktørerne i det nordiske samarbejde og eksternt mellem Nordisk Ministerråd og nordboerne, nordiske institutioner og internationale organisationer.

Prioriteringer i 2011

- Følgende prioriteres i 2011
- Omlægning af produktionsprocessen for Nordisk statistisk årsbok og indlejring af nordiske bæredygtighedsindikatorer i databasen.
  - Norden i Fokus-kontorerne vil i 2011 arbejde med at styrke samarbejdet kontorerne imellem, opbygning af andre netværk og fortsætte arbejdet med at måle udbyttet af kommunikationsindsatsen.
  - Der vil fortsat blive satset på at måle kommunikationsindsatsen ud fra de succeskriterier der er beskrevet i kommunikationsstrategien. Det vil samtidig blive opprioriteret at benytte elektroniske medier i kommunikationen fx video og sociale medier.
  - Der forventes en øgning af oversættelser og tolkning i forbindelse med det finske formandskab for Nordisk Ministerråd. Forsat fokus på kvalitetssikring af

Samarbejdsministrene

oversættelser og på terminologiarbejde.

5-1021-1 Internationale aktiviteter

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	700.000	701.000	699.000	87%	Generalsekretæren

Formål Budgetposten finansierer mindre internationella insatser och nordenfremjande verksamhet av tvärspektoriell karaktär utanför Norden, samt stödjer större nordiska internationella arrangemang iform av informationsinsatser. I hög grad anslås medel till finansiering av utredningar, konferenser, produktion av informationsmaterial som har betydelse för det nordiska samarbetet i förhållande till särskilt EU och andra regionala råd och organisationer.

5-1030-2 Hallo Norden

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	5.180.000	0	0	0%	Generalsekretæren

Formål Syftet med Hallå Norden är att underlätta privatpersoners och företags mobilitet i Norden. Detta skall ske genom att tillhandahålla information till privatpersoner och företag, för att underlätta dessas beslut om flytt, arbete, studier, etablering av företag etc. i ett nordiskt grannland.

I huvudsak skall relevant information tillhandahållas via Hallå Nordens webbportal, www.hallonorden.org, i andra hand skall personlig vägledning ske i de fall enskilda eller företag tar kontakt med Hallå Norden via webben, e-post, telefon, brev eller personliga besök.

För att underlätta mobiliteten i Norden arrangerar Hallå Norden informationsseminarier för nationella tjänstemän på myndigheter som allmänhet och företag ofta tar kontakt med inför en flytt, arbete, studier etc.

Hallå Norden skall också bygga nätverk med centrala personer på centrala myndigheter och departement/ministerier, och arrangera regelbundna möten med dessa i syfte att dels hålla sig informerade om regelförändringar och politiska skeenden i länderna, dels för att själva informera om problem etc.

Prioriteringar i 2011

- Analys av Hallå Nordens målgrupper för att kunna arbeta mer målinriktat med marknadsföring och målgruppspecifik information på hallonorden.org
- Vidarutveckling av system för snabbare uppdatering och översättning av information på hallonorden.org
- Vidareutveckling och integration av databaser för frågor (Nordsvar) och gränshinder (Gränshinderdatabasen)
- Förenkling av kontrakt med Föreningarna Norden för att minska administrativt arbete

5-1035-1 Grænsehindringer

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP /
DKK	3.600.000	6.484.000	6.465.000	78%	Generalsekret.

Formål

Syftet med det nordiska gränshindersarbetet är att underlätta människors och företag gränsöverskridande aktiviteter i Norden. En väl fungerande inre marknad i Norden gagnar samtliga länder och bör därför befrämjas.

Gränshinder definieras i detta sammanhang som olik lagstiftning eller andra regelverk eller praxis som förorsakar problem för människor och företag som verkar över gränserna i Norden.

Som en del av regeringarnas globaliseringsarbete utgör NMRs sekretariat för Gränshinderforum, och skall bidra till dess arbete genom att utreda regelverk och problemställningar och låta genomföra analyser. NMRs ansvarar även för koordineringen/samarbetet med andra gränshinderaktörer.

Gränshinder/inre marknadsfrågor utgör en prioriterad del av EU:s Östersjöstrategi. Ni koordinerar relevanta insatser inom ramen för denna strategi. Sekretariatet ser också att det i förhållande till ÄK/MR informeras om prioriterade och aktiva gränshinder, att säkerställa maximal förankring av problemställningarna hos regeringarna.

På budgetposten 1035 "grænsehindringer" resterar efter överflytning af 0,7 MDKK. Ministerrådssekretariatet 0,6 MDKK til grænsehindringsarbejdet, ekskl. de 3 MDKK som er tilført budgetposten med baggrund i beslutningen på NSKs april møde.

For så vidt angår de 3 MDKK udmøntes de således i budgetforslaget: 1,25 MDKK til Øresund Direkt, som fordeles ligeligt mellem Øresund Direkt i Malmø og i København 1,25 MDKK til Grænsetjenesten og en reservation på 0,5 MDKK til grænsehindringsarbejdet i Nord mellem Sverige, Finland og Norge. Endelig beslutning om hvilken konkret aktør pengene gives til afventer forslag på baggrund af den udredning, som den svenske regering har igangsat om ny organisering af grænsehindringsarbejdet i Nord.

Prioriteringer i 2011

Arbetet med gränshinder, kommer under 2011 att fokusera på förankring och informationsspridning i förhållande till MR/ÄK. Det kommer även att göras insatser att samordna det nordiska arbetet med gränshinder, med det arbete som görs inom EU inte minst inom ramen för EU:s Östersjöstrategi.

Vidare kommer det att göras särskilda insatser för att koordinera och öka synergieffekten mellan NMRs/Gränshinderforum och övriga nordiska och bilaterala informationstjänster och gränshinderaktörer, däribland de nordiska gränskommittéer

- Att utreda och analysera konkreta gränshinder, förbereda möten, författa skrivelser, hantera projekt m.m. på uppdrag av/till förmån för Gränshinderforum.
- Att internt på NMRs och i förhållande till ÄK, förankra av Gränshinderforum prioriterade gränshinder i fagområdena.
- Att stärka nätverket av gränshinderaktörer på nordisk, nationell, regional och Europeisk nivå för öka synergieffekterna och minimera dubbelarbete.
- Att inom ramen för EU:s Östersjöstrategi, finna en roll för NMR vad gäller

Samarbejdsministrene

Ledelse og adm.	<p>gränshinderarbetet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att förnya och anpassa gränshinderdatabasen till nya krav och behov. <p>Planlagte udgifter: 45000 Faktiske udgifter : 78267</p>
------------------------	--

5-1050-2 Tjänstemannautbyte

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP AV
DKK	1.500.000	0	1.023.000	63%	Kontaktgruppen

Formål Nordiskt tjänstemannautbyte etablerades 1989 med syfte att

- stärka möjligheterna för statsanställda i Norden att lära känna andra förvaltningar och bli inspirerade av nordiska kollegors arbetsmetoder och praktiker,
- berika den mottagande arbetsplatsen med erfarenheter från sitt hemland,
- främja arbetet på sin hemarbetsplats,
- främja den personliga utvecklingen för den enskilda stipendiaten.

Beviljningen fördelas mellan länderna av en grupp bestående av kontaktpersoner från vart land och självstyrande område. Stipendierna fördelas, utbetalas och rapporteras nationellt.

Ordningen har utvärderats under 2010. NSK/MR-SAM har på basis av utvärderingen beslutat att återinföra ordningen från 2011.

Prioriteringar i 2011 Ordningen har enligt utvärderaren bl.a. bidragit till:

- kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte
- nya perspektiv och idéer
- nätverksuppbyggnad
- samarbetsprojekt mellan de nordiska länderna
- att stipendiaternas nyfikenhet på, och lust till att lära sig mer om, de nordiska ländernas kultur och språk har ökat i allmänhet och om deras nordiska kollegor och deras arbetsliv i synnerhet.

Utvärderaren föreslår även att insatser bör göras för att synliggöra ordningen i de enskilda länderna.

- Kontaktgruppen ska utarbeta en plan för att synliggöra ordningen i de enskilda länderna.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter :

Sekretariatsfunktion Nordiska ministerrådet upprättar kontrakt med kontaktpersoner i vart land och självstyrande område. Länderna ansvarar själva för administrations- och resekostnader i samband med gemensamma möten.

5-0500-2 Pulje til Nordisk Ministerråds støtte til Island

VALUTA	BUDGET 11	BUDGET 10	BUDGET 09	DISP./BUD 09	BUD.DISP A
DKK	3.000.000	7.322.000	0	-%	NSK/MR-S/

Formål Syftet är bidra till att islänningar fortsatt kan delta i nordiska sammanhang. Detta görs genom att stöda isländska studerandens möjlighet att studera i de övriga nordiska länderna, samt genom stöd för deltagande för isländska tjänstemän i nordiska möten.

De nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) beslutade 2009 att Nordiska ministerrådet (NMR) under åren 2009-2010 ska igångsätta initiativ till stöd för Island som drabbats hårt av den internationella finanskrisen. Av de tre konkreta initiativ som verkställdes under 2009-2010 finns fortsatt ett stort behov för en stipendieordning för isländska studerandena, samt för ett resestöd för isländska tjänstemäns deltagande i nordiska möten.

Budgetposten ska under 2011 fördelas så att 2.5 MDKK går till stipendieordningen och 0.5 MDKK till resestödet.

Prioriteringar i 2011 Under 2011 prioriteras stipendieordningen som ska ge isländska studeranden möjlighet att studera i de andra nordiska länderna och resestödet för isländska tjänstemäns deltagande i nordiska möten.

Sekretariatsfunktion Stipendieordningen administreras av det isländska ministeriet för undervisning, forskning och kultur
resestödet administreras av det isländska utrikesministeriets sekretariat för nordiskt samarbete

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2011

Budgetprocessen indtil nu

De vigtigste milepæle og processer i budgetprocessen indtil Generalsekretærens budgetforslag foreligger d. 1. juni vises i nedenstående tabel:

2010	
Januar	<ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af indhold af budgetanvisninger og orientering om budgetprocessen for EK-formændene.
17.-18.02	<ul style="list-style-type: none"> • MR-SAM godkender budgetanvisninger for 2011.
06.05	<ul style="list-style-type: none"> • Frist for NSKs beslutning om budget for samarbejdsministrenes ramme og Nabopolitik.
10.05	<ul style="list-style-type: none"> • Deadline for aflevering af de enkelte fagministerråds budgetbidrag til generalsekretæren.
26.05	<ul style="list-style-type: none"> • Deadline for aflevering af budgetbidrag for så vidt angår globaliseringsinitiativerne
01.06	<ul style="list-style-type: none"> • Generalsekretærens budgetforslag sendes ud til NSK/MR-SAM (og derigennem også til landene til national høring). [Budgetforslaget foreligger kun som pdf. fil.]

Hele tidsplanen for budgetprocessen 2011 kan ses i bilag 5.

Budgetforslaget udarbejdes på grundlag af de Budgetanvisninger, som blev vedtaget af samarbejdsministrene 18. februar (MR-SAM beslutning 1/10) og i tæt samarbejde med fagministerrådene. I Budgetanvisningerne har samarbejdsministrene fastlagt den totale ramme for budget 2011 i 2010 priser samt fordelt rammen ud på budgetsektorerne og rammen for globaliseringsinitiativerne.

Bemærk at der igennem hele budgetprocessen arbejdes med et budget i 2010 priser. På den måde bliver det muligt at sammenligne alle ændringer, der foretages i budgetprocessen helt frem til budgettet endelig vedtages af MR-SAM på sessionen, herunder også fordelingen af pro rata reduktionen på 1 %. Efter vedtagelse af budgettet foretages der en pris- og valutakursjustering til 2011-prisniveau med prisopregningsfaktorer og valutakurser, der ligeledes også vedtages af MR-SAM på sessionen.

Budgetanvisningerne vedtaget af samarbejdsministrene og omdisponering af midler ved brug af en pro rata reduktion på 1 %

Samarbejdsministrene har i budgetanvisninger besluttet en samlet aktivitetsramme i forhold til 2010 på **896.355 TDKK i 2010 priser**, som er en uændret realramme i forhold til 2010. Rammen fremkommer ved at fratække de midler som faldt fra 20 % reglen (2.892 TDKK) fra budgetrammen i 2010 på 899.247 TDKK. Fra og med regnskabsåret 2009 kan Nordisk Ministerråd ikke længere overføre midler, der er blevet beskåret fra 20 % reglen, mellem budgetårene. Samarbejdsministrene besluttede i marts 2009, at Nordisk Ministerråds

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2011

rammeudvidelse på 35 MDKK i 2008 fra og med regnskabsåret skal betales tilbage til landene ved brug af midler, som beskæres efter 20 % reglen.

Globaliseringsinitiativerne fortsætter også i 2011 med at sætte den nordiske dagsorden, politisk som økonomisk, og for at skabe muligheder for omdisponeringer til bl.a. globaliseringsinitiativerne besluttede samarbejdsministrene i forbindelse med vedtagelse af budgetanvisninger en pro rata på 1 % på fagministerrådernes rammer. Budgetsektorenes rammer ses af nedenstående tabel.

Rammer 2011 (2010 priser)

Ministerråd/område	Budget 2010	Pro rata 1,0 % reduktion	Rammer 2011
Kultur 1)	163.484	-1.651	163.496
- herunder Kulturfonden	33.044		33.370
MR-FJLS	35.335	-353	34.982
Jämställdhet	8.103	-81	8.022
Uddannelse og forsk.	215.686	-2.157	213.529
Social- og hälsovårdspol.	35.987	-360	35.627
NER	107.306	-1.073	106.233
Arbetisliv	13.098	-131	12.967
Økonomi og finanspol.	1.773	-18	1.755
Miljø	43.372	-434	42.938
Lagstiftning	1.355	-14	1.341
Samarbejdsministrenes ramme 2)	270.856		275.465
I alt	896.355	-6.272	896.355

1) Kulturs (inkl. Kulturfonden) pro rata reduktion er beregnet på grundlag af rammen for budget 2010 plus 1,663 MDKK, som Kulturs ramme blev hævet med i kompromisforslaget om budget 2010 med Nordisk Råd

2) Indeholder sekretariatet, fællesudgifter, Nabopolitik og rammen for globaliseringsinitiativerne

Pro rata reduktionen skaffer et provenu på 6,272 MDKK til omdisponeringer indenfor samarbejdsministrenes område³ Det efterlader en ramme til samarbejdsministrene på i alt 275.465 TDKK.

I årets budget er det indenfor samarbejdsministrenes rammer, at der sker de største forskydninger. Som nævnt øges Globaliseringsinitiativerne til 71 MDKK. Under samarbejdsministrenes ramme har ministrene ønsket diskretionære forøgelser på samlet 2,069 MDKK (for en nærmere beskrivelse af samarbejdsministrenes omdisponeringer se s. 151 ff.). Inkl. forøgelsen i rammen for globaliseringsinitiativerne til 71 MDKK har samarbejdsministrene i forhold til deres aktivitetsramme i 2010 på 270.856 TDKK besluttet diskretionære budgetforøgelser på 8.838 TDKK. Det efterlader et finansieringsbehov på 4.229 TDKK indenfor samarbejdsministrenes område, som bæres af rammen for Nabopolitikken (for en nærmere beskrivelse af de budgetmæssige konsekvenser heraf se s. 141 ff.).

³ Dog skal fratrækkes rammeforøgelsen på Kulturs område på 1,663 MDKK; sidstnævnte for at fastholde Kulturs ramme fra 2010, hvor Kultur fik tildelt 1,663 MDKK af uforbrugte midler fra 2009.

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2011

Budgettets indtægter og landenes indbetalinger

Nordisk Ministerråds budget finansieres i første række af direkte bidrag fra landene. Som udgangspunkt indbetaler landene et beløb svarende til aktivitetsrammen fratrukket afgift på løn, nettorenteindtægter og øvrige indtægter, som det er vist i nedenstående tabel. Landenes indbetalinger sker i henhold til en særskilt fordelingsnøgle, som er beregnet på basis af det respektive lands andel af den samlede bruttonationalindtægt i faktorpriser i Norden for de to seneste kendte år, som i budgettet for 2011 er 2007 og 2008.

INDTÆGTER TDKK, (2010 priser)	Budget 2009	Fordel- ningsnøgle 2009	Budget 2010	Fordel- ningsnøgle 2010	Budget 2011	Fordel- ningsnøgle 2011
Forbrug af ubrugte midler fra forrige år *)	5.468		2.892			
Reduktion i grundkapital						
Afgift på løn	8.000		8.000		8.000	
Renteindtægter	8.000		2.250		1.000	
Øvrige indtægter (ev. tab)	500		250		200	
Landenes bidrag	893.367		885.855		887.155	
- Danmark	199.221	22,3%	191.345	21,6%	189.851	21,4%
- Finland	156.339	17,5%	154.139	17,4%	155.252	17,5%
- Island	10.720	1,2%	10.630	1,2%	9.759	1,1%
- Norge	244.783	27,4%	248.925	28,1%	257.275	29,0%
- Sverige	282.304	31,6%	280.816	31,7%	275.018	31,0%
Sum :	912.759	100,0%	899.247	100,0%	896.355	100,0%

*) 1) Midler, som er beskåret efter 20 % reglen, og som kan omdisponeres i budgetår t+2 efter regnskabsår t.

Betalingsordningen for højere uddannelser

Det er besluttet i Overenskomsten om adgang til videregående uddannelse, at konsekvenserne af betalingsordningen for de nordiske lande skal reguleres over Ministerrådets budget, og påvirker derved landenes bidrag til det nordiske budget. Betalingsordningen gælder Danmark, Finland, Norge og Sverige. Island, Grønland, Færøerne og Åland står udenfor betalingsordningen. Der tages hensyn til landenes gensidige betalinger i landenes bidrag og aftalen påvirker alene den interne fordeling af bidragene mellem landene (Danmark, Finland, Norge og Sverige). Det er i 2009 besluttet at forlænge overenskomsten om højere uddannelse til udgangen af 2012. Aftalen skal fornyes inden 6 måneder før udløb.

Af overenskomsten fremgår det, at der skal ske betaling for 75 % af det antal studerende, som modtager studiestøtte fra det land hvor den studerende er bosat efter gældende regler i det land, og som er indskrevet på en højere uddannelse i et andet land, som falder ind under Artikel 1 i overenskomsten.

Forskningsuddannelser samt studerende på uspecificeret højere uddannelse medregnes ikke i beregningsgrundlaget. Den årlige erstatning pr. studerende er 22.000 DKK.

Ministerrådet modtager statistik fra de nordiske studiestøttemyndigheder, som ligger til grund for beregning af antal studerende mellem de nordiske lande, der indgår i ordningen.

Betalingsordningen for højere uddannelse, TDKK

	Budget 2009	Budget 2010	Budget 2011
Danmark	-55.325	-55.902	-58.641
Finland	13.299	12.688	11.748
Island	0	0	0
Norge	34.617	35.558	37.571
Sverige	7409	7656	9.323
Sum:	0	0	0

Indbetalinger fra landene

Landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd i 2010-priser er følgende efter korrektion for betalingsordningen for højere uddannelse:

Indbetalinger efter Betalingsordning og reduktion i grundkapital

	Budget 2009	Budget 2010	Budget 2011
Danmark	143.896	135.443	131.210
Finland	169.638	166.827	167.000
Island	10.720	10.630	9.759
Norge	279.400	284.483	294.845
Sverige	289.713	288.472	284.341
Sum:	893.367	885.855	887.155

Landenes prognosticerede indbetalinger

Som et resultat af budgetmoderniseringsarbejdet besluttede MR-SAM i februar 2007, at der i budgetforslaget skal præsenteres en prognose for landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd i budgetårets priser (2011-priser). Beregningen foregår i to tempi:

- 1) Ud fra fordelingen på budgetpostkategorier kan den pris- og valutaregulerede udgiftsramme i 2011 beregnes. Denne beregning er foretaget i nedenstående tabel. Prisfaktorerne der er benyttet, er de nationale finansministeriers forventninger til udviklingen i forbrugerprisindekset i 2011 og valutakurserne er de officielle kurser fra den danske nationalbank og for den islandske kronens vedkommende den islandske nationalbank pr. den 27. maj 2010.

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2011

Prisopregning fordelt på kategorier og den totale udgiftsramme	Bevilling 2010 priser	Valutakurser	Prisfaktorer	Udgiftsramme 2011 priser
Projektmidler	537.248	-	2,0	547.993
<i>Institutioner i:</i>				
Danmark	117.662	100	1,7	119.662
Finland	4.339	744	2,5	33.088
Island	0	4,6	3,4	0
Norge	202.521	93	1,75	191.641
Sverige	55.717	77	1,55	43.567
Sum:	-	-	-	935.951

- 2) Når den totale aktivitetsramme i 2011 er kendt kan landenes indbetalinger beregnes ved at fordele finansieringsbyrden efter fordelingsnøglen og korrigere for betalingsordningen for højere uddannelse.

Landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd, 2011 priser og valuta omregnede	Fordelingsnøgle	Indtægter	Betalingsordning	Indbetaling
Afgift på løn		8.000		
Renteindtægter		1.000		
Øvrige indtægter/(ev. tab)		200		
Landenes bidrag		926.751		
Danmark	21,4%	198.325	-58.641	139.684
Finland	17,5%	162.181	11.748	173.929
Island	1,1%	10.194	0	10.194
Norge	29,0%	268.758	37.571	306.328
Sverige	31,0%	287.293	9.323	296.615
Sum:	100,0%	935.951	0	926.751

Landenes prognosticerede indbetalinger i national valuta

Nedenfor vises med udgangspunkt i den prognosticerede ramme i 2011-prisniveau og de viste valutakurser landenes prognosticerede indbetalinger til Nordisk Ministerråd i tusinder af det enkelte lands valuta.

Budget 2011 - Landenes prognosticerede bidrag i national valuta

Danmark	139.684	DKK
Finland	23.378	EUR
Island	221.614	ISK
Norge	329.385	NOK
Sverige	385.215	SEK

Status på arbejdet med projektadministration i Nordisk Ministerråd

Der er i forlængelse af budgetmoderniseringen, som NSK/MR-SAM traf beslutning om i februar 2007, gennemført en række initiativer til forbedring af NMRS projektadministration.

I regi af NSK/MR-SAM blev der i 2009 gennemført en udredning af projektvirksomheden som virkemiddel i det nordiske samarbejde. Udredningen blev gennemført af en ekstern konsulent. Hensigten med udredningen var at vurdere effekten af den hidtidige projektvirksomhed med henblik på udarbejdelse af forslag til ændringer af hidtidig praksis, hvis der herved kan opnås større effektivitet og målopfyldelse.

Generelt var konklusionen på udredningen, at der var god sammenhæng mellem de overordnede politiske mål og de igangsatte projekter. Der blev dog peget på en række punkter til forbedring af beslutningsgrundlag, opfølgning og anvendelse af projektsresultater, hvor der kunne skabes forbedringer.

Sekretariatets har over de seneste år arbejdet med at tydeliggøre strukturen i Nordisk Ministerråds aktiviteter. Projekter defineres i denne forbindelse som aktiviteter, der:

- løber over en begrænset periode
- har en afgrænset økonomi
- selvstændig organisering
- har selvstændigt defineret formål og mål
- er igangsat efter beslutning af bemyndiget organ, f.eks. ministerråd eller embedsmandskomité
- ledes og/eller administreres af NMRS

For at sikre en klarere skelnen mellem projektaktiviteter og f.eks. programmer, der i forhold til projekter har et mere overordnet formål, er budgetposternes kategorisering ændret. Det har derfor været nødvendigt at udvide med nye budgetposter for at sikre en mere entydig skelnen mellem f.eks. de egentlige projekter og de øvrige aktiviteter.

For at skabe større klarhed om beslutningsgrundlaget for projektbevillinger er der i 2010 taget en revideret skabelon/mall i brug, som benyttes ved præsentation og behandling af projektbevillinger i EK og MR.

Målet har været at skabe større klarhed om bl.a. :

- Formål/syfte og mål

- Nordisk nytte
- Krav til rapportering og opfølgning på resultater

Sekretariatet har i 2009 udviklet en samlet projektmodel og metode for projektvirksomhed. Metoden er primært tænkt anvendt inden for sekretariatet i forbindelse med projekter, som sekretariatet har ansvar for:

- i form af projekter, der gennemføres internt i sekretariatet eller
- projekter, der gennemføres af et eksternt forvaltningsorgan, og hvor sekretariatet har ansvar for at påse, at projektet gennemføres i overensstemmelse med de beslutninger, der er truffet af MR eller EK.

Der er i denne forbindelse:

- Udarbejdet en projekthåndbog
- Udviklet skabeloner / mallar til anvendelse i forbindelse med udvikling, gennemførelse og opfølgning på projektaktiviteter
- Gennemført uddannelse af medarbejdere i model og metode
- Afholdt 4 kurser á 3 dage med uddannelse af foreløbig 45 medarbejdere

Den af sekretariatet udviklede projektmodel og metode for projektvirksomhed efterspørges i øvrigt også af de nordiske institutioner, og der er påbegyndt uddannelse af institutionernes medarbejdere efter dette koncept.

Der er endvidere i sekretariatet etableret en kontraktenhed, hvor en række administrative funktioner er samlet med henblik på at øge effektiviteten og forbedre kvaliteten af sekretariatets projektadministration. Herunder er der gennemført eller planlagt følgende i 2010:

- Rekonstruktion af arbejdsgange
- Revision af projektstyringssystemer og værktøjer
- Revision af standardbetingelser
- Forbedring af rapporteringsværktøjerne til MR og EK.

Der vil inden udgangen af 2010 ske en videreudvikling af den tidligere udviklede projektportal. Den reviderede projektportal vil omfatte oplysninger om igangværende og afsluttede projekter, der ikke tidligere systematisk er registreret, herunder formål/syfte, mål og forventet Nordisk Nytte, tidspunkt for start og slut, samt budgetramme og udbetalte midler. For afsluttede projekter vil der tillige oplyses om de opnåede resultater/opfyldelse af mål. Der vil blive knyttet en udvidet søgefunktionalitet til databasen, der vil være frit tilgængelig for offentligheden. Data i projektdatabasen vil løbende blive opdateret

Økonomiske og politiske frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget

I forbindelse med budgetmoderniseringen i februar 2007 var et af forslagene at erstatte den tidligere opgørelse over Ministerrådets planlægningsramme med en prognosticeret opgørelse over de økonomiske frihedsgrader i budgettet i de kommende år.

Oversigten er et forsøg på at lave en opgørelse over det økonomiske, juridiske og politiske råderum, der reelt er i det nordiske budget, dvs. der forsøges at give et billede af størrelsen af de politiske omkostninger ved at frigøre midler på de forskellige budgetposter i budgettet. Derudover skal opgørelsen forsøge at give et billede af de økonomiske omkostninger ved at frigøre midler – det kunne f. eks. være tab af tidligere opbyggede nordiske værdier. Det er væsentligt at notere, at der ikke er tale om en kvalitetsvurdering af de nordiske aktiviteter - opgørelsen er alene et forsøg på at vise udgiftsstrukturen i det nordiske budget ud fra et perspektiv om frihedsgraderne i budgettet.

Det skal understreges, at prognosen er lavet på baggrund af den totale ramme i 2011 og samme rammefordeling på ministerråd som i 2011 og ikke mindst på grundlag af det institutionelle set-up og organisationsstrukturen i de enkelte sektorer. I forbindelse med budgetbehandlingen i sektorerne i foråret 2010 er opgørelserne for de enkelte ministerråd forelagt det politiske niveau.

I opgørelsen inddeles budgetsektorenes midler i tre kategorier. Der begyndes med de midler, som er mindst bundet. Der tages udgangspunkt i rammerne og budgetfordelingen på budgetposterne i budgetforslag 2011.

De tre kategorier er:

Kategori 1: Midler der benyttes til korte, enkeltstående og tidsbegrænsede projekter. Det er midler, der tildeles ad hoc basis. I denne kategori ligger udover projektmidlerne også de midler, der i de nordiske institutioner har projektlignende karakter.

Kategori 2: Kontraktbundne midler er midler, hvor Nordisk Ministerråd har givet signal om, eller hvor der i forbindelse med uddeling af midler klart fra Ministerrådet ligger en hensigtserklæring om finansiering over flere år. I denne kategori medtages midler, hvor Nordisk Ministerråd er den eneste finansieringskilde. I denne kategori ligger f.eks. støtteordninger og større programmer og eventuelt samarbejdsorganer og arbejdsgrupper.

Kategori 3: Midler i kategori 3 er midler, som binder Nordisk Ministerråd juridisk. Det drejer sig om leasing- og huslejeaftaler samt institutionernes personale i et vist tidsrum (typisk 6 måneder). Denne kategori er kun aktuel for de nordiske institutioner.

Opgørelse over frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget 2011			
	BO 2012		
Graden af frihed	1	2	3
MR-Kultur, MR-FJLS, MR-Ligestilling	8.934	174.361	23.205

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2011

Kultur	2.494	150.960	10.042
Fiskeri, Jord- og skovbrug og levnedsmidler	2.918	21.326	10.738
Ligestilling	3.522	2.075	2.425
MR-Uddannelse og forskning, MR-S	37.159	190.477	21.520
Uddannelse og forskning	27.174	175.435	10.920
Socialpolitik	9.985	15.042	10.600
MR-NER, MR-Miljø, MR-A, MR-Finans	30.512	103.890	29.491
Näring, energi og regional	21.697	55.885	28.651
Miljø	6.500	36.438	0
Arbejdsliv	560	11.567	840
Finanspolitik	1.755	0	0
MR-Lag	1.341	0	0
Lag	1.341	0	0
Nabopolitik	61.842	17.048	12.505
Samarbejdsministrene	42.610	25.360	45.100
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	30.030	0	45.100
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	12.580	25.360	0
Globaliseringsinitiativer	56.600	14.400	0
TOTALT	238.998	525.536	131.821

Som det ses af tabellen er der i 2012 ca. 132 MDKK af Ministerrådets budget, der er juridisk kontraktbundne. Af de resterende midler er ca. 526 MDKK midler, der i større eller mindre grad er bundet op i kontrakter eller hvor der er givet et signal om at finansieringen fortsætter også ud over budgetåret. Og ca. 239 MDKK kan betegnes som midler der bruges på år-til-år basis til aktiviteter af engangskaraktter.

I nedenstående tabel vises de juridiske forpligtelser i Nordisk Ministerråd over en lidt længere periode 2012-2014. For 2013 og 2014 udgøres beløbene af leasingaftaler og lokalelejerforpligtelser i de nordiske institutioner. I tallet for 2013 er indeholdt 47 MNOK (44,7 MDKK), som er udestående forpligtelser i forhold til NICE's tilsagnsfuldmagt på sammenlagt 70 MNOK.

Længerevarende juridiske forpligtelser			
År	2012	2013	2014
Juridiske forpligtelser i institutionerne	131.821	51.257	5.224

Ligestilling

Nordisk ministerråd har en formell vedtatt og politisk forankret likestillingspolitikk.

De overordnede strategidokument som er kjent eksternt er:

- I:** et 5-årige samarbeidsprogrammet Med fokus på kjønn er målet et likestilt samfunn for perioden 2006-2010 og
- II:** et kjerneoppgavedokument fra 2007 som omtaler hvordan samarbeidet bør synliggjøres og profileres for brede samfunnslag. Kjerneoppgavedokumentets visjon er todelt:
  1. at det nordiske likestillingssamarbeidet skal være best i verden og være en modell for andre land og
  2. at samarbeidet skal ha betydning for samfunnsutviklingen i Norden og på andre internasjonale arenaer der de nordiske landene deltar aktivt.

Det nordiske likestillingssamarbeidet konkretiseres ytterligere med bakgrunn i disse styringsdokumentene av formannskapet i et årlige sektorprogram og en handlingsplan.

I løpet av 2010 vil et nytt 4-årige samarbeidsprogram vedtas av MR-JÄM. Programmet vil integrere alle tidligere strategidokument, slik at det bare finnes et samlet overordnet strategidokument for det nordiske likestillingssamarbeidet. Hva som prioriteres i perioden 2011-2014, vil først være kjent når samarbeidsprogram er vedtatt.

I tillegg til dette har NSK i 2008 vedtatt en struktur for hvordan en internt i NMR skal gjennomføre integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv. Hensikten med det interne arbeidet er at samtlige fagministerråd og deres underliggende organ og institusjoner skal ha tilgang på verktøy og metoder.

Målet med det interne likestillingspolitiske arbeidet er at samtlige fagministerråd skal identifisere og integrere relevante likestillingsperspektiv innen for sin fagektor. For ministerrådets sekretariat er målet at både kvinner og menn skal ha muligheter og forutsetninger til en aktiv yrkeskarriere med en god balanse mellom familie- og arbeidsliv. Målene skal være nådd innen utgangen av 2012. Det er utarbeidet egne delmål, sjekklister og indikatorer for å kunne starte arbeidet, samt en kortfattet publikasjon "Integrering av likestillingsperspektivet i nordisk samarbeid – bruksanvisning for kjønnsbriller" (ANP2009:783). I løpet av 2011 vil det bli utarbeidet en standardisert statusrapportering om det interne arbeidet med integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv, slik at man har et utgangspunkt for å nå målet som er satt for 2012. I tillegg kan hvert formannsapsland i sektorprogrammet og handlingsplan avsette ressurser for å bistå det interne arbeidet.

Status og resultatet av det nordiske likestillingspolitiske samarbeidet avgis i en årlig likestillingsredegjørelse under Nordisk råd sin sesjon når rådet ber om det.

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Udviklingen i udisponerede midler 2005-2009

Udisponerede midler er defineret som midler, hvor der ikke er foretaget en beslutning om anvendelse til et bestemt formål. Udisponerede midler kan alene forekomme under budgetposter med projektmidler og støtteordninger, idet ministerrådet på institutioner og organisationsbidrag udbetaler alle midler til eksterne parter, som har dispositionsretten over midlerne, og derfor er disse midler i Ministerrådets budget altid pr. definition 100 % disponeret. Projektmidler og støtteordninger udgjorde totalt ca. 54 % af ministerrådets budget i 2009.

I forbindelse med budgetmoderniseringen og vedtagelse af Generalsekretærens forslagskatalog i februar 2007 besluttede MR-SAM at indføre en 20 % -regel, kombineret med et minimumsbeløb på 200.000 DKK (20 % reglen), som betyder, at højst 20 % af årets budget på en budgetpost må være udisponeret; dog kan man altid videreføre 200.000 DKK.⁴ Er der udisponerede midler for mere end 20 % af bevillingen på en budgetpost ved årets udgang, så overføres disse midler til en dispositionspulje, som kan anvendes i næstfølgende år af MR-SAM. 20 % - reglen er gældende fra og med regnskabsåret 2007.

Det forventes, at reglen dels fremskynder projektinitieringen og øger afløbstempoet for Ministerrådets projekter, og dels giver ekstra muligheder for politiske prioriteringer.

Dog er der naturligvis også risiko for at skærpede krav til overførselsadgang kan medvirke til, at der i højere grad bliver disponeret midler til projekter, der ikke umiddelbart er prioriteret højt politisk.

Samarbejdsministrene besluttede i Maj måned 2009, at fra og med virksomhedsår 2009 skal midler, som falder for 20 %, tilbageføres til landene. Beslutningen er taget på baggrund af, at budgetrammen i 2008 blev udvidet med et engangsløft på 35 MDKK til finansiering af globaliseringsinitiativerne.

På budgetpostniveau under hvert ministerråd viser rubrikken "Disp./Bud 09", hvor meget der er disponeret i budgetåret 2009 ud af midler til rådighed. I bilag 2 vises ligeledes en samlet oversigt over regnskabstal på alle budgetposter, hvor også dispositionsprocenterne er vist.⁵

Nedenfor er grafisk vist udviklingen i de udisponerede midler siden 2005 samt en oversigt over fordelingen af de udisponerede midler på ministerråd.

Som det ses af grafen og den efterfølgende tabel, er de udisponerede midler steget fra 2008 til 2009 med ca. 5 MDKK.

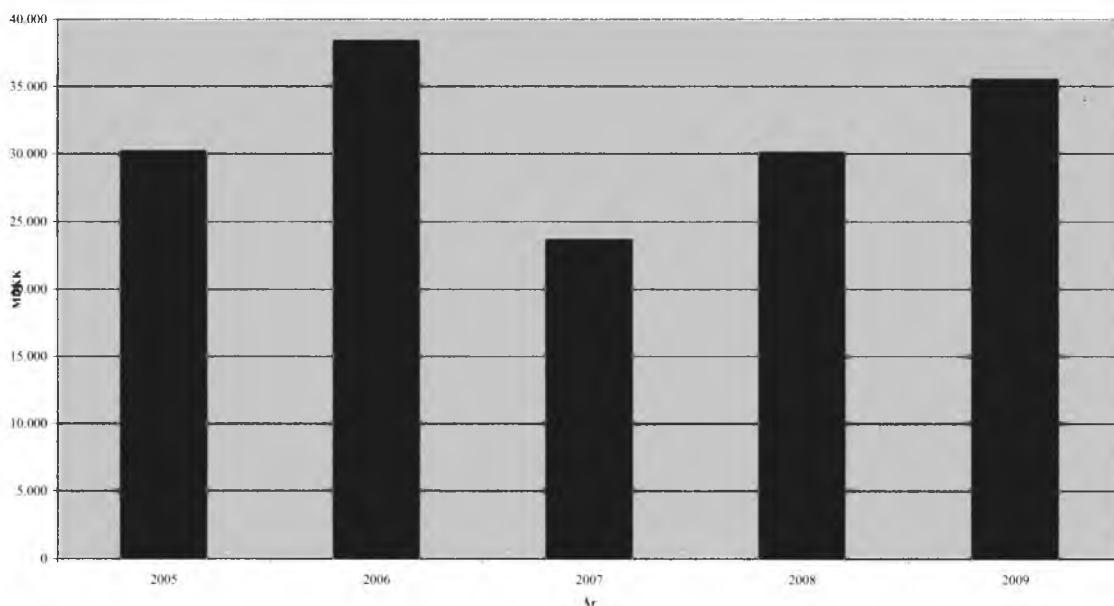
---

⁴ Minimumsgrænsen er indført af hensyn til de små projektbudgetposter, som en procentordning alene vil ramme uforholdsmæssigt hårdt.

⁵ Bemærk at i de disponerede beløb indgår også de beløb, der er overført til dispositionspuljen jf. 20 % reglen.

Udisponerede Midler ultimo 2005 – 2009

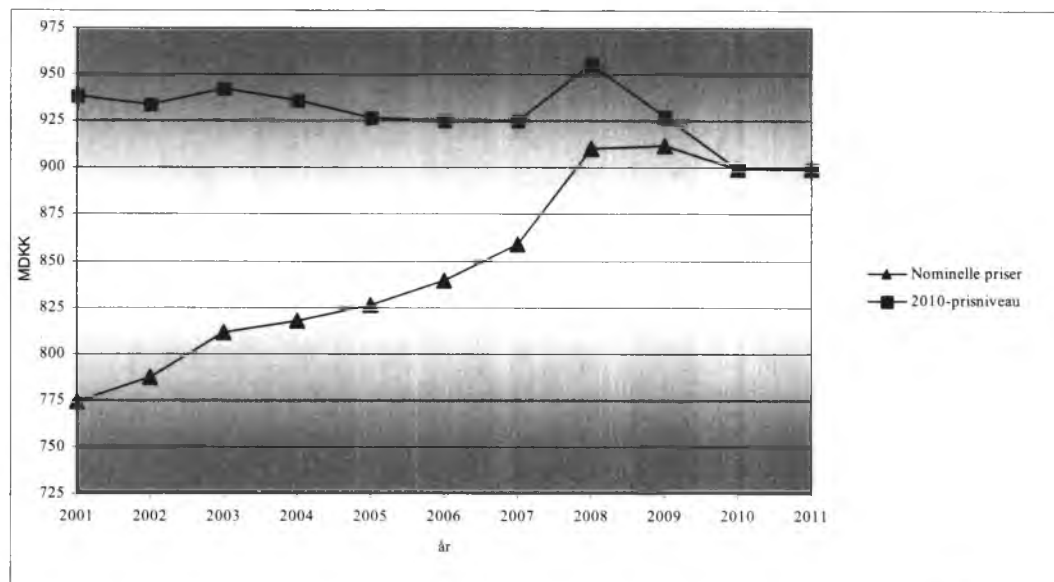
Udisponerede midler ved udgangen af året

Sektor (TDKK)	2005	2006	2007	2008	Ændring 2008-2009	2009	Beskåret jf. 20 % reglen	21.05.2010
Kultursamarbejdet (NMR)	5.561	10.106	1.340	938	1.160	2.098	99	22.359
Nordisk Kulturfond	-	-	-	-	-	-	-	-
Utbildning og forskning	6.450	4.950	1.990	1.015	486	1.501	376	9.186
Nabopolitik	-	1.608	6.365	5.421	4.010	9.431	749	46.903
Miljø	277	1.355	710	2.657	886	3.543	-	18.574
Økonomi	443	218	347	349	-142	207	-	1.494
Levnedsmidler	266	-	-	-	-	-	-	-
Jord- og skogsbrug	10	-	-	-	-	-	-	-
Fiskeri	184	-	-	-	-	-	-	-
MR-FJLS	-	450	2.647	809	425	1.234	-	4.550
Arbetsmarked og -miljø	593	2.095	717	820	-472	348	-	2.042
Narkotikasamarbejde	85	-	-	-	-	-	-	-
Social- og sundheds	1.712	2.623	591	1.206	-579	627	-	3.214
Jævnstillet	421	297	671	199	459	658	299	540
Energi	-	-	-	-	-	-	-	-
Næring	996	-	-	-	-	-	-	-
Regionalpolitik	71	-	3.085	-	-	-	-	-
NER	-	2.068	266	4.528	-1.124	3.404	-	7.511
Lagstiftning	2.266	1.040	200	267	3	270	1.545	1.621
Transport	149	696	-	-	-	-	-	-
IT-ministerråd	4	-	-	-	-	-	-	-
Bygg- og bolig	147	-	-	-	-	-	-	-
Konsument	356	2.308	200	-	-	-	-	-
Strukturpuljen	-	2.489	613	-	-	-	-	-
Globaliseringsinitiativer	-	-	-	7.916	1.176	9.092	190	39.643
Øvrig virksomhed	10.194	6.078	3.902	3.961	-871	3.090	1.534	10.731
SUM	30.185	38.381	23.644	30.086	5.417	35.503	4.792	168.368

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Budgettets udvikling i perioden 2001 – 2011

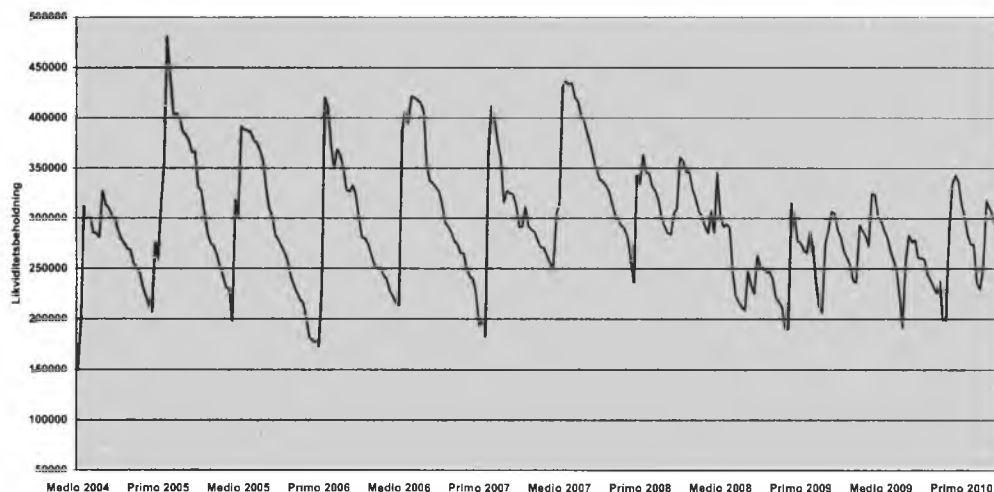

MR-SAM har for 2011 vedtaget en ramme der igen er på niveau med budgetterne for perioden 2005-2007 og 2009, efter i 2008 at have vedtaget en budgetramme, der lå 35 MDKK højere. Niveauskiftet i 2008 skal ses på baggrund af beslutningen i forbindelse med budget 2008 om at finansiere en del af globaliseringssatsninger på 60 MDKK i 2008, som statsministrene lancerede i Punkaharju i juni 2007, med en forøgelse af aktivitetsrammen. Den primære årsag til at forøge rammen var en erkendelse i MR-SAM af, at det var umuligt at opnå politisk enighed om omprioriteringer på 60 MDKK indenfor den eksisterende 2008 ramme, eftersom ministerrådsforslaget til budget 2008, skulle vedtages kort efter statsministrenes møde.

Samarbejdsministrene har i maj måned 2009 besluttet, at fra og med virksomhedsåret 2009 skal de 35 MDKK tilbagebetales til landene af midler, som falder for 20 %, (se også herom s. 175).

Likviditetens udvikling

Nedenfor er vist udviklingen i den historiske likviditet fra medio 2004 til april måned 2010.

Som det ses af grafen udviser Ministerrådets likviditet et symptomatisk mønster. Mønsteret er generet af, at udbetalinger forløber nogenlunde jævnt over året og at landene indbetaler på faste tidspunkter i løbet af året.

Fra og med budgetåret 2008 er landene begyndt at indbetale 4 gange årligt mod tidligere 2 gange, som betyder et ændret mønster i Ministerrådets likviditetsbeholdning.

Det har i flere perioder over den viste periode været landenes synspunkter, at ministerrådets likviditet har været for høj. Derfor har der i to omgange været forsøg på at nedbringe den.

Første gang var i perioden 2001-2005, hvor Ministerrådet således årligt rekvirerede et beløb fra landene, som var 10 MDKK lavere end den faktiske aktivitetsramme. Anden gang var i forbindelse med vedtagelse af budget 2008, hvor det blev besluttet at nedbringe likviditeten med 70 MDKK i form af mindre indbetalinger fra landene.

Det forventes over tid, at disse to tiltag vil bidrage til at reducere både minimums- og gennemsnitslikviditeten. Som det ses af grafen har denne effekt dog endnu ikke slået igennem på minimumslikviditeten.

Budgettets fordeling på budgetpostkategorier

Nedenfor vises budgettet fordelt på budgetkategorier. Fra og med budgetforslaget 2011 er kategoriinddelingen af budgetposterne i Nordisk Ministerråds budget justeret. Med denne justering forsøges det et større omfang end tidligere at "isolere" de egentlige projektaktiviteter fra øvrige aktiviteter.

Konkret giver det sig udslag i at kategori 1 bibeholdes som hidtil med projektmidler, men at kategori 2 skifter navn til "Programlignende aktiviteter", og fremover vil

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

indeholde midler, som er allokeret til samarbejdsorganer, mobilitets- og støtteordninger, specifikke programmer, arbejdsgrupper og underudvalg. Kategori 3 og kategori 4 er uændret i forhold til tidligere og rummer stadigvæk hhv. institutionsmidler og organisationsbidrag.

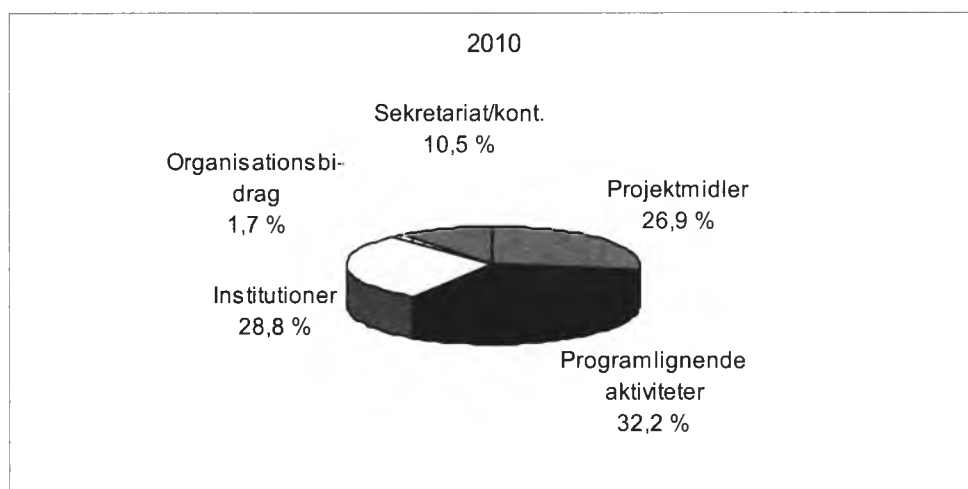
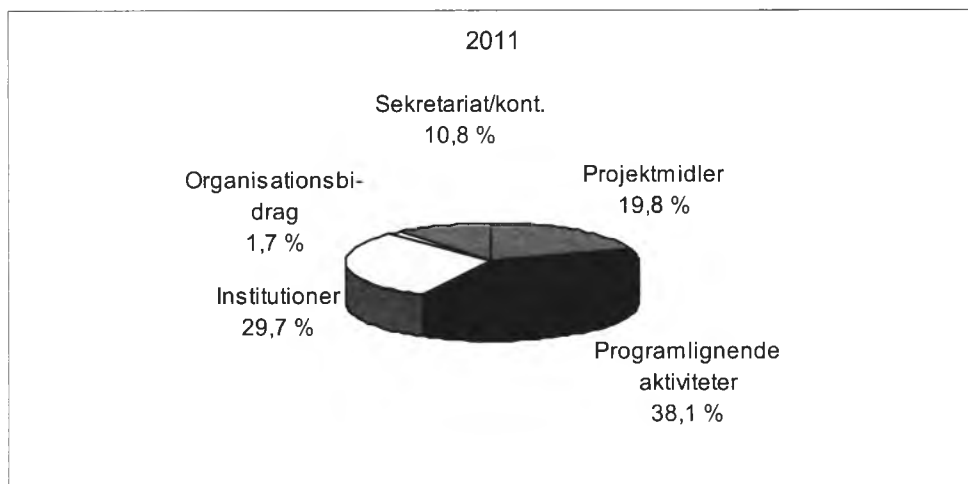
Dog indgår støtteordninger, som administreres af de nordiske institutioner Nordisk Innovationscenter (NICE) og Nordisk projektfond (NOPEF), i institutionsandelen. Derudover er bevillingerne til ministerrådssekretariatet og kontorerne i Nordvestrusland samt i Estland, Letland, og Litauen defineret som institutioner, men vist separat i diagrammerne nedenfor.

I budget 2011 der således fire kategorier, som er *projektmidler, programlignende aktiviteter, institutioner og organisationsbidrag*.

Som det ses af nedenstående tabel har den nye kategoriinddeling medført en mindre forskydning mellem projektmidler og programlignende aktiviteter. Det er primært på MR-NER, MR-M og MR-A, hvor den ændrede kategoriinddeling slår igennem. Her er budgetposterne, der tidligere kun indeholdte projektmidler, nu opdelt efter den nye kategoriinddeling, og den nye kategoriinddeling har således medført at antallet af budgetposter øges i forhold til tidligere års budgetter.

2010 priser, TDKK	Budget 2011	Andel	Budget 2010	Andel
Projektmidler	177.509	19,8%	241.691	26,9%
Programlignende aktiviteter	341.539	38,1%	289.154	32,2%
Institutioner	265.977	29,7%	258.846	28,8%
Organisationsbidrag	14.890	1,7%	15.045	1,7%
Sekretariat/Nabopolitikkont.	96.440	10,8%	94.511	10,5%
I alt	896.355	100%	899.247	100%

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Bemærk, at på trods af den nye kategorisering vil der stadig være budgetposter, som vil indeholde mere end én kategori af budgetmidler. Den mest væsentlige kategori er brugt som grundlag ved fordeling af budgetposter på kategorier.

Gås skridtet videre med en kategorisering af budgetpostmidler primært eller alene efter en projektdefinition, vil det få volumen af budgetposter til yderligere at vokse i budgettet. Og ikke mindst vil budgetpoststrukturen mere komme til at afspejle et administrativt perspektiv i modsætning til et perspektiv efter hvilket budgetposter kategoriseres efter hvilken aktivitet og/eller formål, der er tale om.⁶

⁶ Det skal bemærkes, at det i sekretariatets økonomisystem administrativt er muligt at opdele Nordisk Ministerråds projektmidler i kategori 1 midler (egentlige projekter) og kategori 2 (midler, som tildeles under et program, en arbejdsgruppe, et samarbejdsorgan o.s.v.)

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO

MR-Kultur		Budget	Budget	Difference	
		2011	2010	+/-	% ¹⁾
Sum MR-K		21.946	21.944	2	0,0%
<i>Generelle kulturindsatser</i>		<i>6.510</i>	<i>6.628</i>	<i>-118</i>	<i>-1,8%</i>
1-2203-1	Dispositionsmidler Kultur	1.299	1.452	-152	-10,5%
1-2204-1	Nordisk Kulturforum	210	213	-3	-1,3%
1-2205-2	Nordisk kulturfond	4.479	4.435	44	1,0%
1-2206-2	Nordisk Råds priser	307	311	-4	-1,3%
1-2207-1	Kulturministrenes globaliseringsindsatser	214	217	-3	-
<i>Barn og unga</i>		<i>787</i>	<i>797</i>	<i>-10</i>	<i>-1,2%</i>
<i>Projektmedel og generella stödordningar</i>		<i>787</i>	<i>797</i>	<i>-10</i>	<i>-1,2%</i>
1-2212-2	Nordisk Børne- og Ungdomskomiteé (NORDBUK)	787	797	-10	-1,2%
<i>Film och media</i>		<i>5.645</i>	<i>5.673</i>	<i>-28</i>	<i>-0,5%</i>
<i>Projektmedel och generella stödordningar</i>		<i>5.262</i>	<i>5.285</i>	<i>-23</i>	<i>-0,4%</i>
1-2221-2	Nordisk computerspilprogram	1.491	1.510	-19	-1,2%
1-2222-2	Nordisk Film- og TV-fond	3.431	3.431	0	0,0%
1-2223-2	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	340	344	-4	-1,2%
<i>Institutioner</i>		<i>383</i>	<i>388</i>	<i>-5</i>	<i>-1,2%</i>
1-2228-3	NORDICOM	383	388	-5	-1,2%
<i>Konstområdet</i>		<i>8.541</i>	<i>8.378</i>	<i>163</i>	<i>1,9%</i>
<i>Projektmedel och generella stödordningar</i>		<i>4.087</i>	<i>3.868</i>	<i>219</i>	<i>5,7%</i>
1-2251-2	Kultur- og kunstprogrammet	2.188	1.945	243	12,5%
1-2253-2	Nordisk oversættelsesstøtte	378	382	-5	-
1-2254-2	Nordiskt-baltiskt mobilitetsprogram för Kultur	1.521	1.541	-19	-1,2%
<i>Institutioner</i>		<i>687</i>	<i>696</i>	<i>-9</i>	<i>-1,2%</i>
1-2259-3	Kulturkontakt Nord	687	696	-9	-1,2%
<i>Nordiska kulturhus (institutioner)</i>		<i>3.767</i>	<i>3.814</i>	<i>-47</i>	<i>-1,2%</i>
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	0	0	0	-
1-2272-3	Nordens hus på Färöarna	1.745	1.767	-22	-1,2%
1-2274-3	Nordens institut på Åland	373	377	-5	-1,2%
1-2277-3	Nordens institut på Grönland (NAPA)	814	825	-10	-1,2%
1-2548-3	Nordens institut i Finland (NIFIN)	834	845	-10	-1,2%
<i>Andra kultursatsninger</i>		<i>463</i>	<i>469</i>	<i>-6</i>	<i>-1,2%</i>
<i>Projektmedel och generella stödordningar</i>		<i>463</i>	<i>469</i>	<i>-6</i>	<i>-1,2%</i>
1-2234-4	Samisk samarbeid	463	469	-6	-1,2%
Opdelt på kategorier		21.946	21.944	100%	100%
Projektmidler		3.157	3.333	14,4%	15,2%
Programlignende aktiviteter		13.489	13.245	61,5%	60,4%
Institutioner		4.837	4.898	22,0%	22,3%
Organisationsbidrag		463	469	2,1%	2,1%

1) Kulturs budget er uændret, som følge af at Kulturbudgettet er tilført 1.663 MDKK (1 MDKK på Kultur- og kunstprogrammet og 663 TDKK til Kulturfonden), som overvejder pro rata reduktion på 1 %.

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

MR-FJLS		Budget	Budget	Difference	
		2011	2010	+/-	%
Sum MR-FJLS		4.696	4.743	-47	-1,0%
	<i>Projektmidler</i>	419	423	-4	-1,0%
3-6420-2	Ny nordisk mad	419	423	-4	-1,0%
	<i>Fiskeri</i>	792	801	-8	-1,0%
3-6610-1	Projektmedel - Fiskeri	792	801	-8	-1,0%
	<i>Jord- og skovbrug</i>	2.729	2.757	-28	-1,0%
	<i>Projektmidler - jordbrug</i>	204	222	-18	-8,0%
3-6510-1	Projektmidler Jordbrug	100	132	-32	-24,2%
	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	105	90	14	15,6%
	<i>Institutioner - jordbrug</i>	1.722	1.722	0	0,0%
3-6585-3	Nordisk Genressource Center	1.722	1.722	0	0,0%
	<i>Projektmidler - skovbrug</i>	803	812	-10	-1,2%
3-6310-1	Projektmidler Skovbrug	103	118	-15	-12,9%
3-6581-2	Samnordisk skogsforskning (SNS)	700	694	6	0,8%
	<i>Levnedsmidler</i>	754	762	-8	-1,0%
3-6810-1	Projektmedel - Levnedsmidler	541	546	-6	-1,0%
3-6820-1	Forskning - levnedsmidler	144	145	-1	-1,0%
	Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet	70	71	-1	-
Opdelt på kategorier		4.696	4.743	100%	100%
	Projektmidler	2.973	3.021	63,3%	63,7%

MR-Jäm		Budget	Budget	Difference	
		2011	2010	+/-	%
MR-Jäm		1.077	1.088	-11	-1,0%
	<i>Projektmedel</i>	473	477	-5	-1,0%
1-4410-1	Projektmedel - Jämställdhet	473	477	-5	-1,0%
	<i>Institutioner</i>	604	610	-6	-1,0%
	Nordisk institutt for kunnskap om kjønn (NIKK)	604	610	-6	-1,0%
Opdelt på kategorier		1.077	1.088	100%	100%
	Projektmidler	473	477	43,9%	43,9%
	Institutioner	604	610	56,1%	56,1%

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

MR-U		Budget	Budget	Difference	
		2011	2010	+/-	%
MR-U		28.662	28.951	-290	-1,0%
<i>Generelle uddannelses- og forskningsindsatser</i>		464	605	-141	23,3%
2-2505-1	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	464	605	-141	23,3%
	<i>Politikudvikling m.v.</i>	2.204	2.089	114	5,5%
2-2510-1	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	213	216	-2	-1,0%
	Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbejde om				
2-2520-1	Voksnes Læring (SVL)	152	153	-1	-1,0%
2-2530-1	Rådgivningsgruppen for høgre utdanning (HÖGUT)	180	182	-2	-1,0%
2-2544-1	Det nordiske sprogsamarbejde	692	563	130	23,0%
2-2553-1	Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	78	78	-1	-1,0%
2-3127-2	Politikudvikling voksnes læring	889	898	-9	-1,0%
	<i>Mobilitets og netværksprogrammer</i>	9.619	9.717	-97	-1,0%
2-2513-2	Nordplus rammeprogram	8.382	8.467	-85	-1,0%
2-2534-4	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	154	156	-2	-1,0%
2-2543-2	Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet	943	953	-10	-1,0%
	Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i				
2-2545-2	udlandet	140	141	-1	-1,0%
	<i>NordForsk</i>	13.000	13.131	-131	-1,0%
2-3100-3	NordForsk	12.870	13.001	-130	-1,0%
2-3140-2	Nordisk komitè for Bioetik	130	131	-1	-1,0%
	<i>Forskning i øvrigt</i>	3.374	3.408	-34	-1,0%
2-3180-2	Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	1.386	1.399	-14	-1,0%
2-3181-2	Nordiska Institutet for Sjørett (NIFS)	413	417	-4	-1,0%
2-3182-2	Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	654	661	-7	-1,0%
2-3184-2	Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	669	676	-7	-1,0%
2-3185-2	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	253	255	-3	-1,0%
Opdelt på kategorier		28.662	28.951	100%	100%
	Projektmidler	1.909	1.928	6,7%	6,7%
	Programlignende aktiviteter	13.728	13.867	47,9%	47,9%
	Institutioner	12.870	13.001	44,9%	44,9%
	Organisationsbidrag	154	156	0,5%	0,5%
MR-S		Budget	Budget	Difference	
		2011	2010	+/-	%
MR-S		4.782	4.830	-48	-1,0%
<i>Projektmedel</i>		1.119	1.168	-48	-4,1%
4-4310-1	Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik	731	779	-48	-6,2%
4-4320-1	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	145	145	0	0,0%
4-4340-1	Nomesko og Nososko	243	243	0	0,0%
	<i>Institutioner</i>	3.663	3.663	0	0,0%

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

4-4380-3	Nordens Vælfærdcenter	2.294	2.294	0	0,0%
4-4381-3	Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV) * NIOM AS - Nordisk institutt for Odontologiske	4.132	4.132	0	0,0%
4-4382-2	Materialer	1.369	1.369	0	0,0%
Opdelt på kategorier		4.782	4.830	100%	100%
	Projektmidler	1.119	1.168	23,4%	24,2%
	Programlignende aktiviteter	1.369	1.369	28,6%	28,3%
	Institutioner	2.294	2.294	48,0%	47,5%

*) NHV er finansieret direkte af landene, og indgår derfor ikke i de akkumulerede beløb.

MR-NER		Budget	Budget	Difference	
		2011	2010	+/-	%¹⁾
Sum MR-NER		14.259	14.403	-144	-1,0%
	<i>Projektmidler</i>	0	2.872	-2.872	-
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	0	2.872	-2.872	-
	<i>Næring</i>	8.983	8.810	173	-
	<i>Projektmidler - Næring</i>	268	0	268	-
4-5140-1	Projektmidler Næring	268	0	268	-
	<i>Institutioner - Næring</i>	8.715	8.810	-95	-
4-5180-3	Nordisk InnovationsCenter (NICE)	8.715	8.810	-95	-
	<i>Energi</i>	1.212	662	550	-
4-5141-1	Projektmidler Energi	282	0	282	-
4-5142-2	Arbejdsgrupper - energi	268	0	268	-
	<i>Institutioner - Energi</i>	662	662	0	-
4-3220-3	Nordisk Energiforskning (NEF)	662	662	0	-
	<i>Regional</i>	4.064	2.060	2.004	-
4-5142-1	Projektmidler Regional	442	0	442	-
4-5145-2	Arbejdsgrupper under Regional	201	0	201	-
4-5151-4	NORA	841	841	0	-
4-5160-2	Grænsekomitæer	1.361	0	1.361	-
	<i>Institutioner - Regional</i>	1.219	1.219	0	-
4-6180-3	Nordregio	1.219	1.219	0	-
Opdelt på kategorier		14.259	14.403	100%	100%
	Projektmidler	992	2.872	7,0%	19,9%
	Programlignende aktiviteter	1.831	0	12,8%	-
	Institutioner	10.596	10.691	74,3%	74,2%
	Organisationsbidrag	841	841	5,9%	5,8%

1) Som følge af overflytning af den tekniske omflytning af sektorens projektmidler fra én til tre budgetposter, er beregningen af de procentvise forøgelse/reduktioner udeladt.

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

MR-Miljø		Budget	Budget	Difference	
		2011	2010	+/-	%
MR-Miljø		5.763	5.822	-58	-1,0%
3-3310-1	Dispositionsmidler - Miljø	872	3.969	-3.297	-%
3-3311-2	Miljøsektorens arbejdsgrupper	3.038	0	3.239	-
3-3320-2	NEFCOS Miljøudviklingsfond	1.520	1.520	0	0,0%
3-6720-4	SVANEN – Nordisk miljömærkning	334	334	0	0,0%
Opdelt på kategorier		5.763	5.822	100%	100%
	Projektmidler	671	3.969	15,1%	68,2%
	Programlignende aktiviteter	4.759	1.520	79,1%	26,1%
	Organisationsbidrag	334	334	5,8%	5,7%
MR-Arbejdsliv		Budget	Budget	Difference	
		2011	2010	+/-	%
MR-A		1.741	1.758	-18	-1,0%
	<i>Projektmedel</i>	<i>1.310</i>	<i>1.358</i>	<i>-49</i>	<i>-3,6%</i>
2-4110-1	Projektmidler – Arbejdsliv	79	792	-713	-90,0%
2-4111-2	Arbejdsliv faste udvalg	687	0	687	-
2-4120-2	Nordjobb	363	367	-4	-1,0%
2-4130-1	Kommunikation om arbejdsliv	180	199	-19	-9,8%
	<i>Institutioner</i>	<i>431</i>	<i>400</i>	<i>31</i>	<i>7,8%</i>
2-4180-3	Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	431	400	31	7,8%
Opdelt på kategorier		1.741	1.758	100%	100%
	Projektmidler	259	992	14,9%	56,4%
	Programlignende aktiviteter	1.050	367	60,4%	20,9%
	Institutioner	431	400	24,8%	22,7%
MR-Finans		Budget	Budget	Difference	
		2011	2010	+/-	%
MR-Finans		236	238	-2	-1,0%
4-5210-1	Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	236	238	-2	-1,0%
Opdelt på kategorier		236	238	100%	100%
	Projektmidler	236	238	100,0%	100,0%

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

MR-Lag		Budget	Budget	Difference	
		2011	2010	+/-	%
MR-Lag		180	182	-2	-1,0%
1-7110-1	Projektmedel - Lagstiftning	180	182	-2	-1,0%
Opdelt på kategorier		180	182	100%	100%
	Projektmidler	180	182	100,0%	100,0%

Nabopolitik		Budget	Budget	Difference	
		2011	2010	+/-	%
Nabopolitik		12.268	12.835	-568	-4,4%
6-0820-2	Kunskapsopbygning og netværk	3.521	3.645	-124	-3,4%
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	817	898	-81	-9,0%
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	752	712	40	5,7%
6-5280-3	Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	2.013	2.518	-504	-20,0%
6-0970-3	Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland	1.302	1.338	-36	-2,7%
6-0810-3	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	1.464	1.464	0	0,0%
6-0910-1	Politiske initiativer	148	164	-16	-9,8%
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	1.256	1.276	-20	-1,6%
6-0950-2	EHU/Hviderusland	618	444	174	39,3%
	Gennemførelse af retningslinierne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis				
6-0800-1	Nordvestrusland	27	27	0	-1,5%
6-0990-1	Samarbejde med Nordens naboer i Vest	350	350	0	0,0%
Opdelt på kategorier		12.268	12.835	100%	100%
	Projektmidler	3.350	3.427	27,3%	26,7%
	Programlignende aktiviteter	4.138	4.088	33,7%	31,9%
	Institutioner	4.780	5.320	39,0%	41,5%

Samarbejdsministrene		Budget	Budget	Difference	
		2010	2009	+/-	%
Samarbejdsministrene		15.177	14.899	278	1,8%
	<i>Ministerrådets sekretariat (NMRS)</i>	<i>10.179</i>	<i>9.883</i>	<i>295</i>	<i>3,0%</i>
5-0180-3	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	10.179	9.883	295	3,0%
	<i>Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter</i>	<i>4.999</i>	<i>5.016</i>	<i>-17</i>	<i>-0,3%</i>
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	420	421	-1	-0,1%
5-0425-4	Bidrag til Västnorden	121	134	-13	-9,6%
5-0435-1	Generalsekretærens disponeringsreserv	54	54	0	-0,2%
5-0445-1	Formandskabspuljen	846	779	67	8,6%
5-0460-1	Holdbart Norden	354	354	0	0,0%

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

5-1011-1	Informationsaktiviteter	1.328	1.328	0	0,0%
5-1021-1	Internationale aktiviteter	94	94	0	-0,1%
5-1030-2	Hallo Norden	695	0	695	-
5-1035-1	Grænsehindringer	483	870	-387	-44,5%
5-1050-2	Tjänstemannautbyte	201	0	201	-
5-0500-2	Pulje til Nordisk Ministerråds støtte til Island	403	983	-580	-59,0%
Opdelt på kategorier		15.177	14.899	100%	100%
	Projektmidler	4.256	4.462	28,0%	29,9%
	Programlignende aktiviteter	201	0	1,3%	0,0%
	Institutioner	10.179	9.883	67,1%	66,3%
	Organisationsbidrag	541	554	3,6%	3,7%

Globaliseringsinitiativer		Budget	Budget	Difference	
		2011	2010	+/-	%
Sum Globaliseringsinitiativer		9.530	9.010	520	5,8%
5-2020-1	Globaliseringsforum	510	546	-36	-6,6%
5-2025-2	Nordisk Topforskning	0	956	-956	-
5-2030-2	Innovationsrepræsentationer i Asien	268	355	-86	-24,4%
5-2035-1	Innovationspris for nordisk kvalitet	0	0	0	-
5-2040-1	Fælles Energiexpo	0	0	0	-
5-2042-1	EnergiExpo	1.557	0	1.557	-
5-2045-1	Expo 2010 Shanghai	0	341	-341	-
5-2050-1	Nordisk indspil til klimaforhandlingerne	0	0	0	-
5-2055-1	Bekæmpelse af Grænsehindringer i Norden	174	273	-99	-36,1%
5-2060-2	NORIA	470	478	-8	-1,7%
5-2062-1	e-Science	1.154	0	1.154	-
5-2065-1	Plan for fremme af højere uddannelse i Norden	805	273	532	195,0%
5-2070-1	Projektplan for god oplæring af ungdom og vuxna Konsekvenser af klimaforandringer på primær næringen	268	505	-237	-46,9%
5-2075-2		631	819	-188	-23,0%
5-2080-2	Kultur og kreativitet	940	382	557	145,8%
5-2085-2	Helse och velfärd	1.745	0	1.745	-
5-2090-2	Klimavenlig byggeri	1.007	0	1.007	-
5-3000-1	Puljen til nye globaliseringsinitiativer	0	4.082	-4.082	-
Opdelt på kategorier		9.530	9.010	100%	100%
	Projektmidler	4.738	6.375	49,7%	70,8%
	Programlignende aktiviteter	4.792	2.635	50,3%	29,2%

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

SAMMENSTILLING AF BUDGET 2011 OG 2010 (2010 priser, TEUR)

	BUDGET 2011	Andel	BUDGET 2010	Andel	Difference	
					+/-	%
MR-Kultur, MR-FJLS, MR-Ligestilling	27.718	23,0%	27.775	23,0%	-57	-0,2%
Kultur	21.946	18,2%	21.944	18,2%	2	0,0%
Fiskeri, Jord- og skovbrug og levnedsmidler	4.696	3,9%	4.743	3,9%	-47	-1,0%
Ligestilling	1.077	0,9%	1.088	0,9%	-11	-1,0%
MR-Uddannelse og forskning, MR-S	33.444	27,8%	33.782	28,0%	-338	-1,0%
Uddannelse og forskning	28.662	23,8%	28.951	24,0%	-290	-1,0%
Socialpolitik	4.782	4,0%	4.830	4,0%	-48	-1,0%
MR-NER, MR-Miljø, MR-A, MR-Finans	21.999	18,3%	22.221	18,4%	-222	-1,0%
Näring, energi og regional	14.259	11,9%	14.403	11,9%	-144	-1,0%
Miljø	5.763	4,8%	5.822	4,8%	-58	-1,0%
Arbejdsliv	1.741	1,4%	1.758	1,5%	-18	-1,0%
Finanspolitik	236	0,2%	238	0,2%	-2	-1,0%
MR-Lag	180	0,1%	182	0,2%	-2	-1,0%
Lag	180	0,1%	182	0,2%	-2	-1,0%
Samarbejdsministrene	36.975	30,7%	36.745	30,4%	230	0,6%
Nabopolitik	12.268	10,2%	12.835	10,7%	-568	-4,4%
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	10.179	8,5%	9.883	8,2%	295	3,0%
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	4.999	4,2%	5.016	4,2%	-17	-0,3%
Globaliseringsinitiativerne	9.530	7,9%	9.010	7,5%	520	5,8%
TOTALT	120.316	100,0%	120.704	100,0%	-388	-0,3%

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Bilag 2 – Status 31.12.2009 på budgetpostniveau

		MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2009	DISP %	MIDLER TILBAGE	OVF. TIL DISPOSTI- ONSPULJEN
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lov						
		178.451.294	175.425.339	98%	3.025.955	1.941.535
MR-Kultur						
		166.023.690	163.925.734	99%	2.097.956	99.472
	<i>Projektmidler</i>	<i>25.942.696</i>	<i>24.136.023</i>		<i>1.806.673</i>	<i>99.472</i>
2203	Dispostionsmidler Kultur	11.778.636	10.663.619	91%	1.115.018	0
2204	Nordisk Kulturforum	2.229.085	1.910.685	86%	318.400	99.472
2206	Nordisk Råds priser	2.580.000	2.525.452	98%	54.548	0
2210	Nordiskt idrottsamarbejde	235.350	64.854	28%	170.496	0
2212	Nordisk Børne- og Ungdomskomit	6.548.624	6.400.413	98%	148.212	0
2223	Nordisk Journalistisk Efterudd	2.571.000	2.571.000	100%	0	0
	<i>Støtteordninger</i>	<i>99.895.270</i>	<i>99.603.987</i>		<i>291.283</i>	<i>0</i>
2205	Nordisk kulturfond	33.155.000	33.155.000	100%	0	0
2221	Nordisk computerspilprogram	11.399.150	11.288.000	99%	111.150	0
2222	Nordisk Film- og TV-fond	24.791.884	24.762.000	100%	29.884	0
2251	Kunst- og kulturprogrammet	19.010.583	18.883.964	99%	126.619	0
2254	Mobilitets- og residensprogram	11.538.653	11.515.023	100%	23.630	0
	<i>Institutioner</i>	<i>36.635.000</i>	<i>36.635.000</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
2228	NORDICOM	2.888.000	2.888.000	100%	0	0
2259	Kulturkontakt Nord	5.234.000	5.234.000	100%	0	0
2272	Nordens hus på Färöarna	13.171.000	13.171.000	100%	0	0
2274	Nordens institut på Åland	2.839.000	2.839.000	100%	0	0
2277	Nordens institut på Grönland	6.147.000	6.147.000	100%	0	0
2548	Nordens institut i Finland (NI)	6.356.000	6.356.000	100%	0	0
	<i>Organisationsbidrag</i>	<i>3.503.000</i>	<i>3.503.000</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
2234	Samisk samarbeid	3.503.000	3.503.000	100%	0	0
	<i>Nedlagte budgetposter</i>	<i>47.724</i>	<i>47.724</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
2294	Tværsektorielt projektvirksomhed	45.000	45.000	100%	0	0
2296	Nordiske kulturprojekter i udlandet	2.724	2.724	100%	0	0
MR-Ligestilling						
		9.107.199	8.449.199	93%	658.000	297.322
	<i>Projektmidler</i>	<i>3.787.199</i>	<i>3.129.199</i>		<i>658.000</i>	<i>297.322</i>
4410	Projektmedel - Jämställdhet	3.787.199	3.129.199	83%	658.000	297.322

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

		MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2009	DISP %	MIDLER TILBAGE	OVF. TIL DISPOSTI- ONSPULJEN
	<i>Institutioner</i>	5.320.000	5.320.000		0	0
4480	Nordiskt institutt for kvinde	5.320.000	5.320.000	100%	0	0
	MR-Lov	3.320.405	3.050.406	92%	270.000	1.544.741
	<i>Projektmidler</i>	3.320.405	3.050.406		270.000	1.544.741
7110	Projektmedel - Lagstiftning	3.320.405	3.050.406	92%	270.000	1.544.741
	MR-U, MR-A					
		254.903.857	253.054.831	99%	1.849.026	373.403
	MR-U	238.722.306	237.220.920	99%	1.501.386	373.403
	<i>Projektmidler</i>	19.759.071	18.523.292	94%	1.235.780	373.403
2505	Dispositionsmedel-Utbildning o	9.256.551	9.071.842	98%	184.708	0
2510	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	2.680.157	2.398.064	89%	282.092	0
2520	Rådgivningsgruppen for Nordisk	1.944.892	1.717.292	88%	227.600	75.192
2530	Rådgivningsgruppen for høgre u	2.815.531	2.546.131	90%	269.400	298.211
2544	Nordens Sprogråd	1.474.064	1.311.516	89%	162.548	0
2553	Politikudvikling, Videnssamfun	591.000	506.446	86%	84.554	0
3140	Nordisk komité for Bioetik	996.877	972.000	98%	24.877	0
	<i>Støtteordninger</i>	110.034.734	109.769.128		265.606	0
2512	Nordplus Junior	1.017.619	1.017.618	100%	0	0
2513	Nordplus rammeprogram	63.027.290	62.825.389	100%	201.901	0
2522	Nordplus Voksen	1.059.020	1.059.020	100%	0	0
2532	Nordplus højere uddannelse	72.685	72.685	100%	0	0
2543	Nordplus Sprog og Kultur	10.518.025	10.454.321	99%	63.704	0
2545	Norden-undervisning i utlandet	1.198.842	1.198.842	100%	0	0
3127	Politikudvikling voksnes lærin	7.843.253	7.843.253	100%	0	0
3180	Nordisk Institut for Teoretisk	10.387.000	10.387.000	100%	0	0
3181	Nordiska Institutet for Sjöre	3.095.000	3.095.000	100%	0	0
3182	Nordisk Institutt for Asiastud	4.907.000	4.907.000	100%	0	0
3184	Nordisk vulkanologisk institut	5.014.000	5.014.000	100%	0	0
3185	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.895.000	1.895.000	100%	0	0
	<i>Institutioner</i>	107.922.000	107.922.000		0	0
3100	NordForsk	107.922.000	107.922.000	100%	0	0
3183	Nord. Samarbetsorgan for viden	0	0	0%	0	0
	<i>Organisationsbidrag</i>	1.155.000	1.155.000		0	0
2534	Bidrag till Nordisk Sommaruniv	1.155.000	1.155.000	100%	0	0

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

		MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2009	DISP %	MIDLER TILBAGE	OVF. TIL DISPOSTI- ONSPULJEN
	<i>Nedlagte budgetposter</i>	-148.500	-148.500		0	0
3110	Nordiska forskningspolitiske r	-148.500	-148.500	100%	0	0
MR-A		16.181.551	15.833.911		347.640	0
	<i>Projektmidler</i>	10.299.155	10.124.911		174.244	0
4110	Projektmedel – Arbejdsliv	8.881.653	8.711.911	98%	169.742	0
4130	Informationsprojektet	1.417.502	1.413.000	100%	4.502	0
	<i>Støtteordninger</i>	2.799.996	2.722.000		77.996	0
4120	Nordjobb	2.799.996	2.722.000	97%	77.996	0
	<i>Institutioner</i>	3.082.400	2.987.000		95.400	0
4180	Institut för vidareutb.inom ar	3.082.400	2.987.000	97%	95.400	0
MR-NER, MR-S, MR-Finans						
		167.481.586	163.242.560	97%	4.239.025	0
MR-NER		123.353.695	119.949.310	97%	3.404.385	0
	<i>Projektmidler</i>	27.701.409	24.297.024	88%	3.404.385	0
5150	Projektmidler - Næring, energi	27.701.409	24.297.024	88%	3.404.385	0
	<i>Institutioner</i>	89.104.000	89.104.000		0	0
3220	Nordisk Energiforskning (NEF)	5.495.000	5.495.000	100%	0	0
5180	Nordisk InnovationsCenter (NIC	73.136.000	73.136.000	100%	0	0
6180	Nordregio	10.473.000	10.473.000	100%	0	0
	<i>Organisationsbidrag</i>	6.241.000	6.241.000		0	0
5151	NORA	6.241.000	6.241.000	100%	0	0
	<i>Nedlagte budgetposter</i>	307.286	307.286		0	0
6110	Projektmidler næring	43.837	43.837	100%	0	0
5110	Projektmidler næring	263.449	263.449	100%	0	0
MR-S		41.436.709	40.809.251	98%	627.458	0
	<i>Projektmidler</i>	11.938.987	11.317.214		621.773	0
4310	Projekmedel - Social- och häls	9.093.987	8.472.214	93%	621.773	0
4320	Nordiska Handikappolitiska Råd	1.062.000	1.062.000	100%	0	0
4340	Nomesko og Nososko	1.783.000	1.783.000	100%	0	0
	<i>Institutioner</i>	29.497.722	29.492.037		5.685	0

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

		MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2009	DISP %	MIDLER TILBAGE	OVF. TIL DISPOSTI- ONSPULJEN
4382	Nordisk Institutt for Odontolo	10.034.685	10.029.000	100%	5.685	0
4380	Nordisk Velfærdscenter	19.454.000	19.454.000	100%	0	0
4386	Nordiska utbild.program för so	9.037	9.037	100%	0	0
	MR-Finans	2.691.181	2.483.999	92%	207.182	0
	<i>Projektmidler</i>	<i>2.575.208</i>	<i>2.368.025</i>		<i>207.182</i>	<i>0</i>
5210	Projektmedel- Ekonomi och fina	2.575.208	2.368.025	92%	207.182	0
	<i>Nedlagte budgetposter</i>	<i>115.974</i>	<i>115.974</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
4510	Projektmedel - Narkotikasamarb	3.688	3.688	100%	0	0
4610	Välfärdsforskning	8.768	8.768	100%	0	0
4620	Välfärdsforskning	103.517	103.518	100%	0	0
	MR-Miljø og MR-FJSL					
		89.765.943	84.988.710	95%	4.777.233	0
	MR-Miljø	47.225.628	43.682.216	92%	3.543.412	0
	<i>Projektmidler</i>	<i>33.430.374</i>	<i>29.910.139</i>		<i>3.520.235</i>	<i>0</i>
3310	Projektmedel - Miljö	33.430.374	29.910.139	89%	3.520.235	0
	<i>Støtteordninger</i>	<i>11.153.000</i>	<i>11.132.000</i>		<i>21.000</i>	<i>0</i>
3320	NEFCOS Miljøudviklingsfond	11.153.000	11.132.000	100%	21.000	0
	<i>Organisationsbidrag</i>	<i>2.445.177</i>	<i>2.443.000</i>		<i>2.177</i>	<i>0</i>
6720	SVANEN – Nordisk miljömærkning	2.445.177	2.443.000	100%	2.177	0
	<i>Nedlagte budgetposter</i>	<i>197.077</i>	<i>197.077</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
3210	Projektmidler energi	197.077	197.077	100%	0	0
	MR-FJSL	42.540.315	41.306.494	97%	1.233.821	0
	<i>Projektmidler</i>	<i>27.888.325</i>	<i>26.659.504</i>		<i>1.228.821</i>	<i>0</i>
6310	Projektmidler Skovbrug	1.583.607	1.527.722	96%	55.885	0
6420	Ny nordisk Mad	3.727.426	3.527.289	95%	200.137	0
6510	Projektmidler Jordbrug	2.640.762	2.640.415	100%	347	0
6520	Nordiskt kontaktorgan för jord	679.000	679.000	100%	0	0
6540	Nordisk genbank för husdjur (N	5.000	5.000	100%	0	0
6581	Samnordisk skogsforskning (SNS	5.213.000	5.213.000	100%	0	0
6610	Projektmedel - Fiskeri	6.710.272	6.065.674	90%	644.598	0
6810	Projektmedel – Levnedsmidler	5.144.634	4.817.781	94%	326.853	0
6820	Forskning - levnedsmidler	1.654.623	1.654.623	100%	0	0

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

		MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2009	DISP %	MIDLER TILBAGE	OVF. TIL DISPOSTI- ONSPULJEN
6830	Nordisk handlingsplan for bedr	530.000	529.000	100%	1.000	0
	<i>Institutioner</i>	14.606.000	14.601.000		5.000	0
6585	Nordisk Genressource Center	14.606.000	14.601.000	100%	5.000	0
	<i>Nedlagte budgetposter</i>	45.990	45.990	100%	0	0
6530	Nordisk handlingsplan om livsm	45.990	45.990	100%	0	0
	Nabopolitik	133.120.500	123.689.248	93%	9.431.252	748.489
	<i>Projektmidler</i>	35.531.069	33.405.441		2.125.629	0
870	Arktisk samarbejdsprogram	9.631.065	8.864.115	92%	766.950	0
790	Grænseregionalt samarbejde	188.816	188.816	100%	0	0
910	Politiske initiativer	2.117.200	2.117.200	100%	0	0
800	Gennemgørelse af retningslinier	516.000	440.000	85%	76.000	0
960	NGO-virksomhed i Østersøregion	8.238.302	7.618.725	92%	619.577	0
990	Samarbejde med Nordens naboer	2.064.000	1.720.935	83%	343.065	0
980	Partnerskab og grænseregionalt	12.775.687	12.455.650	97%	320.037	0
	<i>Støtteordninger</i>	55.964.511	50.058.715		5.905.796	748.489
820	Kunskapsuppbygning och nätver	52.600.511	46.928.911	89%	5.671.600	748.489
950	EHU/Hviderusland	3.364.000	3.129.804	93%	234.196	0
	<i>Institutioner</i>	41.135.451	39.735.625		1.399.827	0
810	Ministerrådets kontorer i Estl	11.345.257	10.767.252	95%	578.005	0
970	Ministerrådets kontorer i Nord	10.233.194	9.411.373	92%	821.821	0
5280	Nordiska Projektexportfonden (	19.557.000	19.557.000	100%	0	0
	<i>Nedlagte budgetposter</i>	489.468	489.467		1	0
920	Projektvirksomhed i Baltikum	28.800	28.800	100%	0	0
930	Handlingsplan for Nordvest Rus	58.668	58.667	100%	0	0
940	Barentsregionen og m. frivilli	402.000	402.000	100%	0	0
	Samarbejdsministrene	114.134.843	111.045.181	97%	3.089.663	1.533.834
	<i>Projektmidler</i>	32.169.000	29.328.487		2.840.514	403.486
435	Generalsekretærens disponeri	700.000	500.000	71%	200.000	110.000
445	Formandsskabspuljen	8.804.309	8.068.135	92%	736.174	0
460	Holdbart Norden	4.678.346	4.492.840	96%	185.506	0
1011	Informationsaktiviteter	9.861.000	9.568.444	97%	292.556	0
1021	Internationale aktiviteter	1.026.349	893.072	87%	133.277	0
1035	Græsehindringer/Hallo Norden	7.098.996	5.805.996	82%	1.293.000	293.486
	<i>Støtteordninger</i>	3.654.596	3.449.995		204.600	1.130.348
1050	Tjänstemannautbyte	3.654.596	3.449.995	94%	204.600	1.130.348

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

		MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2009	DISP %	MIDLER TILBAGE	OVF. TIL DISPOSTI- ONSPULJEN
	<i>Institutioner</i>	73.198.000	73.198.000		0	0
180	Ministerrådets sekretariat (NM)	73.198.000	73.198.000	100%	0	0
	<i>Organisationsbidrag</i>	4.118.000	4.118.000		0	0
410	Föreningarna Nordens Förbund	3.125.000	3.125.000	100%	0	0
425	Bidrag til Västnorden	993.000	993.000	100%	0	0
	<i>Nedlagte budgetposter</i>	995.248	950.699		44.549	0
195	Europa og den nordlige dimensi	62.305	62.305	100%	0	0
461	Omstrukturering av institution	239.850	239.850	100%	0	0
450	Stöd till frivillig sektorn	300.000	300.000	100%	0	0
1020	Informationsverksamhet utanför	90.000	90.000	100%	0	0
1030	Hallå Norden	303.093	303.102	100%	-9	0
1040	Översättning och tolkning	0	-44.558		44.558	0
Strukturpulje						
	<i>Projektmidler</i>	13.350	13.350		0	0
1000	Strukturpulje	13.350	13.350	100%	0	0
Globaliseringsinitiativer						
	<i>Projektmidler</i>	81.469.439	72.377.800		9.091.640	189.603
2000	Globaliseringspulje	10.412.839	10.412.558	100%	282	0
2020	Globaliseringsforum	4.949.600	2.635.582	53%	2.314.018	0
2025	Nordisk Topforskning	15.996.000	12.911.075	81%	3.084.925	0
2030	Innovationsrepræsentationer	1.135.000	1.033.221	91%	101.779	0
2035	Innovationspris	1.032.000	-29.056	-3%	1.061.056	0
2040	Fælles Energi Expo	4.844.000	4.462.176	92%	381.824	0
2045	Expo 2010 Shanghai	2.064.000	1.651.200	80%	412.800	25.112
2050	Nordisk indspil til klimaforhandlinger	4.128.000	4.128.000	100%	0	0
2055	Bekæmpelse af grænshindringer	2.064.000	1.990.953	96%	73.047	0
2060	NORIA	4.128.000	3.302.400	80%	825.600	164.491
2065	Plan for fremme af højere uddannelse	17.403.000	16.770.443	96%	632.557	0
2070	Projektplan for god oplæring	3.818.000	3.810.934	100%	7.066	0
2075	Konsekvenser af klimaforandringer	5.986.000	5.986.000	100%	0	0
2080	Profilering af norden	3.509.000	3.312.314	94%	196.686	0
TOTAL		1.019.340.812	983.837.019	97%	35.503.794	4.786.864

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Bilag 3 – Forklaringer til budgetstruktur og budgetpostkategorier

Hovedinddeling	Budgettets hovedinddeling er det enkelte ministerråd. Præsentationen af hvert ministerråd indledes med en beskrivelse af hele arbejdet med fokus på politiske målsætninger, nye initiativer og ændringer i forhold til foregående budgetår.
Budgetposter	De enkelte budgetposter præsenteres ensartet indholdsmæssigt ved hjælp af fire budgetposttyper; 1) Projektmidler, 2) Programlignende aktiviteter som rummer samarbejdsorganer, rene programmer, støtteordninger/samarbejdsorgan og arbejdsgrupper 3) Institutioner/virksomheder som styres gennem mål - og resultatkontrakter samt 4) organisationsbidrag.
Nummerering	Hver budgetpost har en 6 cifret nummerering. Det første ciffer er samarbejdsområde, anden til sjette ciffer er løbenummer indenfor ministerrådet. Det sidste ciffer viser hvilken type budgetpost det er; 1 = projektmidler, 2 = Programlignende aktiviteter, 3 = institution, 4 = organisationsbidrag.
Specielle rubrikker	<p>I budgetpostene for projekt/støtteordninger viser rubrikken Disp./Bud09, hvor stor andel af 09-budgettet i procent, som er disponeret i løbet af 2009. En disponering er en beslutning om at bruge penge fra en budgetpost til et bestemt formål. Det disponerede beløb kan udbetales til formålet i budgetåret og i de 2 påfølgende år, og Nordisk Ministerråd har en forpligtelse overfor det angivne formål i denne tidsperiode. En ikke udbetalt disposition vil efter 3 år blive indtægtsført i ministerrådets regnskab og tilbagebetalt til landene.</p> <p>For så vidt angår videreførselsreglen for udisponerede midler på budgetpostniveau, så blev reglerne, som led i budgetmoderniseringsarbejdet, ændret fra og med regnskabsåret 2007. Herefter er det kun være muligt at videreføre 20 % af årets bevilling på en budgetpost, dog med en minimumsgrænse på 200 TDKK.</p> <p>I budgetposterne for institutioner styret med resultatkontrakt viser rubrikken, NMR fin. 09 den procentvise andel af institutionens totale indtægter i 2009 som blev finansieret af Nordisk Ministerråd (fra regnskabet). Finansieringen fra Nordisk Ministerråd omfatter både basisbevilling og eventuelle projektmidler.</p> <p>I rubrikken "kontraktstatus" redegøres for institutions målopfyldelse f.s.v.a. de faglige mål i resultatkontrakterne. I rubrikken "økonomi" fremgår sekretariatets bemærkninger til regnskabsaflæggelsen og institutionens økonomiske situation for 2009.</p>

Bilag 4 – Økonomiske delegeringsregler i Nordisk Ministerråd

På samarbejdsministrenes møde den 26. februar 2007 vedtog man en tilføjelse til Nordisk Ministerråds økonomireglement, hvorefter hvert enkelt ministerråd skal fastsætte egne retningslinjer for den økonomiske dispositionsret. Nedenstående tabel viser delegeringsreglerne for de forskellige ministerråd.

<i>Beslutningsorgan MR/EK</i>	<i>Beløbsgrænse</i>	<i>Andre disponenter end EK/MR og eventuel beløbsgrænse</i>
MR-kultur ¹⁾	>= 1 MDKK	
EK-kultur	< 1 MDKK	
MR-Jäm ²⁾	>= 1 MDKK	
EK-Jäm	< 1 MDKK	
MR-Lag ³⁾	>= 1 MDKK	
EK-Lag	< 1 MDKK	
MR-U ³⁾	>= 1 MDKK	
EK-U	<= 1 MDKK	
MR-A		
EK-A	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-NER		
EK-NE og EK-R	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-S ⁴⁾		
EK-S	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-Finans		
EK-Finans	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-M ⁴⁾		
EK-M	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-FJLS ³⁾		
EK-FJLS	Alle beslutninger uanset beløb.	
MR-SAM ⁵⁾	> 1 MDKK	
NSK	=< 1 MDKK	

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

---

- 1) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at Generalsekretæren kan bevilge indtil 500 TDKK fra sektorens dispositionsmidler.
- 2) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at Generalsekretæren kan bevilge indtil 300 TDKK af sektorens midler
- 3) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at Generalsekretæren kan bevilge indtil 100 TDKK af sektorens midler.
- 4) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at Generalsekretæren kan bevilge indtil 50 TDKK fra sektorens dispositionsmidler.
- 5) Gælder for beslutninger under Formandskabspuljen 5-0445-1 og Holdbart Norden 5-0460-1. På Holdbart Norden er der endvidere taget beslutning om at Generalsekretæren kan disponere indtil 300 TDKK (NSK beslutning 10/10). På Nabopolitikområdet varierer beløbsgrænserne på budgetposter. Der henvises til MR-SAM beslutninger 42/08 og 39/09.

Bilag 5 – Tidsplan for Budgetprocessen 2011

2010	
Januar	<ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af indhold af budgetanvisninger og orientering om budgetprocessen for EK-formændene.
17.-18.02	<ul style="list-style-type: none"> • MR-SAM godkender budgetanvisninger for 2011.
Uge 9	<ul style="list-style-type: none"> • Udarbejdelse af budgetvejledning.
06.05	<ul style="list-style-type: none"> • Frist for NSKs beslutning om budget for samarbejdsministrenes ramme og Nabopolitik.
10.05	<ul style="list-style-type: none"> • Deadline for aflevering af de enkelte fagministerråds budgetbidrag til Generalsekretæren.
01.06	<ul style="list-style-type: none"> • Generalsekretærens budgetforslag sendes ud til NSK/MR-SAM (og derigennem også til landene til national høring). [Budgetforslaget foreligger kun som pdf. fil.]
Juni	<ul style="list-style-type: none"> • Generalsekretærens budgetforslag præsenteres for Nordisk Råd. • Budgetekspertgruppen behandler budgetforslaget (medlemmerne kommer fra de nordiske finansministerier).
09.06	<ul style="list-style-type: none"> • Generalsekretærens budgetforslag præsenteres for NSK.
Uge 32	<ul style="list-style-type: none"> • NSK anmelder mulige ønsker til NMRS om ændringer i generalsekretærens budgetforslag på baggrund af den nationale høring.
06.09.- 07.09	<ul style="list-style-type: none"> • MR-SAM vedtager ministerrådsforslag.
Uge 36-37	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerrådsforslaget oversendes til Nordisk Råd.
Uge 38-39	<ul style="list-style-type: none"> • Samråd mellem Nordisk Råd og formanden for samarbejdsministrene om Ministerrådsforslaget.
Ultimo oktober	<ul style="list-style-type: none"> • MR-SAM vedtager det endelige budget for 2011.
01.12	<ul style="list-style-type: none"> • Den endelige udgave af budget 2011 udsendes i trykt form.
08.12	<ul style="list-style-type: none"> • NSK diskuterer fremtidige prioriteringer for 2012.

Bilag 6 – Förteckning över förkortningar

AEGIS	A European Genebank Integrated System
AGEE	Arbetsgruppen för energieffektivisering
AGFE	Arbetsgruppen för förnybar energi
BASREC	Baltic Sea Region Energy Co-operation
BEPRARIBEAN	Best Practises for Risk Benefit Analysis
CAR	Center for Administrative resources
CBSS	Council of the Baltic Sea States
CCS	Carbon Capture Storage (Avskiljning och lagring av koldioxid)
CDM	Clean Development Mechanism
CFR	Code of Federal Regulations
CIRIUS	Styrelse för Internationell Utbildning
CISG	United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods
CLP	Förordning om klassificering och märkning av kemikalier
COFI	Council of Forest Industries
COP15	Klimatoppmöte Köpenhamn 2009
CSD	Commission of Sustainable Development
CSW	Commission on the Status of Women – (FN-regi)
DG-Regio	Directorate General of Regional Policy (EU-org)
EES	European Evaluation Society
EHU	European Humanities University
EMG	Elmarknadsgruppen
ENS	Expertgruppen Nordens Språkråd
ERA	European Research Area
EU	Europeiska Unionen
EØS	Europeisk Østersøsamarbejde
FAO	Food and Agriculture Organization
FEMCIT	Gendered Citizenship in multicultural Europe (EU-org)
FFP	”Fælles Fiskeri Politik”
FILI	Finländsk tidskrift – Finnish Literature Exchange
FN	Förenta Nationerna
FNF	Föreningarna Nordens Förbund
FoU	Forsøgs- og Udviklingsprojekter
FP7	EU:s 7:e ramprogram för utveckling inom forskning och teknik
GEN	Global Ecological Network
HELCOM	Helsingfors Kommissionen
HU	Högre Utbildning
HÖGUT	Rådgivningsgruppen för Högre Utbildning

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

---

JI	Joint Implementation
KKN	KulturKontaktNord
KTH	Kungliga Tekniska Högskolan
KU	Köpenhamns Universitet
LILAN	Living Labs in the North (Forsknings- och uvecklingsproject med 7 Nordisk-Baltiska länder)
MR-FJLS	Ministerrådet för Fiskeri, Havsbruk, Jordbruk, Livsmedel och Skogsbruk
MR-Jäm	Ministerrådet för Jämställdhet
MR-K	Ministerrådet för Kultur
MR-Lag	Ministerrådet för Lagstiftning
MR-NER	Ministerrådet för Näring, Energi och Regionalpolitik
MR-S	Ministerrådet för Social och Hälsopolitik
MR-SAM	Samarbetsministrarna
MR-U	Ministerrådet för Utbildning
	Forskningscentral för jordbruk och livsmedelsekonomi
NAPA	Nordens Institut på Grönland
NCOE	Nordic Center of Excellence
NDPHS	Northern Dimension Partnership on Public Health and Social Wellbeing
NEF	Nordisk Energiforskning
NEFCO	Nordic Environment Finance Corporation
NFTF	Nordisk Film- och TV-fond
NGO	Non Government Organisation
NHR	Nordiska Handikappolitiska Rådet
NHV	Nordiska Hälsovårdshögskolan
NIAL	Nordisk Informationsgrupp om Arbetslivsfrågor
NIAS	Nordens Institut för Asienstudier
NIAS-Linc	Nias Library and Information Centre
NICe	Nordiskt Innovationscenter
NIFIN	Nordens Institut i Finland
NIIS	Nordiskt Institut för Sjörätt
NIKK	Nordisk Institutt for kunnskap om kjønn
NIOM	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer
NIPÅ	Nordens Institut på Åland
NIVA	Nordiska Institutionen för vidareutveckling inom arbetsmiljöområdet
NJC	Nordiskt Journalist Center
NKJ	Nordiskt Kontaktorgan för jordbruksforskning
NKMT	Nordisk arbetsgrupp för näring, matkultur och toxikologi
NMDD	Nordisk Arbetsgrupp för mikrobiologi och djurhälsa/djurvälfärd
	Nordisk arbetsgrupp för Livsmedelsförvaltning och
NMF	Konsumentinformation
NMR	Nordiska Ministerrådet

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

---

NMRS	Nordiska Ministerrådets Sekretariat
NMN	Nordiska Miljömärkningsnämnden
NNC	Nordic Nias Council
NNR	Nordic Nutrition Recommendation
NOMESKO	Nordisk Medicinal-Statistisk Kommitté
NOPEF	Nordiska Projektexport Fonden
NOPUS	Nordiskt Utbildningsprogram for Social Service
NORA	Nordiskt Atlantsamarbete
NOREY	Nordens Hus i Reykjavik
NOQA	Nordic Organization for Quality Assurance
NORDBUK	Nordisk Barn och Ungdomskommitté
NORDERA	EU-finansierat forskningsprojekt om forskning i Norden och Europa (Noria samt ERA)
NordGen	Nordisk Genresurs Center
NORDICOM	Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning
NORDITA	Nordiskt Institut for Teoretisk Fysik
Nordregio	Nordisk Center för Regional Utveckling
NORLA	Norwegian Fiction and non-fiction abroad Norsk Arbetstidskrift i litteratur och Kultur, Den Humanistiska fakultet,
NORDLIT	Tromsø Universitet
NORDVULK	Nordiskt Vulkanologiskt Institut
NORIA	Nordisk Forskning och Innovation
NOSOSKO	Nordisk Social-Statistisk Kommitté
NSH	Nordiskt Samarbetsorgan for Handikappfrågor
NOS-N	Nordiskt samarbete för Naturvetenskap
NSI	Nordiskt Samiskt Institut
NSK	Nordisk Samarbetskommitté
NSS	Nordiskt skolsamarbete
NSU	Nordiskt Sommaruniversitet
NVC	Nordiskt Vårhållningscenter
NVL	Nätverk för vuxnas lärande
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
PhD	Doctor of Philosophy
PISA	Programme for International Student Assessment
REACH	EU:s kemikalielag
SAFEFOODera	European Excellence in food Research Area
SIDA	Swedish International Development cooperation Agency
SNS	Samnordisk Skogsforskning
SNU	Samarbetsnämnden för Nordenundervisning i Utlandet
STFI	Styrelsen för Topforskningensinitiativet
SU	Stockholms Universitet
SVANEN	Nordiskt miljömärke

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

---

SVL	Nordiskt samarbete om vuxnas lärande
TFI	Topforskningsinitiativet
UIO	Universitetet I Oslo
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
WEE-direktivet	Waste of Electronic and Electrical equipment (EU-direktiv)
WHO	World Health Organization
ÄK/EK-xxx	Ämbetsmannakommitté /Embedsmandskommitté

BETÆNKNING OVER BERETNING

Nordisk Råd

C 3/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

J.nr. 10-00169-4

Kontrolkomiteens betænkning over

Rigsrevisionens beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009

1. Udvalgets forslag

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Ministerråd 2009 til efterretning

2. Baggrund

Rigsrevisionen har revideret Nordisk Ministerråds årsregnskab for regnskabsåret 2009. Revisionsberetningen har været sendt til Nordisk Ministerråds sekretariat for kommentarer som Rigsrevisionen i størst mulige grad har indarbejdet i den endelige revisionsberetning. De øvrige nordiske rigsrevisioner har også fået et udkast til høring.

Revisionen af Nordisk Ministerråds institutioner, støtteordninger, projekter mv. varetages af de respektive landes statslige revisionsmyndigheder på grundlag af de gældende bestemmelser i domicillandet.

Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2010, udviser et overskud på 2.517 tkr. og en negativ egenkapital på 108.001 tkr. Samarbejdsministrene (MR-SAM) træffer i 2010 beslutning om disponering af årets resultat.

Nordisk Ministerråds ordinære resultat for 2009 viser altså et overskud på 2.517 tkr. mod et underskud på 60.518 tkr. i 2008. Underskuddet i 2008 skyldtes bl.a. MR-SAM's beslutning om at underbudgettere finansieringen af Nordisk Ministerråds aktiviteter for 2008 med 70.000 tkr. for at få anvendt en del af den opsamlede likviditet i Nordisk Ministerråd.

De samlede indtægter udgør 919.292 tkr. i 2009 mod 850.875 tkr. i 2008. Heraf udgør bidragene fra de nordiske lande 890.791 tkr. De nordiske landes bidrag samt fordelingen heraf blev fastsat samtidig med

godkendelsen af budgettet for 2009 på samarbejdsministrenes møde i forbindelse med Nordisk Råds session i 2008.

Nordisk Råd

Der er i 2009 hensat 2.388 tkr. til istandsættelse af de nuværende lokaler, der fraflyttes medio 2010. Nordisk Ministerråd flytter sammen med Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond til et nyt, fælles domicil i København. Rigsrevisionen er enig i den regnskabsmæssige behandling af de omkostninger, der forventes afholdt i forbindelse med fraflytningen.

C 3/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

Kontrolkomiteen har i en periode særligt fulgt enkeltprojekter mv. i Nordisk Ministerråd. Om disse skriver Rigsrevisionen:

J.nr. 10-00169-4

"I projektbevillingerne indgår midler til et stort antal mindre, enkeltstående projekter af midlertidig karakter. Herudover er der midler til et mindre antal institutionslignende bidrags-modtagere og til forskellige støtteordninger.

Bevillingerne til projekter, støtteordninger mv. administreres dels af Nordisk Ministerråds sekretariat, dels af en række statslige, kommunale eller private institutioner, hovedsageligt i de nordiske lande.

Rigsrevisionen har i forbindelse med revisionen for 2009 gennemgået et antal projekter i Nordisk Ministerråds sekretariat. Vi har konstateret, at projekterne behandles tilfredsstillende i Nordisk Ministerråds sekretariat, herunder at der bl.a. foreligger tilfredsstillende projektkontrakter, og at udbetalinger sker på grundlag af godkendte anvisninger. Rigsrevisionen finder projektstyringen, herunder endelige afrapporteringer og godkendte regnskaber for afsluttede projekter, tilfredsstillende, jf. pkt. 23.

Det er vores vurdering, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, at der ved projekterne er taget skyldige økonomiske hensyn, og at de indsendte projektrenskaber har været undergivet betryggende revision.

Rigsrevisionen har modtaget korte sammendrag om revisionen fra de andre nordiske landes rigsrevisioner, der har enkelte generelle bemærkninger vedrørende revisionen af projekter, som dog ikke giver anledning til yderligere foranstaltninger".

Rigsrevisionen besøger Nordisk Ministerråds kontorer i Baltikum og Nordvestrusland i en turnusordning, så det enkelte kontor besøges hvert andet år. 2009 aflagde Rigsrevisionen besøg ved Nordisk Ministerråds kontor i Vilnius og i Riga. Rigsrevisionen konstaterede, at man i begge kontorer i vid udstrækning havde efterkommet anbefalinger fra det foregående besøg i 2007.

Rigsrevisionen kunne konstatere, at kontorerne har fået bistand fra Nordisk Ministerråds økonomiafdeling i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2008. Der var dog ved de to besøg enkelte mindre forhold, der bliver omtalt i beretningen.

Mere generelt for den samlede beretning påpeger Rigsrevisionen, at revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder:

"Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

I forbindelse med revisionen er Nordisk Ministerråds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores revision finder vi, at

der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data. Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen”.

Nordisk Råd

3. Rigsrevisionens konklusion

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af aktiver, passiver og den finansielle stilling pr. 31. december 2009, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Rigsrevisionen er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2009 på de områder, der er undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2009.

C 3/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

J.nr. 10-00169-4

4. Kontrolkomiteens synspunkter

Kontrolkomiteen konstaterer, at Rigsrevisionen har få bemærkninger til Nordisk Ministerråds regnskab. Kontrolkomiteen anbefaler, at Nordisk Råd følger op de bemærkninger der er, og ligesom Rigsrevisionen vil Kontrolkomiteen følge op på disse næste år.

Kontrolkomiteen konstaterer, at Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2008 viser et overskud på 2.517 tkr. og en negativ egenkapital på 108.001 tkr.

Kontrolkomiteen noterer, at Rigsrevisionen i 2009 særskilt har gennemgået Nordisk Ministerråds projektvirksomhed, som Kontrolkomiteen selv har været optaget af. Kontrolkomiteen noterer at Rigsrevisionen finder projektstyringen, herunder de endelige afrapporteringer og godkendte regnskaber for afsluttede projekter, tilfredsstillende.

5. Konklusion

Kontrolkomiteen er enig i Rigsrevisionens konklusion om at Nordisk Ministerråds regnskab er aflagt i overensstemmelse med gældende regler, og at de giver et korrekt billede av Nordisk Ministerråds økonomiske resultat for 2009 og den finansielle stilling 31. december 2009.

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Ministerråd 2009 til efterretning

Malmö den 22. september 2010

Billy Gustafsson (s)

Bjarne Kallis (kd), næstformand

Gunilla Tjernberg (kd)

Kristen Touborg (SF)

Sonja Mandt (A)

Beretning til Nordisk Råd og
Nordisk Ministerråd om revisionen af
Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009

Juni
2010

— Rigsrevisionen

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

Indholdsfortegnelse

I.	Revision af årsregnskabet for 2009	1
A.	Indledning	1
B.	Konklusion på den udførte revision.....	1
II.	Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2009	2
A.	Regnskabsprincip mv.....	2
B.	Regnskabsaflæggelsen	2
C.	Samarbejdsaftaler mv.....	2
III.	Kommentarer til årsregnskabet.....	2
A.	Den samlede resultatopgørelse	2
a.	Nordisk Ministerråds sekretariat	3
b.	Nordisk Ministerråds publikationsafdeling	4
B.	Den samlede balance	4
IV.	Den udførte revision.....	6
A.	Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse	6
B.	Risikofyldte områder	6
C.	Revisionens udførelse	6
D.	Redegørelse om forvaltningsrevision.....	7
V.	Nordisk Ministerråds kontorer	8
VI.	Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv.....	9
A.	Generelt	9
B.	Nordisk Ministerråds institutioner	9
a.	Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv.	10
C.	Enkeltprojekter mv.	10
VII.	Andre oplysninger mv.	11
A.	Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller	11
B.	Overholdelse af lovgivningen.....	11
C.	Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.....	11
D.	Ledelsens regnskaberklæring	12
E.	Ikke-korrigerede forhold	12
F.	Afsluttende bemærkninger.....	12

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009

I. Revision af årsregnskabet for 2009

A. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2009 til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Ministerråds sekretariat og de øvrige nordiske rigsrevisioner, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i beretningen.

Rigsrevisionens beretning omfatter hele Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2009.

Revisionen af Nordisk Ministerråds institutioner, støtteordninger, projekter mv. varetages af de enkelte landes statslige revisionsmyndigheder på grundlag af de gældende bestemmelser i domicillandet.

Rigsrevisionen har fra de statslige revisionsmyndigheder i de øvrige nordiske lande modtaget rapporteringer om resultatet af årets revision af institutioner, enkeltprojekter mv. Et sammandrag af rapporteringerne er indarbejdet i beretningen, jf. kap. VI.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2010, udviser et overskud på 2.517 tkr. og en negativ egenkapital på 108.001 tkr. Samarbejdsministrene (MR-SAM) træffer i 2010 beslutning om disponering af årets resultat.

B. Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2009, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2009 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2009.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af kap. II og III, hvortil vi henviser.

4. Godkender Nordisk Ministerråd årsregnskabet i sin nuværende form, vil årsregnskabet være forsynet med en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for 2009 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til kap. IV.

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2009

A. Regnskabsprincip mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2009 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

6. De enkelte nordiske institutioner aflægger selvstændige årsregnskaber efter samme regnskabsprincip, som gælder for Nordisk Ministerråd.

B. Regnskabsaflæggelsen

7. Rigsrevisionen finder, at regnskabsaflæggelsen for 2009 har været tilfredsstillende, og at tiltag vedrørende regnskabsaflæggelsen, som har været drøftet med Rigsrevisionen, er blevet fulgt af Nordisk Ministerråds økonomiafdeling.

Årsregnskabet for 2009 er opstillet på en anden måde end tidligere år for bl.a. at give mere information om sammenhængen til årets budget. Vi har konstateret, at sammenligningstallene for 2008 tilsvarende er korrigeret.

C. Samarbejdsaftaler mv.

8. Nordisk Ministerråds sekretariat har i lighed med tidligere år haft samarbejdsaftaler med såvel Nordisk Råds sekretariat som Nordisk Kulturfonds sekretariat om bl.a. forvaltning af løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariatet mod betaling stiller til rådighed for de 2 sekretariater.

9. Rigsrevisionen har konstateret, at sekretariaterne løbende opdaterer og ajourfører samarbejdsaftalerne i forhold til de faktiske forhold. Endvidere har vi konstateret, at sekretariaterne holder månedlige regnskabsmøder om bl.a. afstemning af de økonomiske registreringer. Ligeledes forsyner Nordisk Ministerråds økonomiafdeling sekretariaterne med økonomiske rapporter til brug for ledelsernes løbende opfølgning på deres økonomiske status. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende.

III. Kommentarer til årsregnskabet

A. Den samlede resultatopgørelse

10. Nordisk Ministerråds ordinære resultat for 2009 viser et overskud på 2.517 tkr. mod et underskud på 60.518 tkr. i 2008. Underskuddet i 2008 skyldtes bl.a. MR-SAM's beslutning om at underbudgettere finansieringen af Nordisk Ministerråds aktiviteter for 2008 med 70.000 tkr. for at få anvendt en del af den opsamlede likviditet i Nordisk Ministerråd.

11. De samlede indtægter udgør 919.292 tkr. i 2009 mod 850.875 tkr. i 2008. Heraf udgør bidragene fra de nordiske lande 890.791 tkr. De nordiske landes bidrag samt fordelingen heraf blev fastsat samtidig med godkendelsen af budgettet for 2009 på samarbejdsmini-

strenes møde i forbindelse med Nordisk Råds session i 2008. Fordelingen af bidragene er foretaget i henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement, § 7. De samlede bidrag er 65.529 tkr. større i 2009 end i 2008, bl.a. som følge af underbudgetteringen i 2008, jf. pkt. 10.

12. Renteudgifter udgør 4.016 tkr. i 2009 mod 1.030 tkr. i 2008. Posten indeholder ud over renteudgifter også valutakursreguleringer og andre finansielle omkostninger. Rigsrevisionen har konstateret, at stigningen på 2.986 tkr. bl.a. skyldes et kurstab på valuta i forbindelse med betaling af budgetmidler til Nordens Hus på Island på 3.376 tkr. På grund af den finansielle krise i Island vedtog MR-SAM i forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2009 generalsekretærens forslag om, at eventuelle kurstab og -gevinster – som følge af, at udbetaling af budgetmidler til Nordens Hus i Reykjavik kan ske i anden valuta end islandsk – afholdes af Nordisk Ministerråd. Dette betyder, at kurstabet belaster Nordisk Ministerråds regnskab og ikke Nordens Hus i Island og deles mellem landene i forhold til fordelingsnøglen, der anvendes til fordeling af landenes budgetindbetalinger.

Herudover er der kurstab på 523 tkr. i forbindelse med ophævelsen af en valutakonto i svenske kroner.

13. De samlede omkostninger udgør 912.759 tkr. i 2009 mod 910.363 tkr. i 2008. Omkostningerne indeholder almindelige driftsomkostninger på 73.198 tkr. og bevillinger til institutioner, samarbejdsorganer og enkeltprojekter med i alt 839.561 tkr. I omkostningerne er modregnet tilbageførsel af ikke-anvendte disponerede midler med 76.496 tkr. Beløbet er udtryk for disponeringer, der ikke er anvendt helt eller delvist til de påtænkte projekter, og hvor den oprindelige disponering er tilbageført med henblik på en anden disponering, herunder overførsel til fællesprojekter.

Nordisk Ministerråds interne omkostninger afholdes bl.a. gennem drifts-/projektbevillinger til de selvstændige resultatenheder: sekretariatet og publikationsafdelingen, der er kommenteret nærmere nedenfor.

a. Nordisk Ministerråds sekretariat

14. Rigsrevisionen har tidligere anbefalet, at reglerne omkring udbetaling af godtgørelse ved medarbejderes fratrædelse, herunder reglerne om anvendelse af bundfradrag, bliver tydeliggjort og indarbejdet i personalehåndbogen, så der er overensstemmelse mellem den faktiske procedure ved udbetaling af godtgørelsen og beslutningsgrundlaget for anvendelse af bundfradraget. Vi har konstateret, at personalehåndbogen nu er blevet opdateret, så forholdet er beskrevet i håndbogen, hvilket vi finder tilfredsstillende.

Rigsrevisionen har endvidere konstateret, at der i årets løb er beregnet svensk social afgift. Afgiften bliver fra medio 2009 afregnet løbende. Dette finder Rigsrevisionen tilfredsstillende, idet der herefter ikke mere bør påløbe morarenter ved for sent indbetalt afgift.

Rigsrevisionen har ved gennemgangen af personaleomkostningerne konstateret, at der foretages gode afstemninger af lønomkostninger og honorarer, hvilket vi finder tilfredsstillende. Vi har gennemgået afstemningen mellem lønsystemet, der anvendes i Nordisk Ministerråd, og bogføringen og påset, at der er overensstemmelse mellem lønsystemet og bogføringen.

Rigsrevisionen har tidligere anbefalet, at skattefrie tillæg indberettes korrekt, så løn, inkl. udlændetillæg og børnetillæg, sociale afgifter, rejsegodtgørelse mv., der oplyses til de offentlige myndigheder, er i overensstemmelse med årsregnskabets udvisende. Vi har ved revisionen af årsregnskabet for 2009 konstateret, at de skattefrie tillæg fortsat ikke indberettes, hvilket ikke er tilfredsstillende. Nordisk Ministerråds sekretariat har oplyst, at det på afgiftschefernes møde ultimo 2009 blev besluttet, at alle tillæg mv. skal indberettes fra og med 2010. Vi vil følge forholdet.

15. Der er i 2009 hensat 2.388 tkr. til istandsættelse af de nuværende lokaler, der fraflyttes medio 2010. Nordisk Ministerråd flytter sammen med Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond til et nyt, fælles domicil i København. Rigsrevisionen er enig i den regnskabsmæssige behandling af de omkostninger, der forventes afholdt i forbindelse med fraflytningen.

b. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling

16. I forbindelse med vores revision af tilgodehavender fra salg af publikationer har vi gennemgået boniteten af de samlede tilgodehavender. Samtidig har vi gennemgået den af Nordisk Ministerråds økonomiafdeling foretagne reservation på tilgodehavenderne. Vi har konstateret, at der er tilfredsstillende styring af tilgodehavenderne, hvorfor der ikke er væsentlige overforfaldne poster. Det er vores vurdering, at den foretagne reservation er forsvarligt og tilstrækkeligt opgjort.

17. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at resultatopgørelsens poster er korrekt opgjort pr. 31. december 2009 og korrekt indarbejdet i årsregnskabet.

B. Den samlede balance

18. De likvide midler på 249.298 tkr. udgør hovedparten (88,2 %) af de samlede aktiver på 282.661 tkr. pr. 31. december 2009. De likvide midler er steget med 8.323 tkr. i forhold til 2008, hvilket bl.a. skyldes årets resultat samt almindelige fluktuationer i balanceposterne.

Størstedelen af de likvide midler placeres på kortløbende aftalekonti for at opnå bedst mulig forrentning, der gennemsnitligt har været på 1,9 % i 2009.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Ministerråds bankforbindelser pr. 31. december 2009 for at få bekræftelse på, at alle engagementer er korrekt medtaget i årsregnskabet.

19. Fordringer udgør i alt 33.195 tkr. i 2009 mod 52.253 tkr. i 2008. Den største enkeltpost er tilgodehavender i EU for kontrakter vedrørende European Humanities University i Vilnius på 15.287 tkr., hvor indbetalinger sker i henhold til kontrakterne. Den regnskabsmæssige modpost er optaget under passiverne som kontraktgæld, jf. pkt. 22. Tilgodehavendet er afstemt til underliggende kontrakter.

Herudover er der i fordringerne indregnet personalefordringer på 246 tkr., forudbetalt løn på 4.324 tkr. for januar 2010, øvrige fordringer på 10.130 tkr., mellemregning med EHU Trust Fund på 51 tkr. og forudbetalte omkostninger og periodeafgrænsningsposter på 3.157 tkr.

Rigsrevisionen har afstemt mellemregningen til regnskabet for EHU Trust Fund. Derudover har vi stikprøvevist konstateret, at øvrige fordringer løbende indfries.

20. Periodeafgrænsningsposter og forudbetalte omkostninger vedrører omkostninger, der er registreret i 2009, men som vedrører regnskabsåret 2010. Vi har konstateret, at der fortsat foretages en tilfredsstillende periodisering af omkostninger i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.

21. Leverandørgæld og skyldige projektmidler til udbetaling mv. udgør i alt 58.101 tkr. i 2009 mod 77.291 tkr. i 2008. En væsentlig årsag til faldet i regnskabsposten skyldes færre anmodninger end tidligere om udbetaling af projektmidler før 31. december, men hvor udbetaling først sker i det følgende år.

Vi har gennemgået leverandørgælden for eventuel kursregulering af gældsposter i fremmed valuta. Ved vores gennemgang har vi konstateret, at der er foretaget tilfredsstillende kursregulering af gældsposter i fremmed valuta i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.

22. Gæld til eksterne projekter på 18.664 tkr. er kontraktmæssige forpligtelser vedrørende European Humanities University i Vilnius, hvor finansieringen primært sker fra EU. Gælden nedbringes successivt i takt med de kontraktmæssige terminer for udbetalinger i forhold til det realiserede forbrug. Gælden er afstemt til de underliggende kontrakter.

23. Skyldige projektmidler udgør 264.754 tkr. i 2009 mod 247.957 tkr. i 2008. Rigsrevisionen har påset, at bogføringen er i overensstemmelse med de samlede projektoversigter, samt stikprøvevist efterprøvet, om udbetalinger sker på korrekt grundlag i henhold til projektkontrakterne. Vores stikprøvevise gennemgang af gamle projektsaldi har vist, at der er tilfredsstillende opfølgning på gamle projekter, hvor de ubrugte projektmidler skal tilbageføres.

24. Ikke-disponerede midler udgør i alt 46.251 tkr. i 2009 mod 38.448 tkr. i 2008. For 2009 udgør sekretariatets og publikationens andel 10.747 tkr. De resterende 35.504 tkr. vedrører projekter og udgør den del af budgetmidlerne, der ikke er disponeret til specifikke formål ved årets udgang. Midlerne bliver reserveret til anvendelse til nye projekter inden for budgetrammen for det enkelte fagområde.

25. Dispositionspuljen udgør 2.892 tkr. i 2009 mod 8.360 tkr. i 2008. Dispositionspuljen opgøres i overensstemmelse med økonomireglementet for tilbageførsel af udisponerede midler. Hele beløbet vil være til disposition ved budgetlægningen for 2010.

Rigsrevisionen har konstateret, at der er gennemført en ændring af økonomireglementet, så der kan foretages tilbageførsel af udisponerede midler direkte inden for en total ramme på 35.000 tkr. med henblik på yderligere nedbringelse af Nordisk Ministerråds likviditet. For 2009 er der sket en tilbageførsel på 4.788 tkr., der indgår i årets resultat.

Rigsrevisionen skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på, at den kortfristede gæld nu overstiger omsætningsaktiverne i årsregnskabet for 2009 med 59.168 tkr. Rigsrevisionen har med Nordisk Ministerråds økonomiafdeling drøftet muligheden af at opdele projektgæld i en langfristet og en kortfristet del, så der er større regnskabsmæssig sammenhæng mellem den kortfristede gæld og de modsvarende omsætningsaktiver. Vi vil følge forholdet.

26. Nordisk Ministerråds egenkapital udgør +108.001 tkr. Egenkapitalen udgør det afskrevne krav på landene i 2005 på +50.000 tkr., underbudgetteringen i 2008 med +70.000 t.kr, hvortil årets ordinære resultat for 2008 på 9.482 tkr. og årets resultat for 2009 på 2.517 tkr. er tillagt. Rigsrevisionen har konstateret, at det ordinære resultat for 2008 ikke er tilbagebetalt til landene pr. 31. december 2009. Det skyldes MR-SAM's sene vedtagelse heraf i 2009. Vi har påset, at tilbagebetaling er sket i 2010.

Efter økonomireglementets bestemmelser omkring overførte midler og egenkapital kan der opbygges en positiv eller negativ egenkapital i Nordisk Ministerråds årsregnskab. Det er herefter MR-SAM, der i forbindelse med godkendelse af årsregnskabet samtidig træffer beslutning om disponering af årets resultat. En negativ egenkapital kan kræves udlignet, såfremt likviditeten betinger dette.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at den regnskabsmæssige behandling af kapitalforholdene i Nordisk Ministerråds årsregnskab, som er defineret i økonomireglementet, er i overensstemmelse med regnskabspraksis.

27. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at balancens poster er korrekt opgjort pr. 31. december 2009 og korrekt indarbejdet i årsregnskabet.

IV. Den udførte revision

A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

28. Det er revisionens formål at påse, at det af ledelsen aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter. Årsregnskabet med revisionspåtegning indgår som en del af den samlede beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009, der afgives i august 2010.

29. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne vurdere, om årsregnskabet indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler.

30. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er Nordisk Ministerråds ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registrerings-systemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

31. I forbindelse med revisionen er Nordisk Ministerråds regnskabsmæssige registrerings-systemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores revision finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen.

B. Risikofyldte områder

32. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder. De risikofyldte områder har været:

- løn- og personaleområdet
- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige projektomkostninger og kreditorer
- Nordisk Ministerråds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller og kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

C. Revisionens udførelse

33. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen samt en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at de gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler Nordisk Ministerråd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og at dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

34. Revisionen af balanceposter er foretaget ved revision af enkeltposter og i videst muligt omfang ved afstemning til eksterne oplysninger.

Fordringer er afstemt til eksterne oplysninger og til dokumenterede opgørelser i Nordisk Ministerråd. Endvidere er fordringer stikprøvevist kontrolleret til efterfølgende indbetalinger i 2010. Herudover er der gennemgået bogføringsbilag før og efter statusdagen for vurdering af, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af balanceposterne, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

Skyldige projektkostninger er stikprøvevist revideret ved gennemgang af den enkelte projektsag fra kontrakt og sagsbehandling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. Herudover er der foretaget en samlet afstemning mellem årsregnskabet og de projektlister, der er udsendt til de nordiske landes rigsrevisioner, jf. pkt. 45.

Vare- og omkostningskreditorer er stikprøvevist revideret til eksterne oplysninger og til efterfølgende betalinger i 2010.

35. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på specifikke regnskabsmæssige områder, herunder tilbageførte budgetmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger samt likviditetsområdet, herunder betalingsforretninger.

Revisionen er foretaget ved stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsafleggelsen i videst muligt omfang sikrer regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2009 samt af resultatet af Nordisk Råds aktiviteter for perioden 1. januar - 31. december 2009.

D. Redegørelse om forvaltningsrevision

36. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Samtidig er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2009.

37. Rigsrevisionen har ved stikprøver gennemgået rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter for at påse, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråds midler. I den forbindelse har vi stikprøvevist gennemgået forhold om nye medarbejders ophold i Danmark, indtil fast bosted etableres. I henhold til personalehåndbogens bestemmelser kan nye medarbejdere bo på hotel i op til 3 måneder efter ansættelsen mod bortfald af udlandstillæg. Vi har konstateret, at der generelt kun anvendes ét hotel. Da prisniveauet forekommer højt, har vi anbefalet, at Nordisk Ministerråds sekretariat indhen-

ter flere tilbud på ophold for nye medarbejdere. Nordisk Ministerråd har oplyst Rigsrevisionen om, at Nordisk Ministerråd vil følge denne anbefaling fra 2010.

38. Ved vores revision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2009 af rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende. Rigsrevisionen har bl.a. påset, at indbetalinger fra medlemslandene er i overensstemmelse med det vedtagne budget for 2009, og vi har stikprøvevist påset, at disponeringer til projekter inden for de enkelte ministerråd sker på grundlag af ministerrådernes beslutninger, og at de samlede disponeringer fremgår af årsregnskabet.

V. Nordisk Ministerråds kontorer

39. Rigsrevisionen besøger Nordisk Ministerråds kontorer i Baltikum og Nordvestrusland i en turnusordning, så det enkelte kontor besøges hvert 2. år. I 2009 aflagde Rigsrevisionen besøg ved Nordisk Ministerråds kontor i Vilnius og i Riga. Vi konstaterede, at man i begge kontorer i vid udstrækning havde efterkommet vores anbefalinger fra det foregående besøg i 2007.

40. Vi kunne konstatere, at kontorerne har fået bistand fra Nordisk Ministerråds økonomiafdeling i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2008. Endvidere var en rådgiver fra Nordisk Ministerråds økonomiafdeling til stede ved vores besøg for at bistå kontorerne med at forberede regnskabsmaterialer og dokumentationer ved revisionens gennemførelse.

41. Ved kontoret i Vilnius konstaterede Rigsrevisionen, at der var indeholdt andele af løn og administrative omkostninger direkte i EHU-projektet, der administreres i kontoret. Efter Rigsrevisionens opfattelse dækkes disse omkostninger af det tilhørende 7 % overhead på projektet. Vi anbefalede, at fremtidige lignende forhold afklares med Nordisk Ministerråds sekretariat.

Endvidere konstaterede vi, at der var enkelte tilgodehavende projektmidler og udlæg af ældre dato. Vi anbefalede, at disse forhold blev afklaret med bistand fra Nordisk Ministerråds sekretariat.

Herudover konstaterede Rigsrevisionen, at kontorets bogholderifunktion igen blev varetaget internt i kontoret. Under hensyntagen til de problemer, der opstod ved den tidligere outsourcing af bogholderifunktionen, anbefalede vi, at en eventuel fornyet outsourcing kun sker efter nærmere aftale med Nordisk Ministerråds sekretariat.

Endelig anbefalede Rigsrevisionen, at kontoret undersøger muligheden af at indgå kortvarige aftaleindskud på fx 2-4 måneder for at oppebære renteindtægter af en forholdsvis stor likvid beholdning.

42. Ved kontoret i Riga konstaterede Rigsrevisionen bl.a., at et huslejedepositum, der er opkrævet i USD, ikke var blevet reguleret til den aktuelle dagskurs. Vi anbefalede, at kontoret overvejer, om depositummet skal kursreguleres for at give et mere rigtigt billede af depositummets værdi.

Rigsrevisionen konstaterede endvidere, at direktøren siden starten af 2008 havde fået udbetalt forhøjet udlandstillæg og børnetillæg, selv om børnene har boet i Sverige hos deres mor i hele perioden. Rigsrevisionen forelagde forholdet for Nordisk Ministerråds personaleafdeling, der efter drøftelse med direktøren bragte forholdet op i Nordisk Ministerråds Løn- og personaleudvalg. Rigsrevisionen har konstateret, at direktøren ikke længere oppebærer forhøjet udlandstillæg og børnetillæg, og at der foreligger en generalsekretærbeslutning om, at de udbetalte tillæg siden starten af 2008 ikke vil blive krævet tilbagebetalt grundet de usikre regler om udbetaling af forhøjede tillæg mv. Rigsrevisionen har derfor anbefa-

let, at reglerne om udbetaling af udlandstillæg og børnetillæg bliver præciseret i personalehåndbogen. Nordisk Ministerråd har oplyst Rigsrevisionen om, at Nordisk Ministerråd vil følge denne anbefaling i 2010.

Endelig konstaterede Rigsrevisionen, at direktøren foretager uanmeldte kasseeftersyn i henhold til kontorets interne instruks.

43. Rigsrevisionen vil følge op på de omtalte forhold ved næste revisionsbesøg ved kontorerne.

VI. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv.

A. Generelt

44. Ansvar for revisionen af regnskaber for institutioner, der er beliggende i Norden, er placeret hos den statslige revisionsmyndighed i institutionens domicilland. Efter aftale med vedkommende rigsrevision kan revisionen dog varetages af et anerkendt privat revisionsfirma.

Enkeltprojekter mv. revideres som hovedregel stikprøvevist af de enkelte landes rigsrevisioner som led i revisionen af regnskaberne for de pågældende institutioner eller forvaltningsorganer, hvortil et projekt er knyttet. For projekter, støtteordninger mv., der ikke er henlagt til statslige institutioner, varetages revisionen af private revisorer. Rigsrevisionen reviderer de projekter, der administreres af Nordisk Ministerråds sekretariat.

45. Vi videresendte den 15. februar 2010 en oversigt fra Nordisk Ministerråds sekretariat over projekter for 2009, fordelt på de enkelte lande, til de nordiske rigsrevisioner til brug for deres projektrevisioner. Vi har konstateret, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har tilstræbt at give så korrekte oplysninger om projekterne som muligt som grundlag for de nordiske rigsrevisioners arbejde.

B. Nordisk Ministerråds institutioner

46. Ved afslutning af revisionen af en institutions årsregnskab afgives en revisionspåtegning, der efter behov kan suppleres med en revisionsrapport.

47. Der er ingen fællesnordiske institutioner i Danmark, men der er fra 1. januar 2009 en datterinstitution til en svensk fællesnordisk moderinstitution. Efter aftale med moderinstitutionen og Riksrevisionen har vi foretaget revision af den danske datterinstitution, hvor vi har afgivet en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

48. Der er 5 fællesnordiske institutioner i Finland, hvoraf de 4 revideres af eksterne, autoriserede revisorer, mens én revideres af Statens Revisionsverk.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for 4 af institutionerne for regnskabsåret 2009. For én institution er der afgivet supplerende oplysninger omkring konsolidering og opstilling af årsregnskabet.

49. Nordens Hus på Island revideres af Ríkisendurskoðun.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for institutionen for regnskabsåret 2009.

50. Riksrevisjonen varetager revisionen af de 5 nordiske institutioner, der er beliggende i Norge. Der er afgivet revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger for 4 institutioner. For én institution er der taget forbehold for, at såvel årets resultat som egenkapitalen kan være opgjort for lavt.

Herudover har Riksrevisionen revideret og afgivet revisionspåtegninger vedrørende Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler og Nordisk Film- & TV-Fond, der formelt ikke har status som institutioner i Nordisk Ministerråds budgetsystem. For Nordisk Film- & TV-Fond er der afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger. For Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler er der afgivet revisionspåtegning uden forbehold og en supplerende oplysning om, at årsregnskabet er aflagt efter bestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement før ændringerne i oktober 2007, hvilket betyder, at årsregnskabet ikke er opstillet efter bestemmelserne i institutionshåndbogen.

51. De 4 nordiske institutioner, der er beliggende i Sverige, revideres af Riksrevisionen. Riksrevisionen har for alle 4 institutioner afgivet revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger.

52. De 3 selvstyreområder Færøerne, Grønland og Åland har hver en nordisk institution.

For alle 3 institutioner varetages revisionen af private revisorer. Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for alle institutioner.

a. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv.

Kulturkontakt Nord (KKN), Finland

53. Statens Revisionsverk bemærker i de supplerende oplysninger i revisionspåtegningen, at der ikke er overensstemmelse mellem det endelige årsregnskab og de 3 delregnskaber, der genereres til det endelige årsregnskab. Desuden er der forskelle i de interne regnskabsposter, der skal elimineres ved konsolideringen. De enkelte differencer skyldes efter Statens Revisionsverks opfattelse forskellige regnskabsprincipper i delregnskaberne, hvilket skal tydeliggøres i de fremtidige årsregnskaber.

Nordiskt Genresurscenter (NordGen), Sverige

54. På grundlag af Riksrevisionens revision af årsregnskabet har NordGen i april 2010 udarbejdet et nyt årsregnskab, der udviser en negativ egenkapital på 894 tkr. Riksrevisionen har konstateret, at NordGen ikke fuldt ud anvender regnskabsprincipperne i Nordisk Ministerråds økonomireglement. Endvidere har Riksrevisionen konstateret, at der har været høje omkostninger til konsulenter i 2009, især til 2 konsulenter, der tidligere har været ansat ved NordGen i de maksimale 8 år efter Nordisk Ministerråds regler.

NordGen yder tilskud til projektet SADC, der hovedsageligt finansieres af det svenske bistandsorgan Sida. Riksrevisionen har konstateret flere fejl i regnskabsaflæggelsen for projektet, bl.a. fejl mellem bogføring og bankoplysninger. Desuden er der udbetalt forskud til en projektleder i 2005 på 247 tkr., hvor der fortsat ikke er sket endelig afregning.

Riksrevisionen har anbefalet, at institutionen får afklaret disse forhold.

Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer (NIOM), Norge

55. Riksrevisionen har taget forbehold i påtegningen, idet der er usikkerhed om periodisering af indtægter knyttet til institutionens produktdatabase. Usikkerheden knytter sig til indtægtsregistreringen af tilskud sammenholdt med pligten til eventuelt at skulle betale ubrugte tilskud tilbage til tilskudsyder. Riksrevisionen har bedt institutionen om at få afklaret forholdet.

56. Nordisk Ministerråd har oplyst Rigsrevisionen om, at Nordisk Ministerråd vil indlede en tæt dialog med ovenstående institutioner for at få afklaret forholdene.

C. Enkeltprojekter mv.

57. I projektbevillingerne indgår midler til et stort antal mindre, enkeltstående projekter af midlertidig karakter. Herudover er der midler til et mindre antal institutionslignende bidragsmodtagere og til forskellige støtteordninger.

58. Bevillingerne til projekter, støtteordninger mv. administreres dels af Nordisk Ministerråds sekretariat, dels af en række statslige, kommunale eller private institutioner, hovedsageligt i de nordiske lande.

59. Rigsrevisionen har i forbindelse med revisionen for 2009 gennemgået et antal projekter i Nordisk Ministerråds sekretariat. Vi har konstateret, at projekterne behandles tilfredsstillende i Nordisk Ministerråds sekretariat, herunder at der bl.a. foreligger tilfredsstillende projektkontrakter, og at udbetalinger sker på grundlag af godkendte anvisninger. Rigsrevisionen finder projektstyringen, herunder endelige afrapporteringer og godkendte regnskaber for afsluttede projekter, tilfredsstillende, jf. pkt. 23.

Det er vores vurdering, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, at der ved projekterne er taget skyldige økonomiske hensyn, og at de indsendte projektrengskaber har været undergivet betryggende revision.

60. Rigsrevisionen har modtaget korte sammendrag om revisionen fra de andre nordiske landes rigsrevisioner, der har enkelte generelle bemærkninger vedrørende revisionen af projekter, som dog ikke giver anledning til yderligere foranstaltninger.

VII. Andre oplysninger mv.

A. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller

61. Rigsrevisionen har påset, at der føres protokol for afholdte møder i Nordisk Ministerråd (samarbejdsministrene og Nordisk Samarbejdskomité), og at beslutninger vedtaget på møderne er kommet rigtigt til udtryk i regnskabet. Vi har læst protokollerne for 2009.

B. Overholdelse af lovgivningen

62. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller NSK/MR-SAM for Nordisk Ministerråd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Ministerråd.

C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

63. Vi har med Nordisk Ministerråds ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, som indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

D. Ledelsens regnskabserklæring

64. Rigsrevisionen har indhentet en regnskabserklæring fra generalsekretæren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabet fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

E. Ikke-korrigerede forhold

65. Vi skal som led i revisionen oplyse MR-SAM, om der er forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet dem for værende uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at MR-SAM er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

F. Afsluttende bemærkninger

66. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 25. juni 2010

Henrik Otbo

Anne Aagaard

BETÆNKNING OVER BERETNING

Nordisk Råd

C 4/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

J.nr. 10-00168-4

Kontrolkomiteens betænkning over

Rigsrevisionens beretning om Nordisk Råds virksomhed 2009

1. Komitéens forslag

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Råd 2009 til efterretning

2. Generelle synspunkter

Rigsrevisionen har revideret Nordisk Råds årsregnskab for regnskabsåret 2009. Revisionsberetningen har været sendt til Nordisk Råds sekretariat for kommentarer, og Rigsrevisionen har i størst mulige grad indarbejdet disse i den endelige revisionsberetning.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Råds sekretariat og de øvrige nordiske rigsrevisioner.

Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2009 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Råds økonomireglement. Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder m.m., er ligeledes uændret i forhold til sidste år. Der er imidlertid foretaget ændring af opstillingen af årsregnskabet i forhold til tidligere for bedre at vise udviklingen i de dispositioner, som Præsidiets har foretaget af tidligere års resultater. Rigsrevisionen har konstateret, at sammenligningstallene for 2008 tilsvarende er korrigeret.

Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2010, udviser et overskud på 673 tkr. og en egenkapital på 4.548 tkr.

De samlede indtægter udgør 33.089 tkr. i 2009, hvoraf bidragene fra de nationale parlamenter udgør 30.660 tkr. De nationale bidrag blev fastsat på Præsidiets møde den 9. december 2008.

Nordisk Råds resultat for 2009 er steget i forhold til 2008 og udgør 673 tkr. i 2009 mod 375 tkr. i 2008.

De samlede omkostninger udgør 32.416 tkr. i 2009 mod 32.969 tkr. i 2008, svarende til et fald på 553 tkr. Faldet i de samlede omkostninger er fordelt på flere enkeltposter. De største fald vedrører omkostninger til udvalgene med 336 tkr. og til tværgående opgaver med 255 tkr.

Rådsorganernes samlede ordinære omkostninger udgør 4.913 tkr. i 2009, hvilket er 599 tkr. mindre end i 2008. Ud over de ordinære omkostninger er der for rådsorganerne afholdt omkostninger på 759 tkr. i henhold til Præsidiets dispositioner for tidligere år. Generelt har der været færre omkostninger til rejser og ophold mv. for de forskellige udvalg. Derudover konstateres det, at der for 2009 bl.a. er færre omkostninger i tilknytning til Østersøsamrådet, Arktisk Samarbejde og til fællesseminar for parlamentet, mens der har været en stigning i omkostningerne til bl.a. det Nordlige Dimensionsarbejde.

Rigsrevisionen har konstateret, at der fortsat er tilfredsstillende dokumentation for refusioner til de enkelte landes sekretariater.

Rådssekretariatets ordinære omkostninger udgør 19.129 tkr. i 2009 mod 19.248 tkr. i 2008. Derudover er der for Rådssekretariatet afholdt omkostninger på 61 tkr. i henhold til Præsidiets dispositioner for tidligere år. De væsentligste poster er lønomkostninger på 8.987 tkr., administrationsbidrag til Nordisk Ministerråds sekretariat på 3.102 tkr. og andel af den fælles informationsvirksomhed med Nordisk Ministerråd på 3.950 tkr. Derudover er der i 2009 hensat 511 tkr. til istandsættelse af de tidligere lokaler i Store Strandstræde.

Rigsrevisionen har konstateret, at der fortsat er en tilfredsstillende styring af uddelte og udbetalte journaliststipendier, og at der er procedurer, der sikrer en tættere opfølgning på bevilgede og udbetalte stipendier. Rigsrevisionen har imidlertid konstateret, at der henstår ubrugte stipendier fra tidligere år på 123 tkr. Dette forhold er blevet drøftet med ledelsen i Nordisk Råd, der oplyser, at de ubrugte stipendier bliver afklaret i 2010, og at ubrugte stipendier fremover forældes efter et år.

De samlede ordinære overførsler udgør 7.004 tkr. i 2009 mod 6.990 tkr. i 2008. Overførslerne dækker partistøtte med 5.700 tkr., bidrag til Ungdommens Nordiske Råd (UNR) med 450 tkr., bidrag til *Baltic Sea Parliamentary Conference* (BSPC) med 389 tkr. og journaliststipendier med i alt 465 tkr. Ud over de ordinære overførsler er der overført yderligere 550 tkr. til BSPC i henhold til præsidiets dispositioner for tidligere år.

Rigsrevisionen er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2009 på de områder, som de har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Råds virksomhed i 2009.

Nordisk Råd

C 4/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

J.nr. 10-00168-4

3. Rigsrevisionens konklusion

Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte årsregnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Råds økonomireglement, og om årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

I henhold til § 14 i Nordisk Råds økonomireglement erklærer Rigsrevisionen, at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

Rigsrevisionen konkluderer, at revisionen ikke har givet anledning til væsentlige anmærkninger eller forbehold.

4. Kontrolkomitéens synspunkter

Kontrolkomitéen konstaterer, at Rigsrevisionen har få bemærkninger til Nordisk Råds årsregnskab for 2009. Kontrolkomitéen anbefaler, at Nordisk Råd følger op på de bemærkninger der er, og ligesom Rigsrevisionen vil Kontrolkomitéen følge op på disse næste år.

Kontrolkomitéen konstaterer, at Nordisk Råds årsregnskab for 2008 udviser et overskud på 673 tkr. og en egenkapital på 4.548 tkr.

5. Sammenfatning og konklusion

Kontrolkomitéen er enig i Rigsrevisionens konklusion om at Nordisk Råds regnskab er aflagt i overensstemmelse med gældende regler, og at de giver et korrekt billede av Nordisk Råds økonomiske resultat for 2009 og den finansielle stilling pr. 31. december 2009.

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Råd 2009 til efterretning

Malmö den 22. september 2010

Billy Gustafsson (s)

Bjarne Kallis (kd), næstformand

Gunilla Tjernberg (kd)

Kristen Touborg (SF)

Sonja Mandt (A)

Nordisk Råd

C 4/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

J.nr. 10-00168-4

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af
Nordisk Råds regnskab for 2009

Juni
2010

revision

revision

Indholdsfortegnelse

I.	Revision af årsregnskabet for 2009	1
A.	Indledning	1
B.	Konklusion på den udførte revision.....	1
II.	Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2009	2
A.	Regnskabsmæssige forhold mv.....	2
B.	Samarbejdsaftale mv.	2
III.	Kommentarer til årsregnskabet.....	2
A.	Resultatopgørelsen.....	2
B.	Balancen.....	3
C.	Stipendieordningen.....	4
D.	Baltic Sea Parliamentary Conference.....	4
IV.	Den udførte revision.....	5
A.	Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse	5
B.	Risikofyldte områder	5
C.	Revisionens udførelse	6
D.	Redegørelse om forvaltningsrevision.....	6
V.	Andre oplysninger mv.	7
A.	Eftersyn af præsidiets protokoller	7
B.	Overholdelse af lovgivning.....	7
C.	Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.....	7
D.	Ledelsens regnskabserklæring	7
E.	Ikke-korrigerede forhold	7
F.	Afsluttende bemærkninger.....	8

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2009

I. Revision af årsregnskabet for 2009

A. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2009 til Nordisk Råd. Beretningen skal afgives til Nordisk Råd inden 1. juli i året efter budgetårets udgang.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Råds sekretariat og de øvrige nordiske rigsrevisioner, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i beretningen.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2010, udviser et overskud på 673 tkr. og en egenkapital på 4.548 tkr. Årets resultat er overført til egenkapitalen.

B. Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2009, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2009 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Råds virksomhed i 2009.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af kap. II og III, hvortil vi henviser.

4. Godkender præsidiet årsregnskabet i sin nuværende form på sit møde i september 2010, vil årsregnskabet være forsynet med en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Råd for 2009 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til kap. IV.

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2009

A. Regnskabsmæssige forhold mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2009 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Råds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder m.m., er ligeledes uændret i forhold til sidste år. Der er imidlertid foretaget ændring af opstillingen af årsregnskabet i forhold til tidligere for bedre at vise udviklingen i de dispositioner, som præsidiets har foretaget af tidligere års resultater. Vi har konstateret, at sammenligningstallene for 2008 tilsvarende er korrigeret.

B. Samarbejdsaftale mv.

6. Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Ministerråds sekretariat har siden 1997 haft en samarbejdsaftale om bl.a. løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariat mod betaling varetager for Nordisk Råds sekretariat.

7. Rigsrevisionen har konstateret, at sekretariaterne løbende opdaterer og ajourfører samarbejdsaftalen i forhold til de faktiske forhold. Endvidere har Rigsrevisionen konstateret, at sekretariaterne holder månedlige regnskabsmøder om bl.a. afstemning af de økonomiske registreringer, og at ledelsen i Nordisk Råd modtager økonomiske rapporter til brug for den løbende opfølgning på rådets økonomiske status. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

III. Kommentarer til årsregnskabet

A. Resultatopgørelsen

8. Nordisk Råds resultat for 2009 er steget i forhold til 2008 og udgør 673 tkr. i 2009 mod 375 tkr. i 2008.

9. De samlede indtægter udgør 33.089 tkr. i 2009, hvoraf bidragene fra de nationale parlamenter udgør 30.660 tkr. De nationale bidrag blev fastsat på præsidiets møde den 9. december 2008. Vi har påset, at landenes bidrag til Nordisk Råd svarer til den fordeling, som er fastlagt i økonomireglementet.

Renteindtægterne udgør 182 tkr., andre indtægter udgør 52 tkr., og den interne afgift udgør 2.195 tkr.

10. De samlede omkostninger udgør 32.416 tkr. i 2009 mod 32.969 tkr. i 2008, svarende til et fald på 553 tkr. Faldet i de samlede omkostninger er fordelt på flere enkeltposter. De største fald vedrører omkostninger til udvalgene med 336 tkr. og til tværgående opgaver med 255 tkr., hvor der i 2008 bl.a. blev afholdt omkostninger til et fællesseminar på 132 tkr.

11. Rådsorganernes samlede ordinære omkostninger udgør 4.913 tkr. i 2009, hvilket er 599 tkr. mindre end i 2008. Ud over de ordinære omkostninger er der for rådsorganerne afholdt omkostninger på 759 tkr. i henhold til præsidiets dispositioner for tidligere år. Generelt har der været færre omkostninger til rejser og ophold mv. for de forskellige udvalg. Derudover har vi konstateret, at der for 2009 bl.a. er færre omkostninger i tilknytning til Østersøsamarbejdet, Arktisk Samarbejde og til fællesseminar for parlamentet, mens der har været en stigning i omkostningerne til bl.a. det Nordlige Dimensionsarbejde.

Rigsrevisionen har konstateret, at der fortsat er tilfredsstillende dokumentation for refusioner til de enkelte landes sekretariater.

12. Rådssekretariatets ordinære omkostninger udgør 19.129 tkr. i 2009 mod 19.248 tkr. i 2008. Ud over de ordinære omkostninger er der for rådssekretariatet afholdt omkostninger på 61 tkr. i henhold til præsidiets dispositioner for tidligere år. De væsentligste poster er lønomkostninger på 8.987 tkr., administrationsbidrag til Nordisk Ministerråds sekretariat på 3.102 tkr. og andel af den fælles informationsvirksomhed med Nordisk Ministerråd på 3.950 tkr. Derudover er der i 2009 hensat 511 tkr. til istandsættelse af de nuværende lokaler, der fraflyttes medio 2010. Nordisk Råd flytter sammen med Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond til et nyt fælles domicil i København.

Rigsrevisionen har ved gennemgangen af personaleomkostningerne konstateret, at der i Nordisk Ministerråds sekretariat fortsat foretages gode afstemninger af lønomkostninger og honorarer, hvilket vi finder tilfredsstillende. Vi har gennemgået afstemningen mellem lønsystemet, der anvendes i Nordisk Ministerråd, og bogføringen for Nordisk Råd og påset, at der er overensstemmelse mellem lønsystemet og bogføringen.

Rigsrevisionen har konstateret, at der fortsat er en tilfredsstillende styring af uddelte og udbetalte journaliststipendier, og at der er procedurer, der sikrer en tættere opfølgning på bevilgede og udbetalte stipendier. Vi har imidlertid konstateret, at der henstår ubrugte stipendier fra tidligere år på 123 tkr. Vi har drøftet forholdet med ledelsen i Nordisk Råd og fået oplyst, at de ubrugte stipendier bliver afklaret i 2010, og at ubrugte stipendier fremover forældes efter 1 år.

13. De samlede ordinære overførsler udgør 7.004 tkr. i 2009 mod 6.990 tkr. i 2008. Overførslerne dækker partistøtte med 5.700 tkr., bidrag til Ungdommens Nordiske Råd (UNR) med 450 tkr., bidrag til Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC) med 389 tkr. og journaliststipendier med i alt 465 tkr. Ud over de ordinære overførsler er der overført yderligere 550 tkr. til BSPC i henhold til præsidiets dispositioner for tidligere år.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at resultatopgørelsens poster er korrekt opgjort pr. 31. december 2009 og korrekt indarbejdet i årsregnskabet.

B. Balancen

14. Likvide midler udgør 4.472 tkr. pr. 31. december 2009 ud af Nordisk Råds samlede balancesum på i alt 6.339 tkr. De likvide midler er steget med 958 tkr. fra 2008 til 2009. Dette skyldes bl.a. årets resultat samt stigning i den samlede gæld inkl. hensættelser.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Råds bankforbindelser pr. 31. december 2009 for at få bekræftelse på, at alle engagementer er korrekt medtaget i årsregnskabet.

15. Mellemværende for løn udgør 887 tkr. og indeholder primært forudbetalt løn mv. for januar 2010.

16. Fordringer på 707 tkr. indeholder bl.a. momsrefusioner, udlæg for Stipendieordningen og BSPC samt almindelige fordringer. Ved vores revision har vi konstateret, at fordringerne løbende indfries.

17. Periodeafgrænsningsposter mv. udgør 55 tkr. og indeholder forudbetalte omkostninger, der kan henføres til 2010. Endvidere er der en mellemregning med Nordisk Ministerråd på 218 tkr., der er afstemt til Nordisk Ministerråds regnskab.

18. Leverandørgæld udgør 360 tkr. Gælden er stikprøvevist revideret til eksterne bilag og betalinger i 2010.

19. Periodeafgrænsninger og skyldige omkostninger udgør 1.032 tkr. I beløbet er indregnet hensættelser på 392 tkr., der vedrører forpligtelser ved medarbejderes fratræden.

20. Egenkapitalen, der også omfatter hensættelser af tidligere års overskud til anvendelse til specifikke formål, udgør 4.548 tkr. efter overførsel af årets resultat på 673 tkr.

Ved vores gennemgang af egenkapitalen har vi konstateret, at præsidiet den 30. september 2009 vedtog at disponere hele overskuddet for 2008 på 375 tkr. til særlige initiativer i tilknytning til de tidligere disponeringer af overskuddene fra 2006 og 2007. Samtidig vedtog præsidiet at foretage enkelte omdisponeringer af tidligere års disponeringer.

De faktiske omkostninger i 2009 til præsidiets særlige initiativer udgør i alt 1.370 tkr., som er indregnet i årets resultat. De resterende omkostninger til initiativerne forventes afholdt i de kommende år, da de skal være afholdt senest 3 år efter disponeringen.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at balancens poster er korrekt opgjort pr. 31. december 2009 og korrekt indarbejdet i årsregnskabet.

C. Stipendieordningen

21. I forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet for Nordisk Råd aflægges samtidig årsregnskab for Stipendieordningen for parlamentarikere fra Nærområderne. Dette årsregnskab aflægges særskilt og er ikke en del af Nordisk Råds årsregnskab.

22. Stipendieordningen finansieres gennem budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, mens forvaltningen af budgetmidlerne sker gennem Nordisk Råd.

De samlede indtægter udgør 526 tkr. i 2009, fordelt på budgetmidler med 500 tkr. og renteindtægter med 26 tkr. I 2008 var de samlede indtægter 657 tkr. Faldet fra 2008 til 2009 skyldes mindre budgetmidler med 100 tkr. og mindre renteindtægter med 31 tkr.

Omkostningerne udgør 534 tkr. i 2009 mod 152 tkr. i 2008. Årets resultat er et underskud på 8 tkr. mod et overskud på 505 tkr. i 2008. Årets underskud er fratrukket egenkapitalen, der herefter udgør 1.506 tkr. Rigsrevisionen har konstateret, at aktiviteterne i 2009 har været på et niveau, så årets indtægter er blevet forbrugt til formålet. Rigsrevisionen skal fortsat anbefale, at der også fremover er fokus på at få informeret tilstrækkeligt om Stipendieordningen, så den opsparede likviditet kan blive anvendt til formålet. Nordisk Råd har oplyst Rigsrevisionen om, at Nordisk Råd vil følge denne anbefaling i 2010.

Revisionen af Stipendieordningen har vist, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med underliggende aftaler, og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved dispositionerne.

D. Baltic Sea Parliamentary Conference

23. I forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet for Nordisk Råd aflægges samtidig årsregnskab for Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC). Dette årsregnskab aflægges særskilt og er ikke en del af Nordisk Råds årsregnskab.

Rigsrevisionen har fået oplyst, at der fortsat pågår drøftelser i Nordisk Råd og i BSPC om det reelle juridiske ansvar mv. for BSPC, herunder om det regnskabsmæssige ansvar, og om, hvor administrationen af BSPC på sigt skal placeres. Vi vil følge forholdet.

24. BSPC finansieres gennem budgetmidler fra Nordisk Ministerråd samt ved kontingentindtægter fra alle deltagere i BSPC. Vi har konstateret, at tilgodehavende kontingenter på 104 tkr. vedrørende 2006 og 2007 fra 3 af deltagerlandene er blevet afskrevet i 2009 efter godkendelse i BSPC's Expanded Standing Committee.

De samlede indtægter udgør 926 tkr. i 2009 mod 969 tkr. i 2008. Indtægterne er fordelt på budgetmidler med 388 tkr., fra Nordisk Råd, tilskud fra deltagerne med 523 tkr. og renteindtægter med 15 tkr.

Omkostningerne udgør 1.208 tkr. i 2009 mod 490 tkr. i 2008. Stigningen i omkostningerne skyldes gennemførelse af flere konferencer og workshops mv., som blev besluttet af BSPC's Expanded Standing Committee i forbindelse med godkendelse af budgettet for 2009.

Årets resultat er således et underskud på 282 tkr. mod et overskud på 379 tkr. i 2008. Årets underskud er fratrukket egenkapitalen, der herefter udgør 683 tkr.

IV. Den udførte revision

A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

25. Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte årsregnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Råds økonomireglement, og om årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter.

26. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne tage stilling til, om årsregnskabet indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 29.

27. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er præsidiets og ledelsens ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som giver anledning til mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

28. I forbindelse med revisionen er Nordisk Råds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen.

B. Risikofyldte områder

29. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder.

De risikofyldte områder har været:

- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige omkostninger, kreditorer og forpligtelser samt lønninger
- Nordisk Råds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller og kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

C. Revisionens udførelse

30. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen samt en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for årsregnskabsoplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at de gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler Nordisk Råd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og om dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

31. Revisionen af balanceposter er foretaget ved revision af enkeltposter og i videst muligt omfang ved afstemning til eksterne oplysninger. Herudover er der foretaget gennemgang af bogføringsbilag før og efter statusdagen for at konstatere, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget en skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af en balancepost, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

32. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på specifikke regnskabsmæssige områder, herunder overførsler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger.

Revisionen er foretaget ved stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

33. På grundlag af vores revision finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsafleggelsen i videst muligt omfang sikrer årsregnskabs rigtighed, og at årsregnskabet giver et rigtigt billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2009 samt af resultatet af Nordisk Råds aktiviteter for perioden 1. januar - 31. december 2009.

D. Redegørelse om forvaltningsrevision

34. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Derudover er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Råd, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Råds virksomhed i 2009, herunder om de særlige initiativer, som præsidiet har besluttet, er igangsat og behandlet i overensstemmelse med beslutningerne.

35. Rigsrevisionen har ved stikprøver gennemgået rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter for at påse, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Råds midler. Vi har i den forbindelse påset, at en betalt hjemrejse for en medarbejder i forbindelse med sygdom er i overensstemmelse med bestemmelserne i personalehåndbogen.

36. Ved vores revision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2009 af rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter ikke er været taget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende.

V. Andre oplysninger mv.

A. Eftersyn af præsidiets protokoller

37. Vi har påset, at der føres protokol for afholdte møder i præsidiet, og at beslutninger vedtaget af præsidiet er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet. Vi har læst protokollerne for 2009, hvor der har været afholdt 6 møder, samt protokollen for mødet i januar 2010.

B. Overholdelse af lovgivning

38. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Råd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller præsidiet for Nordisk Råd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Råd.

C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

39. Vi har med Nordisk Råds ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Råd foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

D. Ledelsens regnskabserklæring

40. Vi har indhentet en regnskabserklæring fra rådsdirektøren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabet fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

E. Ikke-korrigerede forhold

41. Vi skal som led i revisionen oplyse præsidiet, om der er forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet dem for værende uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at præsidiet er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

F. Afsluttende bemærkninger

42. I henhold til § 14 i Nordisk Råds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 25. juni 2010

Henrik Otbo

Anne Aagaard

BETÆNKNING OVER BERETNING

Nordisk Råd

C 5/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

J.nr. 10-00167-5

Kontrolkomiteens betænkning over

Rigsrevisionens beretning om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2009

1. Komitéens forslag

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage beretning om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2009 til efterretning

2. Generelle synspunkter

Nordisk Kulturfonds årsregnskab revideres efter Nordisk Råds bestemmelse af et medlem af Folketinget og den til enhver tid siddende rigsrevisor i forening. Folketingsmedlem Ole Vagn Christensen og rigsrevisor Henrik Otbo er revisorer for Nordisk Kulturfond og reviderer årsregnskabet for 2009.

Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2010, udviser et underskud på 162.571 kr. og en egenkapital på 1.157.785 kr. Årets resultat er overført til det akkumulerede overskud for de foregående år.

Nordisk Kulturfonds resultat for 2009 er et underskud på 162.571 kr. mod et overskud på 766.429 kr. i 2008. Forskellen på 929.000 kr. skyldes bl.a. et fald i indtægterne på ca. 207.000 kr., et fald i de administrative omkostninger mv. på ca. 379.000 kr. og øgede disponerede projektbevillinger på 1.101.000 kr.

De samlede indtægter er i alt faldet med ca. 207.000 kr. Der er øgede budgetmidler fra Nordisk Ministerråds budget på 390.000 kr. og flere tilbageførsler af ikke anvendte bevillinger for tidligere år på ca. 329.000 kr., men der er et fald i renteindtægterne på ca. 926.000 kr.

De samlede administrative omkostninger mv. udgør 7.427.887 kr. i 2009 mod 7.896.848 kr. i 2008. Faldet udgør ca. 379.000 kr., der er fordelt på

flere enkeltposter. De største fald vedrører personaleomkostninger med ca. 223.000 kr. og it-omkostninger med ca. 184.000 kr., hvor der i 2008 skete en opdatering af fondens hjemmeside.

De samlede projektbevillinger er steget og udgør ca. 29.511.000 kr. i 2009 mod ca. 28.410.000 kr. i 2008. I projektbevillingerne indgår disponeringer til interne projekter med i alt 840.000 kr. til bl.a. Nordiske sprogpiloter, Årets nordiske udstillinger, Konference om nordisk kultursamarbejde, regionale infokontorer og nye Nordboere.

I 2009 har fonden ydet bevillinger på i alt 28.671.000 kr. til eksterne projekter. De samlede eksterne bevillinger svarer til ca. 78 % af de samlede omkostninger inkl. bevillinger. Antal bevilgede ansøgninger i 2009 var 280 mod 272 bevilgede ansøgninger i 2008. Der var i 2009 i alt 1.240 ansøgninger mod 1.101 ansøgninger i 2008.

I forbindelse med gennemgangen af fuldmagtsforholdene til fondens bankkonti har Rigsrevisionen anbefalet, at fuldmagtsforholdene mellem Nordisk Kulturfond og Nordisk Ministerråds sekretariat tydeliggøres i administrationsaftalen. Nordisk Ministerråd har oplyst Rigsrevisionen om, at Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond vil følge denne anbefaling i 2010.

3. Revisionens konklusion

I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget erklærer Rigsrevisionen at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af den finansielle stilling pr. 31. december 2009. Rigsrevisionen har forsynet årsregnskabet med en revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger.

4. Kontrolkomitéens synspunkter

Kontrolkomitéen konstaterer, at revisorerne har få bemærkninger til Nordisk Kulturfonds regnskab. Kontrolkomitéen anbefaler, at Nordisk Råd følger op på de bemærkninger der er, og ligesom Rigsrevisionen vil Kontrolkomitéen følge op på disse næste år.

Kontrolkomitéen konstaterer, at årsregnskabet udviser et underskud på 162.571 kr. og en egenkapital på 1.157.785 kr.

5. Sammenfatning og konklusion

Kontrolkomitéen er enig i Rigsrevisionens konklusion om, at Nordisk Kulturfonds regnskab er aflagt i overensstemmelse med gældende regler, og at de giver et korrekt billede af Nordisk Kulturfonds finansielle stilling 31. december 2009.

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Kulturfonds 2009 til efterretning

Mamö den 22. september 2010

Billy Gustafsson (s)

Bjarne Kallis (kd), næstformand

Gunilla Tjernberg (kd)

Kristen Touborg (SF)

Sonja Mandt (A)

Nordisk Råd

C 5/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

J.nr. 10-00167-5

Beretning til Nordisk Råd og
Nordisk Ministerråd om revisionen af
Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2009

Juni
2010

revision

revision

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

Indholdsfortegnelse

I.	Revision af årsregnskabet for 2009	1
A.	Indledning	1
B.	Konklusion på den udførte revision.....	1
II.	Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2009	2
A.	Regnskabsprincip	2
B.	Samarbejdsaftale	2
C.	Projektadministration	2
III.	Kommentarer til årsregnskabet.....	3
A.	Resultatopgørelsen.....	3
B.	Balancen.....	4
IV.	Den udførte revision.....	4
A.	Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse	4
B.	Risikofyldte områder	5
C.	Revisionens udførelse	5
D.	Redegørelse om forvaltningsrevision.....	6
V.	Andre oplysninger mv.	6
A.	Bestyrelsens sammensætning.....	6
B.	Eftersyn af bestyrelsens protokoller.....	6
C.	Overholdelse af lovgivning.....	6
D.	Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.....	7
E.	Ledelsens regnskabserklæring	7
F.	Ikke-korrigerede forhold	7
G.	Afsluttende bemærkninger.....	7

Beretning om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2009

I. Revision af årsregnskabet for 2009

A. Indledning

1. Nordisk Kulturfonds årsregnskab revideres efter Nordisk Råds bestemmelse af et medlem af Folketinget og den til enhver tid siddende rigsrevisor i forening.

Folketingsmedlem Ole Vagn Christensen og rigsrevisor Henrik Otbo er revisorer for Nordisk Kulturfond og reviderer årsregnskabet for 2009.

2. Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Kulturfonds sekretariat, Nordisk Ministerråds sekretariat og Nordisk Råds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i beretningen.

3. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2010, udviser et underskud på 162.571 kr. og en egenkapital på 1.157.785 kr. Årets resultat er overført til det akkumulerede overskud for de foregående år.

B. Konklusion på den udførte revision

4. Det er revisorerne opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2009, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2009 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Kulturfonds virksomhed i 2009.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af kap. II og III, hvortil vi henviser.

5. Nordisk Kulturfond har oplyst, at årsregnskabet er elektronisk godkendt af bestyrelsen i juni 2010, og at årsregnskabet bliver underskrevet på bestyrelsesmødet i august 2010. Vi har forsynet årsregnskabet med en revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger.

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Kulturfond for 2009 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til kap. IV.

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2009

A. Regnskabsprincip

6. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2009 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år. Der er imidlertid foretaget ændring af opstillingen af årsregnskabet i forhold til tidligere, men revisorerne har konstateret, at sammenligningstallene for 2008 tilsvarende er korrigeret.

B. Samarbejdsaftale

7. I henhold til artikel 10 i overenskomsten for Nordisk Kulturfond er der indgået en administrationsaftale med Nordisk Ministerråds sekretariat om bl.a. forvaltning af løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariat mod betaling stiller til rådighed for Nordisk Kulturfonds sekretariat.

8. Revisorerne har konstateret, at sekretariaterne løbende opdaterer og ajourfører samarbejdsaftalen i forhold til de faktiske forhold. Endvidere har revisorerne konstateret, at sekretariaterne holder månedlige regnskabsmøder om bl.a. afstemning af de økonomiske registreringer, og at ledelsen i Nordisk Kulturfond modtager økonomiske rapporter til brug for den løbende opfølgning på fondens økonomiske status. Revisorerne finder dette tilfredsstillende.

I forbindelse med gennemgangen af fuldmagtsforholdene til fondens bankkonti har revisorerne anbefalet, at fuldmagtsforholdene mellem Nordisk Kulturfond og Nordisk Ministerråds sekretariat tydeliggøres i administrationsaftalen. Nordisk Ministerråd har oplyst revisorerne om, at Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond vil følge denne anbefaling i 2010.

C. Projektadministration

9. Administrationen af alle projekter i Nordisk Kulturfond sker fortsat i it-programmet ÄHS, der er tilpasset fondens formål og behov. Fonden har tidligere oplyst revisorerne om, at den nuværende serviceaftale med it-leverandøren udløber i 2012 og sandsynligvis ikke kan forventes forlænget. Fonden har nu oplyst revisorerne om, at processen med at anskaffe et nyt system til den administrative håndtering af projekterne forventes afsluttet medio 2010, og at det nye system dels kan tilbyde samme serviceydelser som det nuværende system, dels kan integreres med fondens øvrige it-systemer. Revisorerne vil følge forholdet.

III. Kommentarer til årsregnskabet

A. Resultatopgørelsen

10. Nordisk Kulturfonds resultat for 2009 er et underskud på 162.571 kr. mod et overskud på 766.429 kr. i 2008. Forskellen på 929.000 kr. skyldes bl.a. et fald i indtægterne på ca. 207.000 kr., et fald i de administrative omkostninger mv. på ca. 379.000 kr. og øgede disponerede projektbevillinger på 1.101.000 kr.

11. De samlede indtægter er i alt faldet med ca. 207.000 kr. Der er øgede budgetmidler fra Nordisk Ministerråds budget på 390.000 kr. og flere tilbageførsler af ikke-anvendte bevillinger for tidligere år på ca. 329.000 kr., men der er et fald i renteindtægterne på ca. 926.000 kr.

12. De samlede administrative omkostninger mv. udgør 7.427.887 kr. i 2009 mod 7.806.848 kr. i 2008. Faldet udgør ca. 379.000 kr., der er fordelt på flere enkeltposter. De største fald vedrører personaleomkostninger med ca. 223.000 kr. og it-omkostninger med ca. 184.000 kr., hvor der i 2008 skete en opdatering af fondens hjemmeside.

13. I forbindelse med gennemgangen af personaleomkostningerne konstaterede revisorerne, at der i 2009 fortsat udarbejdes gode afstemninger af lønomkostningerne, hvilket vi finder tilfredsstillende. Vi har gennemgået afstemningen mellem lønsystemet, der anvendes i Nordisk Ministerråd, og bogføringen for Nordisk Kulturfond og påset, at der er overensstemmelse mellem lønsystemet og bogføringen. For at gøre afstemningsarbejdet mindre fremover, har revisorerne anbefalet Nordisk Ministerråds lønadministration, at der i bogholderiet oprettes en lønfordelingskonto, så der kun skal udarbejdes afstemning til én konto i stedet for til mange konti, som tilfældet er i dag. Nordisk Ministerråd har oplyst revisorerne om, at Nordisk Ministerråd vil følge denne anbefaling i 2010.

Revisorerne konstaterede, at der var mindre uoverensstemmelser ved opgørelsen af svensk social afgift for visse lønmodtagere. Medarbejderne i Nordisk Ministerråds lønadministration har efter drøftelser oplyst, at der vil ske regulering heraf i 2010, ligesom hele området vil blive opdateret i 2010. Revisorerne vil følge forholdet.

Vi har tidligere anbefalet, at skattefrie tillæg indberettes korrekt, så løn, inkl. udlandstillæg og børnetillæg, sociale afgifter, rejsegodtgørelse mv., der oplyses til de offentlige myndigheder, er i overensstemmelse med årsregnskabets udvisende. Vi har ved revisionen af årsregnskabet for 2009 konstateret, at de skattefrie tillæg fortsat ikke indberettes, hvilket ikke er tilfredsstillende. Nordisk Ministerråds sekretariat har oplyst, at det på afgiftschefernes møde ultimo 2009 blev besluttet, at alle tillæg mv. skal indberettes fra og med 2010. Vi vil følge forholdet.

14. De samlede projektbevillinger er steget og udgør ca. 29.511.000 kr. i 2009 mod ca. 28.410.000 kr. i 2008. I projektbevillingerne indgår disponeringer til interne projekter med i alt 840.000 kr. til bl.a. Nordiske sprogpiloter, Årets nordiske udstillinger, Konference om nordisk kultursamarbejde, regionale infokontorer og nye Nordboere.

I 2009 har fonden ydet bevillinger på i alt 28.671.000 kr. til eksterne projekter. De samlede eksterne bevillinger svarer til ca. 78 % af de samlede omkostninger inkl. bevillinger. Antal bevilgede ansøgninger i 2009 var 280 mod 272 bevilgede ansøgninger i 2008. Der var i 2009 i alt 1.240 ansøgninger mod 1.101 ansøgninger i 2008.

15. Vi har konstateret, at det anvendte projektstyringsprogram fortsat fungerer tilfredsstillende med en tilstrækkelig administration og information omkring projekterne og giver et godt overblik over de projekter, der er ved at falde for 3-års-fristen, hvorved overskridelser kan undgås. Vi har ved revisionen ikke fundet projekter, der er mere end 3 år gamle, hvor der skulle ske en tilbageførsel af disponeringen.

B. Balancen

16. Aktiverne udgør i alt 29.074.000 kr. pr. 31. december 2009 mod 30.464.099 kr. i 2008. Aktiverne består primært af bankindeståender på 28.656.469 kr., der er et udtryk for de akkumulerede budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, som endnu ikke er udbetalt til projekter. En væsentlig del af de likvide midler er indsat på aftalekonti med kort løbetid. Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Kulturfonds bankforbindelser pr. 31. december 2009 og fået bekræftelse på, at alle engagementer er korrekt medtaget i årsregnskabet.

Herudover er der et mindre tilgodehavende for momsrefusion og forudbetalt løn. Ved vores revision har vi konstateret, at fordringerne løbende indfries.

17. Passiverne består primært af skyldige bevilgede projektmidler på i alt 27.004.498 kr., hvor udbetaling vil ske inden for de følgende 2 år. Herefter føres de ikke-anvendte projektmidler tilbage til brug for nye projekter.

Endvidere er der en mellemregning med Nordisk Ministerråd, der er afstemt til Nordisk Ministerråds regnskab.

Egenkapitalen udgør 1.157.785 kr. og består af akkumuleret overskud for de foregående år med fradrag af årets underskud. Egenkapitalen er udtryk for ikke-disponerede midler fra tidligere år.

IV. Den udførte revision

A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

18. Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte årsregnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Kulturfonds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter.

19. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 22.

20. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er bestyrelsens og ledelsens ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

21. I forbindelse med revisionen er Nordisk Kulturfonds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. På grundlag heraf finder vi, at der er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen.

B. Risikofyldte områder

22. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder.

De risikofyldte områder har været:

- projekter, herunder afsluttede og igangværende projektsager
- fondens forretningsgange og interne kontroller vedrørende projekter og omkostninger, løn samt balanceposter.

C. Revisionens udførelse

23. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen og en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler fonden, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og om dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

24. Revisionen af projekter er foretaget for kontrol af udbetalinger, ligesom det er påset, at bevilgede projektmidler og skyldige projektmidler er medtaget og opgjort til korrekt værdi (fuldstændigheden). Stikprøvevist er der foretaget revision af i alt 30 projektsager med bevillinger over 50.000 kr., hvor den enkelte projektsag er revideret fra ansøgning over sagsbehandling og bevilling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. I forbindelse med revisionen er der foretaget en gennemgang af sagsstyringen i projektstyringssystemet samt stikprøvevis bilagsrevision i forbindelse med udbetalinger.

For projekter med bevillinger under 50.000 kr. har vi med Nordisk Kulturfonds daglige ledelse drøftet sekretariatets egen kontrol med projekternes slutrapporter. På grundlag af drøftelserne er det revisorernes vurdering, at sekretariatet har opstillet retningslinjer, der sikrer en tilfredsstillende gennemgang af og kontrol med projekternes slutrapporter.

Det er vores vurdering, at såvel projektstyring som den regnskabsmæssige behandling af projektbevillinger sker på tilfredsstillende vis. Det er endvidere vores vurdering, at de bevilgede midler til projekter er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, at der ved projekterne er taget skyldige økonomiske hensyn, og at projektregnskaberne har været undergivet betryggende revision eller egenkontrol i fondens sekretariat.

25. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på væsentlige regnskabsmæssige områder, herunder projektudbetalinger inkl. tilbageførsel af ikke-anvendte projektmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger.

Revisionen er foretaget ved stikprøvevis revision af bilag for at påse, om reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser er overholdt. Bilagsrevisionen er suppleret med regnskabsanalyse af de enkelte regnskabsposter.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet korrekt til udtryk i årsregnskabet.

På grundlag af vores revision finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen medvirker til at sikre regnskabet rigtighed, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af fondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2009 samt af resultatet af Nordisk Kulturfonds aktiviteter for perioden 1. januar - 31. december 2009.

D. Redegørelse om forvaltningsrevision

26. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Derudover er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Kulturfond, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Kulturfonds virksomhed i 2009. Vi har bl.a. vurderet fremdriften af egne projekter i henhold til målsætningen, og vi har påset, at alle disponeringer til eksterne projekter er i overensstemmelse med bestyrelsens beslutninger.

27. Endvidere har vi stikprøvevist gennemgået rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter for at påse, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Kulturfonds midler. I den forbindelse har vi konstateret, at sommermødet for bestyrelsen i Norge i 2009 har været væsentligt dyrere end sædvanligt. Ophold og intern transport ved mødet udgjorde alene ca. 126.000 kr. Forholdet skyldes efter det oplyste nogle uhensigtsmæssige aftaler omkring mødets praktiske afvikling. På dette grundlag har Nordisk Kulturfond ændret sin administrative håndbog, så aftaler om sommermøderne ikke kan indgås, før der foreligger godkendelse heraf fra fondens sekretariat. Dette finder revisorerne tilfredsstillende.

28. Ved vores revision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2009 af rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende. Herudover har vi konstateret, at der i forbindelse med opdatering af fondens hjemmeside er indhentet flere tilbud, og at Nordisk Kulturfond har valgt tilbuddet ud fra kriterierne bedst og billigst. Revisorerne finder det tilfredsstillende.

V. Andre oplysninger mv.

A. Bestyrelsens sammensætning

29. Bestyrelsen består af 13 medlemmer. De nordiske lande har hver 2 bestyrelsesmedlemmer, og de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland har hver 1 bestyrelsesmedlem.

B. Eftersyn af bestyrelsens protokoller

30. Vi har påset, at der føres protokol for afholdte bestyrelsesmøder, og at beslutninger vedtaget af bestyrelsen er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet. Vi har læst protokollerne for 2009, hvor der har været afholdt 3 møder (158/2009-160/2009).

C. Overholdelse af lovgivning

31. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelsen af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i fonden udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller bestyrelsen for Nordisk Kulturfond kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Kulturfond.

D. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

32. Revisorerne har med Nordisk Kulturfonds ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Kulturfond foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

E. Ledelsens regnskabserklæring

33. Vi har indhentet en regnskabserklæring fra Nordisk Kulturfonds daglige ledelse og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

F. Ikke-korrigerede forhold

34. Hvis der er forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet, at de er uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed, oplyser vi bestyrelsen herom.

Denne oplysning gives med henblik på at sikre, at bestyrelsen er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

G. Afsluttende bemærkninger

35. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 25. juni 2010

Nordisk Kulturfonds årsberetning 2009

*Ilisimassusermut
 misigissutsinullu
 ammasunut • For
 kunnskap og åpne sinn •
 þekking og opið hugarfar
 För kunnskap og öppna
 sinnen • Til kunnleika og
 opið sinni • Tietoa ja
 avointa mieltä • For vide
 og åbne sanser •
 Ilisimassusermut
 misigissutsinullu
 ammasunut • For
 kunnskap og åpne sinn •
 þekking og opið hugarfar
 För kunnskap og åbne
 sinnen • Til kunnleika og
 opið sinni • Tietoa ja
 avointa mieltä • For vide
 og åbne sanser •
 Ilisimassusermut
 misigissutsinullu
 ammasunut • For
 kunnskap og åpne sinn •
 þekking og opið hugarfar
 För kunnskap og öppna
 sinnen • Til kunnleika og
 opið sinni • Tietoa ja
 avointa mieltä • For vide
 og åbne sanser •*

Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok.

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
1. Fondens formål, virksomhedsidé og prioriteringer	4
1.1 Fondens opgave	4
1.2 Bestyrelsens virksomhedsidé	4
Fonden vil medvirke til.....	4
Dette er en følge af, at Fonden bevilger økonomisk støtte til aktiviteter som	4
1.3 Prioriteringer	4
Bestyrelsen prioriterer kunst- og kulturprojekter, som stimulerer.....	4
2. Fondens bidragsvirksomhed	5
2.1 Bidragspolitik.....	5
2.2 Kvalitetssikring	6
2.3 Antallet af ansøgninger	7
2.4 Projekternes virksomhedsområder	8
2.5 Projekternes aktivitetsformer	9
2.6 Ansøgernes organisationsform og hjemsted	9
2.7 Et udvalg af bevilgede projekter	10
3. Fondens særlige satsninger	12
3.1 Årets Nordiske Udstilling	12
3.2 Årets Nordiske kulturbegivenhed	13
3.3 Invitere – Informere – Inkludere.....	14
3.3 Omverdensanalyse af Nordisk Kulturfond.....	16
3.4 Kommunikationsstrategi.....	17
4. Fondens organisation	18
5. Fondens økonomi og projekt-administration	18
Bidraget fra Nordisk Ministerråd	20
Tilbageførte bidrag	20
Renteindtægterne	20
Fondens særlige initiativer/interne projekter	21
Bevilgede projektmidler	21
Administrationsomkostninger.....	22
Bestyrelsens honorar.....	22
5.3 Sekretariatets behandling og opfølgning af projekterne.....	22
Totalt antal projekter i "omløb" og afsluttede projekter.....	23
Antal åbne projekter.....	23

Indledning

Nordisk Kulturfond støtter kulturprojekter initieret og udført af både professionelle og amatører. Fonden er åben for såvel enkeltpersoner som for frivilligorganisationer, private og offentlige organisationer og institutioner. Bidragsvirksomheden er også i 2009 kendetegnet ved en stor bredde i bidragsvirksomheden.

Fonden modtog i 2009 1.240 ansøgninger, heraf blev 814 realitetsbehandlet. Fondens støttestruktur opmuntrer til et bredt nordisk kultursamarbejde og dette ses afspejlet i ansøgningerne.

Fonden bevilger mindre beløb, ofte og med kort behandlingstid. Fonden har i 2009 haft fem ansøgningsfrister for ansøgninger med ansøgt beløb til og med 100.000 DKK, og to frister for ansøgninger på over 100.000 DKK. Af 814 gyldige ansøgninger i 2009 bevilgede Fonden støtte til 280 projekter. 34 % af alle realitetsbehandlede ansøgninger fik bevilget støtte. Den samlede støtte til projekterne var i 2009 på 30.436.742 DKK, heraf var bidraget til Fondens egne projekter på 925.818 DKK. For at belyse bredden i projekterne er der i årsberetningen omtalt et lille udvalg af støttede projekter. Af eksemplerne kan læses, at Fonden støtter projekter rangerende fra et seminar for Nordiske minoriteters identitet i film og tv, en fælles Nordisk Pavillon på Venedigbiennalen og til et projekt om nordisk litteratur i det digitale miljø.

Satsningen "Nye nordboere i det nordiske kultursamarbejde", der blev iværksat i 2007, har også været en satsning i 2009 og er besluttet videreført i 2010. Med satsningen vil Kulturfonden informere om de muligheder, som ligger i Kulturfondens støtteordninger, og stimulere til kontakter og samarbejdsprojekter mellem kunstnere og kulturudøvere med forskellig etnisk baggrund i de nordiske lande. Målet er at initiere flere projekt-ansøgninger, der i langt større grad end tidligere kan afspejle det etniske mangfold, som de nordiske lande i dag repræsenterer.

I 2008 udførte Högskolan i Borås en evaluering/omverdensanalyse af Fondens virksomhed i perioden 1996-2008. I 2009 har Nordisk Kulturfond dels sat fokus på opfølgning af evalueringen og omverdensanalysens 15 rekommandationer og dels sat fokus på nogle af de svagheder, som var opstået, efter at det nordiske kultursamarbejde i 2005 undergik en omfattende strukturforandring. Disse strukturforandringer skete ved nedlæggelsen af en lang række nordiske kulturinstitutioner og komiteer og ved oprettelsen af Nordisk Ministerråds temabaserede programmer.

Arbejdet har blandt andet ført til fastsættelsen af færre og klarere retningslinjer og, for en stor del af ansøgningernes vedkommende, en mere smidig ansøgningsbehandling med hurtigere svar til ansøgerne til følge. I samarbejde med Nordisk Ministerråd er det også lykkedes at få rettet op på nogle af de u hensigtsmæssigheder, som strukturændringerne har medført. Der vil også i 2010 arbejdes med at få et stærkt og godt samarbejde med Nordisk Ministerråd og med Kulturkontakt Nord ikke mindst i forhold til de to kulturstøtteordningers servicering af kunst- og kulturmiljøet.

*Ilisimassusermut
misigissutsinullu
ammasunut • For
kunnskap og åpne s
• Bekking og opið
hugarfar • För kuns
og öppna sinnen • 1
kunnleika og opið si
• Tietoa ja avointa
mieltä • For viden o
åbne sanser*

1. Fondens formål, virksomhedsidé og prioriteringer

1.1 Fondens opgave

Fondens virksomhed reguleres i en mellemstatslig aftale (overenskomsten om Fonden), der blev underskrevet i 1966 og senest ændret i 2002.

Fondens opgave er at fremme det kulturelle samarbejde mellem de nordiske lande, Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland. Ifølge overenskomsten omfatter Fondens virksomhedsområde det nordiske kultursamarbejde i hele dets udstrækning inden for og uden for Norden.

1.2 Bestyrelsens virksomhedsidé

Ud fra Fondens formål har bestyrelsen fastsat en virksomhedsidé, som nærmere beskriver, hvordan bestyrelsen ser på sin opgave. Bestyrelsens virksomhedsidé udgår fra følgende konklusion:

I Fondens arbejde består kulturens kerne af viden og åbne sanser; at mennesker oplever kulturelle forskelle som berigende i hverdagslivet.

Fonden vil medvirke til

- at give det lokale og nationale kunst- og kulturliv i Norden en ekstra dimension, som medfører et rigere kulturliv for alle indbyggere i Norden,
- at kunst- og kulturlivet i Norden får større opmærksomhed hos et internationalt publikum; at Norden ikke kun er modtager af nye impulser, men også videreformidler kunst, kultur og erfaringer til andre lande.

Dette er en følge af, at Fonden bevilger økonomisk støtte til aktiviteter som

- muliggør møder omkring kunstneriske og kulturelle oplevelser mellem indbyggere fra forskellige dele af Norden,
- formidler kunst og kultur skabt i Norden for et publikum såvel inden for som uden for Norden,
- stimulerer og udvikler netværk inden for kunst og kultur i Norden eller i internationale miljøer med nordisk deltagelse.

1.3 Prioriteringer

Inden for rammerne for Fondens brede virksomhedsområde har bestyrelsen fremhævet nogle prioriteringer.

Bestyrelsen prioriterer kunst- og kulturprojekter, som stimulerer

- samarbejde mellem nye grupper og aktører
- udveksling mellem ideelle foreninger og netværk
- aktiviteter for og med børn og unge
- aktiviteter som gennemføres i mindre byer
- nye udtryks- og formidlingsformer
- til øget forståelse mellem de nordiske sprog
- til øget viden om forskellige sprog i Norden og sprogenes rolle som kulturbærere
- til øget viden om Nordens historie samt fremvæksten af nye traditioner og den kulturarv, som samtiden former
- diskussion om betydningen af aktive foreninger og netværk for et rigt kulturliv
- diskussion om kunst- og kulturpolitik

Hvor mange ansøgninger får Fonden?

Fonden modtog 814 gyldige ansøgninger i 2009.

Hvor mange projekter bevilges støtte?

Fonden har bevilget støtte til 280 projekter i 2009. 34,4 % af alle gyldige ansøgninger har modtaget støtte fra Fonden i 2009, hvilket er på linie med 2008.

Blandt andet som følge af en anbefaling fra Högskolan i Borås, om at Fonden indskrænkede antallet af prioriteringer, for herved at skabe en større tydelighed for ansøgerne, besluttede bestyrelsen på sit møde den 18. august 2009 at indskrænke antallet af prioriteringer fra 12 til fem. Efter grundige diskussioner på bestyrelsens møder i maj og i august blev følgende fem prioriteringer vedtaget:

Fonden støtter nordisk samarbejde i det professionelle kulturliv og i frivilligsektoren i bred forstand med særlig prioritering af:

- Aktiviteter for og med børn og unge
- Aktiviteter, der bidrager til at øge nabolandssprogforståelsen herunder bidrager til øget kendskab til forskellige sprog i Norden som kulturbærere
- Aktiviteter, der fremmer nye nordboeres deltagelse i det nordiske kultursamarbejde
- Aktiviteter i tyndt befolkede områder i Norden
- Aktiviteter, der fremmer samarbejdet mellem Vestnorden (Færøerne, Island og Grønland) og det øvrige Norden.

Prioriteringerne er gældende fra 1. januar 2010.

Det blev også besluttet, at der mere målrettet skal søges genererede ansøgninger inden for de prioriterede områder blandt andet ved mere strategisk at arbejde med information og kommunikation.

Hvordan Fonden har arbejdet for at virkeliggøre virksomhedsidéen og prioriteringerne, redegøres der for i de to kommende afsnit angående bidragsvirksomheden og særlige satsninger. I de efterfølgende afsnit følger en kort beskrivelse af Fondens forvaltning; dets bestyrelse og sekretariat. Afslutningsvis redegøres for, hvordan bestyrelsen har disponeret sin bevilling og øvrige indtægter, samt hvordan sekretariatet har arbejdet med opfølgningen af projekterne.

2. Fondens bidragsvirksomhed

2.1 Bidragspolitik

Baggrunden for etableringen af Fonden i 1966 var *"at opnå en hurtigere og smidigere finansiering af det nordiske kultursamarbejde"*. Med henblik på at nå dette mål har Fonden i 2009 haft fem ansøgningsrunder for ansøgninger med ansøgt beløb til og med 100.000 DKK og to ansøgningsrunder for ansøgninger med ansøgt beløb over 100.000 DKK.

For ansøgninger til og med 100.000 DKK har Fonden som mål, at disse skal være behandlet inden for 8 - 10 uger, og målet for behandlingen af ansøgninger over 100.000 DKK er en behandlingstid inden for 12 - 14 uger. I 2009 var 174 af de bevilgede ansøgninger på under 100.000 DKK.

Bestyrelsen har besluttet ikke at bevilge mere end 500.000 DKK til et og samme projekt. I 2009 var kun 8 af de bevilgede ansøgninger på over 300.000 DKK. Herudover har Fonden en regel om, at projekter skal være afsluttet inden for to kalenderår efter bevillingsåret. I 2009 var afslutningsgraden på 98% af de projekter, som bevilgedes i 2007.

Bestyrelsens bidragspolitik sigter på primært at give den første grundfinansiering, således at et projekt kan komme videre i sin planlægning, alternativt at bevilge den sidste topfinansiering, således at projektet kan påbegyndes. Dette skal ses i relation til, at det er en generel opfattelse

Hvor mange penge ansøges Fonden om?

Fonden blev ansøgt om 102 mio. DKK i 2009.

Hvor meget udde Fonden totalt pr. år?

Fonden har bevilget 28,7 mio. DKK til nordiske kulturprojekter i 2009. (egne projekter ikke medregnet)

blandt bidragsmodtagerne, at Fondens bidrag genererer fem-seks gange gange yderligere i bidrag fra andre bistandsydere til et projekt.

Da Fonden har relativt mange ansøgningsrunder, og oftest bevilger mindre beløb til relativt mange projekter, så er Fondens rolle ikke sjældent den som tager det første skridt i kunst- og kulturlivet, og således virker som spydspids for yderligere finansiering.

Fondens bidragspolitik kan sammenfattes til, at den bevilger mindre beløb, ofte og hurtigt.

2.2 Kvalitetssikring

Samtlige gyldige ansøgninger er frem til 1. september 2009 behandlet i tre etaper: Bedømmelse af sagkyndige, behandling af Fondens sekretariat og bestyrelsens beslutning.

Högskolan i Borås havde i deres rapport anbefalet, at bestyrelsen delegerede beslutningskompetencen for så vidt angik ansøgninger på op til 50.000 DKK. Bestyrelsen gik meget sjældent imod sekretariatets forslag ved ansøgninger, hvor sekretariatet og den sagkyndige var enige. I 2006 gik bestyrelsen imod i tre tilfælde ud af 472 ansøgninger (0,6 %), i 2007 var tallet en ud af 412 ansøgninger (0,2 %), og i 2008 og 2009 var bestyrelsen ikke gået imod sekretariatets forslag vedrørende ansøgninger på under 100.000 DKK, hvor sekretariatet og den sagkyndige var enige. På denne baggrund besluttede bestyrelsen at delegere sin beslutningskompetence til sekretariatet for så vidt angår bevillinger på op til DKK 100.000, i de tilfælde, hvor sekretariatet følger den sagkyndiges indstilling. Ordningen medfører, at de fleste ansøgere til bevillinger på under 100.000 DKK kan få svar allerede efter fem uger.

Alle ansøgninger på op til 100.000 DKK behandlede frem til 1. september af bestyrelsens medlemmer i et internt "E-forum". Efter den 1. september drejede det sig alene om de ansøgninger, hvor sekretariatet ikke har været enig med den sagkyndige. Ansøgninger på over 100.000 DKK blev behandlet på bestyrelsesmøder i maj og i november.

Fondens sagkyndige udgør 20 personer fra forskellige kunst- og kulturområder i Norden og udpeges af bestyrelsen på forslag fra de nationale kulturmyndigheder og -organisationer. Udover at de sagkyndige skal hjælpe Fondens sekretariat med at kvalitetssikre ansøgningerne, er det en vigtig målsætning dels at få synspunkter fra andre personer uden for det officielle nordiske system, dels at skabe en større national forankring af Fondens arbejde.

De sagkyndige bliver udpeget for tre år og udgør en resursegruppe, som bidrager med værdifulde faglige indspil til Kulturfonden ved at kvalitetsvurdere samtlige ansøgninger og ved at etablere nye kontakter og netværk.

Fondens sagkyndige i 2009:

Navn	Sektor	Stilling
Danmark		
Litten Hansen	Tværrkulturelt	Freelance
Lisbeth Klixbüll	Dans	Teaterleder Åben Dans productions
Carsten B. Kristensen	Teater	Frilance scenograf
Lars Seeberg	Tværrkulturelt	Kunstnerisk rådgiver
Lotte Scheutz	Film	Freelancer
Grønland		
Daniel Thorleifsen	Tværrsektorielt	Direktør, Grønlands Nationalmuseum og Arkiv

Hvem er deltagerne i projekterne?

25 % af ansøgningerne har i 2009 angivet en specifik aldersgruppe for deltagerne. Den hyppigste er voksne i alderen 26-64 år. 3 % af projektan-søgningerne har børn og unge som deltagere.

Kommer ansøgerne fra hovedstæderne?

42 % af ansøgningerne kommer fra hovedstæderne. Der er ingen signifikant forskel på, hvor høj bevillingsgraden er afhængigt af ansøgers hjemby.

Finland

Berndt Arell	Billedkunst	Museumschef, Kiasma, Museet för nutidskonst
Anna Brunow	Arkitektur	Brunow & Maunula arkitektkontor
Esa Rantanen	Litteratur	Kunstsekretær, Centralkommissionen för konst

Åland

Tom Eckerman	Tværrkulturelt	Kultur- og bibliotekschef, Kulturbyrå i Mariehamn
--------------	----------------	---

Færøerne

Jóan Petur Hentze	Tværasektorielt	Generalsekretær for de færøske kommuners sammenslutning
-------------------	-----------------	---

Island

Thorbjörn Broddason	Tværasektorielt	Professor i sociologi, Islands universitet
Thóra Kristjánsdóttir	Design og håndværk	Specialist/kunsthistoriker, Islands Nationalmuseum
Halldór Björn Runólfsson	Kunst og ny teknologi	Direktør Listasafn, Islands nationalgalleri

Norge

Joachim Haugland	Musik	Ejer af pladeselskabet Smalltown Supersound
Jan Kløvstad	Tværasektorielt	Kultur- og miljøchef Tvedestrand kommune
Gjemund Kolltveit	Musik	Norsk folkemusikksamling
Endre Mørck	Sprog og sprogpolitik	Professor i norrøn filologi, Universitetet i Tromsø

Sverige

Per-Olof Millberg	Museer og kulturarv	Kulturchef, Katrineholms kommun
Hanns Rodell	Musik og musikteater	Program- og planlægningschef, Berwaldhallen

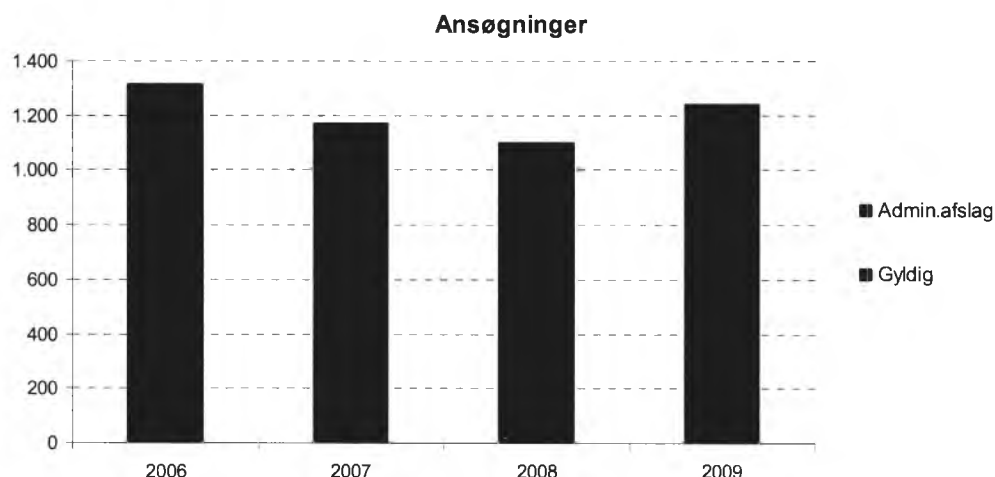
Hvor meget ansøder om?

Ansøgningerne var beløbsmæssigt i gennemsnit på 129 DKK i 2009. 70 % af ansøgningerne var maksimum 100.000 DKK og 10 % af ansøgninger var på over 300.000 DKK

2.3 Antallet af ansøgninger

I 2009 indkom totalt 1.240 ansøgninger. Af disse blev 814 anset for at opfylde alle Fondens retningslinjer og blev herefter realitetsbehandlet. Modsvarende tal for 2008 var 1.101, hvoraf 775 var gyldige. Forskellen for de to år er 5 %, for så vidt angår gyldige ansøgninger og 13 % for alle indkomne ansøgninger.

I 2009 udgjorde de gyldige ansøgninger et samlet søgt beløb på 102 mio. DKK.

	2006	2007	2008	2009	Ændring 2008-09
Gyldige Admin. afslag	899	794	775	814	5 %
I alt	1.317	1.172	1.101	1.240	13 %

Note: De administrative afslag gives til ansøgninger, som ikke opfylder Fondens retningslinier med hensyn til ansøgt beløb, deltagerlande, projektstart etc.

Af de 814 gyldige ansøgninger i 2009 bevilgedes 34,4 %, hvilket kan sammenlignes med 2008, hvor bevillingsgraden var 35,1 %.

Fra den 1. juli 2006 modtager Fonden kun elektroniske ansøgninger, rekvisitioner og slutrapporter. Der er ikke fremkommet kritik fra ansøgerne vedrørende denne ordning. I såvel ansøgningen som i slutrapporten har Fonden indført et antal evalueringsspørgsmål. Her kan ansøgerne fremføre deres synspunkter vedrørende Fondens bidragsvirksomhed og deres erfaringer med at drive nordiske kulturprojekter.

2.4 Projekternes virksomhedsområder

Fonden inddeler sine ansøgninger i tre hovedområder: *Tværasektorielle*, det vil sige kulturprojekter, som også berører en anden samfundssektor (eksempelvis kultur og helse), *Tværkulturelle*, det vil sige projekter, som berører flere kunst-/kulturområder (eksempelvis visse festivaler) samt *Enkelte Kunstområder* (eksempelvis musikprojekter). Definitionen *Enkelte kunstområder* skal ikke ses ud fra en kunstpolitisk definition, men mere som en administrativ definition. Det er den enkelte ansøger, som selv klassificerer, hvilken sektor projektet skal tilhøre.

Af de bevilgede midler ligger 72 % af projekterne inden for enkelte kunstområder, 10 % inden for de tværkulturelle projekter og 18 % inden for de tværasektorielle projekter.

Sektor	2006	2007	2008	2009
Film	Kr 905.000	kr 1.098.000	kr 1.875.000	kr 1.408.000
Musik och musikteater	kr 5.825.000	kr 4.533.000	kr 5.543.000	kr 4.974.000
Litteratur	kr 1.384.000	kr 2.565.000	kr 2.475.000	kr 2.828.000
Teater	kr 1.730.000	kr 1.170.000	kr 1.965.000	kr 1.986.000
Museer och kulturarv	kr 1.315.000	kr 945.000	kr 1.472.000	kr 1.922.000
Dans	kr 1.805.000	kr 1.642.000	kr 1.628.000	kr 2.869.000
Språk och språkpolitik	kr 470.000	kr 180.000	kr 420.000	kr 466.000
Bildkonst	kr 3.805.000	kr 3.389.000	kr 3.806.000	kr 2.800.000
Arkitektur och design	kr 1.724.000	kr 2.404.000	kr 1.110.000	kr 1.118.000
Tværkulturellt	kr 3.015.000	kr 4.130.000	kr 3.625.000	kr 3.362.000
Tværasektorielt	kr 2.954.000	kr 1.802.000	kr 3.100.000	kr 4.938.000
Hovedtotal	kr 24.932.000	kr 23.858.000	kr 27.019.000	kr 28.671.000

Musikområdet har altid haft en stærk position i Fondens bidragsvirksomhed. Nogen specifik forklaring på hvorfor, findes ikke, men der søges til et bredt område (fra folkemusik, kor, pop/rock til klassisk musik), og udøverne tæller både foreninger og enkeltpersoner og såvel amatører som professionelle. Af

Hvor ofte ansøges Fonden om at være hoved-finansier?

I 29 % af de gyldige ansøgninger i 2009 blev Fonden bedt om at bidrage med mere end 50 % af det totale budget. Det ligger på samme niveau som i 2008.

Hvor ofte bliver Fonden hovedfinansieret i budgettet?

Blandt de bevilgede projekter i 2009 var det 18 %, hvor Fonden bidrog med mere end 50 % af det totale budget. I 2008 var det 8 %.

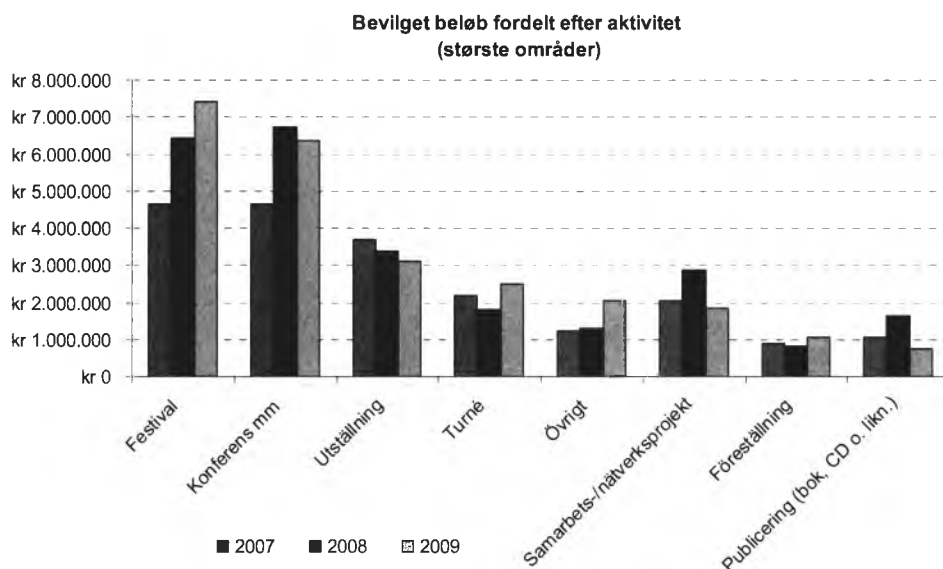
statistikken fremgår, at 17 % af Fondens bevilgede bidrag vedrører musikprojekter.

Angående bidrag til filmprojekter, skal det bemærkes, at Fonden ikke bevilger bidrag til filmproduktion. Sektoren *Film* vedrører hovedsagelig filmfestivaler og seminarer med temaet film.

2.5 Projekternes aktivitetsformer

I lighed med hvad angår bredden i projekternes virksomhedsområde, så spænder projekterne over et stort antal aktivitetsformer. Nedenfor er et udvalg af de hyppigst forekommende. Herudover forekommer eksempelvis projekter, der handler om "undervisning" og "planlægning".

Som det fremgår af statistikken nedenfor, er de to største aktivitetsformer festivaler og konferencer/seminarer. Det fremgår også, at aktivitetsformer kan skifte fra år til år.

Aktivitet (de største områder)	2006	2007	2008	2009
Festival	6.417.000	4.657.000	6.440.000	7.408.000
Konferens mm	4.862.000	4.664.000	6.743.000	6.346.000
Udställning	4.499.000	3.686.000	3.390.000	3.127.000
Turné	1.720.000	2.205.000	1.803.000	2.486.000
Øvrigt	1.595.000	1.220.000	1.305.000	2.041.000
Samarbets-/netværksprojekt	2.225.000	2.045.000	2.857.000	1.851.000
Föreställning	1.090.000	877.000	825.000	1.061.000
Publicering (bok, CD o. likn.)	379.000	1.057.000	1.655.000	738.000

2.6 Ansøgernes organisationsform og hjemsted

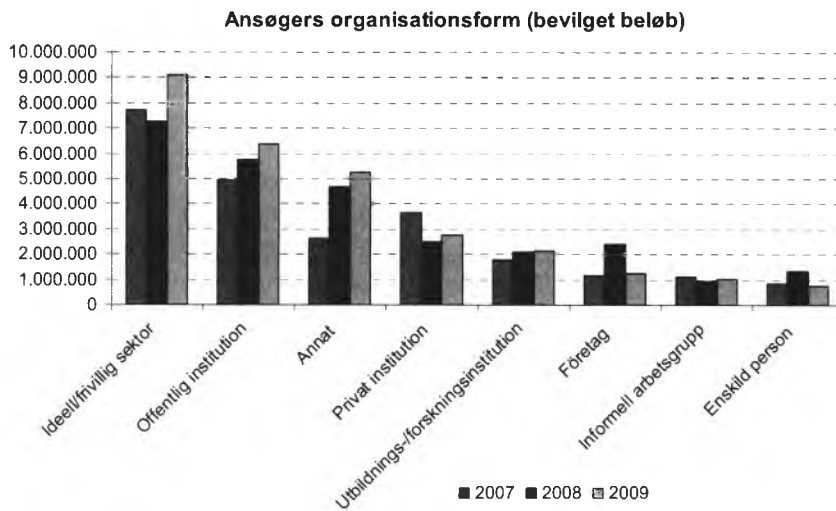
Der findes ingen regler i Fondens overenskomst, der regulerer, hvem som kan søge om projektbidrag fra Fonden. Fonden er således åben for såvel enkeltpersoner som for frivilligorganisationer, private og offentlige organisationer og institutioner.

I 2009 kom 11 % af ansøgningerne fra enkeltpersoner, 14 % fra offentlige institutioner og 38 % fra frivilligorganisationer og uformelle netværk.

Nedenfor ses statistikken for Fondens bevillinger til de forskellige organisationsformer.

Hvem er målgrup for projekterne?

22 % af projektern har en specificeret aldersgruppe som målgruppe. Projekt med børn og unge (18 år) som målgruppe udgør 7 % af både antallet af bevilling og af det bevilgede beløb.

Ansøgers organisationsform	2006	2007	2008	2009
Ideell/frivillig sektor	6.937.000	7.745.000	7.290.000	9.123.000
Offentlig institution	5.244.000	4.935.000	5.747.000	6.387.000
Annat	3.205.000	2.639.000	4.684.000	5.251.000
Privat institution	2.660.000	3.650.000	2.490.000	2.764.000
Utbildnings-/forskningsinstitution	2.180.000	1.770.000	2.102.000	2.153.000
Företag	1.870.000	1.143.000	2.427.000	1.230.000
Informell arbejdsgrupp	1.795.000	1.123.000	959.000	1.005.000
Enskild person	841.000	853.000	1.320.000	758.000
(Tom)	200.000			
Hovedtotal	24.932.000	23.858.000	27.019.000	28.671.000

Af de bevilgede ansøgninger i 2009 kom ca. 40 %, svarende til 111 af 280 bevillinger, fra hovedstadsområderne i Norden. Da nogle af projekterne er turnéer og samarbejdsprojekter, så indebærer det ikke nødvendigvis, at lige så mange af projekterne alene gennemføres i hovedstadsområderne.

Et projekt kan gennemføres såvel inden for som uden for Norden, og ansøgeren kan have sit hjemsted uden for Norden. Projekter, hvor ansøgerne er fra Norden, er dog den dominerende gruppe. Af Fondens bevillinger i 2009 gik 89 % til ansøgere i de nordiske lande og selvstyrende områder.

Endvidere kan nævnes, at 9 % af Fondens bevilgede beløb i 2009 gik til ansøgere fra Vestnorden (Island, Grønland og Færøerne), og at 3 % gik til ansøgere fra Nordens østlige nærområder (Rusland, Estland, Letland og Litauen).

2.7 Et udvalg af bevilgede projekter

Nedenfor ses et udvalg af de i alt 280 projekter, som Fonden har bevilget bidrag til i 2009. Udvalget belyser bredden i Fondens virksomhed;

Nordisk Copenhagen Summerdance

Copenhagen Summerdance fik bevilget 350.000 DKK til danseforestillinger på Københavns Politigård af ensembler som Finlands Nationalballet, Carte Blanche fra Norge, svensk-danske Unga Danskomaniet/Det unge dansekompagni og Dansk Danseteater. Ca. 8000 fik mulighed for at se syv gratis forestillinger i august 2009.

Scenekunstprojekt om identitet i konstant forandring

Fonden gav 300.000 DKK til et nordisk scenekunstsamarbejde, WE INSIST, der er udviklet af dansekunstneren Mia Habib (israelsk-norsk), Rani Nair

Hvilket sprog bliver ansøgningerne skrevet på?

76 % af alle ansøgninger er på skandinavisk (svensk, dansk eller norsk). Finland skiller sig ud ved at have størstedel af ansøgningerne på finsk og nogle på engelsk. Fra Island kommer også en del ansøgninger skrevet på engelsk.

Hvor mange ugyldige ansøgninger får Fonden?

Fonden modtog 426 ugyldige ansøgninger i 2009, hvilket er 34% af alle ansøgninger, hvilket er mere end 2008.

(indisk-svensk) og lydkunstneren Jassem Hindi (libanesisk-palæstinensisk-fransk). Forestillingen turnerer i Nordnorge, Sverige og Danmark fra efteråret 2009 til vinteren 2010.

Ny nordisk soundpainting-turné

Play! Soundpainting Ensemble, der er Finlands første soundpainting-ensemble, modtog 43.000 DKK til en nordisk turné med andre nordiske soundpainting-orkestre. Soundpainting er et kompositionssprog, skabt og udviklet af New York-komponisten Walter Thompson, for instrumentalister, dansere, digtere, skuespillere, kunstnere og andre, som arbejder inden for performative strukturer. Soundpainting består af over 1000 tegn, som er ens i alle lande. Tegnene bliver til signaler, dirigenten fremfører for at indikere, hvilken stemning og handling, som ønskes fra udøverne.

Nordiske minoriteters identitet i film og tv

Foreningen NORDENS Ungdom modtog 27.400 DKK til et seminar for 60 unge med fokus på fremstillingen af forskellige minoriteters identitet i Norden gennem film- og tvmediet.

WANÅS 2009 går i grönt

Stiftelsen Wanås Utställningar modtog 95.000 DKK til en udstilling, der skulle anskue sammenhængen mellem naturen og national identitet, nationalisme, kulturhistorie og politik. Udstillingen viste i oktober 2009 værker af kunstnerne Tue Greenfort, Henrik Håkansson, Tea Mäkipää, Halldór Ulfarsson, Nilsmagnus Skjöld og Tomas Saraceno, hvis værker skulle tolke den kunstneriske miljøsituation i Norden.

Første fælles kunstudstilling i Den Danske Pavillon og Den Nordiske Pavillon på Venedigbiennalen

For første gang nogensinde blev der i 2009 lavet en fælles Nordisk Pavillon på Venedigbiennalen. Som overordnet koncept for udstillingen tog den dansk-norske kunstnerduo Michael Elmgreen & Ingar Dragset udgangspunkt i pavillonernes villa-karakter og videreudviklede to fuldt møblerede, private boliger. Nordisk Kulturfond støttede projektet med 90.000 DKK.

Projekt om nordisk litteratur i det digitale miljø

Sveriges Forfatterforbund modtog 400.000 DKK til et projekt, hvor to forskere gennem et år skal beskrive og analysere nordisk litteratur i en digital tidsalder. Forskerne vil både se på forfatterne, oversætterne og læserne. Arbejdet skal føre til en rapport, seminarer og udstillinger. Baggrunden for projektet er en stigende bekymring for manglen på koordinering og en fælles forståelse af forfatters rettigheder i forhold til områder som udgivelser, ophavsret, oversættelser, royaltys, kopiering, digitalisering og globalisering – herunder den sproglige udvikling mellem de nordiske lande.

Nordisk teaterskole og turné for grønlandske børn

100.000 DKK blev givet til en teaterturné med optræden af børn i Norden. 200 børn deltog i en sommerteaterskole og en lille turné med optræden i Grønland, Sverige, Danmark og Island. Ud over børn fra henholdsvis Ummannaq og Tasiilaq i Grønland medvirkede børn og unge fra Danmark, Island og Sverige samt fra Færøerne.

Vestnordisk udveksling af kunstproduktion til skoler

De nordiske huse og institutter i Island, på Færøerne og Grønland modtog 100.000 DKK til et samarbejde for at formidle kvalitetskunst til skolelever. Der er tale om et pilotprojekt, der igangsættes i 2010, og som skal gøre det muligt, at en forestilling eller udstilling fra hvert af de tre vestnordiske lande turnerer til fem skoler i de to andre lande, i alt 30 skolebesøg. Pilotprojektet

Hvilke lande kom ansøgningerne fra?

Ansøgningerne kommer primært fra nordiske lande. I 2009 er der 26 % ansøgninger fra Sverige, 23 % fra Danmark, 19 % fra Norge, 15 % fra Finland og 6 % fra Island.

Hvor meget bliver udbetalt til de nordiske lande?

I 2009 modtog Sverige 6,6 mill. kr, Norge 1,6 mill. DKK, Danmark 1,6 mill. DKK, Finland 4 mill. DKK og Island 1,6 mio. DKK. Der er forholdsvis store udsving fra år til år

skal bane vejen for et mere vedvarende vestnordisk udvekslingsprogram fra 2011.

3. Fondens særlige satsninger

3.1 Årets Nordiske Udstilling

Fra og med 2003 har museer i Norden kunnet søge et særligt bidrag på 3 mio. DKK. Bidraget er blevet udannonceret hvert andet år og bliver bevilget til en ekstraordinær udstilling, som henvender sig til et bredt publikum og som vises i mindst to nordiske lande.

Nätter af ljus – dagar af mörker

Fondens bestyrelse besluttede i november 2005 at udpege udstillingsprojektet *Nätter af ljus – dagar af mörker* til Årets Nordiske Udstilling for årene 2006 – 2009. Udstillingsprojektet blev koordineret af Skellefteå museum i Sverige.

Medarrangører var Tromsø museum (Norge), Oulun taidemuseo i Uleåborg (Finland), Ajitte – svenskt fjäll- og samemuseum i Jokkmokk (Sverige), Aineen Taidemuseo i Torneå (Finland), Skogsmuseet i Lycksele (Sverige), Norrbottens museum i Luleå (Sverige), Västerbottens museum i Umeå (Sverige), Tornedalsmuseet i Torneå (Finland) og Kemin Taidemuseo (Finland).

Foto: Krister Hägglund, Skellefteå museum

Udstillingens tema tog udgangspunkt i lysfænomenet nord for polarcirklen. Udgangspunktet er, hvordan den specielle årscyklus med lys og mørke påvirker de kulturer, som mennesker udvikler på Nordkalotten. Udstillingen formidlede videnskabelige, kulturelle og etnografiske perspektiver på temaet lys og mørke. Udstillingen åbnede i Skellefteå i september 2007 og er sendt på turné rundt på Nordkalotten frem til slutningen af 2009.

Hvilken organisationsform har ansøgerne typisk?

Ansøgerne kommer hyppigst fra den frivillige (ideelle) sektor inklusiv uformelle netværk, i alt 38 % og dernæst offentlige institutioner, 14 %.

RETHINK - Contemporary Art & Climate Change

I november 2007 besluttede Fondens bestyrelse at udpege Alexandra Instituttets udstilling "IMPACT – Art in the age of climate change" til Årets Nordiske Udstilling 2009-2010. Udstillingen ændrede senere navn til RETHINK - Contemporary Art & Climate Change. Udstillingen var en del af det officielle kulturprogram under FN's globale 2009-klimatopmøde i København og åbnede den 31. oktober i form af tre klimaudstillinger 'Rethink Relations', 'Rethink the Implicit' og 'Rethink Kakotopia', der blev vist på henholdsvis Statens Museum for Kunst, i Den Frie Udstillingsbygning og i Kunsthallen Nikolaj. Udstillingen samlede nogle af de mest interessante og innovative mediekunstnere i verden. Sammen med indflydelsesrige videnskabsfolk, miljøeksperter og kunst- og kulturkritikere gav de i forbindelse med udstillingen og dens relaterede aktiviteter deres fortolkning af den kolossale udfordring, klimaproblematikken giver alle jordens folk.

Ideen til udstillingen stammede fra TEKNE, der er Alexandra Instituttets netværk for digital kunst og oplevelser. Udstillingen viser, hvordan vi lever i verden i dag, hvordan vi påvirker vores planet, hvordan vi er medvirkende til klimaforandringerne - og hvordan vi kan være med til at løse dette globale problem. Udstillingens vision er at bruge kunstens kommunikative og subjektive kvaliteter til at engagere og inspirere den nordiske befolkning. Et omfattende program med aktiviteter med workshops og debatter blev afviklet i forbindelse med udstillingen. Udstillingen blev meget fint modtaget af kunstanmeldere og er af en dansk landsdækkende avis blevet erklæret for en af de fem bedste kunstudstillinger i Danmark i 2009. Udstillingen er i 2010 på turné rundt i de øvrige nordiske lande. Med støtten til ReThink er Fonden gået ind med støtte på DKK 3 mio. til et markant globaliseringsprojekt.

Foto: Thomas Saracenos installationer på Rethink Relations udstillingen på Statens Museum for Kunst

3.2 Årets Nordiske kulturbegivenhed

Fra 2010 er det besluttet at omdøbe satsningen til Årets Nordiske Kulturbegivenhed med skiftende fokus på forskellige kunstsektorer. For 2011-2012 blev det besluttet at sætte fokus på scenekunsten.

I efteråret 2009 har der været annonceret i landsdækkende nordiske aviser med udlysning af op til 3 mio. DKK til Årets Nordiske Scenekunstbegivenhed. Ansøgningsfristen var den 15. februar 2010.

Bestyrelsen nedsatte på sit novembermøde følgende bedømmelseskomité for ÅNS:

Lars Seeberg (DK)
Stefan Baldursson, operachef (IS)
Ingrid Kyrö, formand for Svensk Teaterunion (SE)
Randi Urdal, leder af Danseinformasjonen (NO)
Riitva Siikala, teaterdirektør (FI)

På baggrund af bedømmelseskomiteens indstilling træffer bestyrelsen i maj 2010 beslutning om, hvem der skal have den ekstraordinære bevilling.

3.3 Invitere – Informere - Inkludere

I Kulturfondens virksomhedsgrundlag ligger en klar erkendelse af, at Fonden skal være åben for det rige mangfold af kunst og kultur, som i dag kendetegner de nordiske lande.

Fondens bestyrelse besluttede i 2007 at iværksætte satsningen "Nye nordboere i det nordiske kultursamarbejde" fra 2008, og satsningen blev videreført i 2009. Med denne satsning ønsker Kulturfonden at:

- Informere om de muligheder som ligger i Fondens støtteordninger.
- Stimulere til kontakter og samarbejdsprojekter mellem kunstnere og kulturarbejdere med forskellig etnisk baggrund i de nordiske lande.
- Initiere flere projektansøgninger til Kulturfonden, der i langt større grad end tidligere kan afspejle det etniske mangfold, som de nordiske lande i dag repræsenterer.

Kulturfonden nedsatte i 2008 en rådgivningsgruppe for satsningen. Rådgivningsgruppens formand er den tidligere chefredaktør for Dagens Nyheter Arne Ruth. Gruppen har afholdt to møder i 2009: Den 16. - 17. marts 2009 på Hanaholmen i Esbo i Finland og den 3. - 5. september på Voksenåsen i Oslo.

Af andre initiativer inden for satsningen kan nævnes:

Nordisk kultursamarbejde i en ny tid

Nordisk Kulturfond var i 2009 medarrangør af seminaret "Nordisk kultursamarbejde i en ny tid", der blev afholdt af Hanaholmen, kulturcentrum för Sverige och Finland, i Esbo den 16.-17.marts.

På seminaret deltog fem kunstnere fra hvert nordisk land dækkende fem forskellige kunstsektorer. Størstedelen af deltagerne var nye nordboere. På seminaret var der udveksling af information, og der blev informeret om mulighederne for at opnå nordisk kulturstøtte til projekter. Kunstnerne arbejdede også i workshops inden for hver kunstform, og der blev dannet nyttige netværk. Flere udtrykte, at de forventede at udnytte de kontakter, de havde knyttet i forbindelse med seminaret. Et lignende seminar vil blive afholdt på Schæffergården i Gentofte, Danmark, i 2010.

Politikken møder den nye nordiske kunst

Konferencen "Politikken møder den nye nordiske kunst", d. 3. - 5. september 2009, var også et led i Nordisk Kulturfonds satsning og blev arrangeret af

Hvor mange har tidligere søgt Fonden?

37 % af ansøgerne har tidligere søgt Fonden om penge.
26 % af alle ansøgere har tidligere modtaget en bevilling.

Får Fonden flere gode ansøgninger?

I 2009 giver sagkyndig en anbefaling i form af prioriteringen "1. Høj" eller "2. Mellem" ved 52 % af ansøgningerne sammenlignet med 60 % i 2008.

Voksenåsen, Fondet for Norsk-Svensk Samarbejde. Konferencen engagerede 45 kunstnere og politikere m.fl. af nordisk og ikke nordisk oprindelse, fra Norge, Sverige, Danmark og Island. Formålet med seminaret var blandt andet at skabe forståelse for nødvendigheden af, at den nye nordiske kunst gives gode vilkår i mødet med den vesterlandske kultur. Der blev på seminaret informeret om Nordisk Kulturfonds satsning og om mulighederne for at opnå nordisk kulturstøtte.

Konference 15. - 16. juni i Malmø

På en konference i Malmø 15. - 16. juni blev kulturel mangfoldighed i Norden sat ind i en europæisk kontekst. 30 eksperter fra Norge, Sverige og Danmark deltog. Et ekspertpanel diskuterede best & worst practices som et indspil til europæisk praksis og national, nordisk og europæisk kulturpolitik. Panelet havde desuden en mere bred rundbordsdiskussion med beslutningstagere, politikere, forvaltning, medier m.m. Vært var Nordisk Forum for Interkultur (NFI), Du store verden!, Intercult og CKI. Fondens direktør deltog i rundbordssamtalen, hvor også et norsk medlem af rådgivningsgruppen, Namik Mackic, deltog.

Nordisk Kulturfond har i øvrigt informeret om satsningen i en lang række fora og i forbindelse med informationsmøder rundt om i Norden.

De regionale informationskontorer har i forbindelse med deres informationsmøder om Kulturfonden og andre nordiske støtteordninger også informeret om satsningen. Det drejer sig om 10 informationsseminarer rundt om i Norden.

Der blev ydet støtte til en række projekter, der er vurderet til at falde ind under satsningen, blandt andet til:

*Musikfestivalen **Mela Festival*** modtog også støtte fra Fonden. Festivalen, der fandt sted i august i Oslo, præsenterede minoritetsgrupper fra de nordiske lande. Udover koncerter blev der afholdt en workshop for de indbudte artister.

Foreningen Nordens Ungdom (DK) modtog støtte til et **seminar om fremstilling af minoriteters identitet i nordisk film og tv.**

Med støtten til projektet **WE INSIST / Du store verden!** gav Fonden et bidrag til dansekunstnerne Mia Habib (israelsk-norsk), Rani Nair (indisk-svensk) samt lydkunstneren Jassem Hindi (libanesisk-palestinsk-fransk) til at gennemføre en række nordiske work shops i Norden med fokus på nyskabende scenekunst og genreoverskridende processer i Norden. På dagsordenen var også debat om lokal, regional, national og nordisk identitet.

Med støtten til projektet **Vernissage and Art Exhibition - Top 10 "Not Nordic, Nordic Art"**, gik Fonden ind med penge til en udstilling på Voksenåsen med ti kunstnere fra Sverige, Norge og Danmark med invandrerbaggrund.

Missing Voices - Netværksturne i Norden. Projektet tilstræber at styrke kunstneriske aspirationer, tilhørsforhold og inklusion for muslimske kvinder. Det skal desuden bidrage til at opbygge nordiske netværk og øge mulighederne for, at talentfulde muslimske kvinder kan komme ud til et større publikum med deres kunst.

Aida Nadeem and band på nordisk turné. Bandet består af "nye" og "gamle" nordboere, der spiller verdensmusik. Der blev ydet støtte til en nordisk turné

Satsningen blev på styremødet i november 2009 besluttet videreført i 2010.

Foto: Deltagerne på seminaret Nordisk Kultursamarbejde i en ny tid på Hanholmen den 16.-17. marts.

3.3 Omverdensanalyse af Nordisk Kulturfond

Högskolan i Borås, Centrum för kulturpolitisk forskning i Sverige (HB) blev i 2007 engageret til at udarbejde en omverdensanalyse og en evaluering af Kulturfonden. Det nordiske kultursamarbejde undergik i 2005 en omfattende strukturforandring ved nedlæggelsen af en lang række nordiske kulturinstitutioner og komiteer og ved oprettelsen af Nordisk Ministerråds temabaserede programmer. Nordisk Kulturfond fandt det derfor af stor betydning af få klarlagt sin rolle i det nye nordiske kulturlandskab og at få et helikoptersyn på de udfordringer, som Nordisk Kulturfond står overfor. HB tog udgangspunkt i Fondens historiske, institutionelle og kulturpolitiske kontekst, som har været under stærk forandring i de senere år. Det var vigtigt for Fonden at få nogle refleksioner over Fondens identitet og rolle i forhold til andre kulturpolitiske aktører og støtteordninger. Dette bidrog omverdensanalysen til, og den kom også med en række forslag til forbedringer af virksomheden. Konklusionen på den meget omfattende analyse var i korthed, at arbejdet i Nordisk Kulturfond ud fra et målopfyldelsesperspektiv gav et meget godt hovedindtryk. Det blev også konkluderet, at fordelingsprofil såvel som arbejdsformer holder en høj kvalitet. Omverdensanalyse og brugerstudie pegede på, at Fonden spiller en vigtig rolle i det nordiske kultursamarbejde. Endelig blev der peget på, at der var behov for udvikling af visse administrative rutiner og prioriteringer. Högskolans rapport blev fremlagt og diskuteret på et miniseminar i København i november 2008 med deltagelse af repræsentanter fra Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd, og i 2009 har Nordisk Kulturfond dels sat fokus på opfølgning af evalueringen og omverdensanalysens 15 rekommandationer og dels sat fokus på nogle af de svagheder, som HB har fremhævet i forhold til den nye struktur.

Fonden har blandt andet, som anbefalet af Högskolan i Borås og som led i den proaktive strategi, i samarbejde med Nordisk Ministerråd stræbt efter at finde langsigtede former for, hvordan værdien af tilbagevendende arrangementer og amatørvirksomheden varetages inden for det nordiske kultursamarbejde. Dette arbejde har resulteret i, at Fonden i en række tilfælde nu kan afvige fra hovedreglen om ikke at give støtte til tilbagevendende arrangementer og at Nordisk Ministerråds Kunst- og Kulturprogram har åbnet op for at kunne give støtte også til frivilligsektoren og til amatører.

En af HB's anbefalinger var, at Fonden indskrænkede antallet af prioriteringer for herved at skabe en større tydelighed for ansøgerne. Bestyrelsen besluttede på denne baggrund i august 2009 at indskrænke antallet af prioriteringer fra 12 til fem, se ovenfor.

Også en anbefaling om at Fonden skulle udarbejde et informations-strategisk dokument, der skulle beskrive formålet med kommunikationen både overordnet og mere specifikt, er fulgt op. Den nye kommunikationsstrategi blev vedtaget i november 2009 og betyder, at Fonden i 2010 sætter fokus på strategisk information og kommunikation rettet mod specifikke geografiske områder og mod prioriterede målgrupper.

Fonden blev også anbefalet at udvikle en strategi, hvor prioriteringer og særlige satsninger kunne ses som samvirkende dele for at realisere Fondens mål. Fondens ansøgerkreds afspejler ikke de nordiske samfund, f.eks. er ganske få nye nordboere at finde i ansøgerkredsen. Fondens satsning for at engagere flere nye nordboere i det nordiske kultursamarbejde blev fremhævet som en af de satsninger, der understreger Fondens evne til at agere proaktivt. Dette er efterfølgende blevet en af de fem nye prioriteringer. I prioriteringerne indgår også børn og unge og aktiviteter, der fremmer nabosprogs-forståelsen. Med prioriteringerne ønsker Fonden at arbejde for, at det nordiske kultursamarbejde fortsat kan blomstre og leve i de kommende generationer.

Fonden vil fortsætte med at arbejde proaktivt, og bestyrelsen besluttede derfor på baggrund af HB's anbefaling, at den hvert femte til sjette år vil sørge for at få udarbejdet omverdensanalyser. Analyserne skal medvirke til at Fonden til stadighed opdaterer sin virksomhed, således at Nordisk Kulturfond fortsat kan spille en værdifuld rolle i det nordiske kultursamarbejde.

Som opfølgning på evaluering og omverdensanalysen tog Högskolan i Borås initiativ til et særnummer af Nordisk Kulturpolitisk Tidsskrift om det officielle nordiske kultursamarbejdes historie, aktuelle forudsætninger og fremtidige udvikling.

3.4 Kommunikationsstrategi

Beslutningen om at udarbejde en eksplicit strategi for Nordisk Kulturfonds kommunikationsarbejde udspringer af den analyse af Fondens informationsarbejde, der indgår som en del af Högskolan i Borås' evalueringsrapport. HB rekommanderede, at Fonden udarbejder et informationsstrategisk dokument, hvilket beskriver formålet med Fondens informationsvirksomhed, både overordnet og specifikt. Et skærpet fokus på kommunikation skal også ses i forbindelse med den fokusering i Fondens virksomhed, der implementeres fra starten af 2010 med Fondens fem nye prioriteringer.

En kommunikationsstrategi for Fonden blev godkendt med henblik på en implementering fra 1. januar 2010. Ambitionen er, at strategien skal målrette, systematisere og effektivisere Nordisk Kulturfonds kommunikationsarbejde. Strategien udstikker den generelle kommunikationsmæssige kurs for Fonden og leverer konkrete værktøjer. I strategien udstikkes målene og retningslinjerne for Fondens kommunikation på et overordnet plan. Til at understøtte strategien vil der blive udfærdiget et internt taktisk og operativt dokument, hvor procedurerne for de konkrete arbejdsgange beskrives detaljeret. Kommunikationsindsatsen vil koncentrere sig om at nå de grupper, der er prioriteret af bestyrelsen, se ovenfor, og der vil løbende blive foretaget effektmålinger og afrapportering til bestyrelsen.

4. Fondens organisation

Fonden har en juridisk status og institutionel karakter som selvstændigt retssubjekt.

4.1 Fondens bestyrelse og sekretariat

Fondens bestyrelse består af 13 medlemmer; to fra hvert nordisk land og en fra hvert selvstyrende område. I afsnit 5.4, årsregnskab 2009, kan ses, hvem der sidder i bestyrelsen.

Det er den siddende bestyrelse, som underskriver Fondens årsberetning. Underskrivelsen af årsberetningen for 2008 foregik på styremødet i august 2009 af de personer, som på det tidspunkt indgik som ordinære medlemmer. I 2009 har Danmark haft formandskabet i Fonden, formand var folketingsmedlem Bente Dahl og næstformand var Poul Bache, direktør i Kunststyrelsen. Bestyrelsen afholdt i alt tre møder: to i København og et i Norge.

Der var fem ansatte ved Fondens sekretariat i 2009, hvilket er samme antal som i 2008, heraf fire ansatte på nordiske vilkår og en projektmedarbejder på danske vilkår.

Personalet bestod af seniorrådgiver Theodor Bjursell, seniorrådgiver Thomas Heikkilä, rådgiver Aja Bugge, og direktør Karen Bue. Herudover var Peter Larsen ansat som projektmedarbejder. Desuden blev Fonden i perioden 1. januar til 1. september bistået af kommunikationsmedarbejder Karina Ie-Hyun Lorentzen.

Fondens sekretariat er placeret på Store Kongensgade 36 i København, og Fonden indkøber gennem en særskilt aftale administrative tjenester af ministerrådets sekretariat.

Fonden var i 2009 medlem af European Foundation Center (EFC), hvilket Fonden har været siden 1997. Medlemsafgiften for 2009 var på 2200 EUR.

5. Fondens økonomi og projekt-administration

Fondens samlede indtægter i 2009 var på 36.776.240 DKK, hvilket har været et mindre fald på 200.000 DKK i forhold til 2008. De samlede udgifter og bevillinger i 2009 var på 36.983.811 DKK.

Fondens resultat for 2009 blev et underskud på 162.571 DKK mod et overskud på 766.429 DKK i 2008. Der er tale om et budgetteret underskud, i det det var bestyrelsens ønske ikke at have akkumuleret kapital.

5.1 Fondens indtægter

Indtægterne består af tre dele: Bidrag fra Nordisk Ministerråd, renteindtægter og tilbageførte bidrag.

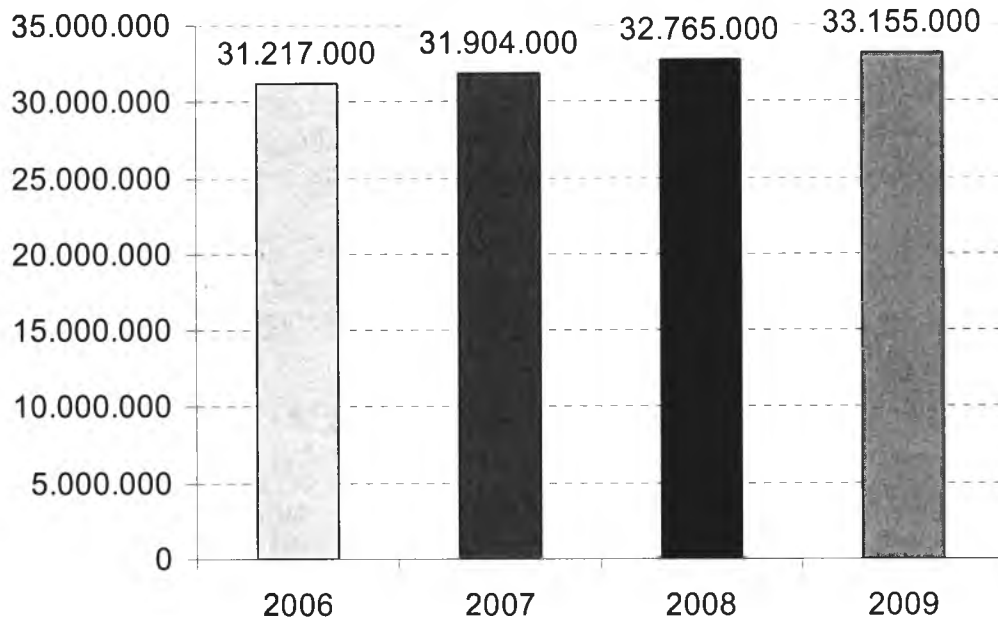
Hvor mange projekter afsluttes inden for to år?

97 % af alle bevilgede projekter er afsluttet to kalenderår, efter de er bevilget.

Hvor store er Fondens administrationsomkostninger?

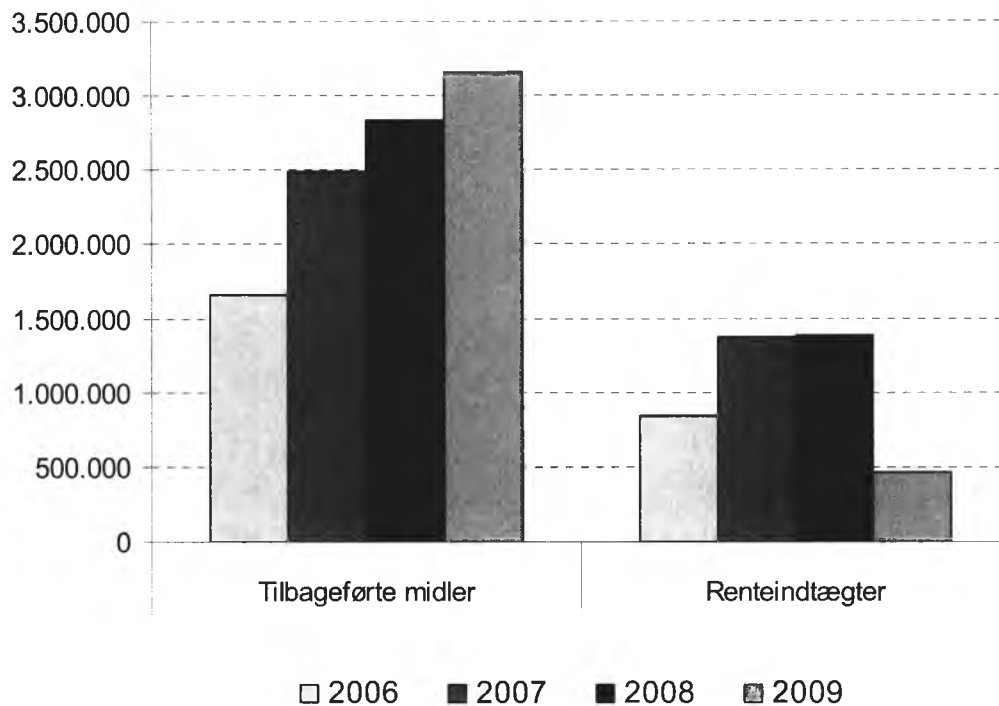
I 2009 var udgifterne til administration på 6.5 mio. DKK, hvilket er ca. 300.000 DKK (4 %) mindre end i 2008.

Bidrag fra Nordisk Ministerråd

Hvilket land uden for Norden kom med flest ansøgninger?

I 2009 havde Estland med 15 ansøgninger flest, derefter kom Storbritannien med 12 og Rusland med 10 ansøgninger

Fondens indtægter

	2006	2007	2008	2009	2009 i %
Bidrag fra NMR	31.217.000	31.904.000	32.765.000	33.155.000	90,2%
Tilbageførte midler	1.662.966	2.492.677	2.834.751	3.164.382	8,6%
Renteindtægter	838.925	1.378.723	1.382.912	456.858	1,2%
Totalt	33.718.891	35.775.400	36.982.663	36.776.240	-3,4%

Bidraget fra Nordisk Ministerråd

Bidraget steg fra 2008 til 2009 med 390.000 fra 32.765.000 DKK til 33.155.000 DKK.

Tilbageførte bidrag

Dette er en tilbagebetaling af tidligere bevilgede bidrag, som ikke har kunnet gennemføres ifølge projektplanerne. Hertil indgår resterende bidrag fra projekter, der ikke har kunnet gennemføres inden for to år efter bevillingsåret, hvilket er Fondens regel for projekternes tidsmæssige ramme. Projekterne er derfor blevet genbevilgede.

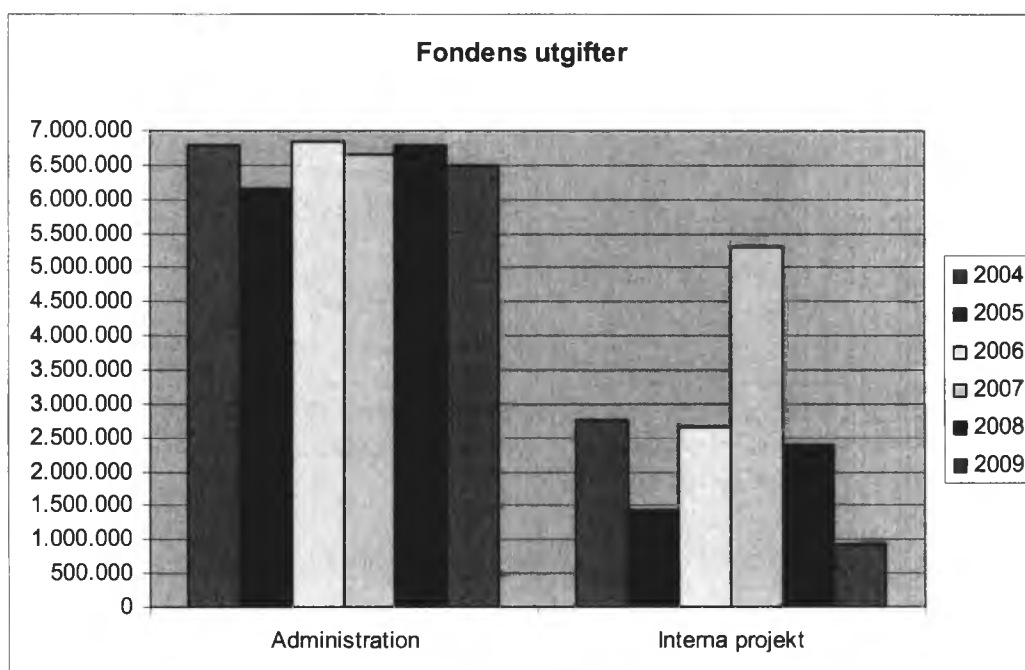
Størrelsen på de tilbageførte bidrag varierer fra år til år afhængig af forskellige omstændigheder for projekterne.

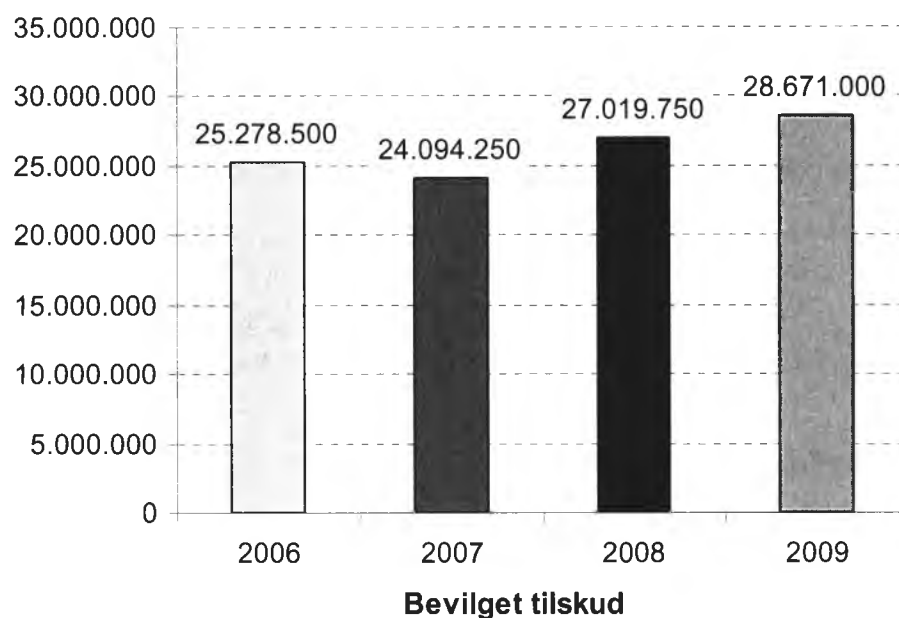
Renteindtægterne

Disse påvirkes dels af det gældende renteniveau, dels af hvor hurtigt de bevilgede projektbidrag rekvireres og udbetales. Renteindtægten var i 2009 456.858 DKK, mod en renteindtægt på 1.382.912 DKK i 2008.

5.2 Fondens udgifter

Udgifterne består af tre dele: Administrationsomkostninger, bevilgede projektmidler og Fondens særlige initiativer/interne projekter.

	2006	2007	2008	2009	2009 i %
Administration	6.827.878	6.642.838	6.806.484	6.502.069	17,7%
Interne projekter	2.650.000	5.290.000	2.390.000	925.818	2,5%
Bevilget tilskud	25.278.500	24.094.250	27.019.750	29.510.924	80,2%
"Ikke disponerede midler"	-1.037.487	-251.688	766.429	-162.571	-0,4%
Totalt	33.718.891	35.775.400	36.982.663	36.776.240	

Fondens særlige initiativer/interne projekter

Udgiften omfatter bl.a. bevillinger til Årets Nordiske Udstilling, andre satsninger som fx. "Nye Nordboere i Det nordiske kultursamarbejde", samt initiativer og ekstra omkostninger i tilknytning til udvikling af Fondens elektroniske projekthåndteringssystem. Disse omkostninger skifter fra år til år afhængig af, hvilke satsninger og projekter der er aktuelle.

Bevilgede projektmidler

Sammenlignet med 2008 var bevilgede projektmidler i 2009 ca. 3 % højere.

Med hensyn til antallet af bevilgede projekter i 2009 var der 280, hvilket er en stigning på 3 % i forhold til 2008.

Projektmedel

	2006	2007	2008	2009*	Ändring 2008-2009
Intäkter	33.718.891	35.775.400	36.976.397	36.776.240	-1%
Beviljat belopp	27.928.500	29.384.250	29.409.750	30.436.742	3%
Andel beviljat i %	83%	82%	80%	83%	4%

*) Beviljat belopp er inklusiv egne projekter

I de genbevilgede projekter i 2009 indgår syv, som bevilgedes i 2005-07. Et mål for sekretariatet er, at mindst 95 % af projekterne skal være afsluttet efter to kalenderår. Dette mål er nået i 2009; se tabellen nedenfor.

Genbevillinger

	2005	2006	2007
Antal bevilget i alt samme år	285	271	244
Antal genbevilget fra samme år	0	1	6
Andel genbevilget	0 %	0,4 %	2,5 %
Andel afsluttet	100 %	99,6 %	97,5 %

Administrationsomkostninger

Bestyrelsens og sekretariatets administrationsomkostninger lå på cirka 17,7 % af de totale udgifter. I 2008 var det på 18,4 %.

Administration	2006	2007	2008	2009
Budget	6.685.000	6.390.000	6.960.000	7.045.756
Regnskab	6.827.878	6.642.838	6.806.484	6.502.069
Administrations andel af totale udgifter	20,2 %	18,6 %	18,4 %	17,7%

I Fondens administrationsomkostninger indgår i princippet alle løbende udgifter forbundet med bestyrelsens og sekretariatets arbejde. Det vedrører eksempelvis udgifter til bestyrelsens møder og honorarer, annoncering, information, tolkning, oversættelse, personalets rejser og lønninger, indkøb af inventar, drift og udvikling af data/internet, samarbejde med de regionale nordiske informationskontorer og almindelige kontorudgifter. I omkostninger for personalets lønninger indgår også den sekretariatsafgift, som de kontraktansatte betaler og som tilbageføres til de nordiske lande ifølge samme principper, som gælder for Nordisk Ministerråds Sekretariat. Totalt tilbagebetales fra Fonden 382.996 DKK.

I administrationsomkostningerne indgår også omkostninger for de ydelser, som Fonden køber af Ministerrådet angående sekretariatsservice; vagtmestertjenester, telefoni og posthåndtering, lokaleomkostninger, regnskabshåndtering samt personaleadministration. Køb af disse ydelser reguleres i en særlig aftale med Ministerrådet, og i 2009 var beløbet totalt 1.073.180 DKK sammenlignet med 821.453 DKK i 2008.

De samlede administrationsudgifter er gået ned med ca. 304.000 DKK i forhold til 2008 (eksklusiv interne projekter). Personaleomkostningerne er gået ned med cirka 220.000 DKK i forhold til 2008, mens udgifterne til eksterne sagkyndige er faldet med ca. 58.000 DKK i forhold til 2008.

Omkostningerne til Fondens administration bør iagttages ud fra, at bestyrelsen består af to medlemmer fra hvert land samt en fra hvert selvstyrende område, og at Fonden har syv ansøgningsfrister pr. år. Opmærksomheden skal også henledes på, at Fondens formål omfatter hele kunst- og kulturområdet, hvorfor den må have et relativt stort antal sagkyndige til rådighed til bedømmelse af ansøgninger, samt at al information på Fondens hjemmeside og i ansøgningsproceduren findes i fire sprogversioner. Det skal videre nævnes, at bestyrelsen og sekretariatet har en relativ høj ambition angående service, kontrol og kvalitetssikring.

Bestyrelsens honorar

Bestyrelsens medlemmer har siden 1976 modtaget et honorar for sit bestyrelsesarbejde. Honoraret består dels af en grundydelse, dels af et mødehonorar. Grundhonoraret er på 12.600 DKK pr. år for ordinære medlemmer. Formanden modtager dobbelt grundhonorar; det vil sige 25.200 DKK, og næstformanden modtager et og et halvt grundhonorar; det vil sige 18.900 DKK. Mødehonoraret er på 1.800 DKK pr. mødedag for samtlige medlemmer. Honoraret har været uforandret siden 2003.

5.3 Sekretariatets behandling og opfølgning af projekterne

Fondens sekretariat har siden juli 2006 alene modtaget ansøgninger gennem et elektronisk projekthåndteringssystem, som muliggør en mere effektiv håndtering og opfølgning af ansøgningerne. Systemet muliggør også en

bedre statistisk måling af sekretariatets arbejdsbelastning og effektivitet. Nedenfor er en summarisk redegørelse herfor.

Totalt antal projekter i "omløb" og afsluttede projekter

Hvad angår sekretariatets arbejde med Fondens bidragsvirksomhed, så består den hovedsageligt i at modtage og behandle indkomne ansøgninger, samt at følge op og afslutte de ansøgninger, der er blevet bevilget. I tilslutning hertil arbejder sekretariatet med løbende information og rådgivning.

For at få en opfattelse af, hvor mange projekter, der pr. år er i "omløb" – som sekretariatet behandler og gransker – bør de indkomne ansøgninger og slutbehandlingen af allerede bevilgede ansøgninger ses i en sammenhæng.

Vedrørende de indkommende ansøgninger bør også lægges de ugyldige ansøgninger, eftersom de også skal gennemlæses for at kunne klassificeres som gyldige eller ugyldige. Hvad angår afsluttede projekter, så er der her tale om projekter, der tidligere er blevet bevilget, og som er indkommet med sine slutrapporter i de pågældende år.

Projektomløb 2006-2009

	2006	2007	2008	2009
Giltiga ansökningar	899	794	775	814
Administrativa avslag (AU, AA, IM)	418	378	326	426
Beviljade under året	271	244	272	280
Avslutade projekt från tidigare år	342	327	277	295
Totalt	1930	1743	1650	1815
Skillnad i förhållande till föregående år	+ 8,2 %	-9,7 %	-5,3 %	+10,0%

Antal åbne projekter

Den 5. marts havde Fonden 240 åbne projekter, det vil sige allerede bevilgede projekter, der ikke er afsluttede. Kun 60 er bevilget inden 2009.

Årsregnskab 2009

Side 1

NORDISK KULTURFOND

INDHOLDSFORTEGNELSE

	<u>Side</u>
Ledelsens underskrifter	3
Driftsregnskab	4
Balance	5
Noter	6

Side 2

NORDISK KULTURFOND

LEDELSENS UNDERSKRIFTER

Medlem af Riksdagen
Lars Wegedal
Sverige

Folketingsmedlem
Bente Dahl
Danmark

Direktør
Poul Bache
Danmark

Medlem af Lagtinget
Henry Lindström
Landskapsstyrelse

Medlem af Stortinget
Olemic Thommessen
Norge

Overdirektør
Riitta Kaivosoja
Finland

Ekspeditionschef
Kjell Myhren
Norge

Afdelingsdirektør
Martin Næs
Færøerne

Regissør
Stefán Baldursson
Island

Medlem af Altinget
Siv Friedleifsdóttir
Island

Generaldirektør
Kenneth Johansson
Sverige

Medlem af Riksdagen
Risto Autio
Finland

Landstingsmedlem
Josef Motzfeldt
Grønland

Karen Bue
Direktør
Nordisk Kulturfond

Vagn Egede Olsen
Afdelingschef, NMR

NORDISK KULTURPOND

DRIFTSREGNSKAB

	Note	Regnskab 2009 DKK	Budget 2009 DKK	Regnskab 2008 DKK
INDTÆGTER				
Nordisk Ministerråds budget		33.155.000	33.155.000	32.765.000
Tilbageførte midler	1	3.164.382	2.500.000	2.834.751
Renteindtægter og andre indtægter	2	456.858	1.100.000	1.382.912
I ALT		36.776.240	36.755.000	36.982.663
UDGIFTER				
MØDEUDGIFTER				
Styreisen	3	719.081	760.000	731.893
Andre mødeudgifter	4	38.556	57.000	104.038
		757.636	817.000	835.931
DRIFT AF SEKRETARIATET				
Løn og personaleomkostninger	5	3.038.153	3.155.000	3.260.924
Rejser og møder	6	188.311	260.000	178.514
IT og inventar	7	380.480	462.000	564.782
Sagkyndige	8	495.362	555.756	553.567
Øvrige administrationsomkostninger	9	1.642.126	1.796.000	1.412.766
		5.744.433	6.228.756	5.970.553
ADMINISTRATIVE PROJEKTER				
Fondens egne projekter	10	925.818	975.818	900.000
		925.818	975.818	900.000
ADM. OG ADMINISTRATIVE PROJEKTER				
		7.427.887	8.021.574	7.706.484
BEVILLINGER OG KULTURPROJEKTER				
Kulturfondens egne satsninger	11	839.924	869.924	1.490.000
Støttebevillinger i året	12	28.671.000	28.787.850	27.019.750
		29.510.924	29.657.774	28.509.750
UDGIFTER OG BEVILLINGER I ALT				
		36.938.811	37.679.348	36.216.234
ÅRETS RESULTAT				
		-162.571	-924.348	766.429

Side 4

NORDISK KULTURFOND

BALANCE

		Regnskab 2009 DKK	Regnskab 2008 DKK
AKTIVER			
Likvide midler		28.656.469	29.922.296
Fordringer		276.034	498.559
Forudbetalt løn		141.497	102.876
Mellemregning med NMR		0	5.998
AKTIVER I ALT		29.074.000	30.529.729
PASSIVER			
Periodeafgrænsning og skyldige omk.		94.376	240.190
Leverandører		191.350	360.203
Mellemregning med NMR		111.805	0
Personaleforpligtelser		514.186	377.140
Ikke udbetalte bevillinger	12	23.858.200	24.742.148
Kulturfondens Interne projekter	10-11	3.146.298	3.489.693
Overførte midler	13	1.320.356	553.926
Overførte midler inkl. årets resultat		-162.571	1.157.785
PASSIVER I ALT		29.074.000	30.529.729

NORDISK KULTURFOND

NOTER

Note 1 - Tilbageførte midler

Tilbageførte midler er bevilget støtte fra tidligere år, som ikke er blevet udbetalt, pga. at projektet ikke er realiseret. Det kan også være tilbagebetalinger af midler, hvis projektet har ændret indhold, således at forudsætningerne for tildelingen ikke længere er opfyldt, eller projekter, der er blevet billigere end forventet.

Note 2 - Renteindtægter og andre indtægter

Kulturfonden modtager sin bevilling fra Nordisk Ministerråd i 4 rater i hhv. januar, april, juli og oktober hvert år. Indtil midlerne udbetales til bevillingsmodtager placeres de på aftaleindskud i banken. Renteindtægterne stammer primært fra disse aftaleindskud.

	Regnskab 2009 DKK	Budget 2009 DKK	Regnskab 2008 DKK
Note 3 - Styrelsen			
Styrelsens mødeudgifter	392.552	425.000	427.390
Styrelseshonorar	304.542	305.000	286.302
Øvrigt styrelsen	21.987	30.000	18.201
	719.081	760.000	731.893
Note 4 - Andre mødeudgifter			
Tolkning	27.500	37.000	35.028
Mødemateriale	11.056	20.000	69.010
	38.556	57.000	104.038
Note 5 - Løn og personaleomkostninger			
Løn fast personale	2.409.967	2.450.000	2.532.249
Løn projektmedarbejdere og studenter	345.460	400.000	398.818
Udgifter i øvrigt til fast personale	124.121	125.000	119.371
Ekstern hjælp	158.605	180.000	210.486
	3.038.153	3.155.000	3.260.924
Note 6 - Rejser og møder			
Sekretariatets rejser	178.530	240.000	161.439
Repræsentation	9.781	20.000	17.075
	188.311	260.000	178.514
Note 7 - IT og inventar			
Inventar	22.197	62.000	67.994
Drift IT	358.283	400.000	496.788
	380.480	462.000	564.782

NORDISK KULTURFOND

NOTER

	Regnskab 2009 DKK	Budget 2009 DKK	Regnskab 2008 DKK
Note 8 - Sagkyndige			
Sagkyndige mødeudgifter	71.010	130.756	144.177
Honorar til sagkyndige eksternt	424.352	425.000	409.390
	495.362	555.756	553.567

	Regnskab 2009 DKK	Budget 2009 DKK	Regnskab 2008 DKK
Note 9 - Øvrige administrationsomkostninger			
Advokatombkostninger	1.500	10.000	22.391
Administrationsafgift NMR	1.073.180	1.100.000	821.453
Øvrigt	15.408	70.000	51.330
Renteudgifter og kurstab	23.768	0	0
Kontorudgifter	61.470	98.000	52.891
Oversættelser	297.376	348.000	255.786
Information og presse	139.529	140.000	208.915
EFC medlemskab	29.895	30.000	0
	1.642.126	1.796.000	1.412.766

	Overført fra tidl.år	Disponeret 2009	Anvendt 2009	Saldo 2009
Note 10 - Fondens egne projekter				
40414 Udvikling fondens IT	138.915	200.000	72.035	266.880
60004 Møde bilaterale fonde	200.275	200.000	385.538	14.737
70001 Evaluering	-55.818	105.818	9.704	40.296
90002 Informationsstrategisk satsning	0	300.000	130.320	169.680
90003 Statistik og adm. håndbog	0	120.000	71.350	48.650
	283.372	925.818	668.947	540.243

	Overført fra tidl.år	Disponeret 2009	Anvendt 2009	Saldo 2009
Note 11 - Kulturfondens egne satsninger				
10543 Nordiske sprogpiloter	58.284	250.000	200.560	107.724
30501 Årets Nordiske udstilling 2006	481.443	-31.443	450.000	0
40271 Sekretariatets egne projekter	93.496	50.000	55.000	88.496
60005 Kulturpolitik	50.000	-50.000	0	0
60001 Årets nordiske udstilling 2005	30.000	-30.000	0	0
60002 Årets nordiske udstilling 2008-10	1.780.076	51.367	1.800	1.829.643
60003 Kultur og Helse	21.978	0	16.084	5.894
60006 Regionale infokontorer	111.203	150.000	208.417	52.786
70002 Nye nordboere	79.839	300.000	351.460	28.379
90001 Konference om formålet med det nordiske kultursamarbejde	0	150.000	150.000	0
90006 Kulturportal	500.000	0	6.867	493.133
	3.206.319	839.924	1.440.188	2.606.055

Side 7

NORDISK KULTURFOND

NOTER

Note 12 - Bevillinger

Bevilling af midler er ikke det samme som udbetalinger. Fra og med 2003 gælder følgende regler: Bidrag til og med DKK 100.000 udbetales i 2 rater: 85% udbetales ved projektets start og de resterende 15% når projektet er afsluttet og fonden har modtaget og godkendt en rapport og et projektrekskab. Bidrag større end DKK 100.000 udbetales i 3 rater: 40% ved projektets start, 45% efter at fonden har godkendt en statusrapport og endelig 15% når fonden har godkendt den endelige rapport og regnskabet for projektet.

Bevillingerne fra Nordisk Kulturfond har de seneste fire år set således ud:

DKK	Tilgang af midler	- heraf tilbageførte midler	Bevilgede beløb	- heraf interne projekter
2006	33.718.891	1.662.966	27.928.500	2.650.000
2007	35.775.440	2.492.677	29.409.750	5.290.000
2008	36.982.663	2.834.751	29.409.750	2.390.000
2009	36.776.240	3.151.227	30.436.742	1.765.742

Bevillinger som ikke er udbetalt ved udgangen af året. Det er for projekter som har fået, bevilget midler i 2007, 2008 og 2009, og de overførte midler fordeler sig således på årene:

	DKK
2007	59.500
2008	3.869.700
2009	19.929.000
	23.858.200

Note 13 - Overførte midler

Overførte midler er Nordisk Kulturfonds akkumulerede resultater og således forskellen imellem de samlede indtægter og udgifter og bevillinger i alt. Midlerne overføres til det følgende regnskabsår og er til rådighed for fremtidige projekter.

	DKK
Udponerede midler 1/1 2009	1.320.356
Årets resultat	-162.571
Udponerede midler 31/12 2009	1.157.785

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

**Fremst. *10/2006/miljö
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1385/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 07-00133-18

Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommenderer de nordiske landes regeringer

- 1) at, gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer
- 4) at virke for at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

I HELCOMs *Baltic Sea Action Plan* (BSAP) från 2007 kom Östersjöländerna överens om att samarbeta för nya regler inom IMO (Internationella sjöfartsorganisationen) för utsläpp av toalettavfall från fartyg. I första hand avses utsläppen från passagerarfartyg och färjor. Finland ledde en HELCOM ad hoc grupp som utarbetade ett gemensamt förslag om detta till IMOs havsmiljögrupp (MEPC). HELCOM-ländernas initiativ sändes till IMO i december 2009. Enligt initiativet bör Östersjön göras till ett specialområde med strängare utsläppsbestämmelser för toalettavfall, genom att ändra på MARPOL-avtalets bilaga IV som gäller toalettavfall. HELCOMs initiativ behandlades på MEPCs möte i mars 2010. Ärendet framskred i positiv riktning, och vid MEPCs nästa möte i oktober 2010 tar man ställning till Östersjöns status som specialområde, vilket innebär förbud att släppa ut toalettavfall eller godkända anläggningar för rengöring av avfallet ombord. De nordiska länderna kommer att samarbeta och främja den fortsatta processen aktivt, så att HELCOM-initiativet leder till önskat resultat.

Hamnarnas verksamhet hör i de nordiska länderna oftast antingen till miljömyndigheternas eller sjöfartmyndigheternas behörighet. Detta gäller

även privata hamnar. Till dessa myndigheters oppgifter hör att följa opp hamnarnas planer för avfallshantering och fungerandet av mottagningsanläggningarna. Myndigheterna kan kontrollere fartygens verksamhet då de ligger i hamn och de kan också övervaka själva tömningen av toalettavfall. Uppmärksamheten og kannedomen om saken har ökat hos alla partner genom myndigheternas gransknings- og informationskampanjer. Konsumenternas og resenärernas aktive interesse for frågan har också bidragit till att många rederier frivilligt gått in for att avlämna allt toalettavfall i hamnarna. Detta gäller även kryssningsfartygen.

Enligt den information som samlades i samband med HELCOM ad hoc gruppens arbeid er det i de fleste hamnar runt Östersjön redan nu möjligt att lämna också toalettavfall. Hamnarna har förbättrat på sina mottagningsanläggningar genom lösningar som gör det möjligt att tömma avfallet snabbt og effektivt direkt i avloppssystemet, for rengöring i de kommunala vattenreningsverken. Inom HELCOM arbetar man utgående från en road map på olika samarbeidsprojeckt for att ytterligere förbättra på de större hamnarnas mottagningsberedskap inom hela Östersjöområdet, og de nordiska länderna bidrar for sin del aktivt i detta arbeid.

Ländernas regeringer anser, at rekommandationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet den positive fremdriften i saken innen IMO og anerkjenner regjeringenes innsats for å få Østersjøen definert som et spesialområde med strenge regler for toalettavfall, og dermed hindre utslipp av urensset toalettavfall i Østersjøen fra større passasjerskip. Videre noters, at ifølge HELCOMs utredning har mange havner rundt Østersjøen nå har fasiliteter til å ta i mot toalettavfall hurtig og effektivt.

Utvalget peker på at passasjerskip i Østersjøen årlig transporterer ca. 90 million mennesker og at toalettavfall potensielt utgjør en betydelig belastning for Østersjøens sårbare miljøtilstand. Utvalget mener derfor at det er av stor betydning at de nevnte tiltak, som beskrives i ministerrådets meddelelse, blir gjennomført effektivt og hurtigst mulig.

Utvalget noterer at IMO's beslutning om at definere Østersjøen som et spesialområde, hvor passasjerskip ikke har tillatelse til utslipp av ubehandlet toalettavfall i havet, ikke endelig er fallet på plass. Derfor ser utvalget fram til neste års meddelelse om fremdriften i beslutningsprosessen. Videre noteres, at til tross for viktige fremskritt i å utvikle fasiliteter for mottakning av toalettavfall i havneanlegg, så viser oversikten som er utarbeidet, at situasjonen ikke er tilfredsstillende. Ytterligere innsats for å utbygge effektive havneanlegg for mottakning av toalettavfall fra skip, er en forutsetning for at beslutning om å definere Østersjøen som et spesialområde kan gjennomføres.

Nordiska rådet

**Fremst. *10/2006/miljø
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1385/miljø

Behandlas i:
Miljø- og
naturressursutskottet

J.nr. 07-00133-18

Mot bakgrund av ovanstående förslår Miljö- och naturresursutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Fremst. *10/2006/miljö till handlingarna och avvaktar nästa års meddelande

Nordiska rådet

**Fremst. *10/2006/miljö
D 2010**

Reykjavik 2 november 2010

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Anita Brodén (fp)

*Ann-Kristine Johansson
formand*

Erik Almqvist (sd)

Johan Ehn (FS)

Gerd Janne Kristoffersen (A)

Jan Lindholm (mp)

Jens-Arne Hedegaard (V)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Kim Kielsen (S)

(s), Kristen Touborg (SF), næstformand

Oskar Jarle Grimstad (FrP)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Reijo Kallio (sd)

Sonja Irene Sjøli (H)

Tidigare nummer:

A 1385/miljö

Behandlas i:

Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 07-00133-18

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. *17/2006/välfärd
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 07-00123-19

Barn och ungas väntetider inom psykiatri- vården i Norden

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

- 1) att sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga
- 2) att mål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga sju till tio dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Ventetider for børn og unge med behov for psykiatrisk udredning og behandling er et særligt fokusområde i de nordiske lande. Samtlige lande har iværksat et omfattende arbejde for at forbedre tilgængeligheden til psykiatrisk udredning og behandling. Der er for eksempel indført tidsfrister for undersøgelse og behandling i børne- og ungdomspsykiatrien i flere lande og der er gjort særlige tiltag for at reducere antallet af børn og unge på venteliste bl.a. ved at ansætte og uddanne mere personale og opbygge samarbejdet til den kommunale sektor.

En generel udfordring for de nordiske lande har de senere år været stigende henvisninger til børne- og ungdomspsykiatrien. Det har betydet lange ventetider på undersøgelse og behandling for børn og unge med behov for psykiatrisk udredning og behandling.

For at få mere viden om årsagerne til det stigende antal henviste børn og unge til børne- og ungdomspsykiatrien igangsatte den danske regering en omfattende undersøgelse i 2007-2008. Undersøgelsens formål var

- at få afdækket årsagerne til det stigende antal henvisninger i børne- og ungdomspsykiatrien,
- at kortlægge hvordan indsatsen over for skrøbelige børn og unge styrkes og

- at fremlægge anbefalinger herom på baggrund af afdækket dokumentation.

Nordiska rådet

**Rek. *17/2006/välfärd
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 07-00123-19

Undersøgelsen tog udgangspunkt i danske og nordiske erfaringer om, hvordan man bedst tilrettelægger indsatsen overfor psykisk syge børn og unge. Det fremgår af undersøgelsen, at der ikke foreligger nogen videnskabelige undersøgelser, der giver et svar på, hvorfor der er sket en stigning i antallet af henvisninger i de seneste år. En forklaring – som også mange fagfolk tyr til – kan være, at antallet af henvisninger endnu ikke modsvarer det reelle behov for behandling og udredning, men der er ikke evidens herfor.

Herudover peges der på en række faktorer, som spiller ind på antallet af henvisninger. Flere studier og ekspertvurderinger peger bl.a. på en holdningsændring i samfundet, hvor der stilles større krav til børn og unges sociale kompetencer. Der peges endvidere på, at der er et større behov hos forældrene for, at deres barn bliver udredt og får en behandling, samt at der bl.a. i skole- og socialsystemet i stigende grad fordres en diagnose før henvises til særlige pædagogiske eller andre dagtilbud eller døgntilbud mv. Endeligt peges der på, at der er sket en faglig opkvalificering af personalet, hvilket bl.a. betyder, at særligt medarbejdere i kommunen er blevet bedre til at identificere børn og unge med psykiske problemer.

Undersøgelsen munder ud i 9 konkrete anbefalinger til tilrettelæggelsen og varetagelsen af indsatsen overfor børn og unge med psykiske problemer. Anbefalingerne handler om alt fra udbygning af kapaciteten i børne- og ungdomspsykiatrien til udvikling og specialisering af de faglige kompetencer i kommunen, opstille mål for hele forløbet samt styrkelse og udvikling af samarbejdet mellem børne- og ungdomspsykiatrien, socialforvaltningen, PPR på skolerne og almen praksis mv.

Resultaterne fra undersøgelsen har været forelagt EK-S i november 2008 i Uppsala. Udfordringerne på børne- og ungeområdet, herunder relevante rapporter, bliver ligeledes drøftet i ekspertgruppen vedrørende psykisk helse.

Landene ønsker ikke på baggrund af henvisningsundersøgelsen at standardisere nordiske indikatorer for ventetider eller metoder for patientopfølgning, og landene har ikke til hensigt at tage initiativ til yderligere nordiske tiltag på området.

Nordisk Ministerråd anser, at rekommandationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

I svaret fra Nordisk Ministerråd fremgår det at det er økende ventetider i barne- og ungdomspsykiatrien i de nordiske land, at flere land har tiltak for å redusere ventetidene, men at det ikke er evidensbasert kunnskap om bakgrunnen for økningen i barn og unges behov for behandling for psykiske lidelser.

Det vises til en omfattende rapport fra det danske sundhedsministeriet, som tar for seg forholdene i Danmark og de øvrige nordiske landene. Rapporten har webadresse:

www.sum.dk/Aktuelt/Publikationer/~//media/Filer%20-%20Publikationer_i_pdf/2008/Henvisningsprojektet.ashx

Rapporten har en tiltaksliste på ni punkter som inkluderer:

Anbefaling 1: Håndtering av ventetid og kapasitetsproblemer

- At det skjer en fortsatt utbygging av utrednings- og diagnostiserings-, behandlings-, og støttetilbudene
- At det skjer en fortsatt utvikling av de forebyggende tiltak i kommunalt regi til barn og unge med psykiske problemer
- At det bør være fokus på å sikre progresjon i saksforløpene
- At det bør være fokus på å optimere hele undersøkelsesforløpet
- At det sikres viten om ventetider i døgn
- At nye ambulante og konsultative tiltak overveies

Anbefaling 2: De faglige kompetanser i kommunen utvikles og spesialiseres

- At det bør innbygges i forløp en pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) eller liknende funksjon involveres tidlig, for å kunne gi en kvalifisert vurdering av barnets/den unges vanskeligheter og behov supplert med konsulentbistand fra barne- og ungdomspsykiatrien
- At PPT eller liknende funksjon etter den første kontakten utarbeider en oppfølgingsplan for det videre forløp, og som inneholder opplysninger om når det følges opp og av hvem
- Å anvende de kommunale politikere og kommunale helseavtaler til å avstemme det lokale samarbeidet, organiseringen og ansvar for forløpet

Anbefaling 3: Mål for tydelige forløp

- At det utarbeides eksplisitte mål for hvordan et forløp tilrettelegges og at det bør kommuniseres klart hvordan et forløp tilrettelegges klart, hva foreldre kan forvente i de forskjellige faser av forløpet, samt det faglige innholdet

Anbefaling 4: Styrkning og utvikling av samarbeidet mellom sosialforvaltningen, PPT og barne- og ungdomspsykiatrien

- At samarbeidet mellom partene fortsatt bør styrkes og utvikles
- At det bør overveies å utvide de utgående konsulentfunksjoner i barne- og ungdomspsykiatrien med henblikk på faglig rådgivning i kommunene, og samtidig medvirke til å sikre at det sendes fyllestgjørende henvisninger

Anbefaling 5: Styrkning av støtten til unge

- At tilbudene til målgruppen fortsatt utvikles

Anbefaling 6: Allmennpraktiserende leger

- At det etableres bindeledd mellom kommunene og praktiserende leger
- At det bør overveies å etablere mulighet for telefonkonsultasjon til praktiserende leger og andre fagersoner som kan gi faglig rådgivning om vurderinger av eventuelle henvisninger

Anbefaling 7: Brukerperspektivet

- Det er allerede et krav om at det skal være kontaktperson i sekundærsektoren
- At det gis foreldre de beste mulige informasjonen om forløp, ventetid og henvisning til foreldregrupper og foreldrenettverk, som kan bidra til foreldreinformasjon og støtte

Nordiska rådet

Rek. *17/2006/välfärd D 2010

Tidigare nummer:

A 1400/välfärd

Behandlas i:

Välfärdsutskottet

J.nr. 07-00123-19

- At det fortløpende gjennomføres foreldreundersøkelser for å sikre en kontinuerlig tilbakemelding fra foreldre om deres vurdering av de tilrettelagte forløp og tiltak

Nordiska rådet

Anbefaling 8: Kvalitetssikring av barne- og ungdomspsykiatriske avdelinger

- At det på sikt tas initiativ til å innarbeide et kvalitetssikringsprogram eksempelvis i regi av Den Danske Kvalitetsmodell på helseområdet med henblikk på å etablere faglige standarder og indikatorer for henvisninger, undersøkelse, utredningsforløp og diagnostisering
- At det på sikt eksempelvis i regi av Den Danske Kvalitetsmodell arbeides for å gjennomføre løpende kvalitetsevaluering i barn- og ungdomspsykiatrien med henblikk på en løpende kvalitetssikring av forløp
- At det tas initiativ til å sikre felles bruk av kvalitetsdata

**Rek. *17/2006/välfärd
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 07-00123-19

Anbefaling 9: Bruk av de gode erfaringer – fra viten om aktiviteter til viten om virkning

- At den gode praksis i samarbeid, organisering og behandlingstiltak synliggjøres ytterligere, og det oppfordres til å styrke formidlingen av prosjektene
- At det bør være fokus på å spre erfaringer om god praksis og skape rammer om implementering av god praksis og skape rammer for implementering av god praksis i andre faglige miljøer

Velferdsutvalget merker seg at det er mange gode tiltak som framkommer i denne rapporten. Velferdsutvalget mener at problemet med å bruke denne rapporten til å besvare rekommandasjonen fra Nordisk råd, er at anbefalingene primært er beregnet på danske forhold. Rapporten inneholder faktabeskrivelser om forholdene i Norge og Sverige, men det er ikke en rapport som tar for seg tiltak på nordisk plan siden forholdene i Finland, Island og de selvstyrende områder ikke er berørt i rapporten.

Velferdsutvalget ser at noe av det mest alvorlige som framkommer i rapporten, er at ventelistene og dermed ventetidene er økende samtidig som det ikke framkommer noen evidens på eller noen sikker kunnskap om hva som er årsaken(e) til at behovet for behandling i barne- og ungdomspsykiatrien øker.

I svaret fra Nordisk ministerråd på Rek. *17/2006/välfärd, vises det til at den ovennevnte undersøkelsen er forelagt EK-S i november 2008 i Uppsala, og at utfordringene på dette området blir drøftet i ekspertgruppen vedrørende psykisk helse.

Velferdsutvalget kan ikke si seg enige i konklusjonen om at Nordisk ministerråd ikke har til hensikt å ta ytterligere nordiske tiltak på dette området. Det framkommer at det ikke er evidensbasert kunnskap om hvorfor barn- og unges behov for hjelp fra psykisk helsetjeneste øker. Velferdsutvalget undrer seg over om dette betyr at helsemyndighetene ikke vet nok om årsakene til økende behov for og dermed økende ventetider for behandling for psykiske lidelser. Velferdsutvalget mener det er helt grunnleggende at ny kunnskap må være evidensbasert ut fra nordiske forhold for å kunne komme med de rette politiske vurderingene og kunne komme med forslag om tiltak til løsning på problemstillingen.

Velferdsutvalget mener at det er særlig viktig at barn og unge ikke skal behøve å vente på hjelp innen barne- og ungdomspsykiatrien. Det er nødvendig å sette et press på systemet for å sikre at barn og unge raskt får den behandlingen de trenger. Velferdsutvalget mener at det må være mulig å enes om en nordisk standard for hvor lang tid som er akseptabel som

ventetid for første konsultasjon. På bakgrunn av det som framkommer i den danske undersøkelsen om barne- og ungdomspsykiatrien, ser Velferdsutvalget det som naturlig at Nordisk ministerråd tar initiativ til forskning som kan gi evidens for hva som er årsaken(e) til at behovet for hjelp og ventetidene på behandling øker i barne- og ungdomspsykiatrien i Norden. Velferdsutvalget vil påpeke på at det er viktig å ha med i betraktning alle de nordiske landene og de selvstyrende områder for å få til en felles nordisk forståelse og nytteverdi av problemstillingen og tiltak til løsninger blir utarbeidet der etter. Velferdsutvalget er klar over at dette er en sak som har versert over lenger tid, men ser ikke at problemstillingen har blitt mindre omfattende og ønsker dermed og opprettholde Rek. *17/2006/välfärd.

Mot bakgrunn av ovanstående föreslår Valfärdsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *17/2006/välfärd till handlingarna och avvaktar nästa års meddelande.

Malmö 22 september 2010

Anita Knakkegaard (DF)
Arja Karhuvaara (saml)
Christer Adelsbo (s)
Hans Aronsen (IA)
Jenis av Rana (Mfl.)
Jessica Polfjärd (m)

Marianne Kierkemann (m)
Peter Jonsson (s)
Risto Kuisma (sd)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Sonja Mandt (A)

Nordiska rådet

**Rek. *17/2006/välfärd
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Valfärdsutskottet

J.nr. 07-00123-19

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. *23/2006/kultur
D 2010**

Tidigare nummer:
B 245/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 07-00093-36

Deklaration om nordisk språkpolitik

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å utarbeide en tiltaks-/handlingsplan for å realisere målsettingene i Deklarasjon om nordisk språkpolitikk

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Som meddelt sidste år stadfæstede EK-U på sit møde i maj 2008, at hovedansvaret for opfølgningen af sprogdeklarationen er et nationalt anliggende, og at status for opfølgningen gøres gennem EK hvert andet år.

Den første nationale afrapportering skete i 2009, og næste afrapportering bliver i 2011 og så fremdeles. Regeringerne har fastlagt en procedure for afrapporteringen, og der vil således ikke blive udarbejdet en tiltagsplan/handlingsplan.

Ministerrådet har noteret sig, at Kultur- og Uddannelsesudvalget har anmodet om at blive orienteret ved et senere tidspunkt om, hvorledes Nordisk Sprogkoordination vil blive varetaget med henblik på en integration og konsolidering af indsatser på nabosprogsområdet.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. *23/2006/kultur. Udvalget anerkender, at Nordisk Ministerråd har en procedure for afrapportering af den nationale opfølgning af sprogdeklarationen, og bifaldt præsentationen af den første rapportering som fremlagt på Nordisk Råd session i 2009.

Udgangspunktet for den nordiske sprogpolitik er funderet i, at Nordens samfundsbærende sprog er og forbliver stærke og levende, at de samfundsbærende sprog forbliver samfundsbærende, og at det nordiske samarbejde også i fremtiden vil foregå på de skandinaviske sprog.

I rapporten konkluderes det, at siden sprogdeklarationen blev vedtaget i 2006 har alle de nordiske lande, bortset fra Sverige, taget specifikke tiltag, der kan medvirke til at styrke undervisningen i skandinaviske sprog/nabosprog

Efter Nordisk Ministerråds Sekretariats vurdering, fremgår det ikke helt tydeligt ud fra landerapporterne, hvorvidt Nordens samfundsbærende sprog og engelsk kan anvendes parallelt indenfor alle områder på alle fakulteter og på alle niveauer. Dog oplyser Norge, at de nordiske sprog svensk og dansk er ligestillet med nordisk ved universiteter og højskoler, og at disse sprog kan anvendes parallelt med engelsk som videnskabeligt sprog.

Det vurderes, at alle de fem nordiske lande har igangværende tiltag for at sikre og udvikle, at minoritetssprog kan fortsætte med at eksistere samt tiltag, der har til hensigt at gøre myndighedernes sprog mere klart. Dog har Island ingen specifikke tiltag inden for det offentlige.

Udvalget noterer sig, at alle med undtagelse af Sverige har fulgt op på deklARATIONENS anbefalinger, hvorfor det særligt vil opfordre den svenske regering til at styrke indsatserne i forhold til nabosprog i overensstemmelse med den Nordiske Sprogdeklaration.

Kultur- og Uddannelsesudvalget ser frem til næste redegørelse/landerapportering, der efter planen vil blive fremlagt under sessionen i 2011 i København.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser
 Rek. *23/2006/kultur som *færdigbehandlet* for Rådets del

Malmö den 22. september 2010

Bente Dahl (RV), næstformand

Gunilla Tjernberg (kd)

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)

Mats Johansson (m)

Monica Green (s)

Olemic Thommessen (H)

Paavo Arhinmäki (vänst)

Risto Autio (cent)

Tuula Peltonen (sd)

Nordiska rådet

**Rek. *23/2006/kultur
 D 2010**

Tidigare nummer:

B 245/kultur

Behandlas i:

Kultur- och
 utbildningsutskottet

J.nr. 07-00093-36

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. *24/2006/kultur
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1388/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 07-00094-34

Nabolands-tv etter digitaliseringen

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer,

å sikre at de nordiske public service-kanalene inngår i programtilbudet når digital-tv innføres

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Idet der henvises til svar fra landene, afgivet i 2009, på den samme rekommandation, har landene følgende supplerende opplysning og kommentarer:

Regeringerne meddeler:

Med unntak av deler av kabelnettene er norske kringkastingsnett (bakkenettet, satellitt og IPTV) fullt ut digitalisert. I kabelnettene formidles også analoge signaler vanligvis parallelt med digitale signaler. Regeringerne meddeler:

Status for nabolandsfjernsyn i Norge

Omlag halvparten av norske husstander er tilknyttet kabelnett (herunder fjernsyn distribuert over bredbånd/IPTV). Nesten alle har SVT 1 (1.057.000) og SVT2 (1.055.000) i sine grunnpakker. Rundt 750.000 får inn den svenske kommersielle allmennkringkasteren TV4. Nesten 300.000 tar inn DR1 og et fåtall DR2 (15.000) og TV 2 DK (30.000). Distributørene på satellitt og i bakkenettet har ingen av de nordiske nabolandskanalene tilgjengelige i sine grunnpakker. Årsaken til at det ikke skjer formidling av nabolandskanaler på disse nettene er trolig et spørsmål om kostnader (vederlagets størrelse) og etterspørsel blant kundene. I bakkenettet har en uavklart tvist mellom Norwaco og distributøren RiksTV om hvorvidt begrepet "videresending" skal omfatte kringkasting i bakkenettet ført til at tilbyderer så langt ikke vil inngå avtale om distribusjon av nordiske kanaler i bakkenettet.

Rettstilstanden

Åndsverkloven krever som utgangspunktet at distributører av fjernsynsinnhold klarer rettigheter til kringkastingsprogram med kringkasterne (§ 45 a) og øvrige opphavsmenn (§ 34). Norwaco forvalter rettigheter på vegne av samtlige rettighetshavere. Det eksisterer løsninger for å klarere slike rettigheter. Det er følgelig ikke noe rettslig til hinder for at formidling av nabolandskanaler kan skje.

Som det går fram av de nordiske regjeringenes svar på rekommandasjonen, er det vanskelig å se at regjeringene besitter virkemidler som på en hensiktsmessig måte kan "sikre at de nordiske public service-kanalene inngår i programtilbudet når digital-tv innføres".

Danmark har følgende supplerende kommentarer:

Debatten om nordisk Nabolands-TV har vært på banen i flere årtier. Nabolandskanalerne hadde deres største betydning, da landene hadde for lidt tv, især for lidt fiksjon og sport. Efterspørgselen etter nabolands-TV er etterhånden faldet betraktelig, og det må konstateres, at nu - blandt husstande - er efterspørgsel etter nabolands-tv-programmer meget lav.

I dag kan det likeledes konstateres, at Nordvisionen er en minst like så viktig kilde til at se nordiske programmer som nabolandskanalerne, og at Nordvisionssamarbejdet er - kulturpolitisk og sproglig - meget mere effektivt end nabolands-TV.

Eksempelvis brugte danskerne i 2006 gennemsnitlig 6-7 timer på et år på at se programmer fra de andre nordiske lande på DR1 plus DR2, hvilket i praksis betyder programmer formidlet via Nordvision (TV 2 er ikke med i Nordvision). Danskerne brugte samme år 4-5 timer på at se SVT 1, SVT 2 og NRK i alt. Nordvisionen er således en større kilde til nordiske programmer end nabolands-tv, især når det betænkes, at film og sport formentlig fortsat fylder godt i nabolands-sendingen.

Undersøgelsen fra Danmark svarer stort set til udviklingen i de øvrige skandinaviske lande, hvor man generelt regner med, at mellem 3 til 4 % af husstandene ser nabolands TV.

Der bliver fra mange sider påpeget, at der er behov for et større udbud af nabolands-TV via landenes public service kanaler samt fra de private udbydere, og at man i denne forbindelse kunne overveje, at udvide omfanget af *must carry*-forpligtelser.

I forhold til de private udbydere og public service kanalerne har der i Danmark, som i de øvrige lande, aldrig været *must carry*-forpligtelser i forhold til nabolands-tv-kanaler.

Den eneste undtagelse er i Danmark, hvor den nye udbyder af tv programmer - Boxer TV, som følge af vilkårene i udbuddet, er forpligtet til at fordele mindst én nabolandskanal, og for tiden fordeler Boxer to nabolandskanaler, hvoraf den ene er norsk.

Det skal ligeledes bemærkes, at blandt andet EU-regler gør det vanskeligt at udvide omfanget af *must carry*.

I forhold til de private udbydere må det konstateres, at de programpakker man kan købe, i stigende grad indeholder flere kanaler både fra Sverige og Norge. Dvs. fra de lande som vi altid har defineret som nabolande i forhold til tv mediet.

Man kan også konstatere, at programpakkerne ofte indeholder de enkelte nordiske landes public service stationer. Det er betryggende - set med nabolandsbriller - og det er også forretningsmæssigt forståeligt. Udby-

Nordiska rådet

**Rek. *24/2006/kultur
D 2010**

Tidigare nummer:

A 1388/kultur

Behandlas i:

Kultur- och

utbildningsutskottet

J.nr. 07-00094-34

derne skal levere en vare som er attraktiv for et bredt spekter af kunder ellers får de ikke solgt varen i en tilstrækkelig mængde.

Denne forretningsmæssige kalkule sammen med en forøgede kapacitet er faktisk en fordel for både kvalitet og for større brede i programpakkerne. Det medfører også, at det er mere attraktivt for udbyderne at satse på public service institutioner, som netop skal levere kvalitet og brede i deres samlede sendeflade. Det er næppe urealistisk at tro på at denne proces også vil få en endnu mere positiv effekt i forhold til muligheden for bedre og mere nabolands tv.

I forhold til de nordiske public service institutioner sker der som nævnt via Nordvision aftaler et tæt samarbejde. I denne forbindelse bør også Nordisk Film og TV Fond nævnes.

Nordvisions samarbejdet med samproduktioner, programudveksling og videns deling har ikke alene været en hjørnesten i udviklingen af public service området, men har også i høj grad bidraget med fælles underholdnings-, -idræts og mange andre typer programmer, som blandt andet har givet en bredere kulturel, sproglig og menneskelig forståelse på tværs af landegrænser i Norden.

Hvis der er behov for en opprioritering af det nordiske TV udbud mellem de nordiske lande er det muligvis denne vinkling man kunne overveje.

Den finska regeringen hänvisar till de kommentarer som regerinarna gav på våren 2009 och till den nu gjorda hänvisningen till viktigheten av Nordvisionssamarbetet.

Den finska regeringen konstaterar vidare, att efterfrågan av nabolandskanaler i Finland koncentreras sig starkt på Sveriges tv-kanaler. I Österbotten, i trakten av Vasa, vidaresänds effektivt STV 1 och 2 samt TV3 och TV4 både terrestriellt och i kabel. På andra områden vidaresänds dessa kanaler sporadiskt i kabel. SVT World är tillgänglig terrestriellt i hela landet och vidaresänds av PlusTV. I tillägg till detta finns planer att utvidga vidare tillgång till programinnehåll av Sveriges public service -kanaler.

Hverken Island eller Sverige har yderligere kommentarer end det der blev afgivet i 2009, men er enig i den danske holdning at Nordvisions samarbejdet er et vigtigt element i det nordiske mediasamarbejde og at dette samarbejde, mellem de nordiske public service kanaler og andre aktører, er en farbar vej til at sikre en bredere kulturel, sproglig og menneskelig forståelse på tværs af landegrænser i Norden.

Regeringerne anser, at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget noterer sig regeringernes meddelelse. Udvalget arbejder kontinuerligt med dette spørgsmål/område, og har ved mødet den 14. april 2010 nedsat en arbejdsgruppe, som fokuserer på at udrede, hvordan de nordiske lande kan samarbejde om at udbyde en nordisk kulturkanal i fællesskab.

Udvalget er enig i, at Nordvision-samarbejdet har stor betydning for mulighederne for at se nabolandenes programmer i nationalt tv. Videre er det også påvist, at de store satsninger på samproduktion har været meget succesfulde, og har øget kendskabet til nabolandene.

Udvalget mener dog stadig, at det bør være muligt at tage politisk beslutning om, at det SKAL være muligt at se nabolandskanaler i hinandens tv-pakker.

Nordiska rådet

**Rek. *24/2006/kultur
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1388/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 07-00094-34

I Danmark forhandles der for en treårig periode et medieforlig, hvor myndighederne har mulighed for at påvirke indholdet hos tv-stationerne. I det medieforlig, som er gældende fra 2007-2010 står der i forbindelse med indførelse af digitalt sendenet: "Gatekeeperen skal tilbyde et bredt og varieret programudbud, som inkluderer forskellige kategorier af kanaler såsom underholdningskanaler, nyhedskanaler, musikkkanaler, populærvidenskabelige kanaler og sportskanaler. Programudbuddet skal endvidere omfatte

- den af DR nyetablerede børne/historie tv-kanal, jf. ovenfor
- nabolands-tv
- en kanal med lokale/regionale nyhedsudsendelser som et reelt alternativ til TV 2/de regionale TV 2-udsendelser"

Udvalget mener, at der bør være politisk vilje i landene til at arbejde videre med sagen, og at man f.eks. kunne bruge den danske model som et forbillede. Herunder, at der arbejdes politisk for at sikre, at satellitudbydere som Boxer og andre har nordiske public service-kanaler i deres programpakker.

Udvalget indser, at regeringerne ikke er indstillet på at gå videre med dette forslag, og vil derfor arbejde videre med sagen, og introducere et nyt udvalgsforslag, der følger op på udvalgets hidtidige arbejde.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. *24/2006/kultur för rådets del är slutbehandlad

Malmö den 22. september 2010

Bente Dahl (RV), næstformand

Gunilla Tjernberg (kd)

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)

Mats Johansson (m)

Monica Green (s)

Olemic Thommessen (H)

Paavo Arhinmäki (vänst)

Risto Autio (cent)

Tuula Peltonen (sd)

Nordiska rådet

**Rek. *24/2006/kultur
D 2010**

Tidigare nummer:

A 1388/kultur

Behandlas i:

Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 07-00094-34

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. *26/2006/næring
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1396/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 07-00116-17

Komparativt studie om iværksættere i Norden

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre et komparativt studie af, hvilke forskellige tiltag de nordiske lande har gennemført for at skabe flere iværksættere og nye virksomheder

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordiska ministerrådet igångsatte hösten 2009 en omfattande analys av entreprenörsområdet i Norden. En del i analysen är att göra en komparativ studie av de olika åtgärder de nordiska länderna har genomfört för att skapa fler entreprenörer och nya företag i Norden. Den samlade analysen av entreprenörsområdet i Norden kommer att presenteras under sommaren 2010. Analysen kan då sändas till Nordiska rådet.

Nordiska ministerrådet anser att rekommandationen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Näringsutskottet noterar Nordiska ministerrådet meddelande om den analys av entreprenörskapsområdet i Norden som är igångsatt. Utskottet ser fram emot att få rapportens konklusioner presenterade av NMR under andra halvåret 2010 och anser därför att rekommandationen kan avskrivas.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser
att rek. 26/2006/näring för rådets del är *slutbehandlad*

Nordisk Råd

Malmö 22 september 2010

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (s)
Bjarne Kallis (kd)
Janne Seurujärvi (cent)
Lauri Oinonen (cent)

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m),
ordförande
Lyly Rajala (saml), vice ordförande
Ole Vagn Christensen (S)

**Rek. *26/2006/næring
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1396/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 07-00116-17

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. *7/2007/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00070-28

Klimainitiativer i Norden og internationalt

1. Rekommandasjon

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

- 1) *at* samarbejde om en ambitiøs og aktiv nordisk klimapolitisk profil i de internationale fora, der vil fastlægge de kommende års internationale klimaaftaler, jf. Præsidietsforslag A 1421/præsidiets
- 2) *at* intensivere samarbejdet om gennemførelsen af de nødvendige udslipsreduktioner af klimagasser fra de nordiske lande; bl.a. gennem erfaringsudveksling, udvikling af omkostningseffektive politikker og teknologier, forskningssamarbejde, oplysningskampagner etc.
- 3) *at* understøtte et nordisk samarbejde om samfundsmæssige tilpasninger til de igangværende og kommende klimaændringer i de nordiske lande; herunder forskning, udvikling af værktøjer til den fysiske planlægning og formidling af praktiske eksempler fra kommuner og regioner, der har gennemført succesfulde tilpasningsinitiativer ¹
- 4) *at*, gennem aktiv deltagelse i internationale organisationers arbejde og gennem øgning og målrettet anvendelse af nationale midler til udviklingshjælp, understøtte en udvikling i verden, der stopper afskovningen, fremmer den bæredygtige skovdrift og sætter de fattigste og mest klimaudsatte lande i verden bedre i stand til at møde klimaændringerne og til at følge en miljørigtig udviklingsvej

---

¹ Tredje, fjerde og femte at-sats blev færdigbehandlet ved sessionen i 2009

- 5) at arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge

Nordisk Råd

**Rek. *7/2007/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00070-28

2. Meddelelse fra de nordiske lands regeringer

Ad 1

De nordiske landes internationale klimaarbejde sigter fortsat på at opnå en global og juridisk bindende klimaafnåftale snarest muligt. De nordiske lande, herunder også selvstyrende områder, ser resultatet af COP 15, herunder Copenhagen Accord, som et fremskridt, man kan bygge videre på i de videre FN klimaforhandlinger. Alle de nordiske lande har valgt at associere sig med Copenhagen Accord samt indskrive reduktionsmål i aftalens anneks. De nordiske lande vil således fortsat spille en aktiv rolle i FNs klimaforhandlinger gennem 2010.

Det nordiske engagement afspejles blandt andet gennem beslutningen om fortsættelsen af den nordiske COP15-gruppe i 2010. Gruppen har haft til opgave at bidrage til forhandlingsprocessen gennem udarbejdelse af rapporter, workshops og konferencer. Dette arbejde vil fortsætte gennem hele 2010, hvor gruppen har besluttet at skifte navn til den nordiske gruppe for globale klimaforhandlinger.

De nordiske lande, herunder de selvstyrende områder, lægger fortsat stor vægt på at en fremtidig international klimaafnåftale indebærer at den globale opvarmning ikke overstiger 2° C i forhold til det førindustrielle niveau. Betydningen af en global opvarmning på 2° C i år 2100 er blevet beskrevet i en nordisk rapport, som behandler forskellige konsekvenser af klimaforandringerne, herunder stigning i havstanden og effekter på landbrug, skove og biologisk mangfoldighed (TemaNord 2008:507).

Ad 2

De nordiske lande arbejder målrettet med at udbygge deres lange tradition for samarbejde om forskning, teknologi- og videnuvikling og innovation inden for effektive, bæredygtige og rene energiteknologier og -systemer. Målet er at fremme grøn vækst, skabe muligheder for nye forretningsområder, bidrage til øget forsyningssikkerhed og bekæmpe klimaforandringer.

På den lange bane er målet et fossilfrit eller CO2-neutralt samfund. Det kræver udvikling af nye løsninger i forhold til øget anvendelse af fornybar energi og yderligere øget energieffektivisering, hvilket kan bidrage til grøn vækst og konkurrencekraft.

De nordiske lande har derfor spillet ud med en række politikker og initiativer/virkemidler, der skal styrke den fælles indsats for at forbedre forudsætningerne og konkurrencevilkårene for fornybar energi og energieffektivitet i Norden. Det drejer sig bl.a. om yderligere harmonisering af elmarkedet, som er nødvendig for at indpasse stigende mængder af vedvarende energi i elnetten, samarbejde om indpasning af vind og en indsats for at afdække mulighederne for at gennemføre de europæiske direktiver på områderne for fornybar energi og energieffektivitet i fællesskab.

Dette arbejde understøttes af de nordiske statsministres globaliseringsinitiativer på området, som fx topforskningsprojektet, Energi og Transport og Klimavenligt Byggeri, som udover at bidrage til bæredygtig vækst også skal styrke samarbejdet mellem myndigheder, forsknings- og innovationsmiljøer samt erhvervslivet i Norden.

Topforskningsprogrammet

Det er et testprogram med seks temaer inden for klima, energi og miljø, der dækker hele vejen fra årsag til konsekvenser og til løsning, herunder CCS. Projektet er kommet i gang, og der vil være en midtvejsevaluering i 2011.

Energi og Transport

Det er et program, der skal se på mulighederne for energieffektivisering og erstatning af de fossile brændsler i transportsektoren med mere miljøvenlige energikilder. Første del af programmet, der er en vision for elbiler i Norden, skal foreligge medio 2010.

Klimavenligt Byggeri

Det er et program, der skal se på mulighederne for at reducere energiforbruget i nye bygninger og evt. munde ud i et fællesnordisk demonstrationsprojekt. Forslaget til et program for klimavenligt byggeri skal være færdigt medio 2010.

Regeringerne i de nordiske lande styrker således deres samarbejde og indsats, så grøn vækst, forsyningsikkerhed og hensynet til klimaet er i fokus til gavn for de nordiske borgers velstand og velfærd.

De nordiske regeringer anser herved at rekommandation kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og ressursutvalget anerkjenner det omfattende samarbeid som de nordiske land har utviklet i forbindelse med de internasjonale klimaforhandlingene.

Utvalget uttrykker håp om at resultatene fra COP15, herunder *Copenhagen Accord*, vil kunne danne grunnlag for en global klimaavtale på COP16 i Mexico, eller senest på COP17 i Sør-Afrika.

Utvalget er av den oppfatning at menneskeskapte klimaendringer er en trussel mot menneskeheten og det er en utfordring som kun kan adresseres ved internasjonalt samarbeid. De nordiske landene har tradisjonelt bidratt meget positivt i arbeidet med å adressere globale miljøutfordringer, og det er viktig å dra nytte av den erfaringen i klimaforhandlingene. Utvalget anser at det fortsatt vil være behov for et tett nordisk samarbeid i arbeidet med å fremme de internasjonale klimaforhandlingene, og oppfordrer Ministerrådet til å sikre en videreføring av arbeidet i COP15-gruppen. Målsetningen om en maksimal stigning av den globale mellomtemperatur på to grader skal holdes fast.

Med hensyn til nordisk samarbeid om nødvendig reduksjon av utslipp av klimagasser fra de nordiske landene, så avspeiler Ministerrådets meddelelse et stort engasjement og et mangfold av felles nordiske aktiviteter. Mange av de nevnte aktiviteter er langsiktige og vil først kunne gi resultater om noen år. Utvalget vil følge utviklingen. Utvalget vil påpeke at det nordiske samarbeidet bør tilrettelegges så det skapes synergi med et bredere europeisk samarbeid.

Nordisk Råd

**Rek. *7/2007/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturressurseudvalget

J.nr. 07-00070-28

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

at Nordisk råd tar meddelelse om første og annen at-setning Rek. *7/2007/miljø Klimainitiativer i Norden og internasjonalt til etterretning, og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende

Nordisk Råd

**Rek. *7/2007/miljø
D 2010**

Malmö den 22. september 2010

Anita Brodén (fp)

Anne-Mari Virolainen (saml)

Ann-Kristine Johansson (s), for-
mand

Hilde Magnusson Lydvo (A)

Jan Lindholm (mp)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Lars Wegendal (s)

Per Bisgaard (V)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Sonja Irene Sjøli (H)

Tidligere nummer:

A 1410/miljø

Behandles i:

Miljø- og

Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00070-28

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek.
*15/2007/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1427/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00377-20

Bekæmpelse af menneskehandel

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) *at orientere udvalget om ministerrådets igangværende undersøgelse af samarbejdsmulighederne med andre internationale aktører med blik på at kortlægge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofrene for menneskehandel, og opklaring af bagmandsvirksomhed (jf. Rek. 25/2005/medborger) ¹*
- 2) *at udenrigsministrene på Nordisk Råds årlige sessioner redegør (skriftligt eller mundtligt) om initiativer og projekter, der retter sig mod bekæmpelse af menneskehandel i de nordiske og baltiske lande. De årlige redegørelser skal indeholde en status over problemernes omfang, samt en opstilling af, hvilke initiativer og projekter ministerrådet vil iværksætte med henblik på at løse problemerne*
- 3) *at Nordisk Ministerråd prioriterer at afhjælpe de menneskelige konsekvenser af *trafficking*, f.eks. ved at anvende formandskabspuljen til at yde økonomisk støtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse (*safehouses*) i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel ²*

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Siden udenrigsministrene ikke er en del af Nordisk ministerråd kan ministerrådet ikke lægge op til at Udenrigsministrene skal redegøre for initiativer og projekter, der retter sig mod bekæmpelse af menneskehandel i de nordiske og baltiske lande. Nordisk Ministerråd har igangsat flere indsatser og vil under Nordisk Råds Session 2011 skriftligt redegøre for ministerrådets aktiviteter målrettet bekæmpelse af menneskehandel.

¹ Første at-sats blev færdigbehandlet ved sessionen 2008

² Tredje at-sats blev færdigbehandlet ved sessionen 2009

Ministerrådet anser, at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget tager Ministerrådets meddelelse til efterretning. Udvalget er tilfreds med, at Nordisk Ministerråd vil aflægge en redegørelse under sessionen om ministerrådets aktiviteter, der er målrettet bekæmpelse af menneskehandel.

For udvalget er det væsentligt, at kampen mod menneskehandel ikke begrænses, så længe der fortsat handles og udnyttes personer i de nordiske lande. I betragtning af at dette område nyder stort engagement indenfor rammerne af Nordisk Ministerråd, indstilles det at rekommandationen afskrives.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. *15/2007/medborger som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Malmö den 22. september 2010

Hanne Agersnap (SF)
Hans Wallmark (m)
Henrik Brodersen (DF)
Jukka Mäkelä (saml)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Marianne Berg (v)

Martin Kolberg (A), næstformand
Michael Tetzschner (H)
Solveig Horne (FrP)
Stefan Tornberg (c)
Thomas Jensen (S)
Ville Niinistö (gröna), formand

Nordisk Råd

Rek.
*15/2007/medborger
D 2010

Tidligere nummer:
 A 1427/medborger

Behandles i:
 Medborger- og
 Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00377-20

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. *16/2007/näring
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1408/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00041-20

Ny nordisk mat

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderer Nordiska Ministerrådet

- 1) att inom projektet "Ny Nordisk Mat" initiera en kartläggning av handels- och gränshinder mellan de nordiska länderna för livsmedelsindustrin
- 2) att utifrån kartläggningen lägga fram förslag till åtgärder för att lösa de hinder som identifieras
- 3) att inom projektet "Ny Nordisk Mat" öronmärka medel för detta arbete

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordiska ministerrådet, under ÄK-FJLS, har under våren 2009 initierat en kartläggning av handels- och gränshinder mellan de nordiska länderna för livsmedelsindustrin. De gränshinder som identifieras kommer att lämnas till Gränshinders forum.

Gränshindersforums uppgift är att med ländernas bistånd, samt i dialog med NMRS, utarbeta konkreta lösningsförslag till ett antal gränshinder. Gränshinderforum har valt att fokusera på ett antal specifika områden. Dessa är:

1. Socialförsäkringsfrågor (kopplade till barn och familj)
2. Näringslivsfrågor generellt, men i synnerhet problem kopplade till byggbranschen
3. Högre utbildning och forskning, samt finansiering av forskning och innovation
4. Det preventiva nationella lagstiftningsarbetet i syfte att förhindra uppkomsten av nya hinder

När ÄK-FJLS har avslutat kartläggningen kan Gränshindersforum ta ställning till om även handels- och gränshinder för livsmedelsindustrin ska vara ett prioriterat område.

Nordisk Ministerråd anser, at rekommendationen kan afskrives.

3. Utskottets betänkande

Näringsutskottet noterar ministerrådets meddelande om den kartläggning som Nordiska ämbetsmannakommittén för fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (ÄK-FJLS) har initierat.

Utskottet noterar även att ministerrådets svar är identiskt med det svar som ministerrådet gav förra året angående denna rekommendation. Utskottet kan inte tolka detta på annat sätt än att ministerrådet inte avser att prioritera detta område.

Utskottet menar att detta är ett prioriterat område och att ministerrådet därför bör initiera åtgärder. Utskottet anser dock att rekommendationen bör avskrivas då ministerrådets svar visar på en ovilja och ointresse från ministerrådet att på ett seriöst sätt ta sig an rådets rekommendation. Utskottet avser dock att återkomma med förslag kring detta område.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. *16/2007/näring för rådets del är *slutbehandlad*

Malmö den 22 september 2010

Alf Egil Holmelid (SV)

Billy Gustafsson (s)

Bjarne Kallis (kd)

Janne Seurujärvi (cent)

Lauri Oinonen (cent)

*Lisbeth Grönfeldt Bergman (m),
ordförande*

Lyly Rajala (saml), vice ordförande

Ole Vagn Christensen (S)

Nordiska rådet

**Rek. *16/2007/näring
D 2010**

Tidigare nummer:

A 1408/näring

Behandlas i:

Näringsutskottet

J.nr. 07-00041-20

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk råd

**Fremst.
*4/2008/miljø/næring
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1403/miljø/næring

Behandles i:
Miljø- og naturressursudvalget

J.nr. 07-00030-63

Felles rovdryrsforvaltning i Norden

1. Rekommandasjon

Nordisk Råd rekommanderer Finlands, Norges og Sveriges regeringer,

*at etablere en fællesnordisk terminologi og metode for indberetning i forbindelse med de tre landes eksisterende forvaltningsplaner for store rovdyr*¹

at på længere sigt udarbejde samordnede forvaltningsplaner på populationsniveau

at arbejde aktivt for at opnå de målsatte bevaringstilstande for de forskellige bestande og arter, og opfyldelse af internationale forpligtelser

*at myndighederne forstærker dialogen med berørte medborgere og interessegrupper*²

*at rovdyrbestandene forvaltes med en størst mulig grad af forudsigelighed for nærings- og andre samfundsinteresser, særligt i grænseområderne*³

at styrke den fælles forskningsindsats med øget fokus på sociologiske discipliner (konfliktløsning, bibringelse af accept osv.) og samarbejdet om at tiltrække større grad af EU-finansiering til rovdryrforskning

---

¹ Første at-sats blev færdigbehandlet på sessionen 2009

² Fjerde at-sats blev færdigbehandlet på sessionen 2009

³ Femte at-sats blev færdigbehandlet på sessionen 2009

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

1. För att effektivisera och utveckla samarbetet mellan de tre länderna finns behov av att utveckla en gemensam nordisk terminologi vid inrapportering av fakta i olika sammanhang.

Förslaget bör antas.

2. Framställningar om gemensam nordisk förvaltning av de stora rovdjuren har tidigare behandlats i Ministerrådet. Samtliga framställningar har hittills avvisats. Motiven har bl.a. varit att målen och förvaltningen i länderna sinsemellan är så olika att det inte finns förutsättningar för en gemensam förvaltning. Det finns dock inom EU genom ett nyligen antaget dokument, *Guidelines for Population Level Management Plans for Large Carnivores*, en förväntan om ett ökat samarbete och dialog i förvaltningen av gemensamma populationer. För att på längre sikt utarbeta en gemensam förvaltning på populationsnivå behövs ett omfattande arbete med att diskutera och utveckla gemensamma mål i de olika länderna för att därefter upprätta mellanstatliga avtal kring förvaltningen.

Förslaget bör avvisas.

3. När det gäller förslaget om att arbeta aktivt för att uppnå mål för gynnsam bevarandestatus för de olika bestånden och arterna så att internationella förpliktelser uppfylls ser Sverige att de olika länderna driver detta arbete på olika sätt. Det finns behov av att närmare analysera de olika ländernas arbetssätt för att på sikt sträva efter att gynnsam bevarandestatus uppnås för de olika arterna.

Förslaget bör antas.

4. Vikten av en god dialog mellan myndigheter och medborgare kan inte nog understrykas. I Sverige har bl.a. Naturvårdsverket utvecklat ett särskilt kompetensutvecklingsprogram riktat till handläggare som kan möta besvärliga situationer i olika naturvårdsfrågor. Programmet heter "Dialog för naturvården" och har börjat genomföras under 2008. Sverige kan erbjuda sig att medverka vid utformning av en motsvarande utbildning i Norge och Finland om det skulle vara av värde för de båda länderna.

Förslaget bör antas.

5. Det är angeläget att rovdjursbestånden förvaltas med största möjliga grad av förutsebarhet för näringar och andra samhällsintressen i respektive land som helhet. Det är inte lämpligt att ha en differentierad förvaltning av rovdjursstammarna i gränsområdena jämfört med i övriga delar av nationerna. Däremot är det viktigt med förstärkta informationsinsatser i gränsområdena så att medborgare i hög grad blir medvetna om förhållanden på bägge sidor av nationsgränserna i samexistensen med rovdjuren.

Förslaget bör avvisas.

6. När det gäller forskning kring rovdjuren finns redan idag ett etablerat och väl fungerande samarbete mellan myndigheterna i de tre länderna i såväl frågor som rör forskning som inventering. Samarbetet kan utvecklas ytterligare på myndighetsnivå bl.a. genom att utöka rapporteringen kring avskjutning av rovdjuren legalt såväl som den illegala jakten. Det är även av intresse att kontinuerligt utbyta erfarenheter om viltskador, förebyggande åtgärder och ersättningsfrågor. Det är också angeläget att stärka gemensamma forskningsinsatser med ökat fokus på sociologiska forsk-

Nordisk råd

**Fremst.
*4/2008/miljø/næring
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1403/miljø/næring

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

J.nr. 07-00030-63

ningsgrenar (konfliktløsning, acceptans osv.) samt att i større grad erhålla EU-finansiering till rovdjursforskning.

Förslaget bör antas.

Regeringerne anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget gjør oppmerksom på at Nordisk Råd i 2009 avskrev rekommandasjonens første, fjerde og femte at-sats. Utvalgenes betenkning adresserer nå kun annen, tredje og sjette at-sats.

Utvalgene er tilfreds med meddelelsen om rekommandasjonens annen at-sats, om "at arbejde aktivt for at opnå de målsatte bevaringstilstande for de forskellige bestande og arter og opfyldelse af internationale forpligtelser". Utvalgene har forventninger om at de nordiske landene kan lære av å se nærmere på de enkelte lands måte å arbeide på.

Utvalgene er derimot ikke tilfreds med landenes tilbakemelding om rekommandasjonens annen at-sats, "at på længere sigt udarbejde samordnede forvaltningsplaner på populationsniveau". Landene gir uttrykk for at med EUs nye veiledning for rovdyrforvaltning (*Guidelines for Population Level Management Plans for Large Carnivores*) er det skapt gode forutsetninger for å samordne de nasjonale forvaltningsplaner. Utvalgene mener at selv om det vil kreve en del arbeid, så ligger det på sikt betydelige fordeler i å utvikle felles målsetninger i forvaltningen for de forskjellige land når det handler om rovdyrpopulasjoner som krysser grensene. Forvaltningsplaner er utsatt for regelmessig redigering, og med en voksende utveksling av informasjon og analyser av de ulike lands forvaltningsplaner, vil det på sikt være gode forutsetninger for å utvikle felles målsetninger. Det er også i overensstemmelse med EUs ønsker om økt dialog mellom landene om forvaltning av felles populasjoner.

Utvalgene noterer med tilfredshet meddelelsen om rekommandasjonen sjette at-sats, om å øke den felles forskningsinnsatsen, med fokus på de sosiologiske aspekter. Landene meddeler at det i dag finnes et velutviklet samarbeid om forskning og inventering. Men utvalget savner oppdatering av informasjonen fra siste års meddelelse, om de nordiske lands intensjoner om å opprette en felles database med informasjon om genetiske forhold og populasjonsstørrelser osv. Utvalgene ser på dette som en nødvendighet, og etterlyser informasjon om, hvorledes den felles database innrettes og kommer til at fungere.

Nordisk råd

**Fremst.
*4/2008/miljø/næring
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1403/miljø/næring

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 07-00030-63

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og naturressursudvalget og Næringsudvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Fremst. *4/2008/miljø/næring til efterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hvad angår anden og sjette at-sats

at Nordisk Råd tar meddelelse om Fremst. *4/2008/miljø hvad angår tredje at-sats til efterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende

Malmö den 22. september 2010

Miljø- og Naturresurseudvalget:

Anita Brodén (fp)

Anne-Mari Virolainen (saml)

Ann-Kristine Johansson (s), for-
mand

Hilde Magnusson Lydvo (A)

Jan Lindholm (mp)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Lars Wegendal (s)

Per Bisgaard (V)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Sonja Irene Sjøli (H)

Næringsudvalget:

Alf Egil Holmelid (SV)

Billy Gustafsson (s)

Bjarne Kallis (kd)

Janne Seurujärvi (cent)

Lauri Oinonen (cent)

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m),
ordförande

Lyly Rajala (saml), vice ordförande

Ole Vagn Christensen (S)

Nordisk råd

Fremst.
*4/2008/miljø/næring
D 2010

Tidligere nummer:
A 1403/miljø/næring

Behandles i:
Miljø- og naturressursudvalget

J.nr. 07-00030-63

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

**Fremst. *6/2008/presidiet
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1437/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00169-20

Samnordiska observationssystem i Arktis

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

att de nordiska länderna stödjer SAON-processen genom att skapa ett effektivare nordiskt samarbete i syfte att åstadkomma en förbättrad samordning av nordiska observationssystem i den arktiska regionen

att dela all tillgänglig data så att den är lättillgänglig för forskare, ursprungsbefolkning, studenter och övriga intressenter

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Ad 1

Nordiska ministerrådet menar att förstärkta övervaknings- och observationssystem i Arktis har stor betydelse. De arktiska områdena är av strategisk betydelse för de nordiska länderna såväl klimatpolitiskt som forsknings- och kunskapspolitiskt.

Inom ramen för Arktiska rådet – där de fem nordiska länderna är medlemmar – pågår nu ett arbete med att följa upp och förverkliga rekommendationerna i den rapport som *SAON-Initiativgrupp* (SAON-IG) överlämnade i december 2008.

Nordiska ministerrådet följer noga detta arbete och gör i dagsläget bedömningen att det inte finns något behov för ett *generellt* stöd till SAON-processen, specifikt från den nordiska nivån.

Nordiska ministerrådet ser däremot aktivt på möjligheterna att stödja arbetet med SAON-processen genom samarbete kring en rad *konkreta initiativ*.

I det här sammanhanget vill vi peka på att det danska ordförandeskapet i sitt sektorprogram sätta fokus på gemensamma nordiska intressen kring

forskningsinfrastruktur och att NMR de senaste åren redan investerat i stora initiativ - såsom Toppforskningsinitiativet - med relevans för rekommendationen.

Detta arbete kan bidra till att stödja de i rekommendationen påtalade områdena och aktiviteterna.

Ad 2

Arktisk 8 ad hoc arbetsgruppen etablerades av de nordiska ländernas utbildnings- och forskningsdepartement och andra relevanta regeringsorgan i de 8 medlemsländerna i Arktiska rådet efter initiativ från ÄK-U/MR-U. Arbetsgruppens uppdrag har varit att identifiera och rekommendera fokusområden och instrument för samarbete inom utbildning och forskning. Gruppen har undersökt möjligheterna för ett förstärkt samarbetet på ministernivå för skapa närmare band med ländernas regeringar.

I sin rapport verifierar arbetsgruppen betydelsen av att utveckla, koordinera och förstärka samsamarbetet som grundläggande utbildning, högre utbildning, mobilitetsprogram och forskning, inte minst avseende effekterna av klimatförändringar. Rapporten understyrker också potentialen med University of the Arctic och ursprungsbefolkningarnas särskilda roll.

Arktis 8 arbetsgruppen rekommenderar 28 konkreta åtgärder för att stärka samarbetet mellan de arktiska länderna inom högre utbildning och forskning.

Under hänsyn till om det blir tillräcklig tillslutning till rapporten från Arktis 8 länderna vill Nordiska ministerrådet följa upp arbetsgruppens rapport under 2010.

Nordiska ministerrådet anser härmed att rekommendationen kan avskrivas.

3. Presidiets betänkande

De nordiske lande er både gennem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd kraftigt engageret i forhold til den arktiske region. Det er dog samtidig vigtigt at undgå dobbeltarbejde i forhold til andre aktører som Arktisk Råd.

I Arktisk Råd foregår der nu et arbejde med at følge op på rekommandationerne i den rapport som SAON-Initiativgruppe (SAON-IG) afleverede i december 2008. Det er positivt at Nordisk Ministerråd vil støtte SAON-processen gennem en række konkrete initiativer.

På baggrund af ovenstående foreslår PræsidietsPresidiet,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. *6/2008/presidiet Samnordiska observationssystem i Arktis som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Malmö den 22. september 2010

Bendiks H. Arnesen (A)

Christina Gestrin (sv)

Erkki Tuomioja (sd)

Helgi Hjörvar (A), formand

Henrik Dam Kristensen (S)

Kent Olsson (m)

Line Barfod (EL)

Marion Pedersen (V)

Per-Kristian Foss (H)

Sinikka Bohlin (s)

Nordiska rådet

**Fremst. *6/2008/presidi
D 2010**

Tidigare nummer:

A 1437/presidiet

Behandlas i:

Presidiet

J.nr. 08-00169-20

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

**Fremst. *7/2008/velfærd
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1426/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

J.nr. 07-00402-33

Nordisk sundhedsområde

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å ta initiativ til at det settes ned en ekspertgruppe i regi av Nordisk ministerråd, som innen to år skal kartlegge om et nordisk samarbeid om sjeldne sykdommer og ressurskrevende behandlinger er mulig, med fokus på en nordisk nytteverdi

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Det har under 2009 satts i gang aktiviteter som syftar till att kartlägga möjligheterna för nordiskt samarbete om sällsynta sjukdomar och resurskrävande behandlingar. Området ses som viktigt för sektorn.

Under 2009 har det beviljats DKK 300 000 för projektet "Kartläggning av möjliga nordiska samsarbetsområden anknutna till små och sällsynta diagnosgrupper" som legat under Nordiskt Velfärdscenter (NVC). NVC har levererat en avslutande rapport som innehåller en rad rekommendationer för ett nordiskt samarbete. ÄK-S dryftar de framlagda rekommendationerna för att vidare värdera samsarbetsmöjligheterna på området.

Nordiska ministerrådet behandlar således ärendet under 2010 och återkommer till Nordiska rådet, på bakgrund av dryftelserna i ÄK-S, med en orientering om möjligheterna för ett nordiskt samarbete om sällsynta sjukdomar och resurskrävande behandlingar i slutet av 2010.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Velferdsutvalget ser svært positivt på at Nordisk ministerråd i 2009 har satt i gang aktiviteter som har som mål å kartlegge mulighetene for nordisk samarbeid om sjeldne diagnoser og ressurskrevende behandlingar. Det er enighet mellom NR og NMR om at området er viktig for sektoren.

Velferdsutvalget er også positive til at det er bevilget DKK 300 000 til prosjektet "Kartlegging av mulige samarbeidsområder knyttet til små og sjeldne diagnosegrupper" i regi av NVC. Velferdsutvalget ser fram mot en orientering fra Nordisk ministerråd etter at EK-S har drøftet rapporten som NVC har levert.

Velferdsutvalget opprettholder Fremst. *7/2008/velfærd: Nordisk sundhetsområde fram til tiltakene fra NMR er lagt fram. Velferdsutvalget vil peke på at fremstillingen også gjaldt samarbeid om ressurskrevende behandlinger. Dette er et område som allerede er en utfordring for de enkelte land i Norden, og et mulig samarbeid om særlig kompliserte og kostbare behandlinger kan ha en nordisk nytteverdi.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velfærdsudvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Fremst. *7/2008/velfærd til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år

Malmö den 22. september 2010

Anita Knakkegaard (DF)
Arja Karhuvaara (saml)
Christer Adelsbo (s)
Hans Aronsen (IA)
Jenis av Rana (Mfl.)
Jessica Polfjärd (m)

Marianne Kierkemann (m)
Peter Jonsson (s)
Risto Kuisma (sd)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Sonja Mandt (A)

Nordisk Råd

**Fremst. *7/2008/velfærd
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1426/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

J.nr. 07-00402-33

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. *17/2008/næring
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1447/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 08-00221-40

Nordisk handlingsplan for klimavenlig transportpolitik

1. Rekommandation

Nordiska rådet rekommenderar Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,

att utarbeta en gemensam nordisk handlingsplan för klimatvänlig transportpolitik med fokus på:

- Gemensamma forsknings- och utvecklingsprojekt inom transportsektorn med koppling till det föreslagna toppforskningsinitiativet inom det gemensamma nordiska globaliseringsarbetet
- Ökat nordiskt samarbete för utveckling och användning av energieffektiva, klimatvänliga och miljöanpassade transportlösningar för luft-, land- och sjötransporter
- Inrättande av en idébank för erfarenhetsutbyte (*best practice*). Denna idébank bör fokusera på diskussioner om förutsättningar för och konsekvenser av gemensamma nordiska initiativ för att inkludera flyg- och sjötransport i klimatavtalen, differentierad CO₂-avgiftspolitik för flygtrafiken, satsning på klimatvänlig kollektivtrafik i storstäderna och satsningar på förnybara energikällor (vindkraft, vattenkraft, bioenergi och vätgasenergi samt bränsleceller) samt inrättande av infrastruktur för exempelvis hydrogen och elbilar (*plug-in hybrid*) i syfte att stimulera en marknad för miljövänligare bilar
- Gemensamma nordiska lösningar för att i större utsträckning stimulera en övergång av varutransport från väg till tåg- och sjötransport
- Hur järnväg och tågtrafik byggs ut, utvecklas och samordnas bättre i Norden med särskilt fokus på förbindelserna mellan större städer i Skandinavien och Finland och vidare till övriga Europa

- Stimulera utvecklingen av nattåg och nattliga rutter med färja som alternativ till flyg på lämpliga sträckningar i Norden

Nordisk Råd

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Regeringerne meddeler:

De nordiske lande prioriterer bekæmpelsen af drivhusgasudslippene højt og har enten under klimakonventionen eller som EU-medlemmer forpligtet sig til at reducere deres drivhusgasudslip. EU-medlemmerne skal udmønte EU's 20-20-20 målsætning i 2020 såvel som målsætningen om, at fornybar energi skal bidrage med 10 pct. af transportens energiforbrug i 2020.

De nordiske lande arbejder på at videreudvikle og styrke deres energi- og klimasamarbejde for at fremme grøn vækst, skabe muligheder for nye forretningsområder, bidrage til øget forsyningsikkerhed og bekæmpe klimaforandringer. Det gælder også for energieffektive og rene transportløsninger.

Transportsektoren står for en stor og voksende del af udslippet af drivhusgasser, og sektoren er næsten fuldstændig afhængig af olie, hvilket er bekymrende i forhold til forsyningsikkerheden. Der er derfor et påtrængende behov for udvikling af grønne drivmidler og energieffektive transportløsninger.

Det er bl.a. baggrunden for, at de nordiske statsministre i 2009 blev enige om at igangsætte et globaliseringsinitiativ "Energi og Transport", som skal bidrage til udvikling, test og anvendelse af energieffektiv og grøn transport i Norden og demonstrere klimavenlige løsninger på den globale arena.

Programmet sætter fokus på mulighederne for og udfordringerne ved at udvikle bæredygtige transportsystemer i Norden. Det skal bl.a. ske ved at pege på de muligheder og samarbejdsområder, hvor der er størst samlet nytte af at udvikle projekter/systemer i fællesskab, og som samtidig skaber grundlaget for nye forretningsmuligheder og grøn vækst og jobs. Det drejer sig fx om grønne transportløsninger baseret på elektricitet, biogas, brændselsceller og brint og omfatter både persontransport og udvalgt erhvervstransport.

Programmet skal komme med forslag til projekter og initiativer i september 2011, som kan bidrage til at nå de mål, som statsministrene har sat.

Første skridt på vejen er dog en vision/program for eltransport i Norden, som skal være klar medio 2010. Målet med denne delleverance er at komme med forslag til projekter og initiativer, som bidrager til at gøre Norden til en førende testregion indenfor elektrisk transport.

I programmet for elektrisk transport bliver der fokuseret på at udvikle forslag og projekter, der bidrager til udviklingen af et nordisk marked og businessmodeller for eltransport. Dette delprogram omfatter persontransport og erhvervstransport, hvad angår nye løsninger for færgetrafik og fiskeflåden. Der ses også på mulighederne for øget harmonisering af regulering og virkemidler og på landeinfrastrukturen i Norden.

De nordiske regeringer vil informere Nordisk Råd om de (del)resultater og anbefalinger, som der udvikles gennem programmet, når de foreligger i mere konkret form.

Ved strukturændringer i Nordisk ministerråd i år 2006 er ministerrådet for transport (MR-T) nedlagt og fra det tidspunkt har der ikke været formelt nordisk samarbejde om transportspørgsmål. En stor del af reguleringen på

**Rek. *17/2008/næring
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1447/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 08-00221-40

transportområdet sker i EU-regi, og det vil også være på EU-niveau at standarder til brug for udvikling af en mere klimavenlig transportpolitik vil skulle udarbejdes. I EU-regi foregår der uformelt samarbejde og videndeling på tværs af de nordiske lande, som alt sammen er med til at udvikle et mere klimavenligt transportsystem.

De nordiske regeringer styrker således deres samarbejde og indsats på transportområdet for at sikre at grøn vækst, forsyningssikkerhed og hensynet til klimaet også er i fokus til gavn for de nordiske borgeres velstand og velfærd.

De nordiske regeringer anser herved rekommandationen for afskrevet.

3. Udvalgets betænkning

Näringsutskottet och Miljö- och naturresursutskottet noterar Nordiska ministerrådets (NMR) meddelande och välkomnar de initiativ som NMR satt igång inom detta område. I rådets rekommandation framhålls att transportsektorn står inför stora utmaningar när det gäller att finna (nya) lösningar för hur transporter kan utföras på ett miljö- och klimativänligt sätt.

En av de viktigaste frågorna är behovet av åtaganden inom transportsektorn för att minska utsläppen av koldioxid. Transport och infrastruktur är gränsöverskridande sektorer där det behövs internationella överenskommelser och samarbete som kan bidra till att hitta lösningar gentemot ett ökande klimat- och miljöhot. Exempelvis (*Enligt Sveriges Radios program Klotet*) existerar inte idag standardiserade laddningsstolpar för uppladdning av elbilar utan det finns ett antal lösningar som är avhängiga producenterna av elbilarna. Olika laddningsstationer har olika system med olika spänning - 110 volt vs 220 volt - och olika sorters stickkontakter. Sverige har idag ett 100-tal laddningsstationer och enligt det amerikanska analysföretaget *Pike Research* beräknas det att inom fem år finnas ca 4,7 miljoner laddningsstationer på globalt plan. Ett arbete är igång mellan en rad EU-länder för att ta fram en standard där IEC sköter samordningen men det kan dröja två-tre år innan en lösning kan presenteras. Detta visar på behovet av ett utvidgat samarbete över nationsgränser för att hitta lösningar som underlättar miljö- och klimativänliga insatser. Utskotten menar att detta är ett utmärkt exempel på där de nordiska länderna tillsammans kan göra en insats och vara med att påverka resultatet.

Utskotten ser mycket positivt på programmet "Energi och transport" inom NMR:s globaliseringsstrategi för att Norden ska bli "*The Green Valley of Europe*". Programmet som ska ge en samlad bild av utmaningar och lösningar inom effektivisering och förnybar energi i transportsektorn samt identifiera teman där en nordisk kraftsamling kan få största möjliga betydelse ska löpande presentera olika initiativ fram till den 1 september 2011. Det första initiativ inom programmet som dragits igång om el-transport i Norden anser utskotten som mycket intressant och utskotten kommer noga att följa detta arbete och utvecklingen. Utskotten har i sin rekommandation pekat på tågtransporter som ett område med stor utvecklingspotential och som en del i ett långsiktigt hållbart samhälle där ett ökat nordiskt samarbete kan bidra till stora förbättringar. Det samma gäller för sjötransport där utskotten ser frågan om minskning av sjöfartens CO₂-utsläpp som väsentlig och som rådet anser att NMR bör prioritera och starta projekt inom programmet.

Utskotten menar att rekommandationen bör upprätthållas då det saknas konkreta initiativ när det gäller tåg- och sjötransporter och det är oklart vilka områden som kommer att fokuseras av Nordiska ministerrådet inom Energi och Transportområdet.

Nordisk Råd

**Rek. *17/2008/næring
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1447/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 08-00221-40

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet och Miljö- och naturresursutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *17/2008/näring till handlingarna och avvaktar nästa års meddelande

Malmö den 22 september 2010

Näringsutskottet

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (s)
Bjarne Kallis (kd)
Janne Seurujärvi (cent)
Lauri Oinonen (cent)

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m),
ordförande
Lyly Rajala (saml), vice ordförande
Ole Vagn Christensen (S)

Miljö- och naturresurseutskottet

Anita Brodén (fp)
Anne-Mari Virolainen (saml)
Ann-Kristine Johansson (s), for-
mand
Hilde Magnusson Lydvo (A)
Jan Lindholm (mp)

Kim Kielsen (S)
Kristen Touborg (SF), næstformand
Lars Wegendal (s)
Per Bisgaard (V)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Sonja Irene Sjøli (H)

Nordisk Råd

Rek. *17/2008/näring
D 2010

Tidligere nummer:
 A 1447/näring

Behandles i:
 Näringsudvalget

J.nr. 08-00221-40

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk råd

**Rek. *19/2008/velferd
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1454/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00147-23

Hvordan krenkede barn blir syke voksne

1. Rekommandasjon

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å ta initiativ til videre forskning, nasjonalt og nordisk, rundt barn og unges helseproblemer og sosiale forhold og de samfunnsøkonomiske perspektiver og gevinster som ligger i en tverrfaglig og tverrvitenskaplig satsing på dette området

å ta initiativ til at det etableres et nettsted som formidler den forskningen som gjøres i de nordiske land som har relevans for arbeid med barn- og unges helseproblemer og sosiale forhold

å ta initiativ til etablere et Nordisk Barnebarometer

å oppmuntre til at det etableres Barnas Hus i alle de nordiske landene og selvstyrende områder

å vurdere etablering av en nordisk koordinator for utsatte barn og unge i Norden og selvstyreområdene

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Første at-stats: Forskning og tverrfaglig satsning

Barn och ungas välbefinnande är ett högt prioriterat område för Nordisk Ministerråd. De nordiske samarbeidsministrene vedtok i 2006 strategin for barn och unge i Norden, och som blev förlängt från 2010 till 2012.

I den nye strategi for børn og unge i Norden indgår social og sundhedsområdet som et af de prioriterede områder:

"Fremme sunnhet og trivsel blant barn og unge i Norden og dets nærrområder. Det legges vekt på å helsefremmende arbeide og samhold herunder innsatser som skal fremme et sunt kosthold, fysisk aktivitet, psykisk helse og livskvalitet. Det gjøres en særlig innsats for å hindre marginalisering av og å skape best mulige vilkår for barn og unge i risikogrupper, slik at disse

kan oppnå samme muligheter for utvikling, sunnhet og livskvalitet som sine jevnaldrende.”

Som redegjort for i ministerrådets tidligere svar på denne rekommandation i 2009 har ministerrådet igangsatt en rekke forskningsaktiviteter på nasjonalt og felles nordisk plan om barn og unges udsathed og forebygging. Dette arbeid gir et solidt grunnlag for erfaringsudbytte på nordisk og europeisk nivå. Prioriteringen fortsætter også i 2010. Nedenfor fremhæves eksempler på planlagte aktiviteter:

“Globaliseringsinitiativet om sunnhet og velfærd”, vedtaget af MR-SAM oktober 2009, er et treårigt program (2010 -2012) med et rammebudget på 38,5 mio. DKK. Der er tale om ét sammenhengende programforslag, som skal være drivkraft for en stærk satsning for det nordiske samarbejde på sunnheds- og velfærdsområdet. Landene skal gennem et tettere nordisk samarbejde utvikle effektive løsninger på udvalgte områder inden for sunnhet og velfærd - og dermed skape synergi og optimere mulighederne for at vinde nordiske styrkepositioner globalt.

Programmet er bygget op om to hovedtemaer som er “sunnhet” og “velfærd”. Under “sunnheds-delen” er innsatsen koncentreret om at fremme en sunn og arbeidsdygtig befolkning samt sikre livskvalitet. Under “velfærds-delen” er innsatsen koncentreret om utvidelse og kompetenceutvikling af arbeidsstyrken samt inkluderingen af svage grupper. Programmet består af syv selvstændige delprojekter kategoriseret under de to hovedtemaer. Seks ministerråd er involveret (MR-S, MR-A, MR-FJLS, MR-JÄM, MR-NER og MR-U). Detailutviklingen af de enkelte elementer sker i de respektive ministerråd.

Fire af de syv delprojekter har barn, unge og deres velbefindende som en del af deres fokus. Det drejer sig om:

- Delprosjekt 1: (6 mio. DKK): *Inkludering af udsatte grupper på arbeidsmarkedet i lyset af den globale finanskrise*, der sætter særligt fokus på ungdomsarbejdsløshed. MR-S har hovedansvaret og Nordisk Velfærdscenter (NVC) har ansvar for implementeringen
- Delprosjekt 4: (4,5 mio. DKK): *Sunnhedsfremme og forebygging*, som skal utvikle nye metoder til at fremme sunnhet. Prosjektet har førskolebarn og deres forældre som målgruppe. MR-S har hovedansvaret og Nordisk Højskole for Folkesunnhet (NHV) har ansvar for implementeringen.
- Delprosjekt 5: (5 mio. DKK): *Effekter af innsatser for forebygginge livsstilssygdomme*, som sætter fokus på redskaber til *benchmarking* om “hvad der virker” af forebygginge innsatser. MR- FJLS har hovedansvar.
- Delprosjekt 6: (5,5 mio. DKK): *Ernæring, læring og helse*, sætter fokus på sammenheng mellom ernæring, læring og sunnhet i skoler og børnehaver. MR-U har hovedansvaret.

Nordens velferdscenter (NVC) satser i 2010 på å videreutvikle opprettelse av nye nettverk og gjennomføre kursaktiviteter. Man samarbeider med internasjonale forelesere, eksperter og forskere. Alle kurs som er beskrevet nedenfor, henvender seg til personal i arbeid med barn og unge. Anvendelse av velferdsteknologi til å understøtte overgangen fra utdannelse til arbeid”, vil være et prioritert område for institusjonen i 2010.

NVC har planlagt følgende aktiviteter i forbindelse med fokus på ungdom på arbeidsmarkedet og psykisk helse blant unge i Norden: En workshop i Oslo om levsnadsnivåstudier och ungdomars psykiska hälsa i Norden; framtagande av uppgifter kring samband mellan unga vuxnas psykiska hälsa och inträde på arbetsmarknaden (januar-mai); en workshop i Östersund om hur man kan utveckla och utforma innsatser som ökar möjligheten för inträde på arbetsmarknaden för unga vuxna (september 2010); utformande av interventionsstudier på de aktuella tema (august-desember 2010).

Nordisk råd

Rek. *19/2008/velferd D 2010

Tidligere nummer:
A 1454/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00147-23

Børns sundhed og socialt velbefindende er samtidig et kerneområde for Nordiske højskole for folkesundhed (NHV) som udfører, samler og formidler forskning på folkesundhedsområdet. Der er igennem de sidste årtier udført og formidlet omfattende forskning på børneområdet. Der henvises til NHVs hjemmeside www.nhv.se for mere information.

Nordisk råd

**Rek. *19/2008/velferd
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1454/velferd

Behandles i:
Velferdsudvalget

J.nr. 08-00147-23

Ved NordForsk er der etableret forskernetværk med fokus på udsatte børn og unge - målrettet indsætter for børn som eksponeres for vold i familien, samt ungdom og social eksklusion. Derudover er der etableret et *Nordic Center of Excellence* inden for velfærdsområdet, samt et NORIA-net projekt indenfor velfærd og helse. Der henvises til www.nordforsk.org.

Sammenfattende:

Nordisk Ministerråd fortsætter med at prioritere området højt og anser at ministerrådets indsats på området er godt i varetaget.

Anden og tredje at-sats: Etablering af et netsted for formidling af forskning og Nordisk børnebarometer

Børne- og ungdomsområdet har længe udgjort et vigtigt politisk område i de nordiske lande og de selvstyrende områder. Børn og unge er fundamentet for den nordiske velfærdsmodels udvikling og indgår i et bredt spektrum af velfærdspolitiske områder. Der eksisterer således et meget stort og bredt felt for forskning og vidensinformation, som vanskeligt lader sig gøre at koordinere til fulde.

Ministerrådet anser derfor, at det er mest hensigtsmæssigt at de fagområder og eksperter som allerede beskæftiger sig med konkrete og specifikke områder, f.eks. vold i familien, koordinerer videndeling og etablerer relevante netværk. Der eksisterer allerede en bred vifte af forskningsnetværk, ligesom de nordiske institutioner indenfor feltet både indsamler og formidler nordisk viden og som allerede har veletableret netværk på tværs af de nordiske lande. Eksempelvis eksisterer der allerede under Nordforsk et forskernetværk med fokus på udsatte børn og unge. En model der anvender de strukturer som allerede er etableret i det nordiske synes mest effektiv både i forhold til ressourceanvendelse og sikring af målrettet information og specifik videndeling.

I forlængelse heraf skal det nævnes at Ministerrådets institutioner, som har relevans for arbejdet med børn og unges helse og sociale trivsel, særligt NVC og NHV, formidler relevant forskning, som foretages i de nordiske lande bl.a. via deres hjemmesider, publikationer m.m

NORDBUK har støttet gennemførelsen af en stor nordisk, komparativ ungdomsundersøgelse under det islandske formandskab i Nordisk Ministerråd. Resultatet af undersøgelsen fremlægges på en konference i Reykjavík 20.-21. maj 2010. NORDBUK har desuden nedsat en arbejdsgruppe, som har til opgave at udarbejde forslag til, hvordan NORDBUK kan varetage sine forpligtelser inden for forskningsområdet. Forslaget vil blive behandlet på NORDBUKs møde i maj 2010, hvor komitéen træffer beslutning om hvilke områder, den vil prioritere. I diskussionerne vil indgå spørgsmål om en webside til formidling af ungdomsforskning, primært i relation til børns og unges medindflydelse, opfølgning på den islandske komparative ungdomsundersøgelse og en eventuel oprettelse af et nordisk børne- og ungdomsbarometer.

Nordisk Råd vil blive orienteret om sagen når den er færdigbehandlet på ovennævnte NORDBUK møde.

Fjerde at-sats: Etablering af barnets hus

Island var som første land i Norden ute med å etablere Barnas Hus/Barnahus på 90 tallet, mens Sverige og Norge har etablert tilsvarende modeller som pilotprosjekter i noen byer i perioden 2005-2008.

Ministerrådet fremhever at det er de nordiske lands ansvar å yte nødvendige helse- og sosialtjenester til sine innbyggere uansett alder. Denne oppgaven løser landene på forskjellige måter, og det er Ministerrådets vurdering at det ikke vil være formålstjenlig å løfte fram en modell for tverrvitenskapelig samarbeid fremfor en annen. Ministerrådet planlegger ikke at gjøre en spesifik indsats for at opmuntre til at der etableres et Barnets hus i alle de nordiske lande og selvstyrende områder.

Femte at-sats: Etablering af nordisk koordinator

Ministerrådet henviser til at alle landene i Norden har ratificeret FN's barnekonvention og at alle lande har ombudsfunktioner der varetager spørsmål vedrørende barn. Ministerrådet anser det ikke for hensigtsmæssigt at oprette nye funksjoner for koordinering af sådanne spørsmål.

Ministerrådet är av uppfattningen att barnombuden själva, eller motsvarande myndigheter, står för det rätta forumet för en diskussion om inrättandet av en nordisk institution för att stärka samarbetet.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget er kjent med at barn og unges velferd er et prioritert område i det nordiske samarbeidet. Det er også bakgrunnen for Velferdsutvalgets initiativer på dette området. Nordisk ministerråd viser til en rekke gode prosjekter i det nordiske samarbeidet som Velferdsutvalget ser meget positivt på.

Velferdsutvalget anser at det allikevel er mulig å gjøre mer for å få fram all den gode forskningen som foregår i de nordiske landene, og at det er viktig at forskningen ikke alltid formidles innenfor et snevrere perspektiv. Forskning på et område som angår barn og unge, kan ha stor relevans for andre områder. For eksempel kan forskning på vold i hjemmet, ha betydning for barn og unges psykiske helse. Det er også mulig at det er overføringsverdi og synergieffekter mellom områder som går tapt når informasjonen holdes innenfor et område som har relevans for barn og unges psykiske helse.

Velferdsutvalget viser til at det er etablert et globaliseringsbarometer i det nordiske samarbeidet. For å få aktuell kunnskap om alle nordiske land og selvstyrende områder, og for å få et bilde utviklingen innen barne- og ungdomsområdet i Norden, mener Velferdsutvalget at et Nordiske Barnebarometer er på sin plass. Siden det er et så høyt prioritert område i det nordiske samarbeidet, er det viktig at vi viser hverandre og omverden hva som gjøres i Norden for barn og unge, og vi får tall som viser utviklingen innen hvert enkelt land og selvstyrende område.

Når det gjelder etablering av en nordisk koordinator for utsatte barn og unge i Norden og selvstyrende områder, mener Velferdsutvalget det kan gjennomføres på en enkel måte, f. eks ved at barneombudene i Norden kan ta på seg denne rollen på åremål. Nordisk råd mener at Nordisk ministerråd kan ta initiativ til å samle de nordiske barneombudene for å diskutere en slik løsning. En nordisk koordinator vil være en pådriver i det nordiske samarbeidet slik at særlig utsatte barn og unge har en talsperson og en drivende kraft i det nordiske samarbeidet.

Nordisk råd

**Rek. *19/2008/velferd
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1454/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00147-23

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *19/2008/velferd til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår tredje og femte at-sats

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *19/2008/velferd hva angår første, andre og fjerde at-sats til etterretning og anser de som *ferdigbehandlet* for rådets del

Malmö den 22. september 2010

Anita Knakkegaard (DF)

Arja Karhuvaara (saml)

Christer Adelsbo (s)

Hans Aronsen (IA)

Jenis av Rana (Mfl.)

Jessica Polfjärd (m)

Marianne Kierkemann (m)

Peter Jonsson (s)

Risto Kuisma (sd)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Sonja Mandt (A)

Nordisk råd

**Rek. *19/2008/velferd
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1454/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00147-23

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek.
*20/2008/medborgar/v.
färd
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1411/medborgar/välfärd

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 07-00042-51

Förbud mot transfetter

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderer Nordiska ministerrådet

att övriga länder inom Nordiska rådet följer Danmarks exempel och därmed begränsar innehållet av de skadliga transfettsyrorna i livsmedel till högst två gram industriellt framställda transfettsyror per 100 gram fett i maten

att la en lovregulering med en gräns på högst två gram transfettsyrer per 100 gram fett i matvarene genomföres senest fem år efter att denna rekommendationen är vedtagen

att la de nordiska EU/ EØS - landene arbeide for at det samme initiativet som i Danmark blir behandlet i regi av EU/ EØS, slik at EU/ EØS landene kan innføre en lovregulering på to gram industrielt framstilt transfettsyrer per 100 gram fett i maten

att oppfordre produsentene til merking av transfettfrie næringsmidler

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Alle de nordiske lande er opmærksomme på, at det kan være problematisk, såfremt der sker et for stort indtag af transfedt igennem fødevarer. Der er i de nordiske lande således allerede nu gjort tiltag i forhold til at begrænse transfedt i fødevarer. De enkelte lande har dog valgt forskellige måder at håndtere den ønskede begrænsning af transfedt i fødevarer.

Uanset hvilke tiltag har det samlet betydet en fokus på problemet både hos myndigheder, fødevarerindustrien og hos forbrugerorganisationer, Denne fokus på problemet har samlet set betydet et fald af indtaget af transfedt.

Alle de nordiske lande er endvidere opmærksomme på de forhandlinger om forordningen om fødevarerinformation til forbrugerne, der foregår i øjeblikket i EU, og at alle derfor har mulighed for på forskellig vis at påvirke disse forhandlinger.

Det anses derfor ikke for hensigtsmæssigt, at Nordisk Ministerråd foretager sig noget yderligere for at sammenordne tiltagene i de nordiske lande for at begrænse indtaget af transfedt.

Ministerrådet anser, at rekommandationen kan afskrives.

3. Utskottets betänkande

Velferdsutvalget og Medborger- og forbrugerutvalget er tilfreds med den oppmerksomhet det nordiske arbeidet for begrensning av transfettsyrer i matvarer har fått, og at det har ført til en reduksjon i bruken av transfetter i matvareindustrien. Velferdsutvalget og Medborger- og forbrugerutvalget ser dette arbeidet som et ledd i en viktig satsning på matvarer og matvaner som skaper alvorlige helseproblemer.

Velferdsutvalget og Medborger- og forbrugerutvalget mener at det er nødvendig og viktig med en begrensning av nivået av transfetter i matvarer, og er kjent med at det pågår forhandlinger om matvareinformasjon til forbrukerne i den europeiske unionen. Velferdsutvalget og Medborger- og forbrugerutvalget ser at det nordiske samarbeidet kan brukes til å ha forenede nordiske standpunkter inn i det europeiske samarbeidet, og dermed få større gjennomslag.

Mot bakgrunn av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet och Välfärdsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. *20/2008/medborgar/välfärd för rådets del är slutbehandlad

Malmö den 22. september 2010

Medborgar- og konsumentutskottet:

<i>Hanne Agersnap (SF)</i>	<i>Michael Tetzschner (H)</i>
<i>Hans Wallmark (m)</i>	<i>Solveig Horne (FrP)</i>
<i>Henrik Brodersen (DF)</i>	<i>Stefan Tornberg (c)</i>
<i>Jukka Mäkelä (saml)</i>	<i>Thomas Jensen (S)</i>
<i>Maarit Feldt-Ranta (sd)</i>	<i>Ville Niinistö (gröna), formand</i>
<i>Martin Kolberg (A), næstformand</i>	

Välfärdsutskottet:

<i>Anita Knakkegaard (DF)</i>	<i>Marianne Kierkemann (m)</i>
<i>Arja Karhuvaara (saml)</i>	<i>Peter Jonsson (s)</i>
<i>Christer Adelsbo (s)</i>	<i>Risto Kuisma (sd)</i>
<i>Hans Aronsen (IA)</i>	<i>Siv Friðleifsdóttir (F), formand</i>
<i>Jenis av Rana (Mfl.)</i>	<i>Sonja Mandt (A)</i>
<i>Jessica Polfjärd (m)</i>	

Nordiska rådet

Rek.
*20/2008/medborgar/välfärd
D 2010

Tidigare nummer:
A 1411/medborgar/välfärd

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 07-00042-51

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-30

Asylbørn

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer, ¹

D) *at give børnefamilierne præference frem for ikke-børnefamilier ved at fremme en hurtigere behandling af deres asylansøgning*

E) *at sikre børnene en ordentlig og professionel konsultation og information om deres ansøgning*

H) *at FN's børnekonvention har forrang for national udlændingelovgivning og immigrationsregler*

I) *at omsorgen for asylbørnene bliver varetaget af børneværn eller lignende humanitære organisationer og ikke af udlændingemyndigheder. Asylbehandlingen skal adskilles fra omsorgen for børnene*

L) *at alle unge asylansøgere (18-25 år) tilbydes samme adgang til ungdoms- og erhvervsuddannelser som andre unge i opholdslandet*

M) *at afviste asylansøgere omfattes af et selvforsørgelsesprogram. Målet med selvforsørgelsesprogrammet er at forbedre de afviste asylansøgers situation, så de bedre er i stand til at vende tilbage til eget land*

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Danmark

D) at give børnefamilierne præference frem for ikke-børnefamilier ved at fremme en hurtigere behandling af deres asylansøgning

¹ Følgende at-satser ble ferdigbehandlet på sesjonen i 2009: A, B, C, F, G, J, K, N, O

Behandlingen af en asylansøgning vil efter dansk asylpraksis blive fremmet i flere tilfælde. Det drejer sig bl.a. om ansøgninger indgivet af uledsagede mindreårige asylansøgere samt ansøgninger indgivet af personer/familier med særlige helbreds-mæssige problemer eller lignende. I nogle tilfælde opdelt efter nationalitet behandles asylansøgningen i den "særligt hastende åbenbart grundløse procedure". Det sker, hvis asylansøgeren kommer fra et land, hvor det er usandsynligt, at asylansøgeren vil risikere at blive forfulgt.

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-30

Der er ikke fundet anledning til generelt af at give børnefamilierne præference i forholde til ikke-børnefamilier, men såfremt der måtte være særlige grunde til, at en børnefamilies sag skal fremmes, vil det ske efter en konkret vurdering. Det bemærkes, at børnene under deres indkvartering på asylcentre har adgang til uddannelses- og fritidsaktiviteter – se nærmere under pkt. J.

E) at sikre børnene en ordentlig og professionel konsultation og information om deres ansøgning

Uledsagede mindreårige asylansøgere:

Når børn under 18 år kommer til Danmark og søger asyl uden deres forældre eller andre voksne, som træder i forældrenes sted, kaldes de 'uledsagede mindreårige asylansøgere'. Uledsagede mindreårige asylansøgere skal som udgangspunkt opfylde de samme betingelser som andre asylansøgere for at få deres ansøgning behandlet i Danmark og for at få asyl, idet der dog tages hensyn til barnets særlige situation, alder og modenhed ved vurderingen af særligt troværdighedsspørgsmål.

Uledsagede børn betragtes som en særlig sårbar gruppe, og der er derfor lavet nogle særlige retningslinjer for behandlingen af deres ansøgninger, herunder at asylsagsbehandlingen varetages af en særlig enhed i Udlændingesservice, som har indsigt og uddannelse i uledsagede mindreåriges særlige problemstillinger. Børns ansøgninger skal således behandles hurtigt, og børnene bliver indkvarteret på særlige asylcentre med specialuddannet personale.

Ethvert uledsaget barn vil få udpeget en personlig repræsentant, der skal varetage barnets interesser. Repræsentanten skal bl.a. yde støtte til barnet under asylsagens behandling, f.eks. ved at være til stede under asylsamtalen, undersøgelser mv. Men repræsentanten skal også støtte barnet i mere personlige forhold. Udlændingesservice beder Dansk Røde Kors om at indstille en repræsentant til Statsforvaltningen, som så endeligt udpeger personen. Repræsentanten skal være uafhængig af udlændingemyndighederne og kan f. eks. være en slægtning, en anden privatperson eller en repræsentant fra Dansk Røde Kors.

Uledsagede mindreårige asylansøger skal alene gennemgå en egentlig asyl-sagsbehandling, hvis de er modne nok til det. En uledsaget udlænding kan få opholdstilladelse på andet grundlag, såfremt der efter det, som er oplyst om udlændingens personlige forhold, er særlige grunde til at antage, at udlændingen ikke bør gennemgå en asylsagsbehandling.

Såfremt der gives afslag på asyl til en uledsaget mindreårige asylansøger, kan barnet i visse tilfælde alligevel få en opholdstilladelse. Barnet kan således på lige fod med voksne indgive ansøgning om opholdstilladelse på humanitært grundlag. Herudover vil Udlændingesservice automatisk tage stilling til, hvorvidt der er grund til at antage, at den pågældende uden for de asylbegrundende tilfælde vil blive stillet i en reel nødsituation ved en tilbagevenden til hjemlandet. I vurderingen heraf vil der blive taget hensyn til oplysninger om barnets netværk i form af familie, andre voksne, offentlig forsyning eller lignende. Oplysninger om barnets helbred, behov for

særlig omsorg og bistand samt den generelle situation i hjemlandet vil også indgå i vurderingen.

Børnefamilier:

Hvis børn er ledsagede af deres forældre eller den ene af deres forældre, vil børnene være omfattet af forældrenes (normalt moderens) asylsag. Børnene vil således ikke blive indkaldt til en selvstændig asylsamtale m.v. Danmark kan på baggrund heraf støtte rekommandation E.

H) FN's børnekonvention har forrang for national udlændingelovgivning og immigrationsregler

Den danske udlændingelovgivning tager i dag højde for Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK og FN's børnekonvention. De bestemmelser i udlændingeloven, der regulerer uledsagede børns retsstilling, har derfor også udtrykkeligt forholdt sig til Børnekonventionen.

Formuleringen i rekommandation H om, at "Børnekonventionen har forrang for national udlændingelovgivning og immigrationsregler" lægger implicit et modsætningsforhold mellem national lov og Børnekonventionen, og dermed at national lov(e) ikke er i overensstemmelse med denne. Derfor bør formuleringen ændres, hvis den fra dansk side skal støttes i Nordisk Ministerråd.

Danmark kan ikke støtte rekommandation H i dens nuværende formulering.

I) omsorgen for asylbørnene bliver varetaget af børneværn eller lignende humanitære organisationer og ikke af udlændingemyndigheder. Asylbehandling skal adskilles fra omsorgen for børnene

I Danmark er praksis således, at der hvert år indgås en kontrakt mellem Udlændingetjeneste og indkvarteringsoperatørerne, dvs. Dansk Røde Kors Asylafdelingen, Jammerbugt Kommune og Thisted Kommune, om indkvartering og underhold af asylansøgere m.fl. I kontraktens bilag er det beskrevet, hvilke opgaver indkvarteringsoperatørerne skal varetage. Dette omfatter således blandt andet forebyggende sundhedsordninger for børn og unge, børneundervisning, legestuetilbud og fritidstilbud.

På baggrund af aktstykke 157 af 1. juni 2006 gennemførtes en række forbedringer af vilkårene for børn og unge på asylcentre, herunder bl.a. modersmålsundervisning, udvidede fritidstilbud og individuelt tilpassede undervisningstilbud. I aftalen om Finansloven for 2009 indgår en videreførelse af vilkårsforbedringerne, i perioden 2009-2012.

Det er således indkvarteringsoperatørerne, der i medfør af operatørkontrakten indgår med Udlændingetjeneste, i det daglige udøver omsorg over for asylansøgerbørnene.

Danmark kan på baggrund heraf støtte rekommandation I.

L) alle unge asylansøgere (18-25 år) tilbydes samme adgang til ungdoms- og erhvervsuddannelser som andre unge i opholdslandet

I Danmark har undervisning og aktivering af asylcentrenes beboere over 18 år til formål:

- At skabe forudsætninger for en vellykket integrationsproces for de asylansøgere, som meddeles opholdstilladelse, og at lette tilbagemødet til hjemlandet for de asylansøgere, som meddeles afslag på opholdstilladelse

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-30

- At medvirke til at skabe en aktiv og meningsfuld hverdag for den enkelte asylansøger
- At vedligeholde og udbygge asylansøgerens almene og faglige færdigheder og
- At bidrage til at øge asylansøgerens ansvar for eget liv og for det fællesskab, der eksisterer på indkvarteringsstedet

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-30

Senest syv dage efter, at en asylansøger er flyttet ind på et center, skal indkvarteringsoperatøren indgå en kontrakt med vedkommende. Kontrakten, der skal være tilpasset den sagsbehandlingsfase pågældendes asylansøgning befinder sig i, fastlægger omfang og indhold af undervisning og aktivering.

Bekendtgørelse om undervisning og aktivering af asylansøgere m.fl. (Bkg. nr. 622 af 30. juni 2003 med senere ændringer) regulerer nærmere indholdet af og betingelserne for aktivering og undervisning. For så vidt angår de 17-21-årige, skal det nævnes, at aktivering og undervisning ifølge kontrakten så vidt muligt skal tilrettelægges som heltidsundervisning på særlige hold.

Det foreslås i lovforslag L87 (forslag om lov om ændring af udlændingeloven og lov om aktiv socialpolitik og udlændingeloven), der er fremsat den 10.12.2009 og forventes vedtaget inden sommeren 2010, at det præciseres, at asylansøgere, herunder afviste asylansøgere, får mulighed for at påbegynde og afslutte relevante ungdomsuddannelser. Dette skal foregå i et samarbejde med indkvarteringsoperatørerne. Danmark kan støtte, at alle unge asylansøgere bør tilbydes adgang til uddannelse, men finder ikke, at målestokken skal være adgangen til uddannelse for andre unge i opholdslandet.

Danmark kan ikke støtte rekommandation L i den nuværende form.

M) afviste asylansøgere omfattes af et selvforsørgelsesprogram. Målet med selvforsørgelsesprogrammet er at forbedre de afviste asylansøgers situation, så de bedre er i stand til at vende tilbage til eget land

Som nævnt under punkt L) har aktiveringen og undervisningen bl.a. til formål at lette tilbagevenden til hjemlandet for de asylansøgere, som meddeles afslag på opholdstilladelse.

Danmark kan støtte rekommandation M.

Finland

D) give børnefamilierne præference frem for ikke-børnefamilier ved at fremme en hurtigere behandling af deres asylansøgning

Asylutredningarna förrättas och ansökningarna behandlas vanligen i den ordning de blir anhängiga. Emellertid behandlas ansökan och utredningen förrättas i brådskande ordning före behandlingen av andra ärenden i följande fall bland an-nat:

1. Sökanden är minderårig resande utan vårdnadshavare (Util 6 § 3 mom.).
2. Sökanden beledsagas av en eller flere minderåriga oberoende om dessa är hans eller hennes egna barn (s.k. barnfamiljer)

E) sikre børnene en ordentlig og professionel konsultation og information om deres ansøgning

Man utser en företrädare för varje ensamkommande barn i tingsrätten. Vårdnadshavarens talan i angelägenheter som gäller barnets person och

förmögenhet förs av företrädaren. Företrädaren bestämmer också om barnets boende samt förvaltar barnets förmögenhet på det sätt som bestäms i 12 kap. 1 och 2 § i rättegångsbalken, 14 § i förvaltningslagen (434/2003), 17 § och 18 § 3 mom. i förvaltningsprocesslagen samt i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) (362/2005).

Företrädaren skall i sitt uppdrag bevaka barnets intressen med beaktande av barnets nationella, språkliga, religiösa och kulturella bakgrund.

Innan företrädaren fattar beslut i en angelägenhet som gäller barnets person eller förmögenhet skall han eller hon diskutera angelägenheten med barnet, om detta är möjligt med hänsyn till barnets ålder och utvecklingsnivå samt ärendets natur. När företrädaren fattar beslutet skall han eller hon fästa vikt vid barnets åsikter och önskemål.

I företrädarens uppgifter ingår inte att dra försorg om barnets omedelbara dagliga vård, fostran eller övriga omvårdnad.

Varje ensamkommande barn får också juridisk hjälp av en jurist som är sakkunnig i asylärenden. Hjälpen innehåller rådgivning och handledning samt närvarande av en jurist i asylintervjun och under hela asyl- och besvärprocessen. Företrädaren arbetar mot arvode per timme samt får ersättning för utgifter och resor.

Företrädaren är inte en frivillig omsorgsperson, utan varje företrädare utses av tingsrätten och arbetar mot arvode.

H) FN's barnkonvention har forrang for national udlændingelovgivning og immigrationsregler

Minoritetsombudsmannens byrå publicerade i januari 2010 en utredning som den gjort av hur barnets bästa tillgodoses i beslut som gäller asylsökande barn och flyktingbarn. Enligt utredningen i praktiken bedöms inte alltid barnets intresse tillräckligt i asylprocessen eller så är det inte ett primärt bedömningskriterium. Beklagligt nog väger ofta ekonomiska omständigheter tyngre än barnets intresse och besluten fattas på ekonomiska grunder. I asylprocessen bemöts barnet först och främst som en asylsökande och först därefter som ett barn. I Finland borde man fästa mer uppmärksamhet vid bedömningen av barnets intresse vid beslutsfattandet om asylsökande barn och flyktingbarn. I utredningen föreslås flera förbättringar när det gäller att trygga asylsökande barnens bästa. Minoritetsombudsmannen ska iaktta rekommendationerna.

I) omsorgen for asylbørnene bliver varetaget af børneværn eller lignende humanitære organisationer og ikke af udlændingemyndigheder. Asylbehandling skal adskilles fra omsorgen for børnene

Man har omorganiserat mottagandet av asylsökande i Finland från och med den första januari 2010. Styrningen av förläggningar samt enheter för ensamma minderåriga har överförts till Migrationsverket. Vid Migrationsverket har inrättats en enhet för styrning av mottagandet av asylsökande. Enheten är oberoende av de enheter som har hand om asylintervjuer och asylbeslut.

I praktiken sköts arbetet ändå vid förläggningar, som drivs av staten, kommunerna eller Röda Korset. Just nu pågår en totalrevidering av bestämmelserna om mottagande av asylsökande. I samband med revideringen kommer man att diskutera barnskyddsmyndigheternas roll i mottagandet.

L) alle unge asylansøgere (18-25 år) tilbydes samme adgang til ungdoms- og erhvervsuddannelser som andre unge i opholdslandet

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-30

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-30

Vid förläggningar ordnas studie- och arbetsverksamhet för unga asylsökande (18-25 år). Det är möjligt för en ung asylsökande att studera i allmänbildande undervisningsanstalt om han eller hon hittar en lämplig kurs där och klarar studierna ekonomiskt. Extra ekonomiskt stöd från förläggningens sida är minimalt och innehåller närmast stöd för att skaffa studiematerial, till exempel en ordbok. Yrkesinriktade studier understöds inte.

M) afviste asylansøgere omfattes af et selv-forsørgelsesprogram. Målet med selvforsørgelsesprogrammet er at forbedre de afviste asylansøgers situation, så de bedre er i stand til at vende tilbage til eget land

Finland ska fästa särskild uppmärksamhet vid frågor som gäller återvändande. Ett centralt mål för 2010 är att utforma en nationell politik för återvändande som omfattar ett övergripande program för återvändande. Samarbetsprotokoll som gäller frivilligt återvändande och återsändande samt projekt för återsändande utgör en väsentlig del av programmet. Ett projekt ska tillsättas våren 2010 med uppdrag att ta fram ett program.

Island

Note: Island har ikke udarbejdet et nyt svar, da det gamle svar stadig er dækkende og der ikke er sket ændringer eller opdateringer på området da Island endnu ikke har haft asylbørn. Det islandske bidrag til rekommandation 21/2008 er derfor det samme som Rek. *21/2008/medborger.

D) give børnefamilierne præference frem for ikke-børnefamilier ved at fremme en hurtigere behandling af deres asylansøgning

Sagsbehandling i asylsager hvor ansøgeren er en uledsaget mindreårig bør foregå så hurtigt muligt ifølge Udlændingedirektoratets interne regler. Deres sager skal behandles med forrang for andre sager. Andre sager hvor børn er ansøgere sammen med forældre prioriteres hvis muligt.

E) sikre børnene en ordentlig og professionel konsultation og information om deres ansøgning

Efter udlændingeforskriften (nr. 53/2003), art. 89, paragraf 4, skal en uledsaget mindreårig asylsag behandles efter en generel handlingsplan om uledsagede mindreårige fra 2004. Island har hidtil ikke fået mange asylansøgere som anses at være eller er uledsagede mindreårige. Den Islandske Røde Kors har en vigtig rolle i at ivaretage barnets rettigheder og akter som barnets repræsentant på første instans men også på anden instans. Hvis den Islandske Røde Kors vurderer at det er nødvendigt at ønske efter en advokat til at ivaretage barnets rettigheder yderligere så sørger den Islandske Røde Kors for det. Hvis der er yderligere behov for deltagelse af andre specialister, f.eks. en psykolog, social rådgiver eller lignende så er der sørget for at én indkaldes.

H) FN's børnekonvention har forrang for national udlændingelovgivning og immigrationsregler

Altinget i Island har den 16. marts 2009 besluttet at lovfæste FN's børnekonvention. Et lovforslag om lovfæstelsen skal foreligge senest den 20. november 2009. Lovforslaget skal også indebære forslag til nødvendige ændringer af islandsk lovgivning i overensstemmelse med konventionen. Lovfæstelse af børnekonventionen betyder at islandsk lovgivning kan ikke stride mod konventionen.

I) omsorgen for asylbørnene bliver varetaget af børneværn eller lignende humanitære organisationer og ikke af udlændingemyndigheder. Asylbehandlingen skal adskilles fra omsorgen for børnene

I Island skal omsorgen for asylbørn eller uledsagede mindreårige være adskilt fra asylbehandlingen. Barnet skal dog indkvarteres i den kommune som har undertegnet en kontrakt med Udlændingedirektoratet om indkvartering og underhold af asylansøgere. Børneværn i den kommune er informeret om ankomsten af barnet. Barnet skal få underhold, adgang til skolesystemet og social bistand. Ved beslutning af indkvartering skal der tages hensyn til barnets behov og barnets bedste interesser.

L) alle unge asylansøgere (18-25 år) tilbydes samme adgang til ungdoms- og erhvervsuddannelser som andre unge i opholdslandet

Unge asylansøgere i alderen 18-25 år tilbydes generelt ikke adgang til skole-systemet i Island. De behandles som voksne asylansøgere. Det kræves generelt et lovligt ophold i landet for at kunne registreres i skole-systemet. For asylansøgere yngre en 18 år gammel er der dog lavet en undtagelse. Imidlertid får alle asylansøgere, uafhængigt af alder, adgang til svømmehallen, biblioteket, museer, internet m.m. Desuden tilbydes sprogkurser i islandsk. En asylansøger kan, hvis bestemte betingelser er opfyldt, søge om midlertidigt opholds- og arbejdstilladelse mens ansøgningen behandles.

M) afviste asylansøgere omfattes af et selv-forsørgelsesprogram. Målet med selvforsørgelsesprogrammet er at forbedre de afviste asylansøgers situation, så de bedre er i stand til at vende tilbage til eget land

I Island har der ikke været iværksat specielle tiltag for at hjælpe afviste asyl-ansøgere til at reintegreres ved tilbagekomst til hjemlandet.

Norge

D) gi barnefamilier hurtigere behandling av asylsøknad

Norge har ikke konkret prioritering av asylsaker som gjelder barnefamilier, slik som Rådet anbefaler, men jobber kontinuerlig med tiltak for å gjøre asylsaksbehandlingen kortest mulig, herunder for asylbarn, uten at det går ut over kvaliteten i saksbehandlingen.

E) gi barn ordentlig og profesjonell konsultasjon og informasjon ved søknad om asyl

Norske myndigheter mener informasjon og bistand til asylbarn i asylprosessen er viktig, og dette følges opp gjennom ulike tiltak. På ankomstmottak for enslige mindreårige over 15 år arrangeres det kort tid etter ankomst informasjonsmøte for søkerne med Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS) til stede. Det vises informasjonsfilm om det å søke asyl i Norge på morsmål, eller et språk søkerne forstår. Det deles ut informasjonsbrosjyre om saksgang for asylsaker og hvilke rettigheter asylsøkere har, og gis tilbud om individuell veiledning. Alle enslig mindreårige asylsøkere tildeles en hjelpeverge, samt en advokat som bistår dem i første og eventuelt andre instans dersom vedtaket påklages.

Videre foretas det asyLintervju av barn i alle asylsaker der barnet er over 7 år ønsker å uttale seg. Det skal også gjennomføres egen samtale med barn under 7 år som er i stand til å danne seg egne synspunkter. Det har vært på høring et forslag til en lovbestemmelse som åpner for å gjennomføre samtaler med barnet uten foreldrenes samtykke og uten foreldrenes tilstedeværelse, dersom barnet selv ønsker en slik samtale. Justisdepartementet arbeider med oppfølgingen av lovforslaget.

H) FNs barnekonvensjon har forrang for nasjonal lovgivning

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-30

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-30

Det følger av den norske utlendingsloven § 3 at loven skal anvendes i samsvar med internasjonale regler som Norge er bundet av når disse har som formål å styrke utlendingens stilling. Videre er FNs barnekonvensjon, inkorporert i norsk rett gjennom menneskerettsloven § 2 nr. 4, og har i henhold til lovens § 3 forrang ved motstrid med annen norsk lovgivning.

I) omsorgen for asylbarna blir varetatt av barnevern eller lignende og ikke av utlendingsmyndighetene. Asylbehandlingen skal adskilles fra omsorgen fra barna

Norge kan ikke støtte anbefalingen fullt ut. I Norge er det utlendingsmyndighetene som både har ansvar for innkvartering og tilbud til asylsøkere og for saksbehandling av asylsøknaden. Utlendingsmyndighetene har omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år, mens foreldre eller andre foresatt har omsorgen for andre asylsøkerbarn. Behandlingen av asylsøknaden er adskilt fra omsorgsoppgavene. I praksis blir begge oppgaver ivaretatt av Utlendingsdirektoratet, men i forskjellige avdelinger. Asylavdelingen har ansvar for behandlingen av asylsøknadene, mens Region- og mottaksavdelingen har ansvar for tilbudet til asylsøkere, herunder tilbudet til enslige mindreårige asylsøkere. Det daglige omsorgsansvaret er delegert til de enkelte asylmottakene der de enslige mindreårige bor. For øvrig har norsk barnevern ansvar for alle barn som oppholder seg i Norge, for barn i asylmottak er det kommunalt barnevern i den kommune der asylmottaket ligger som er ansvarlig for å vurdere eventuelle tiltak i medhold av barnevernsloven.

L) alle unge asylsøkere (18-25) år tilbys samme adgang til ungdoms- og yrkesutdannelser som andre unge i oppholdslandet

Norge vurderer for tiden å sikre unge asylsøkere rett til videregående opplæring mens de venter på svar på asylsøknaden.

M) avviste asylsøkere omfattes av et selvforsørgelsesprogram. Målet med programmet er å forbedre de avviste asylsøkernes situasjon, så de er bedre i stand til å vende tilbake til eget land

Norge har etablert et prosjekt for personer med endelig avslag som bor på ventemottak, der målet er å gjøre deltakerne motiverte for retur til hjemlandet. Tiltak som inngår i prosjektet er arbeidsopplæring i Norge før hjemreise relatert til den enkelte beboers kompetanse. Returprosjektet har også som mål å gi deltakerne økt kompetanse innen data og engelsk ved siden av arbeidsopplæringen.

Sverige

Nordiska rådet har den 29 oktober 2008 antagit en rekommendation om asylsökande barn. Nordiska rådet har därefter tillställt de nordiska ländernas regeringar rekommendationen. Mot bakgrund av de svar som lämnades har Nordiska Rådet vid sin session i oktober 2009 beslutat att inte avskrivna att-satserna D, E, H, I, L och M, vilka nu på nytt har tillställts de nordiska ländernas regeringar.

Med anledning av de icke avskrivna att-satserna vill den svenska regeringen framföra följande. När det gäller de barn som kommer till Sverige som asylsökande, tillsammans med sina föräldrar eller ensamma, arbetar den svenska regeringen aktivt för att de ska mötas av ett humant och rättssäkert asylsystem. Arbetet sker såväl nationellt som i samarbete med andra stater, både inom den nordiska kretsen och på EU-nivån.

Den svenska regeringen anser att Sverige uppfyller Nordiska Rådets icke avskrivna att-satser och att de alltså kan avskrivas. Vilka konkreta åtgärder som Sverige vidtar på området framgår i bilagan.

D) give børnefamilierne præference frem for ikke-børnefamilier ved at fremme en hurtigere behandling af deres asylansøgning

Det svenska Migrationsverket arbetar för att särskild hänsyn ska tas till barn i asylprocessen. Regeringen har satt upp som mål att i ärenden som rör ensamkommande asylsökande barn, ska verket fatta beslut inom tre månader (för prövningen av övriga asylärenden är målet sex månader). Ärenden som i övrigt rör barn, dvs. barn i familj, prioriteras av verket. Efter en satsning som Migrationsverket har genomfört under 2009 har handläggningstiderna för barnfamiljer förkortats.

E) sikre børnene en ordentlig og professionel konsultation og information om deres ansøgning

"God man"

Ett utländskt barn som kommer till Sverige utan föräldrar eller annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, alltså ett ensamkommande barn, ska enligt svensk lag få en "god man". "En god" man ska i vårdnadshavares och förmyndares ställe ansvara för barnets personliga förhållanden och sköta dess angelägenheter.

I princip gäller samma krav i fråga om "god man" för ensamkommande barn som gäller i fråga om "god man" för barn som har sitt hemvist i Sverige, även om vissa ytterligare krav ställs på den som utses för "god man" för ett ensamkommande barn, med hänsyn till den utsatta situation som sådana barn befinner sig i. Den som utses till "god man" ska således vara rättrådig, erfaren och i övrigt lämpad för arbete med barn som befinner sig i en utsatt situation. Den som utses för uppdraget måste ha förmåga att aktivt ta tillvara barnets intressen i förhållande till de myndigheter och organisationer som barnet har anledning att komma i kontakt med. God kännedom om det svenska samhället fordras, och han eller hon måste ha kunskap om barns och ungdomars behov i olika åldrar.

Den gode mannen träder i både vårdnadshavarens och förmyndarens ställe och ska därmed ansvara för barnets personliga förhållanden och sköta barnets angelägenheter. Det betyder att den gode mannen ska hjälpa barnet i kontakterna med olika myndigheter, som till exempel socialtjänsten. Gode mannen ska också hjälpa barnet att ordna med skol utbildningen och även hjälpa till om barnet behöver kontakta sjukvården. Den gode mannen kan också bestämma var det är lämpligt att barnet bor och ta kontakt med Socialtjänsten om barnet far illa på något sätt. Den gode mannen hjälper också barnet att ta hand om ekonomiska frågor, hjälpa till att söka studiebidrag etc. Vill barnet söka kontakt med sina föräldrar eller andra anhöriga ska den gode mannen hjälpa till. Vet barnet inte var föräldrarna eller anhöriga finns, ska den gode mannen se till att barnet får hjälp att efterforska dem, exempelvis genom Röda Korset.

Offentligt biträde

För ensamkommande barn förordnas offentliga biträden som bör uppfylla särskilda krav, som till exempel att de har tidigare erfarenhet av barnärenden och att de är intresserade av att arbeta med barns ärenden. Det är den gode mannen som i första hand är ställföreträdare för barnet men det offentliga biträdet tar hand om det juridiska arbetet i asylärendet. Det offentliga biträdet bistår barnet genom hela asylprocessen.

H) FN's børnekonvention har forrang for national udlændingelovgivning og immigrationsregler

Alla centrala, regionala och lokala myndigheterna samt den offentliga förvaltningen i Sverige är bundna av de av Sverige ingångna traktater om mänskliga rättigheter, inklusive av barnkonventionen. Sverige tillhör det

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-30

dualistiska rättssystemet, dvs. internationella konventioner har inte direkt effekt utan ska införlivas i det nationella rättssystemet genom inkorporening eller transformering.

Barnkonventionen har införlivats genom transformering, dvs. barnkonventionens normer har förvandlats till bestämmelser i befintliga lagar. Ny lagstiftning ska också införliva de konventionsbestämmelser som är relevanta i sammanhanget. På det sättet tillförsäkras att den svenska lagstiftningen bringas i överensstämmelse med barnkonventionen. Konventionen utgör också grunden för tolkningen av den nationella lagstiftningen. I de fall befintliga bestämmelser tolkas och tillämpas på ett sätt som klart strider mot konventionen ska dessa bestämmelser ändras för att motsvara Sveriges internationella åtaganden både när det gäller deras tolkning och praktiska tillämpning.

I 1 kap. 10 § utlänningslagen anges "I fall som rör ett barn skall särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver." Denna s.k. portalparagraf har sin grund i barnkonventionens artikel 3. I 1 kap. 11 § utlänningslagen anges "När frågor om tillstånd enligt denna lag skall bedömas och ett barn berörs av ett beslut i ärendet skall, om det inte är olämpligt, barnet höras. Den hänsyn skall tas till det barnet har sagt som barnets ålder och mognad motiverar." Paragrafen har sin grund i barnkonventionens artikel 12.

I) omsorgen for asylbørnene bliver varetaget af børneværn eller lignende humanitære organisationer og ikke af udlændingemyndigheder. Asylbehandling skal adskilles fra omsorgen for børnene

Såsom framgår av Sveriges tidigare meddelande i denna fråga görs en ansvarsfördelning i Sverige mellan den statliga myndigheten Migrationsverket, som prövar barnens asylansökningar, och kommunerna, som ansvarar för barnens boende och omvårdnad.

L) alle unge asylansøgere (18-25 år) tilbydes samme adgang til ungdoms- og erhvervsuddannelser som andre unge i opholdslandet

Såsom framgår av Sveriges tidigare svar har asylsökande ungdomar möjlighet att fortsätta en gymnasieutbildning som de har påbörjat före 18 års ålder. Därtill ska Migrationsverket enligt 4 § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. i lämplig omfattning ge asylsökande sysselsättning genom att de får tillfälle att delta i svenskundervisning, i skötseln av förläggningar och i annan verksamhet som bidrar till att göra vistelsen meningsfull. Detta kan inkludera komplettering av yrkesutbildning eller praktik med arbetsmarknadsanknytning. Migrationsverket antog under hösten 2008 riktlinjer för den organiserade verksamheten, enligt vilken en individuell handlingsplan (bland annat utifrån ålder) ska etableras för den asylsökande, där tyngdpunkten förskjuts från svenskundervisning till annan undervisning och mot praktik. Inom två månader ska den asylsökande erbjudas aktiviteter baserade på den individuellt upprättade handlingsplanen.

M) afviste asylansøgere omfattes af et selv-forsørgelsesprogram. Målet med selvforsørgelsesprogrammet er at forbedre de afviste asylansøgers situation, så de bedre er i stand til at vende tilbage til eget land

Frågan om återvändande är prioriterad av den svenska regeringen. I syfte att underlätta återvändandet införde regeringen ett återetableringsstöd under 2007. Det svenska Migrationsverket får besluta om återetableringsstöd till en utlänningsansökan som fått avslag på en ansökan om asyl och som avser att självständigt återvända. Förutsättningen är att återvändandet sker till ett land eller en del av ett land som på grund av svåra motsättningar har mycket begränsade förutsättningar för återetablering av återvändande.

• Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-30

Regeringen anser att frivilligorganisationernas insatser inom asylprocessen är mycket viktiga, särskilt i samband med återvändande, och att Migrationsverket bör söka ett fördjupat samarbete med frivilligorganisationerna. Regeringen har därför tidigare avsatt 13 miljoner kr för insatser av frivilligorganisationer i samband med återvändande.

Migrationsverket arbetar med olika former av stöd som kan underlätta ett självmant återvändande och insatser med en tydlig koppling till återvändande är högt prioriterat enligt verkets internationella strategi. Migrationsverket arbetar bl.a. för att utöka samarbetet med organisationer som kan stödja de som återvänder. Detta sker genom att ingå avtal främst gällande mottagande och reintegrering av återvändande. Just nu finns avtal med International Organisation for Migration (IOM) i Afghanistan om mottagande och reintegrering av afghaner och avtal med den serbiska frivilligorganisationen Praxis, som kan bistå de återvändande med anskaffande av nödvändiga dokument och handlingar. Arbetet pågår för att utveckla verksamheten och kunna erbjuda liknande stöd under 2009/2010 även till andra återvändande nationaliteter.

Landenes regeringer anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget takker for de grundige tilbagemeldinger fra alle landene på baggrund af Nordisk Råds Rek. *21/2008/medborger. Det vidner om, at alle de nordiske lande tager dette emne og disse problemstillinger alvorligt og finder at-satserne relevante.

Medborger- og Forbrugerudvalget har indgående læst og behandlet de mange besvarelser til de enkelte at-satser, og nedenfor følger den samlede vurdering fra Medborger- og Forbrugerudvalget:

D) at give børnefamilierne præference frem for ikke-børnefamilier ved at fremme en hurtigere behandling af deres asylansøgning

Medborger- og Forbrugerudvalget tager de samlede tilbagemeldinger på denne rekommandation til efterretning. Udvalget noterer sig, at der kan være særlige grunde til at fremme en hvilken som helst asylsag, uafhængigt af om asylansøgeren har børn eller ej. Det vigtige er, at det beror på konkrete vurderinger fra sag til sag. Samtidigt noterer udvalget, at alle landene er særligt opmærksomme på de behov, som børnefamilierne og uledsagede enlige børn har. På den baggrund afskriver udvalget denne at-sats.

E) at sikre børnene en ordentlig og professionel konsultation og information om deres ansøgning

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer sig, at alle nordiske lande melder tilbage, at børnene får professionel konsultation og information om deres ansøgninger. Der findes forskellige modeller indenfor Norden, men i alle landene udpeges en voksen person til at repræsentere, støtte og hjælpe børn med deres behov. Det drejer sig både om den humanitære omsorg og behov for eksempelvis juridisk, psykologisk eller anden bistand. På den baggrund afskriver udvalget denne at-sats.

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-30

Nordisk Råd

Rek.
*21/2008/medborger
D 2010

Tidligere nummer:
 A 1452/medborger

Behandles i:
 Medborger- og
 Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-30

H) at FN's børnekonvention har forrang for national udlændingelovgivning og immigrationsregler

Det fremgår af de fleste af svarene, at der i teorien ikke kan opstå nogen modsætning mellem internationale konventioner og national lovgivning. Dog meddeler Finland, at minoritetsombudsmanden netop påpeger, at:

”Beklagligt nok væger ofta ekonomiska omständigheter tyngre än barnets intresse och besluten fattas på ekonomiska grunder. I asylprocessen bemöts barnet först och främst som en asylsökande och först därefter som ett barn. I Finland borde man fästa mer uppmärksamhet vid bedömningen av barnets intresse vid beslutsfattandet om asylsökande barn och flyktingbarn”.

Der kan derfor fortsat være modsætninger mellem juraen og praktikken. Med en særlig henvisning til minoritetsombudmandens udredning i Finland, ønsker udvalg at opretholde denne at-sats.

I) at omsorgen for asylbørnene bliver varetaget af børneværn eller lignende humanitære organisationer og ikke af udlændingemyndigheder. Asylbehandlingen skal adskilles fra omsorgen for børnene

Medborger- og Forbrugerudvalget tager landenes tilbagemeldinger til efterretning. Udvalget noterer sig med glæde, at Finland netop har omstruktureret modtagelsen af asylansøgningen, således, at asylbeslutninger er adskilte og uafhængige af den enhed, der tager sig af omsorgen. Derimod er udvalget ikke tilfreds med Norges praksis med, at Utlændingsdirektoratet både tager hånd om asylbehandlingen og om omsorgsopgaverne.

Medborger- og Forbrugerudvalget finder, at det er en særdeles vigtig og principiel adskillelse af opgaver, og derfor vil udvalget opretholde rekommandation I) med særlig opmærksomhed rettet mod Norge.

L) at alle unge asylansøgere (18-25 år) tilbydes samme adgang til ungdoms- og erhvervsuddannelser som andre unge i opholdslandet

Udvalget noterer sig, at der findes meget forskellige tilbud og muligheder for denne gruppe i de fem nordiske lande. I Danmark har afviste asylansøgere således ret til at påbegynde og afslutte relevante uddannelser, i Finland kan asylansøgeren studere indenfor det almindelige uddannelsessystem, men de faglige studieretninger understøttes ikke. I Island har de unge asylansøgere ikke adgang til skolesystemet og i Norge pågår der vurderinger netop om asylansøgernes ret til oplæring mens de venter på svar på deres asylsag.

For Medborger- og Forbrugerudvalget er det særdeles vigtigt, at de unge asylsøgere bliver beskæftiget og får den tilstrækkelige opmærksomhed. Derfor ønsker udvalget at opretholde denne at-sats.

M) at afviste asylansøgere omfattes af et selvforsørgelsesprogram. Målet med selvforsørgelsesprogrammet er at forbedre de afviste asylansøgers situation, så de bedre er i stand til at vende tilbage til eget land

Udvalget noterer sig med glæde, at fire ud af fem af de nordiske lande har rettet særlig opmærksomhed på afviste asylansøgers tilbagekomst til hjemlandet. Der findes således forskellige tilbud og muligheder både af økonomisk karakter og tilbud indenfor samarbejdsprojekter samt med frivillighedsorganisationer.

Island meddeler imidlertid, at der ikke findes nogen specielle tiltag for at hjælpe afviste asylansøgere til at reintegreres ved tilbagekomst til hjemlandet.

Medborger- og Forbrugerudvalget ønsker, at de nordiske lande, og særligt Island, skal have fokus på denne problematik og vælger derfor at opretholde rekommandation M).

4. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *21/2008/medborger til efterretning og afventer ny meddelelse næste år hvad angår at-satserne H), I), L) og M)

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *21/2008/medborger hvad angår at-satserne D) og E) til efterretning og anser den som færdigbehandlet for rådets vedkommende

Malmö den 22. september 2010

Hanne Agersnap (SF)

Hans Wallmark (m)

Henrik Brodersen (DF)

Jukka Mäkelä (saml)

Michael Tetzschner (H)

Solveig Horne (FrP)

Stefan Tornberg (c)

Ville Niinistö (gröna), formand

Afvigende mening

Martin Kolberg (A) gav udtryk for, at han var uenig i, at Medborger- og Forbrugerudvalget ønskede at opretholde rekommandationens at-sats I) med særlig opmærksomhed rettet mod Norge, idet Norge efter hans opfattelse behandler de asylsøgende børn fuldt forsvarligt.

Thomas Jensen (S) mente ikke, at man overhovedet skulle blande sig i den nationale administration. Det måtte være op til landene selv at afgøre. Han stemte derfor imod opretholdelse af samtlige at-satser i rekommandationen.

Ved afstemning ønskede følgende medlemmer af udvalget at tilkendegive en afvigende mening til flertallets holdning til opretholdelse af at-sats I); og for Thomas Jensens vedkommende også for at-satserne H), L) og M).

Malmö den 22. september 2010

Maarit Feldt-Ranta (sd)

Martin Kolberg (A), næstformand

Thomas Jensen (S)

Nordisk Råd

Rek.

*21/2008/medborger
D 2010

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-30

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek.
*22/2008/medborgar
D 2010

Tidigare nummer:
A 1445/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 08-00201-22

Människohandel för tvångsarbete

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at Nordisk Ministerråd i sin pågående udarbejdelse af en nordisk handlingsplan mod *trafficking* indarbejder menneskehandel for arbejdskraftudnyttelse i henhold til Menneskerettighedskonventionens artikel 4 om forbud mod slaveri og tvangsarbejde

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordisk Ministerråd har gennem de senere år forstærket indsatsen mod menneskehandel. Alle de nordiske lande har handlingsplaner mod menneskehandel og arbejder mod samme mål og værdier, derfor anser Nordisk Ministerråd det som mest effektivt og hensigtsmæssigt at koncentrere den fortløbende indsats om koordinering og om at styrke et fælles videns- og erfaringsgrundlag for udvikling af effektive indsatser. Ligesom de nordiske lande gennem samarbejdet vil bidrage med kompetence og erfaringer i samarbejdet med nabolandene. Der er tale om et tværsektorielt samarbejde, hvor de respektive ministerråd (MR-JÄM, MR-S og MR-LOV) koordinerer indsatsen i kampen mod menneskehandel. Nordisk Ministerråd ser derfor ikke et behov for at udvikle en særlig nordisk handlingsplan mod *trafficking*.

Målsætningen for samarbejdet er til stadighed at støtte netværk for organisationer og "task forces" som bekæmper menneskehandel, opmuntre til forsat engagement af NGO'ernes arbejde i kampen mod menneskehandel og garantere en koordineret indsats i kampen mod menneskehandel.

I forlængelse af EK-JÄMs møde i november 2009 er der endvidere overvejelser om at invitere embedsmænd fra Baltikum og Nordvestrusland til et koordinationsmøde, hvor det vil blive drøftet, hvordan man kan koordinere sig frem til størst mulig effektivitet i forbindelse med det fortsatte arbejde under NB-8 *Memorandum of Understanding (MoU) to Combat Trafficking in Human Beings for Sexual Exploitation* som gælder for perioden 2009-2010. Fra 2011 vil samarbejdet med både de baltiske lande og

Nordvestrusland indenfor MR-JÄM området blive inkorporeret i det nye 4-årige samarbejdsprogram for 2011-2014.

Under det daværende formandskab sendte den islandske ligestillingsminister Árni Páll Árnason endvidere et brev ud til de øvrige nordiske ligestillingsministre om væsentligheden af at koordinere de fremtidige indsatser mod menneskehandel og sikre det optimale udbytte af hinandens erfaringer på feltet.

Menneskehandel for tvangsarbejde er et relativt nyt fænomen i de nordiske lande. Nordisk Ministerråd vil under EK-S drøfte mulighederne for at igangsætte en gennemgang af de nationale situationer og det arbejde der gøres på området med henblik på at få mere viden om fænomenet, herunder de sociale aspekter samt slaveri og tvangsarbejde.

Endvidere henvises det til besvarelsen på Rek. 19/2009, om barn som offer for menneskehandel.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Utskottets betänkande

Medborger- og Forbrugerudvalget tager Ministerrådets meddelelse til efterretning. Det er glædeligt, at der i Nordisk Ministerråd foregår en stor indsats og et stort engagement i kampen mod menneskehandel. Som Ministerrådet gør opmærksom på, er fænomenet "menneskehandel for tvangsarbejde" et relativt nyt område indenfor bekæmpelse af menneskehandel. Medborger- og Forbrugerudvalget er derfor glad for, at EK-S nu vil drøfte muligheder for at igangsætte en gennemgang af de nationale situationer og i det hele taget få ny viden om blandt andet slaveri og tvangsarbejde. Det ser udvalget frem til at følge op på.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *22/2008/medborgar til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år

Malmö den 22. september 2010

Hanne Agersnap (SF)

Hans Wallmark (m)

Henrik Brodersen (DF)

Jukka Mäkelä (saml)

Maarit Feldt-Ranta (sd)

Martin Kolberg (A), næstformand

Michael Tetzschner (H)

Solveig Horne (FrP)

Stefan Tornberg (c)

Thomas Jensen (S)

Ville Niinistö (gröna), formand

Nordiska rådet

**Rek.
*22/2008/medborgar
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1445/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 08-00201-22

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
*29/2008/medborger
D 2010

Tidligere nummer:
A 1453/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00215-44

Styrkelse af det nordiske lovsamarbejde

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at styrke samarbejdet i forberedelsen af de nationale positioner forud for fastlæggelsen af europæiske og internationale beslutninger, og at koordinere de nationale implementeringer af de europæiske og internationale regler

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

I tidigare meddelande över den aktuella rekommendation har Nordiska ministerrådet informerat om och redovisat den särskilda promemoria – "Nordiskt lagstiftningssamaråd vid genomförande av gemenskapsrättakter" – som framtagits inom ministerrådet (MR-Lag). Lagstiftningssamarbetet i EU-relaterade frågor är som redogjorts för i meddelandet särskilt uppmärksammat av Nordiska ministerrådet.

I betänkandet över detta meddelande anförs bl.a. att Medborgar- och konsumentutskottet ser framemot att promemorian genomförs i praktiken och att utskottet önskar ett nytt meddelande om denna sak.

Nordiska ministerrådet önskar med anledning härav informera om de åtgärder som länderna hittills har vidtagit i saken.

Danmark

I Danmark er det svenske promemorian blevet rundsendt til de øvrige ministerier. I forbindelse med rundsendelsen skrev den danske justitsminister et brev til sine kolleger og henledte opmærksomheden på vigtigheden af at lade de øvrige nordiske landes implementering af EU-retsakter og andre internationale retsakter indgå i overvejelserne i forbindelse med den danske implementering.

Finland

Promemorian har översatts till finska och den har sänts ut till alla ministerier. Saken har också diskuterats på ett möte med ministeriernas kontaktgrupp för nordiskt samarbete.

Som bäst planeras att det nordiska lagstiftningsarbetet tas med som en del av projektet "Bättre lagstiftning". Idén är att på samma sätt som när det gäller konsekvensanalys av lagförslag beakta det nordiska samarbetet i ett tidigt skede av lagstiftningsprocessen. Därutöver förs promemorian in på regeringens intranät, där det finns anvisningar för de tjänstemän som handlägger lagstiftningsfrågor.

Island

Promemorian blev sendt til en nyoprettet afdeling i Statsministeriet som skal udarbejde vejledning og regler om, hvordan lovforslag skal forberedes og udarbejdes i ministerierne, specielt med henblik på at styrke harmonisering og koordinering i forberedelsesfasen af lovgivningsarbejdet. I brevet fra Justitsministeriet som fulgte med promemorian blev der stillet ønske om at Statsministeriet skulle tage stilling til, hvorvidt promemorian skulle sendes til de andre ministerier. Promemorian er blevet sendt til denne nye afdeling i Statsministeriet og er nu der til behandling. Man forventer at den vil afgive en udtalelse

Norge

Promemoriaen har blitt sendt ut til samtlige statsråder med en anmodning om at den spres i departementet.

I oversendelsesbrevet ble det under henvisning til Helsingforsavtalen 23. mars 1962 artikkel 2 til artikkel 7 oppfordret til at departementene i lovproposisjoner redegjør for rettsstilstanden i de nordiske landene om de spørsmål som det foreslås nye regler om. Lovproposisjonen bør videre inneholde en vurdering av om lovforslaget kan tenkes å skape grensehindre i Norden som reelt kan hemme mobiliteten over nordiske landegrenser og stille andre nordiske lands innbyggere dårligere enn norske statsborgere.

Det norske Justisdepartementets lovavdeling arrangerer hvert halvår Forum for lovberedelse og lovteknikk, som er et totimers seminar hvor ulike spørsmål knyttet til disse temaene behandles. Eksempler på temaer som har vært oppe på dette forumet er informasjon om større lovgivningsprosjekter, blikk på lovgivningsprosessene, skriveknikker og språkspørsmål og EU-rett og hvordan denne påvirker nasjonal lovgivning. Deltakerne er i hovedsak ansatte i departementene, i tillegg til noen ansatte i enkelte andre offentlige eller offentlig tilknyttede organer.

Hovedtemaet dette halvåret vil bli Nordisk lovgivningssamarbeid, og i denne sammenheng vil professor Niels Fenger ved Københavns Universitet komme og snakke om dette emnet, særlig knyttet opp til hans rapport 'Nordisk samarbejde om gennemførelse af EU- og EØS-lovgivning. Realiteter og perspektiver.' Forumet avholdes 12. mai 2010 i Oslo.

Sverige

Promemorian har sänts ut till samtliga statssekreterare och expeditionsoch rättschefer i Regeringskansliet, som i sin tur har sett till att sprida promemorian vidare i sina respektive departement. Genom Justitiedepartementets försorg har saken vid flera tillfällen också uppmärksammats i den interdepartementala arbetsgrupp som finns för beredning av nordiska frågor. På så sätt har man kunnat identifiera lagstiftningsprojekt som handläggs i övriga delar av Regeringskansliet och som gäller genomförande av gemenskapsrättsakter och där nordiska kontakter framstått som lämpliga.

Nordisk Råd

**Rek.
*29/2008/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1453/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00215-44

Den särskilda ämbetsmannakommittén för lagstiftningsfrågor – NÄL/Ek-
lov – avser att även fortsättningsvis följa upp den aktuella promemorian
och att återkommande ha saken med i sin mötesagenda.

I övrigt kan nämnas att det under året kommer att genomföras en konfe-
rens på temat lagstiftningssamarbete i Norden, vilket Nordiska ministerrå-
det kommer att vara med och arrangera samt finansiera. En sådan konfe-
rens kan förhoppningsvis på olika sätt bidra till att lagstiftningssamarbetet
i Norden förbättras generellt och inte minst i EU-relaterade frågor.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer med stor tilfredshed, at rekom-
mandationen har sat aftryk i samtlige lande.

Som det fremgår af alle landenes grundige tilbagemeldinger er det sven-
ske promemoria "Nordiskt lagstiftningssamråd vid genomförande av ge-
menskapsrättakter" blevet oversat og distribueret i alle regeringer og mi-
nisterier. Det er udvalget særdeles tilfreds med.

Det er også med glæde, at Nordisk Ministerråd nu arrangerer en konfe-
rence om lovgivningssamarbejde i Norden, hvilket kan bidrage til en styr-
kelse og forbedring af samarbejdet også i forhold til implementering af EU
reglerne.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser
Rek. *29/2008medborger som *færdigbehandlet* for rådets ved-
kommende

Malmö den 21. september 2010

Hanne Agersnap (SF)

Hans Wallmark (m)

Henrik Brodersen (DF)

Jukka Mäkelä (saml)

Maarit Feldt-Ranta (sd)

Martin Kolberg (A), næstformand

Michael Tetzschner (H)

Solveig Horne (FrP)

Stefan Tornberg (c)

Thomas Jensen (S)

Ville Niinistö (gröna), formand

Nordisk Råd

Rek.

***29/2008/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1453/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00215-44

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. *31/2008/kultur
D 2010**Tidligere nummer:
A 1436/kulturBehandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 08-00168-28

Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at afsætte de fornødne ressourcer til, at der kan iværksættes et forskningsprojekt i de nordiske lande senest i 2009, der med udgangspunkt i både kvantitative og kvalitative data (forskning i undervisnings- og klasserumspraksis) undersøger, hvilke former for praksis i de nordiske landes grundskoler og ungdomsuddannelser, der fører til at eleverne (med særlig fokus på tosprogede og læsesvage elever) tilegner sig de nødvendige færdigheder og kvalifikationer, der skal til for at kunne gennemføre en kompetencegivende uddannelse. Projektet skal give både fagligt pædagogiske og politiske anbefalinger til, hvordan gennemførelsesprocenten på de kompetencegivende uddannelser højnes væsentligt, og til hvordan restgruppen reduceres væsentligt

at de nordiske landes undervisningsministre sætter fokus på, hvordan de nordiske lande kan lære af hinanden på uddannelsesområdet for at løse udfordringerne omkring restgruppeproblematikken og frafald på ungdomsuddannelserne

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd viser til svar sendt i 2009 på rekommandasjonen der det henvises til at NMR har tatt initiativ til tre prosjekter med relevans for felles nordisk forskning om frafall og restgrupper i de nordiske landes utdanningssystemer.

1. *Frafall i utdanning for 16-20-åringar i Norden*

Nordisk ministerråd publiserte våren 2010 studien "Frafall i utdanning for 16-20-åringar i Norden". Studien ser nærmere på forskningen om frafall, presenterer resultater fra denne forskningen, gir en oversikt over tiltak

som er satt i verk for at redusere frafall og bedre kompetanseopplæringsnivå, samt ser på om noen av tiltakene har hatt ønsket effekt.

Studien er en del av Nordisk ministerråds globaliseringsprosjekt "En god opplæring for ungdom og voksne" som har som målsetning at få flere unge enn i dag til at fullføre en utdanning etter grunnskolen.

Ministerrådet har besluttet å disponere midler til en fremtidig satsning på felles nordisk utdanningsforsknings- og formidlingsinitiativ, jamfør omtalen nedenunder. Innenfor denne satsningen er 2.000 TDKK øremerket til/orienteret mot formål om frafall.

2. Studie av rekrutteringsproblematikken i de nordiske lærerutdanninger

Nordisk ministerråd publiserer våren 2010 rapporten "Rekrutteringsproblematikken på de nordiske læreruddannelser". I studien har man undersøkt årsaker til forskjeller mellom rekrutteringen til den finske lærerutdanningen og de andre nordiske lærerutdanningene. Herunder lærerutdanningens forskjellighet i forhold til attraktivitet, organisering og etterfølgende jobb-betingelser, samt lærerarbeidets forskjellighet i forhold til andre faktorer som for eksempel status.

Disse forhold kan også ses i sammenheng med forskning om frafall og restgrupper i de nordiske landes utdanningssystemer, fordi lavt inngangsnivå, rekruttering og høyt frafall kan ha en viss sammenheng.

3. Et nordisk utdanningsforsknings- og formidlingsinitiativ

Nordisk ministerråd publiserer våren 2010 rapporten "Nordisk Utdanningsforskning. Sentrale kjennetegn - nye muligheter". Rapporten ser på forskningen på utdanningsfeltet i Norden, og peker på områder som kan egne seg for en felles nordisk forskningsinnsats.

EK-U har godkjent en rammefordeling på 15 mil. DKK til en fremtidig satsning på et felles nordisk utdanningsforsknings- og formidlingsinitiativ. Innenfor denne satsningen er 2.000 TDKK av beløpet øremerket til/orienteret mot formål om frafall.

Nordisk ministerråd har foreslått at det igangsettes en konsultering av initiativet med hensyn til ambisjonsnivå, innretning, innhold (felles temaer og andre temaer). Ved siden av en konsultering til MR-Us egne grupper og organer, så konsulteres også nordiske interessenter (Nordisk Råd, NUS, diverse NOS m.fl.). Dessuten konsulteres nasjonale interessenter av landene gjennom utdannings- og forskningsdepartementene.

Det vil i juni 2010 bli en oppsummering av de nasjonale konsulteringer, før en prosess for at oppnå enighet på nordisk nivå innledes.

På bakgrunn av de tre studier som publiseres våren 2010 og igangsetting av et nordisk utdanningsforsknings- og formidlingsinitiativ, herunder øremerking av midler til initiativer innen frafallsproblematikken, anser Nordisk ministerråd hermed at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. *31/2008/kultur.

Udvalget er meget tilfreds med at Ministerrådet også ser vigtigheden af større satsninger på området, og påskønner, at der er afsat midler til øget forskning/udredning. Udvalget har indsendt sine kommentarer til uddannelses- og formidlingsinitiativet, hvor udvalget især udpeger fire fokusområder:

Nordisk Råd

**Rek. *31/2008/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1436/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 08-00168-28

Nordisk Råd anser at førskoleforskning, særligt den "effektorienterede" del af forskningen, bør være et fokusområde. Dette område er genstand for stor og stigende international interesse og er et område, hvor Norden står stærkt forskningsmæssigt. Samtidig er dette et forskningsområde, der kan bidrage med svar i forhold til blandt andet forebyggelse af frafald senere i uddannelsessystemet.

Frafaldsforskning er, som det også fremgår af Nordisk Råds Rek. *31/2008/kultur, et område Nordisk Råd prioriterer højt. Vi henviser derfor til indholdet i rekommandationen og det bagvedliggende medlemsforslag i forhold til konkrete forskningsprojekter på dette område. Samtidig ønsker Nordisk Råd, at området indgår mere generelt som fokus for ministerrådets initiativ.

Videre vil Nordisk Råd også pege på forskning i kreativitet og innovation i uddannelserne, som et meget vigtigt indsatsområde. Rådets Rek. *24/2009/kultur: "Kultur i skolen", er inde på vigtigheden af kreativitet i skolen, og Nordisk Ministerråd har for nyligt afholdt en konference i Reykjavik, hvor det blev påpeget, at innovation og entreprenørskab er et af de vigtigste aspekter i de nordiske landes konkurrencekraft.

Forskning i specialundervisning og pædagogik er et område, der har afgørende betydning for at sikre alle mulighed for at gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse, og dermed et område, hvor der er stort behov for evidensbaseret policy.

Kultur- og Uddannelsesudvalget anser at Nordisk Ministerråd med de øgede satsninger har imødekommet udvalgets prioriteringer på området.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. *31/2008/kultur som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Malmö den 22. september 2010

Bente Dahl (RV), næstformand

Gunilla Tjernberg (kd)

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)

Mats Johansson (m)

Monica Green (s)

Olemic Thommessen (H)

Paavo Arhinmäki (vänst)

Risto Autio (cent)

Tuula Peltonen (sd)

Nordisk Råd

**Rek. *31/2008/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1436/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 08-00168-28

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

norden

Nordisk Råd

Rek.***34/2008/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:

A 1432/medborger

Behandles i:

Medborger- og

Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00051-33

Norden som GMO-fri zone

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at arbejde for og støtte op om, at landbrug og branchens organisationer gennem frivillige overenskomster kan indføre GMO-frie zoner i de nordiske lande.

at arbejde for, at EU anerkender, at der kan indføres GMO-frie zoner

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Spørgsmål i relation til dyrkning og anvendelse af genetisk modificerede afgrøder – herunder spørgsmålet om GMO-frie zoner – bliver jævnligt drøftet på EU Rådsmøder (på miljø-rådets og på landbrug/fiskeri-rådets møder) og den danske fødevarerminister og miljøministeren deltager i denne debat.

Som opfølgning af rådskonklusionerne vedtaget på EU Rådsmødet (miljø) i december 2008 har Kommissionen i 2009 udsendt et spørgeskema om socioøkonomiske konsekvenser af dyrkningen af GMO-afgrøder i medlemslandene. Kommissionen vil på baggrund af medlemslandenes besvarelser fremkomme med en samlet redegørelse i sommeren 2010 om dette emne med henblik på nye initiativer.

I forlængelse af denne debat har Østrig og Nederlandene foreslået, at det bliver muligt for medlemslandene selv at afgøre, om der skal kunne dyrkes GMO-afgrøder i hele eller dele af medlemslandets territorium.

Den danske regerings stillingtagen til dette spørgsmål afventer Kommissionens tilbagemelding i sommeren 2010 og eventuelle nye initiativer fra Kommissionen.

Landenes regeringer anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget tager Ministerrådets meddelelse til efterretning. Udvalget lægger vægt på, at debatten om GMO-frie zoner nu er på dagsordenen i EU's institutioner. Det er derfor med glæde at notere, at der foregår drøftelser både i EU-Ministerrådet og EU-Kommissionen. Udvalget ser frem til Kommissionens tilbagemelding på undersøgelsen om de socio-økonomiske konsekvenser af GMO-dyrkning.

Udvalget har tidligere noteret sig, at der intet er til hinder for, at der indgås overenskomster mellem landbrugere med henblik på, at arealer holdes GMO-frie i Norden. Flere lande har indført sameksistensregler, der fastlægger, under hvilke betingelser, der kan anvendes GMO. Derfor kan første at-sats afskrives.

Derimod bakker udvalget op om Østrigs og Nederlændenes forslag om, at det skal være medlemslandene selv, og ikke EU-Kommissionen, der afgør om der skal være GMO-frie zoner. Derfor opretholdes anden at-sats.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *34/2008 hvad angår første at-sats til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *34/2008 til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år hvad angår anden at-sats

Malmö den 22. september 2010

Hanne Agersnap (SF)
Hans Wallmark (m)
Henrik Brodersen (DF)
Jukka Mäkelä (saml)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Marianne Berg (v)

Martin Kolberg (A), næstformand
Michael Tetzschner (H)
Solveig Horne (FrP)
Stefan Tornberg (c)
Thomas Jensen (S)
Ville Niinistö (gröna), formand

Nordisk Råd

**Rek.
 *34/2008/medborger
 D 2010**

Tidligere nummer:
 A 1432/medborger

Behandles i:
 Medborger- og
 Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00051-33

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
*37/2008/medborger
D 2010

Tidligere nummer:
A 1453/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00215-45

Lovsamarbejde og konsekvenser af national lovgivning

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indarbejde henvisninger til relevant lovgivning i de øvrige nordiske lande, når forslag til nye love fremlægges i de nationale parlamenter, samt oplyse om eventuelle konsekvenser i forhold til de øvrige nordiske lande

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

De nordiske landes regeringer har i 2009 meddelt, at de nordiske lande er enige om, at det med henblik på at undgå unødvendige grænsehindringer er nyttigt og vigtigt at beskrive lovgivningen og udviklingen i andre nordiske lande i lovforberedende dokumenter.

Der er i de nordiske lande praksis for, hvilken information og hvilke konsekvenser der oplyses om i forbindelse med forberedelsen af ny lovgivning. Landene lægger vægt på, at regeringerne er opmærksomme på den nordiske dimension, når de vedtager nye regler. Regeringerne undersøger og informerer om retstilstanden i de andre nordiske lande, hvor det er relevant og i nogle tilfælde ved alle nye lovforslag. Det synes imidlertid ikke i alle landene at være hensigtsmæssigt, at man ved udarbejdelse af alle nye lovforslag skal informere om tilsvarende nordisk lovgivning. Det synes at være overflødigt, ligesom det ikke vil være i overensstemmelse med et almindeligt ønske om at begrænse indholdet af lovforslag til at omtale forhold, der kan anses for relevante i den pågældende sammenhæng.

De nordiske regeringer mener på den baggrund fortsat, at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget tager Ministerrådets meddelelse til efterretning. Det er med stor tilfredshed, at alle lande finder det nyttigt og vigtigt at beskrive lovgivningen og udviklingen i andre nordiske lande i lovforberedende dokumenter.

Til en vis udstrækning praktiserer de nordiske lande allerede at indarbejde den relevante lovgivning fra de andre nordiske lande. Alle de nordiske lande oplyser således, at de er opmærksomme på at henvise til øvrig nordisk lovgivning i det omfang det er relevant og der findes ressourcer og tid til det.

Udvalget noterer sig således med tilfredshed, at regeringerne undersøger og informerer om retstilstanden i andre nordiske lande, hvor det er relevant og hensigtsmæssigt.

Samtidig skal det påpeges, at de nationale delegationer overfor Nordisk Råd og delegationssekretariatet har udvist stor interesse i at være opmærksomme og følge op på gennemførelsen af rekommandationen.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser
 Rek. * 37/2008 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Malmö den 21. september 2010

Hanne Agersnap (SF)

Hans Wallmark (m)

Henrik Brodersen (DF)

Jukka Mäkelä (saml)

Maarit Feldt-Ranta (sd)

Martin Kolberg (A), næstformand

Michael Tetzschner (H)

Solveig Horne (FrP)

Stefan Tornberg (c)

Thomas Jensen (S)

Ville Niinistö (gröna), formand

Nordisk Råd

**Rek.
 *37/2008/medborger
 D 2010**

Tidligere nummer:
 A 1453/medborger

Behandles i:
 Medborger- og
 Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00215-45

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. *38/2008/kk
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1451/kk

Behandlas i:
Kontrollkommittén

J.nr. 08-00202-30

Granskning av projekthantering i Nordiska ministerrådet

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

att fokusera på ett mindre antal projekt, som kan kallas profilfrågor och som fokuserar på Nordisk nytta

att konkret ändamål, transparens och uppföljning bör ledsaga projektiniteringen och hanteringen på Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet företar en mer kritisk genomgång av projekten, och evaluerar huruvida man har nått de politiska eller andra mål som satts upp och att kunskapen från projekten delas med relevanta parter

att se över definitionen för projekt, som bör tydliggöras

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Der blev på foranledning af Stellan Ottossons rapport om 2005-reformen i sommeren 2009 iværksat en udredning af ministerrådets projektvirksomhed.

Konkret blev der gennemført en udredning af den finske konsulentvirksomhed *Net Effect Oy*, der afsluttede deres udredning i januar 2010. Hovedanbefalingerne i *Net Effect Oys* rapport er hhv. forslag om klarere målfastsættelse i forbindelse med beslutning om projektbevillinger i MR og EK og mere fokus på rapporteringen og anvendelsen af projektresultaterne.

Endvidere blev fagministerrådene anmodet om at give en vurdering af deres projektvirksomhed. Det var i denne forbindelse den generelle opfattelse, at der i fagministerrådene var en tilfredsstillende sammenhæng mellem de politiske mål og den iværksatte projektvirksomhed og resultaterne heraf.

Konkrete initiativer

I forbindelse med Generalsekretærens budgetforslag for 2011 vil der blive gennemført en revision af kategoriseringen af budgetposterne med henblik på at skabe større transparens om de egentlige projektaktiviteter.

Herved vil der blive skelnet klart mellem:

- Bidrag til institutioner
- Driftsbidrag til samarbejdsorganer
- Programaktiviteter
- Egentlige projektmidler

For at skabe større klarhed om beslutningsgrundlaget for projektbevillinger er der i 2010 taget en revideret skabelon/mall for sagsfremstillinger i brug, der skal anvendes i forbindelse med behandling af projektbevillinger i MR og EK.

Målet har været at skabe større klarhed om bl.a.:

- Formål/syfte og mål
- Nordisk nytte
- Krav til rapportering og opfølgning på resultater

Sekretariatet har i 2009 udviklet en samlet projektmodel og -metode for projektvirksomhed. Metoden er primært tænkt anvendt indenfor sekretariatet i forbindelse med projekter som sekretariatet har ansvar for, i form af projekter, der gennemføres internt i sekretariatet eller projekter, der gennemføres af et eksternt forvaltningsorgan, og hvor sekretariatet har ansvar for at påse, at projektet gennemføres i overensstemmelse med de beslutninger, der er truffet af MR eller EK.

Der er i denne forbindelse:

- Udarbejdet en projekthåndbog
- Udviklet skabeloner/mallar til anvendelse i forbindelse med udvikling, gennemførelse og opfølgning på projektaktiviteter
- Gennemført uddannelse af medarbejdere i model og metode
- Afholdt fire kurser á tre dage med uddannelse af foreløbig 45 medarbejdere

Modellen og instrumenterne til kompetenceudvikling efterspørges i øvrigt af de nordiske institutioner, og der er påbegyndt uddannelse af medarbejdere fra de nordiske institutioner efter dette koncept.

Der er endvidere i sekretariatet etableret en kontraktenhed, hvor en række administrative funktioner er samlet med henblik på at øge effektiviteten og forbedre kvaliteten af sekretariatets projektadministration. Herunder er der gennemført eller planlagt følgende i 2010:

- Rekonstruktion af arbejdsgange
- Revision af projektstyringsystemer og værktøjer
- Revision af standardbetingelser
- Forbedring af rapporteringsværktøjerne til MR og EK

Der vil inden udgangen af 2010 ske en videreudvikling af den tidligere udviklede projektportal. Den reviderede projektportal vil omfatte oplysninger om igangværende og afsluttede projekter, der ikke tidligere systematisk er registreret, herunder formål/syfte, mål og forventet Nordisk Nytt, tidspunkt for start og slut, samt budgetramme og udbetalte midler. For afsluttede projekter vil der tillige oplyses om de opnåede resultater/opfyldelse af mål. Der vil blive knyttet en udvidet søgefunktionalitet til databasen, der i øvrigt vil være frit tilgængelig for offentligheden. Data i projektdatabasen vil løbende blive opdateret.

Nordisk Ministerråd anser, at rekkommendationen kan afskrives.

Nordiska rådet

**Rek. *38/2008/kk
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1451/kk

Behandlas i:
Kontrollkommittén

J.nr. 08-00202-30

3. Utskottets betänkande

Kontrollkomitéen har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. *38/2009/kk.

Nordiska rådet

Komitéen noterer sig, at der henvises til Stellan Ottosens rapport om 2005-reformen som baggrund for, at der blev igangsat en udredning af projektvirksomheden. Komitéen vil henvise til sin rekommandation, besluttet af Nordisk Råd i 2008, baggrunden for denne meddelelse, som også anbefaler at der igangsættes granskning af projekthåndteringsprocesserne. Komitéen håber at denne rekommandation også har affødt overvejelser om at ændre på projekthåndteringen.

**Rek. *38/2008/kk
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1451/kk

Behandlas i:
Kontrollkommittén

J.nr. 08-00202-30

Siden de indledende møder med Nordisk Ministerråds økonomikontor har det været klart, at man var enig om at definitionen af "projekter" har været for bred. Dette affødte hurtigt en mere præcis definition, og dette er Kontrollkomitéen tilfreds med. At man også i projektbeskrivelser m.v. nu ombeder sig specificering af den nordiske nytte i hvert enkelt projekt er en væsentlig forbedring.

Den nye skabelon for igangsættelse af projekter lægger op til, at der er kommet mere sammenhæng og gennemskelighed i projekthåndteringen, hvilket Komitéen påskønner.

Komitéen modtog og behandlede den omtalte udredning fra den finske konsulentvirksomhed *Net-Effect Oy*. Det overraskede ikke komitéen at man fra projektudøvernes side var tilfreds med håndteringen og gennemførelsen af projekterne, men til gengæld var man enig i vurderingen, at det er mere mangelfuldt med udbredelsen af kendskab til projektresultater, hvilket Komitéen vil påpege er en vigtig forudsætning for projekternes succes og dermed politiske opbakning.

Det er Kontrollkomitéens opfattelse, at det stadig er magtpåliggende at man hele tiden kritisk gennemgår projektporteføljen, med henblik på at vurdere resultater overfor ønskede politiske eller andre målsætninger.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Kontrollkommittén

att Nordiska rådet tar meddelandet om Rek. *38/2008/kk till handlingarna och avvaktar nästa års meddelande i anledning av første og tredje at-sats;

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. *38/2008/kk vad angår anden og fjerde at-sats för rådets del är slutbehandlade.

Reykjavik den 1. november 2010

*Billy Gustafsson (s)
Bjarne Kallis (kd)næstformand
Bjarni Benediktsson (Sj.)*

*Kristen Touborg (SF)
Sonja Mandt (A)
Ulla Karvo (saml)*

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk råd

**Fremst. *1/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:

A 1443/miljø

Behandles i:

Miljø- og naturressursudvalg

J.nr. 08-00185-24

Felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter

1. Rekommandasjon

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at fortsætte og fordybe det nordiske samarbejde om de forskningsmæssige og forvaltningsmæssige aspekter af naturovervågning, blandt andet med henblik på at sætte alle lande i stand til at udarbejde, og jævnligt opdatere, nationale rødlistor

at samarbejde om og udvikle økonomiske og juridiske værktøjer og virkemidler til sikring af landenes biologiske mangfoldighed

at samarbejde om nøje at overvåge udviklingen i forekomsten af fremmede, invasive arter i Norden

at samarbejde i de internationale fora, herunder Biodiversitetskonventionen, IUCN og EU, om at fremme ambitiøse, globale målsætninger og at fremme dertilhørende virkemidler for at bevare den biologiske mangfoldighed efter 2010

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Rødlistor er et vigtigt arbejdsredskab i forvaltningen. Da langt de fleste arter er udbredt over mere end ét land er der fra dansk side enighed i, at det er vigtigt at styrke samarbejdet mellem lande og selvstyrende områder, dels med henblik på kapacitetsopbygning dels for en fælles forståelse af systemets styrker og svagheder. Der blev i 2008 søgt midler hos Nordisk Ministerråd til et fællesnordisk projekt om harmonisering i forhold til IUCN's internationale standarder og styrkelse af kvalitetssikringen samt undersøgelse af mulighederne for at udvikle et fællesnordisk rødlisteindex. Dette skulle i praksis bl.a. omfatte oprettelse og vedligeholdelse af en fælles hjemmeside.

De nordiske lande har udarbejdet en rapport der udkom i 2009 'Signs of climate change in Nordic nature' med identifikation af 14 indikatorer der påviser klimaforandringerne i Norden. Der er lagt vægt på at indikatorerne også vil kunne benyttes i andre dele af verden. Dette arbejde er et godt eksempel på et Nordisk samarbejde om udvikling af indikatorer.

Nordisk råd

**Fremst. *1/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 08-00185-24

NOBANIS – North European and Baltic Network of Invasive Species – startede i 2004 som et projekt støttet af Nordisk Ministerråd. Netværket har nu 18 medlemslande, som alle bidrager med data til en web-portal om introducerede planter og dyr i Nord- og Centraleuropa, og portalen udvikles og opdateres løbende. Siden 2008 er projektet uden fast bevilling og er finansieret af bidrag fra medlemslandene. Der har været ansøgt om midler hos Nordisk Ministerråd til udvikling af et early warning-system, men denne finansiering blev ikke opnået. Netværket er blevet opfordret til at søge om midler hos Nordisk Ministerråd til at afholde en workshop om udviklingen af et early warning-system og vil søge at afholde denne workshop i 2010. Der er etableret kontakt med EEA om afholdelse af workshopen.

Efter COP 10 vil ministerrådet blive orienteret om resultaterne.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet at det fremgår av meddelelsen at det i 2008 ble utviklet et felles nordisk prosjekt om harmonisering i forhold til IUCNs internasjonale standarder og et styrket samarbeid om kvalitetssikring, samt en undersøkelse av muligheten for å utvikle et felles nordisk rødlisteindeks. Dette er i tråd med Nordisk råds fremstilling om å utdype samarbeidet på dette området. Utvalget savner dog informasjon om arbeidet er kommet i gang og hvilke resultater det har gitt.

Med hensyn til fremstillingens annen at-sats, om samarbeid om å utvikle økonomiske og juridiske verktøyer og virkemidler til sikring av landenes biologisk mangfold, savner utvalget en tilbakemelding fra Nordisk ministerråd. I meddelelse fra Nordisk ministerråd i 2009 fremgikk at det var igangsatt aktiviteter med fokus på betaling av økosystemtjenester. Videre ble det gitt uttrykk for at det vil kunne bli aktuelt å samarbeide om utviklingen av nye juridiske virkemidler. Utvalget ser fram til å motta informasjon om dette i neste års meddelelse.

Utvalget noterer informasjonen om NOBANIS med tilfredshet. Det noteres at det på ekspertnivå er gitt uttrykk for et behov for "early warning system", men at arbeidet ikke er gjennomført. Utvalget ser fram til å motta informasjon om resultatene fra den workshopen, som det henvises til i meddelelsen.

Utvalget savner en oppdatering på aktiviteter som adresserer den fjerde at-sats i fremstillingen, om samarbeid i de internasjonale fora. I siste års meddelelse fra Nordisk ministerråd, ble det fremhevet at de nasjonale rapportene i 2010 vil gi viktig informasjon om hvordan de nordiske landene ligger i forhold til 2010-målet, og hvilket arbeid som gjøres for å oppnå dette. Videre henvises det til at en viktig milepel vil være det nordiske samarbeidet fram mot FN-konvensjonens partsmøte i 2010. I den sammenheng ønsker utvalget informasjon om hvordan ministerrådet forholder seg til rekommandasjonene fra det nordiske symposium om biologisk mangfold, som ble avholdt i Trondheim i oktober 2009. Utvalget ser fram til å motta informasjon om dette i neste års meddelelse.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Fremst. *1/2009/miljø til etterretning og avventer ny meddelelse neste år

Malmö den 22. september 2010

Anita Brodén (fp)

Anne-Mari Virolainen (saml)

Ann-Kristine Johansson (s), for-
mand

Hilde Magnusson Lydvo (A)

Jan Lindholm (mp)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Lars Wegedal (s)

Per Bisgaard (V)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Sonja Irene Sjøli (H)

Nordisk råd

**Fremst. *1/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:

A 1443/miljø

Behandles i:

Miljø- og naturressursutvalg

J.nr. 08-00185-24

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

**Fremst. *2/2009/miljö
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1442/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 08-00184-58

Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at senest den 31. december 2009 færdiggøre en ambitiøs miljø- og klimapolitik for Nordisk Ministerråds egen virksomhed, hvad angår resurseforbrug, energiforbrug, affaldshåndtering, principper for anskaffelser og indkøb, rejseaktivitet, drift af sekretariater og institutioner mm. Miljø- og klimaarbejdet skal afpasses efter de specifikke forhold for organisationen, og det skal tilrettelægges således, at udgangspunkterne og målsætningerne for de forskellige delområder defineres, ligesom der beskrives en metode til opfølgning og overvågning af målopfyldelsen

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Sekretariatet har under de seneste åren gjort en lång rad olika tilltag för att reducera miljöbelastningen. Under 2009 utarbetades en ambitiös miljöhandlingsplan för Ministerrådets egen verksamhet som gäller för perioden 2010-2015.

Handlingsplanen omfattar följande områden:

- Energiförbruk (el och vatten)
- Avfall
- Grön inköspolitik (papper, IT-utrustning, elektronik, möbler, rengöringsmedel, engångsservice m.m.)
- Mål för utveckling i miljöbelastningen vid NMR:s reseaktivitet, härunder mål för reduktion av CO₂ belastning samt kompensation genom köp av CO₂-kvoter

Många av tilltagen vill bli helt genomförda i och med sekretariatens flyttning i juli 2010.

Handlingsplanen fungerar också som ett grundlag för utarbetande av konkreta goda råd till vårt dagliga beteende på klimat- och miljöområdet.

Miljöhandlingsplanen sändes officiellt till Nordiska rådet 25.2.2010.

Sekretariatet strävar efter att kontinuerligt förbättra och utveckla tillgänglig statistik och verktyg som kan medverka till att belysa miljökonsekvenserna av sekretariatets verksamhet. Ytterligare skall dessa verktyg visa hur strävandet efter reducering av miljöbelastningen, framskrider.

Utgående från ovannämnda tilltag, vill Nordiska ministerrådet arbeta för en bättre miljö och mindre resursförbruk. Nordiska ministerrådet kommer ytterligare att orientera de nordiska institutionerna om miljöhandlingsplanen samt uppfordra dem till att genomföra liknande initiativ.

Härmed anser Nordiska ministerrådet att framställningen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget værdsætter det udmærkede arbejde og den nye handlingsplan, som Ministerrådet har udarbejdet med det formål at nedsætte miljø- og klimabelastningen af Ministerrådets egen virksomhed. Udvalget værdsætter også, at Ministerrådet i forbindelse med sekretariatsflytning til nye lokaler har taget miljø- og klimahensyn i forbindelse med flytning og nyindretning i det nye domicil.

Udvalget ønsker at følge med udviklingen og ser frem til at modtage information om implementering og målbare resultat af handlingsplanen, samt en redegørelse om, hvordan de nye lokaler har medvirket til at reducere virksomhedens miljøbelastning.

Udvalget ønsker at høre, i hvilken grad Ministerrådet inkluderer vurdering af miljøpolitik hos leverandører og for serviceydelse i sin indkøbspolitik. I den forbindelse vil udvalget også påpege, at man forudsætter, at det som et led i Ministerrådets arbejde med den interne miljøpolitik, er en naturlig foranstaltning, at man jævnligt overvejer og afprøver, hvilken politik og adfærd på miljø og social ansvarlighed, som de/det pengeinstitut(ter), der forvalter Ministerrådets midler og transaktioner, udøver - jf. temaet for årets natur- og miljøpris.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Miljö- och naturresursutskottet

*att Nordiska rådet lägger meddelandet om
Fremst. *2/2009/miljö/presidiet till handlingarna och avvaktar
nästa års meddelande*

Malmö den 22. september 2010

Anita Brodén (fp)

Anne-Mari Virolainen (saml)

Ann-Kristine Johansson (s),
formand

Hilde Magnusson Lydvo (A)

Jan Lindholm (mp)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Lars Wegendal (s)

Per Bisgaard (V)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Sonja Irene Sjøli (H)

Nordiska rådet

**Fremst. *2/2009/miljö
D 2010**

Tidigare nummer:

A 1442/miljö

Behandlas i:

Miljö- och

naturresursutskottet

J.nr. 08-00184-58

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

**Fremst. 4/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1456/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 08-00394-27

Havvindmølleparker i Østersøen

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at nøje følge og støtte det videre arbejde med udredningen af det internationale havmølleprojekt på Kriegers Flak i Østersøen

at, i muligt samarbejde med BASREC og enkeltlande rundt om Østersøen, udarbejde vindatlas og at undersøge potentialerne i at etablere store vindmølleparker på et antal egnede lokaliteter i Østersøen og at etablere kombinerede, generelt fungerende regionale transmissionsløsninger i forbindelse hermed

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Østersøområdet rummer betydelige vindressourcer, som kan danne grundlag for en fremtidig udbygning med havvindmølleparker i området. En sådan udbygning vil betrykke forsyningssikkerheden, sikre landene miljøvenlig energi og skabe basis for vækst for landene omkring Østersøen.

En realisering af en storskala udbygning med vindkraft i Østersøen kræver imidlertid nærmere kendskab til vindkraftpotentialets faktiske lokalisering. Dette skal på sin side sammenholdes med de tekniske og økonomiske vilkår for at indføre elektriciteten på hensigtsmæssig vis i det nordiske, polsk, tyske og baltiske el-systemer. Der er derfor god mening i at iværksætte en bred kortlægning af vindressourcerne i Østersøområdet.

Kriegers Flak

Flere af landene omkring Østersøen har planer om at etablere havvindmølleparker i Østersøen. Et af de områder, der er grundigt belyst og egner sig til udbygning, er Kriegers Flak, lokaliseret der hvor dansk, tysk og svensk sokkel mødes.

Alle tre lande har mere eller mindre fremskredne planer om at udbygge med havvindmøller på deres del af flakket. På svensk side har Vattenfall

de fleste af myndighedsgodkendelserne på plads til at bygge vindmøllerne. På tysk side er det energiselskabet EnBW, der er i færd med at skaffe de nødvendige godkendelser, mens der i Danmark aktuelt pågår vurderinger med henblik på stillingtagen til udbygningen på den danske del af flakket.

Samtidig med overvejelserne og analyserne forbundet med det påtænkte projekt på Krigers Flak har den danske systemoperatør Energinet.dk sammen med den svenske og den tyske systemoperatør vurderet mulighederne for at koble kablerne til ilandføring af strømmen sammen. Formålet hermed er at anvende disse til at handle strøm mellem landene, når vindmøllerne ikke lægger beslag på hele ilandføringskapaciteten. Det er stor international opmærksomhed omkring projektet, som vil blive støttet økonomisk med midler fra EU's Recovery Plan.

BASREC

BASREC har afsat ca. 2 mio. DDK til analyser af vilkårene for udbygning med havvindmøller i Østersøregionen. Denne analyse forventes at føre til en strategi til fremme af vindkraft fra havvindmøller i regionen med fokus på regionalt samarbejde omkring udbygningen med havvindmøller.

Der sigtes desuden at kortlægge mulige placeringer for havmølleparker under hensyntagen til andre maritime interesser samt at analysere investeringsomkostninger og nettilslutning på de mulige lokaliseringer. Behovet for udvekslingsforbindelser vil også være et tema, der belyses. Der vil forventeligt desuden være fokus på de særlige vilkår, som vindkraft møder i arktiske egne.

BASREC's kommende analyser har et ambitiøst sigte. Arbejdet vil derfor inddrage allerede eksisterende analyser, fx nationale handlingsplaner og analyser. Der stiles i øvrigt mod at afholde to workshops om udbygningen med havvindmøller i Østersøregionen.

Sammenfatning

Der pågår således mange overvejelser og arbejdes på diverse analyser med henblik på fremme af udbygningen med havvindmøller i Østersøområdet. Både landenes myndigheder, de systemansvarlige virksomheder og BASREC er involveret heri. Udfordringen er, at en storskala udbygning med havvindmøller i Østersøområdet indebærer et investeringsomfang i milliard-klassen både til møller og til kabler.

Det er Nordisk Ministerråds opfattelse, at udbygningen med havvindmøller i Østersøregionen rummer så betydelige positive perspektiver for fremtidens forsyningssikkerhed, udbygningen med miljøvenlig energi som led i opfyldelsen af EU's målsætninger om fornybar energi og CO₂-reduktion og for vækst for landene omkring Østersøen. Det er derfor vigtigt, at berørte institutioner koordinerer analyseindsatsen.

En storskala udbygning med havvindmøller i Østersøområdet har samtidig vidtgående samfundsmæssige virkninger i landene omkring Østersøen. Nordisk Ministerråd agter derfor at følge det videre analysearbejde tættere end hidtil.

Nordisk Ministerråd agter desuden at tage initiativ til samarbejde med BASREC om kommende analyser mulighederne for storskala udbygning med havvindmøller i Østersøområdet.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

Nordisk Råd

**Fremst. 4/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1456/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 08-00394-27

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer meddelelsen fra Nordisk minister-råd med tilfredshet. Meddelelsen viser at arbeidet med å undersøke forutsetningene for en markant utbygning av vindkraftproduksjonen i Østersjøen er kommet godt i gang. Arbeidet har to hovedperspektiver:

- frembringe større mengder vedvarende energi og
- utvikle et bedre fungerende transmisjonsnett i regionen

Meddelelsen viser at det er tale om et bredt samarbeid som involverer BASREC, de involverte myndigheter og systemansvarlige virksomheter. Utvalget ser store perspektiver i arbeidet og har forventinger om at det vil kunne være et viktig bidrag til å oppfylle EUs målsetning om vedvarende energi.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og Naturressurseudvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Fremst. 4/2009/miljø som *ferdigbehandlet* for rådets del

Malmö den 22. september 2010

Anita Brodén (fp)

Anne-Mari Virolainen (saml)

Ann-Kristine Johansson (s), for-
mand

Hilde Magnusson Lydvo (A)

Jan Lindholm (mp)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Lars Wegendal (s)

Per Bisgaard (V)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Sonja Irene Sjøli (H)

Nordisk Råd

**Fremst. 4/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:

A 1456/miljø

Behandles i:

Miljø- og

Naturressurseudvalget

J.nr. 08-00394-27

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk råd

**Fremst. 5/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1457/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutval

J.nr. 09-00003-23

Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet

1. Rekommandasjon

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at etablere et udbygget fællesnordisk samarbejde om beredskapsplanlægning og reparationsberedskap for den nordiske el-sektor og sikre, at dette beredskab forankres tydeligere hos myndighederne og at der fastsættes nationale mål for arbejdet

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Der har i en årrække været et nordisk samarbejde om elsektorens beredskab mellem myndigheder og systemansvarlige virksomheder i de nordiske lande. Dette samarbejde var oprindeligt uformelt og omfattede især informations- og erfaringsudveksling om elsektorens beredskab.

I 2004 blev der indgået en hensigtserklæring mellem de involverede parter om dette nordiske beredskabssamarbejde. I 2006 blev hensigtserklæringen revideret. Samarbejdet omfatter nu de fem energi- og elberedskabsmyndigheder og fem systemansvarlige virksomheder i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige. Samarbejdet foregår i Nordisk Beredskabsforum (NordBER).

2007-08 foretog rigsrevisionerne fra Danmark, Finland og Norge en fællesnordisk parallelrevision af det nordiske beredskabssamarbejde for el-sektoren, hvor de bl.a. konkluderede følgende:

Riksrevisjonene vurderer det som positivt at det er etablert et nordisk samarbeid om kraft-forsyningsberedskap gjennom NordBER som blant annet omfatter erfaringsutveksling, felles utredningsarbeid og felles beredskapsøvelse. Videre er det gjennom samarbeidet utarbeidet forslag til tiltak som kan bidra til å bedre både nasjonal kraftforsyningsberedskap og beredskapssamarbeidet på tvers av landene. Håndteringen av et omfat-

tende strømbrudd i ett av landene vil være avhengig av aktørenes beredskapsplanlegging.

De tre riksrevisjonene finner på bakgrunn av parallellrevisjonen, at det ikke i tilstrekkelig grad er tilrettelagt et hensiktsmessig samarbeid mellom de nordiske landene om reparasjonsberedskap. De nordiske energiministrene bør overveie å oppprioritere og styrke den delen av samarbeidet om kraftforsyningsberedskap som gjelder reparasjonsberedskap ved omfattende svikt i det nordiske kraftsystemet. Energiministrene i Danmark, Finland og Norge har tilsluttet sig disse konklusjoner.

På dette grundlag har der i 2009-10 været drøftelser om en revisjon af den nævnte hensigtserklæring for at gennemføre anbefalingerne fra de nordiske rigsrevisjoner. I drøftelserne har deltaget de fem nordiske el- og energiberedskabsmyndigheder og de fem systemansvarlige virksomheder. Nordisk ministerråd har fulgt dette arbejde og er løbende blevet opdateret.

Der foreligger nu forslag til en reviderede hensigtserklæring og et deraf afledet arbejdsprogram, som parterne skal blive enige om. Den reviderede hensigtserklæring om NordBER-arbejdet er således en opfølging på den fællesnordiske parallelrevisjon.

Kernen i den reviderede hensigtserklæring om NordBER-arbejdet er, at dette samarbejde udvides til - udover den hidtidige informations- og erfaringsudveksling - også at omfatte alle dele af et nordisk beredskabssamarbejde for det nordiske elsystem, herunder risiko- og sårbarhedsvurderinger og beredskapsplaner (incl. reparationsberedskap), øvelser og træning samt nødvendig information og kommunikation i forbindelse hermed. Samarbejdet skal bl.a. omfatte følgende dele:

- Et samarbejde mellem de nordiske systemansvarlige virksomheder om dette arbejde
- Et samarbejde mellem de nordiske myndigheder om afstemning af de nationale krav og forventninger til dette arbejde

Det er på dette grundlag NMR opfattelse, at Nordisk Råds rekommandation om at etablere et udbygget fællesnordisk samarbejde om beredskapsplanlægning og reparationsberedskap for den nordiske elsektor opfyldes fuldt ud ved indgåelsen af den reviderede hensigtserklæring og gennemførelse af det deri angivne arbejde;

- at det er op til de enkelte nationale myndigheder at fastsætte, i hvilket omfang dette beredskab skal forankres tydeligere hos myndighederne og i hvilket omfang der skal fastsættes nationale mål for arbejdet;
- at der af myndighederne regelmæssigt skal fremsendes en orientering til Nordisk Ministerråd om det ovennævnte fællesnordiske beredskabssamarbejde.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet meddelelsen om at anbefalingene fra riksrevisjonene om å styrke en felles nordisk beredskap for kraftforsyning og kraftdistribusjon ved omfattende strømbrudd i et av landene, er ved å bli ført ut i livet.

Riskrevisjonens vurdering var at det nordiske samarbeidet om beredskapsplanlegging og reparasjonsberedskap ved et omfattende havari i sentralnettet ikke var tilstrekkelig for håndtering av krisesituasjoner på tvers av landegrensene. Med den hensiktserklæring som Nordisk ministerråd henviser til i sin meddelelse, vil samarbeidet utvides fra kun å dekke

Nordisk råd

**Fremst. 5/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1457/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 09-00003-23

informasjons- og erfaringsutveksling, til å omfatte alle dele av beredskapsbehovet. Utvalget noterer at de relevante myndigheter regelmessig skal orientere Nordisk ministerråd om arbeidet. Det vil etter utvalgets vurdering, sikre en god oppfølging av hensiktserklæringen.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Fremst. 5/2009/miljø som *ferdigbehandlet* for rådets del

Malmö den 22. september 2010

Anita Brodén (fp)

Anne-Mari Virolainen (saml)

Ann-Kristine Johansson (s), for-
mand

Hilde Magnusson Lydvo (A)

Jan Lindholm (mp)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Lars Wegedal (s)

Per Bisgaard (V)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Sonja Irene Sjøli (H)

Nordisk råd

**Fremst. 5/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:

A 1457/miljø

Behandles i:

Miljø- og naturressursutval

J.nr. 09-00003-23

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

**Fremst. *6/2009/presidiet
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1448/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00265-35

Nordiskt ambassadsamarbete

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att öka samarbetet de nordiska länderna emellan, både i form av lokaler som ansvarsområden, vad gäller konsulär och diplomatisk närvaro i andra stater och på andra kontinenter

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordisk ministerråd konstaterer, at der indenfor de udenrigspolitiske anliggender er et vidt forgrenet og ganske velfungerende nordisk samarbejde, på såvel faglige som administrative områder.

Samarbejdet de nordiske lande imellem foregår på såvel hovedstadsniveau som på de enkelte repræsentationer. Det uformelle samarbejde varierer fra post til post, men på en række områder er der sket en egentlig formalisering af samarbejdet i form af fælles retningslinjer og etablering af stående arbejdsgrupper. Der er således etablerede samarbejdsfora på bl.a. det administrative område, herunder IT og dokumentation, og indenfor sikkerhed og beskyttelse af diplomatisk personel.

På det nordiske administrationschefsmøde i Helsingfors den 12. november 2004 blev der vedtaget et sæt *Riktlinjer för nordisk samverkan rörande administrative och funktionelle arrangemang för samarbete i beskickningsnätet*. Formålet med retningslinjerne er at styrke den nordiske samarbejdsstradition også uden for de nordiske lande. Retningslinjerne danner grundlag for det arbejde, som pågår i det Nordiske Kontaktudvalg på Ejendomsområdet (NKU). I NKU deltager repræsentanter fra såvel de nordiske udenrigsministerier som de nordiske bygnings/ejendomsstyrelser. Inden for rammerne af NKU samarbejder de nordiske lande om projektering og implementering af fælles kancelliprojekter, udvikling af standardaftaler om gensidig udlån af kontorfaciliteter, samt udvikling af bl.a. fælles standarder for tilgængelighed og miljøhensyn. Der pågår også et samarbejde om udvikling af fælles standarder for bl.a. jordskælvssikring. NKU

mødes samlet mindst én gang om året, og ellers efter behov i de relevante konfigurationer. Som det fremgår af vedhæftede oversigt over nordisk samlokalisering er denne del af samarbejdet ganske veludviklet.

I 2005 påbegyndte de nordiske lande tillige et samarbejde på viseringsområdet. En fælles evaluering viste i 2006, at der var et betydeligt potentiale for videreudvikling af netop dette samarbejdsområde.

Også på kriseberedskabs- og krisehåndteringsområdet er der et veludviklet nordisk samarbejde. På grundlag af erfaringerne fra Tsunamien i 2004 blev det besluttet, at det nordiske samarbejde på kriseberedskabet skal styrkes, herunder at der skal udarbejdes fællesnordiske kriseberedskabsplaner på de poster hvor det skønnes relevant og hensigtsmæssigt.

Nordisk ministerråd støtter helhjertet op om det eksisterende samarbejde og de initiativer, som løbende sættes i værk for yderligere at styrke samarbejdet. Stoltenberg-rapporten indeholder flere interessante idéer på dette område, og der er allerede igangsat et arbejde for yderligere at konkretisere disse idéer.

Det er en styrke ved det nordiske samarbejde, at det hviler på nogle fælles værdier og sammenlignelige administrative og politiske traditioner. Det nordiske samarbejde flyder let; de såkaldte "transaktionsomkostninger" er ganske lave. Hvor der er fælles interesser eller fælles gevinster at høste fungerer samarbejdet forbilligligt. Omvendt betyder det også, at der er poster hvor der givetvis kunne etableres et stærkere samarbejde, men hvor indsatsen ikke skønnes at ville stå mål med gevinsterne. Det nordiske samarbejde er ikke et prestigeprojekt, men et pragmatisk, velfungerende dagligt samarbejde mellem lande, som har en fælles interesse i at samle og optimere deres ressourcer på udenrigsområdet.

Ministerrådet anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Presidiets betänkande

Meddelandet redovisar många goda exempel på ökat nordiskt samarbete inom utrikespolitiken. Samarbetet sker både mellan huvudstäderna och de enskilda representationerna. Däremot har det inte gjorts några mera omfattande nya beslut om ett mera långtgående samarbete och arbetsfördelning beträffande de nordiska ländernas utlandsrepresentationer (som bl.a. föreslås i Stoltenbergrapporten).

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

*att Nordiska rådet lägger meddelandet om
Fremst. *6/2009/presidiet till handlingarna och avvaktar nästa års
meddelande*

Malmö den 22. september 2010

*Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Erkki Tuomioja (sd)
Helgi Hjörvar (A), formand
Henrik Dam Kristensen (S)*

*Kent Olsson (m)
Line Barfod (EL)
Marion Pedersen (V)
Per-Kristian Foss (H)
Sinikka Bohlin (s)*

Nordiska rådet

**Fremst. *6/2009/presidiet
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1448/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00265-35

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

**Fremst. 7/2009/næring
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1462/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 09-00103-20

Nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation inden for den nordiske globaliseringsstrategi

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

att Nordiska ministerrådet inom den gemensamma nordiska handlingsplanen för innovations- och näringspolitik 2010 – 2013 fokusera på:

- ett stärkt samspel mellan näringsliv, forskare, användare (konsumenter) och producenter om erfarenheter och utvecklingspotential för medarbetar- och användardriven innovation med särskilt fokus på utveckling av bättre välfärdstjänster och klimat- och energilösningar
- fastlägga behov och möjligheter för, samt sätta igång forskningssamarbete i Norden inom specifika områden för medarbetar- och användardriven innovation
- i samarbete med arbetsmarknadens parter bidra till att utveckla möjligheterna för en arbetsplatskultur på nordiska arbetsplatser som främjar medarbetar- och användardriven innovation

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd hilser Nordisk Råds interesse for medarbejder- og brugerdreven innovation velkommen. Brugerdreven innovation er et meget vigtigt satsningsområde og dets betydning ses blandt andet i analyser som "*Nordic Innovation Monitor*"¹ og "*New nature of innovation*"² som er et baggrundsdokument til arbejdet med OECDs næste innovationsstrategi. Betydningen af brugerdreven innovation genspejles også i landenes nationale indsatser og i EU samarbejdet.

¹ www.norden.org/en/publications/publications/2009-721

² www.newnatureofinnovation.org/

Eksisterende nordiske indsatser

I 2005 nedsatte Nordisk Ministerråd en arbejdsgruppe om brugerdreven innovation. Arbejdsgruppen så på brugerdreven innovation som en metode til at give nordisk erhvervsliv en konkurrencefordel. Satsninger på forskningsdreven innovation er ikke nok til at møde den øgede konkurrence i en globaliseret verden. Arbejdsgruppen producerede rapporten "Handlingsplan for brugerdreven innovation", som blev godkendt af MR-NER 7-8 september 2006, og som foreslog et todelt program bestående af Virksomhedsnære satsninger og af satsninger på at udvikle ny viden og teori om metoder for brugerdreven innovation.

Brugerdreven innovation blev ligeledes et satsningsområde i samarbejdsprogrammet 2006-10 som også blev godkendt af ministrene og Nordisk Råd i 2005.

For at gennemføre MR-NER's handlingsplan om virksomhedsnære satsninger, lancerede Nordisk InnovationsCenter (NICe) i 2007 et udbud på 12 mio. NOK hvor industri, offentlige organisationer og vidensinstitutioner blev indbudt til at søge om finansiering til projekter med det formål: *"To raise general awareness, provide support to industry, and contribute to policy development in the area of user-driven innovation across the Nordic region"*. Dette udbud resulterede i syv projekter som blev afsluttet i løbet af 2009-2010. Projekterne var både teoretiske og praktiske og erhvervslivet udviklede nye metoder til innovation.

For at gennemføre MR-NER's handlingsplan om at udvikle ny viden og teori om metoder for brugerdreven innovation lancerede man en satsning på "forskningsprogram for brugerdreven innovation" under globaliseringsinitiativet NORIA. Ministrene nedsatte en arbejdsgruppe for at undersøge behov og muligheder og udforme forskningssatsningen. Arbejdsgruppens forslag er blevet godkendt af EK-NE/Næring. Forslaget kobler globaliseringsindsatsen sammen med et nystartet initiativ under Nordforsk med deltagelse af de nordiske lande og to baltiske lande om *Living Labs* (LILAN). Det første udbud er gennemført i december 2009 med 16 millioner NOK.

LILAN's bestyrelse består af repræsentanter for de centrale finansieringsinstitutioner for innovation og forskning i Norden. Denne sammensætning gør at det også er relevant at diskutere en videre udvikling af brugerdreven innovation i Norden.

Fremadrettede nordiske indsatser

Nordisk Råd peger på en del af disse satsninger som udgangspunkt for en ny handlingsplan. Det er helt korrekt at erfaringerne fra de satsninger som allerede er gjort vil blive grundlag for den indsats der vil blive lagt op til i det kommende erhvervs- og innovationspolitiske samarbejdsprogram 2011-13. Processen for samarbejdsprogrammet er inkluderende og Nordisk Råds Næringsudvalg har været inviteret til begge de workshops som ligger til grund for samarbejdsprogrammet.

Ligeledes har globaliseringsprojektet om innovation of entrepreneurskab i sundhedssektoren et stærk fokus på hvordan man kan inddrage brugere og medarbejdere i innovationsprocesserne.

Nordisk Ministerråd mener, at det kommende erhvervs- og innovationspolitiske samarbejdsprogram 2011-13 vil imødekomme Nordisk Råds anbefaling om at fokusere på: *"ett stärkt samspel mellan näringsliv, forskare, användare (konsumenter) och producenter om erfarenheter och utvecklingspotential för medarbetar- och användardriven innovation med särskilt fokus på utveckling av bättre välfärdstjänster och klimat- och energilösningar"*.

Nordisk Råd

**Fremst. 7/2009/næring
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1462/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 09-00103-20

Nordisk Ministerråd mener også at "forskningsprogram for brugerdreven innovation under globaliseringsinitiativet NORIA imødekommer Nordisk Råds anbefaling om at: " fastlægge behov og muligheder for, samt sætte igång forsknings Samarbejde i Norden inom specifika områden för medarbetar- och användardriven innovation".

Nordisk Råd

**Fremst. 7/2009/næring
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1462/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 09-00103-20

Nordisk Ministerråd har ikke på nuværende tidspunkt planer om at igangsætte projekter om arbejdspladskultur i de nordiske lande, som fremmer medarbejder- og brugerdreven innovation. Vi tror at projekter omkring udvikling af metoder og gode eksempler for medarbejder- og brugerdreven innovation vil være med til at motivere virksomheder og evt. arbejdsmarkedets parter til at sætte på medarbejder- og brugerdreven innovation og at det også vil påvirke arbejdspladskulturene i positiv retning.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Næringsudskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande om de projekt och processer som satts igång inom olika nordiska institutioner. Utskottet ser positivt på satsningen på forskningsprogram om användardriven innovation under NORIA och menar att detta projekt är ett typexempel på ett konkret och viktigt projekt inom globaliseringssatsningen som rådet har efterfrågat i sin rekommandation.

Utskottet är tillfreds med NMR:s meddelade om att man i enlighet med rådets önskemål och påpekande som utgångspunkt i det kommande närings- och innovationspolitiska samarbetsprogrammet 2011 – 2013 kommer att använda sig av de erfarenheter som tidigare satsningar och insatser har skapat. Utskottet har som NMR påpekar i meddelandet deltagit med en representant i arbetet med handlingsplanen vid en workshop för att ge input i arbetet med handlingsplanen.

Utskottet är dock inte tillfreds med att NMR på nuvarande tidpunkt inte har planer om att sätta igång projekt kring arbetsplatskultur som främjar medarbetardriven innovation. Utskottet menar att typiska nordiska värderingar inom arbetslivet som t.ex. kort maktdistans, arbetsmoral och personligt ansvar, holistiskt tänkande samt jämställdhet är centrala för att de nordiska länderna ska klara sig i den globala konkurrensen och stärka den nordiska konkurrensförmågan. En utveckling och förstärkning av en arbetsplatskultur för medarbetardriven innovation kan bidra till denna konkurrensförmåga. Utskottet förutsätter att detta område fokuseras i den kommande handlingsplanen.

Utskottet menar därför att med bakgrund i det arbete som sker inom NMR med den kommande handlingsplanen tillsammans med de satsningar som görs inom de nordiska institutionerna (NICe och NordForsk) utgör underlag för att avskrivna rekommandationen men att utskottet noga kommer att följa arbetet med handlingsplanen och utvecklingen inom detta område.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Fremst. 7/2009/næring för rådets del är *slutbehandlad*

Nordisk Råd

Malmö den 22. september 2010

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (s)
Bjarne Kallis (kd)
Janne Seurujärvi (cent)
Lauri Oinonen (cent)

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m),
ordförande
Lyly Rajala (saml), vice ordförande
Ole Vagn Christensen (S)

Fremst. 7/2009/næring
D 2010

Tidligere nummer:
A 1462/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 09-00103-20

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. 8/2009/præsidiets
D 2010**

Tidligere nummer:
B 263/præsidiets

Behandles i:
Præsidiets

J.nr. 09-00223-19

Nordisk Ministerråds planer og budget 2010

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

- 1) *att* öka anslaget för 2-2251-2 Konst- och kulturprogrammet med 1 000 000 DKK
- 2) *att* öka anslaget för 1-2205-2 för Nordiska kulturfonden med 663 000 DKK.
- 3) *att* inom ramen för 2-2251-2 Konst- och kulturprogrammet öronmärka 500 000 DKK för den nordiska biblioteksveckan.
- 4) *att* inom ramen för 1-2203-1 Dispositionsmedel kultur öronmärka 1 000 000 DKK för Orkester Norden
- 5) *att* inom ramen för 3-3301-1 Projektmedel – miljö öronmärka 2 000 000 DKK för Östersjöaktiviteter i förhållande till BSAP
- 6) *att* inom ramen för 2-2505-1 Dispositionsmedel Utbildning och forskning öronmärka 2 000 000 DKK för forskning om Frafald (betingat av beslut i MR-U den 8 december)

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Der var i efteråret 2009 drøftelser mellem Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd om Ministerrådets budget for 2010. På den baggrund er der i relation hertil besluttet følgende.

Kulturministrenes ramme udvides med i alt 1.663 TDKK. Kultur og Kunstprogrammets ramme (budgetpost 1-2251-2) øges med 1.000 TDKK, hvoraf der øremærkes 500 TDKK til den nordiske biblioteksuge. Kulturfondens ramme (budgetpost 1-2205-2) er i budget 2010 øget med 663 MDKK. Endvidere øremærkes på Kulturs område 1.000 TDKK til Orkester

Norden indenfor rammen på Kulturs dispositionsmidler (budgetpost 1-2203-1).

På MR-Us område er der på budgetpost 3-3310-1 øremærket 2.000 TDKK indenfor rammen for Østersøsamarbejdet for at støtte projektudvikling indenfor rammerne i handlingsplanen BSAP.

EK-U besluttede på møde den 8. december 2009 at godkende forslaget om at disponere midler til en fremtidig satsning på fælles nordisk uddannelsesforskning og formidling. Indenfor denne satsning er 2.000 TDKK af beløbet øremærket til/orienteret mod formål om frafald. Desuden er der på MR-Us område to studier i gang med relation til frafaldsproblematikken; et som er rettet mod ungdomsuddannelserne og et mod læreruddannelsen.

Der vil således indenfor MR-Us område blive orienteret mod/øremærket ikke mindre end 2 MDKK til formål om frafald.

Nordisk Ministerråd anser, at rekommandationen kan afskrives.

3. Præsidiets betænkning

Præsidiets konstaterer at de förändringar i budgeten som Nordiska rådet nämnt i rekommandationen har förverkligats.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiets,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 8/2009/præsidiets som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Malmö den 22 september 2010

Bendiks H. Arnesen (A)

Christina Gestrin (sv)

Erkki Tuomioja (sd)

Helgi Hjörvar (A), formand

Henrik Dam Kristensen (S)

Kent Olsson (m)

Line Barfod (EL)

Marion Pedersen (V)

Per-Kristian Foss (H)

Sinikka Bohlin (s)

Nordisk Råd

**Rek. 8/2009/præsidiets
D 2010**

Tidligere nummer:

B 263/præsidiets

Behandles i:

Præsidiets

J.nr. 09-00223-19

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk råd

**Rek. *9/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1471/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 09-00144-16

Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mot dumping av fisk

1. Rekommandasjon

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at arbeide for fælles nordiske indspil til den pågående revision af EU's fælles fiskeripolitik, indspil, der bygger på reguleringer, der styrker et lønsomt og lovligt fiskeri på grundlag af de enkelte fiskebestandes bæreevne – eksempelvis minimering af udsmid, større kontrol med ulovligt fiskeri, etablering af lukkede områder for fiskeyngel, sikring af lønsomhed i erhvervet (næringen) og forbedrede rammebetingelser for kystfiskeriet samt spørgsmålet om regionalisering af fiskeriforvaltningen

at arbeide for, inden for rammerne af den eksisterende fælles fiskeripolitik, at minimere graden af udsmid til et absolut minimum gennem straks at afvikle eller omforme EU's uhenigtsmæssige kvoteordninger, der indebærer et uacceptabelt spild af resurser og potentielle fødevarer

at, i forbindelse med arbejdet med EU's kommende Østersøstrategi, indføre et umiddelbart virkende stop for udsmid af fisk i Østersøen

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Det færøske fiskeriministerium har været i kontakt med de øvrige nordiske landes regeringer om rekommandationen fra Nordisk Råd.

De i rekommandationen nævnte fiskeripolitiske temaer drøftes blandt de nordiske ministre. De har iværksat en række aktiviteter med det formål, at belyse problematikkerne nærmere og bidrage til fremadrettede løsninger af disse.

I EU-regi arbejder de nordiske EU-landes regeringer med de samme udfordringer. Drøftelserne om fremadrettede løsninger i EU's nye fælles fiskeripolitik vil fortsætte i tiden som kommer. De nordiske ministre følger udviklingen tæt.

Vi har opdelt besvarelsen i:

1. fælles nordiske indspil til reformen af EU's fiskeripolitik,
2. de nordiske EU-landes indsats om udsnid af fisk
3. de nordiske EU-landes indsats mod udsnid af fisk inden for rammerne af Østersøstrategien

1. Fælles nordiske indspil til reformen af EU's fiskeripolitik

De nordiske regeringer har benyttet Nordisk Ministerråd som platform for indspil i reformens høringsproces og har bidraget til drøftelserne om revisionen af EU's fiskeripolitik med:

På ministermødet den 2. juli 2009 blev EU's fiskeripolitik drøftet med udgangspunkt i professor Jesper Råkjærs indlæg vedrørende "*Right based Management*", regionalisering af fiskeripolitikken og "*Co-management*". I diskussionen deltog også Reinhard Priebe, direktør for nordatlantiske anliggender i EU kommissionen.

2. Det islandske formandskabs konference 27. og 28. august havde titlen "*Efficient Fisheries Management*". Konferencen var vinklet til Grønbogens diskussion om behovet for at få bedre økonomi i fiskerierne. Især blev der fokuseret på erfaringer med at benytte *Right Based Management* som instrument i effektiviseringen og rationaliseringen af fiskerierne.

3. Ministerrådet har udarbejdet en letlæselig redegørelse om nordiske erfaringer med Discard, "*Co- Management*" og "*Right based Management*".

4. Ministerrådet har afholdt et seminar for at analysere og diskutere mulige institutionelle løsninger på de udfordringer, Grønbogen identificerer i forholdet mellem en central styret fiskeripolitik og inddragelse af fiskeriaktørerne og medlemsstaterne i implementeringen af politikken.

2. De nordiske EU-landes indsats om udsnid af fisk

Finland har oplyst:

Finland arbejder for at reglerne i den fælles fiskeripolitik udformes således, at udkast af fisk minimeres. Dette gælder både regler for kvoteforvaltningen og tekniske reguleringer af fiskerierne. Finland ser det vigtigt, at reglerne udformes således, at de indeholder incitament, som fremmer ansvarsfuldt kommercielt fiskeri og tager dets virkelighed i betragtning. Et reduceret udkast samt landing af hele fangsten giver et bedre grundlag for at bedømme tilstanden i fiskebestandene og dermed også for at fastlægge kvoter for et bæredygtigt fiskeri.

Sverige har oplyst:

Inden for rammen af EU's fælles fiskeripolitik arbejder Sverige for at udforme regelværket således, at udkast elimineres. Dette gælder både regler for kvoteforvaltningen og tekniske regler for fiskeriet. Indsatser i Østersøen har i 2009 inkluderet at være drivkraft i en beslutning om at forbyde highgrading samt at tekniske reguleringer for at øge redskabernes selektivitet. Indsatser i Västerhavet har i 2009 inkluderet at være drivkraft for særlige regler for den artsselektive rist i jomfruhummertrawl samt indføringen af forbud mod highgrading i Nordsøen, Skagerak og Kattegat. Forbuddet mod highgrading forventes at medføre en reduktion af udkast og som konsekvens heraf at skabe incitament for mere selektive redskab og fiskemetoder.

Nordisk råd

**Rek. *9/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1471/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursudvalg

J.nr. 09-00144-16

Danmark har opplyst:

Danmark arbejder med forsøg med elektronisk monitoring med anvendelse af kamera og sensordokumentation. Kameradokumentation kan blive et incitament til fiskerne om at dokumentere, at deres fiskeri er bæredygtigt, herunder at reducere discard. Der er bred interesse for forsøgene. Nordisk Ministerråd er engageret i dette projekt.

3. De nordiske EU- landes indsats mod udsmid af fisk inden for rammerne af Østersøstrategien

Finland har opplyst:

Finland deltager i det flagskibsprosjekt for eliminering af udkast som ledes af Danmark.

Sverige har opplyst:

Sverige deltager i projektet "*Eradicate Discards*" som ledes af Danmark inden for rammen af Østersøstrategien. Målsætningen er at utvikle en pakkelsning for at løse problemene med udkast i Østersøen.

Danmark har opplyst:

Indenfor rammerne for Østersøstrategien er Danmark "*leadpartner*" for et prosjekt, som har til formål eliminere *discard* i Østersøen.

De nordiske landes regeringer anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet at de nordiske regeringer i bred utstrekning adresserer de utfordringer som rekommandasjonen er rettet mot.

Med hensyn til arbeidet med revisjonen av EUs fiskeripolitikk, så finner utvalget det positivt at alle nordiske land har kunnet samarbeide om felles konstruktive innspill i den bredere europeiske dialog. Videre noterer utvalget med tilfredshet at ministerrådet har vært i dialog med Kommisjonens representant om revisjonen. De nordiske landene har samlet mange erfaringer som med fordel kan anvendes i EUs revisjonsarbeid. Det er utvalgets vurdering, at det vil være en fordel at de nordiske landene fortsetter med en felles innsats, som tar sikte på å formidle nordiske erfaringer og felles synspunkter i det videre arbeidet med revisjonen.

Utvalget noterer at de nordiske landene alle aktivt har gått inn for å eliminere eller begrense dumping (*discard*, utkast, udsmid) i fiskeriene. Norge og Island har forbud mot dumping mens Danmark, Finland og Sverige arbeider aktivt for å innføre regler i EU, som vil kunne eliminere dumping. Den særlige innsats i Østersjøen ser utvalget meget positivt på.

Utvalget fremhever at dumping er en helt uakseptabel praksis og erfaringen fra Norge og Island viser at det er mulig å stoppe omfanget av dumping med de riktige virkemidler. Utvalget mener derfor at det er nødvendig at de nordiske lands regjeringer fortsatt arbeider for, at det innen EUs felles fiskeripolitikk stilles krav og utarbeides insitamentersom gjør det mulig å minimere dumping til et absolutt minimum.

Nordisk råd

**Rek. *9/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1471/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 09-00144-16

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *9/2009/miljø til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår første og annen at-sats

at Nordisk Råd tar meddelelse om Rek. *9/2009/miljø hva angår tredje at-sats til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende

Malmö den 22. september 2010

Anita Brodén (fp)

Anne-Mari Virolainen (saml)

Ann-Kristine Johansson (s), for-

mand

Hilde Magnusson Lydvo (A)

Jan Lindholm (mp)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Lars Wegendal (s)

Per Bisgaard (V)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Sonja Irene Sjøli (H)

Nordisk råd

**Rek. *9/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:

A 1471/miljø

Behandles i:

Miljø- og naturressursutvalg

J.nr. 09-00144-16

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 10/2009/presidiet
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1459/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 09-00070-20

Internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

att i samarbete med formandskabet for Arktisk Råd og med inddragelse af nordiske og arktiske parlamentarikere arrangere en international konference om udviklingen i den arktiske region

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordiska ministerrådet beslutade den 13 januari 2010 att avhålla en arktisk konferens i maj 2010 i Köpenhamn.

Konferensen arrangeras i samarbete med Arktiska rådets danska ordförandeskap varför den avhålls den 26 maj i anslutning till Arktiska rådets vice ministermöte och informationssymposium den 27- 28 maj i Eigtveds Pakhus. Samordning av tid och plats av nämnda arrangemang ämnar möjliggöra ett brett deltagande av relevanta aktörer i arktiska och nordiska fora.

Konferenskommittén, bestående av danska ordförandeskapet för NMR, Grönland samt Nordiska ministerrådets sekretariat har i förberedelserna av konferensen varit i dialog med Nordiska rådets sekretariat och sekretariatet för de arktiska parlamentarikerna i SCPAR (Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region). Samarbetet har resulterat i ett högnivå-inlägg under konferensen av representant för Nordiska rådets presidium och SCPAR.

Målsättningarna med konferensen är:

1. att bidra till en ökad generell förståelse av och kunskap om den nuvarande förvaltningssituationen i Arktis, men också att betona de utmaningar och behov i regionen och för befolkningen i Arktis

som lyftes fram i ordförandens konklusioner vid NMR:s konferens "Common Concern for the Arctic" i Ilulissat 2008;

2. att bidra till en konstruktiv dialog mellan olika aktörer som önskar stödja en hållbar utveckling i Arktis och befolkningen i Arktis;
3. att öka förståelsen för hur Nordiska ministerrådet på ett positivt sätt kan bidra till insatser för att bemöta utmaningarna i Arktis.

Konferensens program innehåller bland annat tre paneldebatter med följande överskrifter: 1) *Local and global governance in the Arctic*, 2) *Resources in the Arctic* 3) *Living in the Arctic*. Paneldebatternas teman tar upp flera av de frågeställningar som är högaktuella för den arktiska regionen och arktiska befolkningar i ljuset av klimatförändringarna och globaliseringens utmaningar.

Relevanta facksektorer i Nordiska ministerrådet, Nordiska rådet och andra arktisaktörer har bidragit med input till talare och innehåll inom respektive panel. Man förväntar ett brett deltagande på upp till 200-250 personer. De inviterade målgrupperna består bland annat av nordiska, arktiska och icke-arktiska länder med intresse för arktiska frågor inom relevanta facksektorer, nordiska och arktiska parlamentariker, de permanenta medlemmarna och observatörerna i Arktiska rådet, EU-parlamentet, EU-kommissionen och Europeiska rådet, frivilligorganisationer och medier.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utskottets betänkande

Præsidiets noter med tilfredshed, at der 26. maj 2010 blev afholdt en arktisk konference i København arrangeret af Nordisk Ministerråd i Eigtveds Pakhus ved det danske Udenrigsministerium.

Blandt talerne var Sinikka Bohlin (s), der er leder af den svenske delegation til Nordisk Råd. Konferencen blev afholdt efter en rekommandation fra Nordisk Råd, som oprindeligt blev fremsat af netop den svenske delegation. Det er glædeligt, at Nordisk Ministerråd har fulgt rekommandationen, som derfor nu kan afskrives.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiets,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 10/2009/præsidiets som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Malmö den 22. september 2010

Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Erkki Tuomioja (sd)
Helgi Hjörvar (A), formand
Henrik Dam Kristensen (S)

Kent Olsson (m)
Line Barfod (EL)
Marion Pedersen (V)
Per-Kristian Foss (H)
Sinikka Bohlin (s)

Nordiska rådet

**Rek. 10/2009/præsidiets
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1459/præsidiets

Behandlas i:
Præsidiets

J.nr. 09-00070-20

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 11/2009/medborgar
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1470/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00138-21

Koordinering af nationale personregistreringssystemer

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at sikre en koordinering af nationale personregistreringssystemer, således at de nordiske medborgere kan anvende det nationale personnummer under midlertidige ophold i andre nordiske lande på lige fod med værtslandets personnumre

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer at sikre en koordinering af nationale personregistreringssystemer, således at nordiske statsborgere kan anvende det nationale personnummer under midlertidige ophold i andre nordiske lande på lige fod med værtslandets personnumre.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal på vegne af den danske regering udtale følgende:

Det fremgår af den vedlagte betænkning fra Medborger- og Forbrugerudvalget vedrørende "Medlemsforslag om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land", at udvalget ved rekommandationen ønsker at opnå, at nordiske statsborgere, der kun opholder sig midlertidigt i et andet nordisk land, ved at anvende vedkommendes nationale personnummer skal kunne opnå samme rettigheder som borgere, der er fastboende i værtslandet.

Det fremgår ikke af betænkningen, hvilke rettigheder der tænkes på. I Danmark er retten til f.eks. dækning af sundhedsydelser knyttet direkte til registreringen af bopæl i CPR og den dermed forbundne tildeling af personnummer, og mange offentlige ydelser tager udgangspunkt i vedkommendes bopælsregistrering i CPR. Det findes derfor ikke hensigtsmæssigt at tillægge en person samme rettigheder som en person, der er bopælsregistreret i CPR, alene fordi vedkommende er nordisk statsborger og i besiddelse af et personnummer fra et andet nordisk land. Herudover er kri-

terierne for at blive folkeregistreret med bopæl i et nordisk land og de afledte retsvirkninger af en bopælsregistrering ikke ens i de nordiske lande, ligesom de nordiske landes personnumre og personnummerregistreringssystemer ikke er ens opbygget. Det er således ikke teknisk muligt at anvende et andet nordisk lands personnummer i det danske CPR-system.

Der er i forslaget særligt henvist til studerende og sæsonarbejdere. Det kan i den anledning oplyses, at en sæsonarbejder, der skal undergives dansk skattesagsbehandling, får udstedt et dansk personnummer af SKAT. Det kan herudover oplyses, at en nordisk statsborger, der skal opholde sig i Danmark i over tre måneder, og som har et sted at bo, allerede ved indrejsen kan blive folkeregistreret med bopæl i CPR og i den forbindelse få tildelt et personnummer, hvis vedkommende ønsker dette.

Endelig er det anført i rekommandationen, at det kræver et personnummer at oprette en bankkonto eller skaffe en bolig. Det kan hertil oplyses, at det ikke er et lovgivningskrav, at en person skal være i besiddelse af et personnummer for at sikre dennes identitet ved oprettelse en bankkonto, ligesom det ikke er reguleret i lovgivningen, at der kun kan indgås lejekontrakt, hvis lejeren har et personnummer. Det findes herudover ikke formålstjenstligt og ydermere uproportionalt at indføre en sådan regulering.

De nordiske landes regeringer anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget tager regeringernes meddelelse over Rek. 11/2009/medborgar til efterretning. Om end det ville være ønskeligt og formålstjenligt at nordiske medborgere kunne anvende deres nationale personnumre under midlertidige ophold i andre nordiske lande, kolliderer det med en række tekniske og praktiske problemer, som gør det vanskeligt at opnå.

Medborger- og Forbrugerudvalget anerkender, at i kraft af, at personnumrene udløser forskellige rettigheder i de enkelte nordiske lande, ville det være en større og mere gennemgribende regulering end det var tiltænkt.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 11/2009/medborgar för rådets del är slutbehandlad

Malmö den 21. september 2010

Hanne Agersnap (SF)
Hans Wallmark (m)
Henrik Brodersen (DF)
Jukka Mäkelä (saml)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Martin Kolberg (A), næstformand

Michael Tetzschner (H)
Solveig Horne (FrP)
Stefan Tornberg (c)
Thomas Jensen (S)
Ville Niinistö (gröna), formand

Nordiska rådet

**Rek. 11/2009/medborgar
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1470/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00138-21

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 12/2009/medborgar
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1470/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00138-22

Tillgång till personnummer under tillfällig vis- telse i ett nordiskt land

1. Rekommendation

Nordisk Råd anbefaler Nordisk Ministerråd,

at undersøge muligheden for at udvikle et identificeringssystem for internethandel, hvor firmaer kan indhente oplysninger om personnumre for derved at sikre identiteten

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Förslaget gäller möjligheten att utveckla ett identifieringssystem i vilket företag kan utfärda en förfrågan till det aktuella landets myndighet vad gäller korrektheten av ett personnummer.

Nordiska ministerrådet anser som utgångspunkt att frågan om konsumenters säkerhet i anknytning till Internet-handel är viktig, men reglerna i de nordiska länderna är olika, och det anses därför inte realistiskt att harmonisera dessa med tanke på att tillfredsställa rekommendationen.

Till exempel i Danmark är det som utgångspunkt inte möjligt för privata aktörer att få tillgång till personnummer-uppgifter. Det är emellertid möjligt för företag som registrerats i Danmark med CVR-nummer att få tillgång till att bekräfta huruvida personnummer och namn som de mottagit av kund stämmer överens.

Nordiska ministerrådet anser vidare att ett identifieringssystem för internethandel kan leda till onödig försvagning av personskyddet.

*Nordiska ministerrådet anser härmed att rekommendationen kan avskriv-
vas.*

3. Utskottets betänkande

Medborger- og Forbrugerudvalget tager Ministerrådets meddelelse over Rek. 12/2009 til efterretning. Udvalget noterer sig, at en virkeliggørelse af rekommandationen ville gå ud over persondataskyttelsen, hvilket ikke har været tiltænkt. De forskellige regler for privat- og offentlighedstilgængelighed vanskeliggør en udvikling af et fællesnordisk identificeringssystem.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 12/2009/medborgar för rådets del är slutbehandlad

Malmö den 21. september 2010

Hanne Agersnap (SF)

Hans Wallmark (m)

Henrik Brodersen (DF)

Jukka Mäkelä (saml)

Maarit Feldt-Ranta (sd)

Martin Kolberg (A), næstformand

Michael Tetzschner (H)

Solveig Horne (FrP)

Stefan Tornberg (c)

Thomas Jensen (S)

Ville Niinistö (gröna), formand

Nordiska rådet

**Rek. 12/2009/medborgar
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1470/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00138-22

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. 13/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:
B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 09-00222-17

Handlingsprogram for energiområdet

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at sikre samarbejde mellem de nordiske lande om mest miljøeffektivt at målrette landenes "krisepakker" mod initiativer, der nedsætter udledningen af klimagasser på kort og langt sigt, blandt andet konkrete programmer til at fremme energirenoveringer i boliger og bygninger, herunder offentlige bygninger

at gennemføre konkrete samarbejdsprojekter i forbindelse med de nordiske landes gennemførelse af EU's direktiv for vedvarende energi, herunder at undersøge mulighederne for et samarbejde om et grønt elcertifikat

at arbejde for at styrke det regionale energisamarbejde i Østersøområdet i overensstemmelse med anbefalingerne fra den 18. Østersøparlamentarikerkonference og den bagvedliggende arbejdsgrupperapport

at gennemføre Ministerrådsforslag B 262/miljø om "Handlingsprogram 2010-2013 for energiområdet" under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Initiativer der nedsætter udledningen af CO₂ har høj prioritet i det nordiske samarbejde, og derfor har Nordisk Ministerråd som en del af statsministrenes globaliseringsinitiativer nedsat en styregruppe, der skal se på mulighederne for et fælles nordisk innovationsprogram på området for klimavenligt byggeri.

Styregruppen skal primo september 2010 aflevere en analyse af mulighederne for at etablere et fællesnordisk innovationsprogram for udvikling og demonstration af energi- og CO₂ neutralt byggeri og for plusenergibygninger. Styregruppen vil udarbejde forslag til rammerne for et sådant innova-

tionsbyggeri, herunder i relation til indhold, organisering og finansiering. MR-NER og MR-Sam følger nøje arbejdet og vil løbende forholde sig til gruppens rekommandationer.

Programmet skal tage højde for både nybyggeri og renovering af den eksisterende boligmasse. I forhold til energirenovering i offentlige bygninger, vil NMR afvente gruppens indspil, før der tages stilling til en evt. videre opfølgning.

MR-NER tillægger samarbejdet omkring implementeringen af EU's direktiv om fornybar energi høj prioritet. Dette afspejles bl.a. Energihandlingsplanen 2010 – 2013, som sætter rammer for samarbejdsprojekter på området.

I 2010 og 2011 ser man konkret på mulighederne for Norden som "*Testing Ground*" for samarbejdsmekanismerne (benævnt Coop_Mex) i EU's direktiv om fornybar energi. Målet med projektet er at opbygge kapacitet, kompetence og en fælles forståelse af RES Coop-Mex ved at tage frem potentielle metoder og retningslinjer for anvendelsen af Coop-Mex. Relevante aktører inviteres til at deltage i projektet, og målet er både nordiske og nationale retningslinjer for implementering og harmonisering af Coop-Mex.

Oprindelsesgarantier kan være et effektivt middel til at fremme vedvarende energi, og give forbrugere og virksomheder en mulighed for et aktivt valg i forbindelse med deres el-forbrug. MR-NER har derfor igangsat et projekt der skal se på mekanismer og mulighederne ved at indføre et harmoniseret system for oprindelsesgarantier i Norden.

NMR er observatør og aktiv deltager i Østersøområdet energisamarbejde BASREC (*Baltic Sea Energy Cooperation*). NMR arbejder for at sikre en hensigtsmæssig koordination mellem de energiinitiativer, der tages i nordisk regi og i Østersøområdet til gavn for vækst, konkurrencekraft og klima i Norden og i Østersøregionen.

NMR har selv afsat nye 2 mio. DKK til energisamarbejdet med NW Rusland, hvor der bl.a. fokuseres på samarbejdet om Kaliningrad regionen. NMR's kontor i Kaliningrad er meget aktivt, og midlerne for 2010 skal bl.a. benyttes til flere pilotprojekter for energieffektivisering i NW Rusland og studierejser til de nordiske lande for repræsentanter fra kommuner og andre regionale aktører.

NMR arbejder målrettet for at sikre kundskabs- og kompetenceudvikling i NW Rusland på områder, hvor Norden har lang erfaring, og hvor behovet og interessen fra Rusland er til stede, eksempelvis i forhold til udvikling af nye regionale og kommunale handlingsplaner og strategier for energieffektivisering og anvendelsen af fornybar energi.

MR-NER takker for NRs synspunkter og input i forhold til "Handlingsprogram for det nordiske energipolitiske samarbejde 2010-13"

Handlingsprogrammet tegner MR-NERs strategi for energiområdet de næste 4 år, og vi noterer med glæde, at NR er enige i de overordnede prioriteringer.

Det unikke nordiske samarbejde om elmarkedet er med til at sikre den høje andel af fornybar energi i elproduktionen på både kort og lang sigt. MR-NER arbejder for at dette samarbejde løbende styrkes på alle niveauer og områder. En eventuel udvidelse af samarbejdet til Østersøregionen foregår dog som udgangspunkt i associerede fora, særligt gennem EU's Baltic Energy Market Interconnection Plan (BEMIP), EU's Østersøstrategi og BASREC.

Nordisk Råd

**Rek. 13/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:
B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 09-00222-17

Det energipolitiske område er i fokus i øjeblikket, og NMR ser frem til den løbende dialog med NR om strategien på området.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Miljø- og naturressursudvalget noterer Nordisk ministerråds voksende engasjement i arbeidet med å utvikle energiforsyning, transportsystemer og fremme energieffektivisering, som vil kunne redusere de samlede CO₂ utslipp i Norden.

Utvalget noterer at ministerrådet ikke har adressert utvalgets rekommandasjon om samarbeid om å målrette landenes "krisepakker" med sikte på at de kan bidra til å sette ned utslipp av klimagasser. Utvalget mener at det er viktig å utnytte stimulansmidlene som instrument i klimapolitikken. Utvalget oppfordrer de relevante sektorer (miljø, økonomi- og finans og energi) om å samarbeide for at dette kan oppnås.

Utvalget noterer med tilfredshet det fokus som nå settes på innovasjon og energieffektivitet i boliger innen for globaliseringsinitiativet. Analyser viser at det er et betydelig teknisk potensial for å øke energieffektivitet i boliger, og det kan både gi økonomiske og miljømessige fordele.

Utvalget noterer med tilfredshet at ministerrådet arbeider med å utvikle et harmonisert system for Norden for opprinnelsesgarantier i energiforsyning (certifikater).

Utvalget savner en klarere utmelding om konkrete samarbeidsprosjekter i forbindelse med gjennomføringen av EUs direktiv for vedvarende energi og planlegger å komme tilbake til saken på et senere tidspunkt.

Utvalget noterer ministerrådets aktive deltakelse i BASREC samarbeidet som instrument til å styrke energisamarbeidet i Østersjøområdet.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og Naturressurseudvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 13/2009/miljø som *ferdigbehandlet* for rådets del

Malmö den 22. september 2010

Anita Brodén (fp)

Anne-Mari Virolainen (saml)

Ann-Kristine Johansson (s), for-
mand

Hilde Magnusson Lydvo (A)

Jan Lindholm (mp)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Lars Wegendal (s)

Per Bisgaard (V)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Sonja Irene Sjøli (H)

Nordisk Råd

**Rek. 13/2009/miljø
D 2010**

Tidligere nummer:
B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturressurseudvalget

J.nr. 09-00222-17

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk råd

**Rek. 14/2009/næring
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1463/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

J.nr. 09-00109-16

Kompetensebank innen miljø og energi

1. Rekommandasjon

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

att ett fullskaleprojekt som utvecklar modeller för vidare spridning av forskningsresultat inom EU/EES bör initieras som en del av toppforskningsinitiativet för att skapa (fri) tillgång till forskningsresultat där Norden kan vara en föregångsregion inom EU/EES

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

NMR menar att utskottet pekar på centrala problemställningar för att stärka vår region i en allt mer kunskapsintensiv global tid. Redan igångsättande av toppforskningsinitiativet och flera av de andra globaliseringsprosjekten inom utbildnings- och forskningsområdet kan ses som ett svar på de utmaningar som utskottet pekar på.

NMR delar också utskottets bedömning att relationerna mellan forskning och innovation bör stärkas och vi arbetar aktivt för att stärka samarbetet kring forskning och innovation.

När det gäller de konkreta problemställningarna så vill NMR särskilt notera följande:

I det danska sektorsprogrammet inom utbildning och forskning läggs stor vikt vid att stärka kopplingarna mellan kunskapsmiljöer och näringsliv.

NMR menar att vi redan idag investerar i och förstärker samarbetet kring de i rekommendationen uppmärksammade problemställningen, men NMR ser gärna att NICE, NordForsk och styrelsen för Toppforskningsinitiativet värderar saken vidare.

Nordisk Ministerråd anser hermed at rekommandationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Näringsutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande angående de processer och projekt som är igångsatta inom det område som rekommendationen tar upp.

Utskottet pekar i sin rekommendation på nödvändigheten och viktigheten av att resultaten av forskning och innovation i Norden sprids till centrala intressenter och aktörer för att skapa mervärde. NMR framhåller att kopplingen mellan näringsliv och forskarmiljöerna och spridningen av resultaten är ett prioriterat område både i NMR:s generella arbete och i det danska ordförandeskapsprogrammet för forsknings- och innovationssektorn och att detta är en av de bärande delarna i det framtida arbetet i bl.a. toppforskningsinitiativet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutvalget

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 14/2009/näring för rådets del är slutbehandlad

Malmö den 22 september 2010

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (s)
Bjarne Kallis (kd)
Janne Seurujärvi (cent)
Lauri Oinonen (cent)

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m),
ordförande
Lyly Rajala (saml), vice ordförande
Ole Vagn Christensen (S)

Nordisk råd

Rek. 14/2009/näring
D 2010

Tidligere nummer:
 A 1463/näring

Behandles i:
 Näringsutvalget

J.nr. 09-00109-16

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk råd

**Rek. *15/2009/presidiet
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1435/presidiet

Behandles i:
Presidiet

J.nr. 08-00165-30

Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviderusland

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

at etablere et nordisk informationskontor i Minsk

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråds nuværende Hvideruslandsaktiviteter

Nordisk Ministerråd deler Nordisk Råds synspunkt om, at det er vigtigt at støtte udvikling af demokrati i Hviderusland, og bakker op om Nordisk Råds aktiviteter om at skabe dialog mellem hviderussiske parlamentarikere og oppositionspolitikere. Nordisk Ministerråd (NMR) har bistået Nordisk Råd i gennemførelsen af disse aktiviteter, særligt gennem NMRs kontor i Vilnius. Nordisk Ministerråd ser en fortsat støtte til demokratiudvikling og civilsamfund i Hviderusland som en prioriteret opgave.

Nordisk Ministerråd har som kerneaktivitet siden 2005 i tæt samarbejde med EU-Kommissionen været aktivt involveret i støtte til det hviderussiske eksiluniversitet European Humanities University (EHU) i Vilnius. Nordisk Ministerråd etablerede i 2008 EHU Trust Fund, hvor støtte fra en række internationale donorer og lande administreres af Ministerrådet. Samarbejdet med EHU anses af donorerne for at være en af de bedst fungerende former for langsigtet støtte til Hvideruslands demokratiske fremtid i en situation, hvor det er meget vanskeligt at gennemføre projekter med fokus på demokratiudvikling inde i Hviderusland.

Endvidere har Ministerrådet siden 2006 gennem sit NGO-program for Østersøregionen givet støtte til hviderussiske NGO'er i projekter med fokus på kapacitetsopbygning i samarbejde med partnere fra de nordiske og baltiske lande samt Polen og Nordvestrusland. I den seneste

ansøgningsrunde til programmet i foråret 2010 er det tydeligt, at der er meget stor interesse blandt hviderussiske NGO'er for samarbejde med organisationer fra de øvrige lande omfattet af NGO-programmet.

Nordisk råd

Derudover støtter Nordisk Ministerråd unge hviderusseres universitetsstudier i Ukraine og Polen sammen med EU gennem et stipendieprogram, som i 2006-2008 uddelte stipendier til studerende, der ikke kunne fortsætte deres universitetsstudier i Hviderusland som følge af deres engagement i den demokratiske oppositions aktiviteter. I alt 37 studerende støttes i perioden 2007-2012. Ministerrådet har også støttet aktiviteter med fokus på demokratiudvikling sammen med andre aktører, herunder for eksempel støtte til den uafhængige tv-station Belsat i samarbejde med Polen, samt en konference i det danske Folketing.

**Rek. *15/2009/presidiet
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1435/presidiet

Behandles i:
Presidiet

J.nr. 08-00165-30

Endvidere deltager Nordisk Ministerråd i EU-Kommissionens donorkoordinationsmøder om Hviderusland, som finder sted 2-3 gange årligt.

Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012

I lyset af det øgede fokus og det øgede engagement fra Nordisk Ministerråds side i forhold til Hviderusland, har Ministerrådet i 2009 påbegyndt udarbejdelse af Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter. Det er forventningen, at disse retningslinjer kan vedtages i 2010. Der lægges op til, at retningslinjerne gælder for perioden 2011-2012 som ramme for udvikling af Ministerrådets aktiviteter. Konsultation af Nordisk Råd vil ske forud for de nordiske samarbejdsministres vedtagelse af retningslinjerne.

Nordisk Ministerråd vil med ovennævnte retningslinjer skabe rammerne for en fokuseret og effektiv indsats i forhold til Hviderusland til fremme af en demokratisk udvikling. Det vurderes, at Ministerrådet på en række områder kan styrke og videreudvikle indsatsen, og der vil i de kommende år være fokus på dette. Der lægges op til et fokus på aktiviteter på områderne civilsamfund, frie medier, uddannelse og ungdom, kultur samt på grænseregionalt samarbejde. Endvidere fremhæves støtte til dialog mellem hviderussiske oppositionspolitikere og parlamentarikere.

For at kunne følge op på disse retningslinjer og ønsket om øget fokus på aktiviteter i forhold til Hviderusland, har Nordisk Ministerråd i Generalsekretærens budgetforslag øget budgettet for EHU/Hvideruslandsaktiviteter indenfor den eksisterende budgetmæssige ramme for nabopolitikken.

Nordisk Ministerråd har gennem 2009-2010 i udviklingen af retningslinjerne og fastlæggelse af prioritetsområderne haft løbende konsultationer med de nordiske landes repræsentationer i regionen og med en rådgivende gruppe med repræsentanter fra de nordiske landes udenrigsministerier i hovedstæderne. Derudover har Ministerrådet konsulteret en række andre internationale aktører, herunder lande, internationale organisationer og NGO'er, som har erfaringer med at arbejde i Hviderusland.

I disse konsultationer er det blevet understreget, at en fortsat støtte til demokrati, menneskerettigheder og civilsamfund bør have et langsigtet perspektiv, herunder at det er vigtigt at støtte initiativer for unge. I den forbindelse anses fortsat støtte til EHU og NGO'er for at være af fundamental betydning.

Spørgsmålet om en eventuel etablering af et nordisk informationskontor i Hviderusland

I ovennævnte konsultationer er også den almene situation i Hviderusland blevet drøftet. Det er Nordisk Ministerråds vurdering, at den politiske situation i Hviderusland i 2009 langsomt var under opblødning, idet regimets pres overfor oppositionen syntes at mindskes. I den forbindelse skete der blandt andet en mildning af EU's sanktioner overfor landets politiske ledere. Men al information fra forskellige kilder i og udenfor Hviderusland antyder nu i starten af 2010, at der igen er sket en stramning i regimets holdning til oppositionen, formentlig i forbindelse med det kommende præsidentvalg i begyndelsen af 2011. Der er altså næppe indtrådt en periode med øget frihed og stabilitet og dermed et mindsket pres på den hviderussiske opposition og NGO'er.

Nordisk Råd henviser i sin rekommandation til Europarådets drøftelser med Hviderusland om øget samarbejdet. Nordisk Ministerråd har fra Europarådets sekretariat erfaret, at Europarådets kontor i Minsk blev etableret gennem indirekte forhandlinger med den hviderussiske regering (det hviderussiske udenrigsministerium og derefter Hvideruslands Statsuniversitet). Kontakterne resulterede i en 1-årig "teknisk" administrativ aftale om mellem Europarådet og Statsuniversitetet i Minsk, efter at myndighederne havde givet deres principielle godkendelse af projektet som 'pilot projekt'.

Det skal bemærkes, at aftalen mellem Europarådet og Statsuniversitetet ifølge hviderussisk lovgivning skal registreres som et internationalt bistandsprojekt, hvilket kræver godkendelse af den Hviderussiske Tekniske Samarbejdskomite i den hviderussiske regering. Dette betyder endvidere, at en detaljeret plan for kontorets aktiviteter i aftaleperioden er godkendt af de hviderussiske myndigheder og at eventuelle afvigelser fra denne plan skal godkendes på ny.

Europarådets informationspunkt har to lokalansatte medarbejdere, som blev valgt af Europarådet fra en liste af kandidater, som Statsuniversitetet havde udvalgt. Selvom de to medarbejdere aflønnes af Europarådet, er de ansat af Statsuniversitetet, hvorfor de ikke har diplomatisk immunitet. Informationspunktet har således ikke samme status som Europarådets øvrige informationskontorer i andre lande, og beskrives derfor som '*Information Point on the Council of Europe*' og ikke som '*Information Point of the Council of Europe*'.

Det kan også oplyses, at det tog et år at forhandle kontrakten, som skal fornys en gang årligt og senest er blevet forlænget til april 2011. Kontoret spreder generel information om Europarådet samt driver en række kampagner (som også pågår i andre lande): mod dødsstraf samt mod vold i hjemmet og mod diskrimination. Kontoret gennemfører ingen projekter og uddeler heller ikke penge til andres projekter. Ligeledes har Europarådet forsøgt at åbne en *School of Political Studies* i Hviderusland, som skulle indgå i et eksisterende netværk af 16 tilsvarende skoler. Der er dog trods forskellige forsøg på forhandling ikke givet tilladelse fra myndighederne til dette. I stedet gennemføres denne virksomhed i fortrinsvis Litauen og Ukraine, hvor skolen er registreret.

I et bredere perspektiv for samarbejdsaktiviteter med Hviderusland, organiserer Europarådet aktiviteter for det hviderussiske civilsamfund, men først og fremmest udenfor Hviderusland. Også på områder som social samhørighed og kultur forsøges aktiviteter gennemført, dog med begrænsede resultater. Samarbejde på andre af Europarådets områder såsom retssikkerhed, menneskerettigheder og konstitutionelle rettigheder er mere kompliceret.

Nordisk råd

**Rek. *15/2009/presidie/
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1435/presidiet

Behandles i:
Presidiet

J.nr. 08-00165-30

Nordisk Ministerråd finder, at Europarådets model for etablering af kontor i Minsk ikke er relevant i forbindelse med et eventuelt Nordisk Ministerråds-kontor, Nordisk Ministerråd kan ikke etablere et kontor i et andet land som en del af en lokal enhed og uden selvstændig status, i modsætning til kontorerne i de baltiske lande og Nordvestrusland. Europarådets model er heller ikke relevant af den grund, at det vil være afgørende, at et Nordisk Ministerråds-kontor ville kunne gennemføre Nordisk Ministerråds to centrale programmer, det vil sige støtte til EHU respektive aktiviteter, som er rettet mod styrkelse af det civile samfund. Endelig vil det ikke være acceptabelt, at NMR skulle ansøge de hviderussiske myndigheder om godkendelse af et detaljeret arbejdsprogram for et eventuelt kontor, at kontorets medarbejdere skulle udpeges af en lokal partner.

Nordisk råd

**Rek. *15/2009/presidiet
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1435/presidiet

Behandles i:
Presidiet

J.nr. 08-00165-30

Nordisk Ministerråd deler ikke Nordisk Råds opfattelse af, at situationen i dagens Hviderusland er sammenlignelig med situationen i de baltiske lande før uafhængigheden i august 1991. Ministerrådet indgik officielle aftaler med de demokratisk valgte regeringer i de tre baltiske lande i begyndelsen af 1991, trods at disse regeringer først med Sovjetunionens opløsning i august 1991 blev anerkendt af det internationale samfund. Der er i dagens Hviderusland ikke en demokratisk valgt regering, som Nordisk Ministerråd ville kunne indgå en aftale med, og der ville ikke kunne undertegnes en formel aftale med den hviderussiske opposition.

Nordisk Råd nævner i sin rekommandation de nordiske institutioners aktiviteter, her i blandt NEFCO. Nordisk Ministerråd har haft kontakt til NEFCO, som forventer at underskrive et *Memorandum of Understanding* med Hviderusland. NEFCO har i denne proces ikke haft behov for bistand fra Ministerrådet, ligesom NEFCOs aktiviteter i Rusland heller ikke direkte involverer Nordisk Ministerråds kontorer. Det skal nævnes, at NEFCO indtil videre kun har et enkelt projekt i Hviderusland. Nordisk Investeringsbank (NIB) har i juni 2010 indgået en rammeaftale med Hviderusland med henblik på at Hviderusland kan inddrages i miljøprojekter med målsætning om forbedring af Østersøens miljø.

Målsætningen med Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012 er støtte til udvikling af demokrati og civilsamfund. Ministerrådet deler således Nordisk Råds opfattelse af, at fokus for den fællesnordiske indsats i forhold til Hviderusland bør være initiativer, der bidrager til en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland. Det er Ministerrådets opfattelse, at et eventuelt nordisk informationskontor i Minsk ikke vil kunne bidrage til den overordnede målsætning for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter, jævnfør udkast til Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012. I tillæg må det forventes, at en godkendelse fra hviderussiske myndigheder til etablering af et nordisk informationskontor i Minsk med fokus på aktiviteterne angivet i Retningslinjerne for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012 vil være vanskelig at opnå.

I den nuværende politiske situation i Hviderusland, vurderes det derfor, at udvikling af Ministerrådets aktiviteter, som har fokus på demokratiudvikling, mest hensigtsmæssigt kan varetages gennem Nordisk Ministerråds eksisterende strukturer: Sekretariatet i København og de fem kontorer i de baltiske lande og Nordvestrusland. Særligt forudses en styrkelse af Vilnius-kontoret med henblik på at dette kontor kan bidrage til udvikling af nye aktiviteter og bidrage til samarbejde med de nordiske landes repræsentationer i Minsk og andre relevante aktører. Ministerrådet vil i udviklingen af nye aktiviteter koordinere indsatsen med de nordiske landes repræsentationer i Minsk, først og fremmest Sveriges ambassade samt den nye finske diplomat, som forventes at blive udsendt til Minsk senere i 2010.

I udkastet til retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012, som forventes forelagt Nordisk Råd som Ministerrådsforslag på sessionen i Reykjavik 2010, understreges, at den løbende dialog med Nordisk Råd om Hvideruslandsaktiviteter skal fortsættes. Også udvikling af fælles aktiviteter med Nordisk Råd og støtte til Nordisk Råds aktiviteter for at skabe dialog mellem hviderussiske parlamentarikere og oppositionspolitikere nævnes som vigtige områder. I udkastet til retningslinjer nævnes videre, at de nordiske samarbejdsministre vil modtage en årlig statusrapport om Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter. Der forudses i den forbindelse også en orientering af Nordisk Råd om aktiviteterne.

Nordisk Ministerråd vurderer, at det ikke for indeværende vil være politisk hensigtsmæssigt at etablere et nordisk informationskontor i Minsk. Nordisk Ministerråd vurderer, at konkrete opgaver i forhold til Ministerrådets Hvideruslandsaktiviteter kan løses fra Ministerrådets kontor i Vilnius i samarbejde med de nordiske landes repræsentationer i Minsk. Nordisk Ministerråd vil i de kommende år følge situationen i Hviderusland tæt, og ønsker at have en fortsat dialog med Nordisk Råd om Hvideruslandsaktiviteter.

Nordisk Ministerråd uddyber gerne ovennævnte synspunkter i forhold til Nordisk Råd, hvilket eventuelt vil kunne ske på samarbejdsministrenes møde med Nordisk Råds Præsidium under Nordisk Råds session i Reykjavik i oktober 2010. Nordisk Ministerråd vil tillige gerne have en løbende dialog med Nordisk Råd om udviklingen i Hviderusland og om fællesnordiske aktiviteter. Endelig vil Nordisk Ministerråd kunne udarbejde en redegørelse til Nordisk Råds session 2011 om status for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter.

3. Præsidiets betænkning

Præsidiet ser positivt på Nordisk Ministerråds vilje til en løbende dialog med Nordisk Råd om udviklingen i Hviderusland og om fællesnordiske aktiviteter. Som det også fremgår af betænkning om Retningslinjer for Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012, så er Nordisk Råd enig i målet, at aktiviteterne skal bidrage til en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland. Der er ligeledes stor grad af enighed om en række af de konkrete forslag til samarbejde med forskellige aktører i eller fra Hviderusland. Blandt aktiviteter er således nævnt støtte til Nordisk Råds aktiviteter for at skabe dialog mellem hviderussiske parlamentarikere og oppositionspolitikere som vigtigt område.

Imidlertid er der fortsat uenighed om kernespørgsmålet – det nyttige i at oprette et nordisk kontor i Minsk. Præsidiet drøftede senest på sit møde 29. juni 2010 i Reykjavik Rek. *15/2009/præsidiat om etablering af et nordisk kontor i Hviderusland. Det vakte nogen undren, at Nordisk Ministerråd ved den seneste høring i regeringerne havde fået markant mere skeptiske svar end ved en tidligere uformel høring før fremsættelsen af rekommandationen. Det vakte også undren, hvordan situationen for Europarådets kontor i Minsk bliver beskrevet. Et nordisk kontor skal ikke kopiere Europarådets kontor, men dets tilstedeværelse viser trods vanskeligheder i startfasen, at det ikke er umuligt for regionale organisationer at etablere sig.

Det nævnes i meddelelsen, at NEFCO nu har projekter i Hviderusland – nu mere end det ene nævnt i teksten. Nordisk Investeringsbank (NIB) har i juni 2010 indgået en rammeaftale med Hviderusland med henblik på at Hviderusland kan inddrages i miljøprojekter med målsætning om forbedring af Østersøens miljø. Det er altså heller ikke umuligt for regionale organisationer at etablere sig.

Nordisk råd

**Rek. *15/2009/præsidiat
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1435/præsidiat

Behandles i:
Præsidiat

J.nr. 08-00165-30

Det er muligt, at Nordisk Ministerråds kontor i Vilnius i en overgangsperiode kan have en central rolle i arbejdet med Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter, men samarbejdet vil få en større gennemslagskraft med tilstedeværelse direkte i Minsk.

Præsidiets konkluderer altså, at rekommandationen skal opretholdes.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiets,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *15/2009/presidiet til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år

Malmö den 22. september 10

Bendiks H. Arnesen (A)

Christina Gestrin (sv)

Erkki Tuomioja (sd)

Helgi Hjörvar (A), formand

Henrik Dam Kristensen (S)

Kent Olsson (m)

Line Barfod (EL)

Marion Pedersen (V)

Per-Kristian Foss (H)

Sinikka Bohlin (s)

Nordisk råd

**Rek. *15/2009/presidiet
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1435/presidiet

Behandles i:
Præsidiets

J.nr. 08-00165-30

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 16/2009/presidiet
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1455/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00345-16

Kraftsamling för ett samordnat nordiskt för- svar

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommenderer de nordiske landes regeringer,

att verka för ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitisktt samarbejde i Norden

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordisk Ministerråd konstaterer, at de nordiske lande gennem mange år har haft et tæt og udbytterigt samarbejde på det forsvars- og sikkerhedspolitiske område. Dette har været en naturlig konsekvens af et godt og tæt naboskab, og fordi de nordiske lande deler en række grundlæggende holdninger og værdier i forhold til demokrati og fundamentale friheds- og menneskerettigheder. At de nordiske lande også deler fælles historie, kultur, geografi og nært beslægtede sprog har blot været en forstærkende faktor i sammenhængen.

Det nordiske forsvarssamarbejde er gennem de seneste år blevet styrket og udvidet i betydeligt omfang. Det er en proces, der er fortløbende. Der samarbejdes således i dag på alle forsvarsrelaterede områder i forhold til operationer, materielanskaffelser, opbygning af kapaciteter m. m. Omfanget af det styrkede forsvarssamarbejde har medført et behov for en ny samarbejdsstruktur, der samlede alle samarbejdsområderne. Den nye struktur, der kaldes NORDEFKO (Nordic Defence Cooperation), trådte i kraft med årsskiftet 2009/10 og har skabt forudsætningerne for en mere strømlinet og tværdimensionel samarbejdsstruktur. Som følge af NORDEFKOs etablering blev de tre "gamle" samarbejdsstrukturer (NORDCAPS, NORDSUP og NORDAC) samtidig nedlagt.

Stoltenberg-rapporten, der indeholder 13 konkrete forslag til styrkelse af det nordiske samarbejde på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område, blev præsenteret i februar 2009. Rapporten har bidraget konstruktivt og positivt til den kontinuerlige proces, hvorunder potentialet for styrkelse af

samarbejdet undersøges. Der arbejdes stadig på at undersøge potentialet på en række af forslagene, idet forslag 11 om konkret militært samarbejde, dog allerede var omfattet af det eksisterende samarbejde ved rapportens præsentation.

Det nordiske forsvarssamarbejde vedr. støtte til kapacitetsopbygning af den afrikanske freds- og sikkerhedsarkitektur i Østafrika er det seneste eksempel på den positive udvikling af det nordiske samarbejde. De nordiske lande, har siden ultimo 2008, ydet støtte til blandt andet opbygningen af regionens reaktionsbrigade samt etableringen af en maritim kapacitet. Med henblik på at koordinere og facilitere den nordiske støtte til afrikanerne er der etableret en nordisk rådgivnings- og koordinationsstab (NACS) i Nairobi i Kenya bestående af nordiske officerer. Det nordiske initiativ i Østafrika vurderes at have et godt udviklingspotentiale ikke mindst på grund af den særlige "nordiske" model, hvor der ønskes en afrikansk profil og lyttes til partneres egne ønsker og prioriteter for samarbejdet.

Helt overordnet hviler samarbejdet grundlæggende på de bedste nordiske traditioner for pragmatisme, fleksibilitet, transparens og åbenhed for deltagelse af alle, og hvor hvert enkelt land selv vælger omfanget af deltagelsen i forhold til den konkrete merværdi.

På den baggrund vurderer de nordiske landes regeringer, at anbefalingen er gennemført og kan afskrives.

3. Presidiets betänkande

Ur meddelandet framgår att det nordiska försvarssamarbetet stärkts och utvecklats i betydande omfattning under de senare åren, samt att denna process fortgår. Samarbete sker på alla försvarsrelaterade områden såsom operationer, materialanskaffningar, kapacitetsuppbyggnad m.m. Detta har medfört behov av en ny samarbetsstruktur, NORDEFKO (*Nordic Defence Cooperation*) som trädde i kraft vid årsskiftet 2009/2010, som ersätter de gamla samarbetsstrukturerna NORDCAPS, NORDSUP och NORDAC.

I meddelandet hänvisas till Stoltenbergrapporten, vars 13 åtgärdsförslag man arbetar med, samt till samarbetet kring stöd till kapacitetsuppbyggnad av den afrikanska freds- och säkerhetsstrukturen i Östafrika.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 16/2009/presidiet för rådets del är *slutbehandlad*

Malmö den 22 september 2010

Bendiks H. Arnesen (A)

Christina Gestrin (sv)

Erkki Tuomioja (sd)

Helgi Hjörvar (A), formand

Henrik Dam Kristensen (S)

Kent Olsson (m)

Line Barfod (EL)

Marion Pedersen (V)

Per-Kristian Foss (H)

Sinikka Bohlin (s)

Nordiska rådet

**Rek. 16/2009/presidiet
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1455/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00345-16

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk råd

**Rek. *17/2009/næring
D 2010**Tidligere nummer:
A 1464/næringBehandles i:
Næringsutvalget

J.nr. 09-00110-17

Romfartspolitisk samarbeid

1. Rekommandasjon

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å ta initiativ til økt satsing, inklusiv FoU-innsats, på romvirksomhet for å utvikle bedre miljø- og ressursovervåking i nordområdene og Arktis. Bedre koordinering av aktiviteter som pågår, må også vurderes

å vurdere om data fra overvåking kan gjøres tilgjengelig mellom de nordiske land i større grad enn det som i dag er tilfellet

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Förslaget

Inom ramen för nordiska rådet har ett förslag lämnats om utökat nordiskt samarbete inom rymdverksamheten.

Förslaget tar upp ett antal frågor som kan vara värdefullt att titta närmare på och som bör lämpa sig för ett utvecklat nordiskt samarbete, främst vad gäller miljö- och naturresursövervakning samt eventuellt säkerhet. På detta område skulle de nordiska länderna kunna öka samarbetet inom forsknings- och utvecklingsverksamhet samt koordinera pågående aktiviteter bättre. Dessutom menar förslaget att det bör utvärderas om data från jordobservation ska göras tillgänglig i samliga nordiska länder i ökad utsträckning.

Möjligheter till utökat nordiskt samarbete inom rymdområdet

Miljöövervakningen ger oss kunskap om hur miljötillståndet förändras och varnar oss för störningar i miljön och negativ utveckling. Inte minst i de arktiska områdena behövs god uppföljning med hjälp av t.ex satellitdata, för att följa effekterna av klimatförändringar. Detta var en av slutsatserna från konferensen "Space and the Arctic" som hölls under det svenska EU-ordförandeskapet förra året. En god samordning av miljöövervakningen och informationsutbyte länderna emellan är nödvändig för att få en hel-

täckande bild av miljösituationen. Detta arbete kan behöva utvecklas och samordnas i nordisk regi.

Genom det s.k. *Inspire*-direktivet införs nu en europagemensam infrastruktur och gemensamma bestämmelser som rör utbyte, delning, tillgång och utnyttjande av offentliga geografisk information och informationshanteringstjänster. Därigenom vill man bl.a. lösa problemen med den geografiska informationens tillgänglighet, kvalitet, organisation, åtkomlighet samt problemen med datadelningen, som är gemensamma för ett stort antal politikområden och är märkbara för offentliga myndigheter på alla nivåer. Genom genomförandet av detta direktiv bör således tillgängligheten av data förbättras. Därutöver finns goda skäl att ytterligare underlätta och stärka datautbytet och informationen om miljödata mellan de nordiska länderna.

Miljöövervakning har nära koppling till forskning och utveckling. Data från miljöövervakningen är viktigt underlag för forskning. Ett ökat Nordiskt samarbete inom rymdbaserad miljöövervakning bör därför ha ett nära samarbete med det nordiska Toppforskningsprojektet som omfattar bl.a. forskning om miljö och klimat.

Utveckling av infrastruktur, t.ex. satelliter och mottagningsstationer, som är kostsam bör inte ingå i samarbetet. Detta bör med fördel även fortsättningsvis, ske inom etablerade internationella samarbeten, t.ex. ESA, EUMETSAT och EU där många länder delar på uppkomna kostnader. Detta gäller särskilt operationella system för övervakning såsom GMES som är mycket kostsamma att ta fram och driva. Utbyte av erfarenheter och samarbete kring viktiga nordiska frågor kring rymdsamarbetet bör dock kunna stärkas och gemensamt föras in i det internationella arbetet. Detta gäller även frågor som ingår i GMES och GEO. Som framgår av rapporten från den nordiska expertgrupp som sattes upp för att bedöma Stoltenbergsrapportens förslag till nordiskt satellitsamarbete, bör nordiska ståndpunkter i första hand samordnas från fall till fall när det finns goda förutsättningar för bra effekt av sådan samverkan. Detta gäller särskilt operationella system som GMES. Som ett verktyg för framtida samarbete kommer samordningsmöten mellan länderna att äga rum.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Näringsutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande och ställer sig bakom de insatser som för närvarande görs inom det nordiska samarbetet. Utskottet är väl medvetet om att det i dag sker ett allt större utbyte av data och information mellan länderna och att EU:s *inspiredirektiv* sannolikt kommer att leda till ytterligare ökat utbyte.

Utskottet ställer sig bakom att den analys som NMR gör i meddelandet angående konklusionerna från EU-konferensen "*Space and the Arctic*" om att en god samordning av miljöövervakningen och informationsutbyte mellan länderna är nödvändig att ge en heltäckande bild av miljösituationen i Arktis. Samordningen och informationsutbytet mellan de nordiska länderna behöver utvecklas och samordnas och här kan det nordiska samarbetet spela en avgörande roll. Toppforskningsprojektet om miljö och klimat som NMR pekar på som samarbetspartner för ett ökat arbete med rymdbaserad miljöövervakning anser utskottet som bra och naturligt.

Utskottet är enigt med NMR om att utvecklingen av infrastruktur, etc. inte bör ingå i ett nordiskt samarbete. Utskottet kommer att noga följa utvecklingen inom detta område.

Nordisk råd

**Rek. *17/2009/næring
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1464/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

J.nr. 09-00110-17

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *17/2009/näring till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*

Malmö den 22. september 2010

Alf Egil Holmelid (SV)

Billy Gustafsson (s)

Bjarne Kallis (kd)

Janne Seurujärvi (cent)

Lauri Oinonen (cent)

*Lisbeth Grönfeldt Bergman (m),
ordförande*

Lyly Rajala (saml), vice ordförande

Ole Vagn Christensen (S)

Nordisk råd

**Rek. *17/2009/näring
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1464/näring

Behandles i:
Næringsutvalget

J.nr. 09-00110-17

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
*18/2009/medborger
D 2010

Tidligere nummer:
A 1479/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00205-10

Migration, asyl- og flygtningepolitik

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at politikområderne migration, asyl- og flygtningepolitik bliver et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd. Migration, asyl- og flygtningeanliggende skal således behandles jævnlige af de relevante nordiske ministre med ansvar for politikområderne med henblik på at skabe en humanitær og holdbar migration til og fra de nordiske lande

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

I 2005 blev samarbejdet i Nordisk Ministerråd omstruktureret. Antallet af ministerråd blev reduceret fra 18 til 11. Målsætningen med omstruktureringen var at forstærke den politiske relevans af det nordiske samarbejde og tilpasse arbejdet efter dette. Analysen, som lå til grund for beslutningen om omstruktureringen, fokuserede både på internationale forandringer og forandrede betingelser nationalt.

I forbindelse med moderniseringen af Nordisk Ministerråd, og herunder beslutningen om at reducere antallet af nordiske ministerråd, fik alle tilbageværende ministerråd til opgave at se på egen struktur for at sikre, at arbejdet kunne blive udført tidssvarende. På den baggrund ønskede EK-A at integrere sin virksomhed i færre og bredere udvalg suppleret med ad hoc grupper på særligt politisk aktuelle områder. Som en konsekvens heraf besluttede EK-A i april 2006 at nedlægge Migrationsudvalget og at udvide mandaterne for Arbejdsmarkedsudvalget, det nye Arbejdsmiljøudvalg og Arbejdsretsudvalget, så de også omfattede arbejdsmigration og integration af indvandrere. Udvalgenes mandater fik dernæst følgende tilføjelse: 'Problemstillinger om arbejdsmigration og integration af indvandrere i arbejdslivet skal indgå (*mainstreames*) i udvalgets arbejde'.

Udvalgene efterlever mandatet regelmæssigt at tage temaer op og iværksætte eller støtte projekter vedrørende dette område. EK-A og udvalgene arbejder f.eks. i disse år på at gennemføre et globaliseringspro-

jekt med titlen: 'Rekruttering af udenlandsk arbejdskraft: Indvandreres arbejdsmiljø og tilknytning til arbejdsmarkedet i Norden'. Fokus i projektet vil være på, hvilke faktorer der i særlig grad har betydning for tiltrækningen af udenlandsk arbejdskraft gennem arbejdsmigration; hvilke faktorer der har betydning for at sikre integration og fastholdelse af indvandret arbejdskraft; og hvilke udfordringer øget arbejdsindvandring repræsenterer i forhold til de eksisterende velfærdsordninger i de nordiske lande. I tilknytning hertil gennemføres en bred formidlingsindsats, som har til formål at skabe offentlig debat om emnet.

Inden for MR-JÄM samarbejdes der med andre ministerråd omkring trafficking, som kan sikre en lovlig migration til og fra de nordiske lande.

I 2008 udarbejdede ambassadør Stellan Ottosson på opdrag fra samarbejdsministrene en vurdering af effekterne af 2005-reformen samt de nuværende samarbejdsformer og arbejdsmetoder i lyset af bla. den nyindretning af det nordiske samarbejde, der har fundet sted med statsministrenes globaliseringsinitiativ fra 2007. Stellan Ottosson foreslog i rapporten "Nordiska ministerrådet fortsättning på reformen" ingen nedlægginger eller oprettelse af nye ministerråd, men havde i stedet 12 hovedanbefalinger til, hvordan samarbejdet i Nordisk Ministerråd kunne gøres smidigere og bedre kunne understøtte en politisk fokusering af arbejdet.

Samarbejdsministrene har på baggrund af rapporten taget en række initiativer. Blandt andet har alle ministerråd diskuteret deres arbejdsformer, og projektvirksomheden er blevet evalueret.

Det er på denne baggrund samarbejdsministrenes vurdering, at der ikke er behov for på nuværende tidspunkt at ændre i den formelle ministerrådsstruktur og oprette et formelt samarbejdsområde vedr. politikområderne migration, asyl- og flygtningepolitik.

Nordisk Ministerråd anser, at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget er ikke tilfreds med Ministerrådets meddelelse. Udvalget har fulgt dette område igennem flere år og fordybet sig i problemstillingerne. Det er åbenlyst, at de forskellige nationale regler og fortolkninger er et problem, der har grænseoverskridende effekter.

Det er velkendt i alle landene, at når ét nordisk land strammer migrations- og flygtningereglerne, fører det til øget tilstrømning i et andet nordisk land. Migranter og personer, der søger asyl kan således spekulere i, hvilke transit- og destinationsland, der er mest fordelagtige.

Ministerrådet henviser til Stellan-rapporten og afviser at rapportens anbefalinger ligger op til ændringer. Men netop rapportens 2. anbefaling lyder således:

"Enligt Helsingforsavtalet finns bara ett ministerråd. Organisationen bör vara öppen för ministermöten i nya konstellationer om/när behov uppstår. Om ett sådant nytt samarbete fördjupas och permanentas kan det bli aktuellt att inrätta nya ämbetsmannakommittéer och kanske förstärka sekretariatet" (side 58).

Alle politiske partier i Medborger- og Forbrugerudvalget mener, at det er opstået nye behov siden Helsingforsavtalen blev formuleret, og et enigt udvalg stod bag beslutningen om rekommandationen. Udvalget mener fortsat, at det er så god og oplagt en sag som ikke bør afskrives. Udvalget er af den overbevisning, at det kan være et spørgsmål om tid og timing før der er politisk vilje til at gennemføre rekommandationen. På den bag-

Nordisk Råd

**Rek.
*18/2009/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1479/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00205-10

grund ønsker udvalget at opretholde sin rekommandation og håbe på, at den politiske vilje er til stede til næste år.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,
at Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *18/2009/medborger til efterretning og afventer ny meddelelse til næste år

Malmö den 21. september 2010

Hanne Agersnap (SF)

Hans Wallmark (m)

Henrik Brodersen (DF)

Jukka Mäkelä (saml)

Maarit Feldt-Ranta (sd)

Martin Kolberg (A), næstformand

Michael Tetzschner (H)

Solveig Horne (FrP)

Stefan Tornberg (c)

Thomas Jensen (S)

Ville Niinistö (gröna), formand

Nordisk Råd

**Rek.
*18/2009/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1479/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00205-10

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 19/2009/medborga
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1449/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 08-00291-49

Barn som offer för människohandel

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en nordisk handlingsplan for at forhindre, at børn bliver ofre for menneskehandel, og derved understrege vigtigheden af at FN's børnekonvention respekteres og følges

at fremlægge forslag til at mindske efterspørgslen efter køb af seksuelle ydelser

at fremlægge forslag til at forhindre menneskehandel og misbrug af børn gennem lovændringer, eksterritoriale love, international udveksling af oplysninger. Forslagene skal bekæmpe alle former for handel med børn, herunder ulovlig adoption og køb og salg af spædbørn og børn, der er ofre for handel med organer

at de nationale myndigheder samarbejder med NGO'er, foreninger og virksomheder, der er aktive på området med henblik på at finde kreative og effektive løsninger på problemstillingerne

at myndighederne er opmærksomme på misbrug i asyl- og indvandringssystemerne, hvorved børn rejser ind eller får opholdstilladelse under falske identiteter eller med falske formål

at barnets tarv altid skal vægtes mest, selv om barnet opholder sig ulovligt i landet

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordisk Ministerråd har gennem de senere år forstærket indsatsen mod menneskehandel. Alle de nordiske lande har handlingsplaner mod menneskehandel og arbejder mod samme mål og værdier - både hvad angår børn og voksne. Ministerrådet vil ikke udarbejde en særlig nordisk handlingsplan rettet mod børn, idet Nordisk ministerråd anser det som mest effektivt og hensigtsmæssigt at koncentrere den fortløbende indsats i bekæmpelse af menneskehandel om koordinering og om at styrke et fælles videns- og erfaringsgrundlag for udvikling af effektive indsatser. Ligesom

de nordiske lande gennem et tæt samarbejde vil bidrage med kompetence og erfaringer i samarbejdet med nabolandene. Der er tale om et tværsektorielt samarbejde, hvor de respektive ministerråd (MR-JÄM, MR-S og MR-LOV) koordinerer indsatsen i kampen mod menneskehandel.

Nordiska rådet

**Rek. 19/2009/medborgar
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1449/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 08-00291-49

Målsætningen for samarbejdet er til stadighed at støtte netværk for organisationer og task forces som bekæmper menneskehandel, opmuntre til forsæt engagement af NGO'ernes arbejde i kampen mod menneskehandel og garantere en koordineret indsats i kampen mod menneskehandel

Det nordiske samarbejde om bekæmpelsen af menneskehandel bidrager særligt til at samordne arbejdet og styrke et fælles nordisk videns- og erfaringsgrundlag for udvikling af effektive indsatser. Ligesom de nordiske lande kan bidrage med kompetence og erfaringer i samarbejdet med nabolandene. Ministerrådet prioriterer et samarbejde på tværs af ministerråd og et grænseoverskridende samarbejde, hvor myndigheder og også NGO'er inddrages for at sikre koordinering og maksimal effektivitet.

Ministerrådet arbejder i forlængelse heraf særligt på at forstærke det regionale samarbejde i Norden og med vores nabolande. Dette sker ikke mindst inden for den nordlige dimensions region. Målet er at *fremme koordinering og samarbejde* over grænserne med henblik på at undgå overlap.

Indsatsområderne er koncentreret om: (1) Forebyggelse med henblik på at mindske udsatte gruppers sårbarhed og risiko for at blive udnyttet af menneskehandler, (2) kapacitets- og kompetenceopbygning på myndigheds- og NGO niveau samt (3) fremme af tværgående samarbejde for at forstærke et samarbejde mellem sociale myndigheder, politi og NGO'er. Spørgsmålet om at mindske efterspørgslen efter køb af seksuelle ydelser indgår *ikke* som et selvstændigt fokus i ministerrådets arbejde.

I forlængelse af de nordiske social- og sundhedsministres beslutning i juni 2006, om at prioritere den sociale indsats for at forebygge menneskehandel, pågår der en række konkrete initiativer særligt rettet mod forebyggelse og udsatte børn og unge, som skal bidrage til at forbedre sociale og sundhedsmæssige forhold - og dermed medvirke til at forebygge menneskehandel i oprindelseslandene. Samarbejde med NGO'er er et vigtigt element. Eksempelvis er der igangsat større projekter i Skt. Petersborg målrettet udsatte børn og unge på institutioner og der er etableret et tæt samarbejde om udvikling af lokale socialcentre i Sankt Petersborg, som skal drive opsøgende forebyggende socialt arbejde blandt udsatte grupper - særligt børn og unge.

Samtlige sociale tiltag er igangsat indenfor rammen af Nordisk Ministerråds samarbejdsaftale med St. Petersborg Bystyre, "Protocol of Intent". Disse er udviklet i tæt dialog med St. Petersborg Bystyre, der i sær har ønsket at prioritere det forebyggende sociale arbejde samt fremme af tættere samspil mellem NGO'er, politi og de sociale myndigheder. Nedenstående er eksempler på konkrete initiativer som pågår og som er direkte målrettet sårbare børn og unge i risiko for at blive offer for menneskehandel:

"My vision - Empowerment of young people" projektet er igangsat og skall förebygga människohandel bland tonåriga flickor och pojkar i avsändarländerna i EU:s Nordliga Dimension Region och skall sätta igång förebyggande aktiviteter i lokalsamhället med de ungas resurser som utgångspunkt. Projektet implementeras av NGO:s i tätt samarbete med de lokala myndigheterna (totalt 1.200.000 DKK).

"Preventing trafficking in teenagers in institutions in the Baltic countries and NW Russia" målsättning är att tillsammans med myndigheter och NGO:s genomföra projekt som skall bygga upp kompetensen och kunskap

hos de eksperter som arbejder med at forebygge menneskehandel. Projektet om tonåringer riktig sig främst till personal i sociala institutioner för utsatta barn. Projektet är en uppföljning av socialministrarnas rundabordsamtal år 2006 (*totalt 1.300.000 DKK*).

For så vidt angår forslag til at forhindre menneskehandel og misbrug af børn gennem lovændringer med mere:

De nordiske lande er allerede bundet af en række internationale forpligtigelser i forhold til indsatsen mod menneskehandel. FN, EU og OSCE spiller således en væsentlig rolle i forhold til at sætte standarder og normer for internationale indsatser i bekæmpelsen af handel mod mennesker. Dertil kommer at de nordiske lande har nationale handlingsplaner. Nordisk Ministerråd vil på baggrund af de allerede eksisterende aftaler og konventioner ikke komme med yderligere tiltag for så vidt angår forslag til lovændringer med mere, som rekkommaderet af Nordisk Råd.

Endvidere har de nordiske lande alle underskrevet FNs Børnkonvention, hvoraf det fremgår at staterne skal træffe egnede nationale, bilaterale og multinationale tiltag for at hindre handel med børn og sikre at barnets tarv vægtes. Følgende konventioner og regler er et vigtigt fundament for de nordiske landes arbejde i indsatsen mod menneskehandel:

FN's børnekonvention (1998) som er basis for UNICEF guidelines for beskyttelse af rettigheder for børn og ofre for handel (2003), ligesom.

FN-konventionen fra 2000 om transnational organiseret kriminalitet samt tilhørende protokol (Palermo-protokollen) om handel med mennesker, herunder særligt kvinder og børn. Protokollen udgør grundlaget for Europarådets konvention fra 2005 om indsatsen mod menneskehandel,

Europarådets konvention om bekæmpelsen af menneskehandel fra 2005, der har til formål at hjælpe ofre for menneskehandel og beskytte deres rettigheder. Formålet er yderligere at bekæmpe og forebygge menneskehandel samt at retsforfølge menneskehandelens bagmænd. Den omhandler desuden alle ofre for menneskehandel, kvinder, mænd og børn og alle former for udnyttelse, herunder seksuel udnyttelse, tvangsarbejde, slaveri m.m.

EU's rammeafgørelse suppleres af Rådets EU plan om god praksis, standarder og procedurer for bekæmpelse og forebyggelse af menneskehandel, som giver guidelines for såvel EU's som medlemslandenes sikring af en menneskerettigheds-orienteret tilgang til menneskehandel og sikring af offerets menneskerettigheder på alle stadier i processen. Endvidere skal henvises til Rådets Direktiv om udstedelse af opholdstilladelse til tredjelandsborgere, der har været ofre for menneskehandel, eller som er indrejst som led i ulovlig indvandring og som samarbejder med de kompetente myndigheder.

Afslutningsvist skal tilføjes, at EU Kommissionen er ved at lægge sidste hånd på en kommunikation til Parlamentet og Rådet om "Fighting trafficking in human beings - an integrated approach and proposal for an action plan". Hvis den omfattende menneskerettighedsorienterede handlingsplan vedtages vil den stille en række krav til medlemsstaterne, bl.a. om dataindsamling og monitorering, som disse skal opfylde.

Endelig henvises også til svar på Nordisk Råds skriftlige spørgsmål E 7/2010 om samarbejde og koordination af information om savnede børn som også berører problematikken om menneskehandel og børn.

Nordisk Ministerråd anser at rekkommadationen kan afskrives.

Nordiska rådet

**Rek. 19/2009/medborgar
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1449/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 08-00291-49

3. Utskottets betänkande

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer med stor tilfredshed, at Nordisk Ministerråd har styrket indsatsen mod menneskehandel. Det er ligeledes vigtigt, at Ministerrådet prioriterer samarbejdet på tværs og inddrager NGO'er og myndigheder for at sikre en koordineret og effektiv indsats.

Udvalget lægger vægt på, at den sociale indsats er særligt rettet mod forebyggelse og mod udsatte børn og unge i oprindelseslandene. Det er derfor særdeles tilfredsstillende, at de nævnte projekter *"My Vision - Empowerment of young people"* samt *"Preventing trafficking in teenagers in institutions in the Baltic Countries and NW Russia"* netop er konkrete tiltag overfor børn og unge som ofre for menneskehandel.

Samtidigt støtter Medborger- og Forbrugerudvalget op om det internationale samarbejde med FN, EU og OSCE, som pågår i alle de nordiske lande. Udvalget vil løbende sikre sig, at de internationale standarder og forpligtelser indenfor kampen mod menneskehandel efterleves i de nordiske lande. Derfor er udvalget tilfreds med, at Ministerrådet deler samme engagement i denne sag.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 19/2009/medborgar för rådets del är slutbehandlad

Malmö den 21. september 2010

Hanne Agersnap (SF)

Hans Wallmark (m)

Henrik Brodersen (DF)

Jukka Mäkelä (saml)

Maarit Feldt-Ranta (sd)

Martin Kolberg (A), næstformand

Michael Tetzschner (H)

Solveig Horne (FrP)

Stefan Tornberg (c)

Thomas Jensen (S)

Ville Niinistö (gröna), formand

Nordiska rådet

**Rek. 19/2009/medborgar
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1449/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 08-00291-49

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 20/2009/medborgar-
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1467/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00128-25

Gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommenderer de nordiske landes regeringer,

att verka för nolltolerans för narkotikahandel i Norden, där polis, tull och myndigheter har olika strategier för att genomföra detta

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Regeringerne i alle nordiske lande og selvstyrende områder henholder sig til en en narkotikapolitik, som hviler på et forbud mod enhver brug, besiddelse og omsætning af narkotika, som ikke har et medicinsk eller videnskabeligt formål.

Det er vigtigt at understrege, at narkotikapolitikken skal være langsigtet og afbalanceret, og det omhandlede forbud står da heller ikke alene i nogen af de nordiske lande eller selvstyrende områder. Forbuddet kombineres med en vedholdende og målrettet forebyggelsesindsats, en flerstrengt og koordineret behandlingsindsats samt en effektiv kontrolindsats. Indsatsen sker altså over en bred kam på tværs af fag og sektorer. Målet for myndighedernes indsats er i videst muligt omfang at begrænse tilgangen af narkotika, at sætte ind med forebyggelse og tidlig intervention samt at hjælpe dem, der er narkotikaafhængige.

Regeringerne vil fortsætte den omhandlede narkotikapolitiske linje, som den er beskrevet ovenfor, og afviser ethvert forslag om legalisering af narkotikabrug, som ikke har et medicinsk eller videnskabeligt formål.

Eftersom der i motiveringen for rekommandation 20/2009, jf. Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalgs betænkning A 1467, henvises specifikt til, at spørgsmålet om legalisering af hash har været rejst i forbindelse med den verserende bandekonflikt i Danmark, skal der henvises til den daværende minister for sundhed og forebyggelses besvarelse af 7. maj 2009 af Nordisk Råds spørgsmål E 9/2009. Af besvarelsen, som ved-

lægges, fremgår det, at den danske regering og et markant folketingsflertal har afvist forslag om legalisering af hash, og at frygten for, at en sådan legalisering er undervejs i Danmark, derfor er helt ubegrundet.

Ministerrådet anser, at rekommandationen kan afskrives.

3. Utskottets betänkande

Medborger- og Forbrugerudvalget tager Ministerrådets meddelelse til efterretning. Udvalget noterer sig, at alle nordiske lande har forbud mod enhver brug, besiddelse og omsætning af narkotika, som ikke har et medicinsk eller videnskabeligt formål. Samtidigt bemærkes det, at frygten for en legalisering af hash i Danmark, hvilket kommer til udtryk i motiveringen bag rekommandationen, er ubegrundet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 20/2009/medborgar för rådets del är slutbehandlad

Malmö den 21 september 2010

Hanne Agersnap (SF)

Hans Wallmark (m)

Henrik Brodersen (DF)

Jukka Mäkelä (saml)

Maarit Feldt-Ranta (sd)

Martin Kolberg (A), næstformand

Michael Tetzschner (H)

Solveig Horne (FrP)

Stefan Tornberg (c)

Thomas Jensen (S)

Ville Niinistö (gröna), formand

Nordiska rådet

**Rek. 20/2009/medborgar
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1467/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00128-25

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 21/2009/medborga
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1467/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00128-26

Fællesnordisk strategi mod narkotika og projektforskning

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at vedtage en fællesnordisk strategi mod narkotika

at støtte og iværksætte projektforskning om baggrunden for at unge mennesker begynder at bruge rusmidler

at samordne og koordinere de nationale tiltag indenfor forebyggelse og helbredelse af narkotikamisbrug. Formålet er at sætte fokus på "*best practice*" med henblik på at reducere antallet af misbrugere mest effektivt

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Første at-sats:

Det eksisterer allerede et udstrakt og frugtbart samarbejde, både formelt og uformelt, mellem de nordiske lande. Det nordiske narkotikasamarbejde adskiller sig fra andet internationalt narkotikasamarbejde ved kun at omfatte nogle få lande og selvstyrende områder, som er fælles om at lægge vægt på bestemte værdier. Dette værdifællesskab giver sig udslag i grundlæggende ligheder i narkotikapolitikken. Lighederne afspejler sig i, at de nordiske lande og selvstyrende områder alle er enige om nogle grundlæggende narkotikapolitiske synspunkter, eksempelvis:

- Narkotikapolitikken skal hvile på et forbud mod enhver narkotika-brug, som ikke har et medicinsk eller videnskabeligt formål, og ethvert forslag om legalisering af brugen af narkotika til andre formål må derfor afvises
- Narkotikapolitikken skal være langsigtet og afbalanceret. Forbudet kan ikke stå alene. Forbuddet skal kombineres med en vedholdende og målrettet forebyggelsesindsats, en flerstrengt og koordineret behandlingsindsats samt en effektiv kontrolindsats

- Indsatsen skal ske over en bred kam på tværs af fag og sektorer
- Målet for myndighedernes indsats er i videst muligt omfang at begrænse tilgangen af narkotika, at sætte ind med forebyggelse og tidlig intervention samt at hjælpe dem, der er narkotikaafhængige
- Det foregår allerede et frugtbart politi- og toldsamarbejde mellem de nordiske lande, og med fælles mål om udbudsreduktion er det rent praktisk her, der er mest at hente på et endnu stærkere og tættere samarbejde

Nordiska rådet

**Rek. 21/2009/medborgar
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1467/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00128-26

Disse grundlæggende synspunkter kan for nogles vedkommende findes i en eller anden form i forskellige internationale dokumenter. Eksempelvis kan forbuddet mod enhver ikke-medicinsk/ikke-videnskabelig brug af narkotika findes i FNs narkotikakonventioner, og betydningen af den afbalancerede narkotikapolitik er reflekteret i slutdokumenterne fra henholdsvis FNs særlige generalforsamling om narkotika i 1998 og FNs Narkotikakommissions højniveaumøde i 2009.

Nordisk ministerråd vil drøfte spørgsmålet, hvorvidt det er muligt og hensigtsmæssigt at supplere de omhandlede konventioner og slutdokumenter med en fælles nordisk strategi, i de relevante ministerråd som er MR-S, MR-LOV samt MR-JÅM og MR-SAM.

EK-S vil på deres møde i maj 2010 indledningsvist drøfte spørgsmålet om hvorvidt det er muligt og hensigtsmæssigt at udarbejde en fællesnordisk strategi mod narkotika, og – i givet fald – at skitsere, hvordan udarbejdelsen af en sådan strategi kan tilrettelægges.

Det uformelle Nordisk Narkotikaforum under MR-S, hvori repræsentanter for de nordiske landes og selvstyrende områders centrale myndigheder diskuterer spørgsmål vedrørende forebyggelses-, behandlings- og kontrolindsatsen vil også blive konsulteret.

Anden at-sats og tredje at-sats:

Social- og helsesektorens institution Nordisk Velfærdscenter (NVC) Finland vil iværksætte en kundskabsopsummering af projektforskning om baggrunden for, at unge mennesker begynder at bruge rusmidler.

Kundskabsopsummeringen skal også tage stilling til behovet for mere forskning, også hvad angår spørgsmålet om samordning og koordination af nationale tiltag inden for forebyggelse og behandling af narkotikamisbrug.

Afslutning

Ministerrådet vil inden udgangen af 2010 færdigbehandle sagen og tage stilling til hvorvidt der er grundlag for at tage yderligere skridt. Nordisk Råd vil blive orienteret gennem en skriftlig redegørelse.

Eftersom der i motiveringen for rekommandation 21/2009/medborgar, jf. Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalgs betænkning A 1467/medborgar, henvises specifikt til, at spørgsmålet om legalisering af hash har været rejst i forbindelse med den verserende bandekonflikt i Danmark, skal der henvises til den daværende minister for sundhed og forebyggelses besvarelse af 7. maj 2009 af Nordisk Råds spørgsmål E9/2009. Af besvarelsen, som vedlægges, fremgår det, at den danske regering og et markant folketingsflertal har afvist forslag om legalisering af hash, og at frygten for, at en sådan legalisering er undervejs i Danmark, derfor er helt ubegrundet.

Nordisk Ministerråd anser, at rekommandationen kan afskrives.

3. Utskottets betänkande

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer med stor tilfredshed, at rekommandationen giver anledning til drøftelser i de relevante ministerråd: MR-social, MR-lovgivning, MR-ligestilling og blandt samarbejdsministrene. Nordisk Råd ser frem til at blive orienteret om, hvorvidt drøftelserne giver anledning til at tage yderligere skridt i retning af en fællesnordisk strategi mod narkotika.

Udvalget er ligeledes glad for, at de nordiske lande grundlæggende er enige om narkopolitiske synspunkter, såsom et forbud mod enhver form for narkotika, som der ikke er videnskabeligt eller medicinsk belæg for. Ligeledes er det væsentligt, at et forbud ikke kan stå alene, men netop kobles med en række forebyggende indsatser samt koordinering på tværs af sektorer og fag.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 21/2009/medborgar för rådets del är slutbehandlad

Malmö den 21 september 2010

*Hanne Agersnap (SF)
Hans Wallmark (m)
Henrik Brodersen (DF)
Jukka Mäkelä (saml)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Martin Kolberg (A), næstformand*

*Michael Tetzschner (H)
Solveig Horne (FrP)
Stefan Tornberg (c)
Thomas Jensen (S)
Ville Niinistö (gröna), formand*

Nordiska rådet

**Rek. 21/2009/medborgar
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1467/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00128-26

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 22/2009/kultur
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1474/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 09-00199-18

Utökad forskningssamarbete i och om den nordliga regionen

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd:

att främja nordiska nätverksmodeller som "Centres of Excellence" och använda dem som spjutspetsar för att göra Norden till en kompetensregion och stärka "Cross Border"-samarbetet genom att knyta projekt och projektstöd till ett sådant nätverkssamarbete

att tillföra nordiska forskarskolor och stipendieordningar en nordlig prioritering som lägger vikt vid att utveckla och synliggöra Norden som en region med expertis på förhållandena i den nordliga regionen

*att stärka mobilitetsordningarna med en nordlig prioritering för att vidareutveckla Norden som mål för studenter och forskare från andra regioner och att man beaktar möjligheterna att använda *University of the Arctic's GoNorth* initiativ till detta*

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

NMR delar utskottets bedömning att problemställningar kring de nordliga regionerna och de arktiska områdena är av central betydelse och stort intresse för de nordiska länderna.

NMR vill påminna om att de nordiska forskningssatsningarna baseras på nationella investeringar och prioriteringar. Nya nordiska satsningar startar därför som regel med förstudier, kunskapsöversikter eller möjlighetsstudier eller motsvarande, innan de konkreta aktiviteterna eller projekten igångsätts. Detta har visat sig vara en god modell för att säkra nationell förankring, relevans och prioritering. Det tidigare arbetet med den s.k. ARKUFO-rapporten kan här tjäna som förebild.

Inom utbildnings- och forskningsområdet har MR-U gett Toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö ett särskilt ansvar för att inkludera

ett särskilt fokus på de arktiska områdena. ÄK-U har nyligen också avsatt ytterligare 750.000 DKK för att ytterligare bidra till och stärka utvecklingen av de här problemställningar inom ramen för TFI.

Politiskt arbetar MR-U vidare med rapporten från *Arctic 8 ad hoc working group* om ett förstärkt samarbete inom utbildning och forskning mellan de nordiska länderna, Ryssland, Kanada och USA.

Generellt sett så ansvarar NordForsk för det operativa nordiska forskningssamarbetet. NordForsk bildades 2005 och har under den senaste 5-års perioden utvecklat den typen av nätverksmodeller och nätverk av nationella forskarskolor som rekommendationen lyfter fram.

När det gäller universiteten och högskolorna i de nordliga områdena så ser NMR det som mycket värdefullt att utveckla och förstärka det samarbete som redan idag existerar. Det är angeläget att NMR har samarbetsinstrument som möter behov för ett nordiskt samarbete bland alla typer av högskolor och universitet i vår region oavsett profil, storlek och inriktning.

NMR vill särskilt arbeta för att förstärka dialogen med universiteten och högskolor i de nordliga områdena för att öka kunskaperna och synligheten kring de nordiska institutionerna, instrumenten och aktiviteterna och för att utveckla verksamheten.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Utskottets betänkande

Kultur- og Uddannelsesudvalget har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. 22/2009/kultur.

Udvalget har modtaget yderligere oplysninger om satsninger på området efter at meddelelsen var modtaget. Der er nu indenfor Topforskningsinitiativet afsat 100 MNOK til forskning i klimaændringernes vekselvirkning med kryosfæren. Udvalget har orienteret sig om de tre projekter, og anser, at de vil udgøre væsentlige bidrag til eksisterende forskning.

Udvalget er bekendt med situationen indenfor de nordiske forskningssatsninger, at de typisk bliver finansieret med nationale midler på baggrund af nationale prioriteringer. Udvalget vil gerne påminde om NordForsks rapport fra 2007 "Nordiskt forskningssamarbete - om klimaförändringen och dess konsekvenser i Arktis. Kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet", hvor der sammenfattende foreslås 13 forsknings- og overvågningsinitiativer, hvor det nordiske samarbejde kan tilbyde specielle fordele for de arktiske områder.

Initiativerne kan deles i to hovedområder: På den ene side initiativer til fordybende studier i klimaudviklingen i Arktis, og på den anden side initiativer til fordybende studier i klimaudviklingens påvirkning på økosystemer. Disse forslag til initiativer udgør en videnssamling som forskningsmiljøer og beslutningstagere kan bruge som fundament under diskussion om forskningsspørgsmål og initiativer, som skal prioriteres for langsigtigt nordisk forskningssamarbejde i Arktis.

Udvalget vil opfordre til, at man har rapportens anbefalinger for øje i det videre arbejde med forskningssamarbejdet med henblik på opfølgning.

I forbindelse med udvalgets behandling af Rek. 22/2009/kultur blev der orienteret om *University of the Arctic's* samarbejde. Præsidenten, Lars Kullerud, havde konkrete forslag til de vigtigste prioriteringer indenfor netværkssamarbejde, som også tidligere meddelt Nordisk Ministerråd.

Nordiska rådet

**Rek. 22/2009/kultur
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1474/kultur

Behandlas i:
Kultur- og
utbildningsutskottet

J.nr. 09-00199-18

Udvalget har fået oplyst og anerkender, at *University of the Arctic* er en vigtig samarbejdspartner indenfor det nordiske forskningssamarbejde, som støtter og bidrager til projekter.

Det er af stor betydning, at Nordisk Ministerråd arbejder for at styrke de eksisterende samarbejdsfora og -netværk, og at man fokuserer på at styrke dialogen med universiteter og uddannelsessteder generelt i de nordlige områder, for at synliggøre de nordiske institutioner, instrumenter og aktiviteter.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og uddannelsesudskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att rek. 22/2009/kultur för rådets del är *slutbehandlad*

Malmö 22. september 2010

Bente Dahl (RV), næstformand

Gunilla Tjernberg (kd)

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)

Mats Johansson (m)

Monica Green (s)

Olemic Thommessen (H)

Paavo Arhinmäki (vänst)

Risto Autio (cent)

Tuula Peltonen (sd)

Nordiska rådet

**Rek. 22/2009/kultur
D 2010**

Tidigare nummer:

A 1474/kultur

Behandlas i:

Kultur- och

utbildningsutskottet

J.nr. 09-00199-18

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 23/2009/kultur
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1472/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 09-00145-18

Nordisk forskning på polare lavtrykk

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

å øke forskningen på hvordan polare lavtrykk oppstår og hvordan en kan få til sikrere varsling av disse gjennom et tettere meteorologisk samarbeid mellom landene i Norden ut fra et felles mål om å kunne forebygge at ulykker skjer i de utsatte områdene

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

NMR delar utskottets bedömning att problemställningar kring sjöfartssäkerhet i de arktiska havsområdena är av central betydelse för de nordiska länderna.

NMR vill påminna om att de nordiska forskningssatsningarna baseras på nationella investeringar och prioriteringar. Nya nordiska satsningar startar därför som regel med förstudier, kunskapsöversikter eller möjlighetsstudier eller motsvarande, innan de konkreta aktiviteterna eller projekten igångsätts. Detta har visat sig vara en god modell för att säkra nationell förankring, relevans och prioritering. Det tidigare arbetet med den s.k. ARKUFO-rapporten kan här tjäna som förebild.

När det mera konkret gäller problemställningen kring s.k. polara lågtryck så vill NMR särskilt framhålla att hela den arktiska dimensionen utvecklas som en horisontell aktivitet inom det nordiska Toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö. ÅK-U har nyligen avsatt ytterligare 750.000 DKK för att bidra till utvecklingen av de här problemställningar inom ramen för TFI.

NMR menar att vi redan idag investerar i och förstärker samarbetet kring de i rekommendationen uppmärksammade problemställningen.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Utskottets betänkande

Kultur- og Uddannelsesudvalget har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. 23/2009/kultur.

Udvalget vil henvise til Stoltenberg-rapporten fra februar 2009, som de nordiske udenrigsministre modtog i forbindelse med deres ekstraordinære udenrigsministermøde i Oslo.

Thorvald Stoltenberg påpeger i sin rapport 13 områder/forslag, hvor det nordiske samarbejde om udenrigs- og sikkerhedspolitik kan styrkes. I sin indledning siger Stoltenberg bl.a. at de nordiske lande i dag forvalter store havområder. Med klimaændringerne og deraf følgende issmeltning åbnes der op for betydelig aktivitet i disse områder, deriblandt nye skibsruiter over Polarhavet til Stillehavet. Dette gør det interessant med nordisk samarbejde i havområderne og i de arktiske egne.

Et af de seks ressortområder, som forslagene falder ind under, er havovervågning og arktiske spørgsmål. Han pointerer, at dagens nordiske systemer for overvågning og varsling til havs har klare begrænsninger. Ansvar er fordelt på flere nationale institutioner, og der er få som har et helhedsoverblik over de tilgængelige midler. Stoltenberg giver konkrete anbefalinger til, hvordan man kan få et bedre integreret samarbejde i stand, bl.a. ved at norske myndigheder inviterer danske og svenske myndigheder med i "Barents-watch" projektet, som skal dække Nordatlanten, Barentshavet og Polarhavet. Efter etableringen af et havovervågnings-system er på plads, bør landene ifølge Stoltenberg etablere en maritim indsatsenhed, som har fælles ledelsesapparat for nordiske kystvagter og redningstjenester. Videre er der behov for isbryderkapacitet, og da investeringer af den størrelse er voldsomme, er det naturligt at et sådant skib også bør fungere som forskningsfartøj m.m.

Kultur- og Uddannelsesudvalget vil påpege, at Stoltenbergs 13 forslag er særdeles væsentlige for netop denne problemstilling, og vil indstille til, at man i forskningssamarbejdet betragter dem som et værdifuldt input til de fremtidige prioriteringer. Man kan se Stoltenberg-rapporten som en behovsanalyse, hvor der udpeges de væsentligste satsninger, som bør initieres.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og uddannelsesudskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 23/2009/kultur för rådets del är slutbehandlad

Malmö den 22. september 2010

Bente Dahl (RV), næstformand

Gunilla Tjernberg (kd)

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)

Mats Johansson (m)

Monica Green (s)

Olemic Thommessen (H)

Paavo Arhinmäki (vänt)

Risto Autio (cent)

Tuula Peltonen (sd)

Afvigende mening:

Kultur- og Uddannelsesudvalget har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. 23/2009/kultur.

I forbindelse med den i Nordisk Råds Næringsudvalg og Miljø- og Naturressurseudvalg fælles behandling af et nærliggende emne, Nordpassagen i Arktis, kom det frem på et møde den 14. april 2010, at der blot i Norge sker omkring 80-100 grundstød om året. Vejrforhold spiller en stor rolle i

Nordiska rådet

**Rek. 23/2009/kultur
D 2010**

Tidigare nummer:

A 1472/kultur

Behandlas i:

Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 09-00145-18

disse grundstød, som også øger belastningen på beredskabet. Med den øgede trafik i de arktiske områder, vil dette beredskab få endnu større udfordringer.

I den videre behandling holdt Næringsudvalget sit sommermøde på Færøerne i dagene 21. - 23. juni 2010. På mødet var der et oplæg fra en af initiativtagerne af en konference arrangeret i 2008 af Vestnordisk Råd med titlen "Ændret situation i redningssamarbejde i Nordatlanten". Hovedkonklusionerne var, at der *ikke* er tilfredsstillende beredskab i landene, og hvis ulykker sker, er det meget ad-hoc, hvordan redningsindsatserne koordineres. På spørgsmål om, hvorvidt man var kommet videre nu, to år efter konferencen blev der sagt, at på myndighedssiden var der ikke sket så meget, men at frivilligorganisationerne i større grad havde kontakt med hinanden, og havde haft glæde af at mødes regelmæssigt.

Vi har i løbet af sommeren hørt om flere tilfælde af ulykker af forskellig slags i de arktiske egne. I enkelte tilfælde har nationale myndigheder trådt til for at hjælpe med eftersøgning, (bortkomne nordmænd på Grønland, hvor kystvagtens skib var dages sejlads borte). I nogle af tilfældene var dårlige vejrforhold skyld i ulykkerne, som muligvis kunne have været undgået med bedre varslingsystemer og koordineret oplysningsarbejde.

Set i dette lys mener underskriverne, at det er af stor betydning, at man øger forsknings samarbejdet på dette område.

Malmö den 22. september 2010

*Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)
Monica Green (s)*

Tuula Peltonen (sd)

Nordiska rådet

**Rek. 23/2009/kultur
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1472/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 09-00145-18

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. *24/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1469/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00136-9

Kultur i skolen

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at kultur- og undervisningsministrene vedtager en fælles deklARATION om at børn og unge i hele Norden skal have adgang dels til kreative fag i skolen, dels til kulturskoler, der tilbyder undervisning i de kreative fag

at der afsættes ressourcer til fælles-nordisk forskning i undervisningsformer og fagudvikling, der fremmer udviklingen af kreative kompetencer

at børn med særlige behov for støtte tilbydes sammenhængende undervisningsforløb, hvori der indgår kreative fag

at de nordiske undervisningsministre sikrer, at alle kreative fag, herunder dans og drama, bliver styrket på læreruddannelserne

at der afsættes ressourcer til fælles nordisk kampagne/markedsføring af kulturskole-konceptet overfor bl.a. kommuner og andre relevante aktører

at der igangsættes et pilotprojekt med en til to ugers elev- og klasseudveksling på tværs af Norden med henblik på at opnå sproglig og kulturel samhørighed. Projektet skal bidrage til at udvikle en fælles nordisk strategi for 'Kultur i Skolen' gennem:

"en understregning af betydningen af den positive indflydelse de kreative/musiske fag har på fællesskabet og samhørigheden i skolerne og de omgivende samfund"

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Kreativitet har en central placering i skolen i alle de nordiske lande. Der er i de senere år kommet stort fokus på betydningen af de musiske og kreative fag, som kan være med til at styrke den lokale og nationale identitet i den altomfattende globaliseringsproces.

Det fremgår af det danske formandskabs sektorprogram for uddannelse og forskning, at Danmark under sit formandskab netop vil beskæftige sig med de praktisk musiske fag, hvilket er en dansk betegnelse, i grundskolen.

De praktisk musiske fag i folkeskolen

Globaliseringen giver særlige udfordringer med hensyn til at bevare konkurrenceevnen og velstandsniveauet i de nordiske lande, og skolerne kan medvirke til at løse disse udfordringer blandt andet ved at lære eleverne at være kreative, selvstændige og ansvarlige borgere. Her kan de praktisk musiske fag i folkeskolen spille en særlig rolle. Der er i de senere år kommet større fokus på betydningen af de praktiske musiske fag, og i Danmark har regeringen iværksat en handlingsplan for at styrke fagene.

De praktisk musiske fag har en værdi i sig selv og kan give eleverne væsentlige færdigheder. Samtidig kan fagene bidrage til elevernes almindelige dannelse, og fagene har en dimension, som kan indgå i undervisningen i andre fag. Resultaterne af det islandske formandskabs studie og efterfølgende ekspertmøde om kunstundervisningens rolle i de nordiske skolesystemer vil desuden indgå i det videre arbejde.

Danmark vil under sit formandskab:

- Gennemføre en analyse af praktiske musiske fag, herunder indholdet af læreplanerne for disse fag, i de nordiske lande.
- Undersøge, hvorledes den praktiske musiske dimension indgår i andre fag og på den baggrund overveje, om der er erfaringer og gode eksempler, der med fordel kan udbredes mellem de nordiske lande.

Som opfølgning på det danske sektorprogram har Nordisk Ministerråd iværksat en større undersøgelse af, hvordan kreativitet, innovation og entreprenørskab er inkluderet i alle uddannelsesniveauer fra førskole og ungdomsuddannelse til læreruddannelse og voksenuddannelse. I tillæg til denne undersøgelse bliver der gennemført en analyse af de praktisk musiske fag i grundskolen.

Analysen af de praktisk musiske fag i grundskolen ser blandt andet på indholdet af læreplanerne for disse fag. Den vil desuden give et billede af, hvorledes den praktisk musiske dimension indgår i andre fag, og undersøgelsen kan belyse, om der er erfaringer og gode eksempler, der med fordel kan udbredes mellem de nordiske lande.

Resultaterne af undersøgelsen vil indgå i den videre behandling af forslaget om eventuelt at udarbejde en fælles deklARATION som nævnt i rekommandationen.

Når undersøgelsen er gennemført, vil Nordisk Råd blive orienteret om resultaterne heraf.

De nordiske landes regeringer anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget har modtaget regeringernes meddelelse over Rek. *24/2009/kultur.

Kultur- og Uddannelsesudvalget sætter pris på det arbejde som er sat i gang på området. Udvalget mener, at der vil komme spændende resultater ud af det, som vil være med til at højne niveauet og indholdet af den kreative undervisning i landenes skolesystemer.

Det kan påpeges, at medlemmer af udvalget meget aktivt selv har bidraget til at opfylde dele af Rek. *24/2009/kultur. Der blev i Finland i 2009

Nordisk Råd

**Rek. *24/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1469/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00136-9

igangsat et projekt som omtalt i rekommandationens sjette at-sætning, under koordinering af lektor Jukka Palonen fra Hausjärvi Högstadium/gymnasium sammen med det finske undervisningsministerium, CIMO og Nifin. Projektet skal sammenføre skoler i de nordiske lande i en fælles produktion af en musical, som kommer til at blive udført på en festival vinteren 2010 - 2011. Finske myndigheder har taget ansvar for gennemførelse af projektet, som allerede er i gang, og der skal afholdes planeringsmøde med alle involverede skoler efteråret 2010.

Nordisk Råd

**Rek. *24/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1469/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00136-9

Udvalget har påpeget i sit hørings svar til Nordisk Ministerråd vedrørende et fælles nordisk uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ, at øget forskning i de kreative fags betydning samt innovation, er et stærkt fokusområde. Som udvalget også har gjort opmærksom på i bemærkningerne til Rek. *24/2009/kultur, findes der meget forskning, også på nordisk plan, men ikke fællesnordisk forskning. Landene har hver især gjort noget, senest har både Island og Danmark anvendt måske den mest etablerede forsker på området, Anne Bamford, som gentagne gange har påvist styrkerne og fordelene ved større kvalitet i de kreative fag i skolerne. Dette er positivt, men udvalget ser gerne, at man får øjnene op for, at der bør oparbejdes en nordisk kompetence på området, at man også på læreruddannelserne styrker de kreative fag, og at man afsætter ressourcer til at markedsføre bl.a. kulturskole-konceptet overfor relevante aktører.

Udvalget ser frem til at modtage resultaterne af Nordisk Ministerråds undersøgelse om, hvordan kreativitet, innovation og entreprenørskab er inkluderet i uddannelsesniveauerne over hele linjen, og også til analysen af de praktiske musiske fag.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *24/2009/kultur til efterretning og afventer ny meddelelse næste år hvad angår første til femte at-sats

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *24/2009/kultur hvad angår sjette at-sats til efterretning og anser den som færdigbehandlet for rådets vedkommende

Malmö den 22. september 2010

*Bente Dahl (RV), næstformand
Gunilla Tjernberg (kd)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Katrín Dahl Jakobsen (Jvfl.)
Mats Johansson (m)*

*Monica Green (s)
Olemic Thommessen (H)
Paavo Arhinmäki (vänst)
Risto Autio (cent)
Tuula Peltonen (sd)*

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. *25/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1473/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00097-12

Nordisk samarbejde om små håndværks- fag/kulturfag

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at Nordisk Ministerråd opretter en fælles database baseret på den norske model, hvor alle nordiske håndværksfag kan registrere sig, både håndværkere, elever og virksomheder

at de relevante myndigheder i landene sikrer, at elever som ønsker det, skal have mulighed for at tage op til to års studie/praktikophold i et andet nordisk land, og have mulighed for at få sin økonomiske støtte med, altså et taxametersystem for studiefinansiering samt en transportstøtteordning

at der bliver etableret et forpligtende samarbejde på uddannelsesområdet for disse områder, hvor næringslivet og kulturlivet er aktive partnere

at der etableres et samarbejdsorgan som anbefalet i rapporten "Spor i Norden"

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk ministerråd viser til svar sendt i 2008 og 2009 på Rek. 13/2007/kultur som omhandler samme sak. Nordisk råd har nå i Rek. 25/2009/kultur kommet med nye konkrete forslag til tiltak knyttet til nordisk samarbeid om de små håndverksfag/kulturfag.

I de to svarene som er oversendt på den forrige rekommandasjonen, vises det blant annet til de muligheter for støtte som ligger i Nordplus Ramme-program. Ministerrådet vil på ny henvise til det disse støttemulighetene.

Ministerrådet har på bakgrunn av rapporten fra ministerrådets konferanse "Et felles løft for utdanning i små håndverksfag i Norden" som ble avholdt

i Norge i mars 2009, og landenes prioriteringer, igangsatt et eget prosjekt som ser nærmere på de små håndverksfagene. Prosjektet ledes av en nedsatt nordisk arbeidsgruppe.

Målet med prosjektet er blant annet "att utreda på vilket sätt ett nordiskt samarbete kan öka kvaliteten och höja effektiviteten inom utbildningar vad gäller små fag. Det kan t.ex. handla om att underlätta mobilitet för att skapa tillräckligt elevunderlag. Det kan också handla om att utarbeta gemensamma utbildningsordningar som underlättar erkännande."

Prosjektet avgränsas till 1-3 små fag der det finnes en etterspørsel på arbeidsmarkedet.

EK-U vil behandle saken med tanke på konklusjoner når anbefalingen foreligger.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. *25/2009/kultur.

Udvalget noterer sig, at der endnu en gang henvises til NordPlus Ramme-program som støttemulighed for de små håndværksfag, hvilket udvalget er bekendt med.

Det er positivt at Nordisk Ministerråd har igangsatt et projekt, som ser nærmere på de små håndværksfag. Udvalget mener dog, at der har været så mange udredningsarbejder, konferencer, seminarer og kulturforum'er, som alle har peget på samme konklusion, i hvert fald fra udøvernes side: Der er behov for et koordinerende organ for at samle al information om uddannelsesmuligheder, støttemuligheder, udvekslingsaftaler/-muligheder m.v., sådan at de små håndværksfag i Norden kan bistås i størst mulig omfang.

Udvalget er bekendt med, at Nordisk Håndværksforum har ansøgt det norske Undervisningsdepartement om opstarts- og driftmidler til at oprette en Nordisk portal for de små håndværksfag, og udvalget håber at Undervisningsdepartementet vil forholde sig positivt overfor dette.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *25/2009/kultur til efterretning og afventer ny meddelelse til næste år

Malmö den 22. september 2010

Bente Dahl (RV), næstformand

Gunilla Tjernberg (kd)

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)

Mats Johansson (m)

Monica Green (s)

Olemic Thommessen (H)

Paavo Arhinmäki (vänst)

Risto Autio (cent)

Tuula Peltonen (sd)

Nordisk Råd

**Rek. *25/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:

A 1473/kultur

Behandles i:

Kultur- og

Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00097-12

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. 26/2009/velfærd
D 2010**Tidligere nummer:
B 264/velfærdBehandles i:
Velfærdsudvalget

J.nr. 09-00224-17

Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å omdanne Nordisk institutt for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan med virke fra 1.1.2010 som beskrevet i ministerrådsforslaget B 264/velfærd

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Som et led i moderniseringen af strukturen i Nordisk Ministerråd, besluttede Ministerrådet for social og helsepolitik (MR-S) på ministermødet d. 11-12. juni 2006 at igangsætte en gennemgang og vurdering af de seks institutioner og to samarbejdsorganer som er på området. I forlængelse heraf blev der i januar 2008 igangsat en udredning om konsekvenserne for Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) såfremt institutionen omformes til et samarbejdsorgan.

Målet med at omdanne NIOM til samarbejdsorgan er at sikre NIOM en stærkere faglig forankring i et nationalt forskningsmiljø og hermed optimere NIOMs muligheder for synergi. NIOM kan eksempelvis drage stor fordel af fælles udnyttelse af faglig kompetence, apparatur og netværk under Universitet i Oslo.

De nordiske social og sundhedsministre besluttede på deres møde 30. juni 2009 i Reykjavik at omdanne NIOM til samarbejdsorgan organiseret som datterselskab under UniRand AS ved Universitet i Oslo med virkning fra januar 2010. NIOM vil i den fremtidig model være ejet af Norge, men styret sammensættes med repræsentationer fra alle nordiske lande. Der indgås en treårig kontrakt, på linje med andre sektorens øvrige samarbejdsorganer, mellem de kommende ejere af NIOM og Nordisk Ministerråd. MR-SAM godkendte den 2.9 2009 MR-S indstilling om at omdanne Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan med virkning fra januar 2010.

Embedsmandskomiteen for Social og Helse har aktivt arbejdet for at sikre NIOM en effektiv og smidig overgang fra NMR institution til samarbejdsorgan med virkning fra januar 2010, herunder at såvel kontrakt og vedtægter sikrer at den nordiske profil opretholdes. Den nordiske identitet og nordiske nytteværdi sikres således gennem NIOMs vedtægter, kontrakten mellem NMR og UniRand AS/NIOM og gennem nordisk repræsentation i styret.

Ministerrådet anser at rekommandationen kan afskrives

3. Udvalgets betænkning

Velferdsudvalget viser til Nordisk ministerråds meddelelse om Rek. 26/2009/velferd Omdannelse av Nordisk Institutt for odontologiske materialer (NIOM) til samarbejdsorgan. Velferdsudvalget peger på at omorganiseringen har skjedd i samarbeid med institusjonen og fagmiljøer, og Nordisk råd v/Velferdsudvalget har gitt hørings svar på en konsekvensutredning som NMR tok initiativ til.

Velferdsudvalget er tilfreds med at dette arbeidet er gjort for å sikre NIOM en sterkere faglig forankring i nasjonalt forskningsmiljø og optimere NIOMs muligheter for synergi.

På baggrund af ovenstående foreslår Velfærdsudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 26/2009/velfærd som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende

Malmö 22. september 2010

Anita Knakkegaard (DF)
Arja Karhuvaara (saml)
Christer Adelsbo (s)
Hans Aronsen (IA)
Jenis av Rana (Mfl.)
Jessica Polfjärd (m)

Marianne Kierkemann (m)
Peter Jonsson (s)
Risto Kuisma (sd)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Sonja Mandt (A)

Nordisk Råd

**Rek. 26/2009/velfærd
D 2010**

Tidligere nummer:
B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

J.nr. 09-00224-17

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk råd

**Rek. *27/2009/velferd
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1480/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 09-00257-9

Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden

1. Rekommandasjon

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å utvikle parametre for begrepet "et bærekraftig arbeidsliv", som skal kunne dokumentere utviklingen innen arbeidslivet i Norden på årlig basis

å ta initiativ til en bred, tverrfaglig konferanse om ungdomsarbeidsløsheten i Norden. Konferansen skal belyse faktorer som har betydning for manglende tilknytning til arbeidslivet for unge mennesker i de nordiske landene. Konferansen bør munne ut i en rapport som oppsummerer erfaringene som er utvekslet og inneholde forslag til tiltak for å redusere ungdomsarbeidsløsheten på kort og lang sikt

å øke mobiliteten i Norden ved å forsere innsatsen for å bygge ned grensehinder for nordboere som ønsker arbeid/utdanning og etablering av arbeidsplasser over landegrensene i Norden

å ta initiativ til en utredning for å se på måter å utvikle et mer inkluderende arbeidsliv. Det er et arbeidsliv som tar utgangspunkt i mennesker og menneskers behov, som tilpasser arbeidslivet slik at man kan bli værende i arbeidslivet, slik at den enkeltes ressurser og arbeidsevne utvikles og benyttes. Utredningen skal også foreslå nye tiltak for å redusere den negative utviklingen der flere og flere mennesker settes utenfor fellesskapet og arbeidsmarkedet

å ta initiativ til et nordisk seminar som belyser sammenhengen mellom demografiutviklingen, behovet for arbeidsinnvandring, et inkluderende arbeidsliv og behovet for å få eldre arbeidstakere til å stå lengre i arbeid. Det skal også belyse fordeler og ulemper med å heve pensjonsalderen, eller gjøre den mer fleksibel enn den er i dag ut fra et sosial- og helsemessig perspektiv, og se på en mulig menneskelig og samfunnsøkonomisk gevinst

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Med henvisning til Nordisk Råds Velfærdsudvalgs rekommandationer vedr. tiltag på arbejdslivsområdet kan Nordisk Ministerråd (NMR) meddele følgende:

Ad 1: NMR har i sin strategi 'Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden: Reviderad utgåva med mål och prioriteringar 2009-2012' fastlagt en række mål for bl.a. 'et bærekraftigt arbejdsliv' i strategiens kapitel 4: 'Nordisk velferdsstat som værktøj for bærekraftig udvikling'.

Strategiens mål bliver fulgt op af den nordiske ekspertgruppe for bæredygtig udvikling, som ved hjælp af sektorernes årlige rapporteringer redegør for status i implementeringen til MR-SAM. Hensigten er at oplyse, hvad de enkelte sektorer det seneste år har gjort med henblik på at konkretisere og gennemføre strategiens mål på deres respektive ansvarsområder og rapportere, hvordan sektorerne har integreret arbejdet med bæredygtig udvikling i sine ordinære arbejdsområder.

I sammenhæng med den nye strategi udvikledes også et nyt nordisk indicatorsæt, som afspejler strategiens prioriterede områder, og hvor statistikken opdateres årligt. Udviklingen af indikatorer på strategiens indsatsområder er således et instrument i rapporteringen om fremskridt inden for bæredygtig udvikling. Både den nordiske bæredygtighedsstrategi og indikatorerne for bæredygtig udvikling kan findes på følgende link:

<http://www.norden.org/da/samarbejdsomrader/baeredygtig-udvikling>.

Målene under overskriften 'Att utveckla arbetslivet och föra en aktiv arbetsmarknadspolitik' i bæredygtighedsstrategiens afsnit 4.3 afspejler i høj grad de mål, som MR-A har fastlagt i sit samarbejdsprogram for 2009-2012 'Med fokus på globaliseringen og demografiske udfordringer'. Det betyder, at bestræbelserne på at sikre 'et bærekraftigt arbejdsliv' udgør en integreret del af det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet i strategiperioden.

MR-A vil også fremover bestræbe sig på 'mainstreame' bæredygtighedsaspektet i gennemførelsen af samarbejdsprogrammet. Når den nuværende bæredygtighedsstrategi evalueres i slutningen af strategiperioden, vil NMR endvidere overveje behovet og mulighederne for at videreudvikle indikatorerne.

Ad 2: MR-A og MR-U besluttede ultimo 2009, at man i løbet af 2010 ønskede gennemført en kortlægning og analyse af de nordiske landes tiltag i forhold til de unge. Kortlægningen og analysen skal gennemføres i lyset af den voksende ungdomsledighed som følge af den aktuelle finanskrisen og i lyset af fremtidens mangel på arbejdskraft. Et særligt fokus skal sættes på tiltag i forhold til unge, som hverken søger uddannelses tilbud eller arbejde og risikerer varigt at belaste velfærdssystemet. Analysen skal munde ud i fremlæggelsen af en rapport i juni måned 2010 med en række gode eksempler fra de nordiske lande, som kan styrke den samlede indsats på kort og lang sigt.

Rapporten vil samtidig udgøre et grundlag for det danske formandskabs konference i efteråret 2010 med titlen 'Finanskrisen og udsatte grupper på arbejdsmarkedet'. Formandskabet vil på konferencen i særlig grad fokusere på nordiske erfaringer med at forebygge den stigende ledighed blandt især unge uden uddannelse. Hensigten er at indsamle og drøfte viden og erfaringer på dette felt, der skal munde ud i anbefalinger, som landene kan bruge i det videre arbejde med denne udfordring.

Under NMR's globaliseringsinitiativ om 'Sundhed og velfærd' vil MR-S endvidere være hovedansvarlig for og MR-A delansvarlig for et projekt med titlen 'Inkludering av utsatte grupper i arbejdsmarkedet i de nordiske lan-

Nordisk råd

**Rek. *27/2009/velferd
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1480/velferd

Behandles i:
Velferdsudvalget

J.nr. 09-00257-9

dene'. Formålet med projektet er at belyse og analysere, hvordan de nordiske lande formår at inkludere udsatte grupper på arbejdsmarkedet set i et mere langsigtet perspektiv, men med særlig fokus på den aktuelle økonomiske krise. Projektet vil i særlig grad analysere landenes tiltag og effekterne heraf i forhold til ungdom, som risikerer at blive ekskluderet i forbindelse med overgangen fra uddannelse til arbejdsliv. Dette projekt vil munde ud i en afslutningskonference i 2012.

Ad 3: NMR har som opfølgning på statsministrenes pressemeddelelse fra Punkaharju i 2007 nedsat et Grænsehindringsforum, som arbejder på at identificere og presse på for en nedbrydning af grænsehindringer i Norden. Det gælder ikke mindst på arbejdslivsområdet med det formål at reducere barriererne for arbejdskraftens frie bevægelighed og mobilitet over grænserne inden for rammerne af det fælles nordiske arbejdsmarked.

Med samme formål for øje og som et supplement til Grænsehindringsforums indsats har EK-A inviteret EK-S til et samarbejde om kortlægning og analyse af grænsehindringerne i Norden på området for social sikring/trygd gennem nedsættelse af en tværsektoriel ekspertgruppe. Det er EK-A's opfattelse, at koordinering af de sociale sikringsydelser ved pendling og flytning mellem de nordiske lande udgør noget af kernen i det nordiske samarbejde, og at grænsehindringer på dette område kan have en betydelig indflydelse på nordiske statsborgeres frie bevægelighed i Norden.

Det kan endvidere tilføjes, at den danske samarbejdsminister den 7. april 2010 sendte et brev til formændene for alle de nordiske sektorministerråd med en henstilling om at gøre en særlig indsats for at bidrage til at afskaffe en række grænsehindringer inden for deres respektive områder, som Grænsehindringsforum har peget på som særligt væsentlige.

MR-A vil følge op på denne henstilling – i første omgang gennem at inkludere de grænsehindringer på det sociale sikringsområde, som Grænsehindringsforum særlig har udpeget, i det tværsektorielle grænsehindrings-samarbejde med EK-S.

Ad 4: I MR-As samarbejdsprogram for 2009-2012 er et af de vigtigste mål at 'Fremme et arbejdsmiljø som styrker velfærd, inklusion og produktivitet'. Med henblik på at nå dette mål vil det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet sætte fokus på at udvikle de fysiske, psykiske og sociale forhold på arbejdspladsen med henblik på at forbedre sundhed og velfærd i arbejdet. Det systematisk forebyggende arbejde vil fortsat blive prioriteret for at mindske arbejdsulykker, erhvervsrelaterede sygdomme og førtidspensionering. Målsætningen er et arbejdsliv, som er sundhedsfremmende, attraktivt, motiverende og dermed inkluderende.

Et andet vigtigt mål i programmet er at 'Styrke en bæredygtig anvendelse af den enkelte arbejdstagers ressourcer'. Med henblik på at nå dette mål vil samarbejdet fokusere på, at arbejds- og privatliv kan kombineres positivt i forskellige livsfaser, så stress, sygefravær, nedslidning og udstødning modvirkes.

Samarbejdsprogrammet udstikker på denne måde rammerne for den konkrete indsats, som udføres i MR-A, EK-A samt i Arbejdsmarkedsudvalget, Arbejdsmiljøudvalget og Arbejdsretsudvalget på dette område.

NMR kan også her henvise til ovennævnte MR-A/MR-U kortlægning i forhold til unge og globaliseringsprojektet om 'Inkludering av udsatte grupper i arbejdsmarkedet i de nordiske landene'.

Endvidere har Arbejdsmarkedsudvalget i 2008 støttet et projekt med titlen 'Att sänke trösklarna på arbetsmarknaden för personer med funktionshinder –goda modeller'. I 2009 har udvalget støttet projekterne 'Äldres del-

Nordisk råd

**Rek. *27/2009/velferd
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1480/velferd

Behandles i:
Velferdsudvalget

J.nr. 09-00257-9

tagende i arbejdslivet' og 'Att möta globaliseringen: Utbildning, aktivering og social ekskludering i Norden'.

Det skal også fremhæves, at det svenske formandskab i 2008 havde endvidere bekæmpelse af 'utanförskap' som tema for arbejdslivsområdet, og dette tema blev fulgt op af det islandske formandskab i 2009. Under begge formandskaber blev der gennemført udredninger og konferencer vedrørende dette tema.

Ad 5: MR-As samarbejdsprogram 2009-2012 har som et af sine vigtigste udgangspunkter de udfordringer, som udspringer af den demografiske udvikling. En række mål, som sigter mod at imødegå denne udfordring gennem en udvidelse af arbejdsstyrken, er således klart fastlagt i programmet.

Ud over de mål, som allerede er nævnt under pkt. 4, drejer det sig om følgende mål: 'Mobilisering af så stor en del af de interne arbejdskraftressourcer som muligt'. Med henblik på at nå dette mål vil det nordiske samarbejde bl.a. sætte fokus på at fastholde ældre i job, mindske sygefraværet blandt arbejdsstyrken og få personer med svagere forankring på arbejdsmarkedet, herunder personer med indvandrerbaggrund og handicappede, bedre integreret på arbejdsmarkedet.

Et andet vigtigt mål i denne sammenhæng er at 'Fremme rekruttering af arbejdskraft fra andre lande'. Her vil man i det nordiske samarbejde bl.a. udveksle erfaringer om markedsføring af de nordiske lande som et attraktivt sted at arbejde og leve, ligesom man vil bidrage til støtte af såvel offentlige som private arbejdsgiveres muligheder for at rekruttere den nødvendige arbejdskraft med de rette kvalifikationer fra andre lande.

Et tredje vigtigt mål i den sammenhæng er 'Videreudvikling af Norden som et attraktivt arbejdsmarked'. Det nordiske samarbejde vil på dette område sætte fokus på videreudvikling af et arbejdsmiljø, som fremmer både sundhed og produktivitet, og som omfatter reguleringsmekanismer, der modvirker 'social dumping' og diskrimination på arbejdsmarkedet.

Samarbejdsprogrammet udstikker på denne måde rammerne for den konkrete indsats, som udføres i MR-A, EK-A samt i Arbejdsmarkedsudvalget, Arbejdsmiljøudvalget og Arbejdsretsudvalget på dette område.

I 2008 gennemførte det svenske formandskab en nordisk konference med titlen 'Strategier för att möta den demografiska utmaningen – mobilisering av arbetskraft och/eller satsning på arbetskraftsinvandring'. Her drøftede man, hvorvidt man burde satse på at mobilisere den del af den arbejdsdygtige befolkning, som har en svag forankring på arbejdsmarkedet, satse på arbejdskraftindvandring eller begge dele. I 2009 gennemførte det islandske formandskab en nordisk konference med titlen 'Ældres erhvervsaktivitet – helse og livskvalitet'. Her fokuserede man på ældres deltagelse på arbejdsmarkedet, og hvordan denne kan føre til bedre sundhed og livskvalitet, både ud fra individets og samfundets perspektiv.

I 2010 gennemfører det danske formandskab to nordiske konferencer. Den ene har titlen 'Kvalificeret udenlandsk arbejdskraft i Norden', hvor formandskabet ønsker at fokusere på reguleringer, strategier og erfaringer i forhold til kvalificeret udenlandsk arbejdskraft i de nordiske lande. Konferencen skal derigennem fremme videndeling samt erfarings- og ideudveksling blandt landene. Konferencen bygger på et projekt støttet af Arbejdsmarkedsudvalget med titlen: 'Rekruttering av kompetansesarbejdskraft fra tredjeland til Norden: Reguleringer, strategier og realiteter.'

Den anden konference har titlen 'Indvandrerens arbejdsmiljø og tilknytning til arbejdsmarkedet i Norden'. Formandskabet ønsker med konferencen at

Nordisk råd

**Rek. *27/2009/velferd
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1480/velferd

Behandles i:
Velferdsudvalget

J.nr. 09-00257-9

sammenstille den eksisterende viden i de nordiske lande om erfaringerne med integration og inkludering af indvandret arbejdskraft på arbejdsmarkedet. Konferencen bygger på et af Nordisk Ministerråds globaliseringsprojekter, som i første fase omfatter en kortlægning i de nordiske lande af denne viden, og i anden fase sigter mod udvikling af nordiske initiativer, der understøtter udvidelsen af arbejdskraftudbuddet på længere sigt.

Sammenfattende kan der konstateres en høj grad af sammenfald mellem de initiativer, som NR efterspørger hos NMR i sin rekommandation, og de overordnede mål, som NMR har fastlagt i bl.a. NMR's bæredygtighedsstrategi og MR-As samarbejdsprogram, og de aktiviteter, som NMR har gennemført eller iværksat for at følge op på disse mål. NMR vil fremover fortsat overveje og tage initiativer, som kan belyse nye aspekter af disse overordnede mål, og i den sammenhæng have NR's rekommandation for øje.

Nordisk Ministerråd anser for sin del, at rekommandationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

I det store og det hele er Velferdsutvalget meget fornøyd med Nordisk ministerråds meddelelse om et bærekraftig arbeidsliv i Norden.

Velferdsutvalget viser til at Nordisk ministerråd i sitt svar på denne rekommandasjonen peker på at det er stor grad av sammenfall mellom de initiativer som Nordisk råd har etterspurt, og de overordnede mål som Nordisk ministerråd har fastlagt i bl.a. Nordisk ministerråds bæredyktighetsstrategi og MR-As samarbejdsprogram, og de aktiviteter som Nordisk ministerråd har gjennomført eller iverksatt for å følge opp disse målene. Noe av bakgrunnen for denne enigheten, er nok viktigheten av de forholdene som belyses i denne rekommandasjonen. Et bærekraftig og inkluderende arbeidsliv er en bærebjelke i den nordiske velferdsmodellen.

Velferdsutvalget ser selvsagt positivt på at Nordisk ministerråd sier at de fortsatt vil overveie å ta initiativer som kan belyse nye aspekter ved sine overordnede mål, og at de i denne sammenheng vil ha Nordisk råds rekommandasjoner for øye.

Velferdsutvalget er kjent med at NMR har fastlagt en rekke mål for bl.a. et bærekraftig arbeidsliv i sin strategi "*Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden*" (2009-2012). Det er imidlertid et dokument som tar for seg en holdbar utvikling i samfunnet generelt, uten at det defineres hva et bærekraftig arbeidsliv innebærer. Et bærekraftig arbeidsliv er mye mer enn bare oversikt over ledighetstall i Norden. Det er mange sider ved arbeidslivet som skal vurderes for å komme fram til hva et bærekraftig arbeidsliv er. Velferdsutvalget ber NMR om å ta initiativ til en definisjon av bærekraftig utvikling, som gir en meningsfull måte å rapportere utviklingen i arbeidslivet i Norden på, som ikke bare tar for seg ledighetstall, men alle faktorer som gjør arbeidslivet bærekraftig for framtiden.

At Nordisk ministerråd på ulike områder tar initiativ som kan bidra til å utvikle et mer inkluderende arbeidsliv i Norden, ser Velferdsutvalget som avgjørende for at Norden skal kunne framstå som et forbilde som velferdsmodell.

Velferdsutvalget ser fram mot den kartleggingen Nordisk ministerråd gjennomfører i 2010 om arbeidsmarkedet for unge i Norden som skal kartlegge og analysere ungdomsarbeidsledigheten. Velferdsutvalget ser særlig positivt på at det allerede er planlagt at denne rapporten skal brukes som grunnlag for en konferanse i regi av det danske formannskapet i Nordisk råd. Den vil kunne danne grunnlag for innsatser for å redusere ungdomsledigheten i de nordiske landene og selvstyrende områder.

Nordisk råd

**Rek. *27/2009/velferd
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1480/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 09-00257-9

Nordisk ministerråd rapporterer at et prosjekt med tittelen "Inkludering av utsatte grupper i arbeidsmarkedet i de nordiske landene" under ministerrådets globaliseringsinitiativ skal belyse hvordan de nordiske landene får til å inkludere utsatte grupper i arbeidslivet i et mer langsiktig perspektiv. Velferdsutvalget ser fram til avslutningskonferansen 2012, som kan sette kursen videre for et mer bærekraftig arbeidsliv i Norden, som inkluderer arbeidsledige, utsatte grupper og ungdom spesielt.

Nordisk råd

**Rek. *27/2009/velferd
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1480/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 09-00257-9

Velferdsutvalget er kjent med at det er nedsatt et Grensehinderforum som arbeider med å identifisere og presse på for å få vekk grensehinder i Norden. Arbeidskraftens frie bevegelighet og mobilitet over grensene har vært i fokus for nordisk samarbeid siden starten. Det er nødvendig med ytterligere bevegelse i dette arbeidet, og Velferdsutvalget mener at det er nødvendig å sette ned ekspertgrupper jevnlig for å finne varige løsninger på viktige områder som hindrer fri bevegelse over grensene i Norden for nordboere. Velferdsutvalget er glad for at den danske samarbeidsminister har tatt initiativ til å forsere dette arbeidet i form av et brev til alle de nordiske sektorministrene med en henstilling om å gjøre en særlig innsats for å avskrive grensehinder innenfor deres respektive områder, som Grensehinderforum har påpekt som særlig viktige. Det er også positivt at MR-A skal følge opp dette arbeidet videre med vekt på grensehinder som gjelder sosiale ytelser.

Nordisk ministerråd samarbeidsprogram for 2009 – 2012 møter på flere måter Velferdsutvalgets rekommandasjon for et mer inkluderende arbeidsliv, og det er gitt penger til flere gode prosjekter og utredninger.

Nordisk ministerråd har mange initiativer og flere gode konferanser, både noen som har vært og de som kommer i 2010, som berører noe av det som var Velferdsutvalgets bakgrunn for den femte at-satsen i denne rekommandasjonen. Problemet er at ingen av disse belyser den sammenhengen som Velferdsutvalget vil få fram ved å se på flere faktorer samtidig.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *27/2009/velferd til etterretning og avventer ny meddelelse neste år hva angår første og femte at-sats

at Nordisk Råd tar meddelelse om Rek. *27/2009/velferd hva angår andre, tredje og fjerde at-sats til etterretning og anser dem som ferdigbehandlet for rådets vedkommende

Malmö den 22. september 2010

*Anita Knakkegaard (DF)
Arja Karhuvaara (saml)
Christer Adelsbo (s)
Hans Aronsen (IA)
Jenis av Rana (Mfl.)
Jessica Polfjärd (m)*

*Marianne Kierkemann (m)
Peter Johnsson (s)
Risto Kuisma (sd)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Sonja Mandt (A)*

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
*28/2009/medborger
D 2010

Tidligere nummer:
A 1478/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00083-16

Forbrugerpolitisk netværk

1. Rekommandation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

at skabe et nordisk netværk med repræsentanter fra organisationer, foreninger, myndigheder og erhvervsliv, der beskæftiger sig med forbrugerpolitik. Netværket skal søge en fællesnordisk tilgang til europæisk og international forbrugerpolitik, finde løsninger på de forbrugerpolitiske grænsehindre, koordinere den nationale forbrugerlovgivning og styrke rettighederne i Norden

at oprette et projekt, der har til formål at understøtte forbruger-netværket, således at netværket har mulighed for at mødes jævnligt og afholde konferencer. Projektet skal administreres af en deltidspoliti-medarbejder, der kan lægges sammen med en anden portefølje enten under Nordisk Ministerråds sekretariat eller gennem en af deltagerne i netværket

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

I och med 2005 års omstrukturering av samarbetet i Nordiska ministerrådet (NMR) nedlades ministerrådet för konsumentfrågor med effekt den 1 januari 2006. De nordiska konsumentministrarna beslutade dock att vidareföra samarbetet genom den informella konsumentgruppen (Nordkons). Under åren 2006-2007 fungerade Nordkons som det organ som ministerrådets sekretariat (NMRS) samarbetade med kring värderingar av projektansökningar på konsumentområdet. Under åren 2006-2007 beviljade NMR medel till konsumentprojekt ur den s.k. "Strukturpuljen", som från och med 2008 uppgick i ordförandeskapsanslaget (formandskabspuljen). Nordkons beslöt under 2008 att inte längre ägna sig åt utvärdering av projektansökningar.

Från och med 2007 har Nordkons fungerat som ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan de nordiska länderna på konsumentområdet. Baserat på utlåtande från Nordkons, har NMR i sitt svar på Nor-

diska rådets (NR) skriftliga spørgsmål E 2/2010, konstaterat att Nordkons fungerer väl som forum för konsumentpolitiska frågor.

NMR kan genom ordförandeskapsanslaget fortfarande bevilja medel för projekt som hör under det informella samarbetet, däribland konsumentområdet. Under 2008 beviljades medel för ett konsumentprojekt, däremot har inga projektansökningar mottagits under 2009 och 2010 (per maj 2010).

Beträffande gränshinder har Gränshinderforum (GF), på uppdrag av samlingsministrarna (MR-SAM), sedan år 2007 arbetat med att identifiera aktuella gränshinder, gå igenom dem och prioritera bland dem. Gränshinder inom konsumentområdet kan också behandlas i GF om sådana inträffar och inrapporteras. GF bedömer hur man ska gå vidare med de gränshinder som prioriterats och driver dessa i direkt förhållande till det politiska systemet, både i NMR som nationellt. MR-SAM beslutade år 2009 om en förlängning av GF:s mandat med ytterligare tre år.

Miljösektorns arbetsgrupp för hållbar konsumtion och produktion (HKP) är tvärssektoriell av sin karaktär och medlemmarna representerar således både miljö- och konsumentmyndigheterna samt myndigheter för näringslivsutveckling. Samtliga sektorer ambitioner vägs in i gruppens arbetsprogram och HKP genomför konsumentriktade projekt löpande. Den överordnade målsättningen för gruppen är att konsumtion och produktion sker på ett sådant sätt att miljö- och hälsotillståndet kan förbättras och resursanvändningen är effektiv och hållbar. Arbetet inom HKP strävar till att påverka aktuella internationella processer för hållbar konsumtion och produktion och gruppen genomför också politiska initiativ från NMR.

Inom NMR:s livsmedelssektor arbetas det generellt med att uppnå nordiskt mervärde genom att främja samarbete mellan näringslivet, konsumenter och myndigheter. En av de tre arbetsgrupperna som ligger under ÄK-FJLS (livsmedel) är den nordiska arbetsgruppen för livsmedel- och konsumentupplysning som har konsumentupplysning inom sitt arbetsområde. I arbetsgruppens projekt ingår ofta initiativ från konsumentorganisationer, speciellt gällande konsumentmärkning, till exempel gemensamma nordiska kampanjer för allergimärkning eller märkning av sockerhalten på varor. Ett annat exempel är den nordiska näringsmärkningen "Nyckelhålet" som är ett försök till att integrera nordiska kostrekommendationer i en konsumentvänlig form.

Det är samlingsministrarnas bedömning att det på nuvarande tidpunkt inte finns behov för att skapa ett nytt nordiskt konsumentpolitiskt nätverk eller ett projekt till stöd för det tilltänkta nätverket. Det finns ett fungerande nätverk i Nordkons och konsumentpolitiska projekt kan genom ordförandeskapsanslaget beviljas medel, vilket också samlingsministrarna uppmuntrar till. Konsumentpolitiska frågor berörs och konsumentriktade projekt finansieras även i diverse ministerråd i NMR.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget er ikke tilfreds med Ministerrådets meddelelse over Rek. *28/2009/medborger. Udvalget finder det dybt beklageligt, at Ministerrådet ikke anser det for vigtigt at styrke forbrugerpolitikken indenfor det nordiske samarbejde.

Medborger- og Forbrugerudvalget har igennem det seneste år beskæftiget sig indgående med forbrugeranliggender og har haft kontakter til både erhvervslivet, NGO'er samt brancheorganisationer. Samstemmende lyder det, at der mangler et nordisk netværk til at koordinere, informere og fin-

Nordisk Råd

**Rek.
*28/2009/medborger
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1478/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00083-16

de fælles løsninger i Norden. Ministerrådets henvisning til besvarelsen af skriftligt spørgsmål E 2/2010 om NORDKons finder udvalget ligeledes utilstrækkeligt, eftersom dette svar var særdeles ufuldstændigt. Ifølge besvarelsen findes ingen referater, beretninger eller rapporter fra mødene, hvorfor udvalget fortsat stærkt betvivler effekten af disse uformelle møder.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *28/2009/medborger til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år

Malmö den 21. september 2010

Hanne Agersnap (SF)

Hans Wallmark (m)

Henrik Brodersen (DF)

Jukka Mäkelä (saml)

Maarit Feldt-Ranta (sd)

Martin Kolberg (A), næstformand

Michael Tetzschner (H)

Solveig Horne (FrP)

Stefan Tornberg (c)

Thomas Jensen (S)

Ville Niinistö (gröna), formand

Nordisk Råd

Rek.

*28/2009/medborger

D 2010

Tidligere nummer:

A 1478/medborger

Behandles i:

Medborger- og

Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00083-16

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. *29/2009/näring
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1458/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 09-00052-17

Trafikinфраstruktur i Mittnorden

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

att initiera en kartläggning av initiativ och projekt som finns för infrastruktuursatsningar i Mittnorden för att finna eventuella samsamarbetsområden

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Vid omorganiseringen i Nordiska ministerrådet 2006 nedlades det transportpolitiska samarbetet och det finns i dag inget ministerråd som ansvarar för transport- och infrastrukturfrågor. I den mån transportpolitik har beröring med andra officiella politikområden inom Nordiska Ministerrådet kan frågeställningarna hanteras inom respektive ministerråd.

Ämbetsmannakommittén för regionalpolitik (ÄK-R), som är en del av MR-NER, arbetar med och stöder gränsregionalt samarbete i Norden, inklusive Mittnordenkommittén. MR-NER stöder Mittnordenkommittén med 800 000 DKK under 2010. Mittnordenkommittén arbetar sedan flera år tillbaka med att etablera bättre transportmöjligheter i regionen och borde vara rätt aktör för att utföra en kartläggning av initiativ och projekt som finns för infrastruktuursatsningar i Mittnorden. Nordiska ministerrådet anser att en sådan kartläggning bör kunna finansieras genom en omprioritering av de medel som utgått från Nordiska Ministerrådet till Mittnordenkommittéen under 2010, om kommittén skulle vilja göra en sådan prioritering. Nordiska ministerrådet har under ÄK-R etablerat en arbetsgrupp för gränsregionala frågor. Arbetsgruppen skulle kunna vara i dialog med Mittnordenkommittén om den föreslagna kartläggningen.

Kartläggningen borde kunna presenteras för Nordiska rådet under 2011.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utskottets betänkande

Näringsutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande om att Mittnordenkommittén via en omprioritering av sin budget skulle kunna utföra en kartläggning som rådet efterfrågar i sin rekommendation.

Utskottet konstaterade vid beredningen av rekommendationen att flera av de aktörer som verkar för satsningar i Mittnordenområdet har dålig kunskap om varandras aktiviteter. Därför menade utskottet att det finns behov för en kartläggning av utredningar och projekt som finns för infrastruktursatsningar i denna del av Norden för att finna eventuella samsamarbetsområden.

Utskottet stödjer därför NMR:s förslag i sitt meddelande och uppmanar NMR att ge Mittnordenkommittén i uppdrag att utföra en kartläggning och inleda en dialog om nödvändiga omprioriteringar för dess genomförande. Vidare anser utskottet att förslaget bör samordnas med den rekommendation om en handlingsplan för miljövänlig transportpolitik som utskottet lagt fram.

Utskottet anser därför att rekommendationen bör upprätthållas till dess att NMR kan presentera ett konkret uppdrag till Mittnordenkommittén.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *29/2009/näring till handlingarna och avvaktar nästa års meddelande

Malmö den 22 september 2010

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (s)
Bjarne Kallis (kd)
Janne Seurujärvi (cent)
Lauri Oinonen (cent)

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m),
ordförande
Lyly Rajala (saml), vice ordförande
Ole Vagn Christensen (S)

Nordiska rådet

**Rek. *29/2009/näring
D 2010**

Tidigare nummer: .
A 1458/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 09-00052-17

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. *30/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1481/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00266-10

Opfølgning på kulturreformen

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at indsatser og aktiviteter for frivillig- og amatørsektoren bliver indskrevet eksplicit som selvstændigt indsatsområde med tilhørende budget i Nordisk Ministerråds kommende strategi og handlingsplan for 2010-2012

at kontinuitet og balance sikres i kultursamarbejdet, således at tilbagevendende projekter som teaterdage og festivaler eller etablerede kulturinstitutioner kan opnå støtte mere end tre gange i træk

at ansøgningsprocedurer forenkles og at det undersøges, hvorvidt støtteprogrammer fra hhv. KulturKontakt Nord og Kulturfonden kan koordineres og samordnes for at undgå udgifter til dobbelt brug af sagkyndige og dobbelt administration af ansøgninger

at de relativt få nordiske kulturstøttekroner, der er til rådighed, bør bidrage til at fremme et reelt nordisk bredt kultursamarbejde, således at hovedvægten skal ligge på en tydelig nordisk dimension og bredde i de projekter, der tildes støtte gennem Nordisk Ministerråds programmer

at der skal være en mere permanent repræsentation fra det nordiske kunst- og kulturliv ved Nordisk Kulturforum, sådan at der er mulighed for at have mere sammenhæng fra forum til forum. Altså f.eks. 1/4 eller 1/3 permanente deltagere og modsvarende forskellige deltagere, der inviteres alt efter temaet. Det kan f.eks. være tre til fireårige udpegninger fra Nordisk Kunstnerråd og andre aktører

at der ved uddeling af projektstøtte må være en klar opdeling mellem på den ene side embedsmandsniveauet og projektsekretariatet og på den anden side de sagkyndiges/eksperternes kulturfaglige og uafhængige ekspertise og vurdering. De to parter

skal være adskilt, således at armslængdeprincippet kan oprettholdes

at sagkyndiggrupper og deres frihedsgrader gennemgås og tilpasses med henblik på at sikre gruppernes uafhængighed og deres kunstfaglige, dybe og brede sammensætning og ekspertise, herunder at der er mere transparens omkring udvælgelsen af sagkyndige

at det nordiske kultursamarbejde i høj grad bygger på uformel netværksdannelse, der er opstået over tid og som er særdeles væsentlig for en fortsat forståelse af et nordisk fællesskab. Nordisk Ministerråds støtteprogrammer bør i højere grad støtte aktiviteter fra disse netværk, og dermed kvalificere og synliggøre dem, frem for primært at satse på nye netværk

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd (kulturministrene) har arbejdet med en systematisk opfølgning på reformen af det nordiske kultursamarbejde som gennemføres fra 2007. Opfølgningen er i første omgang sket gennem en tilpasnings- og justeringsproces i løbet af 2009 hvor der er ført en aktiv dialog med kunst- og kulturfeltet som har resulteret i konkrete beslutningsforslag, blandt andet gældende amatørkultur- og frivilligsektoren.

Ministerrådet for kultur har besluttet at igangsætte en intern og ekstern evaluering af kulturreformen i 2010. Evalueringen skal belyse hvorledes reformen har virket i praksis og fremkomme med fremadrettede konklusioner og anbefalinger relateret til henholdsvis et politisk, organisatorisk og operationelt niveau. Evalueringen vil også se på vilkårene for genkommende arrangementer. Evalueringen forventes færdig i 1. kvartal 2011.

Som en konsekvens af dialogen med kultur- og kunstfeltet besluttede Ministerrådet for kultur at åbne mulighed for, at aktører fra amatørkultur- og frivilligsektoren kan ansøge om støtte fra ministerrådets Kultur- og kunstprogram med virkning fra første ansøgningsrunde 2010. Det blev også besluttet, at programmet ændrende navn fra Kunst- og kulturprogrammet til Kultur- og kunstprogrammet, for at signalere at Ministerrådets programmer er funderet på et bredt kulturbegreb.

Således bevilger Kultur- og kunstprogrammet beviljar bidrag till projekt från alla kultur- och konstfält. Programmet ger bidrag till både professionella kulturoperatörer och konstnärer samt amatörkultur- och frivilligsektorn. Bland ansökningarna från amatörkulturektorn och frivilligsektorn prioriteras projekt som genomförs i samarbete med professionella konstnärer och kulturaktörer.

Kulturministrenes handlingsplan 2010-2012 vil således også indbefatte amatørkultur- og frivillighedssektoren i og med, at kultur- og kunstprogrammet er åbnet op for deltagelse fra disse grupper.

Kulturfonden og Kulturkontakt Nord er to parallelle støtteordninger indenfor kunst- og kulturfeltet i Nordisk Ministerråd. De to støtteordninger har siden 2007, med etableringen af KKN, fungeret side om side til gavn for en lang række fællesnordiske kulturprojekter.

Effekterne af de strukturomlægninger som det nordiske kultursamarbejde har undergået fra 2007 er begyndt at tegne sig og det har det vist sig hensigtsmæssigt, at undersøge hvilke muligheder der kan være for et nærmere samarbejde mellem de to kulturstøtteordninger.

MR-K besluttede derfor på sit møde den 29. 10 2009, at en drøftelse af et nærmere samarbejde mellem Kulturkontakt Nord og Kulturfonden skal tages op på MR-K 1/2010.

Nordisk Råd

**Rek. *30/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1481/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00266-10

Drøftelsen tager sigte på indkredsning af overlap og forskelle mellem de to støtteordninger samt konsekvensvurderinger heraf, vurderet i forhold til kulturpolitiske, økonomiske og administrative aspekter samt at finde anbefalinger til den videre proces omkring samarbejdet mellem de to støtteordninger.

De sagkyndige i hhv. Kultur- og kunstprogrammet samt Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram er valgt efter indstilling fra de respektive lande og selvstyrende områders medlemmer af Nordisk embedsmandskomite for kultursamarbejde. De sagkyndige har det kunstneriske og faglige ansvar for programmerne. De har således, indenfor rammerne af de overordnede politiske prioriteringer, ansvar for at bestemme kriterier for tildeling og de sagkyndige har den suveræne bestemmelsesret i forhold til uddeling af midler fra programmerne. Dertil har de sagkyndige også mandat til selv at tilrettelæge deres arbejdsprocesser og fastlægge budget. Vurdering af det nuværende system af sagkyndige og deres udstrakte frihedsgrad vil indgå i den samlede evaluering af kulturreformen.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. *30/2009/kultur.

Udvalget værdsætter, at Nordisk Ministerråd er enig i udvalgets vurdering af, at det nu er nødvendigt med en opfølgning på kulturreformen fra 2007.

Udvalget vil henvise til den, af udvalget arrangerede høring i april 2009, hvor 130 udøvere fra feltet deltog. Nogle af anbefalingerne fra deltagerne var, at det kan tage ca. ti år at gøre eksempelvis en fælles nordisk festival til en markant begivenhed, og at der er behov for at støtte den lange tids-horisont. *Events* konstrueret ud fra politisk bestemte satsningsområder eller programmer skaber ikke de netværk, der er en nødvendig basis for at nye, kunstnerisk relevante projekter vokser frem. Sunde tværfaglige samarbejder og "vækstbede" starter nedefra, ikke ved at kunstnerne skal finde på et projekt, der passer ind i en kasse, der er defineret ovenfra.

Der blev også påpeget, at et overordnet politisk sigte kunne være politisk at sikre, at kultur og kunst *ikke* styres. Kunsten er innovativ og fornyende i sig selv! Det har været et af de unikke elementer i den nordiske kulturmodel, og ikke-styring kan måske blive et af Nordens mest unikke kulturpolitiske bidrag til en globaliseringsproces. Her ligger en mulighed for at markere Norden i det globale kulturlandskab i årene fremover.

Udvalget mener, at det er problematisk, at det langsigtede perspektiv ikke længere har nogen plads, og at væsentlige initiativer bliver frasorteret, alene fordi de har fundet sted tidligere. Dermed forsvinder de "vækstbede", hvorfra nye kunstneriske samarbejder har kunnet udvikle sig.

Udvalget ser frem til, at modtage resultaterne af evalueringen i 2011, samt at blive orienteret om, hvad drøftelserne på kulturministrenes møde om Kulturkontakt Nord og Kulturfondens samarbejde har ført til.

Nordisk Råd

**Rek. *30/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1481/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00266-10

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *30/2009/kultur til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år hvad angår anden, femte, sjette, syvende og ottende at-sats

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *30/2009/kultur til efterretning, hvad angår første, tredje og fjerde at-sats og anser dem som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Malmö den 22. september 2010

Bente Dahl (RV), næstformand

Gunilla Tjernberg (kd)

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)

Mats Johansson (m)

Monica Green (s)

Olemic Thommessen (H)

Paavo Arhinmäki (vänst)

Risto Autio (cent)

Tuula Peltonen (sd)

Nordisk Råd

**Rek. *30/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:

A 1481/kultur

Behandles i:

Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00266-10

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. *31/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1482/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00267-12

Håndhævelse af ophavsret på internettet

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at det undersøges og kortlægges, hvilken sammenhæng, der er mellem ophavsret og oplevelsesøkonomi, herunder i hvilken grad den teknologiske udvikling påvirker værditilvæksten for kunstnere og ophavsretsbrancherne

at der skabes en platform, der sikrer dialog mellem politikere, kunstnere, producenter, forbrugere og andre interessenter på ophavsretsområdet og som faciliterer, at parterne selv aftaler og administrerer forretningsmodeller og sigter til at sikre en effektiv beskyttelse af kunstneres og producenters ophavsrettigheder ved at mindske omfanget af ophavskrænkelser på nettet

at der etableres en parallel overvågning og gennemsyn af lovgivning på ophavsretsområdet og retssikkerhedsområdet i de nordiske lande og i forhold til EU med det formål, at lovgivningen harmoniseres

at der planlægges og igangsættes oplysningskampagner rettet mod skoler og børn og unge samt forbrugerorganisationer, der informerer om betydningen af ophavsret, og om hvad brud på denne kan have af konsekvenser for kunstnere, rettighedshavere og for samfundet generelt

at det undersøges, om muligheden for at oprette et uafhængigt råd eller organ på nationalt niveau, eventuelt i form af en allerede eksisterende offentlig instans, der får mulighed for via direkte breve, at kontakte de store krænkere med information om, at der er ulovlige aktiviteter på deres forbindelse, som de bør stoppe eller gøre noget ved (det er IKKE internetudbydere og teleselskaber, der skal foretage en overvågning)

at der i ovennævnte at-satser tages hensyn til og respekteres, at internettet i dag har en helt central betydning for borgernes og internetbrugernes ytringsfrihed og adgang til at deltage i samfundet

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd (kulturministrene) førte på sit møde 29. oktober 2009 en temadiskussion: *Ophavsret – trusler og muligheder i lys af digitaliseringen*.

Diskussionen fokuserede især 3 aspekter:

- kampen mod illegal fildeling, særligt aktualiseret ved Pirate Bay-sagerne
- bløde metoder for at bekæmpe fildeling og særligt nye tiltag såsom advarselsbreve der sendes til personer som mistænkes at gøre sig skyldige i illegal fildeling
- positive tiltag for at stimulere den lovlige omgang med indhold på internet

Diskussionen resulterede i en beslutning om at gennemføre et såkaldt Kulturforum i 2010 netop om håndhævelse af ophavsret på internet.

Dette kulturforum arrangeres af det danske kulturdepartements medieenhed i samarbejde med de øvrige nordiske kulturdepartementers medieenheder. Der bliver tale om et relativt smalt nordisk ekspert-forum, som vil adressere en del af de problematikker og spørgsmål, som også rejses af Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg.

Det vil være oplagt at planlægge og se dette kulturforum som en forlængelse og videreførelse af Kultur- og Uddannelsesudvalgets høring i september 2009.

Kulturforum om *Ophavsret – trusler og muligheder i lys af digitaliseringen* forventes at finde sted i efteråret 2010. Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg inviteres naturligvis til at deltage.

Landene kommenterer i øvrigt på enkelte *at*-satser:

På europæisk plan har man successivt arbejdet med at sikre ophavsret og intellektuelle rettigheder i de digitale meider. Et vigtigt skridt i dette arbejde har været direktivet om håndhævelse af intellektuelle rettigheder (2004/48/EF), offentliggjort i 2004. Dette direktiv er også kaldet "Enforcementdirektivet" eller "Sanktionsdirektivet", undertiden også IPRED direktivet efter den engelske forkortelse.

I Sverige medførte den såkaldte IPRED-lov stor offentlig debat, da loven blev besluttet i den svenske Rigsdag. Loven gør det muligt for rettighedshaveren at indhente oplysninger om, hvem der har det abonnement, som er blevet anvendt til at begå en overtrædelse. I Danmark og Finland blev direktivet gennemført i henholdsvis 2005 og 2006 – men uden den samme omfattende debat som i Sverige.

Der er allerede gjort en del for at forbedre handlemulighederne i forhold til krænkelse af ophavsretten. De nordiske landes lovgivning tillader allerede effektiv civil- og strafferetlige tiltag i overtrædelsessager. Hvor vidt den eksisterende retslige beskyttelse af ophavsret og intellektuelle rettigheder er lempelig udformede evalueres løbende i hvert af de nordiske lande.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

Nordisk Råd

**Rek. *31/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1482/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00267-12

Nordisk Råd

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. *31/2009/kultur.

Udvalget påskønner, at Nordisk Ministerråd har inviteret udvalgets medlemmer til at deltage i Kulturforum den 15. september 2010. Ved udarbejdelse af denne betænkning vides endnu ikke om aktuel deltagelse fra udvalgets side, men udvalget vil uanset dette sætte pris på en opsummering/rapportering om Kulturforum'ets konklusioner via sekretariatene.

Udvalget mener, at arbejdet med ophavsret bør være et prioriteret fokusområde for det nordiske samarbejde, for alle landene har samme udfordringer på området. Landene har vedtaget IPRED-direktivet, som var et skridt på vejen, men Kultur- og Uddannelsesudvalget mener, at de nordiske lande kan gå videre og styrke samarbejdet mere på området. Udvalget har især fulgt debatten i Sverige, hvor der er igangsat en udredning, som foreløbig har afstedkommet en delbetænkning (SOU 2010:24, fra april 2010). Udredningsarbejdet er møntet på at forbedre den eksisterende lovgivning på området, og udrederen kigger også på nabolandenes lovgivning. Udvalget vil henstille til, at man følger den svenske udredning, og efterfølgende vurderer om lovgivningen i de øvrige lande kunne udnytte de svenske erfaringer/forbedringer.

Udvalget ser frem til at høre om konklusionerne fra Kulturforum, og sammen med Nordisk Ministerråd arbejde videre på at styrke det nordiske samarbejde om ophavsret.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *31/2009/kultur til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år

Malmö den 22. september 2010

Bente Dahl (RV), næstformand

Gunilla Tjernberg (kd)

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)

Mats Johansson (m)

Monica Green (s)

Olemic Thommessen (H)

Paavo Arhinmäki (vänst)

Risto Autio (cent)

Tuula Peltonen (sd)

**Rek. *31/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1482/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00267-12

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. *32/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1475/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00216-13

Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

at der i forlængelse af den eksisterende støtteordning for computerspil Nordisk Computerspilsprogram, etableres et varigt nordisk offentligt støttesystem til computerspilsudviklere, på linje med de støtteordninger, der findes på filmområdet

at medtænke og inkludere eksisterende nationale/EU-støtteordninger og puljer (Det Danske Filminstitut, New Media Desk, det norske filminstitut og finske Neogames) i den nye permanente, nordiske støttestruktur

at definere computerspil på spillenes egne præmisser, som kulturprodukter på lige linje med film, tv og teater, som naturligt og varigt bør omfattes og understøttes af kulturpolitikken (film støttes permanent via Nordisk Film & TV Fond)

at formulere en fælles, nordisk kulturpolitik for computerspil, der kan kobles sammen med uddannelsesmæssige og erhvervspolitiske målsætninger

at fremme anderledes nordiske spil, der er funderet i en nordisk/europæisk sprog- og kulturtradition, og som fungerer som alternativ til de store amerikanske og japanske selskabers kommercielle dagsorden inden for spil- og konsolproducenter

at fremme uddannelsesstilbud til nordiske spiludviklere på tværs af nordiske lande

at kortlægge og koordinere spilforskning på nordisk niveau, herunder sikre at der kortlægges viden om eSport og sunde spilvaner for børn og unge

at der hurtigst muligt igangsættes en udredning, der gennemføres af direktøren/projektlederen for Nordisk Computerspilsprogram, med det formål

at kortlægge, beslutte og herefter implementere permanente nordiske støtteordninger for computerspil. for eksempel i regi af Nordisk Fim & TV Fond, der ikke mindst sikrer vækstlaget af små nordiske udviklere, der behøver blåstempling af deres første produktion/prototype

Nordisk Råd

**Rek. *32/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1475/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00216-13

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

På baggrund af en grundig 'behovsudredning' i 2005: "Nordiska datorspel", gennemført på opdrag af den daværende styregruppe for Kultur og Massemedier, besluttede kulturministrene at etablere et nordisk computerspilprogram i 2 faser. Fase 1: 2006-2008, fase 2: 2009-2011 med en grundig evaluering af programmets målopfyldelse i 2008.

Nordisk Computerspilprogram blev således etableret i 2006 med handlingsplanen "Nordiska datorspelprogrammet. Plan 2006-2012" som retningsgivende for programmets virksomhed og aktiviteter.

I 2008 gennemførte PriceWaterhouseCooper i Norge en omfattende evaluering af programmet, som i hovedsagen konkluderede, at programmet på meget positiv vis opfylder sin målsætning.

Programmets virksomhed består af en række indsatsområder, som tilsammen skal bidrage til at sikre et bedre udbud af og en bedre adgang til kvalitetsprægede nordiske spilproduktioner til børn og unge:

Information

Markedsdata til spiludviklere og titel- og udgivelsesinformation til forbrugere er af grundlæggende betydning for et velfungerende marked. Lanceringen af www.nordicgame.net, et online spilregister med information om spilfirmaer og organisationer i den nordiske region, markerer det første skridt mod dette. NordicGame.net vil på sigt også rumme information om ansættelsesmuligheder og praktikophold, en markedsplads og en eventkalender.

Udviklingsstøtte

En stor del af budgettet for Nordisk Computerspilprogram går til direkte spiludviklingsstøtte. Ved at støtte innovative og kreative nordiske projekter genereres nye nordiske copyrights, og nye nordiske spil bliver skabt til de nordiske forbrugere.

Der er i alt frem til 1. januar 2010 uddelt 19 mio. DKK til 48 projekter, hvoraf 22 pr. dd. er realiseret og af disse er 19 (86 % af de realiserede og 40 % af alle) gået i produktion og 7 publiceret (32 % af de realiserede og 15 % af alle).

Events og konkurrencer

Nordisk Computerspilprogram samarbejder med partnere i regionen om at promovere og stimulere nye talenter inden for den nordiske spilbranche. Disse aktiviteter inkluderer støtte til regionale events som f.eks. spiludviklingskonkurrencer og festivaler.

Nordic Game-konferencen og globale branchebegivenheder

Kun en velfungerende og eksporterende nordisk spilbranche kan levere kvalitetsprægede nordiske computerspil for børn og unge. Nordisk Computerspilprogram er drivkraften bag den stærke nordiske tilstedeværelse ved verdens mest betydningsfulde spilbrancherelaterede begivenheder som fx

GDC i San Francisco, GC Leipzig og Lyon Game Connection. Samtidig har programmet arbejdet målrettet mod at udvikle Nordic Game-konferencen, som bliver afholdt hvert år i Malmø, Sverige. Med over 50 talere og mere end 850 deltagere i 2007 – spiludviklere, udgivere, distributører, forhandlere, akademikere og akkrediterede medier fra hele Norden og resten af verden – er Nordic Game-konferencen blevet en af de største branchebegivenheder i Europa i dag.

Lokaliseringssystem

Opbygningen af et effektivt nordisk lokaliseringssystem vil sænke omkostningerne ved at skabe og distribuere computerspil på de nordiske sprog; dette projekt er under udvikling.

Direkte distribution

Direkte, digital distribution spiller en vigtig rolle for at sænke omkostningerne ved spilproduktion og mindske vejen fra udvikler til marked. Lanceringen af en online distributionsplatform for nordiske spil vil give etablerede og nye nordiske spiludviklere et vigtigt redskab til at nå de nordiske forbrugere. I et fremtidsperspektiv kan distributionsplatformen tænkes at fungere som både nordisk og global distributionskanal.

Programmets indretning i disse satsningsområder og aktiviteter er begrundet i den kompleksitet af forhold, som gør det vanskeligt at udvikle nordiske spil:

- Kun få spil kan tjene sig selv hjem udelukkende på baggrund af lokalt salg; de individuelle nationale markeder i den nordiske region er relativt små, og hvert land har sit eget sprog
- Vejen fra spiludvikler til forbruger er lang; et spil skal gennemgå adskillige evaluerings- og godkendelsesprocesser, og det er ofte en udgiver med internationalt fokus der bestemmer hvilke projekter der skal finansieres og produceres
- Stigende udviklingsomkostninger gør det tilsvarende svært at tiltrække investorer til spil, som bliver anset for at være risikable. Disse inkluderer spil med nye, kreative koncepter og *gameplay*, spil der ikke har et amerikansk eller japansk brand eller licens indbygget og projekter som bliver skabt og produceret uden for USA og Japan
- Internationale udgivere har historisk set opkøbt de mest succesfulde uafhængige nordiske udviklerhold (de som har overvundet de ovennævnte forhindringer), og på den måde er beslutningsgrundlaget flyttet væk fra regionen

En støtteordning med uddeling af midler til udviklingsprojekter kan ikke stå alene i bestræbelsen på at sikre flere spil på de nordiske sprog. Komplexiteten i årsagerne til de udfordringer, den nordiske spilbranche står overfor, må modsvares i et komplekst støtteprogram, hvis det skal have effekt.

En væsentlig del af opdraget for Nordisk Computerspilprogram er derfor også at bidrage aktivt og positivt til etableringen af en nordisk branchestruktur, som hviler på de nationale. Nationale støtteordninger og national branchestruktur er en afgørende forudsætning for, at der på lang sigt produceres og distribueres nordiske spil i Norden. Nordisk Computerspilprogram har derfor taget initiativ til etableringen af det nordiske netværk af nationale brancheforeninger og -aktører, som er under etablering.

Nordisk Computerspilprogram og KreaNord

Nordisk Computerspilprogramms globaliseringssatsning udgør en betydelig del af KreaNords virksomhed og bør derfor aktivt og kontinuerligt understøtte KreaNords formål og indsatser.

Nordisk Råd

**Rek. *32/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1475/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00216-13

Programmet eksponerer KreaNord med logotype og henvisninger i alt relevant materiale, samt ved arrangementer, i tryksager, på interaktivt materiale, etc. De erfaringer og den vidensindsamling programmet oparbejder i forhold til netværksopbygning, salg og distribution i forskellige former samt for andre af programmets initiativer, rapporteres løbende og kan indgå i kommende KreaNord aktiviteter.

Nordisk Råd

**Rek. *32/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1475/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00216-13

Programmets etablering på det asiatiske marked, via repræsentation i Tokyo, står naturligvis til rådighed også for KreaNords overordnede såvel som specifikke aktiviteter.

Programmet tilbyder løbende KreaNord mere generel støtte, som eksempelvis i arrangement af et særligt KreaNord-aktør møde dagen for Nordic Game 2009, stor eksponering på E3 i Los Angeles i juni, som havde eksplicit KreaNord-deltagere.

Nordisk Computerspilprogramms øvrige eksportaktiviteter kan naturligvis i højere grad anvendes til KreaNords formål, hvis ønsket.

Videre proces

Det indgår i handlingsplanen for Nordisk Computerspilprogram, at programmet skal udarbejde en plan for, hvorledes de værdier, som er opbygget i programperioden kan videreføres.

Denne plan vil foreligge primo september og give embedsmandskomiteen for kultur, kulturministrene samt Nordisk Råd et grundlag for at diskutere, hvorledes den nordiske spilproduktion sikres de bedste muligheder for at producere og distribuere kvalitetsprægede nordiske spil til børn og unge.

De nordiske landes regeringer anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. *32/2009/kultur.

Udvalget har været meget engageret i denne sag, og har haft god kontakt til direktøren for Computerspilsprogrammet. Senest deltog medlemmer i konferencen *Nordic Game* i Malmø i april 2010, og med stor fornøjelse. Udvalget kunne med selvsyn opleve det store engagement, kreativitet og innovation i praksis, som udvalget efterlyser i andre sammenhænge.

Udvalget er dog skuffet over, at Nordisk Ministerråd ikke forholder sig til udvalgets at-satser i sin meddelelse.

Det er opmuntrende, at Nordisk Ministerråd er enig i udvalgets vurdering af, at en støtteordning nødvendigvis må inkludere de nationale støtteordninger og branchens struktur, er en afgørende forudsætning for succes, men meddelelsen siger ikke noget om, hvordan man vil opnå denne synergi, bortset fra at man etablerer et nordisk netværk af nationale brancheforeninger og aktører. Der må efter udvalgets mening større engagement til, også fra myndighedernes side, for at opnå succes.

Udvalget er uforstående overfor, hvorfor Computerspilsprogrammet skal støtte KreaNords virksomhed. Udvalget var af den overbevisning, at en del (1 mio DKK om året i 2008, 2009 og 2010) af KreaNords midler skulle anvendes til at støtte op omkring Computerspilsprogrammet, ved at finansiere bl.a. digital distribution og international markedsføring, bl.a. i Asien. Meddelsens afsnit om KreaNords opgave i forhold til Computerspilsprogrammet er i bedste fald forvirrende, dog nok i højere grad misvisende.

Meddelelsen siger desuden intet om forskning, uddannelse eller fælles nordiske kulturpolitiske prioriteringer på området, hvilket udvalget også efterlyser i sin rekommandation.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,
at Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *32/2009/kultur til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år

Malmö den 22. september 2010

Bente Dahl (RV), næstformand

Gunilla Tjernberg (kd)

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)

Mats Johansson (m)

Monica Green (s)

Olemic Thommessen (H)

Paavo Arhinmäki (vänst)

Risto Autio (cent)

Tuula Peltonen (sd)

Nordisk Råd

**Rek. *32/2009/kultur
D 2010**

Tidligere nummer:

A 1475/kultur

Behandles i:

Kultur- og

Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00216-13

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

**Fremst. *1/2010/miljö
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1466/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 09-00125-24

Undersøgelse af farlige kemikalier samt aftale om tungmetaller

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at, i forhold til REACH-implementeringen, gennemføre tekniske undersøgelser til at definere hormonforstyrrende stoffer, foreslå og forberede øvrige typer af stoffer til kandidatlisten til substitution samt samarbejde om at få nanomaterialer defineret og registreret som nye stoffer og dermed omfattet af gældende regelværk

at, i forhold til det globale arbejde, påtage sig en ledende rolle i bestræbelserne for at opnå en bindende, verdensomspændende kviksølv-aftale, der skal være åben for også at omfatte andre tungmetaller

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

De nordiske lande arbejder i EU på at få identificeret og reguleret stoffer som er hormonforstyrrende, og for at få nanomaterialer defineret og tilstrækkeligt reguleret af REACH.

Under det svenske formandsskab i EU lykkedes at få vedtaget rådskonklusioner som bl.a. opfordrer EU-Kommissionen om at komme med anbefalinger til hvordan eksponering for flere hormonforstyrrende stoffer bør tackles yderligere i den relevante gældende fællesskabsret, bl.a. som led i Kommissionens kommende rapport om gennemførelsen af strategien for hormonforstyrrende stoffer, der skal være afsluttet senest i 2010.

Et vigtigt element for at få reguleret brugen af hormonstyrrende stoffer er at få vedtaget testmetoder, der kan afsløre om et stof har disse egenskaber. Dette arbejde som primært finder sted i OECD, støttes af Nordisk Ministerråd, fx ved støtte til teknisk udviklingsarbejde af en testmetode der skal afklare sammenhængen mellem brystkirteludvikling og udsættelse for

hormonforstyrrende stoffer i små doser. Ligeledes støttes udvikling af en testmetode der skal afdække kemiske stoffers hormonforstyrrende effekter hos fisk.

Den såkaldte kandidatliste består af stoffer som skal optages på bilag XIV, der omfatter stoffer som kun må bruges hvis Kommissionen har givet godkendelse til den konkrete anvendelse. Blandt de stoffer der optages på listen, er stoffer der skader reproduktionssystemet og er kræftfremkaldende som følge af forstyrrelse af hormonsystemet. Også andre typer af hormonforstyrrende effekter kan føre til optagelse på listen, men her er kriterierne ikke udviklet endnu.

Danmark, Norge, Sverige og Finland prioriterer alle at få reguleret hormonforstyrrende stoffer og vil være indstillet på at foreslå sådanne stoffer på kandidatlisten, så snart de nødvendige informationer er til stede. Allerede i dag drøfter de involverede myndigheder hvilke stoffer der bør prioriteres i REACH arbejdet, så overlappning mellem landenes indsats undgås.

På nano-området er der i Nordisk Ministerråds regi etableret en særlig arbejdsgruppe, som dels koordinerer det nordiske bidrag til OECDs arbejde med udvikling af egnede testmetoder, og dels bidrager til strategiudvikling i forhold til EUs initiativer på området.

De nordiske lande har samlet og hver for sig arbejdet ihærdigt for at få en global aftale om kvikksølv.

Det nordiske synspunkt er at flere problematiske stoffer, herunder tungmetaller, principielt bør omfattes af en global aftale, såfremt de udgør et globalt problem, men i det globale samarbejde har det indtil nu kun været muligt at nå til enighed om at starte forhandlinger om udarbejdelsen af en global aftale om kvikksølv. I forhandlingerne om denne aftale vil de nordiske lande arbejde for at den bliver åben for også at omfatte andre stoffer.

Samlet set kan ministerrådet således erklære sig enig i rekommandationen og fremhæver at der allerede er en række aktiviteter i gang på området.

Ministerrådet anser att rekommandationen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet at Nordisk ministerråd samlet sett er enig i rekommandasjonen. Videre noteres at det foregår en rekke aktiviteter som skal bidra til å fremme de hensikter som ligger i rekommandasjonen, nemlig å gjennomføre tekniske undersøkelser for å kunne definere hormonforstyrrende stoffer, foreslå og forberede øvrige typer av stoffer til kandidatlisten til substitusjon, samt samarbeide om å få nano-materialer definert og registrert som nye stoffer og dermed omfattet av gjeldende regler.

Utvalget kan også konstatere at Nordisk ministerråd inngår aktivt i arbeidet med å oppnå en bindende verdensomspennende kvikksølvavtale. Videre, at man vil arbeid for at den avtalen skal være åpen for også å kunne omfatte andre tungmetaller.

Utvalget forutser at dette arbeidet er prioritert av Nordisk Ministerråd og vil fortsette i de kommende år. Utvalget ønsker at bli holdt orientert om fremdriften i arbeidet.

Nordiska rådet

**Fremst. *1/2010/miljö
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1466/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 09-00125-24

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljö- og naturressursutskottet

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Fremst. *1/2010/miljø til etterretning og avventer ny meddelelse neste år

Nordiska rådet

Malmö den 22. september 2010

Anita Brodén (fp)

Anne-Mari Virolainen (saml)

*Ann-Kristine Johansson (s), for-
mand*

Hilde Magnusson Lydvo (A)

Jan Lindholm (mp)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Lars Wegendal (s)

Per Bisgaard (V)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Sonja Irene Sjøli (H)

**Fremst. *1/2010/miljø
D 2010**

Tidigare nummer:

A 1466/miljø

Behandlas i:

Miljø- og
naturressursutskottet

J.nr. 09-00125-24

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

**Fremst. *2/2010/miljö
D 2010**Tidligere nummer:
A 1466/miljöBehandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 09-00125-25

Kemikaliefri indkøbspolitik samt internatio- nalt kemikalieforskerpanel

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indføre en indkøbspolitik for offentlige myndigheder og virksomheder, der skal indeholde krav om, at der ikke må efterspørges stoffer, som er dokumenteret at indeholde farlige kemikalier, der kunne substitueres - eksempelvis i henhold til Chem-Sec's SIN-liste: "*Substitute it now!*"

at, sammen og hver for sig, arbejde for at etablere et internationalt kemikalieforskerpanel, der skal være helt fri af kommercielle og politiske interesser

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Ministerrådet er enig i opfordringen til at substituere særligt problematiske stoffer. Det ligger i forlængelse af den proces, der foregår under REACH, hvor virksomhederne skal dokumentere at anvendelsen af deres kemiske stoffer er forsvarlig.

Generelt for indkøb både centralt og decentralt gælder, at indkøbet skal foretages i overensstemmelse med gældende lovgivning, retningslinjer og vejledninger m.v., der er relevante for det konkrete indkøb. Det drejer sig om både generelle regler og retningslinjer m.v. for indkøb, herunder udbudsreglerne, og mere produktspecifikke regler vedr. f.eks. miljø, energieffektivitet m.v. De offentlige myndigheder skal agere inden for disse lovgivningsmæssige rammer m.v., men har derudover selvstyre i forhold til at fastlægge, hvad der indkøbes på lokalt niveau. Det er på den baggrund ikke muligt at indføre en indkøbspolitik, der generelt dikterer, hvilke stoffer der må være indeholdt i de produkter, der indkøbes hos lokale myndigheder, såfremt disse stoffer i øvrigt er lovlige at anvende. Det er dog muligt at de lokale myndigheder, i tilrettelæggelsen af det enkelte udbud,

inddrager særlige hensyn, f.eks. i forbindelse med kemikalier, under hensyntagen til udbudsreglerne mv.

Men ministerrådet opfordrer til at styre uden om de skadelige kemikalier i det offentlige indkøb og til at arbejde for ambitiøse krav til farlige kemikalier i de miljøstandarder og instrumenter som offentlige indkøbere anvender.

Endvidere er EU er ved at udarbejde kriterier for offentlige grønne indkøb. De nordiske lande arbejder for at miljømærkerne Blomsten og Svanen stiller krav om at produkterne ikke indeholder farlige kemikalier, og vil arbejde for at EU indkøbskriterier ligeledes udelukker farlige kemikalier.

Ligeledes udgør kravene i miljømærkerne Svanen og Blomsten et væsentligt fundament for de offentlige indkøbere. Hvis farlige kemikalier udfases i miljømærkekriterierne, udfases de derfor også som hovedregel fra det offentlige indkøb hvor indkøbskriterier anvendes.

Kemikalier er allerede på internationale dagsorden, og det er vigtigt at holde fast i det. Norden skal derfor fortsat være drivende for at få sat kemikalierrelaterede spørgsmål på dagsordenen, således som er sket i relation reguleringen af POP stoffer, regulering af tungmetaller, særligt kviksølv, og ozonlagnedbrydende stoffer og med hensyn til hormonforstyrrende stoffer.

Vi skal være opmærksomme på at kemikalieproblematikken er anderledes end klimaproblematikken. Indsatsen på kemikalieområdet har til formål at begrænse risikoen fra kemiske stoffer, både i kemiske produkter og i almindelige varer, ud fra en erkendelse af at stoffernes farlighed afhænger meget af hvor, hvordan, hvornår og i hvor store mængder mennesker eller natur udsættes for stoffet.

På klimaområdet har det mellemstatslige panel om klimaændringer (IPCC) en vigtig funktion for at sikre en objektiv og fuldstændig vurdering af de forskningsresultater som kommer fra universiteter, laboratorier mv. om sammenhængene og konsekvenserne på klimaområdet som er af global karakter. Klimapanelet har en stor del af æren for at der i dag er en bred forståelse for at der er behov for at regulering for at sikre os mod global opvarmning.

Også på kemikalieområdet er der behov for at handle på baggrund af viden, men der er ikke de samme uoverensstemmelser og nyudviklinger på de faglige planer som gør sig gældende på klimaområdet. Problemerne på kemikalieområdet knytter sig i højere grad til at der er begrænset eller ingen viden om mange kemikalier, og at mange lande, især udviklingslande, ikke har evnen til at foretage sikker regulering og håndtering af kemikalier.

Det er problem, som et kemikaliepanel ikke vil kunne håndtere, men som bl.a. REACH vil være med til at reducere, og som også ligger bag indgåelsen af den globale kemikaliestrategi (SAICM).

Under forhandlingerne af SAICM blev det også drøftet om der var behov for et kemikaliepanel, men der var ikke enighed om, at et sådan forskerforum vil skabe den nødvendige merværdi. Ligeledes har erfaringer vist at det er meget svært at holde politik og forskning adskilt i internationale fora. Blandt andet har USA under SAICM drøftelser givet udtryk for at det ikke flugter deres tankegang og at politik ikke kan holdes ude af den slags fora.

Den internationale regulering sker på konkrete områder hvor et behov er identificeret. Det gælder for eksempel ozonlagnedbrydende stoffer (dæk-

Nordisk Råd

**Fremst. *2/2010/miljö
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1466/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 09-00125-25

ket af Montrealprotokollen), svært nedbrydelige organiske forbindelser (dækket af Stockholm konventionen) og i øjeblikket - den nordiske mærkesag - at få regulert kvikksølv og på sigt andre problematiske stoffer som andre tungmetaller.

Ministerrådet vurderer, at vi får mere ud af at fokusere på konkrete stoffer og problemstillinger end ved at arbejde for etableringen af et egentligt forskerpanel, som skal dække alle kemikalier i alle lande. Ligeledes findes der allerede andre internationale forsker fora som ser på sikkerheden ved brug af kemiske stoffer, f.eks. *International Programme on Chemicals Safety* (IPCS), som er et program etableret under WHO, ILO og UNEP.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Miljø- og naturressursutvalget uttrykker tilfredshet med at de nordiske lands regjeringer erkjenner at det er viktig at substituere problematiske stoffer i offentlig opphandling. Videre noterer utvalget de nordiske lands og Ministerrådets omfattende innsats på kjemikalieområdet. Utvalget er informert om at den har gitt mange nyttige resultater, både innen EU og i bredere internasjonalt fora.

Utvalget erkjenner også at det er problemer forbunnet med å diktere innkjøp hos lokale myndigheter ut over de generelle regler som gjelder på området.

I meddelelsen forklares at de sentrale myndigheter i de enkelte nordiske land ikke kan føre en ambisiøs innkjøpspolitikk for å utelukke problematiske kjemiske stoffer, når det foreligger alternative varer som er frie fra disse stoffer. Forklaringen finner utvalget mangelfull. Utvalget kjenner til at det kan være en besværlig og tidkrevende prosess å få kjemiske stoffer forbudt selv om det foreligger dokumentasjon fra anerkjente instanser om mulige skadevirkninger. Utvalget kan med utgangspunkt i svaret ikke se hvorfor de enkelte land i sin offentlige innkjøpspolitikk ikke kan reagere hurtig når informasjon om dokumenterte skadevirkninger foreligger.

Utvalget finner det ikke tilfredsstillende å henvise til anerkjente miljømerker. Miljømerkene implementeres frivillig av industrien. Videre mangler det kriterier innen for miljømerkene for flere produkter som er på de sentrale myndigheters innkjøpslister.

Utvalget noterer med tilfredshet den store innsats som de nordiske land og Nordisk ministerråd har gjort for å fremme arbeidet med å utvikle og forhandle en global kvikksølvkonvensjon. Utvalget ser gjerne at Ministerrådet holder Nordisk råd informert om fremdriften i forhandlingene.

Utvalget noterer de nordiske lands forklaring på hvordan det internasjonale arbeidet med klima i FNs klimapanel er organisert, og hvordan det avviker fra arbeidet med kjemikalier. Utvalget noterer også den vurdering som fremgår av meddelelsen, at problemene på kjemikalieområdet knytter seg til begrenset eller ingen kunnskap om mange kjemikalier, og at det i utviklingsland er manglende evne til å sikre regulering og håndtering av kjemikalier. Videre at det i dag finnes internasjonale fora for adressering av manglende kunnskap, og at regjeringene derfor anser at det ikke vil være behov for et nytt organ som et kjemikalieforskerpanel.

Utvalget noterer fremdrift i at arbeidet med at få bedre kontroll over kjemikalier, men fremhever at det fortsatt er konkrete problemer med kjemikalierrester og kjemikalierpåvirkninger på mange områder i samfunnet, med farlige konsekvenser for helse og velferd. Den eksisterende struktur for internasjonalt samarbeid har ikke kunne levere de nødvendige resulta-

Nordisk Råd

**Fremst. *2/2010/miljö
D 2010**

Tidligere nummer:
A 1466/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturressurseudvalget

J.nr. 09-00125-25

ter. Utvalget mener at det ikke foreligger noen alternative forslag til et internasjonalt avhengig forskerpanel, som med utgangspunkt i foreliggende forskning kan levere en interesseuavhengig informasjon på området. Derfor fastholder utvalget forslag herom.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Fremst. *2/2010/miljö til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år

Malmö den 22. september 2010

Anita Brodén (fp)

Anne-Mari Virolainen (saml)

Ann-Kristine Johansson (s), for-
mand

Hilde Magnusson Lydvo (A)

Jan Lindholm (mp)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Lars Wegendal (s)

Per Bisgaard (V)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Sonja Irene Sjøli (H)

Nordisk Råd

**Fremst. *2/2010/miljö
D 2010**

Tidligere nummer:

A 1466/miljö

Behandles i:

Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 09-00125-25

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

**Fremst. *3/2010/miljö
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1476/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 09-00242-28

Friluftsjaktiviteter för barn och unga

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

at udveksle nordiske erfaringer for, hvorledes skov- og naturområder og eventuelle nye skove – ikke mindst de bynære arealer – kan sikres i den pågående byudvikling og drives med sigte på at kunne udgøre en ramme for gode, alsidige friluftsjaktiviteter for børn og unge

at åbne og udbygge nordiske og nordisk-baltiske mobilitetsordninger på uddannelsesområdet som muliggør udveksling mellem børn og unge i landene, samt deres ledere og lærere med det formål at styrke bredden og udviklingen af friluftsjaktiviteter

at åbne og gerne udvide støtteprogrammerne under Nordisk Børne- og Ungdomskomiteé, NORDBUK med henblik på at iværksætte initiativer og projekter, der udvikler og fremmer børn og unges øgede aktive friluftsliv

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd, første at-sats:

- Nordisk Ministerråd (NMR) noterer sig, at NR lægger vægt på de muligheder, som skov- og naturområder giver i forhold til alsidige friluftsjaktiviteter for børn og unge
- Som også NR påpeger i deres betænkning, så ligger det tæt op af det arbejde, som allerede foregår i regi af "Den nordiske handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet": I denne handlingsplan er der også fokus på at øge den fysiske aktivitet
- NMR forventer at arbejde videre med sagen i de kommende år, ikke mindst med stadig fokus på de tværsektorielle samarbejds muligheder

Nordisk Ministerråd har i flere sammenhenger i sitt arbeid tatt utgangspunkt i betydning av barn og unges friluftsliv i skog og naturområder.

Nordiska rådet

I Nordisk Ministerråds miljøhandlingsprogram 2009-2012 er det en prioritert oppgave at stimulere friluftsliv og en fast arbeidsgruppe har dette som en av sine hovedoppgaver. Innenfor miljøsektoren er denne utfordring bl.a. adressert i prosjekter om natur, miljø og utendørsaktiviteter i samarbeide med de baltiske land (CARE-prosjektet) og i et prosjekt om sunnhet i barnehager, som det henvises til i Råds betenkning.

**Fremst. *3/2010/miljö
D 2010**

Tidigare nummer:
A 1476/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 09-00242-28

Ministerrådet deler Nordisk Råds vurdering, at en viktig forutsetning for at kunne stimulere barn og unges friluftsliv, er tilgang til skog- og naturområder i nærheten av byer, områder som skal ha en kvalitet som tiltrekker brukere. Dette er bl.a. grundig behandlet av arbeidet som Ministerrådet har gjennomført i arbeidet med at kartlegge skogens lokale verdier. Innen for dette arbeidet har man drøftet erfaringer og delt informasjon om vellykkede tiltak i de enkelte land. Under Islands formannskap i 2009 ble det til eksempel gjennomført en konferanse om skogens verdi for byer (*Forestry serving urban areas*). På konferansen ble forskjellige aspekter av denne utfordring belyst. Innen for Samnordisk skogforskning, som er et samarbeidsorgan under Nordisk Ministerråd, er det opprette et senter for fremragende forskning for at frembringe viten som kan støtte en utvikling mot større anvendelse av skog til friluftsliv ved byer (*CARE-FOR-US: Centre of advanced Research on Forestry serving Urbanised Societies - Virtuelt center for avansert forskning i by-skovbrug*).

Nordisk Ministerråd er enig med Nordisk Råds vurdering angående betydning av skog- og naturområder har for barn og unges friluftsliv. Videre konstanteres at det er i Ministerrådet gjort en betydelig innsats i arbeidet med at bedre forutsetninger for friluftsliv i skog- og naturområder. Arbeidet vil fortsatt være aktuelt og prioriterte i Nordisk Ministerråds programmer.

Nordisk Ministerråd mener derfor at rekommendasjonen kan avskrives.

Meddelelse fra Nordisk ministerråd, andre at-sats

Nordplus rammeprogram er et bredt program for prosjektsamarbeid, nettverk og mobilitet innen livslang læring. Søknader konkurrerer på grunnlag av kvalitet. Mer konkrete årlige prioriteringer innen programmets fire delområder fastsettes av felles nordisk-baltiske programkomiteer. Det er allerede i dag fullt mulig å få støtte til tiltak som muliggjør utveksling mellom barn og unge i landene, samt deres ledere og lærere med formål om å styrke bredden og utviklingen av friluftaktiviteter så lenge søknadene ellers tilfredsstillende programmet krav og prioriteringer og holder tilstrekkelig kvalitet. Den eneste generelle tematiske prioritering programkomiteene har besluttet for 2009 og 2010 er klima. Ellers er det ingen tradisjon for spesifikke, generelle prioriteringer av særlige områder. Det anses ikke aktuelt å omgjøre programmet til et program som særskilt skal fremme bredden og utviklingen av friluftaktiviteter.

En eventuell justering av Nordplus tematiske innretning kan første gang skje i forbindelse med beslutning av nytt program fra 2012. Det gjennomføres for tiden en evaluering av Nordplus Rammeprogram og Nordplus Nordiske Språk- og Kulturprogram. Evalueringen av programmene har som formål å danne et grunnlag for en eventuell videreføring av Nordplus programmene etter 2011, og vise hvorvidt det er behov for endringer. En eventuell beslutning om en åpning og utvidelse som foreslått i fremstillingen når det gjelder Nordplus programmene, ligger hos Ministerrådet for utdanning og forskning (MR-U) som eier av Nordplus programmene. I tillegg må det bemerkes at Nordplus Rammeprogram som omfatter de baltiske landene, er forhandlet frem mellom MR-U og de baltiske ministre.

Tilsvarende tidligere tas det sikte på at nytt program fremlegges som ministerrådsforslag ved sesjonen i 2011.

Meddelelse fra Nordisk ministerråd, tredje at-sats

NORDBUK hilser initiativet fra Nordisk Råd velkommen, og stiller seg positive til en satsing på området. Det er allerede mulig å søke støtte til friluftsmål innenfor NORDBUKs eksisterende støtteordning.

Fra NORDBUKs side går vi gjerne inn i en diskusjon om muligheten for å løfte temaet ved å f.eks opprette en egen støtteordning på området. Forutsetningen er imidlertid at det tilføres midler utenfor NORDBUKs budsjett, som allerede er under press fra de årlige budsjettreduksjoner.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet at Nordisk ministerråd deler rådets oppfatning angående den betydning skog- og naturområder har for barn og unge. Videre noteres at ministerrådet har gjennomført og igangsatt forskjellige aktiviteter som er i linje med rekommandasjonen først at-sats.

Utvalget ser positivt på at friluftsliv er en prioritert oppgave i miljøhandlingsplanen og at det også inngår som en naturlig del av "Den nordiske handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gjennom mad og fysisk aktivitet". Videre noteres at skogsektorene har satt fokus på skogens verdi for friluftsliv i byer.

Utvalget noterer at Nordplus rammeprogram omfatter de tre baltiske land og at det ikke er noen formelle hinder i at programmet kan støtte tiltak som fremmer utviklingen av friluftaktiviteter. Utvalget ønsker at holde fast i at den slags aktiviteter bør prioriteres i forbindelse med det nye program fra 2012. Videre mener utvalget at det bør gjøres en innsats for å informere alle relevante, inklusive organisasjoner som arbeider med barn og unges friluftsliv, om muligheten til å søke støtte til friluftaktiviteter.

Utvalget noterer at NORDBUK også har muligheter til å fremme nordisk samarbeid om barn og unges friluftsliv. Utvalget ser gjerne at det gjøres en aktiv innsats for å tiltrekke ansøkninger som presis tjener dette formål.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Miljö- och naturresursutskottet

att Nordiska rådet tar meddelandet om Fremst. *3/2010/miljö till handlingarna och avvaktar nästa års meddelande i anledning av andre og tredje at-sats

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Fremst. *3/2010/miljö vad angår første at-sats för rådets del är slutbehandlad

Malmö den 22. september 2010

Anne-Mari Virolainen (saml)

Ann-Kristine Johansson (s), for-

Anita Brodén (fp)

Hilde Magnusson Lydvo (A)

Jan Lindholm (mp)

Kim Kielsen (S)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Lars Wegedal (s)

Per Bisgaard (V)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Sonja Irene Sjøli (H)

Nordiska rådet

**Fremst. *3/2010/miljö
D 2010**

Tidigare nummer:

A 1476/miljö

Behandlas i:

Miljö- och

naturresursutskottet

J.nr. 09-00242-28

PRÆSIDIETS MEDDELELSE OM INTERN BESLUTNING

Nordisk Råd

IB 1/2008 Tidligere nummer:
A 1453/medborger

J.nr. 08-00215-48

Forbedret samarbejde om ny lovgivning samt Kontrolkomitéforslag

1. Internt beslut

Nordiska rådet beslutar

at Nordisk Råd pålægger alle Rådets fagudvalg, at arbejde for at forbedre de nordiske parlamenters samarbejde om indholdet i ny lovgivning, herunder den nationale implementering af EU-direktiver

at Nordisk Råds Kontrolkomité undersøger Nordisk Ministerråds funktion i det nordiske lovsamarbejde, herunder om de afsatte økonomiske midler til lovsamarbejde bliver anvendt hensigtsmæssigt

2. Præsidiets meddelande

Nordiska rådet har den 29 oktober 2008 antagit nedanstående interna beslut efter förslag av Medborger- og Forbrugerudvalget.

Præsidiet meddeler hermed, at første at-sats, der omhandler fagudvalgenes arbejde med at forbedre samarbejdet omkring lovgivning og implementering af EU, er blevet omfattet af Nordisk Råds EU-strategi, A 1438/presidiet. Heri hedder det bl.a., at Nordisk Råds sekretariat skal styrke samarbejdet med de nationale parlamenters fagudvalg og forbindelserne til Europa-Parlamentet i konkrete sager. Det har blandt andet været processen i forbindelse med Fremst. 6/2010/medborger om en fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik.

Dertil kommer, at der til stadighed er fokus på at styrke lovgivningssamarbejdet mellem de nationale parlamenter. Det er netop indholdet i Rek. *37/2008/medborger og Rek. *29/2008/medborger om styrkelse af det nordiske lovforberedende samarbejde. Endelige gøres der opmærksom på, at Nordisk Ministerråd afholder en Konference om Lovgivningssamar-

bejde i Norden, den 16.-17. november 2010, hvor både embedsmænd og parlamentarikere deltager.

Med hensyn til anden at-sats, angående Kontrolkomiteens undersøgelser af Nordisk Ministerråds funktion i det nordiske lovsamarbejde, herunder om de afsatte økonomiske midler til lovsamarbejde bliver anvendt hensigtsmæssigt, vil denne interne beslutning indgå i Komiteéns drøftelser om de kommende granskingsopgaver for 2011.

3. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Presidiet,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser IB 1/2008 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Reykjavik den 2 november 2010

Bendiks H. Arnesen (A)

Christina Gestrin (sv)

Cristina Husmark Pehrsson (m)

Dagfinn Høybråten (KrF)

Erkki Tuomioja (sd)

Helgi Hjörvar (A), formand

Henrik Dam Kristensen (S)

Karin Åström (s)

Line Barfod (EL)

Marion Pedersen (V)

Per-Kristian Foss (H)

Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.)

Åsa Torstensson (c)

Nordisk Råd

IB 1/2008

Tidligere nummer:
A 1453/medborger

J.nr. 08-00215-48

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 1/2009

Tidigare nummer:
A 1442/miljö

J.nr. 08-00184-60

Antagande av en miljöpolicy för Nordiska rådet

1. Bakgrund

Nordiska rådet har den 28 januari 2009 antagit nedanstående interna beslut efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet och Presidiet.

Nordisk Råd beslutter

at pålægge rådsdirektøren at holde sig orienteret om miljøpolitikarbejdet i henhold til Fremst. 2/2009 i Nordisk Ministerråd og parallelt hermed at udarbejde en tilsvarende miljøpolitik særligt til lempet Nordisk Råds virksomhed

att rådsdirektören utarbetar ett förslag till inbetalning av CO₂ avgifter för flygresor för Nordiska rådets sekretariat innan den 31 december 2009. En ekonomisk konsekvensanalys skall genomföras för ordningen

att uppmana parlamenten i de nordiska länderna och de självstyrande områdena att inbetala CO₂ avgifter för flygresor

2. Presidiets meddelande

Angående 1:a att-satsen

Rådsdirektören meddelar att under de senaste åren gjorts flera tilltag för att reducera miljöbelastningen, bl.a.:

- Ett avtal ingicks år 2007 med Elsparefonden om att reducera sekretariatets elförbruk
- Inköp av vatten i engångsemballage har upphört och ersatts av nedkyllt kranvatten
- På avfallssidan har det redan länge funnits en ordning om insamling av papper, bortskaffande av elektronikavfall samt batterier till återvinning

- Vid nya IT-anskaffningar strävar man alltid efter de mest miljö-
vänliga alternativen.

Nordiska rådet

Sekretariatet har i sin verksamhetsplan för år 2009 fastslagit att det skall utarbetas en handlingsplan för fortsatt reduktion av sekretariatets miljöbelastning och CO₂-utsläpp.

IB 1/2009

Häri ingår konkreta planer om att:

Tidigare nummer:
A 1442/miljö

- effektivisera reseaktiviteten genom bättre planläggning av möten samt reduktion av antalet möten
- flera beslut skall göras via skriftlig procedur
- reducera behovet av resor genom att aktivt använda telefon + web/videomöten
- indra kontor och institutioner i handlingsplanen
- reducera pappersförbruket genom ytterligare digitalisering av arbetsprocesser och inställa skrivare/printers så att de utskriver på bägge sidor.

J.nr. 08-00184-60

Ytterligare förväntas planen att innehålla andra mätbara miljöinsatser, såsom

- antalet miljöcertifierade varor som inköps
- antalet medarbetare som cyklar eller går till arbete eller använder offentlig transport
- reduktion av användning av engångskoppar, -tallrikar och bestick

Sekretariatet strävar efter att förbättra och utveckla tillgänglig statistik och verktyg som kan medverka till att belysa miljökonsekvenserna av sekretariatets verksamhet. Ytterligare skall dessa verktyg visa hur strävandet efter reduktion av miljöbelastningen, framskrider.

Många av tilltagen vill bli helt genomförda i och med sekretariatens flyttning i juli 2010.

Angående 2:a att-satsen

Presidiet fattade ett beslut den 27 januari 2010 om att inbetala CO₂ avgift till NEFCO för att kompensera för CO₂-utsläpp för Nordiska rådets sekretariats flygresor år 2010, utgående gällande marknadspris för CO₂-kvoter. Den årliga inbetalningen till NEFCO bygger på en schablonmässig uträkning av sekretariatets flygresor och uppgår till 8 000 DKK.

Angående 3:e att-satsen

Presidiet har via brev till de nordiska parlamentens presidier uppmanat parlamenten att inbetala CO₂ avgifter som kompensation för flygresor. I den processen har det framkommit att parlamenten har utvecklat olika mekanismer för att kompensera för sina CO₂-belastningar.

3. Presidiets konklusion

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 1/2009 för rådets del är *slutbehandlad*

Reykjavík 2 november 2010

*Bendiks H. Arnese*n (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (m)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Erkki Tuomioja (sd)
Helgi Hjörvar (A), formand
Henrik Dam Kristensen (S)

Karin Åström (s)
Line Barfod (EL)
Marion Pedersen (V)
Per-Kristian Foss (H)
Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.)
Ása Torstensson (c)

Nordiska rådet

IB 1/2009

Tidigare nummer:
A 1442/miljö

J.nr. 08-00184-60

PRÆSIDIETS MEDDELELSE OM INTERN BESLUTNING

Nordisk Råd

IB 2/2009 Tidligere nummer:
A 1438/presidiet

J.nr. 08-00170-40

EU-strategi for Nordisk Råd

1. Baggrund

Nordiska rådet har den 28 oktober 2009 antagit nedanstående interna beslut efter förslag av Presidiet.

Presidiet foreslår, at

at vedtage EU-strategien for Nordisk Råd

2. Præsidiets meddelelse

På sessionen i Stockholm i 2009 blev vedtaget en ny EU strategi for Nordisk Råd. Den lægger vægt på, at Nordisk Råd i spørgsmål af fællesnordisk interesse satser på at påvirke beslutninger i EU:

Det centrale er at prioritere nogle få temaer, hvor det kan give nordisk nytte at Nordisk Råd fremmer synspunkter i forhold til EU.

Nordisk Råd har været aktiv på nogle udvalgte temaer i forhold til at fremme fællesnordiske synspunkter i EU. Præsidiets indsendte således en kommentar til EU's Østersøstrategi.

Også flere af fagudvalgene har arbejdet med EU-spørgsmål det forløbne år. Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg har aktivt engageret sig i revideringen af EU's fiskeripolitik. Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg opfordrede EU-kommissionen til at forbyde dumpning af fisk og sikre, at fremtidens fiskeripolitik bliver såvel økologisk, økonomisk som social bæredygtig.

Daværende formand for Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg Henrik Dam Kristensen og Nordisk Råds præsident, Helgi Hjörvar, mødtes den 15. juni 2010 i Strasbourg med medlemmer af Europaparlamentets Forbrugerudvalg for at diskutere forbrugerpolitik og EU's direktivforslag om forbrugerrettigheder. I september blev der fulgt op med et møde med den danske Økonomi- og erhvervsminister Brian Mikkelsen om opfølgning via Nordisk Ministerråd.

Nordisk Råd

IB 2/2009 Tidligere nummer:
A 1438/presidiet

J.nr. 08-00170-40

Nordisk Råds præsident, Helgi Hjörvar, vil i forbindelse med den arktiske konference i Europaparlamentet den 13. – 15. september også tage spørgsmål som EU's strategi overfor Arktis og nordområderne op med medlemmer af Europaparlamentet. Også andre fagudvalg drøfter EU-relaterede spørgsmål.

I strategien står også:

Et år efter igangsættelsen af denne mere systematiske overvågning vil indsatsen blive evalueret for at se, om det giver nordisk nytte med den øgede overvågning.

Imidlertid er den øgede nordiske indsats overfor EU-spørgsmål først ved at komme i gang, så derfor foreslås det, at Præsidiets vedtager først at evaluere EU-strategien for Nordisk Råd to år efter den blev vedtaget. Så vil der være gjort flere erfaringer.

3. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiets,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om IB 2/2009 til efterretning og afventer ny meddelelse til næste år

Malmö 22 september 2010

Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Erkki Tuomioja (sd)
Helgi Hjörvar (A), formand
Henrik Dam Kristensen (S)

Kent Olsson (m)
Line Barfod (EL)
Marion Pedersen (V)
Per-Kristian Foss (H)
Sinikka Bohlin (s)

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 3/2009

Tidigare nummer:
A 1439/presidiet

J.nr. 08-00172-17

Presidiets meddelande om ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten

1. Bakgrund

Nordiska rådet har den 28 oktober 2009 antagit nedanstående interna beslut efter förslag av Sveriges delegation.

Nordiska rådet beslutar

att Nordiska rådets utskott och presidium vid behandlingen av redogörelser från Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar fattar beslut om redogörelserna skall skickas till relevanta nationella fackutskott via de nationella delegationerna för yttrande

2. Presidiets meddelande

Presidiet har under en längre tid varit uppmärksamt på den nationella förankringen av Nordiska rådets arbete. Därför har en rad större och mindre åtgärder verkställts för att förbättra den nationella förankringen. Som exempel kan nämnas att många nationella delegationer utpekar ansvarspersoner för varje rekommendation Nordiska rådet antagit för att ansvara för den nationella förankringen. Resultatet av denna föranstaltning kan betraktas som positiv.

En grundläggande principiell hållning från Presidiet är dock att det är medlemmarnas plikt och ansvar att förankra beslut och frågor i Nordiska rådet i sina hemmaparlament och utskott. Därför är det underförstått att medlemmarna också skall förankra regeringarnas redogörelser i sina hemmaparlament och fackutskott. Därmed skall det inte vara per automatik att ett utskott i Nordiska rådet skickar samtliga redogörelser till de nordiska parlamentens relevanta utskott. Istället skall utskotten aktivt fatta ett beslut om detta.

Slutligen konstaterar Presidiet att Nordiska ministerrådets och regeringarnas redogörelser till Nordiska rådet översänds kort innan Nordiska rådets session. Det innebär att eventuella yttranden från nationella fackutskott sannolikt inte kommer att kunna vara tillhanda när redogörelsen debatteras vid Nordiska rådets session.

Nordiska rådet

IB 3/2009

Presidiet har fattat beslut att när redogörelser från Nordiska ministerrådet eller de nordiska ländernas regeringar behandlas i rådet, skall vederbörande utskott i rådet dryfta om redogörelsen skall sändas till relevanta nationella fackutskott för yttranden. Då kan utskottet bedöma om en remiss är ändamålsenlig i ett eller flera länder.

Tidigare nummer:
A 1439/presidiet

J.nr. 08-00172-17

3. Konklusion

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 3/2009 för rådets del är *slutbehandlad*.

Reykjavik 2 november 2010

Bendiks H. Arnesen (A)

Christina Gestrin (sv)

Cristina Husmark Pehrsson (m)

Dagfinn Høybråten (KrF)

Erkki Tuomioja (sd)

Helgi Hjörvar (A), formand

Henrik Dam Kristensen (S)

Karin Åström (s)

Line Barfod (EL)

Marion Pedersen (V)

Per-Kristian Foss (H)

Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.)

Åsa Torstensson (c)

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 1/2010

Ställd av:
Maria Stenberg (s)

Till:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00020-1

Till Nordiska ministerrådet

Skriftlig fråga om ministerrådet avser att genomföra de

Nordiska ministerrådet har genomfört ett ettårigt forskningsprojekt, *Kön och makt i Norden*, efter ett initiativ av det finländska ordförandeskapet under 2007. Projektet omfattar två forskningsområden, politik och näringsliv, i de fem nordiska länderna och de självstyrande områdena.

Projektet avslutades med en konferens i Reykjavik den 18 – 19 november 2009.

När rapporten nu överlämnats till Nordiska ministerrådet är min fråga:

På vilket sätt planerar Nordiska ministerrådet att arbeta vidare med slutsatserna och vad blir nästa steg i processen?

Avser Nordiska ministerrådet att genomföra de förslag som lagts fram i rapporten?

Stockholm den 7 januari 2010

Maria Stenberg (s)

Nordisk Råd
 Maria Stensberg
 Store Strandstræde 18
 1255 København K

Holmens Kanal 20
 1060 København K
 Tlf. 72 26 97 80
 lige@ams.dk
 www.lige.dk

Kære Maria Stensberg

Ligestillingsafdeling

Ministerrådet for ligestilling i Nordisk Ministerråd (MR-JAM) har modtaget dine spørgsmål knyttet til projektet under paraplyen af det pågående samarbejdsprogram "Kjønn og makt", som blev afsluttet i 2009. (Skriftligt spørgsmål E 1/2010)

Dine to konkrete spørgsmål lyder: På vilket sätt planerar Nordiska ministerrådet att arbeta vidare med slutsatserna och vad blir nästa steg i processen? Avser Nordiska ministerrådet att genomföra de förslag som lagts fram i rapporten?

Til dine spørgsmål har jeg følgende bemærkninger:

Undersøgelsen om "Kjønn og makt" har været en del af MR-JAM's 5-årige samarbejdsprogram for perioden 2006-2010. Slutrapporten er formelt ikke overleveret ministerrådet endnu. Det har derfor ikke været muligt for ministerrådet og dets embedsværk at tage stilling til resultaterne i slutrapporten.

MR-JAM skal i 2010 udarbejde et nyt 4-årigt samarbejdsprogram for det nordiske ligestillingssamarbejde. I den sammenhæng er vi gået bredt ud for at få indspil til hvilke temaer, der kunne være relevante at indarbejde i et nyt samarbejdsprogram. Blandt andet opfordrede min forgænger Inger Støjberg på et møde i Nordisk Råd i januar til, at medlemmerne kommer med forslag til temaer.

Hvilke temaer, som vil indgå i det nye 4-årige samarbejdsprogram, vil først stå klart når jeg sammen med de andre nordiske ligestillingsministre har haft lejlighed til at drøfte det på et møde i maj 2010. Der er derfor på nuværende tidspunkt, ikke taget stilling til om "Kjønn og makt" fortsat skal prioriteres som tema i samarbejdsprogrammet og dermed i de årlige handlingsplaner.

NIKK har allerede besluttet, at følge op på "Kjønn og makt" i 2010 i form af to workshops, hvor en eventuel etablering af en forskningsdatabase om køn og magt i politik og erhvervsliv diskuteres.

Med venlig hilsen

Lykke Friis

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 2/2010

Stillet af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Til:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00050-1

Til Nordisk Ministerråd

Skriftligt spørgsmål om forbrugerpolitik i Norden

Medborger- og Forbrugerudvalget har igennem det seneste år afholdt interne seminarer om forbrugerpolitik i Norden. Udvalget er derigennem blevet bekendtgjort med betydningen af, at det forbrugerpolitiske samarbejde blev nedlagt pr. 1. januar 2006.

Ved flere lejligheder, senest ved præsentationen af det danske formandskab på Christiansborg den 22. januar 2010, har samarbejdsminister Bertel Haarder givet udtryk for, at han er villig til at styrke det formelle forbrugerpolitiske samarbejde igen, såfremt det uformelle ikke har fungeret.

På den baggrund vil Medborger- og Forbrugerudvalget gerne spørge Nordisk Ministerråd om følgende:

1. Hvornår har der været uformelle forbrugerpolitiske drøftelser eller møder siden 2006?
2. Foreligger der referater fra de eventuelle møder i uformelt regi? Hvem har i givet fald deltaget?
3. Hvilke resultater har det uformelle forbrugerpolitiske samarbejde medført siden 2006?

København den 4. februar 2010

Anna Ljunggren (A)
Hanne Agersnap (SF)
Hans Wallmark (m)
Henrik Brodersen (DF)
Henrik Dam Kristensen (S)
Jacob Söderman (sd)
Jukka Mäkelä (saml)

Michael Tetzschner (H)
Maria Stenberg (s)
Marianne Berg (v)
Martin Kolberg (A), næstformand
Per Arne Olsen (FrP)
Stefan Tornberg (c)
Ulla Karvo (saml)
Ville Niinistö (gröna), formand

Nordisk Råd

E 2/2010

Stillet af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Til:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00050-1

SVAR PÅ SKRIFTLIGT SPÖRSMÅL E 2/2010

norden

Nordiska ministerrådet

Nordiska rådet
Store strandstræde 18
DK-1255 København Ø

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

16 mars 2010
10-00297-3

Svar på skriftligt spørgsmål E 2/2010 om konsumentpolitik i Norden

Den Nordiska konsumentgruppen (Nordkons) inrättades 2005 efter att det formella samarbetet lades ned. Gruppen fortsatte att ge utlåtanden om olika projektansökningar fram till 2007 då gruppen beslöt att inte längre ägna sig åt att utvärdera projektansökningar. Sedan 2007 har gruppen fungerat som ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan de nordiska länderna. Inför varje möte skickar respektive land ut en nationell orientering om aktuella konsumentpolitiska och juridiska frågor som går igenom på mötet. Forumet fungerar mycket bra och det är konkreta frågor som diskuteras på mötet, både vad gäller EU rättsliga och nationella frågor, som har visats sig mycket användbara.

Nordkons har två möten per år, ett på våren och ett på senhösten/vintern, och träffas i det land som det är mest praktiskt vid tillfället. Ordförande för mötet är det land som har ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet. På mötena deltar två personer från varje land, varav en chefsperson men andra kan bjudas in för att berätta om ett särskilt projekt för gruppen. På grund av den informella karaktären lämnar gruppen inga årsredovisningar eller andra rapporter.

Karen Ellemann
Minister för nordiskt samarbete

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 3/2010

Stillet af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Til:
De nordiske landes regering

J.nr. 10-00051-1

Til De nordiske landes regeringer

Skriftligt spørgsmål om udvisning af nordiske statsborgere

Medborger- og Forbrugerudvalget har debatteret problemerne omkring udvisninger og hjemsendelser af nordiske statsborgere blandt de nordiske lande. Debatten er blevet rejst på baggrund af flere henvendelser til "*Hallo Norden*", som omhandlede konkrete sager fra nordiske medborgere, der er blevet udvist mellem de nordiske lande.

Af Nordisk Konvention af 14. juni 1994 om social bistand og sociale tjenester, art. 7 fremgår det, at en nordisk statsborger ikke kan hjemsendes på grund af vedkommendes behov for social bistand såfremt hans familieforhold, tilknytning til bopælslandet eller omstændighederne i øvrigt taler for at han bør forblive der, og i alle tilfælde ikke såfremt han i de sidste 3 år har haft lovlig bopæl i landet.

I den forbindelse ønsker Medborger- og Forbrugerudvalget at få belyst omfanget og retsgrundlaget for hjemsendelserne eller udvisningerne.

Medborger- og Forbrugerudvalget vil derfor spørge de nordiske landes regeringer om følgende:

- 1) Hvor mange nordiske statsborgere, har hvert af de nordiske lande udvist eller hjemsendt indenfor de seneste 10 år?
- 2) Hvilket nationalt retsgrundlag ligger til grund for udvisningerne og hjemsendelserne?

Nordisk Råd

E 3/2010

Stillet af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Til:
De nordiske landes regeringer

J.nr. 10-00051-1

København den 4. februar 2010

Anna Ljunggren (A)
Hanne Agersnap (SF)
Hans Wallmark (m)
Henrik Brodersen (DF)
Henrik Dam Kristensen (S)
Jacob Söderman (sd)
Jukka Mäkelä (saml)
Michael Tetzschner (H)

Maria Stenberg (s)
Marianne Berg (v)
Martin Kolberg (A), næstformand
Per Arne Olsen (FrP)
Stefan Tornberg (c)
Ulla Karvo (saml)
Ville Niinistö (gröna), formand

Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg

Ministeren

Dato:

18/3-2010

J.nr.:

10/03287

Vedlagt fremsendes koordineret svar fra de nordiske lande til brug for besvarelse af Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalgs spørgsmål af 4. februar 2010 om udvisning af nordiske statsborgere.

Med venlig hilsen

Birthe Rønn Hornbech

E 3/2010, skriftligt spørgsmål om udvisning af nordiske statsborgere

Medborger- og Forbrugerudvalget har den 4. februar 2010 stillet de nordiske regeringer følgende spørgsmål:

- 1) Hvor mange nordiske statsborgere har hvert af de nordiske lande udvist eller hjemsendt indenfor de seneste 10 år?
- 2) Hvilket nationalt retsgrundlag ligger til grund for udvisningerne og hjemsendelserne?

Danmark

Retsgrundlaget for administrativ udvisning og udvisning ved dom på baggrund af en strafbar lovovertrædelse hviler på udlændingelovens kapitel 4. Desuden fremgår det af aktivlovens § 3, stk. 4, at hvis en udlænding får behov for vedvarende hjælp efter aktivloven, afgør Den Sociale Sikringsstyrelse, om udlændingen skal hjemsendes. Sikringsstyrelsen kan dog ikke træffe afgørelse om hjemsendelse efter denne lov, hvis udlændingen med henblik på varigt ophold lovligt har boet her i Danmark i mere end de sidste 7 år. Det fremgår videre af aktivlovens § 3, stk. 5, at personer, der er omfattet af den nordiske konvention om social bistand og sociale tjenester, ikke kan hjemsendes, hvis de lovligt har boet her i landet i mere end de sidste 3 år. Afgørelser efter aktivlovens § 3, stk. 4, har hørt under Udlændingetjenesten siden 1. september 2007.

Antal nordiske statsborgere med en afgørelse i Udlændingetjenesten om administrativ udvisning¹

År	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ²
Antal personer	52	27	18	18	17	18	14	9	7	7

¹Opgørelsen er baseret på fastfrosne officielle tal fra Udlændingeregisteret for antallet af administrative udvisninger, men vil afvige en smule herfra, da trækkene er opgjort som **antal personer** med en udvisningsafgørelse i de enkelte år svarende til opgørelsesmåden i Udvisningsredegørelserne.

²Tallene for 2009, der er opgjort pr. 9. januar 2010, er foreløbige og dækker alene perioden frem til den 30. juni 2009.

Antal nordiske statsborgere, der er udvist ved dom¹

År	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ²
Antal personer	48	59	32	52	42	47	49	53	37	24

¹ For flere af årene har det ikke været muligt elektronisk at genskabe de nøjagtige tal fra Udvisningsredegørelserne. Endvidere henvises til Udvisningsredegørelsernes generelle forbehold for, at der i perioden kan være afsagt domme, som politikredsene ikke har orienteret Udlændingesservice om. Oplysninger om sådanne domme indgår ikke.

²Opgørelsen vedr. udviste ved dom dækker perioden frem til 30. juni 2009.

Afgørelser vedr. hjemsendelser af nordiske statsborgere efter aktivlovens § 3, stk. 4¹:

Der er ikke truffet afgørelser om hjemsendelse i hverken 2007 (1. september-31. december) eller i 2008. Antallet af afgørelser om hjemsendelse truffet i 2009 (1. januar- 30. november) var 10.

¹Oplysningerne er trukket fra Udlændingeregisteret og kan være behæftet med usikkerhed, da registret er opbygget som et journaliserings- og sagsstyringssystem og ikke som et egentligt statistiksystem. Tallet for 2009, der er opgjort pr. 9. januar 2010, er foreløbigt.

Island

Fra 1998 har Island udvist 15 nordiske statsborgere på grund af straffedomme. Ingen nordisk statsborger blevet hjemsendt frá 1998 men mange nordiske statsborgere som er medlemmer í MC Hells's Angels har været afvist ved ankomst til Island.

Nationalt retsgrundlag er lov om udlændinge nr. 96/2002, Art. 42, som handler om udvisning af udlændinge som omfattes af EØS-aftalen og Art. 41 som handler om afvisning.

1998, en fra Sverige

1999, en fra Norge

2002, ni fra Danmark

2003, to fra Danmark

2005, en fra Danmark

2007, en fra Danmark

Finland

Enligt bestämmelserna i 10 kapitlet utlänningslagen (vistelse i fråga om medborgare i Europeiska unionen och därmed jämförbara personer) likställs nordiska medborgare med EU-medborgare. I det kapitlet finns bara en särskild regel som gäller nordiska medborgare, 169 § grunderna för avvisning och utvisning av nordiska medborgare. Enligt den kan en nordisk medborgare endast avlägsnas från landet om han/hon äventyrar allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan. Detta innebär i praktiken endast pga kriminalitet. I praktiken avvisas årligen ett tiotal nordiska medborgare från Finland. Alla har gjort sig skyldiga till kriminella handlingar.

Norge

Skriftlige spørgsmål til de nordiske lands regjeringer om utvisning av nordiske statsborgere

Med nordiske statsborgere legges det til grunn borgere fra Danmark, Finland, Sverige og Island. Nordiske borgere er unntatt fra kravet om oppholdstillatelse for å ta opphold eller arbeid i Norge. Det er tilstrekkelig å legalisere oppholdet ved å melde fra til norsk folkeregister. Dette til forskjell fra EØS-borgere som oppholder seg i Norge i mer enn tre måneder, som må registrere seg og oppfylle vilkår i henhold til utlendingsloven §§ 112 og 113. Fristen for registrering er tre måneder fra innreisedatoen.

Nordiske borgere kan ikke utvises for brudd på utlendingsloven. Grunnlag som kan begrunne utvisning av nordiske borgere er straffbare forhold. Til grunn for utvisning er alltid et rettskraftig rettsgrunnlag i form av forelegg eller dom. Det foretas en konkret vurdering om det er uforholdsmessig å utvise personen. Til grunn for denne vurderingen legges det vekt på personens tilknytning til Norge og alvorligheten av den straffbare handlingen.

Nordiske borgere har dessuten et særskilt vern mot utvisning ved at det er strengere utvisningsvilkår enn for 3. landsborgere. Dette er de samme regler som gjelder for EU-borgere. Utvisning kan skje når hensynet til offentlig orden eller sikkerhet tilsier det. Det er et vilkår for utvisning at det hos utlendingen foreligger, eller må antas å foreligge, personlige forhold som innebærer en virkelig, umiddelbar og tilstrekkelig alvorlig trussel mot grunnleggende samfunnshensyn.

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/38/EF av 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers rett til å ferdes og oppholde seg fritt på medlemsstatenes territorium (unionsborgerdirektivet) ble av EØS-komiteen besluttet innlemmet i EØS-avtalen 7. desember 2007 og trådte for Norges vedkommende i kraft 1. mars 2009. Ny utlendingslov som trådte i kraft 1.1. 2010 gjennomfører unionsborgerdirektivet i norsk rett. Nordiske borgere får med dette et utvidet vern mot utvisning når personen har hatt lovlig opphold i Norge i fem år.

En virkning av utvisningen er at personen må forlate Norge og ikke kan reise inn til Norge så lenge innreiseforbudet gjelder. Det kan likevel søkes om kortvarige besøk etter søknad.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over hvor mange nordiske borgere som er utvist (dvs. som har fått utvisningsvedtak) fra Norge de siste 10 årene.

Antall utvisninger/ utvisningsvedtak	År											
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Totalt	
Statsborgerskap												
Danmark		23	12	2	2	4	5	4	11	2	65	
Finland	5	2	2			1	1		2	3	16	
Island									1	1	2	
Sverige	19	6	10	3	4	10	10	16	17	9	104	
Totalt	24	31	24	5	6	15	16	20	31	15	187	

Politiets har (fysisk) uttransportert følgende antall statsborgere til de nordiske landene de siste ti årene:

Danmark: 30 personer

Finland: 13 personer

Island: 2 personer

Sverige: 38 personer

Sverige

Ju/EMA hadde ingen informasjon om dette ettersom nordiske medborgere ikke trenger noe opphållstillstand for å vistas her, derfor har ikke heller Migrationsverket noen statistikk.

Det danske instituttet "hjemsendelse" tillegges ikke av Politiet i Sverige. Det bør være Sosialstyrelsen som bestemmer i slike saker. Det gjelder muligheten å avvise eller utvise nordbor fra Sverige gjelder utlenningslovens bestemmelser. En EES-medborger kan ifølge 8 kap. 2 § tredje stykke avvise om man "viser seg utgjøre en belastning for bistandssystemet ifølge sosialtjenstloven". Dette skal ifølge forarbeidene ikke ses som en mulighet bare for at man noen enstake gang ber om sosialhjelp uten først om det så å si er sagt i system. En nordbo kan også utvises ifølge 8 kap. 7a § "av hensyn til allmenne orden og sikkerhet". Til slutt kan en nordbo også utvises ifølge 8 kap. 8 § (utvisning pga brott). Dette bør være den absolutt vanligste - og kanskje enda - bestemmelsen som tillegges i praksis.

Vad gjelder antallet verkstillighetsoverføringer til nordiske land kan du se informasjonen og tabellen neden. Anledningen til verkstillighetsoverføring er dock først og fremst at man skal kunne slussas ut i den miljø der man har et sosialt nettverk, ikke for at noen er medborger i et annet land.

Overføring til nordiske land år 2006-2008

Beslutningen gjelder både påbegynte verkstilligheter og domer som gjelder dømte personer som ikke er frihetsberøvede etter dom.

Til Sverige har fra nordiske land under 2008 overføres 287 domer. Flere av disse domer gjelder bøtesforvandling, som ikke verkstilles i anstalt på grunn av at botene betales før innstilling skal skje.

Antal beslut om overførte fengselsdomer fra Sverige til nordiske land år 2006-2008.

Island	2006	2007	2008
Danmark	50	52	52
Finland	59	46	82
Island	0	0	1
Norge	98	55	100
Totalt	207	153	235

Sosialdepartementets svar kan kort oppsummeres; *Enheten for sosialtjenester* - Det finnes ikke noen statistikk om dette. De har også hørt seg for med Statens Institusjonsstyrelse (SiS) om de innenfor rammen for sin virksomhet overleverer personer til de nordiske landene men av deres svar blir bedømmingen at det er noe som aldri eller svært sjelden skjer.

Socialförsäkringsenheten - Personer som hänvisas tillbaka till hemlandet på grund av otillräckliga medel är som handläggaren förstod en fråga för socialtjänsten. Socialförsäkringen har ingen sådan roll, försörjningsstöd är det yttersta skyddsnätet. De ställer sig frågan till vad underhållsstöd har med utvisning av nordiska medborgare att göra och menar att den i dokumentet beskrivna situationen handlar om möjligheten att kunna försörja sig själv.

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 4/2010

Stilt av:

Oskar Jarl Grimstad (FrP)

Til:

Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00057-1

Til Nordisk ministerråd

**Skriftlig spørsmål
om innsyn i krafthandelsprosessene i Norden**

Under Nordisk råds seminar i København 27. januar 2010, der nordisk energipolitikk ble diskutert, fremkom det at den nordiske el-børsen *Nord Pool*, er en av de minst transparente i Europa. Dette samsvarer dårlig med de Nordiske landenes intensjon om mest mulig åpenhet. Ved en større grad av transparens hindrer man muligheten for prismanipulering, og sikrer reell konkurranse.

Mitt spørsmål er:

Vil ministrene diskutere større transparens med sine nordiske kollegaer, for å sikre nødvendig innsyn i krafthandelsprosessene for fremtiden?

Oslo, 11. februar 2010

Oskar Jarle Grimstad (FrP)

Nordisk Ministerråd

Oskar Jarle Grimstad
Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

24. marts 2010
08-01764-27

Svar på E4 2010 spørsmål om innsyn i krafthandelprosessene i Norden

Spørsmål:

Vil ministrene diskutere større transparens med sine nordiske kollegaer, for å sikre nødvendig innsyn i krafthandelprosessene for fremtiden?

Svar:

I dag foregår over 70 prosent av el-handelen i Norden gjennom den fysiske kraftbørsen Nord Pool Spot (NPS) og børsen er en av Europas mest likvide. De resterende 30 prosentene av el-handelen foregår gjennom bilaterale kontrakter.

NPS kommuniserer med markedet gjennom publisering av enkelte data, og gjennom markedsmeldinger (Urgent Market Messages (UMM)) som sendes ut til alle markedsaktører (og alle andre som ønsker å motta de). NPS' regler stiller strenge krav til aktørene for utsendelse av UMMer. NordREG, de nordiske regulatorenes samarbeidsforum, opplyser at NPS' regelverk på området er blant de strengeste og mest åpne som finnes i Europa. I følge NPS selv er det ingen annen kraftbørs i Europa som gir ut så mye informasjon til markedsdeltakerne som NPS.

Bakgrunnen for representanten Oskar J. Grimstads spørsmål er knyttet til tilgang til data om de enkelte aktørenes bud. Denne typen data gis ikke ut av NPS, det er heller ikke rapportert om noen andre europeiske kraftbørser som gjør dette.

NPS har markedsplasskonsesjon fra Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) og er eid av de nordiske systemoperatørene i felleskap. Myndighetene kan når som helst rekvirere data fra NPS, og bruke dette som de vil. De har altså allerede i dag full tilgang til all data fra NPS.

Informasjon omkring de enkelte aktørers budgivning er konfidensiell informasjon, som behandles meget strengt i NPS. Behandlingen av denne typen data er regulert av regler og avtaler mellom NPS og aktørene i markedet.

I dag er NPS en meget transparent markedsplass for elektrisitet, også i europeisk sammenheng. Det kan være problemer heftet ved å gi ut informasjon om de enkelte aktørenes budgivning. Kunnskap om konkurrenters budgivning vil kunne skape grobunn for utøvelse av markedsrett og strategisk budgivning. Anonyme bud gir derimot like

muligheter for små og store aktører, og gjør det vanskeligere å manipulere markedet.

Markedsovervåkningsavdelingen i NPS overvåker adferden på markedsplassen. Dette gjøres av samme avdeling for både det finansielle markedet og det fysiske markedet. I fall markedsovervåkingen oppdager brudd på regelverket skal informasjon om dette gis til Konkurransetilsynet. NVE og Konkurransetilsynet i Norge overvåker de norske aktørenes adferd på NPS. For eksempel evaluerer/gjennomgår NVE den konkrete kraftsituasjonen i vinter.

NVE og Konkurransetilsynet har muligheten til å gi aggregerte data ex post til forskere.

Konklusjon

NPS er blant Europas mest transparente kraftbørser. Handelen på NPS og i det finansielle markedet overvåkes av markedsavdelingen for NPS, i samarbeid med NVE, Konkurransetilsynet og Finanstilsynet.

Publisering av ytterligere data enn det som i dag er offentlig tilgjengelig må veies mot risikoen for økt potensial for manipulering av markedet. Det er ikke tilrådelig i dag å publisere enkeltaktørenes budgivning. Myndighetene i Norden har i dag full tilgang til data fra NPS og kan gi forskere tilgang til aggregerte data ex-post. Å gi innsyn i enkelte aktørers bud er ikke tilrådelig, da dette kan gi grunnlag for å manipulere markedet og misbruke markedsmakt.

De Nordiske ministrene ser transparens som en meget viktig forutsetning for en fungerende elmarked. Ministrene følger situasjonen nøye, og kommer også til å følge utviklingen meget nøye videre.

Med venlig hilsen
Nordisk Ministerråd

Klima- og energiminister og minister
for likestilling Lykke Friis på vegne af
MR-NER

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 5/2010

Stilt av:
Oskar Jarle Grimstad (FrP)

Til:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00058-1

Til Nordisk ministerråd

Skriftlig spørsmål om varsling av vedlikehold av kraftverk i Norden

Vinteren 2009/2010 har vi opplevd tidvis ekstremt høye kraftpriser. Dels skyldes dette et høyere forbruk enn vanlig pga lange kuldeperioder, dels skyldes dette vedlikehold ved kraftverk i våre naboland, noe som har begrenset tilgangen på kraft i markedet. Undertegnede vil med denne henvendelsen forespørre om muligheten for at fremtidig større vedlikehold av kraftverk varsles ministerkollegaer, slik at man unngår en situasjon der det oppstår fare for kraftrasjonering pga manglende tilgang på kraft i markedet.

Mitt spørsmål er:

Vil ministrene se på måter hvorledes man innad i Norden kan koordinere fremtidige vedlikehold av kraftverk, slik at man unngår situasjoner med problematisk kraftunderskudd?

Oslo, 11. februar 2010

Oskar Jarle Grimstad (FrP)

Oskar Jarle Grimstad (FrP)
Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

24. marts 2010
08-01764-26

Svar på E5 2010 varsling af vedlikehold av kraftverk i Norden

Spørsmål:

Vil ministrene se på måter hvorledes man innad i Norden kan koordinere fremtidige vedlikehold av kraftverk, slik at man unngår situasjoner med problematisk kraftunderskudd?

Svar:

I de nordiske systemoperatørens (TSOenes) "Nordic Grid Code" slås det fast at TSOene så langt det er mulig bør koordinere vedlikehold av nett eller andre forhold som TSOene har kontroll over. Utover dette er planlegning og utføring av vedlikehold av kraftverk et ansvar hos produsent og dermed et nasjonalt anliggende, mellom den enkelte myndighet og selskap. Imidlertid holder TSOene hverandre informerte om, og diskuterer framdriften i de arbeider som utføres i nettet. Gjennom Nord Pool Spots (den fysiske kraftbørsen) Urgent Market Messages (UMM) kommuniseres informasjon om eventuell nedetid for produksjon eller nettf forbindelser. Det er en målsetning for alle de nordiske landene at nedetid for produksjon unngås, at nettf forbindelser ikke er ute av funksjon lengre enn absolutt nødvendig ved vedlikehold og at det gis en mest mulig korrekt informasjon til markedet om slike hendelser.

De nordiske energiministrene har tidligere diskutert hvordan det nordiske markedet håndterer situasjoner med kraftunderskudd, for eksempel i forbindelse med forholdene i 2002-2003, og nå senest i forbindelse med EUs energiministtermøte i Sevilla den 15. januar 2010. I Sevilla slo de nordiske ministrene fast at:

-Det nordiske kraftsystemet har på en effektiv måte taklet denne utfordringen. Vi har en sikker strømforsyning i Norden og det har vært kraft nok for å slippe vidtå drastiske åtgärder som bortkoppling av förbrukning. Men situasjonen har vist behovet for fortsatt bredda kraftproduksjon till flera kraftslag, effektivisere elektrisitetsbruken, öka förbuktningflexibiliteten hos elkunderna og sørge for et godt overføringsnett både i og mellom de nordiske landene. Et felles nordisk kraftmarked er viktig for en sikker og effektiv kraftforsyning.

Selv om kraftbalansen i utgangspunktet er et nasjonalt anliggende er de nasjonale systemene dypt integrerte med hverandre. De nordiske TSOene utarbeider, gjennom samarbeidet i European Network of Transmission System Operators for electricity (ENTSO-E), derfor prognoser for effektbalansen flere år ut i fremtiden. De nordiske energiministrene vil fortsette å holde situasjonen i det nordiske elmarkedet høyt på den nordiske politiske agendaen og holde seg orienteret om TSOenes vurdering av

effektbalansen. Det vil være naturlig at ministrene følger opp dette ved å gå gjennom vinterens erfaringer på sitt neste ordinære møte.

Med venlig hilsen
Nordisk Ministerråd

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Lykke Friis', written over a faint circular stamp or watermark.

Klima- og energiminister og minister
for likestilling Lykke Friis på vegne af
MR-NER

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 6/2010

Ställd av:
Hans Wallmark (m)

Till:
Danmarks regering

J.nr. 10-00067-1

Till Danmarks regering

Skriftlig fråga om nolltolerans mot narkotika

För ungefär ett år sedan ställde jag en fråga till Danmarks regering ifall den kunde tänka sig att medverka till att legalisera handeln med hasch. Sådana önskemål hade framförts av vänsterpolitiker i Köpenhamn. Svaret var tydligt om att något krav i den riktningen inte skulle tillgodoses. Utifrån svenskt och skånskt perspektiv är det viktigt att komma ihåg att vi påverkar varandra i Öresundsregionen. Beslut inom narkotikaområdet får konsekvenser.

Vid Nordiska rådets session i Stockholm 27-29 oktober 2009 debatterades och fattades beslut kring ett medlemsförslag "om gemensam nordisk krafthandling mot narkotika" (A 1467/medborgar). Den bifölls enhälligt. De nordiska ländernas regeringar rekommenderas att "verka för nolltolerans för narkotikahandel i Norden, där polis, tull och myndigheter har olika strategier för att genomföra detta." Nordiska ministerrådet, vilket Danmark har ordförandeskapet i under 2010, rekommenderades att "vedtage en fællesnordisk strategi mot narkotika" samt att "samordne og koordinere de nationale tiltag indenfor forebyggelse og helbredelse af narkotikamisbrug."

I debatten framfördes bland annat: "Vårt budskap om vi bifaller detta medlemsförslag är att en strikt narkotikapolitik behövs i Norden, där vi säger nej till all utommedicinsk befattning med narkotika."

I Danmark har i dagarna en klinik öppnats där vissa narkomaner två gånger om dagen fritt erbjuds rena sprutor med heroin för injicering. Det är ett sätt att aktivera och ha kontakt med missbrukare men på inget sätt att bryta deras narkotikaberoende. Sundhetsstyrelsen uppges köpa heroinet från Schweiz till en kostnad om 200 000 kronor per år och missbrukare.

Min fråga är:

Anser den danska regeringen att heroinkliniker med fria sprutor och narkotika står i överensstämmelse med tanken på nolltolerans?

Hur fortgår arbetet inom Nordiska ministerrådet att samordna och koordinera arbetet med att bekämpa och förebygga narkotikamissbruk i Norden?

Stockholm den 16 februari 2010

Hans Wallmark (m)

Nordiska rådet

E 6/2010

Ställd av:
Hans Wallmark (m)

Till:
Danmarks regering

J.nr. 10-00067-1

Nordisk Råd

Besvarelse af Nordisk Råds spørgsmål E6/2010

Medlem af Nordisk Råd Hans Wallmark har den 17. februar 2010 stillet følgende spørgsmål til den danske regering:

”Anser den danske regering att heroinkliniker med fria sprutor och narkotika står i överensstämmelse med tanken på nolltolerans?

Hur fortgår arbetet inom Nordiska ministerrådet att samordna och koordinera arbetet med att bekämpa och förebygga narkotikamissbruk i Norden?”

For så vidt angår den del af spørgsmålet, som angår den danske heroinordinationsordning, skal det slås fast, at den danske regering og regeringerne i de øvrige nordiske lande og selvstyrende områder alle er enige om det grundlæggende synspunkt, at narkotikapolitikken skal hvile på et forbud mod enhver narkotikabrug, som ikke har et medicinsk eller videnskabeligt formål, og at ethvert forslag om legalisering af brugen af narkotika til andre formål derfor må afvises.

Det skal tillige slås fast, at den danske heroinordinationsordning på ingen måde er i konflikt med dette grundlæggende narkotikapolitiske synspunkt. Der er således tale om medicinsk brug, hvilket understreges af kravet om lægelig ordination.

Der er altså ikke tale om, at den danske stat blot uddeler heroin til stofmisbrugerne. Sundhedsstyrelsen har fastlagt en række stramme retningslinjer for behandlingsformen, herunder for iværksættelse af behandling (inklusionskriterier), udredning og undersøgelse, dosering, kontrol og monitorering af ordningen. Hertil kommer, at den enkelte stofmisbruger, som bliver omfattet af ordningen, vil skulle møde op på klinikken to gange dagligt for dér at injicere heroinen og i den forbindelse være i kontakt med behandlere, der kan sætte ind i forhold til den pågældendes fysiske, psykiske og sociale problemer. Endvidere har Lægemiddelstyrelsen fastsat præcise betingelser for heroinudlevering og for behandlingssteders modtagelse, håndtering, opbevaring og transport af heroinen samt for regnskab og indberetning. Styrelsen fører tilsyn med behandlingsstederne og kontrollerer overholdelsen af krav og vilkår, der er fastsat i virksomhedstilladelser mv.

For så vidt angår den del af spørgsmålet, som angår nordisk samordning og koordination på narkotikaområdet, skal der henvises til Nordisk Ministerråds besvarelse af d.d. af Nordisk Råds rekommandation 20/2009 og 21/2009.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder / Lars Petersen

Slotsbohmegade 10-12
DK-1216 København K
Tlf. +45 7226 9000
Fax. +45 7226 9001
E-mail sum@sum.dk
Hjemmeside www.sum.dk

Dato: **25 MAR. 2010**
Kontor: CESP
Sagsnr.: 0904240
Dok.nr.: 200237

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 7/2010 Ställd av:
Maria Stenberg (s)Till:
Sveriges regering, Finlands,
Islands, Norges och Sveriges
regeringar

J.nr. 10-00079-1

Till Sveriges regering, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar

**Skriftlig fråga
om samarbete och koordination av
information om saknade barn**

Nordiska rådet har deltagit i *Inter-Parliamentary Union Conference* om Trafficking och människohandel i London den 22-23 februari 2010.

På konferensen framkom kritik – i synnerhet från representanter från polismyndigheten och andra efterforskande myndigheter – om brister i samarbetet om saknade barn. Från Rumänien hade t.ex. sänts en lista till andra europeiska länder med över 1 000 saknade barns namn, men detta ledde inte till att några nationella myndigheter i dessa europeiska länder igångsatte ett uppföljningsarbete.

Mot denna bakgrund önskar undertecknad ställa följande fråga de nordiska regeringarna:

Hur samlar de nordiska länderna in och koordinerar information om saknade barn?

Är detta en fråga som de nordiska länderna samarbetar om?

Stockholm den 1 mars 2010

Maria Stenberg (s)

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk
www.sm.dk

29. april 2010

J.nr. 2010-2327

Kære Maria Stenberg

Du spørger om, hvordan de nordiske lande samler og koordinerer informationer om savnede børn samt, hvorvidt dette er et spørgsmål de nordiske lande samarbejder om.

Danmark

Det danske Rigspoliti har overfor Socialministeriet oplyst, at: "Rigspolitiets Kommunikationscenter indgår dagligt i et tæt bilateralt samarbejde med de øvrige nordiske landes nationale politimyndigheder, herunder i sager om savnede/efterlyste børn. Dette samarbejde fungerer efter Rigspolitiets opfattelse særdeles godt.

I sager, hvor der er indikationer på, at et savnet/efterlyst barn fra et andet nordisk land opholder sig i Danmark, vil sagen – uden ophold – blive overdraget til videre foranstaltning til den politikreds, hvor barnet formodes at opholde sig.

I henhold til artikel 97 i Schengenkonventionen kan efterlyste børn opdateres i Schengeninformationssystemet (SIS), hvorved efterlysningen bliver synlig for de øvrige lande, der har tiltrådt konventionen, herunder de nordiske lande. Beslutning om at foretage opdatering af et savnet barn i henhold til artikel 97 træffes alene af politimyndighederne i det land, hvor barnet er bosiddende.

Rigspolitiet kan opplyse, at Danmark i et enkelt tilfælde af forebyggende hensyn har foretaget opdatering af et dansk barn i medfør af artikel 97, idet der var frygt for, at den ene forælder inden for kort tid ville unddrage den anden forælder forældremyndigheden ved at føre barnet til udlandet.

I sager fra andre lande, hvor der er indikationer på, at et savnet/efterlyst barn transiterer eller opholder sig i Danmark, vil sagen, så snart Rigspolitiet bliver gjort bekendt hermed, blive overdraget til videre foranstaltning til den politikreds, hvor barnet formodes at opholde sig.

Rigspolitiet kan endvidere opplyse, at Rigspolitiet har et godt samarbejde med Familiestyrelsen om civile aspekter af internationale børnebortførelser, jf. Haagerkonventionen af 25. oktober 1980, som blandt andet Rumænien har tiltrådt.

Rigspolitiet kan endelig opplyse, at Rigspolitiet ikke er bekendt med den samlede underretning fra myndighederne i Rumænien om mere end 1.000 savnede børn, som der er henvist til i henvendelsen fra Nordisk Råd".

Sverige og Island

Sverige og Island kan tilslutte sig det danske svar og har ikke yderligere bemærkninger.

Norge

Norge kan slutte seg til den danske beskrivelse av situasjonen når det gjelder den generelle struktur på området.

Når et barn bosatt i Norge blir meldt savnet, vil det være en oppgave for det lokale politi å bringe på det rene om vedkommende frivillig kan ha reist til et annet land. Begrepet "savnede" dekker en uensartet gruppe, som omfatter barn som velger å rømme hjemmefra så vel som mulige bortførte barn. Dersom det dreier seg om et nordisk land vil man underrette det aktuelle land via etablerte politikanaler. Et ikke ubetydelig antall norske barn er eksempelvis gjennom årene lokalisert i Danmark med bistand fra dansk politi.

Når utenlandske barn påtreffes under uklare omstendigheter i Norge, alene eller sammen med andre, vil det være en viktig oppgave å klarlegge om barnet kan være meldt savnet fra hjemlandet. I Norge har man de senere år hatt fokus på problemet i forbindelse med enslige mindreårige asylsøkere, som til dels forsvinner etter plassering på norske mottak. Denne typen forsvinninger byr på

store utfordringer når det gjelder å velge de rette etterforskningskritt. Det sees i en sammenheng der man kan ha grunn til å tro at personen er mulig offer for menneskehandel. Det har vist seg nødvendig å innskjerpe at rutiner og praksis må utvikles og følges opp. For å møte de nye problemstillinger rundt savnede personer, både barn og voksne, utarbeider nå Kripos en nasjonal dreiebok for undersøkelser og etterforskning i savnetsaker.

Nærmere om norske regler finnes for øvrig på Interpols hjemmesider:

<http://www.interpol.int/Public/Children/Missing/NationalLaws/mcNorway.asp>

Vi kjenner ikke til listen over savnede barn fra Romania. De enkelte lands politimyndigheter må velge hvilket system for samarbeid og etterlysning som kan være mest hensiktsmessig. En ren navneliste, uten nærmere detaljopplysninger om omstendighetene rundt forsvinningen eller mulig oppholdssted, er problematisk for politiet å forholde seg til. Interpol har en offentlig side der savnede barn kan etterlyses. Det er pr i dag bare 3 rumenske barn som er etterlyst der.

Det må understrekes at i et Europa hvor grensepassering skjer uten kontroller, er det sentralt for arbeidet med savnede barn at politiet og sosiale myndigheter som barnevern er meget aktive i forhold til utenlandske barn som påtreffes i Norge med tanke på avklaring av identitet og status. På samme måte påhviler det et stort ansvar på politiet i alle land å etterforske meldinger om savnede barn som oppholder seg eller er bosatt i landet bredt og grundig, og oversende relevante opplysninger hurtig til aktuelle politiorganer med tanke på målrettet internasjonal etterlysning. Norsk politi deltar i den internasjonale utviklingen av samarbeidet på feltet.

Finland

Migrationsverket i Finland för ett register över asylsökande som försvunnit från förläggningarna. År 2009 försvann 56 minderåriga asylsökande som kommit utan vårdnadshavare och 63 andra minderåriga. Alla omfattades av mottagandet. År 2008 var motsvarande siffror 7 i fråga om minderåriga utan vårdnadshavare och 36 i fråga om andra minderåriga. Enligt Migrationsverket försvinner minderåriga av samma skäl som vuxna, och eftersom antalet asylsökande har ökat förklarar detta också för sin del varför antalet försvunna har ökat. Myndigheterna i Finland har ingen möjlighet att följa eller överhuvudtaget få information om vart de försvunna asylsökande har rest förutom i de fall då en begäran om återtagande, begäran om överföring av ansvaret eller en förfrågan enligt Dublin-förordningen senare lämnas in till

Finland. Dessa grundar sig på EU:s förordning om bestämmandet av den ansvariga staten, vars syfte är att fastställa den stat som har ansvaret för att behandla asylansökan.

Om ett minderårigt barn som anlänt ensamt försvinner från ett grupphem eller en stödbostad, letar personalen först själv efter barnet genom att be om information av skolan, barnets släktingar, vänner och jämnåriga. Om man inte får reda på var barnet befinner sig anmäls försvinnandet till polisen och den minderåriga antecknas som försvunnen i inväntarregistret. Vid migrationsverket följer man med och för statistik över antalet försvunna. Anmälan till polisen ska göras så fort som möjligt. Vid samnordiska möten diskuterar man och utbyter statistik om försvunna minderåriga.

I Finland har sammanlagt 103 minderåriga asylsökande barn som anlänt ensamma försvunnit från flyktinförläggningar (för minderåriga avsedda grupphem och stödbostäder) under åren 2003-2009. De flesta minderåriga på senaste åren har varit mellan 15-17 år, så detta åldersnivå gäller också de försvunna.

Barn kan även försvinna tillsammans med sina föräldrar. Då statistikförs de som personer som försvunnit från flyktinförläggningar.

Personer som fått uppehållstillstånd:

I mitten av 1990-talet försvann ett stort antal barn i Finland. Det var inte fråga om minderåriga asylsökande som anlänt ensamma, utan om barn som bodde i familjer. I vissa fall kunde barnet vara en släkting som hade följt med familjen, men i allmänhet uppgavs barnet vara familjens eget barn. Antalet försvunna barn steg under 1990-talet till nästan 200. Polisen utredde fenomenet efter mitten av 1990-talet. En del av försvinnandena klarades upp. Barnen hade skickats till hemlandet eller till släktingar i ett annat land. Det berodde ofta på att föräldrarna var rädda att barnen skulle lära sig västerländska seder, som i deras mening var opassande. Föräldrarna ville också att barnen skulle få kännedom om den egna kulturen. Några enstaka barn återfanns också på enheter för minderåriga asylsökande under ett annat namn. Vid registreringen av vissa barn observerades brister och barnen befann sig där de skulle vara, även om de hade varit frånvarande från skolundervisningen. Beskeden om försvinnandena kom i första hand från skolan. Barnen hade inte synts till i skolan på en lång tid och lärarna hade börjat fråga efter dem. Vissa barns situation klarnade när barnen själv kontaktade vuxna som de kände, t ex. en

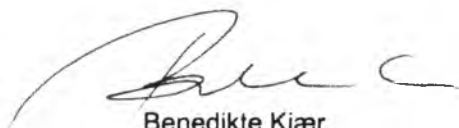
lärare eller idrottstränare, och berättade att de befann sig i hemlandet och ville återvända till Finland. En del av barnen som hade förts till hemlandet hade inte känt till resans verkliga ändamål och de hade lämnats i hemlandet mot sin vilja eller med löfte om att de snart skulle få återvända till Finland. Så hade det dock inte gått. Några barn skickades tillbaka till Finland med myndigheternas hjälp. I Finland omfattades dessa barn av barnskyddet och man ordnade plats på barnskyddsanstalter för dem.

För att förhindra barns försvinnande samlade arbetsministeriet (där man skötte invandringsärenden på den tiden) myndigheter från olika områden till en arbetsgrupp, som gjorde upp en guide för myndigheterna om hur man ska gå tillväga i fall där barn har försvunnit. En guide om invandrabarns försvinnande och myndigheternas samarbete (Maahanmuuttajalasten katoaminen ja viranomaisten yhteistyö) publicerades 1998. Försvinnanden skedde fortfarande på 2000-talet, även om antalet hade minskat avsevärt. Arbetsministeriet tillsatte en arbetsgrupp för tiden 1.1.2004–31.3.2006. Arbetsgruppen uppdaterade den föregående arbetsgruppens rapport och den utkom år 2006 med namnet Maahanmuuttaja- ja turvapaikanhakijalasten katoamiset, Opas viranomaisten yhteistyöstä lasten katoamisissa ja niihin liittyvissä ilmiöissä. (Försvinnanden bland invandrades och asylsökandes barn - en guide om myndigheternas samarbete vid invandrabarns försvinnande och vid fenomen gällande försvinnandet). (Arbetsministeriet 2006). Till arbetsgruppen hörde representanter för utrikesministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, Utlänningsverket, Centralförbundet för barnskydd, Finlands Röda Kors, Flyktingrådgivningen, Centralkriminalpolisen och Gränsbevakningsväsendet. Arbetsgruppens mål var att förmedla information mellan olika förvaltningsområden och organisationer, söka lösningar tväradministrativt i situationer som gäller enskilda barn, utreda behörighetsfrågor, komma överens om samarbetsformer samt utvärdera behovet av författningsändringar gällande minderåriga.

Föräldrarna har rätt att skicka sina barn till släktingar t.ex. i hemlandet. Då ska föräldrarna se till att nödvändiga anmälningar om barnets flyttning/tillfälliga flyttning till en annan plats har gjorts till behöriga myndigheter. Föräldrarna ska också se till att barnen har det bra hos släktingarna och att barnens behov uppfylls, annars kan det vara fråga om försummelse och fråga om ett barnskyddsärende. Vid barnskydd blir det problem i behörighetsfrågor på främmande stats mark.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Benedikte Kiær', with a large, sweeping initial 'B'.

Benedikte Kiær
Socialminister

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 8/2010 Ställd av:
Maria Stenberg (s)Till:
Danmarks regering

J.nr. 10-00080-1

Til Danmarks regering

**Skriftlig fråga
om den danska statens skattevinst på
inkomst från prostituerade**

Nordiska rådet har deltagit i *Inter-Parliamentary Union Conference* om Trafficking och människohandel i London den 22-23 februari 2010. Här diskuterades bl.a. de prostituerades generella levnadsförhållanden i Europa.

Det framgick av diskussionen att i Danmark är prostituerade personer skyldiga att betala skatt på sin inkomst till staten.

Därför önskar undertecknad fråga:

Hur mycket har den danska staten inkasserat i skatt från prostituerade under de senaste fem åren?

Stockholm den 1 mars 2010

Maria Stenberg (s)

SKATTEMINISTERIET

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
1255 København K

Skatteministeren

Nicolai Egevangs Gade 28
1402 København K

Telefon 3302 3302
Fax 3314 9105

CVR nr. 19662101
EAN-nr. 5798000033758

www.skm.dk

J nr. 2010-645-0035

22 MRS. 2010

Svar på Nordisk råds skriftlige spørgsmål E 8 / 2010 om den danske stats skatteindtægter fra prostitueredes indkomster

Nordisk Råds medlem, Maria Stenberg, Den Socialdemokratiske Gruppe, Sverige, har stillet følgende spørgsmål til Danmarks regering:

” Nordiska rådet har deltaget i Inter-Parliamentary Union Conference om Trafficking och människohandel i London den 22-23 februari 2010. Här diskuteras bl.a. de prostituerades generella levnadsförhållanden i Europa.

Det framgick av diskussionen att i Danmark är prostituerade personer skyldiga att betala skatt på sin inkomst till staten.

Därför önskar undertecknad fråga:

Hur mycket har den danske staten inkasserat i skatt från prostituerade under de senaste fem åren?”

Danmarks regering kan bekræfte, at indkomst ved prostitution er skattepligtig. Det er dog ikke muligt at se, hvor meget prostituerede betaler i skat, da de deler branchekode med mange andre.

Med venlig hilsen

Troels Lund Poulsen

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 9/2010

Ställd av:
Kent Olsson (m)

Till:
Norges regering

J.nr. 10-00085-1

Till Norges regering

Skriftlig fråga om konfiskering av fordon registrerat i annat nordiskt land

Den 24 september 2009 beslagtogs norska tullmyndigheten en svenskregistrerad bil i Drammen utanför Oslo. Tullen konfiskerade bilen med motiveringen att den framförts i Norge i strid mot gällande regler avseende utlandsregistrerat fordon. Föraren av bilen, som är gift i Norge, hade lånat sin fars bil.

Flödet av arbetskraft samt varor och tjänster mellan våra nordiska grannländer har aldrig varit större. I gränsområden har människor alltid haft ett tätt utbyte. Det har skapat en större konkurrenskraft och gett människor en större arbetsmarknad. Trots att många gränshinder är borttagna och att Norge har undantag från några av EU:s regler som gäller länder utanför EES-området finns det många problem kvar i form av byråkrati och avgifter. Det straffreläggande som personen i fråga har blivit utsatt för är ett uttryck för gränshinder som bidrar till såväl onödig byråkrati som personlig sveda och värk.

Anser den norska regeringen att det är en rimlig påföljd att straffbelägga med ett vitesbelopp på 283 408 NOK? Ett rimligt förfarande hade varit att uppmärksamma på att bilinnehavet strider mot norsk lag och därefter utfärda en varning med tidsfrist, under vilken vederbörande ombedes agera utifrån norska tullmyndigheters direktiv. Om tullmyndigheten därefter inte erhållit svar kunde det eventuellt bli aktuellt med påföljd av det aktuella slaget. Den norska tullens kraftfulla agerande är dessutom ett bryskt ingripande i en persons rättigheter i enlighet med EES-avtalet. Att konfiskera en svensk medborgares egendom borde strida mot EES-avtalets bestämmelser om fri rörlighet av arbetskraft, tjänster och kapital.

Med anledning av ovanstående vill jag ställa följande fråga till den norska regeringen:

- Är det ett rimligt agerande utifrån det norska tullverket att beslagta egendom utan att någon som helst intention till kontakt med den rättmätige ägaren tagits?
- På vilket sätt underlättar detta förfarande en mer harmoniserad arbetsmarknad i Norden?
- Vilka konsekvenser kan gällande lagstiftning och norska tullverkets metoder få för andra svenskar som funderar på att flytta eller arbetspendla till Norge?

Stockholm den 3 mars 2010

Kent Olsson (m)

Nordiska rådet

E 9/2010

Ställd av:
Kent Olsson (m)

Till:
Norges regering

J.nr. 10-00085-1

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Nordisk råd
safa@norden.org
nit@norden.org

Deres ref

Vår ref
10/1227 SL RHN/KR

Dato
28.04.2010

Skriftlig spørsmål om konfiskering av kjøretøy registrert i et annet nordisk land

Vi viser til skriftlig spørsmål datert 3. mars 2010 fra representanten Kent Olsson ved Nordisk råd.

Henvendelsen er foranlediget av en konkret sak hvor det ble etterberegnet avgift som følge av ulovlig bruk av et svenskregistrert kjøretøy i Norge. I henvendelsen reises det spørsmål ved rimeligheten av det norske tollregelverket, og hvordan dette passer sammen med målsetningen om et mer harmonisert arbeidsmarked i Norden. Det reises også spørsmål om hvilke konsekvenser den norske lovgivningen har for svenske borgere som vurderer å flytte eller pendle til Norge.

Det er Finansdepartementet som er ansvarlig for regelverket om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert kjøretøy i Norge, og saken har derfor blitt oversendt hit for besvarelse. Finansdepartementet har vært i kontakt med Toll- og avgiftsdirektoratet for å avklare de faktiske sider ved den underliggende saken.

I følge direktoratet skriver saken seg fra en kontroll foretatt av Drammen tollsted i september 2009. I kontrollen ble det avdekket at vedkommende, som har vært bosatt i Norge siden 1998, periodevis over en toårs periode hadde benyttet en svenskregistrert bil her i landet. Bilen var eid av vedkommendes far som er bosatt i Sverige. Basert på de opplysninger som forelå på kontrolltidspunktet ble bilen holdt tilbake påvente av vedtak i saken. Den 22. februar 2010 fattet Tollregion Sør-Norge vedtak om etterberegning av engangsavgift og merverdiavgift, samt renter og administrativt tillegg. Søknad om dispensasjon fra avgiftsplikten ble avslått av Tollregion Sør-Norge ved vedtak 2. mars

2010. Ingen av vedtakene er påklagd til Toll- og avgiftsdirektoratet. Bilen ble ulevert mot innbetaling av avgifter 9. desember 2009.

Det klare utgangspunkt er at kjøretøy som skal benyttes i Norge må registreres i det sentrale motorvognregisteret, og at gjeldende avgifter må betales. Fra dette utgangspunkt er det gjort unntak for midlertidig innførsel og bruk av utenlandsregistrerte kjøretøy. Reglene om dette er gitt i forskrift 20. juni 1991 nr. 381 om toll- og avgiftsfri innførsel av utenlandsregistrert motorvogn til midlertidig bruk i Norge.

Avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlands registret motorvogn i Norge er tillatt for personer med midlertidig opphold i Norge. Tilsvarende rett har personer som har fast oppholdssted i et annet land. Personer med ervervsmessig tilknytning til utlandet anses å ha fast opphold utenfor Norge såfremt vedkommende har, eller har til hensikt, å oppholde seg i dette landet i minst 185 dager i løpet av en 12-månedersperiode, og vedkommende ikke er registrert i norsk folkeregister. Ervervsmessig tilknytning har man i det land man arbeider fast eller følger undervisning ved universitet eller skole.

Ved overtredelse av midlertidigforskriften pålegges den som innfører eller bruker motorvognen å betale avgifter på motorvognen. Avgiftsplikten er i utgangspunktet objektiv. Det vurderes imidlertid om det foreligger omstendigheter knyttet til den ulovlige bruken som kan danne grunnlag for avgiftsfri gjenutførsel av motorvognen. I den forbindelse vil det blant annet legges vekt på om bruken har vært langvarig, og om en annen person enn bruker er registrert som eier av motorvognen. Den som innfører eller bruker et utenlandsregistrert kjøretøy er selv forpliktet til å sette seg inn i regelverket og sørge for at eventuelle nødvendige tillatelser i forbindelse med innførselen og disponeringen av kjøretøyet i Norge foreligger.

Departementet har i utgangspunktet ingen innvedinger til den vurdering Tollregion Sør-Norge har foretatt i saken. Det må imidlertid understrekes at saken foreløpig ikke har blitt påklaget til Toll- og avgiftsdirektoratet, og at det derfor ikke kan konkluderes hva utfallet av eventuell klagebehandling hadde blitt. For øvrig må departementet vise tilbakeholdenhet med å gå inn i konkrete saker som er til behandling i underliggende etater.

Ved utformingen av regelverket om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistret kjøretøy i Norge må det legetime behovet for slik bruk veies opp mot øvrige hensyn. Blant annet gjelder dette faren omgørelser og avgiftunndragelser. Dette er på ingen særnorsk problemstilling. De fleste land som det er naturlig å sammenligne med har tilsvarende bestemmelser, som henviser egne lands borgere plikt til å benytte kjøretøy registrert i hjemlandet. Det høye norske avgiftsnivået medfører imidlertid at konsekvensene av å overtre regelverket vil fremstå som strengere, enn i land der avgiftsnivået er lavt.

Departementet kan opplyse at Toll- og avgiftnivået vil gjennomføre en gjennomgang av regelverket om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk i 2010. I den forbindelse vil blant annet reksjonene ved overtredelse av regelverket bli vurdert.

Med hilsen

Elisabeth Berge
avdelingsdirektør

Rune H. Nygaard
seniorrådgiver

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 10/2010 Stillet af:
Hanne Agersnap (SF)Til:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00087-1

Til Nordisk Ministerråd

**Skriftligt spørgsmål
om oprettelsen af et fælles nordisk system for
udveksling af oplysninger om påtaler og
lignende vedrørende sundhedspersonale**

Der er inden for den seneste tid fremkommet flere foruroligende eksempler på udenlandske læger, som i et nordisk land er blevet karakteriseret som ukvalificerede, men som i et andet nordisk land er blevet tildelt en midlertidig lægeautorisation.

Mit spørgsmål er:

Vil ministrene tage initiativ til, at der i forbindelse med det nordiske arbejdsmarked for autoriseret sundhedspersonale oprettes et system for udveksling af oplysninger om påtaler og lignende, evt. i form af et fælles register eller ved at tillade gensidig søgning i de nordiske landes eksisterende registre?

København den 8. marts 2010

Hanne Agersnap (SF)

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

21. april 2010
10-00576-5

Svar på Skriftlig spørgsmål E10/2010

Nordiska ministerrådet har den 8 mars 2010 mottagit en skriftlig fråga från Hanne Agersnap (SF). Frågan angår huruvida ministrarna kommer att ta initiativ till att det i anknytning till den nordiska arbetsmarknaden för auktoriserad sundhetspersonal, upprättas ett system för utbyte av upplysningar/varningar och liknande, eventuellt i form av ett gemensamt register eller genom att tillåta att det söks efter sådan information i de olika nordiska ländernas register.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Grundat ärendets natur bör det dryftas på den nordiska nivån. Dryftelsen av ärendet mellan de nordiska ministrarna på området äger rum på social- och hälsoministermötet (MR-S) i Aalborg den 21-22 juni 2010. Innan ministermötet diskuteras också ärendet av specialister från de centrala nordiska sundhetsmyndigheterna.

Nordiska ministerrådet ber att på bakgrund av dryftelserna mellan ministrarna och i specialistgruppen, få återkomma med en redogörelse.

Med vänlig hälsning

Bertel Haarder

Formand for Nordisk Ministerråd for Social- og Helsepørgsmål (MR-S)

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 11/2010

Stillet af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Til:
Danmarks regering

J.nr. 10-00117-1

Til Danmarks regering

Skriftligt spørgsmål om udvisning af nordiske medborgere

Medborger- og Forbrugerudvalget i Nordisk Råd har på sit udvalgs møde den 14. april 2010 drøftet sagen om udvisning af nordiske statsborgere mellem de nordiske lande. Det skete på baggrund af de nordiske landes besvarelse af Medborger- og Forbrugerudvalgets skriftlige spørgsmål E 3/2010.

Af svaret fremgår det, at Island, Norge og Finland udelukkende udviser personer, der enten er dømt for strafbar kriminalitet eller, som udgør en trussel for samfundets sikkerhed og den offentlige orden. I Danmark og Sverige kan nordiske borgere udvises enten på grund af kriminelle handlinger og hensynet til den offentlige orden, *eller* hvis de udgør en social belastning. I Sverige er det dog aldrig sket.

Danmark har alene i 2009 udvist ti nordiske statsborgere med henvisning til behovet for socialhjælp. Det betyder, at det tilsyneladende er en dansk praksis at udvise nordiske statsborgere, der har brug for socialhjælp.

Af artikel 7 i den Nordiske Konvention af 14. juni 1994 om social bistand og sociale tjenester fremgår følgende:

Artikel 7 Beskyttelse imod hjemsendelse

En nordisk statsborger kan ikke hjemsendes på grund af vedkommendes behov for social bistand såfremt hans familieforhold, tilknytning til bopælslandet eller omstændighederne i øvrigt taler for, at han bør forblive der, og i alle tilfælde ikke såfremt han i de sidste 3 år har haft lovlig bopæl i landet.

På den baggrund ønsker udvalget en nærmere redegørelse for sagen og udvalgets medlemmer stiller derfor følgende spørgsmål:

- Er den danske praksis med at udvise nordiske statsborgere med behov for socialhjælp en ny praksis, eller har der også fundet tilsvarende udvisninger sted i perioden 2000-2007?
- Finder den danske regering, at denne praksis med at udvise nordiske statsborgere, der har behov for socialhjælp, er i overensstemmelse med fortolkning af artikel 7 i den Nordiske Konvention af 1994?

Oslo den 14. april 2010

Anna Ljunggren (A)
Hanne Agersnap (SF)
Henrik Brodersen (DF)
Henrik Dam Kristensen (S)
Hans Wallmark (m)
Maria Stenberg (s)
Martin Kolberg (A), næstformand
Michael Tetzschner (H)
Per Arne Olsen (FrP)
Stefan Tornberg (c)
Ulla Karvo (saml)
Ville Niinistö (gröna), formand

Nordisk Råd

E 11/2010

Stillet af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Til:
Danmarks regering

J.nr. 10-00117-1

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
1255 København K

Ministeren

Dato:

26 MAJ 2010

J.nr.:

10/06261

Nordisk Ministerråd har ved brev af 16. april 2010 til Sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde videresendt et spørgsmål stillet den 14. april 2010 af Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg til den danske regering vedrørende praksis i forhold til hjemsendelse af nordiske ikke-danske statsborgere. Regeringen er konkret blevet bedt om at svare på følgende:

- "Er den danske praksis med at udvise nordiske statsborgere med behov for socialhjælp en ny praksis, eller har der også fundet tilsvarende udvisninger sted i perioden 2000-2007?"
- "Finder den danske regering, at denne praksis med at udvise nordiske statsborgere, der har behov for socialhjælp, er i overensstemmelse med fortolkning af artikel 7 i den Nordiske Konvention af 1994?"

Ministeren for Nordisk Samarbejde har anmodet mig om at besvare spørgsmålet.

Jeg kan oplyse, at der ikke er tale om en ny praksis vedrørende hjemsendelse af nordiske ikke-danske statsborgere, og at den danske regering finder, at dansk lovgivning og praksis vedrørende hjemsendelse af nordiske ikke-danske statsborgere er i fuld overensstemmelse med artikel 7 i Nordisk Konvention om social bistand og sociale tjenester fra 1994.

Det fremgår af artikel 7 i den Nordiske Konvention fra 1994, at en nordisk statsborger ikke kan hjemsendes på grund af vedkommendes behov for social bistand, såfremt hans familieforhold, tilknytning til bopælslandet eller omstændighederne i øvrigt taler for, at vedkommende bør forblive der, og i alle tilfælde ikke, såfremt den pågældende i de sidste 3 år har haft lovlig bopæl i landet.

Der er således ikke tale om et forbud mod hjemsendelse, men at der stilles en række krav til, hvornår hjemsendelse kan ske. I øvrigt er der ikke som anført i spørgsmålene tale om udvisning af nordiske statsborgere med behov for socialhjælp, men hjemsendelse.

Ifølge udlændingelovens § 18 bortfalder retten til ophold her i landet, når der af forsørgelsesmæssige grunde er truffet afgørelse om, at en udlænding, der ikke har de fornødne midler til sit underhold, skal hjemsendes.

For så vidt angår de situationer, hvor en nordisk statsborgers opholdsret efter udlændingelovens § 18, bortfalder, findes de nærmere regler om hjemsendelse ved behov for vedvarende

hjælp i lov om aktiv socialpolitik, jf. lovbekendtgørelse nr. 946 af 1. oktober 2009. Dette var allerede inden den gældende lov reguleret i lov nr. 455 af 10. juni 1997 om aktiv socialpolitik og inden da i lov om social bistand. Der er alene sket en ændring af indberetninger i forhold til ressortområde, da beføjelsen den 31. august 2007 blev overflyttet til Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Hvor det tidligere var Sikringsstyrelsen, der traf afgørelse om hjemsendelse efter lov om aktiv socialpolitik, er det nu Udlændingesservice der har fået denne kompetence.

Det fremgår af lov om aktiv socialpolitik § 3, stk. 4, at hvis en nordisk ikke-dansk statsborger (en statsborger i en EU/EØS-medlemsstat), der ikke er berettiget til ophold efter fællesskabsretlige regler, får behov for vedvarende hjælp, afgør Udlændingesservice, om den pågældende skal hjemsendes.

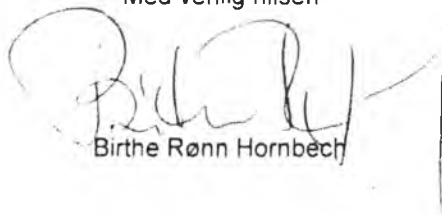
Hjælp til forsørgelse anses for vedvarende, hvis den er ydet i mere end ½ år eller må påregnes at ville vare i mere end ½ år, jf. lov om aktiv socialpolitik § 3, stk. 3.

Ifølge § 3, stk. 5, i lov om aktiv socialpolitik, kan nordiske statsborgere ikke hjemsendes, hvis de lovligt har boet i Danmark i mere end de sidste 3 år.

Ved afgørelser om hjemsendelse lægges blandt andet vægt på, om den pågældende er gift eller samlever med en dansk statsborger, en flygtning, eller en udlænding, der har boet her i landet med henblik på varigt ophold i mere end 7 år, helbredsmæssige forhold og den familiemæssige og øvrige tilknytning til Danmark i forhold til hjemlandet, jf. § jf. 3, stk. 6, i lov om aktiv socialpolitik.

For så vidt angår spørgsmålet om afgørelser truffet i perioden fra 2000 til 2007 traf Sikringsstyrelsen efter det oplyste afgørelse om hjemsendelse af 33 nordiske statsborgere i medfør af lov om aktiv socialpolitik § 3, stk. 4, i perioden fra 2004 til 31. august 2007. Pensionsstyrelsen, tidligere Sikringsstyrelsen, har oplyst, at der ikke foreligger statistik om antallet af afgørelser om hjemsendelser af nordiske ikke-danske statsborgere for perioden 2000 til 2004.

Med venlig hilsen

Birthe Rønn Hornbech

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 12/2010

Stillet af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Til:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00118-1

Til Nordisk Ministerråd

Skriftligt spørgsmål om fortolkningen af artikel 7 i den Nordiske Konvention

Medborger- og Forbrugerudvalget i Nordisk Råd har på sit udvalgs møde den 14. april 2010 drøftet sagen om udvisning af nordiske statsborgere mellem de nordiske lande. Det skete på baggrund af de nordiske landes besvarelse af Medborger- og Forbrugerudvalgets skriftlige spørgsmål E 3/2010.

Af svaret fremgår det, at Island, Norge og Finland udelukkende udviser personer, der enten er dømt for strafbar kriminalitet, eller som udgør en trussel for samfundets sikkerhed og den offentlige orden. I Danmark og Sverige kan nordiske borgere udvises enten på grund af kriminelle handlinger og hensynet til den offentlige orden, *eller* hvis de udgør en social belastning. I Sverige er det dog aldrig sket.

Danmark har alene i 2009 udvist ti nordiske statsborgere med henvisning til behovet for socialhjælp. Det betyder, at det tilsyneladende er en dansk praksis at udvise nordiske statsborgere, der har brug for socialhjælp.

Af artikel 7 i den Nordiske Konvention af 14. juni 1994 om social bistand og sociale tjenester fremgår følgende:

Artikel 7 Beskyttelse imod hjemsendelse

En nordisk statsborger kan ikke hjemsendes på grund af vedkommendes behov for social bistand såfremt hans familieforhold, tilknytning til bopælslandet eller omstændighederne i øvrigt taler for, at han bør forblive der, og i alle tilfælde ikke såfremt han i de sidste 3 år har haft lovlig bopæl i landet.

På den baggrund stiller udvalgets medlemmer følgende spørgsmål:

- Finder Nordisk Ministerråd, at den danske praksis med at udvise personer, der har behov for socialhjælp, er i overensstemmelse med fortolkning af art. 7 i Nordisk Konvention af 1994?

Oslo den 14. april 2010

Anna Ljunggren (A)
Hanne Agersnap (SF)
Henrik Brodersen (DF)
Henrik Dam Kristensen (S)
Hans Wallmark (m)
Maria Stenberg (s)
Martin Kolberg (A), næstformand
Michael Tetzschner (H)
Per Arne Olsen (FrP)
Stefan Tornberg (c)
Ulla Karvo (saml)
Ville Niinistö (gröna), formand

Nordisk Råd

E 12/2010

Stillet af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Til:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00118-1

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

10-00963-2

Skriftlig spørgsmål E12/2010 angående fortolkning av artikel 7 i den nordiske konvensjon fra 1994

Medborger- og Forbrugerudvalget i Nordiska rådet har på sitt möte den 14 april dryftat saken om utvisning av nordiska medborgare mellan de nordiska länderna. På bakgrund av detta ställs följande fråga till Nordiska ministerrådet:

- Finner Nordiska ministerrådet att den danska praxisen med att utvisa personer som har behov för socialhjälp är i överensstämmelse med förtolkningen av artikel 7 i den nordiska konventionen av 1994?

Nordiska ministerrådet noterar inledningsvis att den danska regeringen har besvarat det skriftliga spørsmålet E 11/2010, i vilket Nordiska rådet har frågat regeringen om den danska praxisen med att hemsända nordiska medborgare i behov av socialhjälp är i överensstämmelse med förtolkningen av artikel 7 i Biståndskonventionen.

Biståndskonventionen är ett bindande avtal för avtalsparterna. Den aktuella konventionen har ingåtts mellan de nordiska länderna, och Nordiska ministerrådet har inte getts i uppgift att vara uttolkare av hur de enskilda länderna har genomfört och tillämpat bestämmelserna i detta avtal. Varje fall ska bedömas individuellt, och det ska enligt artikel 7 tas hänsyn till familjeförhållanden, tillknytning till bostadslandet samt övriga omständigheter. Det är de avtalslutande parterna som tillämpar och tolkar avtalet. Nordiska ministerrådet kan därför inte uttala sig i den aktuella saken.

Med vennlig hilsen

Nordisk Ministerråd

Med venlig hilsen

Birthe Rønn Hornbech

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 13/2010

Ställd av:
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir
(A)

Till:
Sveriges regering

J.nr. 10-00126-1

Till Sveriges regering

Skriftlig fråga om den svenska regeringens utredning om tillträde till högre utbildning i Sverige

Under samarbetsministrarnas frågetimme vid Nordiska rådets 61:a session i Stockholm frågade undertecknad den svenska samarbetsministern om hon tänkte se till att en föreskrift från det svenska Högskoleverket om nya antagningsregler för höstterminen 2010 ville dras tillbaka, eftersom de stod i direkt konflikt med överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning. Ministern svarade att frågan bereddes inom regeringen.

Undertecknad har nu informerats av den isländska representanten i Globaliseringsforumet om den svenska regeringens beredning av frågan. Den innebär att regeringen avser att tillsätta en utredning för att se över hur övriga nordiska sökande ska kunna söka om tillträde på likvärdiga villkor som svenska sökande.

Med utgångspunkt i denna bakgrund, bes den svenska samarbetsministern svara på följande frågor:

- Varför har denna fråga inte utreds innan de nya bestämmelserna om tillträde till högre utbildning trädde i kraft, för att undvika att bestämmelserna är i konflikt med överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning och därmed skapar gränshinder?
- Vill utredningen äga rum i god tid för att försäkra att sökande inför höstterminen 2010 från de övriga nordiska länderna ska kunna konkurrera på likvärdiga villkor som svenska sökande, enligt överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning?

Reykjavik den 21 april 2010

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)

REGERINGSKANSLIET

2010-06-10

U2010/2790/UH

Utbildningsdepartementet

Till Nordiska rådet,
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir

Svar på fråga från Nordiska rådet om den svenska regeringens utredning om tillträde till högre utbildning i Sverige (E 13/2010)

Ledamoten av Nordiska rådets socialdemokratiska partigrupp Sigríður Ingibjörg Ingadóttir, Island, har uppfattat att de bestämmelser om tillträde till svensk högskoleutbildning som trädde i kraft den 1 januari 2010 står i direkt konflikt med överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning (SÖ 1997:13) och har mot denna bakgrund ställt följande skriftliga frågor till Sveriges regering:

Varför har denna fråga inte utretts innan de nya bestämmelserna om tillträde till högre utbildning trädde i kraft, för att undvika att bestämmelserna är i konflikt med överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning och därmed skapar gränshinder?

Kommer utredningen av frågan att äga rum i god tid för att försäkra att sökande inför höstterminen 2010 från de övriga nordiska länderna ska kunna konkurrera på likvärdiga villkor som svenska sökande, enligt överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning?

Bestämmelserna om platsfördelning vid urval på grundval av betyg beslutades av den förra regeringen i juni 2006. Den nuvarande regeringen har beslutat ett antal förändringar främst i fråga om meritkurser och meritpoäng, men har inte i grunden förändrat bestämmelserna om platsfördelning.

Inför beslutet 2006 analyserades bestämmelsernas konsekvenser inom ramen för Regeringskansliets beredningsarbete. Givet skillnaden i att sökande med betyg utfärdade enligt kursplanerna i den svenska gymnasieskolan kan tillgodoräknas meritpoäng och sökande med betyg från gymnasial utbildning i exempelvis de nordiska länderna inte kan tillgodoräknas meritpoäng ansågs bestämmelserna ändå innebära att urvalet sker på så likvärdiga villkor som möjligt. Detta eftersom

bestämmelserna är utformade med hänsyn till den nämnda skillnaden genom att sökande med betyg från de flesta utländska utbildningar konkurrerar i en egen grupp vid urval på grundval av betyg.

De olika urvalsgrupperna ska tilldelas platser i förhållande till antalet behöriga sökande i var och en av grupperna. Hur många platser som varje grupp tilldelas beror således på gruppens storlek i förhållande till andra grupper och kommer att variera mellan olika utbildningar. Det finns dock inget som entydigt indikerar att en viss grupp kommer att tilldelas färre platser genom att konkurrera i en egen urvalsgrupp än de annars skulle ha tilldelats.

Sökande med betyg från gymnasial utbildning i exempelvis de nordiska länderna skulle missgynnas av att konkurrera i samma urvalsgrupper som sökande med betyg som kan tillgodoräknas meritpoäng eftersom meritpoängen höjer jämförelsetalet.

Möjligheterna att höja meritvärdet genom att på olika sätt komplettera en redan godkänd kurs är generösa i det svenska utbildningssystemet, vilket har utnyttjats av en stor andel av de som söker till högskolan med betyg från den svenska gymnasieskolan. Dessa möjligheter skiljer sig väsentligt åt mellan olika länder vilket gör att sökande med betyg från utbildningssystem som inte tillåter komplettering av redan godkända betyg skulle missgynnas om de skulle konkurrera i samma grupper som sökande med svenska betyg. Risken för missgynnande skulle således bli större om sökande med betyg från utländsk gymnasial utbildning inte konkurrerade i en egen grupp.

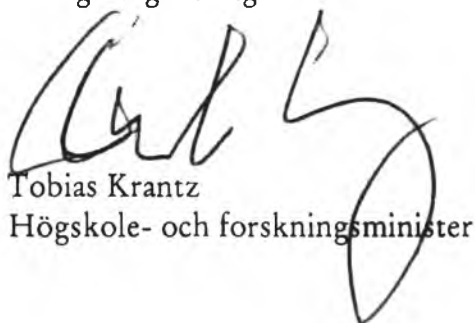
Det är regeringens uppfattning att överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högskoleutbildning inte bör förhindra nationella reformer som syftar till att åtgärda problem i respektive land, förutsatt att skillnaden mellan villkor i fråga om urval för sökande från olika länder som följer av sådana reformer kompenseras på andra sätt. I fråga om urval på grundval av betyg anser regeringen att det faktum att sökande med betyg från de nordiska länderna inte kan tillgodoräknas meritpoäng, till stor del kompenseras av att dessa sökande konkurrerar i en annan urvalsgrupp än sökande som kan tillgodoräknas meritpoäng.

Regeringen är medveten om att den aktuella urvalsgruppen vid antagning till vissa utbildningar kan komma att tilldelas få platser. Därför har regeringen aviserat att en utredning ska tillsättas med uppdrag att se över hur sökande med betyg från gymnasieutbildning i de nordiska länderna samt i övriga länder inom EES ska kunna hanteras så likt sökande med svensk gymnasial utbildning som möjligt vid urval på grundval av betyg.

Det är förenat med stora svårigheter att låta samtliga sökande med utländska betyg omfattas av bestämmelserna om meritpoäng, varför ett utredningsarbete krävs. Vidare har anmälningstiden för utbildning som

påbörjas höstterminen 2010 gått ut vilket gör att nya bestämmelser således inte kan tillämpas vid antagning till utbildning som påbörjas vid denna tidpunkt. Regeringen avser dock att inom kort tillsätta den aviserade utredningen och kommer i övrigt att noggrant analysera effekterna av de bestämmelser som trädde i kraft den 1 januari 2010.

På regeringens vägnar

Tobias Krantz
Högskole- och forskningsminister

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk råd

E 14/2010

Stilt av:
Sonja Mandt (A)

Til:
Finlands og Islands
regjeringer

J.nr. 10-00134-1

Til Finlands og Islands regjeringer

Skriftlig spørsmål om utenlandske legers autorisasjon og avtale om anmerkninger

Det kreves autorisasjon av utenlandske leger som ønsker å arbeide i de nordiske land. I henhold til en nordisk overenskomst samarbeider de nordiske land om utveksling av informasjon om leger som har fått sin autorisasjon helt eller delvis trukket tilbake. Leger som får reaksjon fra tilsynsmyndighetene, for eksempel i form av en advarsel, blir derimot ikke systematisk rapportert videre.

På bakgrunn av konkrete saker er det nå tatt initiativ til en avtale mellom tilsynsmyndighetene i Danmark, Norge og Sverige om utveksling av informasjon når en lege får andre reaksjoner enn direkte begrensning eller tilbakekall av autorisasjon. Det er ikke tale om å etablere et felles register, men at landene automatisk informerer hverandre om gitte anmerkninger, og slik at denne informasjonen kan hentes fram ved behov.

Undertegnede er kjent med at også Finland og Island er invitert til å delta i dette samarbeidet, men at det per i dag ikke foreligger tilbakemelding.

Vil henholdsvis den finske regjering og den islandske regjering ta initiativ til at også Finland og Island går med i det nordiske samarbeidet for å bedre pasientenes sikkerhet?

Oslo den 27. april 2010

Sonja Mandt (A)

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

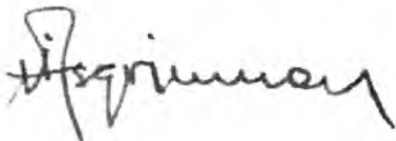
Svar på skriftligt spørgsmål E 14/2010

14 juni 2010

Till Nordiska rådet

Bifogat finns svar från Finland och Island på det skriftliga spørsmålet E 14/2010.

Med vänlig hälsning

Halldór Ásgrímsson
Generalsekreterare
Nordiska ministerrådet

Nordiska Rådet
 Store Strandstræde 18
 1255 København
 Danmark

HEILBRIGÐISRÁÐUNEYTIÐ

Hálsomísteríet

Vegmála 3 1B-150 Reykjavík Ísland
 tel.: + (354) 545 8700 fax: + (354) 551 9165
 postur@hbz.stjr.is
 min/stryohealth.is

Reykjavík 3. júní 2010
 Reference: HBR10050018/07.20.02

Ámne: Avtal om utværling av information mellan tillsynsmyndigheterna om anmärkningar till läkare.

Det hänvisas till Nordiska rådets skrivelse till Finlands och Islands regeringar, daterad den 3 maj 2010.

Vi är överens om att det är viktigt att tillsynsmyndigheterna håller varandra löpande informerad om de läkare som mottar anmärkningar från myndigheterna i respektive land.

Från Islands sida kan vi godkänna förslaget.

Alfheiður Ingadóttir

Alfheiður Ingadóttir

Ingimar Einarsson

Ingimar Einarsson

08.06.2010

Nordiska Rådet

**SKRIFTLIG FRÅGA TILL REGERINGARNA I FINLAND OCH ISLAND STÄLLD AV
NORDISKA RÅDET ANGÅENDE INFORMATIONsutBYTE OM
YRKESRÄTTIGHETER OCH YRKESutÖVNING Hos YRKESutBILDADE
PERSONER INOM HÄLso- OCH SJUKVÅRDEn**

Det nordiska avtalet förpliktigar de nordiska länderna att sinsemellan aktivt informera om de yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården vilkas rätt att utöva yrket har begränsats eller frångåtits. Detta genomförs så att varje land efter åtgärderna sänder aktuell information om de förändrade uppgifterna samt kumulativa listor kvartalsvis. Beroende på skillnader i ländernas lagstiftning avviker begränsningarna samt deras orsaker och följder i olika länder. Detta försvårar i viss mån deras jämförbarhet samt tolkningen av deras betydelse. Av denna anledning sänder Finland endast de uppgifter som avtalet förutsätter, dvs. frångagna yrkesrättigheter och begränsningar.

I fråga om administrativ styrning (t.ex. erinran) är skillnaderna mellan de olika länderna ännu större. Om man vill utvidga utbytet av information, borde åtminstone de olika ländernas åtgärder inklusive motiveringar och konsekvenser kartläggas noggrant. Inom ramen för sin nationella lagstiftning kan Finland inte lämna uppgifter om övervakningsärenden som ännu inte avgjorts.

Finland sänder uppgifter om begränsning eller frångående av rätten att utöva yrke för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården efter varje sammanträde som övervakningsnämnden haft. Det har tidigare framförts att Finland lämnar ut uppgifter om begränsning och frångående, men inte preciserar deras innehåll. Uppgifter om begränsning är dock offentliga och dessa uppgifter kan lämnas.

Ärendet har nu utretts närmare i Valvira, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, och situationen är den att efter varje sammanträde som övervakningsnämnden haft sänds aktuella uppgifter om

ändring med anknytning till yrkesrättigheter till samtliga nordiska länder. I dessa listor finns även en noggrann beskrivning av begränsningen på svenska. Däremot finns i de kumulativa listorna, som sänds kvartalsvis, enbart en uppgift om begränsningen, inte om dess natur. Detta beror på att man inte kunnat spara en fullständig uppgift om begränsningen på svenska i registret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Listorna skrivs dock ut direkt från registret. Valvira strävar efter att utveckla det relativt gamla och stela registret så att man även ska kunna spara den svenska beslutstexten om begränsning i registret.

I september i år öppnar Valvira en offentlig informationstjänst med anknytning till centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården på både finska och svenska. I denna är det också möjligt för myndigheterna i övriga nordiska länder att kontrollera den yrkesutbildade personens yrkeskvalifikationer och eventuella begränsningar. Informationstjänsten innehåller dock inte en närmare beskrivning av begränsningen, utan man får höra sig för om det närmare hos Valvira.

Finland vill för sin del självfallet främja patientsäkerheten både genom nordiskt och även annat internationellt samarbete och informationsutbyte – med beaktande av samtliga parter rättssäkerhet.

Omsorgsminister

Paula Risikko

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 15/2010

Ställd av:
Kent Olsson (m)

Till:
Norges regering

J.nr. 10-00175-1

Till Norges regering

Skriftlig fråga om den fria rörligheten i Norden

Det nordiska samarbetet syftar till att underlätta rörligheten mellan våra länder. Vi vill att det skall vara enklare och lättare att passera gränserna och att rörligheten inom Norden ökar. Verkligheten ser tyvärr annorlunda ut ibland.

Under den senaste tiden har svenskar kommit i kläm med norska myndigheter. I ett fall beslagtogs norska tullen i Drammen en bil tillhörande en svensk medborgare. Bilägaren blev sedan tvungen att betala över 400 000 kr för att tullen skulle lämna tillbaka bilen. I det andra fallet lämnade en svensk medborgare sin segelbåt i Mo i Rana i september 2008 för att fortsätta seglatsen norrut sommaren därpå. Under denna tid tillkom dock en ny norsk lag, som förbjuder utländska båtar att ligga i hamn längre än sex veckor. Mot denna bakgrund blev mannen i fråga skyldig norska staten inte mindre än en kvarts miljon kr.

Båda dessa händelser visar på exempel som verkar fullständigt orimliga och går stick i stäv mot det arbete och de värderingar som både Nordiska rådet och Nordiska Ministerrådet verkar för. Jag vill därför fråga om den norska samarbetsministern har funderat kring vilka konsekvenser detta kan få för rörligheten mellan våra länder. Den som har råkat ut för något liknande som i de här två fallen lär knappast resa tillbaka till Norge i första taget. Dessutom sprids lätt negativa historier av detta slag vidare, vilket leder till en skeptisk syn på norska myndigheter och i värsta fall ointresse eller motvilja från fler svenskar att inte bara turista, utan även arbeta, driva företag eller bosätta sig i Norge.

Men hänvisning till ovanstående vill jag ställa följande frågor:

- Vad är syftet med att ha en så hård lagstiftning mot andra nordiska medborgare?
- Vad är konsekvenser av denna lagstiftning på det nordiska samarbetet och den fria rörligheten i Norden?

Stockholm 17 juni 2010

Kent Olsson (m)

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Nordisk råd
nit@norden.org

Deres ref

Vår ref
10/3000 SL TOK/KR

Dato
23 .08.2010

Skriftlig spørsmål om fri bevegelse i Norden

Jeg viser til skriftlig spørsmål datert 17. juni 2010 fra representanten Kent Olsson ved Nordisk Råd.

Henvendelsen er foranlediget av to konkrete saker hvor det ble etterberegnet avgift som følge av ulovlig bruk av et svenskregistrert kjøretøy og en svenskregistrert seilbåt i Norge. Det reises spørsmål ved hensikten med å ha en streng lovgivning overfor andre nordiske borgere. Det reises også spørsmål om hvilke konsekvenser denne lovgivningen har på det nordiske samarbeidet, og den frie bevegelsen i Norden.

Det er Finansdepartementet som er ansvarlig for regelverket om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert kjøretøy i Norge, samt regelverket om midlertidig innførsel av lystfartøy. Spørsmålet har derfor blitt oversendt hit for besvarelse. Finansdepartementet har vært i kontakt med Toll- og avgiftsdirektoratet for å avklare de faktiske sider ved de underliggende sakene.

Vedrørende saken om det svenskregistrerte kjøretøyet, viser jeg til mitt svar 12. mai 2010 på Olssons skriftlige spørsmål datert 3. mars 2010. Her redegjøres det for sakens bakgrunn, samt for regelverket om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert kjøretøy i Norge.

Når det gjelder spørsmålet om den svenskregistrerte seilbåten, gjelder dette i følge direktoratet, en ufortollet seilbåt som ble benyttet fra 10. juli 2008 til 10. september 2008 av eieren til seiling langs norskekysten. Eieren er bosatt i Sverige. Den 10. september 2008 ble seilingen avsluttet, og båten ble lagret ved Toraneskaia som tilhører

Havnevesenet i Mo i Rana. Eieren reiste hjem til Sverige, og planen var å komme tilbake og sjøsette båten i mai 2009 for deretter å seile videre langs norskekysten.

Eieren kontaktet ikke Tollvesenet for å avklare hvorvidt båten kunne etterlates ved hans utreise. Båten ble oppdaget av Tollvesenet ved en kontroll ved Toraneskaia den 30. mars 2009. Med bakgrunn i at fartøyet var etterlatt i Norge uten Tollvesenets tillatelse, fattet Toll- og avgiftsdirektoratet den 9. februar 2010 endelig vedtak om at merverdiavgift og båtmotoravgift måtte innbetales.

Det er i Toll- og avgiftsdirektoratets vedtak anført: *"Idet båten blir etterlatt i Norge, anses ikke lenger vilkårene for midlertidig toll- og avgiftsfri innførsel å være oppfylt. En forutsetning for midlertidig toll- og avgiftfritak er at varen (båten) følger eieren under oppholdet i Norge. Det oppstår dermed en avgiftsplikt i foreliggende tilfelle, og det må gjennomføres en ordinær fortolling."*

Av vedtaket framgår videre at: *"Toll- og avgiftsdirektoratet kan ha en viss forståelse for at reglene synes noe strenge, men alminnelige kontrollhensyn tilsier en restriktiv praktisering av reglene for midlertidig innførsel."*

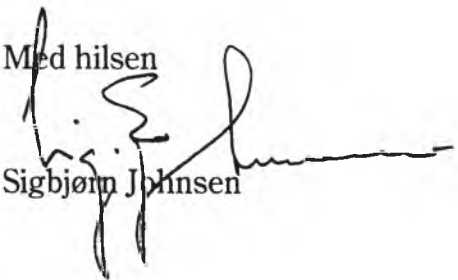
I spørsmålet fra representanten Kent Olsson er det opplyst at det kort tid etter seilbåten ble etterlatt, ble vedtatt en ny lov som forbyr utenlandske båter å ligge i havn lengre enn 6 uker. Jeg antar at det med dette siktes til den nye tolloven med forskrifter som trådte i kraft 1. januar 2009. Det nye regelverket medførte imidlertid ingen innstramming, derimot en lempning, idet det etter tidligere regelverk ikke var tillatt å etterlate ufortollet fartøy i Norge overhodet, med mindre det ble lagt inn på et tollager. Det norske toll- og avgiftsregelverket skiller i utgangspunktet ikke mellom nordiske og andre lands borgere. Avgiftsnivået er generelt høyt i Norge og omfatter alle varer som innføres til bruk i Norge. Så sant forholdet ikke kommer inn under noen av unntakene fra avgiftsplikten, blir avgiftene oppkrevd etter den til enhver tid gjeldende sats. Dette for å sikre lik behandling i forhold til de øvrige avgiftspliktige i Norge. Problemstillingen er ikke særnorsk, da de fleste land som det er naturlig å sammenligne med har tilsvarende bestemmelser.

Det bemerkes for øvrig at svenske tollmyndigheter ble kontaktet i forbindelse med Toll- og avgiftsdirektoratets saksbehandling av seilbåtsaken, for å få informasjon om det svenske regelverket på området. I telefax fra Tullverket ble det henvist til gjennomføringskodeksens avd. III, midlertidig innførsel, kapittel 5 art. 555 flg. Det følger av art. 558 1 a og b at det gis tollfritak for blant annet fartøy som er registrert utenfor fellesskapets område i navnet til en person som er etablert utenfor samme område. Fartøyet må også *"användas"* av en person som er etablert utenfor området. I telefaxen fra Tullverket ble det utdypet at med *"används"* må personen være der når varen er der.

Avslutningsvis understreker jeg at jeg har ikke tatt stilling til den vurdering Tollvesenet har foretatt i de ovennevnte sakene. Jeg viser herunder til at departementet må være tilbakeholden med å gå inn i konkrete saker som er til behandling i underliggende etater.

Når det spørsmålet om hvilke konsekvenser det norske lovgivningen får for det nordiske samarbeidet og den frie bevegelsen i Norden, vil jeg understreke at jeg som Finansminister støtter fullt opp om Grensehinderforumets arbeidet med å fjerne grensehindre og forhindre at det oppstår nye hindre som begrenser fri bevegelse av mennesker, foretak og varer i Norden. De hensyn som ligger bak tollovgivningen og avgiftspolitikken må imidlertid også ivaretas, og utfordringen blir derfor å komme fram til løsninger som ivaretar alle disse hensyn på en hensiktsmessig måte.

Med hilsen

Sigbjørn Johnsen

Gjenpart: vvr@mfa.no og Nordisk.sekretariat@mfa.no

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 16/2010

Ställd av:
Johan Linander (c)

Till:
Danmarks, Finlands, Islands
og Norges regeringer

J.nr. 10-00177-1

Till Danmarks, Finlands, Islands og Norges regeringer

Skriftlig fråga om att göra Norden till en kärnvapenfri zon

Idén är inte ny, redan i slutet av 50-talet föreslog Sovjetunionens dåvarande premiärminister Nikolaj Bulganin att Norden skulle bli en kärnvapenfri zon. Intresset var till en början svagt men när frågan lyftes upp av Finlands president Urho Kekkonen så väcktes ett större intresse. Någon kärnvapenfri zon blev det dock inte den gången.

På 80-talet väcktes idén till liv av den norska diplomaten Jens Evensen och Norges statsminister Gro Harlem Brundtland stödde förslaget. 1993 fattade Nordiska rådet enhälligt beslut om en rekommendation om Norden som kärnvapenfri zon. Trots detta blev det aldrig något traktat och idén föll i glömska.

Nu är det åter dags att lyfta upp förslaget. Liksom de senaste 50 åren så är det fortfarande lika aktuellt att stoppa spridningen av kärnvapen i världen. Idag omfattar de kärnvapenfria zonerna i världen mer än 100 länder och ca två miljarder människor. I princip hela södra halvklotets landmassor ingår i kärnvapenfria zoner.

Norden är idag ett område där inget land har kärnvapen och inget land har kärnvapen stationerade på sitt territorium. Genom att slå fast att inga kärnvapen är välkomna till de nordiska länderna så ges en tydlig signal om nedrustning och avspänning. Andra länder skulle inte ens behöva fundera på att t.ex. gå in i någon nordisk hamn med en atomubåt. Vi skulle starkt uttrycka att kärnvapen enbart är av ondo, att de inte skapar någon säkerhet och är ett hot mot allt liv på den här planeten. Kärnvapen har ingen plats i ett civiliserat samhälle.

Vilka åtgärder är regeringarna i Danmark, Finland, Island och Norge beredda att vidta för att göra Norden till en kärnvapenfri zon?

Stockholm 17 juni 2010

Johan Linander (c)

Nordisk Råd
 Store Strandstræde 18
 DK-1255 København K

Asiatisk Plads 2
 DK-1448 København K
 Telefon +45 33 92 00 00
 Telefax +45 32 54 05 33
 E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
 Girokonto 3 00 18 06

Bilag

Journalnummer
 119.K.4.b.2.

Kontor
 SP

Svar på spørgsmål E 16/2010 fra Nordisk Råd vedrørende hvilke foranstaltninger regeringerne i Danmark, Finland, Island og Norge er parat til at vedtage for at gøre Norden til en kernevåbenfri zone?

Johan Linander (C), Midtergruppen, har ved brev af 17. juni anmodet om regeringerne i Danmark, Finland, Island og Norges besvarelse af spørgsmålet:

"Vilka åtgärder är regeringarna i Danmark, Finland, Island och Norge beredda att vidta för att göra Norden til en kärnvåpenfri zon?"

Danmarks regering oplyser:

"Danmark støtter målet om en verden fri for atomvåben og opfordrer til nuklear nedrustning og til en reduktion af atomvåbens rolle i militære strategier.

Danmark besidder ikke og har aldrig søgt at anskaffe sig atomvåben. Danmark tillader endvidere ikke stationering af atomvåben på dansk territorium.

Danmark støtter fuldt ud slutdokumentet fra gennemgangskonferencen i maj 2010 for ikke-spredningstraktaten (NPT), som i handlingsplanens punkt 9 opfordrer traktatens parter til at etablere atomvåbenfri zoner i overensstemmelse med retningslinjerne fra FN's nedrustningskommission fra 1999.

Som medlem af NATO deler Danmark alliansens opfattelse af, at så længe atomvåben eksisterer, skal NATO fastholde en nuklear afskrækkelse, som bør holdes på det laveste mulige niveau, der er nødvendigt for at kunne fastholde fred og stabilitet."

Finlands regering oplyser:

“Som kärnvapenfritt land understöder Finland initiativ och åtgärder som syftar till nedrustning av kärnvapen. Vi är för en minskning av vapenarsenalen och dess framträdande roll i världen. För Finland är en kärnvapenfri värld ett självklart mål på sikt. Det är vår åsikt att det är av yttersta vikt att kärnvapenstaterna är involverade i nedrustningsprocesserna.

Finland underskriver fullt ut under slutdokumentet från granskningskonferensen 2010 mellan parterna i ickespridningsavtalet och aktionsplan 9, där det sägs att “the establishment of further nuclear-weapon-free zones, where appropriate, on the basis of arrangements freely arrived among States of the region concerned, and in accordance with the 1999 Guidelines of the United Nations Disarmament Commission, is encouraged.”

Finland bedömer att det är viktigt att kärnvapenstaterna från första början engageras i diskussionen om kärnvapenfria zoner, för att säkerställa att fördrag om kärnvapenfria zoner och relevanta protokoll ratificeras och träder i kraft. Också fördragets transparens och verifiering är viktiga faktorer att beakta.”

Islands regering oplyser:

”Isländska myndigheter har sedan decennier tagit den ställning att kärnvapen inte får placeras i Island. I augusti 1980 förklarade dåvarande utrikesminister Ólafur Jóhannesson offentligt att förbudet gäller både permanent och tillfällig placering samt transport av kärnvapen genom Keflaviks internationella flyghamn och Islands luftrum. Dåvarande utrikesminister Geir Hallgrímsson utförde denna ställning vidare när han förklarade i april 1985 att förbudet också gäller krigsfartyg under besök i isländsk hamn eller på kurs genom isländsk farvatten. Altinget bekräftade regeringens förbud mot placering av kärnvapen i Island med ett beslut i majmånad 1985.

Island var i sin tid deltagande i diskussionen om kärnvapenfri Norden. En nordisk arbetsgrupp fick mandat från de nordiska utrikesministrarna i marsmånad 1987 att utreda saken vidare. Arbetsgruppen överlämnade sitt rapport i mars 1991.

Island deltar i överläggningar om Nato's roll i nedrustning av kärnvapen. Isländska regeringens samarbets- deklarasjon innehåller förklaringen att det är regeringens ställning att Island skall till framtiden vara fridlyst från kärnvapen och att regeringen skall sträva för internationell nedrustning av kärnvapen.

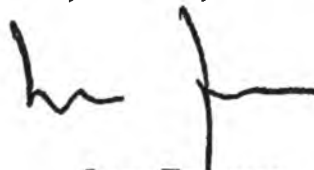
Från slutet av kalla kriget har den officiella diskussionen om kärnvapenfri Norden visat en relativ låg profil. Islands ställningstagande till en kärnvapenfri Norden skulle i dagens läge helt säkert ta hänsyn till regeringens förra beslut och till internationella förpliktelser t.o.m. Islands Nato-medlemskap.“

Norges regering opplyser:

”Norden er de facto en atomvåpenfri sone siden ingen av de nordiske land har eller vil lagre atomvåpen på eget territorium. Norge har aldri tillatt utplassering av slike våpen på norsk jord.

Norge er en aktiv pådriver i internasjonale fora for å nå målsettingen om en verden uten atomvåpen. Norge støtter blant annet handlingspunkt 9 i sluttdokumentet fra NPTs tilsynskonferanse i mai 2010 som oppfordrer til opprettelse av kjernevåpenfrie soner. Norge arbeider også for at NATO klart skal redusere betydningen av kjernevåpen i sin sikkerhetspolitikk. En viktig tilnærming er såkalte negative sikkerhetsgarantier, dvs en erklæring fra atomvåpenmaktene om at de ikke skal true med eller bruke atomvåpen mot ikke-kjernevåpenstater som etterlever sine NPT-forpliktelser.”

På vegne af Danmarks, Finlands, Islands og Norges regeringer

Lene Espersen

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 17/2010

Stillet af:

Ole Vagn Christensen (S) og
Anita Brodén (Fp)

Til:

Danmarks, Finlands, Islands,
Norges og Sveriges
regeringer

J.nr. 10-00176-1

Til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges
regeringer

Skriftligt spørgsmål om produktion og transmission af vedvarende energi i Norden

De nordiske statsministre har senest på globaliseringsforum 2010 bekræftet, at der fremover skal fokuseres på grøn vækst i det nordiske samarbejde. Ligeledes har statsministrene ønsket at styrke samarbejdet på elområdet, således at det nordiske elmarked udvikles til større gavn for forbrugerne, klimaet og forsyningsikkerheden; herunder satsning på en stigende mængde af vedvarende energi (fornybar energi)

Det er spørgernes opfattelse, at der findes store udbygningspotentialer for en række forskellige vedvarende energiformer i de nordiske lande – både til lands og til vands. Det er desuden opfattelsen, at vedvarende energi fra de nordiske lande vil blive stærkt efterspurgt i fremtiden – også uden for Norden. En stærk satsning på vedvarende energi vil således kunne indebære store fordele; dels i form af grøn teknologiudvikling og skabelse af arbejdspladser, dels i form af overgang til fossilfri energiforsyning i Norden og endelig med gode muligheder for fremtidig eksport til tredjelande.

De nordiske lande samarbejder inden for vedvarende energi, og man har opstillet nationale mål for udbygningen med vedvarende energikilder. Danmark, Finland og Sverige skal inden den 30. juni 2010 fremsende nationale handlingsplaner for vedvarende energi til EU-Kommissionen.

I hvor høj grad samarbejder de nordiske lande om at opfylde VE-målsætningerne¹ og hvorledes vil dette samarbejde fremgå af VE-handlingsplanerne til EU? Hvilke perspektiver ser regeringerne i, at de nordiske lande yderligere hæver ambitionerne for udbygning med vedvarende energi – blandt andet gennem samordnede støttevilkår, der sigter på mest omkostningseffektivt at fremme en markant udbygning af vedvarende energi (fornybar energi).

Gøteborg den 14. juni 2010

Ole Vagn Christensen (S)
Anita Brodén (Fp)

Nordisk Råd

E 17/2010

Stillet af:

Ole Vagn Christensen (S) og
Anita Brodén (Fp)

Til:

Danmarks, Finlands, Islands
Norges og Sveriges
regeringer

J.nr. 10-00176-1

---

¹ vedvarende-energi-målsætningerne/fornybar-energi-målsætningerne

Nordisk Råd
Att. Ole Vagn Christensen og Anita Brodén
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Ved Stranden 18
DK-1061 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

27. august 2010
10-01398-3

Svar fra de nordiske regeringer på spørgsmål E 17/2010 – om produktion og transmission af vedvarende energi/fornybar energi i Norden

Spørgsmål

I hvor høj grad samarbejder de nordiske lande om at opfylde VE-målsætningerne/fornybar energi målsætningerne, og hvorledes vil dette samarbejde fremgå af VE-handlingsplanerne til EU?

De nordiske lande prioriterer deres samarbejde og indsats for at øge anvendelsen af vedvarende energi/fornybar energi (herefter fornybar energi) i de nordiske energisystemer og i transportsektoren meget højt.

Hovedindsatsen lægges inden for de rammer, som er udstukket i det nordiske energihandlingsprogram 2010-2013, og i statsministrenes globaliseringsinitiativer på energiområdet, herunder senest prioriteringen af grøn vækst og intensivering af den fortsatte indsats for det grænseløse fælles nordiske elmarked.

Som resultat af en aktiv nordisk indsats for at samarbejde om en harmonisering af det nordiske elmarked er det nu muligt at udnytte de fornybar energiresourcer på tværs af grænserne i elnettene. Her er hovedudfordringen indpasningen af de stigende mængder af fornybar energi, herunder særlig vind i de nordiske elnet på det fælles nordiske elmarked – det er simpelthen forudsætningen for at øge anvendelsen af fornybar energi så meget, som der er brug for, hvis EU's energi- og klimamål i 2020 skal nås. Velfungerende energimarkeder er ligeledes vigtige for den fremtidige vækst og forsyningssikkerhed i Norden.

Konkret har de nordiske regeringer til de kommende ministermøder i efteråret 2010 bedt om at få forelagt beslutningsforslag til, hvordan den fortsatte fremdrift af det grænseløse nordiske elmarked sikres og gennemføres, så de stigende mængder af fornybar energiresourcer kan håndteres, og elnettene vil være stærke og fleksible nok til at klare den fremtidige eludveksling over grænserne.

De nordiske regeringer er enige om at styrke indsatsen for at nå EU's mål for fornybar energi så fleksibelt og omkostningseffektivt som muligt. På nogle områder vil en national løsning egne sig bedst, og på andre områder vil en fælles nordisk løsning egne sig bedst.

De nordiske EU-lande har hver især udarbejdet strategier for, hvordan de når EU's energi- og klimamål i 2020 og sendt deres handlingsplaner for fornybar

energi til EU. Både Norge og Island har en aktiv politik for at fremme fornybar energi og drøfter EU's direktiv om fornybar energi i EØS regi med henblik på direktivets gennemførelse.

Sideløbende har de nordiske lande i 2010 igangsat en række initiativer, der skal pege på de konkrete områder, hvor samarbejdet om fornybar energi mellem de nordiske lande vil give størst mulig samlet nytte, og som samtidig vil skabe grundlag for nye forretningsmuligheder og grøn vækst og jobs i Norden.

Konkret er der bl.a. igangsat en udredning om de fleksible mekanismer i EU's direktiv for fornybar energi (benævnt Coop-Mex), som forventes klar i 2011. Udredningen skal se på muligheden for at udvikle fælles mekanismer, forenkle administrative processer og administrative guidelines, så de nordiske lande kan agere proaktivt og have en ledende rolle i diskussionerne på dette område i EU. Norge og Island har begge et niveau på deres produktion og anvendelse af fornybar energi, som ligger væsentligt over EU's totale mål såvel som i de enkelte EU-lande.

Der er ligeledes igangsat udarbejdelse af en nordisk ressourceoversigt over fremtidige biomasseresourcer, som der generelt og inden for segmenter af bioenergi må forudses konkurrence om i fremtiden. Ressourceoversigten vil bl.a. kunne bruges i fælles scenarier over de mulige forsyningssystemer på lang sigt.

Der er også igangsat et projekt, der skal se på mekanismer og mulighederne ved at indføre et harmoniseret system for oprindelsesgarantier i Norden. Oprindelsesgarantier kan være et effektivt middel til at fremme fornybar energi og give forbrugere og virksomheder en mulighed for et aktivt valg i forbindelse med deres elforbrug.

Der arbejdes også på at styrke indsatsen for udvikling af forskellige energilagringssystemer. Helt konkret holdes der i september et symposium om og igangsættes en udredning om energilagring (pumped storage) til brug for forsyningen i de tyndt befolkede områder. Energikilden kan være vind eller andre fornybar energikilder.

Spørgsmål

Hvilke perspektiver ser regeringerne i, at de nordiske lande yderligere hæver ambitionerne for udbygning med vedvarende energi – blandt andet gennem samordnede støttevilkår, der sigter på mest omkostningseffektivt at fremme en markant udbygning af vedvarende energi/fornybar energi?

Alle de nordiske lande har udarbejdet eller arbejder med visioner/politikker om at omstille til fossiluafhængige eller CO₂-neutrale samfund i fremtiden. Målet er at gavne grøn vækst, jobs og klima samt opretholde forsyningssikkerheden.

Uanset hvilken vision og tidsperspektiv hvert enkelt land har for omstillingen til grønt vækstsamfund med høj forsyningssikkerhed, vil det kræve meget store omstillinger til fornybar energi og øget energieffektiviseringer for at nå målene.

De nordiske lande lægger derfor stor vægt på at udbygge og samordne de fremtidige forsyningsstrategier/situationer til hinanden, så omstillingen til det grønne lavenergi vækstsamfund med en høj grad af forsyningssikkerhed bliver så fleksibelt og robust som muligt.

For nærværende har ikke alle de nordiske lande konkrete planer om at harmonisere støttesystemerne for fornybar energi. I dag anvender Sverige certifikatmarkedet og har en principaftale med Norge om et fælles certifikatmarked fra 2012, mens Finland og Danmark benytter sig af feed-in-tariffer, og Danmark anvender udbudsmodellen ved havvindmøller.

Spørgsmålet om etablering af fælles virkemidler på området for fornybar energi har været drøftet og drøftes mellem de nordiske energiministre. På deres møde i Umeå i 2008 blev energiministrene enige om, at de nordiske regeringer skal arbejde sammen om at opfylde EU's mål for fornybar energi, og at spørgsmålet om harmonisering af styringsmidler løftes op på europæisk niveau med henblik på, at de nordiske lande kan agere proaktivt og have en ledende rolle i diskussionerne på dette område i EU. I den forbindelse henvises til svaret ovenfor om Coop-Mex.

I fremtiden vil det i høj grad handle om at gøre en ekstra indsats for at udnytte hinandens potentialer og muligheder endnu bedre, så der kan udvikles nye systemløsninger og lagringsmuligheder for strøm til gavn for den fortsatte vækst og velfærd i Norden.

De nordiske regeringer er enige om at styrke den fælles indsats og de fælles aktiviteter, der øger andelen af fornybar energi i energisystemerne, og der intensiverer den fortsatte harmonisering af det nordiske elmarked, så der sikres en koordineret håndtering af den øgede mængde el fra især vindmøller og en fortsat udbygning af elnettene.

Med venlig hilsen
På vegne af MR-NER

Lykke Friis
Klima- og energiminister, Minister for
ligestilling

kemin@kemin.dk

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 18/2010

Ställd av:
Lauri Oinonen (cent)

Till:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00180-1

Till Nordiska ministerrådet

Skriftlig fråga om återtagning av beslutet om minskad svavelhalt i fartygsbränsle

Sjötransporterna som berör Finland, Sverige, Danmark och de sydliga delarna av Norge hotas av kännbara kostnadsökningar med början år 2015. Orsaken är de nya bestämmelserna om fartygsbränslets svavelhalter som införs i hela Östersjön, Nordsjön, den brittiska västkusten och engelska kanalen. Bestämmelserna skulle medföra dramatiska kostnadsökningar för sjöfarten, av orsaker som kopplas ihop med miljö- och klimatskyddet. Kostnadsstegringen för fartygsbränslets del skulle bli 70 – 85 % och kostnaderna för sjötransport skulle gå upp med 35 – 40 %. Priset för containertransport beräknas stiga med 44 – 51 %.

De stränga bränslenormerna är bara tänkta att gälla i begränsade delar av Europa (Östersjön, Nordsjön och Engelska kanalen). På Medelhavet och i alla övriga havsregioner kring Europa skulle inga begränsningar finnas. Också i de regioner där begränsningarna gäller är det tänkt att vissa länders fartyg ska vara befriade, t.ex. ryska fartyg skulle inte beröras av kostnadsökningarna. EU:s begränsning av svavelhalterna skulle alltså ställa olika länders handelsflottor i ojämlig ställning på ett ödesdigert sätt.

Restriktionerna skulle försätta hela den nordiska industrin och sjöfarten i ett ytterst ogynnsamt konkurrensläge. Risken är också att en stor del av de transporter som nu sker med fartyg i stället sker över land. Det är en synnerligen skadlig utvecklingsriktning, med tanke på trafiken, klimatet och miljön.

Av produktionstekniska skäl måste bunkerbränslets pris höjas dramatiskt, om fartygen går över från det nuvarande bränslet med 0,5 % svavelhalt till bränsle med 0,1 % svavel. Höjningen av bränslekostnaderna beräknas bli i klassen 60-100 %. Ingen som helst konsekvensanalys har gjorts beträffande förslaget om övergång till bränsle med 0,1 % svavel. Raffinaderierna har inte heller vare sig planer eller beredskap att investera i en ökad produktion av 0,1-procentigt bunkerbränsle.

Kravet på fartygsbränsle med högst 0,1 % svavelhalt medför en mängd problem. Det skulle skapa handelshinder mellan norra och södra Europa

och betydande svårigheter för norra Europas konkurrensförmåga. En möjlig följd vore ett kolläckage (eller svavelläckage i det här fallet) så att investeringar och energi flyttar ut, rentav till andra kontinenter, från Nordeuropa och länderna som är beroende av sjöfart i de nämnda regionerna.

En begränsning av det här slaget strider mot den inre marknadens funktion, Lissabonagendan och Romfördraget. Flera färjelinjer skulle bli hotade och trafiken skulle i högre grad ske längs vägnätet. Till följd av vissa tekniska krav är det inte ens möjligt att modifiera fartygsbeståndet så att det fungerar med bränsle vars svavelhalt är under 0,1 %. Det behövs alltså nyinvesteringar, och lönsamheten av dessa investeringar är från första början ifrågasatt.

Med hänvisning till det ovan anförda ställer jag följande fråga till Nordiska ministerrådet:

Vilka åtgärder ämnar man vidta för återtagning av det tidigare avgörandet om övergång till fartygsbränsle med högst 0,1 % svavelhalt på Östersjön, Nordsjön och Engelska kanalen?

Helsingfors den 18 juni 2010

Lauri Oinonen (cent)

Nordiska rådet

E 18/2010

Ställd av:
Lauri Oinonen (cent)

Till:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00180-1

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
1061 København K.

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTEREN

Til Nordisk Råd

Jeg fremsender hermed svar på skriftligt spørgsmål fra Lauri Oinonen af den 23. juli 2010 om konsekvenserne af beslutningen om mindsket svovlindhold i brændstof til skibsfart.

Den internationale søfartsorganisation, IMO, godkendte i 2008 enstemmigt nye brændstofkrav til skibsfarten. På det globale niveau skal man således i udgangspunktet overgå til brændstof med 0,5 % svovlindhold fra 2020, dog med mulighed for udsættelse til 2025. I særskilte kontrolområder skal man overgå til 0,1 % svovlindhold i brændstoffet fra 2015. Østersøen, Nordsøen og den Engelske Kanal udgør sådanne kontrolområder. Endvidere godkendte IMO i 2010 Det Nordamerikanske kontrolområde, som omfatter et havområde, der strækker sig til 200 sømil (ca. 370 km) uden for USA's og Canadas kyster.

IMO's nye regler har betydelige positive sundheds- og miljøeffekter. Søfarten i Østersøen, Nordsøen og den Engelske Kanal leder til luftforurening, som påvirker menneskers sundhed i de tæt befolkede kystområder og bidrager til forurening af både land og vand.

Ved overgangen til brændstof med lavere svovlindhold i Østersøen, Nordsøen og den Engelske Kanal kommer kravene til udslip af svovldioxid til at ligne de krav, som blev stillet til vejtransportområdet ved introduktionen af miljøbrændstof med et svovlindhold på mindre end 0,001 %. Overgangen til brændstof med mindsket svovlindhold vil ifølge flere studier medføre øgede omkostninger både for det nordiske skibsfartserhverv og for den nordiske industri. Der kan således være en risiko for, at godstransporter flyttes fra skibsfart til vejtransport.

Inden for de særlige kontrolområder, hvor der skal bruges brændstof med mindsket svovlindhold, gælder reglerne for alle. Det er også muligt at benytte alternative brændstofløsninger, hvor der ikke er større svovludslip end ved brug af 0,1 % svovlolie.

Det er vigtigt, at søfartserhvervet kan udvikles som et grønt transportalternativ, uden at konkurrenceevnen bliver sat under for stort pres.

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr. 10 09 24 85
oem@oem.dk
www.oem.dk

For at den kommende nedsættelse af grænsen for tilladt svovlindhold i skibsbrændstof ikke skal få negative effekter for søfartserhvervet, bør de nye teknologier, der allerede findes, udvikles yderligere. Motorproducenterne er påbegyndt en udvikling, der muliggør anvendelse af flydende naturgas (LNG) som alternativ til olie. LNG er et mere miljøvenligt alternativ end Heavy Fuel Oil (HFO) og Marine Diesel Oil/Marine Gas Oil (MDG/MGO). Anvendelsen af LNG kræver imidlertid en infrastruktur af LNG-tankstationer. Nordisk Ministerråd vil indgå som partner i et EU-projekt, som skal undersøge forudsætningerne for etablering af en infrastruktur af maritime LNG-tankstationer.

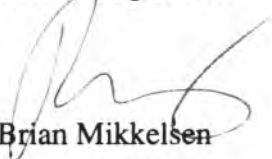
En anden mulighed for at mindske udslip og leve op til IMO-kravene er at udstyre skibene med udstødningsgasrensere, såkaldte scrubbers. Denne teknik er ved at være kommercielt tilgængelig.

På længere sigt kan skærpede miljøkrav udgøre en konkurrencefordel, da den fremtvinger en innovativ teknisk udvikling.

Nordisk Ministerråd følger udviklingen i EU, når det gælder indarbejdelsen af de nye IMO-regler i EU's såkaldte svovldirektiv. Europakommissionen har undersøgt de nye reglers omkostnings- og nytteeffekter, tilgængeligheden af brændstoffer med lavt svovlindhold, reglernes konsekvenser for kystsøfarten osv. Europakommissionen har også til hensigt at præsentere et ændringsforlag til svovldirektivet i indeværende år.

På baggrund af ovenstående samt de aktiviteter, der allerede er i gang i EU, har Nordisk Ministerråd ikke til hensigt at igangsætte særskilte initiativer i relation til IMO-beslutningen om overgang til brændstof med højst 0,1 % svovlindhold på Østersøen, Nordsøen og den Engelske Kanal.

Med venlig hilsen

Brian Mikkelsen

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 19/2010 Ställd av:
Sinikka Bohlin (s)Till:
Norges regering

J.nr. 10-00179-1

Til Norges regering

Skriftlig fråga om nordisk samekonvention

Samepolitiken och den lagstiftning som rör samer i Finland, Norge och Sverige har sedan 1970-talet gradvis harmoniserats. Utbyggnaden av de samiska folkvalda organen i de tre länderna är ett bra exempel på denna harmoniseringssträvan.

Vid Nordiska rådets session i Reykjavik 1995 beslöts att inleda arbetet med en nordisk samekonvention. Hösten 2001 tillsattes en expertkommitté med uppgift att utarbeta ett förslag till nordisk samekonvention i syfte att säkerställa det samiska folkets rätt att själva bestämma om sin ekonomiska, sociala och kulturella utveckling och att för sina egna syften förfoga över sina naturtillgångar. Förslaget som lades fram hösten 2005 har remissbehandlats i de tre länderna och sametingen har ställt sig positiva till konventionsutkastet.

Alltsedan 2006 har det vid årliga möten mellan sametingens presidenter och ministrar med ansvar för samefrågor bekräftats att arbetet med en nordisk samekonvention ska gå vidare utan att vi ännu sett några konkreta resultat av detta arbete.

Vi i de nordiska länderna är i internationella sammanhang varma förespråkare för att värna om urfolkens rättigheter. Det är därför djupt beklagligt att arbetet med en nordisk samekonvention inte kommit längre när vi nu skriver år 2010.

Mot bakgrund av ovanstående ber jag om svar på följande frågor:

Hur avser Norges regering att agera för att arbetet med en nordisk samekonvention ska leda till att en sådan kan realiseras?

Stockholm den 21 juni 2010

Sinikka Bohlin (s)

1005
Ekep . 10.8.10
Ew

**DET KONGELIGE FORNYINGS-,
ADMINISTRASJONS- OG KIRKEDEPARTEMENT**

Statsråden

Nordisk Råd
Store Strandstræde 19

DK - 1255 KØBENHAVN k

Deres referanse
10-00179-2

Vår referanse
201002502

Dato
10 . august 2010

Spørsmål om nordisk samekonvensjon

Jeg viser til oversendelse av skriftlig spørsmål fra Nordisk Råds medlem Sinikka Bohlin fra Den Socialdemokratiske Gruppe om nordisk samekonvensjon. Det stilles spørsmål til hvordan Norges regjering vil handle for at arbeidet med en nordisk samekonvensjon skal føre til realisering.

Regjeringene og sametingene i Finland, Norge og Sverige har siden 2001 samarbeidet med sikte på å etablere en nordisk samekonvensjon. Arbeidet har vært organisert gjennom det nordiske samarbeidet om samiske saker mellom ministrene ansvarlig for samiske saker og sametingene. Det har de siste årene vært drøftinger om hvordan eventuelle forhandlinger om en samekonvensjon kan gjennomføres i praksis. Et sentralt spørsmål i dette arbeidet har dreid seg om sametingenes deltakelse i forhandlingene. Et utkast til forhandlingsopplegg har vært til behandling hos regjeringene og sametingene.

Den norske regjeringen er positiv til å starte forhandlinger om en nordisk samekonvensjon. Regjeringen ønsker å legge til grunn et forhandlingsopplegg som i stor grad følger vanlig praksis for gjennomføring av forhandlinger om internasjonale avtaler. Regjeringens posisjon vedrørende forhandlingsopplegg oppsummeres slik:

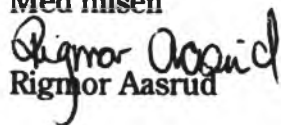
- Hver stat oppnevner én forhandlingsdelegasjon med leder og fire øvrige medlemmer, samt én sekretær. To av medlemmene utpekes etter forslag fra sametinget.
- Sametingene konsulteres av respektive stat underveis i forhandlingene.

- Forhandlingene legges opp med en målsetting om at de gjennomføres innenfor en ramme på fem år fra de starter opp.

Videre drøftinger om opplegg for konvensjonsforhandlinger vil fortsette under det svenske formannskapet av det nordiske samarbeidet om samiske saker.

Jeg håper at en løsning på spørsmålet om forhandlingsopplegg kan skisseres under høstens fellesmøte i november mellom ministrene og sametingspresidentene.

Med hilsen

Rigmor Aasrud

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 20/2010

Ställd av:
Janne Seurujärvi (cent)

Till:
Norges regering

J.nr. 10-00188-1

Till Norges regering

Skriftlig fråga om skador som orsakas av norska renar på den finländska sidan

Mellan finska och norska staten har ingåtts ett avtal om att bygga och underhålla renstängsel samt om andra åtgärder i syfte att förhindra renarna från att ta sig in på den andra statens område. Avtalet är i kraft ti år i sänder, ifall det inte har sagts upp två år före avtalets utgång. Avtalet kan emellertid ändras med ett nytt avtal under pågående giltighetstid. Avtalsperioden utgår nästa gång år 2011.

Hinderstängslet mellan länderna fungerar vid riksgränsen väl utom på sträckan Angel-Puolmanki, som också står utanför avtalet. På detta avsnitt saknas i Enare och Tana älvdal ett renhinderstängsel på den norska sidan av gränsen.

På den finländska sidan orsakas ett ständigt förtret av att på den norska sidan av Tana älv finns renar i stort antal. Odlingarna på den finländska sidan lockar år efter år renarna att ta sig över Tana älv. Under den senaste vintersäsongen kom så mycket som 3 300 renar över till den finländska sidan, vilket förorsakade en räkning på över 64 000 euro. I räkningen ingår ersättningarna till 12 markägare samt Paistunturi renbeteslags kostnader för att fördriva renarna. Samma problem upprepas årligen när Tana älv fryser till, och situationen fortsätter så gott som ända till islossningen.

Besvär för de finländska odlarna åsamkas förutom av de uppkomna skadorna också av att ersättningarna för renskadorna fördröjs. De problem som renarna förorsakar kan bedömas i fråga om åkrar och lavmarker först under barmarksperioden eller när växtperioden redan har inletts. Efter det att skadorna har konstaterats sänds räkningen från de finländska myndigheterna till de norska myndigheterna. Det är så gott som regel att tiden man måste vänta på ersättningarna från Norge drar ut till flera månader.

Det uppkommer också problem av att de norska renarna blandas med de finländska. Ifall en finskägad ren som förirrat sig över gränser hinner slaktas på den norska sidan, leder handläggningen av renen och det administrativa skötandet av saken till så höga kostnader, att renens slaktvärde

inte räcker till för att täcka de uppkomna kostnaderna. Den finländska renägare som har förlorat sin ren får då i stället för ersättning en räkning för den ren som han har förlorat.

På grundval av det ovan framförda ställer jag följande spörsmål till Norges regering:

Vilka åtgärder har Norges regering för avsikt att vidta, för att hela riksgränsen mellan Finland och Norge skall omfattas av avtalet angående renstängsel och för att det problem som redan i flera års tid har besvärat gränsområdet mellan Finland och Norge skall elimineras?

Helsingfors den 1 juli 2010

Janne Seurujärvi (cent)

Nordiska rådet

E 20/2010

Ställd av:
Janne Seurujärvi (cent)

Till:
Norges regering

J.nr. 10-00188-1

**DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Statsråden

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Deres ref

Vår ref
200700628-/MMY

Dato
03.09.2010

Oversendelse fra Nordisk ministerråd - Skriftlig spm. E 20/2010 til Norges regjering om skader som forårsakes av norske reinsdyr på den finske siden av grensegjerdet

Jeg viser til brev av 1. juli d.å. fra Janne Seurujärvi (cent) vedrørende skader forårsaket av norsk rein i Finland.

Reingjerdekonvensjonen mellom Finland og Norge regulerer bl.a. fremgangsmåten som skal benyttes når rein fra det ene landet er kommet over grensen til det annet. Konvensjonen pålegger også de to landene å bygge og vedlikeholde gjerder på nærmere angitte strekninger. Siste konvensjon er fra 1981.

Under konvensjonens funksjonstid har det vært problemer med rein som har trukket over grensen. Dette har medført skader på jordbruksarealer og sammenblandinger med andre reinflokker. De siste årene har problemene i hovedsak vært knyttet til norsk rein som har trukket over på finsk side.

Årsakene til at reinen trekker over grensen er flere. Her kan det vises til manglende gjerde på enkelte strekninger langs den norsk- finske grensen, manglende vedlikehold av gjerde, et for høyt reintall i enkelte distrikter, samt klimatiske forhold som innebærer et endret trekk på reinen.

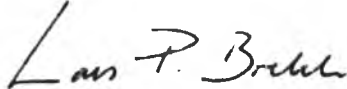
Mange av de problemene som man har knyttet til rein som trekker over grensen, viser at dagens grensegjerdekonvensjon ikke fungerer tilfredsstillende. Dette er også blitt påpekt av den norsk/finske grensegjerdekommissjonen til henholdsvis norske og finske myndigheter. På bakgrunn av henvendelse fra kommissjonen har det vært avholdt to

møter mellom norske og finske myndigheter. Formålet med disse møtene har vært å få avklart formalitetene for en revisjon av konvensjonen. I forbindelse med det siste møtet som ble avholdt i mars 2009, ble det avtalt at finske myndigheter skulle ta et formelt initiativ til oppstarten av selve revisjonsarbeidet. Noe slikt initiativ har imidlertid ikke blitt tatt.

Med bakgrunn i de problemene som er i de aktuelle områdene, ser jeg behov for at man nå raskt starter revisjonen av gjeldende konvensjon.

Ved en revisjon forutsetter jeg at man gjennomgår hele konvensjonsteksten i den hensikt å foreta justeringer der konvensjonen i dag ikke fungerer tilfredsstillende. Dette vil også omfatte en vurdering knyttet til behovet for oppføring av supplerende gjerder langs de grensestrekningene som i dag ikke er stengt med gjerde.

Med hilsen

Lars Peder Brekk

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 21/2010

Stillet af:
Mogens Jensen (S)

Til:
Sveriges regering

J.nr. 10-00225-1

Til Sveriges regering

Skriftligt spørgsmål om det svenske optagelsessystem og konsekvenserne for optagelsen af studerende fra andre nordiske lande

Alle nordiske statsborgere har ret til at søge optagelse på en uddannelse i et andet nordisk land på lige vilkår med landets egne indbyggere. Det sikrer overenskomsten mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om adgang til videregående uddannelse af 3. september 1996, ændret ved overenskomst af 23. april 2009.

8.000 studerende fra Norden benytter sig årligt af den mulighed. Danmark er det mest populære studieland med over 5.000 nordiske studerende. 1.700 kommer fra Sverige. Omvendt søger kun cirka 300 danske studerende til Sverige om året.

Imidlertid har det nu vist sig igennem artikler i dagbladet Politiken, at danske studerende, som søger optagelse på et svensk universitet – eksempelvis ved optagelsesprocedurerne på Lunds universitet - bliver placeret i en særlig pulje for udenlandske studerende, og at der på visse uddannelser ikke bliver optaget nogen fra denne pulje.

Derfor vil jeg gerne stille følgende spørgsmål til den svenske regering:

Vil den svenske regering gøre rede for det optagelsessystem der blev vedtaget i 2007 for uddannelser på landets universiteter; hvorledes systemet er teknisk indrettet, og hvilke konsekvenser dette har for optagelsen af studerende fra andre nordiske lande?

Hvilke tiltag har den svenske regering tænkt sit at tage for at etablere lige adgang til uddannelser i Sverige for alle nordiske borgere?

København den 7. september 2010

Mogens Jensen (S)

Utbildningsdepartementet

Till Nordiska rådet,
Mogens Jensen

Svar på fråga från Nordiska rådet om det svenska antagningssystemet och konsekvenserna vid antagning av studenter från andra nordiska länder (E 21/2010)

Ledamoten av Nordiska rådets socialdemokratiska partigrupp Mogens Jensen, Danmark, har med anledning av nya bestämmelser om tillträde till högre utbildning i Sverige skriftligen bett Sveriges regering att redogöra för följande frågor:

Hur de bestämmelser om antagning till högskoleutbildning som beslutades 2007 är utformade och vilka konsekvenser detta får för antagningen av sökande från andra nordiska länder.

Vilka åtgärder Sveriges regering avser att vidta för att alla nordiska medborgare ska kunna konkurrera på likvärdiga villkor vid antagning till högskoleutbildning i Sverige.

Den 1 januari 2010 trädde nya bestämmelser i kraft om urval på grundval av betyg till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare. De nya bestämmelserna innebär bl.a. att sökande med betyg utfärdade enligt nu gällande kursplaner i den svenska gymnasieskolan kan tillgodoräkna sig meritpoäng när de söker till högskolan. Meritpoäng ges för fördjupningskurser i ämnena engelska, moderna språk och matematik samt för vissa andra kurser som är särskilt relevanta för den sökta utbildningen. Syftet med de nya bestämmelserna är att sända tydliga signaler till elever i gymnasieskolan att fördjupning och ansträngning lönar sig. Meritpoängen är kopplade till den svenska gymnasieskolans utformning.

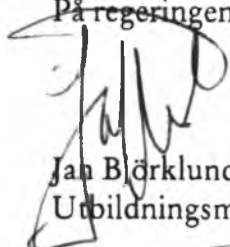
De nya bestämmelserna innebär även att sökande vid betygsurvalet delas in i fyra olika grupper beroende på vilka slags betyg den sökande har. Såväl sökande med betyg från gymnasieutbildning i de nordiska länderna eller länderna inom EES som sökande med betyg från gymnasieutbildning i tredje land konkurrerar i en grupp för sökande med betyg från annan utbildning än svensk gymnasieutbildning. Detta

meritpoäng för betyg från utländska gymnasieutbildningar.

Gruppen för sökande med betyg från vissa utländska gymnasieutbildningar tilldelas, i likhet med andra urvalsgrupper, platser i förhållande till antalet behöriga sökande. Vid urval till vissa utbildningar kan antalet sökande i gruppen vara så litet i förhållande till det totala antalet behöriga sökande att gruppen inte tilldelas några platser på de aktuella utbildningarna.

De nya bestämmelserna kan, som jag nu har redovisat, i vissa fall få konsekvenser som är olyckliga. Regeringen kommer därför inom kort att ge uppdrag till svenska högskolemyndigheter att utreda hur sökande med betyg från utländsk gymnasieutbildning ska kunna konkurrera på likvärdiga villkor och i samma urvalsgrupper som sökande med betyg från svensk gymnasial utbildning.

På regeringens vägnar

Jan Björklund
Utbildningsminister

EUROPEAN COMMISSION
 Directorate-General for Education and Culture

Policy and interinstitutional coordination

The European Commission's attention has been drawn to a new system for admission to courses at Lund University which appears to make it more difficult for nationals of other Member States to have access. We would like to examine whether this new system is in conformity with EU law, especially whether it is in conformity with article 18 TFEU which prohibits any discrimination on grounds of nationality. Therefore, we would like to ask for information concerning this system to analyse whether it ensures the application of this rule for the access to courses of students from other Member States.

According to our information, it appears that there is a system of four groups. Students who apply for a course are categorised into these four groups depending on their school qualifications. The first group is the group of students who have Swedish high school qualifications, the second are those with municipal adult education qualifications, called Komvux, the third are those with foreign qualifications and the fourth group are those who have completed a period of study in a further education college, the Folkhögskola. The places for students from each group in university courses are allocated in proportion to the number of applicants in that group. When there is only a limited number of students in a particular group, it may happen that there are no places on the programme allocated to this group.

In such a case, it appears that the only possibility for a student to be admitted to a course for which there are no places allocated for a group to which this student belongs is to move up within the queue of people on a reserve list, drawn up on the basis of the ECTS-points the waiting student achieved already. In practice, such a student may not ultimately be selected because of the number of other candidates higher up the list.

According to our information, this system was approved by the Parliament in 2007 and introduced for the academic year 2010-2011.

We would like to ask for a detailed explanation of the operation of the new system, including, but not limited to, the following points:

- which persons fall into which group and how the system of queuing functions (ie into which group a national from another Member State of the EU falls when (a) this student has qualifications from his own country and when (b) this student has Swedish qualifications, and secondly, according to which criteria students are put on the reserve list of candidates who can be admitted to the course and under which circumstances and in which order the waiting students are admitted to the course);

- which qualifications determine the group to which a candidate is allocated (i.e. the secondary school-leaving certificate or the last educational certificate the student received, e.g. more recent certificates awarded by universities);
- the method used to calculate the proportions of students accepted from each group;
- information about provisions which make the system flexible to allow taking special situations into account which might require exceptions from this system.

We would also be grateful for the view of your authorities on the compatibility of the new admissions system with the requirements of European Union law on non-discrimination.

We therefore kindly request that you provide us with a reply to the points above within two months of the date of this letter.

the Commissioner for Education, Culture, Multilingualism and Youth, Androulla Vassiliou, the Director General for Education and Culture, Jan Trzuszczński,

Our attention has been drawn to a letter from the European Commission, Directorate-General for Education and Culture, Policy and interinstitutional coordination to the Government of the Kingdom of Sweden, regarding a new system for admission to higher education. The European Commission "would like to examine whether this new system is in conformity with EU law, especially whether it is in conformity with article 18 TFEU which prohibits any discrimination on grounds of nationality" and therefore "would like to ask for a detailed explanation of the operation of the new system" and "would also be grateful for the view of [Sweden's] authorities on the compatibility of the new admissions system with the requirements of European Union law on non-discrimination".

We applaud the Commission and its Directorate-General for this initiative and welcome an examination on the compatibility of the new admissions system with the requirements of European Union law.

The European Commission appears to be well informed on the discriminatory elements of the new admissions system and we shall leave it to the Swedish Government to provide the Commission with a detailed explanation of the new system. However, we would like to draw the Commission's attention to a few points.

The letter from the European Commission mentions specifically Lund University. We would like to point out that the new admissions system has been introduced to and adopted at all state universities and university colleges in Sweden, through national legislation. On the contrary, at Lund University, a national provision has been used to make exceptions from the new system and admit some of those applicants who did not stand a chance of admission without a secondary school-leaving certificate from Sweden. This exceptional practice by no means offers a solution to the many problems inherent in the new system, but it has been used to minimise the unreasonable and unacceptable consequences of the new admissions system on applicants with a secondary school-leaving certificate from outside Sweden.

The Swedish National Agency for Higher Education, Högskoleverket, advised the Government of the Kingdom of Sweden on 20 March 2007 against introducing a special group for applicants with foreign qualifications.

Following a letter to the Kingdom of Sweden from Åland, the Swedish National Agency for Higher Education, Högskoleverket, advised the Swedish Government on 7 April 2009 that if an exception would be granted for applicants with a secondary school-leaving certificate from Åland and they would be treated as having Swedish qualifications, there would be a risk that all countries and systems under the Lisbon Declaration would criticise the Kingdom of Sweden for this and make similar requests.

On 29 September 2009, the Swedish National Agency for Higher Education, Högskoleverket, advised the Government of the Kingdom of Sweden that trying applicants with foreign qualifications from the EEA separately from applicants with Swedish qualifications would probably not be in conformity with European Union law, nor with the Lisbon Convention, the Convention Defining the Statute of the European Schools or the applicable Agreement between Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden, Överenskommelse mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om tillträde till högre utbildning. The Agency also advised the Government that being tried in a separate, smaller group would be negative for the individual applicant.

The Swedish National Agency for Higher Education, Högskoleverket, repeated some of its earlier

points to the Government of the Kingdom of Sweden on 24 May 2010.

In light of the communications between the Swedish Government and its authorities, we would like to stress that the Swedish Government must have been well aware of the discrimination inherent in the new admissions system and of its incompatibility with European Union law and international conventions.

We would like to implore the European Commission to remain persistent in this matter and to expeditiously and diligently pursue legal action against the Kingdom of Sweden to ascertain that Swedish national legislation be in conformity with European Union law and international conventions on non-discrimination, mobility and equal access to higher education.

Lund University Student Unions Association

Uppsala Student Union

Umeå Student Union

Umeå Student Union of Science and Technology

The Student Union StuFF at Linköping University

Danmarks minister for videnskab, teknologi og udvikling Charlotte Sahl-Madsen,
 Finlands undervisningsminister Henna Virkkunen,
 Mennta- og menningarmálaráðherra Íslands Katrín Jakobsdóttir,
 Norges forsknings- og høiere utdanningsminister Tora Aasland,
 Sveriges högskole- och forskningsminister Tobias Krantz,
 Landsstýriskvinna í mentamálum Føroyar Helena Dam á Neystabø,
 Medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke i Grønland Mimi Karlsen,
 Ålands vicelantråd Britt Lundberg,

De nordiska samarbetsministrarna
 Cristina Husmark Pehrsson,
 Jan Vapaavuori,
 Jørgen Niclasen,
 Karen Ellemann,
 Katrín Jakobsdóttir,
 Palle Christiansen,
 Rigmor Aasrud,
 Veronica Thörnroos,

Ledamöterna av Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskott
 Bente Dahl,
 Fredrik Karlström,
 Gunilla Tjernberg,
 Gunn Olsen,
 Hans Frode Kielland Asmyhr,
 Katrin Dahl Jakobsen,
 Mats Johansson,
 Mogens Jensen,
 Monica Green,
 Olemic Thommessen,
 Paavo Arhinmäki,
 Risto Autio,
 Troels Christensen,
 Ásmundur Einar Daðason,

Danmarks ambassadør i Stockholm Tom Risdahl Jensen,
 Finlands ambassadör i Stockholm Markus Lyra,
 Sendiherra Íslands í Stokkhólmi Guðmundur Árni Stefánsson,
 Norges ambassadør i Stockholm Anne Lund,
 Sveriges ambassadör i Köpenhamn Lars Grundberg,
 Sveriges ambassadör i Helsingfors Johan Molander,
 Sveriges ambassadör i Reykjavik Anders Ljunggren,
 Sveriges ambassadör i Oslo Michael Sahlin,
 Sveriges generalkonsul i Tórshavn Bjørn á Heygum,
 Sveriges generalkonsul i Nuuk Anders Meilvang,
 Sveriges generalkonsul i Mariehamn Bertil Jobeus,

Vi har uppmärksammats på ett brev till Sverige från Europeiska kommissionens generaldirektorat för utbildning och kultur. Kommissionen vill utreda huruvida de nya reglerna för tillträde till högre utbildning i Sverige är förenliga med Europeiska unionens fördrag, särskilt avseende EU:s förbud mot diskriminering på grund av nationalitet. Kommissionen vill av Sverige ha en detaljerad beskrivning av de nya antagningsreglerna och svenska myndigheters syn på reglernas överensstämmelse med EU:s fördrag (se bilaga 1).

Vi har idag skickat ett brev till Europeiska kommissionen, i vilket vi berömmar kommissionen för dess initiativ och välkomnar en granskning av de nya antagningsreglernas överensstämmelse med EU:s fördrag. Vi överlåter åt den svenska regeringen att besvara kommissionen, men vill med vårt brev till kommissionen fästa dess uppmärksamhet på ett par punkter (se bilaga 2).

Vi vill med detta brev till Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar, Färöarnas och Grönlands landsstyren samt Ålands landskapsregering, de nordiska samarbetsministrarna, Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskott, de nordiska ambassadörerna i Stockholm samt Sveriges ambassadörer och generalkonsuler i de nordiska länderna och självstyrande områdenas huvudstäder uppmärksamma det nordiska samarbetet på samma punkter.

Vi vill särskilt framhålla att de nya reglerna för tillträde till högre utbildning i Sverige bryter mot EU:s fördrag, Överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om tillträde till högre utbildning, Lissabonkonventionen och konventionen med stadga för Europaskolorna. Högskoleverket redogjorde för detta den 29 september 2009. Det är ofrånkomligt att den svenska regeringen måste ha känt till att de nya antagningsreglerna är diskriminerande och bryter mot Sveriges internationella åtaganden.

Vi har uppmanat Europeiska kommissionen att gå vidare med rättsliga åtgärder gentemot Sverige för att försäkra att svensk nationell lagstiftning överensstämmer med Europeiska unionens fördrag och internationella överenskommelser och konventioner om icke-diskriminering, rörlighet och lika villkor i antagningen till högre utbildning.

Vi vill med detta brev rikta ett stort tack till det nordiska samarbetet, för de överenskommelser som i grunden finns och för de protester som nu riktas mot Sverige när en överenskommelse inte följs. Samtidigt vill vi uppmana de nordiska länderna och självstyrande områdena att även framgent sätta press på Sverige och inte nöja sig förrän den svenska regeringen följer sina internationella åtaganden och svensk lagstiftning överensstämmer med nordiska avtal.

Lunds Universitets Studentkårer

Uppsala Studentkår

Umeå Studentkår

Umeå Naturvetar- och Teknologkår

Studentkåren StuFF vid Linköpings universitet

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 22/2010 Stillet af:
Mogens Jensen (S)Til:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00226-1

Til Nordisk Ministerråd

**Skriftligt spørgsmål
om indholdet i aftalen mellem de nordiske
lande vedrørende adgangen for nordiske stu-
derende til at søge optagelse på universiteter
i hele Norden**

Alle nordiske statsborgere har ret til at søge optagelse på en uddannelse i et andet nordisk land på lige vilkår med landets egne indbyggere. Det sikrer overenskomsten mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om adgang til videregående uddannelse af 3. september 1996, ændret ved overenskomst af 23. april 2009.

8.000 studerende fra Norden benytter sig årligt af den mulighed. Danmark er det mest populære studieland med over 5.000 nordiske studerende. 1.700 kommer fra Sverige. Omvendt søger kun cirka 300 danske studerende til Sverige om året.

Imidlertid har det nu vist sig igennem artikler i dagbladet Politiken, at danske studerende, som søger optagelse på et svensk universitet – eksempelvis ved optagelsesprocedurerne på Lunds universitet - bliver placeret i en særlig pulje for udenlandske studerende, og at der på visse uddannelser ikke bliver optaget nogen fra denne pulje.

Derfor vil jeg gerne stille følgende spørgsmål til Nordisk Ministerråd:

Vil ministerrådet redegøre for aftalen mellem de nordiske lande vedrørende adgangen for nordiske studerende til at søge optagelse på universiteter i hele Norden. I redegørelsen bedes der oplyst om udviklingen i fordelingen af studerende på de enkelte lande og den kompensationsordning, der blev aftalt mellem landene i 1996, herunder om kompensationsordningen er fair og tidssvarende.

København den 7. september 2010

Mogens Jensen (S)

Ved Stranden 18
 DK-1061 København K
 Tel +45 3396 0200
 Fax +45 3396 0202
 www.norden.org

18. oktober 2010
 09-00224-46

Nordisk Råd
Att. Mogens Jensen
Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Svar på skriftligt spørgsmål om Overenskomsten om adgang til videregående uddannelse mellem de nordiske lande (E 22/2010)

Tak for spørgsmålene stillet til Nordisk Ministerråd "om indholdet i aftalen mellem de nordiske lande vedrørende adgangen for nordiske studerende til at søge optagelse på universiteter i hele Norden".

Nedenfor følger en redegørelse for overenskomsten om adgang til videregående uddannelse, samt svar på spørgsmål om udviklingen i fordelingen af studerende i de enkelte lande og om kompensationsordningen (betalingsordningen).

Redegørelse for Overenskomsten om adgang til videregående uddannelse mellem de nordiske lande

Overenskomsten om adgang til videregående uddannelse har været gældende mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige siden den 3. september 1996.

Det overordnede *formål* med overenskomsten er, at øge mulighederne for,

- at studerende og andre hjemmehørende i et nordisk land kan uddanne sig og aflægge eksaminer ved de øvrige nordiske landes uddannelsesinstitutioner,
- at etablere gensidig anerkendelse af eksaminer, deleksaminer og andre præstationsbeskrivelser,

Det er desuden et underliggende formål at overenskomsten skal medvirke til at styrke det nordiske samarbejde inden for videregående uddannelse med henblik på at skabe den største mulige valgfrihed for uddannelsessøgende fra hele Norden og at fremme kvaliteten i de videregående uddannelser i Norden.

Ifølge overenskomstens Artikel 1., forpligter parterne "[...] sig gensidigt til at give uddannelsessøgende, som har fast bopæl i et andet nordisk land, adgang til deres offentlige, videregående uddannelser på samme eller tilsvarende vilkår som landets egne ansøgere. En uddannelsessøgende, som er berettiget til at søge optagelse ved de videregående uddannelser i det land, hvor den pågældende har fast bopæl, er også berettiget til at søge optagelse ved videregående uddannelser i de andre nordiske lande. Parterne forpligter sig videre til på bedste måde at virke for, at noget tilsvarende finder anvendelse ved offentligt anerkendte videregående uddannelser, der udbydes af private, offentligt finansierede uddannelsesinstitutioner."

(Se også "Overenskomsten om adgang til videregående uddannelse mellem de nordiske lande", som er vedlagt som bilag).

- Udviklingen i fordelingen af studerende på de enkelte lande og betaling ifølge betalingsordningen?

Ministerrådet modtager statistik fra de nordiske studiestøttemyndigheder. Oplysningerne ligger til grund for Nordisk Ministerråds beregning af antal studerende mellem de nordiske lande, der indgår i betalingsordningen. Nedenstående tabeller er oversigter fra studieåret 2007/2008 og for 2008/2009. Der foreligger endnu ikke tal for 2009/2010.

EXAMENSTUDERANDE/ Universitets- og högskolenivå

Statistikken er 2007/2008 års mobilitetstall, rapportert fra de nordiske studiestøttemyndigheter

FRÅN								
TILL	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige	Summa	Netto	
Danmark	-	113	1182	2076	1712	5083	-3388	-55.902.000
Finland	15	-	7	32	172	226	769	12 688 500
Island	26	8	0	22	19	75	0	
Norge	175	50	62	-	486	773	2155	35.557.500
Sverige	323	825	149	758	-	2055	464	7.656.000
Summa	539	996	1400	2888	2389		0	

Statistikken er 2008/2009 års mobilitetstall, rapportert fra de nordiske studiestøttemyndigheter

FRÅN								
TILL	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige	Summa	Netto	
Danmark		102	1120	2153	1801	5176	-3554	-58.641 000
Finland	15	-	5	32	175	227	712	11.748.000
Island	36	11	-	19	15	81	0	
Norge	172	55	52	-	498	777	2277	37.570.500
Sverige	315	777	157	817	-	2066	565	9.322.500
Summa	538	945	1334	3021	2489			

Betalingsordningen gælder Danmark, Finland, Norge og Sverige. Island er udenfor betalingsordningen. Hertil kommer at studerende til og fra Grønland, Færøerne og Åland heller ikke indgår i betalingsordningen.

Af overenskomsten fremgår det, at det enkelte land betaler for 75 % af det antal studerende, som modtager studiestøtte fra det land hvor den studerende er bosat, og som er indskrevet på en højere uddannelse i et andet land (Artikel 1 i overenskomsten). Den årlige erstatning pr. studerende er 22.000 DKK.

Det er besluttet i Overenskomsten om adgang til videregående uddannelse, at konsekvenserne af betalingsordningen for de nordiske lande skal reguleres over Ministerrådets budget, og påvirker derved landenes indbetalinger.

Nettoregulering af landenes bidrag til budgettet for Nordisk Ministerråd

	Budget 2009	Budget 2010	Budget 2011
Danmark	-55.325	-55.902	-58.641
Finland	13.299	12.688	11.748
Island	0	0	0
Norge	34.617	35.558	37.571
Sverige	7409	7656	9.323
Sum:	0	0	0

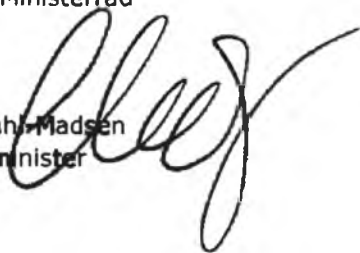
- Er kompensationsordningen (betalingsordningen) fair og tidssvarende?

Overenskomsten om adgang til videregående uddannelse mellem de nordiske lande blev fornyet i 2009 med virkning fra 1. januar 2010.

Betalingsordningen er ikke blevet reguleret så længe overenskomsten har eksisteret. Hvorvidt den opleves som fair og tidssvarende er ikke objektivt muligt at svare på for Nordisk Ministerråd.

Med venlig hilsen
For Nordisk Ministerråd

Charlotte Sahl-Madsen
Videnskabsminister

Bilag:

1. Överenskommelse-om-tillträde-till-högre-utbildning
2. E 22-2010- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om indholdet i aftalen mellem de nordiske lande vedrørende adgangen for nordiske studerende

ÖVERENSKOMMELSE

mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om tillträde till högre utbildning

Överenskommelsen om tillgång till högre utbildning som undertecknades den 3 september 1996, trädde i kraft den 30 maj 1997 och gäller till och med den 31 december 1999,

har förlängts med två år i enlighet med Ministerrådets beslut den 1 juni 1999, fram till utgången av 2001, om inget annat avtalas,

har förlängts med två år i enlighet med Ministerrådets beslut den 1 december 2000, fram till utgången av 2003, om inget annat avtalas,

har förlängts med tre år i enlighet med Ministerrådets beslut den 4 juni och den 29 oktober 2003, fram till utgången av 2006,

har förlängts med tre år i enlighet med Ministerrådets beslut den 1 november 2006, fram till utgången av 2009.

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar, nedan kallade parterna,

som enligt Artikel 3 punkterna e och g i avtalet den 15 mars 1971 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om kulturellt samarbete vill
- vidga möjligheterna för studerande och andra hemmahörande i ett nordiskt land att utbilda sig och avlägga examen vid de övriga nordiska ländernas utbildningsanstalter
- åstadkomma ömsesidigt erkännande av examina, delexamina och andra prestationsbeskrivningar,

som beaktar Nordiska ministerrådets beslut den 12 juni 1975 angående nordisk tentamensgiltighet,

som hänvisar till Nordiska ministerrådets samarbetsprogram från den 27 mars 1991 om högre utbildning i Norden,

som den 4 mars 1992 ingått en överenskommelse om nordisk utbildningsgemenskap på gymnasial nivå,

som är ense om att ytterligare fördjupa det nordiska samarbetet på den högre utbildningens område i syfte att skapa största möjliga valfrihet för de sökande från hela Norden och främja kvaliteten inom den högre utbildningen i Norden,

har kommit överens om följande:

Artikel 1

Parterna förpliktar sig ömsesidigt att ge utbildningssökande som är bosatta i ett annat nordiskt land tillträde till sina offentliga högre utbildningar på samma eller likvärdiga villkor som sökande från det egna landet. En utbildningssökande, som är behörig till högre utbildning i det nordiska land, där han/hon er bosatt, är också behörig till högre utbildning i de andra nordiska länderna. Parterna förpliktar sig vidare att på bästa sätt verka för att motsvarande tillämpas på offentligt erkända högre utbildningar som anordnas av privata offentligt finansierade institutioner för högre utbildning. Med högre utbildning avses i denna överenskommelse

i Danmark: utbildningar vid institutioner för högre utbildning och högre utbildning vid andra utbildningsinstitutioner, som förutsätter gymnasieutbildning eller motsvarande kvalifikationer;

i Finland: utbildning vid universitet, högskolor och yrkeshögskolor, samt motsvarande utbildning som bygger på studentexamen eller annan utbildning som ger studiekompetens;

i Island: alla utbildningar som bygger på studentexamen eller likvärdiga kvalifikationer;

i Norge: utbildning vid universitet och högskolor eller motsvarande som bygger på genomförd och godkänd vidaregående upplärning eller motsvarande studiekompetensgivande utbildning;

i Sverige: utbildningar vid universitet och högskolor eller motsvarande som bygger på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kvalifikationer och som omfattas av högskoleförordningen.

Överenskommelsen gäller inte tillträde till forskarutbildning.

Artikel 2

Bestämmelserna i denna överenskommelse innebär inte något undantag från de regler om uppehållstillstånd som gäller i respektive land.

Bestämmelserna i denna överenskommelse utgör inte hinder för bilaterala avtal mellan parterna om köp eller liknande av studieplatser inom någon särskild utbildning.

Artikel 3

Om det ställs krav på särskilda kvalifikationer eller ämnesmässiga kunskaper för att bli antagen till viss högre utbildning skall utbildningssökande från de nordiska länderna uppfylla dessa krav på likvärdiga villkor som landets egna sökande.

Artikel 4

Om tillträde till högre utbildning är begränsat görs urvalet av sökande från de andra nordiska länderna efter samma eller likvärdiga regler som gäller för sökande från det egna landet. Strävan skall därvid vara att använda sådana

urvalsregler som så långt som möjligt jämnställer utbildningssökande från de andra nordiska länderna med sökande från det egna landet.

Artikel 5

Parterna är överens om att en utbildningssökande som har gått igenom en del av sin högre utbildning hos en av parterna med godkänt resultat skall få denna del sig tillgodoräknad för motsvarande utbildning hos en annan part. Värderingen av de meriter som åberopas ankommer på den institution för högre utbildning där tillgodoräknande önskas.

Artikel 6

Parterna skall se till att informera om utbildningsmöjligheterna vid de olika institutionerna för högre utbildning inom Norden.

Artikel 7

Danmark, Finland, Norge och Sverige betalar kalenderårsvis ersättning till studielandet för sina studerande i ett annat nordiskt land. Island är undantaget denna bestämmelse.

Nordiska ministerrådet godkänner storleken av den ersättning vart och ett av de fyra länderna skall betala.

Betalningen skall erläggas för 75 procent av det antal studerande, som får studiestöd från det land där studeranden är bosatt och enligt detta landets regler, för sådana högre utbildningar i ett annat nordiskt land som avses i Artikel 1. Den årliga ersättningen per studerande är DKK 22.000,-.

Betalningen mellan länderna avräknas som minskning eller ökning av dessa länders andel i den årliga budgeten för det nordiska samarbetet.

Artikel 8

Som underlag för beräkningen av antalet studerande används statistiska uppgifter som de nordiska studiestödsmyndigheterna årligen utarbetar på uppdrag av Nordiska ministerrådet. Studerande till och från Färöarna, Grönland och Åland skall inte beaktas och inte heller studerande inom forskarutbildning, studerande som ingår under artikel 2 andra stycket, samt studerande inom Nordiskt program för lärare, utbildningssökande och studerande (NORDPLUS) eller annat motsvarande utbytesprogram.

För det kalenderår då avtalet träder i kraft beräknas betalningen enligt de statistiska uppgifterna för läsåret 1994/95. Antalet studerande inom ospecificerad högre utbildning skall inte beaktas. För de därpå följande två kalenderåren beräknas betalningen enligt de statistiska uppgifterna för läsåret 1995/96 respektive 1996/97 om inte Nordiska ministerrådet beslutar något annat.

Artikel 9

Parterna skall gemensamt följa överenskommelsens tillämpning och vidta de åtgärder som utvecklingen kan ge anledning till. Med avseende härpå tillsätter Nordiska ministerrådet ett rådgivande utskott, som vid behov skall rapportera till

Nordiska ministerrådet om överenskommelsens tillämpning och som kan lämna förslag till ändringar och tillägg till överenskommelsen.

Artikel 10

Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då samtliga parter har meddelat det finska utrikesministeriet, att överenskommelsen godkänts, dock tidigast den 1 januari 1997.

Överenskommelsen skall gälla till utgången av 1999, om inte något annat avtalats dessförinnan.

För Färöarnas och Grönlands respektive Ålands vidkommande träder överenskommelsen i kraft dock först trettio dagar efter det att regeringarna i Danmark och Finland har underrättat det finska utrikesministeriet om att Färöarnas landsstyre och Grönlands hjemmestyre respektive Ålands landskapsstyrelse har meddelat att överenskommelsen skall ha giltighet för Färöarna och Grönland respektive Åland.

Det finska utrikesministeriet meddelar de övriga parterna samt Nordiska ministerrådets sekretariat om mottagandet av dessa meddelanden och om tidpunkten för överenskommelsens ikraftträdande.

Artikel 11

En part kan säga upp överenskommelsen genom skriftligt meddelande härom till finska utrikesministeriet, som meddelar de övriga parterna om mottagandet av sådant meddelande och om dess innehåll.

Överenskommelsen upphör att gälla vid utgången av det kalenderår, då den sägs upp av någon av parterna, om uppsägningen har mottagits av det finska utrikesministeriet senast den 30 juni detta år och i annat fall vid utgången av följande kalenderår.

Uppsägningen av överenskommelsen har inte några konsekvenser för de studerande som under överenskommelsens giltighetstid antagits till högre utbildning i ett annat nordiskt land.

Artikel 12

Originalexemplaret till denna överenskommelse deponeras hos det finska utrikesministeriet, som tillställer de övriga parterna bestyrkta kopior därav.

Till bekräftelse härav har de vederbörligen befullmäktigade ombuden undertecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Köbenhavn den 3. september 1996 i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter har samma giltighet.

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk råd

E 23/2010 Stilt av:
Hans Frode Kielland Asmyhr
(Frp)Til:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00235-1

Til Nordisk ministerråd

**Skriftlig spørsmål
om effektene av prosjektet "Ny nordisk mat"**

Nordisk Ministerråds prosjekt "Ny nordisk mat" er et initiativ for å fremme bruken av de mangfoldige nordiske råvarer og produkter i utviklingen av et nytt nordisk kjøkken. Skal bevisstheten om et nordisk kjøkken vokse fram – i media, i restaurantene, i kantinen og på kjøkkenet hjemme - må det bli lettere for produsenter og konsumenter å få tilgang til våre nordiske nabolands matprodukter, uten å bli møtt med evt. restriksjoner og høye tollsatser ved eksport/import.

Jeg har lest ministerrådets svar på rådets rekommandasjon fra 2007 om Ny nordisk mat (Rek. 16/2007/næring). Det kan konstateres at den igangsatte undersøkelsen om handels- og grensehindre for næringsmiddelindustrien ikke er ferdig. Men når den blir ferdig, så akter ikke ministerrådet MR-FJLS å gjøre noe med de eventuelle handels- og grensehindre som identifiseres, men vil overlate det til Grensehinderforumet å avgjøre om slike hindre skal være et prioritert område.

Jeg synes ministerrådets svar viser en uvilje og uinteresse til selv å gjøre noe for å bedre markedstilgangen for nordiske matprodukter. Dette synes forunderlig sett i et "Ny nordisk mat" perspektiv.

Jeg tillater meg derfor å stille følgende spørsmål:

Hva gjør de nordiske landbruksministrene for å bidra til at nisjeprodukter fra andre nordiske land får markedstilgang i sine land, og hvordan vurderer ministrene effektene av prosjektet "Ny nordisk mat" så langt?

Oslo den 13. september 2010

Hans Frode Kielland Asmyhr (Frp)

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Ved Stranden 18
DK-1061 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

27. september 2010
10-01628-1

Svar på skriftligt spørgsmål E23/2010

Programmet Ny Nordisk Mad blev etableret i 2007 og kører nu i sin anden programperiode, som løber i perioden 2010-14.

Programmet er mangesidigt, og adresserer forskellige udfordringer, hvilket også fremgår af programmets formålsbeskrivelse (syfte):

Programmet er et rammeprogram, hvis formål er at igangsætte en række kampagner der skaber kommunikation og opmærksomhed om arbejdet med at realisere det nye nordiske køkken.

Programmet skal være med til at udbrede kendskabet til best practice og bidrage til at forme morgendagens løsninger. Budgetmæssigt er der tale om et relativt lille program, og det er derfor vigtigt, at fokus skærpes og koncentrerer.

Nordisk Ministerråd lægger vægt på, at indsatsen afspejler, at der er tale om et tværsektorielt samarbejde, som favner mad, kultur, turisme og erhverv, og at det tværsektorielle samarbejde skal stå som en inspiration i landene til at sætte gang i egne aktiviteter eller samordne pågående aktiviteter, som tematisk udnytter potentialet i Ny Nordisk Mad.

Der er dermed ikke lagt op til, at der indenfor programmet skal arbejdes med markedsadgangsspørgsmål direkte. Men det er klart, at den øgede opmærksomhed på Ny Nordisk Mad kan medføre en øget efterspørgsel på produkter fra andre af de nordiske lande, som vil være omfattet af forskellige grænsehindre. I det omfang disse problemer er aktuelle, må det dog konstateres, at der er tale om generelle grænsehindre, som gør sig gældende generelt, og dermed ikke lader sig isolere til at være en særlig udfordring for arbejdet med Ny Nordisk Mad.

Derfor relaterer svaret på spørgsmålet (*Hva gør de nordiske landbruksministrene for å bidra til at nisjeprodukter fra andre nordiske land får markedstilgang i sine lande*) sig ikke til arbejdet med Ny Nordisk Mad.

Der henvises i stedet for til, at spørgsmålet om grænsehindre på fødevarerområdet drøftes inden for MR-FJLS med henblik på, at undersøge, hvad der på nordisk plan kan gøres. Det er imidlertid en stor opgave at

identificere eventuelle problemer. De eventuelle grænsehindringer, der identificeres, ser ud til at kunne deles op i forskellige kategorier, hvor nogle måske viser sig er at være lettere af gøre noget ved, og andre mere komplicerede. Heraf også at nogle med fordel kan drøftes på nordisk plan, og andre må finde deres løsninger gennem bilaterale overenskomster. Men som sagt pågår arbejdet på nuværende tidspunkt, og der foreligger ikke endelige resultater af arbejdet endnu.

I den sidste del af spørgsmålet og *hvordan vurderer ministrene effekterne av prosjektet "Ny nordisk mat" så langt* kan jeg oplyse følgende.

På baggrund af en evaluering af Ny Nordisk Mad programmet 2007-09 vurderede MR-FJLS, at programmet repræsenterede et godt nordisk samarbejde, og at programmet medførte nordisk nytte. Evalueringen viste en række gode erfaringer og resultater, men påpegede naturligvis også forhold, som der med fordel kan ændres.

På den baggrund besluttede MR-FJLS at fortsætte indsatsen, og den generelle vurdering af programmet er derfor positiv.

Programmet har sammen med nationale tiltag af statslig såvel som privat karakter medført en meget stor opmærksomhed for det nordiske samarbejde og for Ny Nordisk Mad. Programmet er dermed et aktiv for det nordiske samarbejde, som bidrager til at skabe nye muligheder og løsninger rundt omkring i den nordiske region.

Med indsatsen har Nordisk Ministerråd bidraget til at skabe fornyet opmærksomhed på fødevareerhvervenes udviklings- og vækstpotentiale. Konkret giver Ny Nordisk Mad opmærksomhed globalt, blandt andet gennem nordiske kokkes store succes, herunder den norske kok, som i februar vandt Bocuse d'Or og senere på året da den danske restaurant NOMA blev kåret til verdens bedste. Derudover planlægger økologiorganisationerne i Danmark, Finland, Norge og Sverige en fælles nordisk stand ved verdens største økologimesse BioFach i Nürnberg til februar, som erstatning for fire nationale stande. Den nordiske stand benævnes Nordic Organic og har en direkte reference til Ny Nordisk Mad. På den baggrund vurderes effekterne meget positivt.

Med venlig hilsen
Nordisk Ministerråd

Henrik Høegh
Fødevareminister

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
1061 København K

FORSVARSMINISTEREN

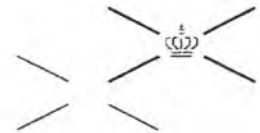
8. december 2010

Vedlagt fremsendes koordineret svar fra de nordiske lande til brug for besvarelsen af Nordisk Råds spørgsmål E 24/2010 om måling af forhøjet radioaktiv stråling efter skovbrande i Rusland.

Med venlig hilsen

Gitte Lillelund Bech

Besvarelse af spørgsmål E24/2010 fra Nordisk Råd

Nordisk Råd v/Raija-Liisa Eklöw (Lib.) har den 30. september 2010 anmodet regeringerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om besvarelse af spørgsmålet:

"Kan man i respektive nordiskt land mäta om den radioaktiva strålningen ökat under sommaren och hösten 2010 och om den eventuella ökningen har adekvat koppling till den i växligheten bundna radioaktiviteten från Tjernobylyolyckan?"

Danmark

Til brug for besvarelsen har Forsvarsministeriet bedt den danske Beredskabsstyrelse om en udtalelse. Beredskabsstyrelsen har i den anledning oplyst følgende:

"Der er et varierende, men lavt indhold af menneskeskabte radioaktive stoffer i den atmosfæriske luft. Disse menneskeskabte stoffer stammer dels fra tidligere tiders atmosfæriske atomprøvesprængninger, dels fra uheld på nukleare anlæg, herunder ikke mindst Tjernobylyulykken. Variationerne kan tilskrives forskellige årsager; ud over skovbrande og østlig vind, kan også indholdet af støv, for eksempel i tørre perioder med jordfygning, give forhøjede værdier.

Radioaktive stoffer fra skovbrandene i Rusland vil, hvis de bringes med røgen ind over Danmark, kunne spores med det måleudstyr, der findes i Danmark, men mængderne vil være helt ubetydelige og ikke udgøre nogen form for sundhedsfare. Måleudstyrets følsomhed sikrer, at der kan måles væsentligt før, forureningen når op i nærheden af sundhedsskadelige niveauer.

Det kan oplyses, at der ikke i løbet af sommeren/eftersommeren 2010 er observeret forhøjelse af indholdet af menneskeskabte radioaktive stoffer i luften over Danmark."

Island

Sundhedsministeriet har bedt "Icelandic Radiation Safety Authority" besvare spørgsmålet fra Nordisk råd:

"I den anledning skal det oplyses, at det måleudstyr, der findes i Island, kan spore helt ubetydelige mængder radioaktive stoffer samt at der i løbet af sommeren eller efteråret ikke er observeret forhøjelse af radioaktive stoffer i luften over Island.

På denne baggrund kan det konkluderes, at skovbrande i Rusland ikke har medført forhøjelse af radioaktive stoffer i luften over Island."

Norge

Områder i verden som er forurenset med radioaktive stoffer som følge av tidligere ulykker eller aktiviteter, er forurenset med radioaktive stoffer med lang halveringstid, dvs. at de kan forbli i naturen i svært lang tid. Eksempler på slike radioaktive stoffer er isotoper av cesium, strontium og plutonium. Forurensningen finnes både i jordsmonnet og i plantevekster. Dersom det oppstår skogbranner i slike områder, kan det radioaktive materialet frigjøres og transporteres med vind over relativt lange avstander. Det er flere eksempler på, at dette har skjedd. Sensommeren 2002 var det f.eks. skogbranner i både Hviterussland og Ukraina. Dette førte til at radioaktivt materiale ble spredt med vinden til flere land i Europa de påfølgende ukene, men nivåene var likevel langt under nivåer som kan utgjøre helsefare for befolkningen.

Når det gjelder brannene i Russland i august 2010, har det ikke blitt registrert forhøyede konsentrasjoner av radioaktive stoffer i Norge, som kan knyttes opp til disse.

Sverige

Når det brinner i områdene som är förorenade med radioaktiva ämnen kan cesium -137 som finns lagrat i vegetationen frigöras. I samband med skogsbränderna i Ryssland i början av augusti blev frågan aktuell om radioaktivitet, som sedan olyckan i Tjernobyl finns lagrat i vegetationen, skulle kunna frigöras och spridas i regionen.

På uppdrag av Strålsäkerhetsmyndigheten mäter Totalförsvarets forskningsinstitut regelbundet halten av radioaktiva ämnen i luften. Den utrustning som används är mycket känslig och även mycket låga nivåer ger utslag. De mätningar som utförts visar att vindarna från Ryssland inte fört med sig någon radioaktivitet till Sverige.

Finland

På basis av Strålsäkerhetscentralens (STUK) utredning avseende den skriftliga frågan konstaterar social- och hälsovårdsministeriet att man även i Finland kontrollerade strålningsnivåerna för en eventuell stegring på grund av sommarens skogbränder i Ryssland. I Finland observerades inte någon stegring i strålningsnivåerna varken under sommaren eller senare på hösten. STUK var medveten om kärnkraftverken på skogsbrandsområdet och uppföljde utvecklingen av bränder i Ryssland. Veterligen har ingen av de nordiska länderna märkt någon stegring i strålningsnivåerna.

De metoder som STUK använder för att mäta radioaktiviteten i luften kan notera väldigt små mängder av radioaktiva ämnen i utomhusluften och om avvikande observationer rapporteras till inhemska myndigheter men också till myndigheter i medlemsstaterna i Östersjöstaternas råd samt till Europeiska kommissionen och finska medborgare.

Det är möjligt att skogsbränder i områden som värst drabbades av Tjernobylolyckan höjer mängden av radioaktiva ämnen i luften även i de nordiska länderna i den mån, att stegringen är möjligt att observera. Däremot skulle stegringen i strålningsnivåerna absolut inte vara så märkbar att den skulle förutsätta särskilda skyddsåtgärder även om luftströmningar förde med sig rök och radioaktiva partiklar från skogsbränder ända till de nordiska länderna. Det skulle absolut inte betyda någon katastrofalisk situation.

Oversigt over mundtlige spørgsmål stillet og besvaret på sessionen 2010

E 25 Fråga till Norges regering: Når kommer den nordiska samekonventionen och får samerna lov att medverka? Ställd av Ann-Kristine Johansson (S).

E 26 Spørgsmål til de nordiske regeringer: Små håndværksfag. Koordinering på nordisk niveau? Stillet af Bente Dahl (RV).

E 27 Spørsmål til Norges og Danmarks regeringer : Toppforskningsinitiativ II: En storsatsning innenfor forskning knyttet til velferd, helse og sosial? Stilt av Siv Friðleifsdóttir (F).

E 28 Spørgsmål til Finlands regering om man fortsat agter at prioritere Arktis i forhold til klimaændringer? Stillet af Kim Kielsen (S).

E 29 Fråga till Danmarks regering om EU-direktiv kan implementeras så det inte skapas nya gränshinder? Ställd av Anders Karlsson (S).

E 30 Spørgsmål til Sveriges regering om optagelse af udenlandske studenter på svenske videregående uddannelser. Stillet af Mogens Jensen (S).

E 31 Spørsmål til Danmarks regering om hvordan privatisering og skattelettelser påvirker velferden og fællesskabet. Stilt av Bendiks H. Arnesen (A).

E 32 Fråga till de nordiske ländernas regeringar om fel information om social trygghet och beskattning som gränshinder. Ställd av Risto Kuisma (Sd).

E 33 Fråga till Norges regering om infrastrukturens bidrag till att förstora arbetsmarknadsregionen Oslo – Stockholm. Ställd av Jan Lindholm (mp).

E 34 Fråga till Danmarks och Finlands regering: Nordjobb. Ställd av Raija-Liisa Eköw (Lib).

E 35 Spørsmål til Sveriges regjering om oppfølging av språkkonventionen og fælles oversættelse av EU-direktiver. Stilt av Olemic Thommesen (H).

E36 Spørgsmål til Islands, Grønlands og Færøernes regering om Islands forhandlinger med EU og hvordan det påvirker Færøerne. Stillet af Jenis av Rana (Mfl.).

E 37 Spørsmål til Sveriges og Norges regjering om en vurdering av forslaget om å bygge ut jernbanen mellom Hunndalen og Kopperås? Stilt av Torgeir Trældal (FrP).

E 38 Spørsmål til Sveriges regjering om Norges proteksjonistiske politikk ved import av mat i relation til prosjektet "Ny nordisk mat"? Stilt av Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP).

E 39 Fråga till Danmarks regering om Konsumentpolitiken inom det nordiska samarbetet. Ställd av Maarit Feldt-Ranta (Sd).

E 40 Spørgsmål til Danmarks regering om hvor mange medborgere, der blev sendt ud af Danmark i 1990'erne? Stillet af Kristen Touborg (SF).

E 41 Fråga till Norges regering om samarbeidsministern är beredd att ta ett initiativ för att underlätta möjligheten till studiemedel och studielån i Norden? Ställd av Maria Stenberg (S).

E 42 Fråga till Sveriges och Norges regeringar om förhandlingarna om grönt certifikat? Ställd av Janne Seurujärvi (cent).

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 43/2010 Stillet af:
Medborger- og
ForbrugerudvalgetTil:
De nordiske landes regering

J.nr. 10-00296-1

Til De nordiske landes regeringer

**Skriftligt spørgsmål
om overskudspant**

På baggrund af Nordisk Råds engagement i sagen om at skabe et nordisk pant- og retursystem for flasker og dåser, ønsker Medborger- og Forbrugerudvalget følgende spørgsmål besvaret fra hvert af de nordiske lande:

Hvor mange penge udgør den såkaldte "overskudspant" - dvs. ikke-indløst pant, i hvert af de nordiske lande og hvad bliver pengene herfra anvendt til?

København den 12. november 2010

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (m)
Henrik Brodersen (DF)
Høgni Hoydal (Tj)
Isabella Jernbeck (m)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Maria Stenberg (s)
Marianne Berg (v)
Martin Kolberg (A), Norge, Næstformand
Michael Tetzschner (H)
Solveig Horne (FrP)
Ulla Karvo (saml)
Ville Niinistö (gröna), formand

Nordisk Råd
Medborger og Forbrugerudvalget

Ministeren
J.nr. MST-704-00277

Den **17 DEC. 2010**

Nordisk Råd, Medborger og Forbrugerudvalget har den 12. november 2010 stillet skriftligt spørgsmål E 43/2010 om overskudspant til de nordiske landes regeringer. Spørgsmålet besvares hermed.

Spørgsmål E 43/2010

"På baggrund af Nordisk Råds engagement i sagen om at skabe et nordisk pant- og retursystem for flasker og dåser, ønsker Medborger- og Forbrugerudvalget følgende spørgsmål besvaret fra hvert af de nordiske lande:

Hvor mange penge udgør den såkaldte "overskudspant" - dvs. ikke-indløst pant, i hvert af de nordiske lande og hvad bliver pengene herfra anvendt til?"

Svar

I kraft af Danmarks formandskab i Nordisk Ministerråd i 2010, har Miljøministeriet bedt de relevante myndigheder i Finland, Island, Norge, Sverige Danmark bidrage til besvarelsen.

Miljöministeriet, Finland, har oplyst følgende, hvortil der henvises:

"Det finns flera pantsystem i Finland, och därför är det svårt att ge en exakt summa om det överskott som dessa pantsystem genererar. De största pantsystemen administreras av Palpa, Alko och Ekopulloyhdistys ry (Föreningen Ekoflaska rf.). I tillägg finns det små aktörer, till exempel Lidl, som har delvis slutna system. (PALPA står för Suomen Palautuspakkaus Oy; inofficiell översättning Finlands returförpackning Ab). PALPA administrerar återvinningen av pantförsedda dryckesförpackningar och befrämjar återvinningen i Finland generellt. En del av det överskott som pantsystemet inom Palpa genererar överförs årligen till verksamheten. Summan beräknas utgående från medeltalet över flera år av förpackningar som inte returnerats – för närvarande överförs 7% av icke returnerade förpackningars pantvärde till verksamheten. Den största delen av icke returnerade förpackningars pant redovisas som en reservation för pantutbetalningar – dvs den summa som motsvarar alla utestående förpackningars panter finns hela tiden tillgänglig inom Palpa."

Miljøministeriet, Island, har oplyst følgende, hvortil der henvises:

"Pålagt pant på flasker og dåser i Island

	2009	2008	2007	2006	2005
enheter	119.008.834	122.898.239	118.843.334	111.474.026	103.668.213
ISK	1.428.106.010	1.291.742.494	1.188.433.336	1.061.445.746	933.013.914

Ikke-indløst pant i Island er

	2009	2008	2007	2006	2005
enheter	19.082.245	23.372.095	25.441.290	23.117.316	19.601.914
penge i ISK	228.986.939	279.937.470	254.412.896	238.920.635	176.417.224

Pengene herfra bliver anvendt til driften af systemet og til investering”.

Miljøverndepartementet, Norge, har oplyst følgende, hvortil der henvises:

”De norske returordningene for drikkevareemballasje er basert på at ansvaret for å samle inn og gjenvinne brukt emballasje ligger hos produsenter og importører av drikkevarer. Næringslivet har opprettet returselskaper som, på vegne av produsentene og importørene, driver returordningene. Pant på emballasjen betales inn til, og forvaltes av returselskapene. Dette er med andre ord ikke statlige midler. Miljøvernmyndighetene krever ikke at returselskapene informerer om omfanget av innbetalt pant eller bruken av overskuddspant.

De to største returselskapene som benytter pant på drikkevareemballasje, er Bryggeriforeningen og Resirk. Resirk har oppgitt at de har et panteoverskudd på om lag NOK 80 mill. og at overskuddet benyttes til administrasjon av panteordningen. Ordningen finansieres for øvrig ved at returselskapets medlemmer (produsenter og importører av drikkevarer) betaler et vederlag for emballasjen. Overskuddspanten bidrar til å holde dette vederlaget lavere enn det ellers ville vært. Bryggeriforeningen har en returgrad på sin emballasje på nær 100 % og antas derfor å ha lite overskuddspant. De øvrige returselskapene som benytter pant, omfatter kun 1-2 % av den emballasjen som har pant, og vi antar derfor at deres overskuddspant også utgjør lite.”

Miljödepartementet, Sverige, har oplyst følgende, hvortil der henvises:

” Returpack ansvarar i Sverige för pantsystemen av metallburkar och återvinningsbara PET-flaskor för konsumtionsfärdig dryck. Av det överskott som pantsystemet genererar avsätts en summa varje år för att möjliggöra en återbetalning av pant för förpackningar som finns kvar på marknaden om man bestämde sig för att lägga ner retursystemet. De medel som avsätts beräknas räcka till återbetalningar under ett par år.

Man avsätter även en större summa för marknadsföringsåtgärder som syftar till att öka återlämningen av både PET och burk. Pengarna ska även räcka till att göra investeringar i anläggningen för att effektivisera

återvinningen och även till investeringar i administrativa åtgärder, också med syfte att effektivisera. Beloppet uppgår till cirka 30-35 miljoner årligen.”

Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, Danmark, har oplyst følgende, hvortil der henvises:

”Dansk Retursystem A/S, som driver det danske pant- og retursystem for emballager til visse drikkevarer, kan indtægtsføre indbetalt pant for engangsemballager, der ikke returneres af forbrugerne. Det er i bekendtgørelse nr. 1129 af 27. september 2010 (Pantbekendtgørelsen) bestemt hvilke udgifter, der kan dækkes af indtægtsført pant.

Forud for anden anvendelse af indtægtsført pant skal Dansk Retursystem A/S hensætte tilstrækkelige midler til at sikre udbetaling af pant for de engangsemballager, der endnu befinder sig hos forbrugerne, i butikker mv. Herefter kan selskabet anvende indtægtsført pant til dækning af udgifter til investeringer i f.eks. sikkerhedsudstyr og komprimatorer og udgifter til drift af pant- og retursystemet. Således dækkes udgifter til f.eks. information om pant- og retursystemet, udvikling og optimering af systemet, håndteringsgodtgørelse til butikker og indsamling af ikke-tilmeldt engangsemballage fra den tyske grænsehandel. Indtægtsført pant kan også anvendes til tilskud til almennyttige formål.

Når der ses bort fra tilskud til almennyttige formål, som hidtil har beløbet sig til 3 mio. kr. årligt, anvendes indtægtsført pant til at dække udgifter, der alternativt skulle være dækket af gebyrer, som producenter og importører af drikkevarerne indbetaler til Dansk Retursystem A/S. Anvendelse af indtægtsført pant reducerer således de gebyrer, som opkræves for emballager omfattet af pant- og retursystemet.

I årene 2005 – 2009 er indtægtsført pant (inkl. hensættelser) opgjort til 61,5, mio. kr., 87,5 mio. kr., 118,0 mio. kr., 126,0 mio. kr. henholdsvis 192 mio. kr. Stigning skyldes især, at engangsemballager udgør en stigende markedsandel og at pant- og retursystemet er udvidet med bl.a. emballager til kildevand og andet vand uden kulsyre.

Flere oplysninger om indtægtsført pant kan findes i Dansk Retursystem A/S' årsrapporter, som kan hentes på www.dansk-retursystem.dk.”

Karen Ellemann / Claus Torp

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 44/2010 Stillet af:
Bente Dahl (RV)Til:
Norges regering

J.nr. 10-00297-1

Til Norges regering

**Skriftligt spørgsmål
om strategi vedrørende de små håndværksfag**

Den norske regering bedes uddybe, hvilket indhold den strategi vedrørende de små håndværksfag skal have, som statsråd Rigmor Aasrud omtalte ved debatten i Stortinget om det nordiske samarbejde. Hvor meget vil de andre nordiske lande blive involverede med fælles ansvar for udviklingen, så de små håndværksfag, som bl.a. definerede i rapporten "Spor i Norden", kan overleve både med kvalificerede uddannelser og ernæringsmuligheder?

København den 11. november 2010

Bente Dahl (RV)

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Kunnskapsministeren

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
1061 København K
Danmark

Deres ref

Vår ref
201006289

Dato
21.12.2010

Vedrørende skriftlig spørsmål E 44/2010

Nordisk samarbeid er et virkemiddel for bevaring og videreutvikling av de små håndverksfagene innenfor videregående opplæring. Et nordisk samarbeid vil kunne styrke stabiliteten og kvaliteten i utdanningstilbudene gjennom et tilstrekkelig volum av søkere og faglig samarbeid på tvers av landene. Det er derfor en særlig interesse i å samarbeide om fag hvor det er få søkere og små læringsmiljø.

For å bedre ivareta disse fagene er det gjennom Rådgivningsgruppen for nordisk skolesamarbeid (NSS) under Nordisk Ministerråd (NMR) vedtatt å igangsette et samarbeidsprosjekt om små håndverksfag. NSS har vedtatt en prosjektbeskrivelse og videre bedt Norge være prosjektansvarlig. Prosjektet har som mål å utvikle modeller for samarbeid på tvers av landene, utvikle hensiktsmessig informasjon og komme med forslag til informasjonssteder både nasjonalt og på nordisk nivå til utdanningstilbydere og -søkere. Prosjektet velger ut de aktuelle fag det skal samarbeides om. Det skal legges frem en rapport etter avsluttet prosjektperiode.

Det var dette prosjektet som ble omtalt i debatten i Stortinget om det nordiske samarbeid.

Med hilsen

Kristin Halvorsen

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 45/2010

Stillet af:
Line Barfod (EL)

Til:
Islands regering

J.nr. 10-00298-1

Til Islands regering

Skriftligt spørgsmål om udvidelse af Svanemærkets anvendelses- område

Under Nordisk Råds session i Reykjavik den 2. - 4. november 2010 erklærede miljøminister Svandís Svavarsdóttir under debatten om Miljø og naturressourcer i Norden, at ministrene overvejede en udvidelse af Svanemærkets anvendelsesområde, så det også kommer til at omfatte bæredygtighed i almindelighed, herunder virksomhedernes sociale ansvar.

I dag tages der ved tildeling af Svanemærket alene hensyn til et produkts bæredygtighed i forhold til miljøet, men ikke til om det samme produkt er fremstillet under bæredygtige forhold for de mennesker, der har produceret det.

ILO opererer med en norm, der hedder "anstændigt arbejde" (*decent work*), som indebærer arbejde i frihed, retfærdighed, sikkerhed og menneskelig værdighed. Med andre ord arbejde, der ikke er tvungent, hvor arbejderne har ret til at kæmpe for ordentlige arbejdsvilkår, ret til at organisere sig og ret til at kræve overenskomster m.m.

På baggrund af miljøministerens tilkendegivelser under sessionsdebatten vil jeg bede om en uddybelse af, hvad overvejelserne om udvidelse af Svanemærkets anvendelsesområde indebærer. Vil det komme til at omfatte bæredygtighed for mennesker? Hvilke standarder for bæredygtighed for mennesker overvejer man i givet fald? Indgår ILO's standarder for anstændigt arbejde i overvejelserne? Indgår retten til at organisere sig og retten til at kræve overenskomster i bæredygtighedsbegrebet?

København, den 12. november 2010

Line Barfod (EL)

UMHVERFISRÁÐUNEYTIÐ

Miljöministeriet

Skuggasundi 1 IS-150 Reykjavík Island
tel.: + (354) 545 8600 fax: + (354) 562 4566

postur@environment.is

www.environment.is

Nordisk ministerråd
Generalsekretærens kontor
Ved Stranden 18
DK1061 København K
Danmark

Reykjavík 17. december 2010

Reference: UMH10120162/

Emne: Svar til skriftligt spørgsmål fra Lene Barfod om udvidelse af Svanemærkets anvendelsesområde den 10. november 2010.

De Nordiska Miljöministrarna har godkänt en ny vison för det Nordiska Miljömärket Svanen fram till år 2015. Den nya överordnande visionen är följande:

att 2015 är Svanen erkänt som ett av de mest effektiva frivilliga konsumentpolitiska redskapen för miljö, genom att erbjuda ett tillförlitligt verktyg för konsumenter som vill konsumera miljöanpassat. Svanen intar en stark position genom sin höga trovärdighet och genomslag på marknaden och agerar som pådrivare för andra märken vad gäller kriteriernas skärpa. Svanen är för verksamheter ett attraktivt och trovärdigt sätt att använda miljö som konkurrensmedel och är ett självklart val för konsumenter med höga krav på miljö och kvalitet. Konsumenterna är medvetna om att höga krav på klimataspekter ingår i Svanens kriterier. Hållbarhetsrelaterade kriterier utöver miljö tillförs successivt Svanen."

Som framkommer i visonen er det Miljöministrarnas vilja att hållbarhetsrelaterade kriterier utöver miljö tillförs successivt i arbetet med Svanen, när kriterier för produktgrupper med relevans för denna slag av krav revideras eller nyutvecklas..

Detta arbejde er faktiskst redan på gång og det kan påpekas att Svanen har börjat att inkludera sådana hållbarhetskriterier, der som det er naturligt att använda ILO-standarder som referans.

Som eksempel kan næmnes hur detta hånteras i tilfellet Svanenmerkta Leksaker:

Arbeidsforhold: Grunnleggende prinsipper og rettigheter i arbeidslivet skal være oppfylt ved produksjon av Svanemerkede leketøy.

Lisensinnehaveren skal sikre at produksjonen av leketøyet er basert på ILOs konvensjon for barnarbeid, tvangsarbeid, helse og sikkerhet, organisasjonsfrihet og rett til kollektiv forhandling, diskriminering, disiplin, arbeidstid og lønn. De ansatte eller arbeidsorganisasjonen skal informeres om lovens arbeidsrettigheter og bedriftens oppfølging av denne (Code of Conduct tilsvarende SA8000 eller ICTI).

(Kravet dokumenteres gjennom et av følgende alternativer: SA8000 sertifisering (gyldig sertifikat) eller Code of Business Practice i henhold til ICTIs CARE Process (gyldig Seal of Compliance som er offentliggjort på ICTIs hjemmeside <http://www.toy-icti.org/>)

Med henhold til spørsmålet om arbeidsvilkår er dette i den retning som Svanens arbeid med hållbarhetsrelaterade kriterier utover miljø forventes successivt at tillføres i kriterier for produktgrupper, hvor det vil være naturligt å innføre disse for å opretholde Svanens høye troverdighet

Svandís Svavarsdóttir
Miljøminister

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 46/2010

Ställd av:
Bjarne Kallis (kd)

Till:
Danmarks regering

J.nr. 10-00299-1

Till Danmarks regering

Skriftlig fråga om skatteavtalen mellan Danmark och några medelhavsländer

Under de senaste åren har skattehindren inom Norden till en väsentlig del förbättrats och t.o.m. avlägsnats. Bland de skatteavtal som de nordiska länderna har med icke-nordiska länder finns ett skatteavtal som är tämligen gemensamt för alla nordiska länder. Det gäller skatteavtalen med Medelhavsländerna Frankrike, Portugal och Spanien.

I Finland, såväl som i Sverige och Danmark, har den här frågan ofta diskuterats i och med att man anser att beskattningsbar valuta flyter ut ur landet, exempelvis i form av obeskattade pensioner och kapitalinkomster. Pensioner från den privata sektorn är skattefria när personen har utflyttat till något av de nämnda länderna.

Skattebortfallet för obeskattade pensioner och kapitalinkomster är så pass stort att man har försökt föra förhandlingar med de berörda länderna, men eftersom de har ett bra och förmånligt avtal vill de inte ändra på det trots många förhandlingar. Detta ledde till att Danmark sade upp sitt avtal och nu lever man uppenbarligen i ett avtalslöst förhållande till dessa länder.

På Nordiska rådets session i Stockholm år 2009 frågade jag den danska samarbetsministern, vilken erfarenhet man i Danmark nu har efter att ha sagt upp de här avtalen. Han kunde då inte svara på min fråga och jag förstår att när frågan nu plötsligt dök upp igen på sessionen i Reykjavik kan det fortfarande vara svårt att oförberett besvara den.

Vår förhoppning är att de nordiska ministrarna tillsammans kan pressa dessa icke-nordiska länder, i det här fallet Frankrike, Portugal och Spanien, att göra ett bättre skatteavtal med de nordiska länderna.

Med hänvisning till det ovan nämnda ställer jag följande fråga till Danmarks regering.

Vilka erfarenheter och vilka nackdelar har man noterat efter att man sagt upp skatteavtalet med Frankrike, Portugal respektive Spanien och då man hamnat i ett läge där inget skatteavtal mellan länderna längre gäller?

Helsingfors den 12 november 2010

Bjarne Kallis (kd)

Nordiska rådet

E 46/2010

Ställd av:
Bjarne Kallis (kd)

Till:
Danmarks regering

J.nr. 10-00299-1

SKATTEMINISTERIET**Skatteministeren**Nicolai Eigtveds Gade 28
1402 København KTelefon 3392 3392
Fax 3314 9105CVR-nr 19552101
EAN-nr 5798000033788

www.skm.dk

J nr. 2010-610-0109

12 JAN 2011

Til Nordisk Råd

Nordisk Råd har stillet spørgsmål til den danske regering om erfaringerne med opsigelsen af dobbeltbeskatningsaftalerne mellem Danmark og Middelhavslandene Frankrig, Spanien og Portugal.

Jeg kan i den anledning oplyse, at Danmark opsagde dobbeltbeskatningsaftalen med Portugal i 1994. De to lande underskrev en ny aftale i 2000.

Jeg kan tilføje, at Danmark i 1992 også opsagde dobbeltbeskatningsaftalen med Malta. De to lande indgik en ny aftale i 1998.

Danmark opsagde dobbeltbeskatningsaftalerne med Frankrig og Spanien i 2008. Forinden havde de to lande forhandlet om nye dobbeltbeskatningsaftaler, men forhandlingerne førte ikke til et resultat på grund af uenighed om beskatningen af pensioner.

Ved overvejelserne om eventuel opsigelse lagde man fra dansk side vægt på, at en opsigelse af aftalerne ikke ville få væsentlige økonomiske konsekvenser for dansk erhvervsliv.

Det hænger sammen med, at EU-retten på mange områder medfører samme beskyttelse som dobbeltbeskatningsaftalerne.

EU's moder/datterselskabsdirektiv medfører, at en medlemsstat ikke må beskatte udbyttebetalinger fra et datterselskab i denne medlemsstat til et moderselskab i en anden medlemsstat. På samme måde medfører rente-/royalty-direktivet, at en medlemsstat ikke må beskatte rente- og royaltybetalinger fra et selskab i denne stat til et associeret selskab i en anden medlemsstat.

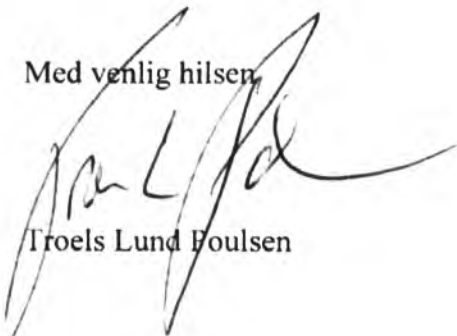
EU-rettens regler om de grundlæggende friheder (især den fri etableringsret og kapitalens fri bevægelighed) medfører også, at en medlemsstat ikke må have højere beskatning af ikke-hjemmehørende i forhold til beskatningen af hjemmehørende.

Både Frankrig og Spanien havde tidligere regler om bruttobeskatning af betalinger fra foretagender i disse lande til danske foretagender, når danske foretagender ydede tjenesteydelser til franske eller spanske kunder. Danske foretagender fik altså ikke fradrag ved fransk, henholdsvis spansk beskatning, for de udgifter, der var forbundet med at yde de pågældende tjenesteydelser. Dette var ikke i overensstemmelse med EU-retten, idet franske eller spanske foretagender fik fradrag ved beskatningen for de udgifter, der er forbundet med at yde sådanne tjenesteydelser.

Frankrig og Spanien har nu ændret deres skattelovgivning, så beskatningen af betalinger fra foretagender i disse lande til danske foretagender sker på nettogrundlag.

Skatteministeriet har herefter ikke kendskab til væsentlige problemer for dansk erhvervsliv på grund af, at der ikke findes dobbeltbeskatningsaftaler med Frankrig og Spanien.

Med venlig hilsen

Troels Lund Poulsen

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 47/2010

Ställd av:
Maria Stenberg (s)

Till:
de nordiska ländernas
regeringar

J.nr. 10-00325-1

Till de nordiska ländernas regeringar

Skriftlig fråga om gemensamt nordiskt arbete med frågan om ekonomisk självständighet och jämsköldhet

Precis som inom det nordiska samarbetet har det även inom EU-samarbetet under en längre tid, arbetats med handlingsplaner för en ökad jämsköldhet mellan kvinnor och män.

Trots arbetet så kan vi i Sverige konstatera att andelen fattiga ensamstående föräldrar, som ofta är en kvinna, ökar år för år. Det innebär också att andelen barn som växer upp under knappa ekonomiska förutsättningar ökar. En av anledningarna som pekats ut är att kvinnor i mycket högre utsträckning arbetar deltid och har lägre löner.

Men under september månad presenterade EU-kommissionen en strategi för jämsköldhetsarbetet på EU-nivå, för åren 2010 – 2015. I strategien ingår åtgärder på fem prioriterade områden bl.a. ekonomisk självständighet.

Min fråga till de nordiska ländernas regeringar är, om det sker något gemensamt nordiskt arbete med frågan om att öka den ekonomiska självständigheten och vilka de konkreta förslagen i sådana fall är?

Stockholm den 29 november 2010

Maria Stenberg (s)

Nordisk ministerråd

Nordisk Råd
Att.
Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Ved Stranden 18
DK-1061 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

14. januar 2011
10-01730-11

Svar på Nordisk Råds skriftlig fråga E 47/2010 om det gemensamt nordiskt arbete med frågan om ekonomisk självständighet och jämställdhet

Europakommissionens femårsstrategi för att främja jämställdheten mellan kvinnor och män definierar en serie åtgärder fördelade på fem prioriterade områden:

- Öka kvinnoandelen på arbetsmarknaden så att Europa2020-målet om totalt 75 % sysselsättning för kvinnor och män i EU kan nås.
- Vidta målinriktade åtgärder för att öka andelen kvinnor på topposter och i ledande ekonomiska beslutsprocesser.
- Främja kvinnligt entreprenörskap och självständig näringsverksamhet.
- Institutionalisering av en årlig europeisk likalönsdag för att öka medvetenheten om det faktum att kvinnor fortfarande i genomsnitt tjänar nästan 18 % mindre än män.
- Tätare samarbete mellan Europakommissionen och EU:s medlemsländer om bekämpning av våld mot kvinnor och flickor, speciellt när det gäller könsstympning i och utanför Europa.

Utöver detta behandlar strategin också jämställdhetsdimensionen i fredsbevarande operationer, biståndsarbete och människorättsdialogen med tredje länder.

Det nordiska jämställdhetssamarbetet som omfattar de fem nordiska länderna och de tre självstyrda områdena styrs på överordnad nivå av Helsingforsavtalet. Avtalet innebär bland annat att alla politiska beslut ska fattas med konsensus.

Inom det nordiska jämställdhetspolitiska samarbetet godkänner ministrarna ett överordnat flerårigt samarbetsprogram; det senaste programmet *Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle* som gäller för perioden 2011-2014 godkändes hösten 2010, sändes till Nordiska rådet som ett ministerförslag och godkändes under sessionen 2010.

De nordiska länderna och självstyrelseområdena utvecklar och jämför sina jämställdhetspolitiska mål och åtgärder som en del av det offentliga nordiska samarbetet mellan regeringarna. Länderna kan utnyttja i sin nationella politik

de exempel på god praxis som lyfts fram. Programmet för jämställdhetspolitiskt samarbete i Norden för åren 2011–14 kommer att betona bl.a. jämställdheten mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden och i utbildningen. I anslutning till dessa utförs samarbete som syftar till att hitta de bästa verktygen för att minska bl.a. den könssegregerade fattigdomen samt löneskillnaderna mellan kvinnor och män.

Utöver samarbetet som sker inom det nya samarbetsprogrammet *Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle* kommer det inte att inom Nordiska ministerrådet finnas något formaliserat samarbete om Europakommissionens femårsstrategi för att främja jämställdheten mellan kvinnor och män i Europa.

Målet för att öka kvinnornas ekonomiska självständighet ingår också i Europa 2020-strategin, där ett av de fem viktigaste målen är att minska antalet människor som riskerar fattigdom och social utslagning. Varje medlemsland bereder som bäst ett nationellt program för att verkställa målen för strategin. Kvinnornas ställning och deltagande på arbetsmarknaden är viktiga frågor vid planeringen av åtgärder, eftersom kvinnornas högre fattigdomsrisk – även i de nordiska länderna – anknyter till ojämställd praxis på arbetsmarknaden och när det gäller vårdansvar. Man har konstaterat t.ex. i Finland att den största fattigdomsriskerna gäller ensamförsörjarfamiljer och enpersonshushåll. De nationella programmen för att minska fattigdom som kommer att verkställa Europa 2020-strategin kommer sannolikt att ta i beaktande målen för EU:s jämställdhetsstrategi 2010–15 om jämställd ekonomisk självständighet och likalön.

Nedan följer de inkomna svaren från länderna om hur regeringarna nationellt planerar att arbeta med Europakommissionens femåriga jämställdhetsstrategi, speciellt i hänsyn till frågan om ekonomisk självständighet och jämställdhet:

Danmark

EU Kommissionens prioriteringar i deras nye ligestillingsstrategi er i vidt omfang sammenfaldende med danske prioriteringer på ligestillingsområdet. Minister for ligestilling har således i sin perspektiv- og handlingsplan for 2010 blandt andet haft fokus på kvinder på topposter, vold mod kvinder, unge og det kønsbestemte uddannelsesvalg, det kønsopdelte arbejdsmarked, kønsroller, mænd og ligestilling samt ligestilling blandt etniske minoriteter. Danmark har derfor allerede igangsat en række aktiviteter og vil fortsat fokusere på de områder, som prioriteres i Kommissionens ligestillingsstrategi. Derudover vil Danmark som kommende EU formandskabsland (2012) sammen med Kommissionen vurdere mulighederne for yderligere at følge op på de forskellige indsatsområder, med henblik på at sikre fortsat fremskridt på ligestillingsområdet både nationalt og i EU.

Finland

Regeringen har utstakats de riktlinjerna för framtidens jämställdhetspolitik till år 2020 i redogörelsen, som gavs till riksdagen höst 2010. De syns att de finska jämställdhetsmålen har varit och kommer att vara i linje med de europeiska jämställdhetsstrategin. De huvudsakliga teman med jämställdhetsmålen har varit beslutsfattande, utbildning och forskning, arbetsliv, förenande av arbete och familjeliv, män och jämställdhet, våld mot kvinnor, våld i nära relationer och människohandel samt jämställdhetsmyndigheternas ställning och integrering av könsperspektivet.

Genom en hållbar ekonomi-, sysselsättnings- och socialpolitik har man strävat efter att trygga alla finländares välfärd också under ekonomiskt svåra tider. Samtidigt har målet varit att minska fattigdomen och utslagningen. En faktor som bidrar till kvinnornas större fattigdomsrisk är deras olika roll i barnavård och deras svagare ställning på arbetsmarknaden till följd av detta. Fastän kvinnor i Finland oftare än kvinnor i Europa har heltidsarbete, är deras inkomster ändå lägre än männens. Löner som betalas till kvinnor för

genomsnittlig regelbunden arbejdstid er ungefær 18 % lægre æn fôr mæn (år 2009).

Regeringen og arbejdsmarkedens centralorganisationer har fôrbundet sig æt fræmjæ jæmstæilld lôn. Det huvudsaklige mælet fôr det lîkalônprogram på trepartsbasis som inleddes år 2006 ær æt minske lôneskîllnaden mellem kônene till 15 procent fram till år 2015. Mælet efterstræves genom avtalspolitiken, genom æt avveckle kônsegregationen inom arbejdslivet og yrken, utvecklæ lônssystemene og stôde kvînnornas karriærutveckling.

Det har konstaterats î Finland æt fattigdomsrîskene ær stôrst î ensamfôrsvôrjærfamiljer og enpersonshushåll. Majoriteten av ensamfôrsvôrjærne ær kvînnor. Det finns î nâgon mæn skîllnader mellem kônene î lîgînkommsttagargruppene. Næstan hælften av dem som rîskerer fattigdom ær kvînnor. Ældre kvînnor som lever på folkepension ær en identifîeret grupp som rîskerer fattigdom. î en lîngtidsôversîkt ær kvînnornas andel î de lægre înkommstgruppene nâgot hôgre æn mænnens andel.

Statsminister Kivînlêmîs regering har vidtaget åtgærdere fôr æt fôrbedræ stællîngen fôr mottagere av de lægstæ pensionene genom æt stifte en lag om garantîpension, som træder î kraft 1.3.2011. Grund- og minîmîfôrsmåene ær også îndebundne, vîlket fôrbedræer înkommsten fôr mænniskor med de lægstæ înkommstene og fôr barnfamiljer.

Vid beredningen av de nationelle åtgærdene fôr æt bekæmpe fattigdom og social udsलगning î anslutning till Europa 2020-strategîen kommer Finland æt fæste specîell oppmærkssamhet vid ensamfôrsvôrjærfamiljer og enpersonshushåll, utôver de ôvrige lîgînkommsttagargruppene.

Island

Island er som kendt ikke medlem af EU men man kan sîge æt regeringens lîgestîllingspolitik harmonerer ganske godt med EUs fem års strategi.

1. Den islandske regering har fremægt en ny handlingsplan fôr kônnes lîgestîlling fôr perioden 2010-2014 som diskuteres nu î Altinget. Handlingsplanen deles î åtte kæpîtler: Lîgestîlling î regeringens arbejde og î ministeriene, arbejdsmarkedet, kôn og magt, kôn relateret vold, lîgestîlling î skolen, mænd og lîgestîlling, internasjonelt samarbejde og till sidst implementering og revidering. Handlingsplanen îndeholder 38 projekter mens "mainstreaming" gâr igennem hele planen. Blandt projekterne er "gender budgetting", specîelt handlingsplan fôr æt opnå lîgelôn, mænd till ansvar mod partnervold, undersøgelse af îndvænderkvînders situation, undersøgelse af kvînders og mænds vîlkår î kommunebestyrelserne, kvînders andel î styrelser m.m.
2. Kvînders deltagelse î arbejdslivet var 81,3% î 2009 som var det hôjeste î Europa. Flere og flere kvînder arbejder heltid. î 2009 arbejdede 37% af kvînder deltid, d.v.s. mindre end 35 timer î ugen. Regeringen har îngen specîelle mæle nu om æt øge kvînders deltagelse î arbejdslivet, den lægger vægt på æt kvînder og mænd dele ansvar og arbejde î familien og hjemmet. Udvîklingen î de aller sidste år viser æt mænds arbejdstid er blevet kortere og æt fôrældre nu har mere tid fôr sine børn. På samme tidspunkt er forskellen mellem kvînders og mænds lôn blevet mindre på grund af mænds lavere îndtægter î krisetider. Fra 2008 har arbejdslôshed været stôrre blandt mænd end kvînder.
3. î 2010 vedtog det islandske parliæment en lov om kvoter î styrelser, d.v.s. æt det ikke skal være mindre en 40% af det ene kôn î aktieselskabers styrelser. Loven træder î kraft î 2013. Enligt

likestillingsloven nr. 10/2008 skal arbeidsgivere øge kvinders antal i topstillinger, men det går meget langsomt.

4. Island har ikke haft en ligelønsdag.
5. Handlingsplan mod kønsrelateret vold revideres nu. En ny plan skal træde i kraft senere i år. Den nye plan skal fokusere i højere grad på domstoler, uddannelse af dommere, jurister, politi og andre som arbejder med undersøgelse og anklager om vold og voldtægt, voldsofre og gerningsmænd. Der lægges også stor vægt på hjælp til voldsofre og kampanjer mod kønsrelateret vold. Enligt islandske lov er køb af sex forbudt. Island har også forbudt sexklubber og "privat dans" bl.a. på grund af bevis for forbindelse med menneskehandel. Den islandske regering vedtog i 2009 en handlingsplan mod menneskehandel.
6. Udenrigsministeriet reviderer nu handlingsplanen til støtte af resolution 1325.

Norge

Nedenfor følger en redegjørelse for Norges oppfølging av Europakommisjonens likestillingsstrategi:

Fremme av kjønnslikestilling generelt

Regjeringen vedtok i juni 2010 at det skal utvikles en ny handlingsplan for likestilling mellom kjønnene. Handlingsplanen "Likestilling 2014" vil bli lansert våren 2011 og vil gjelde for perioden 2011-2014. Handlingsplanen skal gi et helhetsbilde av politikken. Den vil være bred og vil omfatte en rekke ulike politiske felt og samfunnsområder.

Handlingsplanen skal ha et flerdimensjonalt perspektiv, slik at det blir en plan som gjelder likestilling i både majoritets- og minoritetsmiljøer, likestilling blant funksjonsfriske og personer med funksjonsnedsettelse, og at planen favner personer med ulik seksuell orientering og kjønnsuttrykk.

Balanse mellom arbeidsliv og privatliv, yrkesdeltakelse blant kvinner og foreldreskapets betydning for arbeidsmarkedsdeltakelsen

Den norske regjeringen har et mål om å sikre et familievennlig arbeidsliv. For å nå dette målet er det nødvendig å se familie-, likestillings- og arbeidslivspolitikken i sammenheng.

Regjeringen la 26. november 2010 fram stortingsmeldingen *Likestilling for like lønn* (Meld. St. 6 (2010-2011)).

Meldingen drøfter styrket yrkesdeltakelse blant kvinner, balansen arbeid/privatliv og foreldrepermisjonens betydning for arbeidsmarkedsdeltakelse og lønnsforskjeller mellom kvinner og menn. Regjeringen arbeider for at både kvinner og menn skal kunne delta i yrkeslivet gjennom ulike livsfaser. Det å sikre høy sysselsetting blant foreldre krever tilrettelegging i arbeidslivet og likestilling mellom kvinner og menn i fordelingen av omsorgsoppgavene i hjemmet.

For å oppnå dette foreslår Regjeringen en effektiv oppfølging av retten til like lønn, mer likestilte foreldre gjennom en tredeling av foreldrepermisjonen og rett til lønn under ammeferie. Regjeringen arbeider også videre for en bedre kjønnsbalanse i utdanning og redusert omfang av ufrivillig deltid. For detaljer, se meldingen her:

http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/regpubl/stmeld/2010_2011/meld_st-6-20102011.html?id=625636

I 2010 arrangerte Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i samarbeid med arbeidslivets organisasjoner tre konferanser om

familievennlig arbeidsliv. Erfaringene har vært svært positive, og departementet vurderer å legge til rette for flere konferanser i 2011.

Tiltak for å styrke Innvandrerkvinnens yrkesdeltakelse

Introduksjonsloven gir nyankomne innvandrere mellom 18 og 55 år både rett og plikt til å delta i *Introduksjonsprogram* i inntil to år om de har behov for grunnleggende kvalifisering. Deltakerne får betalt for tiden de er i programmet. Kvinner deltar på lik linje med menn, men resultatene har så langt vært dårligere for kvinner enn for menn. Det pågår derfor et prosjekt som undersøker hvorfor enkelte grupper av kvinner i liten grad kommer i arbeid eller utdanning etter at de er ferdige med programmet. For å redusere fraværet til mor og for å gi far mulighet til å ta en større del av omsorgen for barnet det første leveåret, har departementet innført fedrekvote for deltakere i introduksjonsprogrammet. I 2009 deltok 10 000 personer i introduksjonsprogrammet, en økning på 15 prosent fra året før.

Ny sjanse er et kvalifiseringsprogram, etter den samme modellen som Introduksjonsprogrammet, for innvandrere som har tatt imot sosialhjelp i flere år fordi de mangler tilknytning til arbeidslivet. En av målgruppene er innvandrerkvinner som er hjemme med barn, og som ikke får sosialhjelp. I 2009 deltok 626 personer fra 60 land i *Ny sjanse*, og av dem var 71 prosent kvinner. I snitt gikk 42 prosent av alle deltakerne i 2009 til arbeid eller utdanning (40 prosent av kvinnene og 46 prosent av mennene). Resultatene har holdt seg på et stabilt og høyt nivå.

Rett og plikt til 300 timer *opplæring i norsk og samfunnskunnskap* gjelder for personer mellom 16 og 55 år med oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent opphold i Norge. Regjeringen har foreslått å øke retten og plikten til 600 timer. Det er et mål at personer med rett og/eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap starter raskt i opplæringen, og kvinner og menn har de samme rettigheter og plikter. Av de som fikk opphold i første halvår av 2009, hadde 80 prosent startet opplæringen halvåret etter. Rett til 300 timer gratis opplæring i norsk og samfunnskunnskap gjelder de tre første årene i Norge. Av alle som fikk rett og plikt til opplæring i 2006 har kvinner gjennomført opplæringen i noe større grad enn menn. Deltakere i norskopplæringen kan gå opp til en avsluttende prøve i norsk, og kvinner har noe bedre resultat, særlig på de skriftlige prøvene.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet gir også støtte til et arbeid i regi av Likestillingscenteret om å øke kunnskapen om *mentorordninger*, inkludert ordninger som har til hensikt å øke minoritetskvinnens yrkesdeltakelse.

Entreprenørskap blant kvinner

Regjeringen vil prioritere entreprenørskap blant kvinner, og la i 2008 fram en handlingsplan for mer entreprenørskap blant kvinner. Handlingsplanen ble lagt fram med utgangspunkt i at regjeringen har som mål å føre en aktiv politikk for innovasjon og verdiskaping, og en framtidsrettet politikk for likestilling mellom kvinner og menn. Et annet viktig utgangspunkt for næringspolitikken er erkjennelsen av at mangfold bidrar til mer verdiskaping. Planen er forankret i 7 departementet og har 12 konkrete tiltak. Målet er at flere kvinner skal bli entreprenører, og at kvinnedelen blant nye entreprenører skal være minst 40 prosent innen 2013. Handlingsplanen har kommet halvveis i satsingsperioden, og skal nå midtveisevalueres.

Barnetilsyn

Fra barnehageårets begynnelse i august 2009, fikk alle barn en lovfestet rett til barnehageplass hvis foreldrene hadde søkt om plass innen fristen for årets opptak. Retten gjelder barn som fyller ett år innen utgangen av august det angjeldende året. Det ble anslått at bare rundt 30 barn på landsbasis ventet på en lovfestet plass i september 2010, og målet om full barnehagedekning anses nådd. Man ser likevel at etterspørselen er jevnt økende. Det skal arbeides videre for å senke maksimalprisen, (2 330 kroner for 2011) målet er at den skal ned til 1 750 kroner.

I perioden mellom foreldrepermisjonen – som fra 1. juli 2011 er på 47 uker (57 med 80 prosent kompensasjon) – og at barnet har en lovfestet rett, vil familien få kontantstøtte. Det vurderes endringer i kontantstøtteordningen. En viktig bakgrunn for dette er likestillingsargumentet. Det gjennomsnittlige antallet barn det mottas kontantstøtte for, er redusert med nesten to tredjedeler fra år 2000 og fram til i dag.

Skolefritidsordningene for barn fra 6 til 10 år administreres av kommunene gjennom skoleverket. Her er utfordringen først og fremst pris og kvalitet, ikke mangel på tilbud. En landsomfattende undersøkelse ble gjennomført høsten 2010 for, for første gang, å kartlegge familienes etterspørsel etter og forventninger til skolefritidstilbudet.

Kvinner og fattigdom

For mange kvinner henger fattigdomsproblemet sammen med at det fremdeles er vanligst at det er kvinnene som har hovedansvaret for barna. Av alle barn var i 2007 4,3 prosent fattige.¹ Blant barn som bare bodde sammen med en forelder var andelen fattige 8,3 prosent mens andelen for barn som bodde med mor var 9,1 prosent. Det betyr at 11 000 barn med mor som eneforsørger falt under fattigdomsgrensen.

Når det gjelder pensjonister, har Norge det siste tiåret hatt større vekst i kvinners pensjonsinntekter enn menns. Dette skyldes ikke minst at andelen minstepensjonister minker blant kvinnene som følge av mange år med økende yrkesaktivitet. Fra 1. januar 2011 fikk Norge et nytt pensjonssystem. Det har vært forholdsvis mye oppmerksomhet omkring konsekvensene av det nye systemet for kvinner som gruppe, og det er tatt en del beslutninger i utformingen som skal komme kvinnene til gode. Konsekvensene av det nye systemet moderniserte trygden vil bli fulgt med betydelig oppmerksomhet.

Sverige

I juni 2009 overleverte den svenske regeringen til riksdagen skrivelsen En jämställd arbetsmarknad – regeringens strategi för jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet (skr. 2008/09:198). I skrivelsen redovisar regeringen sin bedømming av de viktigaste utmaningarna för jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet samt vilken inriktning politiken bör ha för att möta dessa. De åtgärder som redovisas genomförs framförallt inom arbetsmarknads-, närings-, utbildnings- och familjepolitiken. Under 2009 och 2010 har nya åtgärder påbörjats. En särskild utredare fick i uppdrag att studera kopplingen mellan jämställdhetspolitiska insatser, ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning i EU:s medlemsstater inför en konferens under det svenska ordförandeskapet i Europeiska unionens råd hösten 2009.

Regeringens oppfattning er att också EU bör sträva mot att skapa lika förutsättningar och möjligheter för kvinnor som män att aktivt delta på arbetsmarknaden. Därför har regeringen också aktivt arbetat för ett starkt jämställdhetsperspektiv i EU:s nästa strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020. Som ett led i detta arbete drev Sverige vid Europeiska rådet i mars 2010 framgångsrikt att EU:s sysselsättningsmål ska omfatta både kvinnor och män.

Att ha jobb og utbildning er grunden for kvinnors og mäns möjlighet att utvecklas og försörja sig. Ett mångårigt arbete för att stärka förutsättningarna för jämställdhet mellan kvinnor og män har inneburit en positiv utveckling. Trots det råder alltså olika villkor för kvinnor og män för att komma in, stanna kvar og utvecklas i arbetslivet samt att förena arbete og familj. Det visar sig bl.a. i löneskillnader, ojämlika

¹ EUs levnatsgrense, minst 2 av de tre årene 2005, 2006 og 2007.

karriärmöjligheter, skillnader i sjukskrivningar, ojämn fördelning i utnyttjandet av föräldraförsäkring samt underrepresentation av kvinnor i ledande befattningar.

Kvinnors och mäns rätt till utbildning på lika villkor är vidare en central jämställdhetsfråga. Förskolan, skolan och högskolan har en viktig uppgift att bidra till flickors och pojkars, kvinnors och mäns lika möjlighet att utvecklas inom sitt utbildningsområde utifrån sina egna förutsättningar. Samhällets behov av att ta tillvara den bästa kompetensen motverkas av könsbundna föreställningar som präglar studieval och utbildning. Båda könen erfarenhet och livsvillkor ska vara vägledande för vilka normer och mönster som ska styra verksamheten och organisationen.

18.1.2011, Helsingfors

_____
Minister Stefan Wallin

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 48/2010

Stillet af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Til:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00327-1

Til Nordisk Ministerråd

Skriftligt spørgsmål om, hvor mange projekter, der findes i kam- pen mod menneskehandel

Medborger- og Forbrugerudvalget er stærkt engageret i kampen mod menneskehandel. I den forbindelse ønsker udvalget svar på følgende spørgsmål:

Hvor mange penge anvender Nordisk Ministerråd, og hvor mange projekter findes der indenfor kampen mod menneskehandel?

Medborger- og Forbrugerudvalget er bekendt med, at der pågår et tværsektorielt samarbejde, idet menneskehandel berører flere fagområder, såsom social-, justits-, arbejdsmarkedsområdet med videre. I besvarelsen bedes alle projekterne og beløb vedrørende menneskehandel medregnes.

København den 1. december 2010

*Anna Ljunggren (A)
Hanne Agersnap (SF)
Hans Wallmark (m)
Henrik Brodersen (DF)
Ilkka Viljanen (saml)
Isabella Jernbeck (m)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Maria Stenberg (s)
Marianne Berg (v)
Martin Kolberg (A)
Michael Tetzschner (H)
Per Arne Olsen ((FrP)
Thomas Jensen (S)
Ulla Karvo (saml)
Ville Niinistö (gröna)*

Nordisk Råd
Att.
Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Ved Stranden 18
DK-1061 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

10 januari 2011
10-Q1994-4

Svar på Nordisk Råds skriftlige spørgsmål E 48/2010 om hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel

Nordisk Ministerråd sætter bekæmpelsen af menneskehandel højt på dagsorden for det nordiske samarbejde og fortsætter det aktive engagement på flere niveauer. Ministerrådet arbejder særligt på at forstærke det regionale samarbejde i Norden og med vores nabolande. Målet er at fremme koordinering og samarbejde over grænserne.

Ministerrådets konkrete engagement fastholdes blandt andet gennem projektindsatser som har pågået siden 2002, hvor den nordiske baltiske informationskampagne blev igangsat. Projekterne bidrager både til vidensdeling, netværk og kapacitetsopbygning mellem de nordiske- og nabolandenes myndigheder og mellem myndigheder og civilsamfundet/NGO'er. Kerneindsatsområderne er: (1) forebyggelse med henblik på at mindske udsatte gruppers sårbarhed og risiko for at blive udnyttet af menneskehandlere, (2) kapacitets- og kompetenceopbygning på myndigheds- og NGO niveau samt (3) fremme af tværgående samarbejde for at forstærke et samarbejde mellem sociale myndigheder, politi og NGO'er. Hovedparten af initiativerne er særligt rettet mod forebyggelse af menneskehandel blandt udsatte børn og unge.

Relaterede initiativer

Udover at fremme et regionalt samarbejde via konkrete projektaktiviteter som findes i oversigten nedenfor har Nordisk Ministerråd i 2010 haft uformelle dialogmøder særligt med Østersørådet, WHO og IOM samt deltaget aktivt i workshops og konferencer. Under Den Nordlige Dimensions Partnerskab på social- og sundhedsområdet planlægges et uformelt møde i foråret 2011 mellem internationale organisationer inden for partnerskabet med henblik på at dele information, undgå overlap og skabe synergi, der hvor det er hensigtsmæssigt.

Forebyggelse er fortsat en vigtig dimension i Ministerrådets indsats. Der pågår fortsat i 2010 konkrete forebyggende aktiviteter i Nordvestrusland som retter sig mod udsatte unge. En del af disse vil reelt også omfatte børn og unge i risiko for at blive udnyttet af menneskehandel. Der pågår et konkret initiativ med Skt. Petersborg Bystyre om udvikling af lokale socialcentre i Skt Petersborg for at styrke opsøgende socialt arbejde blandt udsatte familier (1,7 mio.DKK). Samtlige sociale tiltag er igangsat indenfor rammen af Nordisk Ministerråds samarbejdsaftale med SKt. Petersborg Bystyre, "Protocol of Intent" (2007). Prioriteringsområder er: forebyggende socialt arbejde, indsats mod menneskehandel, ligestilling.

I bilag 1 findes en oversigt over konkrete projekter i 2010 som er *direkte* målrettet bekæmpelse af menneskehandel. Andre indirekte relaterede som beskrevet ovenfor indgår ikke i denne oversigt.

Bilag 1 oversigt over konkrete aktive projekter målrettet bekæmpelse af menneskehandel

1. **Sektorprogram målrettet bekæmpelse af menneskehandel. Budget 3,93 mio. DKK (MR-S/MR-SAM). Projektet er under forudsætning af at MR-SAM og EK-S godkender programmet. Denne proces pågår.**
  - **Formål.** Programmet er et samlet initiativ med flere delprojekter, som skal fremme en helhedsorienteret og kraftfuld indsats mod menneskehandel på tværs af ministerråd.
  - **Mål.** Programmet har særligt fokus på sociale aspekter af menneskehandel og skal forstærke en regional platform for samarbejde i Norden og med vores nabolande inden for den nordlige dimensionsregion med henblik på at fremme koordinering og videndeling på tværs af grænser.
  - **Kerneindsatsområder** er: (1) Forebyggelse som skal mindske udsatte gruppers sårbarhed og risiko for at blive udnyttet af menneskehandlere med særlig fokus på børn og unge, (2) kapacitets- og kompetenceopbygning på myndigheds- og NGO niveau og (3) fremme af tværgående samarbejde for at forstærke et samarbejde mellem sociale myndigheder politi og NGO'er
  - **Organisering:** Programmet er forankret i MR-S som er programejer
  - En intern koordineringsgruppe i NMRS vil sikre en tværsektoriel tilgang og at andre fagministerråd inviteres til at udvikle og gennemføre de konkrete aktiviteter i programmet – der hvor der er relevant.

Programmet består af følgende delprojekter:

<p>Delprojekt 1: Nordisk, Baltisk, Russisk samarbejde om bekæmpelse af menneskehandel – Regional videndeling om samarbejdet mellem sociale organisationer og politi for at sikre ofres rettigheder og adgang til støttetilbud Budget: 1 mio DKK (MR-SAM)</p>	<p>Delprojekt 4: Kundskabskonference om nye former for menneskehandel med fokus udnyttelse af børn til tiggeri, herunder romaer. Budget 600 000 DKK (MR-SAM)</p>
<p>Delprojekt 2: Preventing trafficking of teenage boys and girls under the age of 18 in the Northern Dimension Region Budget: 1 2 mio DKK (MR-S)</p>	<p>Delprojekt 5: Koordinering og profilering af NMRs indsatser i den nordlige dimensionsregion, herunder afholdelse af konferencer og netværksmøder med internationale organisationer samt projektstyring med henblik på at sikre et helhedsorienteret og koordineret program. Budget 530 000 DKK (MR-SAM).</p>
<p>Delprojekt 3: Kundskabskonference om nye former for menneskehandel med fokus på tvangsarbejde Budget 600.000 DKK (MR-S)</p>	

2. Nordic-Baltic Conferences on Health Consequences of Sexual Trafficking and Obstacles to Health Care Access. Budget: 700.000. DKK (MR-S)

The project will focus on **Health Consequences of Sexual Trafficking and Obstacles to Health Care Access** and will map out the current situation in the Nordic and Baltic countries and develop policy recommendations .The

project is administrated by the Nordic School of Public Health, Gothenburg, Sweden, in cooperation with the Resource Centre for Women – Marta, Riga, Latvia

3. Trafficking Victims' Assistance Programs: A Comparative Study of Residence Permits and Assistance Programs for Victims of Human Trafficking and Prosecution of Traffickers.

Budget 600.000 DKK (MR-S)

The project will analyze best practise models for cooperation between police and social organizations to determine best practice of social assistance programmes and if these programmes will have an impact in terms of victims serving as witnesses in legal proceedings. The project is administrated by FAFO (Institute for Labour and Social Research), Norway.

4. "My vision – empowerment of young people". Budget: 1,2 mio. DKK (MR-S)

An anti-trafficking project targeting at risk teenage girls and boys in countries in the EU's Northern Dimension Region. The project will develop models on new approaches using young people's own resources in the development information campaigns. The project is implemented by NGOs in close collaboration with local authorities, and is administrated by the Save the Children organisation in Denmark

5. Nordisk-Baltisk netværk af politikvinder med deltagelse af russisk politi.

Budget: 1 mio. DKK (EK-JÄM)

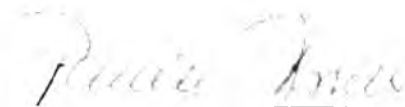
Den overordnede målsætning er at skabe et kundskabsnetværk af operative politifolk fra Norden, Baltikum og NV Rusland, som i deres daglige arbejde beskæftiger sig med menneskehandel og organiseret kriminalitet.

6. Efforts in fighting against trafficking in human beings - a knowledge building and networking programme. Budget 1,091.mio.DKK (EK-JÄM)

The programme is carried out in cooperation with Russian authorities to complement and reinforce ongoing activities in the fight against trafficking. The overall goal is to present institutional and professional models and best practices from the Nordic countries and Russia. Cross-sector co-operation and the involvement of civic organisations

Sammentagen budget för projekt 1 – 6: 8 521 000 DKK

Underskrift

Omsorgsminister Paula Risikko, Helsingfors den 11 januari 2011

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk råd

E 49/2010

Stilt av:
Vigdis Giltun (FrP)

Til:
de nordiske lands regjeringer

J.nr. 10-00340-1

Til de nordiske lands regjeringer

Skriftlig spørsmål om behandlingstid på dagpenger i de nordiske landene

Nordisk råd og Grensehinderforum har et sterkt fokus på å fjerne grensehindringer.

Målsetningen om at arbeidsmarkedet skal fungere fleksibelt på tvers av landegrensene er viktig både for å begrense arbeidsledighet, og for å dekke arbeidsbehovet.

I Norge er det i dag veldig mange arbeidere fra andre nordiske land, og det er viktig at disse arbeidernes rettigheter ivaretas på samme måte som landets egne innbyggere. Mange er dagpendlere eller ukependlere. Det vil si, de er bosatt i et land, og jobber i et annet land.

Når arbeidere permitteres eller mister sitt arbeid er det viktig at de får behandlet søknad om dagpenger raskt så de ikke står uten inntekt. Alle har ikke rett til sosialbidrag i ventetiden, og det skal også være unødvendig å bli sosialklient på grunn av at et offentlig kontor har mangel på kapasitet.

Jeg er nå interessert i å vite hvor lang ventetid det er på tilsvarende saker i de andre nordiske landene og stiller derfor spørsmål til de nordiske lands regjeringer om følgende:

Hvor lang behandlingstid er det på søknader om dagpenger for oppsagte eller permitterte arbeidere bosatt i landet?

Hvor lang behandlingstid er det for tilsvarende søknader for en permittert eller oppsagt arbeidere i det samme Nordiske landet, men som er bosatt i sitt opprinnelige hjemland?

Jeg viser også til mitt spørsmål til den Norske arbeidsministeren og svaret fra ministeren som kan ses på følgende lenk:

<http://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=48438>

Oslo den 8. desember 2010

Vigdís Giltun (FrP)

Nordisk råd

E 49/2010

Stilt av:
Vigdís Giltun (FrP)

Til:
de nordiske lands regjering

J.nr. 10-00340-1

23.02.2011

STM/916/2011

Nordiska rådet

SKRIFTLIGT SPÖRSMÅL OM BEHANDLINGSTID PÅ DAGPENGAR I DE NORDISKA LÄNDERNA E 49/2010 (Vigdis Giltun, Norge)

Till nordiska ministerrådet har ställts en fråga om hur lång väntetid, som gäller behandlingen av ansökan om dagpenning vid arbetslöshet eller permittering i de olika nordiska länderna. Därtill frågas om behandlingstiden då sökanden är bosatt i ett annat land än arbetslandet. I frågan hänvisas till ett spörsmål som inlämnats till Stortinget i Norge.

Enligt uppgifterna i spörsmålet som inlämnats till Stortinget i Norge, samt svaret på detta, gäller i Norge (2010) en behandlingstid på i genomsnitt 3 veckor, men för EU/EEA-bosatta ca. 14 veckor.

Med anledning av frågan ber vi att få framföra följande;

Behandlingstiden vid ansökan om dagpenning vid arbetslöshet är enligt uppgift följande:

Danmark (2009)	genomsnitt	4,1 veckor	(variation 1,7 - 8,6)
Finland (2010)	genomsnitt	16,5 dagar	
Sverige (2010)	genomsnitt	7 veckor	
Färöarna (2010)	högst	14 dagar	

Sökande som bor i ett annat land registreras i dessa länder inte särskilt, men uppgift om att det skulle vara betydande skillnader i behandlingstiden har inte framkommit i de andra länderna.

För Färöarnas del framhålls att det inte förekommer arbetstagare som pendlar till Färöarna men skulle vara bosatta i ett annat land. För Islands del har det inte varit möjligt att utverka ett svar. Antalet pendlare kan dock antas vara litet.

Social- och hälsovårdsminister

Juha Rehula

Nordisk Råds Årsberetning 2009

Indholdsfortegnelse

1. Nordisk Råds fællesmøder 2009.....	3
1. Præsidiets.....	4
1.2 Præsidiets arbejdsgruppe til behandling af Nordisk Ministerråds budget.....	5
1.3 Samfundssikkerhed med udgangspunkt i Stoltenbergrapporten	6
2. Udvalgenes og komitéernes arbejde i 2009.....	7
2.1 Kultur- og Uddannelsesudvalget.....	7
2.2 Velfærdsudvalget.....	11
2.3 Medborger- og Forbrugerudvalget	15
2.4 Miljø- og Naturresurseudvalget	17
2.5 Næringsudvalget	18
2.6 Kontrolkomitéen.....	19
2.7 Valgkomitéen.....	20
3. Sessionen.....	20
4. Västnorden.....	21
5. Nordiska rådets internationella samarbete 2009.....	22
5.1 Samarbejdet med Baltisk forsamling	22
5.2 Rusland	22
5.3 Hviderusland	23
5.4 Arktis og Barents.....	24
5.5 Øvrige inter-parlamentariske kontakter	24
6. Östersjösamarbetet - Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)	25
7. Nordiska rådets priser	28
7.1 Nordiska rådets litteraturpris 2009	28
7.2 Nordiska rådets musikpris 2009	28
7.3 Nordiska rådets Natur- och miljöpris 2009	29
7.4 Nordiska rådets filmpris 2009	29
8. Ligestilling.....	29
8.1 Kvinder og mænd fordelt på Nordisk Råds Præsidium og udvalg	29
8.2 Kvinder og mænd fordelt på formands- og næstformandsposter i Nordisk Råd.....	30
8.3 Rådssekretariatet i København.....	30
9. Nordisk Råds økonomi 2009.....	30
10. Nordisk Råds nye sager 2009	31
10.1 Nye medlemsforslag 2009.....	31
10.2 Ministerrådsforslag 2009.....	32
10.3 Skriftlige spørgsmål 2009	32
10.4 Fremstillinger 2009.....	34
10.5 Rekommandationer vedtaget af Nordisk Råd under den 61. session..	34
10.6 Beslutninger om ikke at foretage sig noget	35
10.7 Interne beslut	35
11. Nordisk Råds medlemmer 2009.....	35
12. Partigrupper i Nordisk Råd.....	38
13. Nordisk Råds delegationer	39

1. Nordisk Råds fællesmøder 2009

Reykjavik: 27. – 28. januar 2009 blev der afholdt Præsidi- og udvalgs-møder i Reykjavik, Island.

Nordisk Råd

Fællesmødet tirsdag den 27. januar blev ikke som oprindeligt planlagt gennemført med deltagelse af islandske regeringsrepræsentanter, idet regeringen samme dag var trådt tilbage. Fællesmødet, under overskriften: Det islandske formandskab i Nordisk Ministerråd 2009, blev i stedet for afviklet med deltagelse af medlemmer af Nordisk Råd samt islandske embedsmænd og repræsentanter for Nordisk Samarbejdskomité (NSK).

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 10-00004-8

Árni Páll Árnison (A) bød velkommen og talte om status i islandsk politik. Herefter redegjorde Nordisk Råds præsident Sinikka Bohlin (s) for rådets formandsskabsprogram 2009. Snjólaug Ólafsdóttir, formand for NSK, fortalte om det islandske formandsskabsprogram for 2009 i Nordisk Ministerråd: *Det nordiske kompas*. Danfríður Skarphéðinsdóttir, EK-M, fortalte om sektorplan for miljø indenfor formandsskabs-programmet i Nordisk Ministerråd.

Karitas Gunnarsdóttir, formand for EK-K, Ragnheiður Helga Þórarinsdóttir, medlem af EK-K, og Eiríkur S. Sigurðarsson, sagkyndig i Ministeriet for forskning, undervisning, og kultur, fortalte om sektorplan for forskning, kultur og uddannelse indenfor formandsskabsprogrammet i Nordisk Ministerråd. Sinikka Bohlin, Nordisk Råds præsident, afsluttede mødet.

København: 16. – 17. april 2009 afholdtes Præsidi- og udvalgsmøder i København, Danmark.

Uge 26: Fælles sommertur til Tornedalen i anledning af "Märkesåret 1809" (200-året for Finlands frigørelse fra Sverige). Præsidiet og udvalgene afholdt særskilte udvalgsmøder i forbindelse med sommerturen.

Torsdag den 25. juni afholdtes et fællesmøde på Joentalo Folkehøjskole under overskriften "Att bo och verka i ett gränsområde – möjligheter och problem". Mødet åbnedes af Nordisk Råds præsident Sinikka Bohlin. Øvrige oplægsholdere var: riksdagsledamöterna Hannes Manninen (Finland) och Stefan Tornberg (Sverige); ordförande för Gränshindersforum, minister Ole Norrback; statssekreterare Johan Tiedemann; rektor Hjördis Lagneback; statsdirektör Raimo Ronkainen; direktör Stina Tianen. Mødet afsluttedes af næstformanden i den finske delegation, riksdagsledamot Lyly Rajala.

Mariehamn: 29. – 30. september 2009 afholdtes Præsidi- og udvalgsmøder i Mariehamn, Åland.

Tirsdag den 29. september afholdtes et fællesmøde under overskriften: "Finns det ett nordiskt mervärde i internationell konflikthåndtering och fredsbyggande?" med oplæg af præsident Martti Ahtisaari og den tidligere norske udenrigsminister Thorvald Stoltenberg. Præsident i Nordisk Råd, Sinikka Bohlin, åbnede mødet og riksdagsledamot Hans Wallmark var ordstyrer.

Stockholm: I forbindelse med den 61. session i Stockholm, Sverige blev der afholdt Præsidi- og udvalgsmøder den 27. oktober 2009.

Forud for sessionen blev der mandag den 26. oktober 2009 afholdt en konference i Kulturhuset arrangeret af Nordisk Råd og Nordisk Investeringssbank under overskriften "Vägen framåt – konkreta åtgärder för att motverka klimatförändringen".

Konferencen blev åbnet af præsident i Nordisk Råd, Sinikka Bohlin, og der var efterfølgende oplæg af: miljøminister Andreas Carlgren, regeringschef Kuupik Kleist, vice verkställande direktör Richard H. Jones (IEA), verkställande direktör Kjell H. Bendiksen (Institut for Energiteknik), verkställande direktör Johnny Åkerholm (NIB). Herefter var der en paneldiskussion under ledelse af Niklas Ekdal og med deltagelse af: verkställande direktör Magnus Rystedt (NEFCO), præsident Björn Stigsson (World Business Council for Sustainable Development), vicedirektör Susanne Herfelt (Danmarks Naturfredningsforening), viceborgmästare Pekka Sauri (Helsingfors stad), ledamot i Arktiska parlamentet Juliane Henningsen. Konferencen avsluttedes af riksdagsledamot Christina Gestrin (sv).

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 10-00004-8

1. Præsidiets

Nordiska rådets presidium har år 2009 hållit sex möten. Sinikka Bohlin, Sverige, var president och Kent Olsson (m), Sverige, vicepresident. Utöver de ordinarie mötena har presidiet vid upprepade tillfällen hållit möten med de nordiska samarbetsministrarna, ordföranden för Gränshindersforum Ole Norrback samt generalsekreteraren för Nordiska ministerrådet Halldór Ásgrímsson. Vid presidiets möte i juni möttes hela rådet för att fira 200 års jubileet för märkesåret 1809. Vid presidiets möte i december avhölls ett internt seminarium om rådets internationella aktiviteter inte minst i förhållande till Thorvald Stoltenbergs rapport om ett fördjupat utrikes- försvars och säkerhetspolitiskt nordiskt samarbete.

Presidiet har under 2008 utarbetat ett mångårigt ramprogram för rådets arbete. Ramprogrammet skall för varje år suppleras med ett presidentskapsprogram som år 2009 var det svenska presidentskapets program.

Presidiet har under året hållit gemensamma möten med Baltiska församlingens presidium, Föreningarna Nordens Förbunds presidium och Västnordiska rådets presidium. I samband med Nordiska rådets session har Presidiet hållit möten med de nordiska utrikesministrarna, Rysslands federationsråd och Rysslands Statsduma samt PANWR. Mötet med de nordiska statsministrarna blev med hänsyn till tidsbrist dessvärre avlyst.

Utöver de frågor som Presidiet i egenskap av ledningsorgan skall behandla blev också följande frågor som tillhör Presidiets kompetensområde behandlade:

A. Medlemsförslag

A 1435/presidiet	Medlemsförslag om etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland (framlagt av Dagfinn Høybråten)
A 1438/presidiet	Medlemsförslag om nordisk granskning av EU:s grön- och vitböcker (väckt av Sveriges delegation i Nordiska rådet)
A 1439/presidiet	Medlemsförslag om ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten (väckt av Sveriges delegation i Nordiska rådet)
A 1446/presidiet	Medlemsförslag om indførelse af klimakvoter ved Nordisk Råds flyrejser (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
A 1448/presidiet	Medlemsförslag om nordiskt ambassadsamarbete (väckt av Hans Wallmark och Mats Johansson)
A 1455/presidiet	Medlemsförslag om Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (väckt av den Konservativa gruppen)
A 1459/presidiet	Medlemsförslag om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (väckt av den svenska delegationen)
A 1468/presidiet	Medlemsförslag om ändring av ordförans rotationsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (ställd av Lyly Rajala m.fl.)

A 1484/presidiet	Medlemsförslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (väckt av Mittengruppen)	Nordisk Råd
<i>B. Ministerrådsförslag</i>		Dokument 1
B 263/presidiet	Ministerrådsförslag: Nordisk Ministerråds budget 2010	Fremlagt af: Præsidiets
<i>D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger</i>		
*5/2006/presidiet	Rapport och konferens om samhällssäkerhet (anden at-sats)	J.nr. 10-00004-8
3/2008/presidiet	Insatser för att stöda projektutveckling inom ramen för Östersjöns handlingsplan	
6/2008/presidiet	Samnordiska observationssystemer i Arktis	
8/2008/presidiet	Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2009-2011	
9/2008/presidiet	Riktlinjerna för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen 2009 – 2013	
10/2008/presidiet	Nordisk-Baltiska mobilitetsprogram 2009-2013	
11/2008/presidiet	Retningslinjer for det fremtidige samarbejde med Nord-vestrusland 2009 – 2013	
33/2008/presidiet	Nordisk Ministerråds planer og budget 2009	
<i>Interna beslut</i>		
2/2008	Endring av Nordisk råds arbetsordning	

1.2 Præsidiets arbejdsgruppe til behandling af Nordisk Ministerråds budget

Præsidiets budgetgrupp har år 2009 bestått av följande medlemmar, som nominerats av partigrupperna och de nationella delegationerna:

- Den socialdemokratiska gruppen, stortingsrepresentant Berit Brørby (A), Norge, ordförande
- Mittengruppen, folketingsmedlem Marion Pedersen (V), Danmark
- Den konservativa gruppen, riksdagsledamot Kent Olsson (m), Sverige
- Den vänstersocialistiska gröna gruppen, stortingsrepresentant Rolf Reikvam (SV), Norge
- Den finska delegationen, riksdagsledamot Christina Gestrin (sv), Mittengruppen
- Den isländska delegationen, althingsmedlem Helgi Hjörvar (A), socialdemokratiska gruppen

Budgetgruppen har 2009 hållit följande möten:

- den 28 januari i Reykjavik: Internt möte i budgetgruppen samt möte med det isländska ordförandeskapet och Nordiska ministerrådets generalsekreterare om förslaget till budgetanvisningar för 2009
- den 6 mars i Köpenhamn: Internt möte i budgetgruppen och möte med de nordiska samsarbetsministrarna om budgetanvisningarna
- den 17 april i Köpenhamn: Internt möte i budgetgruppen
- Den 17 juni i Köpenhamn: Generalsekreteraren presenterade budgetförslaget för budgetgruppen
- den 24 juni i Torneå: Internt möte i budgetgruppen
- den 2 september i Köpenhamn: Internt möte i budgetgruppen
- den 8 september i Reykjavik: Möte med isländska samsarbetsministern om Nordiska rådets förslag till ändringar i förslaget till budget för 2009
- den 29 september i Mariehamn: Internt möte i budgetgruppen. Budgetgruppen behandlade ett första utkast till betänkande om Nordiska ministerrådets budget

Budgetgruppen overlæmnede ett enigt förslag till betänkande angående ministerrådsförslaget om Nordiska ministerrådets budget 2010, till Nordiska rådets Presidium. Vid Nordiska rådets session antog plenarförsamlingen betänkandet som Rek. 8/2009/presidiet.

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 10-00004-8

1.3 Samfundssikkerhed med udgangspunkt i Stoltenbergreporten

Norges tidligere udenrigsminister, Thorvald Stoltenberg, offentliggjorde i februar 2009 en rapport til de nordiske udenrigsministre med forslag til et nærmere nordisk samarbejde om samfundssikkerhed og udenrigs- og sikkerhedspolitik. Både før og efter offentliggørelsen deltog Thorvald Stoltenberg i møder med Nordisk Råd, der de senere år i stigende grad har fokuseret på disse spørgsmål. De nordiske udenrigsministre mødtes den 8. – 9. juni 2009 i Reykjavik, hvor de drøftede opfølgningen af Stoltenbergs rapport. Ministrene vedtog "Reykjavik-deklarationen", som konstaterede at forslagene er en vigtig inspiration til et udvidet nordisk samarbejde indenfor udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik.

Den 27. april 2009 blev der afholdt et andet nordisk ministermøde i Stockholm om samfundsbeskyttelse og kriseberedskab. Ministrene, der mødtes her, var forsvarsministrene i Sverige og Danmark, justitsministrene fra Island og Norge og Finlands indenrigsminister. Ministrene vedtog "Haga-deklarationen". Den omtaler et tættere nordisk samarbejde om redningstjenester.

Inge Lønning (H), der var medlem af Nordisk Råds Præsidium frem til valget i Norge i efteråret 2009, udarbejdede for Præsidiets et notat, som behandlede de to overnævnte udspil. Nordisk Råds Præsidium vedtog på sit møde 30. september 2009 i Mariehamn de retningslinjer han foreslog. Retningslinjerne om Nordisk Råds indsats i forhold til samfundssikkerhed er opsummeret således:

- Det er væsentligt at det nordiske samarbejde som der lægges op til indenfor samfundssikkerhed, udenrigs- og sikkerhedspolitik også får en nordisk parlamentarisk dimension. Dette vil styrke regeringernes samarbejde og give det en bedre legitimitet.
- Nordisk Råd må forholde sig til både Nordisk Ministerråd og de nordiske lands regeringer
- I Nordisk Råd har Præsidiets ansvaret for disse sagsområder. Præsidiets kan involvere Rådets fagudvalg ved behov.
- Præsidiets udser en rapportør som har et samlet ansvar for samfundssikkerhed og udenrigs- og sikkerhedspolitik.
- Præsidiets udarbejder et program for Nordisk Råds opfølgning af disse sagsområder hvor præsidietsforslag kan være et element,
- Præsidiets beder de nordiske landes regeringer at fremlægge til Nordisk Råds session en redegørelse som dækker både nordisk samarbejde om samfundssikkerhed (jfr Haga-deklarationen) og det nordiske samarbejde om udenrigs- og sikkerhedspolitik (jfr Reykjavik-deklarationen).
- Nordisk Råds præsident, visepræsident og rapportør møder "Hagaministrene" og udenrigsministrene en gang pr år, for eksempel om foråret, for at drøfte opfølgning af Nordisk Råds sessions vedtagelser og debatter samt forberede den kommende session i Nordisk Råd
- Præsidiets drøfter relevante sider af disse sagsområder med Baltisk forsamling, for eksempel på det årlige topmøde

Nordisk Råd Præsidium valgte en rapportør, som har et samlet ansvar for samfundssikkerhed, udenrigs- og sikkerhedspolitik. I første omgang blev rapportøren Erkki Tuomioja (sd), der tidligere var udenrigsminister i Finland

Nordisk Råd

Thorvald Stoltenberg deltog ved Nordisk Råds møder i september 2009 på Åland i selskab med Finlands tidligere præsident Martti Ahtisaari ved et seminar om Nordens rolle i forbindelse med international krisehåndtering. Ahtisaari fik 2008 Nobels Fredspris for sin indsats som international fredsmægler.

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 10-00004-8

Ved de nordiske parlamentarikers årlige møde Nordisk Råd session i Stockholm i oktober 2009 var diskussionerne blandt andet præget af forslagene i Stoltenberg rapporten. Den skabte stor debat om det nordiske samarbejde indenfor samfundssikkerhed, udenrigs- og sikkerhedspolitik. Til debat var også et medlemsforslag om kraftsamling for samordnet nordisk forsvar, der blev vedtaget.

De nordiske udenrigsministre påpegede, at diskussionen generelt om en nordisk udenrigs- og forsvarspolitik er mere interessant og mere dynamisk, end den har været i mange år. De nordiske udenrigsministre skrev siden i en kommentar, der blev bragt i bl.a. Sydsvenskan i Malmø og Hufvudstadsbladet i Helsingfors i marts 2010:

"Stoltenberg rapporten opfordrer os til at tage et fælles ansvar for Norden som region og for vort nærområde. Sikkerhedspolitiske begivenheder i Norden påvirker naturligvis også vores naboer. Dette er en af grundene til, at vi har engageret os særligt i det arktiske samarbejde, Østersøsamarbejdet og Barents samarbejdet. Stabiliteten i det nordiske nærområde er i alle nordiske landes interesse."

2. Udvalgenes og komitéernes arbejde i 2009

2.1 Kultur- og Uddannelsesudvalget

Kultur- og Uddannelsesudvalget arbejder overordnet med sager inden for områderne kultur, uddannelse og forskning. I arbejdet behandles spørgsmål og udvikles politiske initiativer inden for områder som sprogsamarbejde, børn og medier, kompetenceudvikling samt innovation og kreativitet i uddannelserne.

Følgende hovedområder hører under Kultur- og uddannelsesudvalget:

Almen kunst og kultur i Norden og internationalt

Et flerkulturelt Norden

Film og medier

Sprog

Foreningerne Norden og den frivillige sektor

Børn- og ungdomskultur

Grundskole og ungdomsuddannelser

Det nordiske uddannelsesområde

Folkeoplysning og voksenuddannelse

Livslang læring

Forskning

Universitetssamarbejde

Kultur- og Uddannelsesudvalget består af 15 medlemmer, med Mogens Jensen som formand, socialdemokraterne (S), og Bente Dahl, det radikale venstre (RV), som næstformand.

Kultur- og Uddannelsesudvalget mødtes til udvalgsmøder fem gange i løbet af 2009: Januarmødet; Reykjavik, Island. Aprilmødet; København,

Danmark. Sommermødet på Færøerne. Septembersmødet; Mariehamn, Åland. Oktobersmødet (sessionen); Stockholm, Sverige.

Nordisk Råd

Kultur- og Uddannelsesudvalgets har i 2009 arbejdet med følgende temaer:

- Evaluering og opfølgning på kulturreformen fra 2007
- Kreative erhverv og oplevelsesøkonomi
- Internet og computerspil, en medie- og kulturpolitisk satsning
- Håndhævelse af rettigheder og ophavsret på nettet
- Kultur i skolen – børn og unges rettigheder til kunst og kultur
- Bevaring af de små kultur- og håndværksfag samt UNESCO's konvention for immateriel kulturarv
- Forskning i frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer
- Evaluering af det nordiske forsknings samarbejde
- Arktisk forskning

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 10-00004-8

Globalisering

Kultur- og Uddannelsesudvalget har i 2009 deltaget aktivt i formuleringen af nye globaliseringsprojekter i det nordiske samarbejde. Udvalget har haft dialog og afholdt møder med de ansvarlige ministre inden for kultur og uddannelse, samt skriftligt indsendt forslag til konkrete projekter på områder som livslang læring, *drop-outs* på ungdomsuddannelserne samt børn og unges adgang til kunst og kultur i skolen. Udvalget har ønsket i så stort et omfang som muligt at bidrage til og have indflydelse på projektudformningen, idet globaliseringspuljen udgør en stadig større andel af det samlede nordiske budget.

Aktiviteter på kulturområdet:

Kulturreform

Det nordiske kultursamarbejdet skal bidrage til at fremme mangfoldigheden af kulturudtryk i Norden samt at fremme og styrke den nordiske dimension i landenes kulturliv. Kultursamarbejdet skal styrke og udvikle den kulturelle og kunstneriske virksomhed i hele Norden. Samarbejdet skal resultere i, at kultur og kunst fra de nordiske lande skal være tilgængelig i Norden og at gennemslagskraften øges hos publikum både i og uden for regionen.

For at give kultursamarbejdet en ny dynamik og større gennemslagskraft besluttedes en ny struktur for projekt- og kunststøtteprogrammerne, som trådte i kraft i sin helhed i 2007. Den ny struktur er konsolideret i 2008 og 2009 og betyder øget fleksibilitet og åbenhed for nye arbejdsformer, samt en større robusthed og evne til at møde de udfordringer, som kulturlivet i Norden står overfor i dag, både nationalt og internationalt. Det nordiske kultursamarbejde er også i større grad forankret i kulturmiljøerne på nationalt niveau, især ved at invitere til løbende dialog og erfaringsudveksling via det nye dialogværktøj Nordisk kulturforum.

Kultur- og Uddannelsesudvalget gennemførte en konference/offentlig høring i 2009 omkring kulturreformen for at undersøge virkning og konsekvenser af den nye reform. Som opfølgning på høringen oversendte Nordisk Råd en række anbefalinger til Nordisk Ministerråd, som har resulteret i at Ministerrådet har gennemført nogle justeringer i kultursamarbejdet, bl.a. inden for frivilligsektoren, der nu har fået bedre støttemuligheder.

Sprog

Der blev i 2009 fokuseret på sprogsamarbejdet i forbindelse med arbejdet med at udforme en ny nordisk sprogkonvention, hvor udvalget i forbindelse med en høringsrunde har tilkendegivet, at de nordiske lande bør regulere og forbedre mulighederne for at studerende inden for Norden kan aflægge eksamen på eget sprog i et andet nordisk land. Desuden har udvalget arbejdet videre med den nordiske sprogdeklaration. Dette arbejde har

resulteret i, at der nu er oprettet en ny Nordisk sprogkoordination, under Dansk Sprognævn, der har fået ansvaret for at virkeliggøre målsætningerne i deklARATIONEN.

Kreative industrier

I forbindelse med emnerne oplevelsesøkonomi og kreative industrier gennemførte udvalget en høring om disse emner i Thorshavn, Færøerne den 27. august, hvor repræsentanter fra den færøske industri og erhvervssektor deltog, herunder firmaerne *Seaenergy* og Gudrun & Gudrun samt det digitale projekt *Pantopia*. Ydermere er udvalget involveret i globaliseringsprojektet KreaNord, igangsat af Ministerrådet, der har til formål at løfte de kreative industrier i Norden og i de nærliggende områder som Østersøen og Nordvestrusland. Udvalgets formand deltager sammen med formanden for Erhvervsudvalget i en følgegruppe, der giver input og sparring til KreaNord projektet.

Aktiviteter inden for uddannelse og forskning

På uddannelses- og forskningsområdet arbejder udvalget med temaer der berører strategien, der fokuserer på Norden som en ledende og dynamisk videns- og kompetenceregion i et globalt perspektiv.

NORIA og Topforskning

Som en del af globaliseringsprojekterne kan nævnes det nordiske topforskningsinitiativ og udviklingen af det nordiske forsknings- og innovationsområde (NORIA). Begge projekter er igangsat af Nordisk Ministerråd og bliver tæt fulgt op af Nordisk Råd, der har påbegyndt arbejdet med at få igangsat en status og evaluering af projekterne. I 2009 har Ministerrådet tilendebragt det første topforskningsinitiativ inden for energi, klima og miljø. Kultur- og erhvervsudvalgene i Nordisk Råd har i samarbejde påbegyndt en proces, hvor udvalgene vil se på, hvordan struktur, styring og gennemførelse af projekterne kan optimeres. I denne forbindelse har udvalget bl.a. samarbejdet med den nordiske forskningsinstitution *NordForsk* og det internationale konsulentfirma Technopolis.

Frafald og drop-out på ungdomsuddannelserne

Inden for fælles-nordisk forskning i frafald og *drop-out*, særligt på ungdomsuddannelserne, har Nordisk Råd tillige anbefalet, at Ministerrådet igangsætter forskningsaktiviteter inden for dette felt. Dette har afstedkommet, at der ultimo 2009 blev igangsat et studie i frafald ved forskningsinstitutionen NIFU STEP. Studiet forventes afsluttet primo 2010. Herefter vil Ministerrådet tage stilling til, hvilke initiativer der kan igangsættes.

Arts in Education – Kultur i Skolen

Herudover har Kultur- og Uddannelsesudvalget gennemført studier og seminarer i forbindelse med emnet Kultur i Skolen. Udvalget har samarbejdet og holdt møde med en førende kapacitet indenfor feltet; professor Anne Bamford. Desuden lancerede udvalget en nye deklARATION om børn og unges rettigheder til kunst og kultur i skolen ved sessionen i Stockholm 2009. Udvalget vil videreføre dette arbejde i 2010, og vil fortsat have fokus på kreativitet, innovation og iværksætteri i uddannelserne i Norden i den kommende periode.

Møder og seminarer

Neden for listes en række temaer og møder som Kultur- og Uddannelsesudvalget har gennemført med ministre, samarbejdspartnere, kulturorganisationer og interesseorganisationer i løbet af året:

Virksomhedsbesøg på den islandske virksomhed for computerspil og spiludvikling CCP, hvor udvalget fik en orientering om spiludvikling i Island, i Norden og globalt set. Herudover deltog direktøren for det nordiske com-

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 10-00004-8

puterspilsprogram, Erik Robertson, og fortalte om status og samarbejde omkring den nordiske spilstøtteordning *NordicGameProgram*.

Nordisk Råd

Seminar om de små håndværksfag i Norden, arrangeret i et samarbejde mellem Maihaugen, det norske uddannelsesdepartement og Nordisk Ministerråd, afholdt i Lillehammer, Norge den 3. og 4. marts 2009.

Dokument 1

Prioriteringer og budget for nordisk samarbejde 2009, afholdt den 17. marts i Island, samrådsmøde med den islandske minister for kultur, uddannelse og forskning og for nordisk samarbejde, Katrín Jakobsdóttir.

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 10-00004-8

Høring om muligheder og udfordringer i forbindelse med den nordiske kulturreform (2007), afholdt på Christiansborg, København den 17. april 2009 med deltagelse fra et bredt udsnit af kulturudøvere og aktører fra det nordiske kulturlandskab (120 deltagere).

Prioriteringer og budget for nordisk samarbejde for 2010, afholdt den 5. maj i Danmark, samrådsmøde med den danske minister for undervisning og nordisk samarbejde Bertel Haarder og kulturminister Carina Christensen.

Fællesmøde om kultur i skolen og Public Service gennemført af Kultur- og uddannelsesudvalgene i Europarådet og i Nordisk Råd på Christiansborg, Danmark den 8. - 9. september 2009. Der var bl.a. deltagelse ved professor Anne Bamford fra Wimbledon School College of Art, London og ved Bjørn Erichsen, direktør i EBU, European Broadcasting Union.

Høring om *copyright*, ophavsret og rettigheder i forbindelse med kunstværker, der publiceres i digital form på nettet, afholdt i Mariehamn, Åland den 30. september 2009 med deltagelse fra en række nordiske ophavsretsorganisationer, forskere, teleoperatører og kunsterorganisationer.

Seminar om arktisk forskningssamarbejde, afholdt den 30. september 2009 i Mariehamn, Åland, med deltagelse fra *University of the Arctic* ved præsident Lars Kullerud og vicepræsident Outi Snellmann.

Seminar om nordisk forskningssamarbejde, herunder globaliseringsprojekter og Topforskningsinitiativer, gennemført i samarbejde med NordForsk den 30. september 2009 i Mariehamn, Åland.

Seminar om Kultur i Skolen, præsentation af Kultur- og Uddannelsesudvalgets nye forslag til en nordisk deklaration om børn og unges rettigheder til kunst og kultur i skolen, afholdt i Kulturhuset i Stockholm den 26. oktober 2009, med deltagelse af bl.a. den svenske børnebogsforfatter Ulf Stark.

Fællesmøde mellem Kultur- og Erhvervsudvalget i Nordisk Råd om evaluering af det nordiske forskningssamarbejde, afholdt i Rigsdagen i Stockholm den 27. oktober 2009 med deltagelse af bestyrelsesformand fra det nordiske topforskningsprogram Rolf Annerberg og ekstern konsulent Erik Arnold fra konsulentfirmaet Technopolis.

Herudover har Kultur- og Uddannelsesudvalget deltaget i en række af Nordiske KulturFora, der er den nordiske dialogplatform inden for kultursamarbejdet i Norden. Kulturforum arrangeres og gennemføres i samarbejde med Nordisk Ministerråd. Bl.a. har udvalget deltaget og holdt oplæg på Færøerne i august under temaet den Nordiske Kulturreform. Emnet var i høj grad koblet sammen med den offentlige høring, som udvalget gennemførte på Christiansborg den 17. april. Desuden deltog repræsentanter fra udvalget i Kulturforum i Helsingfors i september under temaet den Nordlige dimensions kulturpartnerskab, der er knyttet sammen med KreaNord, og som bl.a. lægger vægt på samarbejder mellem Norden og

Nordvestrusland, Baltikum og Østersøregionen samt med en tæt kobling til de aktiviteter der finder sted i EU-regi. Temaet vil blive fulgt op med endnu et Kulturforum i Sankt Petersborg i maj 2010.

Nordisk Råd

Udvalgsforslag og sager fremlagt af Kultur- og Uddannelsesudvalget:

A 1469/kultur	Udvalgsforslag om Kultur i skolen (stillet af Kultur- og Uddannelsesudvalget)
A 1472/kultur	Medlemsforslag om nordisk forskning på polare lavtrykk (fremlagt af Den socialdemokratiske gruppen)
A 1473/kultur	Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag (stillet af Bente Dahl)
A 1474/kultur	Medlemsforslag om utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen (väckt av Sinikka Bohlin)
A 1475/kultur	Udvalgsforslag om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil (fremlagt af Kultur- og uddannelsesudvalget)
A 1481/kultur	Udvalgsforslag om opfølgning på kulturreformen (fremsat af Kulturudvalget)
A 1482/kultur	Udvalgsforslag om håndhævelse af ophavsret på internettet (fremsat af Kulturudvalget)

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 10-00004-8

D. Rekommandationer og fremstillinger

*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk sprogpolitik (tredje og fjerde at-sats)
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
*13/2007/kultur	Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag
12/2008/kultur	Nordliga dimensionens kulturpartnerskap
23/2008/kultur/velferd	Kultur og helse
*31/2008/kultur	Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer
32/2008/kultur	Ändring av stadgarna för Nordiska rådets litteraturpris

2.2 Velfærdsudvalget

Velferdsudvalget behandler saker innenfor:

- Velferdsordninger/trygd- og pensjon
- Sosial- og helse
- Handikapp/Funksjonshindrede
- Bygg- og bosted
- Familie
- Barn- og ungdom
- Narkotika, alkohol og andre former for missbruk

Samarbeidet innen sosial- og helsesektoren hviler på felles verdier som utgjør fundamentet i den nordiske velferdsmodellen. Rammene for samarbeidet er nedfelt i Samarbeidsprogrammet for sosial- og helsesektoren. Programmet dekker et vidt felt fra forskning og utdanning til informasjons- og erfaringsutveksling og tilrettelegging for samhandling mellom landene gjennom konvensjoner og overenskomster. Tyngdepunktet i samarbeidet hviler på institusjonene, både finansielt og som verktøy for måloppnåelse, men også prosjektvirksomheten er av stor betydning.

Velferdsutvalget bestod av 15 medlemmer i 2009, med Siv Fridleifsdottir, Midtengruppen (F), Island som leder, og Göte Wahlström, Den Sosialdemokratiske Gruppe (s), Sverige som nestleder.

Nordisk Råd

Velferdsutvalget møttes fem ganger til ordinære utvalgsmøter i løpet av 2009:

Dokument 1

Januarmøtet; Reykjavik, Island. Aprilmøtet; København, Danmark. Sommermøtet i Haparanda/Torneå regionen, Finland/Sverige. Septembermøtet; Mariehamn, Åland. Oktobermøtet (sesjonen) Stockholm, Sverige.

Fremlagt af:
Præsidiat

J.nr. 10-00004-8

Velferdsutvalgets hovedtema for 2009 var:

"Hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden".

Andre prioriterte temaer for Velferdsutvalget 2009:

- Nordisk Råds EU-strategi, granskning av EUs "grønne, hvite og blå bøker"
- Actionplan 2009 mellom Nordisk Råd og Baltisk Forsamling
- Stoltenberg rapporten; Nordisk samarbeid om utenriks- og sikkerhetspolitikk
- Kjønnsllestelse (Utvalgsforslag og skriftlig spørsmål til den danske regjering)
- Rammeprogrammet; "Norden i verden - Verden i Norden"
- Budsjett for 2010
- Budsjettprosessen, arbeid for en mer dynamisk budsjettprosess i Nordisk Råd
- Grensehinderproblematikk innenfor helse og sosialområdet
- Globaliseringsinitiativet; helse og velferd 2010
- Bekjempe spredning av HIV/AIDS og multiresistent tuberkulose med fokus på Barentsområdet og i Nordvest-Russland (Utvalgsforslag/skriftlig spørsmål til svenske regjering)
- Misbruk av alkohol, narkotika og annet. Velferdsutvalget har utarbeidet hørings svar på medlemsforslag A 1467/medborger/velfærd; om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika.
- Livsstilssykdommer (hjerte- og karsykdommer, fedme og diabetes). Velferdsutvalget har utarbeidet hørings svar på A 1476/miljö om en ökad satsing på friluftsværksamhet för barn och ungdomar)
- Psykisk helse, barn- og unges ventetid innen barne- og ungdomspsykiatrien
- Islands formannskapsprogram "Det nordiske kompass", Nordisk Ministerråd 2009
- Velferdsutvalgets vurderinger av NMR's svar på rekommandasjoner fra NR
- Fortløpende arbeid på aktuelle problemstillinger som berører Velferdsutvalget.

Prioritert eksternt samarbeid:

- Parlamentarisk arbeidsgruppe i *Baltic Sea Parliamentary Conference* (BSPC) om arbeidsmarked og sosial velferd (*Working Group on Labour Market and Social Welfare*)
- Samarbeid med *Baltic Assembly Social Affairs Committee* og Nordisk Råds Velferdsutvalg: Hovedvekt på sosial sikkerhet/velferd og sosiale aspekter ved et mer fleksibelt arbeidsmarked mellom landene, finanskrisen og kampen mot menneskehandel.
- Samarbeid med Nordisk senter for alkohol og rusforskning (NAD) i forbindelse med prioritert tema for Velferdsutvalget
- Samarbeid med forskere/spesialister i forbindelse med prioritert hovedtema 2009 for Velferdsutvalget
- Dialog med Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV) i forbindelse med aktuelle problemstillinger, bl.a. skriftlig spørsmål til de nordiske regjeringene i forbindelse med den økonomiske situasjonen for Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene

- Dialog med Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH) i forbindelse med oppfølgingen av blant annet "Design for alle", universell utforming, i forbindelse med Velferdsutvalgets hovedtema for 2009.
- Dialog med Nordisk Handikappolitisk Råd (NHR), i forbindelse med evaluering av NHR
- Fortløpende dialog med aktuelle samarbeidspartnere i forbindelse med saksbehandling i Velferdsutvalget

Nordisk Råd

Dokument 1 Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 10-00004-8

Nordiske institusjoner på helse- og sosialområdet, ble samlet inn under Nordens Velfærdscenter (NVC) fra 1. januar 2009

Historikk: Innen sosial- og helseområdet var det etablert seks institusjoner som bidro til et tettere nordisk samarbeid, det var:

Nordisk nemnd for alkohol- og narkotikaforskning (NAD)
 Nordisk samarbeidsorgan for handikappspørsmål (NSH)
 Nordisk utdannessenter for døvblindepersonal (NUD)
 Nordisk utdanningsprogram for utvikling av sosialtjenesten (NOPUS)
 Nordisk institutt for odontologisk materialprøving (NIOM)
 Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV)

Nordisk Ministerråd for sosial- og helsepolitikk (MR-S) vedtok høsten 2007 forslag til endringer i strukturen til de nordiske institusjoner på helse- og sosialområdet, med henblikk på å gjøre institusjonene bedre i stand til å fungere som redskap for å understøtte ministerrådets politisk prioriterte områder. Den nye strukturen ble iverksatt fra 1. januar 2009 ved at alle organisasjonene ble samlet under Nordens Velfærdscenter (NVC) med leder Tone Mørk (NO) og med hovedkontor i Stockholm, etter forutgående vedtak av MR-S i juni 2008 og en endelig godkjenning av de nordiske samarbeidsministrene (MR-SAM) høsten 2008. Forslaget om strukturrendring ble enstemmig godkjent under sesjonen 2008, som ble avholdt i Helsingfors, Finland. Størsteparten av sektorens midler var knyttet til disse institusjonene, og er nå i NVC. I løpet av 2009 har Velferdsutvalget etablert et godt samarbeid med NVC.

Møter, seminarer, høringer:

- Den 28. januar 2009 besøkte Velferdsutvalget "Barnas Hus" Reykjavik, Island. I forbindelse med arbeidet med hovedtema for 2008; "Hvordan krenkede barn blir syke voksne" ble det islandske "Barnas Hus" trukket frem som et spesialisert kompetansesenter i forhold til overgrepssproblematikk. Dette ble etablert allerede i 1998 og har blitt brukt som modell for andre nordiske lands etableringer av alternative utforminger av et "Barnas Hus". I Utvalgsforslaget fra 2008 var det blant annet en rekommendasjon om: "å oppmuntre til at det etableres et Barnas Hus i alle de nordiske land og selvstyrende områder".
- Velferdsutvalget fikk en orientering fra Jakob Schmidth fra sekretariatet for Grensehinderforum, om arbeidet som gjøres i NMR i forbindelse med grensehinderproblematikk.
- Den 17. april 2009 fikk Velferdsutvalget besøk av representanter for den Baltiske forsamling i forbindelse med hovedtema for 2009 og deres synspunkter på et mer fleksibelt inkluderende arbeidsmarked sett i sammenheng med finanskrisen. I samme forbindelse kom direktør for arbeidslivspolitik i Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), Sigrun Vågeng, og redegjorde for næringslivets synspunkter på hovedtemaet. Velferdsutvalget var på besøk samme dag til Arbeidsmiljø København (AMK) og fikk deres anbefalinger til hovedtema.
- Velferdsutvalget leverte 17. april et enstemmig utvalgsforslag om tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest- Russland til Presidiet.
- Velferdsutvalget kom med prioriteringer innen fristen 1. mai til tema for Globaliseringsinitiativet, helse og velferd, 2010, som var: Hiv/aids og multiresistent tuberkulose, unges situasjon på arbeidsmarkedet og psykisk helse.

Nordisk Råd

Dokument 1 Fremlagt af:
Præsidiat

J.nr. 10-00004-8

- Nordisk Råd jobber for å få til en mer dynamisk budsjettprosess. Som et resultat av det var Velferdsutvalgets formann, Siv Fridleifsdottir (F) og sekretariatet i møte med sosialminister Arni Pall Arnason (A), Island, den 18. juni 2009, for å fremme Velferdsutvalgets synspunkter til budsjett og globaliseringsinitiativet; helse og velferd for 2010.
- Nordisk Råd hadde sin sommerreise til 2009, uke 26, til Haparanda/Torneå regionen i forbindelse med markeringen av 200 års jubileum for Finland og Sveriges adskillelse som nasjoner.
- Den 25. juni 2009 hadde Velferdsutvalget sammen med Næringsutvalget fått i stand et møte med eier av IKEA, Ingvar Kamprad, med fokus på hovedtema. På samme møte var kommunalrådmann, Sven-Erik Bucht, Haparanda kommune. Velferdsutvalget fikk blant annet en redegjørelse om diverse prosjekter som hadde til formål å fordype helsesamarbeidet mellom den finske og svenske Tornedalen, med utgangspunkt i demografiske utfordringer og fokus på å få til rett kvalitet i helsetjenesten og fritt behandlingsvalg for pasientene i regionen.
- Den 30. september 2009 fikk Velferdsutvalget besøk av budsjettansvarlig for NMRs helse- og sosialbudsjett, for å kunne være i en direkte dialog om budsjettspørsmål. Behandling av avskrivninger/rekommandasjoner fra NMR og annen dokumentasjon/forberedelser til sesjonen i oktober 2009.
- Den 26. oktober arrangerte NVC i samarbeid med Velferdsutvalget en lunchdebatt i Stockholms kulturhus om "Nordisk nytänkande mot ungt utanförskap" i forbindelse med Velferdsutvalgets hovedtema og NVCs pilotprosjekt om integrasjon på den nordiske arbeidsmarkedet i den globale finanskrisen.
- Den 27. oktober hadde Velferdsutvalget et forkortet utvalgsmøte grunnet sesjonen (se under punkt Rekommandasjoner). Velferdsutvalget fikk besøk av leder for NVC, Tone Mørk, som redegjorde for Nordens Velfærdscenters aktiviteter og fokusområder.

Internasjonalt samarbeid:

- Nordisk Råd, Velferdsutvalget arrangerte samarbeidsmøter med Baltisk Forsamling; helse og sosialutvalget med representasjon av Göte Wahlström (s) og Jan Henrik Fredriksen (FrP), med fokus på hovedtema og finanskrisen
- Velferdsutvalget var representert ved Göte Wahlström (s) på alle BSPCs møter 2009 i forbindelse med arbeidsgruppen for *Labour Market and Social Welfare* og ferdigstilling av rapport
- Velferdsutvalget var representert ved Göte Wahlström (s) på BSPCs 18. konferanse i Nyborg, Danmark september 2009
- Utover det som er nevnt spesielt, så har Velferdsutvalget deltatt i eksterne seminar/konferanser på relevante områder

Annet:

Velferdsutvalget kontakter/oppsøker fagpersoner/institusjoner og andre relevante kunnskapsformidlere rundt temaer/områder som Velferdsutvalget arbeider med til enhver tid.

Rekommandasjoner, fremstillinger og interne beslutninger:

Velferdsutvalget hadde følgende saker til behandling under sesjonen 2009 i Stockholm, Sverige. Disse sakene ble fremlagt av Velferdsutvalgets medlemmer til Nordisk Råd. Det var i tillegg deltagelse på debatter om forskjellige hovedtemaer/saker, redegjørelser og Generaldebatten.

- Hovedtema for Velferdsutvalget 2009: A 1480/velferd om hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv. (*Talsperson Göte Wahlström (s) tre minutter*)
- B 264/velfærd: Ministerrådsforslag om omdannelse av Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer (NIOM). (*Talsperson Arja Karhuvaara (saml) tre minutter*)

- Meddelelse over Rek. 17/2006/välfärd: Barn och ungas väntetid inom psykiatrivården i Norden. (Velferdsutvalget avventer ny meddelelse neste år).
- Meddelelse over Rek. 5/ 2007/välfärd: Psykiatrivården i Norden. (Velferdsutvalget avskriver meddelelsen).
- Meddelelse over Fremst. 7/2008/velfærd: Nordisk sundhedsområde. (Velferdsutvalget avventer ny meddelelse neste år).
- Meddelelse over Rek. 18/2008/velfærd: Ny organisationsstruktur på Social- og helseområdet. (Velferdsutvalget avskriver meddelelsen).
- Meddelelsen over Rek. 19/2008/velfærd: Hvordan krenkede barn blir syke voksne. (Velferdsutvalget avventer ny meddelelse neste år).
- Meddelelse over Rek. 20/2008/medborgar/välfärd: Förbud mot transfetter. (Utvalgene avventer ny meddelelse neste år).
- Meddelelse over Rek. 23/2008/kultur/velfærd: Kultur og helse. (Utvalgene avskriver meddelelsen).
- Meddelelse over Rek. 24/2008/velfærd: Tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av kvinner. (Velferdsutvalget avskriver meddelelsen).
- Meddelelse over Rek. 35/2008/velfærd: Internasjonalt initiativ mot kjønnslemlestelse av kvinner. (Velferdsutvalget avskriver meddelelsen).
- Meddelelse over Fremst. 3/2009/velfærd: Utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest- Russland. (Velferdsutvalget avskriver meddelelsen).
- Statusrapport 2009: "Et bedre liv gjennom mat og mosjon - hvor langt har vi nådd?" (*Talsperson Marianne Kierkemann (m), tre minutter*).

Nordisk Råd

Dokument 1 Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 10-00004-8

2.3 Medborger- og Forbrugerudvalget

Medborger- og Forbrugerudvalget består af 15 medlemmer. Ville Niinistö (gröna), Finland, er formand for udvalget og Henrik Dam Kristensen (S), Danmark, var udvalgets næstformand til den 1. januar 2010. I forbindelse med valg til Stortinget i Norge den 14. september 2009 blev en ny norsk delegation indvalgt, hvorefter Martin Kolberg (S), Norge, overtog posten som næstformand pr. 1. januar 2010.

Udvalget afholdt fem møder og gennemførte en studietur til Norrbotten, Sverige i løbet af 2009.

De overordnede temaer, som dominerede udvalgets arbejde i 2009, var:

- Asylpolitik og migration
- Forbrugerrettigheder og forbrugerpolitik
- Urbefolkningen i Norden

Udvalget har endvidere beskæftiget sig med følgende temaer:

- Finanskrisen på Island – betydning for medborgerne
- Forbrugerpolitiske grænsehindringer
- Røde Kors' arbejde med asylbørn
- Gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger
- Børn som ofre for menneskehandel
- Koordinering af de nationale systemer for personregistrering
- Fælles nordisk strategi for bekæmpelse af narkotika

Seminarer og inviterede gæster i forbindelse med udvalgets møder Reykjavik, Island, den 28. januar 2009:

Medborger- og Forbrugerudvalget afholdt et fælles møde med Erhvervsudvalget om den aktuelle finanskrisen. Der var oplæg af Jóhannes Gunnarsson, formand for Neytendasamtökin (den islandske forbrugerorganisation), Vilhjálmur Egilsson, Generalsekretær for SA, (Islands Arbejdsgiverorganisation), Henny Hinz, økonom, Alþýðusamband, (Islands lønmodtagerorganisation), samt Gylfi Magnússon, forsker fra *Institute of Economic Studies*.

På samme møde blev der afholdt et internt seminar om forbrugerpolitiske grænsehindringer. Her var oplæg af Gudridur Sigurdardottir, Islands repræsentant i Gränshinderforum og Hildigunnur Hafsteinsdottir, *European Consumer Centre Iceland*.

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 10-00004-8

København, Danmark, den 17. april 2009. Medborger- og Forbrugerudvalget besøgte Røde Kors flygtningelejre Sandholm og Sjælsmark Kaserne. Besøget var et led i udvalgets arbejde med asyl- og flygtningepolitik. Inden besøget afholdt udvalget udvalgs møde, hvor et af punkterne handlede om Ministerrådets nye database for grænsehindringer, som blev præsenteret af Johan Lindblad fra Grænsehindringsforummet.

Åland, Finland, den 30. september 2009. Medborger- og Forbrugerudvalget afholdt et temamøde angående, hvilke muligheder og begrænsninger der er indenfor forbrugerpolitik i Norden. "Kan Norden gøre en forskel på det forbrugerpolitiske område?" Der var oplæg af Tuula Sario, jurist fra Finlands Konsument Forbund, og Eivind Gram-Johannessen, Afdelingsdirektør, Forbrugerafdelingen, Barne- og ligestillingsdepartementet, Norge.

Stockholm, Sverige, den 27. oktober 2009. Medborger- og Forbrugerudvalget afholdt udvalgs møde i forbindelse med sessionen. Under mødet var der to oplæg af eksterne gæster. Det første var en opfølgning på studieturen og omhandlede grænsehindringer i Sameland af Bjarne Mørk Eidem, medlem af Ministerrådets Grænsehindringsforum. Det andet var en præsentation af Sveriges erfaringer med hjemsendelse af asylansøgere, som blev præsenteret af Caroline Henjered, verksamhetschef för mottagnings- och återvändandefrågor, Migrationsverket.

Sommermøde og studierejse

Medborger- og Forbrugerudvalget foretog en studierejse til Kiruna, Sverige, på baggrund af den svensk-finske anmodning om at afholde en fælles nordisk studietur i Norrbotten i anledning af 200-året for det svenske riges deling. I den forbindelse valgte udvalget, i henhold til arbejdsplanen for 2009, særligt at beskæftige sig med samerne og andre minoritetsbefolkninger i Norden. Udvalget besøgte Sapmi, (Svenske samers Parlament og hovedsæde for Samisk Parlamentarisk Råd) og mødtes med Lars-Anders Baer, som er samisk medlem af *UN Permanent Forum on Indigenous Issues* (UNPFII). Derefter mødtes udvalget med Kirunas borgmester, Kenneth Stålnacke, for at høre om udviklingen i forbindelse med flytning af Kiruna by. Om aftenen var der samisk folkløse efterfulgt af en samisk kalvmærkning i samebyen Gabna. Studieturen fortsatte derefter videre til Haparanda, hvor udvalget sluttede sig til Nordisk Råds fællesmøde.

Rekommandationer og udtalelser

På Nordisk Råds session 2009 blev følgende forslag behandlet:

A 1449/medborgar: Medlemsförslag om barn som offer för människohandel

A 1467/medborgar: Medlemsförslag om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika

A 1470/medborgar: Medlemsförslag om tillgång till personnummer undertillfällig vistelse i ett nordiskt land

A1478/medborger: Udvalgsforslag om forbrugerpolitisk netværk

A 1479/medborger: Udvalgsforslag om migration

Internationalt samarbejde

Medborger- og Forbrugerudvalget var repræsenteret i eksterne møder og konferencer indenfor udvalgets fagområde. Blandt andet ved et fællesmøde med udvalg fra Europarådet om islamofobi, den 7. – 9. september i København, Danmark, og konferencen om "Køn og Magt I Norden", den 18. – 19. november i Reykjavik, Island.

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 10-00004-8

2.4 Miljø- og Naturresurseudvalget

I 2009 besluttede Miljø- og Naturresurseudvalget at lægge hovedvægten på følgende emner:

Prioriterede temaer:

- EU's fremlæggelse af en Østersøstrategi
- Etablering af et nordisk/internationalt pantsystem for flasker og dåser
- Nordisk samarbejde om fiskeripolitik i forhold til den iværksatte revision af EU's fælles fiskeripolitik
- Borgernes og de frivillige organisationers deltagelse i miljø- og klimapolitikken
- Bekæmpelse af Østersøens eutrofiering (overgødsning) og gennemførelsen af HELCOM's Østersøhandlingsplan
- Energi- og transportpolitik i forhold til klimaændringer; blandt andet klimatopmødet i København december 2009
- Indkomne medlemsforslag

Opfølgning:

- Bekæmpelse af Østersøens eutrofiering (overgødsning) og gennemførelsen af HELCOM's Østersøhandlingsplan
- Energi- og transportpolitik i forhold til klimaændringer; herunder klimatopmødet i København december 2009

Prioriteret eksternt samarbejde:

- Parlamentarisk arbejdsgruppe i BSPC-regi om energi og klimaforandringer i Østersøregionen (inklusive parlamentarisk samarbejde med bl.a. Rusland)
- Udveksling af informationer med søsterudvalget i *British-Irish Interparliamentary Body* med særligt fokus på vedvarende energi
- Miljøsam arbejde med Baltisk Forsamling: Hovedvægt på spørgsmålet om sikker og bæredygtig energiforsyning, flaske- og dåsegenanvendelse og EU's revision af den fælles fiskeripolitik; desuden i samarbejde med Næringsudvalget at fokusere på miljøvenlig transport- og infrastrukturudvikling – jævnfør det generelle BF-NR-samarbejdsprogram for 2009
- Deltage i samarbejde med de parlamentariske forsamlings miljøudvalg for hhv. Europarådet (PACE) og *Commonwealth of Independent States* (CIS IPA)
- Samarbejde med nationale parlamenters udvalg: i 2009 med hovedvægt på det danske Folketing om EU's fiskeripolitik

Miljø- og Naturresurseudvalget havde pr. 1. januar 2009 15 medlemmer med repræsentation fra alle nordiske lande og selvstyrende områder; heraf seks kvindelige og ni mandlige. Asmund Kristoffersen (A), Norge var formand frem til den 30. september 2009. Fra den 1. oktober til en 31. december 2009 blev formandsposten varetaget af Per Rune Henriksen (A), Norge. Kristen Touborg (SF), Danmark, varetog næstformandsposten gennem hele året.

Udvalget har holdt fem møder, herunder et sommermøde i Narvik og svensk-finsk Lapland med bl.a. en minihøring vedrørende Medlemsforslag om mere resursevenligt fiskeri og forbud mod dumpning af fisk (A 1471/miljø).

Udvalget havde under sessionen i Stockholm i oktober møde med miljøministrene om blandt andet muligheder for nordisk samarbejde om bevarelse af den biologiske mangfoldighed samt håndtering af farlige kemikalier.

Nordisk Råd

Nordisk Råd var repræsenteret ved Baltiske Forsamlings Miljøbeskyttelses- og Energiudvalgs møde den 23. – 24. april 2009 i Klaipeda, Litauen, om energiforsyningssikkerhed.

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

Desuden var Nordisk Råd repræsenteret på de fælles parlamentariske møder i Skt. Petersborg mellem IPA CIS-SNG (sammenslutningen af uafhængige tidligere sovjetrepublikker) og PACE (Europarådet) den 14. - 15. maj 2009. Den 15. maj afholdtes en heldags international miljøkonference. Endvidere blev der afholdt en rundbordssamtale mellem Nordisk Råd og Den Russiske Føderale Duma den 8. – 10. juni i Khanty-Mansuisk med fokus på dels miljø- og energiproblemer, dels på forholdene for indfødte folk.

J.nr. 10-00004-8

Det afsluttende møde i BSPC-arbejdsgruppen om Energi og Klimaforandringer afholdtes den 18. – 19. maj 2009 i Reichstag, Parlamentet i Berlin. På mødet i Berlin færdiggjorde arbejdsgruppen de politiske rekommandationer til BSPC-konferencen i Nyborg den 31. august.

Som optakt til FN's klimatopmøde, COP15, arrangerede Nordisk Råd og Nordiska Investeringsbanken en klimakonference i samarbejde med det svenske EU-formandskabet i Stockholm den 26. oktober

Miljø- og Naturresurseudvalget havde møde med modtagerne af Nordisk Råds miljøpris 2009, "I ur och skur", den 27. oktober.

Nordisk Råds delegation ved COP15 blev repræsenteret af Ann-Kristine Johansson (s), Kristen Touborg (SF) og Anita Brodén (fp). Delegationen deltog bl.a. i en parlamentarisk konference på Christiansborg arrangeret af Folketinget og Den Interparlamentariske Union, IPU.

I årets løb ledte følgende af Udvalgets sager frem til nye rekommandationer/fremstillinger:

1/2009/miljø: Felles nordisk artsdatabase i kampen mod å stanse utrydelse av plante- og dyrearter (A1443/miljø)

2/2009/miljö: Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö och A 1446/presidiet)

4/2009/miljø: Havvindmølleparker i Østersøen (A1456/miljø)

5/2009/miljø: Bedre reparasjonsberedskap for nordiske det kraftnettet (A1457/miljø)

9/2009/miljø: Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø)

13/2009/miljø: Handlingsprogram for energiområdet 2010-2013 (B 262/miljø)

2.5 Næringsudvalget

Näringsutskottet ansvarar för Nordiska rådets behandling av ramvillkor för ekonomi, produktion och handel, inkluderande fri rörlighet på marknaden och arbetsmarknaden i Norden.

Utskottet har 14 ledamöter och huvudsakliga ansvarsområden är:

- näring/industri

- inre marknad, fri rörlighet, avlägsnande av gränshinder, handel
- regioner och strukturstöd
- sysselsättning och arbetsmarknad
- arbetsmiljö
- infrastruktur/transport
- kommunikation
- IT

Nordisk Råd

Dokument 1 Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 10-00004-8

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Sverige, har fungerat som ordförande och Lyly Rajala (saml), Finland, som vice ordförande. Utskottet har under 2009 avhållit fem utskottsmöten.

Utskottets prioriteringar för 2009 har varit Regionalpolitik i Norden - Gränshinder inom näringspolitikområdet, infrastruktur- och transportpolitikens konsekvenser för samhälle och näringsliv, Nordiskt pant- och retursystem, Innovationspolitik i Norden och romfartspolitisk samarbete.

Utskottet har under 2009 främst fokuserat sitt arbete på uppföljning av infrastruktur- och transportpolitikområdet där utskottet tillsammans med Miljö- och naturresursutskottet lagt fram en rekommendation om en gemensam nordisk handlingsplan för klimatvänlig transportpolitik. Utskottet har även arbetat vidare med gränshinder och innovation. Speciellt har utskottet fokuserat på medarbetar- och användardriven innovation och konkurrenskraft för nordiska verksamheter. En uppföljning av arbetet om en gemensam rovdjursförvaltning i Norden har genomförts tillsammans med Miljö- och naturresursutskottet. Utskottet har även följt den utredning om ett gemensamt nordiskt pant- och retursystem som under året satts igång.

Under året har utskottet (ibland gemensamt med Miljö- och naturresursutskottet) behandlat förslag angående:

A 1458/näring	Medlemsförslag om aktiv trafikinfrastruktur i Mittnorden; Rek. 29/2009/näring
A 1462/næring	Medlemsförslag om nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdriven innovation inden for den nordiske globaliseringsstrategi; Fremst. 7/2009/næring
A 1464/næring	Medlemsförslag om nordisk romfartspolitisk samarbeid; Rek. 17/2009/næring
A 1463/næring	Medlemsförslag om kompetensebank innen miljø og energi; Rek. 14/2009/næring
A 1423/miljø	Medlemsförslag Nordisk kraftsamling for att rädda fiskebestandene og fiskerinæringen, Fremst. 5/2008/miljø
A 1460/miljø	Medlemsförslag om Nordisk rovdjursportal; ikke foretaget sig yderligere (30.9.09)
A 1403/miljø	Medlemsförslag om felles rovdjursforvaltning i Norden, Fremst. * 4/2008/miljø

Utskottet avhöll sitt sommarmöte i Haparanda, Sverige.

2.6 Kontrollkomitéen

Kontrollkomitéen har syv medlemmer. Ved sessionen i oktober 2009 blev komitéen sammensat med følgende medlemmer:

Ulla Karvo, (saml) formand, Finland
 Bjarne Kallis (kd), næstformand, Finland
 Kristen Touborg (SF), Danmark
 Bjarni Benediktsson (Sj.), Island
 Per Rune Henriksen (A), Norge
 Billy Gustafsson (s), Sverige
 Gunilla Tjernberg (kd), Sverige

Kontrolkomitéen holdt fire møder i 2009. I Reykjavik den 28. januar, Harparanda den 25. juni, Stockholm den 28. september og den 26. oktober.

Kontrolkomitéen har som en af sine faste opgaver at godkende Rigsrevisi- onens beretninger om Nordisk Råds, Nordisk Ministerråds og Nordisk Kul- turfonds virksomhed og regnskaber.

Desuden kan Kontrolkomitéen på eget initiativ stå for særlige undersøgel- ser af udvalgte projekter, temaer eller sektorer. Komitéen har siden 2007 fokuseret noget af sit arbejde på Nordisk Ministerråds projekthåndtering, og dette fyldte også i 2009. På mødet i juni fremsatte formandskabet et forslag om tre kontrolopgaver for 2009-2010:

- Opfølgning på projekthåndtering
- Opfølgning på tidligere undersøgelse af baltiske og russiske informati- onskontorer ved at besøge Nordisk Ministerråds informationskontor i Kaliningrad og
- Granskning af det nordiske globaliseringsinitiativ og fremdriften i den- ne store satsning

Disse blev vedtaget af komitéen. På komitéens møde i forbindelse med sessionen i oktober deltog repræsentanter fra Nordisk Ministerråds øko- nomiafdeling, og redegjorde for de tiltag som er igangsat for at imødegå komitéens rekommandation vedrørende projekthåndtering. Komitéen fort- sætter sit arbejde med dette i 2010. De to andre opgaver er pågående også i 2010.

2.7 Valgkomitéen

Nordisk Råds Valgkomité udgøres af syv medlemmer, der repræsenterer de fire partigrupper og de fem lande. Valgkomitéen indstiller til sessionens plenarforsamling om Nordisk Råds sammensætning af udvalg og andre organer. Lars Wegendahl (s), Sverige har været formand.

Valgkomitéen har afholdt tre møder i 2009:

- I september i Reykjavik
- To møder i oktober i Helsingfors i forbindelse med Nordisk Råds session.

3. Sessionen

Nordiska rådets 61:e ordinarie session hölls i Sveriges riksdag, Stockholm den 27-29 oktober 2009.

Innan sessionens öppnande hölls möten i partigrupper, utskott och Presi- diet. Nordiska rådets president Sinikka Bohlin hade den 26 oktober i sam- arbete med Nordiska investeringsbanken och det svenska ordförande- skapet i EU sammankallat internationella gäster och rådets delegationer till en debatt om utmaningarna inför FN:s klimattoppmöte i Köpenhamn. Presidiet avhöll sedvanliga möten med de nordiska utrikesministrarna och representanter för de internationella delegationerna. Det nordiska topp- mötet med oppositionsledarna och statsministrarna i Norden handlade om Nordens roll i EU samarbetet. Vidare presenterade Danmarks statsminister Lars Løkke Rasmussen Danmarks program för ordförandeskapsåret i Nor- diska ministerrådet 2010. I generaldebatten presenterade Islands samar- betsminister viktiga resultat från Sveriges ordförandeskapsår 2009.

Förutom behandling av rådets ärenden hölls en allmän frågetimme med samarbetsministrarna från de nordiska länderna och de självstyrande om- rådena. Utrikesministrarna och försvarsministrarna framlade också sina respektive sedvanliga redogörelser.

Centrala debatter under sessionen berörde initiativ omkring om energi, klimat, globalisering och gränshinder. Andra teman som behandlades un-

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 10-00004-8

der sessionen var nordisk välfärdspolitik, miljöpolitik, forskning och utbildning samt Nordiska ministerrådets budget för 2010.

Nordiska rådets priser utdelades vid en högtidlig ceremoni i Kulturhuset i Stockholm varefter Sveriges regering inbjöd till en officiell reception i Vasamuseet.

Vid sessionen antogs 26 rekommendationer och tre interna beslut. 34 gamla rekommendationer avskrevs helt emedan plenarförsamlingen beslöt att avvakta nya meddelanden för 16 gamla rekommendationer. Sju rekommendationer avskrevs delvis. Under året har Præsidiets godkänt sjuframställningar.

Vid sessionen genomfördes val till Nordiska rådets organ samt andra förtroendeposter. Helgi Hjörvar (A) från Island valdes till Nordiska rådets president för år 2010. Till vicepresident valdes Illugi Gunnarsson (Sj.) likaledes från Island.

Sessionens dagordningspunkter:

Tisdagen den 27 oktober 2009

- 1 Sessionens öppnande
- 2 Fastställande av närvarolista
- 3 Godkännande av dagordning
- 4 Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar
- 5 Nordiskt toppmöte
- 6 Nordiska ministerrådets program 2010

Onsdagen den 28 oktober 2009

- 7 Generaldebatt
- 8 Arktis och naturresurser
- 9 Gränshinder
- 10 Klimat och energi
- 11 Debatt om fördjupat utrikes- och försvarspolitiskt samarbete i Norden

Torsdagen den 29 oktober 2009

- 12 Samarbetsministrarnas frågetimme
- 13 Människohandel och jämställdhet
- 14 Forskning och utbildning
- 15 Välfärd och kultur
- 16 Planer för det nordiska samarbetet 2010
- 17 Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut
- 18 Val
- 19 Tal av den nyvalda presidenten
- 20 Fastställande av tid och plats för nästa session
- 21 Sessionens avslutande

4. Västnorden

Nordiska rådet och Västnordiska rådet har under året hållit regelbundna kontakter och samråd. Vid Västnordiska rådets temakonferens på Grönland deltog Nordiska rådet med sin observatör till Västnorden, Kent Olsson (m). Vidare deltog Nordiska rådet vid Västnordiska rådets årsmöte på Färöarna med delegation under ledning av Nordiska rådets observatör till Västnorden Kent Olsson (m). Vid Västnordiska rådets årsmöte antogs resolutioner till Nordiska rådet.

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 10-00004-8

Västnordiska rådets presidium deltog vid Nordiska rådets session och ett gemensamt möte avhölls mellan presidierna den 28 oktober. Under året har en aktiv diskussion mellan Nordiska rådet och Västnordiska rådet förts om att utveckla samarbetsavtalet med konkret innehåll och politiska initiativ.

Nordisk Råd

Dokument 1

Nordiska rådet har återvalt Kent Olsson (m) till Nordiska rådets observatör till Västnordiska rådet för 2010 vid ett möte i Presidiet i december 2009.

Fremlagt af:
Præsidiat

J.nr. 10-00004-8

5. Nordiska rådets internationella samarbete 2009**5.1 Samarbejdet med Baltisk forsamling**

Nordisk Råd har haft et tæt samarbejde med de baltiske lande allerede fra før de i 1991 genvandt deres selvstændighed. I 1990 blev der taget kontakt til politikere i Baltikum og Nordisk Råd bistod fra starten med støtte til søsterorganisationen Baltisk Forsamling. Der har i alle årene været tætte kontakter.

Den økonomiske krise har ramt hårdt i de baltiske lande, og det kom også frem i talerne på Baltisk Forsamlings session i Vilnius den 26. – 28. november 2009, hvor Nordisk Råds delegation deltog i debatten. I fremtiden bliver det endnu vigtigere at prioritere områder, der bliver opfattet som helt centrale af de involverede politikere. Men netop baltisk-nordisk samarbejde blev opfattet som så strategisk vigtigt, at det blev vedtaget som en af tre prioriteringer for Baltisk Forsamlings indsats i 2010.

Et nyt eksempel på et tema, der er højt prioriteret i dette parlamentariske samarbejde, er udenrigs- og sikkerhedspolitik. Baltisk Forsamling har været særdeles optaget af tidligere udenrigsminister Stoltenbergs rapport om dette emne. Inge Lønning, der frem til det norske valg i efteråret 2009, var et ledende medlem i Nordisk Råd, skrev et notat til Nordisk Råds presidium om opfølgning på Stoltenbergs rapport. Heri indgår også nordisk-baltisk samarbejde, især på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område samt Nordisk Råds og Baltisk Forsamlings fælles forsøg på dialog med Hviderusland.

Baltisk Forsamling arrangerede et seminar den 17. – 18. september 2009 i Vilnius om visionerne for det baltiske samarbejde frem mod 2030. Den økonomiske krise, der har ramt de baltiske lande hårdt, har forstærket behovet for samarbejde mellem de baltiske lande – og behovet for samarbejdet over Østersøen med Norden. Flere repræsentanter for Nordisk Råds Præsidium var med til denne fremadrettede diskussion.

Hvert år afholdes et såkaldt topmøde mellem repræsentanter for Nordisk Råd og Baltisk Forsamling. Et topmøde blev afholdt i Tallinn i januar 2009 og det næste i Vilnius den 17. februar 2010. Hvert andet år bliver der afholdt et trilateralt møde mellem Nordisk Råd, Baltisk Forsamling og Benelux Parlamentet. Det næste bliver afholdt den 13. april 2010 i Oslo med Nordisk Råd som vært.

5.2 Rusland

Nordisk Råd har gennem mange år opbygget gode forbindelser med parlamentarikere i Rusland, fra både Statsduma og Føderationsråd i Moskva og de regionale думаer i Nordvestrusland organiseret i PANWR. Nordisk Råd samarbejder også med russiske politikere gennem regionalt samarbejde i Østersøregionen, den arktiske region og i Barents området. Senest er der udviklet samarbejde indenfor rammerne for den Nordlige Dimension. Både Rusland og Nordisk Råd deltog sammen med andre regionale organisationer således i the *First Northern Dimension Parliamentary Forum* i EU Parlamentet i Bruxelles den 25. – 26. februar 2009.

Der er opbygget mere direkte kontakter mellem Nordisk Råd og russiske parlamentarikere. De seneste år har der været studieture i begge retninger. Der var et vellykket, russisk parlamentarikerbesøg i Danmark og Norge den første uge af februar 2009. Nordisk Råd var på en studietur til Skt. Petersborg og Komi den 17. - 23. maj 2009. I 2010 var der et russisk besøg i Norge og Finland den 8.- 12. februar og der bliver et nordisk besøg i Leningrad regionen og Kaliningrad den 17. - 21. maj. Sidstnævnte by fik også besøg af Kontrolkomitéen i februar 2010.

Den 7. - 10. juni 2009 havde Statsdumaen og Føderationsrådet i Moskva indbudt til rundbordssamtale i Khanty-Mansiysk på den anden side Ural bjergene. I 2010 vil Nordisk Råd være vært for et tilsvarende seminar i Bergen den 25. - 27. maj. Temaet vil være energi og miljø, så både Præsidiets og Miljø- og Naturresurseudvalget vil have en rolle, som det var tilfældet på mødet i Khanty-Mansiysk. Det er i Rusland vigtigt med gode relationer til både de centrale parlamenter og til regionale parlamenter i boområderne i Nordvestrusland.

Nordisk Råd har opbygget gode kontakt med repræsentanter for de regionale dumaer i Nordvestrusland organiseret i PANWR. Der blev afholdt en særlig ungdomskonference i Murmansk den 26. - 28. marts med deltagelse fra Nordisk Råd, Ungdommens Nordiske Råd samt andre unge politikere. Den 22. - 24. marts 2010 afholdes et tilsvarende seminar for unge politikere i Kirkenes i Norge.

5.3 Hviderusland

På initiativ fra daværende præsident Dagfinn Høybråten har Nordisk Råd været engageret i samarbejde med såvel Hvideruslands parlament som oppositionspolitikere siden 2007. Formålet er at bidrage til en dialog mellem det officielle parlament i Minsk og oppositionen udenfor. Baltisk Forsamling er samarbejdspartner i dette initiativ.

I maj 2007 havde Dagfinn Høybråten et møde med Vladimir Konoplev, præsident i Repræsentanternes Hus i Hviderusland, hvor idéen om et fælles seminar blev diskuteret. Repræsentanter fra Parlamentet og fra oppositionen (som ikke for tiden er repræsenteret i Parlamentet) blev indbudt til det første seminar i Vilnius oktober 2007. Alle parter var enige om at seminaret var nyttigt. Temaet fra første seminar blev videreført på seminaret i Vilnius den 10. marts 2008. Ved begge seminarer blev programmet udarbejdet i samarbejde med Baltisk Forsamling, og ved det sidste i konsultation med hviderussiske politikere. Formålet med engagementet er at bidrage til et bedre forankret demokrati i Hviderusland.

Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg lagde sin sommerrejse til Hviderusland (og Ukraine) fra den 24. til 27. juni 2008 for at lære mere om effekten af Tjernobyl-ulykken. Udvalget havde mange møder i Minsk og Gomel.

Dagfinn Høybråten besøgte igen Minsk den 12. - 13. januar 2009 for at forberede det tredje seminar, der blev afholdt i Vilnius den 23. - 24. marts 2009. Der var ved den lejlighed særligt stærkt fremmøde fra både Nordisk Råd og Baltisk Forsamling. Mødet endte med at foreslå, at næste og fjerde seminar i bør afholdes i Minsk.

I forbindelse med seminaret i Vilnius i 2009 blev Nordisk Råds præsident Sinikka Bohlin (s) indbudt til Minsk i september 2009. På rejsen deltog også vicepræsident Kent Olsson (m) samt det daværende præsidiemedlem Rolf Reikvam (sv).

Politikere fra Minsk blev indbudt til klimaseminaret dagen før sessionen i Stockholm 25. oktober 2009. Mikhail Rusy fra Parlamentet tog imod indbydelsen, mens en tilmeldt deltager fra oppositionen ikke nåede frem. På

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 10-00004-8

selve sessionen blev et forslag om at rekommandere Nordisk Ministerråd at åbne et kontor i Minsk vedtaget efter en livlig debat.

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 10-00004-8

5.4 Arktis og Barents

Det arktiske område forandrer sig i disse år ikke mindst på grund af klimaforandringerne. Temaet bliver drøftet både på Nordisk Råds egne møder og i særdeleshed, når Nordisk Råd deltager som observatør i møder arrangeret af *The Conference of Parliamentarians of the Arctic Region*. I 2009 blev disse møder afholdt i Bruxelles, Ilulissat og Helsingfors.

Syktyvkar, hovedstaden i Komi republikken i Rusland, var vært for 4. parlamentariske Barentskonference den 26. - 27. maj. De knap 70 deltagere fra Rusland og Norden drøftede, hvordan man kan sikre en bæredygtig udvikling af det skrøbelige miljø i en krisetid, hvor fokus let drejer i andre retninger.

Blandt åbningstalerne den 26. maj var Nordisk Råds vicepræsident Kent Olsson (m) fra Sverige samt Berit Brørby (Ap) fra Norge. Risto Autio (cent) fra Finland, der var med i Nordisk Råds delegation, talte for øget kultursamarbejde i den nordlige region, mens Asmund Kristoffersen (A), norsk formand for Nordisk Råds Miljø- og Naturresurceudvalg lagde vægt på at passe bedre på det sårbare miljø.

På det efterfølgende pressemøde kom Kent Olsson (m) blandt andet ind på middelealderen, der især for mænd er langt lavere i Rusland end i Norden. Der er derfor brug for fokus på kampagner for bedre helse. Blandt andre udfordringer nævnte han en forbedret infrastruktur og færre grænsehindre.

Formanden for parlamentet i Komi, Marina Istikhovskaya, bød som værtinde velkommen til gæsterne fra andre regioner i det nordvestlige Rusland og fra Norden. Hun var også vært for nordiske gæster den 20. - 23. maj. En delegation fra Nordisk Råd ledet af præsident Sinikka Bohlin (s) fra Sverige kom til Komi efter først at have besøgt Skt. Petersborg. Selv om det var andre nordiske politikere, der deltog i konferencen, så var det tydeligt at delegationsbesøget havde givet *goodwill* og kontakter i Komi republikken.

Næste Barents konference i 2011 vil blive afholdt i det nordlige Sverige. Den forrige, i 2007, blev holdt i Rovaniemi i Finland.

5.5 Øvrige inter-parlamentariske kontakter

Nordisk Råd tog initiativ til et uformelt arbejds møde for formænd for flere parlamentariske organisationer i det nordlige Europa i februar 2009 i forbindelse med Forum om den Nordlige dimension i Bruxelles. Hensigten var gensidig information for at undgå dobbeltarbejde.

Nordisk Råds præsident, vicepræsident og rådsdirektør blev i årets løb indbudt til en række internationale konferencer og møder. Nordisk Råds præsident Sinikka Bohlin (s) og rådsdirektør Jan-Erik Enestam var blandt andet med i møde for formænd eller talsmænd for de nordiske og baltiske parlamenter. Vicepræsident Kent Olsson (m) deltog i en af Benelux parlamentets sessioner. En større delegation fra Nordisk Råd var repræsenteret på den 18. parlamentariske Østersøkonference (BSPC) i Nyborg midt i Danmark. Vicepræsident Kent Olsson (m), der samtidig er Præsidiets observatør i forhold til Vestnorden deltog i Vestnordisk Råds temakonference og årsmøde henholdsvis i Grønland og Færøerne.

Dagen før Nordisk Råds session formelt åbnede, var der den 25. oktober et velbesøgt seminar om klimaudfordringerne, som Nordisk Råd havde arrangeret sammen med bl.a. Nordisk Investeringsbank.

6. Östersjösamarbetet - Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)

Det parlamentariska Östersjösamarbetet 2009

Nordiska rådet var även under 2009 väl representerat i BSPC:s olika organ. Christina Gestrin (sv) var ordförande för BSPC under 2008-2009, och omvaldes vid konferensen i Nyborg 2009 till ordförande även för perioden 2009-2010. Nordiska rådets medlemmar i BSPC:s Permanenta kommitté har under 2009 varit Christina Gestrin och Paavo Arhinmäki (vänst) (t o m november, därefter Hanne Agersnap (SF)). Dessutom är Harry Jansson från Åland adjungerad till kommittén som representant för det åländska värdskapet för den 19:e BSPC 2010.

Nordiska rådet svarade, liksom under 2008, för att tillhandahålla BSPC:s sekretariatsfunktion under året. De löpande kostnaderna för BSPC:s sekretariatsfunktion betalas sedan 2007 via BSPC:s s k gemensamma finansieringsmekanism (information om BSPC:s olika delar och aktiviteter finns på: www.bspc.net).

Den 18:e parlamentariska Östersjökonferensen (18:e BSPC) ägde rum i Nyborg, Danmark, 30 augusti-1 september 2009. Konferensen samlade närmare 200 politiker, tjänstemän, experter och andra intresserade. De tre huvudteman som konferensen behandlade var: Samarbete i Östersjöregionen; Säkerhet till sjöss; samt Nya hot mot säkerheten.

BSPC:s s k Utvidgade permanenta kommitté hade under våren 2009 utarbetat ett utkast till konferensresolution. Efter en utförlig behandling i konferensens resolutionskommitté (bestående av den Utvidgade permanenta kommittén) kunde resolutionen antas med konsensus. Resolutionen innehåller ett antal politiska rekommendationer inom konferensens huvudteman som riktas till regeringarna i Östersjöregionen, till CBSS och till EU. BSPC understryker bl a betydelsen av en parlamentarisk dimension i Östersjösamarbetet, och framhåller att de olika program och strategier som utvecklas för Östersjöregionen måste samordnas med den Nordliga dimensionen. Vidare framhåller man att den ekonomiska kris som drabbat regionen hårt inte får tas till intäkt för att skära ner på miljöarbetet i Östersjöregionen.

Man är överens om att den Utvidgade kommittén och den Permanenta kommittén skall mötas två gånger årligen vardera, och att den Permanenta kommitténs möten är öppna för deltagare även från de parlament som inte ingår i den Permanenta kommittén. BSPC uppmanar den Permanenta kommittén att tillsätta två nya arbetsgrupper: En om Integrerad havspolitik, speciellt infrastruktur och logistik; och en om Civil säkerhet, särskilt människohandel. Till ordförande för BSPC:s Permanenta kommitté 2009-2010 omvaldes Christina Gestrin (sv), ledamot av Finlands riksdag och medlem i Nordiska rådets presidium. Valentina Pivnenko, ledamot av Ryska Statsduman, omvaldes som vice ordförande 2009-2010 (dokumentation från 18:e BSPC finns på: <http://www.bspc.net/page/show/1>).

BSPC:s *Utvidgade permanenta kommitté*, som inrättades 2006, höll årets första möte i Bryssel den 25 februari. Mötet samlade 19 parlamentariker, 26 tjänstemän, samt ett antal gäster från Europaparlamentet och CBSS. Ordföranden i CBSS Committee of Senior Officials, Karsten Petersen, Danmark, gav inledningsvis en rapport om arbetet i CBSS där han bl a beskrev uppnådda resultat och framtida inriktning och prioriteringar. Han betonade vikten av fortsatta nära kontakter mellan CBSS och BSPC, och nämnde att man kunde överväga möjligheterna att ha ett gemensamt möte mellan CBSS CSO och BSPC.

Därefter fick mötet en redogörelse för arbetet med och i EU:s Östersjöstrategi av Anders Lindholm från EU-Kommissionen. I de efterföljande

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 10-00004-8

Nordisk Råd

Dokument 1 Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 10-00004-8

överblickningarna i Kommittén behandlades bl a BSPC:s arbetsprogram för 2009, uppläggnings- och programmet för den 18:e BSPC i Nyborg, ett första utkast till konferensresolution från Nyborg, samt budget- och finansieringsfrågor för BSPC. Den ekonomiska rapporten för 2008 godkändes, liksom förslaget till budget för 2009. Efter sitt möte var BSPC inbjudet till gemensam arbetslunch med den Arktiska parlamentarikerkommittén (SCPAR), under värdskap av Bilyana Raeva, dåvarande ordförande i EP:s SINEEA-delegation.

Den Utvidgade permanenta kommitténs andra möte ägde rum i Warszawa den 29 maj. I mötet deltog 12 parlamentarer, 17 tjänstemän samt ett antal gäster. Två representanter från det Polska utrikesministeriet gav föredragningar om bl a EU:s Östra Partnerskap samt utvecklingen i och förhållandet till Vitryssland. Mötet förhöll sig positivt till en idé om att bjuda in representanter för Vitrysslands parlament till den 18:e BSPC.

Arbetsläget rörande den 18:e BSPC behandlades, och ett omarbetat utkast till stomme till konferensresolution diskuterades. Sekretariatet fick i uppdrag att utarbeta ett första officiellt utkast till resolution och distribuera det i mitten av juni. Mötet beslutade att byta ordet Expanded i den engelska titeln till Enlarged. Vidare beslutade man att den Permanenta kommitténs möten skulle vara öppna för observatörer från samtliga nationella och regionala parlament i BSPC. Budgetfrågor togs upp, och den just påbörjade renoveringen av BSPC:s hemsida presenterades.

Den Utvidgade permanenta kommittén fungerade som resolutionskommitté vid två tillfällen i samband med den 18:e BSPC.

BSPC:s *Permanent kommitté* höll sitt första möte den 30 augusti i Nyborg i anslutning till den 18:e BSPC. Mötet ägnades i huvudsak åt att finslipa förberedelserna för konferensen. Vid mötet noterades med tillfredsställelse att samtliga nationella och huvuddelen av de regionala parlamenten i BSPC betalat in sina avgifter till den gemensamma finansieringsmekanismen för 2009. Mötet kom vidare överens att förordna tillsättandet av två nya arbetsgrupper, en om Civil säkerhet och en om Integrerad havspolitik. Mötet beslutade att förlänga Christina Gestrins (sv) mandat som ordförande för BSPC fram till och med den 19:e BSPC, att förlänga Valentina Pivnenkos mandat som vice ordförande för BSPC under samma period, samt att förlänga Sylvia Bretschneiders mandat som BSPC:s observatör i HELCOM med ett år.

Den permanenta kommitténs höstmöte ägde rum i Helsingfors den 13 november. Anne-Christine Brusendorff, generalsekreterare i HELCOM, gav en lägesrapport om arbetet i HELCOM och genomförandeläget för HELCOM:s handlingsplan för Östersjön. Mötet fick också en briefing av Harro Pitkänen, Nordiska investeringsbanken (NiB), om arbetet i NiB och dess olika projekt och resurser för Östersjöregionen. Mötet ägnades bl a uppföljningen av den 18:e BSPC och dess resolution. Man diskuterade även en preliminär version av BSPC:s ekonomiska finansiella rapport för 2009, och man gav sekreteraren uppdraget att utarbeta ett förslag till riktlinjer för antagande av externa observatörer i BSPC.

Mötet utsåg Kent Olsson (m) till BSPC:s observatör i HELCOM 2009-2010 (tillsammans med Sylvia Bretschneider), Christina Gestrin (sv) som BSPC:s observatör i HELCOM BSAP Implementation Group, Franz Thönnies till BSPC:s Rapportör om arbetsmarknadsfrågor, samt Mart Jüssi till BSPC:s Rapportör om klimat- och energifrågor. Vidare utsåg mötet Line Barfod (EL) till ordförande i BSPC:s arbetsgrupp om civil säkerhet och människohandel, och Jochen Schulte till ordförande i BSPC:s arbetsgrupp om integrerad havspolitik. En testversion av BSPC:s nya hemsida demonstrerades

BSPC:s *sekretariatsmöte* hölls tre gånger under 2009. Den gemensamma sekretariatsfunktionen – BSPC:s sekretariat – tillhandahölls även under 2009 av Nordiska rådets sekretariat i Köpenhamn. Sekretariatet ansvarar bl a för att förbereda och utarbeta underlag till möten i den Permanenta och den Utvidgade permanenta kommittén och för administration, samordning och utveckling av BSPC:s verksamheter. En av de stående frågorna i sekretariatsmötets överläggningar är hanteringen och uppföljningen av den gemensamma budgeten, vilken svarar för de löpande kostnaderna för sekretariatet.

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 10-00004-8

Formerna för planering, hantering och redovisning av de gemensamma resurserna har under 2009 blivit mer systematiserade. En mer detaljerad redovisningsmetod gör det nu möjligt att noga följa kostnadernas fördelning på olika utgiftsposter. Samtliga BSPC:s nationella medlemsparlament och huvuddelen av de regionala parlamenten betalade sina bidrag till den gemensamma finansieringsmekanismen för 2009. I ett par fall betalades även retroaktiva bidrag för 2007 och 2008. En representant för CBSS sekretariat deltar regelmässigt i BSPC sekretariatsmöte.

BSPC:s arbetsgrupp om energi och klimatförändringar, under ledning av Mart Jüssi, Estland, höll sitt fjärde möte i Helsingfors den 2 mars och sitt femte möte i Berlin den 6 maj. Arbetsgruppens primära uppgift har varit att utveckla gemensamma politiska ställningstaganden och rekommendationer inom sitt ansvarsområde, vilka kan användas för att bedriva opinionsbildning och utöva politiskt tryck på regeringar och myndigheter. De utgör också inspel till BSPC:s konferensresolutioner. Arbetsgruppens ordförande avgav slutrapport till den 18:e BSPC i Nyborg om gruppens arbete och politiska rekommendationer (rapporten finns på: <http://www.bspc.net/page/show/12>).

BSPC:s arbetsgrupp om arbetsmarknad och social välfärd, under ledning av Franz Thönnies, Tyskland, höll möten i januari, mars och maj. Arbetsgruppens primära uppgift har varit att utveckla gemensamma politiska ställningstaganden och rekommendationer inom sitt ansvarsområde, vilka kan användas för att bedriva opinionsbildning och utöva politiskt tryck på regeringar och myndigheter. De utgör också inspel till BSPC:s konferensresolutioner. Arbetsgruppens ordförande lämnade slutrapport till den 18:e BSPC i Nyborg om gruppens arbete och politiska rekommendationer (rapporten kan hämtas på: <http://www.bspc.net/page/show/19>).

Kontakterna mellan *BSPC och CBSS* fortsatte att utvecklas positivt under 2009. Ordföranden i CBSS ämbetsmannakommitté (CSO), Karsten Petersen, deltog på mötet i BSPC:s Utvidgade permanenta kommitté i Bryssel den 25 februari, och lämnade då en redogörelse över arbetsläget och de strategiska utsikterna för CBSS. BSPC:s ordförande 2009, Christina Gestrin (sv), bjöds in till CBSS Utrikesministermöte i Helsingör den 4 juni och fick då tillfälle att göra ett inlägg om samarbetet mellan CBSS och BSPC. Den norska utrikesministern var bland dem som uttryckte gillande över samarbetet mellan regerings- och parlamentssidan i Östersjöregionen, och framhöll att CBSS behöver och uppskattar ett aktivt stöd från BSPC till CBSS. Vice minister Asta Skaisgiryté-Liauškienė, som representerade det Litauiska ordförandeskapet i CBSS 2009-2010, medverkade med ett inledande tal vid 18:e BSPC i Nyborg. Samarbetet med CBSS omnämns i mycket positiva ordalag i flera av paragraferna i resolutionen från 18:e BSPC. CBSS sekretariat medverkar regelbundet i möten i BSPC:s olika organ.

Representanter från BSPC har även företrätt BSPC i en rad andra aktiviteter och möten. BSPC:s observatörer i HELCOM och BSPC:s observatör i *HELCOM BSAP Implementation Group* har sammantaget deltagit i sex olika slags HELCOM-möten under 2008. Därutöver har BSPC bl a medverkat i *EU Baltic Sea Strategy Stakeholder Conference* i Rostock 6 februari,

The 1st Northern Dimension Parliamentary Forum i Bryssel 25-26 februari, *The 10th Baltic Sea Days* i St Petersburg 18-19 mars, *Baltic Development Forum* i Stockholm 5-6 oktober, *BSSSC 17th Conference* i Ringsted 14 oktober, Nordiska rådets 61:a session i Stockholm 27-29 oktober, *PABSEC:s 34rd Session* i Moskva 23-24 november, Baltiska församlingens 28:e session i Vilnius 26-28 november, samt *CIS IPA 33rd Session* i St Petersburg 3 december. BSPC deltog i ett möte i *"The Joint Energy and Climate Platform"*, vilket är ett forum för informationsutbyte och samordning mellan de ledande organisationerna i Östersjöregionen. BSPC medverkar som *Associate Partner* i projektet *Baltic Sea Labour Network*, vilket är ett s k *Flagship Project* i EU:s Östersjöstrategi, med syftet att stärka samarbetet mellan arbetsmarknadens parter i Östersjöregionen. Franz Thönnies deltar som BSPC:s representant i *BSLN Steering Committee*, medan BSPC:s sekreterare deltar i *BSLN Facilitator Team*. Under 2009 deltog BSPC i fyra möten i *Facilitator Team* och i mötet i *Steering Committee* 9 oktober.

Nordisk Råd

Dokument 1 Fremlagt af:
Præsidiat

J.nr. 10-00004-8

BSPC:s hemsida har renoverats under hösten 2009. Den nya hemsidan togs gradvis i bruk under december och lanserades officiellt i januari 2010 (www.bspc.net).

7. Nordiska rådets priser**7.1 Nordiska rådets litteraturpris 2009**

Nordiska rådets litteraturpris delas ut till ett skönlitterärt verk som skrivits på ett av de nordiska språken. Det kan vara en roman, ett drama, en dikt-, novell- eller essäsamling som uppfyller höga litterära och konstnärliga krav. Avsikten med priset är att öka intresset för grannländernas litteratur och språk samt för den nordiska kulturgemenskapen.

År 2009 nominerades 12 verk varav tio var från de nordiska länderna och två från de självstyrande områdena Grönland och Färöarna. Priset tilldelades den norska författaren Per Pettersson för verket *"Jeg forbanner tidens elv"*. Citat från juryns motivering:

"I romanen beskriver hovedpersonen sine oplevelser og sit fragmenterede erindringsarbejde med flere livskriser i egen familie. I et poetisk og stillegående sprog formidler Petterson, hvor vanskeligt det er at få sagt det som føles mest nødvendigt at sige til hinanden"

Per Pettersson är en av Norges mest erkända och populära författare. Redan 1997 blev han nominerad till nordiska rådets litteraturpris för sin roman *"til Sibir"* och med romanen *"Ut og stjæle hester"* blev han internationellt känd och tilldelades en lång rad priser.

7.2 Nordiska rådets musikpris 2009

Nordiska rådets musikpris utdelas vart annat år till en nu levande kompositör och vart annat år till en utövande artist, musikgrupp eller ensemble. För att tilldelas priset ska verket/verksamheten präglas av nyskapande och hög konstnärlig standard.

År 2009 nominerades 12 musiker eller grupper varav tio representerade de nordiska länderna och två representerade de självstyrande områdena Åland och Färöarna. Priset tilldelades den finska musikern Kari Kriikku med följande motivering:

"Kari Kriikku er en ekstraordinær virtuos på sit instrument klarinetten. Hans udtryk præges af fleksibilitet og en positiv spillemandsglæde - han er en musikanter i ordets fineste betydning. I sin genre er han en banebrydende fornyer af solokonzertformen, hvilket har medført et samarbejde med adskillige nutidige komponister, hvis værker han efterfølgende har uropført. Også som"

kammermusiker har han udforsket kunstmusikformer ud over den klassiske."

Kari Kriikku är en framstående exponent och ambassadör för den moderna musiken och är internationellt välkänd. Hans produktioner stäcker sig över ett brett spektra, från C.M. von Weber till Kimmo Hakola och Magnus Lindberg. Den sceniska talangen förstärker ytterligare intrycket av en särpräglad och modern konstnär.

7.3 Nordiska rådets Natur- och miljöpris 2009

Nordiska rådets Natur- och miljöpris utdelas till en nordisk organisation, ett företag eller en person, som på ett föredömligt sätt har lyckats integrera respekten för natur och miljö i sin verksamhet eller som på ett annat sätt har gjort en extraordinär insats för naturen och miljön.

År 2009 nominerades nio bidrag från de nordiska länderna. Priset tilldelades den svenska skolverksamheten "I ur och skur". Citat från juryns motivering:

"Friluftsfremjandets "I Ur och Skur" är ett lysande exempel på en verksamhet som bidragit till barnens välmående och förståelse för naturen i en tid då allt fler upplevelser förmedlas online. "I Ur och Skur" bedrivs i stort sett uteslutande med utomhuspedagogik - barnens, och även institutionernas, närhet till naturen är därmed central."

7.4 Nordiska rådets filmpris 2009

Nordiska rådets filmpris utdelas för att främja produktion av nordisk film, utveckla den nordiska filmmarknaden och på längre sikt också bidra till att stärka nordisk film internationellt. Priset tilldelas en långfilm som är förankrad i den nordiska kulturen, har ett högt konstnärligt värde, har utmärkt sig genom artistisk originalitet och som utgör ett helgjutet verk.

År 2009 nominerades sex filmer och priset tilldelades den danska filmregissören och manusförfattaren Lars von Trier och producenten Meta Louise Foldager för filmen Antichrist. Citat från juryns motivering:

"Med en total frihet i sitt uttryck iscensätter Lars von Trier parets mardröm så exakt som möjligt och spelar skoningslöst på rubbningen av den ömtåliga könsbalansen i deras förhållande. Med perfekt bildspråk, utmärkta skådespelare och en mångfald kulturella referenser placerar Antichrist det cinematiskt, psykologiskt och fysiskt välbekanta i en utmanande, obekant kontext."

8. Ligestilling

8.1 Kvinder og mænd fordelt på Nordisk Råds Præsidium og udvalg

Præsidiets

Kvinder 4

Mænd 9

Kultur- og uddannelsesudvalget

Kvinder 8

Mænd 7

Medborger- og forbrugerudvalget

Kvinder 8

Mænd 7

Miljø- og naturresurseudvalget

Kvinder 6

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:

Præsidiets

J.nr. 10-00004-8

Mænd 9

Velfærdsudvalget

Kvinder 9

Mænd 5

Næringsudvalget

Kvinder 3

Mænd 12

Kontrolkomitéen

Kvinder 4

Mænd 3

Valgkomitéen

Kvinder 6

Mænd 1

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:

Præsidiet

J.nr. 10-00004-8

8.2 Kvinder og mænd fordelt på formands- og næstformandsposter i Nordisk Råd

Formandsposter

Kvinder 4

Mænd 4

Næstformandsposter

Kvinder 3

Mænd 5

8.3 Rådssekretariatet i København

Rådssekretariatet i København har tilknyttet

Kvinder 10

Mænd 5

9. Nordisk Råds økonomi 2009

Der henvises til Nordisk Råds regnskab for 2009. Bidraget til Nordisk Råd fra de nordiske parlamenters delegationer var i 2009 på DKK 30.660.000.

Præsidiet vedtog på sit møde den 9. december 2008 en uændret budgetramme for Nordisk Råd gældende for 2009 på DKK 33.010.000, hvori forventede indtægter er indregnet.

Fordelingsnøglen mellem landene var for 2009 i % følgende:

	2005	2006	2007	2008	2009
Danmark	22,8	22,6	22,9	22,7	22,3
Finland	17,9	18,0	18,1	17,9	17,5
Island	1,1	1,1	1,1	1,3	1,2
Norge	26,3	26,0	25,2	26,6	27,4
Sverige	31,9	32,4	32,7	31,5	31,6

Regnskabet for 2009 viser, at årets indtægter beløber sig til DKK 33.089.000, mens udgifterne beløber sig til DKK 31.046.000, hvilket betyder et overskud på 2009-regnskabet på DKK 2.043.000.

10. Nordisk Råds nye sager 2009

Nordisk Råd

10.1 Nye medlemsforslag 2009

A 1457/miljø ¹	Medlemsforslag om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (fremlagt av Den sosialdemokratiske gruppen)
A 1458/næring ²	Medlemsforslag om trafikinfrastuktur i Mittnorden (ställd av Lauri Oinonen)
A 1459/presidiet ³	Medlemsforslag om internasjonell konferens om utviklingen i den arktiska regionen (väckt av den svenska delegationen)
A 1460/miljö ⁴	Medlemsforslag om Nordisk rovdjursportal (väckt av Ann-Kristin Johansson)
A 1461/miljö ⁵	Medlemsforslag om gemensam nordisk elcertifikatmarked (väckt av Den konservative gruppen)
A 1462/næring ⁶	Medlemsforslag om nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdræven innovation inden for den nordiske globaliseringsstrategi (fremlagt af Den Socialdemokratiske Gruppe og Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
A 1463/næring ⁷	Medlemsforslag om Nordisk kompetansebank innen miljø og energi (fremlagt av Sigrun Eng, Ole Vagn Christensen, Billy Gustafsson og Lars Wegendahl)
A 1464/næring ⁸	Medlemsforslag om romfartspolitisk samarbeid (fremlagt av Sigrun Eng, Ole Vagn Christensen, Billy Gustafsson og Lars Wegendahl)
A 1465/velferd ⁹	Utvalgsforslag om utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland (framlagt av Velferdsutvalget)
A 1466/miljö	Medlemsforslag om farliga kemikalier (ställd av Sinikka Bohlin, Erkki Tuomioja, Berit Brørby, Niels Sindal, Árni Páll Árnason)
A 1467/medborgar ¹⁰	Medlemsforslag om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (ställd av Kent Olsson, Jessica Polfjärd, Hans Wallmark)
A 1468/presidiet ¹¹	Medlemsforslag om ändring av ordföranskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (ställd av Lyly Rajala m.fl.)
A 1469/kultur ¹²	Udvalgsforslag om Kultur i skolen (stillet af Kultur- og uddannelsesudvalget)
A 1470/medborgar	Medlemsforslag om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (ställd av Mittengruppen)
A 1471/miljø ¹³	Medlemsforslag om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (fremlagt av Den sosialdemokra-

Dokument 1 Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 10-00004-8

¹ Vedtaget af Præsidiets den 25. juni 2009 – Fremst. 5/2009² Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 29/2009³ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 10/2009⁴ Vedtaget af Præsidiets den 30. september 2009 – ikke foretage sig yderligere⁵ Vedtaget af Præsidiets den 30. september 2009 – ikke foretage sig yderligere⁶ Vedtaget af Præsidiets den 27. oktober 2009 – Fremst. 7/2009⁷ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 14/2009⁸ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 17/2009⁹ Vedtaget af Præsidiets den 17. april 2009 – Fremst. 3/2009¹⁰ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 20/2009 og Rek. 21/2009¹¹ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – ikke foretage sig yderligere¹² Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 24/2009¹³ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 9/2009

A 1472/kultur ¹⁴	tiske gruppen) Medlemsforslag om nordisk forskning på polare lavtrykk (fremlagt av Den sosialdemokratiske gruppen)	Nordisk Råd
A 1473/kultur ¹⁵	Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag (stillet af Kultur- og uddannelsesudvalget)	Dokument 1
A 1474/kultur ¹⁶	Medlemsforslag om utøkt forskningssamarbeide i och om den nordliga regionen (väckt av Sinikka Bohlin)	Fremlagt af: Præsidiets
A 1475/kultur ¹⁷	Udvalgsforslag om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil (fremlagt af Kultur- og uddannelsesudvalget)	J.nr. 10-00004-8
A 1476/miljø	Medlemsforslag om en ökad satsning på friluftsværksamhet för barn och ungdomar (väckt av Anita Brodén)	
A 1477/ miljø	Medlemsforslag om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (väckt av Lauri Oinonen)	
A 1478/medborger ¹⁸	Udvalgsforslag om forbrugerpolitisk netværk (stillet af Medborger- og Forbrugerudvalget)	
A 1479/medborger ¹⁹	Udvalgsforslag om migration (stillet af Medborger- og Forbrugerudvalget)	
A 1480/velferd ²⁰	Udvalgsforslag om hvordan der skapes et inkluderende bærekraftig arbeidsliv (stillet af Velferdsutvalget)	
A 1481/kultur ²¹	Udvalgsforslag om opfølging på kulturreformen (stillet af Kultur- og uddannelsesudvalget)	
A 1482/kultur ²²	Udvalgsforslag om håndhævelse af ophavsret på internettet (stillet af Kultur- og uddannelsesudvalget)	
A 1483/miljø	Medlemsforslag om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (väckt av Den sosialdemokratiske gruppen)	
A 1484/presidiet	Medlemsforslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (väckt av Mitten-gruppen)	

10.2 Ministerrådsforslag 2009

B 262/miljø ²³	Ministerrådsforslag: Handlingsprogram for energiområdet 2010 - 2013
B 263/presidiet ²⁴	Ministerrådsforslag: Nordisk Ministerråds budget 2010
B 264/velfærd ²⁵	Ministerrådsforslag: Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan pr. 1.1 2010

10.3 Skriftlige spørsmål 2009

E 1/2009	Skriftlig fråga om möjligheter för nordbor att studera i Danmark (ställd av Hans Wallmark)
E 2/2009	Skriftlig fråga om järnvägen Trondheim – Storlien (ställd av Johan Linander)
E 3/2009	Skriftlig fråga om nordiskt samarbete inför revisionen av EU:s gemensamma fiskeripolitik (ställd av Ann-Kristine Johansson)

¹⁴ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 23/2009

¹⁵ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 25/2009

¹⁶ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 22/2009

¹⁷ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 32/2009

¹⁸ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 28/2009

¹⁹ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 18/2009

²⁰ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 27/2009

²¹ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 30/2009

²² Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 31/2009

²³ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 13/2009

²⁴ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 8/2009

²⁵ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 26/2009

E 4/2009	Skriftligt spørgsmål til Islands, Sveriges, Norges, Danmarks og Finlands regeringer og til de selvstyrende områder, Åland, Færøerne og Grønland om udkast til ny sprogkonvention (stillet af Bente Dahl)	Nordisk Råd
E 5/2009	Skriftlig fråga til Nordiska ministerrådet om reformering av det nordiska samarbetet (ställd av Janne Seurujärvi)	Dokument 1
E 6/2009	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om indførelse af et nordisk taxametersystem i forhold til de små håndværksfag (stillet af Bente Dahl)	Fremlagt af: Præsidiet
E 7/2009	Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om at ratificere UNESCO's konvention til beskyttelse af den immaterielle kulturarv? (stillet af Bente Dahl)	J.nr. 10-00004-8
E 8/2009	Skriftlig fråga om administrativt stöd för Nordplus-stipendierne (ställd av Kent Olsson)	
E 9/2009	Skriftlig fråga om gemensam nordisk narkotikapolitik (ställd av Hans Wallmark)	
E 10/2009	Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer, om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise (stillet af Miljø- og Naturresurseudvalget)	
E 11/2009	Skriftlig spørgsmål til Danmarks regering om problemstillinger rundt kønnslemlestelse (stillet af Velferdsudvalget)	
E 12/2009	Skriftlig fråga om bredband i Glesbygd (ställd av Sinikka Bohlin)	
E 13/2009	Skriftligt spørgsmål om at tilføre nye gener til den skandinaviske ulvebestand (stillet af Sigrun Eng og Lisbeth Grönfeldt Bergman)	
E 14/2009	Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om snabba åtgärder för att förhindra en pandemi i Norden (väckt av Lauri Oinonen)	
E 15/2009	Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om skolesystemerne i de nordiske lande (stillet af Mogens Jensen)	
E 16/2009	Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om, hvorfor Danmark tvangshjemsender irakiske flygtninge på trods af FN's advarsler (stillet af Paavo Arhinmäki, Juliane Henningsen, Høgni Hoydal, Elina Linna, Josef Motzfeldt, Rolf Reikvam)	
E 17/2009	Skriftlig spørsmål til de nordiske lands regeringer om å vurdere om den økonomiske situasjonen til Nordiska Högskolan for folkhälsovetenskap sit program: "Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene" er tilfredsstillende (stillet av Velferdsutvalget)	
E 18/2009	Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om dumpning af havbundsmaterialer i fredningsområdet for torsk i Kattegat (stillet af Kristen Touborg)	
E 19/2009	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om sproglig og kulturel mangfoldighed på offentlige nordiske tv-kanaler (stillet af Mogens Jensen)	
E 20/2009	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om sproglig og kulturel mangfoldighed på offentlige nordiske tv-kanaler (stillet af Mogens Jensen)	
E 21 - E 42	Mundtlige spørgsmål stillet på sessionen 2009	
E 43/2009	Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om grænsehindring ved arbejde i andet nordisk land (stillet af Line Barfod)	
E 44/2009	Skriftligt spørgsmål til Islands regering om hvorfor Nordisk Ministerråd ikke ønsker at vedtage en ordning om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb (stillet af Line Barfod)	

10.4 Fremstillinger 2009

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 10-00004-8

Fremst. 1/2009/miljø ²⁶	Felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter
Fremst. 2/2009/miljö/presidiet ²⁷	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet
Fremst. 3/2009/velferd ²⁸	Utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nord-vest-Russland
Fremst. 4/2009/miljø ²⁹	Havvindmølleparker i Østersøen
Fremst. 5/2009/miljø ³⁰	Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet
Fremst. 6/2009/presidiet ³¹	Nordiskt ambassadsamarbete
Fremst. 7/2009/næring ³²	Nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdriven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien

10.5 Rekommandationer vedtaget af Nordisk Råd under den 61. session

Rek. 8/2009/presidiet	Nordiska ministerrådets planer og budget for 2010
Rek. 9/2009/miljø	Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk
Rek. 10/2009/presidiet	Internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen
Rek. 11/2009/medborger	Koordinering af nationale personregistreringssystemer så nationale personnummer kan bruges i andra nordiske lande
Rek. 12/2009/medborgar	Tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land - utveckling av ett identifieringssystem till internethandel
Rek. 13/2009/miljø	Handlingsprogram for energiområdet 2010 - 2013
Rek. 14/2009/næring	Nordisk kompetansebank innen miljø og energi
Rek. 15/2009/presidiet	Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland
Rek. 16/2009/presidiet	Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar
Rek. 17/2009/næring	Romfartspolitisk samarbeid
Rek. 18/2009/medborger	Migration, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd
Rek. 19/2009/medborgar	Barn som offer för människohandel
Rek. 20/2009/medborgar	Gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika
Rek. 21/2009/medborgar	Fællesnordisk strategi mod narkotika og projektforskning
Rek. 22/2009/kultur	Utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen
Rek. 23/2009/kultur	Nordisk forskning på polare lavtrykk
Rek. 24/2009/kultur	Kultur i skolen
Rek. 25/2009/kultur	Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag

²⁶ Vedtaget af Præsidiets den 28. januar 2009

²⁷ Vedtaget af Præsidiets den 28. januar 2009

²⁸ Vedtaget af Præsidiets den 17. april 2009

²⁹ Vedtaget af Præsidiets den 25. juni 2009

³⁰ Vedtaget af Præsidiets den 25. juni 2009

³¹ Vedtaget af Præsidiets efter skriftlig procedure den 23. september 2009

³² Vedtaget af Præsidiets den 27. oktober 2009

Rek. 26/2009/velfærd	Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan	Nordisk Råd
Rek. 27/2009/velfærd	Et inkluderende bærekraftigt arbejdsliv i Norden	
Rek. 28/2009/medborger	Forbrugerpolitiske netværk	
Rek. 29/2009/næring	Trafikinfrastruktur i Mittnorden	Dokument 1
Rek. 30/2009/kultur	Opfølgning på kulturreformen	Fremlagt af:
Rek. 31/2009/kultur	Håndhævelse af ophavsret på internettet	Præsidiet
Rek. 32/2009/kultur	Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil	

J.nr. 10-00004-8

10.6 Beslutninger om ikke at foretage sig noget

- 1 Medlemsforslag om felles nordisk satsning på forskning og udvikling av thoriumkraft (A 1434/miljø)³³
- 2 Medlemsforslag om Nordisk rovdjursportal (A 1460/miljö)³⁴
- 3 Medlemsforslag om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö)³⁵
- 4 Medlemsforslag om ändring av ordföranskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet)³⁶

10.7 Interne beslut

IB 1/2009	Miljöpolicy för Nordiska rådet (A 1442/miljö og A 1446/presidiet)
IB 2/2009	EU-strategi for Nordisk Råd (A 1438/presidiet)
IB 3/2009	Ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet)

11. Nordisk Råds medlemmer 2009

Nordisk Råds medlemmer efter udvalg pr. 1. januar 2009

Præsidiets
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Niels Sindal (S), Danmark Erkki Tuomioja (sd), Finland Árni Páll Arnason (A), Island Berit Brørby (A), Norge, Sinikka Bohlin (s), Sverige, president
Midtergruppen:
Marion Pedersen (V), Danmark Christina Gestrin (sv), Finland, Dagfinn Høybråten (KrF), Norge Johan Linander (c), Sverige
Den Konservative Gruppe:
Kjartan Ólafsson (Sj.), Island Inge Lønning (H), Norge Kent Olsson (m), Sverige, vicepresident
Den Venstresocialistiske Gruppe:
Rolf Reikvam (SV), Norge

³³ Vedtaget af Præsidiets den 28. januar 2009 – ikke foretage sig yderligere

³⁴ Vedtaget af Præsidiets den 30. september 2009 – ikke foretage sig yderligere

³⁵ Vedtaget af Præsidiets den 30. september 2009 – ikke foretage sig yderligere

³⁶ Vedtaget på sessionen den 29. oktober 2009 - ikke foretage sig yderligere

Kultur- og Uddannelsesudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Mogens Jensen (S), Danmark, <i>formand</i> Katrín Dahl Jakobsen (Jvfi), Færøerne Tommy Taberman (sd), Finland Britt Hildeng (A), Norge Monica Green (s), Sverige
Midtergruppen:
Bente Dahl (RV), Danmark, <i>næstformand</i> Troels Christensen (V), Danmark Risto Autio (cent), Finland Inger S. Enger (Sp), Norge Gunilla Tjernberg (kd), Sverige
Den Konservative Gruppe:
Fredrik Karlström (ObS), Åland Ragnheiður Ríkharrðsdóttir (Sj.), Island Mats Johansson (m), Sverige
Den Venstre-socialistiske Grønne Gruppe:
Josef Motzfeldt (IA), Grønland Kolbrún Halldórsdóttir (VG), Island

Nordisk Råd

Dokument 1 Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 10-00004-8

Medborger- og Forbrugerudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Henrik Dam Kristensen (S), Danmark, <i>næstformand</i> Maarit Feldt-Ranta (sd), Finland Bendiks H. Arnesen (A), Norge Maria Stenberg (s), Sverige
Midtergruppen:
Ville Niinistö (gröna), Finland, <i>ordförande</i> Anne Margrethe Larsen (V), Norge
Den Konservative Gruppe:
Knud Kristensen (KF), Danmark Jukka Mäkelä (saml), Finland Ulla Karvo (saml), Finland Kari Lise Holmberg (H), Norge Hans Wallmark (m), Sverige
Den Venstre-socialistiske Grønne Gruppe:
Karina Lorentzen (SF), Danmark Elina Linna (v), Sverige
Uden for partigruppe:
Henrik Brodersen (DF), Danmark Karin S. Woldseth (FrP), Norge

Miljø- og Naturressurseudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Ilkka Kantola (sd), Finland Helgi Hjörvar (A), Island Asmund Kristoffersen (A), Norge, <i>leder</i> Ann-Kristine Johansson (s), Sverige
Midtergruppen:
Per Bisgaard, (V), Danmark Jenis av Rana (Miðflokkurin), Færøerne Augusta Salling (At), Grønland Raija-Liisa Eklöw (Lib), Åland Anita Brodén (fp), Sverige Jan Lindholm (mp), Sverige
Den Konservative Gruppe:
Anne-Mari Virolainen (saml) Finland Ivar Kristiansen (H), Norge

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Sidsel Homann (SF), Danmark, <i>næstformand</i> Paavo Arhinmäki (vänst), Finland
Uden for partigruppe:
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP), Norge

Nordisk Råd

Dokument 1 Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 10-00004-8

Velfærdsudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Tuula Peltonen (sd), Finland Hill-Marta Solberg (A), Norge Reidar Sandal (A), Norge Christer Adelsbo (s), Sverige Göte Wahlström (s), Sverige, <i>vice ordförande</i>
Midtergruppen:
Paula Sihto (cent), Finland Siv Friðleifsdóttir (F), Island, <i>leder</i>
Den Konservative Gruppe:
Arja Karhuvaara (saml), Finland Jessica Polfjärd (m), Sverige Marianne Kierkemann (m), Sverige
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Line Barfod (EL), Danmark
Uden for partigruppe:
Anita Knakkegaard (DF), Danmark Ib Thomsen (FrP), Norge Jan-Henrik Fredriksen (FrP), Norge

Næringsudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Ole Vagn Christensen (S), Danmark Sigrun Eng (A), Norge Billy Gustafsson (s), Sverige Lars Wegendal (s), Sverige
Midtergruppen:
Erling Bonnesen (V), Danmark Janne Seurujärvi (cent), Finland Lauri Oinonen (cent), Finland Bjarne Kallis (kd), Finland Stefan Tornberg (c), Sverige
Den Konservative Gruppe:
Kristján Þór Júlíusson (Sj.), Island Lyly Rajala (saml), Finland, <i>vice ordförande</i> Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Sverige, <i>ordförande</i>
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Inge Ryan (SV), Norge
Uden for partigruppe:
Pia Christmas-Møller (up), Danmark Thore A. Nistad (FrP), Norge

Kontrollkomitéen
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Sigrun Eng (A), Norge Billy Gustafsson (s), Sverige
Midtergruppen:
Bjarne Kallis (kd), Finland, <i>vice ordförande</i> Gunilla Tjernberg (kd), Sverige
Den Konservative Gruppe:

Ulla Karvo (saml), Finland, <i>ordförande</i>
Kristján Þór Júlíusson (Sj.), Island
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Sidsel Homann (SF), Danmark

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiat

J.nr. 10-00004-8

Valgkomitéen
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Maarit Feldt-Ranta (sd), Finland
Lars Wegendal (s), Sverige, <i>ordförande</i>
Midtengruppen:
Marion Pedersen (V), Danmark
Siv Friðleifsdóttir (F), Island,
Den Konservative Gruppe:
Kari Lise Holmberg (H), Norge
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Sverige, <i>vice-ordförande</i>
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Elina Linna (v), Sverige

12. Partigrupper i Nordisk Råd**Den socialdemokratiske gruppe**

Socialdemokratiet (S), Danmark
 Javnaðarflokkurin (Jvfl), Færøerne
 Finlands Socialdemokratiska Parti (sd)/Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (sd), Finland
 Samfylkingin (A), Island
 Det norske Arbeiderparti (A), Norge
 Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s), Sverige

Midtengruppen

Det Radikale Venstre (RV), Danmark
 Venstre (V), Danmark
 Miðflokkurin, Færøerne
 Atassut (At), Grønland
 Centern i Finland (cent)/Suomen Keskusta (kesk), Finland
 Gröna Förbundet (gröna)/Vihreä liitto (vihr), Finland
 Svenska folkpartiet (sv)/Ruotsalainen kansanpuolue (r), Finland
 Liberalerna på Åland (Lib), Åland
 Framsóknarflokkurinn (F), Island
 Kristelig Folkeparti (KrF), Norge
 Senterpartiet (Sp), Norge
 Venstre (V), Norge
 Centerpartiet (c), Sverige
 Folkpartiet liberalerna (fp), Sverige
 Kristendemokraterna (kd), Sverige
 Miljöpartiet de gröna(mp), Sverige

Den konservative gruppe

Det Konservative Folkeparti (KF), Danmark
 Nationella Samlingspartiet (saml)/Kansallinen kokoomus (kok), Finland
 Obunden samling (ObS), Åland
 Sjálfstæðisflokkurinn (Sj.), Island
 Høyre (H), Norge
 Moderata samlingspartiet (m), Sverige

Den venstersocialistiske grønne gruppe

Enhedslisten (EL), Danmark
 Socialistisk Folkeparti (SF), Danmark
 Inuit Ataqatigiit (IA), Grønland
 Vänsterförbundet (vänst)/Vasemmistoliitto (vas), Finland

Vinstrihreyfingin - grænt framboð (VG), Island
 Sosialistisk Venstreparti (SV), Norge
 Vänsterpartiet (v), Sverige

Nordisk Råd

Uden for partigruppe

Dansk Folkeparti i Danmark (DF), Danmark
 Fremskrittspartiet i Norge (Frp), Norge

Dokument 1

Fremlagt af:
 Præsidiet

13. Nordisk Råds delegationer

Hver delegation har sit eget sekretariat, som forbereder møder, assisterer i forbindelse med praktiske spørgsmål, og tilbyder råd og vejledning til offentligheden.

J.nr. 10-00004-8

Nordisk Råd, Danmarks delegation

Generalsekretær Henrik Hagemann (indtil 8. oktober 2009).
 Derefter sekretariatschef Pernille Deleuran

Nordisk Råd, Færøernes delegation

Sekretariatschef Høgni Joensen

Nordisk Råd, Grønlands delegation

Delegationssekretær Jakob Hartmann Hansen

Nordiska rådet, Finlands delegation

Sekretariatschef Greta Lohiniva

Nordiska rådet, Ålands delegation

Delegationssekreterare Niclas Slotte

Nordisk Råd, Islands delegation

Delegationssekretær, Lárus Valgarðsson

Nordisk Råd, Norges delegasjon

Sekretariatsleder Kjell Myhre-Jensen

Nordiska rådet, Sveriges delegation

Sekretariatschef Eva Smekal

Nordisk Råd

Dokument 1 Fremlagt af:
PræsidietsBilag:
- Appendix: BSPC

J.nr. 10-00339-8

UDKAST

15. Appendix: Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)

BSPC:s Utvidgade permanenta kommitté hade under våren 2010 utarbetat ett utkast till konferensresolution. Efter en utförlig behandling i konferensens resolutionskommitté (bestående av den Utvidgade permanenta kommittén) kunde resolutionen antas med konsensus. Resolutionen innehåller ett antal politiska rekommendationer inom konferensens huvudteman som riktas till regeringarna i Östersjöregionen, till CBSS och till EU. I resolutionen understryks bl.a. den viktiga roll som parlamentariker kan spela för en bärkraftig utveckling i regionen, genom att skapa medvetenhet om dess utmaningar, bilda opinion, och utöva politiskt tryck på regeringarna i regionen. Vidare framhöll man det goda och konstruktiva samarbetet med CBSS, uttryckte sitt starka stöd till HELCOM:s handlingsplan för Östersjöregionen, samt vidhöll att EU:s strategi för Östersjöregionen måste samordnas med den Nordliga dimensionen, som omfattar alla regionens länder.

Biologisk mångfald, illegalt fiske, sjösäkerhet, obligatorisk lotshjälp, samordnad trafikövervakning till havs, stärkt samarbete om civil säkerhet, kamp mot trafficking, samt förstärkta operativa resurser till att bekämpa trafficking var några av de andra områdena som togs upp i resolutionen. Ordförandena för de två nya arbetsgrupper som tillsattes vid den 18:e BSPC i Nyborg – om Trafficking respektive Integrerad havspolitik – gav lägesrapporter om sitt arbete.

BSPC:s Permanenta kommitté fick i uppdrag att göra en utvärdering av BSPC:s gemensamma finansieringsmekanism, inklusive en översyn av formerna för att finansiera sekretariatsfunktionen. Till ordförande för BSPC:s Permanenta kommitté 2010-2011 omvaldes Christina Gestrin (sfp), ledamot av Finlands riksdag och medlem i Nordiska rådets Presidium. Valentina Pivnenko, ledamot av Ryska Statsduman, omvaldes som vice ordförande 2010-2011 — dokumentation från 19:e BSPC finns på: <http://bspc.net/page/show/234>).

BSPC:s Utvidgade permanenta kommitté, som inrättades 2006, höll årets första möte i Bryssel den 28 januari. I mötet deltog 20 parlamentariker, 25 tjänstemän, och ett antal gäster från Europaparlamentet, EU-kommissionen och CBSS. Ordföranden i CBSS *Committee of Senior Officials*, Neris Germanas, Litauen, rapporterade inledningsvis om arbetet i CBSS och beskrev uppnådda resultat, framtida inriktning och prioriteringar. Han betonade vikten av fortsatta nära kontakter mellan CBSS och BSPC, och välkomnade att BSPC:s och CBSS:s övergripande prioriteringar i huvudsak sammanfaller. Därefter fick mötet redogörelser av representanter för EU-kommissionen angående arbetet med den Nordliga dimensionen, med EU:s Östersjöstrategi, samt med EU:s Integrerade havspolitik. I de efterföljande överläggningarna i Kommittén behandlades bl.a. BSPC:s arbetsprogram för 2010, uppläggnings- och programmet för den 19:e BSPC i Mariehamn, samt budget- och finansieringsfrågor för BSPC. Den ekonomiska rapporten för 2009 godkändes, liksom förslaget till budget för 2010. Mötet beslutade också att anta en uppsättning riktlinjer angående observatörsstatus i BSPC, vilka skall fogas till BSPC:s procedurregler.

Den Utvidgade permanenta kommitténs andra möte ägde rum i Vilnius den 3 juni. Mötet samlade 12 parlamentariker, 12 tjänstemän samt gäster från Litauen, CBSS och Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och social välfärd (NDPHS). Litauens utrikesminister, Andrius Ažubalis, gav en inledande presentation och nämnde då bl.a. ett initiativ från Litauen att göra en utvärdering och rapport om läge och utsikter för det nordisk-baltiska samarbetet. Mötet fick också en redogörelse om arbetet i NDPHS av Viktoras Meižis, Litauens hälsoministerium, och Marek Maciejowski, NDPHS sekretariat. Mötet enades om att vidareutveckla kontakterna med

NDPHS och överväga möjligheten att på sikt genomföra en gemensam aktivitet.

Arbetsläget rörande den 19:e BSPC behandlades, och ett första utkast till konferensresolution diskuterades. Den framtida utvecklingen av BSPC:s sekretariatsfunktion togs upp, och man inskräpte vikten av att finna en mer permanent lösning för arvoderingen av BSPC:s sekreterare efter 2011. En omfattande diskussion ägde rum om formerna och villkoren för observatörsstatus i BSPC, mot bakgrund av att Vitryssland i april 2010 lämnat in en ansökan om observatörsstatus. Mötet kunde inte nå enighet i frågan, men beslöt att bjuda in en representant för det vitryska parlamentet till den 19:e BSPC. Man slog även fast att det är den årliga konferensen som slutgiltigt beslutar om observatörsstatus.

Den Utvidgade permanenta kommittén fungerade som resolutionskommitté vid två tillfällen i samband med den 19:e BSPC.

BSPC:s Permanent kommitté höll sitt första möte den 28 augusti, dagen innan den 19:e BSPC öppnades. Mötet samlade representanter för såväl den Permanenta kommittén som de medlemsparlament som inte har säte i den Permanenta kommittén. Man ägnade sig bl.a. åt att finjustera förberedelserna för den 19:e BSPC.

Vidare konstaterades det med tillfredsställelse att samtliga medlemsparlament betalt sina bidrag till BSPC:s gemensamma finansieringsfunktion för 2010, och att man också mottagit efterskottsbetalningar av vissa bidrag för 2007-2009. Finansieringen av BSPC:s sekreterare behandlades, och man var i princip positiv till en modell där ersättningen bakas in i avgiften till den gemensamma finansieringsmekanismen. Man beslöt att fortsätta diskussionen på nästkommande möten. Frågan om observatörsstatus för Vitryssland togs ånyo upp. Inte heller denna gång uppnåddes enighet, utan frågan sköts upp till den Permanenta kommitténs höstmöte. Mötet informerades om att Ryssland erbjudit sig att stå som värd för den 21:e BSPC 2012, och att Estland är villig att hålla i värdskapet för den 22:e BSPC 2013. Mötet beslutade också att förlänga Christina Gestrins (sfp) mandat som ordförande för BSPC fram till och med den 20:e BSPC, att förlänga Valentina Pivnenkos mandat som vice ordförande för BSPC under samma period.

Den Permanenta kommitténs höstmöte ägde rum i Berlin 19 oktober. Katarina Röbbelen-Voigt, projektledare, och Silke Lorenz redogjorde inledningsvis för arbetet i projektet *Baltic Sea Labour Network* (BSLN), i vilket BSPC medverkar som associerad partner. Själva mötet ägnades bl.a. åt uppföljning av den 19:e BSPC och dess resolution. Vidare gavs en lägesrapport rörande intäkter och utgifter över den gemensamma budgeten. Man återkom till frågan om finansiering av BSPC:s sekreterare, och enades om principen att samtliga medlemsparlament skall bidra till ersättningen av en sekreterare för BSPC genom en ökning av bidragen till den gemensamma finansieringsmekanismen. För vissa medlemsparlament kan det dock bli nödvändigt med en gradvis övergång till en ny ersättningsmodell. Vidare återvände man till frågan om observatörsstatus för Vitryssland, mot bakgrund bl.a. av att BSPC nåtts av en informell inbjudan till Christina Gestrin (sfp) att besöka Vitryssland. Man beslutade att meddela Vitryssland att man kommer att ställa sig positiv till en officiell inbjudan, och att ett besök av en mindre delegation från BSPC kan bli aktuellt efter de vitryska parlamentsvalen 19 december 2010 (efter händelserna i Vitryssland i samband med valet har BSPC:s besök skjutits upp tills vidare). Mötet diskuterade också, utan att nå konsensus, önskvärdheten i att byta ordet "*Conference*" i BSPC till "*Council*". Man uppmuntrade fortsatta kontakter med NDPHS, och BSPC:s sekreterare utsågs tills vidare till kontaktperson för detta.

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

Bilag:
- Appendix: BSPC

J.nr. 10-00339-8

UDKAST

Nordisk Råd

Dokument 1 Fremlagt af:
PræsidietsBilag:
- Appendix: BSPC

J.nr. 10-00339-8

UDKAST

BSPC:s sekretariatsmöte hölls tre gånger under 2010. Kontorsfaciliteter för den gemensamma sekretariatsfunktionen – BSPC:s sekretariat – tillhandahölls även under 2010 av Nordiska rådets sekretariat i Köpenhamn. BSPC:s sekretariat ansvarar bl.a. för att förbereda och utarbeta underlag till möten i den Permanenta och den Utvidgade permanenta kommittén och för administration, samordning och utveckling av BSPC:s verksamheter. Under 2010 har sekretariatsmötet ägnat mycket uppmärksamhet åt frågan om finansiering av BSPC:s sekretariatsfunktion och frågan om vitrysk observatörsstatus i BSPC. En av de stående frågorna i sekretariatsmötets överläggningar är hanteringen och uppföljningen av den gemensamma budgeten, vilken svarar för de löpande kostnaderna för sekretariatet. Formerna för planering, hantering och redovisning av de gemensamma resurserna har under 2010 utvecklats vidare. En mer detaljerad redovisningsmetod gör det möjligt att noga följa kostnadernas fördelning på olika utgiftsposter. Samtliga BSPC:s nationella medlemsparlament och samtliga regionala parlament betalade sina bidrag till den gemensamma finansieringsmekanismen för 2010. En representant för CBSS sekretariat deltar regelmässigt i BSPC sekretariatsmöte.

BSPC:s arbetsgrupp om civil säkerhet, särskilt trafficking, under ledning av Line Barfod (EL), Danmark, inrättades genom ett beslut vid den 18:e BSPC. Gruppen höll sitt introduktionsmöte den 2 februari och därefter ytterligare tre möten under 2010. Den primära uppgiften för arbetsgruppen är att utarbeta politiska ställningstaganden och rekommendationer inom sitt ansvarsområde, vilka kan användas i opinionsbildning och för att utöva politiskt tryck på regeringar och myndigheter. Arbetsgruppens ordförande gav en lägesrapport vid den 19:e BSPC i Mariehamn och gruppen bidrog även med inspel till resolutionen från den 19:e BSPC. Arbetsgruppens slutrapport kommer att läggas fram vid den 20:e BSPC 2011.

BSPC:s arbetsgrupp om integrerad havspolitik, under ledning av Jochen Schulte, Mecklenburg-Vorpommern, höll sitt startmöte i januari och sedan ytterligare tre möten under 2010. Den primära uppgiften för arbetsgruppen är att utarbeta politiska ställningstaganden och rekommendationer inom sitt ansvarsområde, vilka kan användas i opinionsbildning och för att utöva politiskt tryck på regeringar och myndigheter. Arbetsgruppens ordförande gav en lägesrapport vid den 19:e BSPC i Mariehamn och gruppen bidrog även med inspel till resolutionen från den 19:e BSPC. Arbetsgruppens slutrapport kommer att läggas fram vid den 20:e BSPC 2011.

Kontakterna mellan BSPC och CBSS fortsätter att vara av regelbunden och ömsesidigt givande natur. Ordföranden i CBSS ämbetsmannakommitté (CSO), Neris Germanas, deltog på mötet i BSPC:s Utvidgade permanenta kommitté i Bryssel den 28 januari, och lämnade då en redogörelse över arbetsläget och de strategiska utsikterna för CBSS. BSPC:s ordförande 2010, Christina Gestrin (sfp), bjöds in till det 8:e Toppmötet i Östersjöstaternas råd i Vilnius den 2 juni och fick då tillfälle att göra ett inledande inlägg om samarbetet i Östersjöregionen. Statssekreterare Erik Lahnstein, Norge, som representerade det norska ordförandeskapet i CBSS 2010-2011, medverkade med ett inledande tal vid 19:e BSPC i Mariehamn. Han underströk att samarbetet mellan CBSS och BSPC är pragmatiskt och mycket välfungerande. Parlamentariskt stöd är av avgörande betydelse för ett framgångsrikt samarbete mellan regeringarna, och parlamentarikerna uppmanades att vidareutveckla dialogen med CBSS. CBSS omnämns också i mycket positiva ordalag i flera av paragraferna i resolutionen från den 19:e BSPC. CBSS sekretariat medverkar regelbundet i möten i BSPC:s olika organ, och BSPC sekretariat har på motsvarande sätt återkommande kontakter med CBSS sekretariat.

Representanter från BSPC har företrätt BSPC i en rad andra aktiviteter och möten under 2010. BSPC:s observatörer i HELCOM har sammantaget deltagit i fyra olika slags HELCOM-möten under 2010, däribland HELCOM Mi-

nisterial Meeting i Moskva 20 maj. Därutöver har BSPC bl.a. medverkat i *Baltic Sea Action Summit* i Helsingfors 10 februari; *The Nordic Forum on Security Policy* i St Petersburg 15 - 16 april; den 9:e Arktiska parlamentarikonferensen i Bryssel 13 - 15 september; det första forumet för EU:s Östersjöstrategi i Tallinn 14 - 15 oktober; Baltiska församlingens 29:e session i Riga 21 - 23 oktober; och Nordiska rådets 62:a session i Reykjavik 2 - 4 november 2010. BSPC medverkar som *Associate Partner* i projektet *Baltic Sea Labour Network*, vilket är ett s.k. *Flagship Project* i EU:s Östersjöstrategi med syfte att stärka samarbetet mellan arbetsmarknadens parter i Östersjöregionen. Franz Thönnies deltar som BSPC:s representant i *BSLN Steering Committee*, medan BSPC:s sekreterare deltar i *BSLN Facilitator Team*. Under 2010 deltog BSPC i två möten i *Steering Committee*, tre möten i *Facilitator Team*, samt i the BSLN Mid-term Conference i Vilnius 10 - 11 maj. Kontakterna mellan NDPHS och BSPC är under utveckling. BSPC medverkade i *the 7th Partnership Annual Conference* i Köpenhamn 28 oktober, och har haft flera kontakter på sekretariatsnivå.

BSPC:s nya hemsida lanserades officiellt i januari 2010 (www.bspc.net).

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

Bilag:
- Appendix: BSPC

J.nr. 10-00339-8

UDKAST

DOKUMENT 2

Nordisk Råd

Dokument 2

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 10-00233-1

Regler for sessionens gennemførelse 2010

Taleret

Præsidiet foreslår

at alle gæstende parlamentarikere har taleret i debatterne ved dagsordenspunkterne 7 Generaldebatt och 10 Debatt om utrikes- och försvarspolitiskt samarbete i Norden

at formand for grænsehindringsforum Ole Norrback har taleret ved dagsordenspunkt 8 Globalisering och gränshinder og har 5 minutter taletid for fremlæggelse af sin redegørelse

at fhv minister Søren Gade har taleret ved dagsordenspunkt 10 Debatt om fördjupat utrikes- och försvarspolitiskt samarbete i Norden og har 5 minutter taletid for fremlæggelse af sin redegørelse

Begrænsning af taletiden under dagsordenspunkt 5: Nordisk topmøde

Præsidiet foreslår

at tidsbegrænsningen af indlæg er

5 minutter for de nordiske landes statsministre, de selvstyrende områders regeringsleder og Nordisk råds præsident

at præsidenten sørger for, at der er god tid til replikskifte i debatten samt at give 2 minutter til den første replik og 2 minutter til svar, mens det for evt. andre replikker gælder de sædvanlige regler

Regler vedr. dagsordenspunkt 12: De nordiske samarbejdsministres spørgetime

Præsidiet foreslår

at ordningen med skriftlige spørgsmål til besvarelse under spørgetimen ikke anvendes, men at alle skriftlige spørgsmål besvares skriftligt. Mundtlige spørgsmål henvises til samarbejdsministrenes spørgetime

at følgende regler skal gælde for spørgetimen:

- a) en tidsbegrænsning på *1 minut* pr. spørsmål
- b) en tidsbegrænsning på *2 minutter* pr. svar
- c) præsidenten kan give spørgsmålsstilleren ordet til et tillægs-spørsmål

Nordisk Råd

Dokument 2 Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 10-00233-1

Begrænsning af taletiden i øvrige debatter

Præsidiets foreslår

at ved præsentation af ministerrådsforslag/redegørelser fra ministerrådet/regeringerne er taletiden 5 minutter

at præsidiets og udvalgenes talsmænd har en taletid på 5 minutter for sager

at nordiske ministre har en taletid på 5 minutter

at Nordisk råds medlemmer har en taletid på 3 minutter

at ministeren som svarer vedr. rekommandationer får en taletid på 3 minutter

at tidsbegrænsningen af replik er 1 minut

at tidsbegrænsningen af svar på replik er 1 minut

Adgang til at afslutte debatter

Præsidiets foreslår

at alle opsatte dagsordenspunkter får den tid til behandling, som er afsat

at præsidenten kan afslutte en debat når den afsatte tid er udløbet selv om der fortsat er talere på listen

Replikskifte

Præsidiets foreslår

at præsidenten sørger for øget brug af replikker

at følgende regler skal gælde for replikskifte:

- a) den som replikken rettes til bør gives mulighed for at svare omgående
- b) det kan gives adgang til replik både på hovedindlæg og replik
- c) samme rådsmedlem kan få op til to replikker i samme replikskifte
- d) hovedindlæggets taler har ret til at afgive et afsluttende svar
- e) for hver replik gælder en tidsbegrænsning på *1 minut*
- f) for hvert svar gælder en tidsbegrænsning på *1 minut*

Præsidenten forsøger at begrænse hele replikskiftet til højst *10 minutter*

Presidiet henviser forøvrig til Arbejdsordningens kapittel 1:**§ 8 Regler for gennemføring av sesjon**

Plenarforsamlingen kan ved innledningen av en sesjon, etter forslag fra presidiet, fastsette kompletterende regler for gjennomføring av sesjonen.

Plenarforsamlingen kan, etter forslag fra presidiet, vedta å endre fastsatte regler med to tredels flertall.

§ 10 Debatt

Før plenarforsamlingen fatter vedtak i en sak, skal rådsmedlemmene gis anledning til debatt.

Presidiet kan fastsette regler for i hvilken rekkefølge talerne på talerlisten skal få ordet. Om slike regler ikke er fastsatt, får medlemmene ordet i den rekkefølge de anmelder seg. Plenarforsamlingen kan under pågående debatt, etter forslag fra presidiet eller møtelederen, beslutte å begrense innleggenes lengde for en bestemt debatt eller for en del av sesjonen.

Etter forslag fra møtelederen eller fra fem valgte medlemmer kan plenarforsamlingen beslutte med to tredels flertall at debatten om en bestemt sak skal avsluttes. Et slikt forslag skal ikke debatteres.

Nordisk Råd

Dokument 2

Fremlagt af:
Præsidiat

J.nr. 10-00233-1

§ 11 Replikker

Uavhengig av talernes rekkefølge kan et medlem som er direkte berørt av et hovedinnlegg, få ordet til høyst to replikker. I tillegg til dette kan møtelederen uavhengig av talerlisten gi ordet til medlem for høyst to replikker til hvert hovedinnlegg om ikke reglene for gjennomføringen av sesjonen fastsetter noe annet.

Dersom ikke reglene for sesjonens gjennomføring fastsetter annet, skal en replikk vare høyst to minutter. Replikk må kun inneholde opplysning, rettelse eller imøtegåelse av nærmest foregående hovedinnlegg.

§ 18 Spørsmål

Valgt medlem kan stille spørsmål til regjering, landsstyre, landskapsstyre eller til ministerråd.

§ 20 Muntlige spørsmål

Muntlig spørsmål skal stilles og besvares ved særskilt spørretime som etter forslag fra presidiet kan arrangeres ved en sesjon. Nærmere bestemmelser om en slik spørretime skal inngå i reglene for gjennomføring av sesjonen.

Det gröna Norden – klimatsmart aktör

Program för Finlands ordförandeskap
i Nordiska ministerrådet 2011

Det gröna Norden – klimatsmart aktör
Program för Finlands ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2011

ANP 2010:766

© Nordiska ministerrådet, Köpenhamn 2010

ISBN 978-92-893-2141-9

Design: Jette Koefoed

Fotos: s. 7 Lehtikuva Oy/VNK

ImageSelect: s. 1, 2, 12, 17, 21, 24, 29, 33, 57

Visit Finland: s. 8, 22, 41, 45

Johannes Jansson/norden.org: s. 37, 49, 52

Upplaga: 2000

Tryck: Arco Grafisk, Skive

Tryckt på miljövänligt papper som uppfyller kraven i
den nordiska miljömärkningen.

Publikationen kan beställas på www.norden.org/order

Fler publikationer på www.norden.org/publikationer

Printed in Denmark

Nordiska ministerrådet

Ved Stranden 18

DK-1061 Köpenhamn K

Telefon (+45) 3396 0400

Fax (+45) 3311 1870

Nordiska rådet

Ved Stranden 18

DK-1061 Köpenhamn K

Telefon (+45) 3396 0200

Fax (+45) 3396 0202

www.norden.org

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill styrka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

norden

Det gröna Norden – klimatsmart aktör

Program för Finlands ordförandeskap
i Nordiska ministerrådet 2011

innehåll

Del 1:

Fokusområden och mål för Finlands ordförandeskapsprogram

- 9 Klimat som huvudtema
- 11 Förankring av globaliseringsinitiativ
- 16 Gräsrotsnivån är grunden i det nordiska samarbetet

Del 2:

Sektorspecifika program

- 25 Kultur och ungdomar
- 30 Utbildning och forskning
- 34 Miljö
- 38 Näringslivs-, energi- och regionalpolitik
- 42 Ekonomi och finanspolitik
- 43 Jord- och skogsbruk, fiske och livsmedelssektorn
- 47 Social- och hälsopolitik
- 53 Jämställdhetspolitik
- 53 Arbetslivet
- 55 Lagsamarbete

Förord

De nordiska länderna har genom sitt målmedvetna samarbete visat på en förmåga att svara på föränderliga utmaningar. Det nordiska samarbetet är jordnära, pragmatiskt och livskraftigt.

Som huvudtema för sitt ordförandeskap för Nordiska ministerrådet 2011 har Finlands valt hantering av klimatförändringar. Temat är viktigt på både nationell och internationell nivå. Vi vill uppmärksamma klimatarbetet i dess samtliga former och inom alla sektorer och visa på och stärka de nordiska ländernas roll som föregångare i detta arbete.

Istället för att lansera några helt nya program stödjer och främjar ordförandelandet det arbete som pågår och det arbete som redan påbörjats inom hanteringen av klimatförändringarna inom alla berörda sektorer.

I en värld som håller på att globaliseras och präglas av allt större interaktion har regionala strukturer och former för samarbete visat sig välfungerande och kostnadseffektiva. Det nordiska samarbetet håller återigen på att bli föremål för internationellt intresse som gott exempel och förebild. Regioners möjligheter att främja fred och stabilitet har fått ett nytt lyft. I globaliseringsarbetet kommer Finland som ordförandeland att satsa på export av det nordiska – allt ifrån vetenskapligt kunnande till samsarbetsstrukturer. Finlands utrikespolitiska instituts omfattande forskningsprojekt Norden 2020 om de nordiska ländernas internationella position och roll i framtiden blir färdigt till sommaren 2011.

Norra Europa, med Östersjöområdet i centrum, men som även innefattar de nordliga havsområdena, är stabilt ur säkerhetssynpunkt. Stabiliteten främjas även av det allt starkare nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet liksom utvidgningen av EU och Nato. De nordiska länderna har gott om möjligheter att bedriva ett pragmatiskt samarbete även inom militär krishantering och i att utveckla EU:s nordiska stridsgrupp. Tillsammans kan vi utveckla en kostnadseffektiv samverkan och kapacitet genom att bland annat intensifiera samarbetet mellan våra nationella utrikesförvaltningar.

Finland stödjer och främjar reformen av Nordiska ministerrådets arbetssätt och strukturer utifrån den utvärdering som genomfördes 2008.

Reformarbetet, som stärker samarbetet över förvaltningsgränserna och gör det mer strömlinjeformat, fortsätter. Finland strävar efter att ge debatterna i Nordiska ministerrådet en större politisk tyngd.

I första delen av ordförandeskapsprogrammet lyfts de prioriterade områden fram som Finland särskilt kommer att satsa på. Den andra delen består av sektorspecifika program och mål.

En integrerad del av ordförandeskapsprogrammet är evenemang, seminarier och diskussioner på hög nivå som ökar synligheten för det nordiska och programmet's prioriteringar. Denna serie av evenemang inleds med en tväradministrativ konferens för Östersjöområdet som hålls i Åbo i januari-februari 2011, där man presenterar lösningar för en hållbar utveckling på regional och lokal nivå.

Programmet har utformats i samarbete med Ålands landskapsregering.

MARI KIVINIEMI
Statsminister

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Mari Kiviniemi'.

JAN VAPAAVUORI
Samarbetsminister

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Jan Vapaavuori'.

Klimat som huvudtema

De nordiska länderna föregångare inom klimatfrågor

De nordiska länderna är föregångare på klimatområdet. I de nordiska länderna förenas spetskompetens inom klimativänliga lösningar med en stark politisk vilja att stå i frontlinjen när det gäller att bekämpa klimatförändringarna. Vår förmåga att hantera och bekämpa klimatförändringarna är en avgörande samhällsutmaning som förutsätter målmedvetna åtgärder på alla nivåer; såväl lokalt och regionalt som nationellt och globalt. Det måste göras till en styrande princip för alla våra gemensamma åtgärder.

På nordiskt maner ska vi svara på klimatförändringens utmaningar på ett resultatriktat och pragmatiskt sätt. Genom att verka tillsammans uppnår vi bättre resultat och skapar ett betydande mervärde. De nordiska länderna har redan en bra organisation, välfungerande tväradministrativa nätverk och ett brett expertkunnande för detta syfte. I samband med internationella klimatförhandlingar kan de nordiska länderna med hjälp av sin expertis föra fram och klargöra frågor som är av central betydelse i förhandlingarna – expertkunskaper värderas högt och det som värderas högt lyssnar man på.

Hantering av klimatförändringarna är huvudtemat för Finlands ordförandeskap. Samtliga medlemsländer har sina egna ambitiösa planer inom klimat- och energipolitiken. Gemensam nordisk samordning och strävan efter samma mål stärker effekterna av våra satsningar och leder till bättre resultat.

Finland stödjer som ordförandeland följande när det gäller klimatfrågor:

- Tväradministrativ verksamhet
- Innovativ växelverkan
- Samarbete med ursprungsbefolkningar.

Effekterna av klimatförändringarna blir särskilt stora i de perifera områdena i Norden. Att hantera klimatförändringarna och främja en hållbar utveckling är särskilt viktigt i de arktiska regionerna. De nordiska länderna tar ett klimatansvar även i utvecklingsländerna; Nordiska utvecklingsfonden NDF:s verksamhet inriktar sig på just finansiering av klimatprojekt.

Näringslivet delaktigt

En hållbar ekonomisk utveckling i våra samhällen förutsätter alltid även respekt för miljövärdena och hänsyn till de sociala aspekterna. Våra konsumtionsmönster och produktions sätt har en betydande inverkan på både tillståndet för miljön och vår konkurrensförmåga.

Under Finlands ordförandeskapsperiod strävar vi efter att finna lösningar på hur:

- miljöperspektivet på ett bättre sätt ska kunna integreras i de beslut som fattas inom näringslivet
- vi kan utveckla vår levnadsstandard trots minskade utsläpp.

Miljöföretagande är en växande bransch, där de nordiska länderna ligger i täten. En ekonomi som håller på att globaliseras behöver nya gröna produktionsområden och olika typer av koldioxidsnåla affärsidéer. Som ordförande land främjar Finland globaliseringsforumets vision om Norden som en "grön dal" och ett näringsliv som strävar efter innovativa verksamheter genom att arbeta för att ren teknologi från Norden kommer ut på världens marknader.

De nordiska ländernas miljö- och energipolitiska samarbetsprogram utgör grunden för klimatarbetet. Det långsiktiga målet är att främja en effektiv, konkurrenskraftig, säker och flexibel energiförsörjning samt klimätvänliga lösningar inom byggandet. Genom samhälls- och stadsplaneringen kan man på ett effektivt sätt förhindra klimatförändringar, genom att klimateffekterna av byggande, boende och trafik tas i beaktande redan i planeringsstadiet. Även primärproduktionen bör förbättra energieffektiviteten och sträva efter att hitta metoder för att trygga en tillräcklig livsmedelsproduktion för världens befolkning samt ett hållbart skogsbruk även i framtiden. Genom att förena det nordiska kunnandet kan vi främja energieffektiva och koldioxidsnåla lösningar och innovationer.

En hållbar ekonomisk tillväxt förutsätter djärva förändringar och innovation av de ekonomiska strukturerna. De nordiska länderna behöver en förmåga att tillägna sig helt nya och miljövänliga tekniska lösningar och verksamhets sätt. Informationstekniken ökar ekoeffektiviteten då traditionella tillgångar, strukturer och tjänster övergår i elektronisk form. Förutom att utveckla tekniken bör man påverka omfattningen och kvaliteten på konsumtionen samt dra nytta av användarerfarenheter.

I bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringarna är det viktigt att även uppmärksamma den sociala dimensionen av hållbar utveckling. Man måste diskutera lösningar anpassade till föränderliga förhållanden och dagens utmaningar tillsammans med näringslivet. Övergången till en koldioxidsnål ekonomi förändrar marknadernas beteende och samtidigt även arbetsmarknaden och företagens verksamhetsmiljö.

Klimatförändringarnas påverkan på sysselsättningen måste kartläggas och analyseras tillsammans för att kunna fastställa behovet av arbetskraft och kompetens i framtiden.

Ett hållbart Norden genom lösningar på regional och lokal nivå

I den nordiska strategin för hållbar utveckling som fastställdes 2008, är ekonomisk tillväxt, god folkhälsa samt en säker och livskraftig miljö de grundpelare som stödjer och kompletterar varandra.

De nordiska länderna är föregångare internationellt när det gäller lokalt deltagande och genomförande av program för en hållbar utveckling på gräsrotsnivå. Även medborgarna har sporrats och uppmuntrats till att planera och genomföra lokala initiativ.

Under Finlands ordförandeskap ska man främja samarbete mellan stater, städer, regioner, företag och organisationer samt ansträngningar för att utveckla ett mer hållbart Norden och Östersjöområdet.

Startskottet för arbetet blir den omfattande konferens om hållbar utveckling som hålls i Åbo månadsskiftet januari-februari. Den presenterar lösningar för en hållbar utveckling för alla länder i Norden och Östersjöområdet och ger stöd åt olika aktörer i att förändra sitt beteende, sina tjänster och sina produkter så att de blir mer hållbara även på längre sikt.

Att utbyta och dela med sig av god verksamhetspraxis och lösningar:

- främjar samarbete och företagande
- leder till nya partnerskap och sociokulturella modeller
- förbättrar situationen när det gäller hållbar utveckling i hela regionen.

Förankring av globaliseringsinitiativ

Nordiska ministerrådets globaliseringsarbete inleddes under Finlands förra ordförandeskap 2007. Statsministrarnas engagemang i globaliseringsarbetet har gett vårt samarbete mer synlighet och samtidigt intensifierat samarbetet mellan olika ministerråd.

Konkreta initiativ hörnstenar i det nordiska globaliseringsarbetet

Projekten främjar de nordiska ekonomiernas konkurrenskraft och strävar efter att hitta sätt att svara på de utmaningar som globaliseringen medför för

de nordiska välfärdssamhällena. Finland vill som ordförandeland fortsätta med och utveckla den framgångsrika realiseringen av de redan godkända projekten och samtidigt öka deras synlighet. Tyngdpunkten ligger på att främja de projekt som redan pågår och se till att de avslutas istället för att lansera nya projekt.

Temana för projekten är:

- klimat, miljö och energi
- forskning, utbildning och innovationer
- gränshinder
- en mer synlig profilering av Norden som föregångsregion.

De globaliseringsforum som anordnats sedan 2008 kommer man att fortsätta med. Under statsministrarnas ledning för man diskussioner med representanter för näringslivet, forskningsmiljön, politiken, media och olika organisationer om våra gemensamma utmaningar. Finland stödjer det arbete som utförs av arbetsgruppen för grön tillväxt som tillsattes av statsministrarna på forumet 2010 som har som mål att kartlägga de nordiska ländernas styrkeområden. Gruppen rapporterar till forumet 2011.

Många miljöfrågor som är viktiga för vår välfärd är nära sammankopplade med pågående globaliseringsprojekt. Till de gemensamma ansträngningarna hör bland annat strävan efter att begränsa användningen av kemikalier som är farliga för hälsan och miljön, vidareutveckla kemikalie-, produkt- och avfallspolitiken, stärka livscykelperspektivet och främja ofarliga produkter samt material- och energieffektiviteten och samtidigt också produkters hållbarhet och reparerbarhet.

Forskning och innovation som utgångspunkt

Det nordiska toppforskningsinitiativet är den genom tiderna största nordiska satsningen på forskning och innovation.

Det sammanför de starkaste forsknings- och innovationsmiljöerna på klimat-, energi- och miljöområdet och lägger samtidigt grunden till ett utökat internationellt samarbete. Projekten inom toppforskningsinitiativet fokuserar i ett första stadium på frågor kopplade till klimat, energi och miljö. I nästa stadium utvidgas verksamheten till att även omfatta forskning inom hälsa och välfärd.

Forskarsamhällena bör få tillgång till bästa möjliga verktyg och ramar för att skapa ny toppforskning och spetskompetens. De möjligheter som en utvecklad informations- och kommunikationsteknik medför i form av nätverksbyg-

gande samt effektiv distribution av information och resurser skapar förutsättningar för dem som bedriver öppen forskning inom vilken forskningsmetoder, data som ligger till grund för forskningen och resultat finns tillgängliga för alla. eScience, som drar nytta av de senaste informationstekniska resurserna, datasamlingarna och vetenskapliga verktygen, öppnar nya dörrar inom de vetenskapliga processerna. Förändringarna vidgar också målen för vetenskapsområdena och bidrar till utökad tvärvetenskaplig forskning.

För att behålla vår konkurrensförmåga krävs det:

- samarbete mellan forskargrupper och en bättre samordning av resurserna i de nordiska länderna
- beredskap för att använda och förvalta de exponentiellt växande datalagren
- användning av högeffektiva kalkyleringssystem inom modellering och simulering.

Utbildningens kvalitet och ett livslångt lärande

Kunskapssamhället och en ekonomisk tillväxt med innovation som grund bygger på ett starkt kunnande i hela samhället. Genom att utbilda hela åldersgrupper och kontinuerligt utveckla kvaliteten på utbildningen:

- ökar man möjligheterna till ett bra liv
- ökar man sysselsättningen
- stärks den ekonomiska konkurrensförmågan
- fungerar välfärdstjänsterna bättre.

Genom att utveckla nordiska utbytesprogram, samarbetsprojekt och samarbetsnätverk stärker man kvaliteten på utbildningen samt Nordens ställning i det världsomspännande utbildnings- och forskningssamarbetet.

Kompetenskraven inom arbetslivet och arbetsorganisationerna förändras i snabb takt. Krävande arbeten som förutsätter en hög yrkeskunnighet och social kompetens ökar i antal. Marginalisering och att hamna utanför arbetsmarknaden är skadligt såväl för individen som för samhällsekonomin. För att förebygga sådana företeelser bör de nordiska länderna utbyta kunskaper och goda erfarenheter med varandra.

Den strukturella förändringen och den åldrande befolkningen kräver livslångt lärande; kunskaperna och färdigheterna måste ständigt utvecklas. En jämlik utbildning som tryggar ett livslångt lärande är en nordisk värdering, som har en stor mänsklig, social och ekonomisk betydelse.

Utmaningar med den nordiska modellen

Medborgarnas jämlika deltagande och påverkan är hörnstenar i den nordiska välfärden och konkurrensförmågan. Även riktningen för hur globaliseringen utvecklas och följderna av den kan påverkas genom målmedvetna och konsekventa politiska åtgärder. Ett brett deltagande från medborgarnas sida och ett engagemang för att uppnå de gemensamma målen är också av central betydelse för vår framtida välfärd.

En hög sysselsättning och tillgång till arbetskraft är grundförutsättningar för ekonomisk jämvikt och människors välfärd. En åldrande befolkning, klimatförändringarna och finanskriser påverkar produktionsstrukturerna och kraven på människors kunskaper. Inom arbetslivet är det viktigt att stödja individers och arbetsgivares anpassningsförmåga vid övergångs- och brytningsperioder på arbetsmarknaden. Genom att uppvisa god praxis kan vi i de nordiska länderna främja sysselsättningen, produktiviteten och arbetslivets kvalitet i våra samhällen. Med hjälp av det nordiska globaliseringsarbetet stödjer man bland annat uppkomsten av nya gröna arbetsplatser.

I och med den åldrande befolkningen krävs det betydande reformer för att upprätthålla och finansiera välfärdssamhället. Den centrala frågan är att förlänga arbetslivet, som för att det ska lyckas förutsätter en förstärkning av den sociala delaktigheten, hälsofrämjande åtgärder och utvecklande av kvaliteten på arbetslivet.

I de nordiska länderna deltar män och kvinnor på lika villkor i arbetslivet, vilket möjliggör en hög sysselsättningsgrad. I och med en ökande jämställdhet drar vi i allt högre grad nytta av båda könen kompetens som byggmaterial för samhället. Utmaningen är fortfarande en könsuppdelad arbetsmarknad. Dessutom fördelas ansvaret för barnomsorgen på ett ojämlikt sätt mellan föräldrarna.

Inom alla områden inom det nordiska samarbetet och i synnerhet inom globaliseringsinitiativen är det viktigt att fortsätta att öka jämställdheten. Ett gemensamt mål är social och kulturell jämlikhet mellan olika samhällsgrupper och grupper med olika kulturell bakgrund.

Förutsättningarna för människors valfrihet, arbetskraftens mobilitet och företagande bör stärkas ytterligare. Arbete över landsgränserna och andra former av mobilitet är fortfarande förknippat med bland annat problem rörande socialskydd, beskattning och examina. Våra myndigheter bör tillsammans nedmontera de här gränshindren och utöka samarbetet.

Gräsrotsnivån är grunden i det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet präglas av ett brett deltagande på gräsrotsnivå. Som ordförandeland uppmuntrar Finland och vill förbättra de praktiska förutsättningarna för och aktiverar olika befolkningsgrupper. Det är viktigt att effekterna av samarbetet även utsträcker sig till närområdena och grannländerna.

Medborgarnas Norden

Att engagera ungdomar i de nordiska verksamheterna

För att det nordiska samarbetet ska leva vidare är det viktigt att stärka ungdomars nordiska identitet och förståelse av de nordiska språken.

Under Finlands ordförandeskapsperiod ska man främja utökade kunskaper bland ungdomar om:

- de nordiska ländernas kulturella, samhälleliga och historiska koppling
- formerna för nordiskt samarbete
- betydelsen av språkkunskaper.

Dessutom ska man under Finlands ordförandeskapsperiod behandla frågor om invandrares hemspråksundervisning och undervisning i landets språk.

Ungdomars språkkunskaper och engagemang i det nordiska samarbetet ska stärkas genom att man drar nytta av de befintliga systemen och verktygen, som de nordiska Nordjobb och utvecklings-, nätverks- och mobilitetsprogrammen inom Nordplus. Främjande av mobilitet och utvecklande av mobilitetsprogram är i fokus under Finlands ordförandeskapsperiod.

Framtida utmaningar som är viktiga för ungdomar är tillgång till utbildning och arbete, livslångt lärande, att förutse arbetsmarknaden samt att anpassa efterfrågan och utbud på arbetskraft. Ett omfattande forskningsprojekt har inletts av Nordiska ministerrådet, som kartlägger den aktuella situationen på detta område i alla nordiska länder. Forskningsresultaten kommer att bli klara under Finlands ordförandeskapsperiod och ett expertseminarium kommer att anordnas i ämnet.

I början av hösten 2011 kommer man att anordna en klimatfestival riktad till unga vuxna, där högskolestuderande inom olika områden fördjupar sig i klimat- och miljöfrågor. Syftet med festivalen är, i linje med huvudtemat för ordförandeskapet, att uppmuntra ungdomar att hantera klimatförändringarna och inspirera dem att hitta nya former för nordiskt samarbete.

Förståelse av de nordiska språken

De nordiska språken är den bärande kraften för samarbetet. Kunskaper i de nordiska språken är av central betydelse för att stärka den nordiska identiteten, känslan av samhörighet och förståelsen av den gemensamma historien. Kunskaper i de nordiska språken är en tillgång både i de nordiska länderna och utanför Norden. Breda kunskaper i språk och kultur ökar också flexibiliteten och skapar bättre förutsättningar för att förstå andra kulturer och olika typer av värderingar.

Kunskaper i och förståelse för nordiska språk stöds av en rad samnordiska och nationella projekt riktade till barn och ungdomar, som Svenska NU-programmet. Under ordförandeskapet kommer det att anordnas ett seminarium som handlar om främjande av mobilitet och nordiska språk, som ger stöd åt planeringen av den nya Nordplus-programperioden.

Gränshindersamarbetet till gagn för medborgarna

Att avlägsna gränshinder är en grundförutsättning för att göra det lättare för människor och företag att röra sig mellan de nordiska länderna.

Gränshinderforum under ledning av minister Ole Norrback fick förlängt mandat i tre år, 2011–2013. Forumet har identifierat och kommit med lösningar på flera gränshinder, men det återstår fortfarande mycket att göra på området. Förutom att identifiera de befintliga gränshindren är målet att förbättra samordningen mellan länderna för att förhindra att det uppstår nya gränshinder när nationella lagar och EU-lagstiftning bereds eller införs.

De nordiska regeringarna har ställt sig bakom ett utökat myndighetssamarbete, så att det blir enklare att bo, arbeta och studera över gränserna.

Handelsutbytet mellan länderna och i gränsregionerna bör förenklas ytterligare och vidareutvecklas, och man bör göra det smidigare att utöva gränsöverskridande näringsverksamhet samt arbeta över gränserna. Dessutom bör man avlägsna gränshindren för små och medelstora företag, i synnerhet på skatte-, närings- och socialskyddsområdet. I det arbetet drar man nytta av rådgivningstjänsten Hallå Nordens erfarenheter.

Det är naturligt och viktigt att man uppmärksammar gränshindren även i det gränsregionala samarbetet. Många av de gränskommittéer som traditionellt stöds av Nordiska ministerrådet arbetar med gränshindersfrågor. Finland kommer att lyfta fram gränshinderarbetet som utförs av organisationer inom gränsregionalt samarbete och samordna det med övrigt gränshinderarbete.

Hallå Nordens verksamhet ska effektiviseras genom att etablera en kontaktpunkt i Mariehamn i början av år 2011.

Kultursamarbetets nya utmaningar

Det nordiska kultursamarbetet har i många sammanhang fungerat som en förebild internationellt. Det vilar på en stabil värdegrund som är gemensam för de nordiska länderna som betonar demokrati, jämställdhet, öppenhet och kulturell mångfald samt att det i samhället finns en bred samförståelse för kulturens betydelse.

De nordiska länderna framhäver kulturen som en resurs. Kulturkonsumtionen är stor i Norden redan nu och att i allt högre grad styra konsumtionen från materiell konsumtion i riktning mot immateriell konsumtion främjar en hållbar klimat- och miljöutveckling.

Mobiliteten i Norden och internationellt främjar kreativa utövares ställning. Nordens strävan att profilera sig som centrum för kreativa verksamheter förutsätter ett nära samarbete mellan kultur- och näringslivssektorerna. Inom ramen för kultursamarbetet har de nordiska länderna utvecklat projekt som svarar på globaliseringens utmaningar och främjar den kreativa ekonomin.

För att tydliggöra kulturens ställning är det viktigt att genom samarbete stärka det nordiska kunskapsunderlaget om kulturella aktiviteter, kulturföretagande och kulturekonomi. Nationella konst- och kulturinstitutioner kan lära av varandra och samverka på de globala arenorna. I strukturerna för samarbetet har man även tagit hänsyn till de perifera områdenas behov. Samarbetet förnyas i hela Norden för att svara på målen och behoven i en föränderlig verksamhetsmiljö.

Det samarbete som bedrivs inom ramen för det nordiska nätverket av vänkommuner har gett de kommunala beslutsfattarna möjligheter att få tillgång till användbar information och utbyta erfarenheter. Reformen av de lokala förvaltningsorganen på olika håll i de nordiska länderna har klippt av många samarbetsband, men samtidigt har det även uppstått nya möjligheter till och strukturer för samarbete. För att stimulera denna utveckling kommer Finland som ordförandeland att låta utföra en utredning över hur situationen ser ut för vänkommunsamarbetet just nu.

Även föreningarna Norden bedriver samarbete över gränserna. Föreningarnas huvudfokus varierar mellan de olika nordiska länderna. Föreningarna har en viktig roll i att framhäva det nordiska bland medborgarna.

Närområden och närhav

Nordvästra Ryssland, det arktiska samarbetet, Västnorden, den nordiska dimensionen och de nordliga regionala råden

Nordiska ministerrådets riktlinjer för närområdessamarbetet med nordvästra Ryssland och finansieringen av samarbetet omfattar åren 2009–2013.

Samarbetsområdena är:

- utbildning, forskning och innovationer inklusive den kreativa ekonomin
- miljö, klimat och energi
- utvecklande av det ekonomiska samarbetet
- åtgärder mot korruption
- samarbete i partnerskapen inom den nordliga dimensionen
- att stärka demokratiutvecklingen och ge stöd åt det civila samhället.

Nordiska ministerrådet samarbetar med regionala och lokala myndigheter, organisationer och universitet. Nordiska ministerrådets kontor i S:t Petersburg och Kaliningrad ansvarar för de nordiska projekten.

Nordiska ministerrådets samarbete med nordvästra Ryssland utgör ett komplement till det samarbete som bedrivs inom andra regionala organisationer som Arktiska rådet, Barents euroarktiska råd och Östersjöstaternas råd. Finland fortsätter arbetet med att främja en bättre samordning mellan råden.

Det arktiska samarbetet med de nordliga samarbetspartnerna har utökats och fördjupats. I Nordiska ministerrådets arktiska samarbetsprogram för åren 2009–2011 betonas betydelsen av en hållbar utveckling och där har man också satt upp ramarna för Nordiska ministerrådets arktiska samarbete. Tack vare finansiering från de nordiska länderna hjälper man till med att starta projekt i de arktiska områdena. Som ordförandeland stödjer Finland samarbete och interaktion mellan alla arktiska aktörer.

Riktlinjerna för samarbetet med Nordens grannar i väst ska godkännas under 2011.

Nordiska ministerrådet deltar i den nordliga dimensionens politik. Nordiska ministerrådet stödjer verksamheterna inom ramen för partnerskapen inom den nordliga dimensionen, i synnerhet det nya kulturpartnerskapet samt social- och hälsovårdspartnerskapet. Trafik- och logistikpartnerskapet samt miljöpartnerskapet utvecklar särskilt förutsättningarna för miljö- och energisamarbetet samt det ekonomiska samarbetet. Genom att uppträda tillsammans och i samarbete inom ramen för exempelvis partnerskapen inom den nordliga dimensionen kan de nordiska länderna påverka utvecklingen på olika områden i sitt närområde och även bortom det.

Northern Dimension Institute, NDI, är ett mångvetenskapligt universitetsnätverk. Nordiska ministerrådet kan dra nytta av de utredningar som institutets projektgrupper genomför i ämnen som rör de nordliga regionerna.

Samarbete med de baltiska länderna

Det nordiska samarbetet med de baltiska länderna har en lång tradition. Nordiska ministerrådets riktlinjer för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen sträcker sig över perioden 2009–2013.

Fokusområden är:

- utbildning, forskning och innovationer
- näringsliv, klustersamarbete och kreativ ekonomi
- miljö, klimat och energi
- gränsöverskridande utmaningar för välfärdssamhället
- regionalt samarbete över gränserna.

De nordisk-baltiska mobilitetsprogrammen omfattar den offentliga förvaltningen, näringslivet och kulturen. Nordiska ministerrådets kontor i Tallinn, Riga och Vilnius har en central roll i förverkligandet av programmen. Kontoren ger ett betydande mervärde åt samarbetet mellan de nordiska och baltiska länderna.

Östersjön i rampljuset

Nordiska ministerrådet deltar i genomförandet av EU:s Östersjöstrategi, som särskilt möter Östersjöns miljörelaterade utmaningar. Nordiska ministerrådet står berett att driva 3–4 flaggskeppsprojekt som är nära kopplade till det befintliga nordiska samarbetet.

Med stöd av det nordiska samarbetet och finansinstituten främjas centrala mål för de nordiska länderna i Östersjöområdet och nordvästra Ryssland. Det är viktigt att identifiera projekt som med hjälp av stöd från Nordiska ministerrådet kan ge ett verkligt mervärde. Projektsamarbetet stödjer samtidigt den nordliga dimensionens partnerskap och EU:s Östersjöstrategi.

Vårt samarbete i Östersjöområdet har välfungerande strukturer i form av:

- Nordiska ministerrådet och dess sekretariat i Köpenhamn
- kontoren i Tallinn, Riga och Vilnius
- kontoren i S:t Petersburg och Kaliningrad
- de nordiska finansinstituten.

Bra ramar främjar och fördjupar samarbetet och gör Nordiska ministerrådet till en samarbetspartner med större tyngd.

De sektorspecifika ordförandeskapsprogrammen beskriver målen för verksamheten inom olika områden. Sektorerna anordnar även konferenser, seminarier och expertmöten. De viktigaste händelserna tas upp i programmet. En mer detaljerad evenemangskalender publiceras på ordförandeskaps webbplats.

Kultur och ungdomar

Kultursamarbetet är ett kärnområde i det nordiska samarbetet. Det stärker nordiskheten i medlemsländerna och ökar Nordens inflytande i närområdet och över hela världen. Finlands ordförandeskapsprogram främjar kontinuitet och ett samarbete som till form och struktur ständigt förnyas.

Ett kreativt och globalt Norden

Nordisk kultur i världen

Ministerrådet för kultur startade år 2009 ett treårigt globaliseringsprojekt, Nordisk kultur i världen, som gör nordisk kultur känd i internationella forum. Samtidigt stärker det Norden som en attraktiv och framgångsrik region samt en tillförlitlig samarbetspartner.

År 2011 står nordisk litteratur i centrum för globaliseringsarbetet på bokmässan i Paris – Salon du livre Paris 2011 – där de nordiska länderna har fått hedersstatus. Projektet bidrar till att:

- öka kännedomen om nordisk litteratur
- effektivisera samarbetet mellan och marknadsföringen av nordiska förlag
- betona betydelsen av den nordiska översättarutbildningen.

Som ordförandeland främjar Finland aktivt genomförandet av det nordiska programmet på bokmässan i Paris. För projektet ansvarar Informationscentralen för Finlands litteratur FILI i samarbete med de nordiska litteraturorganisationernas nätverk NORDLIT.

I samband med Salon du livre anordnas Nordiskt kulturforum om utvecklande av det internationella samarbetet inom den nordiska översättnings- och förlagsbranschen. Högklassiga översättningar bidrar på ett effektivt sätt till att främja och marknadsföra litteraturen och göra den mer känd samtidigt som de främjar förståelsen av de nordiska språken bland mycket varierande befolkningsgrupper.

Blomstrande kultur och kreativitet

Kultur och kreativitet är Nordiska ministerrådets kultur- och näringslivssektorer globaliseringsprojekt. Sektorernas gemensamma styrgrupp KreaNord stärker den kreativa ekonomin och främjar dess aktörers ställning i Norden under åren 2010–2012 samt utarbetar rekommendationer för olika praxis för att stärka den kreativa ekonomin och dess verksamhetsområden i Norden, Östersjöområdet och internationellt.

Som ordförandeland stödjer Finland också de övriga projekten som stöds av KreaNord, som exempelvis Ny nordisk mat, Nordisk profilering och Internationell marknadsföring av nordisk film.

Den nordliga dimensionens kulturpartnerskap

Under 2010 behandlar samarbetspartnerna inom den nordliga dimensionens kulturpartnerskap EU, Norge, Island och Ryssland de praktiska förutsättningarna för partnerskapet. Målen med Finlands ordförandeskapsperiod är:

- starta de första konkreta projekten inom den nordliga dimensionens kulturpartnerskap
- presentera projekten inom kulturpartnerskapen och tillhörande finansieringsmodeller för representanter för den kreativa ekonomin i de nordiska länderna och Östersjöområdet
- skapa nätverk mellan aktörer för kommande projekt.

Partnerskapet utvecklas i samarbete med de nordliga regionala råden och KreaNord.

Nordisk kultur i rörelse

Cirkusens år i Norden 2011

Finlands ordförandeskapsprogram främjar på ett mångsidigt sätt det nordiska samarbetet på cirkusområdet. Projekten utgör ramen för temaåret Cirkusens år i Norden 2011, Nordic countries 2011 – The Year of Circus, med syfte att:

- utnyttja möjligheterna inom nordisk cirkuskonst som en del av en kultur under utveckling
- integrera cirkuskonsten i kultursamarbetet mellan länderna kring Östersjön och Europeiska unionen
- främja mobiliteten bland cirkuskonstnärer och deras verk samt den nordiska residensverksamheten på området
- upprätta ett politiskt program och en verksamhetsplan för den nordiska cirkuskonsten 2012–2013.

En expertkonferens för den nordiska cirkusbranschen kommer att hållas som en del av invigningsprogrammet för det nya cirkuscentret i Södervik.

Utgångspunkten för konferensen är cirkus som en konstnärlig, kulturell, social, utbildningsmässig och ekonomisk företeelse i de nordiska länderna.

Mobilitet och residens – nya vägar till konstnärligt samarbete

Mötet mellan kulturministrarna i de nordiska och baltiska länderna beslutar om fortsättningen på det nordisk-baltiska mobilitetsprogrammet från och med år 2012.

Även Nordiskt kulturforum diskuterar en ökning av mobiliteten. Dessutom diskuterar man i forumet om möjligheten att stärka samarbetet med det mångkonstnärliga programmet på Östersjöns residenscentrum på Sveaborg. Även frågor om hållbar utveckling i anslutning till temat är uppe för diskussion.

Ett kulturpolitiskt inflytelserikt Norden

En allt viktigare del av den kultur- och samhällspolitiska diskussionen handlar om att tydliggöra kulturens inflytande på samhället. I Finlands ordförandeskapsprogram ingår det flera projekt som stärker kulturens eget kunskapsunderlag. Betydelsen av detta understryks av kulturens fasta koppling till många andra verksamhetsområden.

Kulturens kraft – ett inflytelserikt nordiskt kultursamarbete

Det nordiska expertmötet som kommer att anordnas i Åbo förbereder för en jämförande kartläggning och studie, som stärker kunskapsunderlaget inom kulturen. De gemensamma indikatorernas betydelse blir ännu större i takt med att kultursektorn får allt starkare beröringspunkter med andra verksamhetsområden. I samband med expertmötet kan deltagarna vara med i ett seminarium som handlar om en utredning av Finlands kulturpolitik och bekanta sig med projektet Åbo 2011 Europas kulturhuvudstad.

Kultur och utveckling

Expertmötet under ordförandeskapsperioden tar upp:

- kulturens ställning inom strategierna för de nordiska ländernas utvecklingssamarbete
- mätning av kulturens påverkan på utvecklingen
- hur kulturella utvecklingsprojekt bidrar till uppnåendet av millenniemålen.

Målet med mötet är att utforma en gemensam nordisk ståndpunkt och angreppssätt när det gäller kulturen som en del av utvecklingen. Kulturen har kommit upp på den utvecklingspolitiska agendan även i EU.

Framtidens bibliotek

På expertseminariet för biblioteksområdet i de nordiska länderna utbyter man information och analyserar gemensamt biblioteket som en grundläggande struktur för informationsförsörjning för medborgarna. De allmänna biblioteken konkurrerar med andra aktörer och verksamhetsmodellen för öppen information står inför utmaningar.

Innehållshantering och värdering av information efterfrågas i allt högre grad. De nationella digitala biblioteken och de allmänna bibliotekens verksamhet positioneras i förhållande till elektroniska tjänster.

På seminariet granskas riktlinjerna för de allmänna bibliotekens utveckling, utvecklingen av det digitala biblioteket och problem med informationens tillgänglighet, när den överförs i digital form. Målet är att lägga grunden till Nordiska ministerrådets bibliotekspolitiska samarbete.

Barn och unga – det nordiska kultursamarbetets framtid

Enligt Nordiska ministerrådets strategi för barn och unga i Norden från år 2009 ska barn- och ungdomsperspektivet tas med i alla prioriterade områden inom Nordiska ministerrådet. Målet med samarbetet är att främja barns och ungas förutsättningar för bra livsvillkor och möjligheter att påverka samt skapa sina egna kulturuttryck.

Finland följer under sin ordförandeskapsperiod upp att barn- och ungdomsperspektivet tas med i praktiken och utvärderar effekterna av beslut på barnen. Nordiska ministerrådet främjar samarbetets konkreta mål och utvecklar i enlighet med FN:s barnkonventions indikatorer med vars hjälp man kan följa hur målen uppnås.

Nordiska barn- och ungdomskommittén NORDBUK står för den centrala samordningen av strategin och följer upp hur den verkställs. Finland strävar efter att utöka NORDBUK:s operativa och strategiska roll i den sektoröverskridande verksamheten.

Förnyelse av strukturerna för kultursamarbetet

År 2011 beslutar Nordiska ministerrådet om en förnyelse av samsamarbetsstrukturerna. Beslutet utgår från en utvärdering om hur väl man lyckades med förnyelsen år 2007 och i vilken grad man bör låta processen fortgå. I förnyelsen strävar man efter att ytterligare utöka samarbetet mellan Nordiska ministerrådets program och Nordiska kulturfonden.

Utbildning och forskning

Temana för sektorsprogrammen inom utbildning och forskning är Ett mångkulturellt och internationellt Norden och Ett kunnigt Norden. De främjar kompetens som bygger på utbildning, forskning och innovationer och skapar förutsättningar och mål för grön tillväxt. Under ordförandeskapsperioden är målet att göra det nordiska samarbetet synligt på bred front. Den särskilda målgruppen är ungdomar. I strävan efter målen drar man nytta av elektroniska verktyg och virtuell mobilitet.

Ett mångkulturellt och internationellt Norden

Mångkultur och invandrades utbildning

Invandring, mångkultur och invandrades utbildning är aktuella frågor i alla nordiska länder. Under Finlands ordförandeskapsperiod kommer man att söka efter och sprida god nordisk praxis, som främjar mångkultur och invandrades utbildning från förskola till vuxenutbildning.

De teman som behandlas är:

- övergångar mellan olika utbildningsstadier och att öka deltagandet i utbildning efter grundskolan bland personer med invandrarbakgrund
- förbättring av förberedelserna inför samhällslivet och arbetslivet
- erkännande av kunskaper och komplettering av kunskaper i olika livs-skeden
- studier i språket i det land man bor i och det egna modersmålet
- samarbete med arbetslivet i olika stadier i utbildningen.

Viktiga ämnen är också att stärka undervisningspersonalens och övriga centrala målgruppers mångkulturella kompetens samt utveckla lärandemiljöerna. Ett eget seminarium om mångkultur och invandrades utbildning ska anordnas.

Internationell kompetens, mobilitet och förutsättningar för nordiskt samarbete

Målet är att med hjälp av i synnerhet mobilitet stärka både unga och vuxna medborgares:

- språkkunskaper och internationella kvalifikationer
- nordiska identitet
- intresse för nordiskt samarbete.

Man ska utöver de möjligheter som det övriga nordiska samarbetet och deltagandet erbjuder även upplysa ungdomar om mobilitet. En fortsättning på språkkampanjen stödjer dessa mål.

På basis av utvärderingen av Nordplus-programmet kommer man att besluta om nästa programperiod. Målet är att utveckla nätverksbyggandet och främja mobiliteten bland studerande, undervisningspersonal och forskare i de nordiska och baltiska länderna. Programmet bör utvecklas så att det blir mer attraktivt och enklare att delta.

Nordic Master-projektet (2009–2011) stödjer utvecklandet av gemensamma nordiska program på högskolorna. Under Finlands ordförandeskapsperiod kommer man att besluta om en fortsättning på projektet, som grundar sig på den utvärdering som blir färdig 2011.

Målet med internationella och nationella referensramar för högskoleexamina är att främja genomsynligheten i examina och de studerandes mobilitet. De nordiska länderna har satt upp nationella referensramar kopplade till EU- eller Bolognasamarbetet. De nationella kvalitetssäkringsansvariga i de nordiska länderna har samarbetat när det gäller kvalitetssäkringen av de gemensamma programmen på magisternivå. Målet är att under ordförandeskapsperioden förbättra kvaliteten på det gränsöverskridande utbildningssamarbetet och göra de nationella referensramarna mer kända med hjälp av nordiskt nätverkssamarbete.

Ett kunnigt Norden

Stärkta kunskaper

De centrala målen inom utbildningspolitiken är kunskap och utvecklande av kunskap. Dessa kräver utökade expertkunskaper inom utbildningsforskning och i ledningen och utvecklandet av läroanstalterna samt i att göra högre utbildning mer synlig och lockande. Det nordiska forskningssamarbetet behöver jämförelsedata om internationella kunskaper. Som exempel på föremål för forskningssamarbete kan nämnas PIAAC-undersökningen, som mäter kunskapsnivån hos vuxna, och PISA-undersökningen, som mäter 15-åringars kunskaper. Finland stärker den nordiska utbildningsforskningen med hjälp av expertmöten.

Att stärka det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA) är nära sammankopplat med Toppforskningsinitiativet inom klimat-, miljö- och energiområdet (2009–2013). Resultatet av halvtidsöversynen av det kommer att vara klart under Finlands ordförandeskap. Det kommer att analyseras och tas i beaktande i verksamheten under resten av perioden och när man startar nya projekt.

EU:s forsknings- och utvecklingsprogram för Östersjön Bonus 169 integrerar Östersjöstaternas nationella forskningsprogram och -verksamhet. Programmet ger stöd åt EU:s Östersjöstrategi. Det innefattar en strategisk planeringsfas (2010–2011) och därefter en genomförandefas. Beredningen av forskningsstrategin kommer särskilt att följas ur ett nordiskt perspektiv.

Finland har som mål att Nordiska klimatdagen i skolorna, som anordnas inom ramen för den nordiska strategin för hållbar utveckling, hålls den 11 november 2011.

Ett starkare informationssamhälle – eScience, elektroniska tjänster och forskningsinfrastrukturer

Informationssamhället bygger på ny teknik samt nya verksamhetsätt och kunskaper. Informationstekniska lösningar ger möjligheter till en förbättrad ekoeffektivitet och större miljövänlighet. Samtidigt kan man förbättra produktiviteten och uppnå en konkurrensfördel.

EScience innefattar utvecklande av tekniken och ett brett utnyttjande av den inom forskningen och i de e-infrastruktur tjänster som stödjer denna. Genom utbildning säkras man ett starkt kunnande i informationssamhället.

Bakgrunden till det nordiska eScience-projektet är bland annat en strategi med tillhörande åtgärdsprogram och spjutspetsprojekt samt uppbyggnaden av det optiska nätverket Baltic Ring för att främja informationens fria rörlighet. Finland kommer under sitt ordförandeskap att arbeta för ett effektivt genomförande av eScience-projektet.

Under Finlands ordförandeskapsperiod kommer man att anordna en eScience-konferens, vars teman består av förmedling av ny kunskap, forskningsinfrastrukturer och nationella digitala bibliotek. Samtidigt anordnar man ett seminarium om miljövänliga informationstekniska lösningar.

Under ordförandeskapsperioden främjas genomförandet av ett eScience-forskarutbildningsprogram. För forskarskolor på området, unga forskare och andra intresserade av ämnet kommer man att anordna ett samnordiskt årsseminarium.

Miljö

Strategin för det nordiska miljösamarbetet har fastställts i åtgärdsprogrammet 2009–2012. De huvudsakliga temana är:

- klimat och luft
- hav och kustzoner
- naturens mångfald och ekosystemtjänster
- hållbar konsumtion och produktion.

Man kommer också att uppmärksamma målen i den arktiska miljöstrategin och strategin för hållbar utveckling. Under Finlands ordförandeskapsperiod kommer man att inleda en uppföljning av det nuvarande programmet, som en förberedelse inför nästa miljöhandlingsprogram.

I bästa fall kommer miljöpolitiken att uppmuntra innovationer. Det behövs exempelvis ett vägvisartänkande, som innebär att de eftersträlvade miljönormerna fastställs enligt bästa aktör. Principen om ständig förbättring är av central betydelse.

Det nordiska samarbetet bör stödja de nordiska ländernas inflytande internationellt och på EU-nivå samt det nationella arbetet inom miljöförvaltningen i de nordiska länderna. Projekten utvecklas enligt partnerskapsprincipen, som innebär att kunskaperna samlas hos både myndigheter och andra parter.

Under sin ordförandeskapsperiod strävar Finland efter att ytterligare stärka de nordiska finansinstitutens, i synnerhet NEFCO:s, verksamhet och samarbete med övriga centrala aktörer, som Barents euroarktiska råd, Arktiska rådet och Nordiska utvecklingsfonden (NDF).

Klimatpolitik – samhällsplanering och bekämpande av klimatförändringar

En av de mest centrala gemensamma utmaningarna är klimatförändringarna. De nordiska länderna bör fortsätta att erbjuda sina expertkunskaper och arbeta för ett förtydligande av målen i de internationella klimatförhandlingarna. Under Finlands ordförandeskapsperiod ska de nordiska ländernas egna klimatåtgärder stärkas.

Via samhällsplaneringen och stadsplaneringen kan man på ett betydande sätt påverka bekämpningen av klimatförändringarna, och genom planering kan man även minska de hälsorelaterade effekterna av trafikutsläppen. Under Finlands ordförandeskapsperiod delar de nordiska länderna god praxis inom samhällsplanering. De ska också utveckla verktyg för anpassning till klimatförändringarna.

Miljö, ekonomi och konsumtion

Ekonomi och miljö ska betraktas som en helhet, för konsumtions- och produktionsmönstren påverkar på ett betydande sätt tillståndet för miljön. Den globala finanskrisen har satt fart på diskussionerna om och initiativen till en strukturell förändring mot en grön ekonomi. Tillgången till och tillräckliga naturresurser är aktuella frågor som även har en enorm ekonomisk betydelse.

Miljöföretagandet växer kraftigt över hela världen. Det nordiska samarbetet är viktigt också på detta område. En förutsättning för internationella framgångar är att de nationella och de nordiska marknaderna utvecklas tillsammans med finanssektorn. De nordiska länderna måste hitta lösningar för hur miljöperspektivet ska integreras i näringslivet och företagens beslut och hur levnadsstandarden kan bibehållas trots minskade utsläpp. Tyngdpunkterna är att utveckla styrmedel inom miljöpolitiken, som beskattning, samt att identifiera och avlägsna otjänliga stöd.

Enbart miljöteknik räcker inte för att lösa miljöproblemen. Det är viktigt att påverka kvaliteten på konsumtionen och mängden som konsumeras för att de fördelar som teknikutvecklingen för med sig ska ha någon betydelse.

Motverkan av uppkomsten av avfall och materialeffektivitetsperspektiv bör på ett bättre sätt integreras i frågan om användning av naturresurser och deras tillräcklighet. Det behövs mer kunskaper om miljöeffekterna av materialanvändning och ogiftiga produkter och material- och energieffektiviteten bör främjas. En prognos om den samhälleliga utvecklingen är nödvändig vid investeringar med långvariga effekter såsom byggandet. Livscykelperspektivet är ett centralt styrmedel och är ett effektivt sätt att påverka.

Ekologisk produktplanering kan leda till en minskning av miljöpåverkan redan i början av produkternas livscykel. Det ger även nordiska företag en konkurrensfördel. De nordiska länderna har sedan länge bedrivit samarbete inom miljövänliga offentliga upphandlingar. Arbetet med den välkända miljömärkningen Svanen fortsätter.

Östersjön och havsområdena

Målet med skyddet av Östersjön är att återställa ett gott ekologiskt tillstånd i havet senast år 2020. För genomförandet av EU:s Östersjöstrategi och HELCOM:s aktionsplan för Östersjön behöver man innovativa verksamhetsätt och nationella satsningar. Dessutom behöver man ett helhetsinriktat angreppssätt när det gäller människors agerande i havet och i kustområdena.

Den hårdnande globala konkurrensen om råvaror och energi- och livsmedelsproduktion gör användningen av vattnet samt land- och havsområdena till några av de mer strategiska frågorna. Var man placerar verksamheterna har en betydelse ur klimat- och miljösynpunkt. Det är även viktigt att se över avrinningsområdena. För att förbättra tillståndet för havsmiljön krävs det att man även vidtar åtgärder inom industri, jordbruk, sjöfart, fiskeindustri och fiskodling.

Miljö och hälsa

Att begränsa användningen av kemikalier som är farliga för hälsan och miljön är en gemensam utmaning. De nordiska länderna bör söka efter synergier mellan kemikalie-, produkt- och avfallspolitiken samt avtalen och främja livscykelperspektivet.

2011 är internationella kemiåret. Under Finlands ordförandeskapsperiod har man för avsikt att tillsammans med social- och hälsosektorn lyfta fram de nordiska ländernas aktivitet och kunskaper inom aktuella internationella processer samt folkhälsorelaterade risker.

De samverkande effekterna av kemikalierna ska minskas och riskerna och möjligheterna med nanoteknik utredas. Viktiga teman är också kemikalieutsläpp i

produkter och riskvärdering av kemikalier. Arbetet med att uppnå ett förbud mot användning av kvicksilver bör fortsätta och även utökas med andra ämnen.

Ekosystemtjänster och biologisk mångfald

Ekosystemtjänster och skydd av den biologiska mångfalden bör uppmärksammas mer i det samhälleliga beslutsfattandet och i planeringen av användningen av naturresurser. Det behövs gemensamma insatser från de nordiska länderna för att göra ekosystemtjänsterna kända, göra en ekonomisk värdering av och hitta nya styrmedel för dem.

Under Finlands ordförandeskapsperiod fortsätter man att arbeta för att stärka de internationella processerna, i synnerhet att öka synergier mellan FN-systemet och internationella konventioner samt effektivisera implementeringen av dem. Skapandet av den internationella panelen för biologisk mångfald och ekosystem, Intergovernmental Science Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES), är viktigt för de nordiska länderna.

Skyddsområdena ska granskas som en del av samhällsplaneringen. Bevarande av den ursprungliga naturen, obebyggda områden och platser som berättar något om vår kultur är viktigt för människors välbefinnande. Grön infrastruktur har även en inverkan på hanteringen av klimatförändringarna.

Under ordförandeskapsperioden betonar Finland:

- en strukturell förändring av miljö och ekonomi
- uppmärksammande av ekosystemtjänster i samhällsplaneringen
- hälso- och miljöriskerna med kemikalier och nanomaterial
- god praxis inom samhällsplaneringen.

Näringslivs-, energi- och regionalpolitik

Näringslivspolitik

Det nordiska samarbetet stödjer sig på gemensamma samhälls- och näringslivsstrukturer som kompletterar varandra. Genom samarbetet kan man komma överens om gemensamma satsningar, skapa synergier mellan nationella projekt och utbyta kunskaper om projekten. Finland vill som ordförandeland utveckla nätverkandet i de nordiska länderna, i synnerhet mellan myndigheter, näringsliv och företag.

Näringslivs- och innovationspolitiskt samarbetsprogram 2011–2013

Genom det näringslivs- och innovationspolitiska samarbetsprogrammet mellan de nordiska regeringarna vill man stärka den ledande ställning som Nordens näringsliv har i att skapa innovationer och mervärde. Huvudtemana är grön tillväxt, välfärd och en bred innovationsverksamhet. Dessa teman tas upp på en innovationskonferens i Finland. Utöver huvudtemana stödjer Finland det befintliga samarbetet, som främjar en internationalisering av kreativa näringar, elektroniska tjänster och andra motsvarande områden.

Nordiskt InnovationsCenters (NICE) verksamhet utvärderas under 2010. Finland vill som ordförandeland fortsätta att utveckla NICES verksamhet med hänsyn till resultaten av utvärderingen.

Grön tillväxt, innovationspolitik och främjande av företagande

Nordiska projekt kopplade till grön tillväxt pågår redan. Dessutom kommer man att påbörja ett antal nya undersökningar och behandla de färdiga rapporterna i workshoppar eller på seminarier. De nordiska länderna har kunskaper inom produktion och tjänster i det nya koldioxidsnåla samhället. Grön teknologi kan främjas genom att man erbjuder gemensamma forum och samarbetsmöjligheter för kunskapsintensiva företag, universitet och finansiärer.

Innovationspolitiken fokuserar på att utveckla välfärds- och hälsosektorn samt samhällstjänsterna. Metoderna består bland annat av utbyte av bästa praxis och erfarenheter samt eventuella gemensamma utredningar.

Internationella jämförelser tyder på att företagandet i de nordiska länderna inte ligger på samma nivå som i övriga utvecklade länder. Det finns till exempel ganska få företag i förhållande till invånarnas kunskapsnivå. Under Finlands ordförandeskapsperiod ska man utreda vilka typer av innovationspolitiska åtgärder som kan leda till uppkomsten av nya, framgångsrika branscher med många arbetstillfällen, som främjar företagandet. Man kan vänta sig ny tillväxt särskilt inom grön teknologi. Tack vare den höga utbildningsgraden kan man rikta in åtgärderna på kunskapsintensiva företag och tillväxtföretag.

Råvarupolitik

De nordiska länderna och de självstyrande områdena har tack vare sina relativt stora malm- och råvarureserver en betydande ställning inom EU:s råvarupolitik. Finland kommer att anordna ett möte om de globala utmaningarna och möjligheterna med råvarupolitiken i de nordiska länderna.

Energipolitik

I åtgärdsprogrammet för det nordiska energipolitiska samarbetet 2010–2013 definieras de grundläggande riktlinjerna för Finlands ordförandeskapsperiod. Hur parti- och minuthandeln på elektricitetsmarknaden fungerar och utvecklas är viktiga delar av det nordiska energisamarbetet. Även tillräcklig utbyggnad av elnätverken är grunden för en säkrare nordisk elmarknad. I det nordiska energisamarbetet lyfter Finland fram följande:

- På elmarknaden säkerställer man att det åtgärdsprogram som godkändes 2008 genomförs. Det centrala målet är att uppnå en gemensam slutanvändarmarknad för de nordiska länderna före år 2015. Det förutsätter en nordisk harmonisering av regleringar, verksamhets sätt, datakommunikation och informationssystem.
- Förnybar energi integreras i högre grad i energisystemet. Ökningen av förnybar energi leder till ökade investeringar i elnätet och medför nya utmaningar för förvaltningen av elsystemet då andelen snabbt skiftande elproduktion ökar.
- Samarbetet mellan de nordiska länderna och nordvästra Ryssland fördjupas, särskilt inom energieffektivitet och förnybar energi.

Regionalpolitik

I åtgärdsprogrammet för det nordiska regionalpolitiska samarbetet 2009–2012 definieras de grundläggande riktlinjerna för Finlands ordförandeskapsperiod. Man kommer att satsa på att stödja verksamheten vid forskningscentret Nordregio och inom de nordiska organisationerna för gränsregionalt samarbete.

Under sitt ordförandeskapsår kommer Finland att understryka betydelsen av det gränsregionala samarbetet och nordiskt mervärde och informera om dessa. De gränsregionala organisationernas roll i gränshinderarbetet kommer att uppmärksammas. Arbetsgruppen för gränsregionalt samarbete som leds av Finland kommer att arbeta med gränsregionalt samarbete i en europeisk kontext och intensifiera samarbetet med Europeiska gränsregionförbundet (Association of European Border Regions, AEBR).

Finland kommer att lyfta fram klimatförändringarna, satsningarna på bioenergi och effekterna av de demografiska förändringarna i glesbygdsområden och de nordligaste områdena. Syftet är att sätta igång utredningar och anordna expertseminarier i anslutning till dem. I och med de nya angreppssätt som uppstått under den senaste tiden är det aktuellt att göra en utredning av den nya typen av regionala innovationsstrategier.

Reformen av EU:s kohesionspolitik 2011 påverkar på ett betydande sätt regionalpolitiken i alla medlemsländer. Även Östersjöstrategins roll i EU:s regional- och strukturpolitik kommer upp. Finland vill fördjupa det nordiska samarbetet med att diskutera alternativ och skapa förutsättningar för att utbyta nationella synpunkter. Man har för avsikt att etablera ett nätverk för nyckelpersoner i de olika länderna och skapa fungerande arbetsformer för det. Även ett intensifierat samarbete med de baltiska länderna ska utredas.

Ekonomi och finanspolitik

Den globala ekonomin återhämtar sig, men den spirande ekonomiska tillväxten är fortfarande omgärdad av osäkerhetsfaktorer. Detta beror på att återhämtningen i många länder baserar sig på tillfälliga och mycket betydande offentliga stimulans- och stödåtgärder. Dessa kommer att minska under Finlands ordförandeskap 2011.

Återgången till en hållbar tillväxt samt att återfå konkurrensförmågan och en balanserad offentlig ekonomi är frågor av central betydelse under de närmaste åren. Upprätthållandet av den nordiska välfärdsmodellen förutsätter en strukturell förändring av den ekonomiska politiken, sysselsättning och tillväxt. Detta bör även synas i temana för publikationen Nordic Economic Policy Review under 2011.

Nordiska konjunkturgruppen sammanställer den nordiska konjunkturöversikten. Nordiska ministerrådet för regelbundet diskussioner om den ekonomiska situationen i de olika länderna och regionerna. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid den ekonomiska utvecklingen på Island och läget för finansieringspaketet även under 2011.

Krishanteringen behöver utvecklas

Läget på finansmarknaderna och utsikterna för banksektorn har förbättrats, men det finns osäkerhetsfaktorer kring huruvida det är fråga om en hållbar återhämtning. Det finns ett stort behov av att utveckla krishanteringen i EU.

Myndigheternas verktyg för och samarbete när det gäller att lägga sig i verksamheten hos banker som befinner sig i svårigheter bör utvecklas och harmoniseras.

Det finns flera finansinstitut i Norden som är verksamma i flera länder. Finland kommer under sin ordförandeskapsperiod att sträva efter att utveckla samarbetet mellan reglerings- och övervakningsmyndigheterna i de nordiska länderna, särskilt i frågor som rör krishantering.

I EU och andra internationella forum har man diskuterat hur finanssektorn i större utsträckning skulle kunna bidra till kostnaderna orsakade av finanskriser, exempelvis genom en stabilitetsavgift. Dessa frågor kommer sannolikt även att finnas med på dagordningen för de nordiska finansministrarna under 2011.

Det samnordiska projektet för att få till stånd informationsutbytesavtal med så kallade skatteparadis planeras att fortsätta under Finlands ordförandeskapsperiod. Projektet utvärderas 2010 för ett beslut om en fortsättning på förhandlingsprocessen.

För finanssektorns del fortsätter arbetet med att avlägsna gränshinder vid behov. Skattefrågorna står ständigt på Nordiska ministerrådets dagordning särskilt när det gäller främjande av informationsutbytet.

Jord- och skogsbruk, fiske och livsmedelssektorn

Jordbruk

Inom jordbrukssektorn är huvudtemana för ordförandeskapsperioden åtgärder för bekämpning av och anpassning till klimatförändringarna. Främjande av energieffektiviteten framhävs särskilt, och på detta område har de nordiska länderna utfört mycket. Informationsutbytet och samarbetet utvecklas bland annat på ett nordiskt seminarium. Fokus för anpassningsåtgärderna är det nordiska genressamarbetet. I arbetet fäster man särskild vikt vid åtgärder som främjar förberedelser inför klimatförändringarna. Dessutom ska man utöka kunskaperna om de nordiska råvarornas styrkor.

Jordbruksforskning – NKJ får starkare roll

NKJ (Nordiskt Kontaktorgan för Jordbruksforskning) är förbindelseorgan för de nordiska organisationerna för finansiering av jordbruksforskning, som främjar samnordiska forskningsprojekt och forskningsnätverk. NKJ är även rådgivande organ för Nordiska ministerrådet i jordbruksforskningspolitiska frågor.

NKJ:s strategi, som träder i kraft år 2011, har som mål att stärka sin egen ställning inom det europeiska området för forskning. På grund av särdragen i jordbruks- och livsmedelsproduktionen i de nordiska länderna måste man förbättra förutsättningarna för forskningssamarbetet. Nordiska ministerrådet

hoppas att NKJ kommer att delta som expertorgan i de politiska diskussionerna och i högre utsträckning föra fram aktuella ämnen.

Skydd av genresurser

De nordiska länderna har bedrivit ett framgångsrikt samarbete inom skyddet av genresurser genom att bland annat grunda Nordiskt Genresurscenter (NordGen) 2008. Kommande utmaningar, som att utöka NordGens samlingar, att säkra personalens kompetens och förbättra genbankens infrastruktur, kräver en betydande förstärkning av genresurscentrets resurser genom att tillföra medel från andra finansieringskällor. Det är mycket viktigt att trygga verksamheten nu, då jordbruket i de nordiska länderna måste anpassa sig till de snabba förändringarna av klimatet.

Programmet Ny nordisk mat

Programmet Ny nordisk mat fortsätter 2010–2014. Det innefattar programmet New Nordic Food and Branding, med teman som att äta klimatvänligt och ansvarsfullt samt främjande av hälsosamma nordiska födoämnen.

Programmet Ny nordisk mat bygger på tankar om ren, färsk och säsongsenlig mat samt regionala matkulturer. Det nordiska köket bygger på det som den nordiska naturen ger, nordiskt kunnande, etiska verksamhetsätt och en hållbar användning av naturresurser. Det nordiska köket förtjänar en större synlighet i världen. Att koppla kulturella värden till livsmedelsprodukter och produktionskedjan skulle ge mervärde på marknaderna.

Skogsbruk

Finlands mål är att fortsätta det nordiska kunskapsutbytet som bygger på åtgärdsprogrammet i Selfossdeklarationen (2008) om ett hållbart skogsbruk. Målet är att behålla och stärka skogsbrukets konkurrensförmåga i en föränderlig verksamhetsmiljö. Med tanke på den ökade användningen av skogsresurserna är det naturligt att främja en hållbar användning av skog och träd inom produkter, tjänster och energi som en del av ett hållbart skogsbruk och bioekonomin. Man strävar också efter att stärka skogssamarbetet genom EU:s Östersjöstrategi och det nordeuropeiska regionalkontoret för Europeiska skogsinstitutet (EFINORD).

Samnordisk Skogsforskning, SNS, främjar samarbete och nätverksbyggande inom skogsforskning i Norden inom Nordiska ministerrådets prioriterade områden och förser Nordiska ministerrådet med expertkunskaper inom skogar

och skogsforskning. Forskningsdata överförs effektivast i ämnesområdes-specifika avancerade nordiska forskningsnätverk (CAR – Centre of Advanced Research), som genomför omfattande, internationella forskningsprogram och gör synteser utgående från tidigare forskningsdata. Under 2011 är målet är starta fyra nya avancerade nätverk. Målet med det nordiska genresurscentret är att främja och utveckla frö- och plantvården inom skogsbruket samt skogsförnyelsen. De viktigaste händelserna är en konferens i Danmark och temadagar i Norge och på Island.

Fiskeri och fiskerinäringen

Temat för Finlands ordförandeskap är hållbart vattenbruk. De viktiga faktorerna för att utveckla detta är styrning av produktionslokaliseringen, fodrets ursprung och användning samt odlingsmetoder. Vattenbruk är en form av basproduktion som växer över hela världen med en betydande potential även i de nordiska länderna. Det andra viktiga temat är fiskebeståndens hållbarhet i Östersjön. Det mest akuta bekymret är den kraftiga minskningen av vildlaxbeståndet och laxbestånden som helhet sommaren 2010.

Under Finlands ordförandeskapsperiod kommer man att:

- stödja projekt inom fiskerinäringen i EU:s Östersjöstrategi där det centrala är att utveckla det regionala fiskesamarbetet
- genomföra ramprogrammet för det nordiska samarbetet om fiskeri 2009–2012
- säkerställa hållbarheten i fiskebestånden i Östersjön.

Livsmedel

Finland deltar aktivt i arbetsgruppen för matförvaltning och konsumentinformations (NMF) verksamhet, bland annat i den årliga tillsynskonferensen, juristseminariet och de samnordiska tillsynskampanjerna. Till tema för tillsynskonferensen har man föreslagit effektiviteten i tillsynen inom livsmedelskedjan och mätning av den. Det samnordiska tillsynsprojektet utreder allergenmärkning på livsmedelsförpackningar.

På Finlands initiativ startas nätverket Nano-mat som är ett samarbetsnätverk med fokus på nanosäkerhet hos livsmedel. Nätverket har som mål att konkret öka säkerheten hos nanoprodukter samt samarbetet inom forskning och analys.

År 2011 fortsätter arbetet med sammanställningen av de nordiska näringsrekommendationerna. För uppföljningen av näringsläget bland befolkningen

behövs det uppdaterade livsmedelsdatabaser. Under ordförandeskapsåret kommer man att utreda möjligheterna för ett intensifierat samarbete på livsmedelsanalysområdet mellan de nordiska länderna. I de nordiska länderna samlar man in data om olika åldersgruppers kost och näringsintag. Genom samarbetet inom Nordira-projektet under arbetsgruppen för kosthållning, mat och toxikologi utbyter man erfarenheter om datainsamling, drar nytta av material och gör rapporteringen mer enhetlig.

Utredningar av sjukdomar kopplade till livsmedel

Finland anordnar en seminarierie om mikrobiologisk livsmedelssäkerhet (Microbial food safety), där man kommer att diskutera de faktiska kostnaderna för och effekterna av livsmedelsburna sjukdomar, och särskilt vilka kunskapsluckor det finns i utvärderingen av dessa. För att mäta dessa har det utvecklats ett stort antal enheter, och på seminariet tar man upp hur användbara dessa är för att beräkna sjukdomarnas verkliga belastning.

Under Finlands ordförandeskapsperiod fortsätter det modelleringsprojekt som har som syfte att visa hur Finland, Sverige och Norge är fria från rävens dvärgbandmask. De särskilda villkoren för echinococcer i EU:s förordning om sällskapsdjur förfaller i slutet av 2011. Innan dess bör man i förordningen införa regler för bekämpandet av echinococcer motsvarande dem man redan har för rabies. Finland kommer i början av 2011 att anordna en workshop i ämnet, där resultaten av projektet och fortsatta åtgärder kommer att diskuteras.

Nordisk metodikommitté för livsmedel (NMKL) ser med hjälp av gemensamma nordiska resurser till att laboratorieresultaten är korrekta och spårbara. Under 2011 planerar man ett seminarium om metoder för snabbanalys av livsmedel tillsammans med övriga internationella organisationer.

Social- och hälsopolitik

Temana för social- och hälsosektorn under ordförandeskapsperioden är det nordiska samarbetet på välfärds- och hälsoområdet, gränshinder samt globalisering och hållbar utveckling. Innehållsmässig kontinuitet i samarbetet är viktigt. Finland kommer under sin ordförandeskapsperiod att genomföra det nordiska samarbetsprogrammet på social- och hälsoområdet från år 2009 och se till att de pågående projekten avslutas. Förändringsprocessen hos de samnordiska institutionerna på området understöds.

Systemen inom social- och hälsoområdet i de nordiska länderna har mycket gemensamt. Även de framtida utmaningarna är likartade. De nordiska nätverken förmedlar kunskap och erfarenheter på ett effektivt sätt. Finland strävar efter att effektivisera kunskapsförmedlingen inom sektorn, modernisera arbetsmetoderna och integrera arbetet i internationella agendor.

Hälsa och välfärd

De nordiska länderna har liknande värdegrund för social- och hälsovården: jämlikhet, universella och heltäckande tjänster, betydande offentlig finansiering samt synen på vikten av förebyggande arbete. Länderna har dock i många fall kommit fram till olika strukturella lösningar för social- och hälsovården. Finland fortsätter diskussionen om aktuella strukturella förnyelser och utvecklande av välfärdstjänsterna.

Ett förlängt yrkesliv har blivit ett viktigt mål inom samhällsekonomin och arbetsmiljöpolitiken. Genom att utveckla arbetslivet ges man möjligheter att förlänga arbetslivet och förena arbets- och familjeliv.

Finland tar upp utvecklandet av i synnerhet barnfamiljers och äldres välfärd och tjänster riktade till dessa grupper till diskussion och fortsätter det nordiska samarbetet inom mental hälsa på basis av WHO/EURO:s rekommendationer.

Under Finlands ordförandeskapsperiod kommer man att:

- sprida kunskap och bästa lösningar om den nordiska välfärdsmodellen och om socialskyddets betydelse för en stabil utveckling av samhällen
- anordna ett arbetsmöte om ett nätverk för äldre
- informera om samarbetet kring familjecentraler
- etablera ett tväradministrativt nätverk för att förhindra våld i nära relationer och familjevåld
- planera en kampanj för att förebygga barnaga tillsammans med barnombudsmännen
- anordna en nordisk patientsäkerhetskonferens
- anordna ett seminarium om aktivt klientdeltagande tillsammans med NVC och Nordiska handikappolitiska rådet.

Institutionerna inom social- och hälsosektorn i de nordiska länderna har en central roll i att arbeta för att uppnå dessa mål.

Avlägsnande av gränshinder mellan de nordiska länderna

Invandring och arbetskraftens ökade mobilitet förändrar samhället, vilket förutsätter att servicesystemen ständigt förnyas. Då mobiliteten bland personal inom social- och hälsovården ökar måste man även värna om patientsäkerheten.

Syftet med EU:s nya socialskyddsregler är att i högre grad trygga rättigheterna för dem som rör sig mellan länder i EU-området och Norden samt förbättra informationsförmedlingen från ett land till ett annat. Under Finlands ordförandeskapsperiod strävar man efter att hitta metoder och arbetsformer som minskar gränshindren mellan de nordiska länderna, mildrar effekterna av dem och förhindrar att det uppstår nya.

Globaliseringen och de nordiska välfärdssamhällena

Den nordiska välfärden och konkurrensförmågan bygger på medborgarnas delaktighet, kunskaper, jämlikhet, jämbördiga möjligheter och ett långsiktigt utvecklande av arbetsförhållandena. De nordiska länderna kan lära sig av varandras erfarenheter och hitta hållbara lösningar genom samarbete, kunskapsutbyte och jämförande forskning. Aktuella teman är bland annat den globala tobakspolitiken och problem i anknytning till hasardspel, såväl den globala som EU:s alkoholstrategi, arbetet med att minska våldet och anpassning till klimatförändringarna.

Genom att agera tillsammans på internationella arenor kan de nordiska länderna på ett mer kraftfullt sätt föra fram de nordiska värderingarna och öka möjligheterna att påverka den internationella utvecklingen. De nordiska social- och hälsoministrarna kommer att avtala om gemensamma ståndpunkter i bland annat frågor som rör alkoholpolitik och mental hälsa samt reproduktiv hälsa.

Nordiska ministerrådet har startat flera globaliseringsprojekt inom hälsa och välfärd. Dessa har som mål är att stödja den nordiska välfärdsmodellens förnyelse, hållbarhet och konkurrensförmåga. Nordiska institutioner inom hälso- och socialsektorn ansvarar för projekten Inkludering av marginaliserade grupper och Hälsofrämjande och förebyggande.

Finland kommer under sin ordförandeskapsperiod att samarbeta med Barents euroarktiska råd och social- och hälsovårdspartnerskapet inom EU:s nordliga dimension bland annat när det gäller att förebygga hiv/aids och tuberkulos.

Forskningssamarbete

Finland betonar vikten av att utveckla samarbetet mellan social-, hälsovårds- och forskningssektorerna. Målet är att sektorerna ska avtala om långsiktigt samarbete inom forskning.

Finland kommer att initiera diskussioner om bland annat forskningssamarbete inom klinisk medicin, användning av data om effekter vid planeringen av socialtjänster och inrättandet av ett nordiskt kompetenscenter inom mental hälsa.

Under Finlands ordförandeskapsperiod kommer man att:

- evaluera utvecklandet av hälso- och sjukvårdens indikatorer
- fortsätta utvecklandet av kvalitetsindikatorer inom munhälsa
- anordna expertseminariet Bevis som stöd för social- och hälsovården.

Övrigt samarbete

Narkotikapolitiskt samarbete

Nordiskt narkotikaforum verkställer det nordiska tväradministrativa samarbetet inom drogpolitik. Ett expertnätverk bestående av representanter för alla länder fastställer vilka frågor som ska behandlas på en samnordisk nivå. Finland kommer under sin ordförandeskapsperiod att fortsätta bearbeta temat i resolutionen som FN:s narkotikakommission har antagit och att betona kulturens betydelse i förebyggandet av narkotikamissbruk och marginalisering.

År 2011 fokuserar Nordiskt narkotikaforum på rapportering om nationella frågor och om EU, FN och Europarådets Pompidou-grupp samt på diskussion om god praxis. Under Finlands ordförandeskapsår kommer man att anordna ett miniseminarium med temat Kulturverktyg inom antidrogarbete.

Nordiskt samarbete inom hälsoberedskap

Det samnordiska hälsoberedskapsavtalet förbinder de nordiska länderna till ömsesidigt samarbete inom social- och hälsovården i kris- och katastrofsituationer med beaktande av de nationella behoven.

Beredskapssamarbetet skapar ett fungerande samarbetsnätverk och beredskap med tanke på faror orsakade av strålning och av biologiska och kemiska specialistsituationer. Beredskapsavtalet kopplar hälsoberedskapen till samarbetet som bedrivs inom Nordiska ministerrådet. Samarbetsgruppen, som består

av ländernas representanter (den så kallade Svalbardgruppen), sammanställer årligen en rapport över samarbetet och aktuella projekt. Nordiska ministerrådets ordförandeland ansvarar för att ta upp rapporten till fortsatt behandling.

Jämställdhetspolitik

Att kvinnor och män deltar i all samhällsverksamhet på lika villkor är en viktig faktor för de nordiska välfärdsstaternas framgång. Ländernas jämställdhetspolitiska lösningar har som en del av det nordiska samarbetet jämförts, utvärderats och utvecklats i flera decennier. Det framgångsrika samarbetet mellan grannländer med likartade samhällsstrukturer bör fortsätta att vara aktivt. Det femåriga samarbetsprogrammet inom jämställdhet som avslutades 2010 hade makt och ungdomar ur genusperspektiv som sina centrala teman. Under de senaste åren har samarbetet fokuserat på genusperspektiv på bland annat den ekonomiska krisen, bland etniska minoriteter samt utvecklandet av familje- och föräldraledigheter.

Jämställdhet mellan könen är en viktig del av hållbar utveckling. Även globaliseringsinitiativen kan ha nytta av att beakta könsperspektivet i sina projekt och dessa bör stödjas så att de integrerar jämställdheten i sin verksamhet.

Under Finlands ordförandeskapsperiod kommer man att:

- starta ett nytt nordiskt jämställdhetssamarbetsprogram 2011–2014
- arrangera konferenser och evenemang som förbereder det nya samarbetsprogrammet
- slutföra pågående samarbets- och forskningsprojekt och göra eventuella uppföljningsplaner till dessa
- lyfta fram och utveckla genussensitiva lösningar som en del av bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringarna
- fortsätta och förstärka integreringen av genusperspektivet inom Nordiska ministerrådet.

Arbetslivet

En hög sysselsättningsgrad är en grundförutsättning för ekonomisk jämvikt, tillgång till arbetskraft och människors välfärd. Världsekonomin, den åldrande befolkningen, klimatförändringarna och finanskrisen ökar trycket på omedelbara förändringar i produktionsstrukturen, kraven på människors kunskaper och företagens sätt att organisera arbetet.

Med tanke på sysselsättningen, konkurrensförmågan och det nordiska globaliseringsarbetet är det viktigt att söka efter möjligheter att skapa gröna arbetsplatser. Inom arbetslivet är det viktigt att stödja individers och arbetsgivares anpassningsförmåga vid brytningsperioder på arbetsmarknaden. Genom att utbyta god praxis kan de nordiska länderna främja sysselsättningen, produktiviteten och arbetslivets kvalitet. Man bör ta hänsyn till arbetsgivarnas och de anställdas behov genom att i de lösningar man kommer fram till dra nytta av den nordiska arbetsmarknadsmodellen.

Till följd av den ekonomiska krisen har ungdomsarbetslösheten ökat kraftigt i hela Norden. Våra samhällen har inte råd att låta en hel generation gå förlo-rad samtidigt som åldersgrupperna blir mindre, andelen pensionärer i be-folkningen ökar och det är allt svårare att hitta kompetent arbetskraft.

Anpassningen av efterfrågan och utbud på kompetens bland arbetskraften är en av de största utmaningarna inom den närmaste framtiden. Centrala metoder för detta är:

- åtgärder för att främja sysselsättningen bland ungdomar
- utbildning av hög kvalitet och livslångt lärande
- att tidigt förutsäga arbetsmarknadens kommande kompetensbehov
- arbetskraftens rörlighet.

Förbättrad sysselsättning och arbetshälsa är målet

Nordiska ministerrådet har startat ett forskningsprojekt som kartlägger och analyserar sysselsättningsläget bland ungdomar och åtgärder för att förbättra det. Resultaten kommer att finnas tillgängliga under Finlands ordförandeskapsperiod och ett expertseminarium anordnas i ämnet. De nordiska länderna bör även främja tväradministrativt samarbete kring ungdomsfrågor.

Övergången till en koldioxidsnål ekonomi förändrar arbetsmarknaden och företagens verksamhetsmiljö. För att förutse det framtida behovet av arbetskraft och kunskaper krävs det kartläggning och analys av sysselsättningseffekterna av klimatförändringarna. Globaliseringsprojektet inom Nordiska ministerrådet för arbetsliv fokuserar på kunskapsbehov inom nya tillväxtområden. Övriga aktuella teman är arbetskraftens mobilitet och främjande av användning av utländsk arbetskraft.

Arbetsmiljösamarbetet utgår från samarbetsprogrammet för åren 2009–2012. Programmets huvudsakliga mål är att främja hälsa, arbetshälsa och produktivitet. Finland betonar systematisk förebyggande verksamhet som minskar arbetsolyckor, yrkessjukdomar och förtidspensionering.

Att förlänga arbetslivet är ett viktigt mål för samhällsekonomin och arbetsmiljöpolitiken. Vi bör tillsammans undersöka vilken inverkan arbetsförhållandena har på arbetslivet i olika länder, utbyta erfarenheter och studera läget ur ett företagsekonomiskt perspektiv.

I framtiden bör man utreda effektiva strategier och metoder för att förebygga arbetsolyckor, med hänsyn till målen i EU:s arbetarskyddsstrategi. I denna kontext bör man även ta hänsyn till de särskilda åtgärder som användning av utländsk arbetskraft kräver av arbetarskyddet och dela med sig av de erfarenheter man har fått av introduktion av nya anställda.

Trepartskonferens om arbetstidens organisering och flexibilitet

Organiseringen av arbetstiderna har förändrats betydligt under de senaste åren. En central orsak till detta är den globala ekonomin som är igång 24 timmar om dygnet. Enligt undersökningar är de nordiska länderna de mest flexibla bland EU-länderna när det gäller arbetstider. Detta förklaras delvis av den nordiska arbetsmarknadsmodellen, som gjort att man har kunnat avtala om arbetstider genom kollektivavtal. Arbetstidsarrangemangen har fungerat som en arbetslöshetsbuffert under den ekonomiska krisen. Arbetstidsarrangemangen är särskilt viktiga med tanke på de anställdas välbefinnande och ett förlängt arbetsliv.

Syftet med konferensen är att samla myndigheters, forskares och arbetsmarknadsparterers åsikter om hur arbetstidsarrangemangen kan utvecklas så att de motsvarar företagens och de anställdas behov av flexibilitet och trygghet. Dessutom kommer exempel på välfungerande arbetstidsmodeller att presenteras.

Lagsamarbete

Genom samarbetet på det juridiska området har de nordiska länderna främjat samnordiska grundprinciper inom lagstiftningen. Målet är att öka andelen likartad lagstiftning och därigenom avlägsna gränshinder och underlätta nordbornas inbördes kontakter. Arbetet sker i praktiska lagberedningsprojekt och samnordiska arbetsgrupper samt genom inofficiellt samarbete mellan tjänstemän.

Lagsamarbetet inom internationella organisationer och i andra sammanhang utgör en viktig del av det nordiska samarbetet. De nordiska justitieministerrarna och -ministerierna har också ett nära samarbete med Estland, Lettland och Litauen i civil- och straffrättsliga ärenden.

Centrala frågor under Finlands ordförandeskap kommer att vara:

- rättsstaten, som hänger samman med frågor om exempelvis fördröjda rättegångar
- EU-rättens inverkan på det nordiska samarbetet
- att stödja det praktiska samarbetet.

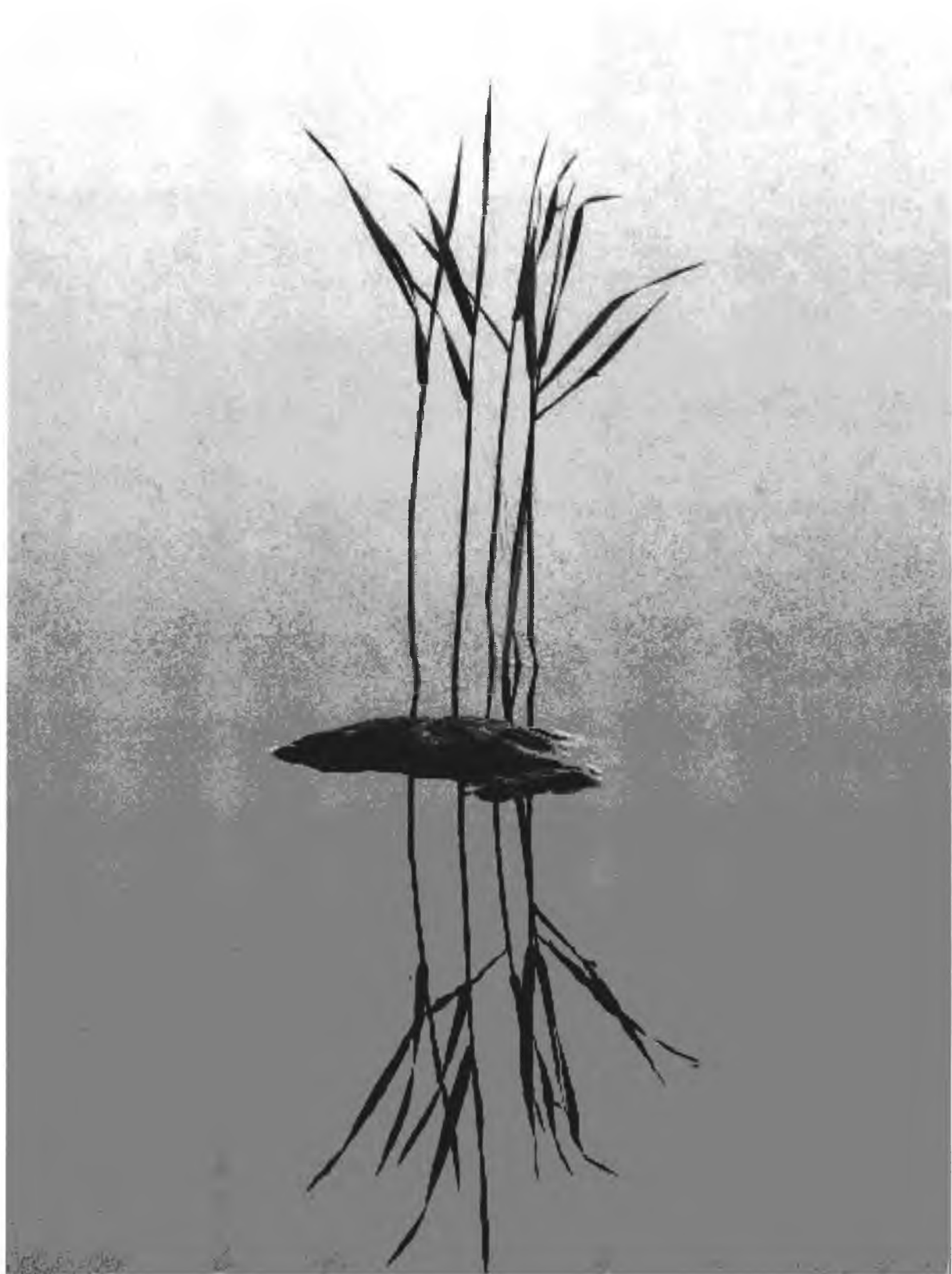
EU-rätten påverkar det traditionella nordiska lagstiftningssamarbetet. Allt oftare kommer det i samarbetet upp frågor om separata nordiska lösningar på rättsområden där det finns EU-reglering. Under Finlands ordförandeperiod kommer man att diskutera det nordiska lagstiftningssamarbetets framtid. Samarbetet är fortfarande aktuellt när det gäller integreringen av EU-lagstiftningen i de nationella rättsystemen. Vidare bidrar det till att förebygga gränshinder.

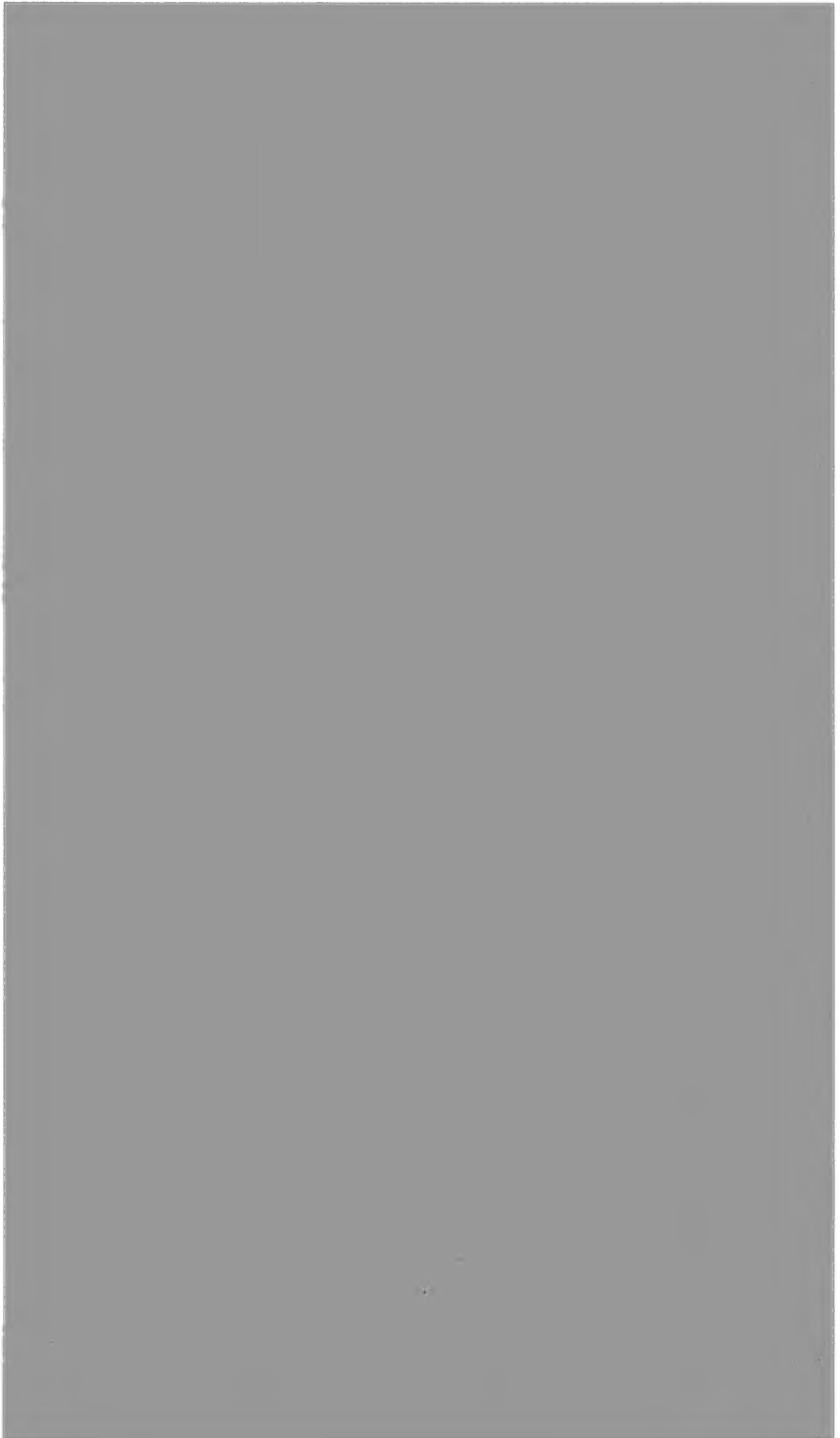
Under de senaste åren har lagstiftningssamarbetet utöver privaträtten även fokuserat på frågor inom straffrätt och verkställande. Samarbetet har intensifierats bland annat inom medling i brottmål och inom detta ämne planeras ett seminarium om brottsoffrens ställning under 2011. Under Finlands ordförandeperiod kommer man att diskutera metoder för att utöka de nordiska kontakterna med hjälp av exempelvis tjänstemannautbyte. Detta skulle säkerställa ett fungerande praktiskt samarbete som man planerar att effektivisera på brottspåföljdsområdet.

Samarbete i samefrågor

De nordiska länderna samarbetar kring samefrågor i Nordiska tjänstemannaorganet för samefrågor som inrättats på rekommendation av Nordiska rådet. Dessutom bedrivs samarbete på gemensamma möten som hålls regelbundet av ländernas ministrar med ansvar för samefrågor och ordförandena för samsamlingen.

År 2011 är Finland även ordförandeland för Nordiska tjänstemannaorganet för samefrågor.

norden**Nordiska ministerrådet**

Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn K

www.norden.org

**Sekretariatet
för nordiskt samarbete
Utrikesministeriet**

Maringatan 22 H
FI-00160 Helsingfors

Telefon: +358 9 1605 5614

ANP 2010:766
ISBN 978-92-893-2141-9

DOKUMENT 4

Nordisk Råd

Dokument 4 Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00282-1

Utrikesministrarnas redogörelse, sessionen 2010

Tusind tak. Præsident, kolleger, medlemmer af Nordisk Råd. Jeg vil gerne starte med at takke mine nordiske kolleger for det fine samarbejde, vi har haft, siden jeg tiltrådte som udenrigsminister den 23. februar i år. Allerede den 11. marts havde vi det første nordiske udenrigsministermøde i København, og det var meget konstruktivt og udbytterigt. Vi har under det danske formandskab haft flere farver på paletten, som alle helst skulle skinne lige klart igennem.

I 2010 har Danmark formandskab for Nordisk Ministerråd og dermed for det nordiske udenrigspolitiske samarbejde. Vi har også formandskabet for Arktisk Råd, og selv om vi ikke som Island sidste år samtidig har haft formandskabet for det nordisk-baltiske samarbejde, har netop det samarbejde haft nok så stor vægt. Endelig skal man ikke glemme EU's Østersøstrategi, hvis gennemførelse har taget fart i år.

Som jeg ser det, hænger tingene nøje sammen. Samarbejdet i Norden og ikke mindst gennemførelsen af nogle af forslagene i Stoltenbergrapporten, samarbejdet i Arktis – også en del af Stoltenbergopfølgningen – det nordisk-baltiske samarbejde og samarbejdet i Østersøen viser mindst én meget vigtig ting: Som små lande i Norden skal og må vi samarbejde tæt, både mellem os og med vores umiddelbare naboer. Stoltenbergrapporten blev som bekendt præsenteret på et ekstraordinært nordisk udenrigsministermøde i Oslo den 9. februar sidste år og var også oppe på Nordisk Råds session sidste år. Der var velfortjent ros til den tidligere norske udenrigsminister og hans medarbejdere for en glimrende rapport. Senest har vi drøftet status på opfølgningen af rapporten på vores møde tidligere i dag. Der er gjort rigtig gode fremskridt på en række områder, og vi har grund til at takke eksperterne for et ofte meget omfattende forarbejde. Jeg håber og tror på, at kadencen vil kunne opretholdes, også i de kommende år.

Som de nordiske udenrigsministre påpegede i juni 2009, kan dele af Stoltenbergrapportens forslag gennemføres, uden at alle fem lande nødvendigvis skal deltage, mens andre forslag rækker ud over samarbejdet mellem de fem nordiske lande. De nordiske ministre inviterede de baltiske lande til aktiv deltagelse i gennemførelsen af rapportens forslag, og andre forslag berører jo f.eks. også samarbejdet med Canada, USA og Rusland. Nu har vi så i august i år modtaget vismandsrapporten om det nordiskbal-

tiske samarbejde. Den er udarbejdet af den forhenværende danske forsvarsminister, Søren Gade, og forhenværende stats- og udenrigsminister, Valdis Birkavs, fra Letland. Enkelte af forslagene i Gade/Birkavs-rapporten kan ses som en direkte forlængelse af forslagene i Stoltenbergrapporten, og det viser også noget om dynamikken i processen. Mange af forslagene hos Gade/Birkavs er i virkeligheden – og det er en stor ros – meget enkle og kan gennemføres rimelig hurtigt. Det vil også bidrage til at fejringen næste år af et nordisk-baltisk mærkeår, fordi det i 2011 er 20 år siden, de baltiske lande genvandt selvstændighed og det nordisk-baltiske samarbejde blev genoptaget.

Både Stoltenbergrapporten og Gade/Birkavs-rapporten indeholder forslag om samarbejde i Østersøområdet. De nordiske lande bør sikre de forskellige samarbejdsstrukturers effektivitet. Globaliseringens udfordringer og finanskrisens eftervirkninger presser sig på og skaber behov for øget regionalt samarbejde. Det er min ambition, at Østersøområdet udvikler sig til et vækstcenter og et stabilitetsanker. Det kan vismandsrapporten hjælpe os med, og det skal vi også bruge EU's Østersøstrategi til. Jeg er sikker på, at mine kolleger deler den opfattelse.

Danmark, som har formandskabet for EU i 2012, er allerede i førertrøjen med gennemførelsen af EU's Østersøstrategi og har bl.a. ansvar for projekter om ren skibsfart, energi, maritim sikkerhed og klima. Her er der igen kobling til Stoltenbergrapporten. Ikke-EU-lande har også engageret sig i gennemførelsen af projekter, herunder Norge, og ikke mindst har vi også gode håb om, at Rusland vil deltage i projekter af fælles interesse. Diskussionerne om dette foregår i Den Nordlige Dimension, hvor EU, Island, Norge og Rusland deltager som jævnbyrdige parter.

Stoltenberg-rapporten anbefaler ikke kun øget nordisk samarbejde i forhold til Østersøområdet. Et helt centralt område for os alle, herunder for Danmark og hele det danske rigsfællesskab, er samarbejdet om arktiske spørgsmål. Udviklingen i Arktis påkalder sig stadig større global opmærksomhed, og det vil fortsat være tilfældet, i takt med at klimaforandringerne øger regionens tilgængelighed med de konsekvenser, som det vil få. Arktis er et område, hvor de nordiske lande i høj grad har haft og har sammenfaldende interesser. Vi har overordnet set de samme målsætninger for regionens fremtid, og vi ønsker alle, at Arktis også i fremtiden vil bevare sin nuværende status som en region uden voldelige konflikter, og hvor samarbejdet blandt staterne bidrager til en bæredygtig udvikling.

Derfor står det nordiske samarbejde om arktiske spørgsmål naturligvis ganske centralt, når vi agerer i internationale sammenhænge. Vi støtter alle arbejdet med at styrke Arktisk Råds virksomhed og samarbejde med alle arktiske og ikkearktiske aktører, som kan bidrage til samarbejdet. I den sammenhæng støtter vi også EU's observatørstatus i Arktisk Råd.

Endelig vil jeg gerne nævne den værdi, som vi tillægger det nordiske FN-samarbejde. Dette gælder vigtige områder som kandidatur til valg, koordinering og fælles indlæg i forskellige fora samt tematisk samarbejde på områder som klima, ligestilling, fredsopbygning og FN-reform. Det er dejligt at kunne tale som formand for det nordiske udenrigspolitiske samarbejde med så indholdsrige og vigtige opgaver på bordet, som vi alle er dybt engageret i. Jeg vil gerne takke mine nordiske kolleger for et godt og meget konstruktivt samarbejde. Vores møder viser, at vi - omend med forskellige politiske udgangspunkter - grundlæggende tænker ens, og sådan er det, når man er i nær familie. Tak for ordet.

Nordisk Råd

Dokument 4

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00282-1

DOKUMENT 5

Nordisk Råd

Dokument 5

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00283-1

Försvarsministrarnas redogörelse (sessionen 2010)

Ærede president, regjerings- og parlamentsmedlemmer og øvrige tilhørere i salen!

Norge har formannskapet i nordisk forsvarssamarbeid i 2010. Året vi snart har lagt bak oss, har vært utfordrende for alle de nordiske land. Operasjonen i Afghanistan er meget krevende. Nesten alle nordiske land har også i år måttet tåle smertefulle tap av egne soldater.

Regionalt samarbeid er viktig. Våre land deler mange sikkerhets- og forsvarspolitiske interesser og utfordringer. I et langsiktig perspektiv bør vi samarbeide tettere for å opprettholde vår sikkerhets- og forsvarsevne.

Det nordiske samarbeidet spenner vidt. Vi konsulterer om sikkerhetspolitiske utfordringer. Vi har som mål å bidra sammen i internasjonale operasjoner. Alle nordiske land får betydelige veterangrupper med erfaringer fra krigslignende operasjoner. Også på dette området har vi felles erfaringer. I det nordiske forsvarssamarbeidet arbeider vi for å gi sikkerhetssektorstøtte til en rekke land, og vi samarbeider for å få bedre operativ evne ut av de bevilgninger som gis til Forsvaret.

På flere av disse områdene har vi et utstrakt samarbeid med de baltiske land. Der det er hensiktsmessig, søker vi å anskaffe samme type forsvarsmateriell. Det vil gi økonomiske fordeler, og det vil i større grad være mulig å samarbeide om utdanning og trening. Kostnadene knyttet til vedlikehold vil også kunne deles på flere.

La meg kort gjøre rede for de mest sentrale samarbeidsområder i inneværende år. De nordiske land står sammen om å vektlegge FNs betydning for internasjonal rettsorden. Det er viktig at de nordiske land bidrar med styrker til FNs operasjoner. Vi drøfter nå muligheter for et felles nordisk bidrag til en eventuell framtidig FN-operasjon som kan imøtekomme FNs behov.

I Nord-Afghanistan har Finland, Sverige og Norge et praktisk samarbeid om logistikk. Dette sparer ressurser for alle parter. Videre er grunnlaget lagt for felles nordisk mentorering av afghanske sikkerhetsstyrker. De nordiske land har blitt enige om sammen å støtte den afghanske hæren

ved å sende instruktører til deres sambandsskole. På sikt ønsker Norge å dreie fokus mot mer støtte til den afghanske hærens skole- og utdanningssystem, og dette kan åpne opp for et tettere nordisk samarbeid. I denne sammenhengen er det diskutert en mulig felles nordisk utrykningsstyrke. Fra 1. januar neste år står en av EUs innsatsstyrker på beredskap. Majoriteten av personellstyrken er nordisk, og dette viser de nordiske lands evne og vilje til å bidra internasjonalt.

Som en følge av våre lands aktive engasjement i internasjonale operasjoner trenger vi en politikk som på beste måte ivaretar veteranenes behov. I den nordiske krets er vi nå i ferd med å utvikle et tett og godt samarbeid på dette området, bl.a. innen medisinsk støtte, erfaringsutveksling og felles tiltak for anerkjennelse.

De nordiske land har igangsatt et arbeid for å støtte landene i Øst-Afrika med å øke evnen til å ivareta egen sikkerhet. Fem nordiske offiserer stasjonert i Nairobi yter verdifull hjelp til Den afrikanske union med å bygge opp en kapasitet for krisehåndtering og myndighetsutøvelse. Vi bidrar bl.a. med hjelp til etablering av landstyrker, opprettelse av kystvakt og evne til kontroll med egne havområder samt utdanning og trening innen fredsoperasjoner. Vi ønsker å systematisere og kraftsamle nordiske ressurser til støtte for demokratisk kontroll av de væpnede styrker i konflikt-rammede stater og svakere stilte partnerland. De nordiske land er aktive innen opplæring av forsvarsdepartementene og omskolering av overtallige offiserer på Vest-Balkan og i andre tidligere østeuropeiske stater.

Vi har spilt en viktig rolle i landenes prosesser mot NATO-medlemskap. Denne type samarbeid og støtte er framtidsrettet og meget etterspurt i både FN, NATO og EU.

De nordiske land samarbeider ikke bare ute. Vi deltar i felles øvelser her hjemme. Som et eksempel kan nevnes øvelsen *Cold Response* i Nord-Norge, som i år også delvis foregikk på svensk territorium. Det norske, finske og svenske flyvåpen gjennomfører ukentlig felles treninger i nord. Gjennom et slikt arrangement kan man på kort varsel og med små ressurser gjennomføre svært nyttig trening. Det arbeides med å utvide øvelsesområdet til syd og harmonisere øvingsplanene. Vi søker å bygge ned byråkratiske og praktiske hindringer for samarbeid på tvers av grensene. Sverige og Finland vil i løpet av høsten være knyttet opp til NATOs felles system for luftovervåking. Dette vil kunne bane veien for et enda tettere luftforsvarssamarbeid i Norden.

Norge og Sverige gjennomfører felles utvikling og anskaffelse av et nytt artillerisystem, og det vurderes ytterligere muligheter for samarbeid i forbindelse med modernisering og nyanskaffelser av kjøretøy til Hæren, og den finske anskaffelsen av nytt luftvern gir nye muligheter for samarbeid med Norge på dette området. Landene har videre sammenholdt sine langsiktige utviklingsplaner og identifisert et titalls høyt prioriterte områder hvor behov er sammenfallende. Blant disse områdene er informasjons- og kommunikasjonsinfrastruktur, langtreckende presisjonsvåpen, luftovervåking, bakke-luft-forsvar og framtidens bataljonsystem.

Likheten mellom de nordiske land er grunnlaget for vårt fellesskap, utfordringene vi står overfor, likeså. Det nordiske forsvarspolitiske samarbeidet er for meg selve kjennetegnet på et godt, pragmatisk og løsningsorientert fellesskap.

La meg avslutningsvis derfor benytte anledningen til å takke mine nordiske kolleger for innsatsen under det norske formannskapet. Sverige vil om kort tid overta formannskapet, og ser vi på det arbeidet Sverige gjør som leder for den nordiske EU-innsatsstyrken, vet jeg at det nordiske forsvarspolitiske samarbeidet er i de beste hender.

Takk for oppmerksomheten!

Nordisk Råd

Dokument 5

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00283-1

DOKUMENT 6

Nordiska rådet

Dokument 6

Framlagt av:
Den vänstersocialistiska
gröna gruppen
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00284-1

Samarbetsministrarnas redeogörelse (sessionen 2010)

Mange tak for det, fru præsident. Ærede medlemmer af Nordisk Råd!

Nordisk Ministerråd har udrettet meget i det forløbne år, og jeg vil nu som formand give et overblik over nogle af de mange gode resultater, som er opnået inden for de forskellige områder.

Jeg vil starte med at fremhæve globaliseringsindsatsen og grænsehindringer, som jo har været de højest prioriterede områder i 2010. Mine norske og ålandske kollegaer vil redegøre for de to initiativer senere. Inden for nordisk nabosamarbejde har der været fokus på EU's Østersøstrategi, hvor ministerrådet leder og deltager i en række flagskibsprojekter. Og der har været fokus på Hviderusland, hvor støtten til eksiluniversitetet *European Humanities University* i Vilnius fortsat er central.

På finansministrenes område har vi fortsat arbejdet med at bekæmpe internationalt skattely. De fælles nordiske forhandlinger om informationsudbytte og skatteaftaler har givet gode resultater siden 2007. I 2010 har de nordiske lande inklusive Færøerne og Grønland indgået aftaler med 18 stater. I alt er der indgået 27 aftaler, så Norden er altså blandt de førende lande i verden.

Kunst og kultur er en hjørnesten i fællesskabet, men det er jo også et område, som er under forandring. Målet er at gøre samarbejdet mere åbent, mere transparent, mere fleksibelt, og i 2010 indledte vi en evaluering, som skal være med til at vise, hvordan kultursamarbejdet kan ændres og udvikles fremover. Ligestilling er vigtig i de nordiske samfund, og der er international opmærksomhed om emnet. Senest i *World Economic Forum's* *The Global Gender Gap Report* fra oktober, hvor fire af de fem nordiske lande ligger i top ud af 134 lande.

Ministerrådet for uddannelse og forskning har fortsat udviklingen af forskningssamarbejdet gennem NordForsk og uddannelsessamarbejdet i Nordplus. På sessionen fremlægger ministerrådet for uddannelse og forskning sit nye forslag til strategi på uddannelses- og forskningsområdet, der hedder *Kundskab for grøn vækst og velfærd*.

Børn og unge er fortsat et prioriteret område. Norden skal være verdens bedste sted for børn og unge. I april 2010 afholdt det danske formandskab en nordisk sprogkonference, hvor den nye sprogkampagne blev lanceret. Formålet er at styrke børns og unges forståelse af dansk, norsk og svensk. Webstedet i Norden før og nu er under udbygning i samarbejde med Danmarks Radio og de øvrige nordiske public service-stationer. Og det er altså en meget vigtig faktor i sprogkampagnen.

Ministerrådene for beskæftigelses- og arbejdsmarkedet samt for uddannelse og forskning har gennemført en analyse af landenes indsats mod ungdomsledigheden i de nordiske lande. Herefter undersøges mulighederne for nordiske tiltag.

For at øge patientsikkerheden i Norden har social- og sundhedsministrene besluttet, at der skal være en øget adgang til udveksling af information om tidligere virksomhedsudøvelse, når nordiske statsborgere søger om autorisation som læge eller andet sundhedspersonale i andre nordiske lande. Der er også udvekslet erfaringer om organisering af sundhedsvæsenet, samarbejdsmuligheder i forbindelse med forebyggelse af kroniske sygdomme og højt specialiserede behandlinger.

I regi af det erhvervs-, energi- og regionalpolitiske samarbejde har vi udarbejdet en nordisk erhvervsstrategi for de næste tre år – for, hvordan vi kan udnytte Nordens potentiale for grøn vækst gennem samarbejde om klimavenligt byggeri, energi og transport, udvikling af grønne forretningsmodeller og fælles nordisk markedsføring af Nordens grønne virksomheder på de fjerne markeder.

På Globaliseringsforum 2010 besluttede statsministrene, at samarbejdet om et grænseløst nordisk elmarked skulle fokuseres yderligere, så nettet fremadrettet kan håndtere en stigende mængde vedvarende energi.

Miljøministrene har haft et bredt samarbejde om HELCOM, om beskyttelse af Østersøens miljø inden for rammen af EU's marine strategidirektiv og med hensyn til gennemførelsen af *Baltic Sea Action Plan*. Den nordiske strategi for bæredygtig udvikling er også kommet fint fra start, og der er aktivitet inden for alle fokusområder. Strategiens prioriteringer skal integreres i alle fagministerråd.

Inden for lovgivningssamarbejdet undersøges mulighederne for at indføre en nordisk gældssaneringskonvention. De nordiske justitsministre har også givet de nordiske politichefer til opgave at undersøge mulighederne for et stærkere politisamarbejde i Norden. Samarbejdsministrene, justitsministrene og Grænsehindringsforum arrangerer en konference om styrket nordisk lovgivningssamarbejde her senere på måneden.

Det blev lidt hurtigt til sidst, fru præsident, men nu er tiden også udløbet. Det her var et lille indblik i resultaterne, og jeg ser hermed frem til en god og konstruktiv debat.

Tak for ordet.

Nordiska rådet

Dokument 6

Framlagt av:
Den vänstersocialistiska
gröna gruppen
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00284-1

DOKUMENT 7

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

De nordiska samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till statsministrarna, november 2010

Det nordiska globaliseringsinitiativet

Nordiska ministerrådets (NMR) globaliseringsarbete har pågått intensivt och haft högsta prioritet sedan de nordiska statsministrarna möttes i Punkaharju, Finland 2007. Mötet resulterade i det så kallade "globaliseringsinitiativet" dvs. en förnyad nordisk satsning för att möta de globala utmaningarna genom att utveckla den nordiska modellen, öka konkurrenskraften och profilera och synliggöra Norden som en föregångsregion.

Som ett resultat av och till stöd för globaliseringsinitiativet har ett antal (i nuläget 20 st.) konkreta projekt startats inom NMR. Likaså har globaliseringsinitiativet blivit en integrerad del av NMR:s verksamhet och därigenom fungerat som ett instrument för att genomföra prioriteringar. Statsministrarnas stöd i detta arbete har varit och är fortfarande avgörande, både för att visa inriktningen för NMR:s globaliseringsarbete men också för att ge det legitimitet. Det nordiska globaliseringsinitiativet är även väl i linje med arbeten som sker på global nivå, inom det europeiska samarbetet samt inom det regionala samarbetet inom Östersjöregionen. De flesta av de pågående globaliseringsprojekten sattes igång under 2008 med sikte på att genomföras under tre år. Dessutom fattade MR-SAM hösten 2009 beslut om att under 2010 sätta igång ytterligare ett antal globaliseringsprojekt. Flera av projekten är nu i en slutfas och några har avslutats och utvärderats. Nedan sammanfattas de viktigaste resultaten sedan våren 2010 i det nordiska globaliseringsarbetet. För en utförligare beskrivning av alla konkreta projektet som startats som en konsekvens av det nordiska globaliseringsinitiativet, se bilaga 1.

Resultat av Nordiska ministerrådets globaliseringsarbete

Årets *globaliseringsforum* bidrog positivt till att ge ytterligare energi till det nordiska samarbetet. Forumet, som avhölls den 20 maj i Snekkersten, Danmark hade "Grön tillväxt- perspektiv för ett stärkt nordiskt samarbete" som tema. Formatet på årets forum var mer begränsat både beträffande antalet deltagare och tid, vilket gav möjlighet till en mer intim dia-

log och diskussion mellan deltagarna. Som uppföljning på 2010 års globaliseringsforum beslutade de nordiska statsministrarna på sitt möte dagen därpå, att en "task force" med fokus på grön tillväxt ska utses. Task forcens uppgift är att kartlägga specifika nordiska styrkepositioner och konkreta områden där nordiskt samarbete skapar och kan skapa ett mer värde. Task forcen ska till 2011 års globaliseringsforum komma med förslag på både kortsiktiga och långsiktiga gemensamma nordiska initiativ som kan bidra till att stärka den gröna tillväxten i Norden. Dessa förslag kan ha betydelse för globaliseringsinitiativets inriktning. Statsministrarna enades också om att det nordiska samarbetet på el-området bör stärkas och gav de nordiska energiministrarna i uppdrag att formulera rekommendationer för ett starkt nordiskt elsamarbete som kan hantera den stigande mängden av hållbar energi. De nordiska energiministrarna skall avrapportera till de nordiska statsministrarnas möte i november 2010.

Nordiska rådet

Dokument 7 Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

Den nordiska satsningen på *Toppforskning* (TFI) inom klimat, energi och miljö är den största gemensamma nordiska forskningssatsningen som någonsin lanserats och uppgår till totalt 480 miljoner svenska kronor (385 MDKK). Samtliga sex delprogram är igångsatta och har igångsatt projekt och aktiviteter. TFI samlar deltagare från samtliga nordiska länder och stärker samarbetet mellan ledande forskningsmiljöer och industrin. 27 procent av projektdeltagarna kommer från näringslivet, 63 procent från universitets- och forskningsvärlden och tio procent från annat håll. Hittills har det delats ut 210 miljoner norska kronor, ytterligare 140 miljoner förväntas att fördelas snarast. De sex programkommittéerna för de olika delprogrammen som etablerats samlar och integrerar cirka 70 nationella experter inom forskning och innovation. Den samlade organisationen sammanför innovation och forskning och skapar helt nya förutsättningar för ett markant nordiskt bidrag till lösningen av stora samhällsliga utmaningar. Den vidare strategiska utvecklingen av det samlade programmet bereds i programstyrelsen. TFI deltar bl.a. som observatör i utvecklingen av det europeiska *Joint Programming* initiativet inom klimatområdet. Toppforskningsinitiativet är ett nordiskt flaggskeppsprojekt när det gäller regionalt samarbete omkring forskning och innovation.

Framgångarna med det Nordiska Mastersprogrammet, som är en del av initiativet *Plan för främjande av högre utbildning i Norden*, har fortsatt vid den tredje och sista programutlysningen som löpte ut den 15 september 2010. Utlysningen lockade inte mindre än 34 konsortieansökningar, där samtliga stora nordiska universitet representerades och med god spridning på ämnesområden och länder. Resultatet är ett bevis på att initiativet uppfattas som relevant av de nordiska lärosätena.

Globaliseringsprojektet *eScience* som bl.a. syftar till att skapa synergier mellan nationella och internationella forskningsinitiativ och bygga upp kompetens och förutsättningar för framtidens kunskapsbaserade industrier har utvecklats positivt. *eScience* handlar om användandet av avancerad informations- och kommunikationsteknologi inom forskningen, om storskaliga datorresurser för simulering, modellering och analys av data, och om nya former för forskningssamarbeten över Internet. I enlighet med projektplanen har det förts en dialog med de nationella forskningsfinansiärerna om deltagande och medfinansiering av projektet. Resultaten från konsultationen är positiva och visar på ett mycket starkt nationellt engagemang för att medverka med en betydande finansiering till projektet. MR-U planlägger för beslut om igångsättande 8 november 2010.

Som ett led i initiativet *Expo Shanghai 2010* avhölls den 25 juni "Nordens Dag" med ett klimatseminarium i Shanghai med deltagande av ministrar, företagsledare, forskare och andra viktiga intressenter från Kina och Norden. Evenemanget fokuserade på hur ett starkt samarbete mellan Norden och Kina och en bättre interaktion kan bidra till utveckling och ibruktage av miljövänliga energi- och klimatteknologier. Andra gemensamma

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

aktiviteter var den stora landskapsarkitektutställningen "New Nordic Landscapes", ett seminarium om livsmedelssäkerhet och en designutställning om hjälpmedel. Därutöver visades nordiska familjefilmer under den internationella filmfestivalen i Shanghai.

Kulturministrarnas globaliseringsstrategi- Det kreativa Norden- omfattar en rad konkreta initiativ som fokuserar på kulturnärings (Kultur och kreativitet) och främjande av nordisk film, arkitektur och litteratur (Nordisk kultur i världen). Strategin gäller för perioden 2010-2012. Initiativ tillknutna Kultur och kreativitet skall bidra till profilering och stärkning av Norden som ett centrum för kulturnärings. Två satsningsområden är definierade: (i) global marknadsföring och digital distribution av nordisk film och (ii) ny nordisk mat. Nordisk kultur i världen skall bidra till att synliggöra nordisk kultur utanför Norden. Under 2009 genomförde Nordisk Film & TV-fond en stor satsning på nordiska film - och TV-produktioner - High Five- på den internationella filmfestivalen i Toronto. Denna satsning visade att det nordiska kultursamarbetet både har konkret och konstnärligt värde och kan väcka internationell uppmärksamhet och intresse. Landskapsarkitektutställningen "New Nordic Landscapes", under ledning av Danskt Arkitektur Center, visades på Expo Shanghai 2010. Framöver arbetas det med presentation av nordisk litteratur under bokmässan i Paris 2011, som genomförs av de nordiska litteraturcentralerna.

Under initiativet *energi och transport* har ett tvärsektorielt program utarbetats som ska bidra till att Norden blir Europas "Green Valley of Europe". Detta innebär, att Norden ska arbeta för att bli en ledande region för utveckling, testning och användning av hållbara transportlösningar. Energi- och transportprogrammets första utlysning har som målsättning att finansiera aktuella projekt innanför området elektrisk transport. Sammanlagt 12 miljoner norska kronor ska tilldelas olika projekt innanför elektrisk transport. Gemensamt med de nordiska energi- och transportsektorerna har energi- och transportprogrammet identifierat tre områden inom elektrisk transport som utlysningen är fördelad efter. De tre områdena är *tekniska aspekter, rambetingelser* och *affärsutveckling*. Den första utlysningen fokuserar på lösningar innanför elektrisk transport, men kommer att följas upp av en bredare utlysning senare under projektperioden. Projektet planeras preliminärt att löpa under tre år från början av 2010 till slutet av 2012.

Under initiativet *klimatvänligt byggande* har det genomförts en behovsanalys. Baserat på detta arbetar länderna med ett förslag till ett större innovationsprogram för utveckling av energi och CO2 neutralt byggande. Initiativet har sitt ursprung i diskussionen på 2009 års globaliseringsforum om "plusenergibyggande". Det förväntas tillföras både nordisk och nationell finansiering, något som de nordiska näringsministrarna diskuterar senare i höst.

Kvicksilversamarbetet inom FN:s miljöprogram UNEP är ett bra exempel på hur Norden tillsammans och framgångsrikt kan driva globala processer. Arbetet har pågått såväl på det nationella planet som inom ramen för NMR:s arbete. På grund av sin aktiva roll har UNEP beviljat Norden det första förhandlingsmötet om ett globalt kvicksilveravtal (INC1). Förhandlingsmötet finansierades av NMR och arrangerades i Sverige 7-11 juni 2010. Målsättningen var att lägga grunden för ett bindande och ambitiöst avtal för att hantera miljö- och hälsorisker förknippade med kvicksilver. Avtalet ska enligt planerna vara på plats år 2013. NMR var synligt på konferensen på flera sätt och arrangerade bl.a. ett välbesökt sidoevenemang, presenterade en färsk nordisk rapport som visar hur man med hjälp av moderna teknologier starkt kan skära ner kvicksilverutsläppen från exempelvis kraftverk. NMR hedrades av FN:s för arbetet i kampen mot kvicksilver och mottog ett gulddiplom i samband med förhandlingsmötet.

Globaliseringsprojektet *hälsa och välfärd* handlar om den nordiska välfärdsmodellens hållbarhet och konkurrenskraft med fokus på centrala nordiska välfärdsutmaningar. Länderna ska genom ett tvärsektoriellt nordiskt samarbete utveckla effektiva lösningar på utvalda områden inom hälsa och välfärd och därmed skapa synergi och tillföra nordiskt mervärde. Programmet är uppbyggt kring två huvudteman, som ska förstärka varandra: "välfärd – utveckling i allmänhet och kompetensutveckling av arbetsstyrkan samt inkludering" och "hälsa – främjande av en sund och arbetsför befolkning samt livskvalitet". Alla delprojekt under de två huvudteman är igångsatta. En viktig milstolpe i detta stora globaliseringsprojekt var det gemensamma "kick-off seminariet" som hölls i augusti 2010.

Gränshinderforum (GF) har under 2010 kommit ännu längre än tidigare med att få gehör för att bryta ner gränshinder för människors och företags mobilitet i de nordiska länderna. Gränshinder finns nu på dagordningen i alla ministerråd och det har bl.a. utsetts en expertgrupp, som ska kartlägga och försöka att lösa gränshinder inom socialförsäkrings- och arbetsmarknadsområdet. I november hålls en stor konferens i Köpenhamn med syfte att utveckla samarbetsmodeller, som säkrar bättre koordinering av nationell lagstiftning och implementering av EU-direktiv. Statsministrarna beslutade i juni 2010 att förlänga mandatet för GF till slutet av 2013.

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

BILAGA 1

1. Globaliseringsforum

Initiativets syfte

Att ta fram gemensamma nordiska svar på de möjligheter och utmaningar som globaliseringen medför, med deltagande av de nordiska statsministrarna och andra inbjudna deltagare från näringslivet, forskning, politik och medborgarorganisationer.

Mandatperiod

Forumet är ett årligt evenemang där ingen avslutande tidpunkt har angivits.

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 8 236 tdkr
 Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 7 584,82 tdkr
 Medel som överförs från 2009: 825,6 tdkr
 Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 4 000 tdkr
 Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 4 825,6 tdkr
 Budgetförslag 2011: 3 800 tdkr

Status och resultat

Det nordiska Globaliseringsforumet, avhölls i Snekkersten, Danmark den 20 maj 2010 med temat "Grön tillväxt- perspektiv för ett stärkt nordiskt samarbete". Vid forumet deltog inviterade representanter från näringslivet, forskningsvärlden och debattmiljön. Formatet på årets forum var mer begränsat både i avseendet att antalet deltagare var mindre än vid tidigare forum, samt att programmet löpte över kortare tid. Detta format gav möjlighet till en mer intim dialog och diskussion mellan de inviterade deltagarna och de nordiska statsministrarna.

Vid forumet 2010 genomfördes två rundabordssamtal med underrubrikerna "Norden som lågenergisamhälle" samt "Norden som grönt teknologilaboratorium", där deltagarna hade möjlighet att direkt utbyta åsikter och diskutera med statsministrarna och de övriga deltagarna. Till forumet hade den tredje upplagan av den nordiska globaliseringsbarometern utarbetats vilket utgjorde en viktig utgångspunkt för diskussionerna. På forumet bidrog ett antal särskilt inviterade talare med presentationer i syfte att ge underlag och inspiration till diskussionerna på forumet. Dessa talare var Christian Ketels (Stockholm School of economics and Harvard Business School), Jeffrey Oppenheimer (Mckinsey & Co), Jørgen Ørstrøm-Møller (Copenhagen University) och Pascal Lamy (WTO).

Som uppföljning på 2010 års globaliseringsforum beslutade de nordiska statsministrarna vid deras möte den 21 maj att en "task force" med fokus på grön tillväxt ska utses med fokus på att kartlägga specifika nordiska styrkepositioner och konkreta områden där nordiskt samarbete skapar ett mervärde. Kring detta ska task forcen komma med konkreta rekommendationer. Task forcens arbete ska kunna användas som underlag för behandling på nästa års globaliseringsforum. Dessutom enades statsministrarna om att stärka det nordiska samarbetet på elområdet. De nordiska energiministrarna ska gemensamt formulera rekommendationer för ett starkt nordiskt elsamarbete som kan hantera den stigande mängden av hållbar energi. Energiministrarna skall avrapportera till de nordiska statsministrarnas möte i november 2010.

Den finska statsministern kommer tillsammans med generalsekreteraren för Nordiska ministerrådet att vara värdar för 2011-års forum, som planeras äga rum den 3-4 mars på Hanaholmen utanför Helsingfors. Inledande diskussioner mellan Nordiska ministerrådets sekretariat, det finska statsministeriet och utrikesministeriet har förts. De övriga nordiska statsmi-

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
 Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

nisterierna kommer att involveras i arbetet, samt samarbetsministrarna och Nordiska samarbetskommittén hållas orienterade. En löpande dialog kommer att föras med Nordiska rådet.

Nordiska rådet

Det nordiska globaliseringsforumet har utvecklats till ett årligt evenemang där de nordiska statsministrarna under informella former träffas för en diskussion tillsammans med deltagarna om det framtida nordiska samarbetet. Detta har stärkt kraften och fokuseringen i det nordiska samarbetet och inte minst i globaliseringsarbetet. Den fleråriga erfarenheten med att arrangera forumet har medfört att konceptet kunnat justeras och förfinats för att bli ännu mer ändamålsenligt.

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

Globaliseringsforumet har även fungerat som en katalysator för att ge uppbackning åt genomförandet av diverse initiativ, t.ex. det nordiska toppforskningsinitiativet. Som ett exempel på politiska inspel från globaliseringsforumet kan nämnas Danmarks statsminister Anders Fogh Rasmussens idé om "Green Valley of Europe", idén om satsningar på gemensamma nordiska insatser i frågan om regleringar inom byggeri samt bildandet av en nordisk task-force för Grön tillväxt och en satsning på elmarknadsområdet. Idéerna har ingått i processen med att utveckla nya nordiska globaliseringsinitiativ.

Viktiga delar av den nordiska mediakåren och även en del internationell media har funnit på plats och rapporterat från forumen och bidragit till en ökad nordisk synlighet.

2. Nordisk toppforskning

Initiativets syfte

Syftet är att utveckla ett överordnat initiativ för att främja nordisk toppforskning, i första omgången inom områdena klimat, energi, och miljö, därefter inom välfärdsforskning och hälsa.

Mandatperiod

2008-2012

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 40 996 tdkr

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 40 996 tdkr

Medel som överförs från 2009: 0

Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 7 000 tdkr

Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 7 000 tdkr

Budgetförslag 2011: 0¹

Status och resultat

Toppforskningsinitiativet (TFI) inledde under 2009 sitt arbete. En inkluderande och effektiv organisation har upprättats och framgångsrikt inlett sitt arbete. En styrelse bestående av nationella nyckelaktörer på hög nivå har etablerats under ledning av styrelseordförande generaldirektör Rolf Annerberg (Sverige). De sex programkommittéerna för de olika delprogrammen har etablerats och samlar och integrerar cirka 70 nationella experter inom forskning och innovation. De tre nordiska institutionerna NordForsk, Nordisk InnovationsCenter (NICe) och Nordisk energiforskning (NEF) utgör tillsammans ett integrerat och välfungerande sekretariat. Den samlade organisationen sammanför innovation och forskning och skapar helt nya förutsättningar för ett markant nordiskt bidrag till lösningen av stora samhälleliga utmaningar. Se mer på www.toppforskningsinitiativet.org.

¹ 2011 års verksamhet finansieras av de medel som utbetalts av NMR 2008-2010. Siffran 0 i budgeten 2011 innebär således att NRM fullföljt sina finansiella förpliktelse i enlighet med tidigare beslut.

Övergripande bedöms programmet som en framgång och uppfyller de centrala målsättningarna.

Nordiska rådet

I. Alla delprogram har nu genomfört utlysningar, beviljat medel till projekt och igångsatt aktiviteter. Tabellen nedan visar aktuell status kring budget, utlysningar, beviljade medel och val av instrument.

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

<i>Delprogrammer</i>	Budget	Utlöst	Bevilget	Val av instrument
PK 1: Effektstudier och anpassning till klimatförändringar	100 000 000	100 000 000	8 120 000	<i>Nätverk och Nordic Center of Excellence</i>
PK 2: Klimatförändringens växelverkan med kryosfären	100 000 000	96 000 000	96 000 000	<i>Nordic Center of Excellence</i>
PK 3: Nonoteknik och energieffektivitet	50 000 000	47 740 000	47 740 000	<i>Integrated project</i>
PK 4: Integrering av storskalig vindkraft	30 000 000	27 140 000	27 140 000	<i>Integrated project</i>
PK 5: Hållbar bioenergi	30 000 000	29 000 000	29 000 000	<i>Integrated project</i>
PK 6: Koldioxidavskiljning och -lagring (CCS)	40 000 000	2 500 000	2 500 000	<i>Studies</i>
Totalt	350 000 000	302 380 000	210 500 000	

Den samlade projektportföljen är dock långt större än tabellen ovan visar sedan en väsentlig del av finansieringen kommer som egen finansiering från medverkande aktörer och/eller basfinansiering från nationella forsknings- och innovationsfinansierare, näringslivet, EU-kommissionen etc.

Utlysningarna har attraherat internationellt ledande nordiska forskningsmiljöer inom de tematiska områdena.

II. TFI skapar och stärker samarbetet mellan forskningsmiljöer och industri. Sett till antalet projektdeltagare som ingår i TFI utgör företag/industri 27 procent, universiteten 32 procent, forskningsinstitutioner 31 procent och övriga 10 procent. De företag som deltar är en blandning av stora och små företag och fördelar sig med deltagande från samtliga nordiska länder.

Programstyrelsen arbetar nu för att vidareutveckla samarbetet med olika branschaktörer som ett led i den vidare utvecklingen av samarbetet med näringslivet inom TFI.

Utöver beviljningar till projekt genom delprogrammen har programstyrelsen också igångsatt projekt för att tillvarata initiativets tvärgående teman. Det har exempelvis igångsatts aktiviteter för att klarlägga hur fokus på Arktis samt på samhällsvetenskap och humaniora kan inkluderas och ingå i programmet.

III. TFI fungerar som en plattform för vidare internationellt samarbete. Initiativet har presenterats i EU:s högnivågrupp för "joint programming" (GPC) under CREST. Arbetet och strategierna i initiativet utvecklas i relation till EU:s 7 ramprogram för forskning och till andra relevanta forsknings- och innovationspolitiska instrument inom EU. TFI värderas som nordisk partner i EU:S JPI "Climate Knowledge for Europe (CliK'EU)".

Det är igångsatt en följeutvärdering av TFI som skall bidra till att utveckla och justera programmets strategier, organisering och operativa verksamhet. Utvärderingen skall också dokumentera erfarenheter, måluppfyllelse,

succékritiska förhållande, samt bistå programmets ledning med råd och ändringsförslag.

En första statusrapport har lagts fram för programstyrelsen i september 2010 och en mittutvärdering skall föreligga under oktober 2011.

3. Innovationsrepresentation i Asien

Initiativets syfte

Indsatsen skal fremme adgangen for nordiske aktører til globalt førende vækstområder og forskningsmiljøer i Asien.

Mandatperiod

2008-2010

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 1 635 tdkr

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 1 533,2 tdkr

Medel som överförs från 2009: 101,8 tdkr

Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 2 600 tdkr

Tötala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 2 701,8 tdkr

Budgetförslag 2011: 2 000 tdkr

Status och resultat

Ministerrådet for Erhverv, Energi og Regionalpolitik (MR-NER) har bedt Nordisk Innovationscenter (NICE) udmønte programmet om Innovationsrepræsentationer i Asien på baggrund af et godkendt mandat. I perioden 2009-10 er der afsat 3,7 mio. DKK.

NICE har givet tilsagn til 5 projekter med en gennemsnitlig tilsagnsramme på 300.000 DKK og er i dialog med en række nordiske innovationsrepræsentationer i Asien om yderligere ansøgninger. Projekterne befinder sig i forskellige stadier, nogle er ved at blive afsluttet mens andre er netop påbegyndt.

Projektoversigt

1: "Extending Open Innovation in Active Ageing to Asia":
Projektets formål er at samle den Nordiske-Baltiske regions know-how om services inden for 'ældrepleje' og promovere Norden som ledende 'Health Region' med attraktive løsninger. Derudover samarbejde med Asien om udvikling af 'Active Ageing' dvs. hvordan aldrende befolkninger kan få bedre muligheder og løsninger.

2: "Nordic Aquaculture Production of Warm-Water White Fish Species":
Den globale efterspørgsel på hvide fisk er stigende, mens udbuddet er faldende. Specielt Asien står for ny efter-spørgsel. Projektet anvender Nordisk know-how til sammen med Kina at opbygge hvide fisk akvakulturer tæt på markederne i Asien.

3: "Sustainable City Development – Exchange of Expertise Striving for the Best Solutions"

Projektet fokuserer på etablering af Nordiske samarbejder inden for klimavenligt byggeri. Projektet foregår dels som workshop på Nordic Energy Day Expo 2010 og efterfølgende med Nordic-Chinese Day på World Climate Solutions København. Et formål er at give kinesiske virksomheder mv. bedre kontakt og indblik i Nordiske energivenlige løsninger og byudvikling.

4: "Hotspot Access for the Nordic Energy/Environmental Sector":

Projektet fokuser på energi og miljøindustriens behov for adgang til kvalificeret videnskabeligt personale som ingeniører mv. Norden har underskud af denne type menneskelige ressourcer, og projektet vil undersøge

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

mulighederne for, hvordan Nordiske virksomheder kan etablere varige løsninger ved at samarbejde med tekniske universiteter i Sibirien.

Nordiska rådet

5: "Launching New Open Innovation Dynamics in Asia":

Projektets formål er at lancere en Nordiske online open innovation platform ift. Asien – i første omgang Kina og Japan. Derudover skal der foretages et open innovation race om Kinas vandproblemer og hvad der kan gøres. Endvidere gennemføres andre åben innovations sessions med bl.a. Innovation Center Denmark i projektet.

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

Det er NICes vurdering, at budgetrammen for 2009-10 vil være opbrugt ved udgangen af 2010. Private innovationsaktører står for den største del af ansøgningerne (virksomheder, brancheorganisationer o. lign.).

Initiativet bliver i øjeblikket evalueret af Epinion og evalueringen forventes færdig ved udgangen af oktober 2010. MR-NER vil herefter tilpasse initiativet på baggrund af evalueringen.

4. Nordiskt innovationspris

Initiativets formål

At fremme og skabe opmærksomhed i Norden omkring innovationers betydning.

Mandatperiod

2008-2010

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 1 332 tdkr

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 1 332 tdkr

Medel som överförs från 2009: 0

Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 0

Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 0

Budgetförslag 2011: 0

Status och resultat

Ämbetsmannakommittén för näring och energi (ÄK-NE/Näring) har beslutat att man inte önskar fortsätta med globaliseringsinitiativet nordiskt innovationspris. Frågan kommer att avgöras slutligt i en skriftlig procedur i Ministerrådet för näring, energi och regionalpolitik under hösten 2010.

5. Energi och transport inkl. uppföljning på EnergiExpo

Initiativets syfte

Att skapa en process som kan vidareutveckla idén om Norden som "The Green Valley of Europe". Programmet ska bidra till att göra Norden till Europas ledande region inom utveckling, testning och användning av hållbara transportlösningar. Samt, att styrka Norden som föregångsregion för nya miljö- och energitekniker och profilera de nordiska länderna utåt.

Mandat period

2010-2012

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 0

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 0

Medel som överförs från 2009: 0

Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 7 650 tdkr

Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 7 650 tdkr

Budgetförslag 2011: 11 600 tdkr

Status och resultat

Under 2010 har det etablerats en styrgrupp för programmet energi och transport som består av ämbetsmän från de fem nordiska länderna. Det dagliga arbetet med programmet utförs av ett sekretariat som består av rådgivare från Nordisk Energiforskning och Nordiskt innovationscenter.

Under våren har sekretariatet arrangerat konferenser i alla de nordiska länderna för att fånga upp aktuella frågeställningar. Dessutom har det genomförts en kartläggning av alla nationella initiativ inom hållbar transport. Utifrån detta har styrgruppen identifierat tre fokusområden för programmet: elektrisk transport, drivmedel och transportsystem. Under dessa områden identifieras närmare tema och områden för särskilda projekt. En utlysning på 12 miljoner DKK för området elektrisk transport blev publicerad den 1 september. I utlysningen finns tre tematiska områden: tekniska frågor, policy och ramvillkor samt affärsutveckling inom elektrisk transport. Nästa steg i programmet är att evaluera ansökningar och starta projekt inom området elektrisk transport, utveckla programbeskrivning för området drivmedel och transportsystem, utveckla och genomföra en strategi för medfinansiering av programmet samt rapportera och kommunicera resultat från projekten. All information om programmet finns på www.energyandtransport.net.

I syfte att profilera nordiska energilösningar avhölls seminarier 2010 under Energi Expo i San Francisco, Washington, Köpenhamn och Buenos Aires, samt en utställning i Chicago. I april 2010 utgav tidskriften Scientific American ett särtryck om de nordiska länderna på energiområdet. Särtrycket är även tillgängligt på deras hemsida som når omkring 3 miljoner läsare över hela världen.

De nordiska ambassaderna i Argentina och USA har varit aktiva i planläggningen av aktiviteterna i de aktuella länderna, Även flera nordiska institutioner har varit involverade i arbetet.

nordicenergysolutions.org har under 2010 vidareutvecklats och förväntas att övergå i en driftsfas från 2011. Huvudfokus är fortfarande att presentera nordiska energilösningar för en internationell publik. Som jämförelse kan nämnas att hemsidan har 20 procent fler besökande än Nordisk Energiforskningens egen hemsida.

6. Världsutställningen i Shanghai 2010

Initiativets syfte

At profilere Norden som region, og præsentere nordiske løsninger, erfaringer og viden i tilknytning til expo temaet "Better City, Better Life".

Mandatperiod

2008-2010

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 2 564 tdkr

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 2 126,1 tdkr

Medel som överförs från 2009: 412,8 tdkr

Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 2 500 tdkr

Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 2 912,8 tdkr

Budgetförslag 2011:0

Status och resultat

Verdensudstillingen i Shanghai foregik i perioden 1. maj til 31. oktober 2010. NMR har samarbejdet om 8 aktiviteter: en Nordisk Klimadag, et fødevarerikkerhedsseminarium, et turisme samarbejde, en hjælpemiddel-design udstilling, en landskabsarkitektur udstilling (er finansieret sammen

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

med globaliseringsinitiativ no. 14, Nordisk kultur i världen), en familiefilms festival, et seminar om medier og journalistik på Fudan universitet og præ-expo arrangement i Beijing. Flere forskellige sektorer i NMR har været involveret i planlægning, såvel som de nordiske general-kommissærer for de nationale pavilloner, de nordiske ambassader i Beijing samt de nordiske repræsentationer i Shanghai, og Nordisk center på Fudan University i Shanghai.

Både Nordens Dag og Førdevarerikkerhedsseminaret foregik i de nordiske pavilloner på expo-området og havde deltagelse af nordiske ministre og statssekretærer fra alle de nordiske lande. De to udstillinger foregik i Nordic Lighthouse, et udstillingsområde umiddelbart op til expo-området. De fem nordiske familiefilm blev vist på Shanghai International Film Festival som en del af et samlet nordisk fremstød. Turismesamarbejdet består af tre medieture til de Nordiske lande for kinesiske turistoperatører og journalister. Den første tur var i 2009 under Cop-15 med miljø og klima som emne, og de efterfølgende to ture finder sted i løbet af 2010.

7. Nordiskt engagemang som inspel till klimatförhandlingarna

Initiativets syfte

Att bidra till ett ur nordisk synvinkel gott resultat vid klimatkonventionens (UNFCCC) partsmöte COP 15 i Köpenhamn i december 2009 och i sitt förnyade mandat att bidra till ett ur nordisk synvinkel bra globalt klimatavtal.

Mandatperiod

2008-2011²

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 9 128 tdkr

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 9 128 tdkr

Medel som överförs från 2009: 0

Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 0

Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 0

Budgetförslag 2011: 0

Status och resultat

Nordiska ad hoc gruppen för globala klimatförhandlingar (tidigare COP 15 gruppen) bildades i början av år 2008 med syfte att medverka till ett ur nordiskt perspektiv gott resultat vid klimatkonventionens (UNFCCC) partsmöte COP 15 i Köpenhamn i december 2009. Tillfället var speciellt genom Danmarks värdskap för detta stora FN-möte och Sveriges ordförandeskap i EU under andra halvåret 2009.

Gruppen har arbetat och arbetar fortfarande med olika aktiviteter som stödjer FN-förhandlingarna t.ex. studier och analyser i förhandlingsfrågor som behöver belysas särskilt för att föra processen framåt. Det kan även gälla i frågor där de nordiska länderna har stort internationellt förtroende eller att arrangera informella möten mellan parter som står långt ifrån varandra i förhandlingarna och där länder kan samlas för att diskutera frågor utanför förhandlingsrummen.

Begreppet "mätbara verifierbara och rapporterbara verksamheter" (MRV) lanserades under COP 13 på Bali 2007 i den så kallade Bali Action Plan.

² Vid NSK/MR-SAM:s möte den 8 december 2009, beslutades att COP 15-gruppens resterande projektmedel vid projektmandatets upphörande den 18 mars 2010, ska överföras till den förnyade mandatperioden som sträcker sig från den 19 mars 2010 till den 1 mars 2011

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:

Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

Nordiska klimatgruppen har dels arbetat fram ett förslag på vad en studie på området bör innehålla, dels genomfört en kartläggning av pågående studier av MRV. Andra arbetsområden har varit Sektorbaserade ansatser som ett alternativ till CDM (Clean Development Mechanism), sänkor och avskogning samt olika landstudier t.ex. över Ryssland samt klimatpolitiska rapporter om förhandlingsspelet t.ex. mellan USA och Kina och naturligtvis ett stort antal möten och workshops samt side-events under förhandlingsmöten.

Nordiska rådet

Dokument 7 Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

Danmark innehar ordförandeskapet för klimatkonventionens partsmöten fram till nästa partsmöte i december 2010.

J.nr. 10-00286-1

En gemensam bedömning i arbetsgruppen har varit att oavsett resultatet av förhandlingarna i Köpenhamn kommer en stor del av de tekniska frågorna att vara utestående i ett eventuellt avtal och behöver fyllas med detaljer genom fortsatta förhandlingar under klimatkonventionen. Behovet av snabb och adekvat analys, utredningar och möten för att identifiera möjliga tekniska lösningar kommer att vara stort och kan t.o.m. komma att växa.

De nordiska ländernas höga profil och starka ställning i de globala klimatförhandlingarna är en politisk tillgång som bör förvaltas. Samtidigt har de nordiska länderna en lång tradition i FN-arbetet i övrigt, högt utlandsbistånd men samtidigt hög trovärdighet bland andra i-länder.

Gruppens mandat löper ut den 1 mars 2011. Pågående projekt planeras bli avslutade innan dess och eventuellt kvarstående projekt kommer att överföras till miljösektorns arbetsgrupp för Klimat och Luft.

8. Gränshinderforum**Initiativets syfte**

Att underlätta för privatpersoner och företag som verkar över gränserna i Norden genom att utöva påtryckningar och föreslå lösningar i förhållande till länderna i de fall där lagar, andra regler eller praxis på ett negativt sätt begränsar mobiliteten i Norden.

Mandat period

2008-2010. Statsministrarna godkände i maj 2010 en förlängning av mandatperioden 2011-2013.

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 4 064 tdkr
Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 3 990,95 tdkr
Medel som överförs från 2009: 73,05 tdkr
Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 2 000 tdkr
Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 2 073,05 tdkr
Budgetförslag 2011: 1 300 tdkr

Status och resultat

Gränshinderforum har under 2010 kommit längre än tidigare med att vinna gehör för att underlätta människors och företags mobilitet över de nordiska gränserna. Tack vare ett gott samarbete med det danska ordförandeskapets samarbetsministrar har gränshinder tagits upp till behandling i alla ministerråd under året och Gränshinderforums medlemmar har beretts möjlighet att delta i flera ministermöten och ämbetsmannakommittémöten för att framlägga fakta och behov vad gäller undanröjandet av gränshinder.

De danska samarbetsministrarna har i brev till sina danska ministerkollegor bett samtliga ministerråd att behandla och om möjligt lösa ett till två hinder. Detta har ministerråden hörsammat och Gränshinderforum, ge-

nom Nordiska ministerrådets sekretariat (NMRS), har tillhandahållit listor över konkreta problemställningar till respektive ministerråd. Tillika förser Gränshinderforum Samarbetsministrarna (MR-SAM) med uppdaterade statuslistor över prioriterade gränshinder inför varje MR-SAM-möte. För tillfället är 42 konkreta gränshinder uppförda på listan.

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

Under våren 2010 tog ämbetsmannakommittén för arbetsmarknadsområdet (ÅK-A) initiativ till att inbjuda ämbetsmannakommittén för social- och hälsoområdet (ÅK-S) till att skapa en särskild expertgrupp för att kartlägga alla hinder på arbetsmarknads- respektive socialförsäkringsområdet och lösa så många av dem som möjligt. Det är osannolikt att detta arbete hade kommit till stånd utan Gränshinderforums arbete. Gränshinderforum har insyn i arbetet genom att NMRS deltar som observatör i arbetsgruppen.

Senare i november 2010 kommer det att arrangeras en stor nordisk lagstiftningskonferens i Köpenhamn. Konferensen syftar till att utveckla samarbetsmodeller för hur man i samband med utarbetandet av nationell lagstiftning och implementering av EU-rättsakter ska bli bättre på att jämföra och samordna lagar och regler mellan länderna för att förhindra att det uppstår nya oavsiktliga hinder. Konferensen genomförs med stöd av såväl samarbetsministrarna som justitieministrarna.

Under den kommande mandatperioden, 2011-2013, kommer ländernas departement/ministerier att utse nationella kontaktpersoner med vilka Gränshindersforum och NMRS kan stå i direkt förbindelse. Kontaktpersonerna kommer att bidra såväl när det gäller inhämtande av information om nationella regelverk, som vid utarbetandet av lösningsförslag.

NMRS uppfattning är att även om det i dag kan skönjas en långt större vilja att behandla och diskutera gränshinder i ämbetsmannakommittéer och ministerråd, återstår fortfarande mycket att göra innan människor och företag kan verka fritt över gränserna i Norden.

9. Övergripande plan för utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)

Initiativets syfte

Syftet är att stärka de nordiska ländernas globala konkurrenskraft genom en intensifierad vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA).

Mandatperiod

2008-2010

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 6 628 tdkr
Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 5 637,91 tdkr
Medel som överförs från 2009: 825,09 tdkr
Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 3 500 tdkr
Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 4 325,09 tdkr
Budgetförslag 2011: 3 500 tdkr

Status och resultat

Programmet värderas möta uppsatta målsättningar. Relevansen för programmets fokus på utvecklingen av en integrerad inre nordisk marknad för forskning och innovation har ökat under senare år. (jfr Globaliseringsbarometern 2010 "Global Pressure – Nordic Solutions?").

Programmet är uppbyggt kring konkreta komponenter; vägvisande spjutspetsprojekt, långsiktiga strategiska insatser och satsningar på profilering.

Spjutspetsprojekt:

I) Toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö bryter ny mark för det nordiska forsknings- och innovationsområdet.

II) eScience etableras som ett gemensamt forskningsområde. En strategi har utvecklats och den konkreta framtagna handlingsplanen för eScience förverkligas i dialog med de nationella nyckelaktörerna. Beslut om igångsättande av eScience som ett nytt nordiskt globaliseringsinitiativ med tung nationell förankring och medfinansiering förväntas den 8 november 2010, se initiativ nr. 16.

IV) Utvecklingen av en gemensam kunskapsinfrastruktur för den femte friheten runt Östersjön värderas. En möjlighetsstudie med involvering av nyckelaktörerna i samtliga länder runt Östersjön har genomförts med positiva och potentiellt banbrytande resultat. Studien har varit till konsultation bland länderna runt Östersjön med positiva resultat.

V. Den gränsöverskridande forskningsfinansieringen har utvecklats. Norges forskningsråd har som första forskningsråd fattat beslut om att öppna för sökande från nordiska institutioner och samarbetsorgan.

VI) *Forskningsprogram for brugerdreven innovation*

Som en komponent innenfor NORIA ligger Forskningsprogram for Brukerdreven Innovasjon (UDI), som er forankret i Ministerrådet før Næring, Energi og Regionalpolitikk (MR-NER). I 2010 har Embetsmannskomiteen før Næringspolitikk (EK-N) disponert 2.5 MDKK til programmet og Embetsmannskomiteen før Utdanning og Forskning (EK-U) har bidratt med 500.000 DKK. De totale midler til prosjektet er 7.8 MDKK inkludert overførsler fra tidligere år. Prosjektmidlene administreres av NICE. Arbeidsgruppen for UDI, ledet av NICE, har møttes i 2009 og 2010. Det arbeides med at midlene til forskningsprogrammet skal inngå i en utlysning under Nordisk-baltisk forsknings- og innovasjonsprogram om Living Labs (LILAN-nettverket). I den forbindelse deltar NMRS og NICE i arbeidsgruppen for LILAN. Utlysningen planlegges ultimo 2010/primo 2011 og det forventes vesentlige nasjonale bidrag fra medlemslandene i LILAN-nettverket.

Strategisk utvikling:

a) Kapasiteten og fôrmygga att samordnat bygga upp, etablera och genomföra stôrre gemensamma forskningsprogram inom Norden utvecklas och förstärks genom ett projekt kring governance i det nordiska forskningssamarbetet. Arbetet skapar fôrbyttade fôrutsättningar fôr utvecklingen och realiseringen av den femte friheten ("den fria rôrligheten av kunskap") i Norden och särskilt med hänsyn till stôrre nordiska initiativ som nuvarande eller framtida toppforskningsinitiativ. Prosjektet omfattar alla forskningsinriktade ämbetsmannakommittéerna och nordiska forskningsaktörer och de nationella forskningsråden.

b) Forsknings- och innovationssamarbetet stärks ytterligare genom en hög nivå workshop mellan ÄK-U och ÄK-NER (närings) och företrädare fôr de nationella forsknings- och innovationsfinansiärerna kring gemensamma visioner och uppgifter fôr det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet.

c) Synergierna mellan det nordiska forsknings- och innovationsområdet och ERA utvecklas. En rapport kring förstärkta synergier mellan det nordiska forsknings- och innovationsområdet och ERA har presenterats och konsulterats med berörda aktörer. Rapporten följs upp genom en konkret handlingsplan, härunder förstärks relationerna och nätverken mellan nyckelaktörer i det nordiska forskningssamarbetet och nationella aktörer stationerade i Bryssel. En workshop fôr att förstärka relationerna mellan nyckelaktörerna genomförs den 21-22 oktober 2010 i Bryssel. Back-to-

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

back arrangeras ett möte med EU-kommissionen (DG Research) och ett utåtriktat profileringsarrangemang "Nordic Forum".

Nordiska rådet

Profilering:

Norden etableras som ett attraktivt forsknings- och innovationsområde. Arbetet utvecklas i samverkan med profileringsåtgärder inom globaliseringsprogrammet kring högre utbildning.

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

10. Plan för främjande av högre utbildning i Norden

J.nr. 10-00286-1

Initiativets syfte

Att öka kontakten mellan nordiska läroanstalter och lyfta Norden som en attraktiv studiedestination.

Mandatperiod

2008-2011

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 17 288 tdkr

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 16 655,33 tdkr

Medel som överförs från 2009: 632,67 tdkr

Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 2 000 tdkr

Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 2 632,67 tdkr

Budgetförslag 2011: 6 000 tdkr

Status och resultat

Projektet består av tre komponenter, profilering, nordiska masterprogram samt kunskapstriangeln, vilka är nedan beskrivna.

Vad gäller *profileringsaspekten* har det bland annat avhållits en konferens i Köpenhamn 15 april 2010; *Profilering av nordisk högre utbildning och forskning – Klassificering och ranking på nordisk dagordning* med huvuduppgiften att diskutera hur de nordiska länderna kan synliggöra för världen att regionen har något helt speciellt att tillföra ifråga om kvalitet i högre utbildning och forskning och fungera som en magnet för studenter och forskare från andra delar av världen. Med konferensens resultat kommer det under hösten 2010 genomföras ett antal aktiviteter för att skapa en bättre och mer relevant profilering av det högre utbildningsområdet i Norden. Exempelvis kommer det att utföras en kartläggning av det nordiska institutionslandskapet inom högre utbildning och det kommer också framöver att göras en riktad global profileringsinsats. Profileringsarbetet skall ske i samverkan med profileringsarbetet inom NORIA.

När det kommer till *stärkning av synergier* (som för övrigt ändrat benämning till *Kunskapstriangeln*) ska det under hösten 2011 ske tre utlysningar av medel till nordiska nätverk för universitetens och högskolornas kunskapsutbyte med samhället med särskilt fokus på kommersialisering och innovation – ett inom hälsoområdet, ett på området Nordisk konst och design samt ett generellt. Dessutom skall en studie påbörjas för att se på möjliga synergier mellan Nordic Master, NordForsks Nordic Centers of Excellence och en möjlig framtida Nordic PhD.

Den första utlysningen av *Nordiska Masterprogram* som genomfördes 2007 fick en starkt positiv respons av de nordiska lärosätena. Utlysningen resulterade i 41 konsortieansökningar varav sex tilldelades medel. NMRS värderar att dessa gränsöverskridande program är tämligen unika inom högre utbildningsområdet i världen och det skapar stor internationell uppmärksamhet. Efter en viss nedgång i efterfrågan vid den andra utlysningen 2009 visade det sig vid den tredje och sista utlysningen som löpte ut 15 september 2010 åter vara en stor succé med 34 konsortieansökningar. Samtliga stora nordiska universitet var representerade i konsorti-

erna som hade en god spridning såväl vad gäller ämnesområden som deltagande länder. Resultatet av de tre utlysningarna är ett bevis på att initiativet uppfattas som relevant för de nordiska lärosätena. I juni 2010 inleddes en genomgripande utvärdering av hela masterprojektet och denna utvärdering kommer att vara avslutad i början av 2011.

Det är Nordiska ministerrådets sekretariats uppfattning att projektet utvecklas mycket väl och på ett tydligt sätt har stimulerat till gränsöverskridande verksamhet och initiativ inom högre utbildning i Norden. Det är vidare bedömningen att projektet skapat ett ökat intresse hos de nordiska universiteten och högskolorna för att finna nordiska lösningar på vissa av de utmaningar som globaliseringen för med sig. Detta gäller samtliga av projektets olika komponenter. Utmaningen framöver är dels att bibehålla den goda och centrala förankringen med centrala aktörer inom högre utbildningsområdet i Norden dels att projektets olika komponenter fortsätter att stärka och komplettera varandra, särskilt samspelet mellan kunskaps-triangels tre sidor; högre utbildning, forskning och innovation

11. Projektplan för en god opplærning av ungdomar och vuxna

Initiativets syfte

Å få flere ungdommer enn i dag til å fullføre en utdanning etter grunnskolen, samt, i overensstemmelse med prinsippet om livslang læring, bidra til å fremme voksnes kunnskaper og kompetanse som grunnlag for personlig utvikling og videre utvikling av arbeids- og samfunnslivet.

Mandatperiod

2008-2010

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 4 018 tdkr

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 4 010,93 tdkr

Medel som överförs från 2009: 7,07 tdkr

Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 3 700 tdkr

Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 3 707,07 tdkr

Budgetförslag 2011: 2 000 tdkr

Status och resultat

Projektet "En god opplærning av ungdom og voksne" består af fire deltiltag:

1) Studie- og erfaringsudveksling om arbejde for øget gennemførelse i uddannelse for 16-20 årige:

To studier er iværksat gennem projektet; "Ungdomars väg från skola till arbetsliv – Nordiske erfaringer" i 2008 og "Frafall i utdanning for 16-20-åringer i Norden", som er afsluttet i marts 2010.

Med baggrund i førstnævnte studie arrangeredes en nordisk konference "Från yrkesutbildning till arbetsliv – ett nordisk perspektiv" i Lund, Sverige, i 2008, og en temadiskussion med dette tema blev afholdt i Ministerrådet for Utdanning og forskning (MR-U). I foråret 2010 blev arrangeret en workshop med det formål at drøfte resultater og anbefalinger fra studiet om frafald. Studien vil bli fulgt opp gjennom konkrete tiltak som utviklingen av en felles nettbasert nordisk idé- og ressursbank med eksempel på lovende tiltak, "beste praksis", som gjør den nyeste viten på området tilgjengelig, samt etablering av forskning som ser på effekter av tiltak satt inn for å redusere frafall. Sistnevnte tiltak vil være en del av et fælles nordisk uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ. Høsten 2010 vil frafall være tema for en felles diskusjon på et nordisk-baltisk ministermøte.

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:

Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

2) Et utviklingsarbejde inden for entreprenørskap:

På MR-U 1/09 besluttet ministerne under en temadiskussion om kreativitet, innovation og entreprenørskap i globaliseringens tid at det skal gjennomføres et nordisk komparativt studie om kreativitet, innovation og entreprenørskap i uddannelsene. Studien vil avsluttes i efteråret 2010, og det legges opp til at resultatene skal diskuteres av MR-U.

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

I december 2009 blev konferencen "Creativity and Innovation - in the hands of the Young" arrangeret i Island. Konferencen var et bidrag til det europæiske år for kreativitet og innovation. Evalueringen af konferencen var gennemgående yderst positiv. I tillegg har rådgivningsgruppen for voksnes læring (SVL) i marts 2010 arrangeret en temadiskussion om fremme af kreative og innovative kompetencer inden for voksendannelsene. Gjennom ulike konferanser og seminarer fremover vil SVL, blant annet i samarbeid med Nettverk for voksnes læring (NVL), sette temaet på dagsorden i landene.

3) Voksnes kundskaber og kompetencer:

Et studie om tilrettelæggelse af en effektiv læse- og skriveundervisning for voksne blev sat i gang i 2009. Den endelige rapport vil foreligge i efteråret 2011, og vil kunne identifisere behov for yderligere tiltag inden for området.

En anden studie, der har til formål at skabe overblik over de nordiske landes kompetencepolitiske innsatser for at fremme livslang læring for alle, herunder ikke minst kortuddannede på arbeidsmarkedet samt vise "best practice" med henblik på erfaringsudveksling og fælles nordiske drøftelser, blev sat i gang i 2010. Den endelige rapport vil foreligge i november 2010. Studiet vil kunne identifisere behov for videre opfølging inden for området.

4) Opprettelsen af et Lære- og dialogforum:

I tråd med statsministernes ønske om "ett synligare Norden", bidrar Lære- og dialogforum til spredning og profilering av projektets målsætning og resultater. Det arbejdes med nye måder at tilrettelægge møder og konferencer på, som skal bidrage til øget læring gjennom dialog og erfaringsudveksling, aktive og engagerede deltagere samt øget fokus på resultater og videndeling. Det er gjennomført en rekke Lære- og dialogforum i 2009 og 2010, og evalueringene er positive. Der er etablert en interaktiv mødeplads via www.dialognorden.org

Gjennom globaliseringsprosjektet som helhet er det gjennomført en rekke arrangementer der problemstillinger knyttet til økt gjennomføring, voksnes kompetanser, kreativitet, innovasjon og entreprenørskap har vært tema. Aktivitetene har vært konsentrert om utvikling av ny viten, erfaringsutveksling, identifikasjon av god praksis og kunnskapsspredning. Dette arbeidet har vært nødvendig for å få en felles kunnskapsbase og skal videreføres i 2011, men nå vil særlig implementering i landene samt synliggjøring og spredning av resultater vektlegges ytterligere.

Det er Nordisk ministerråds sekretariats vurdering at statsministernes globaliseringsinitiativ har bidragit till att samla och fokusera insatserna på området grundskola och vidareutbildning, och att Lärande- och dialogforumet ökar möjligheterna till kunskapsdelning över skol- och nivågränserna samt mellan utbildningssektorn och arbetslivet. Prosjektets formål og fokusområder, særlig knyttet til økt gjennomføring, er høyt prioritert på den politiske agendaen i de nordiske landene, og prosjektets videre leveranser er svært relevante og vil i høy grad kunne bidra til økt nordisk nytte.

12. Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden

Nordiska rådet

Initiativets syfte

Det tematiske netværksprogram danner grundlag for en tilpasnings- og tiltagspolitik for klimaændringernes effekter på naturressourcer og madproduktion.

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

Mandatperiod

2009-2012

J.nr. 10-00286-1

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 7 286 tdkr

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 7 286 tdkr

Medel som överförs från 2009: 0

Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 6 000 tdkr

Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 6 000 tdkr

Budgetförslag 2011: 4 700 tdkr

Status och resultat

Programmet fokuserer på væsentlige produktionssystemer indenfor landbrug, skovbrug, fiskeri og fødevarer. Forskningsmiljøerne bidrager med viden om klimaændringernes påvirkning på fremtidig produktivitet, udbredelse og udnyttelsen af naturressourcer og en udvikling i dialogen mellem forskning og forvaltning er centralt i programmet. De faglige anbefalinger kan danne grundlag for en nordisk klimapolitik indenfor området. Programmet bør bidrage til at styrke forskningsmiljøer, nationale forskningsprojekter, og nordisk forskningssamarbejde af høj kvalitet og relevans på området.

Styregruppen har haft to opslag i klimaprogrammet "Climate Change Impacts, Adaptation and Mitigation in Nordic Primary Industries (Fishery, Agriculture, Food, Forestry)". Det første opslag blev publiceret 24. juni 2009, hvor 13 ansøgninger blev evalueret af et ekspertpanel på et møde 21. januar 2010, mens styregruppen på et møde 29. januar 2010 to beslutning om at støtte tre forskernetværk med en varighed på fire år. Hvert netværk modtager økonomisk støtte på 3.28 millioner NOK. Netværkene dækker forskellige specifikke temaer om klimaeffekter og -tilpasning i produktionssystemer indenfor kornproduktion, fiskeri og kulstof lagring i terrestriske økosystemer.

De støttede netværk er:

-*Forest Soil C Sink Nordic Network* (projektleder: Per Gundersen, Skov og Landskab, Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet, Danmark).

-*Sustainable Primary Production in a Changing Climate* (projektleder: Rikke Bagger Jørgensen, Afdeling for Biosystemer, Risø Nationallaboratoriet for Bæredygtig Energi, Danmarks Tekniske Universitet, Danmark)

-*Nordic Network: Climate Impacts on Fish, Fishery Industry and Management in the Nordic Seas* (projektleder: Jan Erik Stiansen, Havforskningssinstituttet, Bergen, Norge).

Den 14. april 2010 offentliggjorde styregruppen programmets andet opslag specifikt på velfærd og genressourcer hos planter og dyr i forhold til klimaforandringer. Titel: "Climate Change Impacts, Adaptation and Mitigation in Nordic Primary Industries – health and gene resources". NordForsk har modtaget 9 ansøgninger ved ansøgningsfristen 14. juni 2010. Efter en evaluering af ansøgningerne af internationale eksperter vil styregruppen tage sin beslutning om støtte den 29. oktober 2010. Styregruppen forventer at støtte tre nordiske forskernetværk med hver 2.19 millioner NOK over tre år.

Programmet gjennomføres i tre trin; 1. udbud af projektmidler og indgåelse af kontrakter med forskningsmiljøer, 2. gennemføring og afrapportering fra de fem-seks faglige netværksprojekter og 3. sammenfatning af de faglige anbefalinger i et politisk dokument, som vil kunne danne grundlag for en nordisk klimapolitik for primærnæringene. Til gennemførelse er der nedsat en styregruppe, som har sit ophæng i relevante faglige og politiske miljøer. Styregruppens medlemmer er udpeget af embedsmandkomiteerne for FJLS (Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug), U (Uddannelse) og M (Miljø) og det er forventningen, at styregruppen løbende vil opretholde en dialog og kontakt med de politiske niveauer i det nordiske samarbejde for at sikre, at initiativets politiske mål opnås.

I forbindelse med igangsættelse af forskernetværkene vil NordForsk arrangere et kick-off seminar i slutningen af 2010. Netværkene skal løbende holde seminarer med henblik på at udveksle viden. NordForsk monitorer projektgrupperne, som udfærdiger årlige rapporter i den firårige programperiode. Programmets styregruppe sammenstiller og udarbejder et nordisk policy dokument for tilpasning til klimaændringer indenfor primærerhvervene på grundlag af netværkenes resultater. Anbefalingerne udarbejdes i løbet af 2013 og fremlægges senest i begyndelsen af 2014.

13. Kultur och kreativitet

Initiativets syfte

Initiativets formål er å binde innsatser på tværs af kultur- og næringssektorerne i de nordiske lande sammen: via aktiviteter, som på forskellig vis kan forbedre forudsætningerne for Nordens kreative industrier og dermed medvirke til en fortsat positiv udvikling af Nordens kreative økonomi. Initiativet skal videreudvikle globaliseringsinitiativ: "Udvikling og profilering af Norden som center for kreative industrier".

Kultur & Kreativitet er en forlængelse af KreaNords mandat frem til og med år 2012, med henblik på at konsolidere og udvikle det igangsatte arbejde, og samtidig eksemplificere denne innsats med to nye specifikke innsatsområder:

- *Global markedsføring og digital distribution af nordiske film*
- *Ny Nordisk Mad og branding*

Mandatperiod

2010-2012

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 5 309 tdkr (kreativa industrier)

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 5 112,31 tdkr

Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 7 800 tdkr

Medel som överförs från 2009: 196,69 tdkr

Totale globaliseringsmiddel for 2010: 7 996,96 tdkr

Budgetförslag 2011: 7 000 tdkr

Status och resultat

KreaNord arbeider for å styrke et tettere samarbeid mellom myndigheter og bransjeeksperter ved å utvikle et nettverk av myndigheter og bransjeeksperter innenfor kultur og næring fra hele Norden. KreaNord har tilrettelagt et samarbeid med de kreative bransjene, hvor det er avholdt bransjemøter og workshops for å avdekke behov og felles utfordringer på området. Bransjene inndras i KreaNords arbeid for å sikre samhörighet mellom bransjenes behov og utvikling av Nordiske policy rekommandasjoner innom feltet, slik at Norden skal kunne profileres som en toppregion innom den kreative økonomien. Et aktuelt samarbeid om profilering skjer under Expo Shanghai 1-15 oktober 2010, hvor KreaNord gjennomfører ut-

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

stillingen *The Creative North*, i samarbeid med nordiske små og mellomstore foretak som arbeider på brukerdreven innovasjon og velferdsdesign.

KreaNord har utviklet en hjemmeside og kommunikasjonsstrategi og lavet analyser for Entreprenørskap i Kunstnerlige og Kreative høyere Utdannelser og Opphavsrett. KreaNords mandat dekker KreaNords følgende virksomhetsområder: utvikling og policyarbeid, profilerings-, og nettsverksaktiviteter.

KreaNord holder konferanse på Børsen i København den 25. oktober 2010, som en markering for overrekkelsen av policyrekommandasjonene for de Nordiske kulturelle og kreative industriene til de Nordiske næringsministrene, samme dag.

KreaNord-konferansen har fokus på tre policy-initiativer:

- Fremme det strategiske samarbejde og udveksling inden for de kulturelle og kreative industrier samt andre erhverv i Norden med henblik på værdiskabelse, innovation og vækst
- Fremme nye muligheder for finansiering, adgang til det globale marked og tiltrækning af udenlandske investorer til de kulturelle og kreative industrier i Norden
- Fremme kultur og kreativitet på alle uddannelsesniveauer i Norden samt fremme kompetenceudvikling inden for iværksætteri og forretningsudvikling på de kreative og kunstneriske uddannelser

KreaNord utvikler en konkretisert handlingsplan for hvert av årene i mandatperioden, som utløper ved utgangen av 2012. KreaNords mandat er godkjent av Embetsmannskomiteen for Næring og Embetsmannskomiteen for Kultur.

14. Nordisk Kultur i världen

Initiativets syfte

Att profilera nordisk kultur utanför Norden, stärka det nordiska kulturella "varumärket" i ett internationellt perspektiv och visa vad den nordiska kulturen kan erbjuda en globaliserad värld och på den globaliserade marknaden.

Mandatperiod

2009-11

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 2 000 tdkr³

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 2 000 tdkr

Medel som överförs från 2009: 0

Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 0

Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 0

Indikativa globaliseringsmedel 2011: 0

Indikativa globaliseringsmedel 2012: 0

Status och resultat

Initiativet är indelat i tre delprojekt innanför ramen av huvudprojektet och innehåller komponenterna; nordisk film, nordisk arkitektur och nordisk litteratur. Tidsramen för de enskilda projektens genomförande är 2009-2011, med följande etapper som mål: den internationella filmfestivalen i Toronto i september 2009, Shanghai Expo i juni 2010 och Paris bokmässan i mars 2011.

³ Totalbudget för initiativet är 3 MDKK. Summan består av 2 MDKK som överfördes till MR-K:s budget 2009 i samband med budgetkompromissen med Nordiska rådet, och av 1 MDKK från MR-K:s budget 2010. De 3 MDKK fördelas jämt mellan de tre projekten, så att varje delprojekt har en budget på 1 MDKK.

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

Del 1. Nordisk Film på Toronto filmfestival 2009

Nordiska film- och TV-fonden promoverade nordiska film- och TV-produktioner på den internationella filmfestivalen i Toronto i september 2009.

Arrangemanget hade till syfte att skapa nyfikenhet hos pressen, representanter för filmfestivaler och inköpare, för det "nyaste nya" - det vill säga nordiska film- och TV-produktioner som vid denna tidpunkt var under arbete. Fonden och dess samarbetsparter arrangerade under festivalen ett evenemang som presenterar en samling av kommande nordiska produktioner ("work-in-progress") genom att visa en 20-30 minuter lång "show reel". Denna satsning efterföljdes av en distributionsstödordning för att stöda internationell försäljning och distribution av de produktioner som promoverats på filmfestivalen.

Evenemanget vid Toronto filmfestival blev ett mycket synligt och markant nordiskt nedslag på den internationella filmfestivalen och blev synnerligen positivt mottaget av såväl de inbjudna kulturpersonligheterna som de närvarande inköparna. Flera inköpare har efter festivalen kontaktat Nordiska film & TV-fonden för distribution av nordisk film internationellt.

Den isländska samarbets- och kulturministern deltog på evenemanget i Toronto och presenterade kulturministrarnas globaliseringsstrategi och ministrarnas tre konkreta globaliseringsinitiativ på ett arrangemang i regi av Nordiska film- och TV-fonden. Satsningen i Toronto har efterföljts av effektmätningar och mediebevakning som visat på ett positivt genomslag såväl effektmässigt som medialt.

Del 2. Nordisk landskapsarkitektur på Expo Shanghai 2010

Vid Expo 2010 i Shanghai presenterade de nordiska kulturministrarna landskapsarkitekturutställningen New Nordic Landscapes, en utställning arrangerad av Dansk Arkitektur Center i samarbete med arkitekturcentren i de övriga nordiska länderna. Utställningen öppnades den 1 juni och utställningsperioden varade därefter fram till och med den 15 augusti 2010, under denna tidsperiod besöktes utställningen av totalt 60 577 personer. Utställningen samfinansierades med globaliseringsinitiativet nr. 6 "Världsutställningen i Shanghais 2010".

Syftet och målsättningen med utställningen har varit att profilera nordisk landskapsarkitektur och sätta fokus på nordisk landskapsarkitektur som ett strategiskt redskap i resursmedveten utveckling och planering som beaktar dagens klimat- och miljömässiga utmaningar. Utställningen förmedlar sina budskap via sex nya landskapsprojekt från Danmark, Finland, Norge Sverige, Grönland och Island. Projektexemplen använder landskapsarkitekturen aktivt i mötet med framtidens klimatutmaningar och bidrar med nyskapande hållbara lösningar som har internationell relevans.

I förbindelse med öppningen av utställningen avhöll Nordiska ministerrådet ett arrangemang med särskilt inbjudna deltagare verksamma inom landskapsarkitektur och hållbarhet, däribland forskare från ett flertal discipliner, skribenter från ledande facktidskrifter på området och ämbetsmän från konsulat och ambassader – totalt cirka sextio personer.

Vad gäller publicitet och mediegenomslag kan särskilt nämnas att utställningen blev presenterad i ett femton sidor långt uppslag i den världsledande facktidskriften för landskapsarkitektur Topos.

Del 3. Nordisk litteratur vid bokmässan Salon du Livre i Paris 2011

De nordiska litteraturorganisationernas nätverk (NORDLIT) gör ett nedslag för nordisk litteratur på Paris bokmessa – Salon du Livre – 2011, som detta år har nordisk litteratur i fokus.

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

Bokmässan i Paris erbjuder ett enastående tillfälle för nordisk litteratur att visa upp sig i hela sin räckvidd för den franska – och i större skala också för den franskspråkiga och internationella – publiken. Detta är också första gången som de nordiska länderna uppträder gemensamt som ett temaområde vid en bokmessa. Fem nordiska länder, det samiska området samt de tre självstyrande områdena kommer att finnas representerade vid bokmässan genom 40 särskilt inbjudna författare. I tillägg till det traditionella programmet för bokmässan förbereds även ett specialarrangemang för att presentera barn- och ungdomslitteratur samt eventuellt även två serietidningsutställningar.

Mässan är därtill ett enastående tillfälle att presentera nordisk litteratur för franska förläggare och öka de nordiska säljrättigheterna samt att stödja de nordiska förlagen i arbetet med att sälja rättigheter till Frankrike och internationellt. BIEF (Bureau International de l'Édition Française) har exempelvis, på uppdrag av den franska publicistföreningen, inbjudit 25 nordiska publicister till Paris för ett två dagars specialarrangemang "professional days programme".

15. Hälsa och välfärd

Initiativets syfte

Globaliseringsinitiativet om helse og velfærd handler om den nordiske velfærdsmodels bæredygtighed og konkurrencekraft. Initiativet skal være en stærk drivkraft for det nordiske samarbejde på sundheds- og velfærdsområdet. Landene skal gennem et tættere nordisk samarbejde udvikle effektive løsninger på centrale udvalgte velfærdsudfordringer og dermed skabe synergi og optimere mulighederne for at vinde nordiske styrkepositioner globalt.

Mandatperiod

2010-12

Budgetinformation

Budgeterede globaliseringsmedel 2008-09: 0

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 0

Medel som överförs från 2009: 0

Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 8 500 tdkr

Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 8 500 tdkr

Budgetförslag 2011: 13 000 tdkr

Status och resultat

Initiativet stiller skarpt på aktuelle nordiske velfærdsudfordringer, eksempelvis den demografiske udvikling, ungdomsarbejdsløshed og forebyggelse af livsstilssygdomme. Initiativet er bygget op om to søjler: (1) "Velfærdstema" med fokus på strategier til fremme af en arbejdsstyrke med de efterspurgte kvalifikationer og (2) "Sundhedstema" med fokus på strategier til at fremme en sund og arbejdsdygtig befolkning samt styrke livskvaliteten. Der er en indikativ total budgetramme på 37,5 mio. DKK

Initiativet indeholder syv selvstændige delprojekter. Seks ministerråd er involveret disse er: MR-Arbejdsliv (MR-A), MR-Fiskeri, havbrug, landbrug, levnedsmidler og skovbrug (MR-FJLS), MR-Jämstilling (MR-JÄM), MR-Erhvers, energi og regionalpolitik (MR-NER), MR-Social- og helsepolitik (MR-S) og MR-Udannelse (MR-U). Detailudviklingen af de enkelte delelementer sker i de respektive ministerråd.

Et centralt omdrejningspunkt for at globaliseringsinitiativet på Helse og velfærd får succés er, at initiativet fremstår som ét samlet initiativ og at der skabes synergi mellem delprojekterne gennem et styrket tværgående samarbejde på tværs af fagministerråd. For at facilitere dette har initiativet indbygget en struktur, hvor hvert delprojekt har en eller flere "inte-

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:

Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

ressenter" fra andre ministerråd. Disse er aktivt inddraget i udviklingen af delprojekterne som følger:

Tema Velfærd:

1. Inkludering af udsatte grupper på arbejdsmarkedet i lyset af den globale finanskrisen. Hovedansvarlig: MR-S, Interessent: MR-A og MR-U.

Projektet fokuserer på strategier til inklusionen af samfundets svageste stillede på de nordiske arbejdsmarkeder – set i lyset af den globale finanskrisen, som forstærker svages gruppers risiko for ikke at vinde fodfæste på arbejdsmarkedet. Der fokuseres særligt på unge ved overgangen fra uddannelse til arbejde, personer med nedsat funktionsevne samt seniorer med risiko for uønsket tidlig afgang fra arbejdsmarkedet.

2. Rekruttering af udenlandsk arbejdskraft. Hovedansvarlig: MR-A, Interessent: MR-JÄM, MR-S og MR-U

Projektet fokuserer på udenlandsk arbejdskraft fra Østeuropa og vil belyse omfang og karakter af social dumping indenfor forskellige brancher i de nordiske lande. Projektet vil endvidere kortlægge, hvilke informationer og praktisk støtte private rekrutteringsfirmaer giver, og hvordan det sker i praksis. Disse undersøgelser skal skabe viden om, hvordan rekrutteringen i praksis kan forbedres, således at social dumping forebygges og således at tilbud om gode arbejdsforhold og godt arbejdsmiljø i bred forstand kan bruges aktivt som tiltrækningskraft.

3. Udvikling af kompetencer inden for nye vækstområder. Hovedansvarlig: MR-A, Interessent: MR-U og MR-NER

Projektet skal styrke mulighederne for at de nordiske lande får bedre udbytte af nye vækstområder. Projektet skal se nærmere på, hvordan rammebetingelser givet af arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøpolitikken kan støtte erhvervslivet i de nordiske lande i at tilpasse sig ændringer i produktionsprocesser og efterspørgsel efter varer og tjenester, for at sikre fremtidig værdiskabelse og konkurrencedygtighed. Hovedfokus er hvordan man sikrer udbuddet af arbejdskraft, som har de kvalifikationer der efterspørges af erhvervslivet, inden for vækstbrancher f.eks. nanoteknologi, på kort og på lang sigt. Der sættes også fokus på arbejdsmiljøreglerne for arbejdet med nye teknologier

Tema Helse

4. Sundhedsfremme og forebyggelse med fokus på livsstilssygdomme

Hovedansvarlig: MR-S, Interessent: MR-A og MR-FJLS, MR-U

Projektet skal udvikle strategier til forebyggelse af livsstilssygdomme målrettet børn i førskole alderen og deres forældre. Målet er at udvikle modeller og generere ny viden for sundhedsfremmende arbejde målrettet børn og deres forældre, som kan tilpasses og overføres i andre nordiske lande - og uden for Norden.

5. Effekter af indsatser for forebyggelse af livsstilssygdomme – Nordisk Monitoring Hovedansvarlig: MR-FJLS, Interessent: MR-A, MR-S, MR-U

Projektet skal skabe en fælles Nordisk monitorering på kost- og motionsområdet og på sigt inkludere rygning- og alkoholområdet. Dette vil give mulighed for hurtigt og effektivt at observere ændringer og give en løbende oversigt over resultaterne af de indsatser der foretages

6. Sammenhæng mellem ernæring, læring og helse med fokus på skolebørn Hovedansvarlig: MR-U, Interessent: MR-A, MR-FJLS, MR-JÄM, MR-U

Projektet skal udføre en kundskabsoversigt, der har til formål at samle, systematisere og analysere nordisk og international forskning, om sammenhængen mellem ernæring, læring og sundhed med udgangspunkt i førskole og skole. På baggrund af oversigtens rekommandationer vurderes om der skal igangsættes yderligere forskning, som fase 2 af projektet. Det norske uddannelses- og videnskabsdepartement er hovedansvarlig for implementeringen.

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

7. *Innovation og Entreprenørskab i sundhedsvæsnets*. Hovedansvarlig: MR-NER, Interessent: MR-A, MR-S, MR-U

Projektet sætter fokus på potentialet ved sundhedsinnovation i Norden og identificerer barriererne for sundhedsinnovation i de nordiske lande. Der er udarbejdet en analyse med en række policyanbefalinger, Projektet sigter endvidere mod at oprette netværk mellem nordiske tech-trans organisationer (TTO'er), som opererer i sundhedssektoren. Netværket skal fungere i partnerskab med og tage hensyn til evt. andre nordiske netværk, bl.a. på sundhedsområdet, herunder relevante universitetsnetværk.

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

For så vidt fremgår initiativet på helse og velfærd i sin helhed er samtlige syv delprojekter igangsat. De er dog i forskellige udviklingsfaser. Se senere afsnit.

Første fase af implementeringen har været koncentreret om at etablere gode rammebetingelser for initiativet og optimere synergi mellem de syv delprojekter, der hvor det giver merværdi. Der er således etableret en fælles rammestruktur for samtlige delprojekter, som skaber homogenitet og gennemsigtighed. Der er etableret en fælles "website" hvor samtlige delprojekter er præsenteret og denne spiller en central rolle som platform for den videre dialog på tværs af delprojekterne. Se:

<http://www.norden.org/sv/nordiska-ministerradet/globaliseringsamarbetet/konkreta-globaliseringsinitiativ/globaliseringsinitiativet-indenfor-velfaerd-og-sundhed>

En vigtig opnået milepæl er gennemførelsen af et "Fælles kick-off seminar" som blev afholdt den 25. august 2010. Målet var at skabe en fælles platform for dialog for involverede parter. 64 personer på tværs af ministerråd, institutioner og organisationer deltog. Kick-off seminariet udgjorde en vigtig arena for et tværgående samarbejde mellem ministerrådene. En række fremgangsfaktorer for såvel delprojekterne som hele globaliseringsinitiativet indenfor helse og velfærd blev identificeret, herunder succeskriterier samt kommunikationsværktøj til at skabe synlighed for projektaktiviteterne.

Angående status for de enkelte delprojekter så er samtlige delprojekter igang. Alle delprojekter er forankret i de respektive fagministerråd. Hovedparten af projekterne er langt fremme i implementeringen. For eksempel har delprojekt 7 udført en analyse om helseinnovation som skal drøftes af de nordiske erhvervsministre den 25.10 2010, Arbejdet med sundhedsinnovation vil fortsætte på baggrund af ministrenes konklusioner. Endvidere vil etablering af et nordisk tech-transfer netværk sættes i udbud. De øvrige delprojekter er i gang med kundskabs- og kortlægningsfasen. Eksempelvis har delprojekt 1 igangsat en omfattende analyse af ungdomsarbejdsløshed og funktionshæmmedes inklusion på arbejdsmarkedet. Der er dog særligt to delprojekter som er i et initialt stadie. Dette gælder delprojekt 2 og 3 med MR-A som ejere. Indenfor disse projekter udarbejdes der p.t udbudsmateriale og det forventes at selve opdraget sættes igang 1.1 2011. En midtvejsevaluering for hele initiativet planlægges for 2011.

16. eScience

Initiativets syfte

Norden ska föras fram som en ledande aktör inom infrastruktur för eScience, eSciencemetodik och verktyg, och användning av eScience inom olika forskningsområden. Projektet syftar till att öka synligheten för Nordisk spetsforskning, skapa synergier mellan nationella och internationella forskningsinitiativ, frambringa betydliga framsteg på valda stora forsk-

ningsområden (Grand challenges), samt att bygga upp kompetens och förutsättningar för framtidens kunskapsbaserade industrier.

Nordiska rådet

Mandatperiod

2010-2012

Dokument 7

Framlagt av:

Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 0

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 0

Medel som överförs från 2009: 0

Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 7 000 tdkr

Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 7 000 tdkr

Budgetförslag 2011: 8 600 tdkr

Status och resultat

eScience handlar om användandet av avancerad informations- och kommunikationsteknologi inom forskningen, om storskaliga datorresurser för simulering, modellering och analys av data, och om nya former för forskningssamarbeten över Internet.

Ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U) godkände i oktober 2009 projektförslaget om eScience som globaliseringsinitiativ, baserat på frivilligt medverkan mellan och eventuell medfinansiering från de nationella forskningsfinansierande myndigheterna.

I enlighet med projektplanen har NordForsk under våren och sommaren 2010 genomfört en dialog med de nationella forskningsfinansiärerna om deltagande och medfinansiering av projektet.

Resultaten från konsultationen är positiva och visar på ett mycket starkt nationellt engagemang för projektet och för att medverka med en betydande finansiering till projektet. Området bedöms ha potential för stort nordiskt mervärde och goda möjligheter till synergier med andra prioriterade initiativ inom NMR.

Det planläggs för beslut om igångsättande i MR-U den 8 november 2010.

17. Perspektiv för framtida agerande på CDM och JI marknaden

Initiativets syfte

Syftet är att understödja de nordiska ländernas agerande i samband med förändringar i CDM (Clean Development Mechanism) och JI (Joint Implementation) mekanismerna som COP-15 kan medföra. Projektet syftar till att undersöka perspektivet för de nordiska ländernas agerande i förhållande till mekanismerna angående CO₂-kreditmarknaderna.

Mandatperiod

2010

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 0

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 0

Medel som överförs från 2009: 0

Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 750 tdkr

Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 750 tdkr

Budgetförslag 2011: 0

Status och resultat

Projektet leds av en styrgrupp som utsetts av ländernas ansvariga myndigheter på CDM och JI området samt representant från NEFCO (Nordic Environment Finance Corporation). Ministerrådet för ekonomi och finanspolitik (MR-Finans) är huvudansvarig för projektet, men där Minister-

rådet för miljöpolitik (MR-M) och Ministerrådet för näring, energi och regionalpolitik (MR-NER) har delansvar. Representanten från den danska energistyrelsen är ordförande i gruppen.

Nordiska rådet

Projektet har genomfört en analys som samlar upp:

- Värdering av erfarenheter på CDM/JI marknaden hittills- lärda erfarenheter; resultatet av olika kanaler för upphandling, budgetmässiga allokeringar och volymmål, administrativt ansvar, nationella prioriteringar/mandat och upphandlingsstrategier för JI/CDM, framgångar/misslyckande i förhållande till teknologi-projekttyper, regioner, offentliga och privata projektägare mm.
- Värdering av nordiskt samarbete på marknaden i perioden efter 2012, inom vilka områden kan det ge mervärde och vilka aktörer kan spela en värdefull roll?
- Kan de nordiska erfarenheterna användas för att informera de globala förhandlingarna angående utformningen av CO2-mekanismerna efter 2012?
- Framtida former av kreditering, inkluderat möjliga projekttyper och regional fördelning- vilken typ av program kan vi prioritera. Vilken erfarenhet har vunnit från att försöka utveckla sektors/uppskalerade krediter t.ex. via Världsbankens Carbon Partnership Facility?

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

Ett kick-off möte med styrgruppen avhölls i februari 2010 i syfte att planera projektet i detalj. Vid mötet beslutade man att det skulle genomföras tre workshops med följande teman:

– *Utbyte av erfarenheter och lärda erfarenheter från de nordiska offentliga JI/CDN upphandlingsprogrammen.* (Genomfördes i mars 2010)

– *JI/CDM projektfinansiering och garantier för förutbetalning.* (Genomfördes i Maj 2010)

– *Perspektiv på framtida samarbetet om JI/CDM med fokus på perioden efter 2012.* (Genomfördes i september 2010)

Styrgruppen har engagerat Vattenfall Power Consultants för att bistå styrgruppen med att förbereda workshops, genomföra avrapporteringar från de tre workshopen samt göra utkast till slutrapportering som ska presenteras till Nordiska ministerrådet.

Projektets slutrapport förbereds för att kunna presenteras på såväl MR-Finans och MR-M:s möten i november 2010. Dessutom förbereds en avrapportering från projektet till MR-NER:s möte i slutet av oktober 2010. Slutrapporteringen kommer att innehålla en summering inriktad mot politikskapande, där en övergripande rapportering från projektets slutsatser, inklusive en värdering och förslag på möjliga framtida Nordiskt samarbete på området.

18. Klimatvänligt byggande

Initiativets syfte

At analysere forudsætningerne for en eventuel etablering af et innovationsprogram til støtte for en fællesnordisk udvikling og demonstration af energi- og CO2-neutralt byggeri og plusenergibygninger.

Mandatperiod

2010

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 0

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 0

Medel som överförs från 2009: 0

Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 1 000 tdkr
 Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 1 000 tdkr
 Budgetförslag 2011: 7 500 tdkr

Nordiska rådet

Status och resultat

Styregruppen nedsat af landene afleverede sin analyse 1. september hvor de rekommanderede oprettelsen af et fireårigt innovationsprogram. Det foreslåede budget er 30 mio DKK.

Dokument 7

Framlagt av:
 Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

Et innovationsprogram kan skabe nordisk merværdi og være med til at opbygge et velfungerende stort nordisk hjemmemarked og en platform til udvikling af nordiske lavenergiløsninger og eksport. En fællesnordisk indsats for lavenergi og klimavenligt byggeri vil kunne give et større marked for klimavenlige byggeløsninger og dermed flere arbejdspladser i bygge- og anlægssektoren.

Styregruppen anbefaler endvidere at et innovationsprogram for lavenergi- og klimavenligt byggeri skal være modulbaseret. Fordelen herved er et fleksibelt program, som giver mulighed for tilpasning til forskellige nationale prioriteringer, og muligheden for en løbende tilpasning, som giver plads til at bygge oven på resultater fra tidligere moduler og inddrage forskellige innovationsperspektiver.

Første modul skal anvendes til at udvikle og igangsætte programmet, herunder kortlægning af de relevante nationale programmer, som vil kunne anvendes som medfinansiering. Efterfølgende vil national medfinansiering blive afgjort fra projekt til projekt.

Styregruppen anbefaler at Nordisk Innovations Center bliver ansvarlig for driften af innovationsprogrammet hvortil det knyttes en styregruppe. Man kan overveje at tilknytte en ressourcegruppe til projektet. Ressourcegruppen skal bestå af fagpersoner fra hvert af de nordiske lande og repræsentanter fra relevante nordiske institutioner, som skal bistå med indhold til programmet samt sikre sammenhæng med andet nordisk og nationalt samarbejde på området.

På deres møde d. 25. oktober 2010 skal erhvervsministrene diskutere muligheden for national medfinansiering.

19. Förhandlingar på kvicksilverområdet

Initiativets syfte

Initiativet syftar till att ge stöd till att det vidtas globala åtgärder för att hantera miljö- och hälsorisker som hänger samman med kvicksilver. Detta ska uppnås genom ur nordisk synvinkel gott resultat, vid de globala förhandlingarna genom att få ett bindande kvicksilveravtal på plats 2013.

Mandatperiod

2010

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2008-09: 0
 Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 0
 Medel som överförs från 2009: 0
 Budgeterade globaliseringsmedel 2010: 4 000 tdkr
 Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 4 000 tdkr
 Budgetförslag 2011: 0

Status och resultat

Nordiska ministerrådet (NMR) och de nordiska länderna har arbetat länge och målmedvetet för att det ska vidtas globala åtgärder för att hantera kvicksilverrelaterade miljö- och hälsorisker. En av de viktigaste åtgärder-

na är att få till stånd ett bindande globalt kvicksilveravtal. Den inledande etappen i avtalsprocessen var det första förhandlingsmötet i Stockholm 7-11 juni 2010 (INC1/First Session of the Intergovernmental Negotiating Committee to prepare a global legally binding instrument on Mercury). Konferensen ordnades inom ramen för FN:s miljöprogram UNEP och finansierades av de nordiska länderna genom Nordiska ministerrådet. FN utdelade ett pris till Nordiska ministerrådet för vår insats att arrangera och genomföra konferensen. Detta första förhandlingsmöte fick stor internationell uppmärksamhet och blev en politisk framgång genom att det gav en lyckad start i den förhandlingsprocess som inleddes i Stockholm och beräknas avslutas år 2013. Kviksilverkonferensen erbjöd Norden ett unikt tillfälle till internationell synlighet för det samnordiska kvicksilverarbetet. För att synliggöra det nordiska engagemanget planerades och genomfördes en rad kommunikationsinsatser inför, under och efter konferensen.

Kommunikation under INC1

En debattartikel undertecknad av samtliga nordiska miljöministrar producerades med rubriken "Globalt kvicksilveravtal i sikte". Artikeln fick en bred publicering i nordiska tidningar samt internationellt.

En hemsida för konferensen upprättades på norden.org (www.norden.org/mercury) i april. Hemsidan innehöll bl.a. allmän information om själva INC1 samt om nordiskt kvicksilversamarbete. På hemsidan fanns alla kvicksilverrelaterade nyheter, bilder, videosnuttar, länkar till nordiska rapporter samt till övriga relevanta organisationer. Kviksilverrelaterade nyheter, filmer, rapporter (Nordmiljö, kvicksilverrapporter) och annat publicerades på såväl Facebook, Youtube som Twitter.

Inför konferensen utarbetades nytt material, bland annat; nyhetsbladet Nordmiljö med kvicksilvertema, allmänt faktablad om nordiskt samarbete, "flyer" till marknadsföring av "side-event", nya affischer till monter. NMR hade en egen monter under hela konferensen där det bland annat distribuerades ovanstående material samt relevanta nordiska rapporter.

Det NMR-finansierade sidoevenemanget "Mercury – Reductions are Feasible" var vällyckat och lockade omkring 130 åhörare

En evaluering bland majoriteten av delegaterna gjordes efter konferensen. Där resultatet visade bland annat att; 97 procent av respondenterna ansåg sig ha fått mycket god inblick eller i viss mån inblick i nordiskt kvicksilversamarbete, 84 procent besökte NMR:s monter.

20. Harmonisering av den nordiska elmarknaden

Initiativets syfte

Standardiseret finansieringsmekanismer for udbygning af nordisk elinfrastruktur.

Mandatperiod

2008-09

Budgetinformation

Budgerade globaliseringsmedel 2008-09: 400 tdkr

Förbrukade globaliseringsmedel 2008-09: 400 tdkr

Medel som överförs från 2009: 0

Budgerade globaliseringsmedel 2010: 0

Totala globaliseringsmedel till förfogande 2010: 0

Budgetförslag 2011: 0

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:

Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

Status och resultat

Elmarkedsgruppen som fik i opdrag at foretage analysen, har afleveret deres slutrapport, der indgik som en del af mødeunderlaget for Ministerrådet for Erhverv, Energi og Regionalpolitik (MR-NER) møde i oktober 2009 i Stockholm.

Et fællesnordisk slutbrugermarked er et af flere aspekter i arbejdet med et grænseløst nordisk elmarked. På deres møde i 2008 i Umeå satte ministrene en samlet handlingsplan for området i gang. Elementerne i handlingsplanen var flaskehalshåndtering, netinvesteringer og netplanlægning. Ved MR-NER i Stockholm 2009 tilføjedes yderligere integration af fornybar energi i de nordiske elnet ud fra et systemperspektiv og det fælles slutbrugermarked. Der skal afrapporteres på denne handlingsplan ved mødet d. 25. oktober 2010. Arbejdet med elmarkedet fortsætter i regi af MR-NER.

Som oppfølging på det nordiska Globaliseringsforumet 2010 (se initiativ 1) beslutade de nordiska statsministrarna att de nordiska energiministrarna gemensamt ska formulera rekommendationer för ett starkt nordiskt el-samarbete som kan hantera den stigande mängden av hållbar energi. Energiministrarna skall avrapportera till de nordiska statsministrarnas möte i november 2010.

Energiministrene vil give statsministrene en afrapportering på status efter deres møde d. 25. oktober 2010.

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00286-1

DOKUMENT 8

Nordiska rådet

Dokument 8 Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00264-1

Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder

1. Allmän bakgrund

Arbetet med att undanröja gränshinder är högt prioriterat av de nordiska regeringarna. Det är också därför som regeringarna beslutade att inom ramen för det nordiska globaliseringsarbetet, skapa ett Gränshinderforum som ett prioriterat projekt. Gränshindersforum har sedan sin tillkomst i början av 2008 haft till uppgift att driva på arbetet med att undanröja gränshinder. Gränshindersforumet ska utarbeta konkreta lösningsförslag i dialog med länderna och årligen rapportera till statsministrarna om arbetets fortskridande. I maj 2010 beslutade de nordiska statsministrarna att förlänga Gränshinderforums uppdrag med ytterligare tre år (2011-2013) och be Ole Norrback fortsätta som dess ordförande.

Gränshinderforum (GF) har under 2010 deltagit i möten med MR-SAM, MR-LAG och MR-S och dessutom hållit bilaterala möten med olika ministrar i länderna och med andra regeringsrepresentanter. Man har också igångsatt ett antal analyser för att dokumentera konkreta gränshinder. Gränshinderforum arbetar för tillfället med en lång rad konkreta saker, bland annat olikheter i ländernas tjänstepensionssystem, auktorisationer och utbildningskrav, förtidspensioner, arbetsmarknadspolitiska åtgärder i grannland, antagningskvoter till högre studier i Sverige, beskattningsregler för gränsnära arbete, hemsändning av nordiska medborgare, socialt bistånd för funktionshindrade, tjänstledighet för politiska uppdrag i arbetslandet med mera.

På initiativ av det danska ordförandeskapet har gränshinder tagits upp på dagordningarna i samtliga ÄK/MR under året. ordförandeskapet har bitt samtliga ÄK/MR om att ta fatt i ett par-tre konkreta gränshinder under 2010, och försöka få dessa lösta. Samtliga ÄK/MR har tagit till sig av denna uppmaning och är nu igång med ett arbete med att identifiera, prioritera och lösa hinder inom sina respektive områden. För att fortlöpande följa arbetet, såväl i övriga ÄK/MR som i Gränshinderforum, har MR-SAM bitt att NMRs till varje MR-SAM-möte sammanställer en översikt över status för samtliga igångsatta ärenden, och att man i denna status anger om

Nordiska rådet

Dokument 8 Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00264-1

det finns skäl för MR-SAM att ingripa för att påskynda arbetet med något specifikt hinder. Per september 2010 står det 42 konkreta hinder på listan över saker som det arbetas med, men listan kommer att utökas under året i takt med att fler ÄK/MR väljer ut vilka frågor de vill arbeta vidare med.

På initiativ av arbetsmarknadsministrarna har ÄK-A och ÄK-S beslutat att tillsätta en gemensam arbetsgrupp som ska kartlägga och lösa identifierade gränshinder på arbetsmarknads- och socialförsäkringsområdena. Arbetsgruppen påbörjade sitt arbete i slutet av september och ska avsluta sitt arbete senast vid utgången av december 2011.

Utöver arbetet med konkreta gränshinder så kommer det att göras en insats för att öka det nordiska lagstiftningssamarbetet, för att på så sätt minimera antalet nya gränshinder som skapas i samband med att länderna lagstiftar nationellt eller implementerar EU-beslut. Samarbetsministrarna och Justitieministrarna har därför valt att ge ekonomiskt och praktiskt stöd till den nordiska lagstiftningskonferens som Gränshinderforum har tagit initiativ till och som kommer att äga rum i Köpenhamn den 16-17 november.

MR-SAM beslutade vidare på sitt möte i februari, att tillföra gränshinderarbetet ytterligare 3 miljoner DKK från och med 2011. Dessa pengar ska användas för att stärka de informations- och gränshinderaktörer som arbetar i de nordiska gränsområdena. Det ska ges stöd till gränshinderarbetet på Nordkalotten, samt till Öresund Direkt i både Danmark och Sverige, samt till Grensetjänsten mellan Norge och Sverige. Därutöver har MR-SAM beslutat att, utöver de 3 miljonerna, avsätta medel till etablering av en kontaktpunkt för Hallå Norden på Åland.

NMRs samarbetar också med SOLVIT. SOLVIT är det EU-kommissionsbaserade nätverk inom EU/EES som syftar till att lösa ooberättigade hinder mot fri rörlighet för företag och enskilda och som beror på felaktig tillämpning av EU-rätten i medlemsstaterna. SOLVIT-centra finns i alla EU/EES-stater och samarbetar direkt med varandra för att befrämja en välfungerande inre marknad. Det finns också ett SOLVIT+, som är frivilligt för SOLVIT-centren (Danmark deltar inte i SOLVIT+). Syftet med SOLVIT+ är att komma tillrätta med hinder som beror på att nationella regler i sig strider mot EU-rätten (dvs. där det inte bara är problem med tillämpningen i medlemsstaterna). Målet med SOLVIT+ är att åstadkomma regelförändringar snarare än att rätta till tillämpningen av befintliga regler.

Ett mer formaliserat samarbete mellan SOLVIT/Kommissionen och Gränshinderforum/NMR kan komma att utvecklas under kommande år.

För en redogörelse över lösta fall inom SOLVIT/EU se:

<http://ec.europa.eu/solvit/site/>

Under perioden 1.1.2010-1.9.2010 har 8 konkreta gränshinder kunnat undanröjas. Här nedan ges en överblick över de gränshinder som har lösts mellan de nordiska länderna under 2010 eller som är under behandling. Därutöver har det under året påbörjats och slutförts olika projekt/verksamheter som syftar till att underlätta människors och företags mobilitet i Norden. En översikt och status över de hinder som är prioriterade och som det för närvarande arbetas med finns att tillgå på (<http://granshinder.norden.org>).

Det måste avslutningsvis påpekas att utformningen av dagens nationella regelverk som regel har tillkommit genom medvetna nationella överväganden. Att länderna har olika positioner och prioriteringar är uttryck för olika traditioner och politiska utvecklingar, eller på olikheter i de parla-

mentariska sammansättningarna i länderna. Det är därför inte märkligt om det genom åren har uppstått olikheter i den nationella lagstiftningen som i vissa fall kan ge upphov till problem för den enskilde som verkar över en landsgräns.

Nordiska rådet

2. Lösta hinder 2010

Dokument 8

2.1 Social och hälsa

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

Timanställda i Danmark får nu också rätt till sjukpenning och föräldrapenning

J.nr. 10-00264-1

Även en timanställd pendlare, som alltså inte har en fast anställning, har nu rätt till sjukpenning och föräldrapenning i Danmark. Detta har fastslagits genom beslut i den danska Statsförvaltningen. Tidigare har man i Danmark menat att timanställda pendlare inte har haft en tillräckligt stark anknytning till den danska arbetsmarknaden för att kunna få sjukpenning och föräldrapenning därifrån. Bosättningslandet har inte heller kunnat utbetala dessa förmåner p.g.a. arbetet i ett annat land.

2.2 Näring

Norsk-Svenskt taxiavtal undertecknat

Norges och Sveriges Samfärdsel/Infrastrukturministrar undertecknade den 7/9 ett nytt taxiavtal som ska göra det möjligt för taxibolag i gränsområdena mellan Norge och Sverige att operera också i grannlandet.

Utländska vaktbolag kan nu vara verksamma i Finland

Sverige har sedan 1 juni 2009 ändrat i sin lagstiftning för att göra det möjligt för utländska väktare och vaktbolag från EU/EES länder att verka i Sverige genom att söka om särskild auktorisation via Länsstyrelsen. Finland har på motsvarande sätt ändrat sin lagstiftning så att det från och med 1 december 2010 också är möjligt för utländsk (EU/EES länder) väktarverksamhet i Finland.

2.3 Arbetsmarknad

Arbetssökande kan spontant söka arbete utan att mista A-kassa

Det är nu möjligt för arbetssökande i Sverige att spontant resa till ett grannland för att söka arbete, utan att för den skull mista rätten till svensk A-kassa. Tidigare krävdes att den arbetssökande hade bokad tid hos en specifik arbetsplats i grannlandet för att han/hon inte skulle riskera att mista sin svenska A-kassa. Nu räcker det att den arbetssökande har en överenskommelse med Arbetsförmedlingen och att den arbetssökande reser till "orter inom normalt dagpendlingsavstånd i länder i Sveriges omedelbara närområde".

Tidigare permitterad svensk personal i Norge kan nu få svensk A-kassa

Tack vare en dom i Kammarrätten i Stockholm, har nu de flesta svenska A-kassor börjat tolka regelverket på ett sådant sätt att personer som bor i Sverige och har varit permitterade från arbete i Norge, kan få svensk A-kassa under arbetslöshet. Tidigare rådde det delade meningar om huruvida en permitterad person var arbetslös eller ej och på vilket sätt socialförsäkrad tid i Norge skulle dokumenteras. Detta medförde att ansökningar om svensk A-kassa som regel avslogs.

Arbete utanför Sverige nu möjligt utan att få sänkt svensk A-kassa

Tack vare en svensk Kammarrättsdom från juni 2010, är det nu möjligt för personer som jobbat i ett annat nordiskt land under en kortare tid, att omfattas av den svenska skyddsregeln mot sänkning av A-kasseersättning på samma villkor som personer som endast har arbetat i Sverige.

2.4 Utbildning

Ålämningar tas in på svenska högskolor på svenska villkor

Efter att Sverige ändrade sina antagningsregler till högre studier i Sverige, så att icke-svenska studerande tas in på en särskild kvot, har Ålands

Landskapsregering förhandlat fram att ålänningar kan tas upp till högre studier i Sverige i samma kvot som svenskar. Detta kunde ske bl.a. med hänvisning till 1921 års internationella Ålandsöverenskommelse som bl.a. betonar Sveriges medansvar för att bevara Åland svenskspråkigt.

Nordiska rådet

Dokument 8

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00264-1

2.5 Jordbruk/skogsbruk/livsmedel m.m.

Enklare resor med husdjur mellan Bornholm och övriga Danmark via Sverige

De svenska reglerna för att föra danska sällskapsdjur mellan Bornholm och övriga Danmark, genom Sverige har nu underlättats. Tidigare krav på avmaskning av djur har nu tagits bort, under förutsättning att djuren ej vistas i Sverige i mer än 4 timmar, samt att djuren ej lämnar transportmedlet under resan i Sverige, samt att transitresan genom Sverige går direkt till Öresundsbron eller färjorna Helsingborg-Helsingör. De nya reglerna trädde i kraft den 14 juni 2010.

3. Pågående lösningsarbeten

3.1 Social och hälsa

Socialförsäkring vid arbete i två länder samtidigt

Enligt EU-förordning 883/04 kan man bara vara socialförsäkrad i ett land åt gången. För dem som bor i ett land och arbetar i ett annat land, är problemet löst i och med förordning 883/04. För dem som arbetar i ett land, bor i ett annat land och har ett extrajobb hos en annan arbetsgivare i hemlandet, dvs. har två arbetsgivare, är problemet ännu inte löst. Om bopättningslandet är Sverige, så innebär det att det andra landets arbetsgivare (som ofta är huvudarbetsgivaren) får betala de högre svenska arbetsgivaravgifterna. Detta, har det visat sig, skapar en mängd olika problem som gör att arbetsmarknaden hämmas. En särskild Dansk-Svensk arbetsgrupp har därför tillsatts av de båda ländernas regeringar, för att se om det går att överenskomma om en annan ordning. Man arbetar också på EU-nivå för att få till en ändring av förordningens tillämpning. Ett resultat från arbetsgruppen bör komma under innevarande år. En lösningsmodell mellan Danmark och Sverige kan sedan ev. stå som mall för liknande överenskommelser mellan Sverige och andra nordiska länder.

3.2 Övriga områden

Danskregistrerad tjänstebil för boende i Sverige

Om man bor i Sverige och arbetar i Danmark och har en danskregistrerad tjänstebil får man endast köra den mellan de två länderna under ett år. Därefter är det olagligt.

Den svenska regeringen arbetar på att få denna fråga löst genom att förbättra NMRs Mariehamnsavtal från 1985 rörande tjänstebil.

4. Informationsförbättringar

4.1 Allmänt

Seminarier för handläggare på nationella myndigheter

Under 2010 har det genomförts ca 17 informationsseminarier i syfte att utbilda och förbättra handläggningen av internordiska ärenden inom områdena socialförsäkring, arbetslöshetsförsäkring, språkliga rättigheter m.m.. Seminarierna genomfördes i regi av Föreningarna Norden, med medel från NMR. Omkring 850 nordiska handläggare kommer under året att tack vare dessa insatser ha förbättrat sin nordiska kompetens inom sitt yrkesområde, till gagn för den mobila befolkningen i Norden.

Hallå Norden nu också på Åland

Från och med 1/1 2011 kommer Hallå Norden också att ha en fysisk kontaktpunkt på Åland på deltid. Satsningen är ett försök under 2 år och motiveras bl.a. av den stora andel arbetare som arbetar på fartyg med annan flagg än boendelandet.

4.2 Näring

Näringslivsrådgivning mellan Danmark och Sverige

ØresundBusinessMatch är en ny näringslivstjänst för Öresundsregionens näringsliv som bygger på personlig rådgivning till företagen i regionen. Personalen är bland annat stationerad på informationskontoret Øresunddirekt i Malmö. Tjänsten finansieras av Interreg och Skånska och Sjärländska regioner och kommuner.

Nordiska rådet

Dokument 8

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00264-1

5. Nya initiativ

5.1 Allmänt

Ny gränshinderaktör på Nordkalotten

På sitt senaste möte den 20 augusti fattade Nordkalotträdet beslut om att ta ansvaret för organiseringen av gränshindersamarbetet på Nordkalotten.

Organiseringen har utgångspunkt i det förslag som Länsstyrelsen i Värmland lämnade till Svenska Utrikesdepartementet i slutet av juni 2010. Under hösten 2010 kommer Nordkalotträdet ta kontakt med ansvariga statliga, regionala och lokala myndigheter som arbetar med gräns(hinder)frågor för, förhandlingar. Samarbetsinbjudan ska riktas även till andra gränsorganisationer bl.a. Tornedalsrådet, Bothnian Arc, Crossborder Tornedalen, Rådet för Gränskommuner i Norr samt företagargorganisationer. Målsättningen är att komma överens om framtida samarbetetsformer, innehåll, och finansiering. Den nya organisationen ska ha nära samarbete med Gränsetjänsten i Morokulien, Nordiska ministerrådets Gränshinderforum samt andra aktörer som arbetar med att minska gränshinder i Norden.

5.2 Arbetsmarknad

Förståelse kring auktorisationer, utbildningskrav och meritöverföring

Genom ett särskilt Interregprojekt, kommer det under 2010-2011 att genomföras ett antal möten och konferenser mellan berörda dansk-svenska parter för att öka förståelsen kring regler och problem som rör meritöverföring mellan länderna, auktorisationer, samt utbildningskrav. Målet är att underlätta mobiliteten för berörda yrkesgrupper samt undanröja onödiga hinder.

Kartläggning av gränshinder på arbetsmarknads- och socialförsäkringsområdena

ÅK-A tog, tillsammans med ÅK-S, under året initiativ till en kartläggning av gränshinder på arbetsmarknads- och socialförsäkringsområdena i syfte att få dessa noggrant genomgångna och bedömda. Man beslutade att nedsätta en särskild arbetsgrupp som fick i uppdrag att genomföra kartläggningen. Gruppen ska utarbeta lösningsförslag i de fall man konstaterar att det finns ett behov. Arbetsgruppen hade sitt första möte den 4 oktober och la upp riktlinjerna för arbetet fram till december 2011.

Arbetsgruppen utgick från bruttolistor på social- och arbetsmarknadsområdet och enades om att kartläggningen av gränshindren ur arbetsgruppens perspektiv i hög grad ska gå ut på att definera gränshinder utifrån hur vanligt förekommande de är samt hur många de berör etc.

5.3 Social och hälsa

Gränshinder för patientrörlighet i Norden

Nordisk Innovasjonssenter (NICe) önskar att fokusera på möjligheterna för ett bättre och mer effektivt hälsovårdssamarbete och har därför tagit initiativ till en studie där gränshinder för patientrörlighet i Norden kartläggs.

Studien fokuserar på problematiken för patienter i Öresundsregionen respektive Nordkalotten. Dessa två områden representerar två typer av

gränsregioner. Öresund är tätbefolkad och det finns gott om vårdresurser på respektive sida om gränsen, men avståndsmässigt kan det vara förnuftigare att söka sjukvård på andra sidan gränsen. Nordkalotten är glest befolkat och det är stora avstånd mellan vårdinsatser och det kan av den anledningen vara förnuftigt att söka vård på andra sidan gränsen. Studien ser på volymen av gränsöverskridande vård och vilka erfarenheter de patienter som sökt gränsöverskridande vård har.

Studien ska vara färdig i oktober 2010. Nordisk Innovasjonssenter (NICE) kommer därefter, tillsammans med relevanta nordiska aktörer, att föreslå åtgärder för att följa upp studiens rekommendationer.

Kliniska tester

Nordisk Innovasjonssenter (NICE) har i september 2010 publicerat en studie som ser på möjligheterna att öka samarbetet i de Nordiska länderna med syfte att göra Norden till en mer attraktiv region för kliniska tester och ge invånarna förbättrad tillgång till nya mediciner. Rapporten pekar ut områden der ett samarbete skulle underlätta för såväl industri som akademiska forskare att genomföra kliniska tester i de nordisk länderna.

5.4 Finans

Förenklade av moms- och tullregler

ÅK-Finans håller på att tillsammans med NICE och Gränshinderforum, planera rundabordssamtal mellan berörda myndigheter och ministerier m.fl. kring administrativa procedurer och praxis vad gäller förtullning av arbetsmaskiner och varor vid tillfällig införsel m.m.. Svårigheterna med momsåterbäring då en småföretagare själv sköter inköp och transporten över gränsen ses också över.

5.5 Näring

Kartläggning av gränshinder för näringslivet i Öresundsregionen

Öresundskommittén har, med stöd av NMR, genomfört en kartläggning av gränshinder för näringslivet i Öresundsregionen. Kartläggningen, som har ägt rum i nära samarbete med NMRs och Gränshinderforum, har resulterat i rapporten "33 möjligheter...".

http://www.oresundskomiteen.dk/public_site/webroot/cache/media/file/100901_resund_rapport_SE_web.pdf

Bedrifiers (SMBers) deltagelse i standardisering

Nordisk Innovasjonssenter (NICE) gjennomførte høsten 2010 en "call for proposals" som tar sikte på hvordan man skal få små og mellomstore foretak å engasjere seg i standardiseringsarbejde. Størrelsen på callen var ca. 2 millioner euro. Standarder er et viktig virkemiddel for å innføre felles regler og dermed unngå at det oppstår nye handelshinder. EUs tjenstedirektiv oppfordrer til at det utvikles standarder på tjenesteområdet. Standarder utvikles i et samarbeid mellom markedsaktørene. Dagens løsning er ikke samfunnsmessig optimal, ved at SMBer i liten grad deltar i utviklingen av nye standarder.

Formålet med callen er å få nordiske bedrifter til å se potensialet ved å engasjere seg i standardiseringsarbeid, slik at de kan være med å påvirke innholdet i standarder som har betydning for egen virksomhet.

Auktorisationer av Elmontörer

Regeringarna har tillsatt en arbeidsgrupp som ska se på reglerna för auktorisation av elmontörer. Målet är att underlätta auktoriseringsprocesserna och om möjligt harmonisera kraven på elmontörer i Norden. Arbetsgruppen förväntas presentera förslag till politisk behandling under hösten 2010.

Nordiska rådet

Dokument 8

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00264-1

Harmoniseringar inom byggsektorn

Regeringarna har tillsatt en arbetsgrupp som har sett på hur de nordiska standardiseringarna inom byggsektorn kan harmoniseras samt hur man kan arbeta förebyggande med gemensam implementering av kommande EU-direktiv inom byggområdet. Regeringarna ska ta ställning till det fortsatta samarbetet inom byggsektorn under hösten 2010.

Nordiska rådet

Dokument 8

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00264-1

5.6 Arbetsmarknad

Jämförelse av de nordiska ländernas tjänstepensionssystem

Det har genomförts en studie för att jämföra de nordiska ländernas system för tjänstepensioner. Studien har gjorts av en fristående konsult, på uppdrag av Gränshinderforum. Studien presenterades för Gränshinderforum den 11/10 2010. Gränshinderforum följer nu upp på de konkreta problem som studien blottlagt.

5.7 Juridiskt samarbete

Utredning om en nordisk skuldsaneringskonvention

En särskild utredare har getts i uppdrag att utreda behovet av och förutsättningarna för en nordisk skuldsaneringskonvention. Enligt planen skall denna utredning vara färdig vid utgången av 2010.

6. Pågående samarbete

6.1 Arbetsmarknad

Informationsutbyte kring EU-direktiv på arbetsmarknadsområdet

Det pågår ett fortlöpande arbete med att utväxla information om tolkningar av EU-direktiv på arbetsmiljö- och arbetsrättsområdet, samt ett informationsutbyte mellan de nordiska länderna kring hur man avser att genomföra dessa direktiv. Syftet med samordningen är bl.a. att försöka förekomma uppkomsten av nya nordiska gränshinder.

6.2 Miljö

Regler for transport af affald i Norden

Projektet fra forrige år er fortsat med en fase 2 vedr. "grænsekrydsende transport af affald", som bliver afrapporteret i efteråret 2010. I denne sammenhæng vil den nordiske affaldsgruppe tage kontakt til NICE og Græsehindringsforum med henblik på drøftelsen af en fælles database. (se rapport: <http://www.norden.org/da/publikationer/publikationer/2010-560>).

Nordisk Miljöcertifiering av små och mellanstora företag

Företag som verkar i de nordiska länderna, har i ca 10 år kunnat ansluta sig till ett samarbete för att arbeta med mindre formella miljöledningssystem. De normala systemen har haft olika utformning och kravnivåer, vilket är otillräckligt för att tillfredställa behoven hos företag som i huvudsak verkar över gränserna. Samarbetet på detta område har varit inriktat på att utveckla det nordiska samarbetet inom miljöledningsområdet genom en formell överenskommelse mellan systemen, en gemensam webbsida och logo, mer likartade miljökrav, en utvecklingsmodell för nya miljökrav i syfte att avlägsna gränshinder.

Samarbetsprojektet har haft som en huvuduppgift att jämföra de existerande diplomeringsystemen och att ta fram en gemensam kriteriestruktur för nordisk användning, för att göra "Nordic Environment Networks" system lättillgängliga för nordiska företag och organisationer. Arbetet har bland annat resulterat i en lista med obligatoriska krav, såsom minskad energiförbrukning, inköp med miljö- och etisk inriktning, miljöhandlingsplan och miljöutbildning för personal. En studie har dessutom gjorts över olika metoder och strategier som används för att nå olika målgrupper.

6.3 Social och hälsa

Ny nordisk konvention om social trygghet

En särskild nordisk arbetsgrupp levererade sommaren 2009 sitt förslag till en ny nordisk konvention om social trygghet till den permanenta socialförsäkringsgruppen under ÄK-S. Förslaget, som i första hand innebär nödvändiga anpassningar till den nya EU-förordningen 883/2004 om koordinering av social trygghet som trädde i kraft i EU 1 maj 2010, är fortfarande för behandling där. Konventionen innehåller också närmare bestämmelser om hur EU-reglerna ska tillämpas inom Norden. Det gäller bl.a. klargörande av hur bestämmelserna ska tolkas och förenklade administrativa rutiner. Eftersom de flesta gränsoverskridande ärenden rör Norden, har de administrativa förenklingarna i den nordiska konventionen stor betydelse för de tillämpande myndigheterna. Sådana frågor är inte minst viktiga ur ett gränshinderperspektiv.

Utgångspunkten för omförhandlingen har dessutom varit att försöka lösa några av de gränshinder som enskilda individer upplever vid gränsoverskridande verksamhet. Bl.a. lämnas förslag till gemensamma bestämmelser gällande rehabilitering för personer som bor och arbetar i olika nordiska länder. När den permanenta socialförsäkringsgruppen har enats om konventionstexten, ska länderna ta ställning till underskrift av konventionsförslaget, och därefter sker en ratifikationsprocess i länderna. Detta förväntas ske i juni 2011.

Arbetsrehabilitering över gräns

Den 4 november tar den nordiska rehabiliteringsgruppen under ÄK-S upp frågan om rehabilitering över gräns till förnyad diskussion. Per i dag föregår ett samarbete kring rehabilitering över gränserna endast i vissa begränsade geografiska områden mellan Norge och Sverige, respektive Sverige och Finland. Förhoppningen är att utvidga samarbetet till att omfatta hela Norden

Elektroniska recept och receptgiltighet

Alla nordiska länder håller på att införa elektroniska recept som ersättning för pappersrecept. MR-S har beslutat att försöka förverkliga en ordning varigenom e-recept kan komma att användas på ett likartat sätt för hela Norden. Den nordiska e-Hälsogruppens mandat gick ut vid årsskiftet 2009/2010. ÄK-S har arbetat för att formulera mandatet på nytt i syfte att på ett bättre sätt integrera det nordiska arbetet med EU-samarbetet. MR-S har beslutat att delegera till ÄK-S att följa processen och initiera nödvändiga utredningar och aktiviteter som kan utgöra grunden för en gemensam nordisk lösning för e-recept.

De nordiska förbindelseorganens samarbete

Mellan de centrala sociala myndigheterna i Norden finns det ett antal så kallade förbindelseorgan som håller regelbundna möten. Vid dessa möten diskuteras praxis, och möjligheter till förbättringar av praxis och rutiner samtidigt som det informeras om ändringar i regelverk och lagar. Grupperna diskuterar också tolkningen av nya EU-domar och annan EU-rätt. Detta arbete kommer medborgarna till godo i form av bättre rutiner och bättre kvalitet i den nationella handläggningen av internordiska ärenden. De främsta förbindelseorganen rör pension, familjeförmåner, lagval och rehabilitering.

6.4 Juridiskt samarbete

Översyn av den nordiska arvskonventionen

Den nordiska familjerättsexpertgruppen har överlämnat förslag till vissa ändringar av den nordiska arvskonventionen från år 1934 (lagen anger vilket lands lag som ska tillämpas vid dödsfall i vissa situationer). Detta förslag behandlas nu av den Nordiska ämbetsmannakommittén för lagsamarbete (NÄL).

Nordiska rådet

Dokument 8

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00264-1

6.5 Naring

Venturekapital

Arbetet med  kartlagga og ta bort gränshinder på venturekapitalomradet pågår för fullt. Det senaste initiativet gäller sddkapital. De offentlige sddkapitalfonderna i Sverige (Innovationsbron), Finland (veraVenture) og Norge (InnovasjonNorge) har inlett ett samarbeide delvis finansiert av Nordisk Innovasjonssenter (NICE). En del av samarbeidet går ut på tt se vilka hinder det finns för grnsverskridende investeringar.

Nordiska rådet

Dokument 8

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00264-1

Bättre tjenstehandel i Norden

Nordisk Innovasjonssenter (NICE) arbeider videre med programmet "Nordiska plattformer fr bättre tjenstehandel" som nu gr in i fas 2. Syftet med programmet r tt initiere og gjennomføre åtgärder som ska bidre til implementeringen av EUs tjenstedirektiv, gjennom tt lægge til rtta fr nye strukturer (t.ex. gemensamme standarder) som kan erstte nasjonelle regler og därmed bidre til tt frre handelshinder oppstår.

Fljende delprosjekt skal gjennomføres 2010-2011:

1. Standardisering av tjenester

Fem standardiseringsprosjekt som ledes av standardiseringsorganisasjonene i Norge, Sverige, Danmark og Finland

- o *Procurement standard for cleaning services*: dr målet r tt ta fram en nordisk standard fr opphandling av stdtjenster
- o *Standardisation in the security sector*: dr målet r tt ta fram en affrsplan fr gjennomføring av en nordisk standard innen sikkerhetstjenster. I prosjektet skal man også underske möjligheten fr tt standardisere utdanning av vktare, kontrakt, kvalitetsparametre, opphandlingsmateriale, håndtering av klagoml.
- o *Establishment of a certification system based on the Nordic standard INSTA 800*: dr målet r tt skape sertifiseringsystem fr den nordiske standarden fr stöd, standarden INSTA 800. Prosjektet gjennomføres i nære samarbeide med prosjektet Procurement standard for cleaning services (ovan nmnt).
- o *Standardisation of elderly services*: dr målet r tt utrede mjlighetene tt skape en standard fr tjenester innen eldreomsorg
- o *Standardisation as a co-regulation tool in the implementation of the Services Directive- a Nordic feasibility study*: dr målet r tt skape en systematisk tilvgagngsstt fr tt anvende standardisering som ett verktøy fr tt implementere servicedirektivet.

I prosjektene deltar i tillegg til standardiseringsorganisasjonene, representanter fra tjenestebolag, relevante myndigheter, næringslivsorganisasjoner og arbeidslivsorganisasjoner.

2. Sertifisering av tjenester

En rekke studier viser at markedet fr sertifisering og merking av produkter i Norden og Europa er fragmentert. Det er ofte nødvendig  sertifisere de samme produktene i flere land, hvilket medfører handelshindre og ekstra kostnader fr bedriftene. Dette gjelder særlig på miljområdet, der det eksisterer mer enn 50 ulike sertifiserings- og merkeordninger. Fr  unngå et mylder av nasjonale sertifiseringsordninger, har NICE, på bakgrunn av bestilte kartlegginger, tatt flere initiativ som fokuserer på tiltak som kan samordne disse ordningene på et europeisk nivå. Disse initiativene har bl.a. vært presentert før og diskutert med EU-kommisjonen og de nordiske landenes myndigheter. NICE vil, sammen med relevante aktrer, følge opp dette arbeidet med nye initiativ fremover.

6.6 Utbildning

Validering af realkompetencer

EK-Us rådgivningsgruppe fr voksnes læring (SVL) arbeider med  nedrive grænsehindringer inden fr området voksnes læring. SVL har gjennom

Nordiska rådet

Dokument 8 Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00264-1

flere år arbejdet med at nedrive grænsehindringer ved at fokusere på validering af realkompetencer. Validering af realkompetencer skal bidrage til, at kompetencer, kundskaber og færdigheder opnået uden for det formelle uddannelsessystem, anerkendes og valideres i forhold til videre uddannelse og arbejde. SVL's arbejdsprogram for 2010 har anerkendelse af realkompetencer som et af fem tiltag, og SVL vil i 2010 blandt andet sætte fokus på god praksis i Norden. Inden for rammeprogrammet Nordplus Vuxen er en af prioriteringerne i 2010 anerkendelse og validering af realkompetencer med særskilt fokus på udvikling af redskaber og metoder til dokumentation af kompetencer erhvervet i uformel og ikke-formel læring.

Anerkendelse af erhvervsuddannelser

EK-U samarbejder gennem sine udvalg også om anerkendelse af erhvervsuddannelser. Samarbejdet mellem de relevante parter om gensidig anerkendelse af de nordiske landes erhvervsuddannelser vil kunne bidrage til erfaringsudveksling og til at nedbryde barrierer for mobilitet på det nordiske arbejdsmarked. Alle nordiske lande arbejder med at udvikle og implementere nationale kvalifikationsnøgler med baggrund i European Qualifications Framework (EQF), hvilket vil medvirke til landenes gensidige anerkendelse af erhvervsuddannelser.

Samarbete kring yrkesutbildning

EK-U's rådgivningsgruppe for skolesamarbeid (NSS) har over flere år hatt yrkesopplæring som et som en av sine prioriterte områder. Gjennom den såkalte Københavnsprosessen som har som formål å øke transparensen, øke mulighetene for mobilitet og høyne kvaliteten på yrkesopplæringen, pågår det et nordisk samarbeid knyttet til dette. På nordisk nivå forsøker man støtte de nasjonale beslutningsprosessene knyttet til Københavnsprosessen, samt øke kunnskapen hos utdanningsmyndighetene om yrkesopplæringens utforming og utvikling i Norden. NSS har fulgt dette opp blant annet gjennom en egen arbeidsgruppe, Yrkesutbildningsgruppen, som ser på utfordringene på området og iverksetter ulike tiltak på området.

Ömsesidigt erkännande av högre utbildning i Norden

HÖGUT finansierade 2004-2006 ett projekt för att underlätta erkännandet av högre utbildning i de nordiska länderna. Engagerade var de myndigheter och organisationer som ansvarar för erkännande av högre utbildning i de nordiska länderna, de så kallade ENIC/NARIC-kontoren. Projektet syftade till att upphäva gränshinder inom den högre utbildningen i Norden genom att samordna det nordiska erkännandearbetet med avseende på förhållningssätt och metod samt undersöka vilka framtida samarbetsformer som kan utveckla det nordiska samarbetet på erkännandeområdet. Projektet behandlar, förutom Norden, såväl erkännande mellan länder i närområdet, som mellan Norden och andra länder/regioner i världen. ENIC/NARIC nätverket spelar en viktig roll med avseende på rapporteringen i förhållande till Reykjavík-deklarationen, "Nordisk erklæring om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning". HÖGUT har gett ENIC/NARIC-nätverket i uppdrag att fortsätta sitt arbete och utarbetande av riktlinjer för detta är under utarbetande och skall fastläggas av HÖGUT hösten 2010.

Nordisk master

En tredje utlysning av utvecklingsmedel till nordiska masterprogram genomfördes under våren 2010. Det har i juni 2010 också igångsatts en genomgripande evaluering av hela Nordisk Master-initiativet. Den skall bland annat identifiera och lyfta fram de eventuella hinder som högre lärosäten i Norden upplever att de stött på och hur de i så fall har löst dessa. Denna evaluering kommer att ligga klar i början av 2011 och kommer att presenteras för MR-U/ÄK-U våren 2011.

Overenskomsten om adgang til højere uddannelse

Denne har været gældende mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige siden den 3. september 1996. På MR-U mødet den 23. april 2009 blev det besluttet, at fornye aftale om Overenskomsten om adgang til højere uddannelse i Norden for perioden 2010-2012.

Nordiska rådet

Dokument 8

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00264-1

Arbejdsgruppe for studiestøtte i Norden

Der har eksisteret nordiske arbejdsgrupper vedrørende studiestøtte siden 2003. Den nuværende arbejdsgruppe for studiestøtte i Norden ligger under HØGUT og har som hovedformål, at fremme samarbejdet om studiestøtte i de nordiske lande. Gruppen består af repræsentanter fra departementerne i de nordiske lande og selvstyrende områder. Arbejdsgruppens arbejde finansieres af HØGUT, som hvert år modtager en skriftlig rapport over gruppens arbejde.

6.7 Kultur*Grannlands-TV och upphovsrätt*

Frågan om gränshinder på kulturområdet som specificerats till att handla om TV via datorn och att det inte alltid är möjligt att se nationella public service stationers TV program i utlandet via datorn, har behandlats av kulturministrarna. Vad gäller en lösning har det påpekats att detta primärt är en fråga om upphovsrätt och därför regleras inom ramen för EU och att frågan därtill är en del av ett långts större problemkomplex: grannlands-TV.

Frågan om grannlands-TV har behandlats av kulturministrarna med anledning av Nordiska rådets rekommendation 24/2006/kultur, "Grannlands-TV efter digitalisering".

I förhållande till den nordiska public service institutionerna finns det, genom Nordvision avtalet, ett tätt samarbete. Nordvisions arbete med samproduktion, programutbyte och kunskapsutbyte har varit en hörnsten i utvecklingen av public service området och därtill i hög grad bidragit med gemensamt underhållnings-, idrotts- och många andra typer av program som har gett en bredare kulturell, språklig och mänsklig förståelse på tvärs över landsgränserna i Norden.

För att behandla frågan om upphovsrätt på kulturområdet anordnade kulturministrarna den 15 september ett kulturforum under rubriken "Upphovsrätt - hot och möjligheter i ljuset av digitaliseringen" som avhandlade hanteringen av rättigheter på Internet, samt nya affärsmodeller. Kulturforumet bjöd på många intressanta och relevanta diskussioner och kunskapsutbyten mellan branschfolk och tjänstemän i de nordiska länderna och bidrog på så vis till att hålla frågan vid liv och föra den framåt.

6.8 Livsmedel/primärnäringarna*Inventering av gränshinder för livsmedelsindustrin*

Hösten 2009 igångsattes en kartläggning av vilka handelshinder det finns för livsmedel inom Norden. Arbetet beräknas vara slutfört våren 2011.

Erfarenhetsutbyte om god kontroll

Inom ramen för livsmedelskontroll hålls det varje år en nordisk kontrollkonferens och en nordisk juristkonferens för att utbyta erfarenheter mellan länderna och för att uppnå en större samsyn kring hur man uppnår bättre livsmedelskontroll. I den förbindelse arrangeras fælles oplæring og gennemførelse af kontrolkampanjer. En nordisk samsyn/enighet ger konsumenterna en större säkerhet och företagen bättre förutsättningar att kunna förhålla sig till likartade regler i hela Norden.

Nordiskt samarbete kring nyckelhålsmärkning

Sedan 2007 har de tre skandinaviska länderna valt att i gemenskap använda det så kallade nyckelhålsmärket på livsmedel som gör det enklare

för konsumenter välja sundare och bättre mat i butikerna. Sverige, Norge och Danmark arbetar nu aktivt med att befrämja kunskapen om nyckelhålsmärkning, såväl gentemot konsumenter som detaljhandel och livsmedelsproducenter m.fl.

6.9 Energi

En gemensam nordisk elmarknad

I 2008 satte de nordiske energiministre yderligere tryk på harmoniseringsprocessen af det nordiske elmarked. Målet er et velfungerende grænseløst nordisk elmarked med en høj grad af forsyningsikkerhed. Handlingsplanen fra Umeå 2008 sætter særligt fokus på netinvesteringer med nordisk perspektiv til forskel fra nationalt perspektiv, for at imødegå flaskehalse i nettet; et fælles slutbruger marked i 2015, samt behovet for harmonisering af love og regler på området. Elmarkedsgruppen skal af-rapportere til Energiministrene ved deres møde d. 25. oktober 2010.

6.10 Övrigt samarbete

Nordatlantiskt samarbete

Det Nordiska Atlantsamarbetet (NORA) förväntar i slutningen af 2010 at kunne præsentere en OECD-analys av NORA-regionen. Enligt planen kommer analysen särskilt att fokusera på de områden där ett närmare strategiskt samarbete mellan Grönland, Island, Färöarna och KustNorge kommer att stärka den ekonomiska utvecklingen i regionen genom "developing comparative advantages, tapping unexploited opportunities and fostering the cooperation between NORA members." Identifierandet och avhjälpan av regionala gränshinder kommer att vara en naturlig utgångspunkt i en analys med detta fokus.

Nordiska rådet

Dokument 8

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00264-1

DOKUMENT 9

Nordisk råd

Dokument 9

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00273-1

Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel

Menneskehandel er et globalt og komplekst problem. De nordiske lande er alle berørt, som modtagerland eller transitland – eller en kombination af begge dele. Nordisk ministerråd har igennem flere år prioriteret indsatsen mod menneskehandel højt - og fortsætter det aktive engagement og fokus på samarbejdet om at bekæmpe handel med mennesker.

I indsatsen mod menneskehandel samarbejder ministerrådene helt overordnet tværsektorielt for at kunne gennemføre en effektiv og helhedsorienteret indsats. Målsætning er at aktiviteter og indsatser er koordinerede og effektive - og gennemføres i samspil med de nordiske samarbejdsområder, som berøres af problematikken om menneskehandel. Det er særligt Ministerrådet for Ligestilling, Ministerrådet for Lovgivning og Ministerrådet for social- og sundhedspolitik.

Alle de nordiske lande har nationale handlingsplaner mod menneskehandel og arbejder mod samme mål og værdier. Selvom de nordiske lande på mange måder ligner hinanden er der også indbyrdes forskelle i hvordan støtte og beskyttelse af ofre for menneskehandel er udformet i de respektive lande. Det er navnlig fra sammenligninger mellem de nordiske lande - og mellem de nordiske lande og resten af Europa, at vi kan lære af hinandens erfaringer.

Eksempelvis vil projektet *"Beskyttelsesordninger for ofre for menneskehandel: et komparativt studie af opholds- og støtte ordninger"* som afsluttes i 2010 kortlægge nordiske og udvalgte europæiske landes erfaringer. Institut for anvendte internationale studier (FAFO, Norge), har på opdrag fra Nordisk Ministerråd udført en analyse af refleksionsperioder og relaterede midlertidige opholdstilladelser for ofre for menneskehandel i Belgien, Danmark, Finland, Island, Italien, Litauen, Norge og Sverige. Projektet skal bidrage til erfaringsudveksling og videre diskussion om hvordan forskellige ordninger fungerer i forhold til samarbejde med politi - samtidig med at man skal tage hensyn til ofrenes personlige situation og behov for assistance. Rapporten er under afslutning og i forlængelse heraf indgår planlægning af et seminar/konference til formidling og videre drøftelse af resultaterne. Projektet er en opfølgning af Nordisk Råds rekommandation 15/2007/medborger.

Nordisk råd

Dokument 9 Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00273-1

Samarbejde med nabolande

Samarbejdet med nabolandene om bekæmpelse af menneskehandel er fortsat en vigtig dimension i arbejdet. Det transnationale samarbejde startede allerede i 2002, hvor Nordisk Ministerråd tog initiativ til en nordisk baltisk kampagne mod menneskehandel for at skabe en platform for samarbejde. Ministerrådet har siden fastholdt dette fokus og arbejder aktivt på at udvikle det regionale samarbejde og samarbejdet med nabolande. Ministerrådet har i 2010 pågående projektaktiviteter som skal facilitere et samarbejde mellem landene indenfor den nordlige dimensions region. Det drejer sig i praksis om at udveksle erfaringer, dele "best-practice" og afsøge bedre løsninger som kan imødekomme de udfordringer, der er forbundet med menneskehandel - i en transnational kontekst.

Kerneindsats-områderne er: (1) Forebyggelse som skal mindske udsatte gruppers sårbarhed og risiko for at blive udnyttet af menneskehandlere med særlig fokus på børn og unge; (2) kapacitets- og kompetenceopbygning på myndigheds- og NGO niveau og (3) fremme af tværgående samarbejde for at forstærke et samarbejde mellem sociale myndigheder, politi og Ngo'er.

Et konkret eksempel på et pågående kompetenceopbygningsprojekt er initiativet "*Nordic-Baltic knowledge overview and action plan for removing obstacles for health care access in sexual trafficking*". I september 2010 blev der i Riga afholdt en nordisk/baltisk konference som satte fokus på de fysiske og psykiske konsekvenser af at være handlet. Konferencen er en del af projektet som afsluttes i 2010. Der arbejdes p.t. med anbefalinger for at styrke eksisterende støtteordninger for ofre. Projektet udføres af Nordisk Højskole for Folkesundhedsvidenskab (NHV) i samspil med WHO og IOM, på opdrag fra Nordisk Ministerråd.

Udover at fremme et regionalt samarbejde via konkrete projektaktiviteter, har Nordisk Ministerråd i 2010 haft uformelle dialogmøder særligt med Østersørådet, WHO og IOM samt deltaget aktivt i workshops og konferencer. Under Den Nordlige Dimensions Partnerskab på social- og sundhedsområdet planlægges et uformelt møde i foråret 2011 mellem internationale organisationer inden for partnerskabet med henblik på at dele information, undgå overlap og skabe synergi, der hvor det er hensigtsmæssigt.

"*Kundskabs- og netværksprogrammet for Nordvestrusland*" er fortsat et centralt instrument til at fremme samarbejde på tværs af de nordiske lande og Nordvestrusland inden for dette felt. Der er i 2009 og 2010 blandt andet gennemført et program for Nordisk-baltisk netværk af politikvinder med deltagelse af russisk politi. Mere end 40 politikvinder har deltaget i studieture til henholdsvis de nordiske lande og Nordvestrusland. Programmet har bidraget til at skabe en fælles platform for netværk på tværs af landene, ligesom kompetencer med fokus på støtte til ofrene er styrket.

I forlængelse af dette netværkssamarbejde afholdtes der i marts 2010 en international konference "*Combating trafficking in human beings: the international legal cooperation and law enforcement practices and awareness workshops for law enforcement officers*" i Skt. Petersborg. Denne blev organiseret i samarbejde politinetværket, Bystyret i Skt. Petersborg og det danske Generalkonsulat i Skt. Petersborg. Et vigtigt resultat af konferencen var et mål om at etablere et tættere netværk i regionen med vægt på kompetenceopbygning og træning mellem de russiske- og de baltiske deltagere, med et fokus på at styrke samarbejdet mellem politi, dommere og de sociale organisationer. NMR er i gang med at udvikle rammerne for et sådan regionalt initiativ.

Forebyggelse er fortsat en vigtig dimension i Ministerrådets indsats. De nordiske socialministre besluttede tilbage i 2006, at prioritere den sociale indsats for at forebygge menneskehandel, og samtidig udvide samarbejdet med vægt på at arbejde inden for rammen af EU's Nordlige Dimensions Region. Der pågår fortsat i 2010 konkrete forebyggende aktiviteter i Nordvestrusland. Anden fase af et projekt målrettet institutionsbørn i Skt. Petersborg er igangsat i starten af året. Pilotprojektet arbejder med innovative metoder til aktivt at involvere unge på institutioner til at udvikle informations- og kampagnemateriale målrettet unge. Endvidere pågår arbejdet med Skt.Petersborg Bystyre fortsat om udvikling af lokale socialcentre i Skt. Petersborg for at styrke opsøgende socialt arbejde blandt udsatte familier. Samtlige sociale tiltag er igangsat indenfor rammen af Nordisk Ministerråds samarbejdsaftale med SKt. Petersborg Bystyre, "Protocol of Intent" (2007). Prioriteringsområder er: forebyggende socialt arbejde, indsats mod menneskehandel, ligestilling.

Nordisk råd

Dokument 9

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00273-1

DOKUMENT 10

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00266-1

Nordisk Ministerråd

Redegørelse om det Arktiske samarbejde

1. Nordisk samarbejde i Arktis 2010

Arktis er på den globale dagsorden. Det er ikke kun klimaforandringens miljømæssige konsekvenser, der sætter Arktis på dagsorden – Arktis drøftes i stigende grad også strategisk blandt en række forskellige interessenter i eksempelvis EU og Kina og naturligvis i Arktisk Råd og i Nordisk Ministerråd.

Udfordringer som temperaturstigninger, smeltende indlandsis og havis samt konsekvenser for flora og fauna i Arktis er stadig aktuelle, og der produceres hele tiden ny viden omkring disse udfordringer. I stigende omfang begynder vi dog også at kunne se muligheder åbne sig - nemlig spørgsmålene om eksempelvis øget skibstrafik i Arktis samt øget efterforskning efter og udvinding af energi og mineraler. Det er muligheder, som allerede nu forfølges og som også vil blive forfulgt i fremadrettet. Det vil åbne for en række positive effekter, men vil samtidig indebære risici for negative afledte effekter for den arktiske natur, det arktiske miljø og for befolkningen i Arktis.

Disse potentielle modsætninger er en af grundene til, at arktiske spørgsmål fylder meget i det offentlige rum. Der ses en udvikling, som ikke oplevet tidligere i Arktis. Interessen for at udnytte mulighederne er store, men der er samtidig et ønske om at det sker på en bæredygtig måde. I den sammenhæng kommer det nordiske samarbejde ind som et aktiv for udviklingen i Arktis, og det må forventes, at Nordens engagement i Arktis i fremtiden kun vil styrkes.

2. Det arktiske samarbejdsprogram 2009-2011 og sektorindsatser

2.1 Det arktiske samarbejdsprogram 2009-2011

Det arktiske samarbejdsprogram er den overordnede ramme for Nordisk Ministerråds aktiviteter i Arktis. De politiske målsætninger for programmet er:

- At øge kendskabet til konsekvenser fra klimaændringer, miljøgifte og tungmetaller i Arktis

- At bidrage til at udvikle og forbedre livskvaliteten for befolkningen i det arktiske område
- At bidrage til og understøtte den arktiske befolknings sociale og kulturelle udvikling
- At bidrage til at bevare den arktiske natur, den biologiske mangfoldighed og garantere en bæredygtig udnyttelse af regionens ressourcer

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00266-1

Det nordiske samarbejde i og for Arktis sker i tæt samspil med Arktisk Råd bl.a. for at styrke de nordiske landes deltagelse i Arktisk Råd og for at opnå mulige synergi-effekter samt dele viden om tiltag for Arktis. På denne måde undgår man at lave de samme ting flere gange og på samme tid holde sig *ajour* med de nyeste udviklinger og den nyeste viden indenfor Arktis. Derfor er ét af kriterierne i det arktiske samarbejdsprogram også "nordisk støtte til aktiviteterne i Arktisk Råd", når der gives penge til ansøgninger.

Det nordiske samarbejde har i 2011 allokeret 9,3 mio. DKK til det arktiske samarbejdsprogram, og der er i efteråret modtaget 44 projektansøgninger. Disse ansøgninger spænder over tunge naturvidenskabelige projektemner som eksempelvis fænologi-forskning og Co2-strømme i det arktiske kystsamfund til kulturbærende projekter og fokus på oprindelige folks muligheder i globaliseringens tidsalder. Ved årets afslutning vil der blive taget beslutning om, hvilke projekter, der støttes af programmet.

Indenfor det nuværende arktiske samarbejdsprogram har Nordisk Ministerråd støttet omkring 70 projekter, hvoraf mange er publicerede indenfor det nordiske samarbejde. Det gælder for eksempel:

- Økonomisk forskning: Der er lavet en afdækning af de nordlige områders økonomi. Denne redegørelse diskuterer vigtigheden af den arktiske økonomi ud fra et globalt perspektiv med fokus på naturens ressourcer i den arktiske region. Redegørelsen giver samtidig en systematisk forståelse af de markedsbaserede økonomiske aktiviteter i Arktis og deres forbindelse til verdensøkonomien i dag og i fremtiden under et Arktis forandring. Publikationen hedder "*The Political Economy of Northern Regional Development*" og er ét bind ud af to. Det næste bind udkommer i løbet af 2011.
- Socialforskning: Som understøttelse af arbejdet i Arktisk Råd er der indenfor det nordiske samarbejde lavet en publikation, der samler tråden op fra den efterhånden legendariske "*Arctic Human Development Report*" fra 2004. Den nyeste rapport, "*Arctic Social Indicators*", giver bud på, hvilke sociale informationsbærende indikatorer man kan benytte med henblik på at tage de rette tiltag for de omkring 4 mio. indbyggere i Arktis. Disse indikatorer er tænkt som et redskab, der kan inspirere og føre til bedre beslutningstagning.
- Klimaforskning: Projektet Snow, Water, Ice and Permafrost in the Arctic – også kaldet SWIPA-projektet – er en ambitiøs undersøgelse, som har til hensigt at afklare, hvad der sker med kryosfæren, dvs. ændringer i udbredelse og volume af hav- og landis, i Arktis. Projektet ser på ændringerne i naturen samt på konsekvenser for menneskers liv og aktiviteter lokalt og regionalt. I tillæg hertil har projektet ambitioner om at udarbejde undervisningsmateriale baseret på undersøgelsens hidtidige konklusioner.

Endvidere har Nordisk Ministerråd finansieret en række workshops, seminarer og konferencer som eksempelvis den i efteråret på Færøerne afholdte konference om de pelagiske fiskebestande i Nordatlanten, og der er til-

lige givet støtte til en række af 7 workshops, der behandler temaet vedvarende energi med forskellige perspektiver som eksempelvis bioenergi i kolde områder, energieffektivitet og bygningsforbedring, bæredygtig energi i lokalsamfundet og bæredygtig transport i kystområder.

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00266-1

Nordisk Ministerråd vil igangsætte en evaluering af den hidtidige indsats under det arktiske samarbejdsprogram. For det første skal samarbejdsprogrammet 2006-2008 evalueres for at se på, om målsætningerne i programmet er blevet opfyldt. For det andet vil der blive lavet en midtvejsevaluering af det nuværende samarbejdsprogram med henblik på at give input til en højere grad af strategisk satsning for at imødekomme de fremtidige muligheder og udfordringer..

Det kommende finske formandskab i Nordisk Ministerråd forventes i 2011 at fastholde linjen i det arktiske samarbejdsprogram og vil fokusere på spørgsmålet om bæredygtig udvikling, herunder økonomisk og grøn vækst, miljø og folkesundhed, som også er søjler i det arktiske samarbejdsprogram.

2.2 Sektorindsatser

2.2.1 Klima og miljø

Viden om og dokumentation af klimaændringer og miljøgifte i Arktis er strategisk vigtigt for det nordiske samarbejdes hensigt om at begrænse udslip af klimagasser og reducere tilførslen af farlige miljøgifte i Arktis. "Nordisk strategi for klima og miljøgifte" vedtaget af de nordiske miljøministre tjener som platform i det videre arbejde, og der udføres prioriterede projekter og udredninger, som bidrager til den arktiske miljøstrategi.

Nordisk Ministerråd finansierede i juni 2010 FNs kviksølvforhandlinger, som fandt sted i Stockholm, hvis sigte var at bane vejen for en international bindende kviksølvkonvention. Endvidere har Nordisk Ministerråd støttet en række projekter, der eksempelvis undersøger niveauet for POPs (persistente organiske miljøgifte) og kviksølv hos dyr og mennesker i Arktis.

Aktiviteterne støtter dermed en række projekter med henblik på at minimere de arktiske miljø- og klimarisici og giver det nordiske samarbejde påvirkning af internationale spørgsmål synlighed.

2.2.2 Social og sundhed

Nordisk Ministerråd samarbejder med Canada Health (sundhedsministeriet) om at skabe en fælles platform for samarbejde med fokus på oprindelige folk og sundhed indenfor den nordlige dimensions region. Målet er at facilitere vidensdeling og erfaringsudveksling med henblik på at dele "best practise" og udvikle nye praksisser. Konkret er der etableret en ekspertgruppe under den nordlige dimensions partnerskab på sundhedsområdet (NDPHS) med Canada som leder og Nordisk Ministerråd som "co-chair". Der pågår en proces i NDPHS, hvor landene officielt skal nominere medlemmer til ekspertgruppen. Fokus for gruppens arbejde vil være koncentreret om tre hovedområder: psykisk helse, forældreskab og e-helse. Ekspertgruppen er i gang med at udvikle en detaljeret handlingsplan og vil i den forbindelse afholde en workshop i november 2010. Ekspertgruppen ønsker at holde en tæt dialog med Arktisk råd.

2.2.3 Forskning

Det nordiske topforskningsinitiativ (TFI) er den hidtil største nordiske forsknings- og innovationsindsats indenfor klima, miljø og energi. Med et budget på 400 millioner DKK over fem år, og med nationale midler oveni, vil programmet kunne skabe grundlag for bæredygtige energiløsninger i et samarbejde mellem forskning, innovation samt industrielle og kommercielle sektorer. Arktis figurerer som en af tre horisontale prioriteter i initiativet. Et af seks programmer i TFI, "klimaændrings interaktioner med

kryosfæren," er særlig relevant for det arktiske område. Inden for dette underprogram er der i 2010 etableret tre såkaldte "Nordic Centers of Excellence", som samler de bedste forskningsmiljøer i de nordiske lande på området.

For at bistå med videreførelsen af arven fra det Internationale Polar År (IPY) samt bidrage til udviklingen af den arktiske dimension i topforsknings-initiativet, besluttede MR-U i 2010 at etablere en undersøgelse af de nuværende aktiviteter og initiativer på området og eventuelt begynde et konkret nordisk projekt på grundlag af denne. Hensigten er at styrke og koordinere den forskningsbaserede vidensbase omkring Arktis i det nordiske samarbejde.

Nordforsk finansierer allerede flere miljørelaterede forskningsnetværk, hvoraf tre er arktisk relaterede. Nærmere bestemt handler disse om havis, paleoklimatologi og modellering af atmosfærisk miljø og klimaeffekter. Et nyt netværk med start i 2010 beskæftiger sig med biotiske svar på klimaændringerne i et koldt klima. Nordisk Ministerråd har også fortsat sit samarbejde med Nordisk Samisk Institut/Sami University College vedr. samisk forskning.

3. Nordisk samarbejde i Arktis Råd og med Nordens naboer i vest

På dansk initiativ har Nordisk Ministerråd finansieret hovedparten af udredningen "*Megatrends in the Arctic*". Formålet med undersøgelsen er at give indikationer på såkaldte "megatrends", dvs. identificere væsentlige karakteristika ved de igangværende forandringsprocesser i Arktis for derved at afdække mangler i den eksisterende viden og pege på tiltag, som vil kunne påvirke forandringsprocesserne. Undersøgelsen blev igangsat primo 2010 og skal ligge færdig medio maj 2011.

Ydermere støtter Nordisk Ministerråds arktiske samarbejdsprogram en lang række prioriterede projekterne udført i Arktisk Råds arbejdsgrupper.

Ud over samarbejde med Arktisk Råd har Nordisk Ministerråd i budgettet for 2010 øremærket 2,6 mio. DKK for at fremme samarbejde indenfor forskning, innovation og klima med Nordens vestlige naboer, især Canadas atlantehavsprovinser.

4. Nordisk samarbejde med EU

Siden Nordisk Ministerråds konference "*Common Concern for the Arctic*" i Ilulissat, Grønland, 9.-10. september 2008, har der været en god dialog mellem EU Kommissionen og Nordisk Ministerråd om konkrete samarbejds muligheder mellem parterne. EU Kommissionen deltog således på opfølgingskonferencen "*Arctic - Changing Realities*" i København 26. maj 2010 og den 26. oktober 2010 afholdtes en workshop i Bruxelles mellem EU og sekretariatet, hvor man på embedsmandsplan afsøgte mulighederne for at finde fælles konkrete samarbejdsflader.

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00266-1

DOKUMENT 11

Nordisk Råd

Dokument 11

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00265-1

Nordiska ministerrådets redogörelse om

Status för miljömärket Svanen

Svanen är Nordens officiella miljömärkning. Det är en frivillig gemensam nordisk miljömärkning, som medverkar till att minska den börda som den dagliga konsumtionen lägger på miljön. Svanenmärket visar att produkten (varan eller tjänsten) fyller högt ställda krav avseende miljöpåverkan under hela livscykeln från råvara till avfall. Det ställs hårda klimat- och miljökrav, till exempel innehåll och användning av miljöfarliga kemikalier, utsläpp till luft, vatten och mark, energi- och resursanvändning samt avfallshantering. Det ställs även krav på funktion och kvalitet. Svanen bidrar till att vägleda de nordiska konsumenterna och inköparna så att de får en verklig möjlighet att handla miljömedvetet och därigenom medverka till en förbättring av miljön. Samtidigt uppmanas producenter till att framställa miljövänliga produkter.

Miljömärkningsarbetet koncentreras till de områden där man kan nå störst nytta: varor och tjänster där det går att göra stora miljövinster. Produktspektrat är brett: från tjänster som hotell och restauranger till städföretag, dagligvarubutiker och tvätterier vidare till olika varor som sängar, kontorsmaskiner, kosmetik, batterier eller de traditionella tvätt- och rengöringsmedlen och pappersprodukterna. Under senare år har kriterier tagits fram också för flera "klimattunga" produktgrupper. Idag finns Svanen inom 65 produktgrupper och inkluderar mer än 5000 produkter. Det har utfärdats mer än 2000 licenser med mer än 1000 företag och antalet licenser ökar kraftigt hela tiden.

Både konsumenter och producenter värdesätter Svanen högt. Genom regelbundna enkäter undersöks vilken position märket har bland konsumenterna. Undersökningen under 2009 visade att nio av tio nordbor känner igen Svanemärket. Märket har en helt unik position bland produktmärken när det gäller kännedom och status som ett tryggt miljöval. Enligt undersökningen söker konsumenterna också efter Svanen för att göra bra klimatval. Kundnöjdhetsmätningar bland företagen som har valt att miljöanpassa sina produkter och marknadsföra dem med Svanen visar nöjda kunder och en stark lojalitet mot märket också på längre sikt. Med det nordiska miljömärket önskar kunderna förmedla miljö- och klimatkvaliteten hos produkterna.

Organisation och budget

Miljömärket Svanen etablerades 1989 av konsumentsektorn under Nordiska ministerrådet, men från och med 2006 har ansvaret gått över till miljösektorn. Finland, Island, Norge och Sverige har deltagit i samarbetet kring Svanen från början, medan Danmark gick med år 1998. Förvaltningsansvaret för miljömärkning ligger inom miljöförvaltningen i Danmark och Island, medan i de tre övriga länderna tillhör Svanen konsumentsektorn.

I enlighet med riktlinjerna för nordisk miljömärkning, som Nordiska ministerrådet har fastställt, samordnas miljömärkningsarbetet genom den Nordiska miljömärkningsnämnden (NMN). NMN bestämmer vilka produktgrupper som ska omfattas av Svanen och vilka krav de ska uppfylla. Nordiska expertgrupper arbetar fram förslag till kriterier och innan nämnden beslutar om produktgrupper och kriterier behandlas frågorna först nationellt. De nationella miljömärkningssekreteriater tar hand om licensansökningar och utfärdar licenser. Licensansökare kontrolleras genom omfattande tester från oberoende laboratorier, intyg, dokumentation och ett kontrollbesök för att försäkra att varan eller tjänsten uppfyller Svanens krav.

Alla miljömärkningssekreteriat arbetar parallellt med Svanen och det europeiska miljömärket EU Ecolabel (tidigare känt som EU-blomman). Miljömärkningen har över 100 anställda i de nordiska länderna och har en samlad budget på ca 75 MDKK. Miljömärkningens kostnader omfattar huvudsakligen kriterieutveckling, kontroll av produkter och information till allmänheten. Inkomster består av licens- och ansökningsavgifter, statliga bidrag och det nordiska anslaget. Mer än 2/3 av intäkterna kommer från företagens licens- och ansökningsavgifter. Svanen står för mer än 95 % av dessa intäkter medan resten är från nordiska producenter med EU Ecolabel. Statsbidragen varierar från drygt 10 till omkring 70 % i länderna. Relativt sett stöds verksamheten av staten mest i Island och Danmark. Nordiska ministerrådets tillskott till den Nordiska miljömärkningsnämnden ligger 2010 på ca 2,5 MDKK.

Kriteriearbete

Det tar ungefär ett till tre år att ta fram kriterier för ett produktområde. Förslag till nya produktgrupper kan lämnas av alla intressenter, till exempel via hemsidor eller på möten i nationella styrelser och nämnder. Förslagen värderas av de nationella miljömärkningssekreteriater. För produktgrupper, som anses kunna vara relevanta och intressanta för Svanen, görs det en förstudie. Förstudien beskriver varans eller tjänstens miljöbelastning, visar om det går att miljöförbättra varan eller tjänsten så pass mycket att det blir skillnad på en Svanenmärkt och en icke-Svanenmärkt produkt, samt om miljömärkningen kan påverka valet av produkter och utvecklingen av dem på sikt. Vidare beskrivs den nordiska marknadsbilden.

Om förstudien rekommenderar att det ska tas fram kriterier tas kraven fram i en projektgrupp, som har representanter från alla nationella miljömärkningssekreteriat samt relevanta experter från till exempel näringsliv och miljöorganisationer. Kriterieförslag lämnas till en offentlig och öppen remiss under 60 dagar. Remissförslaget sänds nationellt ut till olika intressenter och specialister inom det aktuella området och det finns också fritt tillgängligt för alla på miljömärkningens hemsidor. Alla svar sammanställs med projektgruppens respons på remissvaren, som lämnas med ett reviderat förslag till kriterier för fastställande i NMN med kommentarer från de nationella miljömärkningsnämnder och -styrelser. De slutliga kriterierna och remissammanställningen publiceras på miljömärkningens hemsidor.

Nordisk Råd

Dokument 11

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00265-1

Svanen skärper sina krav kontinuerligt. En kriterieverision beslutas vanligen för en period av 3-4 år. Som resultat av en utvärdering av de enskilda kraven i kriterierna och den aktuella marknadsbilden beslutar NMN om en eventuell revidering eller om en förlängning av kriterieverisionens och utställda licensers giltighet. Efter beslut om revidering följer man samma procedur som för nya produktgrupper med att ta fram ett förslag för offentlig remiss och slutligt fastställande av NMN. Då måste alla företag med en Svanenlicens pröva sina varor och tjänster mot de nya kraven och ansöka om en ny licens. På så sätt fås det hela tiden fram bättre miljömärkta produkter på marknaden. Varje produktgrupp har ett eget kravdokument vilket innebär att det i nuläget finns 65 aktiva kravdokument som regelbundet revideras och uppdateras.

Svanens utveckling och framtid

Det nordiska miljömärket Svanen är ett bra exempel på ett framgångsrikt nordiskt samarbete och bidrar till mer hållbar konsumtion och produktion i de nordiska länderna. Svanen är ett trovärdigt och effektivt verktyg för konsumenter och producenter som sätter höga krav på miljö, hälsa och kvalitet. Svanen är också globalt sett ett av världens starkaste miljömärken och bidrar till att profilera Norden internationellt.

De nordiska miljöministrarna anser att Svanen är ett framgångsrikt instrument i miljöpolitiken. Miljöministrarna stöder en vidareutveckling av Svanen för att stödja en miljömässigt hållbar produktion i en alltmer globaliserad världsekonomi och en fortsatt utveckling av Svanen som ett starkt miljöärke inte minst avseende klimat. Det är viktigt att främja synergier mellan det nordiska miljömärket Svanen och EU:s officiella miljöärke EU Ecolabel. Erfarenheterna från Svanen bör utnyttjas vid utvecklingen av EU Ecolabel.

Svanen har senast utvärderats under 2008. MR-M har följt upp utvärderingen genom att ge miljösektorns arbetsgrupp för hållbar konsumtion och produktion i uppdrag att ta fram en vision för Svanen 2015. Arbetsgruppen har levererat sitt förslag och miljöministrarna behandlar frågan på sitt möte den 3 november 2010.

Nordisk Råd

Dokument 11

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00265-1

DOKUMENT 12

Nordisk Råd

Dokument 12 Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00274-5

Redegørelse om samarbejdsprogram for innovations- og erhvervspolitik 2011 - 2013

1. Vision for nordisk samarbejde om innovation

De nordiske ministre for erhverv og innovation vil i perioden 2011 – 2013 samarbejde om at finde innovative løsninger på de betydelige udfordringer, landene står overfor i de kommende år.

- Den økonomiske krise og konkurrencen fra nye vækstøkonomier skærper kravene til at skabe vækst gennem højere produktivitet, lavere omkostninger og evnen til at udvikle produkter og tjenester med stor, global efterspørgsel.
- Klimaændringer og øget efterspørgsel efter nye, klimavenlige og billige energiformer skærper kravene til omstilling i samfundet og fornyelse af energiproduktion, energibesparelser, grønne forretningsmodeller, klimavenligt byggeri og klimavenlige transportformer.
- Demografiske ændringer medfører, at en stadig stigende andel af ældre skal serviceres og finansieres af en stadig mindre andel af befolkningen i den arbejdsduelige alder. Det skærper presset på velfærdssamfundet generelt og ikke mindst på sundhedssektoren, hvor behovet for nye løsninger er akut.

Listen over udfordringer er lang. Men viljen til at finde løsninger er til stede i alle nordiske lande, og ambitionerne om at videreudvikle velfærdsstaten er tårnhøje.

Innovation og entreprenørskab er nøglen til løsning på de store udfordringer.

Derfor ønsker de nordiske erhvervsministre et tæt nordisk samarbejde på områder, hvor det giver en tydelig ekstra værdi at samle ressourcer og vi-

den fra de nordiske lande i bestræbelserne på at finde innovative løsninger på de fælles udfordringer.

Det nordiske samarbejde om entreprenørskab og innovation skal især rettes mod grøn vækst og velfærd, hvor nye løsninger har afgørende betydning for at fastholde og videreudvikle de nordiske velfærdssamfund. Der vil også være fokus på at fjerne grænsehindre og fremme handel og markedsudviklingen på områderne grøn vækst og velfærd - og ikke mindst sikre en ens implementering og håndhævelse af EU-direktiver, så der ikke bliver skabt nye grænsehindre.

Indsatsen vil blive fokuseret på 6 fyrtårnsprojekter, der skal være rollemodeller for nordisk samarbejde om innovation. Hvert af de nordiske lande får ansvaret for mindst ét fyrtårnsprojekt. Nordisk Innovationscenter (NICE) kan bidrage med sekretariatsbistand, hvor der er brug for det. Landene skal afrapportere om fyrtårnsprojekterne på de årlige ministermøder, og projekterne skal senest være implementeret i 2013.

Visionen er, at Norden bliver en ledende region for innovation inden for grøn vækst og velfærd

Udover de nye fyrtårnsprojekter er der allerede igangsat flere projekter inden for det nordiske samarbejde på erhvervsområdet såsom globaliseringsprojektet *KreaNord*, globaliseringsprojektet om energi i transportsektoren samt globaliseringsprojektet om innovation og entreprenørskab i sundhedssektoren. Disse projekter vil køre videre og bidrage til at opfylde visionen for samarbejdsprogrammet.

2. Samarbejdsformer og finansiering

Samarbejdsprogrammet besluttet og styres af de nordiske ministre for erhverv, energi og regionalpolitik (MR-NER). Embedsmandskomiteen for erhvervs- og energipolitik (EK-NE) koordinerer og følger gennemførelsen af samarbejdsprogrammet og forbereder ministermøderne. Programmet angiver de højest prioriterede initiativer, men er ikke udtømmende.

Relevante nordiske institutioner som Nordisk InnovationsCenter (NICE), NordForsk og Nordisk energiforskning (NEF) samt Nordisk Ministerråds Sekretariat kan sammen med nationale aktører bistå med at gennemføre analyser, projekter, arbejdsgrupper og konferencer mv. som led i samarbejdsprogrammet. NICE er et af de vigtigste instrumenter for de nordiske erhvervsministre til at gennemføre sin politik.

Finansiering af aktiviteterne kan på nordisk plan fx ske med de projektmidler, der er til rådighed for de nordiske ministre for erhverv, energi og regionalpolitik, gennem de midler som administreres af de nordiske institutioner eller ved at foreslå de nordiske samarbejdsministre (MR-SAM) projekter med bred nordisk interesse. Finansiering på nordisk plan suppleres som regel med nationale midler og medfinansiering af de deltagende aktører.

Fire samarbejdsformer har vist sig særligt stærke i nordisk sammenhæng og vil blive prioriteret i 2011 – 2013:

- *Fælles læring og politikudvikling*
Fælles nordiske analyser, benchmark, evalueringer og arbejdsgrupper mv. kan medvirke til fælles læring om udfordringer, barrierer og potentialer og dermed skabe grundlag for udvikling af ny politik og nye initiativer.

Nordisk Råd

Dokument 12

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00274-5

- *Fælles markedsføring*
I visse globale sammenhænge uden for Europa kan de nordiske lande opnå fordele ved fælles markedsføring. Eksempler på eksisterende samarbejder er Nordic Green i USA, www.nordicenergysolutions.org samt initiativer under KREANORD såsom nordisk computerspilsprogram, Nordic Music Export Programme, Ny Nordisk Mad samt fælles markedsføring gennem Nordisk Film og TV Fond.
- *Fælles indsats i EU*
Nordisk samarbejde om fx implementering af EU-direktiver og fjernelse af grænsehindre kan lette arbejdet i de enkelte lande og samtidig styrke EU. Der skal også samarbejdes i forbindelse med gennemførelsen af EU's Østersøstrategi og udviklingen af EU's innovationsstrategi.
- *Fælles innovationsprogrammer*
Gennemførelse af fælles programmer kan skabe større tyngde og kritisk masse. Eksempler er klimavenligt byggeri og innovation i sundhedssektoren, hvor tværgående samarbejde med andre ministerområder er vigtigt.

Nordisk Råd

Dokument 12 Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00274-5

3. Indsatsområder

Det nordiske samarbejde om innovation skal præges af entreprenørskab evnen til at tænke nyt, se muligheder og omsætte ideer til handling.

Den globale konkurrence inden for innovation er stærkt stigende, og Norden kan kun gennem en meget målrettet og engageret indsats kunne gøre sig gældende blandt de førende regioner i verden. Nytænkning og handlekraft skal gå hånd i hånd, så nye muligheder kan udnyttes globalt, før andre aktører har grebet mulighederne.

For at sikre gennemslagskraft for det nordiske samarbejde om innovation og entrepreneurskab vil samarbejdet blive fokuseret på to indsatsområder, hvor de nordiske lande har særlige styrkepositioner og åbenlyse fælles interesser i at øge samarbejdet yderligere. De to indsatsområder er "Grøn Vækst" og "Velfærd".

I perioden 2011-2013 vil de nordiske erhvervsministre tage ansvaret for 6 fyrtårnsprojekter, som skal bidrage til at sætte en ny innovationsdagsorden i Norden. Projekterne præsenteres nedenfor med en kort indholdsbeskrivelse, milepæle for 2011, 2012 og 2013 samt det land, som har ansvaret for at sætte projektet i gang og sikre dets fremdrift.

4. Innovation

Innovation er under hastig udvikling, og de nordiske lande kan gennem tæt samarbejde hjælpe hinanden til at indtage en førerposition, når det gælder evnen til at forstå og udnytte nye innovationsformer. Indsatsen skal være hurtig og handlekraftig.

Samarbejdet skal bidrage til, at de nordiske rammebetingelser for innovation bliver blandt de bedste i verden, og at vi får skabt et effektivt samspil mellem de nationale innovationssystemer. Samarbejde og udveksling af viden, værktøjer, målinger og erfaringer med programindsatser skal føre til, at hvert enkelt land hurtigere kan gennemføre effektive og slagkraftige initiativer om innovation, og at de nordiske lande gennemfører fælles initiativer om innovation, hvor dette giver tydelig ekstra værdi.

I de senere år er innovationsarbejdet fx blevet mere brugercentreret og mere åbent i sin natur, end det tidligere har været tilfældet. Desuden er innovation blevet knyttet tæt til arbejdet med oplevelsesøkonomi, kreative industrier, serviceøkonomi og virksomhedernes samfundsmæssige ansvar.

Det er blandt andet blevet understøttet i det nordiske samarbejde, hvor erhvervsministrene fortsat prioriterer brugerreven innovation og kreative industrier højt.

Nordisk Råd

Arbejdet med innovation inden for indsatsområderne skal tage udgangspunkt i de gode erfaringer fra det nordiske samarbejde i de seneste år. Flere initiativer er sat i gang og fortsætter i perioden 2011 – 13, og der skal på ministerplan tages stilling til fortsættelsen og igangsættelse af nye indsatser på flere områder.

Dokument 12

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Der er blandt andet høstet erfaringer inden for følgende områder:

J.nr. 10-00274-5

- *Brugerreven innovation*

Norden skal fastholde og videreudvikle brugerreven innovation som en nordisk kernekompetence. Bevidst arbejde med brugernes erkendte og ikke erkendte behov i udviklingen af produkter og services kan give nordiske virksomheder og offentlige institutioner en konkurrencemæssig fordel i forhold til et stadig mere globaliseret marked.

Der er fortsat behov for at udvikle viden om, hvordan virksomhederne og de offentlige institutioner bedst tager systematisk hånd om brugerinvolveringen i innovationsprocessen. Der er samtidig brug for konkrete eksempler på den økonomiske effekt ved at benytte de brugerdrevne innovationsmetoder.

Erhvervsministrene har som en del af globaliseringsprojektet NORIA igangsat et forskningsprogram for brugerreven innovation for 2010 og 2011. Landene er aktivt engageret med national finansiering, og ministrene vil overveje, hvordan forskningsprogrammet bedst fortsættes.

- *Innovation gennem Nordens kreative industrier*

Kulturelle og kreative virksomheder har stor innovationskraft, stort økonomisk potentiale og positiv afsmittende effekt på andre virksomheder. Det er i stigende grad oplevelser og identitet, der er knyttet til en vare eller en tjeneste, som er den afgørende faktor for værdiskabelse og konkurrenceevne.

Derfor har de nordiske lande gennemført nationale satsninger for at fremme kulturelle og kreative industrier, og på nordisk plan blev globaliseringsprojektet KreaNord etableret i 2008 for at fremme Nordens kreative industrier. I perioden 2010 -12 og målet er at profilere Norden som en spydspidsregion inden for den kreative økonomi. Visionen for dette arbejde er:

"De kulturelle og kreative industrier er drivere for vækst, jobskabelse og innovation i den nordiske region. Et fælles nordisk samarbejde vil bidrage til at styrke de kulturelle og kreative industriers konkurrenceevne, deres globale position og bidrage til at promovere deres potentiale som værdiskabere i de øvrige erhverv."

- *Nye innovationsformer*

De nordiske lande har en lang tradition for dialog og for at arbejde på tværs af faggrupper. Denne tradition kan bruges til at skabe innovative løsninger, forretningsudvikling og arbejdsprocesser. De nordiske virksomheder har dermed et godt udgangspunkt for at blive førende inden for nye innovationsformer, hvor virksomhederne i deres forretningsudvikling kombinerer teknologi med systematisk afkodning af brugeres behov, herunder behov for design og design af services (servicedesign), kreativitet og oplevelser.

En fremvoksende innovationsform er åben innovation, der baserer sig på en erkendelse af, at det meste af den kompetence, som en virksomhed efterspørger i sin innovationsproces, befinder sig uden for virksomheden. Derfor skal virksomheden involvere brugere samt eksterne vidensmiljøer og forskningsmiljøer i innovationsprocesserne for at få adgang til en global og forskelligartet videnspulje, som kan bidrage til at udvikle nye produkter, serviceydelser, forretningsmodeller og forretningsområder.

- *Innovation og samfundsansvar*

Virksomhedernes samfundsansvar (CSR) som innovations- og vækstdriver er også på vej frem. "Corporate Social Innovation" (også kaldet CSR-drevet innovation eller bæredygtig innovation) kan blive et vigtigt nyt forretningsområde for virksomheder. Det handler om, at virksomheder skaber nye innovative produkter, services og/eller koncepter, der adresserer tidens sociale og miljømæssige muligheder og udfordringer til gavn for både virksomhed og samfund. Det kan være nationalt eller internationalt f.eks. rettet mod vækstpotentialet i udviklingslande (Bottom of the Pyramid/BOP).

En sådan udvikling kan med fordel understøttes gennem promovering af en strategisk tilgang til samfundsansvar. Samfundsansvar er strategisk (og forretningsdrevet), når virksomheder integrerer sociale og miljømæssige hensyn i forretningsstrategien med det formål at skabe værdi for både virksomhed og samfund.

- *Viden og kompetence*

Der investeres milliarder i forskning, og der er et stort potentiale i, at den producerede viden også anvendes i erhvervslivet til at tilføje værdi til produkter og tjenester. Derfor skal det identificeres, hvordan man kan forbedre instrumenter og modeller for spredning af forskningen og udnytte denne i innovationen, ikke mindst inden for temaområderne grøn vækst og velfærd.

De nordiske regeringer har i forskellige sammenhænge sat fokus på at styrke virksomhedernes adgang til viden og kundskab, kompetence og rådgivning. Det er dog stadig en udfordring at åbne de nordiske innovationssystemer, så virksomhederne får endnu bedre adgang til kompetencer på tværs af og uden for Norden. En måde at imødegå denne udfordring kan være at udvikle flere kompetence- og innovationsnetværk og styrke det grænseoverskridende samarbejde mellem netværkene.

Nordisk Råd

Dokument 12

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00274-5

Fyrtårsprojekter om Innovation:

Nordisk Råd

Nordisk Innovationsforum

- Vi vil etablere et nordisk forum, der kan sætte en ambitiøs og handlingsorienteret dagsorden for udvikling af innovation inden for grøn vækst og velfærd. Det Nordiske Innovationsforum skal bygge på gensidig læring, fælles analyser og oplæg til nye, banebrydende initiativer, som vil kunne forelægges ministrene til beslutning. Forslagene vil også kunne vedrøre videreudvikling af måleinstrumenter til brug for benchmark og evaluering på innovationsområdet. Det Nordiske Innovationsforum skal have repræsentanter for erhvervsliv, forskning, uddannelse og offentlige myndigheder på højeste niveau og afrapportere til de nordiske erhvervsministre. Inden for programperioden skal Nordisk Innovationsforum etableres og udarbejde forslag til nye initiativer til at styrke innovationen i Norden. Initiativet evalueres senest i 2013.
- Indsatsen kan blandt andet bygge på anbefalingerne i Nordic Innovation Monitor og Forskningsprogram for brugerdreven innovation.
- Milepæle: Nordisk Innovationsforum etableres i 2011, analyser og forslag til innovation inden for grøn vækst og velfærd præsenteres for ministrene senest i 2012 og initiativet evalueres i 2013.
- Ansvar: Island

Fælles nordisk CSR-strategi

- Vi vil udarbejde en fællesnordisk CSR-strategi med konkrete initiativer, og som sætter realistiske visioner for nordisk samfundsansvar 2011-2013. Strategien skal skabe en styrket platform for nordisk samarbejde på dette område og vil være den første af sin slags i Norden. Formålet er at fremme ansvarlig vækst i Norden, og styrke Nordens omdømme og konkurrenceevne i Europa og globalt set. CSR handler om virksomheders håndtering af sociale, etiske og miljømæssige udfordringer til fordel for ansvarlig vækst. Udfordringen de kommende år bliver i lyset af en lang række globale sociale, miljømæssige og økonomiske udfordringer at få ansvarlighed og vækst til at gå hånd i hånd. Det er en fælles udfordring, der omfatter en lang række aktører.
- Indsatsen kan blandt andet bygge på det nordiske projekt om ansvarlig leverandørstyring i 2010.
- Milepæle: Strategien skal udarbejdes og godkendes i 2011, initiativerne skal igangsættes i 2012, og første evaluering af fremdriften skal ske i 2013.
- Ansvar: Danmark

Dokument 12

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00274-5

5. Entreprenørskab

Udviklingen af entreprenørskab skal være et centralt indsatsområde i det nordiske samarbejde, hvis Norden vil være et foregangsland inden for innovation.

Entreprenørskab er evnen til at tænke nyt, se muligheder og omsætte idéer til værdi. Overalt i samfundet skal vi være mere nytænkende og bedre til at omsætte idéer og viden til værdi. Det gælder i virksomhederne, organisationer, uddannelserne og i den offentlige sektor. Og det gælder ikke mindst blandt børn og unge, hvis evne til at tænke nyt og skabe innovative produkter og tjenester bliver afgørende for Nordens fremtidige konkurrenceevne og velfærd.

- Entreprenørskab
De nordiske regeringer har i de seneste år intensiveret det politiske fokus på entreprenørskab, og resultatet af indsatserne begynder at kunne ses. Rammebetingelserne inden for særligt regule-

ring, markedsforhold og finansiering er rigtig gode i de nordiske lande. Til gengæld skal Norden arbejde intensivt med at udvikle rammer og kultur for entreprenørskab og styrke entreprenørskabskompetencer.

Erhvervsministrene har i 2010 fået lavet en komparativ analyse om rammebetingelser for entreprenørskab i de nordiske lande "Nordic Entrepreneurship Monitor". Analysen viser, at de nordiske rammebetingelser for entreprenørskab samlet set er gode. Når man sammenligner Norden med andre regioner i verden, er rammebetingelserne i Norden især forbedret de seneste fem år.

Norden har de største udfordringer inden for entreprenørskabskompetencer- og kultur, herunder uddannelse i entreprenørskab. Uddannelse i entreprenørskab er et af de områder, hvor de nordiske lande halter mest efter de førende lande. Dette fremgik også af Nordic Innovation Monitor fra 2009.

Flere af de nordiske lande har allerede udviklet nationale initiativer til at styrke uddannelse i entreprenørskab, men effekten kan endnu ikke ses på alle områder. Der er stadig behov for en styrket og koordineret indsats på området, så uddannelsessystemerne i de nordiske lande i højere grad stimulerer elever og studerendes evner til at tænke nyt, se muligheder og omsætter idéer til værdi.

Der etableres mange nye virksomheder i Norden, men det er en særlig udfordring i alle de nordiske lande at få virksomhederne til at vokse. Nordic Entrepreneurship Monitor viser, at andelen af vækstvirksomheder er lavere i Norden end i de førende lande, såsom USA og England. Alle de nordiske lande tilbyder basis services og rådgivning til opstartvirksomheder, men det er kun enkelte af de nordiske lande, som har etableret egentlige vækstprogrammer, der hjælper virksomheder med at accelerere deres vækst i de tidlige stadier. Det tyder således på, at der er et stort uudnyttet potentiale, som kan høstes på forskellig vis. Det kan fx ske gennem et strategisk samarbejde mellem nordiske højvækstprogrammer.

Nordisk Råd

Dokument 12

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00274-5

Dokument 12

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00274-5

Fyrtårnsprojekt om entreprenørskab:*Videncenter for Entreprenørskab*

- Vi vil etablere et nordisk videncenter for entreprenørskab med særligt fokus på uddannelse i entreprenørskab. De nordiske lande har gjort sig en række forskellige erfaringer med entreprenørskabspolitik, og området oplever stigende interesse i alle lande. Et nordisk videncenter for entreprenørskab kan inspireres af Kauffman Foundation, som blandt andet arbejder med analyse af entreprenørskabs betydning for økonomien, uddannelse af fremtidens entreprenører og forbedring af entreprenørers vækstmuligheder. Centeret skal bygge på de erfaringer, som de nordiske lande har gjort sig inden for fremme af og uddannelse i entreprenørskab. Formålet er at lære af hinanden og udvikle fx undervisningsforløb- og materiale samt arbejde med effektmåling og kortlægning af indsatser. Centret skal have fokus på:
  - Facilitering af samarbejde mellem institutioner, som arbejder med uddannelse i entreprenørskab
  - Eventuelt facilitere samarbejde mellem nationale højvækstprogrammer
- Indsatsen kan blandt andet bygge på anbefalingerne fra Nordic Entrepreneurship Monitor, herunder uddannelse i entreprenørskab samt videnudveksling.
- Milepæle: Finansiering skal tilrettelægges i 2011 og centret etableres i 2012, hvor første analyse også skal forelægges. Initiativet evalueres i 2013.
- Ansvar: Finland

6. Grøn vækst¹

De nordiske regeringer vil bidrage til at skabe en ny, grøn vækstøkonomi i Norden ved hjælp af det nordiske samarbejde. Norden skal være en økonomi, hvor grønne løsninger bidrager til at løse miljø-, klima- og naturudfordringer og samtidig skaber nye job i grønne væksterhverv.

Klimaforandringerne er en fælles global udfordring, som kun kan løses af verdens lande i fællesskab. Derfor mener de nordiske erhvervsministre, at der vil være et betydeligt potentiale forbundet med en fælles nordisk satsning på området, hvor de nordiske kompetencer synliggøres.

Klimaudfordringerne kan skabe en stigende efterspørgsel efter klimaløsninger. Ifølge det Internationale Energi Agentur (IEA) vil verdens energibehov – i fravær af bedre teknologi – stige med mere end 50 pct. frem til 2030. Kombineret med ønsket om at begrænse klimaforandringerne ved at reducere energiforbruget og udslippet af drivhusgasser, vil det medføre en kraftigt stigende efterspørgsel efter klimaløsninger. Den øgede globale efterspørgsel efter klimaløsninger vil for det første omfatte klimaløsninger, der kan bidrage til at reducere udledningen af drivhusgasser, som fx vindmøller, energieffektive produkter og energirådgivning. For det andet ventes efterspørgslen også at stige efter klimaløsninger, der er nødvendige for at tilpasse sig klimaforandringerne, som fx forbedrede byggematerialer, vandspareteknologier og sygdomsbekæmpelse.

I Norden har vi et godt udgangspunkt for at udnytte vækstmulighederne på klima- og miljøområdet. Vi har styrker inden for miljø- og energiteknologi.

¹ En grøn vækstøkonomi er en økonomi, hvor grønne løsninger bidrager til at løse miljø-, klima- og naturudfordringer og samtidig skaber nye job i grønne væksterhverv

logi og inden for brugen af vedvarende energi. Ved at udvikle, udbrede og anvende nordiske klimaløsninger vil vi udnytte vækstmulighederne og samtidig bidrage til at løse de nordiske og globale klimaudfordringer.

Nordisk Råd

Dokument 12

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00274-5

- *Forretningsplankonkurrencen Nordic Cleantech Open*

I regi af Venture Cup er der igangsat en nordisk forretningsplankonkurrence målrettet cleantech-iværksættere. Konkurrencen er et eksempel på et fælles nordisk initiativ, som skal styrke den brede indsats for at fremme de gode ideer, inspirere folk til at blive iværksættere og sikre udviklingen af kommercielle grønne idéer. For at samle en kritisk masse af virksomheder laves konkurrencen i nordisk regi. Det er fx relevant i forhold til den viden og de mange ideer i forskningsinstitutioner og større virksomheder, der ikke udnyttes og kommercialiseres. Som en del af forretningsplankonkurrencen kan blandt andet afholdes workshops om idéudvikling og forretningsplaner samt tilbydes sparring med erfarne erhvervsfolk. Konkurrencen udvikles af Venture Cup med den succesrige amerikanske cleantech-forretningsplankonkurrence, Cleantech Open, som forbillede.

- *Offentligt indkøb og regulering*

Der kan være behov for at se på, hvordan offentlig regulering og offentlige indkøb kan være med til at stimulere nye innovative og effektive løsninger. Et eksempel herpå er den danske politiske aftale fra april 2009 om reduktion af energiforbruget i bygninger, hvor det er besluttet, at energiforbruget i nye danske bygninger skal reduceres med mindst 25 % i 2010, 50 % i 2015 og 75 % i 2020. Regulering kan på den måde både fremme spredningen af eksisterende, mere klimavenlige løsninger samt fremme udviklingen af helt nye løsninger. Den offentlige sektor i de nordiske lande køber hvert år ind for mange milliarder kroner. I flere europæiske lande er man begyndt at tænke innovationsaspektet ind i forhold til offentligt indkøb, men der er stadig langt fra idé til den egentlige gennemførelse af innovative udbud. Potentialet vurderes dog at være stort.

- *Grønne forretningsmodeller*

Nordisk Ministerråd har i 2010 gennemført en undersøgelse af udbredelsen og potentialet for grønne forretningsmodeller i Norden. Undersøgelsen viser, at der er et stort økonomisk og miljømæssigt potentiale i at udbrede brugen af grønne forretningsmodeller. Undersøgelsen giver blandt andet eksempler på virksomheder, som gratis foretager energibesparelser i andre virksomheder mod at få andel i besparelsen. Ekspertter vurderer, at der alene på dette område kan være et besparelspotentiale i Norden på 100 mio. EUR. Det store økonomiske og miljømæssige potentiale afspejles i, at der er stigende international interesse på området, og således arbejder både OECD, EU Kommissionen, og US Environmental Agency målrettet med området. Der arbejdes videre med at udbrede kendskabet til og brugen af grønne forretningsmodeller i Norden.

- *Bæredygtighed og innovation i byggebranchen*

Godt 30 pct. af det globale energiforbrug stammer fra energiforbrug i bygninger. De globale mål for reduktion af Co2 udledning skal således i høj grad realiseres gennem et mere energieffektivt byggeri. EU landene har i 2009 sat et mål om, at alle nye bygninger i 2020 skal bruge "nearly zero" energi, og derfor kan der i de kommende år forventes stor efterspørgsel efter innovative energieffektive løsninger til byggeriet. De nordiske lande har igennem en årrække haft fokus på at gøre byggeriet energieffektivt, og mange nordiske virksomheder har udviklet konkrete løsninger og skabt internationale styrkepositioner. Det betyder, at Norden har et unikt udgangspunkt for at udvikle de globale løsninger, der skal sikre fremtidens energineutrale byggeri.

Nordisk Ministerråd har i 2010 igangsat et globaliseringsprojekt om klimavenligt byggeri. Der er blevet nedsat en arbejdsgruppe, som skal undersøge mulighederne for at udvikle et nordisk innovationsprogram. På baggrund af konklusionerne for globaliseringsprojektet vil ministrene etablere et innovationsprogram, der har til formål at støtte en fællesnordisk udvikling af helt nye løsninger til energieffektivt byggeri, der kan eksporteres globalt. Programmet skal også indeholde demonstration af energi- og CO₂-neutralt byggeri og plusenergibygninger.

Nordisk Råd

Dokument 12

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00274-5

- *Bæredygtighed i transportsektoren*

Transportsektoren står for 25 % af de globale energirelaterede udledninger af drivhusgasser og repræsenterer halvdelen af det globale olieforbrug. En mere bæredygtig transportsektor er vigtig for at mindske klimaforandringerne, øge forsyningssikkerheden og fremme en ny grøn økonomisk vækst.

På den baggrund har Nordisk Ministerråd igangsat et globaliseringsprojekt om energi i transportsektoren, som kommer til at dække et bredt spektrum af teknologier og løsninger for en bæredygtig transportsektor i Norden. Fra en erhvervspolitisk synsvinkel kan det fx være at markedsføre Norden som et marked for el-bilproducenter og at udvikle nye grønne forretningsmodeller. MR-NER er ansvarlig for programmet, som gennemføres i perioden 2010-2012.

- *Topforskningsinitiativet*

I efteråret 2008 besluttede de nordiske lande at gennemføre Topforskningsinitiativet (TFI), som med sine 400 mio. danske kroner over fem år, er den største nordiske forsknings- og innovationssatsning nogen sinde. Satsningen fokuserer på områder inden for klima- og energiforskning, hvor de nordiske lande har fælles interesser, og hvor Norden kan bidrage med løsninger internationalt. Initiativet er et bidrag til at løse den globale klimakrise, og samtidig styrke Norden som region indenfor forskning og innovation.

TFI skal fremme forskning og innovation af høj kvalitet, og de ypperste miljøer og institutioner skal involveres. Ligeledes tillægges nært samarbejde med industri og erhvervsliv stor betydning for at sikre anvendelse af forskningsresultaterne. TFI løber over fem år, og udmøntningen er begyndt i 2009.

Fyrtårnsprojekter om grøn vækst

Nordisk Råd

Dokument 12

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00274-5

Fællesnordisk program for klimavenligt byggeri

- Vi vil etablere et nordisk innovationsprogram for fremme af lavenergi og klimavenligt byggeri, som en ambitiøs indsats der knytter til og bygger oven på nationale indsatser og andre nordiske initiativer. Programmet skal gennemføres i perioden 2011-2014 og støtte udviklingen af helhedsløsninger og har til formål at støtte den nordiske byggesektor og en udvikling, som vil gøre Norden førende inden for levering af klimavenlige løsninger i Europa.
- Indsatsen skal blandt bygge videre på det nordiske globaliseringsprojekt fra 2010, hvor en nedsat styregruppe har udarbejdet anbefalinger for det videre arbejde. Styregruppen anbefaler blandt andet, at innovationsprogrammet bliver modulbaseret.
- Milepæle: Finansiering skal tilrettelægges i 2011. Der søges om nordiske globaliseringsmidler i tillæg med national medfinansiering af enkeltmoduler. Første modul anvendes til at udvikle og igangsætte programmet. I 2012-2013 igangsættes en række projekter.
- Ansvar: Danmark

Fælles markedsføringsindsats af innovative, nordiske virksomheder

- Vi vil gennemføre en fællesnordisk markedsføring af grønne teknologier. Hvis nordiske små- og mellemstore virksomheder skal tiltrække flere udenlandske investorer, er der behov for en fællesnordisk markedsføring for at styrke kontakten og adgangen til udenlandske investorer.
- Indsatsen kan blandt bygge på erfaringerne fra EXPO Shanghai 2010 og www.nordicenergysolutions.org
- Milepæle: Der udarbejdes behovsanalyser i 2011. I 2012 udarbejdes konkrete aktiviteter og finansiering tilrettelægges. Aktiviteterne igangsættes senest i 2013
- Ansvar: Sverige

7. Velfærd

Den offentlige sektor i de nordiske lande står overfor store udfordringer med at løfte opgaver på velfærds- og sundhedsområdet. Der investeres milliarder i at udbygge og forny de nordiske sygehuse, og der er et voksende behov for omsorgsydelser på grund af de aldrende befolkninger. Samtidig oplever det offentlige i de nordiske lande et stigende pres på grund af mangel på arbejdskraft, stigende krav til kvalitet og en øget efterspørgsel efter nye omsorgs- og sundhedsydelser. Dette skaber et akut behov for nye innovative løsninger.

Det forventes, at den internationale efterspørgsel efter velfærds- og sundhedsløsninger vil stige i de kommende år. I OECD er sundhedsudgifterne steget fra 7 % af BNP i 1980 til 9 % i 2006, og denne udvikling forventes at fortsætte i de kommende år. Det forventes således, at markedet for sundhedsydelser vil udgøre mere end 20 % af BNP i 2050². Det

² Poisal, J.A., et al, "Health Spending Projections Through 2016: Modest Changes Obscure Part D's Impact". *Health Affairs* (21 February 2007): W242-253. McKinsey Quarterly: "Health Care Cost: A market based view" samt "Addressing Japans health care cost challenge."

øgede træk på sundhedsydelse betyder dermed også et kommercielt potentiale for de nordiske virksomheder.

- *Offentlig-privat samarbejde*

I de seneste år har vi set en række eksempler på nye samarbejdsformer, hvor private virksomheder og offentlige institutioner går sammen om at udvikle nye innovative løsninger, fx inden for velfærdsteknologi. Innovation på sundhedsområdet kan blandt andet styrkes gennem øget innovationssamarbejde mellem offentlige og private aktører og ved at anvende brugerreven innovation som metode i de nordiske lande³. Ved at indgå innovationssamarbejder mellem offentlige og private parter (OPI), kan virksomhederne få mulighed for at kombinere deres viden om nye teknologier og forretningsmuligheder med offentlige medarbejders viden og indsigt i fx patienters og plejehjemsbeboeres behov til at udvikle nye produkter og services. Denne udvikling sætter fokus på at inddrage et bredt spektrum af kompetencer i udviklingen af nye produkter og services inden for velfærds- og sundhedsområdet.

Et øget samarbejde mellem den offentlige og den private sektor om markedsudvikling af velfærdsløsninger kan dermed rumme store muligheder både nationalt og internationalt og kan dermed bidrage til at skabe fornyet vækst og nye jobs. Ligeledes kan det være med til at forny den offentlige sektor og skabe bedre arbejdspladser.

Det tyder imidlertid på, at der er en række barrierer, som medfører, at potentialerne i offentlig-privat samarbejde om udvikling af velfærds- og sundhedsløsninger ikke udnyttes maksimalt.

- *Innovation og entreprenørskab i sundhedssektoren*

På den baggrund har Nordisk Ministerråd igangsat et globaliseringsprojekt om innovation og entreprenørskab i sundhedssektoren, som gennemføres i perioden 2010-2012. Projektet skal fremme offentlig-privat samarbejde på sundheds- og omsorgsområdet med udgangspunkt i viden om brugernes behov. Projektet skal klarlægge mulighederne for på nordisk plan at udvikle fælles metoder og best practice for offentlig-privat innovationsarbejde, behov for fælles nordisk innovationsprogram for sundhedssektoren og samtidig sikre, at de udviklede produkter og services har et reelt erhvervmæssigt potentiale.

Erhvervsministrene har ansvar for dette projekt og får i 2010 gennemført en kortlægning af erfaringerne med at få nye og mindre virksomheder til at levere innovative løsninger til den offentlige omsorgs- og sundhedssektor i de fem nordiske lande. Ministrene vil på den baggrund beslutte, hvordan den fællesnordiske indsats mest effektivt tilrettelægges.

Globaliseringsprojektet foregår i dialog med de nordiske ministre for social og helse (MR-S) og andre relevante ministerråd.

Nordisk Råd

Dokument 12

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00274-5

³ Nordisk Innovationscenter (2009): "Innovation i helsesektoren i Norden – En kortlægning af nationale policies og innovationsprogrammer"

Fyrtårnsprojekt om sundhedssektoren*Innovation gennem offentlige indkøb og regulering*

- Vi vil samarbejde om innovative offentlige udbud. Hvis Norden skal udnytte potentialet i offentligt indkøb og regulering til at skabe innovative og effektive løsninger, er der behov for en styrket indsats. Det skal gøres ved at samarbejde på nordisk plan om innovative offentlige udbud og få en fælles forståelse af eksisterende juridiske rammer. Potentialet kan eventuelt udnyttes ved præ-kommercielle offentlige indkøb. Der skal udarbejdes behovs- og baggrundsanalyser, og målet er at iværksætte mindst 2 pilotprojekter per land senest i 2012. Analyserne skal blandt andet skabe en fælles forståelse af eksisterende EU-lovgivning på området. Samarbejdet skal fokusere på:
  - Velfærd med fokus på at udnytte potentialet i offentlige indkøb i sundhedssektoren
- Indsatsen kan blandt bygge på det nordiske globaliseringsprojekt om Innovation og entreprenørskab i sundhedssektoren og det nordiske projekt om Strategisk brug af offentlig-privat samarbejde fra 2010
- Milepæle: Analyse i 2011, 2 pilotprojekter per land i 2012 og initiativet evalueres i 2013
- Ansvar: Norge

Nordisk Råd

Dokument 12 Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00274-5

På oppdrag fra Nordisk Råd

arte

SVT - DR - YLE - NRK

ArteNorden

En utredning om en nordisk TV-kanal
som vil vektlegge formidling av verdier.

Redaksjon:

Lars Grarup(DK)-	Sjefsredaktør i Politiken
Mette Heiberg(DK)	Strategikonsulent i DR
Camilla Lundberg(SE)	Musikksjef i SVT
Tom Remlov(NO)	Adm dir i Den Norske Opera og Ballett
Arild Erikstad(NO)	Musikksjef i NRK
Stein-Roger Bull(red)	Produsent og leder av NordicStories

“Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok.”

INNHold

Oslo

Helsingfors

1	Møter.....	s 3
2	Redaksjon.....	s 4
3	Innledning.....	s 5
4	Hvorfor en Nordisk kultur TV kanal?.....	s 6
5	Visjon.....	s 7
6	Strategiske målsetting.....	s 7
7	Verdier.....	s 8
8	Public service TV-kanal.....	s 8
9	Nordvisjonen.....	s 10
10	Nordisk samarbeid om TV-kanal.....	s 10
11	Alternative sendemuligheter.....	s 11
12	Ideen er enkel.....	s 11
13	Hva er Arte.....	s 11
14	Lokalisering av administrativt senter.....	s 11
15	Slik kan ArteNorden administreres.....	s 12
16	Programtilbud.....	s 13
17	Distribusjon av programmer begge veier.....	s 13
18	ArteNorden – en TV- og nett-kanal.....	s 13
19	Budsjett – Forutsetninger.....	s 14
20	Budsjett –Kostnader.....	s 15
21	Budsjett – Inntekter.....	s 16
22	Oppsummering.....	s 18
23	Vedlegg Arte.....	s 19

1- MØTER

København

Stockholm

Denne utredningen, utført på bestilling av kulturutvalget i Nordisk Råd, er basert på følgende forarbeid:

- Møte med lederen for internasjonalt samarbeid, André de Margerie i TV-kanalen Arte i Paris i februar 2010, i Oslo 14 april 2010 og i Paris 8 oktober 2010.
- Seminar i Stortinget i Oslo 14 april
- Seminar Voksenåsen Oslo 27 mai
- Møte i utredninggruppen i Oslo 22 juni
- Møte i Folketinget, København 11 august.
- I tillegg flere møter med Kringkastingssjef Hans-Tore Bjerkaas
- Møte med generaldirektør Kenneth Plummer 24 september
- Møte med programdirektør i Arte,- Gabrielle Babin Gugenheim i Paris 7 oktober 2010
- Møte André de Margerie i Arte i Paris 8 oktober 2010

2- REDAKSJONEN

Strasbourg

Lars Grarup(DK) - lars.grarup@hotmail.com

Sjefsredaktør i Politiken

Tidligere programdirektør i DR

Mette Heiberg(DK) - mhb@dr.dk

Strategikonsulent i DR(Kommet inn i siste fase og har ikke hatt anledning til å medvirke aktivt arbeidet til nå)

Camilla Lundberg(SE) - camilla.lundberg@svt.se

Musikksjef i SVT og konsertanmelder

Tom Remlov(NO) - Tom.Remlov@operaen.no

Adm direktør ved Den Norske Opera&Ballett

Tidligere sjef for Norsk Film og teatersjef i Bergen

Arild Erikstad(NO) - arild.erikstad@nrk.no

Musikksjef i NRK TV og musikkprodusent

Stein-Roger Bull(red) -stein-roger.bull@nordicstories.no

Daglig leder for produksjonsselskapet NordicStories

Tidl adm dir i Nordisk Film&TV i Norge, kultursjef og NRK2 sjef i NRK

* * *

3 - INNLEDNING

Artehouse i Strasbourg

Denne utredningen er første skritt i retning av å etablere en felles nordisk TV-kanal. Målet er å skape et kvalitetsprodukt på linje med den fransk/tyske TV-kanalen Arte. Utredningen må sees på som et utgangspunkt for en konstruktiv debatt om hvordan vi i fellesskap i Norden skal kunne tilby seere det beste av det som produseres i vår del av verden. Utredningen har som utgangspunkt å fokusere på det som forener de nordiske seerne og å skape et brohode til det europeiske skattekammer av høykvalitets-programmer.

ArteNorden er tenkt som en nordisk public service TV-kanal og nettkanal, med særlig vekt på distribusjon av innkjøpte kulturprogrammer av ulike slag - i videst mulig tolkning av begrepet kultur, produsert i de nordiske landene og gjennom den fransk/tyske TV-kanalen Arte.

ArteNorden er inspirert og støttet av Arte, i samarbeid med de nordiske public service-kanalene NRK, DR, SVT, YLE, Nordvisjonen, Nordisk Råd og de nordiske lands regjeringer. ArteNorden begrenses ikke til bare landene som er nevnt i rapporten. Island er en sterk kulturnasjon som uten tvil har sin naturlige plass i ArteNorden. Når Island ikke er nevnt utover dette kapitlet, er det fordi utreder ennå ikke har hatt kapasitet til å ha møter med islandske representanter for public service kanalen. Det vil bli rettet opp til neste stadiet av utredningen.

I DR er det opprettet en DR-K, en kulturkanal. Det samme er tilfelle i YLE. I NRK er det en NRK2 kanal, der mange kulturprogrammer blir sendt bl.a en serie med kulturmagasiner på hverdag og serien Hovedscenen for klassisk musikk, opera og ballett på søndag kveld. I Sverige er det foruten SVTs to hovedkanaler, der SVT2 har satt av lørdagen til kulturprogrammer, to alternative TV-kanaler, UR, som er et helt frittstående selskap som sender sine programmer i SVT og Kunnskapskanalen som samarbeider med UR.

Det originale ved etableringen av ArteNorden i det nordiske TV-markedet, er at den henvender seg til seere i flere nasjoner på samme sendetid, med de samme programmene - helt etter den modell Arte har fulgt i 20 år. Hovedkontoret foreslås å ligge i Artesentret i Strasbourg. I så fall bør det opprettes ansvarlige redaksjoner for produksjon og distribusjon i Oslo, København, Stockholm og Helsingfors.

4 - HVORFOR EN NORDISK KULTUR TV-KANAL?

NRK

SVT

DR

Yle

- 4.1 Fordi det er mange nok som ikke får et tilfredsstillende kulturtilbud via de etablerte TV-kanalene i de nordiske landene.
- 4.2 Fordi det hver dag over hele Norden er arrangementer, konserter og teaterforestillinger som kvalifiserer til et større publikum og et langt rikere kulturliv enn det som i dag blir formidlet av de eksisterende TV stasjonene.
- 4.3 Fordi de nordiske språkene, de viktigste kulturbærere, får en tiltrengt påvirkningskanal mot nordiske seere.
- 4.4 Fordi det i hele Norden er film-, TV-drama- og dokumentarfilm-skapere som mangler en TV-kanal som kan distribuere programmene deres.

4.5 Fordi det i Norden er en overvekt av amerikanske programmer på de ledende TV-kanalene. Ved et samarbeid med Arte, vil ArteNorden få et tilbud på kvalitetsprogrammer fra ledende produsenter i Europa.

4.6 Fordi ArteNorden også kan bli en kanal ut av landet, ut fra Norden til Europa, for noen av Nordens beste film- og TV-kunstnere.

5 – Visjon

5.1 ArteNorden skal ha som visjon å belyse de nordiske lands kulturer og føre de tettere sammen, for bedre å kunne forstå hverandre.

5.2 ArteNorden skal gi de nordiske seere en bedre forutsetning for global innsikt og forståelse.

5.3 ArteNorden skal gjennom et nordisk samarbeid gi nordiske seere et bredere tilfang av kulturstoff hentet fra de nasjonale, nordiske og europeiske TV-markeder.

5.4 ArteNorden skal, gjennom sine sendinger, ivareta de nasjonale og skandinaviske språk - den viktigste kulturbærer i enhver nasjon.

6 - Strategisk målsetting

6.1 ArteNorden har, som nordisk kultur TV-kanal, en målsetting å nå 5% av markedet - gjennom å henvende seg til presist definerte målgrupper.

Delmål

6.2 ArteNorden skal være attraktiv, utfordrende, modig og nyskapende.

6.3 ArteNorden skal tiltrekke seg seere som ønsker å bli aktivisert, overrasket og engasjert.

6.4 ArteNorden skal gi opplevelse, kunnskap og nye perspektiver.

6.5 ArteNorden skal ligge i forkant av utviklingen, både i innhold og teknologi, og fange opp nye strømninger og trender i de nordiske landene.

7 - Verdier - *Åpenhet, Respekt og Nærhet*

Med åpenhet menes:

Åpenhet mot verden, mot nye strømninger og kommentarer.
Alltid åpen for å høre andres meninger.

Med respekt menes:

Det er viktig å kunne møte andres meninger, og møte fri kunstnerisk utfoldelse fra forfattere, regissører og produsenter.

Med nærhet menes:

Å skape intellektuelle, engasjerende og lidenskapelig utfordrende programmer, som kan berike et multikulturelt publikum, og svare på deres drømmer og ønsker.

8 - Public service TV

TV-industrihistorien i Norge, Sverige, Danmark og Finland er praktisk talt identisk. Gjennom over 50 år, har DR, SVT, YLE og NRK vært ledende TV-kanaler i sine respektive land. Først som monopoler, siden i stadig skarpere konkurranse med kommersielle TV-kanaler, og nå i de siste årene, også med et voksende nettmarked. Fortsatt er de store, selv om de stadig dømmes nord og ned, og blir fratatt livets rett når nye TV-kanaler, eller digitale sosiale nettverk, dukker opp. Alle har de gjort spådommene til skamme, og det er ikke aktuell politikk i noe land å redusere public service kanalenes økonomiske støttegrunnlag, selv om spørsmålet om lisens kontra ekstra medieskatt er på dagsorden, bl.a. i Norge.

Årsak til suksess

Årsakene er mange, men én er dyktig lederskap, som har greid å endre på TV- tilbudet i takt med tiden - umerkelig for selv eldre seere, og derved er kontakten inntakt. Samtidig kommer yngre seere til et variert tilbud, som tilbys i flere kanaler. De "gamle" TV-kanalene makter å skape nye allianser med nye generasjoner. Dette hadde de ikke greid uten sterk og god konkurranse fra de kommersielle TV kanalene.

Sterk konkurranse

Men det har vært en pris å betale. Ressursene må målrettes mot de utsatte arenaene, der hovedkampene blir spilt - nyhetsbanen, sportsbanen og underholdningsbanen. Det er her majoriteten av kundene finnes, og det er kampene på disse banene som SVT, DR, YLE og NRK må vinne. De skal vinnes med de samme kostbare formater som ledende TV-stasjoner i det øvrige Europa produserer. For eksempel bor det i et land som Norge like mange nordmenn som i en forstad av London. Likevel lages det TV som om vi skulle ha sendt det i primetime på BBC eller ITV. Ved produksjoner av de mest populære underholdningsformatene, kommer representanter for formateiere over til det produserende selskap eller TV-kanal, for å passe på at det produseres på nøyaktig samme måte som i de store europeiske landene. Dette koster mer enn ressursgrunnlaget tåler.

Kultur må vike

Da blir det naturligvis mindre igjen til spesielle seergrupper, som ønsker et annet tilbud. Den største av disse seergruppene, er den som ønsker et større, bredere og mer variert kulturtilbud. Ettersom det kun er public service kanalene som byr på den type programstoff, har denne seergruppen ikke noe annet sted å henvende seg, og det blir en etterspørsel som ingen kan tilfredsstille. Selv om det i Danmark og Finland er opprettet kulturkanaler, har de små ressurser, som fører til et programtilbud med mange repriser og få ny produksjoner.

Nordisk TV-kanal

I denne TV-virkeligheten oppstår det et trykk fra seere, som ikke får det de forventer i forhold til den lisens de betaler. Små nasjoner ser igjen på muligheten til å samle ressurser over grensene, og igjen kommer ideen om en nordisk TV-kanal opp. Det er ikke første gang. Den åpenbare gode ide ble for mange år siden lansert. Hva om vi kunne se hverandres TV-programmer i en nordisk TV-kanal? Det bygger på tanken om en reprise kanal, der de beste programmene kunne samles. Men i dag vil få se på en kanal med nordisk reprisestoff, som i tillegg vil møte betydelige rettighetsproblemer. Derimot vil et nært program- og produksjonssamarbeid med public service kanalene være langt mer interessant og attraktivt for seere i Norden, og det er en forutsetning for opprettelsen av en ny nordisk TV-kanal.

9 - Nordvisjonen

Gjennom 50 år har det nordiske samarbeidet mellom public service-kanalene blitt holdt oppe med stor suksess gjennom Nordvisjonen. En organisasjon betalt av public service-kanalene for å organisere tverrnordisk bruk av verdifulle programmer fra de nordiske TV-kanalene. Det være et verdifullt tilskudd til programskjema, og bør inngå som en del av samarbeidet med public service-kanalene.

10- Nordisk samarbeid om TV-kanal

I utgangspunktet er alt nordisk samarbeid utfordrende. Selv om vi i de skandinaviske landene forstår hverandres språk, i alle fall hvis vi legger godviljen til, så forstår vi dårlig hverandres kultur.

-men inni er vi like

I denne utredningen ser vi på hva som forener, i stedet for å gremmes over det som skiller, og hvordan vi følgelig kan samarbeide om TV-distribusjon og produksjon. For selv om vi nødvendigvis ikke må ha som målsetting å lage programmer sammen, kan vi ha stor glede av å se hverandres produksjoner. Ingen av de nordiske landene har større ulikheter enn det Frankrike og Tyskland har. Likevel har de maktet, i felleskap gjennom 20 år, å drive en av verdens mest kvalitetsbevisste TV-kanaler - Arte.

- lik oppbygning

De fire nordiske landene har som nevnt relativ lik oppbygning av fjernsynskanaler: En public service-kanal som hovedaktør og flere kommersielle TV-kanaler av ulik størrelse. En ny kulturkanal bør søke samarbeid med de nasjonale public service-kanalene. Det kan gjennomføres ved et tett sendeteknisk kanalsamarbeid, der ArteNorden erstatter seks timer i sendeflaten 1900-0100 på en av public service-kanalens mindre TV-kanaler. Public service-kanalen kan på den måten øke kvaliteten for de samme midlene. Man får altså en bedre public service TV-kanal, med et presumptivt bedre programtilbud på sentral sendetid, uten ekstra utgifter for NRK, SVT, DR og YLE. Det bør være en vinn/vinn situasjon for alle parter.

Ved etableringen av Arte i Tyskland og Frankrike, gikk TV-kanalene på samme måte som denne modellen viser, inn i etablerte TV kanaler og sendte et antall timer pr døgn i flere år, før de fikk sin egen TV-kanal, og startet 24 timers sendinger.

11 - Alternative sendemuligheter

I Norge er det, etter digitaliseringen, god plass for nye TV kanaler, og etter at ArteNorden-planen ble offentlig, har et par aktører henvendt seg om mulig samarbeid. Dvs at det er fullt ut mulig å etablere en egen TV-kanal, men da bør den sende 24 timer i døgnet, og i startfasen vil det si å kjøre reprise på 1900-0100 sendingen 4 ganger i døgnet.

12 – Ideen er enkel

Arte har en 20-års historie om hvordan to land kan samles i en uavhengig kultur TV-kanal og etablere seg på et europeisk toppnivå. Vårt forslag er å samarbeide tett med denne TV-kanalen, for å kunne ta ut deres positive erfaringer og nyte godt av de muligheter som åpner seg begge veier.

13 – Hva er Arte

Arte er en 20 år gammel variert og moderne europeisk kulturkanal, med innslag av film, TV-drama, dokumentar og annet kulturstoff. Det hele under programmalsettingen: *Oppdage og forstå verden.*

TV-kanalen sender den samme programmenyen til Tyskland og Frankrike på samme tid. Det er framfor alt kvalitet som har gjort Arte til den TV-kanalen den er i dag. Flere andre europeiske TV-kanaler, bl.a. BBC, bruker Arte som en form for kvalitetsfilter. TV-kanalen mottar 95% av sitt budsjett på ca € 500 mio fra den franske og tyske regjering finansiert gjennom lisens. 5% kommer fra sponning og andre inntekter. Arte har ikke reklame.

14 – Lokalisering av administrativt senter

Ofte torpederes, eller i all fall forsinkes, nordisk samarbeid i en endeløs diskusjon om lokaliseringen av hovedsetet. Vårt forslag er å benytte Artes administrasjonssenter i Strasbourg. Nettopp det at et nordisk fellesprosjekt ligger utenfor Norden, men programmessig styres av nordiske fagfolk, gir en mulighet for å tilrettelegge en TV-kanal med et større perspektiv enn å forsvare nasjonale kulturgrenser. Vi tvinges til å løfte blikket utover det nasjonale og nordiske perspektivet, og la oss påvirke av Europa og resten av verden. I tillegg oppnår vi et mangfoldig programtilbud, som ikke er så sterkt preget av amerikansk kultur som dagens samlede TV-tilbud i Norden.

På forespørsel om plass i Strasbourg, svarer Arte v/André de Margerie:
"I dag er det ikke plass, men Arte har planer om å bygge nytt, og ArteNordens behov vil kunne prosjekteres inn i nybygget. Det gjelder både kontorplasser og programavviklingsplasser. Arte ser ingen problemer med å etablere en

15 – Slik kan ArteNorden administreres

Sentral ledelse i Strasbourg

Sjefsredaktør

Økonomisjef

En produsent fra hvert land(4)+representant fra Arte

Koordinator

PA

Denne gruppen, som utgjør sentralredaksjonen i TV-kanalen, setter rammevilkårene for programskjema. Dette blir sendt til hjemmeredaksjonene i de enkelte land, som har som oppgave å fylle skjema med programmer. Ved siden av å representere sitt eget land og se til at rammeforutsetningene overholdes, bør produsentene også ha ulik bakgrunn og representere forskjellige fagfelt, som musikk, andre kulturformater, dokumentar, drama/film og live prosjekter.

Lokal ledelse i hovedstedene

- Programsjef,
-som innstiller til innkjøp i forhold til et programskjema i hvert land.
- Innkjøpssjef
-som ser etter egenproduksjoner, som alle enten er produsert av public service kanalene eller av frittstående produksjonsselskaper. I tillegg innkjøp av ready-mades fra det lokale markedet.
- Koordinator,
-assisterende funksjon

Hjemmeredaksjonene har, i stor grad, påvirkningsmulighet på programskjema siden de sitter tettere på produksjonsmiljøene i de nordiske landene.

Teksting av programmer

Sentralt i Strasbourg finner vi også tekstere. Hele programskjema bør totaltekstes til fire ulike språk, i alt 12 personer(3 fra hvert land)

16 – Programtilbud

En fremtidig ArteNorden TV-kanal kan få en attraktiv blanding av nordiske produksjoner, satt sammen med det beste av det tilbudet Arte gir til de franske og tyske seerne. Fordelingen er 1/5 fra hvert land, inkludert Arte. Dvs at det hver uke er 42 timers sending fordelt på fem bidragsyttere, som igjen gir 8,4 timer på hver. ArteNorden bør kunne sende programmer produsert av så vel public service-kanalene selv, som fra frie produksjonsselskaper. Gjennom Artesystemet vil TV-kanalen få produksjoner som Arte har godkjent til sending over sin egen TV-kanal. Disse kan være produsert av såvel Arte selv, som av frittstående produksjonsselskaper. Innkjøp av ferdig produserte programmer (ready-mades), gjøres gjennom hvert land eller gjennom Arte. Sentralredaksjonen i Strasbourg kjøper ikke inn programmer eller setter prosjekter i produksjon, men er godkjennende enhet (kringkaster), såvel på prosjekter som skal settes i produksjon, som ved kvalitetskontroll før sending.

17 - TV-distribusjon begge veier

Nordiske TV-produksjoner vil kunne bli sett og vurdert av programledelsen i Arte, som igjen har muligheter til å sikre seg produksjoner for sending over det tysk/franske nettet. Her åpner det seg store muligheter for nordiske programskapere inn mot et nytt marked, og nordisk kulturformidling kan få en interessant kanal inn mot Europa.

18 - ArteNorden – en TV- og nett-kanal

ArteNorden bør etableres både som en TV-kanal og et nettsted. Selv kommersielle TV-kanaler i Norden, med aggressiv nettproduksjon og distribusjon, lanserer bare unntaksvis programmer uten å etablere et TV-program som veiviser til nettstedet. Nye programmer må ennå noen år framover lanseres på en TV kanal. At samtlige TV-produksjoner skal ligge ute på ArteNordens nett-TV, er en selvfølge. ArteNorden må planlegges både etter dagens seervaner - og morgendagens. Det kan høres moderne og rimelig ut å si ja til ArteNorden på nettet, ved å vise til at ungdommen nå søker til nettet mer enn til TV. For det første er det ikke sant. Se på egne ungdommer, som kaster seg over TV'n for å se sine programmer til langt på natt. For det andre så er en ArteNorden en kanal også for småbarnsfamilier og besteforeldre, og de er det flest av i de nordiske landene. Når det er sagt, er det liten tvil om at det i løpet av den digitale revolusjonen, som vi er midt inne i, kommer andre distribusjonskanaler, men da får vi si som indianerne på vandring, som visste at de måtte passere en elv, "Vi bygger broen når vi kommer dit".

19 -Budsjett – Forutsetninger

Arte har annonsert at de er villig til å delta i oppbyggingen av TV-kanalen. En modell som ble brukt ved etableringen av ARTV i Canada for 8 år siden, var at det ble stilt til rådighet en sum penger, som skulle tilbakebetales over et antall år ved innkjøp av Arte produserte programmer.

- ArteNorden beregnes å ha programutgifter på ca € 0.45 mio.- pr kveld, På årsbasis € 20,5 mill
- ArteNorden produserer ikke programmer selv, men baserer hele programtilfanget på nasjonal, nordisk og internasjonal produksjon og innkjøp.
- ArteNorden forutsetter at all original programproduksjon som blir laget spesielt for TV-kanalen, er fullfinansiert utenfor ArteNorden organisasjonen og blir kjøpt inn av TV-kanalen for en avtalt pris.
- ArteNorden definerer sin etablering av et marked som en verdi som kvalifiserer til generering av rettigheter.
- ArteNorden kan i spesielle tilfelle investere i programproduksjon/filmproduksjon der det er utsikt til inntekt ved nasjonal, nordisk film distribusjon til kino eller internasjonalt salg til TV-kanaler.

20- Kostnader

Kostnad	Sum
PROGRAMUTGIFTER	20 500
SENDEKOSTNADER	3 000
PROGRAMTEKSTING	1 500
PROGRAMLEDELSE LOKALT I DE NORDISKE LAND	1 500
ADMINSTRASJON OG PROGRAMLEDELSE - STRASBOURG	1 000
ANDRE KOSTNADER	2 000
Totale kostnader	29 500

Forklaring de ulike kostnadsposter

Programutgifter

Snitt pr kveld året gjennom = € 0.45 mio pr kveld = pr år.

Administrasjon og programledelse - Strasbourg

Sjefsredaktør

Økonomisjef

PA

Koordinator

Program Finland

Program Sverige

Program Norge

Program Danmark

Totalt 8 personer

Antall nordiske ansatte ved Artesentret i Strasbourg:

Programteksting

Det forutsettes total teksting av samtlige programmer til nasjonale språk
3 tekstere fra hvert land. **Totalt 12 personer**

Programledelse lokalt i de nordiske land

Programsjef, (som innstiller til innkjøp og sending i forhold til et programskjema i
hvert land.)

Innkjøpssjef

Koordinator 3 i hvert land

Totalt 12 personer.

Sendekostnader

Signalene sendes fra Strasbourg til de nordiske hovedsteder for videre
distribusjon over lokale nettverk. Kostnadene er ikke kjent, men det antas
å holde seg innenfor en kostnad på 3,0 mio EUR .

Ny teknologi med distribusjon av signal over nettet er under utprøving i Norge.

21 –Inntekter

For å lykkes med ArteNorden, og å kunne presentere en troverdig finansieringsplan, må det etableres en solid finansiell grunnmur ved at hvert land bidrar med 50% av de total kostnader over statsbudsjettene. Dvs: Et statlig tilskudd fra hvert land på € 3.7 mio.

Inntekt fra / Bidragsyter	Sum
Statlig tilskudd på 50% av total kost	14 750
Kostnadsbidrag fra public servicekanalene	8 500
Sponsorinntekter	2 500
Fondstilskudd	1 500
Annet offentlig tilskudd fra de Nordiske land	1 000
Avkastning på investeringer	500
Andre inntekter	450
Kommersiell omsetning av programvarer	300
Totale inntekter	29 500

Forklaring på de ulike inntekstposter:

Statlig tilskudd

Utgjør en grunnmur av statlig tilskudd på 50% av estimert total kostnad på 29,5 mio EUR, dvs ca 14.75 mio EUR. Det utgjør 3,7 mio EUR pr land.

Kostnadsbidrag fra public servicekanalene

Hva 6 timer TV koster Public Service i dag på en av de mindre kanalene, dvs antatt kostnad – EUR 6 000 for hver kanal x 4=EUR 20 000 x 365.

Sponsorinntekter

I Norden er det noen større konsern som både har forgreninger til alle de nordiske landene og opptrer multinasjonalt. Noen av disse igjen har en definert kulturprofil i sin sponing. Eks fra norsk side er Statoil, DNB NOR, Jotun m.fl. Noe av sponingen vil kunne være knyttet til enkelte programkonsepter, men i denne rapporten er all sponing slått sammen til en sum.

Fondstilskudd

Det er ulike fond lokalt i de nordiske landene. Blant de store nordiske fondene er Nordisk Råds Kulturfond På Europeisk nivå er det EU-fondet som peker seg ut. Lokalt i Norge vil Kulturfondet være aktuelt. Stadig mer av de statlige midlene til kultur kanaliseres via denne institusjonen. Noe av fondstilskuddene kan også kanaliseres gjennom enkelte programprosjekter, men i denne rapporten er alle tilskuddene slått sammen.

Annet offentlig tilskudd fra de Nordiske land

Gjennom TV-produksjon til kanalen kan kommunal og fylkeskommunal støtte i noen tilfelle kunne påregnes. I denne rapporten er alle tilskudd slått sammen og programkostnadene regnet som full pris prosjekter.

Avkastning på investeringer

Internasjonalt salg av programrettigheter til enkelte serieproduksjoner. Et eksempel på en slik serie er Maestro, utviklet av kulturavdelingen i BBC, nå med stor suksess, produsert av Nordisk Film gjennom kulturavdelingen i NRK i 2011 er det musikkavdelingen i SVT som er internt ansvarlig for produksjonen i Sverige.

Kommersiell omsetning av programvarer

Internasjonale TV-kanaler og DVD/on demand salg.

Andre inntekter

Bokprosjekter, filmprosjekter og live til kino prosjekter. Dette er inntekter som kan være knyttet til enkelte prosjekter, men i denne rapporten regnet inn sentralt.

22- Oppsummering

- 1 Det foreslås å opprette en uavhengig kultur-TV kanal i samarbeid med public service kanalene i de nordiske landene, enten med egen sendefrekvens eller i allerede etablerte TV-kanaler. Sendeperioden hver kveld kl. 1900-0100. 6 timer fordelt på innkjøp, egenproduksjon og direkte sendinger av evenementer. Totalt 42 timer pr uke. Navnet på TV-kanalen er ArteNorden
- 2 Det etableres et samarbeid med Arte sentralt, der hovedkontoret og avviklingsentralen plasseres i Artehuset i Strasbourg. Nytt hus er under prosjektering.
- 3 Med fire likverdige nordiske land, deler vi programtimeansvaret opp i fem, 1/5 Sverige, 1/5 Danmark, 1/5 Norge, 1/5 Finland, 1/5 Arte-Strasbourg. Det gir en et ukentlig ansvar for partene på 8 timer og 24 minutter
- 4 Øverste programråd bør ligge i Strasbourg med representanter fra de respektive land og Arte under toppledelse av en kanalsjef.
- 5 Det opprettes nasjonale programutvalg som i samarbeid med public service kanalene, foreslår sitt lands programtilbud.
- 6 Samtlige sendinger ligger i avgrenset periode på ArteNorden nett-TV
- 7 Ansvar for finansiering av program innkjøp og sendinger og drift deles mellom partene. ArteNorden kan få etableringsstøtte fra Arte.
- 8 På årsbasis er den totale kostnad for ArteNorden € 29.5 mio

Stein-Roger Bull.

19 Oktober 2010

Vedlegg

Arte (*Association Relative à la Télévision Européenne*) is a Franco-German TV network. It describes itself as a European culture channel and aims to promote quality programming especially in areas of culture and the arts. Its facilities are located in Issy-les-Moulineaux near Paris and Strasbourg (headquarters) in France and Baden-Baden in Germany.

Because it is an international joint venture (an EEIG), programs cater technically to audiences from both countries. This implies double-titling, opposite-language subtitling and dubbing, hosts speaking both languages alternately and generally two separate audio tracks (available through DVB-T, satellite television and digital cable).

OUR MISSION

ARTE is a European public-service cultural television channel. Its originality lays in the fact that it targets audiences from different cultural backgrounds, French and German in particular. It is composed of three entities: the headquarters in Strasbourg and two members responsible for program production and delivery, which are ARTE France in Paris and ARTE Deutschland TV GmbH in Baden-Baden.

ARTE Begins With A Vision

WHICH IS A vision bound to the names Francois Mitterrand, Helmut Kohl and Lothar Späth. The founding fathers of ARTE believed that a joint television channel should bring French and German citizens closer on a cultural level and promote cultural integration throughout Europe. Creating a television channel for two audiences was a first in television's history and is still an exception in the global TV market to this date.

After years of negotiations, an interstate agreement was signed on 2 October 1990 by the minister-presidents of the eleven Bundesländer of the former West Germany and the French Minister of Culture, Jack Lang. Within just a few months, ARTE (Association Relative à la Télévision Européenne) was established as a European Economic Interest Grouping – E.E.I.G. (Groupement Européen d'Intérêt Économique – G.E.I.E.) – in Strasbourg.

ARTE's mission

The treaty for the formation of ARTE EEIG from 30 April 1991 Underlines the project's significance and ambition. ARTE's mission is described as Follows:
"The objective of this consortium is to create and produce television programmes of a cultural and international nature in the broadest sense, to be broadcast by itself or by

other channels, via satellite or any other medium. These programmes should aim to promote mutual understanding and unity among the peoples of Europe. "

WHAT WE DO - OUR CHANNEL

The ARTE channel offers year Exceptionally Broad spectrum of topics and program types.

ARTE - Quality, variety and depth

Top-quality, topical evening schedules, documentaries, feature films, TV films, music, theatre, informative programmes and much, much more can be seen on ARTE, with the exceptions of talk shows and sports programmes. The different programmes invite you to **discover** other people, regions and ways of life, to **experience** culture in Europe and to better **understand** political and social developments in today's world.

Of the programmes broadcast by ARTE, 40% come from both ARTE Germany and ARTE France, and 20% from its Head Office. Some of the programmes provided by the members are not only produced in France and Germany, but also in other European countries and worldwide.

In 2008 roughly 30% of the programmes were produced in Germany, 29 % in France, 26 % in other European countries and around 15 % overseas (North and South America, Asia, Africa and Australia).

Approximately 41 % of all programmes are documentaries, 21 % are feature films and 10% are films made for television. Twenty per cent of our programming is assigned to information programmes and a further 10% to music, theatre and dance. 3% are short films.

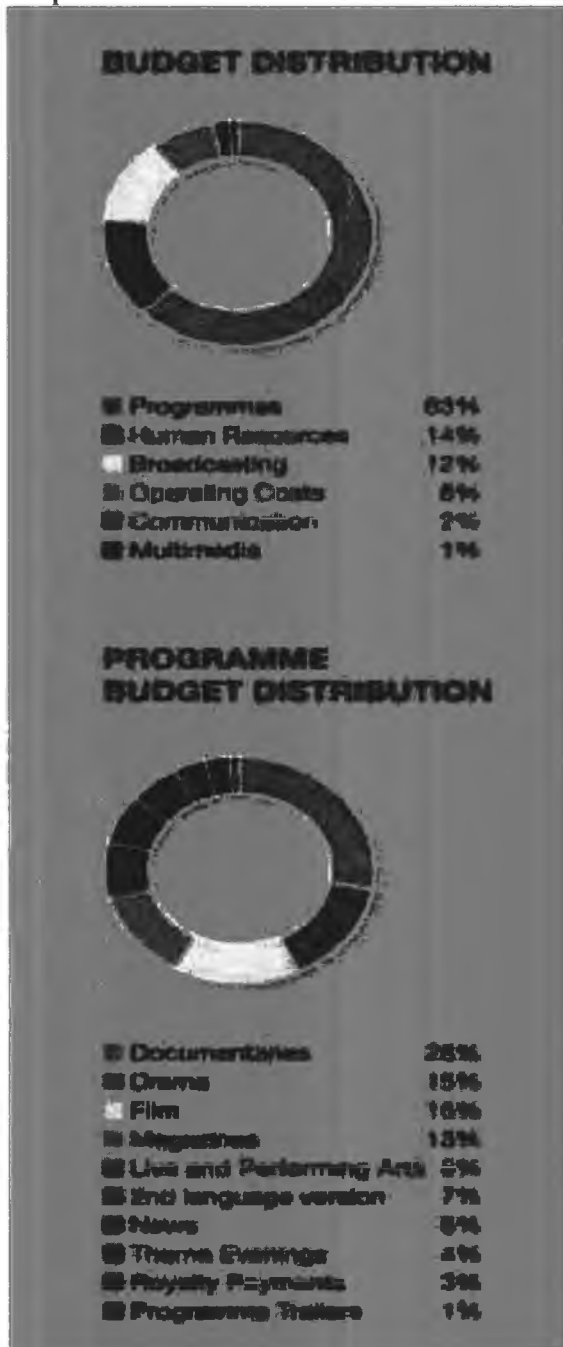
The number of new productions on our channel is particularly significant, since 75% of ARTE evening programmes are first runs.

ARTE programmes can be received simultaneously in France and Germany seven days a week, 24 hours a day, via digital and terrestrial transmission, cable network and satellite.

Budget

ARTE is a financially independent, self-governing entity. In addition to management controls exercised by two controllers appointed by the General Assembly (currently Fabrice Rebois and Dr. Klaus Wenger) and the financier controls provided by the auditors, external control function year has been created to check on the implementation of resolutions ADOPTED by the General Assembly, compliance with current Legislative Requirements and the effective use of fund.

Requirements and the effective use of fund.

DOKUMENT 14

Nordisk Råd

Dokument 14 Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00263-1

Redegørelse om status for den nordlige dimensions kulturpartnerskab

Nordisk Ministerråd tog under det finske formandskab 2007 initiativ til etablering af et kulturpartnerskab indenom Den Nordlige Dimension (NDPC). Fra perioden fra at initiativet blev taget og frem til nu, er der arbejdet målrettet på at virkeliggøre partnerskabet.

Nordisk Råd rekommanderede i 2009 de nordiske landes regeringer at arbejde videre for, at der kortlægges og iværksættes policies og aktiviteter i forbindelse med initiativet omkring Den Nordlige Dimensions kulturpartnerskab samt at arbejde for, at der oprettes strukturer og netværk der sikrer, at kunstudøvere og -organisationer i bred forstand kan tage del i og indgå på ligeværdig basis i kulturpartnerskabet.

Nærværende redegørelse er en opfølgning på det rekommandationssvar som blev givet i 2009 med beskrivelse af daværende status for partnerskabet. Redegørelsen opsummerer de processer og aktiviteter som er igangsat frem til nu.

Baggrund

Udgangspunktet for etablering af et partnerskab for kultur er, at Den Nordlige Dimension råder over enorme aktiver hvad angår såvel kulturel diversitet, kulturarv samt kreativt råstof samt en befolkning der er aktive kultur(for)brugere. Dertil er der lange traditioner for kulturudveksling og samarbejde mellem de mange aktører i regionen.

En nordisk arbejdsgruppe blev nedsat for at udarbejde et grundlag for partnerskabet og en rapport med anbefalinger blev præsenteret for styregruppen for Den Nordlige Dimension i september 2008. I en fælles erklæring på Den Nordlige Dimensions ministermøde i Skt. Petersborg den 28. oktober 2008, understregede ministrene det betydelige potentiale for kulturelt samarbejde i området for Den Nordlige Dimension. De påskønnede bidraget fra Nordisk Ministerråd i de igangværende drøftelser om perspektiverne i et sådant samarbejde og pålagde styregruppen for Den Nordlige Dimension at nedsætte en ad hoc-ekspertgruppe til at gå videre med at vurdere mulighederne for et sådant partnerskab.

Memorandum of Understanding

En arbejdsgruppe har siden arbejdet et grundlag for partnerskabet frem og den 20. maj 2010 blev et *Memorandum of Understanding* (MoU) underskrevet af parterne og de deltagende lande i Sankt Petersborg.

Nordisk Råd

Af MoU' en fremgår det hvilke **mål** kulturpartnerskabet arbejder mod:

Dokument 14

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00263-1

- Skabe en platform for udveksling af *best practise* og dialog mellem aktører på alle niveauer.
- Understøtte dialogen mellem kulturelle aktører på den ene side og virksomhederne på den anden. Målet er at finde områder af fælles interesse og udvikle den kreative økonomi.
- Fremme samarbejdet mellem de fire regionale råd i regionen (Arktisk Råd, Østersørådet, Barentsrådet og Nordisk Ministerråd) for at sikre synergi og undgå overlap.

Det fremgår ligeledes af MoU'en hvilke slags **aktiviteter** partnerskabet blandt andet kan igangsætte:

- Promovering af produkter og ydelser fra regionen til et internationalt publikum via festivals, udstillinger og andre kulturelle begivenheder. Det kan f.eks. være indenfor design, kulturturisme, musikindustri mv.
- Udvikle skræddersyede produkter indenfor kulturturisme
- Understøtte kulturelle aktiviteter med fokus på people-to-people kontakter
- Tage initiativ til at styrke kompetenceudvikling indenfor marketing og entreprenørskab for kunsterne, kulturinstitutioner og operatører.
- Gøre det nemmere at få vurderet den finansielle levedygtighed af et projekt og at finde adgang til finansieringskilder, herunder offentlig-privat partnerskaber.

Styregruppe

Efter underskrivelse af MoU'en er en egentlig styregruppe for partnerskabet nedsat. Styregruppen arbejder på en handlingsplan for årene 2010-2012 og med rammerne for partnerskabets virke. EU Kommissionen har tilkendegivet at de har afsat midler til støtte af aktiviteter indenfor rammerne af NDPC.

Den 3. november 2010 skal en endelig plan for partnerskabets modaliteter fremlægges på ND ministeriel meeting i Oslo.

Konkrete projekter

I den forberedende proces er der ikke igangsat konkrete projekter men derimod en række aktiviteter der skal afsøge forudsætningerne for de mål som partnerskabet har sat sig:

- Der er blandt andet afholdt to store og vellykkede internationale kulturfora i hhv. 2009 og 2010 med deltagelse fra hele regionen. På de to fora blev en lang række temaer som er relevante for partnerskabet udfoldet i workshops og oplæg.
- Resultaterne af et studie som undersøger potentialet for offentlig-private partnerskaber i gennemførelse af koncepter og som ser på udfordringen med at mobilisere finansiering til projekter i relation til Den Nordlige Dimension, er undervejs.
- Der er startet en dialog mellem de fire regionale råd, med de øvrige partnerskaber og institutioner indenfor Den Nordlige Dimension samt Den Nordlige Dimensions parlamentariske Forum. Dialogen er konstruktiv og præget af positive forventninger til partnerskabets muligheder.

Videreudvikling af partnerskabet

Nordisk Ministerråd har siden initiativet til partnerskabet blev taget, bidraget substantielt til udviklingen af det, herunder med finansiering af sekre-

tariatsbistand til det forberedende arbejde og gennemførelse af to kulturfora.

Nordisk Ministerråd har høstet stor anerkendelse for sin drivende rolle i etableringen af partnerskabet og har gennem sit arbejde med NDPC skabt god sammenhæng til andre prioriteringer i NMR's nabosamarbejde: Østersøstrategien og samarbejdet med NV Rusland og de baltiske lande. Endvidere ligger NDPC's målsætning i tråd med NMR's satsning på kreative industrier samt KreaNords og NICes arbejde.

NMR har ansvaret for drift af partnerskabets sekretariat indtil den 31. 12. 2010. Styregruppen for Kulturpartnerskabet har imidlertid anmodet Nordisk Ministerråd om at fortsætte varetagelse af sekretariatsfunktionen i op til tre år (2011-2013) for at sikre at partnerskabet får den mest optimale start.

Sekretariatet for partnerskabet skal finansieres ved frivillige bidrag fra landene. Der er indkommet positive tilkendegivelser om bidrag men forhandlingerne er endnu ikke afsluttede. På denne baggrund anses det for hensigtsmæssigt, at NMR i en overgangsperiode på op til tre år, fortsat varetager sekretariatsfunktionen og bidrager til driften med et mindre beløb, også for at medvirke til en smidig overgang til finansiering fra de lande, som deltager i Partnerskabet.

Beslutning om fortsat bidrag til og værtskab for partnerskabssekretariatet tages af de berørte ministerråd inden årets udgang.

EU's Grøn bog om kulturelle og kreative industrier

Parallelt med udviklingen af kulturpartnerskabet har EU kommissionen udgivet en Grøn bog: Frigørelse af de kulturelle og kreative industriers potentiale (april 2010). Grønbogen understreger, at der er betydeligt uudnyttet potentiale i de kulturelle og kreative industrier for at skabe vækst og arbejdspladser.

Grønbogen ser kulturelle og kreative industrier (KKI) i et langt bredere perspektiv end det hidtil har været praksis: KKI'er er, ud over deres direkte bidrag til BNP, også vigtige drivkræfter for økonomisk og social innovation i mange andre sektorer. Som et eksempel nævnes det, at evnen til at skabe sociale erfaringer og netværk i dag er en betydende faktor for konkurrenceevnen. Udvikling af de kulturelle og kreative industrier *kan* spille en rolle i forhold til at udstyre borgerne med færdigheder indenfor kreativitet og entreprenørskab, som er nødvendig for at gribe og udnytte de muligheder videnssamfundet stiller til rådighed.

Et sådant tankesæt udfordrer og inspirerer kulturpartnerskabet til at tænke i baner der kan katalysere de afsmittende virkninger af kulturelle og kreative industrier på en lang række økonomiske, sociale og uddannelsesmæssige sammenhænge.

Sammenfattende kan det konstateres:

- At udvikling af et kulturpartnerskab under Den Nordlige Dimension har været i god fremdrift siden initiativet blev taget i 2007 og at rekommandationen fra Nordisk Råd er imødegået
- At der er underskrevet en hensigtserklæring af parterne som beskriver hvilke mål partnerskabet skal arbejde med og hvordan
- At der findes store potentialer i udviklingen af et partnerskab på kultur som indbefatter kreative og kulturelle industrier og deres spill-over effekter på en række andre sektorer

Nordisk Råd

Dokument 14

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00263-1

- At der er igangsat en række aktiviteter herunder blandt andet afholdelse af to store internationale fora
- At Nordisk Ministerråd har haft en drivende rolle og har høstet stor anerkendelse for indsatsen
- At der undervejs i processen er skabt gode relationer til de regionale råd i forhold til at samarbejde, finde synergi og undgå overlap. Der er tillige etableret en dialog med The Northern Dimension Parliamentary Forum
- At der arbejdes på en action plan der skal afsøge partnerskabets muligheder i praksis
- At en fremtidig placering af sekretariatet for de næste tre år formentlig bliver i regi af Nordisk Ministerråd
- At Nordisk Ministerråd i en overgangsperiode bidrager økonomisk for at sikre en smidig overgang til partnernes fulde finansiering af sekretariatets drift, men at ministerrådet ikke kan påtage sig langsigtede forpligtelser hvad angår driftsstøtte til eller værtskab for sekretariatet.

Nordisk Råd

Dokument 14

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00263-1

DOKUMENT 15

Nordisk råd

Dokument 15 Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Likestillingsredegjørelsen 2010

Nordisk ministerråds likestillingsredegjørelse til Nordisk råds sesjon 2010 i Island

1.0 Likestillingsredegjørelse, 2010 ¹

Indledning

Den foreliggende redegjørelsen består av seks dele:

1. Indledning:
  - 1.1. De forskjellige organers ansvar i forbindelse med integrering og oppfølging av likestillingsperspektivet
  - 1.2. Væsentlige projekter og aktiviteter på likestillingsområdet i 2010 (Handlingsplan 2006-2010)
2. De interne afdelinger i nordisk Ministerråds Sekretariats omtale og prioritering af ligestilling.
3. Benævnelse af ligestilling i formandskabs- og sektorprogrammer.
4. Ligestillingsanalyse af kønsfordelingen i det Nordiske Samarbejde:
  - 4.1. De ulike fagministerområder
    - 4.1.1. Ministerråd
    - 4.1.2. Nordisk Råds Udvalg
    - 4.1.3. Embedsmandskomitéer
    - 4.1.4. Nordiske Institutioner og Samarbejdsorganer
  - 4.2. De interne forhold i Nordisk Ministerråd
5. Bilag:
  - 5.1. Statistik over repræsentationen af mænd og kvinder i det nordiske samarbejde
    - 5.1.1. Ministeråd
    - 5.1.2. Nordisk Råds Udvalg
    - 5.1.3. Embedsmandskomitéer
    - 5.1.4. Institutioner og Samarbejdsorganer
  - 5.2. Statistik over repræsentationen af mænd og kvinder i Nordisk Ministerråds Sekretariat

---

¹ Likestillingsredegjørelsen består av to deler: I: en skriftlig redegjørelse inklusive en likestillingsstatistikk og II: en muntlig redegjørelse til Nordisk råd.

Nordisk råd

Dokument 15 Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Nordisk råd har bedt Nordisk ministerråd rapportere om integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv. Den første redegjørelsen ble gitt 2006.

Ministerrådet for likestilling (MR-JÄM) har et spesielt ansvar for å følge opp samarbeidsministrenes vedtak fra 2007 om å integrere et kjønns- og likestillingsperspektiv i ministerrådets virksomhet. I 2008 vedtok Generalsekretærens nye prosesser for en kjønns- og likestillingsintegrering som tok utgangspunkt i forslagene fra den tverr-sektorielle arbeidsgruppen for likestilling i ministerrådets sekretariat.

Det er fagsektorenes eget ansvar – i følge sektorprinsippets ansvar – å følge opp disse formelle vedtakene i politikktvikling og i tildelinger den enkelte sektor er ansvarlig for. Sektoransvaret omfatter også de underlagte/tilknyttede institusjoner, arbeidsgrupper, komiteer og lignende.

NMRs vedtatte likestillingspolitikk har et to-delt fokus: I: et som tar for seg de ulike fagministerområdene og II: et som tar for seg mer interne forhold i NMR.

Den foreliggende rapport søker at redegjøre for integrationen af køn- og ligestillingsperspektiv i det nordiske samarbejde og at give et overblik over de væsentlige aktiviteter og projekter som ministerrådet for ligestilling (MR-JÄM) foretager i 2010 med henblik på at fremme ligestilling.

1.1 De forskjellige organers ansvar i forbindelse med integrering og oppfølging af ligestillingsperspektivet

De ulike fagministerråds ansvar

Sektoransvaret for å følge opp integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv ligger i det enkelte fagministerområdet.

Målet for den vedtatte likestillingspolitikken i NMRS er at samtlige fagministerråd innen 2012 skal identifisere og integrere relevante likestillingsperspektiv i sin virksomhet. Innen da skal en bl.a. som del av globaliseringsstrategien trekke frem, belyse og problematisere noen relevante kjønns- og likestillingsperspektiv på seminarer og konferanser, og man skal ha som målsetting å ha en god balanse mellom menn og kvinner både som innledere og deltakere på disse seminarene og konferansene.

Fremtidige formannskap har også et ansvar for å løfte frem et kjønns- og likestillingsperspektiv i sine prioriteringer. Det er utarbeidet egne konkrete indikatorer for å kunne måle endring på fagministernes ansvarsområde.

NMRS interne ansvar

Visjonen for det interne arbeidet i sekretariatet er at NMRS skal være en god arbeidsplass der kvinner og menn gis samme muligheter og rett til karriere og utviklingsmuligheter, samt at det skal være mulig for begge kjønn å kombinere arbeid med familieliv.

I lønnsstatistikken mellom kvinnelig og mannlige ansatte skal det ikke forekomme systematiske forskjeller. I tillegg er det bl.a. uttrykt at det skal være nulltoleranse for seksuell trakassering, at alle faggrupper i sekretariatet ikke skal ha mer enn 60% av et kjønn (det vil si at kjønnsrepresentasjonen for begge kjønn skal ligge mellom 40%-60% som vanligvis oppfattes som en jevn kjønnsfordeling).

Det legges opp til full måloppnåelse for dette arbeidet i 2012. Det er utarbeidet egne indikatorer for å kunne måle endring på innen NMRS' ansvarsområde.

Ministerrådet for likestillings ansvar

Arbeidet i Ministerrådet for likestilling (MR-JÄM) er forankret i tre politisk vedtatte strategidokument; I: Kjerneoppgavedokumentet fra 2007; II: Det 5-årige samarbeidsprogrammet for perioden 2006-2010- *Med fokus på kjønn er målet et likestilt samfunn*; og III: Handlingsplanen for det nordiske likestillings samarbeidet i 2010.

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Vedlegg

I tillegg til disse dokumentene har MR-JÄM utarbeidet 3 vedlegg til redegjørelsen; I: De interne afdelinger i nordisk Ministerråds Sekretariats omtale og prioritering af ligestilling (afsnit 2.0) II: Benævnelse af ligestilling i formandskabs- og sektorprogrammer (Afsnit 3.0) samt III: Ligestillingsanalyse af kønsfordelingen i det Nordiske Samarbejde" (afsnit 4.0).

Det første vedlæg er udarbejdet i maj 2010 og viser de 7 interne afdelingers (inkl. GSK) omtale og prioritering af ligestilling. Analysen er foretaget på baggrund af de foreliggende virksomhedsplaner. Det andet vedlæg er udarbejdet i juni 2010 på baggrund af foreliggende publikationer af Formandskabs- og sektorprogrammer nedhentet fra Norden.org. Det tredje vedlegget dateret mai/juni 2010 viser kjønns sammensetningen av ministerråd, embetsmannskomiteer – inklusive NSK, Nordisk Råds Udvalg, nordiske institusjoner og samarbeidsorgan og sekretariatet.

I tidsperioden fra vedleggene ble utformet, og til utforming av redegjørelsen, kan det ha forekommet endringer.

1.2 Vesentlige prosjekter og aktiviteter på likestillingsområdet; handlingsplan 2010*Samarbeidsprogram og handlingsplan*

I den nåværende strategiperioden 2006-2010 for Ministerrådet for likestilling (MR-JÄM) er det to hovedprioriterte områder: I: Kjønn og makt og II: Kjønn og ungdom, i tillegg kommer det løpende arbeidet med integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet som gis høy prioritet.

Aktiviteter/prosjekter inklusive kostnader for disse i 2010

Det samlede budsjettet for MR-JÄM 2010 er 8.103.000 DKK, fordelt med 3.557.000 DKK til de aktivitetene/prosjektene som ministerrådet for likestilling (MR-JÄM) selv initierer og holder i, og 4.546.000 DKK som tildeles for å opprettholde driften ved Nordisk institutt for kunnskap om kjønn (NIKK). I tillegg til denne budsjett-tildelingen disponerer MR-JÄM avsetninger til aktiviteter for årene 2009 og 2008.

Overskrifter for årets aktiviteter i handlingsplanen er

Handlingsplanen for det nordiske likestillings samarbeidet forsøker å fange opp situasjonen for likestilling i mange sammenhenger, derfor er overskriftene utformet slik at de kan inneholde mange typer aktiviteter og prosjekter. En type overskrifter er som følger:

- Integrering av likestillingsperspektivet i NMRs virksomhet
- Globaliseringsinitiativene og likestilling
- Fagpolitisk seminar om likestilling under NR sesjonen i 2010
- Samarbeid med Estland, Latvia og Litauen
- Samarbeid med Nordvest-Russland
- Kvinnekommissjonsmøtet – CSW i 2010

Andre overskrifter er noe mer selvforklarende som disse:

- Nytt samarbeids/strategiprogram
- Ny kontrakt med NIKK
- Støtte til frivillige organisasjoner i det nordiske likestillings samarbeidet

Nordisk råd

Dokument 15 Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Det nye samarbeidsprogrammet er oversendt som ministerrådsforslag for behandling på årets sesjon, mens den nåværende mål- og resultatkontrakten NIKK har NMR er forlenget med et år, ut 31.12.2011. Derimot er det ikke mulig å lese av overskriften at frivillige organisasjoner ikke kan søke om støtte til aktiviteter lenger, men at de kan tildeles støtte for å delta på NMRs ulike aktiviteter.

En del av handlingsplanen er reservert det danske formannskapets aktiviteter og prosjekter, der vil en finne følgende overskrifter:

- Prosjektmedarbeider – nytt samarbeidsprogram og ny kontrakt med NIKK
- Finanskrisen og det kjønnsdelte arbeidsmarkedet
- Likestilling blant etniske minoriteter i Norden
- Samarbeid i Vest-Norden

2.0 De interne afdelinger i Nordisk Ministerråds Sekretariats omtale og prioritering af likestilling

I tillegg til en oversikt over innrapportert fordeling mellom kvinner og menn i NMRs ulike institusjoner, har NMRS gått inn i de 7 nye avdelingene i sekretariatet, inklusive generalsekretærens kontor for å se hvordan de beskriver/ prioriterer synliggjøring av sin egen likestillingspolitikk. Dette gjøres for å se hvordan NMRS forbereder at alle fagministerråd innen 2012 skal identifisere og integrere relevante likestillingsperspektiv i sin virksomhet. Arbeidet med å gjøre dette er forankret i NSKs vedtak av 2.oktober i 2008.

Følgende analyse af de interne afdelingers omtale og prioritering af likestilling er foretaget på baggrund af de foreliggende virksomhedsplaner. Citater er at finde i de respektive virksomhedsplaner.

A. Afdeling for Kultur & Ressurser (KR) – ref Dina 09-01720-16 (19. februar 2010)

Kultur & Ressurser (KR) har sekretariatsfunksjonen for følgende tre ministerråd: Ministerrådet for kultur (MR-K), Ministerrådet for fiskeri/jordbruk/levnedsmidler/skogbruk (MR-FJLS) og Ministerrådet for likestilling (MR-JÅM).

Avdelingen arbeider med følgende åtte samarbeidsområder: Kunst og kultur, Medier, Fiskeri, Jordbruk, Levnedsmidler, Skogbruk, Likestilling og Barn og unge.

I tilknytning til MR-K er likestilling ikke eksplisitt nevnt noe sted.

I tilknytning til MR-FJLS omtales likestilling underkapitlet " 2. Kort beskrivelse af de overordnede retningslinjer for NMRS/afdelingen i 2010" på følgende måte:

Ligestilling

MR-FJLS prøver at medtage ligestilling i alle relevante projekter – bl.a. i forbindelse med opfølgning på handlingsplanen for kost og motion.

Skovbrugssamarbejdet har gennem længere tid arbejdet med øget fokus på ligestilling. Det er forventningen, at dette arbejde vil intensiveres i løbet af 2010.

I tilknytning til MR-JÅM beskrives årets planlagte likestillingsaktiviteter i forhold til ministerrådet, embetsmannskomiteen og NIKK med utgangspunkt i det gjeldende 5-årige samarbeidsprogrammet som avsluttes i år og årets sektorprogram.

Samarbeidsområdet "Barn og unge" der avdelingen har sekretariatsfunksjonen relatert til Nordisk barne- og ungdomskomiteé (NORDBUK) overfor MR-SAM er ikke omtalt i virksomhetsplan for KR.

Det er ingen beskrivelse for noen av ministerrådene eller åtte samarbeidsområder avdelingen har ansvar for når det gjelder fagministerrådene skal starte arbeidet med å identifisere og integrere relevante likestillingsperspektiv i sin virksomhet for måloppnåelse innen 2012.

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Avdelingens interne likestillingsforhold beskrives under kapitlet "Personalressurser" på følgende måte:

Likestilling:

Av de samlede personalressurser (14 årsverk) er 8 kvinner og 6 menn.

En vurdering av behovet for likestillingspolitiske tiltak i avdelingen omtales ikke.

B. Avdeling for Administration og Jura (AJ) – ref Dina 09-01720-9 (28. januar 2010)

Avdelingen för Administration och Jura (AJ) har till uppgift att rådgiva, planlägga och följa upp på det administrativa området innanför Nordiska ministerrådets sekretariat. Administration och Jura bistår också Nordiska rådets och Nordiska kulturfondens sekretariat inom det administrativa området.

I tilknytning til afsnit afdelingens generelle retningslinjer og anvisninger nævnes det at et af Nordisk Ministerråds sekretariats overordnede temaer for 2010 er ligestilling på arbejdsmarkedet.

Ligestilling er yderligere angivet som tema der skal prioriteres ved udarbejdelse af virksomhedsplanen for afdelingen.

Der er ikke yderligere information at hente omkring afdelingens mål for ligestilling eller implementering heraf for 2010.

C. Avdeling for generalsekretærens kontor (GSK) – ref Dina 09-01720-7 (14. december 2009)

Arbetet i Nordiska ministerrådets sekretariat (NMRS) leds av en generalsekreterare (GS). Generalsekreterarens kontor (GSK) är den avdelning i NMRS som bistår GS i arbetet att leda och samordna arbetet i NMRS och till att konstruktivt ta initiativ som främjar utvecklingen av det nordiska samarbetet.

I tilknytning til afdelingens generelle retningslinjer og anvisninger nævnes det at et af Nordisk Ministerråds sekretariats overordnede temaer for 2010 er ligestilling på arbejdsmarkedet.

Ligestilling er yderligere angivet som tema der skal prioriteres ved udarbejdelse af virksomhedsplanen for afdelingen.

I tilknytning til afdelingens profileringsstrategi omtales ligestilling i forbindelse med de kerneområder GSK søger at integrere i intern såvel som eksternt arbejde i underkapitlet "Formål".

Arbetet för ökad jämställdhet och likabehandling, oberoende av kön, sexualitet, etniskt ursprung, trosuppfattning, och handikapp, ingår som en central Nordisk värderingsgrund och bör således även vara en integrerad del av GSKs arbete.

Övergripande målsättning/syftet med GSKs interna profileringsarbete:

- stärka GSKs profilerings arbete och fokus på de fyra kärnområdena
- stärka GSKs arbete för jämställdhet

Ligeledes benævnes ligestillingsperspektivet i afdelingens mål og succeskriterier

- Utarbetande av handlingsplan för GSKs interna profileringsarbete innan Maj, 2010.
- Miljöhandlingsplan för GSK vedtaget innan Juni, 2010.
- Etablerande av Miljögrupp inom GSK i 2010.
- Utarbetande av handlingsplan för jämställdhetsarbete inom GSKs normala arbetsgång senest 1. september 2010, herunder på forskellige "fag"områder.

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Der er ikke yderligere information at hente omkring afdelingens mål for ligestilling eller implementering heraf for 2010.

E. Afdeling for Kommunikation (KOMM) – ref Dina 09-01720-11 (4. januar 2010)

På afdelingen for Kommunikation finder man informationsmedarbejdere, webmedarbejdere, projektansatte administratorer og studentermedhjælper som sammen med kommunikationschefen varetager både det langsigtede og det daglige kommunikations- og informationsarbejde i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Der er ikke information at hente omkring afdelingens mål for ligestilling eller implementering heraf for 2010.

5. Afdeling for Vækst og Klima (VK) – ref Dina 09-01720-12 (manglende dato)

I tilknytning til Afdelingens væsentlige indsatsområder for vækst og klima tages det til efterretning at ligestilling og integrering i arbejdslivet er en særlig prioritering

I tilknytning til afdelingens fagområde "Arbejdsliv" nævnes ligestilling som et mål der skal fremmes på arbejdsområdet samt at afdelingen søger gennem fem konferencer i 2010 at fremme ligestillingen inden for traditionelle kvindedominerede faggrupper.

I samarbeidsprogrammet for MR-A 2009-2012 fastlægges det en række mål for det nordiske samarbejde på arbejdsområdet som springer ud fra de langsigtige hovedudfordringerne arbejdslivet i Norden står over for i lys af globalisering, demografisk udvikling og klimaændringer.

De vigtigste mål for samarbejdet på arbejdsområdet i den kommende periode vil være å udvide arbejdsstyrken, fremme livslang læring og sikre udviklingen av et dynamisk arbejdsmiljø som styrker velferd, inkludering og produktivitet basert på en balanse mellom fleksibilitet og sosial beskyttelse for arbeidstakere. Videre skal man fremme likestilling og likebehandling på arbeidsmarkedet, styrke det nordiske samarbeide i forhold til internasjonale reguleringer samt forebygge og bidra til å løse grensehindre på det nordiske arbeidsmarked.

EK-A har det overordnede ansvaret for gjennomføringen av de aktiviteter som skal lede de nordiske arbeidsmarkedene nærmere de uttalte mål. Den praktiske implementeringen overlates til utvalgene under EK-A, prosjektene samt institusjonen NIVA.

I lys av det danske formannskapets prioriteringer, vil man i 2010 fokusere på globaliseringssamarbeidet, internasjonale spørsmål, oppfølging på grensehindringssamarbeidet, ettervirkninger av finanskrisen samt utsatte gruppers situasjon på arbeidsmarkedet. Et viktig område vil være å arbeide for å sikre tilstrekkelig arbeidskraft gjennom mobilisering og kompetanseheving av innenlandsk arbeidskraft i kombinasjon med tiltrekning av

utenlandsk arbeidskraft. I tillegg bør man legge til rette for en mer kjønnsutlignet balanse i tradisjonelle kvinnedominerte yrker for å sikre et fleksibelt og likestilt arbeidsmarked i Norden. Formannskapet planlegger å gjennomføre fem konferanser i 2010 med fokus på noen av disse områdene.

Der er ikke informasjon at hente omkring afdelingens mål for ligestilling eller implementering heraf for 2010.

F. Afdeling for Kundskab og Velfærd (KV) – ref Dina 09-01720-15 (27. januar 2010)

Afdelingen for Kundskab og Velfærd arbejder med tiltag indenfor uddannelse og forskning, samt det sociale område, inklusive helse og velfærdsspørgsmål. Afdelingen fokuserer også på IT-spørgsmål i Norden og har hovedansvar for det nordiske sprogsamarbejde.

I tilknytning til 4) afdelingens tværgående opgaver og samarbejde med Nordisk Råd 2010 benævnes ligestilling som et mål.

Der er ikke ydeligere information at hente omkring afdelingens mål for ligestilling eller implementering heraf for 2010.

3.0 Benævnelse af ligestilling i formandskabs- og sektorprogrammer 2010

Det danske formannskapet presenterte sitt hovedprogram under Nordisk Råd sesjon i 2009. I etterkant har følgende sektorer laget egne sektorprogrammer:

- Ligestilling
- Miljø
- Næring, Energi og Regional
- CO-operation on Education and Research

Nedenfor findes en beskrivelse af hvordan køns- og ligestillingsperspektivet beskrives i de ulike programmer. Analysen er foretaget på baggrund af de foreliggende trykte eller netbaserte formands- og sektorprogrammer.

Ligestilling benævnes i Formandskabsprogrammet 2010 på følgende områder:

I forbindelse med Ligestilling generelt (s.8):

"Ligestilling er central"

Geografisk er Norden en stor region, men befolkningsmessig er Norden lille og har derfor et begrenset antalsmessig potensiale. Hvis de nordiske lande fortsatt skal kunne klare sig i en globaliseret verden, skal det potensiale utnyttet fuldt ut. Det omfatter alle. Danmark vil arbeide for ligestilling af kjønnene herunder personer med forskjellig etnisk bakgrunn. Det er helt sentralt, at ligestillingsperspektivet integreres i de forskjellige samarbeidsområder. Det danske formandskapsprogram er opdelt i tre søjler: Norden i verden, Norden i Norden samt Norden i fart."

I forbindelse med Ligestilling på arbeidsmarkedet (s.19):

"Ligestilling på arbeidsmarkedet"

De nordiske lande er kendetegnede ved en høy andel af både kvinner og menn på arbeidsmarkedet. Det har haft en lang rekke positive effekter, men arbeidsmarkedet er underveis blitt kønsopdelt. Kønsopdelingen er sterkt medvirkende til lønforskelle imellom kvinner og menn, men medfører også andre uligheter. Således tyder meget på, at den økonomiske krise og stigende globalisering i særlig høy grad rammer de tradisjonelle mandefag, bl.a. inden for håndværk, imens der er mangel på arbeidskraft

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

i den offentlige sektor i en række af de traditionelle kvindefag knyttet til omsorg og sundhed. Dette er ikke mindst et problem i de nordiske randområder, fordi traditionelle mandefag som fiskeri og fangst er dominerende her. Det danske formandskab vil sætte fokus på gode praksiserfaringer med at motivere og kvalificere mænd til at træde ind på den del af arbejdsmarkedet, der traditionelt set har tilhørt kvinder, med henblik på at sikre et mere fleksibelt og ligestillet nordisk arbejdsmarked."

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Ligestilling benævnes i Sektorprogrammet for Ligestilling på følgende områder:

I forbindelse med ligestilling blandt etniske minoriteter (s. 9):

"Social kontrol blandt etniske minoriteter"

En af udfordringerne for ligestillingsarbejdet i Norden er at sikre ligestilling i alle grupper i samfundet. Målet med projektet under det danske formandskab er at indsamle og udveksle viden om, hvordan den sociale kontrol over kvinder, der eksisterer i nogle indvandremiljøer, kan nedbrydes. Projektet skal afdække de kønsrollemønstre, der er med til at afholde kvinder fra at deltage på lige fod med mænd i samfundet, samt de kønsroller, der gør, at unge indvandrerdrengene og -mænd får rollen som deres søsters vogter. For det er ikke blot pigerne, der lider under den sociale kontrol. Også de mænd, der udøver den sociale kontrol, kan blive forhindret i at leve det liv, de ønsker. Køn, kønsroller, social kontrol, familiestrukturer eller „parallelle retsregler“ må ikke begrænse det enkelte menneske i at deltage i samfundet. I at tage sig en uddannelse, få et arbejde, og tage del i foreningslivet. Ligestilling mellem kønnene er en grundlæggende værdi i de nordiske samfund. Og uanset hvilken baggrund man har, skal kvinder og mænd have lige muligheder for at leve det liv, de selv ønsker. Projektet skal derfor bidrage til at belyse kønsbestemte roller i visse indvandremiljøer, og dermed give inspiration til, hvad der kan fremme ligestillingen, således at både indvandrerkvinder og -mænd bliver behandlet ligeværdigt og kan bruge deres ret til selvbestemmelse. Baseret på en kortlægning vil der blive afholdt en nordisk konference, hvor den indsamlede viden formidles til relevante aktører."

I forbindelse med Ligestilling på arbejdsmarkedet (s. 7):

"Det danske formandskabs hovedprioriteringer på Ligestillingsområdet"

Under det danske formandskab for Nordisk Ministerråd sættes der fokus på, hvordan indsatser kan bidrage til at opløse det kønsopdelte arbejdsmarked og de kønnede effekter af finanskrisen samt hvordan traditionelle kønsrollemønstre i nogle indvandremiljøer begrænser den enkelte kvindes lige og frie mulighed for at vælge job, karriere og familieliv.

Finanskrisen og det kønsopdelte arbejdsmarked

Det kønsopdelte arbejdsmarked er en af hovedårsagerne til uligheder mellem kvinder og mænd på områder som løn, karrieremuligheder samt muligheden for at forene lønnet arbejde med forældrerollen.

Med globalisering og finanskrisen oplever et stigende antal nordiske mænd at blive arbejdsløse. For kvinder og mænd rammes forskelligt af krisen. Statistikken viser, at det særligt er mænd, der rammes af ledighed. Mændene er overrepræsenterede i flere af de fag, der rammes hårdest af finanskrisen, såsom bygge- og anlægssektoren samt industrien, hvor mange – særligt ufaglærte – mænd har mistet deres job. Til gengæld er der stadig mangel på arbejdskraft til omsorg og pleje i den offentlige sektor, hvor der traditionelt er flest kvinder ansat. Finanskrisen har derfor vendt op og ned på den historiske kønsfordeling blandt ledige, hvor kvinderne tidligere var i flertal. Men den er stadig med til at understrege det kønsopdelte arbejdsmarked. Under det danske formandskab sættes fokus på, hvordan vi kan medvirke til den økonomiske vækst samtidig med, at vi stadig øger ligestillingen mellem kvinder og mænd. Med projektet om finanskrisen og det kønsopdelte arbejdsmarked undersøger man derfor,

hvorvidt ledigheden blandt mænd kan blive til gavn i omsorgs-sektoren, hvor man mangler hænder. Projektet vil indsamle viden og *best practice* fra de forskellige nordiske lande om, hvordan man lokalt og regionalt kan nedbryde det kønsopdelte arbejdsmarked og dermed opbløde opfattelserne af „kvindefag“ og „mandefag“. Baseret på en kortlægning og en nordisk konference vil der blive udarbejdet konkrete anbefalinger til at skabe uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder for udsatte mænd. Fremmer vi i Norden kønsutraditionelle valg og fleksibilitet i fremtiden – så fremmer vi både ligestillingen og sikrer samtidig øget vækst i vores velfærdsstater.

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Ligestilling benævnes ikke i Sektorprogrammet for Miljø 2010.

Ligestilling benævnes ikke i Sektorprogrammet for Næring, Energi og Regional 2010.

Ligestilling benævnes ikke i Sektorprogrammet for Co-operation on Education and Research 2010.

4.0 Ligestillingsanalyse

Oversigt og datamateriale for udarbejdet ligestillingsstatistik

I forbindelse med fremstillingen af ligestillingsredegørelsen 2010 er der udarbejdet en række statistiske udredelser af kønsfordelingen i Nordisk Ministerråd.

Statistikken er baseret med henblik på at belyse og analysere repræsentationen af mænd og kvinder i følgende enheder i det nordiske samarbejde:

- 1) Ministerrådene
- 2) Nordisk Råds Udvalg
- 3) Embedsmandskomitéerne
- 4) Nordiske Organisationer og Institutioner
- 5) De samlokaliserede sekretariater i Nordisk Ministerråds Sekretariat.

Heraf følger en oversigt over de forskellige enheder og hvilket datamateriale der var at forefinde ved analysearbejdet:

1) *Ministerråd*

De Nordiske Ministerråd udgør:

- Samarbejdsministrene (MR-SAM)
- Nordisk ministerråd for arbejdsliv (MR-A)
- Nordisk ministerråd for næring, energi og regionalpolitik (MR-NER)
- Nordisk ministerråd for fiskeri, jordbrug, næringsmidler og skogbrug (MR-FJLS)
- Ministerrådet for ligestilling (MR-JÄM)
- Nordisk ministerråd for Kultur (MR-K)
- Ministerrådet for lovsamarbejd (MR-LAG)
- Ministerrådet for miljø (MR-M)
- Ministerrådet for sosial- og helsepolitik (MR-S)
- Nordisk ministerråd for uddanning og forskning (MR-U)
- Nordisk ministerråd for økonomi- og finanspolitik (MR-FINANS)

Ved udarbejdelsen af ligestillingsstatistikken forelå datamateriale for alle 11 ovenstående Ministerråd. (Se bilag 6.1.1.) Statistikken er baseret på informationer foreliggende på Norden.org og er nedhentet i maj 2010

2) *Nordisk Råds Udvalg*

Nordisk Råds fagudvalg udgør:

- Næringsudvalget
- Kultur- og Uddannelsesudvalget
- Medborger- og Forbrugerudvalget

Miljø- og Naturressourceudvalget
 Velfærdsudvalget
 Kontrolkomitéen
 Valgkomitéen

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
 Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Ved udarbejdelsen af ligestillingsstatistikken forelå datamateriale for alle 7 ovenstående Råd. (Se bilag 6.1.2.) Statistikken er baseret på informationer fra Norden.org og er nedhentet i juli 2010

3) *Embedsmandskomiteer*

De Nordiske Embedsmands- og Samarbejdskomitéer udgør:

Nordisk Samarbejdskomite (NSK)
Embedsmandskomiteen for fiskeri og havbrug, landbrug, levnedsmidler og skovbrug (NB8-FAFF)
Nordisk Embedsmandskomite for Arbejdsliv (EK-A)
Nordisk Embedsmandskomite for Erhvervs- og Eneripolitik (EK-NE/Energi)
Nordisk Embedsmandskomite for Erhvervs- og Eneripolitik (EK-NE/Erhverv)
Nordisk Embedsmandskomite for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJLS Fiskeri og havbrug)
Nordisk Embedsmandskomite for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJLS Jordbrug)
Nordisk Embedsmandskomite for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJLS Levnedsmidler)
Nordisk Embedsmandskomite for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJLS Skovbrug)
Nordisk Embedsmandskomite for Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJLS Eksekutiv)
Nordisk Embedsmandskomite for Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJLS Jordbrug og Skovbrug)
Nordisk Embedsmandskomite for ligestilling (EK-JÄM)
Nordisk Embedsmandskomite for lovsamarbejde (EK-LOV)
Nordisk Embedsmandskomite for miljøspørgsmål (EK-M)
Nordisk Embedsmandskomite for nordisk kulturelt samarbejde (EK-K)
Nordisk Embedsmandskomite for økonomi og finanspolitik (EK-FINANS)
Nordisk Embedsmandskomite for Regionalpolitik (EK-R)
Nordisk Embedsmandskomite for Social- og Helsepolitik (EK-S)
Nordisk Embedsmandskomite for uddannelse og forskning (EK-U)

Ved udarbejdelsen af ligestillingsstatistikken forelå datamateriale for alle 19 ovenstående komitéer. (Se bilag 6.1.3.) Statistikken er udarbejdet på baggrund af informationer fra Norden.org og er nedhentet i juni 2010.

4) *Nordiske Institutioner og samarbejdsorganer*

De Nordiske Institutioner og samarbejdsorganer:

Kulturkontakt Nord
Nordens Hus i Reykiavik (NOREY)
Nordens institut i Finland (NIFIN)
Nordens institut i Grønland (NAPA)
Nordens institut på Åland (NIPÅ)
Nordens Velfærdscenter
NordForsk
Nordisk Energiforskning (NEF)
Nordisk Genressourcecenter (NordGen)
Nordisk højskole for folkesundhedsvidenskab (NHV)

Nordisk Informationscenter for Medie- og Kommunikations-
forskning (NORDICOM)
Nordisk Innovationscenter (NICE)
Nordisk Institut for Kundskab om Køn (NIKK)
Nordisk institution for videreuddannelse inden for arbejds-
miljøområdet (NIVA)
Nordisk projektekspertfond (Nobef)
Nordregio

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
 Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Ved udarbejdelsen af ligestillingsstatistikken forelå datamateriale i form af årsrapporter fra 2009 for 9 ud af de 16 Nordiske Institutioner og Samarbejdsorganisationer. Disse institutioner udgør henholdsvis Nordregio, Norey, Nifin, Nopa, Nipå, Nordgen, Nhv, Nikk samt Nef. (Se bilag 6.1.4.)

5) De nordiske samlokaliserte sekretariater (Nordisk Ministerråds Sekretariat, Nordisk Råds Sekretariat og Nordisk Kulturfonds Sekretariat)

De samlokaliserte sekretariater udgør:

- Afdelingen for Administration og Jura (AJ)
- Afdelingen for Kultur og Ressourcer (KR)
- Afdelingen for Vækst og Klima (VK)
- Afdelingen for Kundskab og Velfærd (KV)
- Kommunikationsafdelingen (KOMM)
- Generalsekretærenes kontor (GSK)
- Nordisk Råds Sekretariat (NR)
- Nordisk Kulturfonds Sekretariat

Ved udarbejdelsen af ligestillingsstatistikken forelå datamateriale for alle 19 ovenstående Sekretariater. (Se bilag 6.2.) Statistikken er udarbejdet på baggrund af de informationer der forelå på Norden.org samt Nordisk-kulturfond.org i juni 2010.

4.1 De ulike fagministerområder

Der er i forbindelse med udredning af ligestillingsperspektivet i det Nordiske Samarbejde foretaget en statistisk analyse af repræsentationen af kvinder og mænd i Ministerrådet, Nordisk Råds Udvalg, Embedsmandskomitéer og Institutioner.

Ligeledes har denne undersøgelse inddraget ligestillingsrepræsentationen i de interne forhold i Nordisk Ministerråds afdelinger inkl. GSK, NR og Kulturfonden.

I forbindelse med integrationen af ligestilling i ministerråd, embedsmandskomitéer, institutioner og samarbejdsorganer vedtog de nordiske Samarbejdsministre (MR-SAM) i juli 1997 at tilstræbe en lige repræsentation af kvinder og mænd i det nordiske samarbejde. Målsætningen er, at hverken kvinder eller mænd skal være repræsenteret med mindre end 40 %.

I juli 1998 godkendte Samarbejdsministrene retningslinjerne for en jævn kønsfordeling.

Definitionen af jævn kønsfordeling samt over- og underrepræsentation:

- 40-60 %. Jævn kønsfordeling
- 61-70 %. Svag overrepræsentation
- 71-100 % Stærk overrepræsentation
- 30-39 %. Svag underrepræsentation
- 0-29 %. Stærk underrepræsentation

4.1.1 Nordisk Ministerråd

Følgende statistik er baseret på informationer foreliggende på Norden.org og er nedhentet i maj 2010. De resterende tabeller over kønsfordelingen i Nordiske Ministerråd er at finde i bilaget afsnit 5.1.1

Nordisk råd

Sammenfatning

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Sammenfatning

	Total	Kvinder i Mænd i		%	%
		Kvinder	Mænd		
Danmark	16	10	6	62,5	37,5
Finland	14	9	5	64,3	35,7
Island	13	8	5	61,5	38,5
Norge	17	10	7	58,8	41,2
Sverige	14	7	7	50	50
Total	74	44	30	59,5	40,5
Færøerne	14	6	8	42,8	57,2
Grønland	13	4	9	30,8	69,2
Åland	11	6	5	54,5	45,5
Total	38	16	22	42,1	57,9

Som det fremgår af tabellen er de Nordiske Ministerråd er samlet set samlet set kønsbalancerede i forhold til målsætningen om en jævn kønsfordeling på 40/60 %. Dette gør sig gældende både for de fem nordiske lande og til forskel fra tidligere år også de selvstyrende områder.

Der er ligeledes overordnet en jævn fordeling af mænd og kvinder i de nordiske ministerråd indenfor landene. Henholdsvis Island, Finland og Grønland har dog en svag overrepræsentation af kvinder.

MR-U har dog en stærk overrepræsentation af kvinder med 80 % mod 20 % mænd. I MR-FINANS ses ligeledes en stærk underrepræsentation af det ene køn hvor kvinder kun er repræsenteret med 20 % mod 80 % mænd.

4.1.2 Nordisk Råds Udvalg

Følgende statistik er baseret på informationer fra Norden.org og er nedhentet i juli 2010. De resterende tabeller over kønsfordelingen i Nordiske Råds Udvalg er at finde i bilaget afsnit 5.1.2

Sammenfatning

Sammenfatning NR Udvalg

	Total	Kvinder i Mænd i		%	%
		Kvinder	Mænd		
Danmark	16	6	10	37,5	62,5
Finland	18	9	9	50	50
Island	8	4	4	50	50
Norge	19	7	12	36,8	63,2
Sverige	21	11	10	52,4	47,6
Total	82	37	45	45,1	54,9
Færøerne	2	1	1	50	50
Grønland	2	2	0	100	0
Åland	2	1	1	50	50
Total	6	4	2	66,7	33,3

Som det fremgår af tabellen er udvalgene i Nordisk Råd samlet set kønsbalancerede i forhold til målsætningen om en jævn fordeling på 40/60 % idet kvinder er repræsenteret ved ca. 45 % mod mænd på ca. 55 %.

De fem nordiske lande repræsenterer alle en jævn kønsfordeling inden for ovennævnte ramme.

De selvstyrende områder har en svag overrepræsentation af kvinder.

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt af:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

4.1.3 Nordiske Samarbejdskomité og Nordiske Embedsmandskomitéer
Følgende statistik er udarbejdet på baggrund af informationer fra Norden.org og er nedhentet i juni 2010. De resterende tabeller over kønsfordelingen i Embedsmandskomitéer og Samarbejdskomitéer er at finde i bilaget afsnit 5.1.3

Sammenfatning

Sammenfatning EK

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i Mænd i	
				%	%
Danmark	40	19	21	47,5	52,5
Finland	41	17	24	41,5	58,5
Island	41	17	24	41,5	58,5
Norge	53	26	27	49,0	51,0
Sverige	54	34	20	63,0	37,0
Total	229	113	116	49,5	50,5
Færøerne	25	10	15	40	60
Grønland	28	15	13	53,5	46,5
Åland	20	7	13	35	65
Total	73	32	41	44,0	56,0

Kønsfordelingen i de nordiske Embedsmandskomitéer er overordnet jævn med en ligelig repræsentation af mænd på ca. 50 % og kvinder på ca. 50 %.

De selvstyrende områder har ligeledes en overordnet jævn kønsfordeling. Dog er Åland svagt overrepræsenteret af mænd med 65 %.

Sverige skiller sig ud som sidste år ved at have den største repræsentation på kvinder med ca. 63 %.

Kønsfordelingen i de forskellige Embedsmandskomitéer er overordnet jævn. Dog er kønsfordelingen i EK-FINANS som sidste år karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af mænd på ca. 83 % mod kvinder på ca. 17 %.

EK-FJLS Skovbrug har også en stærkt underrepræsentation af kvinder på 27 %, hvilket også gør sig gældende for EK-U med en repræsentation af kvinder på 20 %.

4.1.4 Nordiske Institutioner og Samarbejdsorganisationer

Følgende tabeller er baseret på de foreliggende årsrapporter fra 2009 og repræsenterer kønsfordelingen blandt de ansatte i 9 ud af 16 Nordiske Institutioner og Samarbejdsorganisationer i det disse forelå ved udarbejdelsen af statistikken i juni 2010. En opfølgning på udarbejdelsen af de resterende årsrapporter er ikke foretaget ved færdiggørelsen af rapporten i september 2010 idet udarbejdelsen af andre dele i rapporten har været prioriteret højere.

Repræsentanter for styrelserne i de 9 Institutioner og Samarbejdsorganer er baseret på de informationer de respektive hjemmesider angiver.

De resterende tabeller over kønsfordelingen i de Nordiske Institutioner og Samarbejdsorganisationer er at finde i bilaget afsnit 5.1.4

Nordisk råd

Sammenfatning

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Sammenfatning Institutioner og Samarbejdsor- ganer

Styrelsen	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	10	6	4	60	40
Finland	7	4	3	57,2	42,8
Island	8	5	3	62,5	37,5
Norge	9	2	7	22,3	77,7
Sverige	9	6	3	66,6	33,4
Total	43	23	20	53,4	46,6
Færøerne	6	1	5	16,6	83,4
Grønland	5	2	3	40	60
Åland	7	4	3	57,1	42,9
Total	18	7	11	38,9	61,1

Ansatte	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	202	134	68	66,4	33,6

De Nordiske Institutioner og Samarbejdsorganisationers styrelser repræsenterer samlet en jævn kønsfordeling med en repræsentation af kvinder på ca. 54 % mod en repræsentation af mænd på ca. 46 %. Disse omstændigheder stemmer overens med målsætningen om en jævn kønsfordeling på 40/60 %. Det kan dog påpeges at der indenfor de enkelte lande ikke er en kønsmæssig ligevægt.

Det fremgår af tabellen at kønsfordelingen blandt de ansatte i Nordiske Institutioner sammenfattet er kønsbalancerede i forhold til målsætningen om en jævn kønsfordeling på 40-60 %. Dog er kvinder svagt overrepræsenteret med ca. 66 % mod ca. 33 % mænd.

Det viser sig endvidere at kønsfordelingen i styrerne overvejende er karakteriseret ved en jævn kønsfordeling med undtagelse af NAPA og NIVÅ (hvis totale repræsentation er lav) samt Nordgen hvis stærke repræsentation af kvinder udgør 80 % mod 20 % mænd.

4.2 De interne forhold i Nordisk Ministerråds Sekretariat

I forbindelse med processen for integrationen af ligestilling i Nordisk Ministerråd er det vedtaget at Nordisk Ministerråds Sekretariat skal være en arbejdsplads som giver både kvinder og mænd samme muligheder og forudsætninger til skabelse af en karriere samt være en arbejdsplads hvor både mænd og kvinder skaber en god balance mellem arbejdsliv og privatliv.

Det er vedtaget som delmål at der i Nordisk Ministerråds Sekretariat skal opnås:

- En jævn fordeling af mænd og kvinder i alle faggrupper med en fordeling der spænder 40-60 %.
- Den kvindedominerende koordineringsgruppe skal opnå en repræsentation af mænd på 35 % inden udgangen af 2009.
- De mandsdominerende ledergrupper skal repræsenteres af flere kvindelige afdelingschefer.

Nordisk Ministerråds Sekretariat
Afdelinger i Nordisk Ministerråds Sekretariat inkl. Generalsekretærenes
Kontor (GSK), Nordisk Råds Sekretariat (NR) og Nordisk Kulturfonds Se-
kretariat.

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Følgende tabeller er udarbejdet på baggrund af de informationer der fore-
ligger på Norden.org samt Nordisk Kulturfond.org. Dataet er nedhentet i
juni 2010. De resterende tabeller over kønsfordelingen i de enkelte inter-
ne afdelinger i Nordisk Ministerråds Sekretariat er at finde i bilaget afsnit
5.2.

Sammenfatning

Sammenfatning Nordisk Ministerråds Sekretariat

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	67	44	23	65,6	34,4
Finland	20	14	6	70	30
Island	4	2	2	50	50
Norge	16	11	5	68,75	31,25
Sverige	37	20	17	54,1	45,9
Total	144	91	53	63,2	36,8
Færøerne	2	1	1	50	50
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	3	2	1	66,7	33,3
I Alt	147	93	54	63,3	36,7

De hyppigst forekommende faggruppers repræsentation af mænd og kvinder

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Chefer	10	6	4	60	40
Rådgiver	61	35	26	57,4	42,6
Koordinator	28	24	4	85,7	14,3
Studentmedhjælper	19	13	6	68,4	31,6

I Nordisk Ministerråds Sekretariat er der overordnet en jævn kønsfordeling med en svag overrepræsentation af kvinder på ca. 63 % mod en repræsentation af mænd på 34 %.

Som det ses i tabellen lever få faggrupper op til delmålet om en jævn fordeling af mænd på 40/60 %. I faggrupperne Chefer og Rådgiver er kønsfordelingen jævn, mens studentermedhjælpere og Koordinatorer er overrepræsenteret af kvinder. Delmålet om opnåelse af en repræsentation af mænd på 35 % i den kvindedominerende koordineringsgruppe er derfor heller ikke opnået idet andelen af kvinder i koordinator faggruppen udgør ca. 85 %.

Nordisk Ministerråds Sekretariat er i de enkelte afdelinger kønsbalancerede i forhold til målsætningen om en jævn kønsfordeling på 40/60 %. Dog er kvinder stærkt overrepræsenteret i afdelingerne KR og KV. I KV er kønsfordelingen karakteriseret ved en repræsentation af kvinder på ca. 72 % mod en repræsentation af mænd på 38 % mens der i KR er en repræsentation af kvinder på ca. 79 %.

Nordisk råd

Dokument 15 Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

5.0 Bilag med ligestillingsstatistik

5.1 Statistik over repræsentationen af mænd og kvinder i det nordiske samarbejde.

5.1.1 Ministerråd

Følgende statistik er baseret på informationer foreliggende på Norden.org og er nedhentet i maj 2010.

Samarbejdsministrene (MR-SAM)**MR-SAM**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i Mænd i	
				%	%
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	1	0	100	0
Sverige	1	1	0	100	0
Total	5	4	1	80	20
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	0	3	0	100

I MR-SAM ses overordnet en ulige kønsfordeling, idet kvinder i de nordiske lande er stærkt overrepræsenteret mens mænd i de selvstyrende lande er stærkt overrepræsenteret.

Nordisk Ministerråd for Arbejdsliv (MR-A)**MR-A**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i Mænd i	
				%	%
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	2	1	1	50	50
Island	1	0	1	0	100
Norge	1	1	0	100	0
Sverige	1	0	1	0	100
Total	6	3	3	50	50
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	0	3	0	100

MR-A har en jævn kønsfordeling hvor kvinder og mænd repræsenteres ligeligt med ca. 50/50 %. De selvstyrende områder har dog en stærk overrepræsentation af mænd.

Nordisk Ministerråd for Erhvervs-, Energi- og Regionalpolitik (MR-NER)**MR-NER**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i Mænd i	
				%	%
Danmark	3	2	1	66,7	0
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1		100	0
Norge	3	1	2	33,3	66,7
Sverige	1	1		100	0
Total	9	5	4	55,6	44,4
Færøerne	2	1	1	50	50
Grønland	2	0	2	0	100
Åland	2	0	2	0	100
Total	6	1	5	16,7	83,3

Nordisk råd

Dokument 15 Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

MR-NER har en jævn kønsfordeling i repræsentation af kvinder og mænd for de nordiske lande. De selvstyrende områder er stærkt overrepræsenteret af mænd.

Nordisk Ministerråd for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (MR-FJLS)**MR-FJLS**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i Mænd i	
				%	%
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	2	2		100	0
Island	2	1	1	50	50
Norge	3	2	1	66,7	33,3
Sverige	1		1	0	100
Total	10	6	4	60	40
Færøerne	3	1	2	33,3	66,7
Grønland	1	1		100	0
Åland	3	1	2	33,3	66,7
Total	7	3	4	42,8	57,2

De nordiske lande er i MR-FJLS jævnt repræsenteret af mænd og kvinder og holder sig indenfor rammerne om at hverken kvinder eller mænd skal repræsenteres med mindre end 40 %. Dette gør sig også gældende for de selvstyrende lande.

Nordisk Ministerråd for Ligestilling (MR-JÄM)**MR-JÄM**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i Mænd i	
				%	%
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	0	1	0	100
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	1		100	0
Total	5	2	3	40	60
Færøerne	1		1	0	100
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	2	1	66,7	33,3

MR-JÄM har en jævn kønsfordeling ved repræsentationen af kvinder og mænd fra de nordiske lande, mens de selvstyrende landes repræsentation viser en svag overrepræsentation af kvinder.

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Nordisk Ministerråd for Kultur (MR-K)

MR-K

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	1	0	100	0
Sverige	1	1	0	100	0
Total	5	3	2	60	40
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	3	0	100	0

MR-K har en jævn kønsfordeling i repræsentationen af kvinder og mænd fra de nordiske lande.

De selvstyrende områder er stærkt overrepræsenteret af kvinder.

Nordisk Ministerråd for Lovsamarbejde (MR-LOV)

MR-LOV

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	1	0	100	0
Total	5	3	2	60	40
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	2	1	66,7	33,3

MR-LOV har samlet set en jævn kønsfordeling af både kvinder og mænd.

Nordisk Ministerråd for Miljø (MR-M)

MR-M

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	0	1	0	100
Total	5	3	2	60	40
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	2	1	66,7	33,3

MR-M har samlet set en jævn kønsfordeling af kvinder og mænd både fra de nordiske lande og selvstyrende lande.

Nordisk råd

Nordisk Ministerråd for Social- og Helsepolitik (MR-S)

MR-S

	Total			Kvinder i	Mænd i
		Kvinder	Mænd	%	%
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	2	2		100	0
Island	2	1	1	50	50
Norge	2	2		100	0
Sverige	3	2	1	66,7	33,3
Total	11	8	3	72,7	27,3
Færøerne	1		1	0	100
Grønland	2	1	1	50	50
Åland	1	1		100	0
Total	4	2	2	50	50

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

MR-S har en overrepræsentation af kvinder fra de nordiske lande med ca. 72,7 % mod 27,3 % mænd. De selvstyrende områder er jævnt repræsenteret af kvinder og mænd.

Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning (MR-U)

MR-U

	Total			Kvinder i	Mænd i
		Kvinder	Mænd	%	%
Danmark	2	2	0	100	0
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	1	0	100	0
Norge	2	2	0	100	0
Sverige	2	0	2	0	100
Total	8	6	2	75	25
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	3	0	100	0

MR-U har samlet set en stærk overrepræsentation af kvinder. Mænd er fra de nordiske lande kun repræsenteret med 25 % og i det selvstyrende områder med 0 %.

Nordisk Ministerråd for Økonomi og Finanspolitik (MR-FINANS)

MR-

Finans

	Total			Kvinder i	Mænd i
		Kvinder	Mænd	%	%
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	0	1	0	100
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	0	1	0	100
Total	5	1	4	20	80
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	0	3	0	100

MR-FINANS er stærkt overrepræsenteret af mænd med 80 % mod 20 % kvinder. Ligeledes ses der en stærk overrepræsentation af mænd fra de selvstyrende områder.

Nordisk råd

5.1.2 Nordisk Råds Udvalg

Følgende statistik er baseret på informationer foreliggende på Norden.org og nedhentet i juli 2010.

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Næringsudvalget Næringsudvalget

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	1	2	33,3	66,7
Finland	4	3	1	75	25
Island	1	0	1	0	100
Norge	5	1	4	20	80
Sverige	2	1	1	50	50
Total	15	6	9	40	60
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0

Erhvervsudvalget har en jævn kønsfordeling med en repræsentation af kvinder på 40 % mod 60 % mænd.

Kultur- og Uddannelsesudvalget Kultur- og Uddannelsesudvalget

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	1	2	33,3	66,7
Finland	3	0	3	0	100
Island	1	0	1	0	100
Norge	3	1	2	33,3	66,7
Sverige	3	2	1	66,7	33,3
Total	13	4	9	30,7	69,3
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	1	0	1	0	100
Total	2	1	1	50	50

Kultur- og Uddannelsesudvalget er karakteriseret ved en svag overrepræsentation af mænd på 69,3 % i kønsfordelingen hos de nordiske landes medlemmer.

De selvstyrende områders kønsfordeling er jævn 50/50 %.

Medborger- og Forbrugerudvalget Medborger- og Forbrugerudvalget

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	1	2	33,3	66,7
Finland	4	1	3	25	75
Island	0	0	0	0	0
Norge	4	1	3	25	75
Sverige	4	2	2	50	50
Total	15	5	10	33,3	66,7

Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0

Nordisk råd

Dokument 15

Medborger- og Forbrugerudvalget har en kønsfordeling der påviser en svag overrepræsentation af mænd på 66,7 % mod 33,3 % kvinder.

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

Miljø- og Naturressourceudvalget
Miljø- og Naturressourceudvalget

J.nr. 10-00262-1

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	1	2	33,3	66,7
Finland	2	1	1	50	50
Island	1	1	0	100	0
Norge	3	1	2	33,3	66,7
Sverige	4	2	2	50	50
Total	13	6	7	46,2	53,8
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	1	0	100	0
Total	2	2	0	100	0

Miljø- og Naturressourceudvalget har overordnet set en jævn kønsfordeling hvor kvinder repræsenteres med 46,2 % mod 53,8 % mænd.

Repræsentanter fra de selvstyrende områder påviser dog en stærk overrepræsentation af kvinder.

Velfærdsudvalget
Velfærdsudvalget

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	3	3	0	100	0
Island	2	2	0	100	0
Norge	2	2	0	100	0
Sverige	4	2	2	50	50
Total	12	10	2	83,3	16,7
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	2	1	1	50	50

Velfærdsudvalget påviser en kønsfordeling karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af kvinder med 83,3 %.

Repræsentationen af kvinder og mænd fra de selvstyrende områder viser dog en jævn fordeling.

Kontrolkomitéen Kontrolkomitéen

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	2	1	1	50	50
Island	1	0	1	0	100
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	2	1	1	50	50
Total	7	2	5	28,6	71,4
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0

Kontrolkomitéen har en kønsfordeling karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af mænd på 71,4 %.

Valgkomitéen Valgkomitéen

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	0	0	0	0	0
Island	2	1	1	50	50
Norge	1	1	0	100	0
Sverige	2	1	1	50	50
Total	7	4	3	57,1	42,9
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0

Kønsfordelingen i Valgkomitéen er jævn idet intet køn er repræsenteret med under 40 %.

5.1.3 Embedsmandskomitéer

Følgende statistik er baseret på informationer foreliggende på Norden.org og nedhentet i maj 2010.

Nordisk Samarbejdskomite (NSK) NSK

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	1	0	100	0
Sverige	1	0	1	0	100
Total	5	2	3	40	60
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	0	3	0	100

Kønsfordelingen i NSK er ved repræsentationen af de nordiske medlemmer karakteriseret ved en jævn kønsfordeling hvor kvinder repræsenteres med 40 % mod 60 % mænd.

De selvstyrende områder er stærkt overrepræsenteret af mænd med 100 %.

Embedsmandskomitéen for fiskeri og havbrug, landbrug, levnedsmidler og skovbrug (NB8-FAFF)

EK- NB8-FAFF

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	0	1	0	100
Norge	3	1	2	33,3	66,6
Sverige	4	3	1	75	25
Estland	1	1	0	100	0
Letland	2	0	2	0	100
Litauen	2	1	1	50	50
Total	16	7	9	43,75	56,25
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	2	1	1	50	50

Repræsentationen af mænd og kvinder i NB8-FAFF er for de nordiske og selvstyrende lande samlet set jævn. Ingen køn er repræsenteret med mindre end 40 %.

Nordisk Embedsmandskomité for arbejdsliv (EK-A)

EK-A

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	1	2	33,3	66,6
Finland	3	2	1	66,6	33,3
Island	3	1	2	33,3	66,6
Norge	4	3	1	75	25
Sverige	3	2	1	66,6	33,3
Total	16	9	7	56,25	43,75
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	0	3	0	100

EK-A har en jævn kønsfordeling af mænd og kvinder for de nordiske lande.

De selvstyrende områder har en stærk overrepræsentation af mænd.

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Nordisk Embedsmandskomité for social- og sundhedsspørgsmål (EK-S)

EK-S

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i Mænd i	
				%	%
Danmark	5	3	2	60	40
Finland	5	3	2	60	40
Island	5	2	3	40	60
Norge	9	6	3	66,6	33,3
Sverige	12	10	2	83,3	16,6
Total	36	24	12	66,6	33,3
Færøerne	3	1	2	33,3	66,6
Grønland	5	3	2	60	40
Åland	2	2		100	0
Total	10	6	4	60	40

De nordiske medlemmer i EK-S har en kønsfordeling karakteriseret ved en svag overrepræsentation af kvinder med ca. 66 % mod 33 % mænd. Dog har de selvstyrende landes medlemmer en jævn repræsentation af kvinder og mænd.

Embedsmandskomitéen for ligestillingsspørgsmål (EK-JÄM)

EK-JÄM

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i Mænd i	
				%	%
Danmark	2	2	0	100	0
Finland	2	2	0	100	0
Island	2	1	1	50	50
Norge	2	0	2	0	100
Sverige	2	0	2	0	100
Total	10	5	5	50	50
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	2	1	66,6	33,3

EK-JÄM har for de nordiske repræsentanter en jævn kønsfordeling på 50/50 %. De selvstyrende områders kønsfordeling er svagt overrepræsenteret af kvinder med ca. 66 %.

Embedsmandskomitéen for erhvervs- og energipolitik (EK-NE/N ENERGI)

EK-NE/N Energi

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i Mænd i	
				%	%
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	100	0
Norge	2	1	1	50	50
Sverige	1	1	0	100	0
Total	7	4	3	57,0	44,0
Færøerne	2	0	2	0	100
Grønland	2	1	1	50	50
Åland	1	0	1	0	100
Total	5	1	4	20	80

Embedsmandskomitéen har for de nordiske lande en jævn fordeling af mænd og kvinder hvor ingen kategorier er underrepræsenterede.

Dog ses der en stærk underrepræsentation af de kvindelige medlemmer fra de selvstyrende områder hvor mænd er repræsenteret med 80 % mod 20 % kvinder.

Embedsmandskomitéen for erhvervs- og energipolitik (EK-NE/N NÄRING)

EK-NE/N Näring

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	1	0	1	0	100
Island	2	2	0	100	0
Norge	2	0	2	0	100
Sverige	2	2	0	100	0
Total	8	5	3	62,5	37,5
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	2	1	1	50	50
Åland	1	1	0	100	0
Total	4	3	1	75	25

Embedsmandskomitéen er jævnt repræsenteret af nordiske mænd og kvinder.

De selvstyrende områders kønsfordeling er karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af kvinder.

Embedsmandskomitéen for økonomi og finanspolitik (EK-Finans)

EK- Fi-nans

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	0	2	0	100
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	0	1	0	100
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	0	1	0	100
Total	6	1	5	16,6	83,3
Færøerne	2	0	2	0	100
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	0	1	0	100
Total	4	1	3	25	75

EK-FINANS er samlet set stærkt overrepræsenteret af mænd med 83,3 % ved de nordiske medlemmer samt 75 % ved de selvstyrende områders medlemmer.

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Embedsmandskomitéen for lovsamarbejde (EK-LOV)**EK-LOV**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	0	2	0	100
Finland	2	1	1	50	50
Island	1	1	0	100	0
Norge	2	1	1	50	50
Sverige	1	0	1	0	100
Total	8	3	5	37,5	62,5
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	1	2	33,3	66,6

EK-LOV har samlet set en svag overrepræsentation af mænd i sin kønsfordeling.

Nordisk Embedsmandskomité for fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJSL-Eksektiv)**EK-FJLS Eksekutiv**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	2	0	2	0	100
Island	5	3	2	60	40
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	4	3	1	75	25
Total	13	6	7	46,0	54,0
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	1	2	33,3	66,6

Embedsmandskomitéen har for de en jævn kønsfordeling af mænd og kvinder ved de nordiske medlemmer hvor kvinder er repræsenteret med 46 % mod 54 % mænd.

Dog ses der en svag overrepræsentation af mænd ved de selvstyrende områders medlemmer.

Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJSL Fiskeri og Havbrug)**EK-FJLS Fiskeri og Havbrug**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	3	0	3	0	100
Island	1	1	0	100	0
Norge	3	0	3	0	100
Sverige	3	2	1	66,6	33,3
Total	12	4	8	33,3	66,6
Færøerne	3	1	2	33,3	66,6
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	1	0	100	0
Total	5	3	2	60	40

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Embedsmandskomitéen har en svag overrepræsentation af mænd på 66,6 % ved de nordiske landes kønsfordeling mens kønsfordelingen i de selvstyrende områders repræsentanter er jævn 40/60 %.

Nordisk råd

Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJSL Jordbrug)

Dokument 15

EK-FJLS Jordbrug

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	2	2	0	100	0
Island	2	1	1	50	50
Norge	3	2	1	66,6	33,3
Sverige	2	1	1	50	50
Total	11	7	4	64,0	36,0
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	2	1	66,6	33,3

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

EK-FJSL Jordbrug har samlet set en svag overrepræsentation af kvinder.

Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJSL Levnedsmidler)

EK-FJLS Levnedsmidler

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	1	2	33,3	66,6
Finland	4	2	2	50	50
Island	2	0	2	0	100
Norge	8	6	2	75	25
Sverige	4	3	1	75	25
Total	21	12	9	57,2	42,8
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	0	3	0	100

EK-FJSL Levnedsmidler har en jævn kønsfordeling ved de nordiske repræsentanter. Derimod er de selvstyrende områder overrepræsenteret af mænd.

Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJSL Skovbrug)

EK-FJLS Skovbrug

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	3	1	2	33,3	66,6
Island	4	0	4	0	100
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	2	1	1	50	50
Total	11	3	8	27,3	72,7
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	0	1	0	100
Total	2	1	1	50	50

I EK-FJLSL Skovbrug ses en stærk overrepræsentation af mandlige medlemmer fra de nordlige lande.

De selvstyrende områder har en jævn kønsfordeling i deres repræsentation af mænd og kvinder.

Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJSL Jordbrug og Skovbrug)
EK-FJLS Jordbrug og Skovbrug

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	4	2	2	50	50
Island	5	0	5	0	100
Norge	4	2	2	50	50
Sverige	3	2	1	66,6	33,3
Total	18	7	11	38,8	61,2
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	2	0	2	0	100
Total	4	2	2	50	50

Embedsmandskomitéen har en svag overrepræsentation af mandlige medlemmer fra de nordlige lande.

De selvstyrende områder har en jævn kønsfordeling af medlemmer med en repræsentation på 50/50% af mænd og kvinder.

Embedsmandskomitéen for kulturelt samarbejde (EK-K)
EK-K

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	2	1	1	50	50
Island	2	2	0	100	0
Norge	2	2	0	100	0
Sverige	2	1	1	50	50
Total	10	7	3	70	30
Færøerne	2	1	1	50	50
Grønland	2	0	2	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	5	1	4	20	80

EK-K er svagt overrepræsenteret af kvinder med 70 % i kønsfordelingen af de nordiske landes medlemmer.

Kønsfordelingen hos medlemmerne af de selvstyrende områder er karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af mænd på 80 % mod 20 % kvinder.

Nordisk Embedsmandskomité for Regionalpolitik (EK-R)**EK-R**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	2	0	100	0
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	0	1	0	100
Norge	2	0	2	0	100
Sverige	1	1		100	0
Total	7	3	4	42,8	57,2
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	2	1	1	50	50
Åland	1	1	0	100	0
Total	4	2	2	50	50

Nordisk råd

Dokument 15 Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Kønsfordelingen i EK-R er overordnet set balanceret med en jævn fordeling af mænd og kvinder hos medlemmer fra de selvstyrende områder og nordiske lande.

Nordisk Embedsmandskomité for Social og Helsepolitik (EK-M)**EK-M**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	1	0	100	0
Sverige	1	0	1	0	100
Total	5	2	3	40	60
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	3	0	100	0

EK-M har en jævn kønsfordeling af mandlige og kvindelige medlemmer fra de nordiske lande. De selvstyrende områders repræsentanter er karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af kvinder.

Embedsmandskomitéen for uddannelse og forskning (EK-U)**EK-U**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	4	2	2	50	50
Finland	2	0	2	0	100
Island	1	0	1	0	100
Norge	2	0	2	0	100
Sverige	1	0	1	0	100
Total	10	2	8	20	80
Færøerne	2	1	1	50	50
Grønland	2	1	1	50	50
Åland	1	0	1	0	100
Total	5	2	3	40	60

EK-U har en ulige kønsfordeling i repræsentation af de nordiske lande. Der ses en stærk overrepræsentation af mandlige medlemmer fra de nordiske lande med 80 % mod 20 % kvinder.

De selvstyrede områder har en jævn kønsfordeling med en repræsentation af kvinder på 40 % mod mænd på 60 %.

5.1.4 Institutioner og Samarbejdsorganer

Kønsfordelingen i de enkelte Institutioner og Samarbejdsorganisationer

Følgende tabeller er baseret på de foreliggende årsrapporter fra 2009 og repræsenterer kønsfordelingen blandt de ansatte i 9 ud af 16 Nordiske Institutioner og Samarbejdsorganisationer i det disse forelå ved udarbejdelsen af statistikken i juni 2010. En opfølgning på udarbejdelsen af de resterende årsrapporter er ikke foretaget ved færdiggørelsen af rapporten i september 2010 idet udarbejdelsen af andre dele i rapporten har været prioriteret højere.

Repræsentanter for styrelserne i de 9 Institutioner og Samarbejdsorganer er baseret på de informationer de respektive hjemmesider angiver.

Nordisk center for regional udvikling (Nordregio)

Nordregio

Styrelsen	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	0	1	0	100
Total	5	2	3	40	60

Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	2	1	66,7	33,3

Ansatte	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	4	2	2	50	50
Finland	3	2	1	66,7	33,3
Island					
Norge	2		2		100
Sverige	15	12	3	80	20
Selv styrede områder					
Annet	11	4	7	36,4	63,6
Total	35	20	15	57,2	42,8

Styrelsen i Nordregio har sammenfattet en jævn kønsfordeling af kvinder og mænd både indenfor de nordiske lande og selvstyrede lande.

Ligeledes er kønsfordelingen hos de ansatte præget af en jævn kønsfordeling hvoraf kvinder repræsenteres med ca. 57,2 % mod 42,8 % mænd.

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Nordens Hus i Reykjavik (NOREY)**Norey**

Styrelsen	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder %	i Mænd i %
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	0	1	0	100
Norge	1	1	0	100	0
Sverige	1	1	0	100	0
Total	5	3	2	60	40
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	0	3	0	100

Ansatte	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder %	i Mænd i %
Danmark					
Finland					
Island					
Norge					
Sverige					
Selv. Styrte om- rdåer					
Annet					
Total	20	13	7	65	35

Styrelsen i Norey er samlet set kønsbalanceret med en kønsfordeling på 40/60 %.

De selvstyrede områder er stærkt overrepræsenteret ved mænd på 100 %.

De ansatte i Norey er svagt overrepræsenteret af kvinder.

Det bemærkes at de informationer årsrapporten 2009 for Norey ikke angiver korrekte informationer om ansatte indenfor kategorierne nationalitet og køn, hvorfor disse er udeladt.

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Nordens Institut i Finland (NIFIN)

Nordisk råd

Dokument 15 Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Nifin

Styrelsen	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	0	1	0	100
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	1	0	100	0
Total	5	2	3	40	60
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	3	0	100	0

Ansatte	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	0	0	0	0	0
Finland	5	5	0	100	0
Island	0	0	0	0	0
Norge	0	0	0	0	0
Sverige	1	1	0	100	0
Selv. Styrte områder	0	0	0	0	0
Annet	0	0	0	0	0
Total	6	6	0	100	0

Styrelsen i NIFIN er ved de nordiske lande jævnt repræsenteret af begge køn da kvinde udgør 40 % mod 60 % mænd. De selvstyrende lande er overrepræsenteret af kvinder med 100 %. De ansatte er ligeledes overrepræsenteret af kvinder med 100 %.

Nordens Institut på Grønland (NAPA)**Napa**

Styrelsen	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1	0	0	0
Finland	0	0	0	0	0
Island	1	0	1	0	100
Norge	1	1	0	100	0
Sverige	1	1	0	100	0
Total	4	3	1	75	25
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	2	0	2	0	100
Åland	1	1	0	100	0
Total	4	1	3	25	75
Ansatte	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark					
Finland					
Island					
Norge					
Sverige					
Selv. Styrte områder	2		2		100
Annet	1	1		100	
Total	3	1	2	33,3	66,7

Styrelsen i NAPA har en kønsfordeling på 25 % mænd og 75 % kvinder – altså en stærk underrepræsentation af mænd.

Omvendt er de selvstyrende landes kønsfordeling karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af mænd på 75 % frem for kvinder på 25 %. Hos de ansatte i NIFIN ses der en svag overrepræsentation af mænd.

Det bemærkes at årsrapporten 2009 fra NAPA er et udkast, men stadig er medtaget i sammenfatningen for Nordiske Institutioner og Samarbejdsorganers kønsfordeling.

Nordisk råd

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Nordens Institut på Åland (NIPÅ)

Nipå

Styrelsen	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	0	0	0	0	0
Island	0	0	0	0	0
Norge	0	0	0	0	0
Sverige	1	1	0	100	0
Total	2	2	0	100	0
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	1	1	0	100	0
Total	2	1	1	50	50

Ansatte	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark					
Finland					
Island					
Norge					
Sverige					
Selv. Styrte områder					
Annet					
Total	9	7	2	78	22

NIPÅ er ved de nordiske lande stærkt repræsenteret af kvinder i Styrelsen, mens der ses en ligelig kønsfordeling fra medlemmerne af de selvstyrende lande på 50/50 %.

De ansattes kønsfordeling er karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af kvinder.

Det bemærkes at de informationer årsrapporten 2009 for NIPÅ ikke angiver korrekte informationer om ansatte indenfor kategorierne nationalitet og køn, hvorfor disse er udeladt.

Nordisk Genressourcecenter (Nordgen)**Nordgen**

Nordisk råd

Dokument 15 Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Styrelsen	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	1	0	100	0
Total	5	4	1	80	20
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0

Ansatte	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	1	2	33,3	66,7
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	9	3	6	33,3	
Sverige	20	10	10	50	50
Selv. Styrte områder	0	0	0	0	0
Annet	2	2		100	
Total	36	17	19	47,2	52,8

Nordgen har i styrelsen samlet set en ulige kønsfordeling af medlemmer med en overrepræsentation af kvinder på 80 % mod 20 % mænd. Kønsfordelingen hos de ansatte er derimod jævn idet kvinder ikke er repræsenteret med under 40 %.

Nordisk Højskole for Folkesundhedsvidenskab (NHV)**NHV**

Styrelsen	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	1	0	100	0
Total	5	2	3	40	60
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	2	0	2	0	100
Total	2	0	2	0	100
Ansatte	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	2	1	66,7	33,3
Finland	9	6	3	66,7	33,3
Island	2	2		100	
Norge	3	3		100	
Sverige	50	36	14	72	28
Selv. Styrte områder					
Annet	3	3		100	
Total	70	52	18	74,2	25,8

Medlemmerne af styrelsen i NHV er repræsenteret ved en jævn kønsfordeling af kvinder og mænd. Kvinder repræsenteres ved 40 % mod 60 % mænd.

Nordisk råd

Kønsfordelingen hos de ansatte i institutionen er karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af kvinder på 74,2 % mod 25,8 % mænd.

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

Nordisk Institut for Kundskab og Køn (NIKK)

NIKK

J.nr. 10-00262-1

Styrelsen	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	1	0	100	0
Norge	2	0	2	0	100
Sverige	1	1	0	100	0
Total	6	3	3	50	50
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0

Ansatte	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	3	3		100	
Island					
Norge	3	3		100	
Sverige	2	1	1	50	50
Selv. Styrte områder					
Annet					
Total	9	8	1	88,9	11,1

NIKK's styrelse har en jævn kønsfordeling på 50/50 %.

Kønsfordelingen hos de ansatte viser en stærk underrepræsentation af mænd på 11,1 %.

Nordisk Energiforskning (NEF)

Nordisk råd

NEF**Dokument 15**Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Styrelsen					
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	1	0	100	0
Total	6	4	2	66,7	33,3
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	1	0	1	0	100

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Ansatte					
Danmark	1	1		100	0
Finland	1		1	0	100
Island					
Norge	6	5	1	83,3	16,7
Sverige	4	3	1	75	25
Selv. Styrte områder					
Annet	2	1	1	50	50
Total	14	10	4	71,4	28,6

Kønsfordelingen i NEF's styrelsen viser en svag overrepræsentation af kvinder med 66,7 %.

Ligeledes er forholdene hos de ansatte præget af en svag overrepræsentation af kvinder med ca. 71 %.

5.2. Statistik over repræsentationen af mænd og kvinder i Nordisk Ministerråds Sekretariat

Følgende tabeller er udarbejdet på baggrund af de informationer der foreligger på Norden.org samt Nordisk Kulturfond.org. Dataet er nedhentet i juni 2010.

Afdelingen for Administration og Jura (AJ)

AJ	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	14	8	6	57,1	42,9
Finland	4	4	0	100	0
Island	0	0	0	0	0
Norge	2	1	1	50	50
Sverige	6	3	3	50	50
Total	26	16	10	61,5	38,5
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0
I alt	26	16	10	61,5	38,5

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %	
Chefer	2	1	1	50	50	Nordisk råd
Rådgiver	6	2	4	33,3	66,7	
Koordinator	3	3	0	100	0	Dokument 15
Studentmedhjælper	2	1	1	50	50	
Servicemedarbejder	3	2	1	66,7	33,3	Fremlagt av: Nordisk ministerråd
Løn og						
Regnskabsm.	5	4	1	80	20	
Systemansvarlig	1	1	0	100	0	J.nr. 10-00262-1
Projektleder	1	1	0	0	0	
IT- og Serviceleder	1	0	1	0	0	
IT- administrator	2	1	1	50	50	
Total	26	16	10	61,5	38,5	

Afdelingen for Administration og Jura er både for de nordiske og selvstyrede lande tæt på en jævn fordeling af både kvinder og mænd, idet der kun ses en svag overrepræsentation af kvinder (61,5 %).

Målet om en større repræsentation af kvinder i ledergruppen er opfyldt idet en lige kønsfordeling mellem kvinder og mænd er at se i chefstillingen (50/50 %).

I faggruppen 'Rådgiver' ses en svag overrepræsentation af mænd på 66,7 % mod kvinder 33,3%. Samlet er faggrupperne dog nogenlunde jævnt repræsenteret af mænd (38,5%) og kvinder (61,5%).

Afdelingen for Kultur og Ressourcer (KR)

KR	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	10	8	2	80	20
Finland	2	2	0	100	0
Island	1	1	0	0	0
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	5	4	1	80	20
Total	19	15	4	78,9	21,1
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	1	0	1	0	100
I alt	20	15	5	75	25

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Chefer	1	1	0	100	0
Rådgiver	10	5	5	50	50
Koordinator	6	6	0	100	0
Studentmedhjælper	3	3	0	100	0
Total	20	15	5	75	25

I afdelingen for kultur og ressourcer er der en stærk overrepræsentation af kvinder for både de nordiske og selvstyrede områder. Mænd er for de nordiske områder kun repræsenteret med 21,1 % mod 78,9 % kvinder. Faggrupperne er samlet set ligeledes karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af kvinder.

Afdelingen for Vækst og Klima (VK)

Nordisk råd

Dokument 15 Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

VK

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	8	5	3	62,5	37,5
Finland	2	2	0	100	0
Island	0	0	0	0	0
Norge	3	3	0	100	0
Sverige	7	4	3	57,2	42,8
Total	20	14	6	70	30
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0
I alt	20	14	6	70	30

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Chefer	1	0	1	0	100
Rådgiver	10	8	2	80	20
Koordinator	4	3	1	75	25
Studentmedhjælper	3	2	1	66,7	33,3
Projektleder	1	1	0	100	0
Praktikant	1	1	0	100	0
Total	20	15	5	75	25

Kønsfordelingen i Afdelingen for Vækst og Klima er karakteriseret ved en svag overrepræsentation af

Kønsfordelingen i faggruppen 'Rådgivere' er stærkt overrepræsenteret af kvinder med 80 % mod mænd på 20 %.

Faggrupperne er samlet set karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af kvinder på 75 % mod mænd på 25 %.

Afdelingen for Kundskab og Velfærd (KV)

KV	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	6	5	1	83,3	16,7
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	1	0	0	0
Norge	4	2	2	50	50
Sverige	5	3	2	60	40
Total	17	12	5	70,5	29,5
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	1	1	0	100	0
I alt	18	13	5	72,2	27,8

Nordisk råd

Dokument 15 Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Chefer	1	0	1	0	100
Rådgiver	9	7	2	77,8	22,2
Koordinator	4	3	1	75	25
Projektmedarbejder	2	2	0	100	0
Studentmedhjælper	2	1	1	50	50
Total	18	13	5	72,2	27,8

Afdelingen for Kundskab og Velfærd er for de nordiske lande og selvstyre-
rende områder stærkt overrepræsenteret af kvinder.

Denne tendens ses ligeledes i faggrupperne som samlet set har en stærk
overrepræsentation af kvinder på 72,2% mod en stærk underrepræsentation
af mænd på 27,8 %.

Kommunikationsafdelingen (KOMM)

KOMM	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	11	6	5	54,5	45,5
Finland	5	4	1	80	20
Island	1	0	1	0	0
Norge	3	2	1	66,7	33,3
Sverige	5	2	3	40	60
Total	25	14	11	56	44
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0
I alt	25	14	11	56	44
	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Chefer	1	1	0	100	0
Rådgiver	9	4	5	44,4	55,6
Koordinator	3	2	1	66,7	33,3
Studentmedhjælper	6	4	2	66,7	33,3
Projektmedarbejder	1	1	0	100	0
Webmedarbejder	1	0	1	0	100
Grafisk Konsulent	1	1	0	100	0
Webredaktør	1	0	1	0	100
Webtekniker	1	0	1	0	100
Publikationsmedarbejder	1	1	0	100	0
Total	25	14	10	56	40

Kønsfordelingen i Afdelingen for Kommunikation er samlet set karakteriseret ved en jævn fordeling af både kvinder og mænd både i repræsentationen af nationalitet og faggruppe.

Nordisk råd

Generalsekretærenes kontor (GSK)

Dokument 15

Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	8	5	3	62,5	37,5
Finland	2	0	2	0	100
Island	1	0	1	0	0
Norge	0	0	0	0	0
Sverige	5	2	3	40	60
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	16	7	9	43,75	56,25
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0
I alt	16	7	9	43,75	56,25

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Chefer	2	2	0	100	0
Rådgiver	4	1	3	25	75
Koordinator	3	3	0	100	0
Studentmedhjælper	2	1	1	50	50
Projektmedarbejder	3	0	3	0	100
Sekretærer	1	0	1	0	100
Projektleder	1	0	1	0	100
Total	16	7	9	43,75	56,25

Generalsekretærenes kontor er samlet set karakteriseret ved en jævn kønsfordeling både i repræsentationen af nationalitet og faggrupper hvor kvinder er repræsenteret med 43,75 % mod mænd på 56,25 %.

Nordisk Råds Sekretariat (NR)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Nordisk Råds S.					
Danmark	6	4	2	66,6	33,3
Finland	3	1	2	33,3	66,6
Island	0	0	0	0	0
Norge	3	3	0	100	0
Sverige	4	2	2	50	50
Total	16	10	6	62,5	37,5
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	1	1	0	100	0
I alt	17	11	6	64,7	35,3

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Chefer	1	0	1	0	100
Rådgiver	10	6	4	60	40
Koordinator	5	4	1	80	20
Projektmedarbejder	0	0	0	0	0
Studentmedhjælper	1	1	0	100	0
Total	17	11	6	64,8	35,2

Nordisk råd

Dokument 15 Fremlagt av:
Nordisk ministerråd

J.nr. 10-00262-1

Nordisk Råds Sekretariats kønsfordeling er ved de nordiske medlemmer karakteriseret ved en svag overrepræsentation af kvinder med 62,5 %. Ligeledes ses en svag underrepræsentation af mænd i medlemmer fra selvstyrende lande.

Faggrupperne er samlet set karakteriseret ved en svag overrepræsentation af kvinder med 64,8 %.

Nordisk Kulturfonds Sekretariat (baseret på Nordiskkultur-fond.org)

Nordisk Kulturfonds Sekretariat

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	4	3	1	75	25
Finland	1	0	1	0	100
Island	0	0	0	0	0
Norge	0	0	0	0	0
Sverige	0	0	0	0	0
Total	5	3	2	60	40
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0
I alt	5	3	2	60	40

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Chefer	1	1	0		
Rådgiver	3	2	1	66,7	33,3
Projektmedarbejder	1	0	1	0	100
Total	5	3	2	60	40

Kønsfordelingen i Nordisk Kulturfonds Sekretariat er repræsenteret ved en samlet jævn kønsfordeling uanset nationalitet eller faggruppe.

Nordic-Baltic
Riga

Iceland
Reykjavik

Nordic
NB88

Baltic

Security

added
Lithuania
Latvia
brand
defense

policy

Estonia

Vilnius

Helsinki
cyber
Stockholm
Copenhagen

energy
emergency
representation

civil

Sweden

Oslo

foreign

cooperation

Finland

identity

Denmark

diplomatic

Sea

Norway

environment

wise

value

exercise

dialogue

NB8 wise men report

Introduction

In the spring of 2010, Latvia and Denmark in their capacities as the presidents of the Baltic Council of Ministers and the Nordic Foreign Policy Cooperation, respectively, decided to establish a wise men group to look into how to advance cooperation between the Nordic and Baltic countries (NB8) in order to strengthen relations and address common regional and global challenges more efficiently. This report is the result of that initiative.

To prepare the report we carried out a regional roundtrip in June 2010. Despite the short notice, it proved possible to set up valuable meetings with ministers, parliamentarians, senior officials, researchers and representatives from civil societies. We are grateful to all those who were prepared to meet us and share their ideas and suggestions.

The recommendations included in this report are based on specific proposals or general ideas presented to us during the roundtrip. Our initial focus was on NB8 cooperation regarding foreign and security policy. However, it soon proved impossible to focus on these issues only. We have therefore included recommendations in some other important areas as well.

Our report consists of two major parts – a visionary part and the recommendations. In the visionary part we have aimed at taking a wider look at the development in the past, present and future of the NB8 cooperation, and we have tried to indicate the general shortcomings we should address today. In the recommendation part we have included concrete suggestions in the following fields:

- Foreign political dialogue
- Cooperation on diplomatic representations
- Civil security, including cyber security
- Defense cooperation
- Energy
- The NB8 brand

Although some of the areas have already been touched upon in other conceptual documents, for instance the Stoltenberg Report from 2009 and the EU Baltic Sea Strategy, our goal has not been to create an alternative to those documents. We have rather aimed at taking a look at the issues from a specific NB8 angle and producing a *hands on* report with very specific and concrete recommendations.

As a follow-up to our recommendations, the NB8 foreign ministers should take stock at their meeting in August 2011.

Valdis Birkavs

Søren Gade

Riga

Copenhagen

August 2010

NB8 relations – Past, Present and Future

How have Nordic-Baltic relations developed?

Historically the countries of the region have been interlinked and interacted for centuries, with mutual trade being the decisive factor facilitating this interaction. The most profound bond, however, was created during the 1990s when issues other than trade formed the major part of the cooperation agenda. The Nordic countries were among the strongest supporters of the Baltic countries' independence and their public support considerably influenced public opinion worldwide. Later they were also the first to open their borders, introducing visa-free regimes with the Baltic countries. This created a profound affinity with the Nordic nations in the Baltic countries and formed solid ground for further formal and informal cooperation.

When the Baltic countries regained their independence and during their integration into the European and transatlantic structures, they were strongly supported by their Nordic neighbors. The Nordic and Baltic countries interacted in various fields and at various levels; networking and cooperation were established among politicians, civil servants and civil societies. The Nordic countries actively assisted the Baltic countries in their preparations for integration into the European Union (EU) and NATO, considerably accelerating the entire process. They operated persuasively and actively within the EU and NATO to defend the Baltic countries' integration interests.

During this period the Nordic countries were highly visible in the Baltic countries and a very solid tradition of Nordic-Baltic cooperation was founded. There was general understanding of the added value of stronger Nordic-Baltic cooperation in both the Baltic and the Nordic countries. For the Baltic countries, the value added was the Nordic countries' expertise and support, which allowed the major foreign and security policy goals to be achieved. For their part, the Nordic countries wanted to strengthen relations with their Baltic neighbors and to contribute to a foundation for economic prosperity and political stability in the region. The cooperation was also built on a sense of community and solidarity among small countries.

The cooperation mode changed after the Baltic countries joined the EU and NATO. The Nordic countries took a less active approach, leaving more room for the Baltic countries to adjust to their new status in Europe. This resulted in less active participation in the Baltic countries' further political development, for example scaling down advisory support and guidance. The Baltic countries themselves were euphoric about the great goals they had achieved, while at the same time striving hard to adjust to the new environment and join the everyday working life of the EU and NATO structures.

Notwithstanding the fact that solid consultation mechanisms (both formal and informal) were created within the international organizations (for instance, NB6 within the EU), the sense of common focus or objectives somewhat faded. The potential of the political cooperation of the eight countries was left neither fully utilised nor further developed.

Somewhat paradoxically, the lack of comprehensive political NB8 cooperation came at the same time as Nordic businesses actively started entering the Baltic business sphere, mainly through direct investments and partnerships.

The tradition and practice of the cooperation were maintained through the established structures and procedures and the formalized communication. However, the well-developed

cooperation framework could have been used more successfully to send timely political signals or look for comprehensive solutions to the challenges facing the region.

What is the current state of Nordic-Baltic relations?

We have a very well-established cooperation framework. Besides the NB8 nations, several regional organizations are also active, including the Nordic Council of Ministers, the Baltic Assembly, the Nordic Council, the EU, the Council for the Baltic Sea States, the Council of Europe and NATO. The practical cooperation is active in a wide range of spheres and on different levels.

At the same time a lot of activity is driven by habit and custom to maintain the existing practices, procedures and structures rather than concrete common political cooperation objectives.

The global financial and economic crisis has proven our interdependency and made it even more important to cooperate both internationally and regionally. This also applies to the Nordic-Baltic region, despite our national differences.

Nordic-Baltic cooperation is much more than cooperation between and for governments. To a large extent this cooperation also includes the peoples of the region. Unfortunately, at present the visibility of Nordic-Baltic cooperation to the wider public has somewhat diminished. Strengthened and more focused cooperation should therefore focus much more on where it can make a difference and bring real added value at all levels with a view to creating concrete results to the benefit of citizens, organizations and the business environment.

What should be our ambition for the future?

The challenges dictated by globalization can only be tackled through enhanced international and regional cooperation. In many areas the cooperation of eight Nordic and Baltic countries would add strength and influence to the region as well as to the individual countries in the region (an explicit example here is the performance of the six Nordic and Baltic countries within the EU regarding the Baltic Sea Strategy). Collaboration among the Nordic and Baltic countries is also essential to boost the global competitiveness of the region.

Closer interaction and pooling of resources among the eight Nordic and Baltic countries gains additional meaning when seen in the context of regional clustering tendencies both in Europe and globally, especially if considered in a 10-20 year perspective.

The Nordic and Baltic countries have strong cultural and historical bonds, and we should strive at further developing these bonds and this identity in order to fully harvest the potential of the region in a longer-term perspective. The stronger the region becomes in terms of economic development, living standard, public administration practices etc., the more competitive the Nordic and Baltic region and each of its countries will be.

The eight Nordic and Baltic countries must agree on a common agenda. All of the eight countries must support this agenda, ensuring high level political commitment, ownership and awareness. In addition, there is a wide-spread perception that closer integration and the

articulation of common interests and objectives by the three Baltic countries (inspired by the Nordic countries' cooperation experience and further developing the existing good cooperation practices among the three Baltic countries) would contribute considerably to more goal-oriented Nordic-Baltic cooperation.

However, it is important to stress that while they are aiming at closer cooperation and integration within the region, each of the eight countries is maintaining its own unique identity. Each country has its own interests and national agendas. In this regard the Nordic-Baltic Eight "formula" is well suited to accommodating both interests – it is broad enough to allow each country to develop its own identity and at the same time specific enough to imply belonging to a specific region with a certain set of values and qualities.

There is no need for new regional structures; indeed, there are voices even advocating the dissolution of many of the existing ones which some find to be redundant or inefficient. However, if a relevant and active Nordic-Baltic agenda is set, the number and quality of the structures would become an issue of secondary importance. Moreover, all these structures can be put to good use if genuinely common and mutually important objectives and agendas are found.

The instruments and opportunities provided by the EU and NATO can be successfully used to advance the common focusing of the eight Nordic and Baltic countries. For instance, the EU Strategy for the Baltic Sea Region provides an integrated framework response to the key challenges facing the region. The well established networks of Nordic-Baltic cooperation may effectively contribute to the implementation of the strategy. In a number of areas, the Strategy may encourage more focused Nordic-Baltic cooperation. Closer coordination of the eight countries might also facilitate smoother EU-NATO cooperation.

To be continuous and sustainable, formal Nordic-Baltic cooperation needs to be rooted in public attitudes and opinions in both areas. As public opinion is determined by the visibility of partners and their activities, regaining the positive visibility of Nordic countries in Baltic countries and vice versa is crucial.

The future of the Nordic-Baltic Eight should therefore focus on a common agenda, where close cooperation among the countries of the region would ensure the development of the entire region and of each of its countries. It should increase the international political and economic influence of the region and give added value to the Baltic and Nordic countries.

NB8 wise men recommendations

Foreign and security political dialogue

How can we increase the influence of the NB8?

NB8 cooperation has several levels for foreign and security political dialogue. There are meetings among prime ministers, foreign ministers, defense ministers and parliamentarians. There are also meetings among civil servants in different areas¹. To some extent this dialogue works well. However, there have only been a few cases where the NB8 voice has been explicitly heard internationally. Closer Nordic-Baltic cooperation within foreign and security policy could lead to increased political influence when speaking with a common voice. Therefore, we deem it necessary to have strengthened and more efficient NB8 cooperation in the foreign policy area, not least within international organizations.

Within the framework of NB8 cooperation it has previously been suggested that we should speak with a common voice, e.g. through joint political messages after NB8 ministerial meetings. Such messages require proper prior planning and reflection. Therefore the host nation of the next NB8 ministerial meeting should consider drafting joint messages and having them circulated prior to the meeting.

1. More joint political statements should be issued after ministerial meetings.

How can we make the dialogue more efficient and relevant?

During the wise men's roundtrip in the region, it was suggested that NB8 meetings should be made more efficient and relevant, e.g. by having even more focused agendas, including current foreign policy issues, and having relevant documents circulated ahead of the meetings. However, at the same time the importance of the informality, flexibility and pragmatism of the cooperation and the NB8 dialogue was stressed. Thus it seems necessary to strike a balance between efficiency and flexibility.

2. One month ahead of each NB8 meeting the host nation should circulate a draft agenda, inviting the other NB8 nations to make additional suggestions for the final agenda. The organizers should aim at having even more focused agendas.

It should be underlined that the content of the final agenda is always in the hands of the host nation.

---

¹ See annex

Taking the ministers' full schedules into account, making more use of video conferences (VTC) should be considered. This could make it possible to hold meetings at short notice or in the case of an emergency. VTC could also be used for pre-consultations prior to high level meetings or ministerial meetings in other organizations.

3. NB8 dialogue should be improved by increasing the use of VTCs at the level of ministers and officials.

NB8 cooperation within international organizations

Cooperation between the Nordic and Baltic countries is not limited to the NB8 structure. It also includes international organizations such as the EU, NATO, the Council of Europe, the OSCE and the UN. Our recommendations in the following are inspired by meetings with representatives from the region.

United Nations

The United Nations is unofficially divided into five geopolitical regional groups, within which coordination and cooperation take place concerning candidacies to UN positions. The Nordic and Baltic countries are divided into two separate regional groups, the *Western European and Others Group (WEOG)* and the *Eastern European Group*, also known as *Countries with Economies in Transition (CEIT)*. More coordination and cooperation between the two groups should be possible with regard to the promotion of candidacies, thus increasing NB8 influence at the UN.

4. More NB8 coordination and cooperation within the UN regarding promotion of candidacies.

The World Bank and the International Monetary Fund

Extensive and well-functioning NB8 cooperation takes place within the World Bank and the International Monetary Fund, where the NB8 countries share a seat on the Board. This cooperation could, however, be strengthened, if all NB8 countries were to play a more active role.

5. More active participation within the NB8 group at the World Bank and the International Monetary Fund.

The European Union

Work in the EU and the new decision-making procedures of the Lisbon Treaty have increasingly shown the need for Member States to seek alliances in order to maximize their influence. The NB6 countries meet informally at the level of prime ministers and foreign ministers prior to meetings at the EU in order to exchange views and to compare notes. Norway and Iceland

Courtesy of the EU

have previously been invited to meetings, which have had the aim of strengthening Nordic-Baltic influence at the EU. These meetings should continue and if possible be intensified, also at the level of civil servants and experts. A lead nation for organizing such meetings should – where relevant – be found, based on informal, existing rotation principles.

At the same time, where relevant and within different policy areas, the Nordic and Baltic countries should explore the possibility of formal or informal alliances with other groups of likeminded Member States, e.g. the Visegrad countries.

6. More exchange of positions prior to EU meetings.

Cooperation concerning diplomatic representations

How can we improve our diplomatic representation globally through strengthened NB8 cooperation?

The Nordic foreign ministers have agreed to implement the recommendation of the Stoltenberg report concerning strengthened Nordic cooperation on diplomatic representations. As a follow up, the Nordic countries are currently preparing a report for the Nordic foreign ministers meeting in November 2010 regarding the implementation of this recommendation.

At present the Nordic countries already cooperate in parts of the world by either housing each others' diplomats or – as in Berlin – by having some joint facilities adjacent to the embassies. In some places this cooperation has also included Baltic representation, although this seems more to be an exception. Latvia and Estonia are cooperating on representation in Cairo. The implementation of the EU External Action Service presents new opportunities which should be explored further, e.g. regarding handling of consular issues.

Sharing diplomatic facilities is a way of increasing diplomatic representation in parts of the world where budgetary constraints and priorities would otherwise have prevented such representation. At the same time extended cooperation in this field could also contribute to making NB8 cooperation more visible.

More should therefore be done in the area of joint diplomatic representation. A first step could be the setting up of an informal Clearing House where the NB8 countries could share information about opportunities for housing other NB8 countries' diplomats.

7. An informal Clearing House regarding diplomatic representations should be set up among the foreign ministries.

8. Each NB8 country should identify at least one diplomatic representation which should be able to host diplomats from other NB8 countries.

Exchange of diplomats among the ministries of foreign affairs would contribute to improving mutual cooperation and understanding at working level. This already takes place, but only bilaterally. This practice could later be expanded to other ministries and fields.

9. Possibilities and practical aspects of exchanging diplomats among the MFAs should be examined.

Civil security

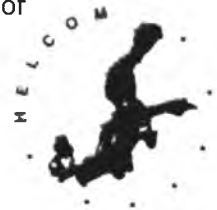
How can Nordic-Baltic cooperation protect the environment and strengthen the surveillance of the Baltic Sea?

Each year thousands of ships cross the Baltic Sea, which is a difficult area for navigation due to its narrow seaways and shallow waters. Each year 120-140 accidents occur in the Baltic Sea, mostly in the form of groundings. In the EU's Strategy for the Baltic Sea, the greatest of four main challenges is to make the region an environmentally sustainable area.

Transportation of oil and other potentially hazardous cargo is increasing in the Baltic Sea. The scenario of an oil spill disaster with consequences as seen recently in the Gulf of Mexico cannot be ruled out. More should therefore be done to protect the Baltic Sea region from falling victim to environmental damage.

Public Awareness and fighting pollution

The Helsinki Commission ("HELCOM") works to protect the marine environment of the Baltic Sea against all sources of pollution and is an intergovernmental cooperation between Denmark, Estonia, Finland, Latvia, Lithuania, Poland, Russia, Sweden, Germany and the EU. Within the framework of HELCOM an ambitious program called "The Baltic Sea Action Plan" (BSAP) was adopted in 2007. BSAP aims at restoring the ecological status of the Baltic marine environment by 2021 and addresses all of the main environmental problems which affect the maritime environment of the Baltic Sea.

Courtesy of HELCOM

Courtesy of the Royal Danish Navy

As part of the BSAP, the involved countries have committed themselves to ensuring Public Awareness concerning the environmental aspect.

A way forward for increased NB8 cooperation in this field could be to establish a "Marine Environmental Watcher" program in all NB8 countries. Inspiration could be taken from the program coordinated by the Royal Danish Navy

(www.sok.dk), a program which 12,500 people so far have joined. If a Watcher detects an oil spill or some other kind of pollution somewhere in Danish waters, that person can contact the Navy, using one central

phone number. Based on the call, the Navy will assess the situation and ensure full national coordination in order to identify the party responsible for the pollution and to have it cleaned up.

10. All NB8 countries should have a Marine Environmental Watcher program.

When the program has been introduced in all NB8 countries, informal exchange of best practices and information should take place among the countries.

In order to protect the environment in the Baltic Sea, proper legislation also needs to be in place. Harmonized NB8 legislations could make it more difficult for polluters to escape justice. The Nordic countries have legislation in place for issuing fines to polluters, but the same is not the case in the Baltic countries. Informal capacity building already takes place between the Nordic and Baltic countries in this field, but more should be done.

11. The legislation in the NB8 countries should be harmonized with the aim of fighting pollution in the Baltic Sea.

Marine Search and Rescue (SAR)

Within the field of Search and Rescue (SAR), many different fora already exist and could be further explored and utilized. Since 1989 the Nordic countries have had the *Nordred* SAR cooperation, which makes it possible for the Nordic countries to give mutual assistance in emergencies. Today the cooperation includes regional and local cross-border cooperation within civil protection, police, and marine search and rescue. This cooperation could be expanded to include the Baltic countries and thus bring added value to NB8 cooperation as well as Nordred. A first step could be to grant the Baltic countries observer status in Nordred.

Courtesy of Nordred

12. The Baltic countries should be given observer status in Nordred.

In order to expand mutual understanding and knowledge of each other's emergency capabilities and to increase mutual cooperation in this field, NB8 participation in annual emergency exercises should be given priority. Every year during the first week of May the Baltic SAREX exercise takes place near the Danish island of Bornholm, with the participation of many of the countries around the Baltic Sea, including some of the NB8 countries. It would contribute to the capacity building of the participating nations if they could take turns hosting the exercise, as seen with HELCOM's annual marine exercise BALEX DELTA. In that connection the individual host nations could draw on Danish experience and expertise.

13. The Baltic SAREX exercise could be hosted by a different country every year.

Civil protection

Cooperation could also be enhanced in the field of civil protection, e.g. by increasing the level of information between the countries. Currently the NB8 countries do not have the relevant contact information at hand should they need to contact colleagues in other countries instantaneously in case of an emergency.

14. An informal information network should be established, listing the capabilities of each nation and contact information for relevant people and institutions in case of an emergency.

On the basis of the "Haga Declaration" of 27 April 2009, the Nordic countries cooperate on e.g. commonly agreed thematic projects with the purpose of mutual exchange of experience and closer cooperation. This cooperation could be expanded to the Baltic countries as well.

15. Useful information, experience and knowledge could be exchanged by having observers from other NB8 countries participate within the framework cooperation of the Haga Declaration.

Emergency exercises

The NB8 countries each hold national emergency exercises, but inviting observers to these events mainly takes place on ad hoc basis. Having observers would give added value to the host nation as well as to the observers and would also further enhance cooperation on joint emergency actions.

16. Observers from the NB8 countries should be invited to major national emergency exercises.

A specific emergency exercise could be held for NB8 countries only, preferably based on a joint risk scenario. The first one could take place in the jubilee year 2011 (the 20th anniversary of the Baltic countries regaining their independence), which could also have the effect of increasing public awareness of NB8 cooperation. If possible, the exercise could take place back-to-back with the NB8 foreign ministers meeting in August.

17. An annual NB8 emergency exercise could be held, the first one, if possible, in August 2011.

Civilian capabilities

How can we utilize civilian capabilities better?

When it comes to cooperation on civilian assistance to disaster areas, the *International Humanitarian Partnership* (IHP) should be mentioned. This comprises informal cooperation between the national civil protection authorities in Denmark, Sweden, Norway, Finland, Estonia, the UK and the Netherlands. The cooperation normally entails operational services in the form of support modules. These modules are designed for rapid deployment to support UN

missions, but can also be deployed to support other organizations, e.g. the EU's Civil Protection Mechanism. The cooperation has been successful, and the modules have been used in many disaster situations all over the world, most recently in Haiti.

The IHP is also in charge of the only international civilian humanitarian exercise ("TRIPLEX"), which is held every two years with participants from international organizations, the military and civil protection organizations.

18. All NB8 countries should be encouraged to apply for membership of the IHP.

In order to use the Nordic-Baltic civilian capacities efficiently, a joint pool of resources should be established with the aim of deploying personnel to areas in need of stabilization or capacity building. For example: if one NB8 nation was to receive an appeal from the OSCE for civilian assistance in the field of good governance, but was unable to find the necessary national resources, that nation could then use the NB8 pool of resources to find the required personnel in another NB8 country.

19. An NB8 pool of civilian resources should be established.

It should be explored how to further utilize the *Baltic Defence College* (BALTDEFCOL) by offering relevant courses e.g. in Rule of Law for people figuring in the NB8 pool of resources.

20. More courses should be held at BALTDEFCOL with the aim of further strengthening the NB8 pool of resources.

Cyber security

How can we improve cyber security?

Attacking a country's Internet systems not only has security implications for the nation's defense, but also for the citizens' feeling of security and the community's sense of stability. Cyber attacks on Estonia in 2007 were to a large extent aimed at public services, e.g. the Central Bank. It could have had serious implications for the financial stability of Estonia had the Bank taken a serious hit.

Strengthened cooperation in this field could take advantage of the work being done at the Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence (CCDCOE) in Tallinn, Estonia. This Centre, being accredited by NATO's North Atlantic Council (NAC) as an International Military Organization and funded by several NATO allies, is also open to NATO partner countries and institutions.

Courtesy of CCDCOE

The Nordic countries have agreed on the recommendation in the Stoltenberg report to enhance cooperation concerning cyber security and are currently looking into the implementation of this recommendation. One way of doing this could be to establish an informal Nordic cyber security network, focusing on the civilian aspects of cyber security. At a later stage such a network could be expanded to include the Baltic countries as well. However, a precondition for such a

Nordic-Baltic network would be to have well-functioning *Computer Emergency Response Teams* (CERT) in all NB8 countries and to have a multilateral security agreement. A first step could therefore be to carry out capacity building where needed.

21. Capacity building of Computer Emergency Response Teams in relevant NB8 countries should be implemented.

When well-functioning CERTs are present in all NB8 countries, a next step could be to look at having a multilateral Nordic-Baltic security agreement to enable cooperation concerning classified documents.

Defense cooperation

How can we improve and strengthen NB8 defense cooperation?

NB8 defense cooperation entails annual meetings of defense ministers as well as cooperation *on the ground*, e.g. at the *Baltic Defence College* (BALTDEFCOL) in Tartu, Estonia. The Nordic and Baltic countries have also cooperated outside the region by providing support to the Multinational Staff Officer Center in Kiev, Ukraine.

The Nordic-Baltic defense cooperation is working very well, especially bilaterally and trilaterally, as well as within EU and NATO operations. But more could be done, especially multilaterally. In that regard it would be natural to look at the Nordic defense cooperation (NORDEFECO). NORDEFECO is based on five different areas of cooperation:

1. Strategic development (including research and longer term strategic analysis)
2. Capabilities (including armament/acquisition and logistics)
3. HR and education (e.g. vocational training)
4. Training and exercises
5. Operations (e.g. the Nordic Battle Group within the EU)

22. All NB8 countries should be encouraged to contribute to the EU Nordic Battle Group 2011².

Nordic cooperation is not limited to the Nordic region. Regional capacity building takes place in the Western Balkans and in Africa. In the Balkans, the Baltic countries are part of this cooperation.

23. Including the Baltic countries in the Nordic cooperation in Africa should be considered.

² With respect to the defense dimension of the EU, Denmark has an opt-out and will therefore not be able to contribute to the Nordic Battle Group.

Courtesy of BALTDEFCOL

Well-functioning cooperation exists at BALTDEFCOL, which is a joint Baltic defense academy. The main objective of BALTDEFCOL is to provide high standard military education and training according to NATO standards and the needs outlined by the Baltic governments. BALTDEFCOL is open to all students from NATO nations or EU member states as well as students from countries which are part of NATO's Partnership for Peace (PfP). The Nordic countries participate with instructors, secondment of students (from the Nordic countries and as well as from other countries) and financially.

Based on an independent international review carried out in 2009, a new five year Development Plan for BALTDEFCOL was adopted by the Baltic defense ministers in May 2010. In the Development Plan the need for multinational involvement was stressed, including the importance of having foreign instructors and lectures. The Nordic countries could do more to support the goals set out in the Development Plan, e.g. by sending more students and instructors to BALTDEFCOL.

24. More instructors and students from the Nordic countries should be sent to BALTDEFCOL.

Utilizing BALTDEFCOL for one day events or seminars could also be considered, inviting high ranking speakers such as defense ministers or chiefs of defense.

25. Short seminars should be organized at BALTDEFCOL, inviting high ranking speakers.

Enhancing cooperation with NATO and the EU regarding hosting courses at BALTDEFCOL should also be considered, courses which are normally held at NATO or EU facilities (e.g. the European Security and Defence College).

26. Enhance cooperation with NATO and the EU regarding courses to be held at BALTDEFCOL.

Energy

How can the NB8 cooperation contribute to increased energy security and energy efficiency?

A new Baltic Energy Market Interconnection Plan (BEMIP) was launched by the European Commission in November 2008 and afterwards also included in the EU Strategy for the Baltic Sea Region. The main goal of the initiative is the full integration of the three Baltic countries into the European energy market through the strengthening of interconnections with their EU neighboring countries and through the adoption of the Nordic model for implementing the EU acquis with regard to the internal market for electricity. Denmark, Estonia, Finland, Latvia, Lithuania and Sweden participate in this cooperation as well as Germany and Poland. Norway holds observer status.

The debate on energy has to a large extent been focused on the question of energy security, including the issue of energy supply, especially the traditional energy sources (fossil and nuclear). There seems to be less focus on the issues of renewable energy sources (biomass, water and wind) and energy efficiency.

Concerning renewable energy sources, the NB8 region holds the potential for utilizing them to a far greater extent than today for the benefit of the entire region, especially the environment in the region. Enhanced NB8 cooperation within the field of energy should therefore focus on how to increase the utilization of renewable energy sources.

For decades the issue of energy efficiency has been high on the agenda in the Nordic countries, and they have developed considerable competences in this field. This should be used to everyone's advantage within NB8 cooperation. Reducing energy consumption would benefit not only the environment, but also the economy, since the cheapest and greenest energy is the energy which is not used.

Courtesy of Vestas Wind Systems A/S

Picture showing the isolation standard of a house. Courtesy of Rockwool International A/S

Furthermore, using renewable energy sources and reducing energy consumption lessen the dependence on external energy sources of a more traditional kind and thus improve the individual country's energy security.

Cooperation concerning reducing energy consumption, improving energy efficiency and promoting the utilization of renewable energy sources in the NB8 countries in general should be established, with special focus on the Baltic countries. The importance of having a high level political commitment behind such an initiative as well as strict

deadlines should be underlined. Furthermore, the political commitment must be supported by financial possibilities to strengthen the cooperation. This could e.g. be in the shape of loans from the Nordic Investment Bank to projects aiming at improving energy efficiency.

27. Each NB8 country should select a national representative for a high level working group. Six months after its establishment, the working group should present an action plan with specific recommendations for the expansion of renewable energy sources and improved energy efficiency in the NB8 countries.

Another way to strengthen cooperation on energy could be to enhance research and development cooperation. Since 2008, the Nordic countries have had a five year joint Nordic research program ("*Nordic Top Research*"), focusing on climate changes, energy and the environment. The cooperation is based on funds from the participating countries. Including the Baltic countries in this cooperation could be considered.

28. Including the Baltic countries in the Nordic Top Research program could be considered.

The NB8 brand

How can we strengthen the visibility of NB8 cooperation?

Nordic-Baltic cooperation is working well in a number of areas. However, key stakeholders and ordinary citizens do not seem to have sufficient knowledge of NB8 cooperation. Much more could therefore be done in the field of Public Diplomacy.

2011 marks the 20th anniversary of the Baltic countries regaining their independence. The jubilee year could be used as a platform for highlighting NB8 cooperation through joint events.

Special cultural and historical bonds exist between the Nordic and Baltic countries. The jubilee year could be used to manifest and highlight these bonds.

29. Each NB8 country should select a national representative for a working group, which should present specific suggestions for events to take place during the jubilee year.

Another suggestion could be a regional conference, involving journalists, historians, researchers and others with special interest in and knowledge about the Nordic-Baltic cooperation. The focus of the conference should be the present Nordic-Baltic cooperation and future possibilities. The conference could take place back-to-back with the Nordic-Baltic foreign ministers meeting in August 2011 and by doing so achieve synergy between the two events.

30. A regional conference should be held, focusing on Nordic-Baltic cooperation.

The ministers meeting itself should also be highlighted, e.g. through better media coverage.

31. A joint article by all NB8 foreign ministers should be made prior to the ministers meeting.

The recommendations in this report will be discussed at the NB8 foreign ministers meeting in Riga in August 2010. After a decision has been taken on which recommendations are to be implemented, stocktaking should take place in connection with the annual NB8 foreign ministers meeting in order to ensure smooth implementation and follow up, where needed.

32. A stocktaking session regarding the wise men recommendations should be part of the annual NB8 foreign ministers meeting.

There are many activities within NB8 cooperation. There are meetings of ministers, conferences for academics, exchange of students, etc. However, the information concerning these activities seems hard to find. Some NB8 countries have information concerning the cooperation on the website of their foreign ministry, but unfortunately this is not a general trend.

33. All NB8 countries should have at least a generic NB8 website on their foreign ministry's website.

34. Sector ministries – such as the ministries of education – should be encouraged to include information on mobility schemes and funding opportunities for collaborative activities.

NORDPLUS

Courtesy of NordPlus

Informing the public about the NB8 framework would not only provide people with more knowledge about the cooperation, but it could also strengthen the future cooperation itself by getting more students interested in the exchange program of e.g. the Nordic Council of Ministers (NordPlus). This could help improve the situation of under-utilization of student and research exchanges as recognized in the EU's Strategy for the Baltic Sea.

Another way to improve knowledge of cooperation and mobility is to support the convergence among NB8 countries to European standards and the Bologna process on matters such as degree structures, quality assurance and university management. The OECD has a long tradition of organizing international reviews of its member countries, thus providing input for national processes of change. It could be relevant to use NB8 cooperation to carry out Nordic reviews of e.g. the Baltic higher education systems. The recommendations of such reviews could subsequently be transformed into concrete collaborative improvement projects, e.g. funded by the EU. The reviews should be financed with funds, e.g. from the Nordic Council of Ministers.

35. Nordic reviews of the Baltic higher education systems should be carried out.

NB8 cooperation could also be highlighted by giving a few, but prestigious, scholarships to students or young researchers who e.g. carry out research concerning Nordic-Baltic cooperation, including the issue of public opinion. The scholarships could be financed by funds, e.g. from the Nordic Council of Ministers.

36. Specific NB8-scholarships should be offered.

Finally, the student and research exchanges could benefit from including the Baltic countries in Nordic university cooperation. In 1995 the Nordic university cooperation, *NUS*, was established between the five Nordic countries. The aim of this cooperation – which is supplemented by the Nordic Association of University Administrators, *NUAS* – is to ensure mutual information concerning the development of higher education and research in the Nordic countries and to improve Nordic cooperation in this field. *NUS* also aims at coordinating the national university bodies' participations in international cooperation.

37. The Baltic countries should be included in the NUS and NUAS cooperation.

Within the Nordic countries, and to some extent within the Baltic countries, people seem to have a fair degree of knowledge about the neighboring countries, whereas in general this does not seem to be the case within the NB8. One way of improving general knowledge and fostering people-to-people contact could be through cross-border and, in particular, twin-cities cooperation.

38. Larger NB8 cities should be encouraged to have at least one twin-city in one of the other NB8 countries.

Final remarks

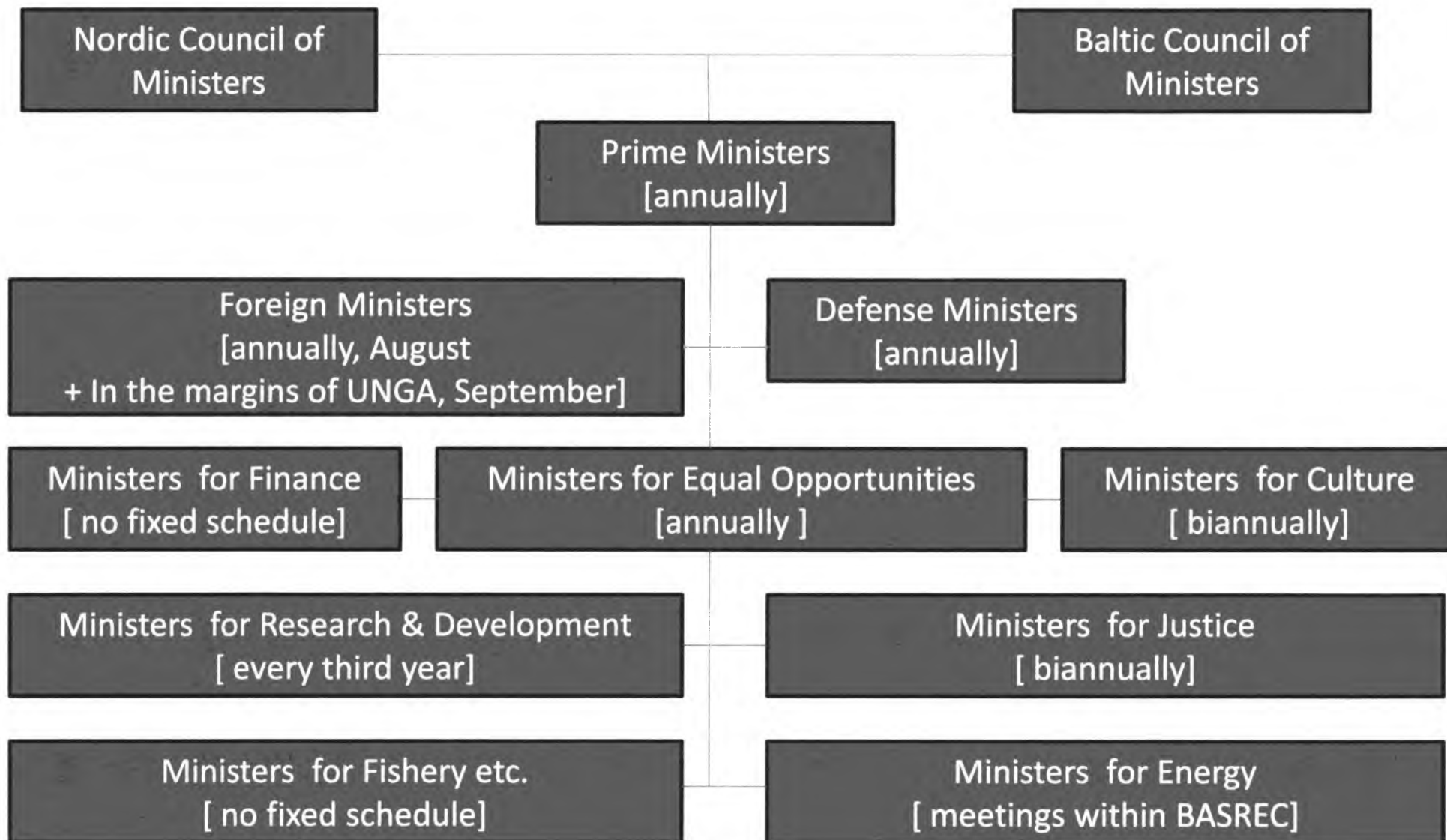

The task we were given by the Latvian and Danish foreign ministers was to look at how NB8 cooperation could be strengthened. The recommendations presented in this report could all lead to added value for NB8 cooperation as well as for the individual NB8 countries.

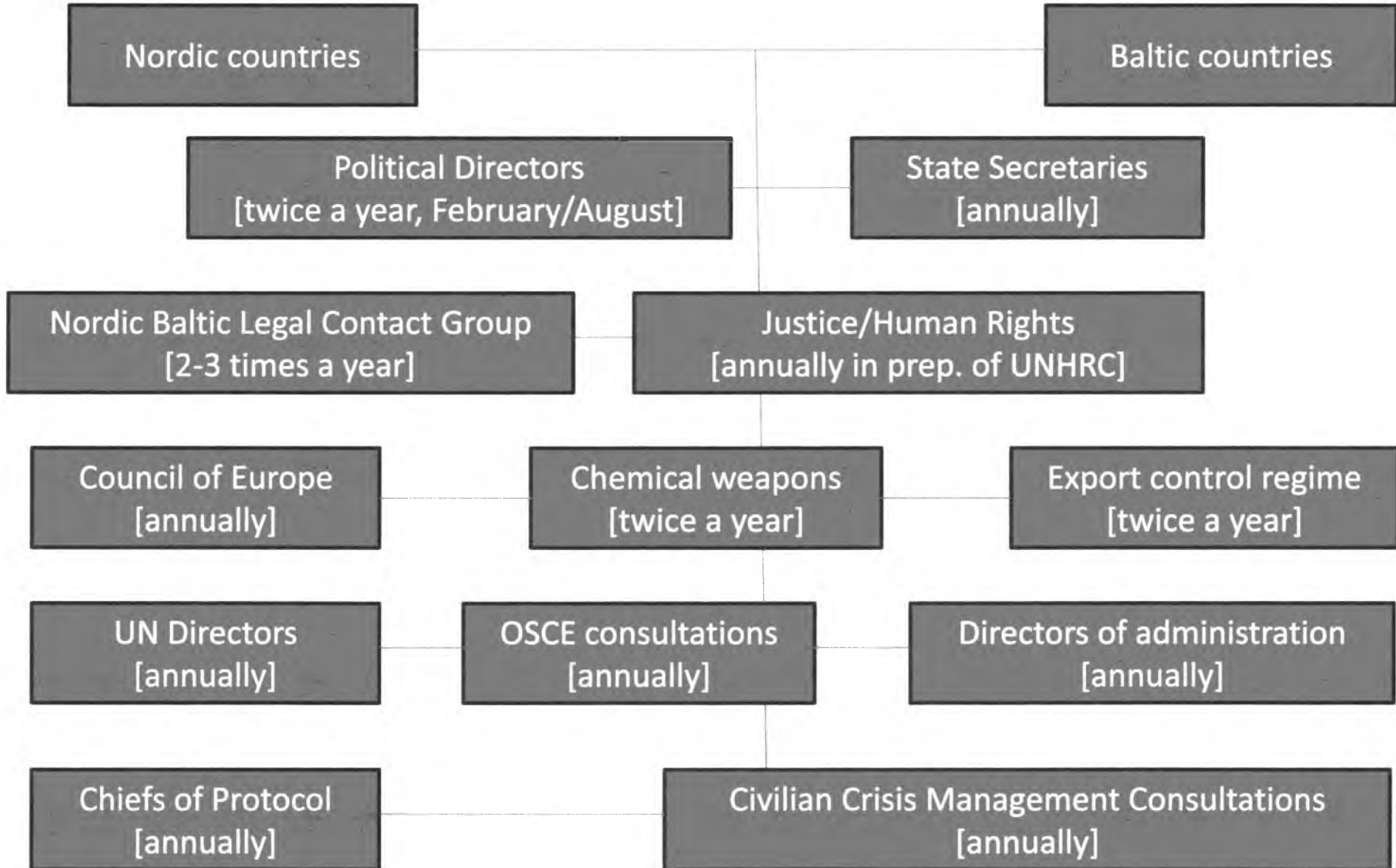
But it should be stressed that implementation of the recommendations is not sufficient in itself. For NB8 cooperation to further develop, also in the longer run, political will, considerations and awareness are essential. We have recommended that a stocktaking of the implementation of our recommendations should take place at the foreign ministers meeting in the jubilee year of 2011. It is our hope that the foreign ministers meeting will confirm that such a political commitment does exist.

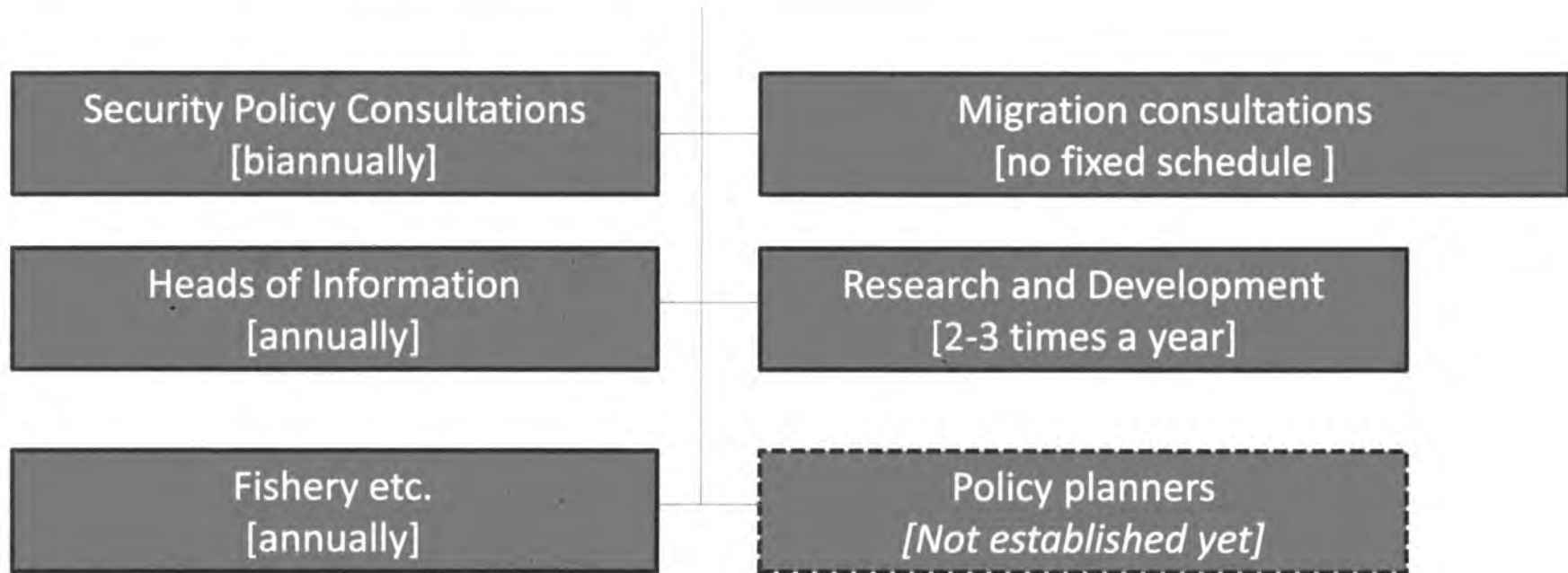

NB8 STRUCTURE

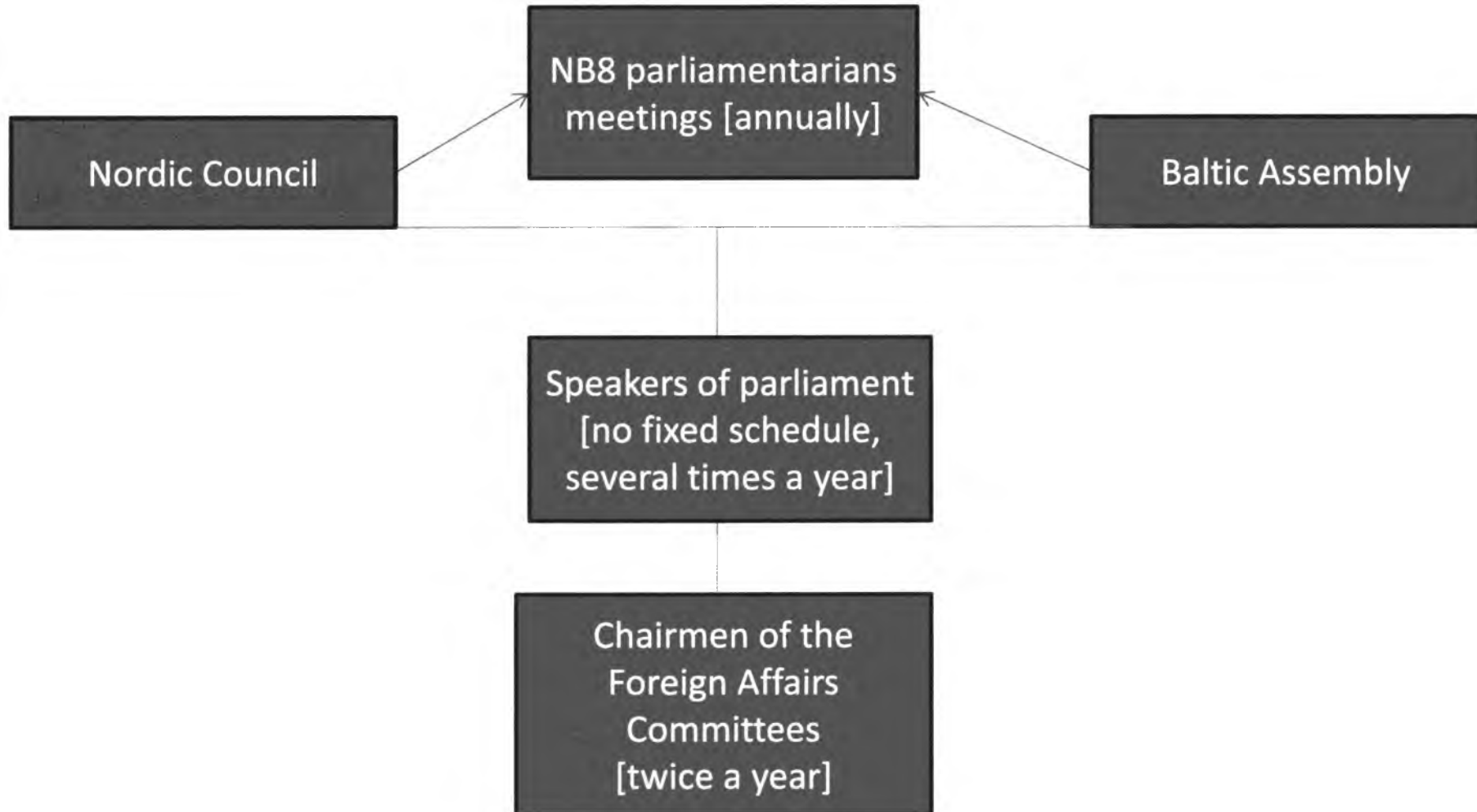

NB8 STRUCTURE

NB8 STRUCTURE

Logos and pictures

All logos and pictures used in this report are brought with permission of the European Commission, HELCOM, the Royal Danish Navy, Rockwool International A/S, Vestas Wind Systems A/S, Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence, Nordred, NordPius and BALTDEFCOL.

Frontpage

Frontpage generated by using Wordle (www.wordle.net)

Links

Baltic Assembly: www.baltasam.org

Baltic Defence College (BALTDEFCOL): www.bdcoll.ee

BEMIP (Baltic Energy Market Interconnection Plan):
http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/bemip_en.htm

Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence: www.ccdcoe.org

EU Strategy for the Baltic Sea Region:
[//eu.baltic.net/Baltic Sea Region strategy.7428.html](http://eu.baltic.net/Baltic_Sea_Region_strategy.7428.html)

Haga Declaration: [http://www.fmn.dk/videnom/Documents/Deklaration%20Haga-deklarationen%20slutlig%20\(4\).pdf](http://www.fmn.dk/videnom/Documents/Deklaration%20Haga-deklarationen%20slutlig%20(4).pdf)

HELCOM: www.helcom.fi

International Humanitarian Partnership (IHP): www.ihp.nu

NBS foreign ministries

Denmark: www.um.dk

Estonia: www.vm.ee

Finland: <http://formin.finland.fi/Public/default.aspx?>

Iceland: www.mfa.is

Latvia: www.mfa.gov.lv/en/

Lithuania: www.urm.lt

Norway: www.regjeringen.no

Sweden: www.sweden.gov.se/sb/d/2059

Nordic Association of University Administrators (NUAS): www.nuas.org

Nordic Council of Ministers/Nordic Council: www.norden.org

Nordic Investment Bank: www.nib.int

NordPlus: www.nordplusonline.org

Nordred: www.nordred.org

Royal Danish Navy: www.sok.dk

Stoltenberg report: <http://www.regjeringen.no/upload/UD/Vedlegg/nordicreport.pdf>

Dokument 17 Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00285-1

Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser

Mange tak, fru præsident.

Jeg vil her kort som ønsket af Nordisk Råds medborger- og forbrugerudvalg redegøre for den danske lovgivning og praksis vedrørende hjemsendelser af nordiske statsborgere. Det er jo en sag, som har været meget omtalt i pressen, og jeg håber virkelig, at jeg med den her redegørelse kan bidrage til at få skabt mere klarhed over, hvad sagen egentlig drejer sig om.

Der er tale om hjemsendelser i tilfælde, hvor en nordisk statsborger, der har opholdt sig i Danmark i mindre end 3 år, har fået behov for vedvarende offentlig hjælp, og det vil sige, at den pågældende ikke kan forsørge sig selv. I perioden fra 2004 til 2007 blev der truffet afgørelse i 33 sager. Siden den 1. september 2007 er der blevet truffet 14 afgørelser om hjemsendelse af nordiske statsborgere i første instans. Heraf er indtil videre alene fem afgørelser blevet stadfæstet i Integrationsministeriet, fire sager er blevet omgjort, mens to sager er blevet henvist til fornyet behandling. Der er således tale om meget få sager.

Det er vigtigt for mig at understrege følgende: Den danske lovgivning og praksis på området er i fuld overensstemmelse med artikel 7 i den nordiske konvention om social bistand og sociale tjenester af 1994. Af konventionen fremgår det, at en nordisk statsborger ikke kan hjemsendes på grund af vedkommendes behov for social bistand, såfremt hans familieforhold, tilknytning til bopælslandet eller omstændigheder i øvrigt taler for, at han bør forblive der, og i alle tilfælde ikke, såfremt han i de sidste 3 år har haft lovlig bopæl i landet. Der er således ikke tale om et forbud mod hjemsendelse ved behov for social bistand.

De danske regler om hjemsendelse af nordiske statsborgere med behov for vedvarende sociale ydelser findes i lov om aktiv socialpolitik, og reglerne bygger fuldt ud på konventionens tekst. Det fremgår direkte, at der ikke kan træffes afgørelse om hjemsendelse, hvis den pågældende har haft ophold i Danmark på over 3 år; det fremgår direkte, at der skal være tale om hjælp til forsørgelse af mere vedvarende karakter; det fremgår direkte, at der ved en afgørelse skal lægges vægt på tilknytningen til Danmark og på familiemæssige forhold. Det er på dette grundlag, de danske udlændingemyndigheder træffer afgørelser om sagerne i praksis.

Jeg vil gerne understrege, at der ikke er tale om en ny praksis. Reglerne om hjemsendelse af nordiske statsborgere eksisterede også tilbage i 1990'erne og i den tidligere danske bistandslov. Den danske praksis har i øvrigt været prøvet ved Højesteret i 2001, og Højesteret fastslog lovligheden af hjemsendelse af en islandsk statsborger.

De pågældende personer bliver i øvrigt ikke udvist, som det ellers har været meget fremme i debatten, og de kan efter hjemsendelsen genindrejse og bosætte sig i Danmark, såfremt de opfylder betingelserne for det.

For mig er det helt afgørende, at juraen i denne sag er klar, og at den danske lovgivning og praksis er i overensstemmelse med den nordiske konvention om social bistand og sociale tjenester. Det er også klart, at hvis de nordiske regeringer over for Danmark fremsætter ønske om, at konventionen skal ændres, vil vi indgå i en drøftelse med de andre nordiske regeringer. Tak for ordet.

Nordisk Råd

Dokument 17

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 10-00285-1

DOKUMENT

Nordiska rådet

Dokument 18

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00272-1

Redogörelse om utvecklingen inom det nordiska forskningssamarbetet

Syftet med denna redogörelse är att ge Nordiska rådet en kortfattande samlad överblick över Nordiska Ministerrådets arbete med forskningspolitiken

Nordiska ministerrådet har med glädje noterat att intresset för forskning och innovation och den vidare utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA) står högt på dagordningen inom Nordiska rådet.

Forskningssamarbetet är av stor betydelse för det nordiska samarbetet och det är viktigt att både mål och organisering belyses, anpassas och vidareutvecklas. Ministerrådet har därför igångsatt en större översyn av det nordiska forskningssamarbetet som beskrivs närmare nedan. Nordiska Rådets framställning "Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)" överlappar i stor utsträckning de utmaningar som identifierats i samband med översynen av forskningssamarbetet och är ett viktigt och konstruktivt inspel för det vidare arbetet.

Bakgrund

Framväxten av ett globalt kunskapssamhälle ökar betydelsen av långsiktiga och prioriterade investeringar i kunskap och forskning. Vår förmåga att också omsätta dessa investeringar i nya innovationer och en hållbar utveckling är nyckeln till att Norden även i framtiden kan vara en ledande region för kunskap och välfärd.

Det nordiska forskningssamarbetet genomgick i början och mitten 00-talet en betydande reformering och omvandling.

En av grundkomponenterna i denna förändring var etableringen av det nordiska forsknings- och innovationsrummet (NORIA) och härunder bildandet av NordForsk (2005) respektive Nordisk Innovationscenter (NICe) som de operativa institutionella pelarna.

Parallellt med etableringen av NORIA och NordForsk genomfördes också en omfattande reformering av de nordiska forskningsinstituten. Samtliga institut omvandlades till nationellt ägda nordiska samarbetsorgan med ett särskilt nordiskt uppdrag och delfinansiering över den nordiska budgeten. Det nordiska uppdraget upprätthålls i 3-4 åriga kontrakt med NMR.¹

Utvecklingen under de senaste åren

NordForsks verksamhet har utvecklats väl med en rad nya framgångsrika instrument och en omfattande projektportfölj. Samarbetet med de nationella forskningsfinansiärerna har löpande utvecklats. NordForsk har under 2010 lagt fast en ny strategisk plan för de kommande åren för att ytterligare utveckla arbetet.

Under 2008/2009 har samtliga nordiska samarbetsorgan på forskningsområdet utvärderats med positiva omdömen och resultat och samtliga har ingått förnyade kontrakt med NMR.

Det nordiska forskningssamarbetet har utvecklat flera utmärkande styrkepositioner. Härunder kan särskilt nämnas vår förmåga att på kort tid, via de etablerade strukturerna, skapa samfinansierade ("common pot") forskningssamarbeten baserade på nationella prioriteringar och styrkepositioner med stort inslag av nationell medfinansiering och som är öppna för forskare från alla nordiska länder. Detta är ett viktigt steg för att realisera målsättningen om en genuint "inre marknad" för kunskap. De starka nätverk och stora förtroende som byggts upp mellan nyckelaktörerna skapar en betydande potential för framtida samarbeten.

Nordiska ministerrådet har under 2009 ingått ett avtal om riktlinjer för forskningssamarbetet med de baltiska länderna baserat på gemensamma prioriteringar och gemensam finansiering.

Nya utmaningar - förändrade behov

Globaliseringen innebär en omvälvande förändring i vår värld. Kärnan i globalisering är att nationsgränsernas betydelse minskar i viktiga avseenden. Globaliseringen leder också till att forskning, innovation och kunskapspolitik blir allt mer centrala politikområden för en bibehållen konkurrenskraft.

Globala maktförskjutningar har ägt rum genom framväxten av nya tillväxtmarknader och nya globala spelare. Globaliseringen har också inneburit en ökad internationell konkurrens och en ökad handel med kunskapsintensiva tjänster. Detta har inneburit ökade omlokaliseringar av kunskapsintensiva tjänsteverksamheter och jobb mellan regioner och länder.

När det gäller utvecklingen inom EU så har Lissabon-fördraget fått konsekvenser genom att det ger EU-kommissionen en tydligare roll och enligt fördraget ges unionen befogenhet att vidta åtgärder, bland annat att besluta om och genomföra program inom forskning och teknisk utveckling.

Ambitionerna och volymen för ramprogrammen ökar kraftigt och vi står nu inför det inledande arbetet med det kommande ramprogrammet och flaggskeppsprojektet "Innovationsunionen" som en del av den nya Europeiska 2020 strategin.

¹ Nordiskt Institut för Asienstudier (NIAS) – Köpenhamns universitet
 Nordiskt Vulkanologiskt Center – Islands universitet
 Nordita – KTH/Stockholms universitet
 Nordiskt institut för sjörett (NIFS) – Oslo universitet
 Nordisk samiskt institut (NSK) – Samisk högskola

Nordiska rådet

Dokument 18 Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00272-1

Under senaste åren har också det Europeiska forskningsrådet (ERC) inlett sitt arbete och vi har sett en tydligare strukturering av de nationella forskningspolitiska dagordningarna genom bl.a. *Joint Programming Initiatives*.

Utvecklingen inom det nordiska samarbetet

På den nordiska nivån innebär utvecklingen av en ny nordisk globaliseringsagenda för ett kunnigare, välmående och synligare Norden betydligt skärpta krav på fokusering, relevans och effektivitet, samt samarbete mellan sektorer och institutioner

Toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö (TFI) har som ett av de största samarbetsprojekten någonsin under NMR medfört en förnyelse av och nya utmaningar för det nordiska forskningssamarbetet i fråga om såväl planläggning som koordinering och genomförande av större gemensamma forskningsinitiativ. TFI är ett exempel på ett tungt nordiskt forsknings- och innovationsprogram som baseras på nationella prioriteringar och styrkepositioner och med en omfattande nationell medfinansiering.

TFI har under 2009 och 2010 framgångsrikt genomfört utlysningar, beviljat medel till projekt och igångsatt aktiviteter inom samtliga delprogram.

TFI skapar och förstärker nu samarbetet mellan forskningsmiljöer och industrin. Sett till antalet projektdeltagare som ingår i TFI utgör företag/industri 27 %, universiteten 32 %, forskningsinstitutioner 31 % och övriga 10 %. De företag som deltar är en blandning av stora och små företag och fördelar sig med deltagande från samtliga nordiska länder.

TFI fungerar också som en plattform för vidare internationellt samarbete. Initiativet har presenterats i EU:s högnivågrupp för "joint programming" (GPC). Arbetet och strategierna i initiativet utvecklas i relation till EU:s 7 ramprogram för forskning och till andra relevanta forsknings- och innovationspolitiska instrument inom EU. TFI värderas som nordisk partner i EU:S JPI "Climate Knowledge for Europe (CliK'EU)".

Utvecklingen av ett nytt Toppforskningsinitiativ inom hälsa och välfärd kommer att värderas under 2011.

Det väletablerade och långsiktiga arbetet kring eScience och eInfrastruktur vidareutvecklas nu som ett nytt globaliseringsprojekt med betydande nationell finansiering baserat på nationella styrkepositioner och prioriteringar.

Kort uppsummerat kan det konstateras att både omvärlden och det nordiska samarbetet har genomgått betydande förändringar som kan ha väsentliga konsekvenser för forskningspolitiken.

Översyn av forskningspolitiken inom Nordiska ministerrådet

Det är mot den här bakgrunden som NMR beslutat att genomföra en bred och samlad översyn över forskningssamarbetet inom Nordiska ministerrådet.

Ministerrådet har sedan tidigare också beslutat att genomföra en utvärdering av NordForsk.

Översynen skall under 2011 lämna förslag på justeringar kring forskningssamarbetets ambitioner, effektivitet och framtida inriktning.

Översynen skall särskilt beakta frågeställningar kring modeller för värdeskapande och nyttiggörande av gjorda investeringar, forskningspoliti-

kens visioner och inriktning och forskningssystemets utformning under NMR samt frågeställningar relaterade till EU och andra internationella samarbeten.

Nordiska ministerrådet kommer under 2011 invitera Nordiska Rådet att delta i och bidra till översynen av forskningssamarbetet och dess uppföljning.

Nordiska ministerrådet kommer under 2011 att lämna ett första svar på Rådets framställning om "Vidareutvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA). Ett mera utförligt och mera omfattande svar kan dock först förväntas under 2012.

Nordiska rådet

Dokument 18

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 10-00272-1

Vedtagelser

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 1/2010

Tidigare nummer:
A 1466/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 09-00125-12

Undersøgelse af farlige kemikaler samt aftale om tungmetaller

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 27 januari 2010 antagit nedanstående framställning efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

at - i forhold til REACH-implementeringen – gennemføre tekniske undersøgelser til at definere hormonforstyrrende stoffer, foreslå og forberede øvrige typer af stoffer til kandidatlisten til substitution samt samarbejde om at få nano-materialer defineret og registreret som nye stoffer og dermed omfattet af gældende regelværk

at – i forhold til det globale arbejde – påtage sig en ledende rolle i bestræbelserne for at opnå en bindende, verdensomspændende kviksølv aftale, der skal være åben for også at omfatte andre tungmetaller

København den 27. januar 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 2/2010

Tidigare nummer:
A 1466/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 09-00125-13

Kemikaliefri indkøbspolitik samt internatinalt kemikalie-forskerpanel

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 27 januari 2010 antagit nedanstående framställning efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Miljö- og Naturresurseudvalget forslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indføre en indkøbspolitik for offentlige myndigheder og virksomheder, der skal indeholde krav om, at der ikke må efterspørges stoffer, som er dokumenteret at indeholde farlige kemikalier, der kunne substitueres - eksempelvis i henhold til ChemSec's SIN-liste: "Substitute it now!"

at – sammen og hver for sig – arbejde for at etablere et internationalt kemikalie forskerpanel, der skal være helt fri af kommercielle og politiske interesser

København den 27 januari 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 3/2010

Tidigare nummer:
A 1476/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 09-00242-18

Friluftsjktiviteter för barn och unga

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 27 januari 2010 antagit nedanstående framställning efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

at udveksle nordiske erfaringer for, hvorledes skov- og naturområder og eventuelle nye skove - ikke mindst de bynære arealer - kan sikres i den pågående byudvikling og drives med sigte på at kunne udgøre en ramme for gode, alsidige friluftsjktiviteter for børn og unge

at åbne og udbygge nordiske og nordisk-baltiske mobilitetsordninger på uddannelsesområdet som muliggør udveksling mellem børn og unge i landene, samt deres ledere og lærere med det formål at styrke bredden og udviklingen af friluftsjktiviteter

at åbne og gerne udvide støtteprogrammerne under Nordisk Børne- og Ungdomskomiteé, NORDBUK med henblik på at iværksætte initiativer og projekter, der udvikler og fremmer børn og unges øgede aktive friluftsliv

København den 27 januari 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 4/2010

Tidigare nummer:
A 1495/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 09-00265-18

Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområde - NORIA

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 juni 2010 antagit nedanstående framställning efter förslag av Näringsutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att initiera en kartläggning av NORIA som innehåller:

- Kartläggning av om det genom NORIA har skapats ett samspel mellan forskning och innovation
- Kartläggning av den tvärsektoriella koordineringen inom NMR
- Kartläggning av i vilken grad det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet understöds av nödvändiga strukturer och samsarbetsorgan
- Kartläggning av samarbetet mellan NORIA:s två pelare NordForsk – NICE, samt mellan institutionerna och NMR
- Kartläggning av hur och i vilken grad budget och nödvändiga medel säkras genom bidrag från nationella forsknings- och innovationsmedel generellt och innan projekt som t.ex. TFI sätts igång.
- Kartläggning av samarbetet med de nationala forskningsråden och forskningsmiljön
- Kartläggning av näringslivets roll i det nordiska forsknings- och innovationsarbetet
- Föreslå utveckling av det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet

Reykjavik den 29 juni 2010

Helgi Hjörvar
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 5/2010

Tidigare nummer:
A 1487/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 10-00047-11

Etablering af en nordisk kulturfestival

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 22 september 2010 antagit nedanstående framställning efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at der gennemføres en årlig nordisk kulturfestival i forbindelse med afholdelsen af Nordisk Råds Session

at kulturfestivalen optages i Nordisk Ministerråds budget og indgår som en selvstændig og tilbagevendende aktivitet med tilhørende budgetpost

at festivalen indgår som et satsningsområde i Nordisk Ministerråds kommende strategi og handlingsplan på kulturområdet gældende fra 2010

at der oprettes et koordinationssekretariat, som kan varetage organiseringen og gennemførelsen af festivalen

Malmö den 22 september 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 6/2010

Tidigare nummer:
A 1507/medborger

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 10-00209-5

Fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 22 september 2010 antagit nedanstående framställning efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer,

at koordinere en enslydende og fællesnordisk holdning ved EU-Ministerrådets behandling af KOM (2008) 614. Den nordiske holdning skal sikre en minimumsharmonisering på højst mulige niveau, således at den nordiske forbrugerbeskyttelse fortsat kan styrkes fremover

Malmö den 22 september 2010

Helgi Hjörvar
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 7/2010

Tidigare nummer:
B 266/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 10-00238-7

Nordiska Ministerrådets planer og budget for 2011

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordiska rådet rekommanderar Nordiska ministerrådet,

1. att ökningen till gränshindersarbetet (5-1035-1) på 3 MDKK inte leder till att berörda länder minskar sina anslag till nämnda gränsregionala organisationer
2. att NordGen skall ställas nödvändiga resurser till förfogande för att kunna förvalta sitt ansvarsområde. En redogörelse av hur NordGens ekonomiska situation löses översänds till Nordiska rådet
3. att utveckla ekonomisystemet i Nordiska ministerrådet så att det bättre framgår hur medlen används. Budgeten och bokslutet bör bli mera transparent i förhållande till det politiska system som kontrollerar och godkänner den
4. att inom ordförandeskapspuljen (5-0445-1) omnämna det konsumentpolitiska samarbetet som speciellt prioriterat
5. att inom ramen för kulturministrarnas budget reservera 1,5 MDKK för etablerandet av en nordisk kulturfestival (enligt Fremst. 5/2010)

Reykjavik 3 november 2010

Helgi Hjörvar
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 8/2010

Tidigare nummer:
A 1515/medborger

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00301-32

Udvisning af nordiske medborgere

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordiska rådet rekommanderar Danmarks regering,

at standse den danske praksis med at hjemsende nordiske borgere, der har behov for socialhjælp i Danmark

at fortolke og anvende Nordisk Konvention af 1994, art. 7 på samme måde som de andre nordiske lande, således at alle borgere fra de nordiske lande sikres samme rettigheder

at den danske regering redegør mundtlig for den danske praksis med at hjemsende nordiske medborger på Nordisk Råds Session 2010

Reykjavik den 3. november 2010

Helgi Hjørvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 9/2010 Tidigare nummer:
A 1515/medborgerBehandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00301-34

Fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar Finlands, Norges, Islands og Sveriges regeringer,

at rette henvendelse til Danmarks regering og meddele, at den danske praksis med at hjemsende nordiske borgere, der har behov for socialhjælp giver anledning til bekymring og afviger tydeligt i tolkningen fra de andre ratificerende lande

at opfordre Danmark til at fortolke Nordisk Konvention af 1994 art. 7 på samme måde som i Finland, Island og Norge og Sverige, således at nordiske medborgere har samme rettigheder

Reykjavik den 3 november 2010

Helgi Hjørvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 10/2010

Tidigare nummer:
A 1486/medborger

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00261-12

Afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordisk Råd rekommenderar de nordiske landes regeringer,

at indføre national lovgivning, der forhindrer banker og pengeinstitutter i at opkræve gebyrer i forbindelse med private pengeoverførelser mellem de nordiske lande

Reykjavik den 3 november 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 11/2010 Tidigare nummer:
B 265/presidietBehandlas i:
Presidiet

J.nr. 10-00183-11

Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordisk Råd rekommanderar Nordisk Ministerråd,

at under hensyntagen til de synspunkter, som fremkommer i denne betænkning (B 265/presidiet) samt i meddelelsen vedrørende Rek. 15/2009 om etablering af et nordisk kontor i Minsk, at gennemføre Retningslinjerne for Hvideruslandsaktiviteterne 2011-2012

Reykjavik 3 november 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 12/2010

Tidigare nummer:
A 1519/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 10-00276-5

Nordisk Arte-kanal

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet.

Nordisk Råd rekommenderar de nordiske landes regeringer,

at der oprettes en ny uafhængig kultur tv-kanal i samarbejde med public service-kanalerne i de nordiske lande, enten med egen sendefrekvens eller i et samarbejde med allerede etablerede public service kanaler og efter ArteNorden udredningens øvrige anbefalinger

Reykjavik den 3 november 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 13/2010 Tidigare nummer:
A 1503/presidietBehandlas i:
Presidiet

J.nr. 10-00192-8

Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordiska rådet rekommenderar de nordiske landes regeringer,

at de nordiske regeringer fremskynder et forstærket nordisk samarbejde angående samfundssikkerhed i følge Stoltenberg-rapportens forslag og under hensyntagen til forslag fra den nye vismandsrapport om NB8 samarbejdet

Reykjavik den 3 november 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 14/2010 Tidigare nummer:
B 268/medborgerBehandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 10-00261-7

Nordisk likestillingspolitisk samarbeid

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordisk Råd rekommenderar Nordisk Ministerråd,

at gennemføre "Ministerrådsforslag om Nordisk likestillingspolitisk samarbeid 2011 - 2014" samt indarbejde Medborger- og Forbrugerudvalgets bemærkninger om, at nul tolerancen overfor kønsrelateret vold bør udstrækkes til også at gælde andre former for vold f.eks. *hate crimes*, som er rettet mod særlige udsatte grupper

Reykjavik den 3 november 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 15/2010

Tidigare nummer:
A 1494/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 10-00011-13

Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordisk Rådet rekommanderar Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en mangfoldighedspolitik indenfor det nordiske samarbejde. En mangfoldighedspolitik skal omfatte ligestilling og ligebehandling med hensyn til køn, etnisk oprindelse, religion, tro, handicap, alder og seksuel orientering

Reykjavik den 3 november 2010

Helgi Hjörvar
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 16/2010 Tidigare nummer:
A 1516/medborgerBehandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 10-00252-7

Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordisk Råd rekommenderer de nordiske regeringer

at pålægge de nationale pantsystemer og administrative organer i samarbejde med branchen at finde en nordisk løsning indenfor tre år, som indebærer, at pant kan leveres over grænserne og at pant-automaterne indstilles til dette formål

at lægge pant på de nordiske producenters emballage, som går til *taxfree* salg på færger og i nabolande som Tyskland og Estland

at der på sigt og i samarbejde med branchen arbejdes for en bred europæisk løsning som kan bidrage til effektivt genbrug og genanvendelse af drikkevareemballage i hele regionen

Reykjavik den 4 november 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 17/2010

Tidigare nummer:
A 1516/medborger

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 10-00252-9

Samordning af nordiske pantsystemer

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at bidrage til en samordning af de nordiske pantsystemer, således at man i hvilken som helst pantautomat i Norden kan aflevere alle nordiske flasker og dåser

Reykjavik den 4 november 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 18/2010 Tidigare nummer:
A 1483/miljöBehandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 09-00296-27

En nordisk jord- og skogsbrukspolitikk

Enligt artiklarna 45 og 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter forslag av Miljö- og naturresursutskottet.

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd

at utvikle en kunnskapsbase om hvilken effekt klimaendringene vil kunne ha på nordisk jord- og skogbruk samt hvilke tilpasningstiltak som kreves, inklusive hvilke potensialer nordiske jordbruk har som fødevareleverandører i en regional og global sammenheng

at avholde en konferanse i 2011 for å belyse de langsiktige utfordringer som jordbruket i Norden, Europa og globalt står overfor og bidra til ideutveksling om hvordan de med fordel kan adresseres

at gjennomføre en nordisk ekspertutredning om hvordan eksisterende støtteordninger i jordbruket kan utvikles med sikte på at fremme bæredyktig jordbruksproduksjon og grønn vekst

Reykjavik den 4 november 2010

Helgi Hjörvar
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 19/2010

Tidigare nummer:
A 1512/miljø

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 10-00142-12

Initiativer i det nordiske klimaarbeidet

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk rådet rekommenderar Nordisk ministerråd,

å opprette et ekspertpanel for å vurdere alternative modeller for internasjonalt samarbeid for en bred og effektiv innsats for reduksjon av de globale utslipp av klimagasser

å gjennomføre en konferanse for å belyse hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive til å redusere utslipp av klimagasser i Norden

at det regelmessig utarbeides en oversikt over fremdriften i klimaforskningen for å gi et aktuelt bilde av konsekvensene av menneskeskapt klimaendringer

Reykjavik den 4 november 2010

Helgi Hjørvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 20/2010

Tidigare nummer:
A 1513/miljø

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 10-00245-8

Oppfølging av Copenhagen Accord

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å inngå aktivt i arbeidet med å oppnå ambisjonen i *Copenhagen Accord* om å opprette og finansiere *Copenhagen Green Climate Fund* og REDD-ordningen

å styrke den felles nordiske innsats innenfor rammen av *Nordic Climate Facility*

Reykjavik 4 november 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 21/2010

Tidigare nummer:
A 1518/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 10-00257-7

Nordisk produksjon av vedvarende energi

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å på Nordisk råds 63. sesjon framlegge en redegjørelse med utgangspunkt i en grundig analyse av konsekvensene av å harmonisere støtteordninger for produksjon av fornybar energi i Danmark, Finland, Norge og Sverige

Reykjavik den 4 november 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 22/2010

Tidigare nummer:
A 1499/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 10-00154-13

Samnordisk strategi mot mårhundens expansion

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordiska Rådet rekommenderer de nordiska ländernas regeringar

att skyndsamt upprätta gemensamma nordiska strategier för att förhindra Mårhundens expansion

Reykjavik den 4 november 2010

Helgi Hjørvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 23/2010

Tidigare nummer:
B 267/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 10-00227-13

Strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet.

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre Ministerrådsforslag om "Kunnskap for grønn vekst og velferd". MR-Us strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013 under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betænkningen om forslaget

Reykjavik den 4 november 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 24/2010

Tidigare nummer:
A 1498/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 10-00148-10

Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet.

Nordisk Råd rekommenderar Nordisk Ministerråd

at styrke fagligheden og fagplanerne for entreprenørskab i de almene læreruddannelser

at øge muligheder og udbuddet af kurser og videreuddannelse i entreprenørskab rettet mod skoleledere, undervisere og lærere – f.eks. oprette en nordisk master i entreprenørskab og innovation

at øge erfaringsudveksling, best practices og videndeling inden for tværsektorielt samarbejde mellem skoler, læreruddannelse og lokalt næringsliv på nordisk niveau, til gavn for aktører og netværk

at udvikle og udbrede modeller for partnerskaber og samarbejde på tværs af lokalt næringsliv, uddannelser og arbejdsmarked

at gennemføre en række nordiske pilotprojekter hvor skoler og næringsliv på tværs af landene opbygger best practice, metode og erfaring

Reykjavik den 4 november 2010

Helgi Hjørvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 25/2010

Tidigare nummer:
A 1497/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 10-00021-17

Unges arbetsliv og kompetencer

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet.

Nordisk Råd rekommenderar Nordisk Ministerråd

at der udarbejdes en nordisk strategi for ikke-formel uddannelse (realkompetencevurdering) for unge, som kan supplere formel uddannelse og forbedre integrering i de etablerede uddannelser for at støtte og bidrage til livslang læring i Norden

at der udarbejdes et katalog over *best practices*

at der opbygges et aktørnetværk og platform for videndeling

at der arrangeres seminarer for uddannelsesaktører, arbejdsmarkedets parter og kommuner og andre

at fremme og kortlægge forskning inden for feltet

Reykjavik den 4 november 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 26/2010

Tidigare nummer:
A 1509/velferd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 10-00150-6

God livskvalitet for eldre i Norden

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Välfärdsutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å styrke forskning; grunnforskning, utøvende forskning, excellence forskning i de nordiske institusjonene for å sikre at de politiske beslutningene på alle områder av eldrepolitikken blir kunnskapsbasert

å utvikle velferdsteknologi på nordisk nivå, for å stimulere til en sterk synergi mellom forskning, entreprenørskap, det offentlige samfunn og tredje sektor innenfor helse- og sosialfeltet

å etablere en oppsøkende tjeneste på kommunalt nivå i de nordiske landene etter dansk modell for kartlegging av eventuelle behov etter fylte 75 år, samt informere om kommunens tjenester

å vurdere mulighetene for å etablere en "trygghetstelefon" for eldre i de nordiske land og de selvstyrte områdene

å vurdere etablering av et nordisk kvalitetssertifikat for offentlige og private aktører som tilbyr tjenester innenfor eldreomsorgen

å styrke en videre satsing på e- helse

å se på mulighetene av å etablere elektroniske journaler i de nordiske landene etter svensk modell VAS (Vård administrativt system) for økt pasientsikkerhet og bedre informasjon om pasienten mellom profesjonsgrupper innenfor helse- og sosialsystemet

å utarbeide en individuell plan (omsorgsplan) for eldre for å bevare et verdig liv, livskvalitet og en funksjonell hverdag

å etablere differensierte boligtilbud til eldre basert på individuelle behov og etter nordisk kunnskapsbasert erfaring

å etablere et tilbud om opplæring i offentlig, privat eller frivillig regi for pårørende som opplever en betydelig endret livssituasjon ved sykdom hos sine aller nærmeste

å se på mulighetene for å lovfeste kommunenes plikt til å støtte pårørende som har omsorgsansvar

å utarbeide en nordisk kunnskapsbasert psykiatriplan for eldre i Norden

å utarbeide en nordisk kunnskapsbasert tiltaksplan for demente i Norden

å styrke etablering av hospice og annen god palliativ pleie i offentlig og privat regi

å arrangere et etisk seminar i nordisk regi med tematikk; "hva er et menneske verdt – skal det være mulig å sette en økonomisk grense for livsnødvendig behandling, når og hvem skal sette denne grensen?", med aktuelle aktører fra de nordiske regjeringer, myndigheter, helsepersonell, økonomer, forskere, eksperter, politikere, private aktører, legemiddelinindustrien, interesseorganisasjoner, mennesker med en alvorlig diagnose, pårørende, tredje sektor og andre

Nordiska rådet

Rek. 26/2010

Tidigare nummer:
A 1509/velferd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 10-00150-6

Reykjavik 4 november 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 27/2010

Tidigare nummer:
A 1514/velferd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 10-00251-5

Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter forslag av Välfärdsutskottet.

Nordisk Råd rekommenderar Nordisk Ministerråd

å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling som blant annet inkluderer forslag til finansiering, felles retningslinjer for behandlingen av sjeldne sykdommer, etablering av faggrupper nasjonalt, nordisk, felles registre, systemer for oppfølging og annen støttende behandling

Reykjavik den 4 november 2010

Helgi Hjörvar
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 28/2010

Tidigare nummer:
A 1506/velferd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 10-00193-8

Felles Nordisk Elektronisk Register for autorisert helsepersonell

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Välfärdsutskottet.

Nordisk råd rekommenderar Nordisk ministerråd

å etablere et nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet helsepersonell som er autorisert i Norden og selvstyreområdene

Reykjavik den 4 november 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 29/2010

Tidigare nummer:
A 1505/velferd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 10-00208-8

Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Välfärdsutskottet.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utrede forutsetningene for et Nordisk innovasjonssenter for Folkehelse ved Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) i Göteborg

å vurdere muligheten for å jobbe frem et "Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial" etter samme modell som Toppforskningsinitiativet - en nordisk storsatsing på klima, miljø og energi

Reykjavik den 4 november 2010

Helgi Hjörvar
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 30/2010

Tidigare nummer:
A 1502/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 10-00166-10

Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att de nordiska länderna gemensamt arbetar för att införa en generell avgift på internationella finansiella transaktioner på europeisk och globalt plan

Reykjavik den 4 november 2010

Helgi Hjørvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektör

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 31/2010

Tidigare nummer:
A 1502/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 10-00166-12

Gemensam beredskap för att möta framtida finanskriser

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar
att de nordiska finansministrarna arbetar gemensamt för en beredskap att möta framtida finanskriser

Reykjavik den 4 november 2010

Helgi Hjörvar
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 32/2010

Tidigare nummer:
A 1517/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 10-00256-7

Konferens om produktion av hälsosam mat

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 4 november 2010 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att inom programmet Ny Nordisk Mat arrangera en konferens om produktion av hälsosam mat till många i Norden

Reykjavik den 4 november 2010

Helgi Hjörvar

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 33/2010 Tidigare nummer:
A 1484/presidietBehandlas i:
Presidiet

J.nr. 09-00309-15

Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 8 december 2010 antagit nedanstående framställning efter förslag av Presidiet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att revidera personalreglementet så att personer som jobbat åtta år vid ett av sekretariaten efter en karenperiod på fem år kan återanställas vid samma sekretariat

att uppdelat tjänsterna vid sekretariaten i kärnfunktioner och stödfunktioner så att åtta-års regeln inte är absolut gällande för stödfunktionerna utan kan förlängas med ytterligare fyra år

att för specialistfunktioner vid de nordiska institutionerna i undantagsfall öppna för möjligheten att förlänga ett arbetskontrakt utöver åtta år

Majvik, Finland 8 december 2010

Helgi Hjörvar
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Øvrige beslutninger under Nordisk Råds 62. session

B. Beslut om at tage til efterretning

a. som færdigbehandlede spørgsmål

(2. november)

1. Statsministrarnas presentation av ordförandeskapsprogrammet (Dokument 3)

(3. november)

1. Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 6)
2. Ministerrådsförslag: Nordisk Ministerråds budget 2011 (B 266/presidiet)
3. Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17)
4. Udvalgsforslag om udvisning af nordiske medborgere (A 1515/medborger)
5. Redogörelse för status för globaliseringsinitiativet (Dokument 7)
6. Redogörelse för gränshinder (Dokument 8)
7. Udvalgsforslag om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger)
8. Ministerrådsförslag: Retningslinjer for Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012 (B 265/presidiet)
9. Redogörelse för Arktiskt samarbete (Dokument 10)
10. Redegørelse om den nordlige dimensions kulturpartnerskab (Dokument 14)
11. Kultur- og Uddannelsesudvalgets redegørelse om mulighederne for en fællesnordisk kulturkanal i samarbejde med tysk-franske ARTE (Dokument 13)
12. Udvalgsforslag om ArteNorden (A 1519/kultur)
13. Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4)
14. Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5)
15. Redegørelse om "NB8 wise med report" (Dokument 16)
16. Medlemsförslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (A 1503/presidiet)
17. Ministerrådsförslag: Likestillingspolitisk samarbeid 2011 – 2014 (B 268/medborger)
18. Ligestillingsredogørelse (Dokument 15)
19. Udvalgsforslag om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger)
20. Årlig skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatser til å bekjempe menneskehandel (Dokument 9)

(4. november)

1. Redegørelse om status for miljømærket Svanen (Dokument 11)
2. Udvalgsforslag om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger)
3. Medlemsförslag om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (A 1483/miljö)
4. Utvalgsforslag om nye initiativer i nordisk klimaarbeid (A 1512/miljø)
5. Utvalgsforslag om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø)
6. Utvalgsforslag om produksjon av vedvarende energi (A 1518/näring)
7. Medlemsförslag om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (A 1499/miljö)
8. Ministerrådsförslag: om MR-U strategi for perioden 2011-2013, Kunnskap for grønn vekst og velferd (B 267/kultur)
9. Redegørelse om samarbejdsprogram for innovations- og erhvervspolitik 2011-13
10. Redogörelse om utvecklingen inom det nordiska forskningssamarbetet (Dokument 18)
11. Udvalgsforslag om initiativ om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur)
12. Udvalgsforslag om unges arbejdsliv og kompetencer (A 1497/kultur)
13. Utvalgsforslag om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd)
14. Utvalgsforslag om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1517/velferd)
15. Utvalgsforslag om et felles Nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (A 1506/velferd)
16. Utvalgsforslag om et nordisk innovasjonscenter for folkehelse ved *Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap* (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (A 1505/velferd)

17. Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring)
18. Utskottsforslag om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/näring)
19. Meddelelse om rekommandation 23/2006/kultur: Deklaration om nordisk språkpolitik (tredje at-sats)
20. Meddelelse om rekommandation 24/2006/kultur: Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
21. Meddelelse om rekommandation 26/2006/næring: Komparativt studie om iværksættere i Norden
22. Meddelelse om rekommandation 7/2007/miljø: Klimainitiativer i Norden og internationalt (første og anden at-sats)
23. Meddelelse om rekommandation 15/2007/medborger: Bekæmpelse af menneskehandel (anden at-sats)
24. Meddelelse om rekommandation 16/2007/næring: Ny nordisk mat
25. Meddelelse om fremstilling 4/2008/miljø/næring: Felles rovdyrforvaltning i Norden (tredje at-sats)
26. Meddelelse om fremstilling 6/2008/presidiet: Samnordiska observationssystemer i Arktis
27. Meddelelse om rekommandation 19/2008/velferd: Hvordan krenkede børn blir syke voksne (første, anden og fjerde at-sats)
28. Meddelelse om rekommandation 20/2008/medborgar/välfärd: Förbud mot transfetter
29. Meddelelse om rekommandation 21/2008/medborger: Asylbørn (at-satserne: D og E)
30. Meddelelse om rekommandation 29/2008/medborger: Styrkelse af det nordiske lovforberedende samarbejde
31. Meddelelse om rekommandation 31/2008/kultur: Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer
32. Meddelelse om rekommandation 34/2008/medborger: Norden som GMO-fri zone (første af-sats)
33. Meddelelse om rekommandation 38/2008/kk: Projekthantering i Nordiska ministerrådet (anden og fjerde at-sats)
34. Meddelelse om rekommandation 37/2008/medborger: Lovsamarbejde og konsekvenser af national lovgivning
35. Meddelelse om fremstilling 4/2009/miljø: Havvindmølleparker i Østersøen
36. Meddelelse om fremstilling 5/2009/miljø: Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet
37. Meddelelse om rekommandation 7/2009/næring: Nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien
38. Meddelelse om rekommandation 8/2009/presidiet: Nordiska ministerrådets planer og budget for 2010
39. Meddelelse om rekommandation 9/2009/miljø: Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (tredje at-sats)
40. Meddelelse om rekommandation 10/2009/presidiet: Internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen
41. Meddelelse om rekommandation 11/2009/medborger: Koordinering af nationale personregistreringssystemer så nationale personnummer kan bruges i andra nordiske lande
42. Meddelelse om rekommandation 12/2009/medborger: Tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land - utveckling av ett identifieringsystem till internet-handel
43. Meddelelse om rekommandation 13/2009/miljø: Handlingsprogram for energiområdet 2010 – 2013
44. Meddelelse om rekommandation 13/2009/næring: Nordisk kompetensebank innen miljø og energi
45. Meddelelse om rekommandation 16/2009/presidiet: Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar
46. Meddelelse om rekommandation 19/2009/medborger: Barn som offer för människohandel
47. Meddelelse om rekommandation 20/2009/medborger: Gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika
48. Meddelelse om rekommandation 21/2009/medborger: Fællesnordisk strategi mod narkotika og projektforskning
49. Meddelelse om rekommandation 21/2009/kultur: Utökad forskningssamarbete i och om den nordliga regionen
50. Meddelelse om rekommandation 23/2009/kultur: Nordisk forskning på polare lavtrykk

51. Meddelelse om rekommandation 24/2009/kultur: Kultur i skolen (sjette at-sats)
52. Meddelelse om rekommandation 26/2009/velferd: Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan
53. Meddelelse om rekommandation 27/2009/velferd: Et inkluderende bærekraftig arbejdsliv i Norden (anden, tredje og fjerde at-sats)
54. Meddelelse om rekommandation 30/2009/kultur: Opfølgning på kulturreformen (første, tredje og fjerde at-sats)

b. afvente nye meddelelser i spørgsmålet til næste år

(4. november)

1. Meddelelse om rekommandation 10/2006/miljø: Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (første og fjerde at-sats)
2. Meddelelse om rekommandation 17/2006/vålfærd: Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden
3. Meddelelse om rekommandation 17/2008/näring: Nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik
4. Meddelelse om rekommandation 19/2008/velferd: Hvordan krenkede børn blir syke voksne (tredje og femte at-sats)
5. Meddelelse om rekommandation 21/2008/medborger: Asylbørn (at-satserne: H, I, L og M)
6. Meddelelse om rekommandation 22/2008/medborger: Människohandel för tvångsarbete
7. Meddelelse om rekommandation 34/2008/medborger: Norden som GMO-fri zone (anden at-sats)
8. Meddelelse om rekommandation 38/2008/kk: Projekthantering i Nordiska ministerrådet (første og tredje at-sats)
9. Meddelelse om fremstilling 1/2009/miljø: Fælles artsdatabase i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter
10. Meddelelse om fremstilling 2/2009/miljø: Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet
11. Meddelelse om fremstilling 6/2009: Nordiskt ambassadsamarbete
12. Meddelelse om rekommandation 9/2009/miljø: Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (første og anden at-sats)
13. Meddelelse om rekommandation 15/2009/presidiet: Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland
14. Meddelelse om rekommandation 17/2009/näring: Romfartspolitisk samarbeid
15. Meddelelse om rekommandation 18/2009/medborger: Migration, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd
16. Meddelelse om rekommandation 24/2009/kultur: Kultur i skolen (første til femte at-sats)
17. Meddelelse om rekommandation 25/2009/kultur: Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag
18. Meddelelse om rekommandation 27/2009/velferd: Et inkluderende bærekraftig arbejdsliv i Norden (første og femte at-sats)
19. Meddelelse om rekommandation 28/2009/medborger: Forbrugerpolitiske netværk
20. Meddelelse om rekommandation 30/2009/kultur: Opfølgning på kulturreformen (anden, femte, sjette, syvende og ottende at-sats)
21. Meddelelse om rekommandation 31/2009/kultur: Håndhævelse af ophavsret på internet
22. Meddelelse om fremstilling 1/2010/miljø: Undersøgelse af farlige kemikalier samt aftale om tungmetaller
23. Meddelelse om fremstilling 2/2010/miljø: Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalieforskerpanel
24. Meddelelse om fremstilling 2/2010/miljö: Friluftaktiviteter för barn och unga (anden og tredje at-sats)

C. Beslutninger i interne spørgsmål

(2. november)

1. Godkendelse af deltagerliste
2. Godkendelse af dagsorden
3. Godkendelse af Regler för sessionens genomförande (Dokument 2)

(4. november)

1. IB 1/2008: Forbedret samarbejde om ny lovgivning samt Kontrollkomiteeforslag

2. IB 1/2009: Miljöpolicy för Nordiska rådet
3. IB 2/2009: EU-strategi for Nordisk Råd
4. IB 3/2009: Ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamentenNordisk Råds årsberetning 2009 (Dokument 1)
5. Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009 (C 3/kk)
6. Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2009 (C 4/kk)
7. Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2009 (C 5/kk)
8. Fastsættelse af tid og sted for sessionen 2011

E. Valg

(4. november)

1. Val av Nordiska rådets presidium
2. Val av Nordiska rådets president
3. Val av Nordiska rådets vicepresident
4. Val av medlemmar till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté
5. Val av ordförande och vice ordförande i Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté
6. Val av Valkommitté
7. Val av medlemmar till Nordiska kulturfondens styrelse

**Præsidium, arbejdsudvalg,
sekretariat, sagkyndige m.fl.**

INTERNATIONELLA GÄSTER

Baltic Assembly

Velliste, Trivimi, MP, Estland

Sester, Sven, MP, Estland

Siauliene, Irena, MP, Litauen

Secretariat

Rõngelep, Ene, Secretary of the BA Estonian delegation

Strimaitis, Skirmantas, Secretary of the BA Lithuanian delegation

Putniņa, Ingrīda, Secretary of the BA Latvian delegation

Laizāne-Jurkāne, Marika, Head of the BA Secretariat Latvia

Baltic Sea Parliamentary Conference Standing Committee (BSPC)

Secretariat

Widberg, Jan, Head of BSPC Secretariat,

Benelux Interparliamentary Consultative Council (BICC)

Aasted-Madsen, Ine, MP, Netherlands Holland

Oberweis, Marcel, MP, Luxemburg

Parliamentary Assembly of the Council of Europe, (PACE)

Mósesdóttir, Lilja, MP, Iceland

European Parliament

Gallagher, Pat the Cope, MEP, Ireland

Søndergaard, Søren, MEP, Denmark

Secretariat

Malovec, Michal, EP Official

State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation

Shimanov, Alexander, MP,

Yakimov, Victor, MP,

Komarov, Foat, MP,

Secretariat

Kuzmina, Irina, Secretary of the delegation

Fedorova, Tatyana, counsellor

The Council of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation

Popov, Viacheslav, MP, Head of delegation

Kosarev, Nikolay, MP

Ponomareva, Larisa, MP

Sorokin, Boris, MP, Ryssland

Kulakov, Vladimir, MP, Ryssland

Secretariat

Dakhova, Nadexda, Secretary of the delegation

Parliamentary Association of North-West Russia (PANWR)

Nikora, Evgeny

Sazhinov, Pavel

Polozov, Boris, MP Vice President of PANWR

Secretariat

Shmatkova, Marina, Deputy Chief of Organization Department

Vestnordisk Råd

Højgaard, Kári P., Lagtingsmedlem, Färöarna

Þorvarðardóttir, Ólína, Formand for Vestnordisk Råd, Island

Secretariat

Þórður Þórarinnsson, Rádssekretær

Pedersen, Elly Hauge, Delegationssekretær, Grönland

Fjeldsted, Kjartan, Delegationssekretær, Island

NORDISKA RÅDETS PRISVINNARE

Clausen, Jonas Crumlin, Natur- och Miljöpris, Danmark
 Gunge, Morten, Natur- och Miljöpris, Danmark
 Heckscher, Johanna, Natur- och Miljöpris, Norge
 Heckscher, Ivar, Natur- och Miljöpris, Ekobanken, Sverige
 Hektoen, Lars, Natur- och Miljöpris, Norge
 Herlitz, Ulla, Natur- och Miljöpris, Ordförande Ekobanken, Sverige
 Kaufmann, Morten, Filmpris, Danmark
 Lauren, Annika, Natur- och Miljöpris, Sverige
 Lindholm, Tobias, Filmpris, Danmark
 Lüthi, Kristoffer, Natur- och Miljöpris, Sverige
 Oksanen, Sofi, Litteraturpris, Finland
 Pehrson, Lars, Natur- och Miljöpris, Danmark
 Schage, Kari, Natur- och Miljöpris, Styreleder i Cultura Bank, Norge
 Thoresen, Lasse, Musikpris, Norge
 Vinterberg, Thomas, Filmpris, Danmark

INBJUDNA GÄSTER

Aðalsteinsdóttir, Silja, Island
 Arnarson, Friðrik Dagur, Island
 Arnekleiv, Silje, Ambassadesekretær, Norge
 Bernódusson, Helgi, Altingets direktør, Island
 Blanco, Caroline, Danmark
 Clemet, Kristin, Ledare för Civita,
 Fredriksson, Benny, Sverige
 Gunnarsdóttir, Sif, Island
 Hallberg, Anna, Præsentratør, Litteraturpris, Sverige
 Halldórsdóttir, Kolbrún, Præsentratør, Natur- och Miljöpris, Island
 Hannesdóttir, Ásdis Eva, Generalsekretær, Island
 Harðarson, Ólafur Th., Professor, Island
 Holter, Dag Wernø, Ambassadør, Norge
 Hyltdgaard, Susi, Præsentratør, Musikpris, Danmark
 Jensen, Aage Nykjær,
 Jóhannesdóttir, Kristín, Island
 Jóhannesson, Jón Yngvi, Island
 Jóhannesson, Ingólfur Ásgeir, Island
 Jónsdóttir, Vigdís, Altingets assisterende direktør, Island
 Juntunen, Suvi, Rådgiver, Finland
 Kjaersgaard, Clement,
 Klarskov, Jens, Direktør Dansk Erhverv, Danmark
 Korhonen, Juha, Finland
 Kristjánsson, Karl M., Altingets assisterende direktør, Island
 Larsen, Peter Jon, Direktør, Danmark
 Lauren, Jan-Erik, Sverige
 Lindeman, Lasse, Finland
 Ljunggren, Anders, Ambassadør, Sverige
 Magnússon, Þorsteinn, Altingets assisterende direktør, Island
 Meinert, Mads, EHU Trust Fond Koordinator, Danmark
 Mikhailova, Elena, Studerende,
 Milto, Maksim, Studerende,
 Näkkäläjärvi, Klemetti, Præsident Samediggi, Finland
 Neumann, Helene Reingaard, Danmark
 Nordström, Anders, Generalsekretær, Sverige
 Norrback, Ole, Formand for Grænselhindringsforum, Finland
 Oskarsdóttir, Valdis, Island
 Ólafsson, Kjartan, Island
 Rusk, Anders, Föbundsordförande, Finland
 Sandem, Vidar, Norge
 Sauser, Hermann, Tysklands ambassadör
 Sigurðsson, Sjón, Præsentratør, Filmpris, Island
 Sigurðsson, Aðalsteinn Ásberg, Island
 Stavad, Ole, Medlem af Grænselhindringsforum, Danmark

Thoresen, Britt, Ledsager til Musikkprisvinner, Norge
 Wetterberg, Gunnar, Sverige
 Whitting, Ian, Storbritanniens ambassadör,
 Widberg, Marie, Spouse, Sverige

NORDISKA INSTITUTIONER/ORGANISATIONER/UTSTÄLLARE

Aahauge, Jakob, Rådgivare/ Kommunikation, Finland
 Abraskevicius, Saulius, Informationsrådgivare
 Ahonen, Jukka, Kommunikationsdirektör, Nordiska Investeringsbanken, Finland
 Banerjee, Mira, Kommunikationschef, Kulturkontakt Nord, Finland
 Bellika, Sylvi, Styreleder, Norge
 Bengtson, Monica, Informatör, Sverige
 Berndtson, Marit, Finland
 Birkenes, Ann-Sophie, Nordisk Film og TV fond
 Bjerke, Christin, Prosjektleder Nordisk informasjonskontor, Sør-Norge, Norge
 Bjerkeng, Harry, Specialrådgiver, Nordisk hantverksforum, Norge
 Bresson, Hans-Erik, Departementchef, Grönland
 Bue, Karen, Direktør, Danmark
 Eckert, Stella, Manager
 Englund, Johan, Senior Advisor, Sverige
 Eriksen, Jakob Tråsdahl, Prosjektleder, Danmark
 Foldspang, Anders, Professor, Rektor, Danmark
 Fridberg, Hans, Spesialrådgiver, Norge
 Funch, Michael, Seniorrådgiver, Kommunikation, Danmark
 Gintere, Marika,
 Gjærde, Anne Cathrine, Direktør, Norge
 Grindheim, Astrid, Prosjektleder, Hallo Norden, Norge
 Gross, Imants, Direktør
 Grove, Arne, Direktør, NMR kontor i Kaliningrad, Guttesen-Leyni, Eyrih, Formand Foreningen Norden, Færøerne, Färøerne
 Gustafsson, Gunnel, Direktør NordForsk, Norge
 Hannesdóttir, Ásdís Eva, Generalsekreterare Foreningen Norden, Island
 Halm, Niels, Direktør, Nordens Hus, Tórshavn, Färøerne
 Hansen, Ole Johnny, Prosjektleder, Norge
 Hanssen, Guri, Daglig leder, Norge
 Hasle, Melita R, Kommunikasjonssjef, Norge
 Helgason, Erlendur, Seniorrådgiver, Norge
 Hell-en, Siv, Finland, Chief Compliance Officer, Nordiska Investeringsbanken
 Johansson, Helena, Administratör, Sverige
 Jónsdóttir, Bergljót, Direktør, Kulturkontakt Nord, Norge
 Jónsdóttir, María, Leder af Nordisk informationskontor, Akureyri, Island
 Juslin, Åsa, Direktør, Åland
 Killander, Henrik, Projektkoordinator, Danmark
 Kinhult, Pia, Sverige
 Koponen, Kyra, Finland, Communications Assistant, Nordiska Investeringsbanken,
 Korzhonok, Alexander, Kommunikation och information
 Krettek, Alexandra, Docent, Lektor, Studierektor avancerad utbildning, Sverige
 Kristensen, Ivar H, Administrerende direktør, Norge
 Lagercrantz, Helena, Informationsansvarig, Sverige
 Lång, Jonas, Administrativ chef, Kulturkontakt Nord, Finland
 Larsen, Peter, Projektmedarbejder, Danmark
 Lassén, Ulf, Verksamhetsledare, Sverige
 Leino, Anna, Informationsansvarig, Finland
 Leyni, Eyrih Guttesen, Landsformand for Foreningen Norden på Færøerne, Färøerne
 Liebst, Anna Sophie, Projektledare, Sverige
 Lindegaard, Josephine, Afdelingskoordinator, Danmark
 Lindencrona, Per Gudmund, Viceordf. Foreningen Norden, Sverige
 Lönn, Björn-Erik, Finland
 Madsen, Mette Holbech Koch, Projektmedarbejder, Danmark
 Mäkipää, Heli, Projektledare, Hallå Norden, Finland
 Mørk, Tone L., Direktør, Sverige
 Nielsen, Arne, Formand for Foreningen Norden, Danmark
 Nordal, Guðrún, Styreleder, Norge
 Oderstedt, Ingemar, Projektledare Nordiska Handikappolitiska Rådet, Sverige
 Oker-Blom, Gun, Direktör, Finland
 Oppi, Triin, Kommunikationsrådgivare, Övrigt
 Ólafsdóttir, Kristín, Generalsekreterare, Sverige
 Ólavsdóttir, Joan, Politisk konsulent, Danmark
 Palmquist, Hanne, Nordisk Film- og TV fond
 Ramsay, Antonia, Ledningens assistent, Finland
 Riiser, Anne, Kommunikasjonssjef, NordForsk, Norge
 Rystedt, Magnus, Verkställande Direktör NEFCO, Sverige
 Samuelson, Ingi, Direktør i Foreningen Norden, Færøerne
 Semb, Helge, Verkställande direktör, Övrigt
 Sigurðardóttir, Alma, Projektleder for Hallo Norden, Island
 Smedegaard, Marianne, Administrationschef, Danmark
 Stedje, Espen, Generalsekretær Foreningen Norden, Norge

Sundberg, Ari, Verksamhetsledare, Finland
 Tägtström, Jenny, Projektmedarbetare, Sverige
 Teräväinen, Helena, Styrelseordförande, Finland
 Terkelsen, Sophie, Kommunikasjonskonsulent, Norge
 Thele, Rune, Seniorrådgiver, NordForsk, Norge
 Thormodsdóttir, Sigridur, Senior innovasjonsrådgiver, Norge

DELEGATIONERNAS SEKRETARIAT

Danmark

Kjelgaard, Kamilla, Fuldmægtig
 Lind, Dennis Barndorph, Overassistent
 Pedersen, Peder H., Fuldmægtig
 Rasmussen, Niels, AV-tekniker
 Rodalgaard, Cathrine, Studentermedhjælper
 Røder, Susanne, Politisk sekretær
 Sandø, Jonna, Kontorfuldmægtig
 Stegemüller, Ulla, Kontorfuldmægtig
 Thomsen, Søren, Folketingsbetjent

Finland

Hed, Niina, Tjänsteman
 Hissa, Jaakko, Tjänsteman
 Jääskeläinen, Hanna, Byråsekreterare
 Konsala, Miila, Expeditionsassistent
 Kupias, Leea, Tjänsteman
 Lagerstam, Gun, Ledamotsassistent
 Lohiniva, Greta, Tjänsteman
 Mairue, Sirpa, Tjänsteman
 Nyholm, Paula, Tjänsteman
 Pohjanheimo, Sari, ADB-instruktör
 Salo, Kari, Tjänsteman
 Sandberg, Johanna, Politisk sekreterare
 Stenman, Sami, Överexpeditionschef
 Suomalainen, Elisabeth, Tjänsteman
 Tallqvist, Kristiina, Tjänsteman
 Vuosio, Teemu, Tjänsteman
 Zilliacus, Patrik, Tjänsteman

Färöarna

Joensen, Høgni, Sekretariatschef
 Rein, Marius Thomas, Delegationssekretær

RÅDSSEKRETARIAT

Avasalu, Urve, Koordinator
 Bjerregaard, Tine, Sekretariatskoordinator
 Bostrup, Tina, Seniorrådgivare
 Broman, Kenneth, Seniorrådgivare
 Bugge, Susanne, IT administratör
 Eidenert, Åsa, Dokumentationsrådgivare
 Ekberg, Kenneth, Seniorrådgivare
 Enestam, Jan-Erik, Rådsdirektör
 Hämäläinen, Tiia-Liisa, Praktikant

Thorsteinsson, Thorhallur, Investment Manager - NEFCO, Island
 Thostrup, Lars, Direktør, Färøerne
 Vågsnes, Tormod, Styreleder Nordisk informasjonskontor Sør-Norge, Norge
 Vilbergsson, Stefán, ProjeKtleder, Island
 Weihe, Liljan, Pressemedarbejder, Danmark
 Winquist, Kari, Administrasjonssjef, Norge
 Þórarinsdóttir, Ragnheiður Helga, Ordförande Föreningen Norden Island, Island

Grönland

Hansen, Jakob, Hartman, Delegationssekretær

Island

Bang, Arna Gerður, Rådgiver
 Fjeldsted, Kjartan, Rådgiver
 Gylfason, Þröstur Freyr, Rådgiver
 Jóhannesdóttir, Erla Nanna, Fuldmægtig
 Kristjánsson, Jörundur, Rådgiver
 Stefánsson, Stígur, Afdelingsleder
 Valgarðsson, Lárus, Delegationssekreterare

Norge

Andreassen, Bjørn, Delegasjonssekretær
 Austin, Kjell, Rådgiver
 Brun, Sølvi, Rådgiver
 Erlandsen, Bodil Kvamme, Referentsjef
 Fraser, Thomas, Rådgiver
 Myhre-Jensen, Kjell, Sekretariatsleder
 Ness, Synnøve, Førstekonsulent
 Robstad, Bjørn Willy, Delegasjonssekretær
 Tumidajewich, Malgorzata, UD-aspirant

Sverige

Alvarsson, Dan, Internationell assistent
 Bakas, Ann, Utskottssekreterare
 Hjelm, Eva, Tf delegationssekreterare
 Labory, Fanny, Internationell Secretary
 Lundstedt, Helena, Internationell sekreterare
 Tollin, Ingrid, Internationell sekreterare

Åland

Falck, Maj, Byråsekreterare
 Slotte, Niclas, Delegationssekreterare

Felixson, Tryggvi, Seniorrådgivare
 Jönsson, Per, Serviceansvarig
 Leppälä, Pia, Chefstolk
 Lien, Birthe, Dokumentationskoordinator
 Poulsen, Halla Nolsøe, Rådgivare
 Sørensen, Torkil, Seniorrådgivare
 Sørensen, Erik Kyster, Servicechef
 Wang, Beate, Seniorrådgivare
 Øxseth, Bente, Koordinator

NORDISKA MINISTERRÅDETS SEKRETARIAT

Petra, Sjöström, Rådgivare
 Bender, Anne Sofie, Seniorrådgiver
 Bianco, Nauja, Rådgivare
 Birk, Kristian, Afdelingschef
 Børner, Maj, Afdelingskoordinator
 Dianova, Maria, Rådgivare
 Ekenger, Mats, Seniorrådgiver
 Frees, Lene, Kontorchef
 Grønskar, Kari, Koordinator
 Hagemann, Louise, Projektleder
 Hauksdóttir, Vilborg, Seniorrådgiver
 Højberg, Mette, Afdelingskoordinator
 Kofod Petersen, Ane, Seniorrådgiver
 Palo, Maria-Pia de, Seniorrådgiver
 Rahunen, Mia, Rådgivare
 Skogster, Anna, Översättare
 Titlestad, Gard, Avdelingschef Kunnskap og Velferd
 Vind, Christian, Ministersekretær
 Wanning, Niels, Praktikant

Yndeheim, Ola, Seniorrådgivare Nordiska Ministerrådet
 Heiskanen, Teppo, EHU Trust Fund Manager
 Mårtens, Linn, Rådgiver
 Pelttari-Heikka, Sari, Journalist
 Wendén, Saga, Projektmedarbejder
 Møller-Josefsen, Laila, Ministersekretær
 Ásgrímsson, Halldór, Generalsekretær
 Ólafsson, Sigurður, Projektmedarbejder
 Lien, Siv, Seniorrådgiver
 Neraal, Marianne, Rådgiver
 Sætre, Eivind, Webmedarbejder
 Djupsund, Sara, Informatør
 Ehrnrooth, Carolina, Projektleder
 Fröderberg, Magnus, Fotograf
 Holmström, Mats, Seniorrådgiver
 Jansson, Johannes, Fotograf/Publikationsmedarbejder
 Melander, Fredrik, Seniorrådgivare
 Ratkoceri, Arian, Koordinator
 Vennemoe, Unni, Personalsjef

KOMMUNIKATIONSAVDELNINGEN

Arvidsson, Karin, Kommunikationschef
 Bergum Kinsten, Silje, Seniorrådgiver
 Blichfeldt, Ane Cecilie, Projektmedarbejder
 Munch Haagensen, Klaus, Seniorrådgiver

Schou-Knudsen, Jesper, Seniorrådgiver
 Sigfusson, Søren, Web-tekniker
 Edman, Patrik, Journalist
 Thorsteinsson, Helgi, Web Editor

STENOGRAFFER

Danmark

Holm, Michael, Referent
 Jensen, Susanne Kvist, Referent
 Kleist, Nanna, Referent
 Larsen, Kerstin Tensing, Referent
 Laubek, Melina Danielle, Referent
 Nielsen, Lars Busch, Referent
 Varder, Alice Frejo, Referent

Finland

Karrento, Anita, Stenograf
 Niittuinperä, Jari, Stenograf
 Varisto, Niklas, Stenograf

Norge

Flugsrud, Aud,
 Moen, Cecilie,
 Mælum, Kari,
 Sjønnesen, Else Marie,
 Storsul, Liv,
 Stærkebye, Marit,

Sverige

Bernström, Agneta, Stenograf
 Davidsson, Lisbeth, Stenograf
 Grönholm, Kristina, Stenograf
 Nejati, Marianne, Stenograf
 Pettersson, Carl Johan, Stenograf

TOLKAR

Aellig, Taina
 Ahonen, Aino
 Antinjuntti, Kristiina
 Aradóttir, Salvör
 Bryn, Anne
 Guðnason, Magnus
 Harðarson, Jóhann Hlíðar
 Hellström, Sirpa
 Hiltunen, Jaana

Ingvadóttir, Ellen
 Jussila, Ahti
 Kjærnested, Borgþór
 Larsen, Stein
 Liljeström, Marjatta
 Lönnroth, Maj
 Myllymäki, Aija
 Peerless, Aase
 Repin, Aleksei

Sjølvgren, Tiina
Tchekhov, Alexandre
Tizard, Yvonne
Turganova Lööw, Alexandra
Törmä, Annica

Vähälummukka, Vappu
Vik-Tuovinen, Gun-Viol
Zacho, Leena
Zoëga, Anne

DE NORDISKA PARTIGRUPPERNAS SEKRETARIAT

Socialdemokratiska gruppen

Aaltonen, Kristina, partigruppsekreterare
Bohlin, Sinikka, Gäst, Sverige
Seip, Marianne, Politisk rådgiver
Wegendal, Lars, Gäst, Sverige

Konservative gruppen

Heimisson, Páll, Partigruppssekreterare

Mittengruppen

Tikkala, Terhi, Generalsekreterare

Vänstersocialistiska gröna gruppen

Erlendsdóttir, Björg Eva,
Ryssdal, Reidar, Politisk rådgiver

Utan partigrupp

Urbye, Ståle, Spesialrådgiver

SAKKUNNIGA

Danmark

Ahlmann-Ohlsen, Lene, Kontorchef
Avnsted, Charlotte Hou, Fuldmægtig
Bagge Steenberg, Eva Marie, Fuldmægtig
De Stricker, Hjørdis, Sekretær
Flyvholm, Eva, International sekretær
Gade Jensen, Søren,
Haslund, Søren, Ambassadør
Henriksen, Lea Juel, Pressesekretær
Ketscher, Kirsten, Professor dr. jur.
Krogh, Christen, Souschef
Landi Jensen, Sandra, Ministersekretær
Marcussen, Karin, Kontorchef
Munk, Kirsten, Fuldmægtig
Munk Jensen, Peter, Kontorchef
Nielsen, Peter Lehmann, Fuldmægtig
Nielsen, Flemming G., Kontorchef
Nørregaard Rasmussen, Kirsten, Fuldmægtig
Overvad, Marie-Louise, Ambassadør
Rasmussen, Carl Bjørn, Fuldmægtig
Rehfeld, Tobias Elling, Ministersekretær
Rugbjerg, Morten, Statsministeriet
Soerensen, John Baek, Head of International
Department
Svendsen, Kenneth Holm, Statsministeriet
Torben Hemmingsen, Ernst, Souschef
Torp, Claus, Vicedirektør
Vind Christian, Ministersekretær,
Zaane, Peter Van, Fuldmægtig

Finland

Andersson, Ville, First Secretary
Antell, Mikael, Ambassadråd
Arvonen, Jori, Politisk rådgiver
Ben Ammar, Anne, Project Coordinator
Eriksson, Anne, Konsultativ tjänsteman
Häggman, Lars Erik, Generalsekreterare
Hämäläinen, Hannu, Ambassadör
Huhtinen, Kaarina, Rådgivare

Ikonen, Jorma, Finland, Statsrådets kansli
Jalkanen, Pekka, Överdirektör
Kalli, Eeva, Specialrådgivare till
statsministern
Korhonen, Jorma, Avdelningschef
Kronman, Gunvor, Direktör
Kuuskoski, Eeva, Statssekreterare
Lindroos, Bo, Bitr. sekretariatschef
Luostarinen, Päivi, Director General
Männistö, Lasse, Special medarbetare
Marttinen, Anna-Maija, Kulturråd
Mustonen, Pasi, Konsultativ tjänsteman
Niesvaara, Anna-Christina, Ledamotsassistent
Paasikoski, Päivi, Kommunikations chef
Påfs, Anna, Informatör
Pokka, Hannele, Kanslichef
Rantahalvari, Vesa, Statssekreterare
Söderlund, Caj, Senior Adviser
Tanner, Teemu, Avdelningschef
Vänskä, Antti, Specialrådgivare till
statsministern
Von Lueders, Tarja, Administrativ attaché
Waltari, Maria, Överinspektör
Wrede, Georg Henrik, Program direktör
Ylinen, Ann-Britt, Råd för internationella
ärenden
Öunap, Hanna, Informatör

Färöarna

Djurhuus, Hákun Jógvansson, Færøernes
representant i Reykjavík
Hansen, Jóannes Vitalis, Sekretær
Hansen, Poul Gert, Departementchef
Hædd, Anni á, Afdelingsdirektør
Joensen, Jákup Pauli, Direktør
Næs, Martin, Afdelingsdirektør
Petersen, Petur, Rådgiver
Velbastað, Niels á, NSK medlem

Grönland

Lyng Petrussen, Vivi, Ministersekretær
 Mikaelson, Bibi, Delegatinssekretær
 Olsen, Andreas, Afdelingschef
 Olsen, Inuuteq Holm, Direktør
 Søndergaard, Jørgen S., Seniorrådgiver

Island

Allansson, Jónas G., Sakkunig
 Arnarsson, Hrannar Björn, Politisk rådgiver
 Arnljótsdóttir, Ragnhildur, Statssekretær
 Árnason, Guðmundur, Departementschef
 Barðadóttir, Helga, Rådgiver
 Benediktsdóttir, Brynhildur,
 Bjarnason, Hörður, Ambassadör
 Bollason, Bolli Þór, Permanent Secretary
 Burgess, Kristján Guy, Politisk rådgiver
 Egilsson, Jón Egill, Protokolchef
 Einarsdóttir, Gyða, Praktikant
 Einarsson, Ingimar, Kontorchef
 Fisker, Hanne, Departementssekreterare
 Gísladóttir, Hafdís, Politisk rådgiver
 Guðjónsson, Elías Jón, Politisk rådgiver
 Gunnarsdóttir, Gréta, Director General
 Gunnarsdóttir, Karitas, Afdelingschef
 Gylfadóttir, Elfa Ýr, Afdelingschef
 Harðardóttir, Ragnheiður, Sakkunig
 Helgadóttir, Guðný, Afdelingschef
 Hreggviðsson, Emil Breki, Kontorchef
 Hugason, Kristinn,
 Jóhannesson, Magnús, Departementschef
 Miljöministeriet
 Jóhannsdóttir, Anna, Utenrikspolitisk rådgiver
 Jóhannsson, Ingi Valur, Afdelingschef
 Kristjánsson, Högni, Afdelingschef
 Magnúsdóttir, Ásta, Departementschef
 Magnússon, Sveinn, Direktor
 Magnússon, Hilmar, Praktikant
 Marelsdóttir, María Erla, Kontorchef
 Ólafsdóttir, Snjólaug, Expeditionschef
 Ólafsson, Gunnar Alexander, Konsulent
 Schopka, Herdís, Assistent
 Sigurðardóttir, Guðríður, Islands representant
 i Gränshindringsforum
 Skarphéðinsdóttir, Danfríður, Ekspert
 Skarphéðinsson, Kristján, Departementschef
 Industriministeriet
 Stefánsson, Stefán, Afdelingschef
 Svandal, Sólrún, Sekretær
 Tómasson, Þorsteinn,
 Valdimarsdóttir, Jóna Gróa, Attaché
 Þorleifsdóttir, Guðrún, Rådgiver
 Þorsteinsdóttir, Guðríður, Departementschef
 Þórarinsdóttir, Ragnheiður, Specialist

Norge

Aas, Kaare, Political director
 Ávitsland, Geir, Senior rådgiver
 Bergsmo, Anders, Militær assistent
 Bjelland, Anne Sofie, Senior Adviser
 Bull, Stein-Roger, Prosjektleder
 Dybing, Svein, Spesialrådgiver
 Egelid, Ernst, Kommandørkaptein

Garberg, Audun, Politisk rådgiver
 Gerhardsen, Mina, Statssekretær
 Gloslie, Jørn, Senior Advisor
 Hagen, Marianne, Adviser
 Havnen, Ingvard, Deputy Secretary
 Heiberg Storm, Tanja, Special Adviser
 Hæge, Johanna Andenæs, Ekspedisjonssjef
 Klæboe, Kjersti, Militær assistent
 Larsen, Eva Amble, Informasjonsrådgiver
 Midrè, Michel, Senior Adviser
 Molle, Gunhild Strand, Rådgiver
 Morch-Eidem, Bjarne, Special adviser
 Røste, Liv Maren, Senior adviser
 Servan, Geir Arne, Politisk rådgiver
 Skirbekk, Tarjei, Politisk rådgiver
 Slåke, Øyvind, Sekretariatsleder
 Solheim, Roger, Politisk rådgiver
 Solstad, Erik
 Strømme, Thomas, Senior Adviser
 Svarva, Stine, Senior rådgiver
 Syse, Christian, Director General
 Vøllø, Åse, Underdirektør
 Ødegaard, Grete, Senior Adviser
 Østerberg, Hild, Senior Adviser

Sverige

Alenius, Roberta, Presschef
 Areskoug Mascarenhas, Katarina,
 Statssekreterare för utrikes- och EU-frågor
 Bengtsson, Andreas, Kansliråd, utrikes- och
 EU-enheten
 Björk, Olle, Kansliråd
 Bolander, Per Statsministerns delegation
 Dahlsson, Henrik, Politisk sakkunig
 Ekmechag, Eva, Ämnesråd,
 Utrikesdepartementet, EU-enheten
 Elgstrand, Maria, Politisk sakkunig,
 protokollschef
 Elofsson, Anders, Minister,
 Utrikesdepartementet, EU-enheten;
 Eriksson, Jens, Politisk sakkunig
 Holm, Magnus, Ambassadör
 Kahn, Jon, Miljödepartementet
 Krantz, Jeanette, Miljödepartementet
 Lundberg, Magnus, Ambassadråd
 Lyrvall, Björn, Utrikesråd
 Magnusson, Johan, Statsministerns
 delegation
 Makarowski, Jerzy, Departementssekreterare,
 Utrikesdep. EU-enheten
 Nygård, Britta, St f generalsekreterare
 Ohlsson, Monica, Pressekreterare
 Olausson, Jessica,
 Persson, Martin, Kansliråd,
 Kulturdepartementet
 Sundin, Martin, Departementsråd,
 Kulturdepartementet
 Tamsons, Kristoffer, Stabschef
 Toremark, Henrik, Stabschef,
 kulturdepartementet
 Törngren, Isabella, Kansliråd,
 Utrikesdepartementet, EU-enheten
 Uddin, Tomas, Stabschef

Von Hedenberg, Karin,
Departementssekreterare,
Kulturdepartementet

Åland

Sjöberg, Anna-Lena, Tf verksamhetsledare
Sjölund, Folke, Styrelseordförande
Westerholm, Gunnar,
Informationssekreterare

UNGDOMENS NORDISKA RÅD

Danmark

Grønning, Jonathan
Larsen, Miki Dam
Paisley, Erik Winther

Finland

Åkerö, Fredrika
Eriksson, Ingrid
Hokkanen, Mari
Lindberg, Minna
Perttula, Annika
Räsänen, Annaliisa
Sande, Silja Borgasdóttir
Öster, Magnus

Färöarna

Smith, Maria Kristina

Grönland

Larsen, Jacob

Island

Bragason, Agnar Bragi
Dager, Iris
Einarsson, Sindri Snær
Ólafsdóttir, Þórunn

Norge

Bjørnebekk, Fredrik
Erichsen, Elizabeth Toft
Gulati, Himanshu
Slettebø, Peder Sjo

Sverige

Dunder, Peter Olevik
Gustafsson, Josefin
Hahne, William
Mahrs, Petter
Mörtlund, Sofia

ÖVRIGA

Bjørnstad, Annika,
Carlsson, Sture, Sverige
Denward, Charlotta, Sverige
Gjelten, Morten, Norge
Grove, Rita
Guðmundsson, Bjarni
Gunnlaugsdóttir, Tinna
Hartman, Henrik, Danmark
Holopainen, Matti, Finland
Josephsen, Hanne
Kemppinen, Petri, Finland
Kullerud, Lars, President, University of the
Arctic
Ladsgaard, Claus, Danmark
Nilsson, Jörgen, Sverige
Olsberg, Jonathan
Wilton, Kaspar, Danmark

Supplement

- Uddeling af Nordisk Råds priser
- Ärendelista/Sagsliste
- Uddrag af referater fra Præsidiemøder 2010
- Val

Program ved Nordisk Råds Prisuddeling 2010:

- Musik: The Icelandic Wonderbrass spiller 'Overture' af den islandske musiker Björk.
- Velkomst: Nordisk Råds præsident, Helgi Hjörvar, byder velkommen.
- Introduktion: Aftenens konferencierer, skuespilleren Charlotte Bøving og operasangeren Bergþór Pálsson, byder velkommen og introducerer aftenens program.
- Præsentation af årets Musikprismodtager: Susi Hyldgaard, priskomiteéns ordfører.
- Uddeling af Musikprisen: Nordisk Råds præsident, Helgi Hjörvar, overrækker prisen til komponist Lasse Thoresen.
Prismodtagerens takketale.
- Musik: Nordic Voices synger 'Líkferssælmin' fra værket 'Opus 42' af Lasse Thoresen.
- Præsentation af årets Litteraturprismodtager: Anna Hallberg, priskomiteéns ordfører.
- Uddeling af Litteraturprisen: Nordisk Råds præsident, Helgi Hjörvar, overrækker prisen til forfatter Sofi Oksanen.
Prismodtagerens takketale.
- Musik: Ragnheiður Gröndal spiller 'Gefðu að móðurmálið mitt', islandsk folkemelodi, digt af Hallgrímur Pétursson. 'Næturgæla', musik af Ragnheiður Gröndal, digt af Kristín Jónsdóttir. 'Haustlauf', musik og tekst af Ragnheiður Gröndal.
- Præsentation af årets Filmprismodtager: Sjón, priskomiteéns ordfører.
- Uddeling af Filmprisen: Nordisk Råds præsident, Helgi Hjörvar, overrækker prisen til filminstruktør Thomas Vinterberg, manuskriptforfatter Tobias Lindholm og producent Morten Kaufmann.
Prismodtagerens takketale.
- Film: Et kort uddrag af filmen *Submarino*, vinder af Nordisk Råds Filmpris vises.
- Præsentation af årets Natur- og Miljøprismodtager: Kolbrún Halldórsdóttir, priskomiteéns ordfører.
- Uddeling af Natur- og Miljøprisen: Nordisk Råds præsident, Helgi Hjörvar, overrækker prisen til Lars Hektoen, Cultura Bank, Annika Laurén, Ekobanken og Lars Pehrson, Merkur Andelskasse.
Prismodtagernes takketale.
- Musik: The Icelandic Wonderbrass spiller 'Draumalandið' af Sigfús Einarsson, arr. Bergrún Snæbjörnsdóttir.

Velkomst ved Nordisk Råds president, Helgi Hjörvar:

Kære alle

Som præsident i Nordisk Råd og formand for den islandske delegation så er det en ære og en stor glæde at få sige velkommen til Reykjavik – den kommende, nordiske forbundsstats hovedstad!

(Klapsalver)

Og før vi begynder i aften vil jeg sige, at vi har inviteret alle dem, som har jobbet hårdt i løbet af de sidste dage og uger for at gøre det muligt for os at have sessionen. Og jeg vil bede jer om, at vi viser vores respekt for deres hårde arbejde med at give dem et godt klap!

(Klapsalver)

Jeg og min hund, vi er et godt eksempel på godt nordisk samarbejde. Han kommer nemlig fra Skandinavien, som alle de andre specialister, som nu ledsager os islændinge under krisen. Og min hund synes det er meget passende, at vi skal overrække prisen til banker og finansieringsinstitutioner netop her i Reykjavik. Men han er glad for, at det ikke er islandske banker, som vi skal overrække den til.

Fordi at, det er jo ikke noget at grine af, vi er jo i en dyb og alvorlig krise her i Island. Og jeg vil bruge denne lejlighed til, at på Islands vegne, sige tak for den store og stærke støtte, som vi har fået fra vores venner i Norden – både finansiell støtte, specialiteter og erfaring og solidaritet, som I har vist. Selv om krisen er alvorlig så må vi også huske, at en krise også er en mulighed. Og det er en mulighed for os i Island at tænke på vores værdier, på vores prioriteringer og nordisk samarbejde har aldrig været vigtigere for os end netop nu, for vi kan lære af jer, hvordan man kan bygge et stærkere samfund efter krisen. Det er vi taknemlige for.

Men det er også passende, at vi rækker frem miljøprisen har i forbindelse med Nordisk Råds session, fordi vi jo ved, at vores største opgave, som politikere, det er at bekæmpe klimaændringerne og at passe på biodiversiteten og kapitalen som vi har i naturen. Det har vi drøftet med statsministrene i går – Grøn Vækst – og der vil vi styrke det nordiske samarbejde meget i de kommende år. Og vi håber det bliver som den renæssance som vi har oplevet i samarbejdet på udenrigs- og forsvarsområdet i det sidste år. Vi diskuterede det med udenrigsministrene i dag.

Men kære venner. Der er jo ingen grund til at have noget forsvar om man ikke har en kultur, som er værd at forsvare. Og det er netop det, som er grundlæggende i vort nordiske samarbejde – det er kulturen og kultursamarbejdet, og det er derfor kulturen spiller så stor (en) rolle i Nordisk Råds priser. Og den spiller også en stor rolle her i Island. I århundreder så havde vi jo – et fattigt, lille land her langt oppe i havet – ikke andet end vores kultur. Og her i landet har vi aldrig haft et forsvar! Kulturen har nemlig både været grundlæggende her, men også været vores forsvar, og vi har kæmpet for selvstændighed og vor frihed – ikke med våben, men med kultur. Det er derfor, her i landet, at kunstnerne altid har haft den højeste respekt. Man kan sige, at for tiden, har man her i landet ikke meget respekt for politikere.

Men man har desto mere respekt for kunstnerne og det er derfor en ære og en glæde for mig at få præsentere to fremragende kunstnere fra kulturscenen her i Reykjavik, som vil præsentere programmet her i aften.

Uddeling af Nordisk Råds

Musikpris

Musikprismodtageren **Lasse Thoresen** blev præsenteret af sanger og jazzkomponist **Susi Hyldgaard** på vegne af bedømmelseskomitéen for Nordisk Råds Musikpris.

Susi Hyldgaard, priskomitéens ordfører (taler "skandinavisk":

Godafton, jeg kommer att prata så här litet skandinavisk, da jeg har lært mig at ingen forstår mit danska. I vores komitée, där kan jag berätta att vi, när vi har fundet en vinnare, så är det er verkligen en vinnare. Det er en som har slagit dem andre af banen, og som vi alle står samlet bakom. At det så har hållit på i mange timer med catfights med alle kneb forinden, det er en anden sak. Jeg har stadigvæk så

ar *också* fra de *tidligare åren*. Vi har veldig sterke meninger og vilje här i Skandinavien, hver især og det skrämte mig lidt i starten det *måste* jeg indrømme, men jeg er en veldig stor fan som jeg kan forstå av alle som alle jer andre av det nordiske samarbejden, og jeg *tycker* vi skal *hålla på* med det på alle mulige *sæt*. Enigheden er jo *inte* så interessant i sig selv, det er vel *vägen dit* som er spændende. Der hvor det er *utfordre och utveckla*, hvor det *gnistrar och funklar*, og det er vel *också* det vi vil med kunsten, det er vel at det *gnistrar och funklar*. Og jeg tror det er her jeg skal *nämna* at jeg er veldig *glad* at kunne præsenterer Nordiska Råds Musikpris *vinnare*, den norske komponisten Lasse Thoresen, for hans Opus 42.

(*Klapsalver*)

De som var til koncerten med Opus 42 i går, *dem upplevde* stor, smuk, særegen musik, gjort af en klog och modig komponist, og fremført av et fantastisk, *och också* veldig modigt, risikovilligt ensemble som heter *Nordic Voices*. Vi hørte stemmer som *vekslade* imellem at være sendt *ifrån* himlen og derefter kommende fra nogen som syntes som den *närmaste* boreplattform eller *byggeplats*. Det var lyde og klange som vi *känner*, og lyde og klange som vi *måste titta* en ekstra gang for at være helt sikre på kommer *ifrån en människa*. Det var *utfordrande*, *spännande* og vanvittigt, *vansinnigt*, *smukt*, *vackert*. Det er jo så at der findes masser av kunst som inte har det stora *publikens bevägenhet*, kunst som eksperimenterer, *och som utfordre* vante *ramar*. Och der er *också* den kunst der er med til at sørge for at kunsten er i bevägelse, alt kunst, den kunst som er just her, og jeg *tycker* at Opus 42, som vi *tycker måste* jeg sige, Opus 42 *utfordrar* både kunstmusikken och folkemusikken med harmonikker og rytmer, med vokalspektrer, alting, Det er unik *crossover* som vi fandt i komitéen var ganske banebrydende. Den kunsten, det er den kunsten som vi har lyst at støtte, *det er den konstnerne* som har brug for, og at der er nogen som siger vi vil at du *håller på*, vi vil at du kommer med mere musik, vi vil have mere. Og det er det som vi siger til Lasse Thoresen, når vi overrækker den her pris. Vi vil at du *håller på*, vi vil have mere musik *ifrån* dig. Så jeg vil sige tak, hjertelig tak for musikken, og hjertelig tillykke från *jag och från* resten i komitéen, med den her prisen, og vi glæder os til at få mere musik *ifrån* din hånd

(*Klapsalver*)

Nordisk Råds Musikprisvinder Lasse Thoresens takketale:

Kjære eksellenser, ministre, kjære publikum!

Når jeg i det siste er blitt spurt om hvordan det føles å motta denne prestisjefylte prisen, har jeg svart at etter fire tidligere nominasjoner har jeg vendt meg av med å få den. Likevel, jeg skal ikke legge skjul på at det gir meg en tilfredsstillelse at jeg mottar den; en tilfredsstillelse som springer ut av at resultatet av ganske mange års alenegang i det estetiske landskap er blitt sett, er blitt verdsatt, og er blitt løftet frem til offentlighet.

Verkene som fikk Nordisk Råds Pris er ledd i et større prosjekt jeg har ført i mange år. Jeg har kalt det *Konkressensprosjektet*. Det har til hensikt å utvide den klassiske sangstemmen gjennom kontakt med etniske tradisjoner, slik som norsk og svensk folkesang med den dertil hørende svevende tonaliteten, med mongolsk overtonesang, og andre teknikker utviklet i vårt århundre under modernismens paraply. *Nordic Voices* var den første vokalgruppen som tilegnet seg disse ferdighetene, og nå behersker hver av disse sangerne et stemmemangfold som det bare er få sangere forunt. I tiden jeg har arbeidet med dette prosjektet har jeg avvist tre forespørsler om å skrive opera og tre henvendelser om å skrive for kor, nettopp fordi man her mangler sangere som har disse spesielle ferdighetene. Mottakelsen av prisen bekrefter for meg at jeg valgte rett da jeg valgte bort en mer spektakulær karriere for å vie meg et prosjekt jeg virkelig hadde tro på.

Det å veie fremtidens muligheter opp mot den mer umiddelbare og håndgripelige publikum-suksess, det er ingen lett oppgave. Derfor takker jeg Nordisk Råds komite som nettopp har avgitt sin tale for den fremsynthet og det mot den har utvist ved å utdele prisen til meg.

Nå må jeg også få lov til å nevne at etter *Nordic Voices* har Latvisk Radiokor gjennomgått et *Konkressensprosjekt* der en hel mengde baltiske og nordiske komponister deltok. Og jeg nevner dette

fordi det er også takket være det formalisert nordiske samarbeid, at dette har kunnet finne sted. Det er Kulturkontakt Nord som har finansiert størstedelen av dette prosjektet.

Prisen jeg har mottatt gir meg muligheten til å redusere inntektsgivende arbeid som professor ved Norges Musikkhøgskole, for å vie meg utførelsen av en ganske stor, nesten overveldende mengde av forespørsler og bestillinger som jeg nå har mottatt. Prisens størrelse er slik at den betyr en forskjell for en komponist, ikke minst nå da de opphavsrettslige inntektene som skrivende, seriøse komponister får for sin musikk er blitt sterkt redusert, som følge av populærkomponistenes maktovertakelse i opphavsrettsorganisasjonene i Norden.

Min bruk av norsk og noen ganger svensk folkemusikk er for meg ikke et uttrykk for nasjonalisme, ja ikke engang for skandinavisme. Jeg tror folkemusikken verden over har felles røtter i ørets virkelighet og i ørets arketyperiske bevissthet. For meg er musikken del av et erkjennelsesprosjekt rettet inn mot en verden der ulikheter ses på som en kreativ ressurs, ikke som en trussel. Jeg tror vi har mye å lære av det som kulturer uten for Skandinavia, ja utenfor Europa, har frembrakt gjennom århundrer og årtusener. Og jeg tror at den nordiske kunstmusikken, og ganske spesielt den sære skandinaviske arkaiske musikken, har bidrag å yte henimot en ny kunstmusikk – inntil nå uhørt, men merkelig, vakker musikk.

Å skape er den største gave jeg kan tenke meg. For å skape er å motta, det er å motta noe du ikke kunne forutse: En liten lyd kan åpne en stor verden. Materielle midler trenges for at det skal kunne gis anledning til å skape, og for at det skapte skal løftes frem til allmenn beskuelse og bevares i kulturens minne.

Jeg takker Nordisk Råd for en gave, som gjør det mulig for meg å gi de gaver jeg selv har fått videre til flere.
Hjertelig takk!

Uddeling af Nordisk Råds Litteraturpris

*Litteraturprismodtageren **Sofi Oksanen** blev præsenteret af forfatter og litteraturkritiker **Anna Hallberg** på vegne af bedømmelseskomitéen for Nordisk Råds Litteraturpris.*

Anna Hallberg, priskomiteéns ordfører:

Det är inte ofta man läser en roman som går rakt i hjärtat. I min släkt har olika exemplar av Sofi Oksanens roman "Puhdistus" eller "Utrensning" som vi säger på svenska, cirkulerat under det senaste året.

Berättelsen om Sara och Alide är en våldsam och intrikat spänningsroman, om du frågar min styvfar. "Utrensning" är en stark, feministisk kvinnoroman, säger min mamma. Framförallt är det en politisk och historisk roman om den sovjetiska ockupationen av Estland, menar min pappa. "Utrensning" är ett litterärt mästerverk, menar jag.

"Puhdistus" är Sofi Oksanens tredje roman och hon är den första, kvinnliga, finskspråkiga författaren någonsin som tilldelats Nordiska rådets litteraturpris.

Klapsalver.

De senaste fem åren har jag deltagit i Nordiska rådets litteraturpris bedömningskommitté. Vi har läst grönländska dikter, isländska skräckromaner, stora färöiska epos och hyllmetrar av nordisk litteratur. Det har varit ett stort men också lärorikt arbete. Den här lilla presentationen ikväll av Sofi Oksanen är mitt allra sista uppdrag i det sammanhanget. Och en bättre final kan man knappast få – jag är SÅ lycklig över den här hemska, vackra, *sjungande* romanen.

Det är en mycket stor ära att få presentera vinnaren av Nordiska rådets litteraturpris 2010 till Sofi Oksanen.

Nordisk Råds Litteraturprisvinder Sofi Oksanens takketale:

Arvoisa Pohjoismaiden neuvoston presidentti, hyvät naiset ja herrat!

Käytin Puhdistus-romaanini taustamateriaalina Viron ensimmäisen itsenäisyyden aikaisia naistenlehtiä ja sanomalehtiä - viattomalta kuulostavaa materiaalia, jota joku urheasti säilytti kahden neuvostomiehityksen ja yhden natsimiehityksen ajan.

Vaikka nyt 2000-luvulla saatoin viedä nämä lehdet Virosta kotiini Suomeen, lapsuudessani se ei olisi ollut mahdollista. Se, minkälaisia painotuotteita Neuvosto-Viron rajan yli sai viedä tai tuoda, oli rajoitettua eivätkä ensimmäisen tasavallan aikaiset painotuotteet kuuluneet sallittuihin.

Siihen aikaan Neuvosto-Virossa asuvien sukulaisten kanssa yhteydenpitoa määrittivät kirjesensuuri, puheluiden kuuntelu ja viisumit. Kirjeitä katosi, puhelut katkesivat, mikäli niiden tilaaminen ylipäänsä onnistui, ja viisumeiden läpimeno oli ainaisen huolen aihe. Väärä mielipide olisi voinut niiden lisäksi vaarantaa työt, toimeentulon ja läheisten ihmisten näkemisen. Vaikka jokaisella perheellä on omat salaisuutensa jokaisessa maassa, on kaksi eri asiaa, joutuuko niiden vuoksi pelkäämään yhteisönsä häpeää vai valtakoneiston toimenpiteitä.

Rajattuun sananvapauteen kasvanut pitää sitä normaalina tilana. Se on tavallista elämää. Siksi minäkin kasvoin pitämään luonnollisena sitä, että tietyt aihepiirit olivat sellaisia, että niistä puhuminen oli mahdollista vain luotettavassa seurassa eikä kielletyjä puheenaiheita tarvinnut tähdentää. Niiden rajojen ylittäminen olisi ollut hullua, typerää, vaarallista - seuraukset olivat itsestään selviä. Sisäistin sensuurin niin, etten kirjoittanut kielletyistä aiheista edes päiväkirjaani.

Nykyään suurin osa kirjeistä kulkee sähköisessä muodossa. Kiinassa yksikin väärä sähköposti voi tarkoittaa vuosien vankeutta. Vapaan sanan areena, verkko, on monille vallanpitäjille uhkaava, kuten demokraattinen tiedonvälitys aina on. Niinpä Googlen Kiina-sivuilla Tiananmen on iloisten ihmisten aukio eikä sensuuria edes huomaa, ellei samalla tutki muiden maiden Tiananmen-hakutuloksia. Pätevä sensuuri onkin huomaamatonta, mutta vielä paremmin toimii itsesensuuri, johon sensuroidussa maassa kasvetaan. Silloin muunlainen vaihtoehto näyttäytyy epänormaalina, uhkaavana ja sen verran vastustettavana, että säilyttääkseen oman turvallisuutensa voi olla valmis ilmiantamaan niitä, jotka yrittävät ylittää sananvapaudelle asetetut rajat.

Nykyään pohjoismaisen sananvapauden tila on hyvä ja siitä on syytä olla ylpeä – se tila on kuitenkin nuori ja siksi sitä on helppo horjuttaa. Pitäkäämme sana vapaana ja vahvana. Mutta sellaisena se pysyy vain, jos sen vapaudesta pidetään huolta. Kiitän Pohjoismaita hyvästä sananvapauden tilasta, vapaudesta kirjoittaa, ja Pohjoismaista neuvostoa palkinnon suomasta kunniaa sekä kaikkia pohjoismaisia kääntäjiäni, islannintaja Sigurður Karlssonia, ruotsintaja Janina Orlovია, norjantaja Turid Farbreğdia ja tanskantaja Helena Idströmiä.

Här kommer samma tal på svenska:

Ärade Nordiska rådets president, mina damer och herrar!

Som bakgrundsmaterial till min roman *Utrensning* använde jag damtidningar och dagstidningar från Estlands första självständighetstid – material som låter oskyldigt, och som någon tappert bevarade under två sovjetockupationer och en nazistockupation. Nu på 2000-talet kunde jag ta de här tidningarna med mig hem till Finland från Estland, men i min barndom skulle det inte ha varit möjligt. Det, vilken typ av trycksaker man fick föra in eller ut över Sovjet-Estlands gränser, var begränsat och trycksaker från den första republikens tid hörde inte till de tillåtna.

På den tiden präglades kontakterna till mina släktingar som bodde i Sovjet-Estland av brevcensur, telefonavlyssning och visum. Brev försvann, samtal avbröts – om man alls lyckades beställa ett samtal – och man var ständigt orolig över om visumansökningarna skulle godkännas eller inte. Fel åsikter skulle dessutom ha kunnat riskera arbete, levebröd och möjligheten att träffa sina närmaste. Trots att varje familj, i varje land har sina hemligheter, är det två olika saker om man på grund av dem måste vara rädd för skammen i samhället eller för maktmaskineriets åtgärder.

Den som har vuxit upp med en begränsad yttrandefrihet upplever det som normaltillstånd. Det är det vanliga livet. Därför växte också jag upp med den naturliga inställningen att vissa ämnen var sådana, som man bara kunde tala om i pålitligt sällskap, och man behövde inte påpeka vilka samtalsämnen som var förbjudna. Att överskrida dessa gränser skulle ha varit galet, dumt, farligt – följderna var självklara. Jag tillägnade mig censuren så, att jag inte ens skrev om förbjudna ämnen i min dagbok.

I dagens läge skickas största delen av alla brev elektroniskt. I Kina kan ett enda orätt e-postmeddelande innebära årtal i fängelse. Det fria ordets arena, nätet, är hotfullt för många makthavare, vilket demokratisk informationsförmedling alltid är. Således visar de kinesiska sidorna om Tiananmen som kommer upp på Google ett torg med glada människor, och man märker inte ens censuren – om man inte samtidigt tittar på sökresultat om Tiananmen från andra länder. Skicklig censur är osynlig, men ännu bättre fungerar självcensuren som man växer upp till i ett censurerat land. Då framstår ett annorlunda alternativ som onormalt, hotfullt och något som ska motarbetas till den grad, att man för att bevara sin egen säkerhet kan vara beredd att ange dem som försöker överskrida gränserna som har satts för yttrandefriheten.

Numera är läget för yttrandefriheten i Norden gott och vi har orsak att vara stolta över det – det är dock ett ungt tillstånd och därför är det lätt att rubba. Låt oss hålla ordet fritt och starkt. Men detta lyckas bara om man värnar om dess frihet.

Jag tackar Norden för den goda yttrandefriheten, för friheten att skriva, och Nordiska rådet för äran som priset innebär samt alla mina nordiska översättare: isländska Sigurður Karlsson, svenska Janina Orlov, norska Turid Farbregd och danska Helena Idström.

Nordisk Råds

Filmpris

*Filmprismodtageren **Thomas Vinterberg** blev præsenteret af den islandske forfatter **Sjón** på vegne af bedømmelseskomitéen for Nordisk Råds Filmpris.*

Sjón, priskomitéens ordfører:

God kvell. Kære nordiske venner og andre filmelskere. Nu uddeles prisen for den kunst, som man nyder bedst i mørket. I år uddeles Nordens mest eftertragtede filmpris til den danske filminstruktør og manuskriptforfatter Thomas Vinterberg, manuskriptforfatter Tobias Lindholm og producent Morten Kaufmann for filmen *Submarino*.

Submarino er historien om to brødre, der deler en tragisk hændelse fra barndommen, som ingen af dem kan give slip på. Nick bor på et værelse i Københavns Nordvest-kvarter; han er vred, løfter vægte og drikker guldøl – ikke en mand man skal gå i vejen for. Nicks lillebror er alene med sin seksårige søn, som han forsøger at sikre en god opvækst, midt i sin jagt på det næste skud heroin. En dag beslutter Nick sig for at opsøge sin bror, drevet af håbet om at bryde den onde cirkel, der har præget deres liv.

Juryen, som i år bestod af lektor Anne Jerslev fra Danmark, redaktør Johanne Grönqvist fra Finland, filmanmelder Sif Gunnarsdottir fra Island, filmanmelder Le LD Nguyen fra Norge og filmanmelder Eva af Geijerstam fra Sverige, udtaler i begrundelsen for valget af årets prismodtagere således:

*“Submarino er en barsk men også dybt rørende historie. Filmen handler om brødre der pålægges voksne ansvar og om barnet som bærer af en social arv, men også om håbet om en bedre fremtid. Den behandler temaer som traumer, skyld og forsoning. *Submarino* er et enkelt og samtidigt komplekst kunstværk, med et stærkt manuskript og en stilsikker instruktion. En elegant, stram og velfungerende dramaturgi, nærvær i skuespillet og en intelligent brug af lyd og lys bidrager til at skabe dette indsigtsfulde billede af menneskelivet.”*

Thomas Vinterberg, Tobias Lindholm og Morten Kaufmann – vær så gode og kom op på scenen. Tag imod jeres velfortjente Nordisk Råds Filmpris 2010.

(Klapsalver)

Nordisk Råds Filmprisvinder, manuskriptforfatter **Tobias Lindholms** takketale:

Mange tak. Det er en meget, meget stor ære at være her nu. Jeg hedder Tobias Lindholm, og jeg har skrevet manuskriptet til filmen *Submarino* sammen med Thomas Vinterberg. Vi skylder en meget, meget stor tak til Jonas T. Bengtsson, den danske forfatter der har skrevet romanen *Submarino*, som er hele grunden til, at vi overhovedet kunne lave den her film. Vi skylder en meget, meget stor tak til Bo Erhardt og Birgitte Hald fra Nimbus Film og selvfølgelig Valdís Óskarsdóttir, vores klippe og klipper, som stod hele vejen igennem og genskabte filmen, da vi var gået fra manuskript til film. Tusind tak.

(Klapsalver)

Nordisk Råds Filmprisvinder, producent **Morten Kaufmanns** takketale:

Gode mennesker. Jeg hedder Morten Kaufmann og jeg er producer på filmen - og det her jeg aldrig sagt til jer drenge: Men jeg er lykkelig for det - tusind tak. Det koster nogle penge at lave film og jeg synes derfor, at det i dag også vil være på sin plads, at takke de meget modige institutioner og mennesker, som har hjulpet os på vej. Det er ikke nogen lang liste, men det er en vigtig liste: TV2-Danmark, Kjeld og Lars, tak! Nordisk Film- og TV-Fond ved Hanne Palmqvist, tusind tak, Hanne! Sandrew-Metronome fra Danmark, som valgte at sætte filmen i biograferne. Nogen, der hedder Canal+ SVT & Media; alle vores co-producenter og sidst men ikke mindst: Match Factory. Tak til alle jer fordi I kunne gå med ind i denne her film og I turde springe ud i det sammen med os. Jeg er meget glad og meget bæret over at få denne pris i dag. Tusind tak.

(Klapsalver)

Nordisk Råds Filmprisvinder, filminstruktør **Thomas Vinterbergs** takketale:

Ja, jeg hedder Thomas Vinterberg, jeg er instruktør på filmen, og i sidste uge var jeg i London og tale med forskellige produktionsselskaber om film jeg kunne lave. Der var forskellige film, for eksempel Nanny McPhee III, og en vampyrfilm og en romantisk komedie om en mand, der bytter identitet med en hund. Og det er bestemt glimrende muligheder alt sammen. Kendte skuespillere, England osv.

Men jeg synes egentlig at vi af Nordisk Råd har fået stillet os en helt anden opgave. Jeg betragter denne pris som en slags bestilling på en ny nordisk historie.

(Klapsalver)

Det betyder selvfølgelig ikke, at vi kommer efter de 350.000 DKK igen næste år. Men det betyder, at vi betragter det som en opfordring, til en fortsættelse af noget, der ligger os uendeligt meget nærmere og til tider kan være uendeligt skrøbeligt.

For hvad det er værd, er vi i altså fortsat med vores filmprojekt, hjemme i kælderen ved skrivebordet i Danmark. Vi ved jo endnu ikke, hvad det er værd, men det er i hvert fald nordisk, og det er vores eget.

Det er som sagt dyrt at lave film - det hørte vi lige lidt om - også her i Norden, og til tider kommer der ikke ret meget ud af det. Til andre tider bliver det stort, det der bliver skabt. Stort på en måde som ingen andre kan være store. Og derfor større end når vi gør det samme som de andre.

Vi er nemlig blevet dygtige i Norden. Dygtig til at ligne de andre. Vi laver mange film, der ligner de andres. Og vi kan efterhånden ikke kende forskel.

Det er interessant for mig, at vi i Norden udvander vores fortællinger ved at efterligne resten af verden. Samtidig med at vi i tiltagende grad lukker os om os selv og er rædselsslagne for alt det fremmede. Det er et tegn på svaghed. Det skulle jo være omvendt: Vi bør styrke vores historier, stå ved vores eget, og netop derfor have overskud til at åbne os for verden.

(Klapsalver)

At efterligne andres film er ikke nordisk. Og er derfor i denne sammenhæng værdiløst. Og ironisk nok er det tværtimod ofte den originale, lokale historie, der vinder størst genklang og huskes bedst, også ud over landets grænser. Vi kender det fra andre kunstarter: Jeg kan for eksempel ikke forestille mig nogle mere gudsforladte flækker at skrive om end Reykjavik og Thorshavn, men Halldór Laxness og William Heinesen er verdensnavne i litteraturen. Det handler om den store historie i det lille land.

Det er derfor godt, at de nordiske kulturministre sidder her i salen i dag. De nordiske succeser – og dem er der mange af – er unikke og kan ikke laves andre steder. De står på skuldrene af jer politikere og jeres vedholdende investeringer i den nordiske kultur. For at det lille land skal kunne fortælle den store historie, skal der være opbakning.

Tilbage til den fugtige kælder i Danmark. Når man sidder der sent om natten med et blankt stykke manuskriptpapir foran sig og ikke har vundet nogle priser endnu, er en lokal fortælling et meget skrøbeligt projekt at gå i gang med. Det er begrænset af sit sprogområde, og ens venner og familie synes gerne det lyder ret dødkedeligt. Det føles meget lettere og friskere at sige: Jeg skal lave en film med en super kendt skuespiller... om en mand, der skifter identitet med en hund! Det er på en måde storslået og opmuntrende. Det er det ikke nødvendigvis at sige: Jeg skal lave en film om nogen virkelig deprimerede drenge ude i Nordvestkvarteret, der bliver ved med at ringe til hinanden... de kommer ikke igennem. Uanset hvor smuk den historie så ellers er.

Sådan er det at arbejde på den lille lokale historie – i udgangspunktet ikke noget at prale af eller føle den store selvtillid ved.

Det er derfor ikke for at støde nogen, eller for at være unødigt smart men der er altså en nærliggende parallel i dette her. Jeg vil tro, at det at stå med en lille historie i projektets spæde begyndelse svarer nogenlunde til at have en lille penis. Sådan en mand går ikke ned til baren og siger til sine venner: Jeg har en helt fantastisk lille penis. Man siger heller ikke til sin nye kæreste: Jeg har en fantastisk lille penis – men den er nordisk! Men måske kan man sige: Jeg har en helt utroligt flot lille penis og den har vundet Nordisk Råds Filmpris. Så får den noget større opmærksomhed, og bliver derfor selv en smule større. Her taler jeg selvfølgelig om filmen igen. Og om det skulderklap I har givet os – tak for det.

(Klapsalver)

Vi er nemlig meget taknemmelige for jeres pris, som Morten Kaufmann og Tobias Lindholm var inde på. Vi vil gøre vores bedste for fortsat at fortælle historier, I ikke havde ventet jer, måske historier I heller ikke havde ønsket jer, men historier som på en heldig dag måske fæstner sig i vores fælles nordiske erindring og når ud over vores egne grænser.

Jeres opmærksomhed gør os større. Tak for det.

(Klapsalver)

Nordisk Råds Natur- og Miljøpris

*Natur- og miljømodtagerne **Merkur Andelskasse, Ekobanken og Cultura Bank** blev præsenteret af **Kolbrún Halldórsdóttir** på vegne af bedømmelseskomitéen for Nordisk Råds Natur- og miljøpris.*

Kolbrún Halldórsdóttir, priskomitéens ordfører:

"Godt kveld kære norrøna gæster"

Det glæder mig enormt, at få lejlighed til at præsentere Nordisk Råds Natur- og miljøpris 2010. Prisen er nu uddelt for 16. gang, og det som er specielt efter min mening denne gang er temaet.

Temaet er "Bæredygtig kapitalforvaltning". Ja, jeg synes, det er smart. Jeg synes, det er provokerende. Meningen var jo, at søge efter en nordisk virksomhed, organisation eller en person, som på forbilledlig

måde har arbejdet for at påvirke enkelte aktører på finansmarkedet til at arbejde langsigtet og integrere bæredygtighed i kapitalforvaltningen.

Der kom ikke mange tilmeldinger. Vi fik femten fra fire lande. Ingen fra Island og ingen fra de selvstyrende områder. Af de femten var der kun seks, som opfyldte kriterierne. Kun seks. Efter en begrundet gennemgang besluttede bedømmelseskomitéen at give prisen til tre banker. Banker som arbejder på fælles grundlag, med samme ideologi. Banker som tager ansvar for samfund og miljø. Banker som allerede samarbejder en hel del. Bankerne er den danske Merkur Andelskasse – eller *merkur*, som vi siger på islandsk, da det er et gammelt islandsk ord – den norske Cultura Bank og den svenske Ekobanken. Bankernes direktører har sagt, at det faktum, at prisen deles mellem de tre banker, er en anerkendelse af det mangeårige og produktive nordiske samarbejde. Det kan vi, som sidder nu her i salen, være både stolte og glade for og enige om.

Bedømmelseskomitéen begrunder tildelingen af prisen således:

”Bankerne har på forbilledlig vis investeret i bæredygtige projekter og har haft dette som et centralt element i deres arbejde. Hele deres virksomhed bygger på grønne værdier og de arbejder for et bæredygtigt samfund. Derfor fungerer de som forbillede for andre aktører inden for kapitalforvaltningen.”

Prisvinderne var så generøse med deres tid, at de kom to dage før selve prisoverrækkelsen for at deltage i et seminar om samfundsansvarlig bankdrift og der kom over 100 entusiastiske islandske deltagere til seminaret i Nordens Hus i går. De gik ud med et smil på ansigtet og med drømmen om en islandsk samfundsansvarlig bank i hjertet. Kære gæster, jeg kalder på scenen bankdirektørerne Lars Pehrson fra Merkur Andelskasse, Lars Hektoen fra Cultura Bank og Annika Laurén fra Ekobanken.

(Klapsalver)

Nordisk Råds Natur- og Miljøprisvinder, bankdirektør i **Cultura Bank**, Lars Hektoens takketale:

Kjære publikum, delegater til Nordisk råd, og det var noen som sa: eksellenser.

Vi er enorm beæret for å ha fått denne prisen. Det er rett og slett stort for det var vel ikke mange på forhånd som hadde hørt om de tre bankene. Selv om vi er en stor bevegelse etter hvert, det står tusenvis av mennesker rundt bankene, bak bankene...

Vi har tatt med i dag tre mennesker til som ikke ble presentert, det er våre respektive styreledere: Kari Schage fra Cultura Bank; Ulla Herlitz fra Ekobanken; og Morten Gunge fra Merkur Andelskasse.

Lars Pehrson ble jo nevnt først – jeg er Lars Hektoen, jeg er litt yngre i dette gamet, men jeg er veldig glad for å få innlede.

Hvorfor en pris til os? Og hvorfor en pris, delt mellom tre banker? Det ble jo sagt her, vi har samarbeidet godt i alle år, men vi er en del av en stor bevegelse som blev skapt for over tredve år siden ute i Europa hvor folk begynte å oppleve miljøproblemer, de sosiale problemene stod i fokus, og man måtte finne et alternativ til en finansindustri, som ikke tok dette innover seg. Og den bærende idé i våre banker er at hensynet til mennesker og miljø, det er miljø vi får dette for, faktisk kommer foran hensynet til maksimal fortjeneste. Og det er det sistnevnte som har drevet banker og til og med hele land, som Island, ut i en meget problematisk situasjon.

Vi tror at vår praksis, som gjennom 20 år har vist seg bæredyktig også økonomisk sett kan være en veiviser for andre banker. Vi er veldig takknemlige for den oppmerksomhet som vi får gjennom denne prisen.

(Klapsalver)

Nordisk Råds Natur- og Miljøprisvinder, bankdirektør i Ekobanken, Annika Laurén takketale:

Kära alla som är här i kväll. Jag är Annika Laurén från Ekobanken.

Allt fler människor inser nödvändigheten av hållbarhet – för naturens skull och för kommande generationers skull. Bankens verktyg är pengar, är kapital, och bankers uppgift är ju att förmedla det här kapitalet mellan dem som har mer pengar än de behöver just nu och dem som har mer idéer än vad de har pengar just nu. Kapital och pengar, det är ju egentligen ingenting värt i sig själv, utan det är ett verktyg för oss människor.

Men kapitalet i världen idag, det löper som en skock herrelösa vildhästar – de trampar ner allt som kommer i deras väg. Hur ska vi tämja de här kapitalprocesserna så att verktyget blir vårt igen? Så att vi kan få kapitalet att arbeta med oss och inte mot oss? Så att livsmiljöerna bevaras och vi får den värld vi vill ha att leva i.

Ett sätt, ett sätt, det är att kräva insyn och transparens i var vårt kapital är någonstans och var det placeras så att vi människor kan ta ansvar för de pengar vi anförtror en bank eller ett finansieringsinstitut. Därför publicerar vi banker av den här sorten alla lån. Det är vi ensamma om i Norden än så länge, men vi hoppas ju att det blir många som kommer efter oss på den här punkten.

(Klapsalver)

Nordisk Råds Natur- og Miljøprisvinder, bankdirektør i **Merkur Andelskasse**, Lars Pehrsons takketale:

Og vi skal ikke bare takke Nordisk Råd for prisen, vi skal også takke for den utrolige entusiastiske modtagelse vi har fået her i Reykjavik – Kolbrún har allerede nævnt det, og for den enorme interesse for bæredygtig bankvirksomhed, som vi har mødt, imens vi har været her.

De seneste to års begivenheder har om noget vist, hvor vigtigt det er, at vi som samfund har mod til at forlange en fornyelse af vores bankvæsen. Og ingen steder er dette jo blevet så åbenbart som her på Island. Men som Rådets præsident sagde i sin indledning, så er en krise jo også en mulighed, og det er derfor, at vi igen må arbejde for, at bankerne forankres dybt i den reale økonomi og bidrager til at skabe reel værdi og livskvalitet i vores samfund. Og vi, prismodtagerne, vi vil gøre, hvad vi kan for at bringe den positive stafet, som vi opfatter prisen som, videre.

Derfor vil vi anvende Nordisk Råds pris sådan, at vi lader den indgå i de respektive bankers gavefonde – sådan nogen har vi nemlig også, og derfra vil de vandre videre som en hjælpende hånd til ny udvikling, forskning og kultur. Og en tredjedel af prisen, har vi besluttet, skal reserveres til de mennesker, som vi er sikre på findes, og som vil bruge pengene til forundersøgelser eller for at lære mere om bæredygtig bankvirksomhed med henblik på at bane vejen for at sådanne banker kan etableres i de nordiske lande, hvor de ikke allerede findes.

Penge må jo cirkulere og skabe nyt, og vi skal gøre vores bedste for at skabe mest muligt med denne pris. Endnu en gang tak.

(Klapsalver)

Ärendelista 2010

A. Medlemsförslag

2007

- A 1404/näring¹ Medlemsförslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden (väckt av Lauri Oinonen)

2009

- A 1466/miljö² Medlemsförslag om farliga kemikalier (ställd av Sinikka Bohlin, Erkki Tuomioja, Berit Brørby, Niels Sindal, Árni Páll Árnason)
- A 1476/miljö³ Medlemsförslag om en ökad satsning på friluftsvksamhet för barn och ungdomar (väckt av Anita Brodén)
- A 1477/ miljö⁴ Medlemsförslag om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (väckt av Lauri Oinonen)
- A 1483/miljö⁵ Medlemsförslag om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (väckt av Den socialdemokratiska gruppen)
- A 1484/presidiet⁶ Medlemsförslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (väckt av Mittengruppen)

2010

- A 1485/presidiet⁷ Medlemsförslag om översyn af Helsingforsavtalet (väckt av den svenska delegationen)
- A 1486/medborger⁸ Udvalgsforslag om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
- A 1487/kultur⁹ Udvalgsforslag om etablering af en nordisk kulturfestival (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)
- A 1488/presidiet¹⁰ Medlemsförslag om gemensamt nordiskt bidrag till finansiering av gränsregionalt samarbete (väckt av den svenska delegationen)
- A 1489/kultur Medlemsförslag om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (väckt av Den konservativa gruppen)
- A 1490/näring Medlemsförslag om utbyggnad av den nordiska triangeln (väckt av den konservativa gruppen)
- A 1491/presidiet¹¹ Medlemsförslag om öppna arkiv (väckt av Hans Wallmark, Jessica Polfjärd, Mats Johansson, Stefan Tornberg, Anita Brodén och Gunilla Tjernberg)

¹ Vedtaget af Presidiet den 2. november 2010 - ikke foretage sig yderligere

² Vedtaget af Presidiet den 27. januar 2010 – Fremst. 1/2010 og Fremst. 2/2010

³ Vedtaget af Presidiet den 27. januar 2010 – Fremst. 3/2010

⁴ Vedtaget af Presidiet den 14. april 2010 – ikke foretage sig yderligere

⁵ Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 18/2010

⁶ Vedtaget af Presidiet den 8. december 2010 – Fremst. 33/2010

⁷ Vedtaget af Presidiet den 22. september 2010 – ikke foretage sig yderligere

⁸ Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 10/2010

⁹ Vedtaget af Presidiet den 22. september 2010 – Fremst. 5/2010

¹⁰ Vedtaget af Presidiet den 29. juni 2010 – ikke foretage sig yderligere

A 1492/miljø ¹²	Medlemsforslag om problem som bjørnar og vargar og deras förflyttande orsakar människor og husdjur i Norden (väckt av Lauri Oinonen)
A 1493/presidiet ¹³	Medlemsforslag om en större markering av Nordens dag (väckt av den isländska delegationen)
A 1494/medborger ¹⁴	Udvalgsforslag om udvidelse af indholdet i ligestillingsamarbejdet (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
A 1495/näring ¹⁵	Utskottsforslag om vidareutveckling av det nordiska forsknings- og innovationsområdet – NORIA (väckt av Näringsutskottet og Kultur- og utbildningsutskottet)
A 1496/välfärd ¹⁶	Medlemsforslag om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) (väckt av Den konservativa gruppen)
A 1497/kultur ¹⁷	Udvalgsforslag om unges arbejdsliv og kompetencer (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)
A 1498/kultur ¹⁸	Udvalgsforslag om initiativ om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)
A 1499/miljø ¹⁹	Medlemsforslag om samnordisk strategi mot Mårhundens expansion (väckt av Den socialdemokratiska gruppen)
A 1500/presidiet	Medlemsforslag om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (fremsat af den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
A 1501/næring	Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (fremsat af Alf Egil Holmelid)
A 1502/næring ²⁰	Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (fremsat af den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
A 1503/presidiet ²¹	Medlemsforslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (väckt av den isländska delegationen)
A 1504/presidiet ²²	Medlemsforslag om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område (fremsat af Helgi Hjörvar)

---

¹¹ Vedtaget af Presidiet den 29. juni 2010 – ikke foretage sig yderligere

¹² Vedtaget af Presidiet den 29. juni 2010 – ikke foretage sig yderligere

¹³ Vedtaget af Presidiet den 2. november 2010 - ikke foretage sig yderligere

¹⁴ Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 15/2010

¹⁵ Vedtaget af Presidiet den 29. juni 2010 – Fremst. 4/2010

¹⁶ Omdannet til Utvalgsforslag A 1505/velferd den 29. juni 2010

¹⁷ Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 25/2010

¹⁸ Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 24/2010

¹⁹ Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 22/2010

²⁰ Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 30/2010, Rek. 31/2010

²¹ Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 13/2010

²² Vedtaget af Presidiet den 2. november 2010 - ikke foretage sig yderligere

- A 1505/velferd²³ Utvalgsforslag om et nordisk innovasjonscenter for folkehelse ved *Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap* (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (fremsat av Velferdsutvalget)
- A 1506/velferd²⁴ Utvalgsforslag om et felles Nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (fremsat av Velferdsutvalget)
- A 1507/medborger²⁵ Udvalgsforslag om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitikk (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
- A 1508/presidiet Medlemsforslag om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (väckt av Christina Gestrin och Johan Linander)
- A 1509/velferd²⁶ Utvalgsforslag om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (fremsat af Velferdsutvalget)
- A 1510/næring Medlemsforslag om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (fremsat af den Socialdemokratiske gruppen)
- A 1511/presidiet Medlemsforslag om Nordisk velfærdspolitik i en globaliseret verden – et fællesnordisk program og handlingsplan (fremsat af den Socialdemokratiske gruppen)
- A 1512/miljø²⁷ Utvalgsforslag om nye initiativer i nordisk klimaarbeid (fremsat av Miljø- og naturresurseutvalget)
- A 1513/miljø²⁸ Utvalgsforslag om oppfølging av *Copenhagen Accord* (fremsat av Miljø- og naturresurseutvalget)
- A 1514/velferd²⁹ Utvalgsforslag om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (fremsat av Velferdsutvalget)
- A 1515/medborger³⁰ Udvalgsforslag om udvisning af nordiske statsborgere (fremlagt af Medborger- og Forbrugerudvalget)
- A 1516/medborger³¹ Udvalgsforslag om Nordisk pantsystem (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
- A 1517/næring³² Utskottsforslag om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (väckt av Näringsutskottet)
- A 1518/næring³³ Utvalgsforslag om produksjon av vedvarende energi (fremsat av Miljø- og Naturresursetvalget og Næringsutvalget)
- A 1519/kultur³⁴ Udvalgsforslag om en nordisk Arte-kanal (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)

²³ Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 29/2010

²⁴ Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 28/2010

²⁵ Vedtaget af Presidiet den 22. september 2010 – Fremst. 6/2010

²⁶ Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 26/2010

²⁷ Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 19/2010

²⁸ Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 20/2010

²⁹ Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 27/2010

³⁰ Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 8/2010, Rek. 9/2010

³¹ Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 16/2010, Rek. 17/2010

³² Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 32/2010

³³ Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 21/2010

A 1520/velfærd	Medlemsforslag om rygmarvsskader (fremsat af den islandske delegation) – omdannet til Utvalgsforslag A 1524/velfærd
A 1521/presidiet	Medlemsforslag om å udvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (fremsat av Dagfinn Høybråten, Anders Andersson og Bjarne Kallis)
A 1522/presidiet	Præsidiemforslag om afgiftsnedsættelse for Nordisk Råds personale (fremsat af Presidiet)

B. Ministerrådsforslag

B 265/præsidiem ³⁵	Ministerrådsforslag: Retningslinjer for Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012
B 266/presidiet ³⁶	Ministerrådsforslag: Nordisk Ministerråds budget 2011
B 267/kultur ³⁷	Ministerrådsforslag: om MR-U strategi for perioden 2011-2013, Kunnskap for grønn vekst og velfærd
B 268/medborger ³⁸	Ministerrådsforslag: Ligestillingspolitisk samarbeid 2011 - 2014

C. Berättelser

C1	Nordisk Ministerråds samlede virksomhed 2009 – Årsregnskab 2009
C 2	Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2011
C 3/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009
C 4/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2009
C 5/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2009

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (første og fjerde at-sats)
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider inom psykiatrvården i Norden
*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (tredje at-sats)
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
*26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden
*7/2007/miljø	Klimainitiativer i Norden og internationalt (første og anden at-sats)
*15/2007/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel (anden at-sats)
*16/2007/næring	Ny nordisk mat
*4/2008/miljø/näring	Felles rovdyrforvaltning i Norden (anden, tredje og sjette at-sats)
*6/2008/presidiet	Samnordiska observationssystemer i Arktis

³⁴ Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 12/2010

³⁵ Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 11/2010

³⁶ Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 7/2010

³⁷ Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 23/2010

³⁸ Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 14/2010

*7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde
*17/2008/næring	Nordisk handlingsplan for en klimavenlig transportpolitik
*19/2008/velfærd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne
*20/2008/medborger/ velfærd	Förbud mot transfetter
*21/2008/medborger	Asylbørn (at-satserne: D, E, H, I, L, M)
*22/2008/medborger	Människohandel för tvångsarbete
*29/2008/medborger	Styrkelse af det nordiske lovforberedende samarbejde
*31/2008/kultur	Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer
*34/2008/medborger	Norden som GMO-fri zone
*37/2008/medborger	Lovsamarbejde og konsekvenser af national lovgivning
*38/2008/kk	Projekthantering i Nordiska ministerrådet
*1/2009/miljø	Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter
*2/2009/ miljø	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet
4/2009/miljø	Havvindmølleparker i Østersøen
5/2009/miljø	Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet
6/2009/presidiet	Nordiskt ambassadsamarbete
7/2009/næring	Nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien
8/2009/presidiet	Nordiska ministerrådets planer og budget for 2010
9/2009/miljø	Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk
10/2009/presidiet	Internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen
11/2009/medborger	Koordinering af nationale personregistreringssystemer så nationale personnummer kan bruges i andra nordiske lande
12/2009/medborger	Tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land - utveckling av ett identifieringssystem till internethandel
13/2009/miljø	Handlingsprogram for energiområdet 2010 – 2013
14/2009/næring	Nordisk kompetensebank innen miljø og energi
15/2009/presidiet	Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland
16/2009/presidiet	Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar
17/2009/næring	Romfartspolitisk samarbeid
18/2009/medborger	Migration, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd
19/2009/medborger	Barn som offer för människohandel
20/2009/medborger	Gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika
21/2009/medborger	Fællesnordisk strategi mod narkotika og projektforskning
22/2009/kultur	Utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen

23/2009/kultur	Nordisk forskning på polare lavtrykk
24/2009/kultur	Kultur i skolen
25/2009/kultur	Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag
26/2009/velfærd	Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan
27/2009/velferd	Et inkluderende bærekraftig arbejdsliv i Norden
28/2009/medborger	Forbrugerpolitiske netværk
29/2009/näring	Trafikinfrastruktur i Mittnorden
30/2009/kultur	Opfølgning på kulturreformen
31/2009/kultur	Håndhævelse af ophavsret på internettet
32/2009/kultur	Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil
1/2010/miljø	Undersøgelse af farlige kemikalier samt aftale om tungmetaller
2/2010/miljø	Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalieforskerpanel
3/2010/miljö	Friluftaktiviteter för barn och unga (anden og tredje at-sats)

Interne beslutninger

1/2008	Forbedret samarbejde om ny lovgivning samt Kontrollkomiteeforslag
1/2009	Miljöpolicy för Nordiska rådet
2/2009	EU-strategi for Nordisk Råd
3/2009	Ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten

E. Skriftlige spørgsmål

E 1/2010	Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om ministerrådet avser att genomföra de förslag som läggs fram i rapporten om Kön och makt i Norden (väckt av Maria Stenberg)
E 2/2010	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (stillet af Medborger- og Forbrugerudvalget)
E 3/2010	Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (stillet af Medborger- og Forbrugerudvalget)
E 4/2010	Skriftlig spørsmål til Nordisk Ministerråd om innsyn i krafthandelprosessene i Norden (fremsat af Oskar Jarle Grimstad)
E 5/2010	Skriftlig spørsmål til Nordisk Ministerråd om varsling av vedlikehold av kraftverk i Norden (fremsat af Oskar Jarle Grimstad)
E 6/2010	Skriftlig fråga till Danmarks regering om nolltolerans mot narkotika (väckt av Hans Wallmark)
E 7/2010	Skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar om samarbete och koordination av information om saknade barn (väckt av Maria Stenberg)
E 8/2010	Skriftlig fråga till Danmarks regering om den danske statens skattevinst på inkomst från prostituerade (väckt av Maria Stenberg)

- E 9/2010 Skriftlig fråga till Norges regering om om konfiskering av fordon registrerat i annat nordiskt land (väckt av Kent Olsson)
- E 10/2010 Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om oprettelse af et fælles nordisk system for udveksling af oplysninger om påtaler og lignende vedrørende sundhedspersonale (stillet af Hanne Agersnap)
- E 11/2010 Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
- E 12/2010 Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikel 7 i den Nordiske Konvention (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
- E 13/2010 Skriftlig fråga till Sveriges regering om den svenska regeringens utredning om tillträde till högre utbildning i Sverige (väckt av Sigríður Ingibjörg Inga-dóttir)
- E 14/2010 Skriftlig spørsmål til Finlands og Islands regjeringer om utenlandske legers autorisasjon og avtale om anmerkninger (fremsat av Sonja Mandt)
- E 15/2010 Skriftlig fråga till Norges regering om den fria rörligheten i Norden (väckt av Kent Olsson)
- E 16/2010 Skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Islands och Norges regeringar om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (väckt av Johan Linander)
- E 17/2010 Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer om produktion og transmission af vedvarende energi i Norden (fremsat af Ole Vagn Christensen og Anita Brodén)
- E 18/2010 Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om återtagning av beslutet om minskad svavelhalt i fartygsbränsle (väckt av Lauri Oinonen)
- E 19/2010 Skriftlig fråga till Norges regering om nordisk samekonvention (väckt av Sinikka Bohlin)
- E 20/2010 Skriftlig fråga till Norges regering om skador som orsakas av norska renar på den finländska sidan (väckt af Janne Seurujärvi)
- E 21/2010 Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om det svenske optagelsessystem og konsekvenserne for optagelsen af studerende fra andre nordiske lande (fremsat af Mogens Jensen)
- E 22/2010 Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om indholdet i aftalen mellem de nordiske lande vedrørende adgangen for nordiske studerende til at søge optagelse på universiteter i hele Norden (fremsat af Mogens Jensen)
- E 23/2010 Skriftlig spørsmål til Nordisk ministerråd om effektene av prosjektet "Ny nordisk mat" (fremsat av Hans Frode Kielland Asmyhr)
- E 24/2010 Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringer om man kan mäta förhöjd radioaktiv strålning efter sommarens bränder i Ryssland (väckt av Raija-Liisa Eklöw)
- E 25/2010 –
E 42/2010 Mundtlig spørsmål stillet under sessionen på Reykjavik
- E 43/2010 Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
- E 44/2010 Skriftligt spørsmål til Norges regering om strategi vedrørende de små håndværksfag (fremsat af Bente Dahl)

- E 45/2010 Skriftligt spørgsmål til Islands regering om udvidelse af Svanemærkets anvendelsesområde (fremsat af Line Barfod)
- E 46/2010 Skriftlig fråga till Danmarks regering om skatteavtalen mellan Danmark og några medelhavsländer (väckt av Bjarne Kallis)
- E 47/2010 Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om gemensamt nordiskt arbete med frågan om ekonomiska självständighet och jämställdhet (väckt av Maria Stenberg)
- E 48/2010 Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
- E 49/2010 Skriftlig spørgsmål til de nordiske landes regjeringer om behandlingstid på dagpenger i de nordiske landene (fremsat af Vigdis Giltun)

Fremstillinger og "ikke foretage sig yderligere" mv. 2010

Uddrag af referater fra Præsidiemøder 2010

Præsidiemøde 27. januar 2010

Pkt. 12. Fremstilling: A 1476/miljö: Medlemsförslag om en ökad satsning på friluftsvksamhet för barn och ungdomar

Miljø- og Naturressurseudvalget har anmodet Præsidiet om fremstilling af medlemsforslag A 1476/miljö om en ökad satsning på friluftsvksamhet för barn och ungdomar.

Miljø- og Naturressurseudvalget behandlede medlemsforslaget på sit møde den 27. januar 2010 i København.

Præsidiet godkendte på sit møde betænkningen over medlemsforslag A 1476/miljö.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udveksle nordiske erfaringer for, hvorledes skov- og naturområder og eventuelle nye skove – ikke mindst de bynære arealer – kan sikres i den pågående byudvikling og drives med sigte på at kunne udgøre en ramme for gode, alsidige friluftsvaktiviteter for børn og unge

at åbne og udbygge nordiske og nordisk-baltiske mobilitetsordninger på uddannelsesområdet som muliggør udveksling mellem børn og unge i landene, samt deres ledere og lærere med det formål at styrke bredden og udviklingen af friluftsvaktiviteter

at åbne og gerne udvide støtteprogrammerne under Nordisk Børne- og Ungdomskomiteé, NORDBUK med henblik på at iværksætte initiativer og projekter, der udvikler og fremmer børn og unges øgede aktive friluftsvliv

Pkt. 13. Fremstilling: A 1466/miljö: Medlemsförslag om farliga kemikalier

Miljø- og Naturressurseudvalget har anmodet Præsidiet om fremstilling af medlemsforslag A 1466/miljö om farlige kemikalier. Medlemsforslaget har været til behandling i Miljø- og Naturressurseudvalget den 27. januar 2010.

Præsidiet godkendte betænkningen over A 1466/miljö.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at - i forhold til REACH-implementeringen – gennemføre tekniske undersøgelser til at definere hormonforstyrrende stoffer, foreslå og forberede øvrige typer af stoffer til kandidatlisten til substitution samt samarbejde om at få nano-materialer defineret og registreret som nye stoffer og dermed omfattet af gældende regelværk

at – i forhold til det globale arbejde – påtage sig en ledende rolle i bestræbelserne for at opnå en bindende, verdensomspændende kviksølv-aftale, der skal være åben for også at omfatte andre tungmetaller

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indføre en indkøbspolitik for offentlige myndigheder og virksomheder, der skal indeholde krav om, at der ikke må efterspørges stoffer, som er dokumenteret at indeholde farlige kemikalier, der kunne substitueres - eksempelvis i henhold til ChemSec's SIN-liste: "Substitute it now!"¹

at – sammen og hver for sig – arbejde for at etablere et internationalt kemikalie forskerpanel, der skal være helt fri af kommercielle og politiske interesser

Præsidiemøde 14. april 2010

Pkt. 10. Fremstilling: A 1477/miljö: Medlemsforslag om om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar

Miljø- og Naturresurseudvalget har anmodet Præsidiets om fremstilling af medlemsforslag A 1477/miljö om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som eksempelvis vargar.

Medlemsforslaget blev behandlet på Miljø- og Naturresurseudvalgets møde den 27. januar i København.

Præsidiets godkendte betænkningen over A 1477/miljö.

Beslutning:

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslag A 1477/miljö om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som eksempelvis vargar

Pkt. 11. Fremstilling: A 1486/medborger: Udvalgsforslag om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger

Medborger- og Forbrugerudvalget har anmodet Præsidiets om fremstilling af udvalgsforslag A 1486/medborger om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger.

Medborger- og Forbrugerudvalget behandlede udvalgsforslaget på sit møde den 27. januar 2010.

Præsidiets godkendte udvalgsforslaget.

Beslutning:

at indføre national lovgivning, der forhindrer banker og pengeinstitutter i at opkræve gebyrer i forbindelse med private pengeoverførelser mellem de nordiske lande

---

¹ Miljø- og Naturresurseudvalget vedtog betænkning om medlemsforslag A 1466/miljö - med tilføjelse i 1. at-sætning til de nordiske landes regeringer, at der skal foreligge fornøden dokumentation om de omhandlede kemiske stoffer. Udvalget oversender den endelige betænkning med henblik på Præsidiets snarlige fremstilling over for Nordisk Ministerråd henholdsvis de nordiske landes regeringer.

Præsidiemøde 29. juni 2010***Pkt. 14. Fremstilling: A 1492/miljø: Medlemsforslag om problem som bjørnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden***

Miljø- og Naturressurseudvalget har anmodet Præsidiet om fremstilling af medlemsforslag A 1492/miljø om problem som bjørnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden.

Medlemsforslaget blev behandlet ved Miljø- og Naturressurseudvalget møde den 14. april 2010 i Oslo.

Præsidiet godkendte betænkningen over A 1492/miljø.

Beslutning:

Miljø- og Naturressurseudvalget foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslag A 1492/miljø om problem som bjørnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden

Pkt. 15. Fremstilling: A 1495/näring: Utskottsförslag om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA

Næringsudvalget har anmodet Præsidiet om fremstilling af udvalgsforslag A 1495/näring "om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA".

Næringsudvalget behandlede udvalgsforslaget på sit møde den 14. april 2010 i Oslo.

Præsidiet godkendte betænkningen over A 1495/näring.

Beslutning:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att initiera en kartläggning av NORIA som innehåller:

- Kartläggning av om det genom NORIA har skapats ett samspel mellan forskning och innovation
- Kartläggning av den tvärsektoriella koordineringen inom NMR
- Kartläggning av i vilken grad det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet understöds av nödvändiga strukturer och samarbetsorgan
- Kartläggning av samarbetet mellan NORIA:s två pelare NordForsk – NICE, samt mellan institutionerna och NMR
- Kartläggning av hur och i vilken grad budget och nödvändiga medel säkras genom bidrag från nationella forsknings- och innovationsmedel generellt och innan projekt som t.ex. TFI sätts igång.
- Kartläggning av samarbetet med de nationala forskningsråden och forskningsmiljön
- Kartläggning av näringslivets roll i det nordiska forsknings- och innovationsarbetet
- Föreslå utveckling av det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet

Præsidiemøde 21. september 2010**Pkt. 28. Fremstilling: A 1487/kultur: Udvalgsforslag om etablering af en nordisk kulturfestival**

Kultur- og Uddannelsesudvalget har anmodet Præsidiets om fremstilling af udvalgsforslag A 1487/kultur om etablering af en nordisk kulturfestival.

Udvalgsforslaget blev behandlet på Kultur- og Uddannelsesudvalgets møde den 27. januar 2010 i København, og på Præsidiets møde den 14. april 2010, hvor man besluttede at udsætte beslutningen.

Præsidiets godkendte udvalgets forslag.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at der gennemføres en årlig nordisk kulturfestival i forbindelse med afholdelsen af Nordisk Råds Session

at kulturfestivalen optages i Nordisk Ministerråds budget og indgår som en selvstændig og tilbagevendende aktivitet med tilhørende budgetpost

at festivalen indgår som et satsningsområde i Nordisk Ministerråds kommende strategi og handlingsplan på kulturområdet gældende fra 2010

at der oprettes et koordinationssekretariat, som kan varetage organiseringen og gennemførelsen af festivalen

Pkt. 29. Fremstilling: A 1507/medborger: Udvalgsforslag om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik

Medborger- og Forbrugerudvalget har anmodet Præsidiets om fremstilling af udvalgsforslag A 1507/medborger om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik.

Medborger- og Forbrugerudvalget behandlede udvalgsforslaget på sit møde den 28. juni 2010.

Præsidiets godkendte betænkningen over A 1507/medborger.

Beslutning:

Præsidiets og Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer

at koordinere en enslydende og fællesnordisk holdning ved EU-Ministerrådets behandling af KOM (2008) 614. Den nordiske holdning skal sikre en minimumsharmonisering på højst mulige niveau, således at den nordiske forbrugerbeskyttelse fortsat kan styrkes fremover

Præsidiemøde 2. november 2010**Pkt. 16. Fremstilling: A 1404/näring: Medlemsförslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden**

Næringsudvalget har anmodet Præsidiets om fremstilling af medlemsförslag A 1404/näring om en global dimension i visionerna för Mittnorden.

Næringsudvalget behandlede medlemsförslag på sit møde den 2. november 2010.

Præsidiets godkendte betænkningen over A 1404/näring.

Beslutning:

at Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av medlemsförslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden

Præsidiemøde 7. december 2010**Præsidiets fremstillinger 2010**

Neden følger en liste over færdigbehandlede medlemsförslag som Præsidiets har haft ansvaret for i 2010. Bedømmelsen har været, at medlemsförslagene ikke egnede sig til at blive fremsat på sessionen, hvorfor beslutningerne blev truffet efter fremstilling i Præsidiets ved mødet i december.

Opmærksomheden henledes på at Præsidiets under punktet "Beslutning med fuldmagt" re-præsenterer plenarforsamlingen.

A 1484/presidiet Medlemsförslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (väckt av Mittengruppen)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att revidera personalreglementet så att personer som jobbat åtta år vid ett av sekretariaten efter en karenstid på fem år kan återanställas vid samma sekretariat

att uppdelat tjänsterna vid sekretariaten i kärnfunktioner och stöd-funktioner så att åtta-års regeln inte är absolut gällande för stöd-funktionerna utan kan förlängas med ytterligare fyra år

att för specialistfunktioner vid de nordiska institutionerna i undantagsfall öppna för möjligheten att förlänga ett arbetskontrakt ut-över åtta år

A 1485/presidiet Medlemsförslag om översyn af Helsingforsavtalet (väckt av den svenska delegationen)

at Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av medlemsförslag A 1485/presidiet om översyn av Helsingforsavtalet

A 1488/presidiet Medlemsförslag om gemensamt nordiskt bidrag till finansiering av gränsregionalt samarbete (väckt av den svenska delegationen)

at medlemsförslag A 1488/presidiet om gemensamt nordiskt bidrag till finansieringen av gränsregionalt samarbete översänds till budgetgruppen med Præsidiets synpunkter för vidare övervägande

A 1493/presidiet Medlemsförslag om en större markering av Nordens dag (väckt av den isländska delegationen)

at Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av medlemsförslag medlemsförslag A 1493/presidiet om en större markering av Nordens dag

A 1504/presidiet Medlemsförslag om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område (fremsat af Helgi Hjörvar)

at Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av medlemsförslag medlemsförslag A 1504/presidiet om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område

Val af Medlemmer i Nordisk Kulturfonds bestyrelse 2011 - 2012

Fra Danmark:

Bente Dahl (RV), medlem

Mogens Jensen (S), suppleant

Fra Færøerne:

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.), medlem

Jenis av Rana (m), suppleant

Fra Finland:

Risto Autio (cent), medlem

Tuula Peltonen (sd), suppleant

Fra Island:

Helgi Hjörvar (A), medlem

Siv Friðleifsdóttir (F), suppleant

Fra Norge:

Olemic Thommessen (H), medlem

Vigdis Giltun (FrP), suppleant

Fra Sverige: Cristina Husmark Pehrsson (M), medlem

Peter Johnsson (S), suppleant

Registre

Personregister

Adelsbo, Christer, Sveriges del. (s)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om et nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (A 1505/velferd): 329
- om et felles Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (A 1506/velferd): 336
- om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 341
- om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1514/velferd): 359

Agersnap, Hanne, Danmarks del. (SF)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 261
- om utvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger): 282
- om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (A 1507/medborger): 338
- om udvisning af nordiske statsborgere (A 1515/medborger): 361

Medlemsforslag:

- om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaksjoner (A 1502/næring): 318

Spørgsmål:

- Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (E 2/2010): 935
- Skriftligt spørsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (E 3/2010): 938
- Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om opprettelse af et felles nordisk system for utveksling af opplysninger om påtaler og lignende vedrørende sundhedspersonale (E 10/2010): 969
- Skriftligt spørsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere (E 11/2010): 971
- Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikkel 7

i den Nordiske Konvention (E 12/2010): 975

- Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (E 48/2010): 1057

Álfheiður Ingadóttir, Islands del.

(VG), Valgt medlem

Udtalelse:

- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaksjoner (A 1502/næring): 207
- Udvalgsforslag om udvisning af nordiske statsborgere (A 1515/medborger): 93

Udvalgsforslag:

- om nye initiativer i nordisk klimaarbeid (A 1512/miljø): 353
- om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø): 357
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (Bet. A 1499/miljö): 304

Almqvist, Erik, Sveriges del. (sd)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Ministerrådsforslag: Ligestillingspolitisk samarbeid 2011 – 2014 (B 268/medborger): 143
- Samarbetsministrarnas redogørelse Dokument 6): 73
- Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17): 90
- Ligestillingsredogørelse (Dokument 15): 143

Replik:

- om utvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger): 146
- Samarbetsministrarnas redogørelse Dokument 6): 74
- Ministerrådsforslag: Ligestillingspolitisk samarbeid 2011 – 2014 (B 268/medborger): 146
- Ligestillingsredogørelse (Dokument 15): 146

Udvalgsforslag:

- om nye initiativer i nordisk klimaarbeid (A 1512/miljø): 353
- om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø): 357
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (Bet. A 1499/miljö): 304

Andersson, Anders, Sveriges del. (kd)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om en nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur): 378

Arhinmäki, Paavo, Finlands del.

(vänst.), Valgt medlem

Udtalelse:

- Kultur- og Uddannelsesudvalgets redegørelse om mulighederne for en fællesnordisk kulturkanal i samarbejde med fransk-tyske ARTE (Dokument 13): 118
- Udvalgsforslag om ARTENorden (A 1519/kultur): 118
- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 130

Replik:

- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 131
- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 134

Udvalgsforslag:

- om etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur): 264
- om en nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur): 378

Medlemsforslag:

- om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 318

Arnesen, Bendiks H., Norges del. (A)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogørelse (Dokument 6): 78
- Redegørelse om arktisk samarbejde (Dokument 10): 113
- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 132

Medlemsforslag:

- om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (Bet. A 1484/ presidiet): 256
- om öppna arkiv (Bet. A 1491/presidiet): 267
- om en större markering av Nordens dag (Bet. A 1493/presidiet): 277
- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (Bet. A 1503): 320
- om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område (Bet. A 1504/presidiet): 325

Spørgsmål:

- Til Danmarks regering om hvordan privatisering og skattelettelser påvirker velferden og fællesskabet (E 31/2010): 156

Árni Páll Árnason, Islands del. (A)

Regeringsrepræsentant

Medlemsforslag:

- om farliga kemikalier (A 1466/miljö): 235

Árni Þór Sigurðson, Islands del.

(VG), Valgt medlem

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 61
- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 135

Replik:

- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 136

Udvalgsforslag:

- om en nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur): 378

Medlemsforslag:

- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (A 1503/presidiet): 323

Aronsen, Hans, Grønlands del. (IA)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om et nordisk innovasjonscenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Hälsövetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (A 1505/velferd) : 329
- om et felles Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyremrådene (A 1506/velferd): 336

Ásmundur Einar Daðason, Islands del.

(VG), Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur): 264

Medlemsforslag:

- om en større markering av Nordens dag (A 1493/presidiet): 280
- om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 318
- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (A 1503/presidiet): 323

Asmyhr, Hans Frode K., Norges del.
(FrP), Valgt medlem

Udtalelse:

- Kultur- og Uddannelsesudvalgets redegørelse om mulighederne for en fællesnordisk kulturkanal i samarbejde med fransk-tyske ARTE (Dokument 13): 117
- Udvalgsforslag om unges arbejdsliv og kompetencer (A 1497/kultur): 192
- Udvalgsforslag om ARTENorden (A 1519/kultur): 117

Replik:

- Nordiskt toppmöte: 54

Udvalgsforslag:

- om etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur): 264
- om videreudvikling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285
- om unges arbejdsliv og kompetencer (A 1497/kultur): 297
- om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur): 301
- om en nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur): 378

Spørgsmål:

- Skriftlig spørgsmål til Nordisk ministerråd om effektene av prosjektet "Ny nordisk mat" (E 23/2010): 1028
- Spørgsmål til Sveriges regering om Norges proteksjonistiske politikk ved import av mat i relation til prosjektet "Ny nordisk mat" (E 38/2010): 162

Asphjell, Jorodd, Norges del.

Suppleant

Udvalgsforslag:

- om videreudvikling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285

Autio, Risto, Finlands del. (cent)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur): 264
- om videreudvikling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285
- om en nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur): 378

Barfod, Line, Danmarks del. (EL)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 53
- Nordiska ministerrådets
- Nordisk Ministerråds budget 2011 (B 266/C 2): 85

- Finlands ordförandeskapsprogram i Nordiska Ministerrådet 2011 (Dokument 3): 68
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): 123
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 81
- Årlig skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatser til å bekjempe menneskehandel (Dokument 9): 149
- Redegørelse: Status for miljømærket Svanen (Dokument 11): 171
- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 133
- Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17): 92

Replik:

- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 134

Medlemsforslag:

- om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (Bet. A 1484/presidiet): 256
- om öppna arkiv (Bet. A 1491/presidiet): 267
- om en större markering av Nordens dag (Bet. A 1493/presidiet): 277
- om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/näring): 318
- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (Bet. A 1503/presidiet): 320
- om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område (Bet. A 1504/presidiet): 325

Spørgsmål:

- Skriftligt spørgsmål til Islands regering om udvidelse af Svanemærkets anvendelsesområde (E 45/2010): 1042

Berg, Marianne, Sveriges del. (v)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 261
- om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (A 1507/medborger): 338
- om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 365

Medlemsforslag:

- om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/näring): 318

Spørgsmål:

- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (E 2/2010): 935
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (E 3/2010): 938
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (E 43/2010): 1036
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (E 48/2010): 1057

Bergman, Lisbeth Grönfeldt, Sveriges del. (m), Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om videreudvikling av det nordiska forsknings- og innovationsområdet – NORIA (A 1495/næring): 285

Medlemsforslag:

- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295

Berthelsen, Olga, Grønlands del. (IA)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 318

Berthelsen, Per, Grønland del. (s)

Suppleant

Medlemsforslag:

- om farliga kemikalier (Bet. A 1466/miljö): 231
- om en ökad satsning på friluftsværksamhet för barn och ungdomar (Bet. A 1476/miljö): 237
- om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (Bet. A 1477/miljö): 243
- om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden (Bet. A 1492/miljö): 272

Bildt, Carl, Sveriges del. (m),

Regeringsrepresentant

Udtalelse:

- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 131

Replik:

- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 134

Bisgaard, Per, Danmarks del. (V)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om farliga kemikalier (Bet. A 1466/miljö): 231
- om en ökad satsning på friluftsværksamhet för barn och ungdomar (Bet. A 1476/miljö): 237
- om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (Bet. A 1477/miljö): 243
- om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (Bet. A 1483/miljö): 249
- om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden (Bet. A 1492/miljö): 272

Bjarni Benediktsson, Islands del. (Sj.)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/næring): 371
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374
- *Medlemsforslag:*
- om en global dimension i visionerna för Mittnorden (Bet. A 1404/næring): 227
- om öppna arkiv (Bet. A 1491/presidiet): 267
- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 309
- om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (Bet. A 1502/næring) : 315
- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (A 1503/presidiet): 323

Björling, Ewa, Sveriges del. (m),

Regeringsrepræsentant

Spørgsmål:

- Svar til Kielsen (E 28/2010): 154
- Svar til Jensen (E 30/2010): 155
- Svar til Kuisma (E 32/2010): 157
- Svar til Thommesen (E 35/2010): 158
- Svar til Trældal (E 37/2010): 161
- Svar til Asmyhr (E 38/2010): 162
- Svar til Seurujärvi (E 42/2010): 164

Björnsdotter Rahm, Elisabeth, Sveriges del. (m) Valgt medlem
Udvalgsforslag:

- om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 341
- om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1514/velferd): 359

Bohlin, Sinikka, Sveriges del. (s) Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om farliga kemikalier (A 1466/miljö): 235
- om en nordisk jord- og skogsbrukspolitik (A 1483/miljö): 253
- om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (Bet. A 1484/presidiet): 256
- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (Bet. A 1503/presidiet): 320
- om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område (Bet. A 1504/presidiet): 325
- om öppna arkiv (Bet. A 1491/presidiet): 267

Spørgsmål:

- Skriftlig fråga till Norges regering om nordisk samekonvention (E 19/2010): 1004

Brodén, Anita, Sveriges del. (fp) Valgt medlem

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 80

Replik:

- Nordiskt toppmöte: 58

Udvalgsforslag:

- om nye initiativer i nordisk klimaarbejd (A 1512/miljø): 353
- om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø): 357
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om en ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och ungdomar (A 1476/miljö) : 241
- om öppna arkiv (A 1491/presidiet): 270
- om farliga kemikalier (Bet. A 1466/miljö) : 231
- om en ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och ungdomar (Bet. A 1476/miljö): 237
- om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (Bet. A 1477/miljö) : 243

- om en nordisk jord- og skogsbrukspolitik (Bet. A 1483/miljö): 249

- om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden (Bet. A 1492/miljö): 272

- om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (Bet. A 1499/miljö): 304

Spørgsmål:

- Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer om produktion og transmission af vedvarende energi i Norden (E 17/2010): 995

Brodersen, Henrik, Danmarks del. (DF) Valgt medlem

Udtalelse:

- Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17): 88

Replik:

- Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17): 91

Udvalgsforslag:

- om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 261
- om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger): 282
- om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (A 1507/medborger): 338
- om udvisning af nordiske statsborgere (A 1515/medborger): 361
- om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 365

Spørgsmål:

- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (E 2/2010): 935
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (E 3/2010): 938
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere (E 11/2010): 971
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikel 7 i den Nordiske Konvention (E 12/2010): 975
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (E 43/2010): 1036
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter,

der findes i kampen mod menneskehandel (E 48/2010): 1057

Brørby, Berit, Norges del. (A)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om farlige kemikalier (A 1466/miljø): 235

Christensen, Ole Vagn, Danmarks del. (S), Valgt medlem

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 60
- Utskottsförslag om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/näring): 210
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/näring): 179

Replik:

- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/näring): 180

Udvalgsforslag:

- om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285
- om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/näring): 371
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/näring): 374

Medlemsforslag:

- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/näring): 309

Spørsmål:

- Skriftligt spørsmål til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer om produktion og transmission af vedvarende energi i Norden (E 17/2010): 995
- om en global dimension i visionerna för Mittnorden (Bet. A 1404/näring): 227

Christensen, Troels, Danmarks del. (V)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur): 264
- om unges arbejdsliv og kompetencer (A 1497/kultur): 297
- om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur): 301
- om en nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur): 378

Christiansen, Palle, Grønlands del. (D),

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Redegørelse om arktisk samarbejde (Dokument 10): 109

Replik:

- Redegørelse om arktisk samarbejde (Dokument 10): 114

Spørsmål:

- Svar til Rana (E 36/2010): 160

Dahl, Bente, Danmarks del. (RV)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 50
- Redegørelse om den nordlige dimensions partnerskab (Dokument 14): 115

Replik:

Udvalgsforslag:

- om etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur): 264
- om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285
- om unges arbejdsliv og kompetencer (A 1497/kultur): 297
- om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur): 301
- om en nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur): 378

Medlemsforslag:

- Medlemsförslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (A 1484/presidiet): 259

Spørsmål:

- Spørsmål til de nordiske regeringer om små håndverksfag: koordinering på nordisk niveau? (E 26/2010): 153
- Skriftligt spørsmål til Norges regering om strategi vedrørende de små håndværksfag (E 44/2010): 1040

Ehn, Johan, Finlands del. (FS)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Udvalgsforslag om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 175
- Udvalgsforslag om ARTENorden (A 1519/kultur): 119
- Finlands ordförandeskapsprogram i Nordiska Ministerrådet 2011 (Dokument 3): 68
- Samarbetsministrarnas redogørelse (Dokument 6): 77
- Kultur- og Uddannelsesudvalgets redegørelse om mulighederne for en fællesnordisk kulturkanal i samarbejde med fransk-tyske ARTE (Dokument 13): 119

Udvalgsforslag:

- om nye initiativer i nordisk klimaarbeid (A 1512/miljø): 353
- om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø): 357

- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om samnordisk strategi mot Mårdhundens ekspansjon (Bet. A 1499/miljø): 304

Eklöw, Raija-Liisa, Ålands del. (Lib)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Udvalgsforslag om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 174
- Fastställande av tid och plats för nästa session: 223

Udvalgsforslag:

- om nye initiativer i nordisk klimaarbeid (A 1512/miljø): 353
- om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø): 357
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om farlige kemikalier (Bet. A 1466/miljø): 231
- om en ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och ungdomar (Bet. A 1476/miljø): 237
- om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (Bet. A 1477/miljø): 243
- om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (Bet. A 1483/miljø): 249
- om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden (Bet. A 1492/miljø): 272
- om samnordisk strategi mot Mårdhundens ekspansjon (Bet. A 1499/miljø): 304

Spørgsmål:

- Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringer om man kan mäta förhöjd radioaktiv strålning efter sommarens bränder i Ryssland (E 24/2010): 1031
- Fråga till Danmarks och Finlands regeringar om Nordjobb (E 34/2010): 158

Ellemann, Karen, Danmarks delegation (V), Regeringsrepræsentant*Udtalelse:*

- Nordisk Ministerråds budget 2011 (B 266/C 2): 83
- Samarbetsministrarnas redogörelse Dokument 6): 70
- Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17): 86

Replik:

- om udvisning af nordiske statsborgere

- (A 1515/medborger): 94
- Nordisk Ministerråds budget 2011 (B 266/C 2): 85
- Samarbetsministrarnas redogörelse Dokument 6): 73
- Samarbetsministrarnas redogörelse Dokument 6): 77

- Samarbetsministrarnas redogörelse Dokument 6): 78
- Samarbetsministrarnas redogörelse Dokument 6): 81
- Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17): 89

Spørgsmål:

- Svar til Dahl (E 26/2010): 153
- Svar til Siv (E 27/2010): 154
- Svar til Karlsson (E 29/2010): 155
- Svar til Arnesen (E 31/2010): 156
- Svar til Eklöw (E 34/2010): 158
- Svar til Feldt-Ranta (E 39/2010): 163
- Svar til Touborg (E 40/2010): 163

Eriksson, Viveka, Ålands del. (Lib)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 47

Replik:

- Nordiskt toppmöte: 51
- Nordiskt toppmöte: 57
- Nordiskt toppmöte: 63

Espersen, Lene, Danmarks del. (KF),

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): 121

Replik:

- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): 123
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): 123
- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 135

Faremo, Grete, Norges del. (A),

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Forsvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): 124

Replik:

- Forsvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): 125

Feldt-Ranta, Maarit, Finlands del. (sd)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Ministerrådsforslag: Ligestillingspolitisk samarbeid 2011 – 2014 (B 268/medborger): 143

- Finlands ordförandeskapsprogram i Nordiska Ministerrådet 2011 (Dokument 3): 67
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 76
- Ligestillingsredogörelse (Dokument 15): 143

Udvalgsforslag:

- om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (A 1507/medborger): 338
- om udvisning af nordiske statsborgere (A 1515/medborger): 361
- om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 365

Spørgsmål:

- Fråga till Danmarks regering om konsumentpolitiken inom det nordiska samarbetet (E 39/2010): 162
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (E 43/2010): 1036
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (E 48/2010): 1057

Foss, Per-Kristian, Norges del. (H)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 52
- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 206
- Redogörelse för status för globaliseringsinitiativet (Dokument 7): 97

Replik:

- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 207
- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 207

Medlemsforslag:

- Medlemsförslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (Bet. A 1484/presidiet): 256
- om öppna arkiv (Bet. A 1491/presidiet): 267
- om en större markering av Nordens dag (Bet. A 1493/presidiet): 277
- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295
- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (Bet. A 1503/presidiet): 320

- om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område (Bet. A 1504/presidiet): 325

Fredriksen, Jens B, Grønlands del.

(D), Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 42
- Nordiskt toppmöte: 51

Replik:

- Nordiskt toppmöte: 54
- Nordiskt toppmöte: 65

Gade, Søren, fhv. forsvarsminister*Udtalelse:*

- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 126

Gestrin, Christina, Finlands del. (sv)*Udtalelse:*

- Nordiskt toppmöte: 61
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 81

Medlemsforslag:

- Medlemsförslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (A 1484/presidiet): 259
- om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (Bet. A 1484/presidiet): 256
- om en större markering av Nordens dag (Bet. A 1493/presidiet): 277
- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (Bet. A 1503/presidiet): 320
- om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område (Bet. A 1504/presidiet): 325

Giltun, Vigdis, Norges del. (FrP)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Utvalgsforslag om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1514/velferd): 198

Udvalgsforslag:

- om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 341
- om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1514/velferd): 359

Spørgsmål:

- Skriftlig spørgsmål til de nordiske landes regjeringer om behandlingstid på dagpenger i de nordiske landene (E 49/2010): 1061

Green, Monica, Sveriges del. (s)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur): 264
- om videreutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285
- om unges arbeidsliv og kompetencer (A 1497/kultur): 297
- om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur): 301

Grimstad, Oskar J., Norges del. (FrP)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Utvalgsforslag om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 179

Replik:

- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 180

Udvalgsforslag:

- om nye initiativer i nordisk klimaarbeid (A 1512/miljø): 353
- om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø): 357
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om farliga kemikalier (Bet. A 1466/miljö): 231
- om en ökad satsning på friluftsvksamhet för barn och ungdomar (Bet. A 1476/miljö): 237
- om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (Bet. A 1477/miljö): 243
- om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (Bet. A 1499/miljö): 304

Spørsmål:

- Skriftlig spørsmål til Nordisk Ministerråd om innsyn i krafthandelprosessene i Norden (E 4/2010): 946
- Skriftlig spørsmål til Nordisk Ministerråd om varsling av vedlikehold av kraftverk i Norden (E 5/2010): 949

Guðbjartur Hannesson, Islands del. (A)

Regeringsrepresentant

Udtalelse:

- Årlig skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatser til å bekjempe menneskehandel (Dokument 9): 147

Replik:

- Årlig skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatser til å bekjempe menneskehandel (Dokument 9): 150

Guðfríður Lilja Grétarsdóttir, Islands del. (VG), Valgt medlem

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om farliga kemikalier (Bet. A 1466/miljö): 231
- om en ökad satsning på friluftsvksamhet för barn och ungdomar (Bet. A 1476/miljö): 237
- om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (Bet. A 1477/miljö): 243
- om en större markering av Nordens dag (A 1493/presidiet): 280
- om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden (Bet. A 1492/miljö): 272
- om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 318

Gustafsson, Billy, Sveriges del. (s)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Redogørelse för status för globaliseringsinitiativet (Dokument 7): 98

Udvalgsforslag:

- om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285
- om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/näring): 371
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om en global dimension i visionerna för Mittnorden (Bet. A 1404/näring): 227
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 309

Hansen, Geir-Ketil, Norges del. (SV)

Suppleant

Medlemsforslag:

- om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 318

Hedegaard, Jens Arne, Danmarks del.

(V) Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om nye initiativer i nordisk klimaarbeid (A 1512/miljø): 353
- om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø): 357
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (Bet. A 1499/miljö): 304

Helgi Hjörvar, Islands del. (A)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 39
- Medlemsförslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (A 1503/presidiet): 136
- Samarbetsministrarnas redogörelse Dokument 6): 72
- Sessionens avslutande: 224

Medlemsförslag:

- om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (A 1483/miljö): 253
- om en större markering av Nordens dag (A 1493/presidiet): 280
- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (A 1503/presidiet): 323
- om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område (A 1504/presidiet): 327
- Medlemsförslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (Bet. A 1484/presidiet): 256
- om öppna arkiv (Bet. A 1491/presidiet): 267
- om en större markering av Nordens dag (Bet. A 1493/presidiet): 277
- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (Bet. A 1503/presidiet): 320
- om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område (Bet. A 1504/presidiet): 325

Henriksen, Per Rune, Norges del. (A)

Valgt medlem

Medlemsförslag:

- om farliga kemikalier (Bet. A 1466/miljö): 231
- om en ökad satsning på friluftsvksamhet för barn och ungdomar (Bet. A 1476/miljö): 237
- om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (Bet. A 1477/miljö): 243
- om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (A 1499/miljö): 307

Holmelid, Alf E., Norges del. (SV)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Medlemsförslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 202

- Redogörelse för utvecklingen inom det nordiska forskningssamarbetet (Dokument 18): 190

Replik:

- Medlemsförslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 203
- Medlemsförslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 205
- Medlemsförslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 207

Udvalgsförslag:

- om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285
- om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/näring): 371
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/näring): 374

Medlemsförslag:

- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (A 1501/næring): 312
- om en global dimension i visionerna för Mittnorden (Bet. A 1404/näring): 227
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 309

Horne, Solveig, Norges del. (FrP)

Valgt medlem

Udvalgsförslag:

- om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (A 1507/medborger): 338
- om udvisning af nordiske statsborgere (A 1515/medborger): 361
- om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 365

Spørgsmål:

- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (E 43/2010): 1036

Hoydal, Høgne, Danmarks del. (Tj.)

Suppleant

Udtalelser:

- Medlemsförslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 203
- Ministerrådsförslag: Ligestillingspolitisk samarbeid 2011 – 2014 (B 268/medborger): 144
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): 123
- Samarbetsministrarnas redogörelse Dokument 6): 76
- Redegørelse om arktisk samarbejde (Dokument 10): 113

- Redegørelse: Status for miljømærket Svanen (Dokument 11): 172
- Ligestillingsredegørelse (Dokument 15): 144
- Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17): 89

Replik:

- Nordiskt toppmöte: 58

Udvalgsforslag:

- om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 365

Spørgsmål:

- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (E 43/2010): 1036

Huitfeldt, Anniken, Norges del. (A)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Redegørelse om den nordlige dimensions partnerskab (Dokument 14): 114

Høybråten, Dagfinn, Norges del. (KrF)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Ministerrådsforslag: Retningslinjer for Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012 (B 265/presidiet): 108
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 74
- Redogörelse för gränshinder (Dokument 8): 102

Replik:

- Nordiskt toppmöte: 55

Medlemsforslag:

- Medlemsforslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (A 1484/presidiet): 259
- om öppna arkiv (Bet. A 1491/presidiet): 267
- om en större markering av Nordens dag (Bet. A 1493/presidiet): 277

Illugi Gunnarsson, Islands del. (Sj.)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295

Jakobsen, Katrin Dahl, Færøernes del.

(Jvfl.), Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur): 264
- om videreudvikling av det nordiska forsknings- og innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285

- om unges arbejdsliv og kompetencer (A 1497/kultur): 297
- om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur): 301

Jensen, Mogens Danmarks del. (S)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Udvalgsforslag om unges arbejdsliv og kompetencer (A 1497/kultur): 193
- Udvalgsforslag om initiativ om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur): 191
- Udvalgsforslag om ARTENorden (A 1519/kultur): 115
- Nordisk Ministerråds budget 2011 (B 266/C 2): 85
- Kultur- og Uddannelsesudvalgets redegørelse om mulighederne for en fællesnordisk kulturkanal i samarbejde med fransk-tyske ARTE (Dokument 13): 115

Replik:

- Udvalgsforslag om ARTENorden (A 1519/kultur): 119
- Kultur- og Uddannelsesudvalgets redegørelse om mulighederne for en fællesnordisk kulturkanal i samarbejde med fransk-tyske ARTE (Dokument 13): 119

Udvalgsforslag:

- om etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur): 264
- om videreudvikling av det nordiska forsknings- og innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285
- om unges arbejdsliv og kompetencer (A 1497/kultur): 297
- om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur): 301
- om en nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur): 378

Spørgsmål:

- Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om det svenske optagelsessystem og konsekvenserne for optagelsen af studerende fra andre nordiske lande (E 21/2010): 1011
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om indholdet i aftalen mellem de nordiske lande vedrørende adgangen for nordiske studerende til at søge optagelse på universiteter i hele Norden (E 22/2010): 1020
- Spørgsmål til Sveriges regering om optagelse af udenlandske studerende på svenske videregående uddannelser (E 30/2010): 155

Jensen, Thomas, Danmarks del. (S)

Valgt medlem

Spørgsmål:

- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (E 48/2010): 1057

Udvalgsforslag:

- om udvisning af nordiske statsborgere (A 1515/medborger): 361
- om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 365

Jernbeck, Isabella, Sveriges del. (m)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 136

Udvalgsforslag:

- om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 365

Spørgsmål:

- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (E 43/2010): 1036
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (E 48/2010): 1057

Joensen, Edmund, Danmarks del. (sb)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om initiativ for produktion af halsosam mat i Norden (A 1517/næring): 371
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om en global dimension i visionerna för Mittnorden (Bet. A 1404/næring): 227
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 309

Jóhanna Sigurðadóttir, Islands del. (Sf)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 43
- Nordiskt toppmöte: 51

Replik:

- Nordiskt toppmöte: 54
- Nordiskt toppmöte: 60
- Nordiskt toppmöte: 63

Johannesen, Kaj Leo, Færøernes del.

(sb), Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 41

Replik:

- Nordiskt toppmöte: 60
- Nordiskt toppmöte: 61

Johansson, Ann-Kristine, Sveriges del.

(s), Valgt medlem

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 48
- Medlemsförslag om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (A 1483/miljö): 253
- om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø): 178
- Redogörelse för gränshinder (Dokument 8): 103

Udvalgsforslag:

- om nye initiativer i nordisk klimaarbeid (A 1512/miljø): 353
- om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø): 357
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (A 1499/miljö): 307
  - om farliga kemikalier (Bet. A 1466/miljö): 231
  - om en ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och ungdomar (Bet. A 1476/miljö): 237
  - om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (Bet. A 1477/miljö): 243
  - om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (Bet. A 1483/miljö): 249
  - om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden (Bet. A 1492/miljö): 272
  - om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (Bet. A 1499/miljö): 304
- Spørgsmål:*
- Fråga till Norges regering: När kommer den nordiska samekonventionen och får samerna lov att medverka? (E 25/2010): 152

Johansson, Mats, Sveriges del. (m)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur): 264
- om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/næring): 285

Medlemsforslag:

- om öppna arkiv (A 1491/presidiet): 270
- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295

Johnsson, Peter, Sveriges del. (s)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om et nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (A 1505/velferd): 329
- om et felles Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (A 1506/velferd) : 336
- om en nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur): 378

Kailis, Bjarne, Finlands del. (kd)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse Dokument 6): 73

Udvalgsforslag:

- om vidareutveckling av det nordiska forsknings- og innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285
- om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/näring): 371
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/näring): 374

Medlemsforslag:

- om en global dimension i visionerna för Mittnorden (Bet. A 1404/näring): 227

Spørsmål:

- Skriftlig fråga till Danmarks regering om skatteavtalen mellom Danmark og några medelhavsländer (E 46/2010): 1045

Kallio, Reijo, Finlands del. (sd)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om nye initiativer i nordisk klimaarbeid (A 1512/miljø): 353
- om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø): 357
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/näring): 374

Medlemsforslag:

- om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (A 1499/miljö): 307
- om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (Bet. A 1499/miljö): 304

Karhuvaara, Arja, Finlands del. (saml)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Utvalgsforslag om et nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för

- Folkhälsovetenskap* (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (A 1505/velferd): 201
- Utvalgsforslag om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 198

Udvalgsforslag:

- om et nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (A 1505/velferd): 329
- om et felles Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (A 1506/velferd) : 336
- om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 341
- om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A1514/velferd): 359

Medlemsforslag:

- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295

Karlsson, Anders, Sveriges del. (s)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17): 89
- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaksjoner (A 1502/näring): 204

Udvalgsforslag:

- om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 341
- om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A1514/velferd): 359

Spørsmål:

- Fråga till Danmarks regering om EU-direktiv kan implementeras så det inte skapas nya gränshinder (E 29/2010): 155

Karlström, Frederik, Ålands del. (ObS)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Udvalgsforslag om ARTENorden (A 1519/kultur): 119
- Ministerrådsforslag om MR-U strategi for perioden 2011-2013, Kunnskap for grønn vekst og velferd (B 267/kultur): 185

- Redegørelse om arktisk samarbejde (Dokument 10): 112
- Kultur- og Uddannelsesudvalgets redegørelse om mulighederne for en fællesnordisk kulturkanal i samarbejde med fransk-tyske ARTE (Dokument 13): 119

Udvalgsforslag:

- om etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur): 264
- om videreudvikling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285
- om unges arbejdsliv og kompetencer (A 1497/kultur): 297
- om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur): 301
- om en nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur): 378

Medlemsforslag:

- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295

Karvo, Ulla, Finlands del. (saml)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Kontrollkommitténs redogörelse för verksamheten 2010: 211

Udvalgsforslag:

- om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 261
- om udvidelse af indholdet i ligestillings samarbejdet (A 1494/medborger): 282
- om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (A 1507/medborger): 338
- om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 365

Medlemsforslag:

- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295

Spørgsmål:

- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (E 2/2010): 935
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (E 3/2010): 938
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere (E 11/2010): 971
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikel 7

i den Nordiske Konvention (E 12/2010): 975

- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (E 43/2010): 1036
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (E 48/2010): 1057

Katrín Jakobsdóttir, Islands del.(VG)
Regeringsrepræsentant*Udtalelse:*

- Ministerrådsforslag om MR-U strategi for perioden 2011-2013, Kunnskap for grønn vekst og velferd (B 267/kultur): 183
- Samarbetsministrarnas redogörelse Dokument 6): 75
- Redogörelse för utvecklingen inom det nordiska forskningssamarbetet (Dokument 18): 188

Spørgsmål:

- Svar til Rana (E 36/2010): 159

Katrín Júlíusdóttir, Islands del. (Sf)
Regeringsrepræsentant*Udtalelse:*

- Redegørelse om samarbejdsprogram for innovations- og erhvervs politik 2011 - 2013 (Dokument 12): 185

Kielsen, Kim, Grønlands del. (S)
Valgt medlem*Udtalelse:*

- Medlemsforslag om samnordisk strategi mot mårhundens expansion (A 1499/miljö): 181
- Redegørelse om arktisk samarbejde (Dokument 10): 110

Udvalgsforslag:

- om nye initiativer i nordisk klimaarbeid (A 1512/miljø): 353
- om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø): 357
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (Bet. A 1483/miljö): 249
- om samnordisk strategi mot Mårhundens expansion (Bet. A 1499/miljö): 304

Spørgsmål:

- Spørgsmål til Finlands regering om man fortsat agter at prioritere Arktis i forhold til klimændringer (E 28/2010): 154

Kierkemann, Marianne, Sveriges del. (m), Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om et felles Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (A 1506/velferd) : 336
- om et nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (A 1505/velferd): 329

Medlemsforslag:

- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295

Kiviniemi, Mari, Finlands del. (cent) Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 40
- Finlands ordförandeskapsprogram i Nordiska Ministerrådet 2011 (Dokument 3): 66

Replik:

- Finlands ordförandeskapsprogram i Nordiska Ministerrådet 2011 (Dokument 3): 69
- Nordiskt toppmöte: 50
- Nordiskt toppmöte: 56
- Nordiskt toppmöte: 59
- Nordiskt toppmöte: 64

Kleist, Debora, Grønlands del. (IA) Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 341
- om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1514/velferd): 359

Knakkegaard, Anita, Danmarks del. (DF), Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om et nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (A 1505/velferd): 329
- om et felles Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (A 1506/velferd) : 336
- om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 341

- om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1514/velferd): 359

Kolberg, Martin, Norges del. (A) Valgt medlem

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 58
- Udvalgsforslag om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 173

Replik:

- om udvidelse af indholdet i ligestillings samarbejdet (A 1494/medborger): 145
- om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 175
- Samarbetsministrarnas redogörelse Dokument 6): 73
- Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17): 91

Udvalgsforslag:

- om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 261
- om udvidelse af indholdet i ligestillings samarbejdet (A 1494/medborger): 282
- om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (A 1507/medborger): 338
- om udvisning af nordiske statsborgere (A 1515/medborger): 361
- om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 365

Spørgsmål:

- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (E 2/2010): 935
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (E 3/2010): 938
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere (E 11/2010): 971
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikel 7 i den Nordiske Konvention (E 12/2010): 975
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (E 43/2010): 1036
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (E 48/2010): 1057

Kristensen, Henrik Dam, Danmarks del.

(S), Valgt medlem

Udtalelse:

- Finlands ordförandeskapsprogram i Nordiska Ministerrådet 2011 (Dokument 3): 68
- Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17): 88
- Valg: 217
- Tal av den nyvalde presidenten: 222

Udvalgsforslag:

- om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 261
- om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger): 282
- om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (A 1507/medborger): 338

Medlemsforslag:

- om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (Bet. A 1484/presidiet): 256
- om en större markering av Nordens dag (Bet. A 1493/presidiet): 277
- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (Bet. A 1503/presidiet): 320
- om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område (Bet. A 1504/presidiet): 325

Spørgsmål:

- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (E 2/2010): 935
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (E 3/2010): 938
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere (E 11/2010): 971
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikel 7 i den Nordiske Konvention (E 12/2010): 975

Kristoffersen, Gerd Janne, Norges del.

(A) Valgt medlem

Udtalelse:

- Redogørelse för status för globaliseringsinitiativet (Dokument 7): 99

Udvalgsforslag:

- om nye initiativer i nordisk klimaarbeid (A 1512/miljø): 353
- om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø): 357
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden (Bet. A 1492/miljö): 272
- om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (Bet. A 1499/miljö): 304

Kuisma, Risto, Finlands del. (sd)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om et nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Hälsövetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (A 1505/velferd): 329
- om et felles Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyremrådene (A 1506/velferd): 336
- om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 341
- om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1514/velferd): 359

Spørgsmål:

- Fråga till de nordiske landes regeringar om fel information om social trygghet och beskatning som gränshinder (E 32/2010): 156

Lien, Tord, Norges del. (FrP)

Suppleant

Medlemsforslag:

- om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden (Bet. A 1492/miljö): 272

Linander, Johan, Sveriges del. (c)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- Medlemsförslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (A 1484/presidiet): 259
- om öppna arkiv (Bet. A 1491/presidiet): 267

Spørgsmål:

- Skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Islands och Norges regeringar om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (E 16/2010): 991

Lindberg, Minna, Ungdommens Nordiske Råd

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 79

Lindholm, Jan, Sveriges del. (mp)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Utvalgsforslag om nye initiativer i nordisk klimaarbejd (A 1512/miljø): 177
- Samarbetsministrarnas redogörelse Dokument 6): 78

Udvalgsforslag:

- om nye initiativer i nordisk klimaarbejd (A 1512/miljø): 353
- om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø): 357
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om en nordisk jord- og skogsbrukspolitik (Bet. A 1483/miljö): 249
- om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (Bet. A 1499/miljö): 304

Spørsmål:

- Fråga till Norges regering om infrastrukturens bidrag till att förstora arbetsmarknadsregionen Oslo – Stockholm (E 33/2010): 157

Ljunggren, Anna, Norges del. (A)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Udvalgsforslag om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 106
- Udvalgsforslag om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger): 145

Udvalgsforslag:

- om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 261
- om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger): 282
- om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (A 1507/medborger): 338
- om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 365

Spørsmål:

- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (E 2/2010): 935

- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (E 3/2010): 938
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere (E 11/2010): 971
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikel 7 i den Nordiske Konvention (E 12/2010): 975
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (E 43/2010): 1036
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (E 48/2010): 1057

Lundsgaard, Jørgen, Danmarks del. (KF), Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø): 357
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295
- om nye initiativer i nordisk klimaarbejd (A 1512/miljø): 353
- om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (Bet. A 1499/miljö): 304

Lundteigen, Per Olaf, Norges del. (Sp)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 209

Replik:

- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 209

Medlemsforslag:

- om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285

Lydvo, Hilde Magnusson, Norges del. (A), Suppleant

Medlemsforslag:

- om en nordisk jord- og skogsbrukspolitik (Bet. A 1483/miljö): 249

Mandt, Sonja, Norges del. (A)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Udvalgsforslag om et felles Nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (A 1506/velferd): 200
- Årlig skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatser til å bekjempe menneskehandel (Dokument 9): 150

Udvalgsforslag:

- om et nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (A 1505/velferd): 329
- om et felles Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (A 1506/velferd) : 336

- om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 341
- om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1514/velferd): 359

Spørsmål:

- Skriftlig spørsmål til Finlands og Islands regjeringer om utenlandske legers autorisasjon og avtale om anmerkninger (E 14/2010): 982

Margrét Tryggvadóttir, Islands del.

(Hreyf) suppleant

Udvalgsforslag:

- om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 341
- om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A1514/velferd): 359

Montan, Göran, Sveriges del. (m)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om en nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur): 378

Motzfeldt, Josef, Grønlands del. (IA)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse Dokument 6): 74

Mäkelä, Jukka, Finlands del. (saml)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 261
- om udvisning af nordiske statsborgere (A 1515/medborger): 361

Medlemsforslag:

- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295

Spørsmål:

- Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (E 2/2010): 935
- Skriftligt spørsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (E 3/2010): 938

Niclasen, Jørgen, Fæøernes del.(Ff)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Redegørelse om arktisk samarbejde (Dokument 10): 111

Spørsmål:

- Svar til Rana (E 36/2010): 160

Niinistö, Ville, Finlands del. (gröna)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Udvalgsforslag om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger): 145
- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 207
- om udvisning af nordiske statsborgere (A 1515/medborger): 92
- Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17): 87

Udvalgsforslag:

- om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 261
- om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger): 282
- om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (A 1507/medborger): 338
- om udvisning af nordiske statsborgere (A 1515/medborger): 361
- om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 365

Spørsmål:

- Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (E 2/2010): 935

- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (E 3/2010): 938
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere (E 11/2010): 971
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikel 7 i den Nordiske Konvention (E 12/2010): 975
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (E 43/2010): 1036
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (E 48/2010): 1057

Norrback, Ole, ordförande för Gränshindersforum

Udtalelse:

- Redogörelse för gränshinder (Dokument 8): 101

Replik:

- Redogörelse för gränshinder (Dokument 8): 105

Oinonen, Lauri, Finlands del. (cent)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285

Medlemsforslag:

- om en global dimension i visionerna för Mittnorden (A 1404/näring): 229
- om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (A 1477/miljö): 246
- om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden (A 1492/miljö): 274

Spørgsmål:

- Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om återtagning av beslutet om minskad svavelhalt i fartygsbränsle (E 18/2010): 1000

Ólína Þorvarðardóttir, formand for Vestnordisk Råd

Udtalelse:

- Medlemsforslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (A 1503/presidiet): 138

Olsen, Gunn, Norges del. (A)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur): 264

Olsen, Per Arne, Norges del. (FrP)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 261
- om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger): 282

Spørgsmål:

- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (E 2/2010): 935
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (E 3/2010): 938
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere (E 11/2010): 971
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikel 7 i den Nordiske Konvention (E 12/2010): 975
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (E 48/2010): 1057

Olsson, Kent, Sveriges del. (m)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- Medlemsförslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (Bet. A 1484/presidiet): 256
- om öppna arkiv (Bet. A 1491/presidiet): 267
- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295
- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (Bet. A 1503/presidiet): 320
- om et styrket nordisk samarbete indenfor det finansielle område (Bet. A 1504/presidiet): 325

Spørgsmål:

- Skriftlig fråga till Norges regering om om konfiskering av fordon registrerat i annat nordiskt land (E 9/2010): 964
- Skriftlig fråga till Norges regering om den fria rörligheten i Norden (E 15/2010): 987

Opheim, Torfinn, Norges del. (A)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/näring): 371
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/näring): 374

Medlemsforslag:

- om en global dimension i visionerna för Mittnorden (Bet. A 1404/näring): 227
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/näring): 309

Pedersen, Marion, Danmarks del. (V)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 60
- Nordisk Ministerråds budget 2011 (B 266/C 2): 84
- Årlig skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatser til å bekjempe menneskehandel (Dokument 9): 148
- Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17): 90
- Valg: 217

Replik:

- om udvidelse af indholdet i ligestillings Samarbejdet (A 1494/medborger): 145
- Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17): 91

Medlemsforslag:

- om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (A 1484/presidiet): 259
- om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (Bet. A 1484/presidiet): 256
- om en større markering av Nordens dag (Bet. A 1493/presidiet): 277
- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (Bet. A 1503/presidiet): 320
- om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område (Bet. A 1504/presidiet): 325
- om öppna arkiv (Bet. A 1491/presidiet): 267

Pehrsson, Cristina Husmark, Sveriges del. (m), Valgt medlem*Udtalelse:*

- Nordisk Ministerråds budget 2011 (B 266/C 2): 85
- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 127

Medlemsforslag:

- om en større markering av Nordens dag (Bet. A 1493/presidiet): 277

Peltonen, Tuula, Finlands del. (sd)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Udvalgsforslag om ARTENorden (A 1519/kultur): 116
- Kultur- og Uddannelsesudvalgets redegørelse om mulighederne for en fællesnordisk kulturkanal i samarbejde med fransk-tyske ARTE (Dokument 13): 116

Udvalgsforslag:

- om en nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur): 378

Petersen, Andrias, Færøernes del. (Jvfl.)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om en nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur): 378

Polfjärd, Jessica, Sveriges del. (m)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Redegørelse om samarbejdsprogram for innovations- og erhvervspolitik 2011 - 2013 (Dokument 12): 187
- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/näring): 203
- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/näring): 204
- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/näring): 206

Udvalgsforslag:

- om et nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (A 1505/velferd): 329
- om et felles Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyremrådene (A 1506/velferd): 336
- om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/näring): 371
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/näring): 374
- om en global dimension i visionerna för Mittnorden (Bet. A 1404/näring): 227
- om öppna arkiv (A 1491/presidiet): 270
- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för

- Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 309
  - om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaksjoner (Bet. A 1502/næring): 315

Ragnheiður Rikharðsdóttir, Islands del. (Sj.) Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (A 1503/presidiet): 323
- om en större markering av Nordens dag (Bet. A 1493/presidiet): 277

Rajala, Lyly, Finlands del. (saml) Valgt medlem

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse Dokument 6): 75
- Redegörelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 133

Udvalgsforslag:

- om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/næring): 285
- om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/næring): 371
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om en global dimension i visionerna för Mittnorden (Bet. A 1404/næring): 227
- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 309
- om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaksjoner (Bet. A 1502/næring): 315

Rana, Jenis av, Færøernes del. (Mfl.) Valgt medlem

Udtalelse:

- Utvalgsforslag om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 197
- Utvalgsforslag om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1514/velferd): 199
- Årlig skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatser til å bekjempe menneskehandel (Dokument 9): 150

Udvalgsforslag:

- om et nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (A 1505/velferd): 329
- om et felles Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyremrådene (A 1506/velferd): 336
- om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 341
- om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1514/velferd): 359

Spørsmål:

- Spørsmål til Islands, Grønlands og Færøernes regering om Islands forhandlinger med EU og hvordan det påvirker Færøerne (E 36/2010): 159

Rasmussen, Lars Løkke, Danmarks del. (V), Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 39

Replik:

- Nordiskt toppmöte: 49
- Nordiskt toppmöte: 56
- Nordiskt toppmöte: 62

Reinfeldt, Fredrik, Sveriges del. (m) Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 46
- Nordiskt toppmöte: 53
- Nordiskt toppmöte: 55
- Nordiskt toppmöte: 62

Rørvig, Mads, Danmarks del. (V) Suppleant

Udvalgsforslag:

- om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/næring): 285

Salo, Petri, Finlands del. (Saml) Suppleant

Medlemsforslag:

- om farliga kemikalier (Bet. A 1466/miljö): 231
- om en ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och ungdomar (Bet. A 1476/miljö): 237
- om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (Bet. A 1477/miljö): 243

Seurujärvi, Janne, Finlands del. (cent)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Redegørelse om arktisk samarbejde (Dokument 10): 111

Udvalgsforslag:

- om initiativ for produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/næring): 371
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om en global dimension i visionerna för Mittnorden (Bet. A 1404/næring): 227
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 309

Spørsmål:

- Skriftlig fråga till Norges regering om skador som orsakas av norske renar på den finländska sidan (E 20/2010): 1007
- Fråga till Sveriges och Norges regeringar om förhandlingarna om grönt certifikat (E 42/2010): 164

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir, Islands del. (A), Valgt medlem*Medlemsforslag:*

- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (A 1503/presidiet): 323
- om en større markering av Nordens dag (A 1493/presidiet): 280

Spørsmål:

- Skriftlig fråga till Sveriges regering om den svenska regeringens utredning om tillträde till högre utbildning i Sverige (E 13/2010): 978

Sindal, Niels, Danmarks del. (S)

Suppleant

Medlemsforslag:

- om farliga kemikalier (A 1466/miljø): 235
- om en nordisk jord- og skogsbrukspolitik (A 1483/miljø): 253
- om öppna arkiv (Bet. A 1491/presidiet): 267

Siv Friðleifsdóttir, Islands del. (F)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Medlemsforslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (A 1503/presidiet): 138
- Utvalgsforslag om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 196

Udvalgsforslag:

- om et nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för

Hälsovetenskap (NHV) og

Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (A 1505/velferd): 329

- om et felles Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (A 1506/velferd): 336

- om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 341

- om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1514/velferd): 359

Medlemsforslag:

- om en større markering av Nordens dag (A 1493/presidiet): 280

- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet

- (A 1503/presidiet): 323

Spørsmål:

- Spørsmål til Norges og Danmarks regjeringer om Toppforskningsinitiativ II: en storsatsning innenfor forskning knyttet til velferd, helse og sosial (E 27/2010): 153

Sjögren, Katrin, Ålands del. (Lib), Regeringsrepræsentant*Udtalelse:*

- Redegørelse: Status for miljømærket Svanen (Dokument 11): 171

Sjøli, Sonja I., Norges del. (H)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Redegørelse: Status for miljømærket Svanen (Dokument 11): 170

Udvalgsforslag:

- om nye initiativer i nordisk klimaarbeid (A 1512/miljø): 353
- om oppfølging av Copenhagen Accord (A 1513/miljø): 357
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om farliga kemikalier (Bet. A 1466/miljø): 231
- om en ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och ungdomar (Bet. A 1476/miljø): 237
- om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (Bet. A 1477/miljø): 243
- om en nordisk jord- og skogsbrukspolitik (Bet. A 1483/miljø): 249

- om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden (Bet. A 1492/miljö): 272
- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295
- om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (Bet. A 1499/miljö): 304

Stenberg, Maria, Sveriges del. (s)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Ministerrådsförslag: Ligestillingspolitisk samarbeid 2011 – 2014 (B 268/medborger): 142
- Årlig skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatser til å bekjempe menneskehandel (Dokument 9): 148
- Ligestillingsredegjørelse (Dokument 15): 142

Replik:

- om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger): 146

Udvalgsforslag:

- om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 261
- om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger): 282
- om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 365

Spørgsmål:

- Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om ministerrådet avser att genomföra de förslag som läggs fram i rapporten om Kön och makt i Norden (E 1/2010): 933
- Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugspolitik i Norden (E 2/2010): 935
- Skriftligt spørsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (E 3/2010): 938
- Skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar om samarbeide och koordination av information om saknade barn (E 7/2010): 955
- Skriftlig fråga till Danmarks regering om den danske statens skattevinst på inkomst från prostituerade (E 8/2010): 962
- Skriftligt spørsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere (E 11/2010): 971

- Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikel 7 i den Nordiske Konvention (E 12/2010): 975
- Fråga till Norges regering om samarbeidsministern är beredd att ta ett initiativ för att underlätta möjligheten till studiemedel och studielån i Norden (E 41/2010): 163
- Skriftligt spørsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (E 43/2010): 1036
- Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om gemensamt nordiskt arbete med frågan om ekonomiska självständighet och jämställdhet (E 47/2010): 1049
- Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (E 48/2010): 1057

Stoltenberg, Jens, Norges del. (A)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 45
- Nordiskt toppmöte: 49

Replik:

- Nordiskt toppmöte: 52
- Nordiskt toppmöte: 55
- Nordiskt toppmöte: 57
- Nordiskt toppmöte: 59
- Nordiskt toppmöte: 64

Stubb, Alexander, Finlands del. (saml)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 129

Replik:

- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 132

Strøm, Tor-Arne, Norges del. (A)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om en nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur): 378

Støre, Jonas Gahr, Norges del. (A)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 130

Replik:

- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 136

Svandís Svavarsdóttir, Islands del. (VG)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Redegørelse: Status for miljømærket Svanen (Dokument 11): 167

Replik:

- Redegørelse: Status for miljømærket Svanen (Dokument 11): 172

Söderman, Jacob, Finlands del. (sd)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 261

*Medlemsforslag:**Spørgsmål:*

- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (E 2/2010): 935
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (E 3/2010): 938

Sønsterud, Tone Merete, Norges del.

(A) Valgt medlem

Udtalelse:

- Redogørelse för gränshinder (Dokument 8): 104
- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 205

Replik:

- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/næring): 206

Udvalgsforslag:

- om initiativ for produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/næring): 371
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring): 374

Medlemsforslag:

- om en global dimension i visionerna för Mittnorden (Bet. A 1404/næring): 227
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 309

Tenfjord-Toftby, Cecilie, Sveriges del.

(m) Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd): 341
- om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1514/velferd): 359

Tetzschner, Michael, Norges del. (H)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Udvalgsforslag om udvisning af nordiske statsborgere (A 1515/medborger): 92

Udvalgsforslag:

- om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 261

- om udvidelse af indholdet i

ligestillingssamarbejdet

(A 1494/medborger): 282

- om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (A 1507/medborger): 338

- om udvisning af nordiske statsborgere

(A 1515/medborger): 361

- om Nordisk pantsystem

(A 1516/medborger): 365

Medlemsforslag:

- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295

Spørgsmål:

- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (E 2/2010): 935

- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (E 3/2010): 938

- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere (E 11/2010): 971

- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikel 7 i den Nordiske Konvention (E 12/2010): 975

- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (E 43/2010): 1036

- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (E 48/2010): 1057

Thommessen, Olemic, Norges del. (H)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Udvalgsforslag om ARTENorden

(A 1519/kultur): 118

- Nordisk Ministerråds budget 2011

(B 266/C 2): 84

- Kultur- og Uddannelsesudvalgets redegørelse om mulighederne for en fællesnordisk kulturkanal i samarbejde med fransk-tyske ARTE

(Dokument 13): 118

Udvalgsforslag:

- om etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur): 264
- om videreudvikling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285
- om unges arbejdsliv og kompetencer (A 1497/kultur): 297
- om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur): 301
- om en nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur): 378

Medlemsforslag:

- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295

Spørgsmål:

- Spørgsmål til Sveriges regering om oppfølgning av språkkonventionen og fælles oversættelse av EU-direktiver (E 35/2010): 158

Thörnroos, Veronica, Ålands del. (c)
Regeringsrepræsentant*Udtalelse:*

- Redogörelse för status för globaliseringsinitiativet (Dokument 7): 100
- Redogörelse för gränshinder (Dokument 8): 104
- Redegörelse om samarbejdsprogram for innovations- og erhvervspolitik 2011 - 2013 (Dokument 12): 188

Spørgsmål:

- Svar til Kielsen (E 28/2010): 154

Tjernberg, Gunilla, Sveriges del. (kd)
Valgt medlem*Udvalgsforslag:*

- om etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur): 264
- om videreudvikling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285
- om unges arbejdsliv og kompetencer (A 1497/kultur): 297
- om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur): 301

Medlemsforslag:

- om öppna arkiv (A 1491/presidiet): 270

Tornberg, Stefan, Sveriges del. (c)
Valgt medlem*Udvalgsforslag:*

- om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 261
- om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet

(A 1494/medborger): 282

- om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (A 1507/medborger): 338
  - om udvisning af nordiske statsborgere (A 1515/medborger): 361
- Medlemsforslag:*
- om öppna arkiv (A 1491/presidiet): 270
- Spørgsmål:*
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (E 2/2010): 935
  - Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (E 3/2010): 938
  - Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere (E 11/2010): 971
  - Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikel 7 i den Nordiske Konvention (E 12/2010): 975

Torstensson, Åsa, Sveriges del. (c)
Valgt medlem*Medlemsforslag:*

- om en større markering av Nordens dag (Bet. A 1493/presidiet): 277

Touborg, Kristen, Danmarks del. (SF)
Valgt medlem*Udtalelse:*

- Medlemsforslag om samnordisk strategi mot mårdhundens expansion (Bet. A 1466/miljö): 180

Udvalgsforslag:

- om nye initiativer i nordisk klimaarbeid (A 1512/miljö): 353
- om oppfølgning av Copenhagen Accord (A 1513/miljö): 357
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/näring): 374

Medlemsforslag:

- om farliga kemikalier (Bet. A 1466/miljö): 231
- om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (Bet. A 1483/miljö): -
- om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (Bet. A 1483/miljö): 249
- om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/näring): 318
- om en ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och ungdomar (Bet. A 1476/miljö): 237
- om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (Bet. A 1477/miljö): 243

- om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden (Bet. A 1492/miljö): 272
- om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (Bet. A 1499/miljö): 304

Spøragsmål:

- Spøragsmål til Danmarks regering om hvor mange medborgere, der blev sendt ud af Danmark i 1990'erne (E 40/2010): 163

Trældal, Torgeir, Norges del. (FrP)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring): 285
- Utskottsförslag om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/näring): 371
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/näring): 374

Medlemsforslag:

- om en global dimension i visionerna för Mittnorden (Bet. A 1404/näring): 227
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 309

Spøragsmål:

- Spøragsmål til Sveriges og Norges regjering om en vurdering av forslaget om å bygge ut jernbanen mellom Hunddalen og Kopperåsen (E 37/2010): 160

Tuomioja, Erkki, Finlands del. (sd)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Ministerrådsforslag: Retningslinjer for Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012 (B 265/presidiet): 108
- Redogørelse för status för globaliseringsinitiativet (Dokument 7): 98
- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 127

Replik:

- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 132

Medlemsforslag:

- om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (A 1483/miljö): 253
- om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (Bet. A 1484/presidiet): 256
- om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (Bet. A 1503/presidiet): 320

- om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område (Bet. A 1504/presidiet): 325
- om farliga kemikalier (A 1466/miljö) : 235
- om öppna arkiv (Bet. A 1491/presidiet) : 267
- om en större markering av Nordens dag (Bet. A 1493/presidiet) : 277

Vapaavuori, Jan, Finlands del. (saml)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Ministerrådsforslag: Retningslinjer for Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012 (B 265/presidiet): 107

Replik:

- Ministerrådsforslag: Retningslinjer for Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012 (B 265/presidiet): 109

Velliste, Trivimi, Baltisk Forsamling*Udtalelse:*

- Redegørelse om "NB8 wise men report" (Dokument 16): 128

Viljanen, Ilkka, Finlands del. (saml),

Valgt medlem

Spøragsmål:

- Skriftligt spøragsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (E 48/2010): 1057

Vilkuna, Pekka, Finlands del. (cent)

valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd)): 341
- om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (A 1514/velferd): 359

Virolainen, Anne-Mari, Finlands del.

(saml), Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (Bet. A 1483/miljö): 249
- om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden (Bet. A 1492/miljö)): 272
- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295

Vistbacka, Raimo, Finlands del. (saf.)
suppleant*Udvalgsforslag:*

- om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (A 1517/näring): 371
- om produksjon av vedvarende energi (A 1518/näring): 374

Medlemsforslag:

- om en global dimension i visionerna för Mittnorden (Bet. A 1404/näring): 227
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/näring): 309

Wahlström, Göte, Sveriges del. (s)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (A 1483/miljö): 253
- om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (A 1499/miljö): 307

Wallin, Stefan, Finlands del. (sfp)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Ministerrådsforslag: Likestillingspolitisk samarbeid 2011 – 2014 (B 268/medborger): 140
- Ligestillingsredegørelse (Dokument 15): 140

Replik:

- om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger): 147

Wallmark, Hans, Sveriges del. (m)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Udvalgsforslag om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 105
- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/näring): 204
- Forsvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): 125
- Samarbetsministrarnas redogörelse Dokument 6): 82
- Redogörelse för gränshinder (Dokument 8): 105
- Redegørelse fra Danmarks regering om sociale hjemsendelser (Dokument 17): 90

Replik:

- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/näring): 205

Udvalgsforslag:

- om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger): 261
- om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger): 282
- om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (A 1507/medborger): 338
- om udvisning af nordiske statsborgere (A 1515/medborger): 361
- om Nordisk pantsystem (A 1516/medborger): 365

Medlemsforslag:

- om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Hälsovetenskap (NHV) (A 1496/välfärd): 295
- om öppna arkiv (A 1491/presidiet): 267

Spørgsmål:

- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (E 2/2010): 935
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (E 3/2010): 938
- Skriftlig fråga till Danmarks regering om nolltolerans mot narkotika (E 6/2010): 952
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere (E 11/2010): 971
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikel 7 i den Nordiske Konvention (E 12/2010): 975
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (E 43/2010): 1036
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (E 48/2010): 1057

Wegendal, Lars, Sveriges del. (s)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om farliga kemikalier (Bet. A 1466/miljö): 231
- om en ökad satsning på friluftsvksamhet för barn och ungdomar (Bet. A 1476/miljö): 237
- om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (Bet. A 1477/miljö): 243
- om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik (Bet. A 1483/miljö): 249
- om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor

- och husdjur i Norden
(Bet. A 1492/miljö): 272
- om samnordisk strategi mot
Mårdhundens expansion
(A 1499/miljö):307

Aasrud, Rigmor, Norges del.(A)
regeringsrepræsentant

Replik:

- Redogörelse för status för
globaliseringsinitiativet (Dokument 7):
96
- Redogörelse för status för
globaliseringsinitiativet (Dokument 7):
99

Spørsmål:

- Svar til Johansson (E 25/2010): 152
- Svar til Dahl (E 26/2010): 153
- Svar til Lindholm (E 33/2010): 157
- Svar til Trældal (E 37/2010): 161
- Svar til Stenberg (E 41/2010): 164
- Svar til Seurujärvi (E 42/2010): 165

Åström, Karin, Sveriges del. (s)

Valgt medlem

Medlemsförslag:

- om en större markering av Nordens dag
(Bet. A 1493/presidiet): 277

Emneregister

A

Afgifter:

- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner,
A 1502/næring: 315
Rek. 30/2010: 1373
Rek. 31/2010: 1374

Ambassader:

- Nordiskt ambassadsamarbete,
D 6/2009/presidiet: 831

Arbejdsliv:

- Udvalgsforslag om unges arbejdsliv og kompetencer,
A 1497/kultur: 297
Rek. 25/2010: 1367
- Et inkluderende bærekraftig arbejdsliv i Norden,
D 27/2009/velferd: 890

Arkiv:

- Medlemsforslag om öppna arkiv,
A 1491/presidiet: 267

Arktis:

- Dagsordenspunkt 9: 107
- Samnordiska observationssystem i Arktis
D 6/2008/presidiet: 777
- Internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen,
D 10/2009/presidiet: 843
- Redegørelse om arktisk samarbejde,
Dokument 10: 1221
- Spørgsmål til Finlands regering om man fortsat agter at prioritere Arktis i forhold til klimaændringer?
E 28/2010: 154

Arte Norden:

- Udvalgsforslag om en nordisk Arte-kanal,
A 1519/kultur: 378
Rek. 12/2010: 1354
- Nordisk Arte-kanal,
Dokument 13: 1241

Asyl:

- Migration, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd,
D 18/2009/medborger: 865
- Asylbørn,
*D 21/2008/medborger: 792

B

Barn/ Børn:

- Medlemsforslag om en ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och ungdomar,
A 1476/miljö: 237
Fremst. 3/2010: 920
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden,

- *D 17/2006/välfärd: 752
- Hvordan krenkede børn blir syke voksne,
*D 19/2008/velferd: 785
- Asylbørn,
*D 21/2008/medborger: 792
- Barn som offer för människohandel,
D 19/2009/medborgar: 868
- Friluftaktiviteter för barn och unga,
D 3/2010/miljö: 920
- Skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar om samarbete och koordination av information om saknade barn,
E 7/2010: 955

Budget:

- Ministerrådsforslag: Nordisk Ministerråds budget 2011,
B 266/presidiet/C 2: 388
Rek. 7/2010: 1349
- Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2011,
C 2: 388
- Nordiska ministerrådets planer og budget for 2010,
D 8/2009/presidiet: 837

C

Computerspil/Datorspel:

- Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil,
D 32/2009/kultur: 908

Copenhagen Accord:

- Utvalgsforslag om oppfølging av Copenhagen Accord,
A 1513/miljø: 357
Rek. 20/2010: 1362

D

Datalovgivning:

- Utvalgsforslag om et felles Nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene,
A 1506/velferd: 336
Rek. 28/2010: 1371
- Tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land - utveckling av ett identifieringssystem till internethandel,
D 12/2009/medborgar: 847

Digitalisering:

- Nabolands-tv etter digitaliseringen,
*D 24/2006/kultur: 759

Dyr:

- Medlemsforslag om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion,
A 1499/miljö: 304
Rek. 22/2010: 1364
- Felles rovdyrforvaltning i Norden,

- *D 4/2008/miljø/næring: 773
- Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter,
*D 1/2009/miljø: 820

E**Eldre:**

- Utvalgsforslag om hvordan skabe god livskvalitet for ældre i Norden,
A 1509/velferd: 341
Rek. 26/2010: 1368

Energi:

- Utvalgsforslag om produksjon av vedvarende energi,
A 1518/næring: 374
Rek. 21/2010: 1363
- Havvindmølleparker i Østersøen,
D 4/2009/miljø: 825
- Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet,
D 5/2009/miljø: 828
- Handlingsprogram for energiområdet 2010 – 2013,
D 13/2009/miljø: 849
- Nordisk kompetansebank innen miljø og energi,
D 14/2009/næring: 852
- Skriftlig spørsmål til Nordisk Ministerråd om innsyn i krafthandelprosessene i Norden,
E 4/2010: 946
- Skriftlig spørsmål til Nordisk Ministerråd om varsling av vedlikehold av kraftverk i Norden,
E 5/2010: 949
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer om produktion og transmission af vedvarende energi i Norden,
E 17/2010: 995
- Fråga till Sveriges och Norges regeringar om förhandlingarna om grönt certifikat,
E 42/2010: 164

EU/Europa:

- Udvalgsforslag om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik,
A 1507/medborger: 338
Fremst. 6/2010: 1348
- Utvalgsforslag om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling,
A 1514/velferd: 359
Rek. 27/2010: 1370
- EU-strategi for Nordisk Råd,
IB 2/2009: 928
- Fråga till Danmarks regering om EU-direktiv kan implementeras så det inte skapas nya gränshinder?
E 29/2010: 155

- Spørsmål til Sveriges regering om oppfølging av språkkonventionen og fælles oversættelse av EU-direktiver,
E 35/2010: 158
- Spørsmål til Islands, Grønlands og Færøernes regering om Islands forhandlinger med EU og hvordan det påvirker Færøerne,
E 36/2010: 159

F**Filmpris:**

- Uddeling: 1398

Finans:

- Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner,
A 1502/næring: 315
Rek. 30/2010: 1373
Rek. 31/2010: 1374
- Medlemsforslag om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område, A 1504/præsidiat: 325

Fiskeri:

- Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk,
D 9/2009/miljø: 839

Flygtninge/Flyktingar:

- Migration, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd,
D 18/2009/medborger: 865

Forbruger/Konsument:

- Udvalgsforslag om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik,
A 1507/medborger: 338
Fremst. 6/2010: 1348
- Forbrugerpolitiske netværk,
D 28/2009/medborger: 896
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden,
E 2/2010: 935
- Fråga till Danmarks regering om Konsumentpolitiken inom det nordiska samarbetet,
E 39/2010: 162

Formandsskab:

- Finlands ordförandeskapsprogram i Nordiska ministerrådet 2010: 11

Forskning:

- Dagsordenspunkt 14: 182
- Utskottsförslag om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA,
A 1495/næring: 285
Rek. 30/2010: 1346
- Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer,
*D 31/2008/kultur: 810

- Utökad forsknings-samarbete i och om den nordliga regionen, D 22/2009/kultur: 877
- Nordisk forskning på polare lavtryck, D 23/2009/kultur: 880
- Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan, D 26/2009/velfærd: 888
- Utvecklingen inom det nordiska forsknings-samarbetet, Dokument 18: 1337
- Spørsmål til Norges og Danmarks regeringer : Toppforskningsinitiativ II: En storsatsning innenfor forskning knyttet til velferd, helse og sosial? E 27/2010: 153

Forsvar:

- Dagsordenspunkt 10: 121
- Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar, D 16/2009/presidiet: 860

Forsvarsministrenes redegørelse:

- Dagsordenspunkt 10: 121
- Førsvarsministrarnas redogørelse, Dokument 5: 1173

Forurening:

- Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk, D 9/2009/miljø: 839

Friluftsliv:

- Medlemsförslag om en ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och ungdomar, A 1476/miljö: 237
- Friluftaktiviteter för barn och unga, D 3/2010/miljö: 920

Færøerne:

- Spørsmål til Islands, Grønlands og Færøernes regering om Islands forhandlinger med EU og hvordan det påvirker Færøerne, E 36/2010: 159

G**Gebyr/Kortafgift:**

- Udvalgsforslag om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger, A 1486/medborger: 261
Rek. 10/2010: 1352

G**Globalisering:**

- Dagsordenspunkt 8: 96
- Medlemsförslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden, A 1404/näring: 227
- Nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdriven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien D 7/2009/næring: 833

- Status for globaliseringsinitiativet, Dokument 7: 1177

GMO:

- Norden som GMO-fri zone, *D 34/2008/medborger: 813

Grænsehinder:

- Dagsordenspunkt 8: 96
- Forbrugerpolitiske netværk, D 28/2009/medborger: 896
- Skriftlig fråga till Norges regering om konfiskering av fordon registrerat i annat nordiskt land, E 9/2010: 964
- Skriftlig fråga till Norges regering om den fria rörligheten i Norden, E 15/2010: 187
- Fråga till Danmarks regering om EU-direktiv kan implementeras så det inte skapas nya gränshinder? E 29/2010: 155
- Fråga till de nordiske ländernas regeringar om fel information om social trygghet och beskattning som gränshinder, E 32/2010: 156
- Samarbetsministrarnas redogørelse om gränshinder, Dokument 8: 1206

H**Helse/Hälsa:**

- Dagsordenspunkt 15: 194
- Medlemsförslag om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar, A 1477/miljö: 243
- Medlemsförslag om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV), A rä1496/välfärd: 290
- Utvalgsforslag om et nordisk innovasjonscenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial, A 1505/velferd: 329
Rek. 29/2010: 1372
- Utvalgsforslag om et felles Nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyremrådene, A 1506/velferd: 336
Rek. 28/2010: 1371
- Utskottsförslag om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden, A 1517/näring: 371
Rek. 32/2010: 1375
- Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om oprettelse af et fælles

- nordisk system for udveksling af oplysninger om påtaler og lignende vedrørende sundhedspersonale, E 10/2010: 969
- Skriftlig spørgsmål til Finlands og Islands regeringer om utenlandske legers autorisasjon og avtale om anmerkninger, E 14/2010: 982
- Spørsmål til Norges og Danmarks regeringer : Toppforskningsinitiativ II: En storsatsning innenfor forskning knyttet til velferd, helse og sosial? E 27/2010: 153
- Nordisk sundhedsområde, *D 7/2008/velferd: 779
- Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan, D 26/2009/velfærd: 888

Hjemsendelse:

- Spørsmål til Danmarks regering om hvor mange medborgere, der blev sendt ud af Danmark i 1990'erne, E 40/2010: 163

Hviderusland:

- Dagsordenspunkt 9: 107
- Ministerrådsforslag: Retningslinjer for Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012, B 265/præsidiat: 380
Rek. 11/2010: 1353
- Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterusland, D 15/2009/præsidiat: 854

Håndværk:

- Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag, D 25/2009/kultur: 886
- Skriftligt spørsmål til Norges regering om strategi vedrørende de små håndværksfag, E 44/2010: 1040

I**Infrastruktur:**

- Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land, A 1501/næring: 309
- Trafikinfrastruktur i Mittnorden, D 29/2009/næring: 899
- Fråga till Norges regering om infrastrukturens bidrag till att förstora arbetsmarknadsregionen Oslo – Stockholm, E 33/2010: 157
- Spørsmål til Sveriges og Norges regering om en vurdering av forslaget om å bygge ut jernbanen mellom Hunndalen og Kopperås, E 37/2010: 160

Innovation:

- Utskottsförslag om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA, A 1495/næring: 285
Fremst. 4/2010: 1346
- Medlemsförslag om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV), A 1496/välfärd: 290
- Udvalgsforslag om initiativ om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne, A 1498/kultur: 301
Rek. 24/2010:1366
- Utvalgsforslag om et nordisk innovasjonscenter for folkehelse ved *Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap* (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial, A 1505/velferd: 329
Rek. 29/2010: 1372
- Nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien D 7/2009/næring: 833
- Innovations- og erhvervspolitisk samarbejdsprogram 2011-2013, Dokument 12: 1228

Internet:

- Håndhævelse af ophavsret på internettet, D 31/2009/kultur: 905

IT:

- Håndhævelse af ophavsret på internettet, D 31/2009/kultur: 905

Iværksættelse:

- Komparativt studie om iværksættere i Norden, *D 26/2006/næring: 763

J**Jernbane/Järnväg:**

- Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land, A 1501/næring: 309
- Spørsmål til Sveriges og Norges regering om en vurdering av forslaget om å bygge ut jernbanen mellom Hunndalen og Kopperås, E 37/2010: 160

Jordbruk/Landbrug:

- Medlemsförslag om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik, A 1483/miljö: 249
Rek. 18/2010: 1360

Jämställdhet/Ligestilling:

- Dagsordenspunkt 11: 140
- Udvalgsforslag om udvidelse af indholdet i ligestillings Samarbejdet, A 1494/medborger: 282
Rek. 15/2010: 1357
- Ministerrådsforslag om nordisk likestillingspolitisk samarbeid 2011 – 2014, B 268/medborger: 409
- Rek. 14/2010: 1356
- Ligestillingsredegørelse, Dokument 15: 1266
- Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om ministerrådet avser att genomföra de förslag som läggs fram i rapporten om Kön och makt i Norden, E 1/2010: 933
- Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om gemensamt nordiskt arbete med frågan om ekonomiska självständighet och jämställdhet, E 47/2010: 1049

K**Kemikalier:**

- Medlemsförslag om farliga kemikalier, A 1466/miljö: 231
Fremst. 1/2010: 1343
Fremst. 2/2010: 1344
- Undersøgelse af farlige kemikalier samt aftale om tungmetaller, D 1/2010/miljö: 913
- Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel, D 2/2010/miljö: 916

Klima:

- Dagsordenspunkt 13: 166
- Utvalgsforslag om nye initiativer i nordisk klimaarbeid, A 1512/miljö: 353
Rek. 19/2010: 1361
- Utvalgsforslag om oppfølging av Copenhagen Accord, A 1513/miljö: 357
Rek. 20/2010: 1362
- Klimainitiativer i Norden og internationalt, *D 7/2007/miljö: 765
- Nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik, *D 17/2008/näring/: 781
- Nordisk forskning på polare lavtrykk, D 23/2009/kultur: 880
- Spørgsmål til Finlands regering om man fortsat agter at prioritere Arktis i forhold til klimaændringer?
E 28/2010: 154

Konsument/Forbruger:

- Fråga till Danmarks regering om Konsumentpolitiken inom det nordiska samarbetet,
E 39/2010: 162

Kraftnet:

- Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet,
D 5/2009/miljø: 828

Kontrollkomitéen:

- Dagsordenspunkt 16: 211
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009,
C 3/kk: 680
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2009,
C 4/kk: 697
- Betænkning over Nordisk Kulturfonds virksomhedsberetning og rigsrevisionens beretning af Nordisk Kulturfonds virksomhed 2008,
C 5/kk: 707
- Forbedret samarbejde om ny lovgivning samt Kontrollkomiteeforslag,
IB 1/2008: 923

Kreativitet:

- Udvalgsforslag om initiativ om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne, A 1498/kultur: 301
Rek. 24/2010: 1366

Kultur:

- Udvalgsforslag om en nordisk Artekana, A 1519/kultur: 378
Rek. 12/2010: 1354
- Udvalgsforslag om etablering af en nordisk kulturfestival, A 1487/kultur: 264
Fremst. 5/2010: 1347
- Kultur i skolen, D 24/2009/kultur: 883
- Opfølgning på kulturreformen, D 30/2009/kultur: 901
- Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil, D 32/2009/kultur: 908
- Den nordlige dimensions kulturpartnerskab, Dokument 14: 1262

Kulturfag:

- Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag, D 25/2009/kultur: 886

Kulturreform:

- Opfølgning på kulturreformen, D 30/2009/kultur: 901

Kärnvapen:

- Skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Islands och Norges regeringar om att göra Norden till en kärnvapenfri zon,
E 16/2010: 991

L**Landbrug/Jordbruk:**

- Medlemsforslag om en nordisk jord- og skogsbrukspolitikk, A 1483/miljø: 249
Rek. 18/2010: 1360

Ligestilling/Jämställdhet:

- Dagsordenspunkt 11: 140
- Udvalgsforslag om udvidelse af indholdet i ligestillings Samarbejdet, A 1494/medborger: 282
Rek. 15/2010: 1357
- Ministerrådsforslag: Ligestillingspolitisk samarbeid 2011 – 2014, B 268/medborger: 409
Rek. 14/2010: 1356
- Ligestillingsredegørelse, Dokument 15: 1266
- Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om ministerrådet avser att genomföra de förslag som läggs fram i rapporten om Kön och makt i Norden, E 1/2010: 933
- Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om gemensamt nordiskt arbete med frågan om ekonomiska självständighet och jämställdhet, E 47/2010: 1049

Litteraturpris:

- Uddeling: 1396

Livskvalitet:

- Utvalgsforslag om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden, A 1509/velferd: 341
Rek. 26/2010: 1368

Lov/Lovsamarbejde:

- Styrkelse af det nordiske lovforberejdede samarbejde, *D 29/2008/medborger: 807
- Lovsamarbejde og konsekvenser af national lovgivning, *D 37/2008/medborger: 815

M**Mad/Mat:**

- Utskottsforslag om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden, A 1517/näring: 371
Rek. 32/2010: 1375
- Ny nordisk mad, D 16/2007/näring: 771
- Skriftlig spørsmål til Nordisk ministerråd om effektene av prosjektet "Ny nordisk mat", E 23/2010: 1028
- Spørsmål til Sveriges regjering om Norges proteksjonistiske politikk ved import av mat i relation til prosjektet "Ny nordisk mat", E 38/2010: 162

Menneskehandel:

- Bekæmpelse af menneskehandel, *D 15/2007/medborger: 769
- Människohandel för tvångsarbete, *D 22/2008/medborger: 805
- Barn som offer för människohandel, D 19/2009/medborger: 868
- Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel, E 48/2010: 1057
- Årlig skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatser til å bekjempe menneskehandel, Dokument 9: 1218

Meteorologi:

- Nordisk forskning på polare lavtrykk, D 23/2009/kultur: 880

Midtnorden:

- Medlemsforslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden, A 1404/näring: 227
- Trafikinfrastuktur i Mittnorden, D 29/2009/näring: 899

Migration:

- Migration, asyl- og flygtningepolitikk: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd, D 18/2009/medborger: 865

Miljø:

- Dagsordenspunkt 13: 166
- Utvalgsforslag om oppfølging av Copenhagen Accord, A 1513/miljø: 357
Rek. 20/2010: 1362
- Utvalgsforslag om produksjon av vedvarende energi, A 1518/näring: 374
Rek. 21/2010: 1363
- Miljöpolicy för Nordiska rådet IB 1/2009: 925
- Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter, *D 1/2009/miljø: 820
- Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet, *D 2/2009/miljø: 823
- Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnett, D 5/2009/miljø: 828
- Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk, D 9/2009/miljø: 839
- Nordisk kompetansebank innen miljø og energi, D 14/2009/näring: 852
- Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om återtagning av beslutet om minskad svavelhalt i fartygsbränsle, E 18/2010: 1000

- Skriftligt spørgsmål til Islands regering om udvidelse af Svanemærkets anvendelsesområde, E 45/2010: 1042
- Status for miljømærket Svanen, Dokument 11: 1225

Musikpris:

- Uddeling: 1394

N**Narkotika:**

- Gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika, D 20/2009/medborger: 872
- Fællesnordisk strategi mod narkotika og projektforskning, D 21/2009/medborger: 874
- Skriftlig fråga till Danmarks regering om nolltolerans mot narkotika, E 6/2010: 952

Naturressurser:

- Dagsordenspunkt 13: 166

Natur- og miljøprisen:

Uddeling: 1400

Norden:

- Medlemsforslag om en større markering av Nordens dag, A 1493/presidiet: 277

Nordiske konvention:

- Udvalgsforslag om udvisning af nordiske statsborgere, A 1515/medborger: 361
Rek. 8/2010: 1350
Rek. 9/2010: 1351
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikel 7 i den Nordiske Konvention, E 12/2010: 975

Nordisk Kulturfond:

- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2009, C 5/kk: 718

Nordisk Ministerråd:

- Dagsordenspunkt 6: 66
- Dagsordenspunkt 7: 70
- Dagsordenspunkt 16: 211
- Ministerrådsforslag: Retningslinjer for Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012, B 265/præsidiat: 380
Rek. 11/2010: 1353
- Ministerrådsforslag: Nordisk Ministerråds budget 2011, B 266/præsidiat/C 2: 388
Rek. 7/2010: 1349
- Ministerrådsforslag: om MR-U strategi for perioden 2011-2013, Kunnskap for grønn vekst og velferd, B 267/kultur: 393
Rek. 23/2010: 1365

- Ministerrådsforslag: Ligestillingspolitisk samarbeid 2011 – 2014, B 268/medborger: 409
Rek. 14/2010: 1356

- Nordisk Ministerråds samlede virksomhed 2009 – Årsregnskab 2009, C 1: 427
- Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2011, C 2: 485

- Betænkning over Rigsrevisionens beretning om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed 2008, C 3/kk: 677

- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009, C 3/kk: 680

- Nordiska ministerrådets planer og budget for 2010, D 8/2009/presidiet: 837

- Migration, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd, D 18/2009/medborger: 865

- Finlands ordförandeskapsprogram i Nordiska ministerrådet 2011, Dokument 3: 1111

- Projekthantering i Nordiska ministerrådet, *D 38/2008/kk: 817

- Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet, *D 2/2009/miljø: 823

Nordisk Råd:

- Dagsordenspunkt 16: 211
- Medlemsforslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat, A 1484/presidiet: 256
- Betænkning over Rigsrevisionens beretning om revisionen af Nordisk Råds virksomhed 2008, C 4/kk: 694

- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2009, C 4/kk: 697

- Miljöpolicy för Nordiska rådet IB 1/2009: 925

- EU-strategi for Nordisk Råd, IB 2/2009: 928

- Nordisk Råds årsberetning 2008, Dokument 1: 1064

Nordisk Råds 62. session:

- Dagordning/dagsorden: 23
- Tilstedeværende: 37
- Sessionssal: 1476
- Oversigt over sessionen: 31
- Sessionens åbning: 35
- Regler for sessionens gennemførelse, Dokument 2: 1107

- Nordiskt Topmøde: 39
- Generaldebat: 70
- Samarbetsministrarnas frågetimme: 152
- Mundtlige spørgsmål stillet under sessionen på Reykjavik, E 25/2010 – E42/2010: 1035
- Votering:
  - A 1494/medborger: 147
  - A 1502/næring: 209
  - A 1515/medborger: 94
- Valg: 217
- Sessionens afslutning: 224

Nordisk Råds filmpris:

- Uddeling: 1398

Nordisk Råds litteraturpris:

- Uddeling: 1396

Nordisk Råds musikkpris:

- Uddeling: 1394

Nordisk Råds natur- og miljøpris:

- Uddeling: 1400

Nordisk samarbejde:

- Dagsordenspunkt 16: 211
- Udvalgsforslag om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling, A 1514/velferd: 359
Rek. 27/2010: 1370
- Ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten, IB 3/2009: 930
- Miljöpolicy för Nordiska rådet, IB 1/2009: 925
- Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet, *D 2/2009/miljø: 823
- Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland, D 15/2009/presidiet: 854
- Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kultur, D 25/2009/kultur: 886
- Fråga till Danmarks regering om konsumentpolitiken inom det nordiska samarbetet, E 39/2010: 162

Nordjobb:

- Fråga till Danmarks och Finlands regering: Nordjobb, E 34/2010: 158

Nordlige dimension:

- Den nordlige dimensions kulturpartnerskab, Dokument 14: 1262

Näring:

- Dagsordenspunkt 14: 182
- Innovations- og erhvervspolitisk samarbejdsprogram 2011-2013, Dokument 12: 1228

Nærområdene:

- Dagsordenspunkt 9: 107

O**Odontologi:**

- Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan, D 26/2009/velfærd: 888

Ophavsret:

- Håndhævelse af ophavsret på internettet, D 31/2009/kultur: 905

Overgreb:

- Hvordan krenkede børn blir syke voksne, *D 19/2008/velferd: 785

Pantsystem:

- Udvalgsforslag om nordisk pantsystem, A 1516/medborger: 365
Rek. 16/2010: 1358
Rek. 17/2010: 1359
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant, E 43/2010: 1036

Parlament:

- Ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten, IB 3/2009: 930

Personoplysninger:

- Koordinering af nationale personregistreringssystemer så nationale personnummer kan bruges i andra nordiske lande, D 11/2009/medborgar: 845
- Tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land - utveckling av ett identifieringssystem till internethandel, D 12/2009/medborgar: 847

Planer:

- Dagsordenspunkt 7: 70
- Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2011, B 266/presidiet/C 2: 388
Rek. 7/2010: 1349
- Nordisk Ministerråds planer og budget, D 8/2009/presidiet: 837

Planter:

- Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter, *D 1/2009/miljø: 820

Priser:

- Uddeling af Nordisk Råds priser: 1393

Projekthåndtering:

- Projekthåndtering i Nordiska ministerrådet, *D 38/2008/kk: 817

Prostitution:

- Skriftlig fråga till Danmarks regering om den danske statens skattevinst på inkomst från prostituerade, E 8/2010: 962

Psykatri:

- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, *D 17/2006/välfärd: 752

R**Radioaktiv stråling:**

- Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringer om man kan mäta förhöjd radioaktiv strålning efter sommarens bränder i Ryssland, E 24/2010: 1031

Regionalpolitik:

- Internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen, D 10/2009/presidiet: 843

Revision:

- Dagsordenspunkt 16: 211
- Betänkning över Rigsrevisionens beretning om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed 2008, C 3/kk: 677
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2009, C 3/kk: 680
- Betänkning över Rigsrevisionens beretning om revisionen af Nordisk Råds virksomhed 2008, C 4/kk: 694
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2009, C 4/kk: 697
- Betänkning över Nordisk Kulturfonds virksomhedsberetning og rigsrevisionens beretning af Nordisk Kulturfonds virksomhed 2008, C 5/kk: 707
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2009, C 5/kk: 709

Romfart:

- Romfartspolitisk samarbeid, D 17/2009/næring: 862

Rovdyr:

- Medlemsförslag om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar, A 1477/miljö: 243
- Medlemsförslag om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden, A 1492/miljö: 272
- Medlemsförslag om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion, A 1499/miljö: 304
Rek. 22/2010: 1364
- Felles rovdyrforvaltning i Norden, *D 4/2008/miljø/næring: 773

- Skriftlig fråga till Norges regering om skador som orsakas av norska renar på den finländska sidan, E 20/2010: 1007

S**Samarbetsministrarnas redegörelse:**

- Dagsordenspunkt 7: 70
- Samarbetsministrarnas redogörelse, Dokument 6: 1175
- Redogörelse för status för det nordiska globaliseringsinitiativet, Dokument 7: 1177
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder, Dokument 8: 1206

Samekonvention:

- Skriftlig fråga till Norges regering om nordisk samekonvention, E 19/2010: 1004
- Fråga till Norges regering: När kommer den nordiska samekonventionen och får samerna lov att medverka? E 25/2010: 152

Samfundssikkerhed/Samhälls-säkerhet:"

- Medlemsförslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet, A 1503/presidiet: 320
Rek. 13/2010: 1355

Skat:

- Skriftlig fråga till Danmarks regering om den danska statens skattevinst på inkomst från prostituerade, E 8/2010: 962
- Spørsmål til Danmarks regering om hvordan privatisering og skattelettelser påvirker velferden og fellesskabet, E 31/2010: 156
- Skriftlig fråga till Danmarks regering om skatteavtalen mellan Danmark og några medelhavsländer, E 46/2010: 1045

Skole:

- Kultur i skolen, D 24/2009/kultur: 883

Skovbrug:

- Medlemsförslag om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik, A 1483/miljö: 249
Rek. 18/2010: 1360

Små håndværksfag:

- Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag, D 25/2009/kultur: 886
- Spørsmål til de nordiske regeringer: Små håndværksfag. Koordinering på nordisk niveau? E 26/2010: 153
- Skriftligt spørsmål til Norges regering om strategi vedrørende de små

håndværksfag,
E 44/2010: 1040

Socialområdet:

- Dagsordenspunkt 15: 194
- Utvalgsforslag om et nordisk innovasjonscenter for folkehelse ved *Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap* (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial,
A 1505/velferd: 329
Rek. 29/2010: 1372

Sprog/Språk:

- Deklarasjon om nordisk språkpolitikk,
*D 23/2006/kultur: 757
- Spørsmål til Sveriges regjering om oppfølging av språkkonventionen og fælles oversættelse av EU-direktiver,
E 35/2010: 158

Statsministrenes redegørelse:

- Dagsordenspunkt 6: 66

Studiemedel/-lån:

- Fråga till Norges regjering om samarbeidsministern är beredd att ta ett initiativ för att underlätta möjligheten till studiemedel och studielån i Norden,
E 41/2010: 163

Sundhed:

- Dagsordenspunkt 15: 195
- Nordisk sundhedsområde,
*D 7/2008/velfærd: 779
- Förbud mot transfetter,
*D 20/2008/medborgar/välfärd: 790
- Norden som GMO-fri zone,
*D 34/2008/medborger: 813
- Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om oprettelse af et fælles nordisk system for udveksling af oplysninger om påtaler og lignende vedrørende sundhedspersonale,
E 10/2010: 969
- Skriftlig spørsmål til Finlands og Islands regjeringer om utenlandske legers autorisasjon og avtale om anmerkninger,
E 14/2010: 982

Svanemærket:

- Skriftligt spørsmål til Islands regjering om utvidelse af Svanemærkets anvendelsesområde,
E 45/2010: 1042
- Status for miljømærket Svanen,
Dokument 11: 1225

Sygdom/Sjukdom:

- Utvalgsforslag om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling,
A 1514/velferd: 359
Rek. 27/2010: 1370
- Hvordan krenkede børn blir syke voksne,
*D 19/2008/velferd: 785

- Fråga till de nordiske ländernas regeringar om fel information om social trygghet och beskattning som gränshinder,
E 32/2010: 156

T

Toiletaffald:

- Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen,
*D 10/2006/miljø: 749

Trafik:

- Trafikinfrastuktur i Mittnorden,
D 29/2009/näring: 899

Transfetter:

- Förbud mot transfetter,
*D 20/2008/medborgar/välfärd: 790

Transport:

- Nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik,
*D 17/2008/näring: 781
- Spørsmål til Sveriges og Norges regjering om en vurdering av forslaget om å bygge ut jernbanen mellom Hunndalen og Kopperås,
E 37/2010: 160

TV:

- Nabolands-tv etter digitaliseringen,
*D 24/2006/kultur: 759

Tvangsarbejde:

- Människohandel för tvångsarbete,
*D 22/2008/medborgar: 805

U

Uddannelse:

- Dagsordenspunkt 14: 182
- Udvalgsforslag om initiativ om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne,
A 1498/kultur: 301
Rek. 24/2010: 1366
- Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer,
*D 31/2008/kultur: 810
- Utökad forskningsamarbete i och om den nordliga regionen,
D 22/2009/kultur: 877
- Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag,
D 25/2009/kultur: 886
- Skriftlig fråga till Sveriges regjering om den svenska regeringens utredning om tillträde till högre utbildning i Sverige,
E 13/2010: 978
- Skriftligt spørsmål til Sveriges regjering om det svenske optagelsessystem og konsekvenserne for optagelsen af studerende fra andre nordiske lande,
E 21/2010: 1011
- Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om indholdet i aftalen

mellem de nordiske lande vedrørende adgangen for nordiske studerende til at søge optagelse på universiteter i hele Norden,
E 22/2010: 1020

- Spørgsmål til Sveriges regering om optagelse af udenlandske studenter på svenske videregående uddannelser,
E 30/2010: 155
- Fråga till Norges regering om samarbetsministern är beredd att ta ett initiativ för att underlätta möjligheten till studiemedel och studielån i Norden,
E 41/2010: 163

Udenrigsministrenes redegørelse:

- Dagsordenspunkt 10: 121
- Utrikesministrarnas redogörelse,
Dokument 4: 1171

Udvisning:

- Udvalgsforslag om udvisning af nordiske statsborgere,
A 1515/medborger: 361
Rek. 8/2010: 1350
Rek. 9/2010: 1351
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere,
E 3/2010: 938
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere,
E 11/2010: 971
- Redegørelse om udvisning af nordiske statsborgere,
Dokument 17: 1335
- Spørgsmål til Danmarks regering om hvor mange medborgere, der blev sendt ud af Danmark i 1990'erne,
E 40/2010: 163

Undervisning:

- Dagsordenspunkt 14: 182
- Kultur i skolen,
D 24/2009/kultur: 883

Unge/ungdom:

- Medlemsforslag om en ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och ungdomar,
A 1476/miljö: 237
Fremst. 3/2010: 920
- Udvalgsforslag om unges arbejdsliv og kompetencer,
A 1497/kultur: 297
25/2010: 1367
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden,
*D 17/2006/välfärd: 752
- Friluftaktiviteter för barn och unga,
D 3/2010/miljö: 920

V

Valg/Val:

- Dagsordenspunkt 18: 217

Velfærd:

- Utvalgsforslag om et nordisk innovasjonscenter for folkehelse ved *Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap* (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial,
A 1505/velferd: 329
Rek. 29/2010: 1372
- Ministerrådsforslag: om MR-U strategi for perioden 2011-2013, Kunnskap for grønn vekst og velferd,
B 267/kultur: 393
Rek. 23/2010: 1365
- Spørgsmål til Norges og Danmarks regeringer: Toppforskningsinitiativ II: En storsatsning innenfor forskning knyttet til velferd, helse og sosial?
E 27/2010: 153
- Spørgsmål til Danmarks regering om hvordan privatisering og skattelettelser påvirker velferden og fællesskabet,
E 31/2010: 156

Ø

Økonomi:

- Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om gemensamt nordiskt arbete med frågan om ekonomiska självständighet och jämställdhet,
E 47/2010: 1049
- Skriftlig spørgsmål til de nordiske landes regeringer om behandlingstid på dagpenger i de nordiske landene,
E 49/2010: 1061

Østersøen:

- Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen,
*D 10/2006/miljø: 749
- Havvindmølleparker i Østersøen,
D 4/2009/miljø: 825

Å

Årsberetning:

- Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – årsregnskab for 2009,
C 1: 427
- Nordisk Råds årsberetning 2008,
Dokument 1: 1064

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	

A. Medlemsforslag/Utvalgsforslag/Presidieforslag/Komitéforslag					
A 1404/näring	Medlemsförslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden	1415	227		Vedtaget af Præsidi- et den 2. november 2010: Ikke foretage sig yderligere
A 1466/miljö	Medlemsförslag om farliga kemikalier	1411	231	Fremst. 1/2010 Fremst. 2/2010	
A 1476/miljö	Medlemsförslag om en ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och ungdomar	1411	237	Fremst. 3/2010	
A 1477/miljö	Medlemsförslag om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar	1412	243		Vedtaget af Præsidi- et den 14. april 2010: Ikke foretage sig yderligere
A 1483/miljö	Medlemsförslag om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik		249	Rek. 18/2010	
A 1484/presidiet	Medlemsförslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekr	1415	256	Rek. 33/2010	
A 1485/presidiet	Medlemsförslag om översyn af Helsingforsavtalet	1415			Vedtaget af Præsidi- et den 7. december 2010: Ikke foretage sig yderligere
A 1486/medborger	Udvalgsforslag om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger	1412	261	Rek. 10/2010	
A 1487/kultur	Udvalgsforslag om etablering af en nordisk kulturfestival	1414	164	Fremst. 5/2010	
A 1488/presidiet	Medlemsförslag om gemensamt nordiskt bidrag till finansiering av gränsregionalt samarbete	1415			Vedtaget af Præsidi- et den 29. juni 2010:

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	
					Ikke foretage sig yderligere
A 1491/presidiet	Medlemsforslag om öppna arkiv		267		Vedtaget af Præsidi- et den 29. juni 2010: Ikke foretage sig yderligere
A 1492/miljö	Medlemsforslag om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden	1413	272		Vedtaget af Præsidi- et den 29. juni 2010: Ikke foretage sig yderligere
A 1493/presidiet	Medlemsforslag om en större markering av Nordens dag	1416	277		Vedtaget af Præsidi- et den 2. november 2010: Ikke foretage sig yderligere
A 1494/medborger	Udvalgsforslag om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet		282	Rek. 15/2010	Votering, s. 147
A 1495/näring	Utskottsforslag om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet - NORIA	1413	285	Fremst. 4/2010	
A 1496/välfärd	Medlemsforslag om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV)		290		Omdannet til Utvalgsforslag A 1505/velferd den 29. juni 2010
A 1497/kultur	Udvalgsforslag om unges arbejdsliv og kompetencer		297	Rek. 25/2010	
A 1498/kultur	Udvalgsforslag om initiativ om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne		301	Rek. 24/2010	
A 1499/miljö	Medlemsforslag om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion		304	Rek. 22/2010	
A 1501/näring	Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for		309		Vedtaget af Præsidi- et

Nr.	Sagstittel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	
	å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land				den 26. januar 2011: ikke foretage sig yderligere
A 1502/næring	Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner		315	Rek. 30/2010 Rek. 31/2010	Votering, s. 209
A 1503/presidiet	Medlemsförslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet		320	Rek. 13/2010	
A 1504/presidiet	Medlemsforslag om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område	1416	325		Vedtaget af Præsidiets den 2. november 2010: Ikke foretage sig yderligere
A 1505/velferd	Utvalgsforslag om et nordisk innovationscenter for folkehelse ved <i>Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap</i> (NHV) og Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial		329	Rek. 29/2010	
A 1506/velferd	Utvalgsforslag om et felles Nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene		336	Rek. 28/2010	
A 1507/medborger	Udvalgsforslag om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik	1414	338		
A 1509/velferd	Utvalgsforslag om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden		341	Rek. 26/2010	
A 1512/miljø	Utvalgsforslag om nye initiativer i nordisk klimaarbeid		353	Rek. 19/2010	
A 1513/miljø	Utvalgsforslag om oppfølging av <i>Copenhagen Accord</i>		357		
A 1514/velferd	Utvalgsforslag om å etablere en felles Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser i tråd med EUs		359	Rek. 27/2010	

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	
	anbefaling				
A 1515/medborger	Udvalgsforslag om udvisning af nordiske medborgere		361	Rek. 8/2010 Rek. 9/2010	Votering, s. 94
A 1516/medborger	Udvalgsforslag om Nordisk pantsystem		365	Rek. 16/2010 Rek. 17/2010	
A 1517/näring	Utskottsförslag om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden		371	Rek. 32/2010	
A 1518/näring	Utvalgsforslag om produksjon av vedvarende energi		374	Rek. 21/2010	
A 1519/kultur	Udvalgsforslag om en nordisk Arte-kanal		378	Rek. 12/2010	
B. Ministerrådsforslag					
B 265/præsidi	Ministerrådsforslag: Retningslinjer for Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012		380	Rek. 11/2010	
B 266/presidiet	Ministerrådsforslag: Nordisk Ministerråds budget 2011		388	Rek. 7/2010	
B 267/kultur	Ministerrådsforslag: om MR-U strategi for perioden 2011-2013, Kunnskap for grønn vekst og velferd		393	Rek. 23/2010	
B 268/medborger	Ministerrådsforslag: Likestillingspolitisk samarbeid 2011 - 2014		409	Rek. 14/2010	
C. Beretninger					
C 1	Nordisk samarbejde 2008 - Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed		427		Til efterretning
C 2	Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget		485		Til efterretning

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	

	2010				
C 3/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2008		677		Til efterretning
C 4/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2008		694		Til efterretning
C 5/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2008		707		Til efterretning

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger					
*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (første og fjerde at-sats)	214 ff.	749		Afvente ny meddelelse første og fjerde at-sats
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden	214 ff.	752		Afvente ny meddelelse
*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (tredje at-sats)	214 ff.	757		Færdigbehandlet
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)	214 ff.	759		Færdigbehandlet
*26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden	214 ff.	763		Færdigbehandlet
*7/2007/miljø	Klimainitiativer i Norden og internationalt (første og anden at-sats)	214 ff.	765		Færdigbehandlet
*15/2007/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel (anden at-sats)	214 ff.	769		Færdigbehandlet
*16/2007/næring	Ny nordisk mat	214 ff.	771		Færdigbehandlet
*4/2008/miljø/næring	Felles rovdyrforvaltning i Norden (anden, tredje og sytten at-sats)	214 ff.	773		Færdigbehandlet tredje at-sats; Afvente ny

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	
					meddelelse anden og sjette at-sats
*6/2008/presidiet	Samnordiska observationssystemer i Arktis	214 ff.	777		Færdigbehandlet
*7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde	214 ff.	779		Afvente ny meddelelse
*17/2008/næring	Nordisk handlingsplan for en klimavenlig transportpolitik	214 ff.	781		
*19/2008/velferd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne	214 ff.	785		Færdigbehandlet første, anden og fjerde at-sats; Afvente ny meddelelse tredje og femte at-sats
*20/2008/medborgar/ välfärd	Förbud mot transfetter	214 ff.	790		Færdigbehandlet
*21/2008/medborger	Asylbørn (at-satserne: D, E, H, I, L, M)	214 ff.	792		Færdigbehandlet at- satserne D og E; Afvente ny meddelelse at- satserne H, I, L, M
*22/2008/medborgar	Människohandel för tvångsarbete	214 ff.	805		Afvente ny meddelelse
*29/2008/medborger	Styrkelse af det nordiske lovforberedende samarbejde	214 ff.	807		Færdigbehandlet
*31/2008/kultur	Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer	214 ff.	810		Færdigbehandlet
*34/2008/medborger	Norden som GMO-fri zone	214 ff.	813		Færdigbehandlet første at-sats; Afvente ny meddelelse anden at-

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	
					sats
*37/2008/medborger	Lovsamarbejde og konsekvenser af national lovgivning	214 ff.	815		Færdigbehandlet
*38/2008/kk	Projekthantering i Nordiska ministerrådet	214 ff.	817		Færdigbehandlet anden og fjerde at-sats; Afvente ny meddelelse første og tredje at-sats
*1/2009/miljø	Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter	214 ff.	820		Afvente ny meddelelse
*2/2009/ miljöö	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet	214 ff.	823		Afvente ny meddelelse
4/2009/miljø	Havvindmølleparker i Østersøen	214 ff.	825		Færdigbehandlet
5/2009/miljø	Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet	214 ff.	828		Færdigbehandlet
6/2009/presidiet	Nordiskt ambassadsamarbete	214 ff.	831		Afvente ny meddelelse
7/2009/næring	Nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien	214 ff.	833		Færdigbehandlet
8/2009/presidiet	Nordiska ministerrådets planer og budget for 2010	214 ff.	837		Færdigbehandlet
9/2009/miljø	Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk	214 ff.	839		Færdigbehandlet tredje at-sats; Afvente ny meddelelse første og anden at-sats
10/2009/presidiet	Internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen	214 ff.	843		Færdigbehandlet

Nr.	Sagstittel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	
11/2009/medborgar	Koordinering af nationale personregistreringssystemer så nationale personnummer kan bruges i andra nordiske lande	214 ff.	845		Færdigbehandlet
12/2009/medborgar	Tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land - utveckling av ett identifieringssystem till internethandel	214 ff.	847		Færdigbehandlet
13/2009/miljø	Handlingsprogram for energiområdet 2010 - 2013	214 ff.	849		Færdigbehandlet
14/2009/næring	Nordisk kompetensebank innen miljø og energi	214 ff.	852		Færdigbehandlet
15/2009/presidiet	Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland	214 ff.	854		Afventer ny meddelelse
16/2009/presidiet	Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar	214 ff.	860		Færdigbehandlet
17/2009/næring	Romfartspolitisk samarbeid	214 ff.	862		Afventer ny meddelelse
18/2009/medborger	Migration, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd	214 ff.	865		Afventer ny meddelelse
19/2009/medborgar	Barn som offer för människohandel	214 ff.	868		Færdigbehandlet
20/2009/medborgar	Gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika	214 ff.	872		Færdigbehandlet
21/2009/medborgar	Fællesnordisk strategi mod narkotika og projektforskning	214 ff.	874		Færdigbehandlet
22/2009/kultur	Utökad forskningssamarbete i och om den nordliga regionen	214 ff.	877		Færdigbehandlet
23/2009/kultur	Nordisk forskning på polare lavtrykk	214 ff.	880		Færdigbehandlet
24/2009/kultur	Kultur i skolen	214 ff.	883		Færdigbehandlet sjette at-sats; Afventer ny meddelelse første til

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	

					femte at-sats
25/2009/kultur	Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag	214 ff.	886		Afventer ny meddelelse
26/2009/velfærd	Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan	214 ff.	888		Færdigbehandlet
27/2009/velferd	Et inkluderende bærekraftig arbejdsliv i Norden	214 ff.	890		Færdigbehandlet anden, tredje og fjerde at-sats; Afventer ny meddelelse første og femte at-sats
28/2009/medborger	Forbrugerpolitiske netværk	214 ff.	896		Afventer ny meddelelse
29/2009/näring	Trafikinfrastriktur i Mittnorden	214 ff.	899		Afventer ny meddelelse
30/2009/kultur	Opfølgning på kulturreformen	214 ff.	901		Færdigbehandlet første, tredje og fjerde at-sats; Afventer ny meddelelse anden, femte, sjette, syvende og ottende at-sats
31/2009/kultur	Håndhævelse af ophavsret på internettet	214 ff.	905		Afventer ny meddelelse
32/2009/kultur	Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil	214 ff.	908		Afventer ny meddelelse
1/2010/miljø	Undersøgelse af farlige kemikalier samt aftale om tungmetaller	214 ff.	913		Afventer ny meddelelse
2/2010/miljø	Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel	214 ff.	916		Afventer ny meddelelse

Nr.	Sagstittel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	

3/2010/miljø	Friluftaktiviteter for barn og unga (anden og tredje at-sata)	214 ff.	920		Afventer ny meddelelse
--------------	---	---------	-----	--	------------------------

Interne beslutninger					
1/2008	Forbedret samarbejde om ny lovgivning samt Kontrollkomiteeforslag	214 ff.	923		Færdigbehandlet
1/2009	Miljøpolicy for Nordiska rådet	214 ff.	925		Færdigbehandlet
2/2009	EU-strategi for Nordisk Råd	214 ff.	928		Afventer ny meddelelse
3/2009	Økad forankring av det nordiska samarbeidet i parlamenten	214 ff.	930		Færdigbehandlet

E. Spørgsmål					
E 1	Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om ministerrådet avser att genomföra de förslag som läggs fram i rapporten om Kön och makt i Norden (väckt av Maria Stenberg)		933		Skriftligt svar
E 2	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (stillet af Medborger- og Forbrugerudvalget)		935		Skriftligt svar
E 3	Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (stillet af Medborger- og Forbrugerudvalget)		938		Skriftligt svar
E 4	Skriftlig spørsmål til Nordisk Ministerråd om innsyn i krafthandelprosessene i Norden (fremsat af Oskar		946		Skriftligt svar

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	
	Jarle Grimstad)				
E 5	Skriftlig spørgsmål til Nordisk Ministerråd om varslings av vedlikehold av kraftverk i Norden (fremsat af Oskar Jarle Grimstad)	949			Skriftligt svar
E 6	Skriftlig fråga till Danmarks regering om nolltolerans mot narkotika (väckt av Hans Wallmark)	952			Skriftligt svar
E 7	Skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar om samarbete och koordination av information om saknade barn (väckt av Maria Stenberg)	955			Skriftligt svar
E 8	Skriftlig fråga till Danmarks regering om den danska statens skattevinst på inkomst från prostituerade (väckt av Maria Stenberg)	962			Skriftligt svar
E 9	Skriftlig fråga till Norges regering om om konfiskering av fordon registrerat i annat nordiskt land (väckt av Kent Olsson)	964			Skriftligt svar
E 10	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om oprettelse af et fælles nordisk system for udveksling af oplysninger om påtaler og lignende vedrørende sundhedspersonale (stillet af Hanne Agersnap)	969			Skriftligt svar
E 11	Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)	971			Skriftligt svar
E 12	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikel 7 i den Nordiske Konvention	975			Skriftligt svar

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	
	(fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)				
E 13	Skriftlig fråga till Sveriges regering om den svenska regeringens utredning om tillträde till högre utbildning i Sverige (väckt av Sigríður Ingibjörg Inga-dóttir)	978			Skriftligt svar
E 14	Skriftlig spørsmål til Finlands og Islands regjeringer om utenlandske legers autorisasjon og avtale om anmerkninger (fremsat av Sonja Mandt)	982			Skriftligt svar
E 15	Skriftlig fråga till Norges regering om den fria rörligheten i Norden (väckt av Kent Olsson)	987			Skriftligt svar
E 16	Skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Islands och Norges regeringar om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (väckt av Johan Linander)	991			Skriftligt svar
E 17	Skriftligt spørsmål til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer om produktion og transmission af vedvarende energi i Norden (fremsat af Ole Vagn Christensen och Anita Brodén)	995			Skriftligt svar
E 18	Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om återtagning av beslutet om minskad svavelhalt i fartygsbränsle (väckt av Lauri Oinonen)	1000			Skriftligt svar
E 19	Skriftlig fråga till Norges regering om nordisk samekonvention (väckt av Sinikka Bohlin)	1004			Skriftligt svar
E 20	Skriftlig fråga till Norges regering om skador som orsakas av norska renar på den finländska sidan (väckt af Janne Seurujärvi)	1007			Skriftligt svar
E 21	Skriftligt spørsmål til Sveriges regering om det	1011			Skriftligt svar

Nr.	Sagstittel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	

	svenske optagelsessystem og konsekvenserne for optagelsen af studerende fra andre nordiske lande (fremsat af Mogens Jensen)				
E 22	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om indholdet i aftalen mellem de nordiske lande vedrørende adgangen for nordiske studerende til at søge optagelse på universiteter i hele Norden (fremsat af Mogens Jensen)	1020			Skriftligt svar
E 23	Skriftlig spørgsmål til Nordisk ministerråd om effektene av prosjektet "Ny nordisk mat" (fremsat av Hans Frode Kielland Asmyhr)	1028			Skriftligt svar
E 24	Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringer om man kan mäta förhöjd radioaktiv strålning efter sommarens bränder i Ryssland (väckt av Raija-Liisa Eklöw)	1031			Skriftligt svar
E 25	Fråga till Norges regering: När kommer den nordiska samekonventionen och får samerna lov att medverka? (väckt av Ann-Kristine Johansson)	152	1035		Mundtligt svar
E 26	Spørsmål til de nordiske regeringer om små håndverksfag: koordinering på nordisk niveau? (fremsat af Bente Dahl)	153	1035		Mundtligt svar
E 27	Spørsmål til Norges og Danmarks regjeringer om Toppforskningsinitiativ II: en storsatsning innenfor forskning knyttet til velferd, helse og sosial (fremsat av Siv Friðleifsdóttir)	153	1035		Mundtligt svar
E 28	Spørsmål til Finlands regering om man fortsatt agter at prioritere Arktis i forhold til klimaendringer (fremsat af Kim Kielsen)	154	1035		Mundtligt svar
E 29	Fråga till Danmarks regering om EU-direktiv kan implementeras så det inte skapas nya gränshinder	155	1035		Mundtligt svar

Nr.	Sagstittel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	

	(väckt av Anders Karlsson)				
E 30	Spørsmål til Sveriges regering om optagelse af udenlandske studerende på svenske videregående uddannelser (fremsat af Mogens Jensen)	155	1035		Mundtligt svar
E 31	Spørsmål til Danmarks regering om hvordan privatisering og skattelettelser påvirker velferden og fællesskabet (fremsat af Bendiks H. Arnesen)	156	1035		Mundtligt svar
E 32	Fråga till de nordiske ländernas regeringar om fel information om social trygghet och beskattning som gränshinder (väckt av Risto Kuisma)	156	1035		Mundtligt svar
E 33	Fråga till Norges regering om infrastrukturens bidrag till att förstora arbeidsmarknadsregionen Oslo – Stockholm (väckt av Jan Lindholm)	157	1035		Mundtligt svar
E 34	Fråga till Danmarks och Finlands regeringar om Nordjobb (väckt av Raija-Liisa Eklöw)	158	1035		Mundtligt svar
E 35	Spørsmål til Sveriges regjering om oppfølging av språkkonventionen og fælles oversættelse av EU-direktiver (fremsat av Olemic Thommesen)	158	1035		Mundtligt svar
E 36	- Spørsmål til Islands, Grønlands og Færøernes regering om Islands forhandlinger med EU og hvordan det påvirker Færøerne (fremsat af Jenis af Rana)	159	1035		Mundtligt svar
E 37	Spørsmål til Sveriges og Norges regjering om en vurdering av forslaget om å bygge ut jernbanen mellom Hundalen og Kopperås (fremsat af Torgeir Trældal)	160	1035		Mundtligt svar
E 38	Spørsmål til Sveriges regjering om Norges proteksjonistiske politikk ved import av mat i relation til prosjektet "Ny nordisk mat" (fremsat av Hans Frode K. Asmyhr)	162	1035		Mundtligt svar
E 39	Fråga till Danmarks regering om konsumentpolitiken inom det nordiska samarbetet (väckt av Maarit Feldt-Ranta)	162			Mundtligt svar

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	
E 40	Spørgsmål til Danmarks regering om hvor mange medborgere, der blev sendt ud af Danmark i 1990'erne (fremsat af Kresten Touborg)	163			Mundtligt svar
E 41	Fråga till Norges regering om samarbeidsministern är beredd att ta ett initiativ för att underlätta möjligheten till studiemedel och studielån i Norden	163			Mundtligt svar
E 42	Fråga till Sveriges och Norges regeringar om förhandlingarna om grönt certifikat (väckt av Janne Seurujärvi)	164			Mundtligt svar
E 43	Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)	1036			Skriftligt svar
E 44	Skriftligt spørgsmål til Norges regering om strategi vedrørende de små håndværksfag (fremsat af Bente Dahl)	1040			Skriftligt svar
E 45	Skriftligt spørgsmål til Islands regering om udvidelse af Svanemærkets anvendelsesområde (fremsat af Line Barfod)	1042			Skriftligt svar
E 46	Skriftlig fråga till Danmarks regering om skatteavtalen mellan Danmark og några medelhavsländer (väckt av Bjarne Kallis)	1045			Skriftligt svar
E 47	Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om gemensamt nordiskt arbete med frågan om ekonomiska självständighet och jämställdhet (väckt av Maria Stenberg)	1049			Skriftligt svar
E 48	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)	1057			Skriftligt svar

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	

E 49	Skriftlig spørgsmål til de nordiske landes regeringer om behandlingstid på dagpenger i de nordiske landene (fremsat af Vigdis Giltun)	1061			Skriftligt svar
------	---	------	--	--	-----------------

Dokument

1	Nordisk Råds Årsberetning 2008	211	1064		Til efterretning
2	Regler för sessionens genomförande	38	1107		Godkendt
3	Finlands ordförandeskapsprogram 2011	66	1111		Til efterretning
4	Utrikesministrarnas redogörelse (muntlig)	121	1171		Til efterretning
5	Försvarsministrarnas redogörelse (muntlig)	124	1173		Til efterretning
6	Samarbetsministrarnas redogörelse (muntlig)	70	1175		Til efterretning
7	Status for globaliseringsinitiativet	96	1177		Til efterretning
8	Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder	101	1206		Til efterretning
9	Årlig skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatser til å bekjempe menneskehandel	147	1218		Til efterretning
10	Redegørelse om arktisk samarbejde	109	1221		Til efterretning
11	Status for miljømærket Svanen	167	1225		Til efterretning
12	Innovations- og erhvervspolitisk samarbejdsprogram 2011-2013	185	1228		Til efterretning
13	Nordisk Arte-kanal (Kultur- og Uddannelsesudvalget)	115	1241		Til efterretning
14	Den nordlige dimensions kulturpartnerskab	114	1262		Til efterretning

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut	Andet
				Nummer	
15	Ligestillingsredegørelse	140	1266		Til efterretning
16	Redegørelse om NB8 <i>wise men report</i>	126	1307		Til efterretning
17	Redegørelse om udvisning af nordiske statsborgere (muntlig)	86	1335		Til efterretning
18	Utvecklingen inom det nordiska forskningssamarbetet	188	1337		

Placering i plenisalen

169 170 171 172 173 174

145 146 147 148 149 150

121 122 123 124 125 126

97 98 99 100 101 102

73 74 75 76 77 78

49 50 51 52 53 54

25 26 27 28 29 30

1 2 3 4 5 6

175 176 177 178 179 180

151 152 153 154 155 156

127 128 129 130 131 132

103 104 105 106 107 108

79 80 81 82 83 84

55 56 57 58 59 60

31 32 33 34 35 36

7 8 9 10 11 12

181 182 183 184 185 186

157 158 159 160 161 162

133 134 135 136 137 138

109 110 111 112 113 114

85 86 87 88 89 90

61 62 63 64 65 66

37 38 39 40 41 42

13 14 15 16 17 18

187 188 189 190 191 192

163 164 165 166 167 168

139 140 141 142 143 144

115 116 117 118 119 120

91 92 93 94 95 96

67 68 69 70 71 72

43 44 45 46 47 48

19 20 21 22 23 24

Podium

Förslag till närvarolista

Regeringsrepresentanter

94	Aasrud, Rigmor	Norge	Det norske Arbeiderparti (A)
71	Bildt, Carl	Sverige	Moderata samlingspartiet (m)
189	Bjarnason, Jón	Island	Vinstri hreyfingin – Grænt framboð (VG)
95	Björling, Ewa	Sverige	Moderata samlingspartiet (m)
167	Carlgrén, Andreas	Sverige	Centerpartiet (c)
116	Christiansen, Palle	Grönland	Demokraatit (D)
91	Ellemann, Karen	Danmark	Venstre (V)
45	Eriksson, Viveka	Åland	Liberalerna på Åland (Lib)
67	Espersen, Lene	Danmark	Det Konservative Folkeparti (KF)
188	Faremo, Grete	Norge	Det norske Arbeiderparti (A)
168	Frederiksen, Anthon	Grönland	Kattuseqatigiit Partiiat
163	Hannesson, Guðbjartur	Island	Samfylkingin (A)
142	Huitfeldt, Anniken	Norge	Det norske Arbeiderparti (A)
93	Jakobsdóttir, Katrín	Island	Vinstri hreyfingin – Grænt framboð (VG)
43	Johannesen, Kaj Leo Holm	Färöerna	Sambandsflokkurin (sb)
164	Johannesen, Aksel Vilhelmson	Färöerna	Javnaðarflokkurin (Jvf)
187	Júliusdóttir, Katrín	Island	Samfylkingin (A)
20	Kiviniemi, Mari	Finland	Suomen Keskusta (kesk)
44	Kleist, Kuupik	Grönland	Inuit Ataqatigiit (IA)
140	Møller, Per Stig	Danmark	Det Konservative Folkeparti (KF)
115	Niclasen, Jørgen	Färöerne	Fólkaflokkurin (Ff)
19	Rasmussen, Lars Løkke	Danmark	Venstre (V)
23	Reinfeldt, Fredrik	Sverige	Moderata samlingspartiet (m)
139	Sigfússon, Steingrímur J.	Island	Vinstri hreyfingin – Grænt framboð (VG)
21	Sigurðardóttir, Jóhanna	Island	Samfylkingin (A)
165	Sjögren, Katrin	Åland	Liberalerna på Åland (Lib)
69	Skarphéðinsson, Össur	Island	Samfylkingin (A)
22	Stoltenberg, Jens	Norge	Det norske Arbeiderparti (A)
68	Stubb, Alexander	Finland	Kansallinen Kokoomus (kok)
70	Støre, Jonas	Norge	Det norske Arbeiderparti (A)
166	Svavarsdóttir, Svandís	Island	Vinstri hreyfingin – Grænt framboð (VG)
117	Thörnroos, Veronica	Åland	Centerpartiet (c)
92	Vapaavuori, Jan	Finland	Kansallinen Kokoomus (kok)
141	Wallin, Stefan	Finland	Ruotsalainen kansanpuolue (r)

Valda medlemmar

9	Adelsbo, Christer	Sverige	Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s)
15	Almqvist, Erik	Sverige	Sverigedemokraterna (SD)
5	Andersson, Anders	Sverige	Kristdemokraterna (kd)
17	Arhinmäki, Paavo	Finland	Vasemmistoliitto (vas)
10	Arnesen, Bendiks H.	Norge	Det norske Arbeiderparti (A)
16	Asmyhr, Hans Frode	Norge	Fremskrittspartiet (FrP)
11	Åström, Karin	Sverige	Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s)
6	Autio, Risto	Finland	Suomen Keskusta (kesk)
18	Barfod, Line	Danmark	Enhedslisten (EL)
1	Benediktsson, Bjarni	Island	Sjálfstæðisflokkurinn (Sj.)
41	Berg, Marianne	Sverige	Vänsterpartiet (v)
2	Björnsdóttir Rahm, Elisabeth	Sverige	Moderata samlingspartiet (m)
39	Brodersen, Henrik	Danmark	Dansk Folkeparti (DF)
7	Brodén, Anita	Sverige	Folkpartiet liberalerna (fp)
8	Christensen, Troels	Danmark	Venstre (V)
12	Christensen, Ole Vagn	Danmark	Socialdemokratiet (S)
42	Daðason, Ásmundur Einar	Island	Vinstri hreyfingin – Grænt framboð (VG)
29	Dahl, Bente	Danmark	Det Radikale Venstre (RV)
30	Eklöv, Raija-Liisa	Åland	Liberalerna på Åland (Lib)
13	Feldt-Ranta, Maarit	Finland	Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (sd)
3	Foss, Per-Kristian	Norge	Høyre (H)
31	Friðleifsdóttir, Sív	Island	Framsóknarflokkurinn (F)
32	Gestrin, Christina	Finland	Ruotsalainen kansanpuolue (r)
40	Giltun, Vigdís	Norge	Fremskrittspartiet (FrP)
63	Grimstad, Oskar J.	Norge	Fremskrittspartiet (FrP)
14	Gustafsson, Billy	Sverige	Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s)
53	Hedegaard, Jens Arne	Danmark	Venstre (V)
33	Hjörvar, Helgi	Island	Samfylkingin (A)
65	Holmelid, Alf Egil	Norge	Sosialistisk Venstreparti (SV)
64	Horne, Solveig	Norge	Fremskrittspartiet (FrP)
66	Hoydal, Høgni	Danmark	Tjóðveldi (Tj.)
4	Husmark Pehrsson, Cristina	Sverige	Moderata samlingspartiet (m)
54	Høybråten, Dagfinn	Norge	Kristelig Folkeparti (KrF)
34	Ingadóttir, Sigríður Ingibjörg	Island	Samfylkingin (A)

89	Ingadóttir, Álfheiður	Ísland	Vinstri hreyfingin – Grænt framboð (VG)
35	Jensen, Mogens	Danmark	Socialdemokratiet (S)
36	Jensen, Thomas	Danmark	Socialdemokratiet (S)
25	Jernbeck, Isabella	Sverige	Moderata samlingspartiet (m)
55	Joensen, Edmund	Danmark	Sambandsflokkurin (sb)
37	Johansson, Ann-Kristine	Sverige	Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s)
38	Johnsson, Peter	Sverige	Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s)
57	Kallio, Reijo	Finland	Suomen Socialidemokraattinen Puolue (sd)
56	Kallis, Bjarne	Finland	Suomen Kristillisdemokraatit (kd)
26	Karhuvaara, Arja	Finland	Samlingspartiet (saml)
58	Karlsson, Anders	Sverige	Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s)
27	Karlström, Fredrik	Åland	Obunden samling (Obs)
28	Karvo, Ulla	Finland	Samlingspartiet (saml)
59	Kielsen, Kim	Grönland	Siumut (S)
90	Kleist, Debora	Grönland	Inuit Ataqatigiit (IA)
87	Knakkegaard, Anita	Danmark	Dansk Folkeparti (DF)
60	Kolberg, Martin	Norge	Det norske Arbeiderparti (A)
61	Kristensen, Henrik Dam	Danmark	Socialdemokratiet (S)
62	Kristoffersen, Gerd Janne	Norge	Det norske Arbeiderparti (A)
81	Kuisma, Risto	Finland	Suomen Socialidemokraattinen Puolue (sd)
77	Lindholm, Jan	Sverige	Miljöpartiet de gröna (mp)
82	Ljunggren, Anna	Norge	Det norske Arbeiderparti (A)
49	Lundsgaard, Jørgen S.	Danmark	Det Konservative Folkeparti (KF)
78	Lundteigen, Per Olaf	Norge	Senterpartiet (Sp)
83	Mandt, Sonja	Norge	Det norske Arbeiderparti (A)
50	Montan, Göran	Sverige	Moderata samlingspartiet (m)
79	Niinistö, Ville	Finland	Vihreä liitto (vihr)
80	Oinonen, Lauri	Finland	Suomen Keskusta (kesk)
84	Opheim, Torfinn	Norge	Det norske Arbeiderparti (A)
101	Pedersen, Marion	Danmark	Venstre (V)
85	Peltonen, Tuula	Finland	Suomen Socialidemokraattinen Puolue (sd)
86	Petersen, Andrias	Färöerne	Javnaðarflokkurin (Jvf.)
51	Polfjärd, Jessica	Sverige	Moderata samlingspartiet (m)
52	Rajala, Lyly	Finland	Kansallinen Kokoomus (kok)
102	Rana, Jenis av	Färöerne	Miðflokkurin (Mfl.)
73	Ríkharðsdóttir, Ragnheiður	Ísland	Sjálfstæðisflokkurinn (Sj.)
103	Seurujärvi, Janne	Finland	Suomen Keskusta (kesk)

74	Sjøli, Sonja	Norge	Høyre (H)
105	Stenberg, Maria	Sverige	Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s)
106	Strøm, Tor-Arne	Norge	Det norske Arbeiderparti (A)
107	Sønsterud, Tone Merete	Norge	Det norske Arbeiderparti (A)
75	Tenfjord-Toftby, Cecile	Sverige	Moderata samlingspartiet (m)
76	Tetzschner, Michael	Norge	Høyre (H)
97	Thommessen, Olemic	Norge	Høyre (H)
104	Torstensson, Åsa	Sverige	Centerpartiet (c)
113	Touborg, Kristen	Danmark	Socialistisk Folkeparti (SF)
88	Trældal, Torgeir	Norge	Fremskrittspartiet (FrP)
108	Tuomioja, Erkki	Finland	Suomen Socialidemokraattinen Puolue (sd)
98	Wallmark, Hans	Sverige	Moderata samlingspartiet (m)

Närvarande suppleanter

109	Andersson, Phia	Sverige	Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s)
99	Ehn, Johan	Åland	Frisinnad samverkan (FS)
125	Gunther, Penilla	Sverige	Kristdemokraterna (kd)
100	Hjälmered, Lars	Sverige	Moderata samlingspartiet (m)
112	Karlsson, Mattias	Sverige	Sverigedemokraterna (SD)
110	Larsson, Jan-Olof	Sverige	Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s)
127	Vilkuna, Pekka	Finland	Suomen Keskusta (kesk)
128	Vistbacka, Raimo	Finland	Perussuomalaiset
111	Vuolanne, Antti	Finland	Suomen Socialidemokraattinen Puolue (sd)
126	Linander, Johan	Sverige	Centerpartiet (c)

Bottenvåningen

